UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er] euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam] s[ecundu]m Curia[m]

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Tractatus II

urn:nbn:de:hbz:466:1-70429

Visual Library

ñ nō sancti sint infideles: ꝑdicta intelligū
tur habere veritatē. qz semp sensus sctoꝝ
imo catholicoꝝ oēn ꝓferēdus est. Tum
qz magis ꝑsumendū est q illi q in gremio
ecclesie sunt: cui ecclie chr̄s ꝓmisit spūm
veritatis: vez sensum habeāt scripturaꝝ
ꝫ infideles qui ꝓtati fidei cōiter aduer-
sant. Tum ne ꝙ hoc detur infidelib⁹ occa
sio credendi q ipi melius ꝫ catholici sa-
craz scripturā nouerint explanare. Quia
tñ vbi pluralitas sensuū litteraliū occur-
rit: raro ꝓtingit q vnus eoꝝ ꝑm oīa ꝑdi
cta antecellat reliq̄s: sz potius vnus eoꝝ
ꝑcellit in vno: alius in alio. Idcirco in ta-
lib⁹ vidē habere locū illō. ad Rom. xiij.
Unusq̄sq; in suo sensu abundet: salua sp
sctoꝝ reuerentia z autoritate. His igit ꝑ-
libatis iam ad expositionē sctoꝝ euāgeli-
orum accedamus a dominica ꝑma de ad-
uentu inchoantes.

Finit tractatus Primus

Tabula ad euan

gelia perquirēda in Aurea ro-
sa iuxta morem Curie.

Dicunqz e

q uāgeliū ꝑm curiā Ro
manā currens in hoc
opusculo suo loco minime inue
nerit annotatū: ad subiectā ta-
bulam recurrat.

Igitur dñica ꝑma in aduētu euāgeliū
curiale req̄re in dñica scōa i aduētu Do
minica aūt scōa req̄re in dñica tertia eius-
dē aduentus. Dñica aūt tertia req̄re in
dñica. iiij. Dñica aūt q̄rta req̄re in sab
bato q̄tuor tēpoꝝ. In octaua aūt epi
phanie req̄re in fine libri. Feria tertia ꝑ-
me hebdomade i q̄dragesima require in
scōa q̄dragesime. Dñica aūt scōa in q̄-
dragesima req̄re in sabbato p̄cedenti.
Sabbato aūt post dñicā in passiōe req̄re
in fine libri. In vigilia ꝙ ascensiōis req̄-
re in sabbato añ dñicā palmaꝝ. Notan
dū est ꝙ q dñicā in q̄ est festū sctē trinita
tis: curia appellat dñicā ꝑmā post Pente
costen: ita q ꝑma dñica post festū trinita-
tis est scōa post Pentecosten. Igit dñica
scōa post pentecostē req̄re euāgeliū curia
le i dñica scōa post festū trinitat̄; Dñi-
ca aūt tertia post Pentecosten: require in
dñica ctia post festū trinitat̄: z dñica. iiij
req̄re in. v. z. v. req̄re in. vj. z. vj. i. vij. z. vij
in. viij. z sic deinceps vsq; ad dñicā. xxiij.
Dñica aūt. xxiij. post pente. req̄re i fine
libri. In festo aūt s. Tho. martyr̄; req̄re
dñica. j. post octauas pasce Euāgeliū aūt
scti Anto. de padua ordinis bti p̄is Frā
cisci req̄re in festo bti p̄is Dñici. Sctō-
rū ꝙ Cyriaci Largi z Smaragdi req̄re
in die ascēsionis. Scti aūt Petronij re
q̄re dñica. j. post octauas pasce. Bti ꝙ
p̄is Fracisci req̄re in festo scti Matthie
In cōi ꝙ apl̄oꝝ euāgeliū: Hec mādo
vobis: req̄re in festo Simonis z Ju. Et
euāgeliū: Ecce mitto: in festo Tiburtij et
Valeriani. Et euāgeliū: Ecce nos: in cō-
memoratōe bti Pauli. Et euāgeliū De
signauit: in festo bti Luce In cōi aūt vn⁹
martyris euāgeliū: Nolite arbitrari: req̄-
re in festo scti Valentini. Et euangeliū
Nihil optum in festo scti Theodori. Et
euāgeliū: Si q̄s venit ad me: req̄re in fi-
ne libri. In cōi plurimoꝝ martyrꝝ
euāgeliū Cōfiteor: req̄re i festo bti Mat
hie. Et euāgeliū: Qui vos audit: req̄
re in festo sct Felicis. Et euangelium:
Sedēte: req̄re in fine libri Et sic euāge
liū: Ue vobis. In cōi aūt ꝙ confessoꝝ euā-
geliū: Vos estis: req̄re in festo bti patris
Dñici. Euangeliū aūt: Videte: req̄re i
fine libri. Et sic euangeliū: Nolite time
re. Cetera nō mutant.

Finit Tabula.

Dominica. I. Aduentus

Incipit tractatus scōs Auree Rose.

Dñica prima in aduentu.
Textus euāgel'. Mat. xxi.

Cum appropinquasset ihesus hierosolymis et venisset bethfage ad mōtē oliueti: tūc misit duos discipulos dicēs eis. Ite in castellū qđ cōtra vos ē: et statī inuenietis asinam alligatā et pullū cū ea. Soluite et adducite mihi. Et siqs vobis aliqđ dixerit: dicite quia dñs his opꝰ habz: et confestī dimittet eos. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret qđ dictū ē p̄ p̄phetā dicentē. Dicite filie sion. Ecce rex tuꝰ venit tibi māsuetꝰ sedēs sup asinā et pullū filiū sb̄iugal'. Euntes aūt discipuli fecerūt sicut p̄cepit illis ihesus: et adduxerūt asinā et pullū: et iposuerunt sup eos vestimēta sua et cū desup sedere fecerūt. Plima āt turba straverūt vestimēta sua i via. Alij aūt cedebāt ramos de arboribꝰ: et sternebāt i via. Turbe aūt q̄ p̄cedebāt et q̄ seq̄bant clamabāt dicētes. Osāna filio dauid: bñdictus q̄ venit in nomine dñi.

Cum appropinq̄sset ihesus hierosolymis et venisset bethfage etc. Matth. xxi.

Post q̄ de quattuor euāgelice ectionis sensibus tractatū p̄emisimus: q̄ quisq̄ litteralem sensum ab allegorico et anagogico et morali discernere possit: nec nō etiā tabellā q̄ q̄sq̄ euangelia fm curiā occurrentia in hoc volumine p̄quirat: qđ fm ordinem p̄dicatorum p̄mo. deinde p̄o etiā fm curiā condik: superest vt fm eosdem sensus euangelicas lectiones exponam. Circa lectionē p̄o p̄ntē et circa alias q̄sti ones mouendas ad tertiū tractatū referuantes ipm textū primo auxiliante deo tentem. aplre. Istud aūt sacrū euangelium legik bis in anno. s. in dñica palmarū fm sensū lr̄alē: et in hac fm allegoricum: vel meliꝰ fm q̄ndā adaptationē et rep̄sentationē ecclie q̄ p̄ aduentuz chr̄i in hierl'm ad passionē rep̄sentat eiꝰ aduentū ad hūnā naturā p̄ incarnationē. Quēadmodū aūt ptz ex dictz q̄ttuor recipit expositiones. Et circa ipm videda sunt tria pūcta q̄ i eo tāgunk: et dicunk: missio: executio: et p̄cessio. i quib⁹ tangunk multa pulcra documenta spectātia ad spūalez aduentū dñi nr̄i ihesu chr̄i p̄ gr̄am ad alias nr̄as. Quātū q̄ ad p̄mū p̄ intellectu oim dicēdoꝝ in p̄nti euāgelio et in multz seq̄ntiū oportet aliq̄ p̄mittere de situ et edificio ciuitatis p̄dicte.

Sciendū est igik vt ex varijs autoribꝰ colligik: q̄ duo sunt in iudea mōtes et vnꝰ eoꝝ orientalis dicik mons oliueti. Alius aūt occidentalis dicik mōs sion. In radice montz oliueti a parte orietali est bethania: q̄ distat ab hierl'm stadijs. xv. vt dicitur Jo. xj. siue q̄si duob⁹ miliarib⁹. In decliui aūt eiusdē montis ab occidente erat vna villa q̄ dicebak bethfage q̄ erat sacerdotū. Int istos aūt duos mōtes ē vall' media q̄ dr̄ vallis Josaphat q̄ est latitudinis mille passuum vel circa seu vniꝰ miliarij. Per mediū istius vallis labik torrens cedron q̄ fluit a septētrione in meridiez. In reliq̄ aūt mōte. i. sion sunt tres colles a se inuicē distincti vallib⁹ iterueniētib⁹. Unꝰ eoꝝ sup oēs excelsior ad meridiē erat: q̄vt mihi videk ex decursu diuine scripture: maxime primi et secundi libri Machabeorū retinuit sibi nomen p̄prium totius montz sion. Et in hoc colle erat vna pars ciuitatis hierl'm que dicebak ciuitas superior. Deinde ad septētrionē erat aliꝰ collis humilior qui dicebak acra: fm Josephū. sup quē erat alia pars ciuitatis que dicebatur ciuitas inferior. Est tertiꝰ collis q̄ dicebatur mozia ad orientē: et iminēs valli et torrē

ti: super quē erat tēplū: de cui⁹ fabrica suo loco dicem⁹. Hēs aūt isti tres colles erāt infra muros hierl'm: ad orientē habentes torrentē cedron: ad occidentē ꝙ erat magnū p̄cipitiū. Erat aūt hec ciuitas parua adeo q̄ circūit⁹ ei⁹ etiā ad quintū miliare nō attingebat: teste Josepho qui ait: Totum ciuitatis in giro spaciū triginta tribus stadijs finiebat. Octo em̄ stadia vnum miliare faciūt iuxta doctrinā illo⁹ versuum: Et quattuor granis cōponit digit⁹ vnus. Est quater in palmo digit⁹: quater in pede palmus. Quinq; pedes passus faciūt: passus ḡ trecentū. Viginti ḡq; stadiū dāt: sed miliare Octo dabūt stadia: duplatus dat tibi leucā. Nō obstāte aūt tam paruo muro⁹ ambitu sup̄ his tribus mur⁹ erant clxxiij. turres pulcre: teste Josepho: absq; his q̄s herodes fecerat: q̄ erant multe et mirabiles. Ex his sequit⁹ q̄ hec ciuitas castrum seu fortaliciū videbat. His ḡ visis dicantus (Cum appropinquasset ꝛc.) Sciendū est autem q̄ verus textus habz (cum appropinquassent) in plurali. s. iesus z discipuli eius. Ecclesia tñ recitat in singulari: q̄ non voluit q̄ repeterent⁹ tot nomina: maxime quia necessario bis fuisz h̄ nomen iesus repetituz: ꝑm q̄ sunt ibi duo verba: vnū pluralis numeri: z aliud singularis. s. appropinquassent z misit: (cum ḡ iesus appropinquasset hierosolymis). i. distaret circa p̄ miliare. Est autem sciendū q̄ vt ex varijs auctorib⁹ z locis scripture colligit⁹ hec ciuitas olim mlta habuerit nomina: tamen q̄ntum ad pñs ptinet dicta est primo salem a sem filio noe: qui eandē edificauit z primus regnauit⁹ in ea. Dicit ē ꝓra hoc q̄ dicta eam diximus edificasse melchisedech: quia ꝑm hebreos z ꝑm sanctum Thomā heb. vij. idem fuit sem qui z melchisedech. Deinde dicta est hieb⁹/ a quodā qui hiebus dicebak: z eaz dilatauit. vel a hiebuseis habitatorib⁹ eius. Ex hiebus aūt z salem p̄ compositionem dicta est tertio hierusalem. Quarto ꝓ̄o a salomone q̄ eam cinxit triplici muro dicta ē hierosolyma q̄si hierosalomonia. Et q̄nto a poetis p̄ corruptionem dicta est solyma Sequit⁹: (et venisset bethfage.) Bethfagecerat ꝑm Hiero. quedam villa sacerdotum: qui iz nō habuerint hereditatem seu agros ad colendū: tñ habuerunt domos ad habitandu: ad q̄s declinabant pacto officio suo in tēplo: z etiā ad animalia p̄ sacrificijs nutriēda. Vñ ꝑm Orig. interp̄tat⁹ domus maxilla⁹: q̄ maxilla p̄ria p̄s era⁹ sacerdotum: vt idem ait. Sequitur: (ad montē oliueti) hic mons sic dict⁹ ē: q̄ sit oliuis consit⁹. Habet etiam palmas: q̄ vt ꝺr Joā. xij. hec turba de qua in p̄senti euāgelio legit⁹ q̄ cedebat ramos ꝺ arboribus: habuit in manib⁹ ramos palmaruz. Dicebak aūt etiā mōs triū luminuz: quia habebat ab occidente lumē ignis lucentz i templo: z ab oriente lumen solis: qui ex h̄ monte oriebak ciuitati ex aduerso posite: z ex sep̄ducebat oleū vnde nutrit⁹ lumen. Ex hac aūt parte venit domin⁹ iesus ad ciuitatē. Primo q̄ ibi habebat multos familiares. s. in illo monte. Scḋo q̄ inde ex eodem post passionē ascensur⁹ erat in celū vt oñderet q̄ via conq̄rēdi ad celū christo fuit passio: nobis aūt humilis patientia. Tertio mystice ꝑm Amb. vt nouellas oliuas in sublimi virtute plantaret. i. se plantatu⁹ oñderet. Et p̄ nouas oliuas intelligit gentes nouiter conuersas. Inde autē misit discipulos duos. Primo p̄pter fraternaz societatē. Scḋo p̄pter verbi auctoritatē. Tertio ꝑm Beda z Victorinū vt significet p̄dicatores debere h̄e scientiam z mundiciā. Vel in signū q̄ apli erāt soluturi duos populos: vt dicet. Et ideo sequit⁹ (tunc misit duos ꝺ discipulis) Qui fuerint ibi duo discipuli/ certum non habetur. Dicit tñ Chrys. z Magist⁹ historiarum q̄ credunt fuisse petrus z philippus z intellige de philippo apl'o ꝑm sctm̄ thomā. Iste em̄ fuit qui predicauit samarie Act. viij. Innuūt etiā Chrys. z Magr q̄ iste philippus sit aplūs: ex hoc q̄ eum appellant philippū simpliciter/ nihil limitando Et iz in. iij. di. ij. q. ij. ar. iij. ad primū: dicak q̄ fuit vnus ex septem diaconib⁹: tñ ibi loquit⁹ sanctus Thomas ꝑm opinionē quā ibi recitat: vt patz intuenti. Hoc aūt vt dicūt Chrys. z Magr fuit in signuz q̄ isti primo adducerēt gentes ad chr̄m. petrus quidē cornelium cum sua domo: Philippus ꝺ samariā. Sequit⁹ (ite in castel-

lum). i. in hierlm: que dicta est castellū: eo q̄ esset sicut vnū fortaliciū. Castellum em̄ aliq̄n importat fortaliciū. Vñ dicunt ecclesie in castellate. i. fortificate ac munite ꝯ hostes. Vel fm aliquos hec ciuitas dicit castellum despectiue ꝓpter suas iniq̄tates. (Q̄ō contra vos est) Nota contra nō solum fm situ localem: quia isti erant sup vno monte a parte orientꝫ: z ciuitas sup alio ex opposita parte occidentꝫ: sed etiaꝫ fm voluntatꝫ affectū: q̄z isti erant ꝺ̄ni discipuli: illi ꝯo inimici. Et inuenietis asinā alligatam.) Hec asina erat pauperum: vt dicit Rabanus. z qui ea vtebat/eam pascebat (Et pullū cū ea.) hic pull⁹ erat filius eius: z sup eum adhuc nullus sederat: vt dicit Luc. xix. (Soluite z adducite mihi. z si quis vobis aliquid dixerit: dicite q̄ia dominꝰ his opus habet.) Scōm Chrys. sup Mat. non dixit dominus noster vt dominus tuus: sed dns simpliciter: vt intelligat christus esse dns oim (Et confestim dimittet eos.) Scōm Chrys. intelligitur q̄ christus dimitteret iumēta ad loca sua peracto opere. fm glosam ꝯo intelligit ō domino iumentoꝝ: qui ea statim dimissurus erat in obsequium christi. Sz si asina erat pauperuz quō habere poterat dñm? Ad hoc dicit q̄ habebat dñm custodiente/sed nō possidentē. Vñ Lu. xix. c. dicit q̄ dixerunt dñi. i. custodes: q̄d soluitis pullum? Seruabat aūt vt Petrus de scala dicit vt seruiret paupib⁹ in deferenda aq̄: de q̄ ibi erat penuria. Est aūt notandum q̄ fm Magistrū hist. in hac die sez palmaꝝ: z in hoc itinere christ⁹ arbori maledixit. Hā fm Mar. ista maledictio narrat ante electionem vendentiū ō templo: quā constat exercitatā fuisse in die oliuaꝝ Q̄, ꝯo alia die ista maledictio dicit facta fm Mat. z Marc. intelligit per recapitulationē dictū fm eundē Magistrū hist. Sequit: (Hoc aūt totū factum est vt impleret q̄ dictuz est per ꝓphetā. i. p zachariam. ix. ca. dicentē. Est aūt scienduz q̄ ꝓpheta videns maliciā iudeoꝝ q̄ chō contradicturi erāt vt inexcusabiles essent/dedit eis duo signa aduentus eius in hierusalem. Primū q̄ ascenderet super asinaꝫ Secundū q̄ cum ꝛubilo populoꝝ iraret z exaltatiōe. Et ytrūq̄ꝫ i p̄senti euāgelio narrat implerū (Dicite filie sion) id̄ hierusalem: q̄ fm Rabanū erat sita in monte sion. z hac ratiōe dicitur eius filia. Vel fm aliq̄s hic sion nō stat p monte: sed ꝓ colle. in quo erat supior ciuitas: cui⁹ inferior dicebat filia: eo q̄ ab illa parte pregeretur: cū ille mons esset sicut fortaliciuum (Ecce rex tu⁹ venit tibi) Chrys. Si intelexeris vt saluet te: si nō intelexeris venit ꝓtra te. Hec ille. (Mansuetus) vt. s. plus amet q̄ timeat: fm Chrys. Et loco ei⁹ q̄ hic ō māsuetus/ꝓpheta habet iust⁹: z sal uator z paup: que sunt insignia regis nostri. s. iusticia/pietas z pauptas: dātis nobis exemplū pauptatis z tēperantie. vt. s. necessarijs sim⁹ contēti. Vñ subdit (Sedens super asinam z pullum filiū subiugalis: nō super equū frementē litis ac discordie amatorem: sed sup asinam pacis z tranquillitatis amicā: fm Chrys. Et fm magistꝝ historiaꝝ asina latine: grece sub iugalis dicit. Non ergo illa asina dicebat subiugalis quasi esset sub iugo oneꝝ posita: sed vocabulū grecū est. z asinā significat vt sit idē fili⁹ subiugal q̄ō fili⁹ asine Est tamē notandū q̄ btūs Marc⁹ allegans istā ꝓphetiā in nōnullis ꝓbis dissonat a textu: sed tamē est eadem sententia oino. z p alia ꝓba aliq̄ntuluz explanata. Et de h̄ nō est curandū. q̄z fm Hilarium nō fmoni reg/sed rei sermo subiectus est. Est aūt hic triplex dubitatio. Prima: q̄a Zacharias dicit sedēs sup pullū: nihil dicens de asina: sicut allegat Matthe⁹. Et mgr̄ q̄dē historiaꝝ ōt q̄ ita est. sed Marcheus addidit asinā ꝓp̄ mysteriū: de q̄ infra dicet. sed nō est rōni ꝯsentaneū q̄ ꝓp aliq̄ō mysteriū significandū false allegauerit scripturam: ideoq̄ nō dicit magister vt credo simplicit ita esse: sed iuxta septuaginta interpretes fm q̄s de pullo tm̄ fit mentio. Vñ Aug. de ꝯsensu euāgeli. dicit q̄ Matthe⁹ scripsit hebraice: ō addu xit ꝓphetiā vt iacet i hebraico: vbi ō ytroq̄ animali fit mētio. Septuaginta ꝯo interptes nō trāstulerūt nisi de pullo: inspirati vt dicit eo spiritu quo fuerat scriptura dictata: quod ex ipa mirabili que predicatur consensione firmatuz est. Sed ad

uerte q ea que Aug⁹ dicit sunt optime dicta ꝛ vera: excepto eo qđ dicit de ꝟsensione interpretū, quā Hieronym⁹ rationabiliter reprobat in plogo super pentathcu. q̄uis nec ipe Augustin⁹ eam affirmet. ſz dicit q predicat: id est dicit et affirmatur. Quidā em dicunt q existentes in septuaginta cellulis omnes separatim eodē modo transtulerūt: sed est fictio: quia vt allegat Hieronym⁹ / Josephus dicit eos in vna basilica fuisse. Et erant vt q̄busdā placet: septuagintaduo: vicz ſex ex q̄libet tribu: ſz cōmuniter dicunt septuaginta ꝓpter denarioꝝ integritatez. Siue ḡ spūsancto inspirati siue nō aliter transtulerunt q̄ habeatur in hebraico. Sed̄a dubitatio est: quō est ꝓbabile q in vno miliario duo iumenta chr̄is ascenderit: Rñdet q vt dicit Remigius potuit super vtrūq; anial successiue sedere. Et cōmuniter ſm exposito res de facto ita fuit: quia primo sedit sup pullum ſm Nico. de ly. in signum q ꝑ⁹ gentilis quez ſignificabat: subjceret chr̄i sto per fidem prius q̄ iudaicus. Hoc aūt non est sic intelligendum quasi totus vel maior pars populi gētilis crediderit pl⁹ q̄ iudaici: sed quia ille populus qui subiectus est chr̄isto primū / p maiori parte fuit ex gentilib⁹: ꝛ q: capita gentilium. i. roma ꝛ cesares crediderūt: non aūt hier'm ꝛ p̄ncipes iudeoꝝ: nisi forte postq̄ ex ea iudei expulsi sunt p titum Sed q: vt ōt Hiero. pullus erat lasciuus ꝛ frenoꝝ impatiens: ꝛ iuxta Lucā erat indomitus: ꝛ ꝟsequenter oñdebat aliquā insolentiaz: ideo descendens de pullo dñs ascendit asinaz. Sed beatus Hiero. sic dicit. Sed videt q super vtrunq; animal in paruo temporis spacio dominꝰ sedere nequiverit. Ergo cū historia aut impossibilitatem habeat: aut turpitudinem: ad altiora transmittimur: q̄si ad mysticū sensum. Hec ille. Et intendit q domin⁹ super vtrūq; sedit: ad significandū id quod statim dicam. Etsi quidē solū ad significandū fecisset: sq̄ns allegoria eēt sensus litteralis. Tertia dubitatio est q̄re euāgeliste ita dissonant: q: ō asina solus matthеus facit mentionē. Et rñdet Augustin⁹ de consensu euangel'. q nulla est repugnantia si super vtrunq; sedit q dicatur sup altero eoꝝ sedisse. Jō aūt ſm eum ꝛ Chrysostomū Lucas marcus ꝛ ioānes tacent de asina: quia tacet in translatione Septuaginta interpretū ſm quaz loq̄bant. Matthe⁹ ꝓo cōmemorat asinā: q: hebraice scripsit. Est etiam alia cā ſa ſm Rabanū: quia ſz ista asina significat synagogam: cui matthеus euangelium scripsit: eo q ſz hebreis scripsit. Et idē vt credo intendit magister historiarum. Allegorice aūt sciendū est q in allegoriis ꝛ anagogijs non oportet similē quantum ad omnia velle perārere: vt patet de se in multis. Vide de hoc dominica. x. post festum trinitatis. Sciendū etiā q vita gloriosa quā chr̄is post resurrectionem habuit est mons oliueti. i. misericordie: in quo ē bethfage. id est domus sacerdotū seu beatorum: q̄ dicunt sacerdotes. Apoc̄. j. Fecisti nos ꝺo nostro regnū ꝛ sacerdotes. Sz duo discipuli missi ſm Remigiū sunt due partes discipuloꝝ chr̄isti: q̄ diuiserunt se: vt q̄dam in gentib⁹ q̄dam in circūcisione seu in iudea euangelizarēt. Castellū istud ſm Hieronymū est mundus contra apostolos existēs: eo q iugum doctrinaꝝ nolet suscipere. Et similiter ſm eundē asina domita est synagoga hebreoꝝ: que iugz diuine legis traxerat: sed pullus indomitus est ꝑ⁹ gentilis q̄ legem non acceperat a deo. Assimilant aūt ſm Chrys. homines añ aduentū chr̄i istis iumentis que sunt immunda: rudia: stulta ꝛ infirma: alligata. Fuerunt em tunc homines immundi conscientia: rudes intelligentia diuinoꝝ: stulti vesania idoloꝝ: infirmi in bono opere: ligati sub diabolica potestate. Dñs ergo de monte oliueti misit ad soluendum asinā a diabolica potestate. ꝛ adducendā ad se: q̄n post resurrectionē dixit Marci. xvj. Euntes in mundum vniuersū predicate euangeliū omni creature. i. gentib⁹ et iudeis. Nota tū q ſm Hilariū p asinam ꝛ pullū etiā duos gentiles populos possumus intelligere. ſ. p asinā samaritas: q̄ ali q̄ mō seruiebāt sub lege moysi: quos philippus soluit: p pullū ꝓo reliq̄s gentiles: quos: petrus soluit in cornelio: qui fuit primitie gentiū aliquo mō. Anagogice ꝓo sēdū est q hierico a qua veniebat chr̄us

Dominica.ii. Aduentus

terp̃tak luna: z significat pñtē vitā istabi lē tāc̄ luna. Hier'm ꝓo dr visio pacz: z si gnificat futurā beatā vitā: in q̄ videt de⁹ Ipse q̄pe est pax nr̄a: ad Eph̄.ij. Jesus ꝓo interp̃tak saluato⁹: z significat eū q̄ se z alios vellet fieri saluos. Jstū volētē a ꝑe rico ire i hier'm: optz trāsire ꝑ mōtē oliue ti. i. venire ad meditationē ō miscōia. Ex q̄ mōte debz mittere duos discipl'os. i. vt Hiero. dicit: sciam z opa. Oꝑtet ei q̄ ad miscōiaz dei hz̄e sciam. i. credulitatē: q̄ ꝑ illā solā saluet. vñ Aug. ō sentēt̄ijs ꝓsperi Ad celestis hier'm ꝓsortiū nō ascēdit nisi q̄ toto corde ꝓfitet nō ꝑpr̄ijs opis sz diuini muneris esse q̄ ascēdit. Hec ille. Quo ad miscōiam suā ꝑpr̄iā oꝑtet q̄ habeat opa pietatis exhibita ꝑimo saltē in volūtate vñ Mat. xxv. illi q̄ nō fecer̄t elemosynā in die iudicij adiudicabunt eterno supplicio Jsti duo discipli adducūt asinā z pullū. i. spez z timorē. Opa ēdā ei adducūt spem q̄ vt ōt mgr̄ sen. z s. Tho. iij. di. xxvj. spes ex gr̄a dei z meritz puenit. Et spes q̄ ici tat significat veloce pullū. Scia ꝓo addu cit timorē retardātē. Et his duob⁹ iumēn tis aia secure vehit: nō āt sola spe aut solo timore. Moral'r āt sciēdū est q̄ hier'm ē aia: asina ꝓo oneriferaz stolida ē caro. pul lus ꝓo carnal' affect⁹. Et vtrūq̄ a diabo lo ꝑ pcm̄ ligak vt fuiat pcō. vñ ōr Ebr. sup Mat. Antec̄ peccemus libe ꝛ habe mus arbitriū seq̄ voluntatē diaboli an nō q̄ si sel' peccātes obligauerim⁹ nos opib⁹ eius: iā nr̄a ꝓtute euadere nō ꝓsum⁹: sz sicut nauis fracto gubernaculo illuc duci tur vbi tēpestas volūerit: sic z hō diuine gr̄e auxilio ꝑdito ꝑ pcm̄ nō q̄ vult agit: sed q̄ diabol⁹ vult. z nisi dñs valida ma nu, miscōie sue soluerit eū: vsq̄ ad mortē i pcr̄ijs suo ꝛ vincul' ꝑmanebit. hec ille. Hāc asinā chr̄s ꝑ duos discipl'os. i. duos mo tus soluit z adducit ad se añc̄ velit intra re aiam. nā amor impetrat veniāz trahit Lu. ij. Dimissa sunt ei pcta multa: q̄m di lexit multū. Per timorē āt soluit. Timor em̄ dñi expellit pcm̄: Sap. j. Debz ḡ aia assidue orare deū vt sobrie sit suus mal⁹ affe ctus z trahat ad deū. Aug. i hom̄. Nō dū traher̄: ora vt trahar̄. hec ille. Debz etiā nō calcitrare q̄n de⁹ soluit ꝑ mor⁹ ꝑdictos Verbi gr̄a: q̄n imittit tibi timorē mortz z gehēne vult soluere. noli ꝛesistere diuie motiōi calcitrādo. Significant āt in ꝑdi ctz mr̄a alia allegorice z anagogice z mo ral'r: sz hec pauca exp̄ssi vt q̄sq̄ ꝑ seip̄z di scat excogitare istos sensus spūales quos oēs si vellē exp̄mere nr̄a expositio nō eēt portatilis vt intendo. Et hec de p̄mo.

Scōm pūctū euāgelij est q̄ discipuli exe cuti sunt imp̄iū chr̄i: cū ōr (cūtes aūt disci li fecerūt sic p̄cepit illis Jesus z adduxe rūt asinā z pullū: z impoſuer̄t sup eos ve stimēta sua: z eū desup sedere fecerūt) Et q̄dē l'raliter ista ꝑs ex dictis z ex se pz̄. Al legorice ꝓo ptz ex dictz. vñ ap̄li ipleuerūt imp̄iū chr̄i q̄n dispsi ad ꝑdicādū mōm cō uerterūt ad fidē. vñ mar. vbi s. At illi p fecti ꝑdicaueṙ vbiq̄ zc. vestes ap̄lice q̄b⁹ ornarūt iumēta vt chr̄s desup sederet: s. ipa ap̄lica doctrina: quā ap̄li z doctores tradider̄t: ꝛz Hiero. Possum⁹ etiā dicere q̄ sc̄ ꝑtutes sc̄e: maxie charitas. chr̄s em̄ dup̄r regnat in aliq̄. vno mō ꝑ fidē solā: q̄ regnat i toto regno eccl'ie militātis: i q̄ sc̄ etiā mali. Alio mō ꝑ gr̄az. Ad p̄mū f'r'r fides seu ap̄lica doctria. ad scōz ꝓo charitas z ꝑtutes Anagogice āt sciēdū est q̄ hō a hierico i celestē hier'z ꝓscēdēs ꝑ opa miscōie q̄b⁹ ꝑrio fuiuit: z ꝑ hūilitatē q̄ se totū deo subiecit: sperādo i ei⁹ miscōia: sic ornak vestib⁹ ap̄licz. i. gr̄a quā ꝓsequit ꝑ sacr̄a eccl'ie a⁹ ap̄lis vel eōꝝ successorib⁹ dispēsata z ꝑtutib⁹ seu gratijs sacramēta lib⁹ q̄ i ipo suo trāsitu chr̄s adest saltē in effectu z mr̄itudo sctōꝝ: z ita secur⁹ z cū gl'ia trāsit: chr̄o total'r ꝑ amorē i ei⁹ corde sedēte. Moral'r ꝓo sciēdū ē q̄n iustifica tiōe ipij ifundūt oēs ꝑtutes. vide s. Tho. j. ij. q. lxij. z. q. lxv. Jō postq̄ caro z carna lis affect⁹ ad deū ꝑ uersionē adducit: or nak volūtas z alij appetit⁹ vestib⁹ ꝑtutuz z tūc chr̄s itrat i hier'm. i. in aiaz: z ꝓfert ei maximā iubilationē: vt dicet. Textū pūctū euāgelij est q̄ chr̄s ciuitatē hier'm cū magna gl'ia z leticia itrauit amico ꝑ su orū. Ō ꝑphetauerat z acharias vbi sup dicens: Exulta: id est exultabis filia sion. Litteraliter ergo circa hoc sciendū est q̄ sicut ptz ꝑ sanctū Matheū chr̄istū mul ta turba seq̄bak: sic etiā dic̄ btus Joā. ca.

xij. multi q̄ erāt in hierl'm audiētes q̄ Jesus aduenīret exierunt obuiā ei: maxīe q̄ audiuerāt ꝺ̄ suscitatiōe Lazari. z sic chr̄s remansit in medio turbaꝝ: ita q̄ aliq̄ p̄cedebant: aliq̄ sequebant. Et iste turbe tres honores fecerūt chr̄o. Primo em̄ straverūt vestes suas in via. Scꝺo straverūt virides ramos. Tertio magnis vocib⁹ publice eū laudabāt: tenēres ramos palmarū in manib⁹: vt dicit btūs Joannes. Dr̄ ergo (plurima āt turba straverūt vestimēta sua in via. Alij aūt cedebāt ramos de ḡr̄oribꝫ ꝛternebant in via. Turbe aūt q̄ p̄cedebant z que sequebant clamabāt dicētes osanna filio dauid) Osanna fm magistrū hist̄o. z Hieronymū z Remigi. est dictio tota hebraica nō simplex ſz cōpositā ex duab⁹ dictionib⁹: Quaꝝ vna nō est integra manens: sed perdit vocalē: i. z ob hoc ꝺr̄ cōponi ex cor̄upto z integro. Cōponitur em̄ ex ꝺ̄: qꝺ latine dicit salua: et anna qꝺ̄ est interiectio optātis. inde osanna. i. salua obsecro. Quia em̄ illā interiectionē non habemus: loco eius ponimus verbū hoc, s. obsecro. vt dicit magr̄ hist̄o. Quod ꝓ subditur: filio Dauid: pōt esse q̄ li filio sit vna dictio vel due: vt mgr̄ hist̄o. dicit. Primo mō sic legaf. Clamabāt filio Dauid. i. ad filiū Dauid: osanna. Vl̄ sic: Osanna filio Dauid. i. p̄ filiū Dauid ita q̄ li filio sit ablatiui casus: vt vult Hugo cardina. Et isto modo petitio quā importat ly osanna: dirigit ad ꝺ̄eū. Sed secūdo modo sic: Clamabant: o fili Dauid osanna. Est autē notandū q̄ vt elicitur Matt. xij. qꝛ iudei expectabāt Messiam chr̄m ex genere Dauid: aꝑ̄ eos ꝙus sic inualuerat: vt chr̄m appellarēt filiū Dauid. Vñ dicere Osanna fili Dauid. est dicere: salua chr̄e. Et in hoc fm Hieronymū significabāt q̄ aduentus chr̄i salus sit mundi (Bñdictus). i. gloriosus sit. (qui venit). i. q̄ incarnatus est. (in nomīe). i. ad honorē. (domini). i. dei patris: quē glorificauit. Sic aūt elicit a sctō Tho. Ro. xij. bñdicere triplicit sumit, s. enūciatiue: z est idē qꝺ̄ laudare. z impatiue: z ēidē qꝺ̄ cōferre aliqꝺ̄ bonū. z optatiue: z est optare bonū. Et p̄mū ac tertiū ꝙuenit oib⁹ et respectu oīm etiā dei quē laudamus et cui optamus bonū: puta q̄ glorificet in mundo: z cui ꝙ gaudemus in bonis que habet Sed scōm ꝙuenit deo soli p̄ autoritatez: ministris aūt eius p̄ misterū. Isti igit benedicebāt chr̄isto p̄mo z tertio modo.

Allegorice autē sciendum est: q̄ post cr̄s chr̄s ascēdit p̄ fidē asinā pullū: illi q̄ erāt in societate chr̄i ceperūt sternere vestes i via: fm Hiero. pedib⁹ asine ne alicubi offendat in lapidē: ne calcet spinā: nec labat in foueā. Hec ille. Per qꝺ̄ significat q̄ deus aliter habet p̄uidentiā de bonis: z aliter de malis. Vide sctm̄ Tho. de veri. q. v. arti. viij. Tunc etiā cepit publice laudari deus in chr̄o. qꝛ ante gentiū ꝙuersionē notus in iudea deus. vt dicit Ps̄. ſz post repleta est terra sciētia dn̄i sicut aque maris opientis. Esa. xj. Et fm Remig. vestimenta in via. i. sua cor̄pa straverūt martyres. Et ramos p̄scindunt de arboribꝫ qui exempla accipiunt a doctrina z vita sanctoꝝ: fm eundem.

Anagogice aūt sc̄ndū est: q̄ hic significat societas quā faciūt boni angeli anie transeunti ab Jericho in hierl'm. z letitia sanctoꝝ in salute electoꝝ. Tota ei ciuitas celestis mouetur in iubilatione magna.

Moraliter aūt sciendū est q̄ post cr̄s aia fuerit a peccato soluta z ornata virtutib⁹ z in sua voluntate ceperit esse chr̄s: tunc tota ciuitas Hierusalem letatur spirituali letitia. id est tota ania iocundat. Dulce est enim fruire deo. Vnde Hiere. ij. Scito z vide q̄ malū est tibi z amarum reliquisse ꝺ̄m̄ fm. Augu. de sen. p̄sper. Arta est via que ꝺ̄ucit ad vitā: z tñ p̄ ipam nisi dilatato corde nō currit: qꝛ iter virtutū quo pauper chr̄i gradiunt: amplū est fidelū spei: z si artū infidelū vanitati. Hec ille. Vñ Matt. xj. Jugū meū suaue est z onus meum leue.

Textus euāgelij Luce. xxi.

Erunt signa in sole et luna z stellis: z ī terris p̄ssura gentiū p̄ confusiōe sonit⁹ maris z fluctuū: arescētib⁹ hoib⁹ p̄ timore z expectatiōe q̄ supueniēt vniuerso orbi. Nā virtutes celoꝝ mouebunt

Dominica.II.aduentus

Et tunc videbunt filiuꝫ hominis venientē in nube cū ptāte magna et maiestate. His aūt fieri incipientibꝫ respicite et leuate capita vestra qm appropinqt redēptio vestra. Et dixit illis similitudinē. Videte ficulneā et oēs arbores: cū pducūt iā ex se fructū: scitis qm ppe est estas. Ita et vos cū videritꝫ hec fieri scitote qm ppe est regnum dei. Amē dico vobis: qꝛ nō ptеribit generatio hec donec oīa fiant Celū et terra transibūt: verba aūt mea nō transibūt

Dñica scḋa in aduentu dñi.

Erunt signa in sole

Luc. xxi. Dns ac redemptor nr paratos nos inuenire desiderans: senescentē mundū q mala sequantur denunciat: vt nos ab eius amore compescat. Appropinqnte eius termino qnte pſecutiones pueniant innotescit: vt si deū metuere in tranqllitate nolum⁹: vicinum eius iudiciū: vel pcussionibꝫ attriti timeamus. Hec Greg. in omi. Unde in pñti euāgelio qḋ totum ēpe iudicio generali: tria facit chꝛs. Primo em pdicit qdā terribilia. Scḋo reddit causā talis. Tertio pſolat coꝛda electoꝛ. Quantū ad pmū sciendū est q pñs euangeliū nō pr exponi allegoꝛice: qꝛ oīa q ī eo traduntꝫ litteralit ptinēt ad credenda ī noua lege. Quāuis aūt aliqñ ea q̄ traduntꝫ litteralit ptinentia ad sensū allegoꝛicū possint exponi anagogice: tm nō ē sp hoc necesse nec aliqñ possibile: vt videt ee in ꝓposito. Litteralit g̃ et moꝛalit vl̃ rāliter tm exponam⁹ pñs euāgeliū. Dicit g̃ (Erūt signa) Ubi aduertēdū est: q signa pcedēt futuꝫ iudiciū. Primo sm Chꝛys. vt oñdat tūc dns ꝓpt quē facta sunt coꝛpoꝛea interire. s. hō vel gen⁹ humanū. Scḋo sm Greg. qꝛ iuste nos oīa feriunt: vt q̄t ꝑus in mūdo habuimus gaudia: tot postmodū sentiam⁹ toꝛmēta. Hec ille. Tertio vt ostendat de⁹ offensus sicut offenso dño turbat familia. Et q̄rto sm doctrinā s. Tho. iij. dē xlviij. aduentū dñi ad iudiciū aliq̄ signa pcedēt. qꝛ h̄ fac ad auctoꝛitatē quā tant⁹ iudex hꝫ debꝫ: vt p talia indicia disponant hoies ad se ei subjciendū. Uñ ꝛ ꝓpter hoc in forma gloriosa iudicabit. Nec tñ ꝑtra h̄ est illō apli j. Thes. v. Cū dixerit pax ꝛ securitas: tūc repentin⁹ veniet interit⁹. Uerbū em apli sm Aug. ad eſchi. intelligit de pſecutoꝛibus sctoꝝ: nā tunc boni arescēt p timoꝛe: vt dicit hic. Uel pōt dici q post mortē ām tichꝛisti ꝛ añ initiū signoꝝ: impi⁹ nō videt⁹ pſumari mūdū: vt timebāt ꝛ crēdebāt dicēt: pax est ꝛ securitas. ꝛ tūc stati incipient signa terrere. Erq̄ totū tps qḋ sequit initiū signoꝝ: dicit dies iudicij ꝓtinere. ſo dicit interit⁹ repēte venire. quia illa signa repente eyient. Et isto etiam modo intelligit q venīet illa dies vsur. scilz quo ad initiū signoꝝ: ꝛ etiā q̄ntū ad ipaꝫ diē quā illa signa nō manifestabunt determinate. Hec oīa s. Tho. qmbꝫ addit sm Joā. do. q ī ꝑmo aduētu chꝛs venit occultus: q̄ꝫ uis tps esset p scripturā determiatū: Iz in scḋo veniet manifest⁹: ꝛ tps erit icertū: ſo primū aduentū nō pcesserūt signa sicut pcedent scḋm. Que aūt sint ista signa nō ē certū sm s. Tho. Btus q̄dem Hiero. dic se in annalibꝫ hebꝛeoꝝ. vt etiā testat Magister hist. reperisse. xv. signa q̄ diebꝫ. xv. pcedēt iudiciū. Utꝫ ꝑo illi dies erūt cōti nui vel interpolati nō est certū. Prima die eriget se mare cubitꝫ. xl. sup altitudinem montiū: stans tū ī loco suo q̄si mur⁹. Secūda ꝑo tantū descēdet vt vix possit videri. Tertia aūt oēs marine bestie sup aquā marꝫ apparētes dabūt mugit⁹ vsq̄ ad celū. Quarta ardebit mare ꝛ oēs aq̄. Quinta herbet arbores dabūt rorē sanguineū. Sexta ruēt oīa edificia. Septia petre ad inuicē collident. Octaua fiet general⁹ terremot⁹. Nona equabit terra. Decia exibunt hoies de cauernis ꝛ tibūt velut amētes: ꝛ nō poterūt mutuo loq̄. Undecima surgent mortuoꝝ ossa ꝛ stabūt sup sepulcris. Duodecima cadēt stelle ḋ celo. Tertiadecima morient hoies viuētes vt cum mortuis resurgāt. Quartadecima ardebit

celū.i. aer ⁊ terra. Quintadecima oēs re surgent ⁊ fiet celū nouū: terra noua. Ista tñ signa: vt ōt sc̄: ūs Tho. Hiero. non asserit: nec videnk multū sed pauꝛ ꝓbabilia. Silr etiā signa q̄ videk dñs in euangelio dare: ſm Aug. ad Eſichiū. forte nō pertinēt ad die illaz: nisi dicak ꝙ tunc ista signa erunt maiora q̄ añ. Qđ ſm quā mensurā fiat incertū est. Sequik (in sole) qz. ſ. obscurabik vt dicek. Sed q̄re portꝰ non fiet ꝛ eo tale signū vt stet: sicut tpe iosue: eiusdē. x. vel retrocedat: sic tpe ezechie: Esa. xxxviij. Ad hoc dicit dñs petꝰ de scala: ꝙ fierꝫ ⁊ alpe. i. peccato'qđ est tenebra respondeat pena. vnde obscuratꝰ fuit ꝓ pctō egyptioꝝ Exo. x. ⁊ ꝓ pctō iudeoꝝ in passione dñi: ⁊ tunc obscurabik ꝓ pctō omniū. Ista aūt obscuratio aliqñ ōr erubescētia Esa. xxiij. Erubesc̄et sol. aliqñ obtenebratio. Joelis. ij. Sol conuertek ꝫ tenebras Apo. vj. Aliqñ denigratio. Sol factus ē niger q̄si saccus cilicinus. Hec ex illo. (et luna ⁊ stellis). i. in pulcriori et euidentiori parte mūdi sicut hois turbatio primo apparet in facie. Licz eīm deus in se semp sit quietus. tñ tūc ostendet se turbatū qñ volet exercere vindictā ⁊ facere effectū irati. Est aūt sciendū ꝙ in ipo chri aduētu: christo veniente ⁊ resurgentibꝫ sanctis ſm sanctum Tho. vbi. s. fient q̄ dam mirabilia i celestib' coꝛporib' et in alijs. Nam totus mundꝰ ponek in q̄dam statu incoꝛruptionis: qz coꝛrumpenk omnia mixta: vt animalia: plante ⁊ mineralia. ⁊ nunq̄ de cetero erit generatio aut coꝛruptio: quia cessabit causa omnis motus. ſ. motus celi. qz firmabik celum sole existente in oꝛiente: ⁊ luna plena in occidente in quib' locꝫ sut creata: ⁊ ꝙñr in eisdem complent circulationes suas que non debent incomplete manere. Deinde remanebunt tenebre solum apud infernum. vñ pars interioꝛ terre nobilitabik ꝓ rationales spūs alligatos Exteriꝰ ꝫo erit peruia vt vitrū: aqua vt crystallum: aer vt celū. Ignis lucebit vt luminaria celi. Et ipa luminaria celi mlto magis lucebūt q̄z modo Esa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. ⁊ lux solis septēplicabit' sicut lux septē dieꝝ ita ꝙ lux vnius diei tūc erit tanta sicut est modo lux. vij. dieꝝ si sil' ponerek. In die q̄ alligauerit dñs vulnus ꝓpli sui. i. in die resurrectionis qñ sanabimur: quo ad coꝛpus remotis penalitatibus: sic modo sumus sanati q̄ ad animā ꝙ sacramenta. Et sic ptz ꝙ totus mundꝰ innouabik Omnia p̄dicta ⁊ ratio p̄dictoꝝ ex ſtrō Tho. vbi s̄ patent. Sed ista forte ꝓprie non possunt dici signa futuri iudicij qz simul cum aduentu fient iudicis. Que autem sint ista signa de quib' loquik euangelium: dicik Mat. xxiij. Nam sol inquit obscurabik: ⁊ luna non dabit lumen suum ⁊ stelle cadent de celo. Erit tamen ꝓter hec vnum signum i istis cōmune toti coꝛpori celi. i. omnib' spheris et stellis. qz scz cum omnia nunc moueank p̄ter celū empyreum: tunc omnia moueri cessabūt ſm doctrinā fidei ⁊ sc̄oꝝ. vt ptz. xiij. tract. ca. vltimo. Fient aūt ⁊ multa alia in celo q̄ non dicunk signa: qz non p̄cedent iudicem saltem diu: vt innouatio ⁊ nubes ⁊ hmōi. Ista ꝫo obscuratio solis ⁊ lune dupliciter accipik. Uno modo ſm ꝙ Euse. Chrys. et Hiero. dicunt: qz tanta erit claritas christi ꝙ luminaria celi eo p̄sente non videbūtur cuius erunt lucida tunc plus q̄z modo. sic neq̄z modo videnk stelle oꝛto sole. Non est aūt intelligendū ꝙ isti sancti velint negare q̄n p̄cedat aduentum chri alia obscuratio solis ⁊ lune: quia hoc exp̄sse dic̄ scriptura Joelis. ij. Sol inq̄t conuertek in tenebras ⁊ luna in sanguinez anteq̄z veniat dies dñi magni. Et ideo cuius sit vez qđ dicūt: p̄ñr dr Rabanꝰ et s. Tho. vbi s. h̄ poterit ee ꝛio mō. qz. ſ. in rei ꝛitate sol et luna obscurabunk successiue vl sil' diuinaꝫtute. Sz sā. Tho. vult h̄ fieri añ iudicij: vt sonāt ꝛba Joel. Rab. aūt nō bz ꝓ inconueniēti ꝙ etiā fiat p̄nte chro ad terroꝛem. Peracto ꝫo iudicio erit lux lune vt lux sol' sic dixit Esa. sz tñ nō ē repugnātia int' sā. Tho. ⁊ Ra. qz h̄ poterit ee añ vt sit signū ⁊ etiā tūc ad terroꝛē Vl h̄ erit vsq̄ q̄ chris appareat q̄ apparēte lumē ꝛstituek soli ⁊ lune. sz nō apparebūt ꝓpter chri claritatem. Quō ꝫo stelle ō celo sint casure oꝛtet idagare. ⁊ certū ē ꝙ i rei ꝛitate ō celo cadere neq̄unt. Prio qz ce. estia coꝛpa sūt icoꝛruptibilia ⁊ ꝙsequenk indiuisibilia. Secūdo qz nō esset locus in quo recipi posset. Qđ

sic patz. Nā sicut docet Aresto. in li. de generatiõe: aqua est decuplo maior terra: z aer decuplo maior aqua: z ignis decuplo maior aere. Ex quo sequit q̄ totum spaciũ quod est infra celũ potest ꝓtinere totam terrā milies centies z vndecies pīsse

Est rursus sciẽdũ q̄ ꝑm sapiẽtes. vt recitat Origenes z sctũs Tho. z multi alij. Oēs stelle sunt maiores terra: vel saltē ille q̄ sunt visu notabiles: vt ōr Alfragan⁹. Huius aũt signũ est q̄ libet stella respectu celi est alicui⁹ quātitatis: vt ptz ad sensum. Terra ꝯo respectu celi nullī⁹ est sensibilis quātitatis: sed se habet vt punctũ vt ptz ex vsu astrolabij. Quia astrologus ita eo vtit in superficie terre: acsi esset in cẽtro ei⁹. Cũ g̃ stelle etiã notabiles sint mlt̃o plures q̄ mille. c. et. xj. nõ possunt habere locũ nisi i celo Argueret ãt forte aliquis ꝓtra p̄dicta. Nã sol est maior terra: vt tradũt sapiẽtes: z etiã ꝓbat. Nã si eẽt ei equalis: vmbra terre ab eo causata cẽt ꝓtinue equalis: z ptenderet in infinitũ. et sic eclipsaret supiores planetas: z stellas fixas. Cõ ad sensum est falsum. Idem sequit. si sol esset minor terra: q̄ tũc vmbra terre: quãto magis a terra distaret: esset maior: z ꝫ in infinitũ: vt ex pspectiua ptz Luna ꝯo est minor terra ꝑm eosdẽ: z ꝓbatur. Nã sol est maior terra: g̃ vmbra terre q̄ primũ elongat a terra est minor terra. Et tñ ipa vmbra est maior q̄ luna: vt̃ sal tẽ ei equalis. vt patet ad sensum: q̄ aliq̄n in eclipsi lune occupat totã lunã. Ex his aũt sequit q̄ si stelle sũt maiores terra: q̄ sint maiores luna: qõ est ꝓtra diuinã scripturã: q̄ dicit q̄ fecit deus duo luminaria magna: Gen̄ j. Rñdeo z concedo q̄ luna est minor stellis in veritate: sed q̄ est vicinior nobis: cũ sit in ꝓmo celo videt maior Et ꝑm sctm̃ Tho. q̄. di. xv. et. j. pte. q. lxx rõne huius apparentie vel rõne sue ꝓtut̃: diuina scriptura lunaz appellat luminare magnũ. Cũ g̃ ꝓe stelle de celo cadere neq̄eãt: verbũ p̄dictũ exponit multiplicit̃. Primo ꝑm Chrys. Hiero. Orige. z Raba. exponit: q̄ cadent de celo. i. puabunt̃ sua luce: vel ꝓpter p̄sentiã maioris luminaris. s. chr̃i: vt dicit Chrys. z Hiero. vel ꝓpter fumũ ascendentẽ q̄n purgabit̃ mundus: vt dicit Orige. vel diuinitus q̄cunq̄ modo. Alij ꝯo exponũt de stellis q̄ cadũt ꝓtinue ꝑm apparentiã in nocte. Sunt em̃ quidã vapores sicci z calidi q̄ a sole eleuãtur vsq̄ ad supiorẽ partẽ aeris. vñ cũ fuerint calefacti a spbera ignis vicina incendit̃ illa materia a parte supiori incipiens vsq̄ ad inferiorẽ: z sic videt cadere ignis vel stella. Sed ista freq̄ntius z cum maiori admiratiõe fient instãti iudicio. Sequit̃ (z in terris) maxime maritimis (p̄ssura gentiũ p̄ ꝓfusiõe sonit⁹ maris z fluctuum) Ex signis em̃ apparẽtib⁹ in celo: z ꝓsequeter in pte inferiori homies aliq̄ magnũ futurũ verebunt̃: p̄cipue ꝯo ex insolita maris turbatiõe. Vñ arescent. i. rabescẽt squalore z macie: tã boni q̄ mali ꝑm Eusebiũ. Vñ subdit̃ (Arescẽtib⁹ hoib⁹ pre timore z expectatiõe) eor̃. s. (que supueniẽt vniuerso orbi) que aũt sint ista dicet infra

Est aũt aduertendũ q̄ ꝑm Aug. z Ambro. p̄dicta habẽt aliũ sensum: qz̃ quidã dicũt mysticũ seu allegoricũ. Sed reuera forte est litteralis significatus per voces metaphoricę. Stella em̃ cadẽs nõ est vera res: sed ficta. Vñ ait Augu. ad Esich. Sed ne dñs appropinquãte scõo aduentu suo ea p magno dixisse videat q̄ huic mõdo etiã ante eius ꝓmũ aduentũ fieri cõsueuerãt: z irrideamur ab eis q̄ plura i hystoria gentiũ z maiora legerunt. hec que dicta sunt mlt⁹ existimo intelligi. hec ille Vñ ꝑm eundẽ Augu. eccl̃ia est sol: z luna z stelle: cui dictũ est: pulcra vt luna. electa vt sol: que tũc nõ apparebit p̄secutoribus vltra modũ seuientib⁹: hec ille. Amb. ꝯo p solem chr̃m intelligit: cuius radi⁹ est fides Obscurat ergo sol ꝑm eũ: cũ deficit fides Et luna. i. eccl̃ia: qñ inter ipam z chr̃um carnalia z terrena vicia opponũt. Per stellas ꝯo intelliguñt viri gl̃iosi in eccl̃ia: qui p̄secutiõis tpe cadũt: vt idẽ dicit. Cõ ꝯo subdit̃: (z i terris p̄ssura gẽtiũ) ꝑm Aug. vbi s. nõ intelligit̃ ō gẽtib⁹ bñdicẽdis in semine Abrae: sed q̄ in iudicio stabũt ad sinistrã. Videt̃ ãt mihi q̄ si ista p̄ssura sumat̃ actiue: sic ptiet ad malos: q̄ tũc p̄mẽt id ẽ p̄seq̄nt̃ bonos. Si ꝯo sumat̃ passiue: sic erit oim: q̄ erit ꝓpt̃ illa q̄ supueniẽt vniuerso orbi. i. oib⁹ bonis z malis: vt videt

velle Eusebius. Sed tñ ꝑssura bonoꝝ ci
tius incipiet: qz lumie fidei z inspiratõis
diuine citius agnoscẽt futura mala aliis di
cẽtib: paꝝ z securitas: z citꝰ termiabit ꝑ
eleuationẽ capitũ. i. cordiũ exhilarationẽ:
deo ꝓtrãte. Pressura ꝯo malorꝝ nunqꝫ
finiet: z semp exq̃ inceperit ꝓficiscetur de
malo in peius. Et hac rõe ista �means Greg.
z Aug. sunt dicta ꝓtra reprobos. Mõ ꝯo
subdit (nam ꝯtutes celoꝝ mouebunt) �means
Augu. intelligit: qz aliq̃ fortes in ꝓsecuti
one turbabunt.

Notanter hic significant mlta hoim
genera in quib erunt z sunt multa signa.
Nã in sole. i. in ꝓlatis q̃ sunt lux mũdi (vt
dicit Matth. v.) est obscuratio ꝑ ignorã
tiã z vitã infamẽ. In luna ꝯo. i. ꝓncipib
secularib quoꝝ ꝓtãs ad eccliam se habz
vt luna ad solẽ. extra de ma. z obe. insoli
te: est apparitio sanguinis ꝑ crudelitatẽ et
impudicitiã. In stellis ꝯo. i. religiosis est
casus a celo ꝑ apostasiã z inobedictiã. In
terra aũt. i. in agricolis seu rusticis est ꝑs
sura passiue: illata a celo. i. superioꝝ eoꝝ.
In hoib aũt. i. mercatoꝝib sic dicti ꝓpt
politicã ciuilitatẽ z astutiã: est arefactio
cordis ꝓpt cupiditatẽ z auariciã. In vir
tutib at celestib. i. ꝓdicatoꝝib est cõmo
tio ꝓpter pusillanimitatẽ. qz sẽ canes mu
ti no valẽtes latrare. Esa. lvj. z ꝓpter inu
tiles discursus: cũ deberẽt in ꝓtemplatio
ne ꝺescere: exẽplo chri secedẽtis in deser
tũ post �means Joã. vj. In mari aũt. i. in
peccatoꝝib habẽtib ꝓscientiã amarica
tã. est sonus maloꝝ verboꝝ. z fluctus va
rius vicioꝝ. Quantũ ad scõm punctuz
sciendũ est: q̃ cũ dicit (Nã virtutes celoꝝ
mãgit dupl̃ causa ꝓdictoꝝ. Vnã est effe
ctiua. i. angeli q̃ imediate ꝓcurabũt talia
Et alia finalis. i. aduẽtus iudicis ad cui⁹
auctoritatẽ ꝓdicta ordinant. Est etiaz
sciendũ q̃ ꝑ ꝯtutes celoꝝ multa possum⁹
intelligere: sic docet san. Tho. vbi s. Pri
mo ꝑ ꝯtutes celoꝝ intelligunt oẽs ange
li (qui vt ipe z Magi. sen. dicit) mouebun
tur. i. admirabunt. qz habebũt nouã cõsi
ꝺerationẽ de reb ad quã ꝑ spẽs natura
les ꝓtingere nõ poterãt. Nec tñ sequit q̃
ꝯ eis modo sit ignorãtia sed nesciẽtia: in
quntũ nesciũt q̃ cũq̃ deus facere ꝓt cũ illuz
nõ cõprehendãt. Vel �means Chrys. z Bey
dam mouebunt: qz nõ intrepide stabunt
in iudicio videtes tãtã multitudinẽ ꝺẽ
nari. Vñ Job. xxvj. Colũne celi ꝓtremi
scent ad nutũ eius. Sed dictũ istoꝝ opoꝛz
intelligere impꝛopꝛie: vt. s. sit timoꝛ reuereꝛ
tie z admiratiõis. Vel �means Grego. moue
bunt: qz in aduẽtu districti iudicis visibi
liꝫ apparebũt ad nos puniẽdos. Alio mo
do (vt dicẽ idẽ s. Tho.) ꝑ ꝯtutes celoꝝ po
test intelligi vnꝰ ordo angelicus sic dictꝰ
q̃ tũc mouebunt: qz eoꝝ est mirabilia face
re: �means Grego. quod tũc maxime accidet.
Vel qz vt dicit s. Tho. eoꝝ est mouere ce
los. Vñ z celoꝝ ꝯtutes dicunt: z tũc mo
uebunt: qz mouere cessabũt q̃si. s. a suo of
ficio mouẽdi amote. Tertio �means Chrys.
ꝑ ꝯtutes celoꝝ possunt itelligi oẽs ange
li q̃ ꝑsunt reb sensibilib qui absoluent a
suo misterio. Vide si vis. j. q. cix. quõ sin
gulis speciebꝫ reꝝ corꝑaliũ ꝓponunt an
geli: z punctꝫ z hoiꝝ. Sequit. (z tũc vi
debũt filiũ hois) Videbũt inqꝫ �means Au
gu. tam fideles q̃ infideles: vtpote qz erit
sole splendidioꝛ. Et �means Theo. videbit tã
ipe q̃ crux sua: vt dicit Matth. xxiij. et
ꝓsequenter ab oib cognoscet. Quõ autẽ
apparebit crux est triplex opinio. Pria q̃
apparebit in signo suo. i. in cicatricib chri
Scõa q̃ apparebit i seipa crux in q̃ chris
pepẽdit ab angelis delata ad ꝓsolationẽ
fideliũ: z infideliũ ꝓfusionẽ. Tertia q̃ ap
parebit in aliq̃ signo suo formato i modũ
crucꝫ. Et ista videt mes euangeliste Mat
thei dicẽtiꝫ. q̃ apparebit signũ filij hois
in celo. Et vt credo erit lux qdã ad instar
crucis densioꝛ reliq̃ celi luce: vel lux remis
sioꝛ ad instar vmbre. Vocat aũt se chris
filiũ hois �means aliꝫs eo q̃ sit filius solum
vnius. q̃ ꝯo ex masculo z femina generan
tur sunt filij hoim. Sed qz etiã Ezechiel
dictus est filius hois: forte melius dicit
q̃ chris sic se vocat in signũ hũilitatis: cũ
posset se vocare filiũ dei. Quidã at facitur
sicut mulus: q̃ interrogatus (vt fingit) de
gne suo noluit se fateri filiũ asine: sꝫ dixit
se filiũ equi regis frãcie. Notãter dicit fili
um hois: qz iudicabit in forma humana
qz etiã legẽ euangelicã dedit in forma hu
mana. Eiusdẽ em est legẽ ꝺere z means eaꝫ

iudicare. Item qz in eadem forma iudicatus est: z ꝙsequenter in eadem iudicabit vt possit ab impijs videri: ꝓm glo. Joan. v. (venientē in nube) ꝓm alios ꝙ istā nubē itelligit societas sanctoꝝ existentiū cū eo: q̄ nubes dicunt eo qꝝ a terrenis fuerūt eleuati. Erant aūt in societate chr̄i venientes saltē angeli: z forte illi sancti: q̄ añ iudiciū resurrexerūt: si q̄ sunt: z q̄cunq; sint illi. De reliquis ꝙo dicit aplus. j. Thes. iij. Rapiemur cū illis scz q̄ ante dormierant: obuiā chr̄o in aera. Ex q̄ videtur qꝝ chr̄o venēte aliq̄ sci erunt in terra z eleuabunt vt aues obuiā chr̄o: qō maxime ꝙtinget illis q̄ modo sunt paupes z viles ꝓpter dñm: diuitib⁹ tunc sine nūero remanētib⁹ i terra. Reposita est hec spes mea in sinu meo Job. xix. Scōm alios ꝙo ꝙ nubē itelligit nubes materialis q̄ chr̄o ꝓbebit obsequiū ad decorē nō ad necitatē. Vñ Aug. ad Esichiū. Sic vēit sic abijt Nubes aūt suscepit eū ab oc̄lis eoꝝ. Hec ille. Ad quē aūt locū chr̄s tūc sit ventur⁹ Vide infra feria. ij. post ꝑmā dñicā q̄dragesime. (cū potestate magnaz maiestate) accepta a deo patre ꝓpter sue passiōis meritū. Grego. in hom. In ptāte z maiestate visuri sunt quē in hūilitate positū audire noluerūt: vt ꝓtutē eius tāto tūc districti⁹ sentiāt: q̄nto nūc cernicē cordis ad ei⁹ patientiā nō inclināt. Hec ille. Apparebit āt ista potestas chr̄i ꝑmo ex mūdi ꝙflagratione. Ps. Ignis añ ipm p̄cedet z inflāmabit in circuitu inimicos ei⁹ Secō ex iudicandoꝝ multitudie: qz ꝙgregabit oēs gentes in valle Josaphat. vt ptz Joel. iij.

Tertio ex corpoꝝ suscitatiōe. qz oēs resurgemus cū corpib⁹ nr̄is. vt ptz. j. Coꝝ. xv. Quarto ex vocz magnitudie. Chrys. Vere magna vox cui oīa obediūt elemēta: q̄ petras scindit: portas inferi aperit: z vincula mortis dirumpit. Hec ille.

Quinto ex obsequio nubiū: vt hic ptz.

Sexto ex innouatiōe celi z terre z oīm elemētoꝝ Apoc. xxj. Ecce noua facio oīa

Septio ex iudiciaria autoritate. qz pater oīe iudiciū dedit filio Joā. v. Octauo ex electoꝝ glorificatiōe. Matth. xiij. Tūc fulgebūt iusti sicut sol Nono ex sanctitatis nobilitate. qz dñs ad iudiciū veniet cū senioribꝫ ꝑbr̄i sui Esa. iij. Itē oēs angeli eius cū eo Matth. xxv. ca. Manifestas etiā ex p̄dictis apparebit z rursus ex gl̄ia humanitatz sue q̄ erit gl̄iosa. Primo qz debet iudex eminere iudicandis: quoꝝ aliq̄. s. electi habebūt corpa gloriosa: id est dotata dotib⁹ claritatis: agilitatz: impassibilitatis: z subtilitatis. Scōo qz in primo aduentu chr̄s qui venerat iudicādus apparuit in forma infirmitatis. ergo veniens iudicare apparebit in forma opposita sicut iudicare z iudicari opponunt.

Moralit aūt hic admonemur vt toto tpe vite nostre q̄ram⁹ chr̄o regi ꝓ sanguine fuso z cruce tolerata: ore z opere gratis agere ne ꝙfundamur i die iudicij qñ in ae revidebim⁹ signa crucis z vulnera ei⁹. Tūc em̄ ꝓm Chrys. sic loquet. Ego ꝓpter vos homo factus sum: ꝓpter vos alligat⁹: deluſus: cesus z crucifixus: Ubi est tanta iniuria meaꝝ fructus: Ubi fuitus quā mihi ꝑ sanguis p̄cio redēdistz? Hec ille

Quantū ꝙo ad tertiū punctū sciendū est: qꝝ chr̄s electos suos ꝙsolatur. Grego. in home. Quia p̄missa ꝓtra reprobos dicta sunt: mox ad electoꝝ cōsolationē ꝓba vertunt. Nam subdit (his aūt fieri incipientib⁹ leuate capita vestra) .i. exhilarate corda. qz dū finitur mundus cuius amici nō estis: ꝓpe fit redēptio quā quesistz. In sacra em̄ scriptura sepe caput ꝑ mente ponitur: qz sicut capite regunt mēbra: ita cogitationes mente disponunt. Capita erigo leuare: est mentes nostras ad gaudia patrie celestz erigere. Hec ille. (qm̄ appropinquat redēptio vr̄a) Theo. i. ꝑfecta corporis z anie libertas. Sicut ei ꝑmus aduentus dñi fuit ad reformatiōnē aiaꝝ nostraꝝ: sic scōs ad reformationē corporuz celebrat. Hec ille Greg. in homel. Oꝝ aute calcari mūdus ac despici debeat: puluda dñs cōgatiōe mānifestat: cū subdit (Videte ficulneā z oēs arbores: cum ꝑducūt iam ex se fructū: scitz qm̄ ꝓpe est estas: ita z vos cū videritz hec fieri scitote qm̄ ꝓpe est regnū dei) quasi dicat: Sicut ex fructu arboris vicina estas cognoscit: ita ex ruina mūdi ꝓpe esse cognoscit regnū dei. Ex hoc ostendit: qz fructus mundi ruina est. Ad hoc em̄ germinat: vt quecūq; germi-

nauerit cladib⁹ ꝙsumat. Bene aũt regnũ dei estꝫ cõpar: qz merozis nostri nebule transeunt: z vitis ꝺies eterni solis claritate fulgescũt. Hec ille. Euse. Sicut eñ in hac vita: sol hyeme recedẽte: ac succedẽte vere: radiũ calidũ mittẽs fouet ac viuificat humi ꝙdita semina: exuentia pstinã figurã: pullulãt aũt noua variũ virozẽ habẽtia: sic z gliosus vnigeniti dei aduẽtus vnificatiuis radijs illustrãs nouũ seculũ: dudũ ꝙdita p totũ mõm semina. s. dozmientes in puluere terre potioꝛib⁹ coꝛpib⁹ q̃s pꝛas pducet ĩlucẽ: ac ꝙfutata morte regnabit deipceps vita secli noui. Hec ille. Oia aũt pdicta ꝙcludit dñs ꝑm Greg. sub magna certitudie. imo ꝑz Bed. si dicere licet sub suo mõ iurauit: cũ dicit(Amẽ dico vobis) Amen q̃pe vt dicit Beda interpta tur vez: acsi dicat: vez dico vobis Utꝛpo sit iuramẽtũ: Dico q̃ nõ. Licz Magr histo. dicat q̃ sic: q: chꝛs nõ ita frequentaſſz illud(qz non pteribit generatio hec ꝺonec oĩa fiant). i. nõ pteribit genus iudeoꝛ: ꝑm alicꝫ: vel humanũ genus. ꝑm eundem Bedã: vl' eccĩa nouit generãda. ꝑm Euse biũ z Theo. q̃ ex hoc elicit q̃ ipa chꝛistianitas nũq̃ deficiet: neq̃ fides Jesu chꝛi(celum z terra transibũt: verba aũt mea nõ transibũt). i. vt videtur innuere Grego. z Hiero. dicit: Facilius est ista pire: qm̃ eñ est impossibile: q̃ mea verba nõ impleri. Vel possumus dicere: q̃ reuera transibit celũ q̃ntũ ad accidẽtia sua: q: cessabit moueri: z amplioꝛ: ẽ lucẽ suscipiet: z sic terra: vt ex dictis patz: tñ quantũ ad essentiã z substantiã suã vtrũq̃ stabit in eternum. Vñ Eccs. j. Terra in eternũ stat. Beda Aperta rõne celũ z terra p eaz qualitatẽ nunc habẽt imaginẽ transeunt: attamẽ p essentiã sine fine subsistũt. Hec ille.

Moꝛaliter aũt hic istruimur vt mõm transeuntẽ despiciamus. Si eñ trãseunt incoꝛruptibilia: vt celũ z terra: q̃nto magꝫ coꝛruptibilia z vana. Hiero. ad Helio. ꝺ morte nepo. Xerses ille rex potẽtissim⁹ q̃ subuertit mõtes: maria ꝙstrauit: cum de subsumi loco infinitã hoim multitudinẽ z innũerabilẽ vidisset exercitũ: fleuisse ꝺr q̃ post centũ annos nullus eoꝛ q̃s tunc videbat/ superfuturus esset. Oñ possemus intalem ꝙscendere speculã de q̃ vniuersam terrã sub nostris pedib⁹ cernerem⁹: Jã tibi ostenderẽ totius mũdi ruinas: gentes gẽtib⁹ z regnis regna collisa: alios roꝛi alios necari: alios absoꝛberi fluctib⁹: alios q̃ ꝓfuturẽ trahi: Hic nuptias/ ibi plãctuz illos nasci/ istos moꝛi: alios affluere diuitijs/ alios mẽdicare: z non Xerses tm̃ exercitũ/ sz totꝰ hoies mõi breui spacio defuturos. Vincit ꝑmo rex magnitudie: z minuꝫ est oñe q̃ loq̃mur. Redeamus igit ad nos: z q̃si e celo descendẽtes pauliſper nr̃a videamus. Sentis ne obsecro q̃ infans: quãdo puer: quando iuuenis: q̃ robuste etatꝫ: q̃ senex factꝰ sis: Quotidie moꝛimur: q̃tidie cõmutamur: z tamẽ eternos nos esse credimus. Hec ille.

Dominica tertia aduẽtus Textus euãgelij Mat. xi.

C Ym audisset Joãnes in vinculis opa chꝛisti mittens duos de discipulis suis ait illi. Tu es q̃ venturus es: an aliũ expectamus. Et rñdens Jesus ait illis: Euntes renũciate Joãni que audistis z vidistis. Ceci vident: claudi ambulant: leproſi mundant̃: surdi audiunt: moꝛtui resurgũt: pauꝑes euangelizantur. Et beatus est q̃ non fuerit scãdalizatus in me. Illis autẽ abeũtib⁹ cepit Jesus dicere ad turbas de Joãne. Quid existis in desertũ videre. Arundinẽ vẽto agitatã. Sed q̃d existi videre: Hoĩem mollib⁹ vestitũ: Ecce q̃ mollib⁹ vestiunt̃ ĩ domibus regũ sunt. Sed q̃d existis videre: ꝓpheta: Etiã dico vobis z plꝰ q̃s ꝓpheta: Hic est ei ꝺ quo scriptũ est: Ecce mitto angelũ meũ ante faciẽ tuã: qui ꝑparabit viã tuã ante te.

Dominica. iii. Aduentus

Am audisset ioannes in vinculis ⁊c. Matt. xj.

Jn ꝑti euange. tangunt tria puncta. Primū est ioānis interrogatio. Scōm chr̄i rn̄sio. Tertiū ioannis cōmendatio. Quantū ad ꝑmium sciendū ē: q tres fuerunt herodes ꝑz chronicas. Primꝰ dictus ē ascalonita: cuiꝰ pater idumeus ⁊ non iudeus fuit. Hic fuit rex iudea: ⁊ occidit innocentes. Scds dictꝰ est antipas q̄ fuit huiꝰ ꝑmi herodis filiꝰ: ⁊ non fuit rex: sed tetrarcha: vt dicit Lu. iij. id est dn̄s in ꝯrta parte regni ꝓpis sui. a tetras q̄ est q̄tuor: ⁊ archos ꝓnceps q̄ si quartus in regno ꝓnceps. Mortuo ēm herode ascalonita Romani diuiserunt regnum eius in duas medietates: ⁊ vnā dederunt archelao. Reliquā aūt diuiserunt in duas: dantes vnam herodi: ⁊ reliquaz philippo fratri suo: Hic occidit ioannem Tertius dictꝰ est agrippa/ qui fuit filiꝰ aristoboli: filij herodis Ascalonite: Hic fuit iudeus vt testat Josephus. i. fuit circūcisus ſc̄ ⁊ aristobolus pater suus. ⁊ a romanis factus fuit rex in parte vna regni iudeoꝝ: non tn̄ regnauit in hierl'm: sed vltra iordanem. Hā vt dicit in historia Ecclesiastica: dū hierl'm erat euertēda: fideles ibidē existētes admoniti sūt ꝑ angelu⁹ trāsire iordanē ad regnū agrippe ꝙfederati romanis. Hic herodes occidit iacobū fratrē ioānis. ꝙlus: Ascalonita necat pueros: Antipa ioānē: Agrippa iacobū: claudens in carcere petrū. Joannes ꝯ incarceratus est ab herode antipa. Huiꝰ causaz potissimā tangit Marc. vj. et Mat. xiij. Herodias ēm filia aristoboli vt tradit iosephus ⁊ Magr̄ hist. nupsit philippo fratri patris sui. Sed herodes frater ꝓpis et mariti/ eiꝰ amore captus rapuit illam/ ea tn̄ ꝙsentiente: sed nō marito: qđ illicitū fuit. Hoc ꝯ Joannes arguebat. Metuens ꝯ herodias ne herodes ad ꝑdicationē ioannis eā dimissaz marito restitueret: suggessit herodi vt ioannem carceri⁹ traderet: qđ ⁊ fecit. Alij aūt vt iosephus vltra hoc aliā assignant causā qz ſ. Joannes ꝑdicabat iusticiam ⁊ sobrietatem ⁊ baptismū: ⁊ iō multus ꝑplus eum seq̄bat. Herodes ꝯ tumultū ꝑpli timens: reclusit illum. Tertia cā solet assignari: qz ioannes magnū regē post se venturū ꝑdicabat. Ordinauerāt aūt romani neq̄s sine senatꝰ auctoritate rex diceret Vn̄ herodes offēsā cesaris timuit ⁊ Joā. in vinculꝰ detinuit. Dicit ꝯ (cū audiuisset Joā.) p discipl'os suos scz vt ptz Lu. vij. (in vinculꝰ opa chr̄i.)

Sciendū ei q chr̄s scz aī ioānis carcerē ꝑdicauerit ⁊ fecerit aliq̄ miracla ⁊ baptizauerit: vt ptz Jo. iij. tn̄ nō ꝑdicauit mltū publice: vt q̄dā dicūt. Vn̄ btūs Mat. videt ꝑdicationē chr̄i a ioānis carcere mchoare Mat. iij. Scz ioāne trāditio chr̄s ꝑpr̄ doctrinā ⁊ miracla magna ⁊ freq̄ntiaz fuit i magna fama: ⁊ opa eiꝰ vbiq̄z diuulgabant. vn̄ ⁊ ad ioā. icarceratū puenit h̄. ⁊ ꝓterea ꝺz audiuisse opa chr̄i. Sequit: (mittēs duos ꝺ discipul' suis ait illi: tu es q̄ vēturꝰ es: an aliū expectamꝰ?) Scz hic ē magna q̄stio quā b. Greg. mouet ꝺ. Quere dū nob est: Joānes ꝓba ⁊ plꝰ q̄ ꝓba q̄ veniēte ad baptismū dn̄m oūdit di. Ecce agnꝰ dei: ecce q̄ tollit pctā mūdi. cur in carcere positꝰ mittēs discipulos req̄rit: tu es q̄ vēturꝰ es: an alū. ex. tāq̄ si ignoraret quez oūderat ⁊ an ipe sit nesciat: quē ꝓbetādo baptizādo: oūdēdo ipm esse clamauerat. Hec ille. Sic aūt recitat ſ. Tho. ij. ij. q. ij ar. vij. ad scōm: tres fuerūt solēnes modi rn̄dēdi ad istam q̄stionē. Primꝰ est beati Amb. dicentz. Nō fidelz pietate dubitauit. Dubitauit etiā petrꝰ dicēs: Propitius tibi esto dn̄e: nō fiet h̄. Hec ille. Et videt velle Amb. q Joā. sciuit q̄dē mortē chr̄i eē ꝓphetatā: ſz cōpatiebat⁊ admirabat: q tāt⁹ vellet sustiere o ꝓpr̄ob: ij. Sz Chrys. i omel'. videt impugnare istā rn̄sionē: vez tn̄ ipe eā non impugnat: sed intendit asserere q Joānes credidit chr̄m moriturū: qđ optimo ista ꝙcedit: cū q̄ stat q nō ex rei ignorātia ſz ex rei magnitudie admiraba tur ⁊ cōpatiebat. Aliꝰ modꝰ ē Chrys. in omel'. ⁊ Hiero. ⁊ Hico. ꝺ ly. ⁊ Hila. q ioānes si dubitauit: ſz discipli sui: q̄ zelātes p magistro suo: tanq̄ chr̄s ei faceret concurrentiam: habebāt aliq̄lem invidiā ad chr̄istū ⁊ discipulos eius: vt Joan. iij. elicit: et etiam increduli erāt: vn̄ se pharisei associabant: vt ptz Mat. ix. Dicitur ꝯ Joan

nes voluit eos ab errore ꝛ ab inuidia libe
rare: ideo misit illos ad chm vt videntes
ei⁹ miracula sanctenk in spū. Sed cōtra
hūc modū arguit Paulus burgen. qz non
videt inde consonare littere seqnti. Nō ei
rūsio chī dirigit ad discipl'os sz ad ioan
nem. Sed ad hoc dicit q sicut ioānes ca
uens discipl'oꝝ ꝑfusionē: interrogat in p
sona sua: ita chs curialiter ꝛ cadē rō
ne rndet verbis qdē Joānī: sed factz mi
raculoꝝ discipulis. Terti⁹ modꝰ ē Greg.
in omel. ꝛ bri Hiero. Aut em Greg. Que
ris vt sciat ꝙis q ꝙse i mūdū venerat: eti
am ad ifernī claustra descendat. Hec ille.
Vñ sciendū est: q Joānes scimt ꝓtutem
passionis chī vsqz ad limbū debere ptin
gere: qz hoc ꝓdixerat Zach. ix. di. Tu q̄q
in sanguine testamēti emisisti vinctos tu
os de lacu in q̄ non erat aq̄. Sz tn nescī
uit an chs ꝙsonalit illuc descenſur⁹ eēt:
nec hoc credere knebat añqz essz implerū
vt dicē sctūs Thꝰ. vbi s. De hoc q̄ dubi
tat ꝛ q̄rit ꝑm Hiero. et Greg. vt chī ad
uētū nūciet apud inferos: nō ad ꝙerten
dū ꝓl'os: sed ad ꝙsolandū. vt dic glo. Cō
tra istum modū videt arguere Chrys. in
omelia: ꝛ reuera nihil dicit ꝓtrariū: sz ipse
intendit solū q Joānes nolebat ꝓdicare
fidē apō inferos: vt alīqs nouiter crede
ret. Et hoc idē Hiero. et Greg. nō nega
rēt. Cōtra btm Greg. spēalit arguit Hico.
de lyra dicēs. Greg. dicit q ioānes dubi
tauit an chs esset passur⁹ ꝛ moritur⁹ sed
hoc non est rōnabile: qz pl⁹ q̄ ꝓpheta igno
rasset qō ꝓphete sciuerūt ꝛ ꝓdixerūt i mul
tis locis. Itē qz ipe dixit. Ecce agn⁹ dei. ꝛ
ꝑm Chrys. agnū vocās crucem diuꝫgat.
Ad ista rndet: q iste falsc allegat Grego.
ꝛ hoc patz primo ex verbis eius supra al
legatis. Scdo ex sctō Tho. vbi s. Nō em
Grego. dicit Joannē dubitasse de morte
chī: sed de eius descensu ad inferos in p
sona. Vel̄ est tn q in vno loco omel. vide
tur Grego. dicere qō iste ei imponit. Aut
em loqns in ꝙsona Joānis ad chm: Sic
p hoib⁹ nasci dignat⁹ es: an etiā ꝛ p hoib⁹
mori ꝛ ad inferni claustra descēdere digne
ris: insinua: Hec ille. Sed intendit Gre
go. dicere q ioannes dubitauit de ista co
pulatiua. s. chs moriet ꝛ chs descendet
ad inferos ꝙsonaliter rone sede ptis: facit
tn mentionē de prima: qz mors erat chō
via ad ꝙsonalē descensū. Vñ ptz q allega
tur ꝫ mentē suā ꝛ trūcate. Dicit tn q alīq
antiq̄ omeliaria bñ correcta nō hūt li mo
ri. Allegoice sciēdū ē q Joānes signifi
cat ꝓpm hebraicū Primo qz fuit ꝑcursor
chī: sicut ꝛ ille ꝓpus mundū disposuit ad
credendū chō p nūciādo illū. Scdo qz in
terp̄tat gratia dei: ꝛ significat illuz cui de
dit deus mta dona vel gras: sic fē huic
ppo Ps. Nō fecit taliter oi. s. nulli natiōi. s.
añ nouam legē. Hic ppa circa mortē suā
. i. finē mūdi fuit in vltima etate est in vin
culis erroris ꝛ diabolice ptis: sed appro
pinq̄nte mundi termino tot⁹ cōuertet ad
chm. ps. Cōuertent ad vesp̄am. Rho. ꝙ
Lecitas ex pte ꝓtingit in israel: donec ple
nitudo gentiū subintrauerit: ꝛ tūc ois isrl
saluus fiet. Hoc aūt credo futuꝝ qñ tot⁹
mund⁹ suscipiet fidē chī p scdam ꝓdica
tionē euāgelij: ō q̄ vide infra dūica. x. post
festū trinitatz. Et tūc mittet ad chm du
os discipl'os intellectū. s. ꝛ affectū: vt ifor
met ꝛ inflāmet de chō: p intellectū scru
tando facta eius: ꝛ p voluntatē approban
do ꝛ amādo. Vel alit. Ut em ait Hilari.
in ioanne forma legis lata est. Chm em
lex annūciauit: ꝛ remissionē pctoꝝ ꝓdica
uit: ꝛ regnū celoꝝ spopōdit: ꝛ Joānes to
tum hoc opus legis expleuit. Igit cessan
te iam lege q̄ pctis ꝛlebis inclusa: ne chs
posset intelligi q̄si vinculis ꝛ carcere inclu
debat: ꝛ euāgelia cōsulēda lex mittit: vt
ifidelitas fidē dictoꝝ ꝓtēplet in factz. hec
ille. Amb. Et forte isti discipuli q̄s mi
sit sunt duo ppl': vnus q ex iudeis credi
dit: ꝛ alter ex gentib. Hec ille.

Anagogice ꝙo ioānes significat fidelē
morituꝝ qdem: sed tn adhuc existentem ī
carcere corpis: gfaz gratū facientē vl gra
tis datā habentē: ꝛ tn inter spem ꝛ despe
rationē sue salutis vacillātē. Hic ad chm
stū docentē ꝛ sanantē mittit duos discipu
los. chs em existens in dextera p̄is do
cet beatos de secretis sue diuinitatz: ꝛ eos
dem sanat ex omi corpis ꝛ anie languore.
Apoca. xxi. Absterget deus oēm lachrym
ā ab oculis sctoꝝ Isti duo discipuli sūt
desideriū sue salutis ꝛ eiusdez petitio. Tu

es iñt q̄ venturus es in ꝑsona vel in effectu ad liberandū me in p̄cto mortis: an aliū expectam⁹. s. inimicū: q̄si diceret. Besidero ⁊ peto vt tuipe mihi assistas ⁊ liberes me. Pś. Saluū me fac de⁹ qm̄ intraverunt aque vsq̄ ad aiam meā.

Moraliter Joānes. i. habēs gr̄az gratūfaciente vel gratis data exīs in carcere petōz: ꝓpter reatū p̄teritoz vel p̄iculū futuroz: debet ad chm̄ mittere intellectuz ⁊ affectū vt liberet. Mittit aūt ista q̄ intellectū ⁊ voluntatē exercet in diuina sc̄ptura que docet ⁊ sanat. Amb. Sermo chī medicamētū est. Hec ille. Si ꝙo sit i vinculis tribulationū: debet istos mittere vt ꝙsolet. Pś. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup mel oꝛi meo. Etsi sit i vinculis religionis debet mittere vt cōseruetur Hiero. Ama sciam scripturaz: ⁊ carnis vicia nō amabis. Hec ille. Nota q̄ Hieron⁹. non dicit habeto: sed ama sciam: q̄ nō sufficit ad chm̄ mittere intellectū: sed oꝑtet mittere affectū. Et ꝑ sciam sc̄pturaz intelligit rē scitā ex scripturis que docent oēs virtutes: sed p̄cipue humilitatē ⁊ charitatē. Qui rē etiā ipa scripturaz eruditione vehemēter: licz inaniter letaret: eoipo a carnalib⁹ vicijs remotioꝛ eēt ipa exercitatione mitigatus.

Quantū ad sc̄m punctū sciēdū est q̄ chīs nō statim eis dedit rūsum: sz mltos curauit anteq̄z ꝓponeret legationē suā: eis tñ p̄sentib⁹. vt saltē anteq̄z eis rūderet: ali oq̄n nō potuissent renunciare q̄ vidissent sed tm̄ que audiuissent. Un̄ Luc. vij. oꝛ. In ipa hoꝛa curauit multos a lāguoꝛib⁹ ⁊ plagis ⁊ spiritib⁹ malis ⁊ ceꝯ multz donauit visum. Deide dixit (Ite renūciate Joāni q̄ audistis ⁊ vidistis: ceci) nō subiective sed denominatiue. i. q̄ pus ceci erant. (vident: claudi ambulāt: lepꝛosi mūdant surdi audiūt. mortui rsurgūt: pauꝑes euāgelizant) passiue. i. docent p̄m dm̄ Petz de scala. Vel euangelizant actiue vt hoc ꝙbū deponēs sit p̄m antiquā grāmaticaz vt videt sentire Hieron⁹. oi. pauꝑes euāgelizātes oñdit. (⁊ btūs q̄ nō fuerit scādalizatus in me) In his verbis p̄m Grego. saluatoꝛ dedit istā rūsionē: Ego mltā bñficia exhibeo mōdo: ⁊ in meritū eoꝛ turpissima morte ꝙdēnabor. Greg. aliꝑte dicat. Hīra q̄dē facto: sed abiecta ꝓpeti nō dedignoꝛ. Ex q̄ ptz q̄ rūsio chī pōt adaptari trib⁹ modis supradictis exponēdi interrogationē Joānis. Nā Amb. diceret q̄ chīs Joāni ꝓpatieti ⁊ admirāti an mori dīs p̄ suis inimicis dignaret: ipe rūdit affirmatiue q̄ oīno moꝛeret: etiā post miracula ⁊ doctrinā q̄b⁹ efficeret famosus: q̄ gratius est q̄z simplr moꝛi. Quāto ei erat magis cognit⁹ chīs: tāto habebat ò pluriby erubescere. Chrys. ꝙo dicit q̄ chīs vidēs incredulitatē discipl'oꝛ Joānis nō dixit eis: ego sum: q̄ forte nō credidissent sed factis oñdit se esse chm̄: curādo multos vt diximus. Illa em̄ miracla ꝓbabāt eū esse chm̄ filiū dei multiplicit. Primo rōne ꝓphetie. q̄ ista miracula et alia sub ꝓpria forma esse fienda p̄ chm̄ olim Esaias p̄dixit. xxv. ca. Deus iñt ipe veniet ⁊ saluabit nos. Tūc aperient oculi cecoꝛ ⁊ aures surdoꝛ patebūt: Tūc saliet sicut cervus claudus: ⁊ apta erit lingua mutoꝛ. Et ca. lxj. oꝛ. Euāgelizare pauꝑib⁹ misit me. loq̄ns. s. in ꝑsona chī. Scdo rōne abundātie. q̄ null⁹ ꝓphetoꝛ signa fecerat. Un̄ Jo. vij. oꝛ. Chīs cū venerit numq̄d plā signa faciet q̄z h̄ fac? Tertio rōe modi faciendi. q̄ ex ptāte ⁊ impio suo multotiēs ⁊ nō rogādo faciebat. Quarto ex fine faciēdi. Faciebat em̄ ea ad ꝓbandū q̄ sua doctrina ꝙtinebat veritatē. Un̄ Mat. ix. Ut aūt sciatis q̄ filius hois habet ptātē in terra dimittēdi pcā: tūc ait paralytico tibi dico surge. Licz āt forte aliq̄ istaz rōnū nō arguāt chīz fuisse deū ꝑ se p̄cise: tñ oēs sīl vel aliq̄ eaz hoc arguūt: p̄cipue vltima. Cū g̃ ista miracula fierēt a deo: de⁹ reddebat testimoniū doctrine chī q̄ se dicebat deū. Aut g̃ illa doctrina erat vera: aut de⁹ affirmabat falsuz esse vez: qō est impossibile Et nota q̄ hac rōe iudei insolubiliter ꝙtineunt. Jp̄i em̄ ꝓcedunt in libꝛo suo q̄ intitulat de Jesu nazareni generatōe: q̄ Jesus nazaren⁹ suscitauit moꝛtuos in virtute nois dñi tetragrāmaton. q̄ ipe sciuit illud optime ꝓferre: cū inueneꝛit illō in q̄dā lapide tēpli optime scriptū. Et q̄cūq̄ nosset illā plationē posset idē facere: vt dicūt. Rūdit etiā chīs istis.

ꝑbis ſm Chrỹſ. cū dicit (beatus ą nō fu-
erit ſcandalizatus in me (Latēter ei iſtos
ą in eo ſcādalizabant tetigit. Greg. ꝓo di
ceret: ꝙ chr̃s affirmatiue rndit Joāni ꝙ
ſcz ꝓſonaliter deſcēderet ad inferos. Ỹñ
ait ex ꝓſona chr̃i: Quia ergo moriendo te
ſubſequor. cauēdū valde eſt boib⁹ ne ī me
mortē deſpiciāt ą ſigna venerant. Hec ille. Et videt velle btūs Grego. ꝙ chr̃s fe-
cit argumentū a maiori ſic. Si mori poſt
tātā gl̃iam ⁊ miracla facta nō dedignat:
multo minus ad infernū victor mortꝫ de-
ſcendere deſignabit.

Allegorice aūt ſignificat ꝙ iudeis ꝓſu-
lentib⁹ chr̃m in ſcripturꝫ ſctis: ipe ꝑ illas
ꝓphetias q̃s videbāt ⁊ facta que audiēt
enarrari ſe affirmabit eſſe illū quē ꝓphete
venturꝫ ꝓdixerant.

Anagogice ꝓo ſignificat ꝙ chr̃s aiam
agonizante in morte ꝓfortat reducēdo ei
ad memoriā vel inſpirādo ea q̃ ipa vidit ī
vita exēpla de miſcōia ⁊ bñficijs dei: ⁊ q̃
audiuit ab alijs maxime a libris ſanctis:
⁊ ſic eam ꝓſolat.

Moraliter ꝓo ſignificat ꝙ aīa exiſtens
in p̄dictis vinculis: in diuinis ſcripturꝫ in-
uenit q̄ dō querebat: vt ex dictis poteſt eſſe
manifeſtū Quātū ad tertiū ſciendū eſt
ꝙ ſicut dicit Chrỹſ. diſcipulis Joānis ſa
tisfactū erat ꝑ ſigna q̃ viderāt: ſz tñ turbis
ſatisfaciendū erat q̃ ex ꝓbis Joannis q̃ ꝑ
diſcipulos miſit ꝑcta incōueniētia ſubin-
tellexerāt. Poterāt em̄ cogitare: vt idē ōt
ꝙ Joānes cū Jeſu vellet altercari ex inui
dia: vl̄ ꝙ eſſet fact⁹ timidior ex carcere: vl̄
ꝙ inaniter fuiſſet locut⁹ q̄n ꝓhibuit teſti-
moniū chr̃o: vel etiā ſm Hila. ꝙ id ꝓp̄ ꝓ-
miſerat de ſcandalo dictū ꝓpter Joānē
eſſet. ido chr̃s vult Joanne cōmendare.
Nō tñ erat iſta cōmēdatio facienda coꝝ di-
ſcipulis Joānis. Primo ſm Chrỹ. ne vi-
derēt adulatorie loq̄. Scōo ſm alios: qz
diſcipl̄os Joānis ꝓfirmaſſꝫ in ſuo erroꝛ
q̄ crediderāt Joānē eſſe chr̃m. Jō ōr: (il-
lis āt abeūtib⁹ cepit Jeſus dicere ad tur
bas de Joāne) Sed q̄re chr̃s nō reꝑhen-
dit ſ. Reſitatiōes turbaꝝ ⁊ diſcipl̄oꝝ Joan
nis: ſic̄ Matt. ix. arguit iudeos dices: vt
q̄d cogitatꝫ mala in coꝛdib⁹ vr̄is? Ad ꝟ ōt
Chrỹ. ꝙ iudei ex malicia peccabāt: iſti ꝓo
ex infirmitate. Eſt aūt ſciendū ꝙ chr̃s
tria ōr de Joāne: ꝑ q̄ oēm ſiniſtrā opinio-
nē turbaꝝ excludere voluit. Primo em̄ ōr
ꝙ nō erat leuis: vt modo vnū mō aliō di
ceret. Ỹñ ſubdit (Quid exiſtis in deſertū
videre) q̄n. ſ. ſm glo. Joānes in deſerto p̄
dicabat (arundinē vento agitatā:) Greg.
in homel. Qō nō afferendo ſed negando
intulit. Arundinē em̄ mox vt aura ꝓtingit
in partē alterā flectit: ꝑ quā carnalis ani-
mus deſignat ą mox vt fauore vel detra-
ctione tangit/ in partē quālibet inclinat.
Arundo ergo vento agitata Joānes non
erat: quē a ſtatus ſua rectitudie nulla re-
varietas inflectebat. Hec ille. Scōo ōr:
ꝙ nō erat adulator/ vt falſitatē dixiſſe ad
cōplacendū videret. Adulatores em̄ iōo
magnatib⁹ adulant vt fruantur delitijs ci
boꝝ ⁊ veſtiū. Nā ⁊ ab aula adulator dicit
Ỹñ vt narrat Vale. lib. iij. Cū quidā di
ceret Diogeni olera lauāti: Si Dionyſio
adulari velles/ iſta nō ederes. Ille reſpō-
dit: Si iſta edere velles Dionyſio adula-
ri nolles. Joānes ergo qui oēs delitias
ꝓtempſerat/ nō erat adulator. ideo ſequi
tur (ſed quid exiſtis videre hoiem mollib⁹
veſtitū?) Quaſi dicat: nō. Hiero. locuſtis
veſcit ⁊ melle ſilueſtri: pili camelor ſunt
tegmen eius. Hec ille. Ỹñ ſubdit: (ecce ą
mollib⁹ veſtiunt/ in domib⁹ regū ſunt) qz
ſcz eis fauent ⁊ adulātur. Grecus. In car
cere em̄ detruſus nog fuiſſet ſi ſciuiſſet fa-
uere ꝓncipib⁹. Hec ille. Tertio dicit ꝙ fu
it plus q̄ ꝓpheta: ac ꝑ ꝓſequens nō fuit in
chriſti cognitione deceptus. Vnde ſub-
ditur (ſed quid exiſtis videre/ ꝓphetā?: etī
am dico vobis: plus q̄ ꝓphetā) Joannes
ſm Grego. plus q̄ ꝓpheta dicit. quia chri
ſtum nō ſolū p̄dixit futurū ve ceteri ꝓphe
te: ſed etiā p̄ſentē mōſtrauit. Sz ſm Hie
rony. dicit ⁊ ꝓter hoc: qz ſuū dñm me-
ruit baptizare. Scōm Chrỹſ. ꝓo qz fuit
angelus: id ē eſt nūcius ꝓpinquus chriſto
Nā ſm Grego. angelus grece: latine nun
cius dicit. Et intendit Chrỹſ. ꝙ fuit nun
cius de p̄ſenti: ⁊ nō ſolū ō ventura. Vn
de dicit ꝙ fuit ꝓpe chr̃m: ⁊ ob hoc ceteris
maior ꝓphetis. Vnde ſubdit. (Hic eſt ei
de quo ſcriptum eſt). ſcilicz Malach. iij.
vbi deus pater alloquit filium dicens (ecꝫ

ce ego mittã angelũ). i. ioannẽ (añ faciẽ tuã am) id est ꝓpe te fm Chrysꝰ. (q̃ ꝓparabit viam tuã añ te). i. ꝑdicando et baptizando reddet tibi quia auditoꝛ corda: vt dic̃ glosa. Dic̃ aũt ioannes angelus. Primo ꝓpter dignitatem officiũ fm Remigi. qm̃ scz fuit diuinoꝛ annunciatoꝛ. Angelus enim dr nuncius Scdo qꝛ fuit sacerdos dñi Omnis em̃ sacerdos angelus dei exercituum est Malach. iij. Tertio rõne puritatis fm Chrysꝰ. qꝛ s. vitã angelicã duxit. Alij dicunt eum esse plus q̃ ꝓphetam: non qꝛ fuit angelus: sedqꝛ prophetauit ꝛõ chr̃o: ꝛ alij ꝓphete ꝓphetauerunt de eo: et ad hoc ꝓbandum dicunt chr̃m adduxisse autoritatẽ Malach. iij. Vel fm alios q̃a non ꝑdixit chr̃m futurum: sed ꝑsentẽ monstrauit. Et ad hoc fm eos chr̃s adduxit illã autoritatẽ. Chr̃s igit fm Chrysꝰ. arguit sic: Fuit plus q̃ ꝓpheta. qꝛ fuit angelꝰ. fm alios aũt sic: Fuit plus q̃ ꝓpheta. qꝛ ꝓphetatus fuit. Et fm alios: qꝛ chr̃m digito monstrauit. De hoc aũt vide etiã infra dñica quarta aduentus. Allegorice postq̃ fuerit satisfactum p diuinas scꝛpturas discipulis ioannis. i. intellectui ꝛ affectui hebreoꝛ: qñ. s. iste ꝓꝰ chr̃m suscipiet ꝛ amabit: tunc istemet ꝓꝰ plus erit tante virtutis vt merito a chr̃o possit cõmendari de firmitate in fide: ꝛ de pñtia ꝛ scia scꝛpturaꝝ. Vñ apꝰs Rhom. xj. Sed illoꝝ. s. iudeoꝝ delicto: salus est gentib. s. occasionaliter: inq̃ntum ex hoc apli relicta iudea transierũt ad conuertendũ gentiles: vt illos scz gentiles: emulent scil. iudei: q̃ si delictũ diuitie sunt mundi occasion aliter ꝛ diminutio eoꝝ. i. pauci viri. s. apli diuitie gentiũ: q̃nto magis plenitudo eorũ. qñ scz omnes ad dñm conuertent. Anagogice. Postq̃ diabolus egressurã animã in agonia constituerit: chr̃s laudat eam p se vel p angelos. i. facit vt opa bona ꝛ laudabilia q̃ exercuit: adducant in iudicio cõtra mala obiecta. Vñ dicit Dan. v. Appensus es in statera ꝛ inuentus es min9 habens. Nõ ỏ malis intelligit. Boni em̃ habent satis vel plus q̃ sit necesse ad mori in gr̃a: etsi nõ ad statim euolare aliqñ.

Moraliter instruimur Primo q̃ anima libenter debet velle consulere diuinas scꝛpturas legendo vel audiendo verbũ dei. quia vt experientia docet: tales ꝛmunit sunt vtri morigerati ꝛ laudedigni. Secundo vt dicit Hieron. rigidã vestem: ꝛ austeraꝝ ꝑdicationẽ: vitare debere aulas regũ vel mollium hominũ palatia declinare, Hec ille. Tertio instruimur de cultu vestium. Grego. in omel. Nemo existimet in fluxu et studio ꝓciosarum vestium petm̃ deesse. quia si hec culpa non eẽt: nullo modo dominꝰ ioannẽ de vestimẽti sui asperitate laudasset: ꝛ nequaq̃ Petꝰ fẽminas a ꝓciosarum vestium appetitu cõpesceret dicẽs: Non i veste preciosa. Hec ille. Verba tñ ista sunt intelligenda q̃n est notabilis excessus. aliter cm̃ non põt dici vestis ꝓciosa comparatiue ad personaz q̃ ea vtitur.

Feria quarta post dñicã. iij. aduentus Textus euãgelij Luc. i.

In illo tẽpore missus est angelus Gabriel a deo in ciuitatez galilee cui nomẽ nazareth: ad virginẽ desponsatã viro cui nomẽ erat Joseph de Dauid. et nomẽ ꝛginis Maria. Et ingressus angelus ad eaz dixit: Aue gratia plena dñs tecũ bñdicta tu in mulieribꝰ. Que cum audisset turbata est in sermone eius et cogitabat q̃lis esset ista salutatio. Et ait angelꝰ ei: Ne timeas maria inuenisti enim gr̃az apud deũ. Ecce cõ. i vt. ꝛ paries filiũ: ꝛ vocabis nomẽ eiꝰ iesum. Hic erit magnꝰ ꝛ filiꝰ altissimi vocabitur. Et dabit illi dñs deꝰ sedẽ Dauid patris eiꝰ ꝛ regnabit in domo Jacob in eternũ: et regni eiꝰ nõ erit finis. Dixit aũt maria ad angelũ: quõ fiet istud qm̃ virũ nõ cognosco: Et respõdens angelꝰ dixit ei: Spũssanctus superueniet in te et virtus

altissimi obumbrabit tibi. Jō qz et qđ nascet exte sctm vocabit filius dei. Et ecce helisabet cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua. et hic mēsis est sextus illi que vocat sterilis: qz non erit impossibile apd deum omne verbum. Dixit aūt maria. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm verbū tuum.

Jssus est angelus gabriel zc.) Lu. j. In pñti euangelio q̄tuor puncta tanguñ: q̄ dicuntur: salutatio: perturbatio: interrogatio: responsio. Quantum ad primū sciendū est q̄ ea que in pñti euangelio scribunt fuerunt gesta sexto mense a conceptione p̄cursoris: vt prius dixerat euangelista: z infra dicet angelus. Fuit aūt ioannes conceptus circa finem septembris: vt tradūt sancti. ideo ch̄s vt dicit magr hist. z Beda/fuit concept⁹. xxv. die martij. z eadē die passus revolutis. xxxij. annis fm eūdē mag. et. xxv. decembris natus fm eundē Be. Querit ꝑo q̄re dñs voluerit tali tpe nasci in vtero. i. concipi z morti: Et rñdet Hico. gozra q̄ sic voluit primo ꝓpter mundi in illo tpe creationez. s. vt eo tpe recrearet/quo fuerat creat⁹. s. fm cōmuniorē opinionē quā iste h̄ videt sequi. Scdo ꝓpter solis ad nos reuersionez: qa tunc timentib⁹ deus oztus est sol iusticie: Malach. vl. Tertio ꝓpter noctis diminutionē z diei augmētationē: qz tunc aucta ē dei cognitio Ro. xiij. Nox p̄cessit: dies aūt appropinquauit. Quarto ꝓpter temporis dulcedinem: qz tunc stillauerunt montes dulcedinē zc. Amos. ix. Quinto ꝓpter auium modulationē: q̄ in vere incipiunt gaudere: sic tunc gauisi sunt sancti: iuxta illd Esa. ix. Letabunt coꝝ te. Sexto ꝓpter illius tpis sanctificationem: q̄ magis indigebat q̄ aliud: qz est magis dissolutū: vt vbi solet abundare delictū/supabundet z gratia. Ro. v. Beata aūt virgo tunc fuit annoꝝ. xiij. qñ sez eam gabriel salutauit. Nam sicut tradunt hist. z epiphani⁹/ q̄t uordecimo anno concepit/z in quindecimo peperit chm: z cum eo fuit triginta/tribꝫ. z fm eundē epiphaniū post ei⁹ passionē viginti q̄ttuoꝝ supuixit: vel qđ ꝓbabilius est fm alios duodecim tm̄mō: vnđ z sexagenaria moꝝtua est. Querit aūt sanctus Tho. iij. par. q. xxx. vtz necessarium fuerit annūciari virgini a deo qđ in ea futurū erat: Et ꝛcludit q̄ sic. Primo vt saluaret ꝛgruus ordo: vt. s. virgo pri⁹ mente q̄ corpore deū conciperet: cū hoc sit lōge melius: fm Aug. li. de virg. Scdo vt ipa certioꝝ testis esset. Tertio vt voluntarie se ad obsequiū offerret/dicēdo: Ecce ancilla dñi. Quarto vt oñderet mrimoniuz spūale fieri inter deū et humanā naturaz: dum expectat ꝑginis ꝛsensus. Debuit aūt ista annunciatio p angelum fieri vt ibidem dicit: Primo q̄z hoc cōuenit diuino ordini: q̄ deus reuelat infimis p̄ medios. Nec tū sequit ex hoc q̄ esset edocenda p virum: qz ei non erat subiecta: eo q̄ cū integritate peperit. iđo prius fuit edocta q̄ ioseph. Et scdo hoc conuenit humane reparatiōi: vt sicut prima p̄ditio fuit diabolo ad mulierē mittente serpentē: ita reparatio fieret deo ad ꝑginem mittente angelū. Et tertio ꝛuenit hoc ꝑginitati marie: qz fm Hiero. semp est angelis cognata ꝑginitas. Existimant aūt q̄dā istū angelū fuisse de supremo angelorꝝ ordine. i. cherubin: eo q̄ G. e. dicat sic. Ad hoc q̄ ꝓpe mysteriū summū angelū venire dignū fuerat: q̄ summū oim nunciabat. hec ille. Sed vt dicit sctus Thom̄. vbi s. ex hoc non h̄ q̄ fuerit summ⁹ inter omnes: sed solū inf angelos: qz fuit archangelus vt eccl'ia cantat. Et etiā Greg. dicit q̄ archangeli summa nunciāt. Et subūgit sctus Tho. q̄ credibile est q̄ inf archangelos fuerit sūmus Debuit aūt ꝑgini sub coꝝpali specie apparere: fm sanctū Tho. vbi s. qz hoc conuenit rei nunciate. s. vt ista visio conformaret visibili dei apparitioni in carne: ad quam omnes priores apparitiones visibiles/fuerant ordinate. Et etiaz ꝛuenit dignitati ꝑginis vt mente z sensib⁹ visiōe angelica frueret: que mente z coꝝpe fuerat dominū susceptura. Et etiā certit udini ei⁹ qđ nūciabat: quia certius apprehendim⁹ q̄ oculis subiecta sunt: q̄ que imaginamur tm̄

mō. Et nō est dubiū theologo quō possit angelus bonus ꝛ etiā malus corpalr apparere: qr potest corpa inferioza localiter ad nutū mouere ꝛ ꝑr figurare: dūmodo non variet ordo nature: qō fieret si elemēta ſm totum mutarent localiter. Ulm pōt ꝙdem etiam diabolus mouere monte ſed nō totam terrā. Narrauit aūt mihi ꝙdaz religiosus fidedignus se vidisse oculis ꝓpꝛijs necromantē: q fecit in aere apparere q̄si nubem: q̄ descenderet ꝛ paulatim ingrossaret. deinde ibi apparuere papiliōes. ꝛ tandem qñ fuerunt in terra videbantur ꝙndecim scutiferi pulsantes varia instrumenta. deinde pari modo affuerunt ꝙndecim puelle cum pulsantibꝰ cantātes. Iste religiosus optimꝰ est pulsator in lyra: ꝛ tñ se nihil scire dixit postq̄ illā sensit melodiam: nec se vnq̄ nisi tūc vidisse pulcras creaturas. Oō si ita potuit diabolus: ꝙd credendū est de angelo beato. Dicamꝰ g̃: (Missus est) sub specie corpali (angelꝰ) extenso nomine: reuera aūt fuit archangelꝰ (gabriel) Greg. ideirco priuato nomie censet: vt signet ꝓ vocabulum in operatione ꝙd valeat. Gabriel em̄ dei fortitudo nominat. ꝓ dei g̃ fortitudinez nunciandus erat: q̄ virtutum dñs ꝛ potēs in ꝓlio: ad debellandas prātes aereas veniebat. Hec ille. (a deo) Basi. Adeunt aūt nos celestes spiritus: non quasi ex seipꝭs? sed ex eo q̄ diuine sapie decorem consequūt. Hec ille. Id est ex hoc q̄ in diuina sapientia videt deū velle nobis aliquid ꝓ eos esse manifestuz (in ciuitatez galilee cui nomen nazareth) vt retraheret nos a superbia. qr voluit in ciuitate vili concipi: ꝛ in gloriosa. i. in hierusalem confundi. Et vt impleret ꝓphetia: Em̄ nazareus vocabit: nō a natiuitate: ſz a ꝛceptiōe ꝛ ꝑuersatione sua. Porro dicta ꝓphetia ſm btm̄ Hiero. ꝛ btm̄ Tho. sumpta est Esa. xi. Egrediet virga de radice iesse. q̄ sez fuit pr̄ dauid. ꝛ flos de radice ei⁹ ascendet. Ubi veritas hebraica habet: ꝛ nether. i. nazareus. ō radice ei⁹ ascēdet. (ad ꝙginem) sicut docet Tho. iij. qr. q. xxviij. beata maria fuit semp ꝑfecta. Nam fuit virgo in concipiēdo chm̄. Primo: qr christus ē filius naturalis dei: tō ꝓpter reuerentiam tanti patris nō debuit alū habere. Scōo qr est verbum: ergo sicut fluo corruptione cordis concipit: ita ꝛ sine corruptione mris. Tertio qr debuit chs̄ eē sine pcō: qō esse non potuit nisi sine seminum cōmixtione conciperet. vndevt recitat Aug. ꝫ Julia. li. iij. Beati Ambrosij expressa inia est chm̄ aliter nō potuisse expertem cē delicti: nisi expers esset illi⁹ conceptiōis: quā cōmixtio viri ꝛ mulier̄ operat. hec ille. Quarto qr ipa sua chi natiuitas exemplar fuit nre spūalis: q̄ deo nascimur ex ecclesia virgine: ꝛ non ex voluntate carnis. Dicere aūt oppositum ptinet ad heresim ebionitaꝝ ꝛ terentij: q̄ dicunt chm̄ ex viri semine natum. Fuit etiā ſm eundē virgo in partu: iuxta ꝓphetiā Esa. vij. Ecce virgo concipiet ꝛ pariet filiū. Et hoc primo qr verbum sine corruptione cōcipit ꝛ ꝑfert. Scōo qr venit tollere corruptionem: ꝛ non sufficere illam. Tertio ꝙa non debebat minuere honorem mris: qui eam cepit honorare. Nec obstat q̄ Ambro. sup Luc. dicit chm̄ aperuisse matr̄ vulvam. nā ꝑ apertionem intelligit exitū: vt dicit idem sanctꝰ Tho. q̄ tñ exitus fuit clauso vtero: sic̄ et in resurrectione clauso sepulcro. Fuit etiam virgo post partū: vt idem dicit. Primo qr oppositum derogat chō sez dicere vt dixit Heluidius hereticus: q̄ post chm̄ genuit alios filios. Sic̄ em̄ patris ita ꝛ mris debuit esse vnigenitus tanq̄ germen ꝑfectissimū. Scōo derogat etiam spūisancto: qr sacrarium ei⁹ i quo christi corpꝰ formauerat: poneret fuisse violatū. Et etiam beate virgini: q̄ ingratissima videret: si tanto filio non fuisset contenta: et virginitatē miraculo'se cōseruatam spōte voluisset amittere. Et etiam derogat ioseph: qui tentasset maculare id vnde angelo reuelante cognouerat christi corpus a spūsancto formatuz. Hec obstat his q̄ domin⁹ dicit habere fratres ab euangelistz: qr more scripturaꝝ consanguinei. i. sororꝝ filij frēs appellant: ſm Hiero. Nō obstat etiā illud Mat. j. Nō cognoscebat eaz donec peperit filium: quia ly donec aliquando dicit tempꝰ certum post quod fit aliquid quod ante nō fiebat: sed aliquādo importat tempus infinitū: vt in Psal. Oculi nostri semper ad dominū do

nec miſereat nostri. Et rursū: Dixit dñs domino meo ꝛc. Dicit etiā chr̄s ꝓmogenitus. eo q̄ ꝓpr̄iē fratrē nō habuerit: non q̄z habuerit sequentē. (desponsatam viro) sicut docet sanctus Tho. vbi s. q. xxix. debuit chr̄s de ꝑgine desponsata nasci. Prio ex parte sua: ne. s. more illegitimi repelleret: ꝛ vt consueto mō sua genealogia ꝑ virū posset describi: ꝛ vt ioseph gereret puri curā: ꝛ vt h̄ mysteriū diabolo celaret: ne ꝑ puerum duri⁹ seuiret. Sic em̄ ōt Ozige. si non habuisset virū: statim diabolo surrepsisset cogitatio: q̄ talis partus q̄ videbat ojuiq̄: esset aliq̄d būana natura sublimiꝰ. Scōo hoc etiam fuit conueniens ex parte ꝑginis: ne velut adultera lapidaret. Hac em̄ pena etiam puella nubil̄ plectebat: vt ptz Deut. xxij. Et ne infamaret ꝛ vt a ioseph nutriret. Et tertio fuit conueniens ex gte nr̄a: vt. s. ioseph esset testis q̄ chr̄s sit de ꝑgine natus. ꝛ vt ꝯ edibiliora essent verba br̄ē marie se ꝑginem asserentis: ꝛ vt tollat virginib⁹ fatuis excusationis occasio cum ex sua incautela infamantur. Dixissent em̄ etiā mſem dñi fuisse infamatā: ꝛ vt significet ecclesia virgo vnivirо chr̄o desponsata: ꝛ vt virginitas ꝛ nuptie in vna persona honorarent: contra hereticos alteri eoꝝ detrahentes. Diabol⁹ aūt vt idem sanctus Tho. dicit: ꝓhibebatur diuinit⁹ a pscruanda eius virginitate De ista materia loq̄ns Amb. ait: Bñ āt vtrūq̄ posuit scriptura: vt ꝛ desponsata esset ꝛ virgo. Virgo: vt expers virilis consortiū videret: desponsata: ne temerate ꝑginitatis adureret infamia: cui grauis alius corruptele videretur insigne ꝓferre. Voluit aūt aliq̄s dominus de sui ortu q̄ de mr̄is pudore dubitare. Timebat em̄ teneram esse virginis verecundiā: ꝛ lubrica famā pudoꝛ. Hac putauit ortus sui fidem matris iniurijs astruendā. Nec decuit sinistra virginib⁹ opinione viuentib⁹ velamen excusationis relinq̄: q̄ infamata q̄z mater domini videret. Quid aūt iudeis/ād herodi posset ascribi/ si natum videret ꝛ adulterio persequi? Quēadmodū aūt ipse diceret: Non veni legem soluere sed adimplere: si videret cepisse a leg̃ iniuria: cum partus inupte lege damnetur? Quāq̄ etiam fides verbis marie magis asciscit ꝛ mendacij causa magis remouetur. videret em̄ culpam obumbrare voluisse mendacio/innupta pregnans. Causaꝫ aūt mentiendi desponsata non habuit: cū coniugij ꝓmiū ꝛ gratia nuptiaꝝ/ parte⁹ sit feminaꝝ. Non mediocris quoq̄ causa est vt ꝑginitas falleret marie ꝓncipem mundi: qui cum desponsatā viro cerneret: partum non potuit habere suspectum. Hec ille. (cui nomen erat ioseph de domo David) Scōm Bedam hoc quod dicit ō domo dauid/non solum ad sponsum: sed ad sponsam quoq̄ refert: quia ꝓceptum legꝫ erat vt de sua tribu vel familia acciperet quisq̄ vxorem. De hoc autem multa dicit Paulus burgen̄. in additionib⁹ ad Nico. de ly. sup Matth. j. ca. Sed tamen forte breuiter possꝫ dici/ q̄ beatus matthe⁹ voluit ostendere chr̄m ex dauid descendisse fidelib⁹ q̄ tempore chr̄i viuebant. Jō sufficiens fuit q̄ ostendebat ioseph descendisse a dauid: qz fidelib⁹ tūc constabat q̄ maria erat de eadem familia cū ioseph. ꝛ forte ista est mens glose ꝛ sanctoꝝ: in illo passu: (ꝛ nomen ꝑginis maria.) Dicit aūt sanctus Tho. sup Matth. q̄ maria interp̄tat stella marꝫ: vel illuminatrix: syriace ꝙ domina. Bed. Maria hebraice stella maris: syriace ꝙ domina vocat. ꝛ merito: qz hec totius mundi dominū lucem seculis meruit generare perennem Hec ille. Virgo autem q̄ istam vult imitari debet habere multa. Primo debꝫ esse clausa nō vagabunda Eccl. xlij. Filia patris abscondita est: neq̄ polluatur in virginitate sua. Unde dina quia egressa est vt videret alias mulieres: oppressa est a sichem Genes. xxxiij. Et secundo tacita in cogitatione diuinoꝝ sempeꝛ existens. ij. Lo. v. Innupta virgo cogitat que dei sunt: quomodo placeat deo. vñ. Eccl. xxvj. Datum dei mulier sensata ꝛ tacita. Et tertio honesta ꝛ cō posita cum disciplina. Hieremie. ij. Numquid obliuiscit virgo ornamenti sui? Et q̄ elicitur q̄ naturale est mulieri ornari: sed faciat vt fecit Hester: que contenta fuit ornatu quem sibi tradidit virginum custos Egeus: nec aliud quesiuit: vt patet Hester. ij. Et quarto humilis et deuo-

Feria.iiii.post'do.iii.aduentus

ta. Esa.xlvij. Descēde sede in puluere virgo filia Babylon. Et ḋnto sollicita in sui custodia: maxime per abstinētiam ⁊ mortificationē corpis: ⁊ solitudinē ⁊ sensuum maxime oculoꝝ ꝓtinētiā. Hiere.xxx. Ut qꝝ delitijs dissolueris filia vaga. Dia. ei ista fuisse in ista ꝑsona testat Amb. lib. de virg. ⁊ elicit ex hoc ꝙ clausa manebat: qō esse nō posset nisi haberet ꝑdicta. Et ō h subdit (⁊ ingressus angelus ad eā) Ex hoc elicit Bernar. ꝙ in cubiculo erat: imo debebat esse in maxima ꝓtemplatōe ⁊ elcuatione mētis: vt ꝓbat Albertus magnus supꝝ Missus est. Nam si precursor debuit annūciari patre occupato in sacrificio dei multo fortius simile de chō oportet credere. Unde rationabile est ꝙ de mysterio incarnatōis cogitaret ꝓpter qō ⁊ sanctus Uincētius ꝓtemplat ꝙ legerat illō Esa. vij. Ecce virgo ⁊c. (Dixit: Aue). i. sine ve. supple sis: ab a qō est sine: ⁊ ve: ꝑm Gozrā. ⁊ in hoc salutat eam. qz salutare est salutē seu bonū optare: quasi dicat. O beata virgo sis sine ve pudoris in ꝓcipiendo: laboris in portādo: ⁊ doloris in partēdo. Itez sis sine ve ꝓcupiscentie ⁊ culpe: scz actualis: ⁊ pene eiusdē. Qualis aūt sit cui talia optat/subdit dicēs (gratia plena) Hiero. Et bene gratia plena: quia ceteris ꝑ partes ꝑstat: Marie ꝙ simul se totā infudit gratie plenitudo. Hec ille. Quō autē sic dicatur ꝓpter gratie plenitudinē sanctus Thomas. iij. q. xxij. ar. v. sic dicit: Quāto aliquid magis appropinquat ꝓncipio in quolibet genere: tanto magis participat effectū eius: sicut angeli magis participant de bonitatibꝫ diuinis ꝗ homines: ꝑm Dion. iiij. ca. celestis hierar. Cuz igitur ꝓncipiū gre sit christus auctoritatiue ꝑm diuinitatē: ⁊ ꝑm humanitatez instrumentaliter: ꝑm illud Joan. j. Gratia ⁊ veritas ꝑ Jesum chm facta est: cui chō bā virgo fuit ꝑm humanitatez ꝓpinquissima: qz ex ea naturā humanā accepit: ꝑ ceteris ipsa debuit a chō gratie plenitudinē obtinere: ita ꝙ recipiendo in se auctorē gratie: de cuius. s. plenitudine oēs accipimus: Joan. j. Ipa quoq; ḳmodo gratiaz ad omnes deriuaret. Ubi etiā ad scōm distinguit pulcre triplicē ꝓfectionē gre ei⁹. ⁊ ibi vide si placet. In tertio etiā dist. xiij. q. j. arti. ij. q. j. Ubi intendit virtualiter sic dicere. Cū illud plene haberet qō ꝑm oēs differentias ⁊ modos ⁊ effectus suos habebat: chō habuit triplicē plenitudinē gre Prima est finis: qz cū finis gre sit ꝓiungere deo: ipe ꝑm ꝙ homo fuit ꝓiunctus diuinitati ꝑ cognitionē/ amorē/ fruitionē et ꝑ vnionē in ꝓsona. Scōa est efficientie: quia sicī se est gra ꝑfectus ꝙ ex ipo in alios oēs deriuat: quoꝝ aliquos facit cooperatores dei: vt ⁊ ipi ꝑ ministerium alios ad gram inducāt: vt dicit. j. Cor. iij. Tertia est formalis cause: qz data est ei gratia ꝑficiens ipm ꝗtū ad omnes ꝓtutes ⁊ vsus omnes virtutū ⁊ oēs effectus gratie gratis date: ⁊ remotionē omnis peccati etiaz originalis. Prima respicit gram vnionis: scōa capitis: tertia ꝓo gram singularē ipsius. Et tertia quadruplex est. s. singularz: que est christi. Et sufficiēter: q̄ fuit i Stephano ⁊ in alijs sctis ꝑfectis gra formaliter ꝗtū ad oēs virtutes ⁊ expulsionē oim mortaliū. Et specialis ꝓrogatiue: q̄ est beate ꝙginis: que habuit gram repellentem etiā venialia. Et copie: q est ecclie: cui nulla graz deest ḋn sit in aliquo mēbroꝝ suorū. de qua Eph. iij. vt adimpleret oia: h ibi ꝓtualiter ⁊ quasi verbotenus. Sz addit ex Nico. Gor. ꝙ eius intellect⁹ fuit plenus veritate: quia cōseruabat oia verba hec: Lu. iij. Et scōo affectus plenus charitate: iuxta illud Cañ. iij. nūciate dilecto meo qz amore lāgueo. Et tertio caro puritate: iuxta illō Cañ. iij. Tota pulcra es amica mea: ⁊ macula non est in te. s. spūalis: vel corpalis post sanctificationez. Et ḡrto manus pierate: ꝑm id Prouerb. vlc. Manū suaz aperuit inopi. imo ipa facies bat questū ꝑ pauprib. Et vocabat q̄stuaria. vñ Hiero. ad Helio. de ꝓcēptu seculi Hic. s. chō est ille fabri ⁊ q̄stuarie filius Et ḋnto mores honestate: ꝑm illō Cañ. vij. Quā pulceri sunt gressus tui. Et sexto lingua dulcedine: ꝑm illud Cañ. iiij. Mel ⁊ lac sub lingua ei⁹. Et septimo vita sctitate: ꝑm illō Prouer. xxx. Multe filie ꝓgregauerunt diuitias tu supgressa es vniuersas. Est aūt sciēdū vt docz scōs Tho. iij par. q. xxx. ꝙ angelus intendebat virginē

attentā reddere. ideo curauit eā in admiratiōē inducere ex qua attentio sequitur Ihū salutauit iam nouo modo z cū magna reuerētia. quia vt idē dicit. Vere humili cuiusmodi erat beata virgo nihil est īsolitū z mirabile q̄ sua exaltatio (dñs tecū) Quidā existimant q̄ quando angelus virginē salutauit statim ꝛceperit: aut iam ꝛceperat dñm. Vñ dicit Hieronymus: Prēcessit nunciū suū deus. Hec ille Et Augu. in sermone de natiuitate dñi: Dominus tecū: magis q̄ mecū. Ipe em in tuo est corde: in tuo sit vtero: adimplet meyrē adimpleat ventrē. Hec ille. Item idem asserit in quadā lectiōe que legitur in ecclesijs aliquibꝰ cathedralibus in die annūciationis: z ibi p̄ pbatione adducitur: q̄ angelus nō dicit: Aue Maria replenda: sed plena. nec dominus venit in te: sed dñs tecū. Sed ista sunt exp̄sse contra magistrū in iij. dis. iij. vbi dicit: q̄ post consensum virginis venit in eam spūssanctus: potentiā dei verbi receptiuā p̄paras z generatiuā. Et concordat Bern. super Missus est: qui homel. iij. volens ostendere ꝛsensum virginis fuisse tunc necessarium ad cōceptionē: alloquēs virginē ait. Statim liberabimur si consentis. z infra. Respondē angelo: imo p̄ angelū dño: verbū p̄fer tuū z ꝛcipe diuinū. Hec ille. Item est ꝛtra sanctū Thomā. iij. par. q. xxx. qui dicit: q̄ requirebat ꝛsensus virginis. Item est ꝛtra euangelium: quia angelus postq̄ virginē salutauit dixit. Ecce cōcipies. Item dixit: Vocabis nomen eius Iesum. z tamē Luce. ij. dicit: q̄ hoc nomē fuit vocatū ab angelo p̄us q̄ in vtero ꝛceperet. Igitur chꝰ fuit ꝛceptus statim post consensum virginis vel in ipo consensu. Ad motiua autē dicte opinionis: dico q̄ beatus Hieronymus loquit de exist̄tia dei in virgine p̄ essentiam: p̄sentiā z potentiam: z p̄ gr̄am specialē: nō aūt p̄ incarnationē. Dictū ꝑo Augustini est p̄ nobis: q̄ nō dicit est in vtero tuo: sed sit: ac si diceret velle angelus. Opto vt ꝛsentias mariā. z ꝛsequentes ꝛcipias. Ad pbationes ꝛtentas in lectione ptz ex dictis (Benedicta tu in mulieribꝰ) Grecus. Vnq. s. p̄ cunctis mulieribꝰ.

Moraliter: q̄ Maria interp̄tat stella maris: significat q̄ quilibet debet habere semp oculū ad hoc celeste sidus si nō vult sūmergi fluctibꝰ huius mūdani z ꝓcellosi maris Bernar. in scō a homel. sup Missus est. Maria est nobilis illa stella ex ia cob orta: cuiꝰ radius vniuersum orbē illuminat: cuius splendor z fulget in superis z inferos penetrat: terras etiā plustrās z calefaciēs magꝭ mētes q̄ corpa: fouet virtutes: excoquit vicia. Ipa inquā est p̄clara z eximia stella sup hoc mare magnū z spaciosum necessario sublimata: micans meritis: illustrās exēplis. O q̄sq̄s te itelligis in huiꝰ seculi ꝓfluuio magis inter tē pestates z ꝓcellas fluctuare q̄ p̄ terrā ambulare: ne auertas oculos a fulgore huiꝰ sideris si nō vis obrui ꝓcellis. Si isurgūt venti tēptationū: si incurrꝭ scopulos tribulationū respice stellā: voca Mariā. Et infra. In piculis: in angustijs: i reb dubijs Mariā cogita: Mariā inuoca. Nō recedat a corde: nō recedat ab ore. Et vt oracionis eius impetres suffragiū: ne deseras conuersatiōis exemplū. Ipam sequens nō deuias: ipam rogās nō desperas: ipaꝭ cogitans nō erras: ipa tenente nō corruis ipa ꝓtegente nō metuis: ipa duce non fatigaris: ipa ꝓpitia ad portuꝭ salutis peruenis. Sic in temetipo experiris q̄merito dictū sit z nomen virginis Maria. Hec ille. Et hoc de ꝑmo.

Quantū ad scōm sciendū est q̄ vt dicit Ambro. sup Lucā. z sctūs Thomas iij. pāt. q. xxx. Tremit homo adūsionem corporalē z etiā imaginariā angeli. Et rō est: quia homo sup se eleuat: sicut etiā fit calore ad interiora recurrēte quotiēs homo timet: aut aliquid simile patit. Propter hec aūt: vt dicit sctūs Tho. non debet nobis subtrahi angelica visio. Primo quia hoc est dignitatis. Scōo: q̄a vt ait Orige. semp angelus apparēs medet tali timori si est bonus: z in hoc ipo inq̄t cognoscit esse bonus. Timuit g̃ beata virgo sicut z alij. z spēaliter vt ait b. Tho. q̄ angelus sub forma hois intrauit: ad cuiꝰ aspectū trepidare virginū est: vt ait Amb. Potuit em̄ esse vt ꝑma facie nō cognouerit angelū esse: sed vix eū q̄ videbat credideritꝭ

Feria.iii.post̄ do.iii.aduentus

esse. Et subiungit sanct⁹ Tho. Quidā tñ dicunt q̄ non est turbata in visione angelica: cū assueta esset angelos videre: sed i his que nūciabant. Ista est sententia greci q̄ ait: Cū assueta esset his visiōib⁹: euā gelista turbationē non visioni/sz relatz tribuit dicēs (turbata est in sermone ei⁹.) Hec ille. Ūñ subdit: (z cogitabat qualis esset ista salutatio. Ūnō in hoc fm grec. vitauit incredulitatē zacharie/z leuitatē eue: qz nec fuit incredula nec statim credidit: sz dictū examinauit. Cogitabat autē fm eundē si salutatio erat a viro ꝑ suū pudorē: vel diuina ad aliquā sanctitatē: cū ō deo faceret mentionē/dicens dñs tecum. Scōm Amb. aūt mirabat etiā nouā salutandi formā: que nunq̄z ante compta fuerat. vñ ait Origeñ. q̄ si sciuisset maria ad aliū quēptā simile ē factū sermonē: vtpote que habebat legis scientiā: nunq̄z eā q̄si pegrina talis salutatio terruisset. Hec ille Sed qz eam angel⁹ ex noua salutatōe territā vidit quasi familiari⁹ notā fm Beō. vocans ex noīe eam confortat. Ūñ sequitur: (z ait angel⁹ ei: Ne timeas maria.) q̄ si diceret fm eundē: nō veni deceptur⁹ q̄si minister sathane neq̄z violatur⁹: sz diuia mysteria reuelatur⁹. Chrys. Qui apō deum merek gr̄am/non habet quid timeat. Ūñ sequit (Inuenisti ei gr̄am apud deū) Greg. Inuenit gr̄am virgo coram ō: qz splendore pudicicie ꝑplacuit exornans animā: gratum deo se habitaculuz ꝑparauit nec solū celibatū inuiolabilē conseruauit: sz etiā imaculatā ꝑsciam custodiuit. hec ille. Est aūt sciēdū q̄ fm ꝑsuetū modū loquendi scripture qñ aliquis alicui placet/ dicit inuenire gr̄am apud illum vel in oculis eius. Qz ꝑ virgo sūme placuerit ō/ ostendit cum subiungit (Ecce concipies i vtero z paries) Notanter dicit concipies in vtero: quasi diceret: Non concurret masculus ab extra: sed in te formabit patrus sic nucle⁹ in nuce auelana Hiere. xxxj. Nouum faciet dñs sup̄ terrā: femina circūdabit vir. (z vocabis nomen ei⁹ iesum) Non dicit impones sed vocabis: quia istud nomen fuit impositū a deo genitore: vt dicit grecus. Et fm Bedā iesus interpr̄at saluator: siue salutaris: ideo optime cōuenit chr̄o: quia solus fuit spūalis z vniuersalis saluator. Unde docet sanct⁹ Tho. iij. q. xxxvij. hoc nomen est nouum ratione talis salutis. s. spūalis z vniuersalis. alijs autem ꝑuenit fm aliquas speciales z nō vniuersales salutes. Ūñ fm Cyrillū qz h̄ nomen aliquo modo alijs cōmune est: ad significandū q̄ iste qui concipit dissimilis ē alijs. subiungit angel⁹ (Hic erit magn⁹ z filius altissimi vocabit) Filij dei in diuina scriptura p̄ adoptionem dicunt oēs q̄ sūt in gr̄a: iuxta illud Psal. Ego dixi: dij estis z p̄ creationem generaliter omnes: z p̄ assimilationē in natura incorporea soli angeli: fm illud Job. j. Cū venissent filij dei vt assisterēt coram dño. Sz per naturā iste solus est filius altissimi. Sequit: (Et dabit illi dñs deus sedē dauid patris eius) Est aūt sciendū q̄ sicut materialis hierl'm significauit ecclīam militantē z triumphātem: ita regnū dauid cui⁹ sedes fuit i hierusalem: significauit regnū chr̄i sup̄ vtrāq̄ eccl'iam. Non ergo ista sic debēt intelligi q̄si velit angelus dicere q̄ deus dat⁹ essz chr̄o regale regnum dauid. hoc em̄ est ꝑ scripturā Joan. xviij. vbi ipe dicit: Regnum meū non est de hoc mundo. i. non ē regale seu materiale. Item Hiere. xxij. vbi de iechonia rege ō. Scribe vir istū sterilem: non erit de semine eius vir qui sedeat sup̄ solium dauid. Btā aūt virgo ex q̄ natus est chr̄s descendit a iechonia: vt patet Matt. j. Post iechoniam ḡ nullus de semine eius fuit rex in regno materiali dauid fm Nico. de ly. Ūñ Joannes hircanus z alij q̄ añ herodem ascalonitam fuerunt reges in iudea: fm eum fuerunt ō tribu sacerdotali z nō de tribu iuda. Sz tamen illa que iste dicit videnk esse contra illud Gen. xlix. Non auferek sceptrū z. vbi habek q̄ vsq̄z ad chr̄m semp debuit eē rex vel dux de tribu iuda. Ūñ z mgr̄ hist. dic̄ q̄ vsq̄z captiuitatē babylonicā gubernauerūt reges de tribu iude: post illam ꝑo immediate gubernauerunt duces: z p⁹ duces iterum reges vsq̄z ad herodem. Sed vt ptz Gen. xlix. ad hoc diceret fm eū. q̄ verbū iacob intelligit de regibz ducibus descendētibz a iuda per lineā masculinaz: vt zorobabel. vel p̄ femineā: vt machabei

q̄ sacerdotes fuerunt: z ꝓñr de tribu leui: que t̄ fuit mixta cuz tribu regia: vt multipliciter patz⁹. Hiere. ꝓo loquit de linea masculina: ſm quam beata ꝙgo descēdit a iuda. z sic etiam credo q̄ loquit magister. De regno g̃ spūali loq̄t angel⁹. Vñ Basil. Non in materiali sede dauid sedit dñs translato iudaico regno ad herodez: sed sedem dauid appellat in q̄ residet indissolubile regnum eius. Hec ille. Et ſm Chrys. p domū iacob intelligunt illi q̄ ex israel crediderunt: cum ōz: (z regnabit in ꝑomo iacob in eternū.) Vel ſm Bedam intelligit tota eccla: q̄ descendit ex bona radice vel inserta est (cum esset oleaster) i bonam oliuā: vt hr̄ Ro. xj. Et intendit q̄ ex bona radice descenderint alicq̄ de eccla. i. apli z ceteri descendentes a iacob: alij ꝓo (vt gentiles sunt inserti predictis qui sūt eccle fundamēta (z regni eius non erit finis.) Grec. Non solū in q̄ntū dē⁹/ sed ꝙ i eo q̄ homo. Et in ꝑñti q̄dem habet regnum multoz: finaliter ꝓo vniuersoz cum ei oīa subijcient. Hec ille. Nota q̄ regnū christi in quo per vicarium regnat non habebit finē añ finem mundi: sed illud in q̄ regnat ꝑsonaliter/ carebit fine simpliciter.

Hozaliter docent virgies iuxta doctrinam ambrosij dicentz. Discе aūt virgo verecundiam: qz pauebat. Trepidare em̄ ꝓginum est: z ad omnes viri ingressus paure: omnes q̄ viri affatus vereri. Discе ꝓgo verborum vitare lasciuiam. Maria etiam salutationem angeli verebat. Hec ille. Quantū ad tertiū sciendū ē ex doctrina sancti Tho. iij. q. xxix. q̄ beata ꝙgovouit virginitatem suā deo: qz laudabiliora ceteris paribꝫ sunt que fiunt ex voto. Nō tñ vouit absolute añ desponsationem: ꝛa añ christi ortum dei ꝑ's carne ꝙpagabat: sicut modo per baptismū: ideo generationi oportebat ifistere. Dicit tñ sanct⁹ Tho. in. iij. di. xlix. q̄ helias z hieremias tradūtur semp fuisse virgines: qz lz tunc virginitas non esset in tanto precio vt mō: tamen dicit sanctus Tho. iij. disti. xxxij. q̄ post sufficientē multiplicationem humani generis: fuit licita in lege moysi z naturе integre: non aūt ante sufficientiam talē Sed quia vt dicit in tertia parte videbat lege prohibita: ideo vouit conditionate si deo placeret. Quo cognito post desponsationem p diuinam inspirationē vouit absolute ō cōmuni ꝓsensu añq̄ salutaretur ab angelo. Vñ dixit angelo: (qm̄ virū non cognosco.) qō non dixisset/ si votum virginitatz non habuisset. Sciens g̃ beata maria votum suum/ ait ad angelum: (quō fiet istud?) Amb. Temperantioz est ista responsio q̄z verba sacerdotis: qui ait. Vnde hec sciam? Negat ille se credere: et ꝯsi fidei adhuc alium querit auctoꝛez: ista se facere ꝓfitet: nec dubitat esse sciendū. qō quō fieri possit inqrit. Legerat maria: ecce virgo concipiet z pariet filium: ideo credidit futurū: sed quō fieret añ non legerat Non em̄ quēadmodū fieret vel ꝓphete tanto fuerat reuelatum. Tantū em̄ mysteriū non homis fuit/ sed angeli oze promendū Hec ille. Qui videt velle q̄ esaias ꝑsciuerit q̄dem virginem pariturā: sed ignoranter uerit modū: an. s. ꝑ lute spūssancti supplere vicem masculi vel aliter. (Qm̄ virum non cognosco:) ſm Grego. nisi se. in h̄ innuit q̄ suum corpus quasi quoddam sacrificium obtulerat deo.

Hozaliter docemur quantā solicitudinem debeat quisq̄ habere implendi votū suū si quid est deo ꝓmissum: quia virgo lz ab angelo ex parte dei moneret de filio cōcipiendo: tñ in ꝓpositum allegauit votū suum. Itē q̄ntū placeat deo q̄ homo adhibeat fidez dictis suis: qz maria credēdo meruit doceri z eligi in matrem. Vñ ait helisabet Luc. j. Beata q̄ credidisti: qz ꝑficient ea que dicta sunt tibi a dño. Econtrario infidelitas ei valde displicet: vnde ꝓcussit zachariam incredulum: vt ptz Luce. j. Quantum ad quartū ait grec⁹. Cōsidera qualiter virgini soluit dubiū angelus: z explanat intemeratū connubium z ineffabilē partū. Sequit em̄: (Et rñdens angelus dixit ei: Spūssctūs supueniet in te.) Hec ille. Q. di. ſm Chrys. Noli querere naturalem ordinem: qui est per conubitum viri: imo si virum cognouisses electa non fuisses. Horanter aūt dicit supueniet: quia vt testat Hico. de ly. prius in eā venerat: eā a peccato originali mūdando adhuc dū esset in vtero: vt cōmuni⁹ expo

nitur. Eodē modo exponere docet Hgr̄ sen.iij.di.iij.dicēs. Maria q̄z tota spūssā/ctus in eam p̄uenies a peccato p̄sus pur gauit: z a fomite peccati etiā liberauit: vl̄ fomitē ipm penitus euacuādo: vt q̄busdā placet. vel sic debilitādo z extenuāda: vt ei peccādi occasio nullatenus postmo dū extiterit. Hec ille. P̄z his vide sctm̄ Tho.iij.par.q.xxvij.z.iij.dist.iij. Deinde suꝑuenit fm maiorem gr̄e plenitudinem in ꝓceptione filij. Hā vt docet sctūs Thomas vbi supra: cum in vtero matris eēt/tantā accepit abūdantiā gr̄e q̄ fuit ab originali mundata: z fomes. i. inclinatio habitualis ad malū: remansit in ea ligatus. In ipa ꝙ cōceptione chr̄i in qua debuit p̄mo apparere immunitas a peccato: fuit ab ea fomes sublatus ex toto: q̄ ex ple in matrē facta est redundātia imunitatis: vñ dicit Ezech.xliij. Gloria dei ingrediebat p̄ portā orientalē. i. virginē: z terra: id est caro virginis/splēdebat a maiestate eius scz dñi Jesu chr̄i. Sequit: (z virtus altissimi). i. chr̄istus: q̄ fm Edr̄y. altissimi regis virtꝰ est. obumbrabit tibi.) Hoc aūt tripliciter exponit. Naz Grego. xxiij. moral. exponit hoc dupliciter sub his ꝓbis. dicēs: Per obumbrationis vocabulū incarnandi dei vtraq̄z natura significatur. Umbra em̄ a lumine formatur z corꝓore. Deus ergo p̄ diuinitatē lumē est. Quia g̃ lumē incorꝓoreū in eius erat vtero corꝓorandū: recte ei dr̄: virtus altissimi obūbrabit tibi. i. corꝓus in te humanitatē accipiet incorꝓoreu lumē diuinitatis. Hoc etiā Marie dicit ꝓpter mentis refrigeriū celitus datū. hec ille. Qui intēdit p̄mo sic dicere: Obūbrabit tibi. i. vmbrā faciet in te: p̄ lumen deitatis z corꝓus humanitatis. Et scōo: Obumbrabit tibi. i. p̄ gr̄am refrigerabit mentē tuā: totaliter auferendo a te estū ꝙcupiscētie. i. fomitē: z dando celestem ꝙsolationē. Acsi diceret: Pudori tuo ne timeas: q̄ castior z purior remanebis. Grego. autē. mise. exponit sic. Hā sicut vmbra demōstrat figurā corꝓis a q̄ ꝓcedit: ita filius in carne demonstrat patrē/nā seu formatiua virtus. iō corꝓus chr̄isti assimilat vmbre: q̄ in eo erant indicia formātis diuinitatis. Sequit: (Jōq̄ qō nascet ex te sctm̄) nō dixit sctūs hō vl̄ sanctus deus: sz sctm̄ neutraliter: vt cōplectat vtrūq̄z: z sctm̄ absolute/ vt intelligat q̄ ꝓsona nascēs intelligit vniuersaliter oem̄ sctitatē habere. Hac em̄ rōne dr̄ etiā deus absolute q̄ est: Exo. iij. vt intelligat vniuersaliter hr̄e i se totā pfectionē essendi. Sequit (vocabit filiꝰ dei). s. dei p̄is: z h̄ p̄ natura/nō p̄ adoptionē vt alij Grec. Tu aūtē attēde q̄liter ꝑgini totā trinitatē angelus edidit/dū spūmsctm̄ cōmemorat/ꝑtutē z altissimū. hec ille. Sz q̄ vt dr̄ Chr̄y. ista sūt alta z ꝓfunda: iō subdit exemplū sensibile dicēs: (Et ecce Helisabet cognata tua). i. ꝓsanguinea. Ubi aduertēdū est q̄ vt idē dicit/ angelus nō cōmemorauit mlieres antiq̄s: puta Sarā/ rebeccā aut Rachelē: sed p̄sentē: vt magis corroboraret ꝑginē. Et eadē de causa fm eūdē cōmemorat etatē dicēs: (z ipa ꝙcepit filiū i senectute sua.) z defectū nature cū subdit: (z hic mensis est sextꝰ illi q̄ vocat sterilis) Est aūt notādū fm eūdē q̄ nō stati a p̄ncipio ꝙceptiōis Helisabet angelus apparuit ꝑgini/ sed sexto mēse: vt grauis aluꝰ p̄beret argumentū. Et nota etiā q̄ iste sextus mēsis est Martiꝰ: q̄ sextus est a ꝙceptiōe p̄cursoris: nō cōputatq̄z vltimis diebus septēbris fm morez scr̄ture: vt dicit Gorra: q̄ nō ꝙsueuit cōputare nisi menses itegros. Vel vt idē dicit est sextus cōputando more hebreoꝝ: q̄ nō incipiunt a capite mensis/ sed lunatiōis. Est aūt dubiū quō Helisabet potuerit eē cognata. i. cōsanguinea eius a cognatiōe: q̄ beata virgo fuit de tribu iuda: vt sancti z histo. tradūt: z Helisabet de tribu leui: q̄ fuit de filiabꝰ Aaron: Luc. j. Ad h̄ dico q̄ fm scripturā tribꝰ leui z iuda: siue tribꝰ sacerdotalis z regia fuerūt mixte: eo q̄ Leuite nō haberent hereditariā possessionē: z cōsequēter ex tali matrimonio nō ꝙfundebātur tribuū sortes: ꝓpter quā ꝙfusionē tolendā ꝓhibitum erat matrimoniuz inter tribū z tribū. Sciendū est g̃ q̄ fm historias due fuerūt sorores. s. anna z ismeria. Et fm beatū Hiero. vna earꝝ. i. anna z cōsequēter reliqua fuit de Bethleē: que est d̄ tribu iuda. Ismeria ergo genuit helisabet ex aliquo viro de tribu leui. Anna ꝙ

tres habuit viros: ex quoꝝ quolibet vnā genuꝝ filiā nomine Maria. Et ꝑmā que christum peperit genuit ex Joachim: qui fuit de tribu iuda. Vñ versus: Anna solet dici tres ꝓcepisse marias: Quas genuere viri Joachim cleophas salomeqꝫ.

Has duxere viri Joseph alpheus zebedeꝰ Prima parit chr̄m: Jacobū sc̄m minorē Et Joseph iustū peperit cū Simone iudā. Tertia maiorē Jacobū volucremqꝫ Joannē. Finaliter aūt angelꝰ ꝓcludit virgini dicēs: (Quia nō erit impossibile apꝰ deū oīe verbū.) Deus em̄ ꝑm doctrinaz sanctoꝝ pōt omne qđ ꝓtradictionem nō implicat: ista aūt sola que implicāt ꝓtradictionē deus nequit: ꝙ talia nō possunt mente concipi. z si possint ore pferri: vt testatur Aristo. iij. Metaphysice: puta q̄ aliquid sit z nō sit: z ꝓsequenter talia non possunt dici verbū cordis. i. ꝓceptus. Deus ergo cuius non possit ꝓtradictoria tamen pōt omne verbū. i. omne qđ concipi pōt ab homine vel angelo vel etiā a seipo Audistis ergo bis virgo mentē suaz cum summa deuotione submisit deo. Amb. vide humilitatē virginis: vide deuotionē. Sequit em̄: (Dixit aūt Maria: Ecce ancilla dñi.) Ancillā se dicit que mater eligitur: nec repētina exaltata est ꝑmissione Hitē em̄ humilēqꝫ paritura: humilitatē debuit etiā ipa preferre. Hec ille. Orauit aūt vt dñs dignarek implere q̄ dixerat: dicens: (Fiat mihi ꝑm verbū tuū.) Et tunc statim chr̄s fuit in eius ventre ꝓceptus z angelus ꝑm Bedā celū repetiꝫt.

Moraliter in p̄dictis de multꝫ instruimur q̄ Eusebius sub bis ꝑbis ꝓcludit dicens. Aliꝰ aliud quoddā in ꝑsenti ꝑmone virginis extollet apicib: hic quidē cōstantiam: hic obedientē ꝑmptitudinem: alius q̄ nō allecta est tam splendidis z arduis q̄ magnum archangelū ꝑmissis pollicitis: alius q̄ nō excessit modum in dando instantias: sed equaliter cauit Eue leuitatē z Zacharie inobedientiā: mihi autē humilitatis ꝑfunditas non minus cōspicātur admiranda. Hec ille.

Feria .vi. post dominicam .iij Aduentus.

Textus euāgelij Lu. primo ca.

Surgens Maria abijt in mōtana cū festinatione in ciuitatē Juda. z intrauit in domū zacharie: z salutauit Helisabet. Et factū est vt audiuit salutationē Marie Helisabet exultauit infans in vtero eiꝰ. Et repleta est spūsancto Helisabet: z exclamauit voce magna z dixit: Bñdicta tu in mulieribꝫ z bñdictus fructus vētris tui. z vñ mihi hoc vt veniat mater dominī mei ad me. Ecce em̄ vt facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidisti quoniam ꝑficētur ea q̄ dicta sunt tibi a domino. Et ait Maria: Magnificat anima mea dominū. Et exultauit spiritus meus in deo saluatori meo.

Surgens Maria abijt in montana ⁊c.) Luc. j. Sicut dicit Lucas postq̄ angelus habuit virginis cōsensum discessit ab illa. Maria autē quia audiuerat ab angelo ꝑm Ambro. q̄ Helisabet ꝓcepisset: statim p̄ gaudio ad visitandū illā ꝓrexit: vt tangit in p̄senti euangelio. In quo sunt tria puncta que sunt visitatio: exultatio: z gr̄aruactio.

Quantū ad ꝑmū dicit: (Exurgēs autē Maria) a quiete oratōis z ꝓtemplatōis: cui in sua camerula vacās cuz deo z angelis versabat. (abijt in mōtana) iudee: vbi erat hierusalem: (cum festinatione) z hoc ꝓpter gaudium ꝑm glo. vel q̄ Jesus ꝑm Orige. festinabat sc̄tificare Joānē adhuc existentē in vtero. Vel ꝑm Amb. ne diu morarek i publico: q̄. s. ꝓgo solitudini vacare solita erubescebat in publico (in ciuitatē iuda) Hec ciuitas ꝑm Bedā z mag.

Feria sexta post do. III. aduentus

bi sto. est hierusalē. Ūñ vt idem magister dicit: hic Juda stat p regno z nō p tribu qz hierusalē nō fuit in tribu iuda sed Beniamin. Et reuera ꝓfinia iude z Beniamin trāsibāt p hierm: vt pz Josue. xv. z. xviij. ꝛ tñ maior ps ciuitatis erat in tribu Beniamin: z minor in tribu Juda. (z intrauit in domū Zacharie) vt fuiret p̄gnāti Helisabet: ꝑm Amb. z glo. Vel ꝑm Chrysо. vt ꝓferret cū Helisabet de his ita miran dis q̄ aliꝫ dicere nolebat. Tū qz fidē nō adhibuisset. Tū qz dixissent eā suū velle palliare pctm̄. Unde vt ait Grecus: Ad solam confugit Helisabet. Ūñ subdit (et salutauit Helisabet.)

Moraliter Maria ꝓcipiēs Jesum .i. anima penitens statim vadit in montana. i. ad ꝓuersationē celestē: in ciuitatē iuda: id est ꝓfitētiū dño. qz dño .i. vicario dñi sua pcta ꝓfitet. Jtē moraliter docenk hic virgines: id qđ Amb. tradit di. Discite virgines nō demorari in plateis: nō aliꝫs in publico miscere ꝑmones. Discite vos sctē mulieres sedulitatē quā p̄gnantib⁹ debeatis exhibere cognatis. Maria em̄ q̄ sola in intimis penetralib⁹ ꝑsabat: nō a publico ꝑginitat; pudor: nō a studio asperitas montiū: nō ab officio pluritas itineris retardauit. Discite etiā ꝑgines hūilitatem Marie: venit ꝓpinqua ad ꝓximaz: iunior ad seniorē: nec solū venit: sed z ꝑior salutauit. Decet em̄ vt q̄nto castior ꝑgo: tanto humilior sit: noueritq⁹ deferre senioribꝫ. sit magistra hūilitatis in q̄ est ꝓfessio castitatis. Hec ille. Quantū ad scām sciēdū est: q circa istaz exultationē p̄cursoris est dubitatio: Utr̄ ꝓpheta fuerit a vo p̄cursore hoc nescīēre/ vel fuerit in eo miraculose acceleratus vsus rōis z libe. arbitrij: Augu. ergo ad Bardanū hoc sub dubio derelinqt di. q siue sic/ siue sic sacrum sit: vtrūq⁹ diuie oipotētie ascribēdū est. Bre/ cus ꝑo expositor sentit: q Joānes tūc habuit rōnis vsum. Ait em̄ ꝓpheta parente acutius videt z audit/ saluratq⁹ ꝓphetarū Hec ille. Jdē videt Amb. sentire: sed tñ hoc nō dicit exp̄sse. qz verba eius faciliter possunt exponi ad oppositū sensum. Sanctus aūt doctor tenet q vsum rōnis tunc nō habuit aut liberi arbitrij. vt pz. iij. par. q. xxvij. ar. vj. z hoc ifō. qz Aug. ad illam partē declinat: qz dicit euāgeliū. Exultauit infans: tnō dixit: credidit. Exultare ei etiā pecor est. Juxta illud Ps̄. Montes exultastis sicut arietes. Ūñ dicit (z factū est vt audiuit salutationē Marie Elisabet/ exultauit in gaudio infans in vtero eius) Est aūt rursus sciendū: q tm̄ q̄rtus or fuerūt i vtero sctificati. Prim⁹ est chr̄s vt pz Luc. j. Deinde b. virgo. Et iz hoc scriptura nō dicat: tñ sic credit: qz nō fuit in gra minor Hieremia vel Joāne. Tertius fuit Hieremias. Et q̄rtus Joannes Et iz videat Aug. dubie loq ad Bardanū de hor duor sctificatione. Tñ vt dicit sctūs Tho. vbi s. sic tenēdū est. qz ō Hieremia or Hiere. j. Anteq̄ exires ō vulua sctificaui te. Et de Joāne Lu. j. Spūsctō replebit adhuc ex vtero mris sue. Origenes. Nō ante repletus fuerat spūsctō: do nec assisteret que chr̄m gerebat in vtero. Tunc aūt z spū erat plenus: z resultabat in parente. Ūñ sequit: (z repleta est spū sctō Helisabet) Nō aūt dubiū est: q̄n que tunc repleta est spūsancto/ ꝓpter filiuz sit repleta. Hec ille. Dicit aūt repleta: quia magnus impetus amoris z spūsctūs invasit eā: qz ad istū effectū ꝓcurrit Joannes: z ꝑsentia chr̄i: z ipa oratio ꝑginis salutantis. Salutatio em̄ includit dep̄cationē z petitionē aliquā p̄ salutato. Jō subditur (rexclamauit voce magna) cordis z corpis (z dixit: Benedicta tu inter mulieres). i. sup oēs mulieres. Origenes. Nulla em̄ fuit vnq̄ tāte gr̄e particeps: aut eē poterit Unius ei diuini germinis parēs est victa. Hec ille. (z benedictus fructus ventris tui) ꝑm Theo. ideo est bñdictus qz sine peccato ꝓceptus. Jdeo ergo illud subiūgit. qz alie sctē femine genuerūt filios quidē/ sed nō sine peccato. Vel ꝑm eūdem: ido hoc subiūgit. q̄si assignādo causam bñdictiōis Marie inter omes mulieres Nā in scriptura aliqñ vt dicit idē: ly z: stat p qz Sciēdū ꝑo ex sctō Tho. Ro. xij. lib. iij. q benedicere ꝓtingit tripliciter. s. enūciatiue laudādo: z imperatiue causando bonū in ꝑsona bñdicta. z optatiue desiderādo. Licz igit imperādo solus deus benedicat per autoritatem et sacerdos p

o

miniſterīū.tñ ꝓmo modo poſſumus deuz
z creaturā benedicere: z ab eiſdē bñdici.
Et ſimiliter tertio modo: lz deo ꝓprie nō
optemus bonū niſi extrinſece optando glo
riā eius in creatura cū ſciamus ꝯtīū omia
habere q̄ habere pōt.ſed ꝙgaudemus ei.
Sic ergo patz quō benedictio cōpetat z
virgini z fructui eiuſdē. Fructū aūt ven
tris Marie dñm dixit ſm Origenē. Un
de ſequit(z vnde hoc mihi vt veniat ma
ter dñi mei ad me)ſm Ambro.hoc nō di
cit quaſi ignorans:cum ſciret eſſe ſpūſſan
ctī opus/vt ſanctificaretur ꝓcurſor:ſed
vult ꝯtendere ſe hoc non ꝓmeruiſſe. Seq̄
tur (ecce em̄ vt facta eſt vox ſalutationis
tue in auribꝫ meis:exultauit in gaudio in
fans in vtero meo.(Iſta exultatio vt dī
ctum eſt fuit diuinitus in infante: non hu
manitus ab infante ꝓ vſum rōnis.(z bea
ta que credidiſti: qm̄ ꝑficientur ea que di
cta ſunt tibi a dño) Et hīs aūt patet ſm
Origē.q̄ Heliſabet fuit tacta a ſpū ꝓphe
tico de ꝓterito z de p̄ſenti: z de futuro: q̄
cognouit Mariā credidiſſe angelo:z eſſe
redemptoris matrem/quem vocauit do
minū ſuū:z ꝑficienda eſſe diuina ꝓmiſſa.
Quāuis poſſet dici: q̄ ex leticia Joannis
arguitiue cognouit adeſſe eū cuius ſm an
gelū erat p̄curſor:z hoc inſpiratiōe diuia:
lz nō ꝓphetica. Primū tñ eſt melius: quia
dicit fuiſſe repleta ſpūſctō. Et dicit glo.
q̄ repleuit eā filius ſuus: nō quidē autori
tate vt deus: aut miniſterio vt exhibens
ſacramēta:nec merito vt ieiunans ꝓ aliq̄.
ſed ꝓuilegio.q̄.ſ.deus repleuit mrem gra
filij.i.vt eſſet idonea mater tāti filij. vt vi
dē velle Bern. Dixit aūt Maria b̄tam
q̄ crediderit: eo q̄ fides valeat ſm Ber.
ad multa. Primo ad cognoſcendū;diuia:
ſicut lux ad vidēdū colorata. Eſa.vij. ſm
aliā lrām. Niſi crediderītis nō intelligetz
Scō ad defendendū cognita: ſicut noti
cia ad defendēdū vera. Ps. Credidi ꝓp
q̄ locutus ſum. Eph̄.vj. In om̄ibꝫ ſumē
tes ſcutū fidei. Tertio ad impetrandū mi
racula:ſicut ꝙſenſus ad ꝓtrahendū cōiu
gia Joā.xj. Si crediderīs videbis mira
bilia. Unde etiā hodie deuoti vident mi
randa:que increduli videre nō merentur:
quia lz nō credunt:cū tamē habeāt ſuffi
cientē cauſam credendi: vtpote q̄ vident
miracula apoſtolorꝫ z chriſti in ſuo effectu
id eſt ſubiugatione Rome z romani im
perij:z mundi ꝙuerſione: z apoſtolorꝫ ac
euangeliſtarꝫ atq̄ doctorꝫ ꝙſcriptione: q̄
ſi gentilibus idolatris ꝙſcribentibꝫ hiſto
rias fides adhibetur: quare nō adhibeat
chriſtianis:maxime talibꝫ quales p̄dicti fue
runt. Quarto ad ſuſtinēdū aduerſa: ſicut
firmū fundamentū ad ſtandū ꝓtra tem
peſtuoſa. Sap̄.xvj. Sermo tuus hos q̄
credunt in te ꝙfirmat. Et.ij.Tim̄.j.Pa
tio: z nō ꝙfundor. Scio em̄ cui credidi et
certus ſum. Quinto ad viuendū in gra:ſi
cut radix aduiuificādū arbuſta. Abacuk.
ij. Juſtus in fide viuit. Sexto ad vitan
dum p̄icula extrema:ſicut aſpectus iaculi
ad vitandū illud. Joan.xj. Omis q̄ viuit
z credit in me nō morietꝫ in eternū.ſ. mor
te infernali. Et licz hoc faciat fides for
mata charitate:tamē etiā informis maxi
me ad hoc ꝙfert:ſicut ad recedēdū a ma
lo. Septimo ad lucrandū gaudia eterna:
ſicut adoptatio in filiū ad habendū bona
paterna Marc.vlti. Qui crediderit z ba
ptizatus fuerit ſaluus erit.

Horaliter docemur q̄ anima ꝙcipiēs
Jeſum z in alta ſe recipiens ꝓ ꝓtemplati
onē:z ſanctā ſiue celeſtē ꝙuerſationē leti
ficat Heliſabet z Joannē. Heliſabet em̄
interp̄tatur dei mei ſalus:z ſignificat de
um ſaluatorē. Joannes ꝙo interp̄tatꝫ cui
datum eſt vl̄ in quo eſt gratia: z ſignificat
angelos z alios beatos habētes gratiā
ꝙſummatā:qui omnes ſuꝑ ſanctitate no
ſtra letantur.

Quantū ad tertiū eſt ſciendū q̄ cōſue
uerunt antiqui patres quādo aliq̄ bñfi
ciū ſingulare recipiebant a deo:facere can
ticū aliq̄ ad gratias reddendas. Unde
ſūmerſis egyptijs in mari rubro:cāauit
Maria ſoro: Hoyſi canticū dicēs:Can
temus domino Exod̄.xv. Similiter An
na mater Samuelis cū eſſet ſterilis cāta
uit ꝓ Samuele filio dicēs. Exultauit cor
meū in domino.j. Reg.ij.ca. Silr canta
uit Zacharias ꝓo Joanne dicens:Bene
dictus dominus deus iſrael. Luc̄.j. Et ſi
militer multi alij. Unde z quidā dicūt:q̄
ꝓterea egrotauit Ezechias vſq̄ ad mor

Feria. VI. post do. III. Aduentus

tem. iij. Regz. xx. quia tanq̃ ingratus nõ cantauit domino quando pstrauit exercitum innumerabilem Sennacherib. iij. Regũ. xix. Sic etiam beata virgo cantauit: deo dicit (t ait Maria) Istud est virtualiter titulus cantici. Intitulat enim canticũ marie (Magnificat anima mea dominum) quasi diceret O beli sabet tu me magnificas: sed ego magnifico. i. laudo dominũ attribuens eius bonitati oĩa hec. Vel fm Grecũ: anima marie dominũ magnificat: qñ ipa seipam fructibus bonorũ operum ad dei laudem exornat Vñ dicit Origenes: q deus in se neq magnificari neq diminui põt: sed dicitur magnificari magnificata sua imagine. i. anima. (t exultauit.) Exultare extra salire ẽ: t significat immensitatem gaudij tantam esse vt non possit in secreto celari: sed signis manifestet. (spũs meus). i. anima mea fm Basilium. Sciendum est enim q vt colligit ex sctõ Tho. j. q. xxxvj. ar. j. di. x. et. iij. cõtra. c. xvij. li spũs impositum est ad significandam subtilitatem nature alicuius: q̃ subtilitas attendit p remotionem a materia. vñ pter subtilitatem incorporea. i. deum: angelum t animã dicim9 spirit9. Inde est etiam q amantes t concordes dicimus esse conspiratos vel vnius spiritus: q: etiam dicim9 eos esse vnum cor t vnaz animã: dicẽte Aristo. ix. Ethi. q pfectus est amico p vnã animã in duob9 corporib9 eẽ. Corpa etiam aliqua pter subtilitatez dicuntur spũs: vt aer. t q̃dam alia corpa animalib9 ex alimentis generata Et inde est q attractio aeris t expulsio dicit inspiratio t respiratio. Et inde etiam vent9 dicitur spũs: Et vt dictũ est subtilissimi vapores p quos anime virtus diffundit ad corpis partes. Sic dit beata virgo hic spiritum dicit animã q̃ntum ad partẽ superiorẽ. i. vt est intellectualis: t cõmunicat cum angelis (in deo) In hoc virgo docet suum decantare: t suũ gaudiũ nõ esse vanũ: sz eẽ in deo. i. de deo. Cogitans enim diuinã pietatem t bñficium exhibitum a deo: t exhibendum humano generi: gaudens de suo t aliorum spũali bono: exultauit (salutari meo) Salutare idẽ est q̃ saluator. Et in hoc ipa dicit chm p se q̃z venisse mortuorũ. Vnde christus dicit redemptor oim. Deinde subiungit causam sue laudis t exultationis dicens (q: respexit humilitatẽ ancille sue) Humilis dicit quasi humi adclinis: sue ad terrã inclinat9. Humilis q̃ est aliqs duplicit. Uno modo per virtute se sponte pter deum deprimendo: t de se ñ psumendo magna. Isto modo humilitas est virtus: t humilis virtuosus. Alio mõ aliqs est humilis p necessitatem: vt q: est paup vel tribulatus. t iste non est virtuosus: q: ipe non seipm humiliat: vñ verius dicit humiliatus q̃ humilis. nec humilitas isto modo est virtus. Isto modo loq̃batr Daniel. iij. ca. dicens. Humiles sum9 in vniuersa terra hodie pter peccata nostra. Beata ergo virgo fm Grecum exponitorem t Aug̃. t Orig̃. Beð. t Bernardum t cõmuniter fm oẽs: loquit ð humilitate que est virtus. Unde sensus est. Bene laudo t merito exulto: q: deus respexit. i. approbauit hũilitatez ancille sue: ex me sumendo carnem. Nec ista dicit ad iactantiam: sed ad ostendendã veritatem ad dei laudem t cõmendationẽ humilitatis: qua: vt dicunt sancti: plus fuit dispositam vt esset dei mater q̃ ex quacunq̃ alia virtute. Possumus autẽ etiam exponere de humilitate secundo mõ que est quedaz modicitas t obscuritas. Beata em virgo erat modica et obscura quo ad homines mundi quorum merita nesciebant: sed deus exaltauit eam sup oĩes mulieres. Jõ dic̃: Bene laudo t merito exulto: quia deus respexit oculo pietatis t clementie humilitatem: id est modicitatem et obscuritatem ancille sue. Secundũ autẽ vtrũq̃ exponendi modũ merito subiungitur q̃dam eius prophetia de futuro: cũ dicit (ecce em ex hoc) id est ab hinc seu ex hoc tempore. vel ex hoc: id est propter hoc beneficiũ qð deus mihi contulit. (Beatam me dicent omnes generationes) non solum fideliuz: sed t infidelium: non hebraicop̃ sed etiam latinorum t grecorum. Sciendum em q gñatio aliqñ sumit p ppl'o: vt si dicam9 iudeos esse vnaz generationẽ t gẽtiles aliã: t chr̃ianos aliã. Aliqñ p̃o sumit p etate: marie q̃ p̃sueuit vn9 hõ durare: sic Geñ. xv. dicit. Generatiõe q̃rta reuertent huc.

Et vtroq; modo loquit̄ virgo. Nam magnificabit̄ in ꝓp̄ho dei q̄diu durabit ista vita t futura: t similit̄ magnificabit̄ ab oib⁹ ꝓp̄his. Nam saraceni in suo alchorano hñt scriptū: t sunt verba Gabumetis Dixerunt angeli ad mariā. O maria deus elegit t purificauit te t elegit te super mulieres seculoꝝ. Et multa alia ad laudē eius vtpote q eius filius fuit verus ꝓpha: t q viuus celū ascēdit: t q ventur⁹ est iudicare viuos et mortuos: et similia. Vñ apud eos blasphemās eā grauit̄ punit̄. Judei quoq; ꝓfidiꝫ tificant eā multipl̄r. Primo q̄dē modo conuertunt. Scō in scripturis q̄s in synagogis legunt que illam laudāt. Tertio laudabūt in fine seculi q̄n oēs conuertent. Quarto laudant eam in suis historijs: q; iosephus iudeus valde magnificat filiuꝫ eius. xviij. li. antiq. ca. ix. dicēs Fuit ip̄sdem tpib⁹ iesus sapiēs vir: si tñ eū virꝫ noiare fas est̄ Erat ei mirabiliū operum effector: t doctor oim eoꝝ hoim qui libenter audiunt que vera sunt. Et mltos q̄dem iudeoꝝ: multos etiā ex gentib⁹ sibi adiunxit. Chr̄s hic erat: Hunc accusatione pmoꝝ nr̄e gentis virꝫ cum pilatus i crucem agendū decreuiss̄et: non deseruerunt hi q ab initio eum dilexerūt. Apparuit ei eis tertia die iteꝝ viuus: sm q diuinitus inspirati ꝓphete vel hec vel alia de eo innumera miracula futura eē pdixerāt. Sz t in diē hodiernū chr̄ianoꝝ q̄ ab ipo nuncupati sunt t nomen pseuerat t gen⁹. hec ille. Propter tales g̃ laudes letat virgo non inaniter: sed inquantū in talib⁹ laudibus resultat honor dei t bonum animaꝝ Subdit aūt ꝑm Theo. causam quare laudanda foret dicēs. (Quia fecit mihi magna) Theo. Que tibi magna fec̄: Credo vt creatura ederes creatorē: famula dñm generares: vt p te mundū deus redimeret: per te illuminaret: p te ad vitam reuocaret. Hec ille. Vel sm Titū (fecit ei magna) vt esset virgo t mater: non cuiuscunq; sed dei. hec em̄ est vera t catholica sententia, Maria est vere et ꝓpie mater dei: vt ptz p sctm̄ Thom̄. iij. par. q. xxxv. et. q. xxv. et. iij. di. iij. et. iiij. cōtra ca. xliij. Subiungit aūt q̄s ista fecerit: q; est ille (q̄ potens est). s. simpl̄r sine limitatiōe. i. omīpotens (t sctm̄ nomen ei⁹) non rōne syllabarum: vt dicit Hila. sed rōne rei significate Est em̄ sanctus deus in se: et effectiue q̄a alios facit sanctos. vnde dicit̄ sanctussanctoꝝ. Sicut em̄ docet sanctus Tho. ij. ij. q. lxxxj. ar. viij. Sanctitas dicit duo. Primo dicit̄ imunditiam a peccato: q̄ patet. Nam agios grece q̄ latine dicit̄ sanct⁹: ab a q̄ est sine: t gios siue ge (vt alijs placet) q̄ est terra. Et sanct⁹ latine sm Isi. dicit̄ q̄si sanguine tinctus: sanguine inquā hostie ad purificandū. Scō dicit firmitatem. Vnde antiq̄ dicebant sancta q̄ ita erant lege munita vt nullo modo liceret ea violare. Deus g̃ est sanctissimus: q̄ nec habet nec h̄e pōt iniq̄tatem. Deinde beata ꝯgo ꝙuertit se sm Bedam a specialibus donis ad generalia dicens (t miscōdia eius a ꝓgenie in ꝓgenies) id est sm eundē Bed. non solum mihi contulit de⁹ dona: sed omni tpe vsq; in eternum largit̄ bñficia. Sed ista beneficia non exhibet omnibus: sm Grecū expositorē: sed (timentib⁹ eum) qui. s. in timore casto t filiali seruiūt deo. Sed ista verba Greci oportet intelligere de collatione glorie t gratie. Nā de⁹ malis multa pōstat alia bñficia: tam q̄ ad bona fortune q̄ ad bona nature, Quia ꝯo non oēs timent deum. Jō btā virgo p ꝓphetando de futuro t tñ vtens verbo p̄teriti tp̄is: eo q̄ taliā ita h̄et certa acsi peracta iam fuiss̄ent: subiungit (Fecit potentiam in brachio suo). i. chr̄o seu filio suo sm Theo. t Bedā. Deus em̄ pater p filium operat sic hō p brachiū. Vel verbum dei dicit̄ brachium sm alios. q; sicut brachium est a corpe t manus ab vtroq;: ita filius t a patre t spūssanct⁹ ab vtroq;. In chr̄o ergo fecit potentiā deus: q; eum fecit potentē. Vel p potentiā intelligit̄ effectus potentie: puta victoria de inimicis: quā deus fecit in brachio. i. p brachiuꝫ suum p quod omnia facta sunt. In brachio igitur suo: id est in chr̄o fecit potentiā: id ē opera mire ptātis. Primo mundū creās quia omnia p ipsum facta sunt Joan. j. sic artifex facit scutellam de luto p conceptū suum. filius em̄ dei est conceptus seu verbū patris. Vnde Esa. xlviij. Man⁹ mea fundauit terrā t dextera mea mensa ē ce-

Feria sexta post do. III. aduentus

los. Et Eccl. xxxviij. In brachio suo for-
mabit lutū. Scō diabolū z suos deīcie
do a regno qō sup homies sibi p tyranni-
dē vsurpauit. Psalmista. Tu humiliasti
sicut vulneratum supbum: in brachio tuo
dispersisti inimicos tuos. Tertio mūdū
redimendo nō solum a potestate diaboli
sed ab omni malo culpe: z finaliter etiam
pene Pō. Redemisti in brachio tuo popu
lum tuū. Quarto ouem pditam in celum
reportando. Esa. xlij. In brachio suo cō-
gregabit agnos. Quinto totū mūm iudi-
cando Esa. vj. Brachia mea ppl'os iudi-
cabunt: id est christus z assessores in iudi
cio vniuersali. s. apli z alij qui pauperem
voluntariā seruauerint. Sexto iudeorū
regnū euertendo: z iudeos supbos z ob-
stinatos p mundū dispergēdo. Ūñ sub-
ditur (dispersit superbos mēte cordis sui)
id est superbos in mente sua: quos habe-
rent humilitatē ad extra: vt iudei: z mari
me pharisei: hypocrite. Et p supbos sm
Theo. z Ciril. nō solum iudeos: sed etiaz
demones possumus itelligere quos chri
stus morīdo supauit z ab eis abstulit pō-
dam: id est iustos in inferno detētos deti
nentes demones effugādo. Fere aūt eadē
sententia sub alijs verbis subiungit cum
dr (deposuit potētes) id est potestate abu
tentes. Potestas eīm est a deo: vt ptz Ro
ma. xiij. sed abusus eius a diabolo z mali
cia humana (de sede z exaltauit humiles)
que exponēs Ciril. ait. Magna sapiebāt
demones z diabolus: gentiliū sapientes:
pharisei z scribe. Hos tamēn deposuit z
erexit humiliātes se sub potēti manu dei:
dans illis ptatē calcandi serpētes z scor-
piones: omnēq; potestatē inimici. Erant
z qñq; iudei potestate supbi: sed, pstrauit
hos incredulitas: ex gentib' aūt ignobi-
les z humiles: p fidē ad apicem ascende-
rūt. Hec ille. Vel sm Grecū: deposuit po
tentes demones dōs de sede. i. de volūta
te humana: cui insederant merito peccati
Ade, z exaltauit humiles. i. homines hu
miliatos a diabolo. Quod ꝙ sequit (esu-
rientes impleuit bonis: ꝙ diuites dimisit
inanes) duplicē habet expositionē littera
lem. Primo eīm exponit sm glo. z Basili
um: de esurie z diuitijs corpalib'. qz de-
plerūq; humiliat vnum z subleuat alium:
pauperē facit eum qui erat dives. z ditat
pauperem. vt dixit Anna. j. Reg. ij. Alio
modo exponit de esurie spūali: que erat i
toto mundo/excepta Judea. Totus eīm
mundus esuriebat veritatē diuine cogni-
tionis: z illā nō habebat cū seruiret idolis
Hac ꝟitate erāt iudei pleni ꝓpter scriptu
ras: z dimissi sunt inanes ꝓpter infideli-
tatē/vacui fidei veritate. Ecōuerso genti
les esurientes merito fidei sunt veritate re
pleti. Post generalia aūt bñficia speciali-
ter delcendit virgo ad incarnationē filij
dei dicēs (suscepit) Hoc aūt tripliciter expo
nitur. Primo benedicēdo sic: Israel: id
est ppl'us israeliticus: suscepit puerū. i. Je-
sum chīm suū. i. sibi pmissum: z sibi specia
liter missum z exhibitū. Et qz illū suscepit
israel: iō recordatus supple est misericor-
die sue. i. sibi a deo repromisse z psentialit
exhibite. Juxta illud Esa. ix. Parvul⁹ na
tus est nobis z filius zc. Loquit eīm in p-
sona illius ppl'i z de futuro p modū ptēri
ti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. Unde idez
Esa. lxiij. Miserationū dñi recordabor
Scō melius sic: Deus ꝙ diuites dimi-
sit inanes: suscepit p incarnationē israel non
quasi totū illū ppl'm assumpserit: sed quia
assumpsit illā humanitatem chīi que fuit
de semine israel: eo modo quo dicit apo-
stolus Heb. ca. ij. Semen Abrae apprehendit. Israel inquā puerū suū: id est ser-
uum humile z obedientē. Et hoc qz ipse
dēs fuit memor misericordie sue. i. sibi cō
suere: z a se pmisse Abrae z semini eius.
Isti duo modi exponendi possunt haberi
a Gēa: sed exponit tertio oīme: vt sit
sensus sm Bedam z Basiliū. Deus sus-
cepit ad amicitiā z gratiā (israel puerū su
um (. i. ppl'm iudaicū: qui in parte credidit
esti nō in toto: inquantū eū sibi p incarna
tionē sui filij reconciliauit: z nō solū ipum
sed totū mundū. Est aūt sciendū ꝙ q̄li
bet habet duplicē offensam cōtra deum.
Una est cōmunis: q̄ dicit offensa vel pec-
catum nature: vt est pctm originale. Alia
est ꝓpria que dicit ꝑsonalis: vt peccatum
actuale. Deus ergo in chīo reconciliauit si
bimetipi totū mundū/quo ad pmā offen
sam: z q̄ ad scōaz sufficient. qz passio chīi

fuit sufficiens satisfactio p omnib⁹ peccatis actualib⁹ factis aut factilib⁹ z p originali. Non aūt reconciliauit sibi totū mundum efficaciter. quia sanguis eius nō habet efficaciā nisi in his qui baptizant z cōuertunt ad deū. Nō ḡ suscepit deus totuz ꝓm israel p reconciliationē efficacē sed solū p sufficientē. Appellat tamē beatꝰ ꝓgo populū istū puez dei. id est humilē z obedientē dicens: puez suuz. hoc autē facit p secundā regulam superius assignatā. qz sczm bonis aliquando laudantur mali. Istam autē reconciliationē z susceptionē deus fecit ꝓpter duo. Primo p⁹ pter suam misericordiā. Secūdo propter ꝓmissionem quam fecerat patrib⁹: ꝑcipue Abrae: dicens Genes. xij. In te. i. semine tuo benedicent ⁊ uniuerse cognatōes. Hec autē duo tangit beata virgo dicens (recordatus) id est ad modū recordantis se habens (misericordie sue. sicut locutus est ⁊ d est repromisit (ad patres nostros). s. patriarchas z ꝓphetas. Unde subūgitur Abraam z semini eius) per semen aūt etiā scz Abrae intelligunt illi qui sequunt fidē Abraam. Quod aūt subditur (in secula) referendū est ad illud qō dixerat: suscepit quia vt dicit glo. ꝓmissio hereditatis nullo fine claudet. Est ergo sensus (deus recordatus sue misericordie: suscepit isrl puerum suum in secula). i. in eternū (sicut locutus est ad patres nostros). i. sicut dixit (Abraam z semini eius) Amen.

Sabbato post dñicā tertiam a duentus.

Textus euāgelij Luce. xij.

a Anno qn todecimo imperij Tyberij cesaris procurāte pontio Pilato iudeā. tetrarcha aūt galilee Herode. Philippo autē fratre eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis. et lysania abiline tetrarcha. sub principibus sacerdotū Anna z Caipha. factū est verbū domi sup Joannē Zacharie filiuz in deserto. Et venit in omnē regionem Jordanis p̄dicās baptismum penitētie in remissionez peccatoꝝ: sicut scriptum est in libro sermonum Esaie ꝓphete. Vox clamātis in deserto: parate viā domini: rectas facite semitas eius: omnis vallis implebitur: z omnis mons et collis humiliabitur z erunt prava in directa: et aspera in vias planas: et videbit omnis caro salutare dei.

Anno quintodeci/

a mo imperij cesaris. Luce. iij. Hic incipit tertiū capitulum euāgelij Luce. In quo postq̄ egerat de his que circa chr̄m z a chō facta erant vsq̄ ad. xij. annū ꝓtermissis oibus gestis eius a. xij. vsq̄ ad. xxx. transit ad narranduz ea que christus gessit trib⁹ vltimis ānis vite sue. In ꝑsenti ergo euāgelio tanguntur tria puncta: que sunt: tēporis assignatio: Predicatoris descriptio: et Predicatiōis explicatio.

Quantū ad primū litteraliter sciendū est. Primo ꝑm chronicas: q̄ Tyberi⁹ successit Octauiano augusto: sub q̄ natus est chr̄s. s. xlij. anno imperij sui. Et sic r sub eo dē natus est Joannes bap. añ p dimidiū annū. Augustus aūt imp̄auit. lvij. annis: z mensib⁹ septē: ꝑm Hagi. histo. Et q̄ pz q̄ anno. xv. imperij Tyberij Joānes fuit xxx. annoꝝ vel circa. Hoc aūt est tps p̄dicatiōis debitū. qz tūc incipit vigere virilis etas. Uñ Joseph. xxx. annoꝝ erat qñ steterit coram pharaone Gen. xlj. z Ezechiel qñ incepit ꝓphare Ezech. j. Sciēdū ē scō q̄ ꝑm historias herodes ascalonita cū regnasset in iudea. xxxvij. annis mortuꝰ est. Sub isto natꝰ est dñs: z iste pueros innocentes occidit. Habuit aūt sex hos filios. s. Antipatrū et Dosicē. Hūit etiā alexādꝝ z Aristobolū ex Marianne vl mariame. Ista Marianes ꝑm Josephū fuit imēse

Sabbato post̄ do. III. Aduentus

pulcritudis ⁊ castitat̄: ⁊ īmense ab hero/
de dilecta: ꝫ salome sorori herodis suis de
tractiōib⁹ fecit eā suspectā de incōtinētia.
⁊ eo vsq; negociū pductū ē: q; Mariamē
rex ꝺ capitari fec̄. Postmodū ꝯo ex amore
ḡsi insanuit: ⁊ i solatiū sui doloꝛ⁹ oꝛdinauit
famul' vt iterdū p domū regina Mariā/
nes vocarek. Nec cessauit lingua Salome
donec filios Marianes Alexādrū ⁊ Ari
stobolū mr̄i sociauit Spargebat ei i pl'o
q; stomachati essent aīo aduersus mr̄is i/
terfectorem: ac tandē eo vsq; res acta est
q; duo iuuenes nobilissimi ⁊ doctissimi: vi
tā laq̄o finierī. Antipater q̄z ab eodē mor
te dānat⁹ ē: eo q; exultauerit i vinculis nūci
ata: sibi: ꝫ falso morte p̄tis. Habuit āt et
alios tres. s. archelaū ex mathaca: ⁊ hero/
dē antipā ⁊ philippū ex cleopatra. Quidā
tñ dicunt q; Philippus fuit ex mariame.
Mortuo ḡ herode magno seu ascalonita
diuisio fuit int̄ tres filios ei⁹ suptstites de
regno habēdo. Archela⁹ dicebat sibi re/
gnū deberi merito etat̄z: ⁊ vltimi seu scōi
testamēti voto. Antipat̄ ecōuerso dicebat
p̄mū testamētū debere ꝺuari: q; illō hero
des magn⁹ fecerit mēt̄z sue cōpos. scōz ꝯo
fecerat mēte alienat⁹ Et mr̄a hmōi hinc
inde allegata fuerūt. Tādez cesar de ꝓsilio
senat⁹ monarchiā herodis magni diuisit
i q̄ttuor tetrarchias. Duas eaꝝ dedit ar
chelao. s. iudeā ⁊ idumeā. ⁊ samariā tertiā
dedit herodi antipe. s. galileā. q̄rtā ꝯo phi
lippo. s. itureā ⁊ traconitidē regionē. Vn⁹
archela⁹ nūq̄ fuit monarcha s. fuit diar/
chus: ⁊ p̄m magi. hist. ix. ānoꝝ sui p̄ncipat⁹
fuit missus i exiliū apd̄ viennā ybi ⁊ mor/
tu⁹ ē. Glo. tñ ꝺr eū. x. ānis regnasse. q; sez
tetigit ꝺ decio. Cōtra: q; alq; dicūt q; fuit
miss⁹ lugdunū. Ad h̄ ꝺr q; successiue pōt
qd̄ dicūt isti fuisse: ⁊ qd̄ ꝺr mgr̄ : cū q̄ ē io/
seph⁹. Si ꝯo aliq̄ dicat fuisse monarcha:
itelligit p̄m opinionē vulgi ⁊ suā spem: vt
ꝺr mgr̄ hist. q; imperator p̄miserat ei q; effi
ceret rex si h̄ mereret. Et sic itelligit dictū
Aug. dicēt̄z eū tenuisse monarchiā: q̄uis
dici possit q; tenuit monarchiā. i. p̄ncipa/
tū vnū seu regnū: q; tenuit maiorē ⁊ p̄nci
palioꝛē p̄te ei⁹. mortuo āt archelao iudea
regebat p romanos p̄sides: q̄ꝝ p̄m⁹ fuit
copon⁹: scōs march⁹: tert⁹ annius ruff⁹:
q̄rt⁹ valer⁹: q̄nt⁹ ponti⁹ pilat⁹. De lisania
ꝯo ꝺ q̄ h̄ fit mētio: q̄dā Be. in glos. di
cūt ipm fuisse filiū herodis ascalo. q̄dā vt
ioseph⁹ filiū ptolomei ꝺ libano ex alexan/
dria soꝛore ātigoni filij aristoboli: filij ale
x̄ādri filij iobis. Sz cuiuscūq; fili⁹ fuerit
ñ mutat̄ hist̄orie ꝛitas: et potuit eē q; duo
fuerīt lisanie ⁊ ꝺ eo q̄ fuit herodis fili⁹ agit̄
h̄. His visis accedam⁹ ad textū. Describēs
ḡ brūs Lu. tp̄s q̄ p̄curso: suā icepit exerce
re p̄dicatōez ꝺr (ano. xv. imp̄ij tyberij cesa
ris p̄m Greg. ⁊ Oꝛig. i visiōib⁹ p̄h̄ax mē
tio fiebat solum de p̄ncipib⁹ ꝛ ideoꝛ⁹ ꝯ
cū ꝺr: vissio esaie: i diebꝫ ozie: ioathā. achā
⁊ ezechie regū iuda. Sz i euāgelio qd̄ gē/
tib⁹ ⁊ iudeis p̄dicādū erat: vtriusq; gētis
p̄ncipes cōmeoꝛāt. Et q; vt ꝓbiūgit Greg.
iudea erat p culpa pfidie dispḡēda. Gētili
tas ꝯo p fidē i vnū colligēda: In reḡ iu/
dee mr̄i ꝑtes p̄ncipari dicūt. In roma
no ꝯo republica tm̄ vn⁹. s. tyberi⁹. Oē em̄
regnū i se diuisū ꝺsolabit̄. (p̄cipāte pōtio
pilato iudeā) p̄m Nic. ꝺ ly. ponti⁹ ē nomen
p̄prium: pilat⁹ ꝯo ē cognomē: qd̄ ex duobus
iuadet. Prio q; nomē p̄prium ꝛsuenit p̄mit
ti cognomi. Itez q; ponti⁹ p noie p̄prio ē
valde vsitatū i burgūdia. Vñ fuit pilat⁹
q̄ fuit lugduneñ. Quō āt sit cognomiat⁹
pilat⁹ nō ē certū. tñ legit i q̄dā hist̄o. q; fu
it spuri⁹ fili⁹ cuiusdā regis q̄ tir⁹ dicebat:
q̄ ꝛcubuit cū q̄dā mr̄iere q̄ dicebat pila fi
lia cuiusdā molēdinarij q̄ dicebat atus: in
de ex noie p̄tis ⁊ filie: fili⁹ filie ē pilat⁹ ap/
pellat⁹: ꝫ a pōtio insula q̄ ē vicia crete ac/
cepit cognomē p̄pr̄ sagacitatē q̄ in ea vs⁹ ē.
q̄d tñ ꝺ h̄ sit qd̄ videk fabulosū: certū ē
q; tp⁹ tyberij p̄curauit. i. gubnauit iudeā:
⁊ icepit p̄m Be. gubnare ānō. xij. tyberij: ⁊
p. x. ānos ꝛtinuos gubnauit eādē (tetrar/
cha aūt galilee herode). s. exp̄te. Monar/
chia ꝺr vn⁹ p̄ncipat⁹: a monos qd̄ ē vnū: ⁊
archos p̄nceps Tetrarchia ꝯo ꝺr q̄rta ps
p̄ncipat⁹: a tetras qd̄ ē q̄ttuor: ⁊ archos: i
de tetrarcha dic⁹ ē: q; erat p̄nceps in q̄rta
ptevni⁹ p̄ncipat⁹ vl' regni: ⁊ tal' fuit hero/
des iste ātipas i reḡ herodis ascaloni. ⁊ filr
philipp⁹ hui⁹ herodis frat̄. vñ sbdit (phi/
lippo āt fre ei⁹ tetrarcha ituree ⁊ traconiti
dis regiōis) supple exp̄te. Est aūt sciēdū
q; vt dic̄ Beda: romani semoto archelao

de sua diarchia: ad minuendā iudeoꝝ su/ gbiam: ꝓcipatū archelai diuiserūt in du as tetrarchias: ꝛ sic remāserūt vt ait ꝯtru oꝛ tetrarche. ſ. pilatus: herodes: philipꝰ et Lisania. Vñ subdit (Et lisanie) qđ est nomen viri (abiline) que ſm Glo. interl. est regio (tetrarcha) ſupple existēte. Aduer/ tendum est aūt ꝙ Beda pilatū ꝑcurato/ rem large tetrarchā dixit: cum tetrarchia ex hereditaria ſucceſſione debeaꝯ non aūt ꝑcuratoꝛis officiū. Et qꝛ vt ait Gꝛeg. re/ dempto: nr̄ quem ioannes ꝓdicabat: simꝫ reꝯ fuit ꝛ ſacerdos: nō tpa ꝓdicationis io/ annis ſed olū per regnum: ſed etiā ꝑ ſa/ cerdotiū deſignanꝯ. Vñ subdit (ſub ꝓnci/ cipib⁹ ſacerdotū) non ſimul ſed ſucceſſiue exiſtentib⁹ (anna ꝛ caipha). Est aūt ſcien dum vt teſtaꝯ Ioſephus ꝛ Hegeſ. hiſto. ꝙ tunc tꝑis ſacerdotium ſm genealogiam ꝛ generis dignitatē non dabaꝯ: vt erat mos in lege: ſed paſſim a rhomanis vendebaꝯ: adeo ꝙ non ſolum ſingulis annis: ſed etiā pluries in vno anno ſummꝰ ſacerdos mu tabaꝯ. Et ideo a decimoquinto anno Tybe rij: in q̄ ioānes incepit ꝓdicare: vſq; ad de/ cimū octauū eiuſdē: in quo paſſus est chri stus: fuerunt plures q̄ duo ſummi ſacer/ dotes. Fuerunt em̄ quinq; ſm Bedā ꝛ Io ſephum: ſed ſm Beō. Annas fuit ſacer/ dos ſummus qñ ioannes incepit ꝓdicare: ꝛ Caiphas qñ chr̄s est paſſus: nō iſti duo nominanꝯ trib⁹ in medio dimiſſis: ꝛ etiaꝫ qꝛ duo contulerunt ad chr̄i paſſionem: ec ce primū. Sed moraliter h̄ inſtruimur ꝙ qui ſuis ſe conſolationib⁹ ꝓpter deum ꝓ uant: merenꝯ diuinas: vt ioannes qui i de ſerto recepit illuminationē ꝓphetic̄am: vt hic dicit. ꝛ ſimiliter q̄ ꝓpter deum aggre/ diunꝯ aſpera: vt fecit ipe ꝛ Eſaias et alij. Vñ Hiero. ad Amicum de ſcientia legis Dicat vnuſquiſq; qđ velit: ego interim đ me ꝑ ſenſus mei tenuitate iudicaui meli⁹ eſſe confundi coꝛam peccatoꝛib⁹ ſup terrā q̄ coꝛā angelis ſanctis in celo: vel vbicū/ q; dñs iudiciū ſuū voluerit demonſtrare. Eſaias vir in ſua gente nobiliſſimꝰ q̄ ſo/ cer regis ezechie fuiſſe referꝯ iuſſu dñi de/ poſito cilicio nudus icedit: nec tam arduī ꝓcepti pudoꝛe deterritꝰ est: q̄ min⁹ dei im periuꝫ ſeq̄reꝯ: qꝛ nihil honeſti⁹ eſſe boi q̄ creatoꝛi ſuo parere iudicabat. Joānes q̄ꝫ nobilis ꝛ in carne ꝛ in ſpū natꝰ/ cilicium a puericia in habitū: ꝛ locuſtas elegit in ci/ bū: q̄ nec pcti ꝙ ſcientia nec pauꝑtatis in/ opia ad huiꝰ gliam oneris/ ſed ſola futu/ ri ſeculi bꝛitudine trahebaꝯ. Hec ille. Vñ non est miꝝ ſi fuerūt dei amici ꝛ ſecretarij.

Quātū ad ſcām litteraľr ſcienduꝫ est ꝙ deſcripto tpe ꝓdicatōis ꝑcurſoꝛis/ deſcri bit ꝙ ſona eius. Vbi aduertendū est ꝙ sic dicit Amb. volens beatus lucas ēndere ioannē eſſe ꝓphetā/ vſus est modo loq̄n/ di quo ſcriptura vtit circa ꝓpheras/ dices: (factū est verbū dei) Chryſ. Verbū dñi h̄ mādatū ee dicit. qꝛ nō a ſe venit zacharie filius: ſed deo ipm̄ mouēte. Hec ille. Se quit (iup ioannē zacharie filium) Oꝛtet aūt hic dicere aliq̄ ꝑ noticia huius ꝙsone ꝛ q̄litatum ei⁹. Sciendū est g̃ ꝙ q̄dam vt Beda: Amb. ꝛ Hegeſ hiſt. dicunt iſtū zachariā fuiſſe ſūmū ſacerdotē in ꝓ̄to he breoꝛ: nec est aliq̄s ſanctoꝛū q̄ hoc neget: veꝝtñ Nico. de ly. iſtud non aꝓbat: ſed tenet eū ſimplicē ſacerdotez fuiſſe: ꝓt̄ qđ dñs Paul⁹ burg. longā cōcertationē facꝯ aduerſus eūdē Nicol. Que aūt ſit ꝟitas/ incertū est mihi: credo tñ ꝙ eēt diſtinguē dum ſic elicit ex Goꝛ. ꝛ Jaco. de voꝛa. qui dicit ꝙ dauid volens diuinū cultū amplia/ are: vt h̄ꝫ. j. Paral. xxiij. oꝛdinauit vigin/ tiq̄tuoꝛ ſumos ſacerdotes: inter quos tñ vnus erat oim illoꝝ ſummꝰ. Ex quib⁹ vi dek ꝙ ſummꝰ ſacerdos dicerek aliq̄s ſim/ pliciter: ꝛiſte erat tñ vnꝰ: ꝛ ꝗz quid: ꝛ iſti erāt. xxiij. q̄ vicebaꝯ summi: qꝛ nō erant ſimplices ſacerdotes: ꝛ fortе oēs erāt eq̄/ les in oꝛdine: ſed vnꝰ de numero eoꝝ vl̄ ex tra ꝑeminebat iuriſdictione: eo mō q̄ epus ꝛ archiep̄s ſe habent. Non g̃ zacharias fu it ſimpl̄r ſummꝰ ſacerdos ſm Nico. de ly. qđ rōnabile est/ cū ipe eſſet ſanctꝰ ꝛ ſacer/ dotium venale. Quicq̄d ſit ſm Bedam ꝛ Amb. ſed tñ ꝙ eſſet vel ſimpl̄r ſummꝰ vl̄ ſaltem ſm q̄d/ non videk dubitabile: qꝛ vt patet Lu. j. fuit de vice abia: q̄ fuit đ nu/ mero illo. xxiij. ſummꝰ iter eos ſm alios. Vñ ſm ſanctos ioannes fuit valde nobil̄. Vñ Hieroñ. ad Amicū de ſcientia legis ait: Joannes nobilis in carne ꝛ in ſpiritu natꝰ. Nota in carne ꝓpter ꝓdicta: ꝛ in ſpū:

qz fuit sanctificat⁹ in vtero. Vñ tāq̄ deo consecrat⁹ in sua puericia desertum petijt. Et q̄dem qua etate iuerit in desertū nō ē certum: sed tñ certum est q̄ in sua puerilia. Hā Lu. j. dicit: Puer erat in desertis locis vsq̄ in die ostensionis sue ad isrl. ioānī am scḗt in pñti euāg. (in deserto). s. exītē.

Vocat⁹ Ioannes q̄ interp̄tat in quo ē gr̄a: filius Zacharie q̄ interp̄tat memorans dñm vel auxiliū dñi: existens in deserto pnie z solite ꝓtemplationis dei: suscipit in se ꝟbum dñi. i. diuinas inspirationes vt dictum est: z ꝓñr letak. Ps. Renuit cōsolari aīa mea s. temporalib⁹ voluptatibus affectans asperitatem pnie. Et sequitur: Memor fui dei z ꝓtemplationē z delectat⁹ sum per celestem consolatiōez

Quantū ad tertiū sciendū ē q̄ vt tradit sanct⁹ Tho. iij. par. q. xxxij. fuit valde cōuenies vt ioannes p̄cederet chr̄m baptizando. Primo qz christus debebat et ipse venire ad baptismū vt ꝓsecraret aq̄s. Secundo vt chr̄m venisse nūciaret turbis cōcurrentib⁹ ad baptismū. Tertio vt assuefaceret homies ad baptismū chr̄i. Quarto vt inducendo homines ad pniam p̄pararet eos ad digne suscipiēdum baptismū chr̄i. Fuit aūt illō baptisma a deo q̄ntum ad ritū z modū baptizandi: qz ex familiari instinctu spūssancti sic faciebat: sed quo ad suū effectum fuit ab hominib⁹: qz nihil ibi fiebat qō homo facere non posset. nam ꝑm sanctos p illud non remittebant pcā neq̄ gr̄a conferebat: qō patet: qz femina i q̄ baptizabat erat hec: Ego te baptizo in nomine venturi Hic aūt non exprimit ꝑsens gr̄a sed futura. Hec ex sctō Tho. Dicit q̄ beatus Lucas q̄ ioannes accepto mādato a dño vt p̄dicaret exiens desertū (venit in omnē regionem iordanis). i. circa iordanē: vbi iam poterat habere auditores (p̄dicās) añq̄ chr̄s: z hoc ꝑm Chrys. qz lz christus esset ꝑsona venerabilis: tñ in sua causa non erat testis idone⁹ ideoq̄ p̄cessit ioannes p̄dicans (baptismū pnie in remissionem pcōz) Grego. Cunctis legentib⁹ liquet: qz ioannes baptismū pnie non soluz predicauit: verum etiam q̄busdam dedit: tamen baptismū suum in remissionē peccatorum dare non potuit. Hec ille. Et intēdit beatus Greg. q̄ baptismus ioannis fuit quidē baptismus penitentie: z ꝑm Magistrum hist. quia baptizandos hortabat penitere. z non nisi penitētes baptizabat sed tamen non fuit in remissionez pcōz: quia in eo non remittebant peccata. Vñde non dicit euangelista q̄ venit baptizās in remissionem peccatoz sed venit predicans baptismū penitētie. i. baptismū chr̄isti in remissionem peccatoz. Nam baptizabat ꝑm suuz: z p̄dicabat baptismū chr̄isti. Verum tamen ꝑm sanctum Tho. vbi s. z ꝑm Chrys. etiam baptismus Ioānis dicitur dici in remissionem peccatorū datus: non effectiue sed dispositiue: inq̄ntum ad pniam disponebat. Sed nunq̄d baptizati isto ioannis baptismate denuo tenebantur baptizari baptismo chr̄i vel non? Ad hoc rñdet sanctus Tho. vbi s. Pro q̄ sciēdum est q̄ Aug̃ sen. iij. di. ij. sensit q̄ taliter baptizati. s. baptismo ioannis: q̄ spem ponebant in eo nescientes spūmsctū: tenebant denuo baptizari: non aūt q̄ sciebant patrem filium z spūmsctū: z ponebāt spem in baptismo chr̄i. tales cū vt dicit nō rebaptizabant: sed tm̄ apli imponebant eis manus. Sed hoc non tenet vez. nam ille baptism⁹ non imprimebat gr̄am neq̄ character em: cum esset in aqua solū: istos aūt defectus fides vel spes baptizati supplere nequit. Danuum aūt impositionem acceperunt baptizati a philippo: qui dabat baptismū christi. Vñ ꝑm Chrysosto. etiā ipe ioannes fuit a chr̄o baptizatus saltez i spū: ꝑm Hiero. z similit apli: vt vult Augustinus ad Seleuciū. Hec ex sctō Tho. Et ideo beata virgine credendum est: non obstante q̄ in vtero fuerit ab originali mundata. Nam vt probat Alb. magn⁹ sup Missus est: ipa suscepit omnia sacramenta q̄ omnib⁹ hominib⁹ erāt ꝓmulgata. Primo ad sui humiliationē. Scōo ne scandalizaret ignorantes suam sanctificationem. Tertio vt obediret. Et quarto vt confutaret heresim dicentiū: q̄ nō erat homo vel femina: sed angelus. A baptismate aūt accepit characterē z augmentū meritorū. z similiter a confirmatōe aliū charactere z augmentū similiter vt p̄z. Ab eucharistia ꝓo memoriā passionis filij: z so

latiū ꝙ absentia eius z actualē deuotōez. A matrimoniō habuit: fidē: ꝓlem z sacramentū: z augmentū vt ꝓius. Ab extrema vnctione habuit signū ꝓfecte victorie z future glorie: z loco remissionis venialiū remissionem doloris in morte. Sua ꝓfessio non fuit pctōz: sed recognitio meritorum dei. Hec ex Alber. Possumus tñ dicere ꝙ conditionaliter cōfitebat: qz nesciebat forte se esse imunē a venali pctō. Sequit (sicut scriptum est in lib. sermonū esaie ꝓphete) Dicit aūt ꝓphetia esaie liber sermonū prius ꝙ alioz ꝓphetarum: ꝑm Gorram. Primo: qz ille liber est aliis ꝓphetiis eloquentior. Scōo: qz est etiam maior. Tertio: qz procedit moraliter: sicut fit in ꝑmonib: modo. s. cōminādo: z modo consolādo. Et quarto: qz loquit ad ꝑsentes. i. contribules suos. ꝑmo em̄ fit ad ꝑsentes. Hec ex illo ꝙ videt ꝙ velle ꝙ sermo sit oratio eloquens longa exhortatoria mox z vocalis ꝓcipue. Est aūt sciendū ꝙ due ꝑsone fuerunt excellentes: que tñ in vita sua miracula non legunt fecisse. s. beata virgo z Joānes baptista. Hā sicut dicit sanctus Tho. iij. par. q. xxvij. ar. v. beata ꝟgo excellentissime habuit gr̄am miraculoz: sed nō vsuz eius: z similiter ioannes signū fecit nullū: vt dicit Joan. x. Miracula em̄ facere conueniebat solum predicatoribꝫ fidei q̄ p illa erat fundanda. Hinc est ꝙ vt idem sanctus Tho. dicit. iij. par. q. xxxij. ar. ij. Joannes doctrinā suam dupl'r confirmauit. Primo per sanctitatē vite. Scōo p scripturam: vt patz Joan. j. vbi ingrientib' quis esset: dixit. Ego vox clamantis in deserto: dirigite viam dñi: sicut dicit Ysaias ꝓpheta Et hac eadē rōne beatus lucas hic allegat esaiā. Quid aūt scriptū sit i esaia: subiungit (vox clamantis in deserto.) Pro q̄ sciendum est ꝙ istam ꝓphetiaz q̄ habet Esa. xl. iudei exponūt ad l'ram ꝑm Nicol. de ly. sup Luc. de reditu a captiuitate babylonica. Tunc enim dicunt fuisse montes humiliatos: z repletas valles: vt dei ꝓphus cōmodius ambularet. Vel ꝙ idem Nico. ō ly. sup Esa. inuehit contra ꝗsdam catholicos iudaizantes plus ꝙ iudei: qui predictam exponunt de reditu a ꝓdicta captiuitate: cū vt dicit: iudei totū hoc capitulū exponāt ad l'ram de christo. Quicqd aūt sit de verbis eius: tñ hec ꝓphetia ad l'ram intelligit de aduētu messie: vt ꝓz Mar. j. et Joan. j. et Mat. iij. et Lu. iij. z sic exponit. Nam vt dicit sanct' Tho. sup Joan. Vox ab origine posterior est verbo ꝫ notitia prior. Vñ ꝑm Amb. beatus ioānes dicit vox: qz sicut ꝙ vocem manifestat ꝟbum cordis. i. conceptus nr̄e mentis: q̄ est vox ꝓpria: ita ꝙ ioannem manifestat' ē chr̄s: q̄ est ꝟbum eterni ꝓris. Ob aūt sequitur: (clamantis in deserto) dupl'r exponitur ꝑm sctm̄ Tho. sup Joan. Pro hoc ꝫ sciēdum est ꝙ ꝙ desertū ꝑm aliquos hic ad litterā intelligit iudea: q̄ erat derelicta a ꝺo Desertū em̄ ꝑm Grego. dicit quasi derelictum. Erat aūt tunc derelicta ꝗ tū ad ḧnꝫ ꝗ notabilia que erant in primo templo: z deficiebant in scōo: vt dicit in Canhedri hierosolymitano: q̄ apud iudeos est liber autenticus. Primū est ignis cōtinuus in altari holocaustoz: q̄ vt iaz sub duo (vt dicit) non extinguebat a vento vel pluuia. Secundum est arca testamenti. Vñ Hiere. v. In diebꝫ illis non dicent vltra arca testamenti dñi: nec ascēdet sup cor nec recordabunt illius. Tertium est vnctio regum z pontificum: qz pontifices q̄ fuerūt post captiuitatē babylonicā: non fuerunt instituti p vnctionem sacram: sed frequenter p reges venientes sacerdotium: similiter nec reges. Quartum est diuinitas: q̄ in primo templo. i. salomonis / dicebat ꝙ rāro habitare: qz ibi a sacerdote audiebāt̄ur diuina ꝛesponsa: nō aūt in scōo. Quintum est vriz z thumiz. i. doctrina veritas. Erat aūt ꝑm Josephū q̄dam fulgor subito ꝓsiliens de lapidib' rationalis z supbumeralis quando deus acceptabat preces summi sacerdotis. De quo dicit idem Josephus. iij. lib. antiq. ꝙ defecit per. cc. annos anteq̄ inciperet scribere librum illū: quem scripsit ad min' per. xlij. post passionem dñi. Ob aūt dicit in ꝓdicto libro de arca / videt dubiū: quia Magr hist. probat cubitum de quo fit mentio in fabricatione arce / nō esse cubitū geometricū: sed humanū ex altari lateranēsi: in quo vt dicitur est inclusa. Sed tamen ꝓmū videt verū: qz tradunt hebrei ꝙ a tempore capti-

uitatis babylonice nescit vbi sit arca illa. Et Hugo cardinalis in postilla sup Hieremiā ca. vj. dicit q iudei reuersi de captiuitate babylonica: fecerūt arcam silem ei quā fecerat Moyses: quā loco ei⁹ posuerūt in tēplo scō: z nūc est rome. Et ideo dicūt q dā alie postille sine titulo: in eodē passu. z idē innuit z ptinet textus Hieremie bñ intellectus. Silr etiā. vj. Sacha beoz. vj. ca. dicit/ q ꝓpe dicte captiuitatis Hieremias abscōdit eā in mōte i quo moztuus est Moyses. Et tñ forte q illa non sunt vera: z forte q sic. De hoc tamē tene vt placet: q libz Machabeoz non sunt de canone: vt ptz p Hiero. in plogo galeato. Quia tamē ecclīa eos suscepit legendos: vt ipe dicit in plogo sup libzos Machabeoz: ideo iter apocripha scripturaz cōputant: vt idē innuit in plogo galeato: vt dek q ista sint vera. Et ideo contra hoc aliq̄ fiant argumēta: tamē nullius sunt momēti. Ad ergo dicit Magr hist. necessariaz nō habet rationē: nisi ad hunc sensum /q rome est arca Moysi: nō quā ipe fecerit: sed quedā similis que fuit in tēplo scō/ loco illius quā Moyses fecit. sic z ipa mēsa aurea que erat in sancta sanctoz: q̄ licz nō esset eiusdē quātitatis cū arca: tñ mensurabat cubito eiusdē rōnis. Josephus aūt vij. de bello iudaico: ca. xxvj. in fine: enumerās ea que in tēplo reperta sunt hierosolymis: z ad triūphū Vespasiani z Titi romā deuecta/ nominat mēsam: z cādelabz legē iudeoz. i. vt credo arcā ī tabulis lapideis scriptz humanit⁹. Ibi in foznice triūphi eoz videt excisa marmorea tabella. quasi vna ex duab⁹ q̄ erant in arca federis: tamē debz dici q fuit similis illis ab hoib⁹ scripta: vel fuit tabella cōtinens aliquid in honorē cesaris vtriusq̄. Si autē ibi fuisset vera arca Moysi: aut ibi fuissent vere tabelle lapidee scpte digito dei z non similes illis: nullo pacto Josephus hoc tacuisset. De hac autē re sicut recitat Hugo sup. vj. Machab. Epiphanius scribit. Hieremias templū euertendū p̄noscēs: arcā testamēti cū his que in eadē erant tulit: z p̄cib⁹ suis eaz absoꝛberi fecit in petrā: petrā ꝓ digito designās dei nomē impssit: z factū est sigillū in sūitudinē sculpture que ferro cauat: et ipsum dei nomen nubis operimēto ita velatū est: vt ex tunc nec locū q̄s cognoscere queat nec nom en legere vsq̄ in hunc dē z vsq̄ in finē. Et pristīe figure instar illic sepe nubes z ignis fit nocturno tpe: eo q gloria dei ab eius lege nō desinat. Est aūt petra illa in eremi terra/ inter duos montes in quibus iacent Moyses z Aaron. Hec epiphanius cū multis alijs de arce hui⁹ manifestatiōe fiēnda: que vix possunt intelligi: q̄ vident ꝓphetice z allegoꝛice dicta. Idem aūt Hugo tenet q tūc manifestabitur quādo ꝓuertent ad chīm filii Israel iudei. Si aūt de⁹ aliquo modo mihi incognito eā voluit esse Rome: ego de hoc nihil temere affirmo: sz ex his que recitatum: q̄sq̄ formet sibi fidē vt ei placet. Quidā ergo vt Chrys. sic exponūt: vt ipe Johannes fuerit q̄ in deserto clamauerit. i. in iudea: vel ad litterā in deserto iudee. Et tunc ly clamātis stat itransitiue. i. vox clamans: sicut dicit/ ciuitas vincentie. Alij ꝓ exponunt vt christus fuerit clamās in deserto: id est in iudea: z Joannes fuerit eius vox: z sic dicit vox clamātis in deserto: acsi dicat vox chīi. Nec huic expositioni repugnat quod subditur: (parate viam domini.) Licz em̄ christus hoc nō clamauerit p seipm: clamauit tamen p Joannē vocē suam: vel etiam p seipm: vt aliq̄ dicunt: hoc p̄dicauit in sentētia: cum dixit: penitentiā agite. Sequit ergo: (parate viam domini: rectas facite semitas ei⁹.) Dicit aūt sanctus Thomas sup Joā. q via ad recipiendū deū parata z recta/ est via iusticie: sm illud Esaie. xxvj. Semita iusti recta est. Tūc aūt semita iusti recta est: int quādo homo totus subijcit deo intellectu. s. p fidem: voluntate p̄r amoꝛez: operatione per obedientiā. Sed sm Ambro. et Origē. per vias z semitas dñi intelligunt coꝛda. Gregoꝛ. Via domini ad coꝛ dirigit: cum veritatis sermo humiliter audit. via dñi ad coꝛ dirigit: cū ad p̄ceptū vita ꝓparat. Hec ille. Etsi obijciatur: q̄ dicit Hiere. x. Scio dñe q non est hois via eius nec viri vt dirigat gressus suos. Rñdet Goꝛra dicēs/ q̄ solus de⁹ dirigit viā hominis p gratiā: sed nos diri-

gimus ꝓparando nos ad dirigi.i. faciendo quod in nobis est vt adiuuemur a deo Sequit(omis vallis adimplebit:z omis mons z collis bũliabit) Scõm Grego. in homel. ꝙ colles z mõtes intelligunt supbi iudei. ꝙ valles ꝓo humiles gentiles q ꝙ fidẽ eleuati sunt:z plenitudinẽ gre receperunt. Vel ſm Chryſ. ꝙ montes z colles generalit intelligunt superbi ꝗs chr̃s humiliat:ꝙ valles humiles quos exaltat Sequit(z erunt prava in directa z aspera in vias planas) Nota q:erunt:idez est ac si dicat:z quertent prava.i. iniusta corda:in recta.i. sctã z iusta.et aspa.i. mentes iracũde in vias planas.i. in mansuetudinẽ. Grego. in homel. Prava directa fiunt:cũ maloꝝ corda ꝙ iniusticiã detorta: ad iusticie regulã dirigunt. Aspera aũt in vias planas imutant:cum immites z iracunde mentes:ꝙ infusionẽ gr̃e ad lenitatẽ mansuetudinis redeũt. Hec ille. Sequit (et videbit omis caro).i. omis homo ſm Chryſ. vt iudei z gẽtiles. est em distributio ꝙ generib singulorꝝ z non ꝙ singulis genez (salutare).i. saluatorez Jesum (dei nostri).i. dei patris q illũ misit in mundũ Vel ſm Grego. in homel. hoc refert. ad diẽ iudicij in quo oẽs videbunt chr̃m.

Moraliter Joannes significat eũ in q est gr̃a. Iste exiens de deserto sue ꝓtemplationis:cũ fuerit inter homines clamat z hortat dirigere corda ad chr̃m ꝙ penitẽtiam suscipiendã. Unde Bati h. xij. Et abundantia cordis os loquit.

Dominica ĩrta aduentus

Textus euã. Joan. i. cap.

In illo tempore Miserũt iudei ab hierosolymis sacerdotes z leuitas ad Joannem vt interrogarent eũ: Tu q̃s es: Et confessus est:z nõ negauit Et cõfessus est: q̃z non sum ego christus. Et iterrogauerũt eum: Quid ergo Helias es tu: Et dixit Nõ sum. Propheta es tu: Et respondit Non. Dixerũt ergo ei Quis es: vt responsum demus his qui miserunt nos: Quid dicis de teipso: Ait: Ego vox clamantis in deserto. Dirigite viam dñi: sicut dixit Esaias ꝓpha. Et q missi fuerãt erãt ex phariseis. Et iterrogauerũt eũ z dixerũt ei: Quid ergo baptizas: Si tu nõ es christus: neq Helias neq ꝓpheta. Respõdit eis Joãnes dicens: Ego baptizo in aqua: medius ãt vestrũ stetit quẽ vos nescitis: Ipse est qui post me vẽturus est: qui ante me factus est: cuius ego non sum dignus vt soluã eius corrigiam calciamẽti. Hec ĩ Bethania facta sunt trans Jordanẽ: vbi erat Joãnes baptizans.

In illo tempore Miserunt iudei ab hierosolymis sacerdotes et leuitas) Joan. j. Apud iudeos tres opiniones de Joanne esse videbant. Quidã em dicebãt ipm esse chr̃m ꝓpter sanctitatem z auctoritatẽ baptizandi. Quidam vero ꝙ erat Helias ꝓpter habitationẽ in deserto z asperitatem in victu et vestitu:et zelũ dei. Aliqui vero ꝙ esset vnus magnus propheta de prioribus resuscitatus propter gratiam prophetandi. sicut glosa videtur innuere. Ideo ad eum nuncios miserunt iudei: vt super his scirent veritatem: vel propter aliam causam que dicetur. Continet aũtem presens euangelium tria puncta que sunt Legatio:interrogatio:disceptatio.

Quantum ad ꝑmum litteraliter sciendum est:ꝙ vt dicit Magister historia. et Origenes:tempore quo Joannes baptizabat erat opinio cõmunis:ꝙ adesset tempus Messie p̃sens vel statim futurꝝ:z maxime in Hierusalem: vbi erat studiũ legis z ꝓphetarꝝ. Videbant enim se perdidisse regnũ cũ regnaret sup eos herodes idumeus. Hoc aũt erat datum ꝓ signo ad

uentus messie a iacob. Gen. xlix. ca. vbi dicitur: Non auferet sceptrum de iuda & dux de femore eius/ donec veniat q̄ mittendus est. Itē videbant hebdomadas q̄ ab angelo fuerant assignate Dan. ix. post q̄s habebat mori chr̄s/ esse completas vel statī complendas. Nam sm vnam computationem fuerūt cōplete in natiuitate chr̄i: ex alia ꝙ in passione eiusdem. Ex alia autē pte videntes conuersationē & sctitatē ioānis & auctoritatē/ miserūt ad eū legatos. Causa aūt missionis sm Chrys. potuit fuisse duplex. Prima: qr crediderunt vt saltem suspicabant vehementer Joannē esse chr̄m. In hanc causam consentit vt alicubi videt Orige. q̄ vult q̄ iudei cū reuerētia & simplici corde legationē fecerūt ad illum. Cur ꝙ magis crediderint ioannes q̄ iesū esse chr̄m: est dicendū sm Chrys. q̄ ex triplici causa fuit. Primo ꝓpter asperitatē habit⁹: qr chr̄s⁹ habuit vestes cōmunes: ioannes aūt de pilis camelor. Secundo ꝓpter parcitatē victus: qr ioannes vtebat locustis & melle siluestri/ & vitabat consortia iniquor: chr̄s ꝙ viuebat cōit/ & cum pctōribus manducabat. Chr̄s em̄ sicut dicit sanctus Tho. iij. parte. q. xl. fuit datus in exemplū omniū: vnde cōmunē vitam duxit. Tertio ꝓpter generis claritatē: qr ioannes fuit filius summi pontificis: iesus autē putabat filius fabri & pauperule mulieris. Alia causa sm Chrys. potuit fuisse. Nam ioannes multū deferebat chr̄o: & multos ad illum mittebat. Iudei ꝙ superbi indignabant subiici chr̄o: & potius volebant subesse ioanni: ꝓpter ea ab illi dictū est q̄ potius credebat christus est q̄ Jesus: & ō miserunt legationem vt alliceret eos ad hoc vt se vellet fateri chr̄m/ q̄uis nō esset. In hanc causam videt declinare Chrys. vt ei sanct⁹ Tho. & alicubi imponūt Quicqd tū sit de hoc certū est q̄ ista legatio fuit solēnissima: & in ea magnā reuerētiam exhibuerunt ei iudei. Hoc aūt notatur sm sctm Tho. sup Joan. ex quattuor Primo ex psona mittentiū: qr (miserūt iudei) .i. viri de tribu iuda: que erat trib⁹ regia. Scdo ex loco missionis: qr (ab hierusalem:) que erat ciuitas regia in qua vigebat cultus dei: & studiū diuine legis. Tertio ex persona eor quos miserūt: qr (sacerdotes & leuitas) i quib⁹ tanq̄ mores q̄ sctia legis debebāt eminere. Quarto ex mō ꝓponendi suam legationem: qr (vt interrogarent eū) tanq̄ parati credere (tu q̄s es:) Ecōtrario dicebāt christo: tu de teipo testimoniū ꝓhibes: testimoniū tuū non ē verum, hec ex illo. Moraliter ioannes significat psonam fidelem/ maxime religiosam. Jsta efficit in opinione sanctitatis q̄ ea que populi vident ab extra. vnde cum chr̄s esset sanctior ioanne in veritate: econtrario erat in sentētia hoim. Stulti ergo sunt qui volunt credi q̄ sint boni: & tamē volunt exempla mala monstrare. Quantum ad secundū sciendū est q̄ tres interrogationes isti fecerunt. Prima iam tacta est. nam dixerunt: (tu quis es:) Sed quare fecerunt istas interrogationes: nū quid erat ignorus: cum esset nobilissim⁹. & vt scit Luc. j. Factus sit timor magn⁹ sup omnia montana iudee. .i. in hierlm: tē pore scz natiuitatis ei⁹. Itē ipi vident fuisse ab eo baptizati: qr Mar. j. dr: Egrediebat ad eum omnis iudee regior hierosolymite vniuersi & baptizabant ab illo. Ad hoc respondet q̄ sm Chrys. non interrogant quasi ignorantes: sed vt alliciant eum: vt se christum esse dicat. Vel dicendum est q̄ scz cognoscerent psonam ei⁹: tamen ignorabant officium. Vel sicut dicit Orig. q̄uis scirent eū filium zacharie: tñ dubitabāt si forte q̄ expectabat helias apparuisset i ioanne: sicut & ō christo erat varia opinio q̄busdam dicentib⁹ q̄ esset helias: alijs ꝙ hieremias autor⁹ ex ꝓphetis. Et intellige q̄ dubitabāt an esset helias: sed magis pendebāt q̄ esset christ⁹: si simpliciter itē dēbāt. Eo em̄ tpe erat apō iudeos in auctoritate dogma illud q̄ aie a corpe migrarēt in corp⁹: ideo q̄ credebāt aiaz helie in corpe apparuisse ioānis. & hoc idē q̄dā heretici crediderūt: vt refert Orige. & scrūs Tho. sed dicūt ioannē negasse se eē heliā ex ignorātia. Sed ꝓtra inquit Orige. qr irrationabile videt ꝓpham illuminatū a spūsctō & de vnigenito tāta narrantē ignorasse an sua aia aliqū fuerit helia. Scrūs Tho. aūt videt sentire vt patebit q̄ ipi credebāt ioānē eē heliā in corpe &

aīa: ꝛ q̄ lz in ei⁹ natiuitate mirati sint vniuersi: tñ non est incredibile eos sic credidisse: q; et Mar. xij. hr̄ sil'e de herode: qui credebat chm esse ioannē quē decollauerat: ꝛ tñ diu añ decollationē ioānis chūs p̄dicauerat: ꝛ fuerat not⁹. Et iō inq̄t ex similī amentia ꝛ crassitudine: iudei q̄rebant a ioāne an ip̄e esset helias. hec ex illo. Et intellige q̄ credebant ip̄m eē heliā: sed cum aliq̄ hesitatiōe ꝛ suspitiōe de oppositō: iō q̄ diuersa interrogāt. Sequit (ꝛ p̄fessus es). s. veritatē: fm Orig. ꝛ scm Tho. (et nō negauit). s. ỳitatem: q̄ uis negauerit se chm. Vl' q̄ dicit (ꝛ nō negauit) p̄t intelligi: q; post q̄ vnū p̄fess⁹ ē: ñ negauit post ea illud: lz firm⁹ stetit in p̄fessione. Quid ꝓ sit p̄fessus oñdit cū subdit (ꝛ p̄fessus ē: q; nō sum ego chs.) Licz em̄ de hoc specialiter nō interrogassent: tñ rñdit ad mētem eor: siue simpliciter siue maliciose interrogarent. Sequit interrogatio sc̄ūda (ꝛ interrogauerūt eū. Quid ergo: helias es tu:) Qō ideo interrogant fm Aug. et Chrys. q; nouerant q̄ Helias p̄cursurus erat chm. Malach. iiij. Ecce ego mittaz vobis heliā ꝓphetā añq̄ veniat dies dñi. Sanct⁹ aūt Tho. dicit eos sic interrogare: q; habentes ex scripturis heliā nō fuisse mortuū: lz raptū viuū p turbinē i celū: crediderūt eū subito inter eos appuisse: ꝛ redit in idē. Sed p̄tra: q; erat eis notus. vnde dicit Lu. j. q̄ mirati sūt vniuersi. Ad hoc dicit sanct⁹ Tho. eodē mō quo supra dictū est. Vel sic dicūt alīq̄: puta Orige. occasio interrogatiōis potuit esse quorundā iudeor⁹ error: qui ajam crediderunt de corpe in corpus transferri. Vñ q̄ ioānes similis helie in multis videbat dubitauerunt an esset helias. Sequit (ꝛ dixit: non sum). s. helias. Sed Greg. h̄ mouet q̄stionē: q; dñs requisitus a discipulis de helie aduentu: de quo dicebat q̄ chs̄ deberet p̄cedere/ rñdit dicens: Joānes ip̄e est helias: Matth. xj. Ad hoc aūt rñdet idem Greg. ꝛ cōiter alij: q̄ istā q̄stionē soluit angelus Lu. ij. Ip̄e inq̄t p̄cedet añ eū in spū ꝛ ỳtute helie. Non g̃ fuit helias in p̄sona: sed in spū ꝛ ỳtute ꝛ similitudine vite: vt patz ex dictis. Uterq̄ em̄ fuit eremita: ꝛ vterq̄ p̄ñr parcus in cibo ꝛ potu: ꝛ vterq̄ duris vestib⁹ opertus: ꝛ vterq̄ virtutis zelator: vnde ille ꝓ achaz: iste contra herodem pugnauit: ꝛ vterq̄ alicuius dñici aduentus p̄cursor. Sequit tertia interrogatio/ cum dicit (ꝓpheta es tu:) Pro qua sciēdum est q̄ iudei sic expectabant heliā: ita expectabant quendam magnū ꝓphetam: de quo putabant ꝓphetasse moysen Exo. xviij. Prophetam inquit suscitabit vobis dñs de fratrib⁹ vestris. ettñ ista ꝓphetia intelligenda est de chro. Sicut em̄ dic Orige. iudei male scripturam intelligentes/ tres p̄sonas excellentes expectabant scilz chm/ heliam/ ꝛ istum ꝓphetam. Triplicit ergo potest intelligi ista tertia interrogatio. Primo modo intelligit fm Orige. ō isto ꝓpheta de quo dicit Exo. xviij. Vñ in greco ponit ly ꝓpheta cū articulo denotante q̄ stat antonomastice p illo ꝓpheta excellente. Scōm ꝓo aliquos alios intelligit de heliseo: quia ꝛ vt dicit sanct⁹ Tho. ad tres p̄sonas videbat ptinere officium baptizādi: qō ioānes exercebat. s. ad chr̄istum: de quo dicit Ezech. xxxvij. Effūdā sup vos aquā mundā. ꝛ ad heliā qui diuisit aquas iordanis. iiij. Reg. ij. ꝛ ad heliseum: cuius p̄cepto naaman se lauit in iordane: q̄ etiam heliseus dicit excellens ꝓpheta ꝓpter miranda signa que fecit. Tertio intelligit fm Greg. de ꝓpheta in cōmuni. Scōm ergo primā ꝛ secundā acceptionem nulla est difficultas: cuz ioannes respondet Non sum. s. ꝓpha ille de quo ꝓphetauit moyses: nec̄ sum heliseus. Sz fm tertiam est q̄stio: q; ip̄e fuit plus q̄ ꝓpheta. Soluit aūt a beato Aug. ꝛ scō Tho. quia non est ioannes ꝓpheta: sed maior q̄ ꝓpheta. Sed contra hoc arguit Nico. de ly. quia minus includit in maiori sicut q̄ternarius in quinario: idco qui est plus q̄ ꝓpheta/ est etiam ꝓpheta. Sed ad hoc sic dico. Etsi em̄ maius includat minus: nō tamen est minus: nec̄ quinarius est quaternarius. Et eodem modo nec̄ plus q̄ ꝓpheta est ꝓpheta: q̄ uis includat virtualiter ꝓphetam. ꝛ hoc si sumamus prophetā fm rationē nominis a procul fando scilicz quia predicit futura. nam plus q̄ ꝓpheta non solū predicit futura: sed monstrat presentia. Et si contra hoc obj̄ciatur: q̄a ad

ꝓphetā ſpectat etiā ꝑſentia occulta dice/re: quia talia ſunt ꝓcul a cognitiōe huma/na. Dico ꝙ magis diſtāt futura: qꝛ nō eſt aliquod ꝑſens qđ nō poſſit ab aliqua cre/atura cognoſci. Et ſi arguaſ: quia ſm hoc maioris virtutꝭ erit cognoſcere futura q̄ ꝑſentia tm̄: Dico ꝙ verꝫ eſt: ſed cū hoc ſtat ꝙ ſit maioris dignitatis cognoſcere z de/mōſtrare hoc ꝑſens: qđ eſt chriſtus q̄ fu/tura cognoſcere. Maioris inquā nō rati/one cognitionis: ſed rōne rei cogniſce: vel ratiōe officij ad qđ talis demonſtrator eli/gitur. Vel aliter dico ad obiectionē ꝙ fu/tura ſunt magis ꝓcul q̄ ꝑſentia extenſiue qꝛ. ſ. diſtant cognitione z euentu ſimul: ꝑ/ſentia ꝩo occulta cognitione ſolū. Hec igi/tur ſm rationē nois dici poſſunt: z ſic in/telligit ſolutio Augu. dicentis ꝙ plus q̄ ꝓpheta. ſ. vt ſic. i. vt oſtendit ꝑſentia non eſt ꝓprie z ſtricte ꝓpheta. Sed tamen in rei veritate Joannes fuit ꝓpheta. vt ptz teſtimonio patris eius Luce. j. Quis non debeat denominari ꝓprie ꝓpheta/ſz plus q̄ ꝓpheta: id eſt baptiſta vł p̄curſor vel an/gelus: qꝛ ꝓprie res denominaſ a ſua vlti/ma ꝑfectiōe z dignitate: puta ſacerdos a ſacerdotio/z nō a diaconatu. Dato autē ꝙ plus q̄ ꝓpheta ſit ꝓpheta: nō tamē eſt ꝓpheta tm̄. z ſic ſoluit Gregorius. Et ſic intelligit etiam ſolutio Auguſtini z ſan/cti Thome: qui dicūt ꝙ negauit ſe eſſe ꝓ/phetā ſimpliciter. i. p̄ciſe. Sed quia nihil adhuc affirmatiue reſponderat Joānes: ideo faciūt quartā interrogationē qua de nullo ſpecialiť interrogāt dicētes: (Quis es: vt reſponſum demus his qui miſerūt nos: quid dicis de teipo:) ſm Chryſ. hoc non interrogant vt poſſint dare reſpōſum mittentib⁹: vt dicunt. Nam habita reſpō/ſione affirmatiua tacuiſſent z non fuiſſent conuerſi ad reꝓhenſiones. Sed tamen be/atus Joannes reſpondit: (ego vox clamā/tis in deſerto.) Iſta patent ex dictis in p̄/cedenti euāgeliō. Sed tamē adhuc ſcien/dum eſt ſm ſctm̄ Tho. ſup Joan. ꝙ ratio litteralis quare Joānes clamauerit in de/ſerto/eſt: vt in deſerto manēs imunis eēt ab omni peccato: z ꝓſeq̄nter dignior chri/ſto teſtimoniū ferre: z illō ex ſua vita eēt credibilius. Myſtica ꝩo eſt vt oſtēdatur ꝙ decetero doctrina dei non deberet eſſe tm̄ in hieruſalē: ſed in deſerto gentilitatꝭ.

Clamabat autē ſm eundē ꝓpter quattu/or. Primo ad oſtendendū ꝙ chr̄s in ſez in Joāne mānifeſte loquebaſ: quia clamor manifeſtationē impoꝛtat: in ꝓphetis autē nō clamauit: quia tenebroſa aqua in nu/bibus aeris: id eſt ſcientia in ꝓphetis. Se/cundo quia iudei erant diſtātes. Tertio: quia erant ſurdi. Quarto qꝛ cū indignati/one loquebaſ q̄ſi irā demeruiſſent.

Hoꝛaliter Joānes qui interp̄taſ gra/tia dñi/ſignificat virū iuſtum: ad quē ex hieruſalem: ſcz celeſti/ mittunť nuncij: id eſt angeli: interrogantes eū: Tu quis es: id eſt inſpirantes eum ad cognitionē ꝓ/prie fragilitatis z iniquitatis: z ipe ꝓfiteť veritatem: quia iuſtus eſt accuſatoꝛ ſui.

Item interrogant/ſi eſt Helias: qđ iter/pretatur robuſtus dominatoꝛ: ſcz paſſio/num⁹ naꝛ. Item interrogant ſi eſt ꝓphe/ta: id eſt p̄uidens z p̄conſiderans futura in morte: z in iudicio: z reſpondet, Nō: qñ/ita eſt. vel quando eſt quidem: ſed non vt debitum eſt. z hec reſponſio eſt in cogita/tione z in ſacramentali confeſſione.

Quantū ad tertiū: in tertia parte euā/gelij tangitur quedam diſceptatio: quia iſti acriter repꝛehēdebant Joannem: z il/le humiliter ſe excuſabat. Eſt aūt ſcien/dum ꝙ euangeliſta curauit oñdere ꝙ iſti calumnioſe z ex inuidia interrogabant: z amouere a mentib⁹ noſtris admirationē de tam pꝛeſumptuoſa temeritate iſtoꝛuꝫ dicens: (Et qui miſſi fuerant erāt ex pha/riſeis.) Quaſi diceret: Non eſt miranduꝫ de temeritate eoꝛ: quia erant ex pharise/is: quod interp̄tatur diuiſis. Erant enim quidā religioſi diuiſi ab alijs per cultum exteriorē: quib⁹ vt ait ſanctus Thomas ſua religio auſum pꝛebebat. Et vt idē di/cit: inter oēs alios inſidioſe z calumnio/ſe ſe habebant ad chriſtum. Et nota ſm Origenem ꝙ iſti ſunt alij nuncij a ꝓdictꝭ ideo illi tanq̄ ſacerdotes z leuite mode/ſte locuti ſunt: ſed ſm Auguſtinū z Chry/ſoſtomū illi ij dē fuerūt: q̄ ſimul phariſei erāt z ſacerdotes z leuite: quod aptē in/nuit euāgeliſta q̄ dꝛ ꝓpus: ꝙ miſerūt iudei ſacerdotes z leuitas: z deide dic̄: z q̄ miſſi

fuerāt erāt ex phariseis. Sequit(z interro-
gauerūt eū: qd ergo baptizas si tu non
es chīs neq; Helias neq; pphā:) Ex hoc
videt q illimet nūcij fuerūt: q de Helia z
pphetā interrogauerāt: z nūc fm mentez
Chrys. aperiunt volū suū qui latuerat: qz
cū nō potuissent illū blāditijs subuertere
ad dura se ꝟuertunt. Grego. Sctūs dsciꝑ
cū ꝟuersa mente requirit: a bonitatis sue
studio nō mutat. Vñ Joannes ꝟtra pha
inuidie pdicamēta respōdet vite, hec ille.
Vñ subdit: (Rūdit dicēs: ego baptizo in
aqua.) quasi diceret: nō miremini de meo
baptismate: quia est solum pparatoꝛius ad
baptismū chīi. nā ego baptizo in aqua. i.
fm sctm Tho. coꝛpa tm: z nō anias lauo
qō nō sufficit ad cōpletū baptismū. sed il
le q erit deus z homo, lauabit coꝛpus et
spūm. Vñ de chīo subdit: (medius autez
vestrū sterit q vos nescitis:) hoc autem
exponit pmo fm Chrys. sic: vt ad ꝟuersa
tionē referat. Medius ergo vestrū sterit:
cōiter ꝟuersando: quē vos nescitis. qz ne
scitis ds sit z vnde sit: qz deus est z a deo
z a matre tm modo. Scdo exponitur fm
Oꝛige. qtum ad deitatē. Nam dicit Hie
re. xxiij. Celū z terrā impleo dicit domi
nus. Medius ergo. i. in medio vestꝝ ste
tit fm deitatē eo modo q̄ ania stat in me
dio z in omni parte coꝛpis, quē vos nesci
tis etiāsi videatis eius humanitatē. Ter
tio modo exponit fm eundē Oꝛige. qtū
ad efficientia seu influētiā. nā coꝛ est i me
dio aialis. z ponit aliqn ꝓ itellectu: iuxta
illud Ps. Dixit insipiēs in coꝛde suo. licz
intellectꝫ s nō sit potētia alligata oꝛgano
qz a coꝛde sicut a pncipali mēbꝛo ꝓcedit vi
ta z motus z opatio anialis. Chīus ergo
cū sit verbū z sapiētia/ ꝑ effectū suū est in
omni intellectu: cum omne verbū z oīs
sapiētia sit quedā participatio diuini ver
bi. Et qz intellectus ꝓ coꝛde ponit: sequi
tur q ꝑ effectū suū sit aliq̄ modo medius
id est in coꝛde: qō est in medio oīm. quez
vos o superbi phariseī nescitis: excecati su
perbia z mala volūtate. Quarto fm sctm
Tho. z aliōs sic exponit: vt in hoc arguā
tur sacerdotes z leuite: q sciebāt chīm vē
turū ꝑ scripturas. Medius inqt vestꝝ ste
tit. s. in scꝛiptura: quā qtidie legitis: quē tñ
vos nescitis: adeo vt nō agnoscatz p̄sentē
quē futuꝝ putatis. Sequit: (ipe est q post
me venit: qui ante me factus est) Hoc au
tē exponit pmo fm Chrys. Grego. z Oꝛi
ge. sic. (Post me venit) nascēdo, baptizan
dō: pdicādo. nā tota vita z ꝟuersatio z pa
dicatio z baptizatio Joānis fuit ordina
ta ad susceptionē chīi. venit em vt omnes
crederēt ꝑ illū: Joā. j. (qui ante me fact⁹
est) dignitate z sanctitate: qz me oꝛtet mi
nui: illū aūt crescere: Joan. iij. Vel secun
do modo pōt exponi referendo ad ipam
pfectionē christi inquātū erat homo: que
fuit ꝑ gram z virtutes z scientias. Licet
em Joānes pus fuerit ꝟceptus z natus:
tamē antecꝫ Joannes nasceret chīs fuit
factus pfectus homo z multo excellenti
us cꝫ aliquo tpe fuerit Joānes. Vñ sub
dit: Cuius nō sum dignus vt soluā coꝛri
giā calciamenti eius.) quod allegoꝛice di
ctū est. Hoc em fm Chrys. voluit dicere/
q nō esset dignus esse mīster ei⁹. fm Gre
go. ꝓ voluit dicere q nō erat dign⁹ vūr
pare sibi nomen chīi: q est sponsus eccl'ie.
Nā fm moꝛē legis mosaice/ vt pz Deut.
xxv. cum ds relicta vxoꝛe sine semine mo
riebat: ꝓpinquio: ei accipiebat vxoꝛē ei⁹:
z suscitabat ei semen. q si ꝓpinquissimus
hoc facere renuebat: ille q icō loco erat/
accipiebat eā: ꝛta tamen q ꝓius soluebat
calciamentum de pede ꝓxis. Vel aliter
fm eundē: quia calciamēta q̄ ex moꝛtuoꝝ
animaliū pellib⁹ fiunt: humanitas nostra
moꝛtalis designat: p pedes ꝓ diuinitas.
Soluere igit coꝛrigiā calciamenti est enu
cleare mysteriū incarnatiōis: qō nullus
sufficit. Licz aūt isti duo sensus Gregoꝛij
videant spūales: tamē credo q sint litte
rales: maxime ꝓmus. Ad certitudinē aūt
huius rei subiungit locus cum dicit (Hec
in bethania facta sunt trans iordanē vbi
erat Joānes baptizās.) in media. s. multi
tudine: vt dicit Chrys. Et fm eundē exē
plaria emēdata nō habēt bethania: qz est
in monte oliueti: sed habēt bethabaꝛa: q̄
est villa trans iordanē. z idē tenet Oꝛige.
Verūtamē potest dici vt dic̄ sctūs Tho.
sup Joā. q cum libri tā greci cꝫ latini nō
bethabaꝛa: sed bethania dicāt: duplex est
bethania. vna in monte oliueti: alia trās

In vigilia Natiuitatis domini

Jordanē. Sed hec ꝓtie nō bethania sed bethabora ōr: ſm Origē. ⁊ Chryſ. vt dic̄t.

Moraliter Joānes q̄ ꝓparat ſcūm eſt. via chr̄o ad cor humanū ſignificat p̄dicatorē. Debz g̃ p̄dicator eē vox ꝓfecta. Eſt aūt ꝓfecta vox ſm Iſiō. ſi eſt alta: ſuauis: ⁊ clara. debet g̃ p̄dicatio ꝛpter celeſtia eē ⁊ ferues ⁊ nō obſcurata ſcādalis vel ignorātia. Debet etiā clamare ⁊ dirigere ſicut Joānes. Quō aūt eſt: an chr̄is incederet calciat⁹ vl diſcalciat⁹? Videt ei q̄ diſcalciat⁹ icederet aliq̄b. q̄buſdā ꝙo videt opositū: ⁊ magna eſt ꝙcertatio ō h̄ iter Nico. de Ly. ⁊ Paulū burgeñ. Mar. j. Sed ꝓitas eſt id q̄ ō Aug. ōr in li. de ꝓbis dñi: vbi ait. De bis calciamentis q̄b calciati ſumus ꝙfortat me dñs Jeſus: q̄ niſi calciatus fuiſſet: de eo Joānes non dixiſſet: Cui⁹ nō ſum dignus corrigiā calciamēti ſoluere. Surrepat g̃ hūana ꝓſumptio dicēs: ego euāgeliū ſequo. q̄ nudo pede ambulo. Hec ille. Ō ꝙo dicit Matth. x. q̄ chr̄s ꝓcepit aplis ne portarēt calciamēta: intelligit ſm ſan. Tho. ſup Mat. ⁊ Augu. ō con. euā. ne portarēt calciamēta alia ab his quib⁹ actu erāt calciati. Un et ſm Mar. ca. vj. erāt calciati ſandaliis: q̄ vt ōr ſ. Tho. ſup Mat. erāt calciamēta paupeꝝ. Pro his aduerte q̄ illa ꝓba q̄ ibi ponunt. ſ. Matt. x. vbi virtualiter dicit. Nolite poſſidere aurꝝ neq̄ argentū: neq̄ pecuniā in zonis vr̄is: nō perā in via. neq̄ duas tunicas. i. veſtes duplices. vt exponit ſetus Tho. ſup Mat. neq̄ calciamēta: neq̄ virgā. dignus eſt em op⁹ arī⁹ mercede ſua. Iſta inquā verba duplicit expo nunt. Primo ſm Hiero. ⁊ Chryſ. q̄ dicūt q̄ iſta fuerunt aplis tradita p̄ modū ꝓcepti: ſolū p eo tpe q̄ p̄dicabāt iudeis: q̄ p̄dicatorib⁹ puidere ꝙueuerāt. i. uſq̄ ad chr̄i paſſionē. Et huic ꝙſonat dictum chr̄i tpe ſue mortis: q̄ h̄ Luc. xxij. Quādo miſi vos inār ſine ſacculo. i. burſa ⁊ pera ⁊ calciamētis: nunq̄d aliq̄d defuit vobis? At illi dixerūt: Nihil. Dixit g̃ eis: Sed nūc q̄ habet ſacculū tollat ſil̄r ⁊ perā. ⁊ h̄ ideo q̄ extūc habebāt gētib⁹ p̄dicare Aug. ꝙo exponit vt in iſtz verbis nihil fuerit ꝓceptū aplis nz ꝙſultū: ſz fuerit eis data licētia. ꝙſeqūter (vt dic̄) melio⁹ faciebāt q̄ iſta nō acciꝑendi ſumpt⁹ ab his q̄b p̄dicabāt: ⁊ ſuabant eē ſeruātes. Un et Paul⁹ lucrabat manib⁹ ſuis ne acciꝑet ab aliis. Sciendū eſt ētiā q̄ Marc. vj. ōr: q̄ aplī debērēt portare ꝓgā q̄ hic Mat. negat. ſz vt dic̄ Aug. vn⁹ metaphorice: ⁊ alt⁹ ad l̄ram ſumit ꝓgā. Matth. g̃ vt q̄dā dicūt p virgā intelligit ſubſidiū rgalū. Mar. ꝙo ad l̄ram accepit: q̄ iudeoꝝ doctores virgam in ſignū doctrine ferre ꝙſueuerūt. Amen

In vigilia natiuitatis dñi. Textus euāgelij Mat. i. cap.

Cum eſſet deſponſata mater ieſu maria Joſeph anteq̄ ꝙueniret inuēta ē in vtero hr̄s de ſpūſcto. Joſeph aūt vir eius cū eſſet iuſtus ⁊ nolret eā traducere: voluit occulte dimittere eā Hec autē eo cogitante: ecce angelus dñi in ſomnis apparuit ei dicēs: Joſeph fili Dauid noli timere accipe mariā cōiugē tuam: Nō em in ea natum eſt: de ſpiritu ſcto eſt: Pariet aūt filiū ⁊ vocabis nomē eius ieſum. Ipe enim ſaluū faciet pp̄lm ſuum a pcīs eoꝝ.

Cum eſſet deſponſata mater Jeſu) Mat. j. In pñti euāge. tangunt tria puncta: q̄ ſunt: Cōceptio: fluctuatio: reuelatio. Quantū ad ꝑmū ſciēdū eſt litteraliter q̄ ſm doctrinā ſ. Tho. iij. p. q. xxix. ar. ij. btā ꝙgo qñ ꝙcepit chr̄z erat deſpōſata ⁊ etiā domi habita: q̄. ſ. tā addurerat eā Joſeph ad domū ſuā. Aliſ ei nō fuiſſet ſufficiens puiſū fame ei⁹. ſ. ſi nō fuiſſet tpe ſui ꝙceptus in domo ſponſi. q̄ ſm Chryſ. dedec⁹ eſt puelle etiā deſpōſate in domo paterna ꝙcipe. Sz h̄ eſt duplex dubitatio. Pria q̄re chr̄s voluit de deſpōſata naſci? Ad h̄ rūdet vt ſ. feria q̄rta p⁹ tertiā dñicā Scōa q̄re ſi erat tā i domo

sponsi nō quenerāt carnaliter. Ad hoc dr q mos fuit apud iudeos hīe despōsatas p aliq̄t dies i domo spōsi añ carnalē copulā Jn his āt diebꝫ ozoibꝫ vacabāt:implorā do misericordiam oñi:vt pz Tob.viij. Res g̃ ita acta est:Maria em vouit ꝑginitatem ō si ei placeret:deide cōmittēs se diuine dispositiōi:nupsit z ꝓsensit in copulā ꝓiugalē explicite:q̄ ꝓfuit in vinculo anioꝝ:z nō corpoꝝ.glo.insti.de pa.po.§.j. Jn carnalē aūt implicite si deo placeret. Ubi fuit ibi vex mīmoniū:vt pz p s. Tho.vbi s. Deinde fuit p aliq̄s dies in domo spōsi z in illis diebꝫ añ carnalē copulā Joseph cognouit votū Marie:vt creditur: de ꝑginitate fuāda:z absolute tunc vterq̄ nouit. Jpe em Joseph tūc erat ꝑgo:quia nunq̄ credendū est chm mrem cōmendare voluisse nisi ꝑgini. Deinde angel⁹ apparuit ꝑgini z ꝓcepit. Post ꝓceptū ꝓ ꝑgo fuit cū Helisabet trib⁹ mēsibꝫ.ido cū redūt apparuit Guida. Dicit g̃(cū eēt despōsata) imo z ad domū sponsi adducta (mr iesu) id est saluatoris. (maria) q̄ dr stella marꝫ (Joseph)q̄ fuit faber lignari⁹. Et in hoc significat ꝑm Chrys. q chs p lignū crucis saluaret mūdū. (anteq̄ ꝓuenirēt)carnaliter ꝑm Chrys. cuius ꝓuenisset in vna domo (inuenta est).s. ab ipso Joseph ꝑm Hiero.(in vtero hns).i.grauida (de spū scto).i.ꝑtute spūsancti:ꝑm Chrys. Qui spiritussctus in ꝓceptōe supplet locū marꝫ

Pro ꝫ nota ex doctrina san. Tho.iij.p. q.xxxj.q in femia triplex est sanguis superfluus in individuo. Primꝰ ē sanguis q̄ ia trāsiuit in semē. Jste est imperfectus in genere seminis: vt dicit in li.de generatōe animaliū. Uñ ad generationē nō requirit:nec de tali ꝓcepit virgo. qr iste nō deducit ad matrice p resolutionē:nisi interueniēte cōcupiscētia. Alius est sanguis mēstruus q̄ est quoddā nature purgamētū:z p singulos mensꝫ emittit. Est aūt tertiꝰ sanguis valde digestus: q̄ nō transiuit in semen:z tñ est purgatus p expulsionē menstruī. Jstū natura ꝑparat generatiōi:z ex isto ꝓcepit virgo:spūsctō deducēte illū ad matricē:sicut in alijs deducit p semen maris. Et nota q tota trinitas fecit istum effectū. qr indiuisa sunt opa trinitatis ad extra:ꝑm regulā Theologoꝝ. sed tamen attribuit spūisancto ꝑm sctm Tho.vbi supra.q.xxxj. Nam istā incarnationē fecit deus ex bonitate:z natura humana est assumpta ex gratia:z ad hoc facta est assumptio vt ille homo esset sctus. Manifestum est aūt q bonitas z grā attribuunt spūisancto z sanctificatio fit p spūmsctm.

Jtem nota q ista ꝓpositio:de ꝑmissa efficientiā z ꝓsubstātialitate:z vtrūq̄ ꝓuenit spūisancto rīspectu chī. ꝓsubstātialitas quidē rōne psone.efficientia ꝓ ratione nature assumpte: vt patz vbi supra. Aug⁹. tamen dicit:q quando vna diuina psona nominat.s. in reb⁹ ad extra de quibus loquit:tota trinitas itelligit. Unde esse ꝓceptū de spūsancto: est esse ꝓceptus virtute dei. Est aut sciendū q sicut dicit beatus Hiero. Heluidius hereticus qui existimauit beatā Mariā post chm multos filios habuisse: hinc sumit argumentū:sic arguens: Si Maria z Joseph nunq̄ ꝓuenissent: euangelista nō dixisset anteq̄ ꝓuenirent. Ad hoc respondet beatus Hieron⁹.p distinctionē. Nam ista dictio:anteq̄:importat ordinē ad futurū dupliciter. Uno modo realit: vt si dico:Heri anteq̄ veniret vespera ꝑcessit meridies Sensus est ei:q ꝑus venit meridies:deinde vespera. Alio modo ꝑm rationem vel intentionē:vt si dico: Anteq̄ Rome prandere i portu nauigauī ad africā. Nō em est sensus q post nauigationē ad africā sim pransus Rome in portu: ꝫ sensus est q intendebā prandere z ꝓcupat⁹ fuz a ventis:z nō pransus nauigaui. Remigius aūt exponit:anteq̄ ꝓuenirent ad solennem celebrationē nuptiaꝝ: z nō anteq̄ cōuenirēt carnaliter:z sic cessat obiectio.

Dorar instruimur q q̄ abstinēt a voluptatib⁹ corpalib⁹ sicut ista spōsa que in domo mariti se ꝓtinebat: cōcipiūt de spiritusctō:qr ꝓcipiunt in mente delectationem spūalē. Ps. Renuit cōsolari anima mea.s.sensualiter:z sequit: memor fui dei z delectatus sum. Quantū ad scām dr (Joseph aūt vir eius cū esset iustus z nolet eā traducere).i.ꝑpalare ꝑm glo. vel ducere in ꝓiugiū ꝑm Origē. (voluit occulte dimittere eā) Pro q̄ sciendū est:q post

In vigilia natiuitatis domini

ꝯ maria regressa est ab helisabet p⁹ tres menses: ioseph videꝫ eā turgidō vētre: habuit argumenta insolubilia ex vtraq; pte: vt ita dicā. Ex vna em̄ pte videbat ventrē ꝛ sciebat se nō esse in cā: et q̄ sponsa fuerat absens tanto tpe: ex alia ꝑo nouerat volūtatem ꝑginis cū q̄ vouerat ꝑginitatem ꝛ ꝑm Chriꝝ. existimabat impossibile mariā cecidisse. Circa hoc ḡ est triplex opinio. Quidā em̄ vt Amb. ꝛ Aug. dicunt: q̄ declinauit ad illā ptem q̄ suspicabat q̄ Maria adulterasset. ꝛ huic opinioni s. Tho. in iij. par. in. q. xxix. ar. ij. ad tertiū videt fauere. Sz ꝫ hoc statim oꝛiꝝ dubitatio. Si em̄ suspicabat q̄ eēt adultera: quō erat iustus si nolebat eā traducere. i. ꝓpalare Ad ꝫ soluit ꝑmo Chriꝝ. di. q̄ euangelista nominat eū iustū a iusticia legali vl̄ generali: q̄ dicit de omni ꝑfecto: ita q̄ iō dicit⁹ est iustus: qꝛ pius. nō aūt dicit⁹ ē iust⁹ a iusticia q̄ est ꝑfectus cardinalis ꝛ spēalis. Scōo soluit Aug⁹. q̄ istud pcm̄ erat occultuz: ita q̄ ipe solus de ꝫ poterat aduertere. iō nō erat publice denunciandū. Tertio soluit Rab. q̄ iust⁹ fuit in ꝫ q̄ nolebat ei cohabitare: sed pius in hoc q̄ noluit eā traducere. Quidā ꝑo vt Oꝛig. ꝛ Remi. dicūt q̄ declinauit ad aliā ptem. qꝛ sciens chm̄ ō ꝑginē nasciturū. ꝛ q̄ Maria esset de semie dauid ꝛ tante sctitatis credidit: q̄ eēt ista. iō indignum se reputauit eius cohabitatione. vñ nolebat eā traducere. i. ad se ducere in coniugē: sed volebat eā repudiare. Et huic opinioni s. Tho. fauet in. iij. dis. xxx. q. ij. ar. ij. ad vltimū. Quidā ꝑo dicūt q̄ erat ꝓplexus. ꝛ hui⁹ sñe videt eē Hiero. q̄ ait: Hoc testimoniū maximū ē q̄ ioseph sciēs ei⁹ castitatē ꝛ admirans qō euenerat: celat silētio: cui⁹ mysteriū nesciebat Hec ille. Mihi apparet q̄ scōam opinionē ōstruat angel⁹: q̄ volēs suadere ioseph ne timeret accipe eā: dixit q̄ ꝛcepat ō spūsctō. Hoc ei fuisset magꝫ eū terrere si rōne sctitatis eā deserere volebat. Sz nec ē rōnabile q̄ absolute ꝛ certitudinal̄r iudicauerit eā eē adulterā cū sciret vnā ꝑginē parturā: vt dicit Hiero. ꝛ verisimil̄r posset dubitare de ista. Relinq̄tur ergo tertia opinio vt vera. Et sic ex hūilitate nolebat cohabitare tāte sctitati ex vna pte: vt di. s. Th. in. iij. ꝛ ex pietate nolebat eā traducere. i. publice diffamare. vt idē ōt i. iij. Angelus āt iussit eū nō timere: ꝫ illā hūilitatē: ꝛ dixit ꝛceptiōez fuisse sctām: ꝫ suspitiōez. Sz ꝯre ꝑgo fluctuanti secretū ōi ñ reuelauit: Rñdz b. Vin. q̄ nesciebat si placeret ōo ꝛ firmit̄ credebat q̄ de⁹ ꝫ reuelaret cū eēt oportunū: sic ꝛ fec̄. Est aūt ꝫ vnū eui⁹dēs signū q̄ alicui⁹ reuelatiōes a deo sint: q̄ eas nō manifestat etiā vbi videt oportunū: qꝛ sic cū hūilitate Horal̄ istruimur q̄ qñ ꝙs ē ꝓplexus sup alicui⁹ delicto: potius ad miscōiaz ꝯ ad iusticiā declinādū est. Cū em̄ sūt partiū iura obscura: reo fauendū est pot⁹ ꝯ actori. extra de re. iur. li. vj. Et ꝑmū debem⁹ deū imitari q̄ ī ꝑsēti vita ē ad miscōiam ꝓnior ꝯ ad iusticiā.

Quātū ad tertiū sciēdū est q̄ sic ōt Remigi⁹. Si ioseph ꝫ filiū suū ꝓfecisset: oīno btā ꝑginē fuisz alīq̄ mō infamata: iōꝝ de⁹ statim mutauit ei⁹ ꝫ filiū. Vñ ō: (Hec āt eo cogitāte) glo. in q̄ notat̄ anim⁹ sapientz q̄ nil temere vult incipe. Hec illa. Chriꝝ. in omel. Notat etiā māsuetudo ioseph. qꝛ nulli enarrauit suā suspitionē: neq; ei q̄ suspecta erat. sz in se cogitabat. Hec ille. Sequit̄ (ecce angel⁹ apparuit i somnis ioseph dicēs) tūc em̄ alia q̄etatis sensib⁹ aptior est ad ꝛcipiēda diuina. Et i somno q̄dē nō hī vsus rōnis q̄ntū ad iudicare: eo q̄ indicium fiat ꝑ resolutionē ad ꝑma ꝓncipia cognitōis. i. ad sens⁹ q̄ tūc ligant oēs aut q̄dā: hī tñ tūc q̄m̄ū ad ꝛcipe. Est āt notāduz ꝑm Chriꝝ. q̄ angel⁹ nō apparuit ei manifeste. qꝛ erat valde fidel̄. Pastoribꝫ aūt apparuit mānifeste: qꝛ idigebāt tāq; rudes: sic ꝛ zacharias ꝓpt̄ incredulitatē: ꝛ b. ꝫgo. ꝓter ea q̄ ꝑma erat q̄ de sūmis reb⁹ istruebat: ꝛ itez qꝛ erat ꝫa mr̄: nō āt ioseph ver⁹ pr̄.

Est āt notāduz ꝑ dicto Chriꝝ. q̄ ꝑm btm̄ Dio. ad diuinā ꝓuidētiā ꝓtinet rez naturā ñ destruere sz saluare. Ꝫ gitt̄ de⁹ vult naturales suas ope⁹atiōes ꝛ suos effect⁹ hē: nec ꝑter illas aliq̄d fac̄ si ne nēcitate: ꝛ vbi ille deficiūt: ipe supplete qꝛ nec abūdat i superfluis nec deficit i nēcarijs: sic nec natura quā ipe istituit. Nūq; igitt̄ de⁹ fac̄ miracula: vbi vl̄ qñ naturales cause ꝓducere ꝛ efficere pñt aliq̄ vbi: qñ: ꝛ quō de⁹ vult illa ꝓduci: sed letat̄ intueri creaturas facientes suos effectus: sic nec ꝓudens rex se intromittat ō officijs sūditoꝝ. nisi vbi illi ōficij

unt. Silr etiã de⁹ nõ admonet aliquẽ specialit vñ sufficũt scriptura ꝛ scrõꝝ monitiones: neꝯ oñdit visionem in somnis vbi sufficit inspiratio cordis: neꝯ oñdit visionẽ corpalẽ ꝛ sensibilẽ vbi sufficit imaginaria ꝛ in somnis: vt in ꝓposito: nec facit duas vbi sufficẽ vna. ſm illõ Job. xxxiij. Sel loquit de⁹ et scõo idipm nõ repetit. Est etiã notandũ q sic credere facilr somnijs leue est ꝛ piculosũ. ita etiã nimis tarde credere vbi ꝯcurrũt signa bona de quib⁹ scti loquunt. ꝛ õ quib⁹ forte dicet in q̃stionib⁹: videt infidelitatis Vñ Chrys. cõmendat ioseph: q credidit angelo apparenti i somnis: ꝛ zacharias fuit punit⁹ q non credidit angelo apparenti tpe sacrificij: qõ signũ erat bone apparitionis. In hac tñ re generalẽ regulã oib⁹ sufficiẽtẽ dare credo ipossibile: nisi q se dscẽ spualis ꝑis ꝯsilio hũiliter cõmittat. (Joseph fili dauid) tõo Dauid cõmemorat ſm Chrys. qõ ꝓpõ loq volebat q̃ pmissus fuerat dauid (Noli timere accipe). i. int⁹ retinere ſm Chrys. qz tã mente dimissa erat. Vl ſm Rab. noli timere accipe ad assiduã cohabitatiõez (mariã coniugẽ tuã) ſm Amb. Maria õr coniũx celebratõe nuptiarũ: nõ corpoꝝ copulatiõe. Et nota ſm Chrys. sup Mat. q triplici cã angel⁹ apparuit ioseph. Primo ne iust⁹ peccaret. Scõo ꝓpter honorẽ marie. Tertio vt diligẽti⁹ se custodiret ab illa q̃ ꝑus. Apparuit tñ post ꝯceptõez ꝓginis nõ añ: ſm eũdẽ: ne ioseph dubitaret sic ꝛ zacharias: cũ mai⁹ sit ꝓginẽ ꝯcipe q̃ sterilem (Qõ em̃ in ea natũ est.) Nõ dicit de ea. q loquit de natiuitate in vtero. nõ ex vtero (de spũsctõ est) Nã sic dic̃ Exactus Tho. sup Mat. in semie marz est virtus formatiua q̃ ẽ in spiritib⁹: ꝛ deducit materiã ad matricẽ ꝛ cã ibi fouet: ꝛ corpulenta suba. Spũssanct⁹ g̃ tenuit vicem semis q̃ ad pmũ: nõ ãt q̃ ad scõm. Sed q̃re nõ õr spũsctũs pr̃ christ? Rñdet Aug. q etiã de hoie aliq̃d ngsck qõ tñ nõ est homis fil⁹ vt vermis ꝛ capillus. Et intẽdit Aug. q optet filiũ esse eiusdẽ nature cũ pr̃e. Chrs g̃ vt dicit s. Tho. vbi s. nõ est fil⁹ spũssti q̃ ad naturã hũanã: cũ ñ sit eiusdez nature cum eo: nec q̃ ad diuinaz: qz nihil accepit filius a spũsctõ: sed bñ econuerso. Sed. ij. par. q. xxxij. assignat aliã rõnẽ s. Tho. õ H dicẽs: Qñ aliq̃d õr de aliq̃ ſm ꝓpriã ꝛ ꝓfectã rõnẽ non debet dici ſm impfectã: sicẽ qz socrates ẽ ꝓprie hõ nõ dicit hõ eo mõ q̃ imago hois õr hõ: etiãsi ꝑ alteri hoi assimilet. Quia g̃ chrs est fil⁹ deiverer ꝛ ꝓfecte ꝛ ꝓprie ꝙ eternã generationẽ. nõ debet dici fil⁹ dei ſm creationẽ vl iustificationẽ i natura hũana. Jõ sol⁹ eterni ꝑris ẽ fil⁹: nõ aũt spũsctũs vel tot⁹ trinitatis. (pariẽ aũt filiũ ꝛ vocab) ſm Rab. nõ õr impones sed vocab: qz impositũ est h̃ nomẽ a deo (nomen el⁹ iesũ). i. saluatorẽ. Nã ſm Hiero. iesus hebreo sermone saluator dicit. vñ subdit (ipe em̃ saluũ faciet pp̃lm suũ) i. pp̃lm sanguie suo sctificatũ. s. chrm nũ: nõ aũt suũ. i. iudaicuz: q̃ ꝙsueuerat esse pp̃s dñi. Nã dicit Daniel. ix. ca. Nõ erit eius pp̃s q̃ eũ negatur⁹ est (a ꝑcis eorũ) Ergo ista salus spualis ẽ: nec vnq̃ bactenus fuit tal salvator: ꝛ ꝙñr illud nomẽ fuit nouũ q̃ntum ad significatũ. Moraliẽ docemur q cũ iust⁹ bõ bono fine mouet: si nõ sit ꝑceps sed deliberet secum an bñ vel male faciat: non deest ei diuinũ consiliũ q̃ retrahat a malo.

In nocte natiuitatz dñi Textus euã. Lu. ca. ij.

Exit edictũ a cesare augusto vt describeretur vniuersus orbis. Hec descriptio ꝓma facta est a ꝑside syrie cyrino. Et ibãt oẽs vt profiterẽtur: singuli in suam ciuitatẽ. Ascendit aũt ꝛ ioseph a galilea ad ciuitatẽ nazareth in iudeã ciuitatẽ dauid q̃ vocat bethleem: eo q esset de domo ꝛ familia dauid: vt ꝓfiteret cũ maria desponsata sibi vxore ꝑgnate. Factum ẽ aũt cum eẽnt ibi impleti sunt dies vt pareret. Et pepit filium suum primogenitum. Et pannis eum inuoluit: ꝛ reclinauit eum in ꝑsepio quia non erat

In nocte Natiuitatis domini

ei locus in diuersorio Et pastores erāt in regione eadē vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis supra gregē suum. Et ecce angelus dñi stetit iuxta illos ⁊ claritas dei circumfulsit illos. Et timuerunt timore magno. Et dixit illis angel⁹: Nolite timere. Ecce em̄ euāgelizo vobis gaudiū magnū qđ erit oī pplo: qr natus est vobis hodie salvator qui est chr̄s dñs in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū. Inuenietis infantē pannis inuolutū ⁊ positū in p̄sepio. Et subito facta est cū angelo multitudo militie celestis laudantiuz deū ⁊ dicentiū: Gloria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis.

Exit edictū a cesare Augusto) Lu. ij. In p̄senti euāgelio tangunt tria pūcta q̄ sunt descriptio: parturitio: relatio. Quantū ad p̄mū sciendū ē: q̄ fm chronicas ⁊ sctōs: dñs Jesus nat⁹ ē sub imperio Augusti sub q̄ tāta fuit pax. xij. annis circa tp̄s natiuitatiz chr̄i. s. añ ⁊ post. q̄ ad litterā videbat impletū illud Esa. ij. Cōflabunt gladios suos in vomeres. Et in hac pace fecit edictū Augustus vt orbis describerē: mittēs p vniuersas regiones p̄positos gñale p̄mulgās edictū: vt ciuitatuz p̄sides ad suā p̄tiā oēs p̄tinētes ad suas ciuitates vocarēt de castellis ⁊ villis. ⁊ q̄ libet p capite suo. i. p inscriptione capitiz sui offerret argenteū numū p̄cij. r. numoz vsualiū: ⁊ romano imperio p̄siterē et iā orbe se esse subiectū. Voluit em̄ Augustus scire numez, pulciaz in orbe: ⁊ ciuitatū in pueris: ⁊ capitū in ciuitatibus: vt. s. tributa honestaz ꝑgrua ponerent: fm alios: vl fortē hūana curiositate aut leuitate ductus. Vult aūt subiectiōis exhibitio dicta ē p̄fessio: qr se subditos p̄fitebant hoies ipso romano. Dicta est etiā descriptio ꝑ p̄fitētiū nōia scribebant. Voluit āt dñs nasci tpe talis pacis. Primo vt oñderet se pacē iter deū ⁊ hoies factuz. Scōo vt oñderet se pacē diligere. Tertio vt discipli liberius possent p orbē ad p̄dicandū discurrere Licz em̄ tpe p̄dicatiōis eoz nō esset tāta pax ampli⁹ i flore: tñ remanebāt vestigia ei⁹. Ista q̄ tāgit euāgelista breuit o. (Exit edictū). i. p̄stitutio seu decretū (a cesare Augusto) cesar fuit p̄mus roman⁹ imperatoz q̄ oēs romani imperatores cesares sūt appellati: sicut q̄libet rex egypti Pharao August⁹ aūt fuit Octauian⁹ sic dict⁹ fm Bedā ⁊ multos ab augēdo rēpublicā: vel forte ver⁹ fm alios ab augurio: seu q̄daz diuinatiōis specie q̄ p volucz gustū antiq̄ diuinabāt: q̄ dicebat august⁹ / q̄si auiū gustus. Proiciebāt ei auib⁹ esca p̄plātes q̄d ⁊ q̄liē gestarēt. (vt describerēt vniuersus orbis) fm glo. interlineaꝝ inuenit ali⁹ text⁹ talis (vt p̄siterēt vniuersus orbis terre) ⁊ idē sonat. Est āt hic hypbole vl synecdoche: qr nunq̄z vniuersum orbē subiugarūt romani: fm q̄ dicit Hugo ō sctō Jacobo: sz maiorē partē tm̄ (Hec descriptio prima facta est a p̄side Syrie cyrino) fm Bedā ista descriptio p̄ma ō:: vel qr fuit p̄ma vniuersalis. Nā p̄tickares fuerūt alie vt pz de ea quā fec̄ Joab ex p̄cepto dauid. Vel qr p̄ma oim facta est descriptio in syria q̄ est in medio mūdi: ⁊ deinde p circūitū vsq̄z ad fines terre: vel fm magi. hist. qr singulis annis fiebat hmōi descriptio post natiuitatē chr̄i (⁊ ibāt oēs vt p̄siterē tur singuli i ciuitatē suā) vbicūq̄z habitarēt fm magi. hist. qō intelligo dūmodo eēnt in puncta. Et vt dicit Beda: diuina puidentia factū est vt. s. dñs alibi ꝓceptus: et alibi natus / ysidiātis herodis furorē faciliꝰ euaderet. Vl fm Chrys. vt implere tur ꝓphetia illa Mich. v. Et tu bethleē effrata puul⁹es in milib⁹ iuda. Ex te mihi egrediet q̄ sit dñator in isrl: ⁊ egressus eius a p̄ncipio a diebus eternitatiz. Vide infra in die ephie (Ascendit aūt ⁊ Joseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē) Nota q̄ hic iudea stat adiectiue: qr dicit bethleē iudea ciuitas eo q̄ i tribu sit iude (Dauid) hoc dicit fm Grecū: vt ostē

dak cõpleta,pmissio facta Dauid de fructu ventris sui sessuro sup̃ sedẽ ei⁹(q̃ vocatur bethleẽ) Ascendit inq̃ Joseph (eo q̃ esset ō domo ⁊ familia dauid: vt pfiterek cũ Maria desponsata sibi vxore pgnãte) Dubiũ est aũt vtr̃ mulieres pfiterenk. ⁊ verisile est q̃ nõ: btã tñ Maria ſm aliq̃s fuit vnica pri ⁊ heres:⁊ ꝯseqũter habebat pfiteri. Ō si ver̃ est: ly cũ Maria: referendũ est ad ly pfiterek:⁊ nõ ad ly ascẽdit

Allegorice ex doctrina Bede Theo.⁊ Amb.sciendũ est q̃ Augustus est chr̃us. Beda. Chr̃s vocabulũ augusti pfectissime cõplect̃t: vtpote suos ⁊ augere desiderãs ⁊ augere sufficiẽs. Hec ille. Hic fecit edictũ vt subuersis vbiq̃ terrar̃ culturis idolor̃ vni regi chr̃o subiugato mõo oẽs pfiteank in baptismate Mar. vl. Qui crediderit⁊ baptizat⁹ fuerit ⁊ saluus erit:q̃ vo nõ crediderit ꝯdemnabit. In hac pfessione fidei argẽteus⁹ nou⁹ cẽsus offerẽdus est,i. census ecclie:ſm Amb. Abolito censu veteri synagoge. Et iste census de q̃ loquit Amb. est census iusticie q̃ in noua lege est abundãtior q̃ in vereri. Optet aũt pfiteri in sua ciuitate.i. ciuiũ vnitate q̃ est ecclia:⁊ nõ in ꝯuẽticulis hereticor̃ vl scismaticor̃ ⁊c.

Anagogice vo ex doctrina Bede sciendũ est:q̃ ciuitas nr̃a est supna hierusalẽ. Duas em̃ habemus ciuitates.s.tpalẽ.i. ecclĩam militantẽ:⁊ eternã.s. ecclĩam triũphantẽ Heb.xiij. Nõ ei habemus hic manentẽ ciuitatẽ. Ad hãc q̃tidie de galilea:q̃ interp̃tat rota:⁊ significat mundanã ꝯuersationẽ: debem⁹ accedere p̃ bona opa ⁊ p̃ spem ⁊ desideriũ:⁊ randẽ offeramus deo censum.i. aiã nram strã in qua est dei imago:quã tũc deus p̃fecte possidebit:⁊ ꝯsequẽter tanq̃ verus dñs assumet nos in suã ptectionẽ.

Moraliter ciuitas nr̃a est vel materialis ecclia vel ipa ania nostra. Ad hanc q̃liber ex volubilitate occupationũ debet sepe ascendere ⁊ pfiteri.i. ꝯfiteri diuinã bonitatẽ ⁊ suã iniquitatẽ:⁊ debet offerre denariũ.i. ꝓpositũ faciẽdi voluntatẽ dei:seu offerre cor̃ suũ. Hic aũt numus valet virtualiter obseruantiã,⁊ p̃ceptor̃ legis.

Quantũ ad scõm dicit(factũ est aũt cũ essent ibi:impleti sunt dies vt pareret)isti dies sũt diuersimode a diuersis assignati Nã ſm aliq̃s a creatõe mũdi vsq̃ ad chr̃i natiuitatẽ fluxerũt anni.vj.milia. Ista fuit opinio Methodij: sed potius mystice q̃ hystorialiter loquit. Scõz alios ꝑo.v. milia.ccxxviij.ſm Eusebiũ ꝑo cesarien.in chronicꝫ q̃nq̃ milia.cxcix.ſm Hagi.ꝑo hist.q̃ hoc dicit esse ſm.lxx.interp̃tes:fluxerũt anni.v.milia.cxcvj. Ab Abraã ꝑo duo milia.cxij. ſm hebreos tñ sunt multo pauciores. Et fuit annus.xlij.imperij Augusti.ita tñ vt regno Augusti addamus duodecim ãnos q̃ fluxerũt a morte Julij cesar̃ vsq̃ ad articũ bellũ. Fuit etiã ann⁹ xxx. Herodis. Et fuit nox dñice diei:ſm Magrm hysto. Et fuit solsticij ũ hyemale ſm compotũ. Et tunc ſm aliq̃s inchoata est etas.vj.ſm alios ꝑo in baptismo chr̃i ⁊ ſm alios in passione Sed querit:q̃re chr̃s voluerit nasci nõ alio sed tali tempore Rñdet ſm Grecum q̃,voluit nasci in pdicto solsticio qñ dies incipit crescere ⁊ nox minui:ad significandũ q̃ ignorãtie ⁊ peccator̃ tenebris effugatis: implerek terra scientia dñi ⁊ operib̃ virtutũ. Sed ꝯtra q: solsticiũ p̃cedit natiuitatẽ chr̃i per dies aliq̃s. Ad hoc dico q̃ sicut ex cõpoto ptz sol suũ cursuz annuale agit i. cccl̃xv. diebꝫ ⁊ fere sex horis:que sex hore de q̃rto in q̃rtum annũ sine cõsumatiõe reseruate: in q̃rto anno faciũt vnã diem naturalẽ que dicit bissextilis:eo q̃ bis pnũciamus illo anno. vj. Kal. Martij vbi interponit illa dies:vel q: ꝯsurgit ex bissis momentor̃ talis dies collecta. Pro hocaũt vide cõpotum.

Sciẽdũ est etiã rursus ex eodẽ q̃ Joãnes baptista in solsticio natus est estiuali qñ icipiebat decrescere dies:sicut ⁊ chr̃s in hyemali quãdo crescere icipiebat. Unde dixit ipe Joãnes:vt habet Joã.iij. Illũ oportet crescere:me aũt minui. Nũc ꝑo retrocesserunt solsticia:⁊ hoc q: annus solaris nõ cõpletur p̃cise p. cccl̃xv. dies ⁊ sex horas: sed deficiunt octo momẽta q̃ sunt q̃nta pars vnius hore:⁊ ita in quinq̃ annis erramus in cõputando vna hora:⁊ in cxx. ãnis vna die. Et nisi veniat finis mũdi: vel corrigat̃ iste error:adhuc festũ natiuitatis chr̃sti celebrabit̃ vbi nũc celebratur festũ Joãnis baptiste:⁊ econuerso: et

omnia festa hyemalia erūt estiualia: z ecō uerso. Scōm Bedā ꝯo tunc nasci uoluit qñ mox natus cēsus redderet cesari: vt ꝓpter liberationē nr̄am ipe subderet seruitio. Sed quare voluit nasci in bethlem: Rñdet sanctus Tho. iij. ptē. q. xxxv. art. vj. dicens. Chr̄s in bethleē nasci debuit z voluit: vt ex loco natiuitatis promissio facta dauid de chr̄o oñderet esse completa Scōo qz bethleē interpr̄tat dom⁹ pāis ipe em est panis viuus. Elegit aūt hierusalem passioni: sic elegit eam vt eēt sedes regni z sacerdotij. Nam regnū z sacerdotiū chr̄i pcipue sunt in passione ꝯfirmata. Et vt ꝯfundat eos qui de nobili ciuitate gloriauk z in ea volunt honorari. Ipe em voluit in humili nasci: z in gloriosa confūdi p ignominiā passionis. Non aūt elegit roma ne conuersio mūdi ascriberek roma nor̄ potētie: sed tm in ea posuit caput ecclesie sue: in signum perfecte victorie z sue potentie: Juxta illō Esa. xxvj. Citatē sublimē humiliabit. s. romā: conculcabit eam pes paupis. s. chr̄i gressus egenor̄. s. discipuloꝝ eius. Hec ex sancto Tho. (z pepit filium suum) Lz em deus sit q̄ natus ē: tm vere est filius virginis z ipa vere est mat dei: vt ptz p scm Tho. iij. par. q. xxv. (primogenitū) Primogenit⁹ hic dicit ꝼm Hiero. z Magistrū hist. non post quem alⁱ natus est sed añ quem nullus. Vñ z Nu. iij. mandak redimi primogenit⁹ post mensem. Constat aūt q tunc non poterat hr̄e alium post se. (z pannis eū inuoluit) p seipsam sine ioseph ꝓpter reuerētiā z sine obstetricibus. Nam requirunk obstetrices ꝓpter dolorem parientis. Beata autem virgo sine dolore peperit: sicut z sine peccato concepit. vt patz. iij. q. iij. Vñ liber de infantia saluatoris qui asserit ibi fuisse mulierculas: non est autentic⁹: sed apocriph⁹ Hiero. Nulla ibi obstetrix nulla muliercularum sedulitas interc̄essit. Hec ille.

Nota q panni sunt vile genus vestimēti ꝼm aliquos: vñ pannosus dr̄ q vilib⁹ indutk. Videk aūt q pānosus sonet abūdātiā pānī: z ꝓprie copetit pauplb⁹: q sīt cuz nouis induūt vetera z mltiplr resartiata Jō hic Grec⁹ exclamat di. O admirabilē coartatiōez z pegrinatiōez quā subūt q cōtinet orbē. Ab initio captat penuriā vt eaz in seipo vocear. Nimirū si voluisset: venire poterat monēdo celū: et terrā cōcutiendo emittēs fulmina. Nō aūt sic pcessit. Non em pdere sz saluare volebat: z ab ipis primordijs humanā conculcare superbiā, atq; iō nō tm hō fit sed etiā hō pauper: z pauperē matrē elegit: q̄ caret his q̄b⁹ infantē natū reclinet. Hec ille (z reclinauit eū in p̄sepio) Quō ibi fuerit p̄sepe assignat magr̄ hist. qz Joseph illō fecerat asino z bouī q̄s duxerat secū: Asinū q̄dem ꝼm Nicola. de ly. ad vehendā spōsam: Bouē vero ad vendendū vt ex pcio faceret expensas. Jsta tm nō sunt certa: sed tm ꝑsuadet ea magist. hist. Primo p ꝓphetiā: maxie Abach. iij. ꝼm septuaginta interpr̄tes vbi dicit. Dñe audiui auditū tuū z timui: cōsideraui opa tua z expaui: in medio duū animaliū innotesceris. Et scdo p ꝓpietatē picturē q sic pingūt. Pictura em vltis tpe z loco. z vniformis sp et vbiq; facit ꝓbabile argumentuz qz picture libri sunt idiotar̄. Est aūt sciendū q mlta sunt q̄ scripta nō legimus: et tm certa ea tenemus: qz ab antiq̄s ad iuniores p ecclesiā traditōes deuenerūt: vt ptz pcipue in formis sacramētor̄: ꝼm. s. Tho. in mltis locis: z tale q̄d fuit forte de isto asino z boue. Dicit aūt magr hist. q fenū sup q̄ iacuit chr̄s trāslatū dr̄ z est rome i scā maria maiori. Quia ꝯo chr̄s nat⁹ est saluo pudore mr̄is: ita matre exiuit sic vitrū penetrat radi⁹ solarⁱ: ita q fuerit duo corpa sīl. Posuit aūt se chr̄s mox nat⁹: vt q̄busdā placz sup nudā terrā añ oculos mr̄is orantis ꝓpter humilitatⁱ z austeritatⁱ exemplū. (qz non erat ecclesia in diuersorio) i. i hospitalaria ꝼm alios a diuertēdo. Hospitiū em vocak diuersoriū ꝼm ꝓsuetudinez scripture. vt ptz Gen. xlij. a diuertendo Vel ꝼm mag. hist. diuersoriū est loc⁹ int̄ duas domos cooptus in q̄ ꝓuenire ꝓsueuerāt ciues ad cōfabulādū Jdeo videk dicere glo. Be. vt dicatur diuersorium qz diuersa officia hēat .i. duas portas: ex quibus Jsid. dicat: q sic dr̄: qz diuersi ad illō ꝓuenīāt siue ꝼm alios a diuertēdo, qz. s. hoies post viā illuc diuertāt: qō idem ē. Sed reuera ꝓma expositio videk rōnabilior: qz si scō o mō sunrak diuersoriū vtiq; habuisset d ñs locum in diuer-

sorio: vbi etiã iumẽta manebãt. In hospitio aũt nõ habuit locũ ſm ſctm Ilin. Primo ꝓpter multitudinẽ nobiliũ q̃ adꝓfitendũ ꝙuenerãt: cũ illa ciuitas eẽt ornata nobilib⁹ de genere dauid. Scõo q̃ tarde venerãt: vtpote maria p̃gnãte. Tertio quia erant paupes ⁊ hospitalarij libenᷓ diuertẽ recipiebant. Possem⁹ tñ dicere q̃ cum diuersoriũ a diuertendo dictum ſit/ſignificat hospitiũ ad qõ diuertebãt pegrini: ⁊ q̃ tale reductũ ad qõ diuertebãt ciues: etiã dicebaᷓ diuersoriũ ⁊ in vno habuerunt locũ ymõ in eo erat⁹ eſt chr̃s: ſed non in alio: et de hoc ſolꝙ euãgelista. Vñ Nico. gorvult chr̃m natum eẽ in diuersorio Et qõ d::nõ erat ei loc⁹ in diuersorio: exponit ſic q̃ nõ erat loc⁹ in diuersorio alius a p̃sepio in q̃ reclinaret filiũ: ⁊ ſic ſumiᷓ diuersoriũ ſcõo mõ. Sed tñ nota q̃ cũ d: chr̃s natus i diuersorio ſcõo mõ: ſumiᷓ diuersoriũ p q̃ndã ſilitudiᷓ: q: natus eſt in cripta: ⁊ nõ in porticu inᷓ duas domos.

Allegorice diuersoriũ mediũ inᷓ duas domos: eſt eccl̃ia media inᷓ paradiſũ ⁊ mũdũ vel infernũ. In hac in p̃sepio. i. in altari ponᷓ chr̃s in ſacrõ añ bouẽ ⁊ aſinũ. i. iudeũ ⁊ gentilem ꝙuerſũ tñ. ⁊ hoc vt boies mutata beſtiali vita: nõ feno voluptatᷓ: ſz pane celeſtᷓ ꝙſolatiõis paſcanᷓ. Cirillus. Repit chr̃s hoiem factũ beſtialẽ in ania: ⁊ nõ in p̃sepio loco pabuli ponᷓ: vt vitam beſtialẽ mutãtes ad ꝙſonã hãi ꝓducamur ſciam: ꝓtingentes nõ fenũ ſed panem celeſtem vite corꝑ. Hec ille.

Anagogice diuersoriumrin qõ pegrini ꝙſumato ſuo curſu diuertũt: eſt vita hãc ⁊ in eo añ bouẽ ⁊ aſinũ ponᷓ chr̃s in habum ſempitnũ. Significat aũt iſta aialia viros operatiuos ⁊ nõ doctos Non em̃ docti ex hoc q̃ docti ſaluanᷓ: ſed ex hoc q̃ operatiui: Ja co. j. Eſtote factores ꝟbi ⁊ non auditores tm̃. Et p bouẽ hñtẽ arma inuaſiua intelligunᷓ potẽtes: p aſinum ꝟo minores.

Horatᷓ aũt h diuersoriũ ſignificat cõſciam ad quã q̃libet recurrit poſt ſuaſ operatiões. In hac q̃ opanᷓ inueniunt chr̃m ꝙſolantẽ ⁊ paſcentẽ. Null⁹ ẽ em̃ ita malus q̃n de bono ope gaudeat ſm Phm. ⁊ multo magᷤ bon⁹ gaudet. Horatᷓ etiã chr̃s voluit ſignificare multa ad q̃ nos p opationem conari debemus: q̃ Beõ. exꝑmit dicens: Qui totũ mundũ vario veſtit ornatu/pannis vilib⁹ inuoluiᷓ: vt nos ꝑmã ſtolam ꝓcipe valeam⁹. Per quẽ oĩa facta ſũt man⁹ pedeſq̃ aſtringiᷓ: vt nr̃e manus ad op⁹ bonũ extẽdãt: pedes ſint in viã pacᷤ directi. Duri p̃ſepis anguſtia ꝙtineᷓ: cui ceſſũ ſedes: vt nos p celeſtᷤ regni gaudia dilatet. Qui panis ẽ angelor: i p̃ſepio reclinaᷓ: vt nos q̃ſi ſctã aialia carniſ ſue frumẽto refoueat. Qui ãt ad dexterã p̃tis ſedet: in diuersorio loco eget: vt nobis in domo p̃tis ſui mltas mãſiões ꝑparet. Hec ille.

Quãtũ ad tertiũ litteraᷓ ſciendũ eſt q̃ de⁹ in ipa hora natiuitatᷤ chr̃i multa p diuersas ptes mũdi oñdit mirabilia. na ſic̃ tradũt hiſto. in illa nocte vince engaddi q̃ balſamũ ꝓducũt/fecerũt flores ⁊ fruct⁹ et liq̃rẽ ꝓtulerũt. Et ſilr iuxta Jaco. ò vora. q̃us aliq̃b ſit dubiũ nihil itelligaᷓ de populo iudeorũ. Dicit beaᷓ Hiero. ſup illo ꝟbo Lux orta eſt eis. q̃ in eadẽ nocte oẽs ſodomite mortui ſũt. Voluit enim chriſt⁹ tãtũ nefas impunitũ manere i hũana natura/eo naſcẽte in eadẽ. Jtẽ ſic̃ tradunt hiſtorie: romani ꝓpter magnã pacẽ q̃ i mõdo fuerat: templũ pacᷤ edificarũt: ⁊ rñſo acceꝓto ab oraculo q̃ tũc rueret cum ꝟgo pareret: exiſtimãtes impoſſibile ꝟginẽ parere poſſe/poſuerũt titulũ in frõte ei⁹ tale. Tẽ plũ pacᷤ eternũ. Sz in eadẽ hora corruit: ⁊ mõ ibi ẽ eccl̃ia ſctẽ marie noue. Jtẽ rhome (vt teſtaᷓ Horoſi⁹ ⁊ Strabo) fons aq̃ in liq̃rẽ olei ꝟſus ẽ ⁊ vſq̃ i tyberim fluxit: ⁊ tota illa die largiſſime emanauit: ſignificans romã futurã eẽ i q̃ ſedes eccl̃ie ponerẽt: i cui⁹ medio fons ẽ oleũ diuie miſcordie manãs. i. baptiſm⁹. Jtẽ (vt teſtaᷓ Chr̃yſ) legiᷓ in q̃buſdã hiſtorijs q̃ tñ nõ ſũt auctentice: q̃ eadẽ hora magᷤ ſm q̃ndã ritũ oraculor: ſtella hñs i ſe ifãtẽ cũ cruce i frõte apparuit: ⁊ alloq̃ns coſmiſit i iudeã q̃rere ⁊ ſalutare nouũ regẽ. Jtẽ eadẽ die (ſm hiſt. ⁊ ſanctũ Tho. iij. pr.) tres ſoles appuerũt in hiſpania: q̃ paulati in vnũ ꝙuerſi ſũt: ſignificãtes diuitatẽ aiam ⁊ cor⁹ in vnam ꝙuenire ꝓſonã. Jtẽ (vt ait Innocẽt⁹. iij) Octauian⁹ auguſt⁹ intãtũ ſenatui placuit vt eũ p deo colere vellẽt: q̃ prudẽs impator: reuerebaᷓ/ſe mortalẽ intelligens. Ad

instãtiã aũt senatꝰ vocata est sibylla: vt sciret si post eũ aliqs maior futurꝰ esset. Cuz ꝯ in die natiuitatis ꝟsilũ ꝟocassent: z sibylla in camera sup hoc oraculis insisteret in media die circulꝰ aureꝰ appuit circa lũ lẽ z i medio pulcerrima ỹgo pueꝛ gestãs in gremio. Cũqꝫ impator sibylla ꝟ monstrante miraret/audiuit vocẽ dicẽtẽ: Hec est ara celi. Et sibylla ait: Hic maior te ẽ: hũc adora. Illa camera mõ ꝺr sctã maria ara celi. Jtẽ ꝯ mlt̃os p̃cipue. s. Ulgcetiũ z Nico. de ly. chr̃o exeũte ỹgine vterum/ nor in claritatẽ diei ꝟuersa est: iuxta apphetiã ꝑs. Et nox sicut dies illũminabit. Et ꝟ videt ꝟsonũ bis q̃ dicunt de appitiõe angelica: quã dei claritas ꝟcomitata ẽ z mlto magꝭ circa loca vicina soli iusticie et lumini gentiũ lux subita coꝛuscauit. Nã dicit (z pastores erãt in regiõe eadẽ) Distabãt eñ p miliare fm Mag. hist. (vigilates et custodientes vigilias noctis sup gregẽ suum.) Dicit Mgr̃ hist. q mos antiq̃ fuit in vtroqꝫ solstitio vigilare ad reuerẽtiã solis: z forte hoc vsqꝫ ad iudeos erat deriuatũ z extensũ. Sed qz hoc erat idolatrare. forte melꝰ dicit q ꝑter picula gregis vigilabãt: vt videt dicere textus. Et erãt viri simplices et boni. Unde ait Chrys. Non aũt angelꝰ iuit hierosolymã: non req̃siuit scribas z phariseos. Erãꝫ eñ corrupti et ꝑ iuidia cruciarenꝫ: sed hi erant sciturꝰ antiquã ꝟuersationẽ ꝑtriarchaꝝ z moysi colentes. Est aũt semita q̃dã ad ꝓphetiã pducens innocẽtia. Hec ille. Unde iubalt (z ecce angelꝰ oñi stetit iuxta illos.) z hoc i corpore assumpto in hora natiuitatꝭ christi: vt rõnabilr credi põt (z claritas dei circũfulsit illos.) Dicit claritas dei claritas supnaturalꝭ z miraculosa: quãdꝰ iusitato modo pducit: Et nota fm Bed. q nunqꝫ añ angeli cuz luce appuisse legunꝫ: qz hoc ꝓuilegiũ seruabat illi tpi qñ exortũ est lumen in tenebris. (z timuerunt timore magno) qz naturalr pñtia angelica hunc pducit effectũ in hoie: maxie ꝟcomitãte inusitata luce. Sz angelꝰ bonꝰ talẽ timorẽ fugat: fm Grecũ: sctm̃ Tho. z alios scõs. iõ subdit: (z dixit illis angelꝰ: nolite timere: ecce eñ euãgelizo). i. annũcio (vob̃ gaudium magnũ: qd̃ erit oi ꝑplo. s. gẽtili z iudaico (qz natꝰ ẽ vob̃). i. hoib̃ (hodie saluator) Dicit hodie: lz ẽẽt nox: qz nox pars ẽ naturalꝭ diei: vel qz illa nox i diẽ ꝟuersa erat rõne claritatis: vel qz nũciabat solẽ exortũ vel fm aliqs qz nũciabat leta. Nã in tristibus ꝟsueuit noiari nox: iuxta illud Mar. xxvij. Oẽs vos scandalũ patiemini in me in ista nocte. Sed q̃re hoc nunciatũ ẽ pastorib̃ dicẽte Paulo.) Lo. ij. Sapiam loq̃mur inter pfectos: Ad hoc dicit Gorra q sapiam subtili indagatione loq̃ non debem̃ nisi inf pfectos: lz sec̃ simplici ngratiõe. Chr̃s igit suã natiuitatẽ diuersis diuersimode manifestauit: vt scribis z sacerdotib̃ p scripturã quã nouerãt: magis ỹo q̃ astrologi erãt p stellã: pastorib̃ aũt q̃ q̃ ad vtrũqꝫ erãt ignari p aptã locutionẽ. Hoc aũt fuit Primo rõne inocẽtie eoꝝ: vt dicit Chrys. Scõo ad approbãdũ officiũ pastorale. Tertio ad oñdẽdũ q natꝰ erat agnus. Quarto ad oñdẽdũ q natus erat pastor/ouẽ pditã q̃siturꝰ. Quinto ad oñdẽdũ q spũales pastores vigilãtes p ceteris merenꝫ videre sublimia Sed q̃re angelꝰ dixit illud gaudiũ esse magnũ: Ad hoc dico q est magnũ intẽsiue: ita q in via apud recte sentientẽ nõ põt esse maiꝰ. Quia eñ sũmũ desideriũ nr̃m est assecq̃ finẽ vltimũ: id qõ facit nobis ipossibilitatẽ adq̃rẽdi illuz est maxie doloꝛosum z penosum: puta clausio celi: z incarceratio inferni: z ꝟ̃ id qõ remouet ꝟ malũ optet eẽ maxie gaudiosum. Est etiã maximũ extensiue in sursum. Berñ. Magnum est hodierne festiuitatis gaudiũ: qõ celum replet añ ẽꝫ terrã. Jtẽ etiã in deoꝛsum: qz vsqꝫ ad ifernũ penetrauit: vt possimꝰ de exñtib̃ in limbo dicere illõ Hester. viij. Judeis noua luz oꝛiri visa ẽ. Et in latũ: qz replet mũdũ: qa est cõe oi ꝑplo. i. gẽtili z iudaico: vt dictuz est lz ñ ꝟueniat singulr̃ ꝑplo. vl̃ ꝑplo. i. eccle: q̃ itegrat ex oi ꝑplo: vt exponit gorra. Et in lõgũ: qz a ꝓncipio mũdi vsqꝫ ad finẽ extẽdit. Sic eñ nos letamur de nato: ita antiq̃ de nasciturꝰ: iuxta illud Joã. viij. Abraã exultauit vt videret diẽ meã z vidit z gauisus est. (Qui est chr̃istꝰ oñs.) Sic aũt dicit sanctꝰ Tho. iij. par. q. xvj. Jesus significat naturã hũanã: sic deꝰ vniuersalẽ: sed chr̃s significat vtrãqꝫ. z christus

In nocte natiuitatis domini

grece latine dr vnct⁹. Inungebāt aūt reges ⁊ pōtifices: nō chr̄s tanq̄ rex ⁊ pontifex iunct⁹ est a deo p̄m hūanitatē plenitudine gr̄e ⁊ charitat̄: q̄ dr vnctio. j. Joā. ij. Unctio docet vos (i ciuitate dei) i. bethleē: vnde dr⁹ ē dauid (⁊ hoc vob signum) sūpple est vl'erit: q̄ sciet̄ ita eē vt dico. (iuenietis infantē pānis inuolutū ⁊ positū i p̄sepio.) Per h̄ signū voluit ang⁹ inuere pastorib⁹ q̄ chr̄s nō venerat ad tpal'r regnādū: vt scribet pharisei expectabāt. Vl' potest dici q̄ h̄ fuit p̄priū signū saluatoris nati. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ē q̄ tm̄ duo fuerūt saluatores p̄pli istr'l q̄ eū extra suā terrā liberauerunt. s. Moyses: q̄ liberauit eū a fultute egyptiaca: Exo. xiij. ⁊ Cyr⁹ q̄ eū liberauit de captiuitate babylonica. j. Esdre. j. ⁊ vterq; fuit chr̄isti figura: et sic'r vterq; nouit nat⁹ fuit inuēt⁹ i magna paupt̄ate. Nā moysen inuenit filia pharaonis in fiscella iunceā. Exo. ij. De Cyro ⁊ ia legit̄ q̄ astiages rex p̄sar̄ vidit in somnis vitē exeuntē de vtero filie sue: ⁊ tota asiā occupantē. Et p̄ pectores somnior̄ intellexit q̄ illa essz paritura regē. Quāobr̄ timēs p̄dere regnū illā tradidit paupi militi: de inde iussit partū occidi. Sz cōpassiōe ductus is cui mādatū dederat/ exposuit ifātem fortune/relinq̄ns eā in q̄dā silua: quē pastoris cuiusdaz catula lactauit. Pastor aūt volēs scire q̄ catula freq̄nt̄ declinaret: obseruauit eā ⁊ puer̄ inuenit; quē vxori sue nutriēdū tradidit: ⁊ tādē rex p̄sar̄ ⁊ medorū fact⁹ est. Cū g̃ figuratū ⁊ figura conueniāt: chr̄s in paupt̄ate nat⁹ est. Et post cū angel⁹ annūciauit chr̄i natiuitatē/ secuta ē mīra exultatio angelor̄: q̄ gaudēnant q̄ sedes vacue i celo eēnt iplende. vñ subdit: (⁊ subito facta ē cū angelo mīltitudo milicie celestz). i. angelor̄ bonor̄: q̄ p̄m Be. eo q̄ p nobis ꝯ demones pugnēt/ dicunt exercitus: cū sint valde mīti. Vl' dicūt exercit⁹ nō ab ipa pugna solū: sed ab exercēdo oīa diuia opa ⁊ officia: exceptis duntaxat his q̄ a solo deo fieri p̄nt. Et nota q̄ i vet̄i test. aliq̄n legit appuisse vn⁹ angelus tm̄: vt Judic. xiij. Aliq̄n duo: vt Geñ. xix. Aliq̄n tres: vt Geñ. xviij. q̄n abrāā tres vidit ⁊ vnū adorauit. Aliq̄n sex: vt Ezech̄. ix. Ecce viri ⁊c. Aliq̄n plēs ideterminate: vt Geñ. xxxij. fuerūtq; obuiā āgelo dei. Aliq̄n exercit⁹ eor̄: sz p modū visiōis: vt. iij. Regū. vj. dr: Ecce mons plen⁹ curruū: sed h̄ appuit exercit⁹ ñ tm̄ i visiōe: sz i re mediātib⁹ cor̄pib⁹ assūmpt̄ ⁊ cū luce. vl si nō oēs apparuerūt tm̄ fuerūt p̄e p̄ntes ⁊ sunt auditi. hoc aūt fuit in signū q̄ aliq̄d maius solito nūciabat (laudātiū deū ⁊ dicētiū: glia i altissimis deo) Licz em̄ deus vbiq; sit glorius ⁊ a creatura glorificat⁹: h̄ tm̄ speciali⁹ ē i celo vbi sūt nobilissima cor̄pa ⁊ bti diuinitatē ꝓtemplantes. vñ sup celos dr eē glia ei⁹. Sed ꝯ q̄r q̄ō p supabundātiā dr: venit solus ꝙuenit: g̃ nō ē nisi vn⁹ altissim⁹. Solutio. Un⁹ ē altissim⁹ simpl'r: sz p̄m q̄d ⁊ in diuersis generib⁹ sē diuersa altissima: puta i cor̄pib⁹ celū: in angel' vn⁹: ⁊ i hoib⁹ mīti, eccles sibi. ꝯtus h̄ p altissima itelligant celi: q̄ sz nō sint altissimi simpl'r: sūt tm̄ altissimi. i. valde alti. Vñ aūt sumptū sit resiuū illi⁹ hymni: Dico q̄ p̄m Gor. ⁊ chr̄onicas illō addidit Hilar. ⁊ deinde Telesphorus papa statuit illū eē a sol' epīs icipiendū. dei de Simach⁹ a sol' sacerdotib⁹ in dieb⁹ festz: eo q̄ ip̄i angeli sint dei. Notanter aūt angeli dāt glīaz deo: q̄r (vt dr Gor.) deus videt sibi tria refuasse. P̄rio vindictā. Ro. xij. Mihi vindictā ⁊ ego retribuam: ⁊ Deu. xxxij. Mea est vltio: ⁊ ego retribuā eis i tpe. Scdo iudiciū dr oib⁹ bonis ⁊ malis Ro. xiiij. Tu q̄s es q̄ iudicas alienū fūū. Tertio glīam de bonis Esaie. xlij. Glīam meā alteri nō dabo (⁊ in terra pax hoib⁹) Cyrl. Hec aūt pax p̄ q̄ chr̄m facta ē. Recōciliauit ei nos p se deo ⁊ p̄r culpā hostilē dr medio auferēs. Duos pp̄los i vnū hoiez pacificauit: ac celicolas ⁊ trenos i vnū gregē cōposuit. hec ille. Be. Quib⁹ aūt hoib⁹ pacē poscāt angeli/ exponūt dicētes (bone volūtat̄z) eis. s. q̄ chr̄m suscipiūt natū. Nō em̄ ē pax ip̄is: sz pax multa diligentib⁹ nomē dei. hec ille. Ex q̄b⁹ ptz q̄ ista itelligūt de pace bona ⁊ spūali: quā chr̄s venit mittere i trā: nō aūt de mala: q̄ ē discordia i malo. h̄ac ei vēit auferre. vñ Mat. x. dr: Nō veni pacē mittere in terrā: sed gladium.

Allegorice sciēdū ē q̄ pastores vigiles i nocte sūt p̄m Gr: eē. boni p̄lati ⁊ doctores: solicitā curā de aiab⁹ gerētes i nocte p̄nt̄z exilij ꝯ tentamēta lupor̄. i. demonū. Isti

merenk ō celestib⁹ mysterijs edocerī z gaudio magno pfrui. Jtē nato chr̄o p fidē in cordib⁹ fidelīū laus magn̄ secuta ē p̄ vniuersum orbē: z lux īmēsa intelligētie supnox.

Anagogice ꝓo scīēdū q̄ chr̄s significat eū q̄ se z alios vult saluari. Jste nascīt dū mortk: qz aliā igredīt vitā. Egressa g̃ aia iusti de vtero marie. i. de corpe: tenebre p̄t tunk i lucē: qz stati itelligit mō āgelico: ēt si sit mala: vt ptz p s. Tho. j. p. q. lxxxvij. z si sit bona pficit beatifica visione statim vel post plenā purgationē.

Hozak̄ instruunk pastores .i. plati q̄ si volūt pcipe claritatē eine visiōis z pfabulationē āgelicā vel ꝓfectiū debēt vigilare: qz p grege admīstrato reddituri sūt rōnē Jnstruunk etiā mēbra chr̄i vt pauptatē z aspitatē vite cū suo capite āplecti debeāt Jtē instruunk iuxta doctrinā Be. di. Vno āgelo vno euāgelizāte nūcio natū i carne deū: mox mīcitudo milītie celestis i laudē ꝓditoꝛ p̄rūpit: vt z chr̄o deuotionē ipendāt: z nos suo exēplo instruāt q̄tiēs aliqs firmū sacre eru ditōis p̄bū somierit: vt ipi q̄ pietatis sīt ad mētē reduxerim⁹: deo stati laudes ore corde z ope reddam⁹. hec ille

In aurora misse natiuitatis dñi Textus euāgelij Lu. ij. ca.

P Astores loqbant adinuicē: Transeam⁹ vsq̄ Bethleē z videamus hoc p̄bū q̄ factū est: q̄ fecit dñs z oñdit nobis. Et venerūt festinātes z inuenerūt Mariā z Joseph z infantē positum in p̄sepio. Videtes aūt cognouerūt de p̄bo q̄ dictū erat illis de puero hoc. Et oēs q̄ audiuerūt mirati sunt: z de his q̄ dicta erāt a pastoribꝫ ad ipsos. Maria aūt ꝓseruabat oīa p̄ba hec cōferēs in corde suo. Et reuersi sunt pastores glificātes z laudātes deū in oīb⁹ que audierant et viderant: sicut dictū est ad illos.

Astores loquēbā

P tur adinuicem.) Luc. ij. Jn p̄ senti euangelio tangūtur tria puncta/ que sunt: Jnquisitio: inuentio: exultatio.

Quātū ad p̄mū l̄raliter scīēdū est q̄ pastores nocte venerūt in bethleē: qz ōt Lucas q̄ recedēte angelo (loqbank ad inuicē dicētes: Trāseam⁹ vsq̄ bethleem z videamus hoc verbū.) Per p̄bū ꝑm Be. ō. itelligīt p̄bū eternū: z sic exponīt ꝑm eū. Videam⁹ hoc p̄bū q̄ factū est. i. p̄bum q̄ sp erat videam⁹ quō sit caro factus. Siqdē ꝑm aliqs fuerūt int⁹ illuiati a deo. Seqk: (q̄ fecit dñs z oñdit nob). i. ꝑm Be. Videam⁹ quō p̄bū ipm se fecit, s. hoiem z oñdit nob carnē suā. Nā ꝑm Amb. cū caro videk/ p̄bū videk: z itellige q̄ videk p̄bū/ nō tm̄ q̄tū ad oēs suā naturā: s̄z solū q̄ ad humanā. Pōt etiā exponi scdō sic: vt p̄ p̄bū itelligak res/ nō q̄cūq̄/ s̄z dignaz magna: iuxta illō Esa. xxxix. Nō fuit res dign̄ p̄bo .i. p̄ciosa/ quā nō oñderet eis. Verūm i diuina scīptura p̄bū ꝓsueuit accipi p facto siue p q̄cūq̄ re gesta. Jsto mō dixit dauid ij. Re. j. fugiēti de p̄lio. Qđ est p̄bū q̄ factū est. i. quō se res habuit: z sic ꝓz textus

Scīēdū tm̄ q̄ in greco nō habek q̄ fecit sed solū q̄ dñs oñdit nobis. (z venerunt festinātes) p̄ncipalik ex desiderio videndi chr̄m: z secūdario vt cit⁹ rediret ad gregē: forte sine custodia ō relictū. S̄z ad plenioꝛē dictoꝛ itelligētiā scīēdū est q̄ scīus Tho. ij. q. xvj. ar. vj. q̄rit: Utr̄ hec ꝓpositio sit vera: de⁹ fact⁹ est hō: Et tñdet q̄ sic: qz vnūqdq̄ ō esse factū illō q̄ ō nouo incipit p̄dicari de chr̄o. Et eodez mō pōt dici q̄ Beō. dicit p̄bū eē factū hoiem vel carnē. i. hoiem: a pte denoiando totuz qz sicut esse hoiem p̄e p̄dicak de deo: ita etiā p̄e p̄dicak de verbo dei.

Hozak̄ instruimur q̄ si volum⁹ chr̄m inuenire nō debem⁹ q̄rere illū cū desidia z negligētia: sed festināter: vt dicit Amb.

Quātū ad scōm sciendū q̄ patz vsq̄ ibi (ꝓferēs in corde suo.) Scōm em̄ doctrinā Beō. conferebat q̄ p̄ ꝓphetias sciebat futura ō chr̄o cū his q̄ videbat ipleta: q̄ ō bte p̄gini erat valde ōlectabile: z nob valde vtile: qz b. p̄go plenissime potuit ō chr̄i

mysteriis alios docere. Cetera q̄ dici possent circa hoc euangeliū litteraliter patere facilitter possunt ex dictis.

In die Natiuitatis dñi Ad missam maiorē Lectionā Jo. primo

In principio erat verbū ℣ verbū erat apud deum et deꝰ erat verbū. Hoc erat in principio apud deū. Oia p ipm facta sunt ℣ sine ipo factū ē nihil: Qđ factū est: in ipso vita erat: ℣ vita erat lux hominū. Et lux in tenebris lucet: et tenebre eā nō cōprehēderūt. Fuit hō missus a deo: cui nomē erat Iohannes. Hic venit in testimoniū vt testimoniū phiberet de lumine vt oēs crederent p illū. Nō erat ille lux: sed vt testimoniū phiberet de lumīe. Erat lux ℣a q illūinat oēz hoiez venientē in hūc mundū. In mūdo erat ℣ mundꝰ p ipm factus est: ℣ mundus eum nō cognouit. In ppria venit et sui eum nō receperunt. Quotqt aūt receperūt eos dedit eis potātē filios dei fieri his qui credūt in noīe eius. Qui non ex sanguinibꝫ: neqz ex voluntate carnis: neqz ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Et verbum caro factum est ℣ habitauit in nobis. et vidimꝰ gloriam eius: gloriā quasi vnigeniti a patre plenum gratie et veritatis.

A principio erat ℣bū) ꝛc. Joā. j. Joānes euāgelista dicꝰ est aqla: qr ceteris euāgelistis altiꝰ insonuit: ℣ maxime in pūti euāgelio qđ diuidit ptinenter in duas ptes. In pma em agit de ℣bo diuinitate. In scđa de eiꝰ būanitate: ibi (fuit hō missus a deo) Prima ps diuidit in duas. Prima em manifestat ℣bum q̄ntū ad eius essentiā. Scđo q̄ntū ad eiꝰ potentiā: ibi (omnia p ipum facta sunt)

Quantū ad pmū soluit Joan. iij. mirabiles q̄stiones. Prima em q̄stio que de verbo formari pōt est: quādo erat verbū ℣ ab eterno vel ex tpe: ℣ hāc soluit dicēs (in pncipio erat verbū) Pro intellectu aūt solutiōis declaremus tria verba posita in ea: que sunt: Verbū: In principio: ℣ Erat. Sciendū est ergo q ꝑm Aug. xv. lib. de trinitate. ℣ Damas. j. lib. in nobis est triplex verbum. s. intelligibile: quorem ipam p suaz speciē cogitamus: ꝑm q homo actualiter sibiꝑi q̄dāmodo loquit intuendo qđ latebat in memoria. Et istō verbū nihil aliud est q̄ cōceptus mētis q̄ est quedā imago rei existentis extra animā quā imaginem intellectus formatː vt possit i ea videre rē cuius est imago: etiā si talis res non sit ꝑsens: imo etiā si nullo modo sit existēs in rez natura. Est scđo verbū imaginabile: q̄ speciē vocis ꝓferendo apud nos formamus. Est ℣ tertio verbū sensibile: ꝑm qđ vocē ipam ꝓferimus. Cū ꝑmo verbo habet silitudinē verbum eternaliter genitū: cū scđo ℣bo verbū vt incarnari ꝑuisum. Cū tertio aūt ipm verbū incarnari inq̄ntuz incarnatū. Unde sicut dicit Aug. vbi supꝝ: nec verbū imaginabile nec verbū vocale gerit silitudinē verbi increati: sed solū verbū intelligibile. Hec aūt silitudo pōt attēdi q̄ ad hoc: qr sicut verbū intelligibile in nobis habz expssaz silitudinē: imo est expssa similitudo illius rei que latebat in memoria: ita verbū dei est expressa silitudo patris. Et sic in verbo faciēda ꝺisponimus: nec aliqđ facimꝰ qđ nō ꝑus verbo mētali nobis loquamur ita deꝰ nihil facit qđ nō ꝑus in verbo dispositː. Et oīa ista habenꝰ ab Aug. vbi supꝝ. Est etiā q̄ntū ad hoc silitudo: qr sicut filius dei emanat a ꝑe: ℣ est ista emanatio intellectualis: nō materialis: ita verbū emanat ab itelligēte nō materialiter sed intellectualiter. Est g̃ silitudo iter verbū creatū ℣ increatū q̄ ad emanatiōem: ℣ emanatiōis modū: seu imaterialitatē. ℣ q̄ ad emanātis silitudinē: qr vtrūqz ℣bū est

sile intelligẽti qñ idẽ intelligit se: qz semp verbũ est similitudo intellecti p̃bũ. Hoc aũt originis z emanatiõis p̃bi sic aliq̃liter videri põt. Hõ em̃ p sensus cognoscit res Sensus aũt exteriores q̃ sũt q̃nq; visus/ olfactus/audit⁹/gustus/z tact⁹/nunciant sensui cõi: cui⁹ officiũ est p̃cipe omnia q̃ p capiunt a singulis q̃nq; sensuum exteriorũ: z inter illa dijudicare: sed tñ nihil apprehendit nisi sit p̃sẽs id qđ apprehẽdit. Iste aũt annunciat phãtasie q̃ est de re extra ab sente. z illa intellectui. Similitudo ḡ rei q̃ p mo fuit accepta p sensuz exteriorẽ: quãto ad altiorẽ potẽtia deducit: tãto efficit purior. Vñ cũ puenerit ad phãtasiã tãtũ est iã depurata q̃ supueniẽte luce spũali intellect⁹ agentis causat in intellectu possibili spẽs q̃dã rei itelligibil' p quã intellect⁹ rẽ intelligit: sic̃ ignis p calorẽ calefacit. Sic̃ em̃ forma naturalis est p̃ncipium act⁹ cõ similis in re naturali: ita p̃dicta forma itelligibil' in itellectu existẽs est p̃ncipiũ ꝯsimilis conceptus in intelligente. Sic̃ em̃ calidũ p suũ calorẽ calefacit/ causãdo aliũ calorẽ: ita intellect⁹ p talẽ speciẽ intelligẽdo causat in seipo aliã speciẽ eiusdẽ rei: que p prie dr̃ ẏbum siue concept⁹ intellectualis q̃ silis est illi forme p quã intellect⁹ intelligit: q̃ ad hoc q̃ ambo idẽ repsentant: tñ ẏbũ seu scõa spẽs pfectior est q̃ p̃ma: et ab ea differt realiter z specifice: iz nõ differat realiṫ ab intellectiõe qua pducit: qz se habet ad eã vt termin⁹ ad motũ. si tñ pduceret p itellectionẽ effectiue: differret ab ea realiṫ. Hõ pducit ab ea p modum cause materialis seu dispositionis: sic̃ z termin⁹ p motũ: eo q̃ impfectũ sit via ad pfectum. Sic ḡ in ista intelligibili origie forma seu species intelligibilis accepta a phantasia est id q̃ intellect⁹ intelligit: z intelligendo ẏbum pducit. ipe ẏo concept⁹ elicitus ab intellectu intelligentis dicit ẏbum genitũ Per istũ ḡ modũ sit' in diuinis dici põt q̃ diuina essentia vel substãtia q̃ se habet ad paternũ intellectũ q̃si p modũ forme itelligibilis/est id formale p̃ncipiũ q̃ pr̃ intelligit: z intelligẽdo ẏbũ pducit. i. formar i seipo simillimũ cõceptũ: q̃ dicit ẏbũ. Ipe ẏo pater intelligẽs est generãs: sed id qđ cõcipit intuitu sue essentie est ẏbũ genitus ab ipo: pfecte totã pr̃is essẽtiã repsentãs

Est aũt sciendũ q̃ hoc ẏbũ dei a nro differt in trib⁹. Primo: qz ẽm Aug. ẏbũ nostrũ prius est formabile q̃ formatũ. nã cũ volo ꝯcipe ẏbũ seu lapidis rõnez/ oportz q̃ ad hoc rõcinãdo puenã, z hoc reqrit in omni eo qđ volum⁹ intelligere: nisi forte i p̃mis p̃ncipijs: q̃ statim z sine discursu intelligim⁹: vt puta q̃ totus ẏ est mai⁹ pte: z i primis ꝯceptib⁹ notissimis nobis. q̃diu aũt intellect⁹ sic rõcinãdo discurrit/ tactatur hac atq; illac: z formatio ẏbi necdum pfecta est: nisi qñ ipam rõnẽ rei pfecte cõcepit: z tũc p̃mo habet pfectã rõnem ẏbi. Et hinc est q̃ in aia nr̃a est ipa cogitatio .i. discursus inq̃sitiõis: z est ẏbũ formatus ẽm pfectã ꝑplationẽ ẏtatz. Et sic patz q̃ ẏbũ nr̃m de potẽtia ad actum pgredit. Sed ẏbũ dei semp est in actu: alioq̃n de⁹ cognosceret ꝑpiter q̃ prius ignorabat: iõ nomẽ cogitatõis ẏbo dei ꝑprie nõ ꝯuenit Vñ dicit Aug. in li. de trin. q̃ sic dicẽdũ est ẏbũ dei vt cogitatio nõ dicat: ne q̃d q̃si volubile credat in deo. Scõa differẽtia ẽ qz ẏbũ diuinũ pfectissimũ est: nr̃m ẏo imperfectũ. Quia em̃ nõ possum⁹ oia q̃ sunt in aia z scia nr̃a/ vno ẏbo exp̃mere: oportz q̃ sint plura ẏba impfecta p q̃ diuisim exp̃mam⁹ q̃ in nr̃a scia cõtinent. In deo aũt non est sic: nã ipe vno simplici intuitu scipsum cognoscẽdo oia cognoscit. z iõ ẽ vni cũ ẏbũ diuinũ exp̃siuũ tot⁹ qđ in deo est z etiã oĩm creaturaꝝ: al's essz impfectum. Vñ dicit Aug. q̃ si aliq̃d min⁹ esset i verbo q̃ in dicentẽ scia ꝯtineat: impfectũ eẽt. cum ḡ sit pfectissimũ/ est tñ vnũ. Tertia differẽtia est: qz verbũ nr̃m nõ est eiusdez nature nobiscũ: diuinũ aũt est eiusdẽ nature cũ deo: z subsistit i natura diuina. Hã cõceptus intellectualis siue rõ itellecta quã intellect⁹ noster formar ad re intellecta: hz esse itelligibile tm̃ i aia nr̃a: cui⁹ itelligere nõ est idẽ qđ suũ naturale esse vl' essentia: qz aia nõ est sua operatio. Et ideo verbũ qđ formar intellect⁹ noster: nõ ẽ de ẽntia aie sed est ei⁹ accidẽs. in deo aũt idẽ est intelligere z esse. ideo ẏbũ i diuinis nõ ẽ accidens: sed ad ẽntiã ipam diuinã ptiet. vñ oportet q̃ sit subsistẽs z de⁹: qz quicq̃d ẽ natura dei est de⁹. Vñ dicit Damas. q̃ ẏbũ

diuinū substātiale est in hypostasi exñs: relīq̄ vo ꝓba. i. nra: sunt virtutes aie. Ex p̄missis ptz q̄ verbū ꝓprie loq̄ndo semp accipit ꝑsonal'r in diuis: cū importet ad exp̄ssū: z originatuz in itelligēte: origo aūt in diuis nō nisi ad ꝑsonā ptinet. Patet etiā h̄ ꝙ verbū esse coeternū ei a q̄ procedit: q̄ non p̄us fuit formabile q̄m formatū: sed semp est i actu. Patet etiā q̄ est p̄ri eq̄le ꝙ dicta: cū sit verbū p̄fectissimū: tot⁹ essentie p̄ris exp̄ssiuum z ꝑtiuū. Patet etiā q̄ cū in q̄libet natura id q̄ procedit hīs verā silitudinē ei⁹ a q̄ procedit vocet filiū. z hoc verbū procedat in silitudine z identitate nature ei⁹ a q̄ procedit: vere z ꝓprie dr filiꝰ: z ei⁹ productio dr generatio. Et sic ptz declaratio p̄me dictionis. Sed h occurrūt q̄ttuor q̄stiones. Prima est Chrys. q̄re ioannes dimittens p̄rem stari incepit a filio dicēs (In p̄ncipio erat verbū.) Ad h dicit q̄ ideo est: q̄ p filiū ducimur i noticiā p̄ris. Vñ infra. x. Pr manifestauit nomen tuū. Ideo volens euāgelista fideles adducere ad noticiā p̄ris: statim incepit a filio z ꝑtinuo subiūgit de p̄re dicēs (z verbū erat apud deū). s. p̄rem. Pōt etiā dici q̄ p̄r in veteri test. erat oib⁹ coīter not⁹ in rōne dei: z si nō in rōne p̄ris. filius aūt ignorabat. Jō in nouo test. in q̄ agit de cognitione verbi: ab ei⁹ noticia incipit euāgelista

Scōa q̄stio est etiam Chrys. Cū em verbum p̄cedat vt filiꝰ: q̄re dixit verbum z nō filiꝰ? Ad hoc rñdet sm alios tripl'r. Prio dicēdo q̄ hoc fit ad tollēdā carnalis generationis ꝙcupiscentiā: quā filiꝰ dat intelligere. Dicit g verbum: ne credat ꝓ ꝙcupiscentiā de⁹ genuisse. Scōo fit rōne actus: q̄ verbum habet nūciare q̄ occulte ē i corde. z ad hoc filiꝰ venit in mūdū: z iō dr verbum. Tertio: q̄ in euāgelio ioānis agit ō filio sm q̄ ꝓ ipm creatura rōnalis reducit ad p̄rem tanq̄ ad primā silitudinē z exemplar. Sed verbum est p̄ma silitudo intellectus: q̄ patri attribuit: vt dic sanct⁹ Anſ.

Est etiā tertia questio Aug. in li. lxxxiij. q̄stionum: talis: Nā in greco vbi nos habemus verbum: habet loges q̄ significat verbum z rōnem. Quare g trāslator trāstulit verbum potiꝰ q̄m rōnem: cum vtrūq̄ fit in mente? Ad hoc dr q̄ silitudo q̄ est i mēte: est p̄ncipium cognoscendi rem extra: z etiam faciendi illā. Oñ g est p̄ncipium cognoscendi tm̄ z non faciendi: dicit rō vt idea aliq̄ modo: q̄ rō ꝓprie sm scrm̄ Tho. nominat ꝙceptū mentis: sm q̄ in mēte est: etiāsi q illā nihil exterius fiat. Oñ ꝙ est p̄incipiū cognoscēdi z faciēdi simul: dr exēplar z verbū: q̄ q̄ sm scrm̄ Tho. sup Joā. significat respect⁹ ad exteriora Vñ sanct⁹ Tho. ij. di. xij. dicit q̄ verbū in diuinis ꝓprie importat rōnē formе exēplaris: q̄ est ars Et. iij. cōtra gen. ca. ij. dicit q̄ verbum dei respectu dei est imago: sed respectu creaturaꝝ est exemplar. Sic g q̄ euangelista intendebat q̄ de⁹ ꝙ verbum suum non solū scīret: sed etiā faceret oia: iō ꝙueniētius verbum q̄m ratio translatū est. Est aūt z q̄rta q̄stio Orig. Nam diuina scriptura ō h verbo in pluribus locis loquēs/ non appellat ipm verbū absolute: sed verbū dei: q̄re g ioannes appellat ipm verbum absolute? Ad h dicit q̄ licet sint mīte veritates tm̄ vna est veritas absoluta: q̄ ꝙ essentiam suam ē veritas. i. ipm diuinū esse: q̄ oia vera sūt vera: z eodē mō est vna absoluta seu abstracta sapia. i. diuina: z silr vnum verbum: cui⁹ participatiōe oia alia verba sunt verba. Sic aūt greci q̄n talē rē absolutā significare volūt apponunt articulū: ita hic ad talē eminentiam significandā dictum est verbum absolute sine limitatione. Considerandū est scōo q̄d significet ꝙ hoc q̄ dicit in p̄ncipio Est aūt p̄ncipium origīis: sic fons ē p̄ncipium riuuli ab eo p̄cedentis: z est p̄ncipium generationis: sic mane ē p̄ncipiū diei. Primo mōdo accipiendo p̄ncipium nō ō p̄ncipio/ stat ꝙ ꝑsona p̄ris: q̄ est fons deitatis: z p̄ncipium non solū creaturaꝝ: sz etiam omnis diuini p̄cessus: vt dicit beat⁹ Dionys. Pater enim est p̄ncipium filij z spūssancti. Scōm hoc ergo dicitur: (In p̄ncipio erat verbum). i. in p̄re filius: contra errorem Arrij: q̄ dicit filium esse creaturā. Hec aūt expositio est Aug. z Orig. Dicit aūt filiꝰ esse in p̄re: q̄ eiusdē est substantie cū p̄re. Cum em̄ filius sit sua essentia: in q̄cūq̄ ē entia filij est ipe filiꝰ Quia ergo in patre est essentia filij ꝙ ꝙsubstātialitatē: cōsequēs est vt etiā in patre sit filiꝰ Nec tm̄ sequit q̄ filiꝰ sit in filio: si in filio ē essentia filij: q̄ ad esse in aliq̄ isto mō ñ suf

ficit idētitas ad illud qđ est in aliq̄: sed requirit distinctio rōnis iter illud qđ est in aliq̄ z in quo aliq̄d est. Vñ dicimus deitatē esse in deo: nō aūt in deitate: nec deum esse in deo: lz sit idem deitati q̄ est in deo. Scōm aūt q̄ pncipiū sumit̄ p pncipio duratiōis/sic est sensus. In pncipio erat verbū, i. ante oia. s. etiā imaginabilia creabilia: siue in eternitate erat filius: vt Augu. exponit ꝓtra errorē Nestorij z Elaudij: q̄ ponūt filiū habere duratiōis pncipium Et designat p hoc ꝓbi eternitas: ꝑm Basi. z Hila. Per hoc em̄ q̄ dicit in pncipio erat verbū: oñdit q̄ q̄dcūq̄ pncipiū durationis accipiat: siue rez corruptibiliū: qđ est tps/siue eternaz vel incorruptibiliū siue totꝰ mūdi/qđ est euū: siue q̄dcūq̄ tēpus imaginatū extensum p infinita secula: in illo pncipio iā erat verbū. Vñ dicit Hila. ij. de trini. Pone qđ voles tue opinionis pncipiū: iā erat verbū. Prouerb. viij. Dñs possedit me in initio viaz suaz anteq̄ quicq̄ faceret. Qđ aūt p̄cedit ois durationis possibilis pncipiū est eternū. Sic ergo ꝑm pmā expositionē itelligitur verbi ad patre consubstantialitas: ꝑm secundam ꝓ coeternitas.

Consideranduꝫ est tertio: q̄re dicit erat z nō fuit: Ad hoc dicendū est q̄ erat: est p̄teritū impfectū: z ideo bene ꝓgruit ad significandū diuinā eternitatē. quā oportet significare p verba tpalia: lz sit supra oēm tps. Qđ em̄ futuꝫ est/nōdū est actu: sed p hoc nō designat fuisse. Preteritū autez pfectū designat aliq̄d extitisse z ꝑ esse terminatū: z esse desijsse. Sed p̄teritū impfectum designat aliq̄d extitisse: sed terminatū nō esse: nec esse desijsse: sed adhuc remanere: qz p̄teritū impfectū ꝺsignat p̄teritū terminatū ad p̄sens z ꝓseq̄nter qđ adhuc nunc est. Et ideo ly erat qđ est p̄teritū imperfectū ꝙuenienter ponit̄: ad significandā eternitatē z pmanētiā diuini esse qđ cōpetit verbo diuino. Et vniuersal'r hoc verū est in his q̄ in deo nō important p modū motus: vt patz p ꝑm Tho. j. dis. viij. q. ij

Sed querūt hereticī: quō esse pōt genitū coeternū generāti: Ad qđ dicenduꝫ est q̄ causa pducēs aliquē effectū p motū successiuū mensuratū tpe: necessario p̄cedit suū effectū: sicut pater in humanis filiū suum: qz necesse est causam esse in pncipio illius motus q̄ mouet: cuz mouere nō possit qđ nō est: effectꝰ ꝓ poni nō pōt nisi in fine eiusdē: qz cessat ois motus pducto effectu: z ꝓseq̄nter in toto tpe illiꝰ motus est causa z nō est effectus. Sz q̄n causa pduxit sine motu successiuo: in eodē instāti ponit̄ possibilit̄ causa z effectus: sic si nūc deus crearet vnū aliū solē: in ꝑmo instāti sui esse illuminaret aerē: qz nō illuminat p motū sed p subitā mutationē: z multo magis: si causa nō pduceret p motum nec p mutationē: sed p simplicē emanationē sicut deꝰ creat: vel p operationē manentē in agēte sicut deꝰ generat filiū: z spirat spūsctū. Sciēdū est igit̄ q̄ deꝰ ab eterno seipm pfecte intelligit. alit̄ em̄ nō esset purus actus si de potētia itelligēte fieret actu intelligens. Et ideo necesse est q̄ ab eterno semp ꝑfectū pducat. Non em̄ q̄cq̄ intelligit z q̄cq̄ non intelligit sed q̄ itelligit: vt habet̄. xij. Metaph. Et ita ab eterno z semp verbū pducit. Huius autē rei aliqualis silitudo apparet in igne: et in splēdore ab igne pcedēte: q̄ nō pcedit successiue/sed subito. Vñ si ignis vel sol eēt eternus/splendor ab illo pcedens esset coeternus. Propter qđ z filius dicit̄ splendor patris: ad Heb. j. Qui cum sit splendor glōrie figura substātie patris ⁊c. Sed in hac silitudine deficit cōnaturalitas: sicut i filiatiōe humana deficit coeternitas eo q̄ filius nō subito/sed successiue p motum genereꝫ. Oportet ergo ex diuersis similitudinib⁹ sensibiliū in diuinā cognitionē puenire: qz vna nō sufficit. Et hoc est qđ dicit̄ in libro Ephesini ꝙcilij. Coexistere semp patri filiū splendor tibi denuncier: impassibilitatez natiuitatis ostendat verbum: cōsubstantialitatē ꝓ tibi nomē filij denunciet. Nominamus ergo filium diuersis nominib⁹ ad exprimendā p̄fectionem eius que noie vno exprimi nō potest. Vt em̄ oñdat patri cōnaturalis dicit̄ filius: vt oñdat oīno similis siue in nullo dissimilis dicit̄ splendor: vt ostēdat coeternus dicit̄ splendor: vt ostēdat imaterialiter genitus/dicit̄ verbū. Scōa autē questio est: vbi erat ꝓbū: quā euāgelista soluit cū

subiūgit: (z verbū erat apd deū.) In hac aūt solutiōe dat intelligere distinctionem psonalē ꝓbi geniti a suo genitore: q distinctio ꝓsurgit ex opposita relatiōe originis. Genitū em opponit relatiue ad genitorez Oppositе aūt relatiōes nō possunt inesse eidē supposito vel psone: z ideo necesse est genitū verbū esse distinctū in psona a generāte: qđ notauit euāgelista cū ait: (z verbū erat apud deū.) glo. i. filius apd patrē sic̄ vna psona apd aliā. Ista ei distinctio significat p ly apd: qđ est ppositio: z tō distinctionē importat: q: ois ppositio ē trāstiua. Conuenīter aūt verbū dr esse apud deū z nō apud deitatē: q: ꝟ nomē deitas significat diuinitatē absolute z in abstracto sed hoc nomen deꝰ significat diuinitatē in supposito z q̄si ꝓcretiue. Si ergo ꝓbū diceret esse apud deitatē: p hoc significaret verbū esse distinctū nō solū a psona patrꝫ ꝫ etiā a deitate absolute sumpta: q̄ ē absurdū. Verbū ei dei est idē qđ sua deitas cū inter verbū z deitatē nulla cadat oppositio relatiua: q̄ possit eē causa realis distinctionis. Sed hoc nomē deus cū significet deitatē vt in supposito/habet ꝟtute significationis vocabuli supponere p q̄cūq; supposito diuine nature: sic hoc nomen hō pōt supponere p q̄cūq; supposito humanitatis. Qꝫ aūt hoc nomē deꝰ supponat determinate p psona p̄is z filij/habꝫ ex natura termini cui adiūgit: vt cū dr deꝰ generat deū. In subiecto em supponit p psona illa cui ꝓuenit generare .s. psona p̄is: ecōuerso in p̄dicato stat p psona cui ꝓuenit generari. i. p psona filij. Et sic cū dicit verbū erat apud deū: necesse est p ly deū stet ibi p psona patris ꝓpter distinctionē verbi qđ dicit esse apud deuz: q̄ distinctio importat ex ꝟtute huius ppositōis apud

Est aūt sciendū q ly apud significat q̄tuor: p q̄ q̄tuor obiectiōes ꝓtra fidei veritatē moueri possibiles determināt. Significat em subsistētiā i recto: qz ea q̄ subsistētiā nō habēt/ nō dicunt ꝓprie esse apd aliq̄d: sicut nō dicimꝰ albedinē esse apud hominē: dicimꝰ aūt hoiem esse apud hoiem q: vtercz subsistit. Secōo significat auctoritatē in obliq̄. Nō em ꝓprie dicit rex esse apud militē: sed miles apud regē. Tertio dicit distinctionē. Nō ei ꝓprie aliq̄s dicit esse apud seip̄m: sed vnꝰ homo apud aliū. Quarto significat ꝓiūctionē q̄ndā z societatē. Cū em aliq̄s dicit esse apud aliū/ significat inter eos q̄dā socialis cōiunctio. Scōm aūt istas ꝓditiones importatas in significatiōe hui⁹ ꝓpositiōis apud: ꝓuenienter euāgelista hāc clausulam secundam .s. (verbū erat apud deū) subiūgit ꝓme clausule. s. (in ꝓncipio erat verbū.) vt sic p istā scām clausulā excludant q̄tuor dubitationes: q̄ insurgēbāt ex duplici expositione clausule ꝓme. Si em exponat sic: in ꝓncipio. i. ante oia: insurgūt due dubitatiōes quaꝝ ꝓma talis est: Ante oia nihil erat, vbi ergo seu in q̄ loco verbū erat: si añ oia erat: Hec obiectio procedit ꝑm imaginationē eoꝝ q̄ ponūt nihil posse ꝓsistere sine loco. Credūt em q omne qđ est/alicubi .i. in aliq̄ loco sit. Hec aūt obiectio excluditur cū dicit: (apud deū) Designat em ly apud socialē ꝓiunctionē: vt sit sensus ꝑm Basi. Vbi ergo erat verbū: Rūdet euāgelista Apud deū: nō i aliq̄ loco: cū ibi circūscripti bile sit: sed apud patrē: q̄ nullo loco circūscribit vel cōprehendit. Secūda q̄stio est talis: Tu dicis q verbū erat in ꝓncipio .i. ante oia. Sꝫ qđ est ante oia/ nō videt ab aliq̄ precedere: cū illud a q̄ aliq̄d procedit videat ꝓius eo qđ procedit ab illo. Ergo verbū nō procedit ab alio. Sed hec obiectio excludit p hoc q ly apud importat auctoritatē in casuali seu obliq̄: vt sit sensus ꝑm Hila. A quo est ꝓbū si est añ oia: Rūdet euāgelista q verbū erat apd deū: q̄si diceret: Licet verbū careat ꝓncipio durationis: nō tñ caret ꝓncipio originis vel auctoritatis. erat ei apud auctorē añ oia. Si ꝓ exponat i ꝓncipio. i. in ꝑe: insurgūt due alie. Quaꝝ ꝓma talis est: Si verbū erat in ꝓncipio. i. filius in patre: verbū nō videt esse subsistēs nō qđ in alio est nō subsistit in se. Soluit aūt ꝑm ly q apud dē subsistentiā in recto z sensus est ꝑm Chrys. Verbū erat i ꝓncipio nō vt accidēs/ sed erat apud deū vt subsistens z hypostasis diuina. Secūda q̄stio est talis: Qđ est in aliquo/ non est ab eo distinctū. si ergo filius est in patre/ nō est distinctus a patre. Soluit aūt ꝑm q ly apd dicit distinctionē: vt sit sensus ꝑm Al

chul. ⁊ Be. Verbum erat apd deuꝫ .i. ſic erat in pncipio p ꝺſubſtãtialitatẽ nature: q tñ eſt apd ipm p diſtinctionẽ pſone. Sic g̃ p hãc clauſulã: ⁊ ꝟbũ erat apud deũ: oñdit ꝺiuctio verbi ad pncipiũ in natura: ſm Ba ſi. diſtictio ãt i pſona ſm Beꝺ. ⁊ Alcui. ⁊ ſubſtãtia verbi in natura ſm Chry. et auctoritas oꝛiginis pñis ad filiũ ſm Hi lariũ. Tertio aũt q̃ſtio ẽ: q̃d erat ꝟbũ: quã ſoluẽs Joãnes ait(⁊ deꝰ erat verbũ) Hec aũt eſt tertia clauſula q̃ Quenẽtiſſi me ponit poſt ſcõam. Quia em ꝺicerat ꝺ verbo: qñ erat ⁊ ubi erat: reſtabat ꝺicere q̃d erat: qꝺ ꝺicit: ꝺicẽꝺo (⁊ deꝰ erat ꝟbũ) id eſt verbũ erat deꝰ. Quia ei ꝺixerat ꝟ bũ eſſe apd deũ: ⁊ ly apud: ꝺicit diſtinctio nẽ: poruiſſet q̃s credere: q ꝟbũ erat apud deũ patrẽ diſtinctũ ab ipo i natura: ꝺ ad hoc excludẽꝺũ ſtatim ſubꝺit ꝺſubſtãtio nalitatẽ verbi ad patrẽ ꝺi. (⁊ deꝰ erat ver bũ) q̃ſi ꝺi. Nõ erat ſeparũ a patre p natu re diuerſitatẽ: cũ eſſet deus ſicut ⁊ pater

Sed notandũ eſt: q circa hãc clauſulã Origẽ. turpit errauit: ex modo loquẽꝺi q habek in greco. Cõſuetudo eſt em in gre co: q ꝓponũt noi articulũ qñ volũt deſig re diſtinctiõem quãdã. Quia g̃ in euãge lio Joã. huic noi qꝺ eſt verbũ: cũ ꝺr: i pn cipio erat verbũ: ⁊ ſic̃r huic noi qꝺ eſt deꝰ cũ ꝺicit: ⁊ verbũ erat apd deũ: apponit ar ticulus vt ꝺicat ly verbũ ly deum: ad ſi gnandũ diſtinctionẽ ⁊ eminẽtiã verbi ꝺi uini ad alia ꝟba: ⁊ pncipalitatẽ pñis in ꝺi uinitate. ſed tñ cũ ꝺr verbũ erat ꝺeꝰ: non apponit articulꝰ huic noi deꝰ qꝺ ſupponit p pſona filij. ꝺ blaſphemauit Origẽ. ꝺi. q verbũ nõ eſſet ille deꝰ q eſt pñ. i. deꝰ p eſ ſentiã: lz ſit verbũ p eſſentiã ⁊ deꝰ ptícipa tiõe: ſolꝰ ꝟo pñ eſt deꝰ p eſſentiã. Et ſic po nebat filiũ minoꝛẽ pñe. Sz hoc nõ eſt vez ſm Chryſ. Si em nunq̃ ponerek articu lus ad ly deus/ niſi qñ p̃ꝺicak de pñe nun q̃ apponerek qñ p̃ꝺicak de filio. Sed con trariũ huius apparet p duas autoꝛitates apli. Dicit em in epla ad Titũ: Expectan tes btãm ſpem ⁊ aduentũ gl̃ie magni dei: qꝺ de filio intelligit: ⁊ tñ in greco apponit artícul ad ly dei. Itẽ ad Ro. ix. ꝺr. Ebꝛs eſt ſup oia deꝰ bñdictus in ſecla: vbi etiã i greco apponit articulus. Et ſic ptz falſuz qꝺ Origẽ. finxit. Nõ aũt q̃re nõ apponit hic articulꝰ aſſignak a Chry. q. ſ. euãgeli ſta iã bis noiauerat deũ cũ apoſitõe arti culi: ⁊ ſõo nõ erat neceſſe iterꝫ replicare.

Quarta aũt q̃ſtio eſt quõ erat verbũ: ⁊ hãc ſoluit p q̃rtã clauſulã ꝺ. (h̃ erat in pn cipio apd deũ) Hec aũt clauſula pulcerrio oꝛꝺine introducak poſt p̃cedentẽ. Ex h̃ ei q euãgeliſta ꝺixerat q ipz ꝟbũ erat deꝰ: du plex falſus intellectꝰ inſurgebat apud nõ recte intelligẽtes. Vnus apd q̃ſdã genti les q ponebãt ꝺuo q̃ria pncipia ⁊ eoꝝ q̃ri as volũtates: vñ introducũt ioui pugnaſſe cũ ſaturno. Et hũc errorẽ ſecutꝰ ẽ Mani cheꝰ q poſuit ꝺuo q̃ria pncipia. ſ. deũ lucẽ ⁊ deũ tenebraꝝ. Et ꝺ iſtũ errorẽ ꝺr dñs: Ezech. xxx. Dñs deꝰ tuꝰ deꝰ vnꝰ eſt. Poſ ſent g̃ iſti i verbis euãgeliſte ſui erroꝝ ful cimentũ ſumere: ꝺũ aliũ crederẽt deũ eſſe apd quẽ erat ꝟbũ ⁊ aliũ ipm ꝟbũ. Hoc g̃ excludit euãgeliſta ꝺi. (hoc erat i pncipio apd deũ) q̃ſi ꝺi. ſm Hila. Ita ꝺico q ꝟbũ eſt deꝰ: qꝺ tñ nõ eſt hñs diuiſã deitatẽ: ſz eſt apd deũ in vna ⁊ eadẽ natura i q̃ ipe ẽ Itẽ ne p h̃ q ꝺixerat: ꝟbũ erat deꝰ: intelli gerek q hñet q̃riã volũtatẽ addidit q h̃. ſ. ꝟbũ erat in pncipio apd deũ. ſ. patrẽ. non diuiſuz ab ipo: ñ eꝝ: ſz hñs cũ eo idẽ titatẽ nature ⁊ ꝛoꝛꝺiã volũtatꝫ. Aliꝰ er roꝛ poterat elici ex pmiſſis ꝟbis ab arria nis: q ponũt filiũ minoꝛẽ pñe. q ꝺr ifra. ix. Pñ maioꝛ me ſt. Dicũt ei querſe intelligẽ tes filiũ eſſe minoꝛẽ pñe: ⁊ q̃ntũ ad eterni tatẽ ⁊ q̃tuz ad diuitatẽ. Vt g̃ euãgeliſta hoc excluderet addidit. Hoc erat in pnci pio apud deũ. Arriꝰ em pmã clauſulã. ſ. in pncipio erat ꝟbuz: admittit: nõ tñ vult q pncipiũ accipiak ibi p pñe: ſz p pncipio cre aturaꝝ: ꝺicẽs q verbũ erat in pncipio cre aturaꝝ ſic ꝺigniſſima creatura: ſz nequa q̃ pñi coeternũ. Sz h̃ excludit ſm Chry. p iſtã clauſulã: q h̃ erat i pncipio nõ ſolũ creaturaꝝ: ſz apd deũ. i. exq̃ deꝰ fuit. Nun q̃ em pater fuit ſolitarꝰ ſine ꝟbo. Itẽ ar rius p̃cedit q verbũ eſt aliq̃ mõ deꝰ: ſz tñ minoꝛ pñe: ſed hoc excludit p ea q̃ ſequun tur. Duo ei ſunt ꝓpria magni dei q Arriꝰ ſingularit patri attribuebat. ſ. eternitas: ⁊ oipotẽtia. in q̃cũq̃ g̃ eſt inuenire illa duo ille eſt verꝰ ⁊ magnus deus. Sz iſta duo

euãgelista filio attribuit. Nã ei attribuit eternitatẽ: cum dicit Hoc erat in ꝓncipio qꝫ deũ. i. verbũ nõ solũ erat in ꝓncipio creaturaꝝ: sꝫ i ꝓncipio. i. ab eterno apꝫ deũ accipiẽs esse ꝫ eternitatẽ ab ipo. Oportẽ tiã ꝙ ꝙ hoc qõ subdit (oĩa ꝙ ipm facta sunt) Si ꝙs ergo diligẽter cõsideret has ꝗttuor clausulas inueniet ꝙ illas destrui oẽs errores ꝙ insurgunt ꝛ verbi diuitatẽ Nã qdã hereticꝰ sic Ebion ꝫ Cherintus dixerũt ehm nõ ꝑextitisse btẽ virgini: sed ab ea sumpsisse essendi ꝫ durationis ꝓncipiũ ponẽtes eũ esse hoiem puꝝ: sꝫ diuinitatẽ ꝙ bona opa meruisse. Hoc ꝯ excludi tur: cuꝝ dicit: in ꝓncipio. i. ab eterno erat verbũ. Sabelliꝰ aũt ꝛfitebat illũ esse verũ deũ etnũ: dicebat tñ ꝙ nõ erat alia ꝙsona patris ꝫ filij: sꝫ vna ꝫ eadẽ ꝛfundẽs trinitatẽ ꝙsonaꝝ. Hoc aũt excludit cum dicit: ꝫ verbũ erat apud deũ. i. filius apꝫ patrẽ: sicut alius apud alium. Eunomius ꝛo oino posuit filium dissimilẽ patri. Et hoc excludit: cũ dicit: ꝫ deus erat verbuꝝ Arrius ꝛo dicebat filiũ patre minorem: qõ excludit cum dicit: hoc erat in ꝓncipio apud deũ. (Oĩa ꝙ ipum facta sunt) ꝛc. Hic euãgelista oũdit verbi virtutẽ ꝫ potentiã. Primo respectu existentiũ. Scõ respectu viuentiũ: ibi (qõ factũ est) Tertio respectu rationaliũ: ibi (ꝫ vita erat) Hoc em verbũ est esse existentiũ: Vita viuentiũ: ꝫ Sapiẽtia rationaliũ. Dicit ergo quantũ ad ꝓmũ (omnia) sꝫ visibilia ꝫ inuisibilia. Augu. Omnis forma: omis cõpago: omnis ꝛcordia partiũ ꝙ ipm. s. verbũ a patre genitũ facta sunt. i. ꝛdita ꝫ in esse ꝓducta. ¶ Et hoc arguit Augꝰ. Huiuꝝ nõ esse creaturã ꝛtra Arriuꝝ: qꝛ si oĩa ꝙ ipm facta sunt. ergo ipm verbũ nõ est factum. Nõ est em intelligibile ꝙ aliqd sit sibi ꝓpi ꝓncipiũ ꝫ causa essendi. Si autẽ nõ est factum: ꝯ est patri ꝛsubstãtialeꝫ coeternuꝝ Sed vitãdus est hic duplex errorꝰ Origenis. Unus est: qꝛ blasphemat spũmsctm: dicens illũ esse factũ inter oĩa: ꝫ sic esse creaturã. Hoc aũt est hereticũ cũ sit eiusdẽ substãtie: nature et gl'ie cũ ꝑre ꝫ filio. Juxta illud Dar. vl. Docete oẽs gẽtes baptizãtes eos in noĩe patris ꝫ filij ꝫ spũs ctusscti. Et iuxta illud. j. Joã. v. Tres sũt qui testimoniũ dant in celo: pater: ꝛbum ꝫ spũs sanctus: ꝫ hi tres vnũ sunt. Cum ꝯ dicit euangelista: oĩa ꝙ ipm facta sunt: nõ est intelligenduꝝ simpliciter oĩa: sed in genere creaturaꝝ ꝫ rerꝝ factaꝝ: tanꝯ dicat. Oĩa facta/ ꝙ ipm sunt facta. Scõs errorꝰ Origenis est: qꝛ ipe sic dicit. Oĩa facta a patre ꝙ ꝛbũ: sicut aliqd fit a maiori ꝙ minorẽ. Un ponit filium in rerꝝ pductione fuisse: quasi instrumentũ ꝫ organũ patris. Sed ꝙ ꝙ ista ꝓpositiõem ꝙ: nõ significet minoritas in obliq̃ seu verbo ptz ex pluribꝫ scꝑture locis. Dicit em apls. j. Corꝝ. j. loquens de patre. Fidelis deus ꝙ quẽ vocati estis in societatẽ filij eius. Ergo si ly ꝙ semꝑ significaret minoritatez in obliq̃: sequit ꝙ pater sit minor filio. Ad huius aũt dicti maiorẽ euidẽtiã oportet intelligere: ꝙ cũ dicimus patrẽ orari ꝙ filiũ ly ꝙ: notat aliquã causam orationis. Hoc aũt põt intelligi dupliciter. Uno modo ita ꝙ filius sit causa ꝫ ꝓncipiũ orandi ipi patri: qõ nullo modo ꝛcedit. Sicut em filius ipi ꝑri nõ est ꝓncipium essendi: ita nec orandi. Alio modo ita ꝙ filius habeat a patre virtutẽ orandi: ꝫ hoc verꝝ est. Nec tñ sequit ꝓpter hoc ꝙ filiꝰ sit minor ꝑre. Nã cũ dico aliqd orari ꝙ virtutẽ quã accepit ab alio: dupliciter itelligit. Aliqñ em illa virtus nõ est eadẽ dantis ꝫ accipientis: ꝫ tũc accipiẽs illã est dãte minus: ꝫ instrumentũ vel organũ eius: sicut deus dicit ꝙ celestia coꝛpa qꝛb virtutẽ orationã cõtulit multa ifimis inferioribꝫ agere. Aliqñ ꝛo vna numero ꝛtus est dantis illã ꝫ accipiẽtis: sicut est in ꝓposito: qꝛ. s. vna nũero ꝛtus est patris ꝫ filij: ꝫ illã habeat filius a patre: ꝫ tũc nõ oportet accipiẽs esse minus dante: ꝫ ꝛsequit er nec patre minor est filius: nec patris instrumentũ. Igit ly ꝙ nõ dicit habitudinẽ cause instrumẽtalis: nec suppncipalis: sic cũ dicit rex orari ꝙ ministrũ: sed cause subauctoritatiue. i. habẽtꝫ virtutez ab alio in qꝫ est auctoritas. Et ad hũc sensuꝝ dicit etiã habitudinẽ cause medie. Licꝫ aũt oĩa dicant facta ꝙ spmsctm: tñ magis ꝓꝑie dicunt ꝙ verbum oĩa facta sunt: qꝛ cũ ly ꝙ dicat habitudinẽ cause efficiẽtis ꝫ exẽplarꝫ: oĩa sũt facta ꝙ filiũ vtro qꝫ mõ: sꝫ ꝙ spmsctm ꝓmo mõ tm: cũ spiri-

tūssanc. vt sic nō dicat exēplar z silitudiez sic ꝓbum. Possunt etiā oia dici facta in filio ſm illud ps̄. Omnia in sapia fecisti: vt sit sensus: in ipo. i. virtute ei⁹: non tñ pro prie ab ipo vel ex ipo verbo ſm aliq̄ā: qa be ꝓpositiões in suo casuali notāt ꝓncipalitatē causalitatis q̄ nō est in filio: sed i patre. Et aduertendum est q̄ notanr dixit euangelista: facta: z non genita: ad excludendū errores eoꝝ q̄ dixerūt deū oia ꝓduxisse de suba sua (Et sine ipo factū ē nihil) Istam clausulam aliq̄ querse intellexerūt sic Manichei: q̄ ponebant duo ꝓncipia: Vnū. s. corruptibilū: z aliud incorruptibiliū. Dicit ḡ quersus Manicheꝰ: q̄ post q̄ ioannes dixerat: oia p ipm facta sūt: ne crederet verbum esse rex corruptibilium causam statim subiūxit: z sine ipso factū ē nihil, i. corruptibilia q̄ dicūtur nihil: eo q̄ eoꝝ esse continue transmutat z in nihilz tendit. Sed iste error ꝓcedit ex querso intellectu littere Non enim ly nihil ponitur ibi affirmatiue nisi forte respectu priuationum, que sunt in malo culpe sicut ipi intelligunt: sed negatiue: vt sit sensus: ita oia sunt facta p verbum vt nihil sit ꝓticipans esse seu factum q̄ nō sit factū p ipm Et ratio huius est euidens. Quicūq; em̄ aliquid facit oportet q̄ ꝓconcipiat illud in sapientia sua que est forma et ratio rei facte: sicut forma in mente artificis ꝓconcepta est ratio domus faciēde. Sic ḡ deus nihil facit nisi quod in intellectu suo ꝓcōcepit: et hec ꝓconceptio est verbum: q̄ seipsum dicit z omnia quecunq; facit: vt dicit Aug⁹. Vñ impossibile est q̄ pater aliq̄d operet nisi p filium: qui ē sapientia aeterno ꝓconcepta. Vñ dicit Aug⁹ lib. o trinitate. Verbum est ars plena omniū rationum viuentium. Et sic patz q̄ p̄ oia facit per filium qui est verbum eius. Juxta illud Prouerb. ix. Cum eo eram cuncta componens. Sed contra. Nam si ly nihil: tenet negatiue: supflue addituz est: z sine ipo factum est nihil. quia hoc poterat intelligi p id: omnia p ipm facta sunt. Solutio: Illa clausula addita ſm mltos multipliciter introducit. Primo ſm Chrysosto. ne alios ꝓverbū intelligeret facta solum illa que enarrat Moyses. i. visibilia. Et hac rōne apls dixit: omnia q̄ ipsū facta sunt siue visibilia siue inuisibilia. Et secūdo ſm eundē ne q̄s crederet p verbū facta: solus oia illa que alij euāgeliste narrant eum fecisse: vt illummasse cecos ꝛc̄.

Tertio ſm Hila. ad ostendendū q̄ verbum habet virtutem opatiuam ab alio: ne. s. intelligat pater excludi ab ista causalitate Nam ly sine ipo: valet ly non solus: vt sit sensus Non ipe solus est p quē facta sunt omia: sed ipe est vnus sine q̄ factū est nihil. q. d. Sic p eum facta sunt omnia: vt tñ pater omnia cū eo fecerit. Hec sanctus Tho. de mente Hilarij. Et videtur mihi q̄ intendat istum modum loquendi eē similē ei quo vtimur circa ꝓncipem z consiliariū: quia consiliarīi dicimus omia facere. i. sine eo fieri nihil: ita q̄ scōm expōit primū: vt. s. nō intelligat omnia facere ꝓncipaliter vt rex. In q̄dā āt omeł. que incipiūt Vox spūalis aquile: z a quibusdam attribuit Origeni: ponit aliā expōitio satis pulcra. Qđ enim apō nos dicit sine ipo: i greco ſm aliquos ponit extra ipm. Dic ergo euangelista q̄ ita omnia p ipm facta sunt: q̄ tñ sine ipo. i. extra ipm factum est nihil: vt ostēdat p verbum z in ꝓbo oia conseruari. Juxta illud Heb. j. Portrans omnia verbo virtutis sue. Artifex em̄ creatus non est causa rei nisi quantum ad fieri: sicut edificator est causa fieri domus sz non essendi. Subsistit enim in suis ꝓncipijs postq̄ facta est. Et ideo subtracta influentia edificationis domus nihilo min⁹ in esse conseruat. q̄ esse suū non dependet ab artifice. Sed artifex increatus, i. ꝓbus diuina (quod ita est ars q̄ etiā est artifex) est causa totius esse rei: q̄ntum ad sua ꝓncipia in q̄bus subsistit vnaquecq; res. Et iō quelibet res in esse ꝓducta indiget eius conseruatione z continua influentia ad hoc vt subsistat. Vt ergo ostenderet euangelista omnia dependere a verbo quantum ad fieriz q̄ntuz ad esse: dixit (sine ipo factū est nihil) id est nihil factum est extra ipm q̄ ipm ambit oia sua virtute mirabili: oia i esse cōseruās: sic sol ꝓseruat i aere lumē. Tertio mō exponit hec particula ſm Aug. z Ori. z mltos alios: vt p ly nihil intelligat pcm. Quia ꝙ euāgel. dixerat: oia

per ipm facta sunt: posset aliqs itelligere q etiā pctm fieret p ipz: ad qō excludēduz subdit: nihil. i. pctm factum est sine ipso. Pctm em nihil est: z nihil fuit hoies cum peccant. Nam pctm est actus hūan⁹. i. deliberat⁹: mal⁹. i. deordinat⁹. Ista autē deordinatio est pnatio debiti ordis: ois aūt pnatio nihil est. Cū igit ista deordinatio sit formal'r pctm sic ipe act⁹ material'r seq̄t q pctm formal'r et eēntial'r nihil est. Videm⁹ aūt q ars non ē causa alicui⁹ defectus p se in artificiatis: sed est cā pfectionis tforme. defectus aūt in artificiat̄ cōtingit ex duob⁹. s. ex puersa volūtate artifícis q agit pter regl̄as art̄. vel forte ex hō q nō bñ scit regulas artis. Verbū aūt diuinū est ars pfectissima plena oim rationū viuentiū z incōmutabiliū z habet voluntatē rectissimā. Et iō nullo mō pōt esse causa alicuius inordinationis mali culpe qō ab vltimo fine deordinat. Sed cā mali culpe est ipa volūtas ex libertate sua deuians ab arte incōmutabili. Sic g̃ ista vltima pticula addit ad oñendū verbi vniuersalem causalitatē: sm Chrȳ. vel virtutem verbi conseruatiuā sm Aug. vl' causalitatis puritatē: q. s. sic est causa boni q nullo modo pcti. (qō factum est in ipo vita erat) Hic euangelista oñdit verbū esse pncipium viuentiuz. Est aūt hic mltiplex punctuatio. Prima ē manichei q ex hoc mot⁹ est ad dicendū etiā lapides viuere: sic punctuās: Qō factū est in ipo. punct⁹. i. p ipm: vita erat: z ois viuebat. Sed hec expientia docet falsum. Scda est Aug. in hoc sensu (qō factū est) ex tpe id ē creatum in prima conditione: locis tpibusq; discretū: generib⁹ z formis numerisq; distinctū: sēsibilib⁹ z itelligibilib⁹ substātijs cōpactū z cōgregatū. Hec totū (i ipo vita erat) Vz em in se non oia sint vita: imo nec viuant: tñ vt sunt in verbo oia sunt vita: qa sunt deitas Iste aūt terminus: vita: triplicit̄ pōt exponi. Primo p ꝟbum: et tunc est sensus: Qō factum est in ipo ꝟbo erat vita. i. viuebat p ꝟbum: seu pmanentiam z conseruationem i eē habebat. Vñ Chrȳ. Nomen vite non solum conditionis ē: sed etiam prudentie. s. que est sm pmanentiā. Vñ etiam pbs dicit q omnes res viuunt per vitam primā. Vel potest exponi p participium: z tunc est sensus. Quod factum est in ipo vita erat: id est erat viuens i ipso sm rationem intelligibilem. quia in eo sūt rationes omniū viuentium sm Augustinum. Que rerum rationes seu similitudines: dicunt res: nō simpliciter sed in esse intelligibili. Sicut enim hec res demonstrata: puta Aristoteles est homo in eē reali: ita similitudo eius q̄ est in intellectu dicit homo in esse intelligibili. Unde etsi nullus homo existat i esse reali: adhuc ille qui p intellectū cōciperet hominē: vere posset dicere: homo est animal. s. in esse intelligibili non in esse reali. Hominē aūt esse aial i eē intelligibili nihil aliud est q̄ anial esse de intellectu homis. Sed hominē esse anial in esse reali: est hominē actu extra intellectum habere materiā sensitiuā. Sic ergo cū diuinū ꝟbum ab eterno omnia intellexerit: omnia ab eterno erant in eo: nō sm esse reale rez: sed sm esse intelligibile.

Sed contra: Aut esse rez reale erat in ꝟbo aut non. Si primū: ergo res erat in ꝟbo sm esse reale anteq̄ fierent. Si scōm ergo non omnia erant in ꝟbo. Ad h̄ dico: q ipm quoq; reale esse erat in verbo: sed i ꝟbo non erat reale esse rerum: sed itelligibile: ita q z ipm in ꝟbo fuit intelligibiliter sicut z alia. Semp em effectus sunt i causis non sm modū pprium: sed sm modum suaꝝ causaꝝ: sicut effectus interiores continent in sole sm modum solaris virtutis. Quia ergo pma z vniuersalis causa oim entium. s. ꝟbum diuinū viuit vita purissima intellectuali. ideo signanter dicit euāgelista q vniuersaliter non solum viuētia sed omne quod factū ē in ipo vita erat: qa omnia creata ēxistebant in purissima luce intelligentie ei⁹ sm quā viuit vita nobilissima z voluptuosissima. vt h̄. xp̄ū. meta. Vel pōt exponi ly vita p aduer. sm Orige. Et tunc ē sensus: Qō factū est ipo vita erat. i. vitaliter seu eternaliter. Eternitas em pprie est vita eterni. i. dei. Nam ōt: q omnia in ꝟbo vitaliter: causaliter z vniformiter subsistūt. Et dicit vitaliter. i. eternaliter: ne creatis videat derogare immutabilitati creantis. ex hoc sciz q aliqd ō nouo p̄ductū est. Hoc em fit sine aliq̄ mu-

tatione voluntatis verbi diuini quod ab eterno immobiliter disposuit in vitali luce sue sapientie: q creatura inciper in tali tpe: z non ante. Et sic creature tēporalis pductio est nouus effectus eterne voluntatis verbi diuini semp imobiliter pmanentis. Et istam immutabilē eternitatez optime determinauit nomie vite. Per vitam em significak eternitas q est vita continuans esse: cū eternitas fm Boetiū sit interminabilis vite tota simul z pfecta possessio. Jtez dicit causaliter: ne creatio videak derogare potestati. qz tota ratio facti est potētia faciētis. vñ nō eguit materia: qz cuncta creata pduxit p actuz qui in agente est z nō in re acta. Jtē dicit vniformiter: ne videak derogare diuie simplicitati: quia tam multiplicia z varia fecit. Omnia em sunt in ipso vniformiter: sicut docet in tribus exemplis. Primuz est de sole: in quo est vniformiter fm vnam simplicē virtutē z causaliter omnis multitudo terrenascentiuz. Scōm est de puncto: quod est centz ad quod ꝯcurrit infinitus lineaz numerus ab ipso pductarū: ꝯmis ipm sit simplex. A centro em ad circūferētiam infinite linee trahi possunt: cū circuli superficies in infinitū sit diuisibilis. Tertiū est de arte artificis: in qua res multiplices vnū sunt z in anima eius viuunt. Verbi gratia: Faber qui facit arcam primo habet in mente sua: deinde fabricādo extra ponit. Arca aūt facta putrescit: sed tamē ex illa que est in mente sua pōt aliaz fabricare. Arca em in ope nō est vita: sed in mente: qz. s. viuit in mente artificis vbi est artificiatū anteꝯ fiat. Et sic cuz dicit (vita erat in ipo) ly in fm primā expositionem dicit habitudinē cause efficiētis. fm aūt aliam dicit habitudinē essendi in aliquo: sz fm tertiā dicit habitudinē ad exēplar eternū in quo omnia ꝓexistebāt vita intellectuali z indepdibant vt subsisterēt in ꝓpriis naturis. Tertia punctuatio est Origenis. Pro qua scito: q cum de deo vel filio dei aliquid dicak tripliciter. s. fm se tm siue absolute: vt deus: z cōparatiue ad nos tm: vt redēptor: z vtroq modo: vt sapiens viuens: in secundis ac tertijs potest addi ly factus: etsi nō in pmis vt dicatur factus nobis sapientia z redēptor: non aūt deus. Jgitur Origē. sic legit: Quod factū est in ipo: punctus: vita erat: volens p hoc significari factū esse vt verbū qō in seipo erat vita: sit nouiter factū vita nobis: inq̄ntum nos viuificauit. Jdeoq statim subdik (z vita erat lux hominū) Sed licz sentētia sit vera: tñ expositio est extorta. Quarta est Hilarij. ij. de trinita. ꝓtualiter. Pro qua sciendū est: q siqs eēt pater habēs filiū paulatim ptingentē ad pfectā ꝓtutē patris vt in bumanis: pater multa faceret p ipm: que tamen nō faceret sine eo. Quia ergo aliqs suspicari posset: q quedā alia ab illis oibz que p filiū facta sunt: fuerint facta nō p filiū: nec sine filio: ideo postꝯ dixerat euāgelista: oīa p ipm facta sunt: z sine ipo factū est nihil: fm Hila. ad excludendū illū sensum: subiungit: qō factum est: punctus: in ipo. p ipm. s. factū est: z nō solum nō sine ipo. Et ratio huius subiungit cū dicitur: Vita erat. Licz em viuēs possit esse impfectū: tamē in ipa vita absolute nō potest ꝓcedere impfectum vt aliqd fiat non sine ipo: z nō p ipm filiū qui est vita. Quinta punctatio est in qua ly in: dicit habitudinē ad materiā siue subiectū: z tunc punctatur sic: (quod factū est in ipo) id est circa ipm: vt incarnatio: passio: resurrectio: fm Hila. z Amb. (vita erat) id est cā vite nobis. Vñ infra. ix. Ego sum resurrectio z vita. Vñ ait Amb. Jpius diuinitas vita est: ipius passio: mors: vulnus: sanguis sepultura z resurrectio vita est vniuersoꝝ Hec ille. Sexta punctatio est oīno diuersa fm Chrys. Jpe em vult q id quod dicit q factum est totū includak sub pma clausula: vt dicak sic (sine ipo factū est nihil quod factū est) Et hoc dicit fm eū ad excludendū illoz errorē: qui dicebant spiritūsanctū esse factū a verbo z ꝓsequēter esse creaturā. Quia ergo euangelista dixerat: sine ipo factū est nihil: ne crederet aliqs: q pdicta locutio se extenderet ad ꝓsonam spiritussancti: euāgelista determinat intellectū ꝓprium cum addit ad predictaz clausulā (quod factū est) acsi dicat: Sine ipo factū est nihil: nihil dico quod factuz sit: z nō includitur persona spiritussancti:

que nox est facta: sed originata a patre z filio p processuz amoris. Quod ꝯo postea sequitur (in ipo vita erat (introducitur ꝑm eum ꝓpter duo. Unū est vt ꝓducti onem omniū rex ostendatur indeficien tia causalitatis non solū ad res ꝓductas: sed etiam producendas: quasi diceret. In ipo vita erat: qua non totū ꝓducere potu it: sed etiam qua indeficiente influxum et causalitatē absq; minoratione dispēdio habet ad res cōtinue ꝓducendas: vtpote sicut fons viuus qui non minoratur ex cō tinuo defluxu. Aqua ꝯo non viua z colle cta cum fluit minoratur z deficit. Psalm. Apud te est fons vite. Secundum vt ostendatur gubernatio rerū etiam esse p verbum. Quia em in ipo vita erat osten ditur q non produxit res per necessitatez nature: sed per voluntatē z intellectum: z q res ꝓductas gubernabat. Et qz Chry sostomus est tante autoritatis in suis ex positionib; apud grecos: q vbi aliqd ex posuit in sacra scriptura nullam aliam ex positionem admittunt: ideo in omnib; li bris grecis sic inuenitur punctuatuz sicut punctuat Chrysostomus. scz hoc modo: Sine ipo factū est nihil qō factū est. Ali qui autē istum modum legendi reprehen dendum putant: quia ly quod factum est ꝑm eum esset superfluuz: cum ly nihil seu nullum ens quod ei equipoller habeat ly ens distributum solum pro actis.

Sed posset dici q superfluit apud be ne concipientes: z tamē necessario apponi tur ꝓpter alios: vt ipe dicit. Credo autem cum sub vna littera scripture sint multi sen sus litterales: vt supra dictū est: tamen vnus aliquando sit alio planior et princi palior in scribentis intentōe: q principali ter sensus euāgeliste sit punctuādo eo mo do quo punctuant latini z multi alij greci scilicz sic: Et sine ipso factum est nihil: pū ctus: Quod factū est z c. Et ratio est: quia euangelista in prima parte euāgelij vsq; scilicet ad illum locum: fuit homo: sic con catenat sentētias omnes. Primo de essen tia verbi: z Secūdo de eius potētia: ibi: Omnia per ipum facta sunt: vt finis pri me sit principium secunde. Quam conca tenationē punctuatio Chrysᵒ, soluit. Nec est instātia de illa sentētia: hoc erat in ꝑn cipio apud deuz: quia ly hoc: sumitur pro verbo quod fuerat finis prioris (Et vita erat lux hominū) Hic ostendit euange lista q verbum diuinū est principiū illumi natiuū per quod producuntur rationalia z ponit tres clausulas in quaꝝ prima de scribit quandā vniuersalem lucē dicens: (Et vita) id est verbū vel filius in quo vi uunt omnia. (Erat lux hominū) Nō autē dixit: angeloꝝ: licz sit lux eoꝝ. Primo ꝑm Chrysᵒ. quia intēdit tradere noticiam de verbo ꝑm q ad salutē hominū ordinatur Secūdo ꝑm Orige. quia nomine homi num intellexit omnē intellectualem crea turam: z hoc a fortiori: qz angeli magis il la luce participant. Erat inq; lux. f. mani festās seipam mūdo tripliciter Primo per scripturā. Unde Orige. Eloquia di uina diuina z eoꝝ oino scipies intellectum: id est cognosces verbū. Hec ille. Secū do p creaturā. Sensu inqt eo: poteo fa mas ac pulcritudines ꝑspice sensibilium. z in his oīb; nihil tibi veritas declara bit ꝓter ipm qui fecit oīa. In pulcritu dine em z decore artificiati: relucet pul critudo z decor artificis. Hec ille Ter tio p assumptā humanitatē. Unde dicit idem Origenes. Lux est dominus Jesus christus qui in humana natura omni ra tionali nature seipm manifestauit: fueq; diuinitatis qua patri equalis est abdita mysteria. Hec ille. In seda clausula po nit eiusde lucis irradiationē dicens (z lux in tenebris lucet) Hoc aūt exponitur pri mo ꝑm naturalem theoriā sic: Sicut em aer per se non lucet sed tenebrosa substan tia est: capax tn radij solarꝫ: ita natura no stra per se cōsiderata est quedā tenebrosa substantia: sed tamen capax lucis diuine sapientie. Insuper aer dum solis radios ꝓcipit non dicitur p se lucere: sed lux solis que in eo apparet. Similiter nostra ratio nalis natura dū diuinū lumen possidet: z non p se res intelligibiles vt deū z ea que sūt fidei recognoscit: nō dicitur lucere per se: sed lux diuina in eam supueniens z ap parens. Lux ergo in tenebris lucet: dum verbum quod est luxz vita hominū in no stra natura que tenebrosa est lucere nō ꝓ

finit:eam continēdo ⁊ conseruando ꝑ naturam ⁊ reformando ꝑ gratiam. Notā dum est autem ꝙ verbum est lux hoim: Primū ꝑ modū obiecti: quia a solis hominibus.i.intellectualibus creaturis est cōspicabile. Secundo per modū cause efficientis: qz ē causa nostri lumis. Tertio formaliter: nō in se sed in sua participatiōe ⁊ similitudine: qz ipsum lumen quo formaliter videm⁹ est quedā participatio ⁊ similitudo luminis diuini. ſm illud .P̄s. Signatū est sup nos lumen vultus tui domine. Sed quoniā ipa lux increata oīm creature incōprehensibilis est: subdit tertia clausula in qua declarat lucis subtractio: cum dicit (⁊ tenebre eam non cōprehenderunt) quod exponit Primo ſm Origē. ꝙa nulla creatura pōt comprehendere istā lucem.i.intelligere: quid vel q̄lis sit de⁹. Illud em̄ intellectu comphenditur: quod p̄fecte ⁊ totaliter intelligit. Scōo exponit ꝑ allegoriam sic: Tenebra est humanum genus: originali peccato infectum. Quasi ergo si aliquis querat. q̄re non omnes illuminauit cū verbū dei sit lux? Rñdet tacite dicens: Lux q̄ntum est de se lucet in tenebris.i.in humano genere cui ostendit sue veritatis cognitionē ꝑ scripturam: ꝑ creaturam ⁊ ꝑ p̄sentiam suam: qua mundo visibiliter corporalis apparuit in carne assūpta: sed tenebre.i.oīes uniuersaliter peccato obscurati vel specialiter iudei: eaz .ſ. lucem se offerentē non comprehenderūt .i. cognitionem eius non acceperunt: ꝙa oculos agere noluerūt: se ꝓparādo. Chrys. Sicut solari radio nō est frui non aperiētem oculos: ita nec claritate hac participare nisi expandērē vehementer anime oculum. Hec ille (Fuit homo missus a deo)

Tractatur⁹ euāgelista de humanatiōe verbi. Primo ptractat de eius p̄cursore ꝙ missus est tāq̄ lucifer ante solem: vt homines disponeret ad lucis inaccessibilis verbi susceptionē ⁊ p̄ceptionē. De ioanne aūt loquens euangelista tria declarat: sz eius dignitatem: ⁊ eius vtilitatez: ibi (hic venit) ⁊ eius a verbo distantiam: ibi (non erat ille lux) Quantū ad Primū dicit (fuit homo). ſ. natura humilis: sz officio sublimis: qz (missus a deo) q̄si ei⁹ nūcius: honorabilis vocabl'o: vtpote (cui nomē erat ioannes) deo. ſ. disponente ⁊ ordināte. Dicit em̄ ioannes idem qđ in q̄ est gratia.

Est aūt sciendū ꝙ pitiores grāmatici interdū ad ostētationē sui ingeny ꝓtermissō cōi vsu excogitāt noua: nō tñ meliora veteribus: sed q̄ iudicio carēt existimāt ꝙ non bñ dicak nisi ꝑ nouitatē. Dicūt igit moderni: cui nomē erat ioāni: q̄ mō loq̄ndi Hieronym. q̄q̄ vtik in vita beati Pauli p̄mi eremite: sz codices sacri grauitatz causa vtuntur ntō casu. Dicit g̃ homo ad tollendas hereticoz p̄fidiā q̄ dixerūt illū fuisse ange lum: eo ꝙ dñs de ipo introducit illō Malach.ij. Ecce mitto angelū meū. Sed homo fuit: vt dicit q̄ntum ad nature conditionē: angel⁹ aūt ibi dict⁹ est: aut ꝓpter officij dignitatē: qz angel⁹ idē est qđ nūci⁹ et ille nunciauit chm̄: aut ꝓpter vite puritatem: qz lz homo fuit: tñ habuit angelicaz puritatē. Item dicit homo ad ostendendum conuenientiā officij eius. Debebat em̄ de luce increata testificari hominib⁹. ⁊ ideo debuit homo esse cōnaturak aliis: vt sic eum possent intelligere. Tertio homo dicit ad subleuandā hominū fiduciā. Si em̄ hoiem fragilē ⁊ infirmū de⁹ tantū sublimauit: vt eū suū faceret p̄cursorez nullus hō de seipo desperare debet. Sed ne ꝙs dubitaret huic homi credere: quia ois homo mendax: iō dicit (missus a deo) vt ex hoc ſm Chrys. credas q̄cunq̄ dicit esse verba mittentis. Vñ angel⁹ dr cui⁹ ꝓpriū est nihil ꝓpriū dicere. Cū aūt ſm sācti Tho. tripl'r aliqs mittak a deo. ſ. ꝑ inspirationē Esa. xlviij. Misit me dñs ⁊ spiritus ⁊ interiorē inspirationē: ⁊ ꝑ apertaz visionē Esa. vij. Audiui vocē dñi dicētz: quē mittāz̄. Et ꝑ prelati missionē q̄ gerit ꝑsonam dei: ſm illud .ij. Co.ij Si cui donauī ꝓpter vos in ꝑsona chr̄isti. Joannes potest dici missus duobus primis modis Cauendus est aūt Origenis error. Dicit em̄ omnes aīas sik ab initio fuisse creatas: sz postmodū ſm diuersa merita diuersis corpibus alligaras. Sic g̃ posset ꝙs. intelligere Joannē missum a deo in hūc mundum q̄si ꝑus extitisset in alio: sic ⁊ fili⁹ dei dicitur missus i carne. Hic em̄ sensus est hereticus: quia humana ania creādo in-

fundit corpori infundendo creat. Nam de iacob et esau dicit Ro. ix. Cum nondū nati essent aut aliqd egissent boni aut mali. In his em verbis apli habet q̄ anime illor parulor ante natiuitatē sua nulla habuerūt merita. Dicit g̃ missus: q̄ postq̄ fuit homo nat⁹ de⁹ ex spūali reuelatione misit illū ad p̄dicandū et baptizandū. Vel potest dici missus: non quia p̄fuit i alio mundo: sed quia p̄fuit ab eterno in diuina p̄uidētia. Fuit ergo magne hūilitatis: qa homo magne auctoritatis: quia missus a deo. magne sanctitatis/ quia nomē ei erat ioannes. i. in quo est gratia: sic em interp̄tat. Cōperebat aūt ei hoc nomē Primo: quia maxime in eo diuina gratia abundauit: Luc. j. Spūsancto replebit adhuc ex vtero matris sue. Itē secūdo: q̄ ab ipo inchoauit tempa gratie. Mat. xv. A diebus ioannis baptiste regnū celoꝝ vim patit. Vel tertio ad oñdendū q̄ a deo non fuit p̄ter sua merita missus: sed p̄ter diuinā gram et misericordiam. j. Cor. xv. Gra dei sum id q̄ sum. Deinde euangelista declarat vtilitatem missionis ioannis. Dicit ergo (hic venit) voluntarie obediēdo mittenti eū a deserto (in testi. vt testi. phiberet de lumine). s. verbo: q̄tum ad eius miraculosam cōceptionem et natiuitatem. Et nota q̄ p̄bum supra lucem dixit: hic aūt appellat lumen: q̄ lux dicit in suo fonte consistens: puta in sole: sed lumen vt in alieno corpore est: puta in aere. Et similiter verbum in se lux est: sed in hūana natura lumen. et sic de eo nūc tractat (vt omnes crederēt p illum) Ecce finis et fructus huius testis et testimonij eius: vt. s. omnes homines susciperēt irradiationem veri lumis. Duplex est aūt eius irradiatio vel participatio. s. p̄ fidem et p̄ apertā visionem. Et prima est via ad secūdā: quia nisi credideritis non intelligetis: Esa. vij. Sm aliā litterā io dicit vt omnes crederent p illum. Nō em statim apte eū cognoscerēt. Crederēt inquā per illū/ sed nō i illū: q̄ fides innitit prime veritati que infallibilis est.

Sed hic oritur questio Manichei: qui negat oīa testimonia p̄phetar̄ de christo. Dicit em q̄ frustra ioannes et alij ei testimoniū perhibēt: quia est lumē purissimū lumen aūt se et alia manifestat: ideo non indiget manifestari ab aliquo. vnde videtur superflue dictū/ vt testimoniū perhiberet de lumine. Sed a sanctis multiplex assignatur rō/ quare christus voluit a p̄phetis hoc testimonia. Vna est sm Chrys. et Dionysius. Quia qd̄ in se clarum est et certum: alicui potest esse dubiū et obscurū: et p̄ñr indiget manifestari: non p̄ter se/ sed p̄ter infirmitatem alteri⁹. Sic g̃ christus non p̄ se egeb⁹ ioannis testimonio vl alterius. vñ Joā. v. dicit: Ego testimoniū ab hoie non accipio. Sz hmōi testimonia fuerūt necessaria p̄ter hūanā infirmitatē cui ipe lumen imp̄oportionatū erat. Ideoq̄ quidam hoies p̄ alios sunt de rebus diuinis illuminati: vt alij ab eis humano mō cognitionē acciperent diuinor. Et ideo dicit: vt omnes crederent p illū. Origenes aūt assignat tres alias rationes. Et prima e: Quia lz ipe p̄ter se huiusmodi non indigeat: tamen hoc voluit fieri vt q̄sdam homines exaltaret. Sicut em de⁹ potest oia per seipsum immediate p̄ducere sine adminiculo alicui⁹ creature: et tñ cōmunicauit causis creatis vt possint et ipe causare et facere: vt nobilitent creature/ quasi coagentes creatori. Sic etiā mat̄ re sui cognitionē dedit q̄busdam hominib⁹: et per illos alios ad se adduxit et se eis manifestauit: q̄ cuius totum p̄ seipm potuisset explere. Secūda est: quia miracula p̄que christus manifestauit seipsum mūdo: temporaliter facta transierūt et pauci illa viderūt Testimonia aūt scripturar̄ stabilia sunt et ad posteros quenerunt: et hac ō causa miracula sunt adiuncta. Tertia est: quia homines ad fidez conuertendi diuersimode dispositi erant. Quidam em per miracla: q̄dam per rationes et argumenta magis mouent. j. Cor. j. Judei signa petunt: et greci sapientiam querunt. Ideo christ⁹ vtroq̄ modo voluit manifestari: vt omnib⁹ p̄uideret congruentem medicinā Sed h obijcit contra hoc q̄ dicitur (vt oēs crederent per illum) quia cum non oēs crediderint: videt q̄ beatus Joannes et deus sint suo fine frustrati. Sed ad hoc dicitur q̄ duplex est finis. s. in se et in altero. sic finis medici in se est mederi: in altero ꝓo ē

sanari. Frustrari ꝯ fine in se dicit imperfectionem: non autem fine in alio. Nam sic dicit Phus: non semp sanat medicus: nec rhetor semp persuadet: sed si nihil omiserit ō contingentib⁹: cum perfecte operatū dicimus. Testimonium ꝯ z doctrina ioānis ordinabat ad hoc vt omnes homines in ch̄m crederent: sed q̄ non omnes crediderint: fuit ex stulticia z peruersitate eorum: z sic habuit finem in se ꝯtrarium. Vel dicendum q̄ finis Joannis fuit facere quod in se erat: vt omnes crederēt, z similiter est frustratus secundo: non primo z principali. Finis autem dei ab eo voluntatis in missione ioannis antecedenter fuit vt omnes crederent: non autem ꝓsequenter. Que autē vult antecedenter: nō semp implent. Dicit autem quis velle antecedent illud quod vult ꝯtum in se est z ꝑm suam naturam consideratū: vt iudex vult vitam omniū ciuium. Consequenter autē vult ḡs illud quod vult omnib⁹ consideratis: vt iudex latronem mori ꝓsiderata ei⁹ malicia. Deinde ponit distinctionem int verbū z ioannem dicens (nō erat ille lux) .i. ioannes non erat verbū in quē credere deberent: sed supple missus erat (vt testimoniū phiberet de lumine) i. verbo icarnato Sed contra. Videt ēm q̄ ioannes esset lux: q⁹ dicit Matth. v. Vos estis lux mundi. Rñdeo: videmus in corporalib⁹ q̄ quedam lucent z lucem habent a se: vt sol: quedam ꝓo lucent z lucem habent ab alio: vt luna. Sic etiam in spūalibus vna lux est fontalis z prima: lucens q̄dem sed non illuminata: que est deus. Alia est secundaria z participata: que est in sanctis. Sancti ergo dicunt lux inq̄ntum habent lucem quandā spūalem: gr̄am. s. et sapiaz: q̄ quam etiam alios illuminant. Magis ꝓprie tñ dicunt luminaria .i. vasa lucis cōtentiua. Unde z ioannes dicit lucerna Joan. v. Erat ḡ lux q̄ participationem: z nō erat lux q̄ essentiam. Orig. Lucerna ardens erat: sed non ꝓprio igne succensus: ardebat lucens: sed non ꝓpria luce lucebat. stella matutina erat: sed non a seipo ꝓprium lumen acceperat: sed gr̄a ipius quem precedebat in eo ardebat z fulgebat. Hec ille (Erat lux vera.) Hic agit euangelista de incarnatione verbi: de quo dicit: (erat lux vera) Est autem sciendum q̄ verum aliquando diuidit contra falsum: aliquando contra figurale: aliquando contra participatū vel participans. In mundo ergo fuit multiplex lux. Prima fuit falsa. s. scientia mundana: quā habuerunt phi: de quibus dicit ad Romanos. j. Euanuerunt in cogitationibus suis. Alia fuit vera q̄dem sed figuralis: vt scientia legis z ꝓphetarū. Tertia fuit non falsa neq⁹ figuralis: sz tamen participata: vt scientia apostolorum Verbum igit est lux vera: non falsa neq⁹ figuralis neq⁹ participata: sed per essentiam suam. Item lux vera. i. purissima z clarissima: que omnia respicit z nullis inficit sordibus. Un Augustinus. q. lib. de libero arbitrio. Veritatis z sapientie pulcritudo nec peragit tempore nec migrat locis: nec nocte intercipitur: nec vmbra includitur nec corporeis sensib⁹ subiacet. Cernentes se mutat in melius: a nullo in deterius commutat. Hec ille. Vel vera. i. incōmutabilis: quia (vt dicit Augustin⁹) veritas est incōmutabilis. Id enim solus vere est quod incōmutabile est Est autem notandū q̄ lux corporalis est p̄ncipiū generationis in istis inferioribus: quia radius solaris ꝑm Dion. ad generationē corporum visibiliū confert: z ad vitam ipa mouet: nutrit z auget. Secundo est p̄ncipiū manifestationis omniū visibiliū. Unō ad Ephesios. v. Omne quod manifestat lumen est. Unde z omnis color in lumine. i. per lumen videtur: ꝑm Phm. Tertio est p̄ncipium pulcritudinis omniū corpor. Pulcritudo enim consistit in debita proportione partium: z claritate decenter suffusa. i. ꝑm conuenientem colorez. Sic etiā lux spūalis. i. diuinum verbum vel diuina sapientia: est p̄ncipium z causa quare aliq̄d ꝓducit: Ps. Omnia in sapientia fecisti. Et quare aliquid scitur z manifestatur: ꝑm illud Ecci. j. Fons sapientie verbū dei in excelsis. Et quare aliquid decorat. Un Dionysius dicit q̄ deus ō: pulcritudo sicut ois consonantie z claritatis causa. (Que illuminat omnē hoiem venientem i hunc mundum.) Omne enim quod est per participationem derivat ab eo quod est p

essentiam. sicut omne quod est ignitum ē ignitum ab aliquo qđ est p essentiā ignis. Quia ergo verbum est per essentiam lux: oportet q̄ omne lucens luceat per eius p̄ticipationem: z ideo verbū illuminat oēm hominē. Est autem notandum q̄ Origenes hic distinguit triplicem mundum .s. superiorem: qui est substantiarum immaterialium. inferiorem: qui est corporeorū. z medium: qui est hominum ex corpore z spiritu compositorum. Potest autez addi quartus: qui est peccatorum rebus mundi fruentiū: de quo quarto dicitur. j. Joānis. ij. Omne quod in mundo est: concupiscentia carnis est: aut concupiscētia oculorum: aut superbia vite. Item Joānis. xvj Plorabitis z flebitis vos: mundus autez gaudebit. In primū venit homo p̄ contemplationem vl̄ spūalem generationem. In secundum per generationem carnalē. In tertiū viuendo p̄ rationē. In quartū inherendo creature per inordinatū amorē. Si ergo quod hic dicit intelligat̄ de aduētu hominis in primū mundum: sic pōt dupliciter exponi. Primo. s. de homie venīte in superiorem mundū per baptismi regenerationez: z talis illuminat̄ nisi ponat obicem seu fictus accedat: quia recipit lumen gr̄e. sic exponit Orig. Scōo vt venit in illū p̄ contemplationē: sic per homines intelligunt mentes. Mens enim hominis cuius sit principale in eo / dicit totus homo sicut rex totum regnū: z vnūquodq̄ dicitur esse illud quod est principale in eo: p̄m Phm. ix. ethicoꝝ. Tunc autem precipue mens a deo illuminat̄: cum ascendit in cōtemplationē diuinorum. ij. ad Corinth. iij. Nos aūt reuelata facie zc̄. Si aūt intelligatur de aduentu in secundū mundum/ sic potest exponi tripliciter. Uno modo vt intelligat̄ de illuminatiōe naturali. Omnis em̄ homo qui nascit in hoc mūdo ab eterna luce recipit lumen intellectus vel rationis. Alio modo vt intelligat̄ ō gratuita. Omnibus em̄ hoibus quātū in se est/ lumē infundit: q̄uis nō omnes illud recipiant. Dionysius. ij. ecclīastice hierar. Semp̄ intellectualibus vultibus: diuinus expansum est lumen: nostrūq̄ est recipere vel nō recipere de lumine sibi p̄sente. z isto modo exponit Chrys. Tertio iterꝝ exponit̄ de lumine gr̄e: vt sit accōmoda distributio: z sit sēsus q̄ predicta lux illuminat lumie gratie omnes qui illuminant̄. Licet ergo non illuminent omnes: tamen nullus illuminatur nisi per hoc lumen. hec aūt est expositio Augustini. Et ponit exemplū de magistro qui docet omnes pueros ciuitatis: non q̄ oēs pueri doceant̄: sed quia nullus nisi per ip̄m docetur. Si autem intelligatur de aduentu hominis in tertiū mūdum: sic exponit Ambrosius de viuentibus modo humano rationabiliter sic dicens: Illuminat illū q̄ ad imaginem z similitudinē dei viuit: q̄ se hoiem esse cognoscit vt refugiat equoꝝ libidinē: ferarū rabiez: lepusculoꝝ formidinē: vulpium fraudē: rapinam lupoꝝ. Hec ille. Potest etiā exponi de aduentu in quartū mundū. s. i peccatum Tales em̄ ceci sunt/ indigētes lumie non vt intrent talē mūdū: sz vt ide exeāt z intrēt ad p̄mū mūdū vl̄ ad scōm vel tertiū Ad hos aūt illuminādos spūalr̄ chr̄s venit Matth. ix. Non veni vocare iustos: sz peccatores ad penitentiā. Sed si q̄ non illuminant̄ inexcusabiles sunt: quia ista lux vera est: z illuminat q̄tū est de se oēm hominē venientē in hunc mundū. Unde ad maiorē expressionē inexcusabilitatis eorū q̄ non illuminant̄ur/ subiungit (in mundo erat) quasi diceret. Hoc visibile p̄sens eis aderat. Posset em̄ aliquis dicere: Si lux illuminans est: quomō illuminat: cum nō omnes illuminent lumine suo: Et respōdet: qr debuerant cognoscere (Nam i mūdo). i. in vniuersitate condita (erat) etiā aū incarnationē. s. p̄sentiaz sue diuinitatis: z potentiā: regendo z gubernādo mundū nō vt pars mūndi: sed vt factor eius. Unde erat in mūdo vt in speculo suo: vt i domo sua: vt in opere suo (Et mund⁹ p̄ ip̄m factus est) Hoc dicitur/ quia ista est causa q̄ in mundo esset: quia mūdus per ipsum factus est. Semp̄ em̄ causa debet esse cōiuncta effectui: si est causa in fieri z in esse. Vl̄ hoc dicit ne aliquis ex hoc q̄ dixerat lucem esse in mūdo crederet q̄ ab eterno in mūdo fuisset. Si em̄ mūd⁹ fact⁹ ē post

ꝑ. sez nō fuit/habet initiū: nec erat lux in mūdo ab eterno: sz postꝫ factus est mū/

Et notandū est ꝙ cū dicit ꝓ (dus. ip m/quinꝫ possunt notari: rōne huius ꝓ positiōis per. s. Identitas opationis ꝫ patre z filio. Distinctio ꝓsonalis vtriusꝫ. Auctoritas in ꝑe respectu filij: causa efficiens in filio respectu facture: z causa exēplaris. Quāuis aūt sic cognoscere potuerint: tñ noluerūt. vñ subdit: (Et mūdus) mundi amatores ſm Greg. z Augusti. et Chrys. vel ſm Orige. mūdus. i. homies mūdū inhabitātes (eum) sz esse creatorē z redemptorē mūdi (nō cognouit.) cognitione speculatiua: quia nec ꝓ scripte legis symbola: nec per visibilis creature paradigmata: vt dicit Orige. Nec cognitōe practica: siue per affectū: qz cum deum cognouissent/nō sicut deū glorificauerūt: Ro. j.

Et nota ꝙ licz philosophi cognouerint deū naturaliter: tamen mysteriū trinitatꝫ ignorauerūt: z ꝙsequenter verbi ꝓsonā similiter. Quia ergo in mūdo existens ꝓ diuinitatē nō est agnitus: hōo (in ꝓpria venit:) ꝓ assumptionē humanitatis: in ꝓpria in/quā ꝓmo. i. in mūdū: qui ab eo factus est ſm Orige. Vel scōo in ꝓpria. i. inter iudeos ſm Chrys. qui fuerūt dei populus peculiaris. z dicunt eius ꝓpriꝫ ratōe electionis in Abraā: rōne redemptiōis ab egypto: rōne dationis legis: rōne cultus specialis: rōne missionis filij: q̄ nō est missus nisi ad oues q̄ perierāt domus isrl: Mat. xbei. xv. Vel tertio in ꝓpria venit. i. in natura humanā: quā cōdidit z assumpsit (z sui). i. quicūqꝫ homines: qui sunt sui creatione: (eū nō receperūt (sz in carnis infirmitate miraclis coruscantē: nō receperūt inquā ꝓ fidē. Vel sui: id est iudei vl eius cognati eū nō receperūt: sicut Messiam z creatorē suum: imo offenderunt/eiecerūt z occiderūt: ſm Chrys. Vel nō receperūt per amorē: quia gratie obicem posuerūt. Quia tamē nō omes eum repulerunt: sed quidā receperūt per fidē z amorē: subdit: (Quotquot aūt) id est omnes cuiusqꝫ sexus vel ꝙditiōis vel etatis vel status vel gentis: qui receperūt eum.) scilicz intellectu ꝓ fidem: z in affectu per amorez: (dedit eis potestatē filios dei fieri) Ad cuius euidentiā sciēdū est/ꝙ filij dei dicunt aliquiper assimilationem ad deū. Est autē triplex assimilatio spiritualis hois ad deum. Una quidem est in presenti vita per infusionem gratie: qua adoptamur in dei filios. ad Rom. viij. Nō accepistis spūm seruitutis iterum in timore z. Alia est ꝓ opez perfectionē: Matth. v. Diligite inimicos vestros: benefacite his q̄ oderunt vos: vt sitis filij patris vestri. Alia est ꝓ adoptionē glorie que perficit in beatis: z ꝯtuz ad animā: quia vt dicit. j. Joan. iij. Cum apparuerit/similes ei erimus: qz videbimus eum sicuti est. Et ꝯtū ad corpus: quia reformabit corpus humilitatis nostre: ad Phil. iij. Si ergo loquamur ō potestate qua quis potest fieri dei filius per gloriam z perfectas operationes: ista verba non habēt difficultatem: quia ista potestas est gratia: qua habita potest facere homo opera meritoria: z ꝙsequenter adipisci gloriā. Si vero loquamur de filiatione per gratiaz insurgit dubitatio: qz gratia nō est in nostra potestate: vt videt/loquendo de potestate nature. loquendo autem de potestate gratie/tunc hoc ꝑpum quod est habere talē potestatē: sz gratiā est esse filios dei. Ideo dicendum est ꝙ iustificatio per gratiaz que fit in adultis: requirit motum liberi arbitrij z consensus. Et quia in potestate hominis est vt ꝙsentiat: ideo dedit eis potestatē filios dei fieri. Dedit igitur potestatē suscipiēdi gratiam dupliciter. Uno modo gratiā ꝓparando z hoib ꝓponendo: sicut qui facit libū z ꝓnit homi ad legendū: dicit dare potestatē legendi. Gratia autē est facta ꝓ chm z nobis ꝓposita: non quasi seorsum ab aia chs gratiā creauerit cum sit accidēs: qō in substātia creat vel potiꝰ ꝙcreatur: sed qz instituit sacramenta q̄bꝫ gra in nobis fit. Ulū grāz fecit dupliciter. Primo quasi remouēdo phibēs. i. placando deū sic medicina facit sanū q̄ remouet malos humores. Et scōo fecit eā in sua causa. i. in sacris. Alio mō mouendo libez arbitrium ad susceptionē gre: iuxta illō Thren. vl. Cōuerte nos dne ad te z ꝙuertemur: q̄

dicat ꝺa oblata bona recipe nō valemus nisi ea recipe largiaris. Ista potestas nō est ipa gra gratū faciens: sed est inuitatio z motio: seu vt ita dicā adiuuatio ad gratiam ꝯsequendā. Ista aūt duo deus oīb quantū in se fuit exhibuit: sed quidā non ꝯsenserūt motiōi diuine. Vñ dic Chrys. Nō dicit euāgelista: fecit eos filios: quia opus est studio nostro. Hec ille (Dedit ḡ eis potestatē filios dei fieri) p grām adoptionis: qō est magne dignitatis. j. Joā. iij. Videte qualē charitatē ⁊c. Jtē magne vtilitat; q si filij z heredes Ro. viij. (his q̄ credūt in nomie eius). i. in re z virtute nominis eius: qō est emanuel: ꝑm glo. scz his q̄ credūt chm esse vez deū z vez hominē. His inq̄ data est hec potestas. Et lz sint multi alij articuli quos oꝑtet credere: iste tñ specialiter facit filios dei. Congruū em̄ est vt q̄ credunt filiū dei esse filiū hominis: ap̄ꝑ ꝓpter dignitatem sue nature quā in illo adorāt: fiāt filij dei p adoptionē. (Qui nō ex sanguinib) sup̄ple nati sūt filij p adoptionē. Grāmatice aūt loqndo: sanguis nō habet plurale: pluraliter tñ dicit ex sanguinib: q in greco habet plurale: vel vt oñdat q plura ꝯcurrunt materialiter. i. plura materialia ad generatiōem carnalem. Concurrit em̄ semen maris et femie: lz vnū hoz ꝑm phm sit materia ex qua fit proles. s. semē vel sanguis femine. aliud aūt lz sit q̄d materiale: tñ nō est causa materialis: sed est causa efficiēs ꝓxima. Vñ in hoc ostendit q spūalis filiatio nō cōuenit cum carnali in causa materiali: et ꝯsequēter q neq̄ in causa motiua: cū subiungit (neq̄ ex voluntate carnis) Aug⁹. i. ex ꝯcupiscētia mulieris: q̄ debet esse subiecta homi: sicut caro spūi. Et dicit mulier ꝑm aliq̄s caro: q ꝓma. i. Eua formata est de carne. i. costa viri. Gen. ij. (Neq̄ ex voluntate viri) i. ex ꝯcupia virili. Orige. Carnis noie femineū: viri ꝯo noie masculinū designauit habitū. Hec ille. Appetitū ꝯo omnē vocat voluntatē. Et isto modo ꝯcupiscētia carnalis tā viri q̄ mulieris dicit volūtas. Sctūs Tho. aūt vult q p hec duo intelligant duo ꝓncipia seu motiua ad carnalē generationē: que sunt: voluntas z appetitus sensitiuus: quoz ꝓmus dicit voluntas viri: z secūdus voluntas carnis. Sed siue sic siue sic intelligat ex his non nascimur filij dei: sicut neq̄ ex sanguinib (sed ex deo nati sunt) id est diuina virtute z opatione. Unde ly ex nō dicit causam materialē sz effectiuā: q̄ est diuina virtus: filios dei efficiēs p baptismi regenerationē: p fidē z interna inspiratio nem. Vel dicit causam exēplarē. i. ex deo nati sunt p imitationez. Sicut em̄ dicit s. Thomas ly a: denotat semp causam mouentē: z intellige q̄ñ dicit causam z nō ꝑncipiū motus. Et ly de: causam materialē z effectiuā ꝯsubstantialem: quia dicimus fabrum facere cultellū de ferro: z patrem generare filiū de seipō: q̄. s. aliq̄d sui concurrit aliquo modo ad generationē filij. Et ly ex: causam materialē z efficientem: nō tamē ꝯsubstantialem: z intellige necessario: licz aliquādo eam possit dicere: q̄ filius dei ꝓcessit ex patre. Igitur viri iusti dicuntur nati ex deo: quia non sunt de eius substātia: sed de filio naturali singulariter dicit q̄ de deo patre nat⁹ est. Hec ex illo. Ex his aūt verbis arguūt heretici q generatio hoim non sit a deo. Nam vt dicunt filij dei nō nascunt ex sanguinibus: id est ex cōmixtione seminis materialis z femine: sed filij diaboli. Ex hoc aūt arguūt ꝯsequnter q matrimoniū sit peccatum. Sz error iste ꝓcedit ex manifesta ignorātia. Joānes em̄ facit distinctiōem inter carnalē z spūalem generationē: vt p ferat spiritualem carnali. quia spiritualis est a deo imediate. carnalis ꝯo mediante cōmixtione maris z femine. Non aūt sequitur q si sint iste due generationes alio et alio modo q ꝓpter hoc vna sit a deo alia a diabolo. sed vtraq̄ est a deo: vna tamē imediate: alia ꝯo mediantib causis secundis: id est masculo z femina: quib deus virtutem generatiuā contulit z ꝯseruat. (Et verbum caro factum est) Hic docet euangelista modum quo verbū venit ad nos ne alicui incredibile videretur q nos sumus effecti filij dei. Origenes. Si filius dei factus est homo: quid miruz si homo credēs in filium dei: filius dei futurus sit Hec ille. Verbum ergo quod erat in ꝑncipio apud deū (caro factum est) id est ve-

rus hō p synecdochen. Vl' sm Chrys. sub iūgit (z verbū caro factū est) Ad ostēdendū q verbū habz ptātē: vt det ptātē filios dei fieri. Sed cū verbum dei sit incōmutabile: quō pōt in eo intelligi aliq factio: vt dica tur caro factū? Ad hoc dr q debet sic expo ni lra (Verbū caro factū est). i. factū ē vt verbū esset caro seu ver? hō: nō q deitas sit uersa in humanitatē vel ecōuerso. sed q deitas traxit humanitatē ad participatio nē sui ee. sicut z aīa trahit cibū dādo ei ee humanū: inq̄ntū facit cibū esse carne hūa nā vel os z hmōi. Vel verbū caro factū est .i. carnē assūpsit: sicut hō fit albus p assūpti onē albedinis. Verbū igit caro factū est: nō p sui mutationē: sz p carnis assūptiōez ita q factio nō ponit mutationē i verbo: sed in assumpta natura. Dicit em verbum caro factū p vnionē ad carnē: vnio aūt est rela tio: relatiōes aūt nouit' dicte de deo p re spectū ad creaturas ñ importāt mutatio nē ex pte dei: sed ex pte creature nouo mō se habētis ad deū (Et habitauit i nobis) id est in nra natura: sm Chrys. z Hilar. sz habitu inuent? vt hō. Et in h notant tria. Primo diuine z humane nature di stinctio p h q dicit in nobis. i. in natura nostra. Q̄ō em inhabitat aliqd distinguitur ab eo qō inhabitat. Sed verbū diuinū ihabitat naturā humanā in chr̄o: q: i ipo habitat plenitudo diuitat? corpal'r. Col. ij. Ergo natura verbi sm quā est de? remanet distincta a natura hūana/sm quā est hō. Et in h excludit error eox q dixerūt aliqd verbi i carnē uersum: sicut cū ex farina fit panis: z pseq̄nt naturas esse pmixtas. Et eox q dixerūt naturā diuinā cōuersam i humanā. Cū em credam? aiam icorporeā vniri corpi: ita q ex his fiat vere vnū: sil'r credere debemus iubam diuinā icorporeā vniri aīe z carni: ita q ex tribus substātijs. s. dīitate: aīa z carne sit vn? chr̄s. ita tñ q nec natura dīitat? uersa sit i aniam vl' carnē: nec ecōuerso. sicut nec caro in aiam: neq̄ ania i carnē uertit: nec ābe nature irelligant? stituere vnū tertiū distinctū ab vtrisq̄. Scdo notat nature diuine impmutatio in hoc qō dicit/z habitauit: qa habitare dicit ab habitu sm aliq̄s. Vel saltē ista habitatio fuit per h q habitu est chr̄s inuētus vt hō. Habit? aūt nō mutat habentē: sed ecōuerso. qz habitus pticipat formā habentis: z nō ecōuerso. Sic adammō se habet in ista beata vnione verbi ad naturā humanā. Ipsa ei eleuatur ad participandū esse suppositi eterni. ipo tamē supposito impmutabili p manēte omīno. Tertio notat vnionis p petuitas: p hoc q dicit: z habitauit in nobis. Semp em (vt dicit Chrys.) fili? dei hoc tabernaculū inhabitauit: ita q etiam in mortis triduo verbū diuinū remansit psonal'r vnitū illi btē anie exist̄ē. (in inferno: z etiā corpi iacenti in sepulcro. Nunq̄ em verbū diuinū relict substātiales ptes humane nature. Vel habitauit in nob. i. inter nos apl̄os familiarit' uersat? e. Q̄ō ido addit: vt oñdat mirabil' odescēsio filij dei ad hoies inter q̄s sic uersat? est: vt videret q̄s vnz ex illis. Non solū em voluit hoib? assimilari in natura: iegetiā in uersatione z familiari quictu: absq̄ tñ pctō: vt sic hoies dulcedine sue uersatiōis allecti ad ipm uerterent. Est aūt circa illā sententiā: verbū caro factū est: multiplex error deuitand? sm diuinas scripturas: z fidei chr̄iane sniam. Prim? est Eutycetis: q dixit diuinā z humanā naturā sic in chr̄o fuisse cōmixtas: vt eadē fuerit natura dei z hois: acsi verbū vel aliqd eius sit uersum in carnē z nō assumpserit carnē. ℣ illud: Ego do? z nō muto: Malach. iij Scōs est Arrij. q lz nō crediderit verbū i carnē mutatū: sed q eā assumpserit: tñ dixit q assumpsit carnē sine aīa: loco cuius anie ibi erat verbū. ℣tra illō Matt. xxvj. Tristis ē aīa mea ꝛc. Tert? fuit Apollinaris: q dixit verbū assūpsisse aiam: sz sensitiuā tñ z nō intellectiuā: loco cui? i corpore chr̄i dixit esse verbū. ℣tra illō Mat. vij. Mirat? est ihesus: qō nec in diuinita te nec in aīa sensitiua nec i carne chr̄i inueniri pōt. Iste aliqñ secut? est Arriū: sz ꝓp̄ aīcroritates coactus est in chr̄o aliquam animā ponere. Preterea chr̄s sm hoc nō assūpsisset carnē humanā: quia sicut non est caro sine aīa: ita nō est caro humana sine aīa hūana: q̄ est intellectiua. Sed contra. Si em assumpsit carnē sic animatā: quare euāgelista mentionē nō facit d ani

ma intellectiua. Rñdeo. Primo vt ostenderet veritatē incarnatiōis: ꝯ manicheos dicētes ꝟbum assumpsisse carnē phantasticā tm̄. Secō vt ostenderet maiorez dignationē dei assumentz nō solū aiaz rōnalem: verꝝ etiā carnē magis a se distantem. Tertio vt oñderet veritatē z singularitatem vnionis in christo: qz in alijs hoibus vnit̄ deꝰ ꝑticulariter ad animā solū. Quarto vt oñderet ꝓgruitatē humane reparatiōis: qz hō p carnem infirmabat. Sed cōtra: Si ꝟbū caro factū est qz carnē assumpsit: ergo nō dixit euāgelista: verbū carnē assūpsit: sed caro factū est? Rñdeo: vt excluderet errorem Nestorij dicentz in chō fuisse duas psonas z duos filios. s. dei zygmis: q si esset verus: falsa esset hec/ deꝰ factꝰ ē hō: qz impossibile est alterꝝ duoꝝ singulariū diuersoꝝ suppositō p̄dicari de altero, z iste est quarꝰ error. Quintꝰ est eoꝝ q non intelligētes modū incarnationis/ dixerunt in chō esse q̄dem vnam psonā dei z hois: sed duas hypostases vel duo suppositā. s. humanū tpale: z diuinū eternuz. Sed ꝑm hoc ista saluari nō pōt/ deus factus est hō: z ista/ homo factus ē deus. et iō hec opinio damnata est in q̄nto concilio (Et vidimꝰ ⁊c̄) Hic euangelista declarat diuinū ꝟbi excellentiam. Continuat āt ista ps ad p̄cedentia: vt sit ergo argumentū eiꝰ qō dixerat ꝟbum caro factum est, q.d. Ex hoc scio qō ꝟbum dei est incarnatum: qa ego z alij apli (vidimꝰ gl̄iam eius.) Cum aūt de q̄busdam hominb⁹ legit q apparuerunt gl̄iosi: sic de moyse dr: Exo. xxxiiij. q facta est facies eius splendida: vel cornuta ꝑm aliam lr̄am. posset aliqs vl̄ere q ex hoc non pōt argui q ille homo fuerit filius dei/ qz gloriosus apparuit. iō subiungitur (gl̄iam quasi vnigeniti a pr̄e.) acsi dicat: Gl̄ia eius non est quasi angeli vl̄ moysi vel helie aut helisei sed quasi vnigeniti. Est aūt hec gl̄ia quā ioannes z q̄dam alij viderūt/ singularis: z eius singularitas cōsistit in quatruor. Primo i testimonio patris: qō reddit filio in mōte thabor. Secundo in subiectione angelorꝝ ministrantium sibi Mat. iiij. cum añ homines eēnt angelis subiecti. Tertio in obedientia totius nature. Matt. ix. Qualis est hic: qa mare z venti obediunt ei. Quarto in mō docendi vel operandi: qz loquebat tanq̄ dominus z ptātem habens Mat. v. Ego aūt dico vobis. Vñ in fine illius ꝑmonis dicit q erat docens: quasi potestatem habens. Moyses aūt dicebat: Hec dicit dominus. Item faciebat ꝓpria auctoritate miracula. Mat. j. Quenam est hec noua doctrina: qz spiritib⁹ ⁊c̄. Illō aūt quasi nō est nota similitudinis: sed est expressiuum veritatis. Et est simile ꝑm Chrys. sic si aliqs vidisset regem cum multiplici gloria incedentem: z interrogatus ab aliquo qualis rex iuisset: volens totam illam multiplicem gl̄iam breuiter aperire vnico ꝑmone explicaret dicens/ q ipse icederet sicut rex. i. sic regem decebat. Et ita facit euangelista de verbo incarnato: qz non valens gloriam eius exprimere/ dicit eam fuisse quasi vnigeniti. i. sicut decebat vnigenitum dei patris, acsi dicat: Itavidimus eū sanctitate vite pollere: doctrina p̄clara et gl̄iosissimis miraculis coruscare: sic i morte sua celestia corpora imutare: sic victoriose a mortuis resurgere: sic mirabiliter ad celos/ imo sup omnes celos sua ꝓtute cōscendere: sic denicq̄ in missione spūssti corda discipulorꝝ plena cognitiōe ꝟitatis illustrare: vt nullus nisi insan⁹ dubitare possit ipsum fuisse verū filiū dei: vnigenitum singulari z inestabili gl̄ia decoratū. Vnō subiungit adhuc de ista gl̄ia dicens: Vidimus inquā (Plenum gratie z ꝟitatis.) Qō ꝓponit primo ꝑm Bedam z Orig. sic: Plenum gr̄e q̄ntū ad humanitatez: et ꝟitatis q̄ntū ad diuinitatez: que est ꝟitas prima z purissima. Secundo sic: Plenus gratie i affectu: qz plenus fuit charismatib⁹ spūssancti z veritatis intellectu: quia ab instanti conceptionis habuit scientiam diuinā z humanā. Vel plenum gr̄e: vt remittat peccata: z veritatis: vt impleat promissa. Vel possunt quarto ꝑm sctm Thomā ista verba exponi ꝺ vnione ꝑsonali humane nature ad ꝟbum diuinū: z de perfectione anime eius et de capitis dignitate. Quantū em̄ ad primū fuit christ⁹ plenus gratia Ad hoc em̄ alicui datur gratia: vt vniatur deo p illam. Tūc ergo aliqs gratia plen⁹ est: quādo perfectissime deo vni

tur. In christo autē est vnita humana natura nature diuie in vnitate suppositi. Et ideo est inuenire ibi plenā z pfectā ꝯiunctionē ad deum: qz talis fuit illa vnio vt oīes actus tam diuine ꝙ humane nature essent actus eiusdē suppositi seu psone. Fuit ergo plenus gratia chīs ſm humanitatē: inquantū hoc singulare donum ex mera gra nullis p̄cedentib⁹ meritis accepit vt esset illa natura in persona filij dei. Fuit etiā plenus veritate: qz humana natura in christo quenit ad ipam veritatem diuinā ratione vnionis psonalis: itavt veraciter dicatur q̄ ille homo demonstrato christo est veritas p̄ma. Vñ dicit Col. ij. q̄ in ipo sunt oīes thesauri sapiētie z scientie dei absconditi. Hec miruz: qz vt ibi post pauca subdit: In ipo habitat plenitudo diuinitatis corpaliter. Et sic ꝙtuz ad scōm fuit plenus gra incarnatū eius ania fuit plena gratia: qa oīa dona spūssancti accepit absq; mensura: Joan. iij. Non em̄ ad mensuraz dat deus spūm. Et sicut dicit Aug⁹. sicut in singlis membris corporis est vnus sensus cois. i. tactus. in capite ꝙo sunt omnes. ita oīes gratie sunt superabūdanter in capite christo: in alijs ꝙo sanctis est vnum cōmune donū gratuitū: id est charitas. in diuersis ꝙo sunt diuersa specialia: quia diuisiones gratiaz sunt j. ad Cor. xij. Et plenus veritate: qz ei⁹ anima p̄ciosa aliquo modo cognouit omnem veritatē z scientiā. Vñ dixit ei Petrus: Domine/tu omnia scis: Joan. vlti. Quantū etiā ad tertiū incarnatum est caput ecclie dicit plenus gra: incarnatū fecit gratiam iustificādo. qō lex non poterat: vt patz Rom. viij. Fecit etiā veritatē incarnatū figuras legis/ z patrū pmissiones adimpleuit Item dicitur plenus gra: qz ꝑ ꝙm in nos gratiosis verbis effudit dicēdo Luc. xxj. Omnis populus manicabat. i. mane venire studebat cē. Et veritate: qz nō docebat in figuris z enigmate: sed in veritate z apte. Hec ex illo.

Dñica infra octanā natiuitatis domini. Textus euangelij Luce capitulo. ij.

E Rant ioseph z maria mater iesu mirantes sup his que dicebant de illo. Et bñdixit illis Symeon: z dixit ad Mariā matrē eius: Ecce positus ē hic in ruinam z in resurrectionem multoz in israel: z in signuz cui contradicetur. Et tuam ipsius animaz ptransibit gladius: vt reuelentur ex multis cordibus cogitatōes. Et erat Anna prophetissa filia Phanuel: de tribu Aser. Hec processerat in diebus multis. z vixerat cum viro suo annis septē a ꝙginitate sua Et hec vidua erat vsqz ad ānos octogintaquattuor: q̄ non discedebat de tēplo ieiunijs z obsecrationibus seruiēs nocte ac die Et hec ipsa hora supueniēs cōfitebat dominoz loqbat de illo omnibus qui expectabant redēptionē israel. Et vt perfecerunt oīa ſm legem domini: reuersi sunt in galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer aūt crescebat z ꝙfortabat plenus sapiētia Et gratia dei erat cū illo.

Rat Joseph z maria mater Jesu mirātes cē.) Luce. ij. In p̄senti euāgelio tanguntr tria puncta: que sunt Prenunciatio: cōfirmatio: z ꝙsummatio.

Quantū ad p̄mū litteraliter sciēdū est q̄ ea que in p̄senti euangelio dicunt/ sunt facta quando beata virgo post partum z circūcisionem filij in die sue purificatiōis iuit ad templū: z Symeon accepit chīm in brachijs suis. Dicit ergo sanctus Lucas: (Erant pater eius z mater.) Sciendum est ſm Bedaz q̄ Joseph dictus est pater christi: quia ita erat cōmunis fama non quia vere ita esset. ſm Augustinū ꝙo in li. de bono ꝓiug. hoc idō est: qz ioseph

vere fuit marit⁹ z ꝟiunx Marie: vñ mul⁊ to melius potuit dici pater chr̃i ꝯ si filiū aliunde adoptasset. (Mirātes sup̄ his q̄ dicebant de illo) nō solū a symeone: vt ōt san. Lucas: ꝫ etiā ab angelo⁊ a pasto⁊ibꝫ ꝑm Orige. z a magis ꝑm alios. Est aūt hic vna magna dubitatio: quō .s. Maria poterat mirari de his q̄ audiebat. nā admiratio est de re insolita z cognita: vt ꝑz j. Metaph. Beate aūt ꝟgini ista nō erāt incognita: q⁊ erat edocta ꝑ angelū z ꝑ⁊phetias: q̄s ꝑm Orige. z Amb. z legebat z intelligebat. Jdeo ꝟsequens est q̄ mirari nō potuerit. Ad hoc rñdet ꝓmo / q̄ ꝫ bta virgo sciret talia: ꝑe tñ potuit admirari: q⁊ qō vno modo scit: alio mō ignora tur. sicut chr̃s multa sciebat ꝑ inspiratiō nē / que ignorabat ꝑ experientiā. Vñ q̄n illa experiebat vere mirabat: ꝑm q̄dā: vt habet Matth. viij. de fide cēturionis. Alio modo rñdet sanctus Tho. ꝑm ea q̄e dicit sup̄ Matth. s. q̄ duplex est admiratio. Una q̄ est ex ignorātia: z ista non cadit in habēte sciam. Alia q̄ est ex magnitudine rei: vt cū aliq̄d ꝑ imaginationē apphendi tur vt magnū: z ista ꝟuenit habēti noticiam rei de q̄ mirat. Possumus etiā dicere tertio q̄ bta ꝟgo ꝫ sciret q̄dā eo⁊ que de chr̃o dicebant: tñ etiā q̄dā ignorabat: vt puta q̄ esset Symeoni reuelatus et promissus: z ō his mirabat. Postq̄ aūt Symeon (de cui⁹ verbis isti mirabant (cōpleuerat q̄ de eo dicere voluit: cōuertit se ad Joseph z mariā. vñ ōr: (Et bñdixit illis Symeon.) Sz ꝙ: Quia bta virgo maior erat Symeone: ḡ ab eo nō debuit bñdici Ad hoc rñdet ꝓmo / q̄ Symeō fuit minor bta Maria ꝯtū ad meritū: ꝫ nō q̄ntum ad effectū: q⁊ erat sacerdos ꝑm alios Vel dico sc̄o q̄ bñdicere ꝑm san. Tho. sup̄ ep̄la ad Ro. xij. ꝟtingit triplicit. s. enūciatiue laudādo z magnificādo: z impatiue causando bonitatē z sanctitatē in eo q̄ benedicit: z optatiue. s. optādo z desiderādo bona. Bñdicere ergo impatiue cōuenit soli deo ꝑ auctoritatē: cuius bñdictio est causa bonitatis z sctitatis in nobis. ꝑ ministeriū aūt ꝟuenit mīstris dei: ꝫ bñdicere laudādo aut optando ꝟuenit cuilibet. Vñ z sctūs Lu. dicit q̄ symeon bñdixit deū. s. laudādo z optādo gl̄iam ei. vel in eius gl̄ia cōplacēdo. Si ḡ bñdixit deū: q̄d mir̄ si isto mō bñdixit marie z ioseph. Sed q⁊ bñdictio ista fuit cōis marie z ioseph: eo q̄ pater esset putatiu⁹: Jdeo ꝑm Aug. li. de bono ꝟiug. vt oñdat euāgelista q̄ solius marie sit filius⁹ veraciꝫ dñs Jesus chr̃s: subiungit: (Et dixit ad Mariā matrē eius: Ecce posit⁹ est hic in ruinā z i resurrectionē multo⁊ in isr̄l.) Jsta autem multipl̄r exponunt. Primo vt recitat Orige. vt dicat saluato⁊ in ruinā infideliū: z in resurrectionē credētiū ap̄lo⁊ z alio⁊ esse a deo posit⁹: q̄ō ꝑm Grec. intelligendū est ꝯtū ad tpalē destructionē z disꝑsionē iudeo⁊: z etiā ꝯtū ad spūalē salutē: a q̄ ceciderunt ꝑ infidelitatē. Sed ꝟtra istū modū exponēdi arguit sic. Nā si saluato⁊ positus est in spūalē ruinā: esset causa pcti: q̄ō est falsū. Ad hoc ḡ rñdet Greg. nisc. dicēs: Diuinū ꝓpositū est salus z deificatio singulo⁊: casus autē subleuatio ꝟsistit in plurīū intentiōe credentiū z nō credentiū Hec ille. Et itēdit dicere q̄ aliq̄ ex bonis opib⁹ chr̃i sumpserūt occasionē ruine: cū tñ chr̃s intēderet eos exaltare ꝯtum i se erat. vñ Chr̄ys. dicit / q̄ saluato⁊ erat sicut lux q̄ ōlectat oculos sanos: z infirmos ꝟturbat. Nō ergo fuit causa ruine / sed occasio: non data / sed assumpta. Jtē arguit sic: Si chr̃s ex⁹ posit⁹ in ruinā multo⁊: sequit q̄ aliq̄ boni cecidissent i aduētu chr̃i: q⁊ ruere nō poterāt nisi q̄ stabāt: q̄ō est falsum: ⁊ꝓtra Greg. nisc. Ad ꝟ dicit Grec⁹ q̄ dicunt aliq̄ tunc cecidisse: non q⁊ de bonis sint facti mali: sed q⁊ de malis facti sūt peiores: z ꝟsq̄nter merebant maiorē penā: puta dānationē eternā z tpalē ruinā ciuitatꝫ hierl̄m. Alio mō exponit ꝑm eūdē Orige. vt aliq̄s dicat ruere q̄n in eo peccatum occidit z destruit: resurgere ꝟo q̄n post pcta virtuose ꝟuersat. Chr̄ys. Resurrectio q̄dē est ꝟuersatio noua. Cū em̄ lasciuus cast⁹ efficit: auar⁹ misericors: atro⁊ māsuet⁹: resurrectio celebrat. Dicit q̄dē pctm̄: resurgit ꝟo iusticia. Hec ille. Sed ꝟ (Et in signū cui ꝟtradicet (nō q̄dē ꝯtum ad e⁹ volūtatē bñplaciti: iuxta illō Job. xj Si subuerterit oia: q̄s ꝙdicet ei; sed ꝯtū ad volūtatē signi: q̄ est ꝑceptū vel ꝟsiliuꝫ

z quantū ad aliqua alia. Vñ hoc triplicit̄ ter exponit̄ ꝑm glosas. Nā signū triplicit̄ sumit̄. Primo ꝓ re aliq̄d aliud significāte: eo modo q̄ circulū taberne signū dicimus Alio modo sumit̄ signum ꝓ miraculo ꝛo modo q̄ dicit̄ Act. vj. q̄ Stephanus faciebat ꝓdigia z signa magna in ꝓplo. Tertio modo sumitur ꝓ eo quod signat: id ē distinguit z discernit aliq̄d ab alijs: ad q̄ aspiciendū est: sicut vexilla que discernūt milites: z charta que distinguit locū ad quē sagitta est iacienda: Glosa: ergo sumēdo signū ꝑmo modo: dicit chr̄m esse positū in signū rōne euangelij q̄ significat facta chr̄i: cui euāgelio ꝓtradicit̄ a multis in multis: vtputa in hoc q̄ dicit Matth. x Veni separare hoiem aduersus patrē. Sz scdo modo sumēdo positus ōr in signum ratiōe miraculoꝝ q̄ fecit z que circa eū facta sunt. Oīa em̄ vt dicit glo. q̄ de chr̄o narrant̄ sunt signa: puta q̄ nat⁹ est de virgine: q̄ resurrexit z hmōi: quib⁹ ab infidelibus ꝓtradicit̄. Sed tertio modo sumēdo ꝑm glosam positus est in signū ratiōe crucis q̄ est chr̄iano ꝝ vexillū: ad q̄ respicere debēt oēs chr̄i milites exītes in ꝑlio aduersus inimicū. Huic signo ꝓtradicit̄: q̄ cū sit mundi salus z redēptio: ab aliquib⁹ dicit̄ esse aliq̄d ridiculosum z latronum supplicū. Possumus aūt z aliter exponere. Nam signū aliq̄n ēst aliq̄d ad q̄ aspiciunt hoīes: vt signū ad sagittandū: z sic chr̄s rōne miraculoꝝ z doctrine z conuersatōis sue dict⁹ est metaphorice signū q̄ in se ꝓuerrebat oc̄los oīm. Huic signo ꝓtradixerūt iudei q̄ ad miracla dicentes Marc. iij. (in beelzebub). i. ꝑ ꝓtestē maximi demonis (ej̄cit dcmonia) z quo ad doctrinā z ꝓuersationē dicētes q̄ erat seductor turbaꝝ: vt ptz Joā. vij. z q̄ erat malefactor: vt ptz eusdē. xviij. Vñ reprobauerūt eum z crucifixerūt: ideo subdit̄ (z tuā ipi⁹ aiam ꝑtransibit gladius) Cōstruitur aūt ista sentētia dupliciter: vt ōr Magist. histo. Primo sic: O Maria gladius ipius. s. chr̄i: aiam tuā ꝑtrāsibit. Scdo sic O Maria gladius ꝑtrāsibit aiam ipius chr̄i q̄ tua est ꝓpter imensitatē tui amoris ad illū: z econtra. Exponit̄ aūt ista ꝓphia Symeonis triplr. Primo ꝑm Origē. per gladiū intelligēdo dolorē quē ex passiōe chr̄i suscepit: q̄ ꝑtrāsiuit aiaz eo modo q̄ materialis gladius ꝑtrāsit corp⁹. q. s. ille dolor fuit intim⁹. Vñ ait Origē. Oportet intelligi gladiū dñice passiōis aiam Marie ꝑtransiuisse: q̄ etsi chr̄m vtpote dei filiuz: spōte ꝓpria mori: mortēq̄ ipam nō dubitaret sua morte deuictuꝝ: ex sua tñ carne ꝓgenitū nō sine doloris affectu potuit videre crucifigi. Hec ille. Scdo exponit̄ ꝑm Ambr. ꝑ gladiū sumēdo verbū dei. vñ ait: Prudētia Marie nō ignarā mysteriū celestis: Symeon oñdit. Viuū est em̄ verbū dei z validū z acuti⁹ oīmi gladio ancipiti: ꝑtingens vsq̄ ad diuisionē anime z spūs Hec ille. Et itēdit q̄ chr̄s ex efficacia sui ꝑmonis: diuideret inter spūm z aniam. i. inter rōem z carnē vel sensuz: ne rō sensualitati ꝓsentiret. Tertio exponit̄ ꝑm Aug. ꝑ gladiū sumēdo dubitatōez q̄ ex stupore ꝓsurgit: z dolorē infligit. vñ ait: Vel ꝑ ꝟ intelligit̄ q̄ Maria in morte dñi stupore q̄dā dubitauit: vidēs filiū dei sic humiliatū vt vsq̄ ad mortē descēderet. Et sicut gladi⁹ ꝑtrāsiēs iuxta hoiem: timorē facit: nec tñ penitit: ita z dubitatio mestitiā fecit nō tñ occidit: q̄ nō sedit in animo: sed ꝑtrāsiuit q̄si ꝑ umbrā. Hec ille. Et itēdit vt ōr s. Tho. iij. ꝑ. q. ij. vij. ar. Quarto q̄ dubitatio illa nō fuit infidelitatis: sz stuporis: dū cōpararet mirifica z excelsa q̄ de chr̄o nouerat: vilib⁹ ꝛōtemptibilib⁹ q̄ patiebat. Vtꝝ ꝟo be. Maria sit occisa corpali gladio: videt icertū. Vñ ōr Ysi. li. de vita z obitu sctōꝝ. Incertū q̄dē est vtꝝ Symeō ꝑ materiali gladio dixerit: an ꝓ ꝟbo dei valido z acutioꝛe oi gladio ancipiti. Specialit̄ tñ nulla docet hist⁹ ria Mariā gladiū aiaduersione pemptā: nec obitus eius vsq̄ legit: cuius repiat sepulcꝝ. Hec ille Alb. aūt sup Missus ē: ꝓbat q̄ ex amore sit mortua: ita q̄ ꝓtemplando z ardendo tātū illa brā aia ferebat in deū ꝑ amorē q̄ limites corꝑis penit⁹ exiuit. Vñ dicta ꝟba ārto exponit Ber. ō gladio amoris dei: q̄ inēt: Aiaz marie nō tm̄ ꝓfixit sz ꝑtrāsiuit vt veniret vsq̄ ad nos q̄ ꝑ eā in diuinū amorē ꝓsurgim⁹: z sic de plenitudine ei⁹ oēs accipem⁹. sequit: (vt reuelent ex multis cogitatōes) Est aūt sciē

dū ꝑm Grecū: q ly vt: aliqñ stat causaliť vt si cā: chr̄s est mortuꝰ vt nos redimeret. Nā ly vt: dicit causaz finalē ꝓpter quā chr̄s mortuꝰ est. Aliqñ aūt stat ꝯsecutiue vel ꝯsecutiue: vt si dicā: q iudei occiderūt chr̄m vt q romanos dispderēt. Hic aūt stat ꝯsecutiue ꝑm Grecū: ꝑm ꝑmā expositionē: q ex chr̄i passiōe euenit vt manifestarent̄ odia iudeoꝝ in Chr̄m: ꝙ eū nō solū affixerūt cruci: sz etiā sic affixum deri debāt z blasphemabāt. Vel reuelate sūt dubitatiōes discipl̄oꝝ ꝙ fidē ꝓdiderunt: iuxta tertiā expositionē: q gladius dubitatiōis nō ꝓtrāsiuit aīas eoꝝ: sed se in illis firmauit. Vel stat ly vt: finaliť iuxta scḋam expositionē. Ad hoc enī fit verbū ad aīam vt reuelent̄ cogitatōes .i. ꝓfite aīť hoies sua peccata.

Notaliter sciendū est q ꝙlibet debet semꝑ aspicere ad chr̄m p ꝓtēplationē: ita q nō deficiat oc̄ūl⁹ de capite tuo. i. ō ꝑhr̄o Vñ Eccl. ij. Sapiētis oculi in capite ei⁹ z hoc ideo: q positus est nobis in signuz: in p̄sepio ꝙdē in signū paupertatis z humilitatis: in cruce in signū patiētie z obediētie: in sepulcro in signū ḡeris z ꝓemplationis: in inferno in signū charitatis: in celo in signum victorie Apoc. iij. Qui vicerit dabo ei sedere z sedebit mecuz in thr̄ono meo: sicut ego vici z sedi cum patre meo. Huic signo contradicunt mali homines: nō q verba sed facta: q signo humilitatꝭ ꝓtradicunt superbi: z sic de aliis.

Quantū ad scōm sciendū q Anna vidua ꝓfirmauit q̄ Symeon senex de chr̄o p̄dicauerat. Amb. Prophetauit Symeon: ꝓphetauerat copulata ꝓiugio: ꝓphauerat ꝑgo: debuit etiā vidua ꝓphetare: neq ꝓfessio deesset aut sexus. Hec ille. Jō ōr (z erat Anna ꝓphetissa filia Phanuel)

Notādū ꝑo q lz ꝑm iura humana: mulier plerūq non recipiat̄ in testimoniū: tñ ꝑm glo. in p̄conio chr̄i q quē vita reddita est: ipa viro. i. Symeoni ꝓiungit̄: q vita mūdi q vir z mulierē p̄dita erat. Vel dicē dū est q lz testimoniū mulieris sit imꝑfectū rōne sexus: ꝙ est fragilis: secus tñ rōne sctitatis. (ō tribu Aser) ꝑm Theo. euāgelista seriose describit ista Annā q p̄em et tribū ꝓpter certitudinē hystorie. Vel ꝑm Grego. nise. vt distinguat eā ab aliis: que forte tūc tpis eodē nole vocabāt. De hac Anna sic dic̄ Amb. Anna ꝑo z stipēdijs viduitatꝭ z moribꝰ talis inducit: vt digna fuiſſe credat: q redemptionē oim nūciaret. Hec ille. Vñ euāgelista cōmēdat eā. Primo ab etate dicēs: (hec ꝓcesserat in dieb⁹ multis) Scḋo a ꝗginitate ꝙuata añi matrimoniū dicēs (z vixerat cū viro suo ānis vij. a ꝗginitate sua) Tertio a viduitate ꝑfuata ꝓst mortez ꝓiugis di. z hec vidua erat vsq ad ānos octogintaq̄tuoꝝ) Quarto ab assiduitate visitādi tēplū dm dicēs (que nō discedebat de tēplo) ꝑm modū. s. loq̄ndi: q̄ assidue ꝯuersantē in aliq̄ loco dicimus ab illo nō discedere. Quinto ab assiduitate ieiunij z oꝛonis dicēs (ieiunijs z obsecratiōib⁹ seruiens nocte ac die) Juste ḡ vt ait Orige. sctā mulier spūm ꝓphetandi meruit accipe: q lōga castitate: longis ieiunijs ad hoc culmē ascēderat. Hec ille Sequit (Et hec ipa hora) qua Symeon ista dicebat (supueniēs confitebat dño)

Est aūt sciēdū sicut dicit s. Tho. ij. ij. q. cij. ar. j. q triplex est ꝓfessio. Prima. s. que est actus fidei: vt cuz ꝙs cōfitet̄ se credere in vnū deū. Scḋa q̄ est actus latrie. i. gratiarūactio z laudatio dei: ad quaz hortat̄ Ps. di. Confitemini dño. i. laudate deuz. Tertia est actus pnie: qua ꝙs ꝓfitet̄ pctā sua. Hic aūt l Quit euāgelista de scḋa cōfessione ꝑm Greg. nise. Unde sequit (z loquebat̄ de illo). s. dño Jesu chr̄o quē magnificabat̄ z p̄dicabat (omnib⁹ ꝙ expectabāt redēptionē israel). i. Messiam regē q quē redimerent̄ vere a seruitute spūali. i. peccati: z diaboli: vel a seruitute tpali ꝑm opinionē aliquoꝝ iudeoꝝ ꝙ existimabant chr̄m ventuꝝ tāq̄ regē carnalē. Dicit aūt Gre. nise. q iō euāgelū nō exꝑmit ꝙd Anna ō chr̄o dixerit: q forte dixit aliq̄d mo dicū z nō clare. Vel ꝑm alios ad inuēdū q mulier in eccl̄ia loq nō debet sz tacere: iuxta doctrinā apli. j. Cor. xiij. Sicut tñ paucoꝝ ꝓuile gia nō facit legē cōem. ita ecōuerso lex cōis nō tollit ꝙn alicui fiat ꝓuilegiū grā sctitatis. Et q dicit glo. eā ieiunys z oꝛonib⁹ accepisse ꝓphetiā: sed nō auctoritatem docendi: intelligit̄ inq̄ntu mulier ꝑm Gorrā: non inq̄ntuz sancta. q

ramen mulier erat: non extendit sermonē suum.

Allegorice ſm Gregoꝛ. nise. Symeō q̄ interp̄tatur ſm aliōs obedientia vl̄ audi toꝛ meroꝛis: significat legem Moysi cum sene morituro moriturā. Sed Anna q̄ i terp̄retat gratia: significat legē nouā: q̄ ē lex gratie quā chr̄s fouet viuentē: In medio hoꝛ chr̄s fuit. Est aūt notandū q̄nq̄ fuisse Annas: q̄ sunt: mat Samuel. j. Reg. j. z vxoꝛ Raguelis. Tob. iij. et vxoꝛ Tobie senioꝛis Tob. j. z filia Phanuel ō qua habek hic. z mater brē virginis de q̄ nō habek in canone. Et q̄ Anna interp̄tat gr̄a: vt dictū est: et oēs p̄dicte fuerunt sancte z gratiose significant q̄nq̄ gratias Prima ꝓcat gr̄am oꝛādi Vñ dixit. j. Reg. j. Effudi aiam meā in ꝓspectu dñi. Scōa gr̄am alios edificādi: q̄ Raguel interp̄tatur pastoꝛ dei. Tertia gr̄am flendi pct̄a z incolatum hui⁹ vie: q̄ Tobias interp̄tat ductus ad luctū. Quarta gr̄am reuelationis secretoꝛ: q̄ Phanuel interp̄tat facies dei. Quinta gr̄am resurgēdi a pctis: q̄ fuit vxoꝛ Joachim: q̄ interp̄retat responsio. Qui em resurgit a pctō rn̄det deo vocanti: z non facit moꝛe surdoꝛ. Silr notandū est ſm scripturā q̄ttuoꝛ fuisse ꝓphetisas: q̄ sunt Maria soꝛoꝛ moysi Exoð. xv. z Delboza Judicū. iiij. et Olda. iiij. Re. xxij. z Anna vidua ħ designata. Prima interp̄tat duꝛ: scōa Apis: q̄. s. in p̄ncipio pūgit et in fine vngit. Tertia discretio mea. Quarta rn̄dens. s. reddēdo suū unicuiq̄. Prima ꝓcat foꝛtitudinē: Scōa tpantiam Tertia ꝓudentiā: et Quarta iusticiam.

Anagogice Anna vidua eccl̄iam ꝓcat sanctoꝛ: q̄ viduata p̄sentia sui sponsi: teiunijs z obsecrationib⁹ vacat: z in fine dierū vite sue illū cū gaudio videre merek in tēplo celestis hierl̄m. Significat etiā singulas sanctoꝛ aias: eadē rōne. Notandū est etiā q̄ p̄sentatiōi dñi i tēplo interfuerūt q̄nq̄ p̄sone: significātes illos q̄ in tēplo vite eterne videbūt chr̄m astantē: vl̄ meli⁹ sedentē ad p̄sentiā p̄tis in dextra. He fuerunt ihesus significans innocētes. z maria .i. amaꝛ mare: significans penitentes et Joseph. i. accrescens: significās pficiētes z Symeon. i. audiens. s. miseriasꝓximoꝝ rum: significans ꝓfectos in vita actiua. et Anna significans ꝓfectos in vita ōtemplatiua.

Hoꝛaliter hic instruunt coniugati p Mariā z Joseph vt simul ꝓgant ad tem plū superne hierusalē poꝛtātes chr̄m i coꝛdibus suis p amoꝛē mutuū ſm deū: vt tādem audiāt in eodē tēplo laudes dei. Et virgines in Anna virgine vt se imaculatas viris suis ꝓseruēt: vt tandē chr̄m videre mereant in matrem. Vidue q̄z i Anna vidua vt pudicicię conseruēt p ieiunia z oꝛones. Et silr senes in Symeōe vt xp̄z q̄rant in tēplo z nō in p̄dijs suis Et similr pueri in puero Jesu vt ꝓmittāt se poꝛtari. i. gubernari a parentibus. Quantū ad tertiū tangit consūmatio siue adimpletio diuine legis: cum ōr (z vt pfecerūt oia ſm legē dñi). s. de oblatione facienda dño p Marie purgatione (reuersi sunt in galileam ciuitatē suā nazareth) Est autez sciēdū q̄ btūs Matthe⁹ ħ dicit chr̄m angelo monēte fuisse delatū in egyptū: z postmodū ex egypto in nazareth. Sed b. Lucas ſm Bedā q̄ sciebat btm̄ Mat. ħ diffuse narrasse: illō omisit. s. fugam chr̄i ad egyptum. Qñ aūt angelus monuerit Joseph: q̄dam dicūt q̄ in via cū a ꝑginis purificatiōe reuerterek. q̄dā ꝓo q̄ i nazareth quia cū Herodes nō esset q̄situr⁹ puer. statim post purificationē: sz post annū vl̄ amplius: nō est ꝓbabile q̄ angelus eum fugere coegerit cū puero statim acta purificatione. Rursus sciendum est: q̄ galilea aliquando est nomen substantiuum significans prouinciam. Aliquādo ꝓo adiectiuū significans rem prouincie. Hic autez ſm aliquos stat adiectiue. Aliqui tamen textus habent in galileam in ciuitatem suaz Nazareth: z sic stat substātiue. Et hec est littera greci textus. Sciendū ꝓo q̄ sic concipi ita et nutriri voluit in Nazareth: ſm Gozrā: vt significaret q̄ sicut sua conceptio fuit florida sine originali: sic et conuersatio fuit florida sine actuali peccato. Sequitur (Puer autem crescebat (. s. coꝛpore. Ex q̄ pz ſm Athanasiū q̄ caro non erat cōuersa in deitatem (et confortabat) spiritu: ſm Cirillum in̄ntum ſm ꝓgressum etaꝛ ostendebat sapientiam ſm eun⁹

dem Cirillum. z Theoph. Possum⁹ aũt hoc exponere de viribus corpis que in eo erant dietim fortiores (plen⁹ sapientia). s. diuina: z hũana beatifica: z hũana infusa z hũana exprimẽtali. Et vide de hoc q̃ scribunt infra: dñica infra octa. epi. (z gra ỹi erat in illo), s. gra gratũ faciens. i. gra singularẽ psone: gra capitẽ: z gra vniõis. Vide ibidẽ. Reliq̃ sensus q̃s ista ps patẽt faciliter patent ex dictis.

In Circũcisione dñi. Textus euangelij. Lu. ij.

Postq̃ cõsũmati sunt dies octo vt circũcideret puer: vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ Iesus: qõ vocatum ẽ ab angelo prius q̃ in vtero conciperet.

Postq̃ consũmati sũt dies octo vt circũcidere tur puer ẽ.) Lu. ij. Circa circũcisionẽ de q̃ in p̃senti euangelio agit tria puncta sunt videnda: q̃ sũt Tpis diffinitio: vulnerẽ illatio: z nois impositio. z hec tria tangunt in euangelio.

Quantũ ad primũ sciendũ ẽ ex doctrina sancti Tho. in. iij. di. j. q. ij. p totũ. q̃ fm successionẽ tẽporũ q̃nto magẽ appropinq̃bat ad chm: tãto magẽ debebãt articli fidei explicari. Ideo necessariũ fuit vt daret a deo p̃ceptũ de circũcisione fienda ppẽ duo Primo vt ppẽs dei p aliq̃d corpale signũ distingueret ab alijs. Scõdo q: exp̃ssius significabat ablationẽ originalis peccẽ fiẽdã q̃ añ fuisset p aliq̃d signuz significata. Et hoc ꝓpter multa. Primo rõne mẽbri i q̃ fiebat: q: p illud descẽdit originale. Secundo q: fiebat fm circularẽ figurã q̃ circulatio fuit in originali dum psona infecit naturam: z natura psonam. Tertio rõne pene ỹ delectationem concupiscentie in q̃ viget fomes. q̃uis illa pena non fuerit ad satisfaciendũ. Quarto q: sanguis ibi fusus significabat chi passiõez: q̃ originalis culpa sublata est. Debuit aũt dari hoc p̃ceptũ de circũcisione añ legẽ scriptã. i. ante legem mosaicã. q: lex dari non potuit nisi ppõ adunato z distincto: q̃ distinctio p circũcisionem fuit. Debuit aũt differri vsq̃ ad tpa abrae: q̃ primus accepit p̃ceptũ õ hac circũcisione. Añ cm̃ fere omes erãt fideles. Nam tunc. s. tpe abrae dicit idolatria incepisse z abundauit infidelitas: z vicium ỹ naturam. Ideo tunc debuit fieri p missio de nascituro chõ qui peccata mũdaret z signum fidei atq̃ castitatis ỹ infidelitatem z luxuriã poni. Non aũt debuit dari omnib⁹ ppẽs: q: data fuit vt ppẽs ex q̃ chõs erat nascitur⁹ speciali sanctitate p omnib⁹ ppẽs fulgeret Contra: q: dabatur ỹ originale petim̃ qõ omnib⁹ erat commune. Item ỹ. q: dabat in signum fidei abrae: quaz oẽs imitari tenebant. Respõdet: Ad primũ quidem dicit: q̃ non erat solum ỹ originale. sed etiam erat in signum nascituri ex abraam: Contra originale autem remanebant alia ꝓna remedia. Ad scõm dicit q̃ non omes tenebant imitari abraã: q: nõ erat not⁹ oib⁹: neq̃ oib⁹ dat⁹ in exemplũ: lz omnes tenerent ad fidẽ ei⁹ Hismael autem z esau tenebant ad circũcisionem solum dum erant de familia parentuz: non aũt post separationem ab eis q: solus populus peculiaris circũcidebat Hec etiam dandum fuit hoc preceptum feminis: quia dabatur contra originalem culpam: que est ꝓ generante actiue: id est a patre: non autem dabatur contra penalitatem corpis: q̃ sunt ab amministrante materiã. i. a mre Et licz transgressio pma a femina ceperit: tñ ipa non fuit causa peccati originalis: q: si vir non peccasset: etiam peccante femina non ꝓtraherem⁹ illud. Et etiã distinctio ppũ est pncipaliter p viros. Est aũt sciendũ q̃ circumcisio erat sacm̃ veteris lẽgis z erat etiã sub precepto Inq̃ntũ q̃ erat sacm̃ oi tpe poterat fieri z habebat suũ effectũ. inq̃ntũ ꝓ erat p̃ceptũ reqrebat dies octaua necessario Causa hui⁹ determiati tpis est mltiplex. Prima est teneritudo pueri. Vnde nõ licebat anticipare octauã diẽ in aliq̃ casu. sic dicit Hugo de scõ Victore. q̃uis alij dicãt oppositum. Quia id quod alij asserunt neq̃ ex scriptura neq̃ ex consuetudine iudeorũ habetur. Etsi obijciatur q̃ ppõ dei exi-

stente in deserto multi nõ sunt circũcisi: et ꝓsequenter poterat tardari vltra octo dies. Dicit ꝑm Hico. de Ly. q cũ illis fuit dispensatũ qz erãt in itinere: z nesciebant qñ haberẽt mouere castra: z qñ descere: qz ad imperiũ dñi ibant z stabãt. Sicr etiã qui mouebant incircũcisi nõ ob hoc dãnabãtur: qz erant ꝟtra originale pctm̃ alia remedia. Quauis etiaz possit ꝑm alios dici ꝓbabiliter q in deserto nullus sit mortuus q ibi fuerit natus: qz nõ erat in tribubꝫ eoꝝ infirmus: vt dicit Pã. Sic ergo patz illa particula euangelij: q dicit (z postq̃ cõsummati sunt dies octo.)

Quantũ ad scõm sciendu est q circũcisio erat circularis incisio anteriozis pellis mentule. Et hoc mẽbrũ ꝓuenienter determinatũ est ad hoc vulnus suscipiendũ inquantũ circũcisio erat ꝓceptũ. z inquantũ erat sacramentũ: qz erat signũ originalis abolendi: z chr̃i nasciturj: z seruãde castitatis. Fiebat aũt cultello lapideo: sed non erat hoc necessariũ: vt ptz ex iudeoꝝ vsu. Verũtn̄ aliq̃ formose vt ea quã fecit Ioisue: fuerũt facte cultro lapideo: i signũ q ꝑfecta circũcisio oim maloꝝ fieret q petram spũalẽ. i. chr̃istum. Sed quẽ effectũ habebat hmõi vulnus? Respõdet q in rei ꝟitate nõ impmebat characterez in anima. Est aũt character spũalis signum distinguens q hoc q in aliquo statu gratie ctionis cõstituit. Circũcisio aũt ꝓncipaliter ordinabat ad purgandũ q se: nõ autẽ ad distinguendũ: sed solũ ex ꝓsequẽti et q accidens inquantũ aliqui erant circũcisi aliqui nõ. In anima ergo habebat solum ꝓncipalem effectum. Et nõ poterat iterari: nõ quia maneret character impressus in ea. sed quia nõ iterabat causa ei⁹. Qui ꝙo fictus accedebat ad eam̃ precedente fi ctione ꝓsequebatur effectum nõ ꝓpter spiritualẽ characterẽ: sed ꝓpter exteriorẽ corporalẽ. Purgabat aũt ab originali peccato: sicut omnes dicunt. quia semp oportuit esse aliqd̃ remediũ contra originale virtute passiõis chr̃isti in quolibet statu. Nã qz ab alio siue q aliũ illud ꝓtrahimus: etiam q aliũ ab illo liberamur. Itẽ añ vsum rationis oportuit esse ꝓtra peccatũ aliqd̃ habens efficaciã ex opẽ operato: z hoc est circũcisio. Aliter tñ auferebat originale q̃ baptismus. In peccato quidez originali tria sunt. s. culpa: z reatus ꝓuationis visionis dei: z fomes. i. ꝓcupiscẽtia habitualiter inclinans ad malũ. Prima q̃ duo tã q baptismũ q̃ ꝑ circũcisionẽ tollunt ex toto: ꝑm Grego. sed ꝓcupiscẽtia solũ ex parte. Circũcisio ergo q̃ erat ꝑticularis inciſio: directe causabat z significabat diminutionẽ fomitz: z ꝓsequenter alia duo. Baptismus ꝟo q̃ est ablutio: ꝓmo culpam: deinde alia aufert Est aũt sciẽdũ q ꝑ circũcisionẽ nõ ꝓsequebat q̃s fructũ ꝑfecte rationis ab originali: qz non aperiebat ianuã celi. Vñ Joãnes circũcisus: est etiã baptizatus. Auferebat eñ solũ impedimentuz ꝑsone stãte ipedimẽto nature. Si tñ tũc fuisset baptismus non aperuisset ianuã: z modo si esset circũcisio aperiret: eo q passio chr̃i sit facta: ꝟtute cuius baptism⁹ ianuam celi aperit. Põt aũt aliq̃d corꝑale esse instrumẽtũ motiui q̃ aliq̃n̄ fuit z modo nõ sit: sicut forme sunt velut instrumenta generantiũ: nõ aũt eius q̃ nec est nec fuit. Tollebat aũt pctã actualia si illa inueniebat: qz deus nõ parcit ex pte. Sz cõtra: qz vt dicit ad Rom̃. v. Ex opib⁹ legis nullus iustificak: z tñ alia sacrificia z opa nõ erant min⁹ honesta q̃ circũcisio. Quia ergo illa nõ iustificabãt: q̃ nec circũcisio Ad hoc dicit q illa sacrificia non ordinabank ad tollẽda pctã: sz ad satisfaciendũ ꝑ eis. Circũcisio ꝟo ordinabak ad tollẽda pctã: ideo illa nõ auferebãt pctã sic circũcisio. Sed nunq̃d circũcisio ꝓferebat gratiam? Solutio. Ad hoc dicit q sacra noue legis sunt causa instrumẽtalis g̃ie: ꝑ q̃ deus iustificat aiam: ꝑm Aug. ꝟtra Faustũ Sacramẽta aũt veteris legis non causabant g̃iam ꝓpria virtute: qz ex lege fuisset iustitia: z ꝓsequẽter chr̃is gratis mortuus fuisset. Nec ꝟtute passionis chr̃i: quia passio chr̃i nõ põt applicari hoi ꝑ sacra nisi mediãte vsu rez exterioꝝ ꝑ q̃s agit. Est aũt impossibile q passio chr̃i vel qcunq̃ agẽs anteq̃ fit vel fuerit: actu moueat res exterioꝛes: vt dictum est q̃uis possit mouere ꝑ interiorẽ apꝓhensionez. Unde isto modo. s. ꝑ fidem passio chr̃i iustificabat veteres: nõ aũt ꝑ sacramẽta: que erãt

solū quedā ꝓtestatiões illius fidei. Sz ꝓtra. Quia dicit Beda q effectū baptismi olim habuit circūcisio. Ad hoc dicūt q dā q circūcisio habuit effectū baptismi q ad hoc q delebat pctm: sz nō q ad hoc q cōferret gram. Sed hoc est impossibile: q: pcta nō tollunt nisi per gram. Juxta illud Ro.iij Justificati igit gratis p gram ipi⁹ Quidā ꝙo dicūt q ꝙferebat gram quantum ad effectus remotiuos culpe: nō aūt q̄ntum ad positiuos. Contra: ꝓmo q: ꝓm ordinē cause formalis effectus positiui sunt ꝓores remotiuis, q: forma nō excludit ꝓuationē nisi informādo: ꝓm tñ causam materialē est ecōuerso. Jtē contra quia potestas puenīdi ad gloriā q tūc dabat est vltimus effectus positiuus gratie Quidā ꝙo dicūt q ꝙferebat gram etiam quātū ad effectus positiuos aliq̄s: sed nō oēs: q: nō rep̄mebat impellentē ꝓcupiscētiā. Sed ꝓtra: q: omnis gr̄a quantūcūq̄ minima ad hoc sufficit. Jdeo dicendū est q circūcisio sicut z alia sacramēta illi⁹ legis: nō iustificabat: sed solū erat signū z ꝓtestatio fidei iustificantis Est autem sciendū q ante circūcisionē valebat ad remissionē originalis pcti sola fides ꝓpria i adultis: z in paruulis aliena: qua p fidem ꝓiungebant hoies ad passionē chr̄i etiam si talis fides fuisset informis. Vñ sz adultus nō iustificaret p suā fidē informē: tñ p illā erat causa iustificatiōis paruuli: q: iustificabat ratione obiecti z nō rōne credētis. Formitas aūt z informitas sunt cōditiones fidei ex parte obiecti. Et eadē rō ne iustificabat fides z non charitas: quia fides ad cognitionē ptinet, ideoq̄ magis potest mediatorē z causam salutis respicere q̄ charitas que ad affectū ptinet z est de eo q̄ est sibi bonū. Sufficiebat autez paruulis aliena fides, i. motus fidei relatus ad salutē pueri a q̄ cunq̄: q̄uis magis hoc ptineret ad parētes: nec requirebat exterior ꝓtestatio fidei ꝑm opinionē communiorē. Nec tñ sequit q possent pueri iustificari in vtero. quia q̄ ad hoīm cognitionē nō erāt a matre distincti. Sed contra: q: modo sola fides non sufficit. ergo esset modo minoris efficacie q̄ tūc. q̄ est falsum. Respondet negando argumentū Nā lex nō est minoris efficacie in religioso q̄ in laico: z tamē religioso non sufficit observare decē legis ꝓcepta: q̄ sufficit laico. Est em̄ aliq̄d annexū fidei q̄ necesse est obſuare: vicz ablutio baptismalis. Jn adultis aūt req̄rebat sacrificiū: vel aliq̄ hmōi: quia licz illa sacramenta non essent de necessitate sed voto celebrarent: tamē tēpore opportuno ipsa fides instigabat ad se ꝓpalandum ad honorē dei: z tūc efficacia remissionis nō erat ex signis exterioribꝫ sed exhibita fide que sola sufficiebat sicut z nunc ei qui nō ex ꝓtemptu sacramenta dimittebat: sicut etiā de charitate dicimus q̄ sufficit motus interior: sed si tamē tempus adest requirit exterior. Sic ergo patet quid sit circūcisio: z q̄s eius effectus: z ꝙsequenter patet illa particula euangelij qua dicit (vt circūciderēt puer) Sed q̄re voluit christus circūcidi si peccato caruit: Bern̄. Ad quid tibi necessaria circūcisio dñe Jesu: q pctm̄ nec cōmisisti: nec ꝓtraxisti: O, em̄ ipe nō feceris eras ipsa manifestat: q ꝙo non contraxeris multo certius ꝓbat patris diuinitas z virginitas matris. Hec ille. Ad hoc dicit: q hoc voluit facere. Primo vt oñderet in se carnis veritatē cōtra Manicheum qui dixit q illa caro fuit phātastica. Et ꝓtra Apollinarem: qui dixit eam consubstantialem esse diuinitati. Et contra Valentinū qui dixit illam de celo fuisse allatam. Secundo vt a ꝓbaret circūcisionē. Tertio vt se oñderet de genere Abraā. Quarto ne illum iudei tanq̄ incircūcisum repellerēt. Quinto ad exemplū obedientie. Sexto ne respueret remediū carnis peccati cuius similitudinē habebat. Septimo vt sustinēdo onera legis: alios liberaret Sed cōtra: quia soluebat sabbatū, ergo a silī debebat soluere circūcisionē. Respondet: q nō est simile: q̄ ꝙueniens erat vt se domino legis oſtenderet in etate ꝓfecta soluēdo legē: nō aūt in puerili. Jtē ꝓtra q: non fuit in Abraā decimatus: ꝑm glo. Heb. vij. eo q decimatio est figura medicie cōtra originale pctm̄. q̄ a silī nō debuit circūcidi: q: etiā ipa circūcisio fuit signū eiusdē medicine: Respondet q nō est silē: q: decimatio fuit solū signū talis medicine: nō

aũt circũcisio: qz habuit alias vtilitates z causas. Quantũ ad tertiũ sciendũ ẽ q in circũcisione imponebant noia sic mõ in baptismo: qz añ pueri habebant imperfectum esse Jdo glo. Prouer. iiij. dicit: Salomon dicit se fuisse vnigenitum corã mre sua: qz. s. habuit qdem vterinum fratrez: sed ille mortuus est sine nomine q̃si nunq̃ fuisset. Conuenientissime aũt in circũcisione saluator dictus est iesus. Nomina qdẽ speciez debent rez ꝓprietatib̃ conuenire vt ptz. iiij. Beta. qz rõ quã nomen significat est diffinitio q̃ dicit rei naturã. Noia ꝙo singulariũ imponunt a ꝓprietate eoz. vel a tpe: sic natus in die sancti nicolai dicit aliq̃n Nicolaus: vel cognatione: sic iohannem qdã volebant nominare zachariã Luc. j. vel ab euentu: sicut ioseph ꝓmogenitũ suũ appellauit manassen: dicẽs: Obliuisci me fecit deus laborꝫ meoꝝ Gen. xli Manasses eñ interptat obliuiosus vel q oblitus est. Vel exq̃litate nascentis: sicut Esau qz rufus natus est: sic fuit nomiat Gen. xxv. qz Esau interptat rufus. Oñ ꝙ nomina imponunt a deo: significãt aliqd donum gre collatuz ei cui nomen imponitur. Chr̃o aũt p gram datum est vt saluaret omnes: ideo Jesus dictus est qõ interptat saluator. Jn omnib̃ aũt alijs noib̃ eius significat aliq̃ mõ id qõ importatur ℔ nomine. Hoc aũt nomen fuit ei nouum rõne spũalis z vniuersalis salutiz q̃ nulli alij potuit competere: q̃uis alia rõne fuerit ℔ nomen alijs cõmunicatũ. Sic ꝙ ptz litteratum dr (vocatuz est), s. ꝓmo a deo q̃ illud imposuit: z scõo ab angelo (nomẽ eiꝰ Jesus) Et non dicit vocauerũt: seu imposuerunt: sed vocatum est (eo q vocatum est ab angelo prius q̃ in vtero conciperet) qz angelus hoc nomen protulit ante q̃ Maria consentiret Sed posset aliquis querere: Si chr̃s est circũcisus: q̃re z nos non circũcidimur? Ad hoc rñdet: q circũcisio debebat cessare in aduentu pfectionis sacramẽti ad idez ordinati. i. baptismi: alioq̃n gra faceret per duo id ad qõ sufficit vnũ. Est aũt circuncisio impfectioꝝ baptismo. Primo qz non significabat ita expresse abluti onem z emundationem a pcõ. Scõo qa in ea non conferebat gra in tanta abũdantia. Tertio qz non erat ita omnib̃ ꝓpria cõmunis sic baptismꝰ: cũ solis iudeis conueniret. Sed ℞ qz figuratiua q̃ significabant tũc aliqd qõ semp faciendũ est: semp durãt: vt ptz de thurificatiõe: q devotiones significat. Sed exterioꝝ circũcisio significat cordialẽ seu circũcisionẽ cordis q̃ sp facienda est: q̃ sp debet durare. Rñdet q ꝓncipale significatũ exteriorus circũcisionis erat ablatio originalis que non semp facienda erat p circuncisionem: sed aliqñ p baptismũ. ex conseq̃nti aũt significat circũcisionẽ cordis. Et sciendũ q non solũ circũcisio sedetiã alia legalia: cerimonialia: z significatiua debuerũt cessare. Prio qz sic pñte corpe cessat vmbra: sic pfecte veritate debet cessare figura. Si enim adhuc agnus paschalis immolarek: adhuc significarek q chr̃s esset crucifigendꝰ qõ est heretícum. Scõo qz nõ conferebat gra i eis in tanta copia q̃ntam req̃rit statꝰ noui testamenti. Tertio qz talia data sunt illi populo tanq̃ impfecto: vt retraherek ab ydolorꝫ cultura ito hũano gne existẽte i pfecta erate debuerũt alia pfectiora istitui. Sz ℞ qz nunq̃ legit deus illa reuocasse. Ad ℔ dr q dñs ista euocauit i ipo suo facto adimplẽs illõ qõ in figurã pcesserat obseruãdum: Juxta illõ: ꝙsummatuz est. Chr̃s em impleuit totã legẽ: moralia qdẽ elucidando z eis apponẽdo ꝙsilia: cerimonialia aũt z figuratiua eis apponẽdo ꝓpitatẽ. Quõ aũt legalia aliqñ sine pcõ potuerint obseruari: z quõ nõ: est mltiplex opinio. Hiero. enim tenet q circũcisio z alia hmõi legalia stare post chr̃i passionẽ fuerũt mortifera: nec poterãt sine pcõ obseruari. Et qñ obijcebatur ei q petrꝰ apls ea fuauit: vt patz Gal. ij. ꝓpter qõ paulus eũ corã hominib̃ reprehendit: dicebat trũs Hiero. q petrꝰ dispensatorie. i. simulate illa fuauit: ne iudei scandalizarenk de hoc q cũ gentib̃ comedens cibis gentiũ vterek: z paulus eũ dispensatorie reprehendit: ne gẽtiles quoꝝ ipe Paulus erat apostolus necessarium crederent taliũ ciborꝫ vsum: Jdeo Petrus a culpa: z Paulus a pcaci reprehensione excusak. Sed contra quia ꝑm hec apli ꝓpter scandalũ dimisissent veritatem doctrie: z Paulꝰ q ad Galatas dic Petrꝫ fuisse rep-

hensibilē ficte loquerek. Jdeo melius dicit Aug distingues tria tempora. Dicit em q̄ ante passionē nō fuerūt ista mortua nec mortifera: sed necessaria ad salutem. Sz post passionē statim antecz̄ esset euangelium diuulgatū fuerūt mortua. i. nō necessaria ad salutē: nō āt mortifera: q̄ poterāt a iudeis sine peccato obseruari: nō q̄si essent alicui⁹ fructuz: aut sine ei⁹ gr̄a christi haberi nō posset: sed ne videretur lex vet⁹ reprobāda: si statī q̄ idolatria fugerek. Vñ fuit p̄pter hoc mater synagoga ad tumulū cum honore ducenda. Sed post diuulgationē euangelij fuerūt mortifera. Jdeo apl̄ō medio tempore talia vere non dispēsationem vel simulatorie seruauerunt: z paulus vere petrum reprehendit: q̄ ita incaute se habuit vt eius exemplo alicḗ obseruarēt hec quasi necessaria. Jdeo dixit ei paulus: Si tu iudeus cū sis gentiliter viuis: q̄. s. cum gentib⁹ existens comedebat⁹ cibis eorum: quō cogis gentes iudaizare. q̄. s. p̄pter aduentum aliquo⁹ iudeo⁹ q̄s timuit scandalizare/ dimisit cibos gentilium vtendo cibis iudeo⁹. Hec tñ culpa fuit leuis. Sed contra: Jsta em̄ non sunt de se mala: q̄a nunq̄ licuissent. que aūt non sūt de se mala/ possunt bona intentione fieri. Ad hec dicit q̄ vna circunstantia variata puta tempus actus fit de se bonus vl̄ malus. Jdeo ista tempore diuulgati euangelij sunt de se mala: nec possunt bona intentione fieri. Jtem contra: quia Act. xv. dicit q̄ fuit magna dubitatio inter christianos an gentiles tenerenk circūcidi: z questio ōlata ē ad apl̄os i hierl̄z: Et rūdert: sic. Visum est spūisancto z nobis nichil vobis imponere oneris q̄ hec necessaria: vt abstineatis vos ab immolatione simulacro⁹ z sanguine z suffocato z fornicatiōe: a q̄b⁹ abstinentes bñ facietis. Et glosa ibi dicit q̄ ista sunt necessaria. Ad hoc respō dek q̄ de his que hic dicunk triplex ē opinio. Pria ē q̄ illud p̄ceptū apl̄o⁹ ad tēpus manet. Sed contra: q̄ nichil est immūdū p̄ se christ̄m: z nichil reiciendū q̄ cum gr̄arū actione p̄cipit: vt 1 Titum. iiij. Jtē contra: quia illud preceptum de non comedēdo suffocato est cerimoniale sicut et alia. Alia opinio est q̄ intelligit spūaliter ō sanguine humano z suffocatione pauperum. Sed contra istā opinionē est Hieroñ. sup Ezech. q̄ dicit q̄ apl̄i non spūaliter /sz ad lr̄am loquebant. Alia opinio est q̄ apl̄i nō cōcerunt p̄cipiendo absolute vt illa obseruarent gentiles: sed intendebant p̄uidere vt simul pacifice iudei z gentiles posset conuersari. Jō phibuerunt fornicationez tanq̄ p̄ se malam: quam gentes non credebant p̄cm̄: z suffocatum: quia erat abominabile iudeis p̄pter consuetudinē: z immolatū idolis: q̄ faciebat suspitionez ō idolatria. Glosa p̄o illa q̄ dicit q̄ sunt necessaria loquit quo ad sensum mysticum: vel quo ad cōmunitatē vite z pacez. Vbi em̄ vel q̄ñ ista conturbabant cōmunē iudeorum et gentilium vitaz erant prohibita: ita q̄ sine p̄cō q̄s talia non poterat exercere. Allegorice sciendum est q̄ circūcisio significabat purgationem fiendā p̄pter christ̄m in passiōe Anagogice p̄o depositionē carnis z sanguis corruptibilis brā resurrectione. Horalr p̄o fuit signū fuan de castitatz. Quecūq̄ sup hoc euangelio dicta sūt ex doctrina scti Thom̄. sumpta sunt. iiij. di. ij. et. iij. par. q. lxij. et. q. xxxvij. Quid aūt actum sit de illa carne ablata p̄ circūcisionem vide in die pasce.

Jnvigilia Epiphanie. Text⁹ euangelij. Matthei. c. ij.

Defuncto Herode ecce angelus dñi apparuit in sōnis Joseph i egypto dicēs. Surge z accipe puerū z matrē eius z vade in terrā israel. Defuncti sunt em̄ qui querebant animaz pueri. Qui consurgens accepit puerū z matrē eius et venit in terrā israel. Audiens autem q̄ archelaus regnaret in iudea p herode patre suo timuit illo ire Et admonitus in somnis secessit in partes galilee. Et veniēs habitauit in ciuitate que vocat

nazareth vt adīpleret qđ dictū est p prophetas: qm nazarey vocabitur.

Defuncto Herode

ecce angel⁹ dñi apparuit in ſomnis ioſeph ⁊c. Matth. ij. In hoc euangelio tanguntur tria pūcta: q̄ ſunt / Iuſſio / executio: admonitio. Quātū ad primū ad intellectū ſequentiū ſciendū eſt q res de qua dicturi ſum⁹ ita fuit geſta. Poſtq̄ magi adorauerūt chriſtum beata ꝟgo (vt creditur) fuit vſq̄ ad purificationē in illo tugurio: ⁊ deinde ipſa ſūcum ioſeph tpe ſuo portauerūt puerū ieſū ad templū vt offerret par turturū aut duos pullos colūbarū: qđ fuit factū in die purificationis. Et q̄ ad teſtimoniū ſymeonis ⁊ Anne / factum eſt murmur in hierlm q̄ chriſtus aduenīſſet: ideo herodes valde timuit. ⁊ de occiſione pueroꝝ ciuitatis bethleē cogitauit. Sed quare hoc non cogitauit in aduentu magoꝝ? Ad hoc dicit Magr hiſt. q herodes videns magos non reuerſos ad ſe / credidit eos fuiſſe deluſos ex fallaci ſtella: ⁊ ob hoc erubuiſſe ad regē venire. Sed poſtq̄ ad aures eius peruenerunt dicta paſtoꝝ ⁊ ſymeonis ⁊ anne: tūc credidit ſe illuſū a magis: vt dicit beat⁹ Matthe⁹ ⁊ cogitauit ꝓſequi ſaluatorē: ſ. angel⁹ monuit ioſeph ⁊ fugit in egyptū in ciuitatem hierapolim: vbi fuit vſq̄ ad obitum herodis. i. ſeptē annis: vt dicit Magr hiſt. Nā trigeſimo āno regni herodis ſm chronicas nat⁹ eſt dñs: ⁊ trigeſimoſeptimo regni ſui ille interiit: ⁊ dñs regreſſus eſt de egypto eo defuncto. Et ſic fuit ibi ſeptem annis cōpletis ⁊ forte pauꝝ plus: q̄ nō conſueuerunt minutie cōputari. Quidam tamen dicūt q̄ i egypto fuit q̄nq̄ ānis. Sciendū eſt etiā vt tradit Ioſeph⁹ ⁊ hiſtoria eccleſaſtica ⁊ Magr hi. q herodes poſt mlta flagitia ita a deo ꝑcuſſus eſt: vt manifeſta in eo apparet vindicta diuina. Nam cū ſeptuaginta vel circiter eſſet annoꝝ / infirmatus eſt. vnd deſperās ſe poſſe liberari irrationabili furia ⁊ amaritudine mētis accenſus eſt: eo q filiū ſuū antipatrū cognouerit de ſua morte tractaſſe: ⁊ itē q̄ a iudeis ſe cōtēni putabat: morte ſuā libenter expectantib⁹. Porro morbus eius indies amarior reddebat. habebat intolerabilez ignē inviſceribus. Appetebat infinitū cibū: nec vnq̄ poterat ſatiari. Interiora erāt vlcerata ⁊ putrida ⁊ fetida. Doloribus cholicis ſeuiſſimis cruciabat. pedes tumebāt: vesica putredie corrupta ſcatebāt vermibus: pruritus incredibilis totā occupauerat cutē. in oib⁹ mēbris erat ptract⁹. Delnicq̄ a medicis in olei doliū miſſus: ita ibi defecit vt mortuus ab oib⁹ putaret. vnd grādis ſeruoꝝ vlulat⁹ ꝑcitat⁹ eſt. q̄ qđ antipater filius eius i vincula exulcauit. Qđ herodes cōperiēs ſtatim eū iuſſit occidi: occiſis p̄ius duob⁹ alijs elegātiſſimis filijſ / cū regia mariame eoꝝ genitrice. Hūc tū vlulatum quem Ioſeph⁹ excitatuꝝ tūc dicit: Magr hiſt. dicit exortū: q̄ ſeipm voluit iugulare gladio q̄ pomum purgabat. Res q̄ fuit vera: ſed rei cauſa incerta. Vel forte bis fuit iſte clamor. Deinde militib⁹ erogauit pecuniā: ⁊ ex omni regno ſuo p̄n cipales iudeoꝝ euocauit ſub pena mortis: q̄s in hippodromio. i. in clauſtro ſui palatij ſm alios iuſſit includi: vel in loco vbi eq̄rum curſu certat: ab hippos equus: ⁊ dromos curſus. Et aduocans sororem ſuam ſalome ⁊ virū eius alexandrum / dixit ſibi ineſſe grauiſſimū dolorem: q̄ iudei in ſua morte quā futuraz cito videbat / letarent. Vt q̄ inquit / udei plorent ex animo: oēs incluſos in hippodromio ſagittis afficite. Et poſtq̄ ſic ordiauit ille infelix p⁹ q̄nq̄ dies a morte ſui filij mortu⁹ ē. Et tunc āgel⁹ monuit Ioſeph vt rediret ad terrā iſrael. Vñ dicit: (Defuncto aūt herode angelus dñi apparuit in ſomnis Ioſeph in egypto dicens) Ex hoc ſm Dionyſ. in celeſti hierar. apparet q̄ dñs ieſus factus hō ſubijciebat ordinationi diuine p angelos exercite vt homines. Et ſm Chryſ. apparet q̄ ioſeph fuit electus in miniſterium Marie eundo ad egyptum ⁊ inde redeūdo. Et videt velle Chryſ. q̄ hec ſit ratio: q̄ angelus apparuit ioſeph non marie: q̄ ipe erat ductor ⁊ gubernator eius: cuius etiaz poterit p⁹ apparuiſſe marie. Apparuit aūt in ſomnis: q̄ tunc mens quietior eſt quietatis exterioribus ſenſib⁹, ideoq̄ ſupnis re-

uelatiõib⁹ aptio⁹ est ex ꝑsequẽti. (Surge ⁊ accipe puer⁹ ⁊ matrẽ eius: ⁊ vade in terram isrl'.) Non specificat aliquã ciuitatẽ: vt ex frequẽti apparitiõe angeli ioseph ꝑfor⁹tarek. Apparuit em̃ secundo angel⁹ cũ fuit in terra isrl': docens eũ spẽaliter de loco sequik (Defuncti sunt em̃ q̃ q̃rebãt aiam̃ pueri) Hiero. Ex hoc loco itelligim⁹ non solũ herodẽ: sed etiaz sacerdotes ⁊ scribas eo tpe necẽ dñi fuisse meditatos. hec ille. Nam euangeliũ non dicit defunct⁹: sz defuncti. Isti aũt ꝑm Remigiũ ⁊ Chrys. fuerunt occisi ꝓ salomen ⁊ alexandrum in hippodr̃omio in vindictam puer⁹ innocentium. Vel tñ quia Josephus dic̃ q̃ salome ⁊ alexãder iudeos ex hippodromio liberos reliq̃runt: ideo aliter dici põt sic̃ ⁊ dicit ibidem Remigius ⁊ sanct⁹ Tho. su ꝓ Matth. q̃ pl'aleꝓ singulari ponit: vt dicãt defuncti. i. defunctus: ⁊ ista videt̃ ee veritas: q⁊ non est verisimile iudeos cõspirasse in mortem pueruli.

Allegorice exponendo ꝑm venerabilez Bedã in omel'. cum ór q̃ occisis innocentib⁹ non longe post obijt herodes: ⁊ salvator redijt ad terrã isrl'/ significat q̃ occisis martyrib⁹ꝓ chr̃o deficerent imperatores: ⁊ pax redderet eccl'ie: et sancti q̃ latuerant ad sua loca redirẽt. Vel ꝑm eundẽ significat q̃ defuncto herode. i. sopita flãma moderne inuidie iudeor⁹ fides recipiet a iudeis p̃dicantib⁹ Enoch ⁊ helia. Isti duo em̃ viuunt: vt patet ꝓ sanctũ Tho. iij. par. q. xlix. art'. v. et. iij. di. x viij. et. j. par. q. cij. ar. ij. Vñ de enoch dicit Gen̄. v. Nõ apparuit: q⁊ tulit eum deus. De Helia ꝙ habet iij. Regũ. ij. q̃ raptus est in curr̃u igneo. Et ꝑm sctm̃ Tho. in locis ꝓallegatis: nõ fuit raptus in celũ empyreũ sed in aereũ: ⁊ viuit cũ enoch in paradiso terrestri.

Anagogice significat q̃ defuncto herode. i. superato diabolo illi q̃ fuerant i egypto, i. in tenebris tribulationũ: nã egypt⁹ interp̃tat tenebre siue tentationũ: recipiunt angelũ. i. nunciũ: siue inspiratione magne spei in somnis. i. tpe mortis: q̃n tã seruius omes liganf̃: vt vadant in terrã israel. i. videntiũ deũ cũ puero: ⁊ matre. i. cũ misericor⁹dia chr̃i ⁊ meritis beate ꝑginis.

Moraliter instruimur vt supponemus patiene aduersa sicut ⁊ chr̃s. Qõ si fecerimus deus post aduersa dabit quietẽ mẽtis: vel etiam corporis: Tob. iij. post tempestatem tranq̃llũ facis.

Quantũ ad scõm ir̃ale sciẽdũ ẽ q̃ herodes magn⁹ seu ascalonita duo fecit testamenta: vt tradunt hist⁹rici. In ꝓmo heredem regni instituit antipatrũ: ⁊ ei substituit herodẽ antipã. Sed q⁊ ille ꝓvenenus conspirauit in mortem herodis: herodes illum vincul'alligauit: ⁊ mor⁹tur⁹ occidit: vt supra dictũ est: eo q̃ audita ei⁹ morte i vinculis exultasset. Et tunc aliud condẽs testamentũ: heredem regni constituit archelaum: repudiato herode antipa: ita tñ q̃ archela⁹ ab augusto susciꝑet diadema. Fuit g̃ archela⁹ romã vt cor⁹onã susciꝑet. regni. Sed ⁊ antipas sim̃ fuit romã: ⁊ sim̃ philippus: vt partem regni obtinerẽt. Archelaus deberi sibi regnum dicebat eratz merito: ⁊ vigor⁹e scõi testamenti. Econtra antipas dicebat ꝓmũ testamentũ esse seruandũ: eo q̃ illud pr̃mentis compos ediderat: reliquum ꝙ cum iam esset mẽte captus: vtpote q̃ seipm̃ gladio voluisset iugulare. Deniq̃ august⁹ diuisit herodis regnum in q̃tuor partes: ⁊ duas dedit Archelao: ⁊ alijs singulis vnam. Quia g̃ archelaus constitut⁹ erat rex a patre q̃ntus in se erat fauebat reb⁹ gestis a pr̃e: ideo ioseph timuit ire. Ad terras Archelai. Dicit g̃ (Qui consurgens) ad imperiũ dñi: sic̃ verus obediens (accepit puer⁹ ⁊ matrẽ ei⁹.) non dicit filium suum: sed puer⁹ ⁊ matrez eius: q⁊ non erat vere pater (⁊ venit in terram isrl'. Audiẽs aũt q̃ archelaus regnaret in iudea ꝓ herode patre suo.) Sed q̃ritur: si archelaus non fuit factus rex ab augusto: ⁊ diar⁹hus: q̃uis fuerit sibi regnũ ꝓmissum si illud mereret: quõ hic statim post mortem herodis regnauit in iudea: Ad hec dicit q̃ ꝑm sanctũ Tho. supr̃ Matheũ post mortez p̃is statim iste occupauit regnũ ⁊ vsurpauit: et q̃uis Josephus dicat q̃ tũc anteq̃ augustũ ꝑsuleret abstinuerit nom̃e regis et diademate: tñ de facto se gerebat vt regẽ: vt ex eodẽ ioseph⁹ pater. Vel dici potest ꝑm Glo. q̃ diarchũ regẽ appellauit euãgelista. (timuit illo). i. ad locũ illũ. (ire.) Illo em̃ est aduerbiũ lo

ct z acuit vltimā. Sed Aug. de ꝟsen. e. mouet questionē: quō verꝫ est qō dr Luce. ij. q p singulos annos parētes eiꝰ ascendebāt in hierlm: si timore archelai illuc p hibebantꝫ accedere: z soluit ipe ibidē dupliciter. Primo: quia aliud est semel in anno p vnā diē in tanta populi multitudine ire in hierlm: aliud cōtinue ibi conuersari. Primo eīm modo facillime potuissent latere: nō scdo. Alio modo soluit: qr qō dicitur p singulos annos ascendisse in hierusalem accipi potest postq̄ iam nō metuebat archelaus: qui solū nouem annis ꝑm Joseph̄ regnauit.

Allegoria z anagogia huius partis cū sequenti traditur.

Moraliter autē instruimur q nullus ita debz in deo ꝟfidere qn faciat totū qō pōt: sicut Joseph qui cuius ꝓceptū dñi habere ret eundi ad terrā isrl: tamē nō ibat ita securus quin sollicitaret de loco in q̄ poss̄et melius latere. Itē moraliter hic signi ficat q qui est in egypto. i. ten: bris peccatoꝝ z mūdane ꝟsuetiōis ad angeli motionē. i. instinctū diuine inspiratiōis: q p angelū aut semp aut in pluribꝰ fit/debet inde recedere z accipe Mariā. i. amaritudinē pnie: z Jesum saluatorē. i. spem z desideriū salutis: z ꝓficisci in terraz israel. i. videntiū deū: p lumen gre z glorie. Nota etiā hic felix ꝟsortiū Marie. s. pnie: z pueri Jesu. i. puritatis ꝟscientie: z Joseph. i. ꝓfectus iusticie. Quod ꝟsortiū inuenit in statu: vt in Bethleē Luc. ij. Inuenerunt Mariā z Joseph̄ z infantē ⁊c. Et i egressu ad egyptū: vt Matth. ij. sicut supra dictum est. Et in regressu ab egypto vt hic: Et hoc in signū q siue stes siue fugias siue regrediaris nūq̄ hos comites deseras

Quantū ad tertiū lr̄aliter sciēdū est q vt ex dictis ptz/post q̄ Joseph ingressus est terras israel: fuit ꝓplexꝰ: ideo dicitur. (Et admonitus i somnis) ab angelo. s. ei scdo apparēte z specificāte locū ad quē ꝺclinaret: ꝑm sctm Tho. sup Matt.) secessit in ptes galilee.) Sed q̄re nō timuit ire in galileā: cū ibi alius filiꝰ herodis regnaret. s. herodes antipas? Rndet Nico. de Ly. q iste herodes erat indignatꝰ ꝓr: q eū q̄tum in se erat sua regni ꝓte ꝓuaue rat. Sz sctus Tho. vbi supra dicit q ista fuerūt statim post mortē Herodis, qū totū regnū occupauerat archelaꝰ. Sz tūc insurgit alia questio: quia si in toto regno ꝑerat archelaus: etiā in galilea regnabat: q̄re ergo non timuit ire in galileā? Rndet ictus Tho. vbi supra z glo. q facilꝰ potuerat latere i illa parte: qr ibi nō erat sedes regni sz i hierlz Sed iterꝫ est alia q̄stio: qr videt Matheus dicere q Joseph q̄si p accidens secessit in galileā: cū intenderet ire in iudeā? Lucas vo dicit q in galilea habuit ꝓpriū habitaculū: z ꝟsequēter si ibi erat ꝓpriū habitaculū: z ꝺi etiā securius morabat: videt q ex ꝓncipali intētione voluerit ire in galileā. Soluit aūt Aug. de ꝟsen. euāg. z sctus Tho. vbi supra qr angelus i egypto dixit Joseph vt iret ad terrā israel: q̄ ꝓncipaliter erat terra iuda: q̄ius large includeret etiā galileā ⁊si nō stricte: ideo voluit ire ꝭn iudeam q̄ius habitaculū haberet in galilea. Alr iterū soluit Aug. ibidē: qr. s. forte paretiꝫ chr̄i dignū videbat q puer habitaret vbi erat templū dñi: scz in hierusalē. qō forte fieri ꝓcurassent nisi ibi regnasset Archelaus. (Et veniens habitauit in ciuitate que vocatur nazareth: vt adimpleret qō dictum est p ꝓphetas/ qm̄ nazareus vocabitur.) Jstō dictū qm̄ nazareus vocabit: ꝑm Nico. de Ly. z sctm Tho. ij. p. q. xxxv. ar. vij z beatū Hiero. sumptū est Esa. xj. vbi dicit: (Egredietur virga). i. btā Maria q̄ fuit virga gracilis pauptate: z humilitate flexibilis: (de radice iesse). i. de David: cuiꝰ pater dicebat iesse. filius ei dicit radix patris: nō quia det ei nutrimentū sz qr mortuo patre remanere solet filius quasi aliq̄d eius: sicut ꝟfractis ramis z trūco stat radix arborea. Econtra aūt etiā patervel materdicit radix filij: q̄ inde ꝓducit sicut ramus z flos z fructus de radice (Et flos) id est christus purissimus sine oīi peccato: qui fructū nostre salutis ꝓtulit. (de radice eius). i. ō radice radicis scz de beata Maria (ascendet) Ubi hebraica veritas habet/ z nazareus de radice eius ascēdet: vt Hieronymus testat. Paulus aūt burgensis cōtra ista dicit q̄dā friuola/ sz stanḋū est dicto Hiero. Sz ꝟ est q̄stio vna

qz.ſ. dixit p ꝓphas in plurali ſi ſol⁹ Eſai. h ór. Ad h rndet b. Hiero. z ſā. Tho. ſup Matt. q h dictū: nazare⁹ vocabit in ꝓpria forma: z ſm q nazare⁹ interp̄ſ̄k floxid⁹: inuenit Eſa. xj. ſed ſm iterp̄tationē: q̄ iterp̄tat ſctūs: iuſtus z inūctus: inuenit in mlt̄is ꝓphis. Vel ſm Chry. alij ſunt ꝓphe q nō ſunt apō nos in canone: vt Nathan et Eſdra Eſt aūt notādū q Aggrue chr̄s dictus eſt nazare⁹: qz fuit ſingularit̄ floxidus elegātia corpis z mētis puritate: z ſingl̄ariter ſctūs. i. ſanguie tinct⁹ acerbitate paſſiōis: z ſingulariter iuſt⁹ plenitudie ꝓtutz z inūct⁹ ꝑfectate grā ſingl̄aris pſone: z capitz z vnionis. Iſte pulcerrim⁹ flos floruit in nazareth p ꝓceptōez: vt ſic flos cōcipet in floze. i. i nazareth: z de floze. i. ꝑgine mēte corpeqz pulcerrima: z in tpe floxū. i. in martio. Apparuit aūt in bethleē p natiuitatē: vt ſic panis viuus i domo panis panē gre mīſtraret. Emarcuit aūt in hierlz p paſſiōz. Etqz marceſcēdo fruct⁹ ptulit iſtar floz materialis: itez p fructū ſuū reflorxuit in reſurrectiōe z aſceſiōe.

Allegorice ſz Hila. Joſeph ſcat ap̄los q ch̄m p mōm habebat ſua p̄dicatōe deferre. Hi herode mortuo. i. diabolo cū populo ei⁹ i ch̄i paſſiōe depdito: iuſſi ſūt p̄dicare iudeis. i. ouib⁹ q pert dom⁹ iſrl: ſz manēte i iudea hereditaria ifidelitate quā diabol⁹ ſemiauit: metuūt z fedūt: admōiti a ſpūſctō: vt vadāt ad p̄dicādū gētib⁹. Vl ſz Raba. h vltia deſigt eccl̄e tpa: qñ plēnis iudeoz ad p̄dicatōz enoch z helie cōuerſis ceteri ad iſtitutū ātichr̄i ꝫ fidē pugnāt. Pars igit iudee in q regnabat archela⁹ ātichr̄i ſeſices oñdit. Nazareth ā galilee ptē ei⁹ gentis q̄ fidē eſt ſuſceptura deſigt hec ille. Nec itēdit dicere Rab. q ñ oēs iudei qūcz quertūt: ſz q p⁹ quertūt ps ꝯ to

Anagogice aūt ſcat q aſcēdēs ab (tū. egypto. i. ab h tenebroſo mōdo ad frā iſrl. i. viſiōis dr: qñ hz cāz floz. i. qz nō fec̄ plenā ſatiſfactōez de pctis ſuis añ ꝯ accedat ad celeſtē hierlz diuertit ad galileā. i. rotā tribulatōis purgatoz: vt ide trāſmigret

Horatr inſtruimur vt ſic a (ad celū xp̄o dicimur xp̄iāi: ita a nazareo dicamur nazarei. i. floxidi p puritatē: ſeri p ſāguis xp̄i vuotōz. Dicamur ic ñ ſolo noie ſz re.

In Epiphania domini.

Textus euagelij Mat. ij. ca.

¶ C Vm natus eſſet Jeſus in Bethleez iude in dieb⁹ Herodis regis: ecce magi ab oriē te venerūt hieroſolymā dicentes: Vbi eſt q natus eſt rex iudeoꝝ? Vidimus em̄ ſtellā eius in oriēte: z venim⁹ adorare eum Audiēs aūt herodes rex turbatus eſt: z oīs hieroſolyma cum illo. Et cōgregās oēs p̄ncipes ſacerdotū z ſcribas pp̄li: ſciſcitabat ab eis vt chr̄s naſceret. At illi dixerūt ei: In bethleem iude. Sic em̄ ſcriptū eſt p ꝓphetam: Et tu Bethleē terra iuda nequaqz minima es in p̄ncipibus iuda. Ex te em̄ exiet dux q regat pp̄lm meū iſrl. Tunc Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tēpus ſtelle q̄ apparuit eis. Et mittēs illos in bethleē: dixit: Ite z interrogate diligenter de puero. Et cū inueneritis renūciate mihi vt z ego veniens adorē eū. Qui cū audiſſent regē: abierunt. Et ecce ſtella quā viderāt in oriēte antecedebat eos: vſqz dū veniens ſtaret ſupra vbi erat puer. Videntes aūt ſtellā gauiſi ſunt gaudio magno valde. Et intrātes domū: inuenerūt puerū cū maria mre ei⁹. Et procidētes adorauerūt eū. Et aptis theſauris ſuis obtulerunt ei munera: aurū thus z myrrhā: Et reſponſo accepto in ſomnis ne redirent ad Herodem: p aliam viam reuerſi ſunt in regionē ſuā.

In die Epiphanie

Cum natꝰ eēt ihesus in bethleem iude ⁊c. Mat. ij. Dies epiphanie est celebꝛ: qꝛ in ea chꝛs baptizatꝰ ē: ⁊ aquā conuertit in vinum anno sequenti: ⁊ magi illum adoꝛauerunt. Ista em̄ facta fuisse illo die patꝛ ex officio sed de tertio tm̄ fit mentio in p̄nti euangelio q̄ rāgūtur tria puncta: q̄ sunt/ Conturbatio: consultatio ⁊ adoꝛatio. Quantū ad pmū in q̄ tangit conturbatio herodis et hieꝛosolymitaꝝ ꝓter aduentū magoꝝ: ꝓ intellectu textꝰ oportet videre multa: ⁊ añ oia q̄ fuerint isti magi. Quantū ḡ ad nomē vt inuenit in histoꝛijs latine dicunt Caspar/ balthasar/ Melchioꝛ. hebꝛaice ꝓ fm Magistrū hist. dicti sunt Apellioꝰ/ Amecꝰ/ damascus. grece ꝓ fm eūdē Galgalat/ Magalath/ Saraciz. Quātū ꝓ ad officiū et ꝓditionē vel q̄litatē suā q̄ essent/ triplex ē opinio: fm q̄ hoc nomē magꝰ qō est grecū, s. magos tripl̄r sumit Aliq̄n em̄ magꝰ idē ē qō illusoꝛ: ⁊ sicut recitat Magꝛ hist. q̄daz dicūt ab effectu dictos fuisse magos solū postq̄ illuserūt heroꝺi: nō regredienꝺo ad illū vt rogauerat: ⁊ etiā vt pꝛomiserāt illi ꝛz q̄ rōnabil̄r credit: qꝛ simpl̄r ambulabāt. Aliq̄n ꝓ magꝰ idē est qō maleficꝰ vel incātatoꝛ: ⁊ sic Chꝛyſ. ⁊ Aug. dicūt istos fuisse magos: ꝛz aꝺ chꝛm venisse penitētes: ⁊ in spe misꝛcoꝛꝺie ꝓceq̄nde. Aliq̄n aūt ꝓsice magus: hebꝛaice oꝛ scriba: grece phs: latine amatoꝛ sapie vel sapiens: ⁊ sic cōis opinio ē q̄ dicti sint magi a sapiētie sue magnitudie: ⁊ sic tenet sctūs Tho. vt videt ⁊ Magꝛ hist. ⁊ Rab. ⁊ Nico. de lyꝛ. q̄ etiā dicit eos fuisse reges: qꝛ tūc sapientes phi regnabāt. Vtꝛ aūt fuerint reges deferētes coꝛonas: non habēꝺ certū q̄uis sit ꝓbabile ex ꝓsuetuꝺine vl̄ pictoꝝ. Etsi em̄ pictoꝛibꝫ ac poetis videat ꝓcessa licētia fingēꝺi: tm̄ ꝓsuetuꝺo pingēꝺi vl̄r vno mōrem ꝓtinētē ad diuina: videt facere ꝓbabile argumētū. Vñ ex hac Magꝛ hist. arguit q̄ in chꝛi natiuitate fuerint asin̄ ⁊ bos. Probabile est etiā btm̄ geoꝛgiū cū serpente dimicasse: etiāsi nullibi autētice legeret ꝓp̄ vniuersalitatē picture: nō aūt est ꝓbabile q̄ lanceam capiti vl̄ aluo admouerit: qꝛ hoc nō pingit vl̄r vno mō: ſz dicit ꝓsuetuꝺo q̄ in ea ꝓte coꝛpis eū ꝓcussit q̄ ſctoꝛibus placet. Fuerūt tm̄ reges a regēꝺo. i. dñi qꝛ oꝛ sctūs Tho. q̄ fuerūt potētes. Quātū aūt ad patriā vnde venerūt/ ſz sit certuz q̄ ab oꝛiēte venerint: qꝛ ꝫ dicit euāgelista: tm̄ a q̄ determiata ꝓte oꝛiētis venerit: nō ē certū. Quiꝺā em̄ dicūt q̄ venerūt oꝛ saba q̄ꝺā ꝓo q̄ de Arabia: q̄ꝺā q̄ de chaldea: q̄ dā q̄ de ꝓside: vt dicit s. Tho. Sed sciendū est vt dicit Ysiꝛ. xlix. etc. q̄ saba ⁊ arabia est vnamet regio: ad oꝛiētē hns ꝓsidē ⁊ ad septētrionē chaldeā. vnde oia pñt facilit̄ coꝛꝺari: qꝛ veniēꝺo de arabia poterūt dici aliq̄ mō de oibꝫ p̄dictis locꝫ venisse. Vl̄ qꝛ fuerūt potētes nō venerūt oīes ab eaꝺē regiōe: ꝓsiderata vniuscuiusq̄ habitatiōe: q̄uis oēs venerint ab vno loco i q̄ sil̄ ꝓuenerūt in vnū. Videt aūt q̄ sint cōgregati in ꝓside: fm s. Tho. ⁊ tm̄ a multis aliꝫ ꝓcis venerūt. Quātū ꝓ ad cām sui aꝺuētꝰ sciēꝺū ē q̄ deꝰ chꝛm vēturū eē revelauit iudeis p ꝓphās: ⁊ nō solū iudeis ſz etiā multis gētilibꝫ: fm sctm̄ Tho. Vñ vt ipe narrat. ij. ij. tpibꝫ Cōstātini ⁊ Helene (al's hirene) matris eiꝰ: reptꝰ ē hō in sepulcro laminā aureā hns in pectoꝛe: in q̄ scriptū erat. Nascet chꝛs de ꝙgine: ⁊ credo in eū. Sub cōstantini ⁊ helene tpibꝫ o sol iterū me videbis. Et sil̄r Job. ix. ait: Scio q̄ redēptoꝛ meꝰ viuit: ⁊ i nouissimo die de terra surrectuꝝ sum: ⁊ tm̄ fuit gētil̄. Sil̄r etiā Sibylle mīta p̄dixerūt. Isti ḡ magi aliquā ꝓphetiā sūt secuti. Sicut aūt testatur sctūs Tho. iij. q. xxxvj. Chꝛyſ. refert: q̄ in extremis oꝛiētz gēs fuit: vt idē Chꝛy. dicit se audiuisse: habēs ꝓphetiā ex nomie seth filij ade ꝺ oꝛtu huiꝰ stelle q̄ magz apparuit: ⁊ de muneribꝫ offerēꝺis regi nasciturο. Et posuerūt duodecim explοratoꝛes q̄ ꝺ nocte certz tpibꝫ ascendebāt i montem vbi post eā viderūt. Aliꝫ ꝺ dicunt vt ibi dicit sanctꝰ Tho. q̄ isti sūt secuti ꝓphetiā Balaā: cuius fuerūt successoꝛes: ⁊ hoc verius est: quia habēt in libꝛo veteris ⁊ noui testamēti. ⁊ hoc tenet Remigiꝰ ⁊ Magister hist. ⁊ cōit exposituꝛes. Prophetia aūt balaā habēt Num. xxiij. vbi dicit ipe balaā ꝓpherādo: ꝛz nō solū gentilis: veruz etiā pessimꝰ homo fuerit. Deus em̄ coge

bat eū benedicere populo dei: z loq̄ veritatem. Sit ḡ (videbo cum.) scz chr̄m (sed nō ꝓpe intuebor eū sed non modo:) qz. s. vidit eum p̄ successores suos (orief stella ex Jacob). i. a parte iudee: quā habitāt filij Jacob: apparebit stella (z consurget virga de isrl'). i. chr̄s nascef de semine israel seu Jacob (z percutiet omnes duces moab.) id ē demones: quos ꝓpauit imperio vl' duces moab. i. idolatras: q̄s exterminauit. Apō moabitas em̄ multū vigebat idolatria (z erit idumea possessio ei⁹.). i. Roma q̄ fm Rabbi salomon iudeū p̄ idumeā significat. Jsti ḡ magi viderunt stellā istā vbicūq̄ vel q̄ncūq̄ viderunt. z statim inspirati a deo cognouerunt natum esse chr̄m. Hā eccl'ia cantat: Videntes stellā magi dixerunt: Hoc signum magni regis est: eam⁹ z inquiramus eum: z offeram⁹ ei munera aur̄: thus z myrrhā. Dicit ḡ euangelista (Cum nat⁹ esset ihesus in bethleem) de) Sic em̄ dicit glos. due sunt bethleē: vna in terra iuda: alia in terra zabulon: ad cuius differentiam addit iude. Jn hoc aūt euāgelista notat impletā ꝓphetiā michee v. de qua infra dicef. Et similiter fm Ra. ꝓphetia iacob Geñ. xlix. cū subiungit. (Jn diebus herodis regis) Jste em̄ Herodes fuit alienigena: q̄ fuit fil⁹ antipatri ascalonite, pselyti: fm historias: z a rhomanis factus est rex. Prophetauerat aūt Jacob hoc esse signum messie: qñ iudas p̄deret p̄ncipatum: dicens Non auferef sceptrū ō iuda: z dux de femore eius: donec veniat q̄ mittendus est: z ipe erit expectatio gētium. Jdeo ad ostendendū ꝓphetiā completā ō/ Herodis z non cesaris. Colligitur etiā i h̄ fm Chr̄ys. cōpleta ꝓphetia Danielis de septuaginta hebdomadib⁹ annor̄: q̄a vt dicit tpe regni herodis fuerunt ꝓsūmate. Addit aūt regis fm Chr̄ys. quia alius fuit herodes q̄ occidit ioānē: sed ille ñ fuit rex. Et q̄uis herodes agrippa fuerit rex trium tetrarchiarum: fm Ḡm hist. tñ fuit multo tempore post. Vide de his in euāgelio sabbato āñ quartam dñicā aduentus. (Ecce magi ab oriente venerunt hiero.). i. hierl'z ciuitatem regiā: in q̄ natū crediderunt regem. Venerunt inquā sequentes stellam quaz dixerunt se vidisse: que eos p̄cedebat: q̄uis hoc (vt dicit sanctus Tho.) apud aliquos non sit certum scz q̄ stella p̄cesserit eos anteq̄ appulissent hieroslymā. Nam Ḡ hist. videf dicere q̄ magi existentes in oriente viderunt stellam sup iudeam imotam: q̄ tunc primo cepit moueri quādo egressi sunt de hierl'm: vt euangelium videf dicere. Sed Chr̄ys. z sanct⁹ Tho. z cōmuniter exposi tores tenēt q̄ in toto itinere eos direxit p̄cedendo sic filios isrl' in deserto p̄cedebat nube ei⁹ p̄ diem: et ignis p̄ noctem: vt dicit Exo. xiij. z q̄ disparuit ipis appropiāntibus ad ciuitatem regiam, i. hierl'm. Sz h̄ est questio vna quam mouet Beda. Si em̄ isti fuerunt chaldei vel perse aut de vltimis finibus orientis: quō in tam paruo tempore potuerunt vsq̄ in iudeā venire: Nam in tredecim dieb⁹ venerunt: quia festū de aduētu eor̄ celebrat tredecima die a natiuitate chr̄i: z fuit eodē anno q̄ chr̄us natus est: quia aliter si fuisset anno sequenti non inuenissent eu⁹ in bethleem / sed in egypto. Ad hoc dicit Remigius q̄ alicq̄ h̄ solent attribuere potentie chr̄i. Glos. ꝓ dicit q̄ est: quia habuerunt equos arabicos z dromedarios: qui sunt veloces. Remigi⁹ ꝓ dicit q̄ si fuerunt successores balaam: eor̄ regio non multu⁹ distabat a iudea. Possum⁹ aūt nos dicere q̄ oēs iste tres cause concurrerunt. s. diuina virt⁹ adiuuās: z velocitas iumēt⁹r̄: z distātia moderata itineris. Sz tūc mouet Remigi⁹ q̄stionem: quō dicunt venisse ab oriente: si venerūt ex regno balaā pax distāte: Ad hoc aūt dicit sanct⁹ Tho. sup Matth. q̄ possunt dici ab oriēte venisse dupl'r. Uno modo: quia venerūt ab aliqua regiōe oriētali respectu iudee / sed ꝓpinqua. Alio modo: quia venerūt ab extremis orientis ptibus. Et isto mō loquit Chr̄ys. sup Matheuz dicēs / q̄ stella apparuit eis z p̄cessit eos p̄ biennium añ chr̄i natiuitatem. q̄uis forte Chr̄ys. nō loquat assertiue: sz recitatiue. (Dicētes: Ubi est q̄ natus ē rex iudeor̄:) Multi nati fuerant z mortui reges iudeor̄: vt dicit Aug⁹. in ser. de Epi. sed nullū adorādū q̄sierunt magi. Nō em̄ q̄rebāt regē quēcūq̄: sz magnuz: q̄ salutis humane auctor̄ existeret: quē celo teste na

tū didicissent. Ūñ ait idē Aug. Jacebat in p̄sepio puer ortu recēs: exiguus corpe: ꝛtemptibilis paupꝛtate: sed magnū aliq̄d latebat in paruo: qō illi hoies p̄mitie gentiū nō terra portāte sed celo narrāte dī cerūt. Hec ille. Sed quare isti magi regnante Herode nō timebāt aliū regē q̄rere: Rñdet sctūs Tho. sup Matt. q̄ zelo fidei mouebant. Ūñ dicit Chrys. q̄ iam parati erāt p̄ tali rege mori. Vel dicere possumus q̄ sicut hunc puer credidꝛunt in regia vrbe natū: ita crediderūt ex stirpe regia descendisse p̄ virile semē: vel virtute dei: sicut multe nobiles femine tradebant ꝛcepisse ex cōcubitu deoꝝ: ꝛ ꝛsequēter crediderūt p̄ma facie regē ꝛ populum de tali infante gaudere. Nec videt incōueniens dicere q̄ a p̄ncipio nō cognouerunt specialiter oēm modū generatiōis tā magni regis: lz crederēt eū speciali dei puidētia seculo destinatū ad aliq̄d magnū ꝛ nō solū ad materiale regimē vt ceteri reges (Vidimus.) Utrunk verbo p̄teriti pfecti: qꝛ desierant stellā videre p̄m oēs siue eos aliq̄n p̄cesserat siue nō. Sed quare deus eos p̄uauit tanto solatio: Ad hoc cōmuniter adducunt doctores duas rōnes. Et p̄ma est ꝓpter istos magos: vt. s. adirent regiā vrbē: in qua edocerenť ꝓphetico testimonio de rege nasciturꝝ loco natiuitatis eius: sicut p̄us edocti fuerāt celesti signo. Alia est: vt natiuitas chr̄i in vrbe regia annūciaretť: ꝛ ꝛsequēter iudei inexcusabiles essent. (Stellā eius) Glo. ꝓprīā: qꝛ hāc creauit ad ostensionē sui. Nō em̄ ista stella fuit vna celestiū stellaꝝ p̄m Remig. Chrys. ꝛ sctm̄ Thom̄. qō ꝓbat Chrys. ꝛ sctūs Tho. iij. par. q. xxxvj. multis rōnib⁹ Prima: qꝛ ferebat ab arcto. Septētrione vbi est arctos. i. vrsa stellaꝝ in celo in meridiē: qꝛ sic iacet iudea ad persidē vñ venerunt. Sed si vex est hoc qō dicit Ysido. ꝛ sctūs Tho. quō venerunt ab oriente: Ad hoc dico q̄ si venissent directe a septētrione: nō possent dici venisse ab oriēte: secus si ab aliquo loco venerūt: cuius meridianus sit magis ad orientē q̄m meridianꝰ iudee. etiāsi talis loci circulꝰ paralellus eq̄noctiali vel tropico esset borealioꝝ q̄m circulus iudee eidē paralellus. Dicerenť em̄ a septentrione ꝛ ab oriēte venisse: ꝛ ita fuit de facto. Scōa rō est: qꝛ apparebat non solū in nocte: lz etiā in media die. Tertia: qꝛ existens in nr̄o hemispherio nō supponiēte aliq̄ impedimēto occultabat aliq̄n. Quarta: qꝛ nō habebat ꝓtinuū motū: sicut neq̄ colūna in deserto: sed stātib⁹ magis stabat. Quinta: qꝛ erat ꝓpe terrā. aliť em̄ nō potuisset distincte oñdere locū in q̄ latebat chr̄istus. Et subiūgit sctūs Tho. q̄ hocp̄m q̄ ꝓpe terrā ferebat est signum q̄ magi existētes in oriēte nō viderūt illā existentē in iudea: q̄uis hoc ab aliq̄b⁹ dubiū relinquat. Ūñ q̄ō subdit. s. (in oriēte) p̄m glo. dubiū est vtꝝ sic sit intelligendū q̄si ipi existētes in oriēte viderint stellā etiam in oriente existentē: vel existentē in iudea. Quid aūt fuerit hec stella/dubiū est. Chrys. dicit q̄ videť fuisse ꝓtus rōnalis. Ūñ aug dicit q̄ fuit ille angelus q̄ pastoribꝰ apparuit. Alij ꝓo vt Remig. dicunt q̄ fuit spūssctūs: qui etiā in specie colūbe sup chr̄istū baptizatū apparuit. Sz tamē sctūs Tho. iij. par. q. xxxvj. arti. v. ꝛ super Matt. dicit pbabilius esse q̄ fuerit vera stella nouiter creata seu ꝓdita in aere. Et rō est p̄mo: qꝛ hoc ꝓueniebat chr̄isto. Celestis em̄ rex debuit p̄ celeste indiciū manifestari: iudeis quidē p̄ celestes angelos p̄ quos legē acceperāt: vt dicit Gal. iij. gentilib⁹ aūt p̄ celeste sidus: quia ex creaturis maxime celestib⁹ in dei cognitionē venerāt: vt dicit ad Rom̄. j. Scōo: qꝛ hoc ꝓueniebat ipis magis seu gentilib⁹: qꝛ eorū vocatio ad fidē p̄missa est Abrae in similitudine stellaꝝ innumerabiliū Genes. xij. Vel p̄t addi ad dicta sancti Tho. q̄ q̄m Grego. iudeis tanq̄ rōne vtentib⁹ rationale aial. i. angelus debuit annūciare chr̄um. gentes ꝓo quia rōne vti nesciebant non p̄ voces/sed p̄ signa ꝓducuntur ad chr̄m: quando ipe adhuc paruulus nō loquebatur: quādo autem iam loquebaťp̄ loquentes apostolos sunt conuersi. Dicit aūt Gregorius angelū aniał rationale: vel loquēs p̄m opinionē eorum qui angelos habere corpora dicunt. vel quia apparebat in forma animalis rationalis: id est hois. vel quia aliquid habet commune cū tali animali, s. potentiā altiorē sensi-

tiuis ſiue ſit itellectus ſiue rō :eo modo q̄ etiā homo aliq̄ mō dici pōt angelus. Et hoc metapho:ice ꝓpter aliquā ſimilitudinē. Tertia aūt expoſitio eſt de mente Grego rij:vt patz.j.q.lj art̄ j.ad ſecūdū. Sed tñ ad p̄dictoꝝ noticiā aduerte q̄ p̄dicte opi niones de illa ſtella nō ſunt vſq̄q̄ diſſo nātes. Licz ei ſctūs Tho. p̄cat q̄ fuit ve ra ſtella:nō tñ negaret q̄n mouereť ab an gelo:ſz hoc diceret: qz ꝑm doctrinā eius deus nō opať motū localē co:poꝝ imedia te:ſed mediātib⁹ creaturis:quaꝝ nulla p̄ ter angelū potuit ſtellā illo modo moue re:niſi dicať ꝓtra omnē philoſophicā do ctrinā: q̄ ipa ex ſui natura tali motu mo ueretť. Qui aūt dicūt q̄ fuit angel⁹ /inten dunt fo:te dicere q̄ illud co:pus qō vide bať:erat aer ab angelo ꝯdenſatus: eo mō quo etiā demones cū luce ap̄aret. Vtr aūt ſctūs Tho. diceret q̄ erat de natura celeſti fo:mata in aere: vl de natura aerea miraculoſe fo:mata melius q̄ poſſint an geli aerē ꝯdenſare:nō habeo certū:ſz ma gis credo ſecūdū. Sed de iſta ſtella q̄d fa ctū eſt:Rñdeo q̄ Hagī hiſto. de hoc ſic dicit:Stella hec pacto officio ſuo mox eē deſijt:reuertēs in p̄acentē materiā vnde ſumpta fuerat. Quidā tñ tradunt Beō. volui ſſe q̄ in puteū bethleemitē ceciderit t poſt in dieb⁹ Paule t Euſtochij q̄ſdam ꝑgines deo dicatas eā miraculoſe vidiſſe Qō qz fabuloſum extimauerūt frēs cum quib⁹ monaſticā ducebat vitā/eum a cō munione q̄q̄ ſeparauerunt. Hec ille.

Circa p̄dicta ſciendum eſt q̄ in p̄dictis verbis q̄dā occaſionē errandi ſum̄ pſerūt. Et primo p̄ſcianiſte:q̄ ex hoc dixerūt q̄ oēs hoim actus regunť fato. Scōo Da nichel:q̄ ſicut rep:obāt fatū:ita rep:obāt euāgeliū beati Matthei: qz dicūt q̄ i hoc loco affirmat fatū. Ad hoꝝ ḡ intellectuz ſcire oportet q̄d ſit fatum:t quō eſt t quō nō. Sciendū eſt ergo q̄ in reb⁹ humanis multa videmus caſualiter t p accidēs ac cidere:ſicut q̄ aliq̄s querens vnū hoiem/ inueniat aliū de q̄ nō cogitabat. Qō aūt eſt caſuale t fo:tuitū reſpectu vnius cau ſi: aliq̄ reſpectu alterius cauſe ſuperio:z eſt p ſe intentū t nō fo:tuitū vel caſuale:ſi cut ſi aliquis dñs mittat duos ſeruos ad eundē locū p diuerſas vias: t vnus eoꝝ neſciat de alio. Q⁹ cm̄ ſibi inuicem occur rant in tali loco/eſt per accidens t caſua le reſpectu intentionis: nō quidē domini/ ſed ſeruoꝝ. Scōm hoc ergo duplex fuit opinio de fato. Dicit em̄ fatuz a faris vel fare fatur:quaſi quoddā ꝓlocutiuū t po:dinatiuū. Quidā ergo dixerunt q̄ iſta ca ſualia t ꝓtingentia nō reducunť in aliquā ſuperio:e cauſam illa o:dinantē. Iſti aūt abſtulerūt t negauerūt fatū t vniuerſaliť ꝓuidentiā diuinā circa hmōi. Et ꝑm Au guſt.hec fuit opinio Tullij. Quidā ꝯo re ducūt ea in aliquā cauſam illa o:dinantē: ſed a qua cauſa iſta o:dinatio fiat/eſt diffe rētia,Quidā em̄ dixerunt q̄ co:pa cele ſtia oia iſta ꝓtingētia o:dināt: t ꝑm iſtos fatū nihil aliud eſt q̄ influxus ſidez. Alij ꝯo iſta ꝓtingētia reducūt i diuinā ꝓuidē tiā. Primo ergo modo fatū negandū eſt: qz actus humani non regunť quaſi ex ne ceſſitate ꝑm ſiderū diſpoſitionē vel influ xum.qō multipliciter ptz.Primo ſic: Im poſſibile eſt em̄ q̄ ꝑtus co:palis directe agat in co:poreā:qz inferius in o:dine na ture nō agit in ſupius. Jn aia aūt vt ptz p Ariſt.in li.ō aia/ ſunt q̄dā potētie eleua te ſupra co:p⁹:vt volūtas t intellectus. q̄ dā ꝯo ſūt o:ganis affixe:vt ſenſitiue t ve getatiue. Co:pa igiť celeſtia q̄uis dire cte agāt ſupra co:pa inferioza t imutēt ea p ſe:t potentias o:ganicas p accidens:eo modo q̄ hoiem iracundū ſiue ꝓnū ad iraz dicimus ex celeſtib⁹ co:pib⁹: tñ directe ele ctio eſt in voluntate. Vñ nunq̄ pōt fieri diſpoſitio in co:pe humano q̄n ſuꝑueniat electio t iudiciū liberi arbitrij. Vñ q̄cūq̄ poneret libez arbitriū ſub co:pib⁹ celeſti bus/neceſſa.io poneret itellectū a ſenſu nō differre. Scōo: qz p hoc excludiť omnis cultus diuinus t regimē reipublice: quia oia eſſent de neceſſitate:t ꝓſeq̄nter nō o po:teret ꝓſiliari vel aliq̄d ꝓuidere:qō eſt ꝓtra naturalē inclinationē hoim:que va na eſſe nō pōt: cū ſit a deo dato:e nature: qui nihil vanuz pōt efficere. Tertio:quia hoc eſſet attribuere deo malicias hoim: qō eſſet ipm̄ infamare: qz ſidera creauit. Aug. Accuſant deū creato:ē ſidez/ dū ex cuſant reum perpetrato:ē ſceleꝝ. Hec ille

In die Epiphanie

De hmõi ôt Chrys. sup Mat. Si aliqs adulteria z homicidia facit p stellã: magẽ est iniq̃tas stellaꝝ illaꝝ. maior ãt illi⁹ q̃ creauit stellas. Nã cũ sit p̃sci⁹ futuroꝝ de⁹: ex q̃ tanta iniq̃tas erat futura p stellas: si potuit emẽdare: nõ est bon⁹. si ãt noluit: nõ potuit: impotẽs est. Si etiam stelle est q̃ boni simus aut mali. ḡ nec bonũ nr̃m laudandũ est: nec vituperandũ malũ. qz nec in nob est volũtari⁹ actus. Vt q̃d ei mali mei penã suscipiã: q̃ nõ volũtate sz necessitate ꝓmisi. Ipa deniq; mãdata ôtine peccẽt hoies: aut hortamẽta vt faciãt bonũ hãc inspiẽtiã destruũt. Quis ei iubet aliquẽ ne faciat malũ qõ non põt declinare: aut vt faciat bonũ ad qõ nõ põt puenire: Hec ille, Et nota q̃ istaꝝ ba Chrys. mltũ faciũt ꝓ q̃sdã phãtasticos dicẽtes: si de⁹ scit me dãnandũ fore aliter eẽ nõ pt. Isto ḡ mõ negandũ est fatũ. Vñ Greg. ôt. Absit a fideliũ mẽtib⁹ vt fatũ aliq̃d esse dicant. Hec ille. Si ꝓ sumat fatũ p diuĩa puidẽtia: sic aliq̃d est. sz qz cũ infidelib⁹ nihil debem⁹ hẽ cõe: iõ nõ debem⁹ diuinã puidentiã h̃ noie vocare. Vñ ait de h̃ Aug. Sciam teneas: linguã corrigas. Cũ ḡ beatus Matthe⁹ recitat dicẽs: vidim⁹ stellã ei⁹: ñ affirmat fatũ ꝑmo mõ. qz illa stella nõ ôr fuisse chr̃i: q̃si vita chr̃i depẽderet a stella: sz ecõuerso mor⁹ stelle ꝺpẽdebat a chr̃o. Seq̃t (Et venim⁹ adorare eũ) Poro ly venim⁹ debet ꝓferri media breui: vt ôr determinasse Bisarion. Primo qz i greco ponit ꝓteriti tpis. Scõo qz ipꝺ credebãt iã se venisse ad locũ vbi puer eẽt. Hic q̃rit Aug. in ser. ephie. A q̃ magi didicerẽt q̃ stella visa significaret natũ eẽ regẽ adoratiõe dignũ. Ad h̃ ôt ipe ibi q̃ ãgel⁹ eos edocuit. Leo ꝓo ôt q̃ fuerũt intrinsecus inspirati. Credo aũt vtrũq; fuisse ver. alĩ q̃ mõ: qz angel⁹ nõ apparuit eis sub rõnali forma: vt videt velle Greg. sz eos docuit reuelãdo p visionẽ z ispirãdo. sic etiã fecit postq̃ adorauerãt chr̃m. Itẽ Aug. li. q. no. z ve. te. ôr. q̃ ex ꝓphetia Balaam id cognouerũt: visa stella iusitata. Vñ q̃libercũq; coḡuerit tenendũ est vt ôt sctũs Tho. iij. q. xxxvj. q̃ diuinit⁹ fuerũt edocti reuereri chr̃m: quẽ nõ q̃rebãt sicut regem terrenũ. Erubuissent eĩ videtes ꝑsepe z pãnos viles. Et itellige q̃ nõ q̃rebãt eum vt regẽ terrenũ. i. ꝓsuero more regũ natũ z regnaturꝝ. cũ q̃ stat q̃ crediderint eũ tẽporaliter regnaturꝝ z natũ sub distinctiõe ex semie hũano vl̃ oge dei: z ad aliq̃d magnũ ordinatũ. i. ad spũalẽ mõi salutẽ Vñ nõ erubuerũt pãnos. qz habebãt testimonio stelle q̃ esset spũalit missus a ôo. Nisi ãt eũ q̃sissent ut regẽ aliq̃ mõ terenũ: ñ extimassent eũ natũ i vrbe regia: z oib⁹ esse notã ntitatẽ ei⁹: vt videt. Credo igit q̃ a ꝓncipio crediderũt eũ regẽ terenũ magnũ ꝑ ceteꝛ. z mirabilit a deo missum ꝑter ceteros: z deide sũt paulati ô myster⁹ ei⁹ edocti. Querebãt eĩ vt regẽ messiã expectatũ a iudeis vt innuit i seqntib⁹. de q̃ cõsueuerãt cõit iudei z alĩ sentire q̃ regnaret etiã tpaliter. Vñ etiã Herodes turbat⁹ est: qõ nõ fuisset si dixissent se regẽ spũalẽ q̃stuisse aut q̃rere. Nõ aũt est pdicãdũ q̃ hec ꝙlla apparuit in forma crucẽ vl̃ crucifixi vl̃ hois: ꝑm sctm̃ Tho. sñ opꝰscul. qz nõ est certũ. Sz qz vt ôt Augu. sic magi desiderãt redẽptorẽ: ita herodes riet successorẽ. iõ sequit (Audiẽs ãt herodes rex turbat⁹ est) Propt̃ duo. turbat⁹ est Herodes. Primo ꝑm Chrys. ne rege iudeoꝝ ex iudeis nato: ipe tanq̃ idume⁹ z alien⁹ cũ sua posteritate pelleret e regẽ. Scõo vt dicit glo. timuit ꝓpt̃ irã romanoꝝ. Decreuerũt eĩ romani neq̃s rex vel deus sine eoꝝ ꝓsilio diceret. Hec ille (Et ois hierosolyma cũ illo). i. tota hierl̃m. Timebat ei ne herodes ꝓpt̃ regẽ iudeoꝝ natũ oẽ gen⁹ iudeoꝝ isq̃ret: ꝑm Chrys. Vel turbati sc̃t illi q̃ fauebãt Herodi. vñ sumit hic totũ ꝑ pte. Vel turbati sc̃t apparẽter tm̃.

Horaliter docemur iuxta doctrinam Chrys. sup Mat. dicẽtis. Semp grãdis potestas maiori timori subiecta est. Sic eĩ ramos arboꝝ in excelso positaꝝ in siluis cũ aura flauerit mouet, sic z sublimes hoies etiã leuis nũcij fama ꝙturbat: hũiles aũt sicut in cõualle plerũq; in trãquillitate ꝓsistũt. Hec ille.

Quãtũ ad scõm sciẽdũ est q̃ Herodes auditis magis stati cogitauit ꝑdere chr̃m. iõ voluit diligẽter inuestigare locũ natiuitatis ei⁹ ab illis q̃ scripturas z genealogias nouerãt iudeoꝝ. Vñ subdit (Et ꝓgregãs

oēs ꝓncipes sacerdotū ⁊ scribas ꝑpli).i.legis doctores ſm Remigiū.q etiam ōt q nō sunt dicti solū ab officio scribēdi: sz ab interpatiōe scripture(scisciabaſ ab eis vbi chr̄s nasceret) Intellexit em̄ hūc regē dictū esse chr̄m ex ꝙuersatōe cū iudeis. Sz si Herodes nō credebat scripture: q̄re sciscitabat. Si credebat: q̄re sperabat se posse ꝑdere chr̄m: Ad h̄ ōt Chrys. sup Matheū. ⁊ sic sctūs Tho. q credebat q̄dem sed impfecte. qz diabol⁹ vt ōt Chrys. inci tabat eū: sicut mrti pcōres nō pfecte credunt tormēta inferni. Sciscitabat aūt ⁊ iterrogabat iudeoꝝ ꝓncipes ⁊ scribas publice: vt testes hr̄et apud romanos q diligentē fecisset inq̄sitionē. sz magos q̄s noluit hr̄e testes nō iterrogauit de tpe stelle palā: sed clāculo. (At illi) habita collatiōe inter se(dixerūt ei In bethleē iude) Quare chr̄s voluerit in Bethleē nasci: vide in euāgelio natalic̄ ad mediā noctē. Est ūt sciendū vt ōt Chrys. q cū isti iudei dubitassent Herodi celare mysteriū dei: nō solū illud ꝑtiderūt sz adducūt ꝓpheticū testimoniū dicētes (Sic em̄ scr̄m est ꝑ ꝓphetā(.s. Micheā. v.c.(Et tu Bethleē terra iuda: nequaq̄ minima es in ꝓncipib⁹ iuda. Ex te ei exiet dux q̄ regat ꝑplm meū isrl) Est aūt notādū q ista ꝓphetia nō allegatur ab istis vt iacet in ꝓpheta: vbi sic dr. (Et tu bethleē effrata paruulus es in milib⁹ iuda. Ex te em̄ mihi egredietur q̄ sit dominator in isrl) ex q̄ ptz q̄ltiq̄ mutauerūt. Et hec ſm glosam. ⁊ scm̄ Tho. sup Matth. fecerūt vl ex ignorātia: vl vt plenius regi alienigene loqrent. Vñ mutauerūt ꝓba ⁊ ꝑuauerunt sensum. Loco em̄ effrata: qō erat nomē antiquū q̄ dicitigue bat ab alia bethleem: ⁊ ignotū regi: posuerūt terra iuda. Est aūt sciēdū vt testat magr̄ histo. ⁊ Nico. de Lyra. q bethleē ꝓmo dicta est effrata ab vxore Caleph. sz post magnā sterilitatē q̄ fuit tpe Noemi vt ptz Ruth. j. succedēte magna fertilitate dicta est bethleē. i. domus panis. Nec valet qō ꝓtra h̄ obiicit Pau. burgeñ. dicens: q an Caleph. i. tpe Jacob vocabat effrata. eo q Genē. xlviij. ōr. Sepelivi eaz iurta viā effrate: q̄ alio nōie appellat bethleem. Ista ei sunt fortē ꝑ anticipationē dicta q̄ꝝ etiā hoc dubiū sit: ⁊ ad h̄ sustinēdū oportet multa dicere. Posset aūt dici q Jacob dixit quidē iuxta viā effrate: ⁊ sic effrata fuit nomē antiquū. ⁊ si nō imposituꝝ ab vxore Caleph. qō ꝓ subditur: qui alio nomine appellat ꝛc. nō sunt ꝓba Jacob: sed ea iterposuit scriptor canonis Mō ꝓ dicit ꝓpheta: paruulus es scz vicus: ſm situm in milib⁹ iuda. i. inter milia viroꝝ iuda ad te ptinentiū: maxime quia ex te exiet dux populi mei isrl: imporat dignitatem ciuitatis: quam dignitatē isti exprimerunt dicentes: nequaq̄ minima es. s. dignitate: q̄ꝝ sis parua situ (in ꝓncipib⁹ iuda). i. quo ad principes Juda. quia inde ortus est Dauid: ⁊ tandē chr̄istus qui fuerunt dignissimi ꝓncipes. Jōo sequit: tam in ꝓpheta q̄ in euangelista de ortu chr̄i ducis. Est aūt sciendū q ista ꝓphetia ad litterā non potest exponi nisi de chr̄isto: quod ex duob⁹ patz. Primo qz in translatiōe chaldaica cui nullus iudeorum ausus est vnq̄ cōtradicere: habetur: ex te egredietur Messias. Secūdo: quia statim subiungit ꝓpheta (⁊ egressus eius a principio a diebus eternitatis.) Et dicit Chrys. q si isti ꝓphetiā complete recitassent Herodes intellexisset istū regem nō esse terrenū: ⁊ ꝙsequēter nō exarsisset in tantū furorē. Vñ fuerūt causa vt ait mortis innocentū.

Moraliter iudei in lege docti q docuerunt magos ⁊ tamē ipi nō crediderūt: significāt ꝓdicatores bene loquētes ⁊ male operantes: similes fabris arce Noe: qui pstiterūt alijs vt saluarent ⁊ ipi interierūt diluuio.

Quantū ad tertiū sciendū est q Chrysosto. ait. Postq̄ audiuit Herodes respōsum duplici mōdo credibile. Primū quia a sacerdotib⁹ fuerat dictū. deinde qz exemplo ꝓphetico fuerat cōprobatū. nō ad deuotiōem flectit nasciturī regis: sed ad malicīā interfectiōis eius per dolum. Vidit em̄ qz nō poterat magos nec blandimentis flectere: nec minis terrere: nec animū corrumpere vt consentirent in interfectionem regis futuri: ideo illos decipere cogitauit. Hec ille. Jdeo subdit (Tūc Herodes clam vocatꝝ magis) clam inq̄.i. occul

te. ꝛ hoc ꝑm Chrysꝰ. qꝛ non confidebat de iudeis: ne forte quasi amātes regem natū proderent consiliū eius (diligēter didicit ab eis tps stelle q̄ apparuit eis.) Et ꝑm Remigiū. qꝛ timuit qđ euenit. s. q̄ non reuerterent ad eum. ꝯ voluit cum loco scire tps regis nati vt eum posset inuenire. Apparuit aūt stella ꝑm Chrysꝰ. vt dictum est. ꝛ ꝑm Aug. in ser. de epiꝑ. biennio añ chri natiuitatem. Sed Augꝰ dicit q̄ solum tunc inceperunt iter: qñ in die natiuitatis chri eis reuelatum est cuius esset illa stella. Chrysꝰ. ꝙ vult q̄ multo ante venire ceperunt. Sed alij tenent q̄ in die natiuitatis chri ꝑmo apparuit. (Et mittens eos in bethleem dixit. Ite et interrogate diligenter de puero.) Magi eum regez dicunt: iste ꝙ puerum qꝛ ex abundantia: id est affectu cordis os loquit. (Et cum inueneritis renunciate mihi vt ꝛ ego veniens adorem eum) Omnia hec dixit vt decipere ret magos: quia intendebat occidere christum (Qui cum audissent regem abierūt) recedentes de hier'm vt irent in bethleē. (ꝛ ecce stellam quam viderant in oriente) sed ad ingressū iudee fuerat occultata (antecedebat eos) ita ꝙ terram q̄ viam ostēdebat continue (vsq̄dum veniens staret supꝛa vbi erat puer) Stetit eīm ꝑm Chrysꝰ. super caput pueri. q. d. Hic est quem queritis (Videntes autem stellam gauisi sūt gaudio magno valde) Remigius. Nō satis fuit euangeliste dicere gauisi sunt: ꝛ addidit gaudio ꝛ magno ꝛ valde. Hec ille. Gauisi sunt ꝑm Chrysꝰ. qꝛ spes eoꝝ non erat decepta sed confirmata. Gauisi sunt gaudio ꝑm Glo. quia gaudebant propter deum qui est verum gaudiū, ꝛ gaudio magno ꝑm eundem: qꝛ de magno gaudebāt. ꝛ valde ꝑm Remigiū. quia de re perditaꝛ inuenta magis q̄ de semper possessa gaudemus. (Et intrantes domū inuenerunt puerū) Leo in ser. Epiphanie. Quantitate paruum: aliene opis indiguum: fandi impotentem: ꝛ in nullo ab humane infantie generalitate discretum. quia sicut sidera erant testimonia que in eo maiestatem inuisibilis diuinitatis assererent. ita probatissimū debebat esse sempiternaꝛ illam essentiaꝛ filij dei personam hominis suscepisse. Hec ille. (Cum maria) sola sine ioseph ꝑm Rabanū. ne qua sinistra suspicionis occasio daret gentib⁹ (matre eius) in veste paupere qualem poterat habere vxoꝛ carpentarij peregre constituta: vt dicit Chrysꝰ. Vñ si terrenum regem. i. terreno more natum ꝛ regnatuꝝ nihil amplius ceteris regib⁹ habentē q̄stuissent: fuissent confusi. Sed stelle testimonio contenti gaudebant contemptibilē puerum aspicere: quem terribilem eis spūs ostēdebat Vñ subditur. (Et procidentes adoꝛauerunt eum) scz adoꝛatione latrie. qꝛ ꝑm sanctū Tho. iij. ꝑte. q. xxxvj. intellexerunt eū esse deum: qđ ego intelligo tunc cum illū viderunt. qꝛ verisimile est ꝙ paulatim magis ac magis fuerint diuino lumine ꝛ amore perfusi. tunc autem maxime quando veraciter aderat rex ꝛ regina celoꝝ. (Et aperti thesauris suis.) Per thesauros debemus intelligere preciosa que ferebant ad offerendum ꝛ non ad exponendum ꝓ suis expensis. Et hos thesauros non aperuerunt in via, sed tunc cum voluerunt offerre munera chō: vt dicit sanctus Thom. sup Matt. q̄uis etiam ꝛ aperuerint thesauros suos cum recesserunt de patria q̄a tunc inde acceperunt que reponerent ad offerendum. (Obtulerūt ei munera aurꝝ: thus ꝛ myrrhā) Consuetudo eīm fuit apd Persas vt sanctꝰ Tho. testatur vbi s. ꝙ semꝑ cum munere adoꝛabant. Est autē sciēdum vt dicit idem. iij. ꝑte vbi s. ꝙ magi diuinitus fuerunt edocti de muneribꝫ offerendis ꝛ reuerentia exhibenda. Et dato vt dicit Chrysꝰ. ꝙ ipi non intelligerent significata suoꝝ munerꝝ: spūssanctus q̄ eos adduxerat ad chm ordinabat illa munera ad aliquid significandū. Et sic dic Remigiꝰ. cū reges fuerint tres ꝛ mūera tria nō obtulerūt singuli singula: sz singuli oia. i. aurꝝ: thus: ꝛ myrrhā. Rō istoꝝ munerū talis ꝑm. s. ꝙ sine significatione ꝓsiderāt duplex ꝓsueuit assignari. Prima qꝛ de talib⁹ ꝓsueuerunt reges arabuꝝ facere xenia. Vñ ōt Glo. ꝙ morem seruant sue gētis. Scōa qꝛ obtulerunt aurum ꝓ paupertem: quaꝝ videbant in matre ꝛ filio. thus contra feroꝛē loci. ꝛ myrrham ad ꝓfort ādum ꝛ ꝓsolidādū pueri membra. Mystice

ea ãt ꝓ.s. q munera aliq̃d significãt assi
gnat ab Aug. in ꝑmõe epiph. q̃ ait. Aurũ
g̃ soluit q: regi ꝯgruit magno. thus imo
lat vt deo. myrrha ꝑbet tãq̃ ꝓ salute oĩm
morituro. Hec ille. (Et rñso) q: rñsio non
fit nisi ad interrogãtẽ. Hic inuit ꝑm q̃ ôt
Glo. q̃ clamauerunt ꝓ affectũ ad deũ: z i
terrogabãt q̃d diuĩa iubere volũtas (Ac
cepto) nõ a puero ꝑm glo. ne añ tps reuele
tur: z vt vera humanitas habeat. sed per
ĩpm deũ: vt ôt eadẽ glo. q̃ tñ vt s. Tho. ôt
sup Mat. Loq̃t ꝑm mozẽ scpture. q: q̃ an
gelus ôt ꝙ: de⁹ dixisse: q: in ꝑsona dei lo
quit. Vñ Dion⁹. pbat q̃ istõ rñsuz fuit ꝓ
angelos (Jn sonis ne rediret ad herodẽ: ꝓ
alĩa vĩa reuersi sũt in regionẽ suã) Ita de⁹
scẽderũt ad mare: z inde ꝓ nauẽ trãsfretã
tes i tharsis abierũt. ꝙ q̃ vt testat Ni
co. de ly. herodes ⁊rat⁹ naues tharsensũ i
cẽdit: iuxta illã ꝓphetiã ps. Jn ꝓ. i. grave
bemẽti ꝓ⁊ret. i. herodes vt ꝓteres o de⁹
. i. ꝓteri ꝓmittes naues tharsis.

Allegorice magi isti cũ sint ꝑmitte gen
tiũ significãt gẽtes q̃ chzo erãt credituꝛe:
sacerdotes z scribe: ꝑm iudaicũ: q̃ ꝓ ma
iozi ꝓte remãsur⁹ erat i ifidelitate. Et q: ⁊
tradunt fuisse tres: significant ꝑm glo. gẽ
tes ex triby mõi ꝓtib⁹ Asia Africa z Eu
ropa ad chm̃ venientes. Herodes ꝙ si
gnificat diabolũ. Leo i ser. epiph. Hero
des diaboli ꝑsonã gerit: cui⁹ sic tũc fuit in
cẽto: ita nũc ḡz ẽ indefess⁹ ĩmitator. Cru
ciat em̃ vocatiõe gentiũ: et q̃tidiana ꝓtz
sue destructiõe torquet. Hec ille. q̃ ꝟ loco
nõ dixit herodẽ ee diaboli imitatorez sed
econuerso diabolũ herodis. Utq̃ ḡ tã
Herodes q̃ diabol⁹ ꝑm Chrys. timet sui
regni successorem.

Anagogice magi a chzo distãtes z ob
seruãtes ꝓphetiã: significãt viatores studio
sos ꝙbi dei. Jstis apparet stella. i. lumẽ fi
dei z gr̃e dei. ducẽs eos ad chm̃ existẽtẽ
in bethleẽ. i. domo panis. seu i loco vberi
pleno oi solatio. Hoc lumẽ fidei formate
z gr̃e dei pdũt hoies. q̃ ad Herodẽ. i. dia
bolũ declinãt sz illõ recuperant cũ redeũt
ad q̃rẽdũ chm̃: z tũc tãdẽ eũ iueniunt et
adozãt in celo. Et post nũq̃ reuertunt per
viã in q̃ diabolũ inuenerũt. i. ꝓ viã pcti: sz
semꝑ gradiunt ꝑ aliã. i. ꝓ viã volũtatz ôi.

Dozaꝛ istruimur in mltz. Prio q̃ cõ
fidentes i auxilio hũano nõ reqrẽdo z ꝓ
ponẽdo diuinũ: pdũt diuinũ eo mõ q̃ ma
gi stellã declinãdo ad ciuitatẽ regiã. Se
cũdo istruimur vt offeram⁹ xpo tria mũe
ra. G: reg. in homel. Auro sapia designat:
Salomone teste q̃ ait. Thesaurus deside
rabil' reqescit i oze sapientz. Thure ãt qõ
deo iccndit: ꝙ⁹ ozonis exꝑmit ꝑm illud.
Dirigat ozo mea sic incẽsũ in ꝙspectu tuo
Per myrrhã ꝓo carnis mortificatio figu
rat. Nato g̃ regi aux offerim⁹: si in ꝙspe
ctu ei⁹ sapie lumine splendem⁹. Thus of
ferim⁹: si ꝑ ozonẽ studia deo recolere vale
amus. Myrrhã offerim⁹: si carnis vicia ꝑ
abstinentiã mortificam⁹. Hec ille. Tertõ
instruimur iuxta doctrinã eiusdẽ G: reg. di
centz. Magnũ nob aliq̃d magi innuũt: q̃
in regionẽ suã ꝑ aliã viã reuertunt. Regio
q̃ ꝑpe nr̃a cadisus est. ad quã iesu cognito
redire ꝑ viã q̃ venim⁹ phibemur. A regi
giõe etem̃ nr̃a supbiẽdo: inobediẽdo: visi
bilia seq̃ndo: cibũ vetitũ gustãdo discessi
mus. sz ad eã necesse ẽ vt flẽdo: obediendo
visibilia ꝓtẽnendo: atq̃ appetitũ carnis re
frenãdo redeam⁹: Amen.

Dñica infra octa. epipha. Textus euang. Lu. ca. ij.

Vm fact⁹ esset iesus
annozum duodecim
ascendentib⁹ parenti
bus ei⁹ hierosolymã:
ꝑm ꝙsuetudinẽ diei festi. cõsũ
matisq̃ diebꝫ cũ redirẽt remã
sit puer Jesus in hierusalem z
nõ cognouerũt parẽtes ei⁹. Ex
istimãtes aũt illũ esse in comi
tatu venerũt iter diei: z require
bant eum inter cognatos et no
tos. Et nõ inuenientes: regressi
sunt in hierusalẽ: reqrentes eum
Et factum est post triduũ: inue
nerũt illũ in templo: sedentẽ in
medio doctoꝛ: audientẽ illos z
interrogantẽ. Stupebant aũt
oẽs q̃ eũ audiebãt: sup ꝓuden

tia ⁊ respõsis eⁱ⁹. Et vidẽtes admirati sũt. Et dixit mater eius ad illũ. Fili q̃d fecisti nobis sic Ecce pater tuus ⁊ ego dolẽtes querebamus te. Et ait ad illos Quid est q̃ me querebatis: Me sciebatis q̃z in his q̃ patrⁱ mei sunt oportet me esse: Et ipi nõ intellexerũt ꝟbũ q̃ locutus est ad illos. Et descẽdit cũ eis ⁊ venit nazareth: ⁊ erat subditus illis. Et mater eiⁱ⁹ ꝟseruabat oĩa ꝟba hec: cõferens in corde suo. Et Jesus ꝓficiebat sapĩa et etate ⁊ gra: apud deũ ⁊ hoies.

Um factus esset

c Jesus annoꝝ. xij. ⁊c.) Luc. ij. In ꝑsenti euãgelio tã guntur tria pũcta q̃ sunt Perditio: Inuẽtio: Interrogatio

Quantũ ad ꝓmũ ifraliter sciẽdũ est: q̃ sicut hẽ Exo. xxv. ter in anno ois masculus ꝑsũ dei istⁱ tenebat cõparere i hierlẽm i tẽplo añ ꝟspectũ dei. s. in die pasce: in die pẽtecostes: ⁊ i die seu festo tabernaculoꝝ. Sz cũ his q̃ mltũ distabãt a hierlẽm erat dispensatũ q̃ ad duo vltima festa: ⁊ tales erãt galilei. Ũñ Lu. ij. ĉº. Et ibãt parentes eiⁱ⁹. s. chr̃i p oẽs annos in hierlẽm i die solẽni pasce. Et q̃d dr Mat. xj. lex ⁊ ꝓphe vsq̃ ad Joã, nõ sic itelligit: q̃si i mutata/te aut morte Joãnis lex defecrit ꝺie vim obligatiõis. vt dictũ ẽ i die circũcisiõis. Sz q̃z vsq̃ tũc sola lex vigebat: ⁊ abinde vsq̃ ad passionẽ chr̃i currebat cũ euangelio: sic q̃ ipa obligabat. Vide ꝺ his si vis rẽ ꝺie subtilit. c. iij. ꝺi. j. q. ij. Dicit g̃ btus Lucas. (Cũ factⁱ⁹ esset Jesus annoꝝ. xij. Sic aũt ꝺr btus Grego. chr̃s ꝑm erat is mẽsurã oñdebat sapie signa. Ũñ eo tẽpe cepit oñdere sapiam suã sapiẽter interrogando doctores quo apꝺ nos cõsueuit hr̃i rõnis vsus. i. xij. anno. Sciendũ est aũt q̃ anni discretiõis q̃uis assignent cõiter esse q̃ ad masculũ, xiij. ⁊ q̃ ad feminã. xij. tñ ingenia excellẽtia cuiusmodi erat ingeniũ chr̃i hꝫ ꝑs ãticipabãt: nec reputabat miraculosũ seu supnaturale q̃ puer in anno. xij. oñderet vsum rõnis: ⁊z erat signũ excellẽtis ingenij. Sz ꝙ. q̃z ex his videt seqũ q̃ añ hoc tps homo nõ possit mortaliᵗ peccare: qꝺ est falsum. Ad hoc ꝺr ex doctrina sci Thome. iij. ꝺis. xxvij. q. ij. q̃ ꝑm Arist. j. Ethi co. triplex est status hois ꝑm rõnem. Primus est añ ꝓmũ septẽnũ. scꝺs est añ scꝺz septennĩ ⁊ post ꝓmũ, tertius est añ tertium ⁊ post scꝺm. In ꝓmo homo neq̃ p se neq̃ p aliũ põt intelligere: vñ ⁊ cõiter peccare nõ põt: q̃uis aliquãdo etiã ante primũ septennĩ aliq̃ peccent mortaliᵗ: eo q̃ accelerat in eis vsus rõnis. Ũñ ⁊ puer de q̃ narrat Grego. in dialogo: q̃ fuit dãnatⁱ⁹ nõ erat annoꝝ septẽ. Et ꝺr sctũs Tho. q̃ cũ sponsalia possint ꝙtrahi in septẽnio: nõ est mirꝝ si ante possit q̃s peccare mortaliter. quia minus iudiciũ requirit ad peccãdũ mortaliter q̃ ad ꝙtrahendũ sponsalia quia ad ꝓmũ sufficit iudicare dẽ ꝑsenti: ⁊ ad scꝺum oportet iudicare de futuro qꝺ q̃s spondet. In scꝺo autẽ statu hõ tã põt intelligere ab alio: nõ tñ p seipm solũ inueniendo sapientiã. Ideo tũc pueri mittunt ad scholas ⁊ possunt peccare mortaliter. In tertio ꝙo homo habet ꝑfectum vsum rõnis: intelligẽdo ab alio ⁊ p seipm inq̃rẽdo veritatẽ. Hec oĩa ex sctõ Tho. (Ascẽdentib⁹ parẽtib⁹ eius hierosolymã ꝑm cõsuetudinem diei festi) Ista patẽt ex dictis (Cõsũmatis⁹ꝫ diebꝫ) Diebꝫ inq̃ septẽ q̃ibus solẽnitas durabat: q̃uis nõ oẽs eẽnt equaliter solẽues. Sed glo. dicit q̃ durabat diebꝫ octo: cõputans illã diẽ a cuius vesperis incipiebat solẽnitas (Cũ redirẽt remãsit puer Jesus in hierusalẽ) nõ a casu vel oblitione: ⁊z studiose: vt a pueritia oñderet zelũ suũ circa spũalia (⁊ nõ cognouerũt parẽtes eius) Beda. Sed q̃reret aliq̃s: quõ dei filius tãta parentũ cura nutritus: potuerit oblitiscẽdo relinq̃: Respondenduz est: quia filij⁹ israel moris fuit vt temporib⁹ festis vel hierosolymã confluentes vel ad ꝓpria redeuntes: seoꝝsum viri: ⁊ seoꝝsum femine incederẽt. infantes q̃ꝫ vel pueri cũ q̃libet parẽte indifferẽter ire potuerũt. ideoq̃ Mariam vel Joseph vi/cissim putasse pueꝝ Jesum: quẽ secum nõ cernebat cũ altero parẽte reuersum. Hec

ñle. Vñ sequit (Existimātes aūt illū esse in comitatu) mulierē q̄ ad Joseph: vel viros quo ad Mariā (venerūt iter diei & requirebāt eū inter cognatos & notos) videntes q̄ secū nō erat.

Moraliter instruimur q̄ chr̄m p̄ter quattuor p̄dimus sepe. Primo p̄ter ineptam letitiā & mundanā p̄speritatē. Naz ꝑgo fugiēdo in egyptū illū no p̄didit: sed eundo ad solēne festū. Scō p̄ter distractionē & p̄turbationē: q̄ virgo illū amisit in turba recedēdo a hierusalē que interp̄tat visio pacis. Tertio p̄ter vanā fiduciam in sapiētia: in fortitudine: in ꝓstantia: in diuitijs & hmōi. q̄ beata ꝑgo p̄didit eū ꝓfidēs q̄ esset cū Joseph. Quarto p̄ter ignorantiā eoz que dei sunt. q̄ ōs q̄ non cognouerūt parētes eius.

Quantū ad scōm sciendū est litteraliē q̄ nemo sine dolore perdit qō cum amore possidet: ꝯ dicit Grego. Isti g̃ valde doluerūt de amisso Jesu. Vñ sequit (Et nō inuenientes regressi sunt in hierusalē) festinanter (requirētes eū. Et factū est post triduū inuenerūt illū) q̄ dicit glo. q̄ vna die egressi sunt a hierusalē. scōa ꝑo quesierūt eum inter cognatos & notos. tertia ꝑo regressi sunt in hierusalē & inuenerūt. qō nō est sic intelligendū q̄si ipa tertia die inuenerint sed quarta. q̄ dicit text⁹ q̄ post triduū inuenerūt illū (in templo) nō in theatro vel in foro vl in ludo sicut solēt pueri inueniri. sz in loco oz̄oni & doctrine deputato (sedentē in medio doctoz̄) vt melius oēs posset audire & iterrogare. De q̄ materia loquerenk: & quare sic ꝓuenissent doctores in templū ad ꝓferēdū nō est certū Probabile tn̄ est qō dicit sctūs Vincētius scz q̄ loqbant de tpe aduētus Messie an ēet cōpletū (vt tūc erat opinio cōis:) vl nō. & forte de hoc fiebat disputatio (audientē illos) q̄ decet pueꝝ q̄uis eruditum: vt dicit Orige. potius audire magistros q̄ velle docere (& interrogantē) Interrogabat aūt vt idē Orige. ait: non vt aliq̄d disceret: sed vt erudiret. Ex vno q̄ppe doctrine fonte manat & interrogare sapiēter & respondere. Hec ille. Est aūt notādū q̄ sctūs Tho. iij. q̄ xj. ar. iij. tenet q̄ chr̄s nihil ab homie didicit: q̄ ipe est caput oim hoim nō solū in gr̄a sed etiā in veritate & doctrina: iuxta illud Joā. xvj. in h̄ natus sum & ad h̄ veni in mūm vt testimoniū ꝓhibeā veritati. In q̄libet aūt genere mot⁹: p̄mū mouēs nō mouet illo motu. Fuit ār quantū ad scientiā adq̄sitā doctus a deo q̄ sic docet p̄ res factas a se sicut hō p̄ voces. Sed ꝓtra. Nā cū chr̄s a p̄ncipio nescierit oīa ſm scientiā exp̄imētalē: ipe sicut & q̄libet audiēdo ſmonē significatiuū poterat discere qō nesciebat. Solu. Non accōmodauit audituz doctrine ſmonib⁹: nisi eo tpe q̄ iam poterat talia exp̄imentaliter dicicisse. q̄ oportuna eras req̄rit ad hoc vt homo accipiat scientiā sicut p̄ inuentionē ita & p̄ disciplinā. Ipe aūt nihil fecit quod nō congrueret etati. Hec ex illo. Vide de his infra feria tertia post dominicā quartā i q̄dragesima (Stupebāt aūt omnes q̄ eum audiebant sup̄ prudentia & respōsis eius) Grecus. Queri & rōnabiliter: audit prudēter: respōdet q̄ prudētius: qō stupore faciebat. Hec ille. (Et videntes admirati sunt) Ex his elicit q̄ dominus licz in sua puericia nō fecerit miracula: tamē mirabilis habebat. Beda. Diuinā linguā sapiētia p̄debat: sed infirmitatez etas p̄tendebat humanam. Hec ille. Sed quō potuit admirari ꝑgo que sciebat eum esse deū: Respondeo q̄ licz sciret eum scire omnia p̄ fidē & sapiētissimū esse tn̄ h̄ nō viderat p̄ expientiā ante. Jō ista fuerūt ei magna & aliq̄ mō incognita & cōsequenter causa admiratiōis rōne magnitudinis & rōne ignorātie.

Moraliter Jesus ab ania p̄ditus recuperatur per quattuor ꝓtraria his q̄b⁹ p̄ditur. Primo em̄ inuenit p̄ mundani gaudij excluſiōem: q̄ ꝑgo dolens q̄siuit eam Scō per cordis pacificationē: q̄ reuersa est in hierusalem vt euz inueniret. Tertio per deuotam oratiōnē & audientiā verbi dei: quia inuenit eum in templo. i. in loco oratiōis & doctrine. Quarto p̄ completam satisfactionem & spiritualium cōtemplatiōem quia inuenit eum post triduū in medio doctoz̄. Hi em̄ tres dies sunt ꝓ tria cordis: ꝓfectio oris: satisfactio op̄is. & sine his trib⁹ in actu vel ꝓposito nō inuenit chr̄s. Notādum est etiam: chr̄s tanq̄

media ꝑsona in diuinis ⁊ tanq̃ mediator dei ⁊ hominū q̃ntum semp dilexerit medium in q̃ ꝓsistit ꝑtus: quā extrema ⁊ excellētia cognūpunt. Haz ꝓceptus est i medio diez ⁊ noctiuz .i. eqnoctio: qz mensꝰ vj. a ꝓceptione ioannis q̃ fuit in eqnoctio autumnali. Et natus in medio noctz Sap. xviij. dum mediū silentiū tenerent omnia Et positus ꝑm alicꝙs in diuersorio: qđ est platea in medio domoz. vel si fuit natꝰ in crypta ibi fuit reclinatus in medio duoz animaliū: vt posset dici illud Ysa. j. Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asin⁹ ⁊c. Et in in medio doctoz inuentus: ⁊ crucifix⁹ in medio latronū: i medio ꝛre. i. i q̃rto clima te. iuxta illō ps. Operatus est salutē in medio terre. s. nr̃e habitabil. Et post resurrectionē stetit in medio discipuloz Joan. xx. Et post ascēsionē apparuit ioāni in medio candelabroz aureoz Apoc. j.

Quantū ad tertiū ꝓ̄ faliter sciendū est q̄ btā ꝑgo iterrogauit chr̃m nō aūt Joseph qz nō est ausus: cū firmiter crederet eū eē deū. btā aūt ꝑgo ausa est: ꝓpter excellētissimū amorē ad filiū. Excellēs ei amor dominū nescit. De h̄ ait Brecus. Miranda dei genitrix maria maternis affecta viscerib⁹ q̃si cum lamentis inq̃sitionē dolorosā oñdit: ⁊ oīa sic mr̃ ⁊ fiducialiter ⁊ hūlit ⁊ affectuose exp̄mit. Hec ille. Vñ dr: (Et dixit mr̃ eius ad illū) Joseph em̄ nūq̃ legit eum allocutꝰ sed mr̃: q̃ in hoc erat maioris fiducie: ꝑm Gorram. Primo qz erat vera mr̃. ⁊ scdo qz erat maioris charitatz q̃ foras mittit timorē. j. Joan. iiij. ca. (Fili qđ). i. ꝓpter qđ (fecisti nobis sic:) q̃si dicebret: intulisti nobis maximū dolorē. Vnd subdit (Ecce pater tuus) Appellat aūt ioseph p̄rem ꝑm Orig. Vel q̄: ita erat i opinione vulgi. vel qz educauit puerum (Et ego) Ecce q̃liter ꝑgo honorat coniugem: eū sibi ꝓponēdo (dolētes q̄rebam⁹ te) non qz crederent posse gdi puerū: quem deum credebāt: vt dr Orige. sed qz timebant vt idem ait: ne ascēdisset celū. qū postmodū voluisset descensur⁹. Vel ꝑm Glo. timebant ne sic herodes voluit ⁊ non potuit occidere: ita alij occidissent (Et ait ad illos. Quid est q̄ me q̄rebatis:) scz inter ꝓsanguineos. q. d. Magis sum q̄rendus i occupatione circa spūalia. Vñ subdit: (Nesciebatis qz in his q̄ p̄ris mei sunt oportz me esse:) Et in h̄ ꝑm Cyrillū voluit se asserere vez dei p̄ris filiū: quē plꝰ sua mr̃e et suo putatiuo p̄re diligebat (Et ipi non intellexerūt ꝑbum qđ locutꝰ ē ad illos) Et hec ꝑm Bedā qz de sua diuinitate loqbat Vel ꝑm Orige. qz nesciebāt si p ea q̄ p̄ris sui sunt vellet intelligere templū vel aliqđ altius templo. i. aias iustas: q̄ sunt possessio dei: ⁊ in quaruz medio est deꝰ. Vl̄ forte p̄t dici q̄ ipi intellexerunt qdem q̄ de suo celesti p̄re loqbat: sed tñ qđ p illa ꝑba vellet innuere nō intellexerunt. Et sic non intellexerunt hec ꝑba quantū ad finē gr̃a cuius ea puer Jesus est locutus. Et forte hoc voluit dicere Orig̃. Volebat em̄ innuere ꝑm Gorram q̄ ad ipm̄ ptinebat tēpli ⁊ spūalium gubernatio sicut ad p̄rem: ⁊ hac ratione diuinitatis sue. Et forte etiam sic intellexit Beda: q̄uis etiam possit dici q̄ Beda extimauit eos non intellexisse q̄ de sua diuinitate. s. patre diuio loq̄rek. quia licet crederent eum filium dei: tamen non ꝓsueuerat adhuc de sua diuinitate loqui. Et hoc magis credo eum sensisse. Jgit illa verba non intellexerunt i se iuxta Bedam. quia non bene acceperunt illud non me p̄. vel si intellexerūt ea q̄ntū ad eoz finem iuxta Origenem (Et descē dit cum eis) ad eoz consolationez (⁊ venit nazareth ⁊ erat subditus illis:) ad nostre superbie confusionem. (Maria aūt conseruabat oīa verba hec) que intellexerat: ⁊ que nondum intellexerat vt ait Beda. (conferens in cor de suo) vt intelligeret nō intellecta ⁊ letaret in intellectis ꝑm illud: Letatus sum in his que dicta sunt mihi. Nam vt ait Beda fuit discipla christi. cuius verba non vt pueri sed vt dei rumina bat. Ad intellectum autem eoz̄um que sequunt oportet videre de gratia ⁊ sapiētia christi. Quantum ad p̄mū sciendū est ex doctrina sancti Thome. iij. ꝑte. q. vij. ⁊ viij. q̄ in chr̃o fuit triplex gratia scz gratia vnionis: que est ipm̄ vniri humane nature ad ꝑsonam diuinam: ⁊ gratia habitualis. id ē gratum faciens: ⁊ gratia capitz. id est ꝑm quem est ecclesie caput. sed iste due sunt essentialiter eadez. Prima gratia est

infinita sicut ꝛ illa ꝓsona. Scōa ꝯo est q̄dem finitū q̄dcūq; ens: sed tñ est illud ens infinitū ſm rōnem gr̄e: q; sc̄z non limitat in rōne gr̄e: sed hūoz oē qđ pōt ad gr̄am ptinere. Et ei nulla alia gr̄a puri hominis pōt equari: lz sit finitū ens: q; non sunt vnius rōnis: cum vna ad aliā comparet sic̄ particularis virtus ad vniuersalē. sic̄ etiā nec virtus ignis crescendo pōt equare ꝑtutez solis. Ista autē gr̄a augeri non potuit. qđ sic patet. Nam aliq̄ est forma q̄ augeri nō pōt ex parte sua: qñ. ſ. non est apta ꝓfecti? inueniri in aliq̄: sic̄ calor ignis non pōt eē maior. Est em̄ in oib⁹ formis aliqs terminus p̄fixus vltra quē non possunt inueniri Aliq̄ ꝯo est q̄ augeri nō pōt ex parte subiecti: q; sc̄z natura subiecti non patit maius augmentū: sic̄ calor summ⁹ quē aeris natura patit augeri nō pōt isto mō. Ista ḡ gratia neutro mō potuit augeri. Nō p̄mo mō: q; terminus formaꝝ sumit a fine ad quem ordinat. Ordinat aūt ista gratia ad vnionē ad deum: q̄ vnio ibi tāta fuit q̄ nō potuit esse aut inueniri maior: q; fuit in ꝓsona. Silr nec̄ scōo. q; illud subiectū semp fuit in termino: q; chr̄s semper fuit gloriosus. Hec omnia ex sancto Thoma. Quantuz ad scām sciendum est q̄ ex doctria eiusdē. iij. pt. q. ix. et. x. et. xj. et. xij q̄ in chr̄isto fuit quadruplex scientia. Prima fuit diuina: ſm quam scit omnia q̄ fuerunt: sunt: ꝛ erunt: ꝛ esse possunt q̄cunq; ꝑtute. Alia fuit scia beata: q̄ inquantū homo gloriosus: videt in verbo omnia q̄ fuerunt: sunt: et erunt. q; omnia ista ad ip̄m ptinent: cum sit omniū dñs: ꝛ p̄ñr qđ beatitudinem eius pertinet q̄ illa cognoscat. Non tñ nouit omnia q̄ esse p̄ñt quacunq; ꝑtute. ſ. creature ꝛ dei. q; sequeret q̄ inq̄n tum homo comp̄henderet totum qđ deꝰ pōt facere: ꝛ p̄ñr totam potentiam dei: et p̄ñr deum. Cognoscit tñ omnia q̄ esse pos sunt virtute creature quam comp̄hendit. Et q; in potētia creature sunt infinita: ſm hanc sciam scit infinita. Tertia est sciētia indita vel infusa q̄ cognoscit eo mō q̄ angeli boni ꝛ mali ꝛ anie sepate p̄ species infusas a deo: ꝛ non acceptas a sensu. Assumpsit em̄ animā pfectam: ꝛ p̄ñr intellectus eius non fuit p̄riuatus eo ad qđ erat i potentia. Per istam cognouit oia que naturaliter scire possum⁹: ꝛ omnia q̄ per potentiam obedientie scimus: vt omnia mysteria gratie q̄ reuelāt hominib⁹: ꝛ etiā ip̄as substantias sepatas: eo modo q̄ ania sepata ꝛ etiaz oia singularia. Quia em̄ illa aia erat pfecta fuit actuata omnis ei⁹ potentialitas tā naturalis q̄ obedientie. Sz intellige hoc dictum scī Thom̄. ꝺ potentia obedientie in ordine ad potentiā dei ordinatam non ad absolutā. q; deꝰ posset etiam mō ipecies creare ꝛ eaꝝ similes intellectui chr̄i impmere. Quarta fuit scia experimentalis seu adq̄sita: per hoc q̄ intellectus eius agens abstrahebat a sensibilib⁹ species intelligibiles. Non em̄ debuit taz nobilis potentia esse ociosa. ſm istaz sciuit oia scibilia lumine naturali intellect⁹ agētis. i. oia sensibilia: q̄uis nō oia sit experti. q; ꝓpter excellentiā ingenij ex paucis expertz cognouit alia: Dicit ḡ beat⁹ Luc. (Et iesus pficiebat etate) ꝛ in hoc non est dubiū q̄ ad assumptā naturā (ꝛ sapientiaz gr̄a) Hoc q̄dam vt Greḡ. nazan. ꝛ theol. exponunt q̄ ad ip̄am apparentiā ꝛ manifestationē sapientie ꝛ gr̄e ꝛ non q̄ ad verum augmentū ip̄oꝝ habituum. Que expositio vera est quo ad primū. q; chr̄s in oī etate operabat congruētia tempori. lz tamen q̄ntum ad secundū est etiam vera de gr̄a que ſm bal. tum non potuit augeri: non aūt de sapientia. q; ſm scientiā adq̄sitam vere ꝛ realiter ꝓfecit: vt patz ex dict̄z Dicendū ſm est ḡ q̄ ꝓficiebat scientia experimentali et gr̄a: non quo ad ip̄m habitū: sed quo ad ipos effectus gratie: vt ꝺr sanctus Thomas vbi supza. quia scilz continue exercebat opera virtuosa in quib⁹ merebat. De hoc ſ. chr̄i merito vide sanctū Tho. iij. pte. q. xix. q. xxij. q. xxxiij. q. xlvj. et. q. xlviij. ꝛ tertio. distin. xvij. et de veri. q. xxvj. Ibi em̄ tenet q̄ chr̄s merebat q̄libet actu: ꝛ q̄ meruit sibi gloriam corporis ꝛ immortalitatē ꝛ impassibilitatem ꝛ huiusmodi: ꝛ ea que ptinent ad excellentiaz eius exteriorem sic̄ est ascēsio: non aūt gloriam anie nec sciam nec gr̄am nec deitatē nec ꝑtutes. Contra tñ exponit q̄ ꝓficiebat in alijs: sic̄ consueuit dici q̄ talis mgr̄ multum ꝓficit q; sc̄z ꝓficiunt discipuli ei⁹ (co-

ram deo ꝛ hoib⁹),ſ.in his q̄ ſunt dei ꝛ hoꝰ minū. Vel cōꝛ deo ꝛ hoib⁹.i. aparenter ħ ad hoies:ꝛ vere ħ ad deū. Homib⁹ em̄ nō cōſtat euidenter aliqs hoꝛ pfectuuꝫ lz eis p exteriora appareat. Sed ꝰ predicta arguit p Nico. de ly. qꝛ duo habit⁹ eiuſdē rōnis non pñt ſimul eſſe in eodez ſubiecto vt oēs affirmāt.ſed ſcia indita et adq̄ſita ſunt eiuſdē rōnis:ſic ꝛ oculus ꝓductꝰ a natura ꝛ miraculoſe datus:ideo chꝛus inq̄t non habuit experimentalē ſciam. Iſta difficultas plixum exigit ſermonē. qꝛ de hoc certāt Pau. bur. ꝛ replicatoꝛ ꝰ eum,ſed q̄ ſubtiliter vult videre veritatē videat cap. ij.ſ.di.xiij. Quantū ad rōnem tñ Nico.ō ly.dico. Primo q̄ aliq̄ habit⁹ nō ſūt vni⁹ rōnis:lz ſint de eodē obiecto materialiter Nā rā naturalis q̄ aſtrolog⁹ demonſtrat eandē ꝯcluſionē.ſ.q̄ terra eſt ſpherica:et ꝯſtat q̄ ille ſcie non ſunt eiuſdem rōnis eo q̄ ſunt p diuerſa p̄ncipia. Vnitas em̄ ſcie ſumit ex vnitate obiecti. Diuerſitas ꝓo ex diuerſitate p̄ncipioꝝ: vt ptz.j. Poſterioꝝ Dico ſcō q̄ ſm aliās ita eſt inꝓpoſito:ſic q̄ ſcia indita ꝛ adq̄ſita ſunt p diuerſa media.i. p ſpēs infuſas ꝛ adquiſitas:q̄ lz ſint aliq̄n eiuſdem rōnis.i. q̄n repſentāt idem eodem mō: vt ſpēs geometricales q̄s habuit ſalomon diuinit⁹ vel ſaltem Adam ꝛ q̄s nos habem⁹:vt ptz.j.q.xiij.ar.iij.ad p̄mū. tñ aliq̄n differūt rōne ꝛ ſpecie:vt in chꝛo ꝛ q̄libet alia ſeparata: vt ptz.iij.q.ix.ar. iij. Dico tertio q̄ q̄cq̄d ſit de ħ: tñ iſte ſciētie in chꝛo. ſ. ſcia indita ꝛ adq̄ſita non fuerūt de eodez formali ꝛ adeq̄to obiecto. vt ptz vbi ſ. imo nec de eodē partiali eodem mō. qꝛ aliter repſentant: vna ſcz naturam cōmunē tm̄: reliq̄ ꝓo.i. infuſa etiam indiuidua. Nec eſt ſimile de oculo: q̄ a q̄cūq̄ ꝓducat habet idē obiectū adeq̄tū ꝛ formale:non aūt habitus. et ex eiſdem p̄ncipijs viſus ferk in rem viſam; non aūt illi habitus. qꝛ differūt ſpēs ifuſe ab adq̄ſitis i repſentando:cū repſentant naturā vniuerſalē nō pciſe vt adq̄ſite:ſed cū indiuiduis et accidentib⁹ vt dictū eſt. Si tñ inter ſpecies iſtas nō eſſet differētia niſi p eſſe adq̄ſitas a rebus ꝛ datas a deo: vt iſte credidit nos credere: eēnt eiuſdē rōnis ſic ꝛ oculꝰ datus a natura ꝛ a deo.

Doctꝛ in toto iſto euangelio nō̄ inſtruit mꝛes quō ſe habeant ad fideles: quia debent ad eos hꝛe diſcretuz ꝛ moꝛē: eos a puericia aſſuefaciendo ſpūalibus. ꝛ timorem ne cadant in manus archelai vel alterꝰ inimici.i. diaboli. ꝛ correctionem matrimonā q̄ eſt cum amoꝛe ꝛ diſcretiōe interrogando potiꝰ q̄ꝫ quiciādo:maxie q̄n ſūt mā ſueti. Sc̄o filius inſtruit filios vt ad patrem celeſtem ſe habeant reuerenter eū p ponendo aliꝫ. Ad pꝛes ꝓo ꝛ ſpūales vt ſūt doctoꝛes: ita ſe habeant q̄ſi audiētes ꝛ interrogantes ꝛ rñdentes :non vt arguentes. neq̄: qđ freq̄nter accidit: vt bñficiuz non recognoſcentes. Ad patrem ꝓo ꝛ matrē carnalem ſe habeant obedienter Erat em̄ chꝛs ſubditus illis.

In octaua Epiphanie. Textꝰ euang. Mad ca. iij.

℣ Enit Jeſus a galilea in iordanē ad ioannē vt baptizaret ab eo. Joannes autē phibebat eum dicens Ego a te debeo baptizari:ꝛ tu venis ad me. Reſpondēs aūt ieſus:dixit ei.Sine modo: ſic em̄ decet nos ipleꝛe omnē iuſticiam. Tunc dimiſit eum.Baptizatus aūt ieſus: confeſtim aſcendit de aqua. Et ecce aperti ſūt ei celi:ꝛ vidit ſpiritum dei deſcendentē ſicut columbā ꝛ venientē ſup ſe. Et ecce vox de celis dicens. Hic eſt filius mens dilectꝰ i quo mihi cō placui.

℣ Enit ieſus a galilea in iordanem ꝛc̄. Mat.iij In p̄ñti euangelio tanguntꝛ tria puncta: q̄ ſunt Recuſatio: Reꝓbatio: Proteſtatio. Quantum ad p̄mū litteraliter ſciendū eſt:q̄ ioannes ex humilitate baptizare chꝛm recuſabat. Poꝛro de iſto ioānis ba

ptiſm̃ te multa ſcripſimus ſup̃ euangelio in ſabbato ãñ quartã dñicam aduentus. Nunc etiam ſciendũ eſt ex doctrina ſancti Tho. iij. pte. q. xxxviij. q̃ chr̃s debuit baptizari. Primo ſm Amb. et Chryſ. t alios ſanctos vt ſanctificaret aq̃s. Scõo vt dicit Chryſ. q̃ ſuſcepat naturam peccatricem et ſilitudinẽ carnis pec̃i: iõ voluit explere que tali nature congruebant i alijs: etſi nõ i ſe. Tertio ſm Aug. vt faceret qõ p̃cipe volebat. Sũt autẽ alie cauſe p̃ter iſtas ſm Chryſ. ſcz vt teſtimoniũ acciper a ioanne: t vt eius p̃dicationem ꝓfirmaret: t vt oñderet teſtimoniũ ei⁹ fuiſſe verũ q̃ dixerat: veniet fortior me tc. qõ factũ eſt in celi aptione. Et p̃ter has ponit adhuc alias Damaſcen⁹: vt. ſ. trinitaꝛ myſteriũ reuelet in voce t colũba t aſſumpta hũanitate: t vt ſit typus t ſubſcriptio nobis ad baptizandũ. i. vt nos exemplo eius baptiſmũ ſuſcipiam⁹. Nõ aũt debuit baptizari baptiſmo ſpũali. q̃ in tali ipe eſt p̃mũ mouens t ſctificans: iõ nõ debuit moueri ab alio. Sz baptizari debuit baptiſmo ioannis cũ ipe ſuo gr̃io baptizaret. Primo q̃ ipi nõ competebat baptiſmus in ſpũ. Secundo ſm Bedã t mgr̃m hiſt. vt approbaret baptiſmũ ioannis. Tertio ſm Greg. nazan. vt ſctificaret aq̃s. t p̃ter alia ſup̃dicta. Eſt aũt ſciẽdũ q̃ ſm Aug. t Chryſoſt. chr̃s q̃n baptizat⁹ eſt cõpleuerat. xxx. annoꝝ: et incepat. xxxj. tricedecim dies hñs de illo. Et ſm iſtam opinionẽ chr̃us vixit xxxiij. annis t dimidio. i. tantũ pl⁹ q̃ntum fluxit a natali ad paſca. Sed ſm Mgr̃m hiſt. t alios q̃z opinio cõis tenet tunc chr̃s inceperat. xxx. annũ. xij. dies hñs de illo. t ſm hoc vixit. xxxij. annis cũ dimidio. q̃ vt reſtat idẽ Mgr̃ hiſt. eadẽ die anno reuoluto ꝙuertit aquã in vinũ. t ſeq̃nti paſcate. xxxj. anni incarcerat⁹ eſt ioannes. et in paſcate ſeq̃nti. xxxij. anni decollat⁹ eſt. t in tertio paſcate. xxxiij. anni crucifix⁹ eſt dñs. Conuenienti q̃ etate baptizat⁹ ẽ dñs ſm ſctm̃ Tho. vbi s. Primo q̃ baptizabat q̃ſi ex tunc incepturus p̃dicare: ad qõ requirit etas pfecta q̃ eſt. xxx. annoꝝ. Naz ioſeph dominũ egypti: et dauid regnũ iſrael: t Ezechiel p̃phetiam. xxx. anno accepit. Scõo q̃ in tali etate poſſunt oia peccata cadere in homine: t ideo vſq̃ tũc ſeruauerat legem quam ſoluere volebat: ne dicerent iudei q̃ ſoluebat legem q̃ eã implere non poterat. Tertio vt oñdat baptiſmũ viros pfectos generare. Nec tñ hi q̃bus piculum imminet debent vſq̃ ad illã etatẽ differre baptiſmũ. Et nota q̃ Danielis ſapia in puericia eſt monſtrata. q̃a non fuit datus omnib⁹ in exemplũ vt chriſtus. Exiſtens q̃. xxx. annoꝝ (venit Jeſus a galilea in iordanem ad ioannẽ vt baptizaret ab eo.) Vbi ſciendũ eſt q̃ ſm ſanctũ Tho. vbi s. chr̃s debuit in iordane, baptizari. q̃ p illum filij iſrael terram p̃miſſionis intrauerũt: ſic nos regnũ celoꝝ p baptiſmũ intram⁹. Vñ t helias rapiendus in celuz in curru igneo: eius aq̃s diuiſit vt habek. iij. Reg. ij. ſignificans q̃ p aquam baptiſmi t ignẽ ſpũſſcti patz nobis adit⁹ in celũ. Non aũt debuit baptizari in mari rubro. q̃ ſignificauit baptiſmũ iñq̃ntũ in eo remittunt pcta: non iñq̃ntũ aperit ianuam q̃ eſt p̃cipalis eius effect⁹. ſed iſto mõ illũ figurauit tranſit⁹ iordanis. Et nota q̃ vt dicit Aug. in ſer. epiph̃. multa miranda facta ſunt in hoc flumine. Nam aq̃ eius abierunt retrorſum: t ſic mõ pcta retrorſum conuerſa ſunt. t aq̃ eius fuerunt diuiſe: t ſic mõ in eo chr̃s fecit diuiſionem pctoꝝ (Joannes aũt phibebat eum) ſciẽs cum vez deũ t lauacro non indigere: ſm Hila. Sed contra: q̃ ſi ſciebat eũ verum deum: tenebat ꝓcorde ei⁹ volũtati: t nõ phibere eum. Ad h̃ dicit q̃ ioannes neſciuit an chr̃s req̃rens baptizari: faceret tentando ei⁹ humilitatez: an exp̃mẽdo ſuam diffinitam voluntatẽ. Ideo phibẽdo non diſcordabat a voluntate diuina: volendo ſeruare humilitatẽ. Quia tñ ſm glo. ſp̃s in momento eum docuit qõ p̃us neſciuit: ideo bñ fecit illũ admittendo (dicẽs Ego a te debeo baptizari) q̃uis eſſet ab originali mundat⁹: rõne dicta in p̃dicto euãgelio Vel vt ôt mgr̃ hiſt. Joannes loquit̃ in p̃ſona hũani generis. Vel ſm glo. a te debeo baptizari. i. mundari ab originali: qõ ſm ſanctũ Tho. ſup̃ Mat. intelligit̃ q̃ntũ ad infectionem nature: non perſone: cum iam eẽt ſctificat⁹ (t tu venis ad me) q̃ſi diceret ſm Chryſ. ſup̃ Matth̃. Eſt aliꝫ ra

tio vt tu me baptizes quatinus iustus efficiar: nō autē q ego te baptizem: qz nec tu indiges: nec ego sum dignus.

Moraliter: q vult baptizari debet venire in galilea. i. trāsmigratōe vite p̄terde in iordanē. i. descensum humilitatz. Qui em̄ ad baptismū fictus accedit: nō p̄sequitur gr̄am dei: z si consequak̄ characterem. De hoc vide. iij. q. lxix. et. iij. di. iij.

Quantū ad scd̄m litteraliter sciendum est: q chr̄s non acceptauit sed repudiauit excusationē Joānis. vñ sequit (respōdēs aūt Jesus dixit ei. Sine modo) id est p̄mitte nūc. s. me baptizari a te. Hiero. Pulcre dixit modo: vt onderet chr̄m in aqua a Joāne: Joānē aūt a chr̄o in sp̄ū baptizandū. Hec ille. Et in hoc dicit Chrys. sup Matt. q ostēdit chr̄m postea baptizasse Joannē etiā in aqua. z hoc exp̄sse scriptū legit in quibusdā libris apocriphis. Cum em̄ dicit: sine mō. s. in p̄senti subintelligit: q̄si dicat: aks. i. in posterū ego sinā te baptizari baptismo meo a me. (Sic em̄ decet nos) maiores q exemplū sum⁹ alios (implere oēm iusticiā). i. humilitatē sufficientē z p̄fectā z supabūdantē s̄m Raba. Justicia em̄ aliqñ sumit̄ vt est specialis v̄tus cardinalis. Aliquādo sumit̄ p omni virtute: z sic humilitas est iusticia cuius sunt tres gradus s̄m sctm̄ Thom̄. vbi supra. z Hug. cardi. Primus est subīcere se maiori: z nō p̄ferre equali: qd̄ est humilitatz sufficientis. Secūs est subīcere se equali et nō p̄ferre minori: qd̄ est humilitatis p̄fecte. Tertius est subīcere se minori: qd̄ est supabundātis. Et hec fuit in chr̄o respectu Joānis. Vel sic. i. cū humilitate z nō superbe decet nos implere oēm iusticiam z oēm veritatē z omne p̄ceptū dei: acsi dicak̄ q humilitas in om̄ib⁹ decet. Vel s̄m Chrys. sic. i. prius faciendo z postea docēdo: decet nos implere z̄c. Vel sic. i. dādo bonū exemplū: decet nos implere oēm iusticiam. i. inducere ad implendū omne p̄ceptum: s̄m glo. Vel s̄m Bedā: implere omnē iusticiam. i. inducere ad baptismū in quo datur plena iusticia. (Tunc dimisit illum) id est permisit eum vt a se baptizaretur.

Moraliter instruimur q vere humilis cuiusmodi erat Joānes est etiā obediēs. Pertinaciter em̄ resistere nō humilitatis sed superbie indiciū est: qd̄ ex ea experimentum ꝓbat. quia cōmuniter qui ꝓra obedientiā dignitates fugiūt: etiā ꝓra obedientiā z cōtra virtutem ealdē reqrunt: vel suā humiliationē ferunt impatiēter. sicut filij israel recusantes arma sumere p̄ terra p̄missionis ad imperiū dñi: eandem sine eius licentia armati voluerunt intrare: vt patet Num̄. xiij. et Deut. j. ca.

Quantū ad tertiū sciendū est litteraliē q baptizato chr̄o debuerūt apiri celi: iuxta doctrinā sci Tho. iij. p̄te. q. xxxix. qz chr̄s baptizabak̄ ad dādā efficaciā baptismo nostro: iō debuerūt tūc oñdi ea que ad baptismi nr̄i efficaciā p̄tinēt: q̄ sunt celestis v̄tus: z fides ecclie cū fide baptizati a qb⁹ habet efficaciā: z apertio celestz ianue: q fit p̄ eius efficaciā. Apertū est g̃ celū ad significandū q celestis v̄tus sanctificat baptismū: z q p̄ fidē intuemur celestia: z q celum v̄tute baptismi intramus. Aperti sunt aūt chr̄o oranti ad significandū q o̅r̄o ē nob necessaria post baptismum p̄ter fomitē remanentē z p̄tervaria tentamēta. Vel ad significandū q nob aperiunt̄ v̄tute o̅r̄onis chr̄i. Dicit g̃ (Baptizatus aūt Jesus: ꝓfestim ascendit de aqua) qz alue⁹ flumis habebat eminētes ripas. Confestim inquā in signū q baptizatus si moriak̄ statim̄ volat: vel fit p̄ticeps vite celestis s̄m Chrys. (Et ecce aperti sunt ei celi) non s̄m corpalē apturā: vt ōt btūs Hiero. sed s̄m spūales oculos. Et rōnem assignat Chrys. sup Matth. qz si fuissent celi corpaliter aperti nō dixisset euāgelista: apti sunt ei celi. qz qd̄ corpaliter aperitur om̄ib⁹ aperit̄. Aperti sunt g̃ vt ōt sanctus Tho. vbi supra s̄m visionē: vt inuit Mar. q dicē q vidit celos apertos. z hoc s̄m visionē corpalē s̄m glo. z Be. inq̄ntuz tātus fulgor circa ip̄m appa ruit vt celum patuisse videret: vl s̄m imaginariā: vl s̄m intellectualē vt ōt: inquantū scz chr̄s vidit celum qd̄ humano generi fuerat clausum tūc esse reseratum. Nec obstat si dicak̄ q s̄m h̄ celū non fuisset apertum chr̄o sed humano generi. Ad h̄ em̄ ōt Chrys. vbi supra. z san. Tho. sup Matt. q id qd̄

merito alicui. Sit dicit ei fieri. sicut rex alicui p̄ nuncium̄ explicari ōr. Ecce do tibi ꝟ vt illō: nō aūt ꝟli. Et sic celū apertū fuit christo: qz meritō eius fuit apertū. Fuit autē apertū celū p̄ splendorē siue ꝑm visionē in baptismo: i signū q̄ p̄ baptismū patz nob aditus eius. In passiōe ꝟo p̄ impedimenti amotionē: z p̄ p̄cij solutionē. z in resurrectiōe p̄ glie collationē in q̄ chīo collata est gl̄ia corpis z ꝓsequenter ius habēdi locū in celo ꝑm corpus. Et in ascēsiōe p̄ effectus oñsionē. qz tūc chīs q̄si nos in possessionē posuit. z in baptismo nostro p̄ ꝓtutz ꝓfectionē. qz. s. in eo dauknob ꝓtutes q̄bꝫ digni reddimur ad ingressum. Verūtñ vt ꝓbat sctūs Tho. iij. q. xlix. ar. j. in passione ꝑ se apertū est nob celū in qua absoluti sumus a pena z culpa peti nature q̄ est pctm̄ ꝑmi parētis. Imo etiā liberati sī a peccatz ꝑ fidē: charitatē z sacrā cōicant passiōi chīi. Hec ex illo (Et vidit spm̄ dei descendentē sicut columbā) Vbi aduertendū est iuxta doctrinā sctī Thome in. iij. ꝑte. q. Quemēritissime tūc apparuit spūssctūs. Nā ꝑm Chrysē. ea q̄ tūc gerebant erant figura eoz q̄ in nro baptismo erāt gerēda: in q̄ spūssctūs inuisibiliter descendit. In illa aūt colūba apparuit spiritussctūs: Nō eo mō q̄ filius dei i hoie assumpto: qz sic filius dei dicit hō: ita spiritussctūs diceret colūba rōe vnionis ꝓsonalis: Nec visiōe imaginaria. qz nunq̄ vll⁹ dubitauit (vt dicit) ḡn oculi vila sit: Nec sicut chīs in petra se significāte. qz ista colūba tūc repēte extitit: postea repēte cessauit: sicut flāma rubi. Apparuit aūt vt ōr spiritussctūs in colūba nō rōe vnionis ad illā sed rōne significatōis. qz. s. illa columba significabat spūmsctm̄: vl rōne spūalis grē que a deo p̄ modū descensus derivat: iuxta illud: Omne datū optimū z oīe donū ꝓfectū desursum est descendēs a patre luminū. Jac. j. Apparuit aūt ꝑm sanctuz Tho. vbi s. in colūba: non in igne ꝓpter multa. Primo q̄dem ꝓpter dispositionē q̄ requirit in baptizādo: vt. s. q̄s nō ficte accedat. qz sicut ōr Sap. j. Spūssctūs discipline effugiet fictuz. Colūba em̄ est anial simplex: ꝑm illud Mat. x. Estote simplices sicut colūbe. Scdo ad designandum septē dona spūssctī q̄ colūba suis ꝓpriet⁹ tibꝫ designat. Nā secus fluēta habitat vt viso accipitre se mergat. p̄ q̄ ꝺ̄cat donū sapie: p̄ q̄ sctī sec⁹ diuie scripture fluenta rōdēt: vt incursus euadāt diaboli. Jtez colūba meliora grana eligit: q̄ ꝓtinet ad donū scie qua sctī sentētias sanas q̄bꝫ pascant eligūt. Jtem alienos pullos nutrit q̄ ad donū ꝓsilij ꝓtinet q̄ sancti eos qui fuerant pulli alieni. i. imitatores diaboli doctrina nutriūt z exēplo. Jtē nō lacerat rostro q̄ ꝓtinet ad donū itellectus: quo sancti bonas sentētias lacerādo nō puertunt hereticoz more. Jtez felle caret: q̄ ꝓtinet ad donū pietatis: p̄ q̄ sctī ira irrationali carēt. Jtē in cauernis petre nidificat: q̄ ꝓtinet ad donuz fortitudinis: quo sancti in plagis mortis chīi q̄ est petra firma nidū ponūt. i. suū refugiū z spem. Jtē gemitū habet p̄ cantu: q̄ ꝓtinet ad donū timoris quo sctī delectant in gemitu p̄ peccatis. Tertio ꝓpter effectū ꝓprium baptismi q̄ est remissio pcōz z reconciliatio ad deū. Est em̄ anial mānsuetum. Et nō sicut Chrysē. ōr sup Matt. in diluuio apparuit hoc anial ramū ferēs oliue. z cōem ozbis terraz tranquillitatē annūcias: z inde etiā apparuit in baptismo liberationē nobis demonstrās. Quarto ad designandū cōem effectū baptismi q̄ est ꝓstitutio ecclīastice vnitatz. Est em̄ anial amicabile z gregale. Sup apl̄os aūt apparuit in specie ignis ꝓpter duo. Primo ad oñendū feruoꝛē q̄ cordis eoz erāt cōmouēda ad ꝟ q̄ chīum vbiq̄ iter p̄ssuras p̄dicarēt. Et nō etiā in linguis igneis apparuit. Scdo qz sic dic Chrysē. cū oportebat delictz ignoscere: q̄ fit i baptismo: māsuetudo necessaria erat q̄ demonstrat in colūba: sed vbi adepti sumus gr̄am restat iudiciū tps: q̄ significat p̄ ignem. Vtrū autez illa columba fuerit verū anial vel non: tenendū est q̄ sic. qz sic dicit sctūs Tho. in summa: vt patz. iij. q. vbi supra. z sup Joānē. vel xx. Difficultates aūt q̄ circa hoc sunt in san. Tho. si deus vitā dabit alibi dissoluemus. Sequitur. (Et venientem sup se) Hiero. Sedit aūt columba sup caput Jesu: ne quis putaret vocē patris ad Joannē factā nō ad dominū. Hec ille (Et ecce vox ō celis

dicens. Hic est filius meus dilectus) Dehuit autē ista ꝓis vox audiri ſm s. Tho. vbi s. et ſm Aug3. in ser. de Epi. eoꝝ nr̄ baptismus perficit̄ inuocata trinitate, iō in christi baptismate tota trinitas debuit manifestari: sic̄ t factum est. Hiero. Hy sterū trinitat3 in baptismate demōstrat: Dñs baptizat̄: spūs descēdit in habitu colūbe: ꝓis vox testimoniū filio phibentis audit̄. Hec ille. Dicit aūt ſm Hila. ō trini. hic filius dilectus: qz ꝓpr̄ꝰ t verꝰ est filius ozigie: nō adoptiōe (In q̄ mihi complacui). i. in q̄ siue de q̄ letoz t gaudeo sic̄ in naturali t non sic̄ in adoptato ſm Augu. sup3 Joannē. Vel: in q̄ mihi com. si referatur ad humanitatē ſm Remig. intelligit in q̄ solo pctm̄ non inueni. Si aūt legat: i q̄ mihi complacui. ſm eundē subaudiēduz est: placituz meū constituere, vt p eū opꝰ redemptionis explerē. Est aūt sciendum ſm Aug. de ꝙsen. euang. q̄ Lu. t Marcꝰ habēt sic (Tu es filius meꝰ dilectus: in te complacui mihi) t sic fit concoꝛdantia ſm eū. Non eīm dictū est chꝛo: tu es filiꝰ meꝰ: vt ipe addisceret qō nesciret, sed hoc ei ꝓpter circūstātes dictū est. Et hunc sensuz exꝑssit Mat. dicēs: Hic est. Exponit aūt hoc triplr̄. Primo de gr̄a vnionis vt dictū est. qz sez in eo deꝰ placitū suū de nr̄a redēptiōe ꝓfecit. Et scdo de gr̄a singular3 ꝑsone. q. d. Tanta est huiꝰ mei dilecti filij gr̄a q̄ in eo nunq̄3 inueni aliq̄d mihi displicēs. i. pctm̄ mortale: veniale: vel oꝛigin̄ale. Et tertio de gr̄a capitis: vt dicat complacui. i. beneplacitū meū constitui: ſm Glo. vt tu in q̄ mihil est nisi bonū placeas per te t alij non p se sed in te: tibi fide et charitate vniti placeant. Hec illa

Allegoꝛice significat q̄ hec q̄ suscepturi erāt baptismū chr̄i p aquā baptismalem: suscepturi erant i se spūm sctm̄: et ꝙfr̄ omnia eius dona t ꝓtutes infusas: dūmodo oꝛatēt. i. mentē eleuarent in deū: p displicentiam pcōr̄ si fozent adulti.

Anagogice ꝓo significat q̄ baptizatus si decedat statim apto celo euolat ad illō. sicut t martyres: t q̄ dignā egerūt pniam.

Moꝛaliter instruit baptizatꝰ ſm Chry sost. vt post baptismū statim ascendat ad virtutes. Et maxime oꝛationi vacare debet. Et tunc merek doceri ō celo p̄ interiorem inspiratiōnē.

Dñica pria post oct. Epiph. Textus euang. Joan. ca. ij.

In ptie facte sūt in cana galilee: et erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem Jesus et discipuli eius ad nuptias. Et deficiente vino: dixit mater ei⁹ ad eum. Vinum nō habent. Et dixit ei Jesus. Quid mihi et tibi ē mulier? Nōdū venit hoza mea. Dicit mater ei⁹ ministris. Quōcūq3 dixerit vobis facite. Erāt autē ibi lapidee hydrie sex posite ſm purificationem iudeoꝝ rum: capientes singule metretas binas vel ternas. Dicit eis iesus. Implete hydrias aqua. Et impleuerunt eas vsq3 ad sūmū. Et dicit eis iesus: Haurite nunc: et ferte architriclino. Et tulerunt. Vt autez gustauit architriclinus aquam vinum factum t non sciebat vnde esset ministri autem sciebant qui hauserant aquaz: vocat sponsum architriclin⁹ t dicit ei. Quis hō primū bonū vinū ponit: t cum inebriati fuerint: tūc id qō deteri⁹ est. Tu aūt seruasti vinū bonum vsq3 adhuc. Hoc fecit initiuz signoꝝ Jesus in cana galilee: et manifestauit gloꝛiā suā. Et crediderunt in eū discipuli eius.

In ptie facte sunt in cana galilee. Joan. ij. Nuptie ō quib⁹ in presenti euangelio fit mētio ſm textū euāgelij Joannis dicunt facte tertia die. Quō dupliciter intelligit. Uno sez

modo dicatur sic dicit s. Tho. facte tertia die a nuptijs quod ioannes perhibuerat christo. Ideo mouit dicant facte tertia die. i. eadem die tertio repetita. Nam sm Hiero. z Aug. z ecclie sententiam z consuetudinem vt dicit sanctus Tho. tertio decimo die anatiuitate sua dns adorat e a magis. z eadem die. xxx. anis reuolutis baptizatus est. z eadem die reuoluto anno vno: hoc miraculo glorificat est. z eadem die reuoluto anno panes multiplicauit: vt dicit Beda. Et q sequit sm s. Tho. q ad min annus vnus elapsus sit a baptismo vsq ad nuptias. In quodam anno nihil legit christum fecisse nisi quod dr Matt. iiij. de ieunio in deserto: z ea q ioannes. ij. ca. refert de testimonio ioannis z conuersione discipulorum. A nuptijs aut inquit cepit publice predicare z miracula facere. Secundum tn eos q dicut inter baptismum christi z eius passionem fluxisse duos annos cum dimidio: hoc quod h legit de nuptijs eodem anno factum est q christus baptizatus est. Sz his contrariat sua ecclie predicta: vt dr scus Tho. Circa hoc aut miraculum quod i euangelio narrat occurrunt tria puncta: q sunt Prepatio: Perpetratio: Comprobatio.

Quantum ad primum litteraliter sciendum e q tenet communiter q iste nuptie fuerunt Joannis euangeliste: quod videt sonare dictum Hiero. in prologo sup euangelio eiusdem: q dicit q dns eum volentem nubere. i. primum matrimonium: vocauit de nuptijs. Non em legit dominus fuisse in alijs nuptijs. Rationabile est etiam q mater ihesu q sp amauit secretum sm Amb. non fuisset ibi: nisi sibi matrimonio alter coniugum precipue sponsus attinuisset: vtpote nepos suus. Dicit tn magr hist. q hoc non est certum. Dicit g (Nuptie facte sunt) Nuptie aliqn sumunt p carnali copore coniunctione. Vn Hieron. Cum ioseph virum audis marie: non tibi suspicio subeat nuptiarum. Aliqn vo nuptie appellat nuptiale conuiuium: vt h (In cana galilee.) Cana vicus est in prouincia galilee sm Rab. ideo addit: galilee. q: sic dicebat forte z alia alia villa (Et erat mr Jesu ibi) inuitata. s. ad nuptias: vt eas sua honorabili pntia decoraret Sic aut testat magister hist. quidam dicut q tunc mortuus erat ioseph z virgo trasierat in custodiaz filij. Vn non fuit ioseph vocatus ad nuptias: nec deinceps aliqd legit de illo in euangelio. Quicqd tn sit de hoc: certum est q tpe passionis christi sm eundem erat mortuus: q aliter christus p̄ginem non commendasset alij. s. Joan. Sic aut dicunt aliq ex hoc apparet q iesus nondum manifestus erat: q principaliter inuitata est: ipe p̄o non nisi p reuerentia matris. Vn vt dic sanctus Tho. pmittit de mre vt ondat q iesus adhuc ignotus erat et non fuit vocatus quasi insignis psona: sed ex quadam familiaritate sic vnus alius. Vel forte non fuerut ausi inuitare christum pter eius summa religionem. q non erat solitus conuiuia frequentare z nuptias. Vocata e ergo pmo mater. Deinde consilio ei vocatus est filius. ideo subdit (Vocatus e aut iesus z discipuli eius ad nuptias) Et vocat venit Primo sm Chrys. vt daret nobis humilitatis exemplu. q non est dedignatus ad nuptias venire seruos. Jo dicit Aug. Erubescat ho esse superbus: quoniam factus est humilis de. Ecce inter cetera filius homis venit ad nuptias: q cuz apud patrem esset instituit nuptias. Hec ille. Scdo vt odemnet hereticos q nuptias illicitas dicunt Et sm Beda tales heretici fuerunt Tacianus z Marcianus: contra qs ait. Sethoro imaculato z nuptijs debita castitate celebrat culpa inesset: nequaq dns ad has venire: nequaq eas signos suos inuitus ostendere voluisset. Nunc aut q bona est castitas coniugalis: melior ptinentia vidualis: optima pfectio virginalis: ad comprobandum omnium electionem graduum: discernendum tn meritum singulorum: ex intemerato virginis vtero nasci dignatus e: a pphetico vidue Anne ore mox natus benedicit: a nuptiaz celebratoribus iuuenis inuitat: z hos pntia sue fructus honorat. Hec ille (Et deficiente vino) ex diuina prouidetia: vt hoc signorum principio christus innotesceret (dicit mater Jesu ad eum) mota compassione: z certa o filij potestate (Vinum no habent) scz ministri ad ppinandum. Ecce quadulcis inuitatio ad subueniendum p miraculum, quia aliter ogrue fieri non poterat. Et in hoc sm sanctum Tho. notat reuerentia mris ad filium. q: vt dic ex reue-

rentia quã habemus ad deũ: sufficit defectus nostros tm̃ exponere: ꝓm illud psal. Dñe aī te om̃e desiderium meum. Qualiter aũt nobis deus subueniat nõ est nostrum inquirere: qz q̃d oremus sicut oportet nescimus. Et ideo mater alioꝝ defectũ chri sto simplicit exposuit nihil petẽdo. Sed querit hic Chrys. Quid mouit matrẽ ad aliq̃d magnũ imaginanduz de filio: cum adhuc nullũ fecisset miraculũ vt patebit Et soluit idẽ: qz ea que in ꝯceptõe z natiuitate chri viderat z audiuerat: ꝓseruabat in corde suo. Sed tũc vlterius querit idẽ quare nõ ante inuitauerat filiũ ad miracula facienda: Et soluit: q chr̃us vsq; ad hoc tps cõmuniter se habuerat vt alij homines: salua tñ omni modestia z religiositate. Jam aũt ceperat manifestari. nã iaz vocauerat discipulos aliq̃s: z receperat testimoniũ a Joãne baptista. Mater autẽ obsequebat volũtati eius: z tõ q̃diu sciuit q volebat latere: nõ induxit vt faceret miracula: sed solũ tunc qñ vidit q volebat suã gloriã manifestare. Vel etiã possum̃ dicere nõ esse incredibile nec irrationabile q chr̃s sue matri reuelauerit qõ erat facturus. Vnde cum infra visus fuisset ꝓponenti defectum vini: dedisse responsum negatiuũ dicẽs: quid mihi z tibi: illa quasi certa de futuro miraculo: dixit. Qcũq; dixerit vobis facite. Et hꝫ ergo patet quomodo fuit ꝓparatum seu occasionatum miraculum.

Allegorice ꝓm Aug. z Bedã: per has nuptias significant quedam nuptie spũales: que licz iã essent tũc facte aliquo modo: tñ erãt future ꝓm suã manifestationẽ z cõsũmationẽ pdicantib; apostolis. Vñ ꝓm Aug. iste nuptie sũt facte in thalamo ventris Marie: z sponsus fuit verbũ patris: sponsa humana caro seu humana natura: z ꝓsequenter eccl̃a quã sibi in bũanitate vniuit. Hę nuptie ꝓm Bedã tertia die fiunt. i. tpe gratie: nõ tempore nature vel legis scripte. Discũbente aũt dño defecit vinũ: vt melius succederet. sũt em̃ sacramẽta digniora in noua lege q̃ in veteri: z scripturaꝝ sensus suauior. Facte autẽ sunt in Galilea. i. trãsmigratione qua deus factus est homo: z in cana. i. zelo feruẽte diuini amoris: qui eum ad nuptias cõduxit.

Anagogice in Galilea. i. in trãsmigratione: q̃ ex hoc seculo migram̃: fiunt nuptie in cana. i. in eo q̃ habet zelũ seu amorẽ dei. q̃ nuptie sunt eterna gaudia: in q̃b; est Jesus z mr̃ z discipuli ei. In his deficit vinũ imperfectũ vt miraculosuz in optimũ succedat. q̃ fidi succedit apta visio: spei ꝓfecta cõprehensio: charitati aũt imperfecte succedit charitas pr̃ie ꝓsequẽs gr̃am ꝓsũmatã z btã fruitio: q̃b; fit vt anim̃ ie briet gaudio. De his vide s. Tho. iij. di. xlix. dist. iij. ar. v. q. iij. si vis.

Moraliter in ℌ q nuptie fiũt in cana qõ iterp̃tat zelus: significat q ꝓiuges debẽt hr̃e zelũ discretũ ad inuicẽ. Est ãt triplex zelus. s. nimi: :cũ alt eoꝝ est zelotyp: :qõ rep̃hẽdit in viro. Eccl. viij. Nõ zeles vxorẽ sinus tui. Et i vxore Eccl. xxvj. Dolor cordis z luctꝰ mulier zelotypa. Est scõus zelus modic: q̃ alter alterꝝ fornicãte sustinet: cũ tñ ꝓm Augu. li. i. hom̃. debeat vxor q̃tuor modis viꝝ corrigere de ℌ: z a fortiori vir vxorẽ: Admonẽdo. s. obiurgãdo eccl̃iam interpellãdo: z deũ exorãdo. Est tertius zelus discret: :de q̃ apls Eph̃. v. Viri diligite vxores vr̃as sic chr̃s dilexit eccl̃iam: vt. s. si peccauerint z peniteãt recipiatis eas. Et. j. Coꝝ. vij. Viri debẽt diligere vxores suas vt corpa sua: vt. s. corpus suũ nunq̃ alt̃ri diuidãt. Et Eph̃. v. Unusq̃sq; vxorẽ suã vt seip̃m diligat sz cordiali z affectuoso amore. Et econuerso de vxoribꝰ intelligendũ est.

Moraliter etiã sciendũ est q in nuptijs q̃ fiunt inter animã z deũ: ẽ ꝓm s. Tho. mr̃ Jesu sic nuptiaꝝ cõciliatrix. qz ei⁹ intercessione ꝓiungimur chr̃o p gr̃am. Eccl. xxiij. In me omis spes vite z vtutz. Et iesus sic verus sponsus. Joã. iij. Qui habet sponsam spõsus est. Et discipuli vt paranym̃phi q̃si ꝓiũgẽtes eccl̃iam chr̃o. j. Coꝝ. xj. Despondi vos vni viro rẽ. Hec ille. In his nuptijs aliq̃n deficit vinũ. Pro q̃ sciendũ est q q̃druplex est vinũ. Primũ est defectus mẽtantz lasciuie. Esa. v. Cithara z lyra z tibia z tympanũ z vinũ in ꝓuiuijs vestris Scõm letificantis innocẽtie. Ps. Vinũ letificat cor hominis. Tertiũ exercitantis penitẽtie

Luc.x. Alligauit vulnera eius infundēs oleū t vinū (Quartū felicitātis glie. Mat. xvj. Donec illō bibā vobiscū no. in regno dei. Et de trib⁹ vltimis Matth. rogat p nobis filiū dicens: Vinū nō hāt. Qui tu⁹ bervasa cordis nr̄i impleri aq̄ lachrymaq̄ q̄uertit in vinū celestiū ꝓsolationū: cuius suauitas nisi gustet ignorat: iuxta illud ps. Gustate videte q̄m suauis ē dn̄s

Quantū ad scām tangit ꝓpetratio miraculi. Circa qō sciēdū est q rūsio chr̄i ad virginē est aliqliter obscura. Vnz sequit. (Et dic̄t ei Jesus. Quid mihi t tibi ē mulier:) Jn his aūt ꝓbis vt testat s. Tho. occasionē sumpsit multiplex heresis. Manicheus em̄ dixit chr̄m nō habuisse ver̄ corpus sed phātasticū t apparēs tm̄: tō sensus est ꝑm eū (Quid mihi t tibi est mulier) q̄si diceret. Nihil: qz nō habeo illā naturā quā me gredis hīe. Valētin⁹ aūt dixit chr̄m habuisse q̄dē ver̄ corp⁹: sz illud de celo attulisse. nec aliq̄d assūpsisse de virgine: ideo sic exponit (Quid mihi tc.) q̄si diceret: Nihil habeo q̄d a te acceperim. Hebion aūt dixit chr̄m ex virili semie cōceptū vt ceteri fuisse: t matrē ei⁹ post partū virginē nō fuisse. Heluidius aūt infelix dixit chr̄m ꝓceptū t natū de virgine: sz illā post de Joseph habuisse alios filios t ꝓsequenter virginitatē post partū ꝓdidisse. Et hi duo in argumentū sue ꝓfidie acceptūt hoc q chr̄s ōt: mulier. Dicit ei mulier quasi molliens hec̄ vel virū: et sonat corruptū. Cōstat aūt ista esse ꝓtra veritatē sacre scripture. Dicit em̄ Ro. j. Qui factus est ei ex semie David ꝑm carnē. Nō em̄ chr̄s ōt fact⁹ ex semie dauid rōe diuine nature: nec etiā rōe aie. qz illa nō est ex semine: sed infundit a deo p creationez. Est em̄ ania intellectiua ab extrinseco: vt dicit phs in li. de aialib⁹. ergo hoc ōt rōne corporis. ergo habuit ver̄ corpus ꝓtra Manicheū. Jtez ex hoc sequit q illō corpus nō fuit celeste: sed ex semie David. i. sumptū de v̄gine q̄ ꝓcessit ex stirpe David: cōtra Valentinū. Preterea ꝑm vtrūq̄ istoꝝ virgo nō fuisset mr̄ chr̄i: qz de rōne mr̄is est ministrare materiā vñ formet corpus filij. Dentit g̃ ꝑm istos vel decipit euangelista: dicēs q erat mat̄ Jesu ibi. Et sic tollit ꝓpitas scripture: t ꝓsequenter fundamentū fidei. Notādū etiā q mulier nō sonat in carnis corruptionē: sz aliq̄n notat sexus distinctionē. Vñ Gen. iij. dixit Adā Mulier quam dedisti mihi tc. t ꝓstat q tūc erat virgo. Erāt em̄ ambo in paradiso vbi nunq̄ se carnal⁹ cognouerūt. Et sic accipit hic. t Gal. iij. factum ex muliere. Hec oia ex illo. Qō ꝓo sequit (nōdū venit hora mea) Priscilianiste assumunt ad ꝓfirmationē sui erroris: vt s. Tho. testat. Dicūt em̄ oēs act⁹ hūanos regi t disponi ꝑm dispositionē stellaꝝ: t tō certis horis ꝑm eos hō cogit aliq̄d facere qō al's facere nequisset: ꝑm q stelle diuersimode disponunt. Vñ sensus est ꝑm eos. Nōdū venit hora mea: fatalis. s. in q̄ aliq̄d tale facere possum. Ptz aūt hoc falsum esse in q̄libet hoie. Jmpossibile est em̄ q corpus qōcūq̄ directe agat in spūm: qz oē agens est nobili⁹ patiēte: t ois spūs est oi corpe melior t nobilior. Sed in ania sunt q̄daz potētie oīno imateriales t incorporee. scz intellect⁹ t volūtas. Et ꝓsequenter nullum corp⁹ directe pōt in illas impmere. Act⁹ aūt aliaꝝ potētiaꝝ impank a voluntate. Ambulo em̄ t loq̄r qz volo. t sic de aliis. Excipiunk tñ potētie vegetatiue ptis: vt digestiua t expulsiuaz hmōi: quaꝝ actus ñ subsunt volūtatz ipio. Cū g volūtas sit libera: hō liberā habet electionez in oib⁹ actib⁹ suis: tā potētie intellectiue q̄ appetitus sensitiuaz hmōi potentiaꝝ. Vlez est tñ q corpa celestia directe agūt in oia corpora inferiora: t nō etiā hūana corpa hāt diuersas cōplexiones ꝑm diuersas ꝓstellationes sub q⁹ sunt generata. Ex complexione aūt corpis etiā anim⁹ ad aliq̄d inclinak. Vñ vn⁹ est magz dispositus ad irā t ali⁹ ad tristiciā. liberras tñ eligēdi sp manet penes volūtatē. Vñ videm⁹ q aliq̄s magis dispositus ad luxuriā eligit habitū castitatz: ali⁹ ꝓo min⁹ dispositus ad luxuriā eligit vitā luxuriosam. Jō ōt Ptolo. q sapiens dn̄abit astris. Si g nulli hoi necessitatē imponunt: multo minus impo⁹ suerunt chr̄isto. Hec oia tradit s. Tho. in locis q̄pluribus. Sciendū est ergo vt dicit Alcbuinus chr̄s nō venit ad nuptias vt doceret matres ꝓtenere. qz vt ōt Chrys.

Valde venerabat matrē: cui sponte erat subiectus. Vñ p̄dicta ꝑba nō dixit quasi ꝓtemnens matrem. Habent aūt duplicē expositionē. Prima est Aug. Pro q̄ sciendū est q̄ chr̄s est vna ꝑsona in duabꝰ naturis: diuina. s. ⁊ humana: ⁊ q̄dā ei cōueniunt ſm vnā naturā. q̄dā ſm aliā: sicut idē homo intelligit ſm aiam: ⁊ ambulat ſm corpꝰ. Facere g̃ miracula cōpetebat chr̄o ſm diuinā naturā quā accepit a patre: ſz pati ⁊ mori ſm humanā quam accepit a matre. Roganti ergo mr̄i vt faciat miraculū: respondet (q̄d mihi ⁊ tibi est mulier) q̄si diceret ſm Aug. Ex eo q̄ accepi a te q̄ mihi ⁊ tibi est cōmune nō habeo q̄ miracula faciā: sed q̄ possum mori. ⁊ tunc recognoscā te sicut verā matrē. (nōdū em̄ venit hora mea) nō q̄dē hora fatalis ſm Augu. sed hora mee passiōis: vt appareat q̄d habeā a te. Alia est expositio Chr̄ysо. ſm quā sensus est talis: (quid mihi et tibi est mulier) q̄si diceret: Iste defectus vini nō ptinet ad me vel ad te: sed ad eos q̄ debuerūt p̄uidere: Si tamē vis vt ex abundāti suppleā defectū eoꝝ: expecta: q: (nondū venit hora mea) opportuna. s. ad faciendū miraculū: Licz ei deficiat vinū: tñ adhuc nō est manifestus iste defectus: quē tamē oportet esse manifestū vt etiā manifestuz sit ⁊ gratius seq̄ns miraculū. Beata aūt ꝟgo intellexit suā petitionē nō esse repulsam. imo ſm aliq̄s credendū est q̄ nunq̄ aliq̄d ab eo petīt q̄ ille non fecerit. Q̄ est verisimile: quia cum habuerit sapientiam ⁊ omnia dona spūſancti excellentissime: fuit discreta in petēdo. Sed quare chr̄s genitricē suā nō appellauit materno noie: Dico q̄ beata ꝟgo tāto amore ferebat in filiū q̄ interdū debilitabat in corpe: Quod filius sciens a verbis dulcibꝰ interdū cauebat: ideoq̄ eam hic appellauit mulierē: ne dulcedine verbi materni alterarer: ⁊ sic̄ in cruce positus ne crepuisset. (Dixit mater eius ministris: q̄cūq̄ dixerit vobis facite) q̄si diceret ſm Bedā: Ez videak ne gare q̄ petit tñ faciet. (Erāt aūt ibi lapidee hydrie sex (Hydria ꝓpre est vas aquaticū ſm Bedā: dicta ab hydoꝝ grece q̄ est aqua latine. Et ideo ex hoc: sicut dicit Chr̄ysо. tollit oīs suspitionis occasio. Si em̄ illa vasa ꝓus ꝓtinuissent vinū. posset q̄s suspicari q̄ paruum vini remansisset: ⁊ illud saporē aliquē in dedisset aque: q̄ tamen fuit impossibile in vasis aqueis ⁊ in tāta aque multitudine. Ꝟ̄o ponit numerus vasoꝝ ⁊ q̄ntitas eoꝝ infra. (posite ſm purificationē iudeoꝝ) Judei de facili ꝓtrahebant quasdā imundicias seu irregularitates legales: vt puta ex tactu animalis mortui q̄ plerūq̄ aquaꝝ locione mundabant. Illa aūt regio. i. palestina inaquosa est. vt dicit Chr̄ysо. Et ꝟ̄o in quibꝰ parabāt aquam in hydrijs vt possent se lauādo ab illis imundicijs purgare. (capiētes singule metretas binas vel ternas). i. alie capiebant binas ⁊ alie ternas. Vel ſm glo. hoc verbū est extimātis ⁊ nesciētis si singule capent binas vel ternas. Metreta aūt est q̄dā mēsura dicta a metron q̄ mēsura est. Huius q̄ntitas diuersimode a diuersis tradit: sed verius est vt dicam⁹ q̄ de mēsuraꝝ q̄ntitate nihil certū habem⁹: q: ſm tpat regiones variant. Alicubi tñ metreta est on⁹ muli. vnī⁹ (Dicit eis). i. ministris (Jesus) implete hydrias aqua) ſm Chr̄ysо. iubet mistros implere hydrias: vt sint miraculi testes. (⁊ impleuerūt eas vsq̄ ad sūmū) ⁊ subaudi statim in vinū ꝓuersa est. Sz hic solet q̄ri: vtr̄ illud vinū esset albū vel nigrū. Et communiter ꝓsueuit rnderi: q̄ erat nigrū vt miraculū appareret nō solū ſm saporē sz etiā ſm colorē. q̄ euidenti⁹ ſm nigrū q̄z ſm albū fit. Et hoc videk sentire eccl̄ia q̄ cantat: aque rubescūt hydrie. Ista tñ nō cogūt. Nā ad ꝓmū dicerek: q̄ nō oportet miraculū esse euidentissimū: sed sufficit esse euidēs taliter vt nullus ambigat: q̄ potuit esse ſm saporē solū: ⁊ ſm saporē ⁊ colorē vini albi q̄ a colore aque distinguik cōiter. Ad scōm dicik dupl̄r. Primo q̄ illa auctoritas est ad oppositū porti⁹ q̄z ad ꝓpositū: q: nō dicit q̄ hydrie rubebrent sz q̄ rubescerēt. i. incipent tēdere ad rubedinē: q̄ ꝓprie eis ꝓuenit rōne coloris vini albi. Scōo q̄ cā metri sic dictum est: rubescūt: acsi dicak colorē vini sumūt q̄ vt plurimū est rubeus. Vñ ⁊ vinū sanguis dicik vue. Quidā ꝓo videk tenere q̄ fuerit albū. Nā architriclin⁹ illō nō ꝓgno

uit donec gustauit. Vñ dicit Hugo cardinalis: credebat esse aquā id qđ erat factū vinū. Sed neq; ista rō cogit: qz in euāgelio nō habet̄ q; ille cognouerit esse vinū anteq̄ gustasset: sz q; post gustū cognouit illud esse vinū bonū. i. melius. Hugo aūt dictū suū nō pbat. Et reuera circa hoc videt tenendū q; fuerit nigr̄; ꝓpter rōnes ꝑdictas q̄ lz sint solubiles: tñ sunt ꝓbabiles z rursum qz ꝑm doctrinā medico; oīm̄ cōputatis vinū nigr̄; simplicit̄ est melius albo: vnde vinū nigrū dicit̄ vinū simpliciter: qz vinū simplicit̄ appellat̄ sanguis vue vt patz Gen. xlix. Chr̄s aūt fecit vinū optimū inter oīa q̄ vnq̄ ꝑduxerit natura: qz sicut ars nō pōt attingere ad ꝑfectionē nature in operando: ita nec natura deū pōt imitari ꝑfecte i operib; suis: vt dicet. Et q̄uis z ad hoc posset dici q; chr̄s fecit optimū vinū nō simpliciter: sz in genere suo sez nigri vel alt̄: tamē verisimile est q; fecerit optimū simplicit̄. i. nigrū: seu declinās ad nigredinē: z tanto magis q̄nto in regione illa vina cōmuniter sunt alba: qz ceteris paribꝫ rariora sūt ꝑciosiora: z a fortiori si rariora etiā sint in rei ꝓritate meliora: vt in ꝓposito. Si em̄ nō declinasset ad nigredinē ecclia nō vteret illo ꝓbo: rubescūt: qz vinū albū nō rubescit sed ꝓtauescit.

Hic etiā q̄rit Chr̄ys. Quare non creauit vinū: qđ est signū maioris potētie: q̄ vinū ex aqua facere? Et rñdet assignando duas causas: Prima est: qz lz illō sit maꝫ nō tñ est euidēs z credibile multz: tōo humane capacitati ꝓdescēdēs potꝫ ex aqua q̄ ex nihilo fecit vinū. Alia est vt ꝓfūdat errorē Manichei z Marcionis: q̄ dixerunt diabolū esse oīm visibiliū creatorē: deū aūt bonū nō nisi inuisibiliū. Si ei hoc esset ver: chr̄us non fuisset vsus visibilib; creaturis: qz in hoc apparuit filius dei: vt dissoluat opa diaboli Joā. iij. Sed vltra has rōnes s. Tho. addit tertiā mysticā: vt sez chr̄s oñderet se nō ꝓdere nouā doctrinā veteri reꝓbata: sed impleta: vñ qđ illa figurabat z ꝓmittebat: ipe exhibuit.

Moraliter docemur: qm̄ aliq̄n aliq̄d a chr̄o petimus q; tūc nō dat z tamē postea dabit ꝓpter aliquē bonū respectū: sic̄ dure visus est rñdere matri cuius tamē petitionē fecit. Aug⁹. Quedā petita nō negantur: sed vt ꝓgruo denq; tpe differunt. Hec ille. Ite instruimur vt q̄cū q; tulerit deus faciam⁹: nihil disceptātes de eo qđ tulerit exemplo istoꝝ ministroꝝ.

Quantū ad tertiū sciendū est q; ꝓuersa aqua in vinū (dixit eis). s. ministris (iesus: Haurite nūc) q̄si diceret: q; est hora oportuna (z ferte architriclino) Sciendū est aūt vt ex decursu diuie scripture ptz z tenstak s. Tho. q; antiq̄ solebāt comedere in lectis: vñ comedentes in scriptura dicunt accūbere vel recūbere. Et inde scamna q̄bus ad mensas sedemus lecti dicunt siue thori. Et inde locus habēs tres ordines mensaꝝ z scamnoꝝ: vt refectoria religiosoꝝ dicit triclinū a tris. i. tres: z cline. i. lectus vel thoꝝus. Dicit ergo architriclinus a trib; dictionib; q̄ sunt Clines z tris z archos ꝓnceps vel ꝓncipalis: Inde architriclinus: ꝓnceps triclinij. Fuit ei iste ꝑm Alcuinū ꝓmus inter quinquas: vtpota aliq̄s ex sacerdotib; iudeoꝝ: vt q̄dam opinant. Sed ꝑm Chr̄ys. fuit is q̄ erat quinto q; adhuc erat ieiunus: tōo dns voluit q; iudex esset vini. (Et tulerūt). i. portauerūt obedientes. Sed q̄re nō mādauit eis vt dicerent Architriclino: q; ipe aquā mutasset in vinū: Rñdet Chr̄ys. q; ad humilē nō ꝓtinet sua facta gloriosa narrare. Habet em̄ hoc ꝓprie speciē (Vt aūt gustauit). i. statim postq̄ gustauit: (architriclinꝰ aquā vinū factū). i. quersum in vinū (z nō sciebat vnde esset) qđ addit ne credat aliquā fictio ex parte architriclini cōmendās vinū: (ministri aūt sciebāt q; hauserant aquā) vñ veraciter ꝓpꝫ oculis viderāt aquā purā in vinū quersam (vocat spōsam architriclinus). s. ignorās ꝓprut em miraculi z admirās suauitatē vini. Vocat inq̄ vt ipm̄ arguat vel vt veritatē inq̄rat (z dicit ei Omnis homo) ꝑm quetudinē generalē (primū). i. in ꝓncipio quinq̄ sensus sunt ex ieunio viuaces ad discernendū (bonū vinū ponit: z cū inebriati fuerint). i. cū multū potauerint: tūc supplet vinū (qđ deterius est) qz vini deteritas nō ita ꝓcipit infecto palato: et quia vt dicit s. Tho. minus bibūt: et qz vinum bonū in q̄ntitate sumptū cū q̄ntitate cibi

nimis grauat: vt dicit idem. (Tu autem) ꝺ generalem ꝓsuetudinem z ꝺ rõnem (seruasti vinũ bonuz).i. melꝰ (vsqꝫ adhuc) id est vsqꝫ ad hanc horã q̃ sumus in fine cõuiuij. Nunqꝫ fuit in natura vinũ isto pũlsius. qz nun qꝫ agens inferius equak superi. Tria aũt sunt agentia subordiata. s. deus: natura z ars: sic dictum est. Jõ sic ars nunqꝫ põt equari nature sed illam imitak vt põt: vt patz: qz rosa artis nunqꝫ est eq̃ pfecta vt rosa nature: ita natura in esse suo nunqꝫ põt equari deo. Et iõ sic dic̃ Ebrys. hoc est generale in omnib miraculis chr̃i: q terminank ad aliqd pfectiõ qꝫ possit natura causare. Nunqꝫ enim natura posset dare ita clarum z acutũ visum: sic ipe dedit ceco nato: z nunqꝫ fecit vinũ ita bonum sic fuit istud (hoc fecit initiũ signorũ ihesus in cana galilee) Jsta verba exponuntur a diuersis diuersimode Prio sic: Hoc fecit initiũ signoꝝ in publico. s. qz alia fecerat in ꝓuato: sic creationem vel miraculosam formationẽ stelle: z vocationem magoꝝ. Vel scõo q: hoc fuit primũ signum ad manifestationẽ sue glorie. Nam q stellam creauit: z q idola egypti corruere fecit: non ita manifestauerunt euz esse deuz: qz non fuerunt ita nota z publica vt multis constaret hec esse ab illo. Vel ℞ fuit ꝓmũ i cana galilee: qz iaz alibi fecerat alia: sic in baptismo z in ieiunio. Et istũ sensuz ꝓtendunt ꝟba euangelij. Nam dic̃ euangelista: q ℞ fecit initiũ signoꝝ ihesus in cana galilele non absolute z vniuersal'r. Sz in.ij. pte. q. xliij. dic̃ s. Tho. q chr̃s nõ debuit q miracula suã deitatẽ z doctrinã asserere añ pfectã etatẽ: q̃ est trigita annoꝝ. Nam añ istud tps non cõperit docere sm sanctos. Nec etiã manifestare debuit deitatẽ: qz fuisset decredita humanitas. Vñ tenet ibi sctus Tho. z sic̃ sup Joan. q ceꝑit facere miracula in nuptijs. Sed q̃ntũ ego capio in hac re ista est sñia scti Tho. Primũ miraculũ qꝺ chr̃s fecit publicũ et ad publicandũ deitatẽ: z ꝓfirmandã doctrinam suã fuit istud. z hanc sñiam tenet mgr̃ hist. Vel possumus dicere z redit in idẽ: q lz añ pñs miraculũ deꝰ fecerit multa miracla in chr̃o z circa chr̃m: tñ ꝓmuz qꝺ fecit deꝰ ꝑ chr̃m fuit istud (Et manifestauit gl'iam suã). i. latentẽ deitatẽ ℞ q̃ntum in se fuit sm Ebrys. lz [illegible] illam non cognouerint. Vel gl'iam suã sm sanctũ Tho. i. potentiã suã q̃ est gl'iosus. (Et crediderunt in eũ discipli eiꝰ) Sed August. ꝺ ꝓsen. euan. hic mouet q̃stionẽ. Si em̃ tũc crediderũt in eũ: quõ erant discipli q̃ũ sunt ad nuptias vocati? Et soluit idez q discipli fuerũt vocati nõ q discipli eẽnt tpe inuitatiõis: sed qz futuri erant. Nõ est aũt intelligendũ sm hãc expositionẽ August. q etiã est scti Tho. q tũc nullo mõ essent discipuli vel a chr̃o vocati: quia iã mltos vocauerat scz andreã Petrũ Nathanaelẽ Philippũ z vnũ aliũ: sed dicendũ est vt cõiter dicit: z dicit Mgr̃ hist. q multi eoꝝ fuerũt tribꝰ vicibꝰ vocati a chr̃o q̃ruz vocationum due vel vna videnꝝ fuisse pꝰ has nuptias: nõ aũt ꝓma. Primo em̃ sunt vocati ad chr̃i notitiã: deꝰ vocatiõe habetur Joan. j. vbi habek q duo ex discipul' Joãnis audiẽtes eũ dicentẽ de ihesu: Ecce agnus dei: q̃sierunt locũ vbi maneret: z manserũt apud eũ die illo z c̃. Scõo ad chr̃i familiaritatẽ: q̃ñ scz turbis irruentibꝰ ascendit in vnã nauẽ q̃ erat Simonis: et capta multitudine piscium vocauerunt socios. i. Jacobũ z Joannẽ: vt ptz Luc̃. v. Tunc em̃ secuti sunt eũ: sed tñ ad ꝓpria redierũt sm aliq̃s. Tertio ad chr̃i discipulatũ: sic q̃ñ ambulans iuxta mare galilee vocauit eos ꝺ piscatione dicens: Venite pꝰ me z c̃. vt ptz Mat. iij. Tũc em̃ vocauit petrum z Andream Jacobũ z Joannez: z secuti sunt eũ pseuerank. Quãuis dici possit q adhuc nullꝰ esset vocatꝰ: sicut innuit Mgr̃ hist. Et q Iohes p̃mittit nuptiꝰ vocationẽ aliq̃ꝝ: itelligik anticipative dictũ. Sed primũ est verꝰ. Vel sic̃ exponit sanctus Tho. crediderũt tũc in eũ sic in verũ deũ: qꝺ añ nõ fecerãt: lz crediderãt ei tanq̃ viro bonoꝝ ꝓdicanti sana ac iusta. Vel crediderũt viso miraclo: magis q̃ añ sine miraclo crediderãt solo Joãnis testimonio.

Allegorice ex Aug. z Beꝺ. z Alcuin. sciendũ ẽ: q ꝓvinũ i theologik scꝑturaꝝ sensꝰ Beꝺ. Apparẽte dño i carne: vinosa legalis sectꝰ suauitas paulati cepat ob carnalẽ pharisecoꝝ iterꝑtatiõz a ꝓstia suaꝫtute ꝺficere. ℞ ille. z ꝺficiẽte ℞ vio xps fecit ex aq̃ vinũ ꝟz

Aug⁹. qñ aperuit illis sensū vt intelligerent scripturas. Sic em̄ sapit et inebriat: q̄ neq; sapiebat neq; inebriabat. Nihil ei sapit diuina scriptura nisi in ea intelligat̄ chr̄s. Sex hydrie ſm eundē sunt sex etates in quib⁹ loquit lex ⁊ ꝓphetia: q̄ sex etates inter istos terminos cōputant: qui sūt adam/noe/abrāā/dauid/Transmigratio babylonis Joānes baptistā/Finis mūdi. Impleri aūt hydrias ſm eūdē est impleri ꝓphetias. Et ſm Alchuinū: ministri sunt doctores noui testamēti. Architriclinus aūt est alic⁹ ꝑncipalis inter eos. Noraliter ista aqua significat lasciuiā iuuenilem: q̄ debet nuptiar⁹ tpe conuerti in vinū bonū ⁊ deo gratū. s. vsum matrimonij licite ⁊ fideliter obseruatū. Debet inquam conuerti q̄ntum ad substantiā vt iam non sit in ope: ⁊ q̄ntum ad sapor̄ vt tā non sit in voluntate: ⁊ q̄ntum ad color̄ vt tā non sit in malo exemplo. Non em̄ debet cōiug̃ familiarīa colloquia habere cuz personis suspectis.

Dñica .ij. post octa. Epiphanie. Textus euāgelij Mat. viij.

c Um descendisset Jesus d̄ mōte secute sūt eum turbe multe. Et ecce leprosus veniēs: adorabat eū dicens. Dñe si vis potes me mundare. Et extēdēs iesus manum tetigit eū dicens Volo: Mundare. Et cōfestim mundata est lepra eius. Et ait illi iesus. Vide nemini dixeris: sed vade ostende te sacerdoti et offer mun⁹ qđ p̄cepit moyses i testimoniū illis. Cū aūt introisset capharnaū accessit ad eū Centurio rogās eū et dicēs. Domine .puer meus iacet i domo paralyticus ⁊ male torquet. Et ait illi iesus: Ego veniā et curabo eū. Et rñdens centurio ait: Dñe nō sum dign⁹ vt intres sb tectū meū: sed tm̄ dic verbo ⁊ sanabit puer me⁹. Nam ⁊ ego hō sum sub potestate cōstitut⁹: habēs sub me milites. Et dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit: et seruo meo: fac hoc ⁊ facit. Audiēs aūt iesus mirat⁹ est: et sequntibus se dixit: Amen dico vobis nō inueni tantā fidē in isrl. Dico aūt vobis: q̄ multi ab oriente ⁊ occidēte venient: ⁊ recumbent cū abrāā ⁊ isaac ⁊ iacob: in regno celor̄. Filij aūt regni ei⁹ cient in tenebras exteriores ibi erit fletus ⁊ stridor dentiu. Et dixit iesus Centurioni: vade: et sicut credidisti fiat tibi: et sanatus est puer in illa hora.

Um descendisset

c iesus de monte ꝛc. Mat. viij. In pſēti. euangelio tanguntr tria puncta: q̄ sunt Emundatio Supplicatio Exauditio. Quantum ad primū litteraliter sciēdū ē ſm Hiero. q̄ chr̄s in monte docuerat ⁊ ꝓmulgauerat legē euangelicā: nō volebat eā confirmare miraculis: q̄ ꝓ naturalez rōnem ꝓbari non p̄or. Dicit g̃ (cum descendisset Jesus de monte) in q̄ discipulos docuerat (secute sunt eū turbe multe) alic⁹ ꝓpter deuotionē ⁊ doctrine suauitatē. Alic⁹ ꝓpter curiositatē: vt. s. audirēt noua ⁊ viderēt miracula. Alic⁹ ꝓpter inuidiā vt et insidiarent: cuiusmodi erant pharisei. Alic⁹ ꝓpter infirmitatem vt sanarent: sic iste leprosus de q̄ sequit. (Et ecce leprosus veniens.) q̄. s. in montē ascendere nō valebat: ſm Chrys.

Sciendū ꝓo vt dicit Chrys. q̄ dñs post sermonē in monte factū facit miracula sanando: vt doctrinā confirmet: ⁊ ꝓmo sanādo leprosum deorsum post descensum: vt significet legez euangelicā datā in monte ſm Aug⁹. supra legē Moysi esse: que leprosum excludit. Vel ꝓmo sanat iudeū leprosum: ⁊ scō seruū Centurionis gentilē: ⁊ tertio socrū petri: in signū q̄ ꝓmi et edē

tes fuerunt iudei deinde gentiles: z vltimo relicte credēt iudeoꝝ. In signū cuius missa incipit in dextro cornu altaris: z in euāgelio rendit ad sinistrū: z tādē reuertit ad dextrū (Adorabat eū dicēs) Adoratio multiplicit sumit. vt patz. iij. p. q. xxv. Est em̄ adoratio latrie q̄ aliq̄d veneramur: sicut ꝓncipiū oim̄ rerū: z ista soli deo ꝙuenit Est z adoratio dulie: q̄ adoram⁹ creaturas rōnales excellentes: qb⁹ cōicat diuina excellentia: aut rōne regimis: aut rōne sctitatꝫ. Et isto modo sepius legunt etiā scti adorasse reges: sicut Nathan adorauit Dauid. Est z alia adoratio q̄ est spēs dulie: z hyperdulia dicit: q̄ adoramus rōnales creaturas habētes spūalē vnionē z rōnalē ad deū: vt beatā ꝓginem. ij. q. ciij. Iste aūt leprosus ꝑm Chrys. sup Matt. adorauit chm̄ latria: qz cognouit eū esse deū: vt manifestat: cū dicit (Dñe si vis potes me mūdare) acsi dicat ꝑm Orig. Dñe oīa p te facta sunt. tu ergo si vis potes me mūdare. Voluntas em̄ tua opus est: z opa tue volūtati obediūt. Hec ille. Et ꝑz Chrys. cū dicit: si vis: nō dubitat q̄n chr̄s velit oīe q̄ bonū est: sed dubitat an sibi expediat curatio. (Et extendēs manū tetigit eū dicēs) Cū aūt posset solo ꝓbo curare: voluit eū tangere: vt oīderet manū suā esse diuinitatis organū. Et ꝑm Chrys. vt oīderet se esse supra legē q̄ leprosuz tangere ꝓhibebat: Unde z Heliseus nō tetigit Naaman. Et licz ꝑm q̄ dicit idem Chrys. chr̄s viderek facere cōtra ꝓba legis: tū nō faciebat ꝓtra intēt̄dnē eius: qz lex ꝓhibuit hoc ne tangēs inficerek. Non erat ergo ꝓhibitū ei q̄ tangendo curaret. Unū z Helias z Helizeus tetigerūt mortuū ad suscitandū. vt patz. iij. Reg. xvij. z iiij. Reg. iij. Dicit aūt sā. Tho. j. ij. q. ciij. ar. ij. ad q̄rtū: q̄ tactus leprosi erat in lege ꝓhibitus: qz ex eo icurrebat homo q̄ndā imundiciā irregularitatis: sicut ex tactu mortui quā incurrere non poterat leprosi mundatoꝝ chr̄s. Vel ꝑm Chrys. vt indicet mūdo nihil esse imūdū. Vel ꝑm Ori. z Rabanū: tetigit ꝓpter humilitatē vt doceret nullū deberi sperni. Vel ꝑm Raba. vt oīdat se nō hz̄e corpus ꝓbantasticum. (Volo: Mundare) ꝑm Hiero. ly mūdare nō est infinitiui ſz impatiui modi: z est ꝓncipiū ꝓsus: sic q̄ ille due dictiones. Volo: Mundare: sunt ꝓtualiter duo versus: siue due sentētie. Quia em̄ ille dixerat: si vis: dixit: Volo: z quia dixerat: potes me mūdare: dixit: Mūdare: (z ꝓfectum mundata est lepra ei⁹) Est aūt sciendū: q̄ ꝑcepta veteris legꝫ cerimonialia ꝙsq̄ ad chr̄i passionē durauerūt. Ideo chr̄s illa seruauit z seruari mādauit alijs. Erat aūt scriptū in lege Leui. xiij. q̄ mūdatus a lepra nō debebat restitui ad cōem habitationē hoim̄ nisi ꝑus iudicarek mūdatus p̄ sacerdotis iudiciū: z facta oblatiōe dño ꝓ sua emūdatione. Sequtur ergo (z dixit illi Jesus Vide nemini dixeris) supple te ee mūdatū. s. añq̄ pegeris q̄ in lege iubenk. ꝑm Chrys. z iudicio sacerdotꝫ dñ̄ judicerꝫ mūdatus: ad quē ꝓtinet sic iudicare: ne sacerdotes iudiētes eū tactu sanatū: odio chr̄i repellerēt iſtū. Sed ꝑm Chrys. in home. hoc dicit vt discam⁹ ꝓprias culpas nō q̄rere: sicut alij iussit vt diceret q̄nta fecisset ei deus vt discamus q̄rere gl'iam dei. Ut ꝑm Raba. vt doceret nō esse vulgāda nostra bñficia. Vel ꝑm eundē: z Hiero. ñ. qz ipm̄ factū se sufficiēter declarabat. Sz restat dubiū: qz iste tenebak obedire chr̄o: z tñ approbat: vt videk a btō Marco. j. ca. dicēte: q̄ ybiq̄ diffamauit eū. Ad hoc dicūt quidā q̄ triplex est dñi ꝑceptū. s. Primū ad exeqndū: vt illud Exod. xx. Honora patrē tuū ꝛc. et Scōm ad ꝓbandū: vt ꝑceptū Abrae ō occisiōe Isaac. Gen. xxij et Tertiū ad instruendum: vt istud: p q̄ō chr̄s voluit nos instruere de his q̄ supra dicta sunt. In ꝓmo est volūtas diuina de actus impletiōe: z in Scōo de ꝑparatiōe ad implendū. Un̄ Amb. lib. de patriar. ꝓtractās illud: ne extendas ꝛc. dicit Affectū inq̄siuit non factū exegit: z in Tertio est soluz respectu alicuius: q̄ō erat in illo ꝑcepto: puta exemplū humilitatis vt latere velimus. Et ista ꝙsonāt sctō Tho. ij. q. ciij. ar. iiij ꝓmū sic dicēti in silū. Dñs cecis dixit vt miraculū occultarēt scz Matthei. ix. nō quasi intendens eos p virtutē diuinā ꝑcepti obligare: sed sicut dicit Grego. xix. moral. ꝓuis suis exemplū dedit vt ipi quidē virtutes suas occultare desider

rent: ꝛ tamen vt alij eoꝝ exemplo pficiãt ꝓdantꝰ etiã inuiti. Hec ex illo. (Sed vade ostende [illegible] sacerdotib⁹) Hiero. Mittit aũt eũ ad sacerdotes ꝓpter humilitatẽ vt sacerdotib⁹ deferre videak. Deinde vt videntes mundatũ leprosum si crederẽt saluatoꝝ saluarenk: si nõ crederent: inexcusabiles fierent: ꝛ similiter ne quod in eo sepissime criminabank legẽ infringere videretur. Hec ille (Et offer munus tuũ qõ ꝓcepit Moyses). s. Leui. xiiij. s. pullos turturuꝝ ꝛc. (in testimoniũ illis) ꝑm Chrys. sup Matth. nõ est sensus q ꝓcepit in testimoniũ illis: sed offer in testimoniũ illis: id est in accusationẽ ꝛ attestationeꝫ: qm̃ q̃ nunc erant fienda: feci. Preuidebat ei chr̃s: vt idẽ in homek dicit: q ex hoc nihil pficerẽt illi in bonũ emendatiõis: ꝛ tamen nõ omittit facienda. Vel ꝑm Orige. offer munus tuũ vt omnes q̃ viderint te illud portare miraculo credant. Vel ꝑm Chrys. super Matt. vesi vellent illũ q̃si imundũ repellere dicere posset: quare munus accipitꝫ si mũdus nõ sum. Quare aũt modo ista lex nõ obseruek: vide sup̃ in die circũcisionis.

Sed restat dubiũ circa hoc miraculũ: qr glo. dicit illud factũ anteq̃ intraret Jesus Capharnaũ: ꝛ tñ dicik Luc. v. Actum est in vna ciuitatũ: Glo. i. Capharnaũ. et ecce vir plenus lepra. Ad hoc dicit Beda sup Luc. q chr̃s in Capharnaũ bis venit Primo incarcerato Joanne qñ fecit tria miracula q̃ narrat Lucas. i. iiij. ca. vbi dicit: q sanauit demoniacũ: ꝛ socꝫ Petri: et ꝓcludi fecerit multitudinẽ piscium: sicut ibi dicik ca. v. ꝛ deinde mũdauit istũ leprosuꝫ Et scõo quãdo descẽdit de monte: vt hic dicik ꝛ habek Luc. vj. Est igik hoc miraculũ factũ in Capharnaũ: vt dicit Lucas ꝛ anteq̃ intraret capharnaũ chr̃s secũda vice: vt dicit illa glo. Item glosa videtur velle q ꝑmo sanatus sit iste leprosus. deinde seruus Centurionis: ꝛ tñ glo. Mar. videk velle q iste sit sanat⁹ q̃rto loco. Sz respondek q fuit sanatus ꝑmo loco ꝑm ordinẽ historie quẽ Matth. sequik: sed q̃rto loco ꝑm ordinẽ mysticũ quẽ sequik Lucas p̃mittens curationẽ demoniaci: quia maior est cura deo de aĩa q̃ de corpe. Nã euãgeliste multa anticipãdo ꝛ recapitulãdo scribũt. Et ita facit hic alter euangelista: ꝛ vt credo Luc. sicut patet ex ordine quẽ seruat magister histo.

Allegorice hic significak qõ Be. expli mitꝫices. Vir iste genus est humanũ: q nõ solũ leprosus verũetiã iuxta euãgeliuꝫ Luce plenus lepra fuisse describik. Omes em̃ peccauerũt ꝛ egent gloria dei: ita. s. vt extẽta manu saluatoris: hoc est incarnato dei verbo humanãq̃ ꝓpriãgẽte naturã: ab erroris pitisci varietate mundek: ꝛ q diutius abominabiles ꝛ a castris ꝓpũ dei deieti tã aliqñ tẽplo reddi: ꝛ sacerdoti queãt offerre hostiã viuentẽ: illi. s. cui dicit: Tu es sacerdos in eternũ. Hec ille.

Anagogice ãt hic ꝓcak q chr̃o post incarnationẽ ꝛ ꝓdicationẽ suã descendẽte de monte. i. venitẽte de celo ad iudiciũ: pfecte mundak leprosus. i. pctõr in capharnaũ. i. in villa ꝓsolatiõis. Licz em̃ sit genus humanũ ꝑ chr̃i passionẽ sanatũ a pctõ: sic q remediũ habet ꝓpria oĩa petã: tñ stat inclinatio ad malũ q̃ tũc tollek: ꝛ sitr passibilitas atq̃ mortalitas corꝑis.

Moraliter significak: qõ Remigi. exp̃mit dicẽs: Per leprosum designak pctõr. Nã pctm̃ immundã ꝛ variã animam facit. Qui ante chr̃m, peidit qñ de pstinis peccatis ꝓfundik. ꝛ tñ debet ꝓfiteri: ꝛ remediũ penitẽtie postulare. Nã leprosus vulnus oñdit: ꝛ remediũ postulauit. Extẽdit aũt dñs manũ quãdo auxiliũ diuine miserationis intendit: ꝛ statim ꝓsequik remissionẽ delictoꝝ: nec debet ecclie reconciliari nisi iudicio sacerdotis. Hec ille.

Quantũ ad scõm tãgik supplicatio centurionis. Litteralik q̃ sciendũ est: q iste Centurio sic hr̃ Lu. vij. nõ accessit ꝑmo ꝑsonalik ad chr̃m: sz misit seniores iudeorũ: qr vt ibi ꝺr̃. reputabat se indignũ accedere ad chr̃m: cũ esset gẽtilis. Jesus aũt ibat cũ senioribꝰ ad domũ Centuriõis: ꝛ cũ ꝓpe domũ esset: misit: vt idẽ Lu. dicit: amicos suos d. Dñe nõ sum dign⁹ vt intres sub tectũ meũ. ꝛ etiã ipe postmoduꝫ amicos secut⁹ est: ꝑm aliq̃s: ꝛ q̃ ꝑ amicos mãdauerat ꝓpio ore ꝓplicauit. Et ꝙz ista q̃ dicit Lu. oꝑtz itelligere ꝺba Matth. q̃ breuik historiã retigit. dicik g̃ (Cũ introisset capharnaũ (q̃ erat ꝓcipal' ciuitas galilee

(accessit ad eū Centurio) Cēturio iste fm Aug. z Chrys. erat gentilis .i. miles rho manus hns sub se milites centū ad custo/ diā ciuitatz: ne rebellaret. Hic audit mi/raculis chi plꝰ credidit q̄ audiuit: vt di/cit Chrys. iō accessit ad dñm. Contra qz lucas dicit q̄ misit. Ad hoc dic Augꝰ q̄ accessit p amicos: non aūt psonal. Nō em̄ p alium facimꝰ p nosipos facere dici/mur: fm phm in .ij. Eth. Chrys. aūt dicit q̄ misit pmo seniores z postmodū ipe se/cutus ē. Et vtrūq; .s. dictū Aug. z Chrys. forte fuit vez (rogans eū z dicens) p os se niorꝫ (Dñe: puer meus) .i. fmus fm Chrys. (iacet in domo paralyticus) .i. membris dissolutꝰ z destitutus/z male torquet) fm Rab. omnia ista ō puero suo dixit: vt sue aie monstraret angustias: z flecteret dñm Chrys. aūt in omel. dicit q̄sdā asserere: q̄ iste dicat centurio: q̄si se excusans q̄ eum nō adduxisset ad dñm. Et nota q̄ iste cē turio fm eundē Chrys. oñdit bonitatē in ō q̄ solicitat p seruo: z fidem fm glos. qz credidit chm absentē posse conferre salu/tem z sapiam fm Glo. inq̄ntum nihil ro/gauit: sed tm̄ exposuit ostēdens se scire q̄ chs esset potens ad faciendū: sapiens ad intelligendū: z misericors ad exaudiendū

Allegorice fm Aug. caphar naū. i. vil/la pinguedinis z ꝙsolationis. s. spūalis est eccl̄ia militans. Centurio iste significat p mitiuos chianos: fm Remig. ad quorū fidem comparata fides iudeorꝫ est infide litas. Hic rogat pro suo fm Remigiū. qz pmi gentiles conuersi rogarunt p conuer sione totius gentilitatis: vel p conuersio/ne iudeorꝫ fm alias q̄ erant romanorꝫ ser ui. Moraliter p centurionem plati si/gnificant q̄ de salute subditorꝫ debent esse soliciti. Isti debent p salute subditorꝫ ac/cedere ad chm p contemplationem: et ei supplicare p oronem ꝛc. Quantum ad tertium sciendū est litteraliter q̄ chs au dita petitiōe centurionis statuit illum ex/audire. ideo dr (Et ait illi iesus) .s. p senio res iudeorꝫ (ego veniam z curabo eū) fm Chrys. chs ꝙsueuit vbiq; voluntatē seq̄ supplicantium: hic aūt plus spondet q̄ ro gatus fuerit qz non fuit rogatus vt ꝓsona/liter accederet (Et rūdens centurio ait illi) non p os suus pmo sed p os amicorꝫ: vt dicit lucas: q̄uis postmodū ipe pꝰ ami/cos veniens: vt ait Chrys. eadē verba p/tulit dicens (Dñe non sum dignus vt in/tres sub tectum meū) fm Rab. iste propē ꝙscientiam vite gentilis grauari magz se dignatiōe putauit dñi q̄ iuuari: maxime: qz vt dicit Magr hist. Iste forte idola ha bebat in domo: iō verebat recipere chm (Sed tm̄ dic verbo z sanabit puer meꝰ) fm Hieronymū: in hoc ostendit se christi uinitatē credidisse: z similiter fm Chry sostomū super Matt. q̄ ait. Sciebat q̄m astabant illi inuisibiliter angeli ministran tes: q̄ verba eius vertunt in opus. Ō d z si angeli cessent: tamen infirmitates p̄ce/ptis eius tuuantib expelluntur Hec ille. Ideo subdit: (Nam z ego homo sum sub potestate) imperatoris z ꝓsidis (constitu/tus habens sub me milites: Et dico hu/ic vade: z vadit. z alio veni: z venit /z ser/uo meo fac h: et facit) acsi dicat fm Chry/sostomū sup Matth. Sicut ego sum sub alterius potestate: et tamen iubendi pote statem habeo: ita z tu q̄uis sis sub patrz potestate inquantum homo: habes tamē potestatem iubendi angelis. Vel fm Au gustinum de verbis domini. Si ego sub potestate constitutus habeo iubendi po/testatem: quantuz potes tu cui omniū ser/uiunt potestates. Hec ille. Glosa. Potes ergo per angelorum ministerium sine cor poris p̄sentia dicere infirmitati vt rece/dat: et recedet: et sanitati vt veniat et ve/niet. Hec illa (Audiens aūt iesus) verba. s. Centurionis fide plena (miratus est.)

Sed contra: quia admiratio ex ignoꝛ/rantia prouenit. Ad hoc dicunt Augꝰ. et Chrys. q̄ illa admiratio fuit exemplū ad ostendendum q̄ Centurio erat mirandus Sed sanctus Tho. sup Matth. dicit: q̄ duplex est admiratio: Una scz q̄ puenit ex ignoꝛātia: et ista non cadit in deo: Alia q̄ puenit ex apprehensione alicuius magni: q̄ apphensio est fm imaginationē vl phā/tasiam: z ista fuit in chro. Nico. de lyr. po/nit in h loco sciam q̄druplicem in chro: iu xta ea q̄ scpsim. s. dñica ifra oct. Epi. et ōt q̄ fm exprimētalē potuit se mirari sic z ignare: z aūt chs ab eno cognouisset cētu

rionis fidē z fidei causam: fidem tñ illam non erat ⟨illegible⟩us: nec tunc fidei causaz p istā scientiā habuit nisi argutiue z syllogizā do: ō miratus est. Et ista expositio Nicolai de lyra est valde pulcra: z ꝑm mentem sci Tho. iij. pte. q. xij. Sed ipemet Nicolaus postmodū Luc. ij. istā sciam experimentalē negat in chō. (Et seqntib⁹ se dixit: amen). i. fideliter z vere (dico vob: non inueni tantā fidē in isrl.) Sed q̄: q̄ ꝓphare fuerūt fidelissimi. Ad h̄ dic Hiero. z Magr hist. q dñs non loqbat q̄ ad preteritū tps: sed q̄ ad illud qđ pns erat. Seū itez contra videt esse instantia de aplis z martha z maria. Ad hoc dicit ꝑm Mgr̄m hist. q nomine isrl non intelligunt illi q chm seqbant: qb⁹ loquebatur: Loquebat aūt vt videt omnib⁹ suis discipulis: q̄uis ibi forte oēs non essent quia illi q ibi aderant repsentabant totū collegium discipulor. Chrys. aūt dic q fides alicuius dicit magna absolute z comparatiue Fides g̃ Centurionis fuit magna z mira comparatiue: non absolute: sicut si rustic⁹ aliqd sapienter dicat/est mirū: non autē si hoc dicat phus. Et intendit Chrys. q fides Centurionis absolute fuit minor fide discipulorū: sed considerando q gentilis erat fuit maior: q̄ nec⁹ miraculum viderat: nec⁹ sermonē audierat. Scōm Hiero. fides centurionis cōmendat non sicut fides illius psone: sed sicut fides gentiū: quā significat: fuit aūt maior fides gentiū fide iudeor. Nico. de ly. videt dicere q p israel intelligunt pncipales ppli illius qui non crediderunt: sed alios auertebant a fide. Sed quid dicemus de beata virgine. Dico q quelibet pdictaz rōnsionum adaptat beate virgini. Ulterius dico q chūs comparat centurionē eis qui crediderunt postq̄ ipe cepit pdicare z discurrere p populum illum: z hoc notat in illo verbo inueni. Non em̄ inuenit nisi qđ querit. Beata autem ꝑgo credidit añq̄ chūs nasceret. Sequit (Dico aūt vobis q multi) nō autem omnes: vt ait Aug⁹ (ab oriente et occidente venient). i. ab omnib⁹ partibus mundi ꝑm Aug. Hic Orig. mouet q̄stionem: quare dr h̄ multi: cum alibi dicatur: pauci sunt electi: Soluit aūt q per singulas generationes pauci sunt electi: sed sic sunt multi. Vide de hoc infra dñica in septuagesima. (Et recumbent) non carnalit iacendo: sed spūaliter quiescendo: ꝑm August. (cum abraam z iacob in regno celorum). i. in eccl̄ia triumphanti post labores ꝑpessos in eccl̄ia militāti. (Filij aūt regni). i. iudei: q̄ filij regni dicunt ꝑm Hieron. q̄ in eis de⁹ aū regnauerat. ꝑm Chrys. āt q̄ eis erat regnum ꝓparatū: cum ad eos pncipaliter fuerit chūs missus. (ejcient in tenebras exteriores) Interiores sunt tenebre ignorantie vel culpe: exteriores sunt tenebre gehenne. Dicit aūt culpa tenebra ꝑm sanctū Tho. sup Joan. ꝑmo: quia caret lumine rationis. scōo quia fit in tenebris. tertio: quia ducit ad tenebras exteriores. i. gehenne. Nam in inferno erūt tenebre vt patet p sanctum Tho. iij. distin. xxv. z non lux nisi q̄ntum sufficit ad videndū aliqua afflictiua. Etsi querit: q̄re ignis ille non lucet: Dicunt alicq̄ q hoc est: q̄ ille ignis est in medio terre: ideo fumosus ē z obscurus. Vel potest dici q hoc est diuinitus. Vñ ꝑm Greg. lucet ad penā z non ad solatium. Vel pōt dici melius q ignis ille naturaliter non lucet: lz sit ibi diuinit⁹ quia vt patz. iij. dist. xlij. q. ij. ar. ij. q. ij. ignis non lucet accensus in ꝓpria materia nec⁹ in aliena terrestri vt i sulphurea: nec in fumo grosso. Et intellige q non lucet i istis clare: lz aliqualit luceat. Reuera tamen ad hoc occurrit virtus dei inēntū illum tenet ibi: z materia in q̄ est accensus quia est in ꝓpria vel in terrestri: z circūclusio terre non ꝑmittentis lucem solarem p aliqđ spiraculum ingredi ad illū: z ꝑñr rōmentis exhalationem fumi: q vt videt ibi/est z grossa: quia ille ignis videt accensus in materia sulphurea q̄tū ad suas extremitates saltē: ꝑm illō Ps̄. Ignis sulphur tc. (Ibi erit fletus z stridor dentiū) Haymo. p metaphorā membror⁹ penas describit tormēt⁹. Scz em̄ oculi fumo torti lachrymas ꝑducere: dentes ꝓ a nimio frigore stridere. Oñdit g̃ q reprobi in infernor calorem intolerabilē z frigus sustinebunt: ꝑm illud Job. xxiij. Transierunt ab aqs niuium ad calorē nimiū. Hec ille. Sic aūt ptz ex sancto Tho. iij. di. l. ar. iij.

contra gentiles.c.lxxxix.et ḡlibeť.viij.q.v in fletu est aliq̄d spūale.s.tristicia:z ꝑ erit in omnib⁹ damnatis/etiā spiritib⁹ Est etiam aliq̄d corpale:qđ est sine generatiōe et corruptione: vt turbatio capitis z oculorum:z hoc etiam erit in hominib⁹ damnatis post resurrectionē. Est etiā aliq̄d corporale: qđ habet generationē z corruptionē annexā: vt resolutio lachrymax:z ꝑ nō erit cessante ꝓmo motu:q̄ est omnis generationis z corruptionis causa. Stricta z ḡz ventiū eadē rōne ibi erit: vt patz in locz allegatis: qz non importat alterationē: sed solum motū localem: sic capitis turbatio z oculoz (Et dixit iesus centurioni Vade z sic credidisti fiat tibi) q. di. ſm Chryſ. ſm fidei mensurā remetiet tibi (Et sanat⁹ est puer ex illa hora) Chryſ. Vbi velocitatē admirare: neq̄ em solum curare sed inopinate z in momento tpis hoc facere ꝑtutez chri oñdebat. Hec ille.

Allegorice patz ex dictis.

Anagogice ꝓo significat q̄ in capharnaum.i. in celo/sanabit paralysis nra.i. defectus corporalis: qz tunc reformabit corpus humilitatis nostre: ſm illud Phil. iij Saluatorē expectam⁹ zc.

Moraliter aūt docemur iuxta doctrinam Greg. dicentz: Hic superbia nra retunditur: q̄ in hoib⁹ non naturam qua ad imaginem dei facti sumus: sed honores z diuitias veneramur. Redemptor aūt noster vt oñderet qm̄ q̄ alta sunt hoib⁹/sanctis despicienda sc̄t:z q̄ despecta sc̄t hoib⁹:sctis despicienda nō sunt: Ad filium reguli ire noluit: ad seruum aūt centurionis ire paratus fuit. hec ille. Item moraliter sciendū est q̄ iste q̄ erat seruus z paralyticus z male torquebat/significat pctōrem. Nā peccator est seruus diaboli z pctōz: iuxta illud. ij. Pet. ij. A q̄ quis zc. et Joan. viij. Omnis q̄ facit pctm̄ zc. Est etiā paralyticus. nam paralysis est morb⁹ reddens mēbra mollia et dissoluta et dissipata. Sic pctor est mollis cedens omni tentationi z aduersitati: z dissolut⁹ non habens vinculū timoris vel amoris:z dissipatus.i. ꝑfractus/nullum bonum ꝓpositum valens retinere. Sic etiā torquet in ꝓsperis p cupiam superfluam: z male torquet in aduersis p impatientiā: et pessime torquet inter pctā: iuxta illud Amb. Que pena grauior q̄ interi⁹ vuln⁹ ꝑscientie?

Dñica tertia post octa. Epi. Textus euang. Mat. viij.

a Scendēte iesu in naui/culā secuti sunt eū discipuli eius et ecce motus magn⁹ fact⁹ ē in mari: ita vt naicula operiret fluctibus. Ipse vo dormiebat. Et accesserūt z suscitauerūt eū dicētes: Dñe salua nos: perimus. Et dicit eis iesus: Quid timidi estis modice fidei: Tūc surgens imperauit ventis z mari: z facta est tranquillitas magna Porro homines mirati sunt dicētes. Qualis est hic: Quia vēti z mare obediunt ei.

a Scendēte Jesu in nauiculam zc. Mat. viij. In isto euāgelio tangunt tria pūcta: q̄ sunt Periclitatio/excitatio/liberatio. Quantum ad ꝑmū literaliter sciendum est q̄ sic dicit Orig. cū multa magna z admiranda oñdisset chris in terra: transijt ad mare vt ibidez excellētia opera demonstraret: q̄tenus terre maris q̄ dominū se esse cunctis oñderet Hec ille. Ideo z (Ascendente iesu in naiculam) Chris vt dicit beatus Matth. paulo ante videns turbas multas circa se ꝓpter miracula que fecerat i galilea: vbi sanauerat leprosum descendens de monte: z seruū centurionis cum introijsset capharnaum: z socrum Symonis/que tenebat magnis febribus: voluit deserere galileam z transire mare galilee. Ascendit ḡ naiculam vt iret vltra lacum illum/ꝓpter multa ſm sanctū Thom. sup Matth. Primo vt oñderet ifirmitatē humane nature: q̄ aliq̄ indiget repausatione. Vñ dicit Mar. vj. Venite seorsum in desertum z requiescite pusillū. Scdo vt complaceret discipulis ꝑ impatientiā: et pessime torquet inter pctā: iuxta illud Amb. Que pena grauior q̄ interi⁹ vuln⁹ ꝑscientie?

pulis deo aliqñ ascendebat cū eis ī mon
tem: aliqñ at in desertum: aliqñ in nauē
Tertio vt daret nobis exemplū declinan
di fauores humanos. Quarto ad mitigā
dum inuidiam iudeoꝝ. (Secuti sunt eum
discipuli eius) Scōm Chrys. accepit chri
stus discipulos Primo vt in fluctib⁹ assue
scerent non timere pericula. Scōo vt duꝫ
viderent se fluctuare ꝛ periclitari/ non ele
uarent in superbiam: ex hoc q̄ ipos ceteris
dimissis assumpserat (Et ecce motus ma
gnus factus est in mari). ī. in lacu more he
braici ꝓmonis: q̄ omnis aquaꝝ congrega
tio mare nūcupat: siue dulcis siue salsa: vt
ait Beō. (ita vt nauicla operiret fluctib⁹)
.ī. vndis: ꝛ ꝙñr spes salutis erat ablata.

Est aūt sciendū ꝑm Origē. et sanctos q̄
ista tēpestas non est facta ex naturali cau
sa: que est sidus aliqō maxime de erraticꝫ
vel ventus: aut aliud conturbans fundus
maris: vel ventus generat⁹ alibi ꝛ flās su
pra mare. Fundū aūt maris conturbat vē
tus ibi generatus: ꝛ etiam balena: vt dic̄
sanctus Tho. sup Job: sed ex virtute ꝛ or
dinatione diuina fuit. ꝛ hoc ꝓpter duas rō
nes: ꝓmā q̄s voluit discipl⁹ ascendere in
nauim: ꝑm Chrys. ꝛ tertio ꝑm Origē. vt
manifestaret virtus chri. Vñ magna tem
pestas facta est: vt magnū appareret mi
raculum. Allegorice ista nauis ꝑm san
ctum Tho. sup Matth. est eccl̄ia: sup quā
ascendit chr̄s p fidem: et in qua cum chr̄o
sunt discipuli tanq̄ pastores. Tempestas
ꝓo significat futuras discipulo⁹ angusti
as: de quib⁹ dicit. ij. Cor. j. Supra mo
dum grauati sumus supra ꝓtu[illegible]n: ita vt
tederet nos etiam viuere. Et sic̄r tribula
tiones ꝓsecutoꝝ ꝛ hereticoꝝ. Mare ꝓo ē
pñs seculum in quo fluctuare habebat ec
clesia agitata ventis passionum ꝛ illisa sco
pulis tribulationū: ꝛ exposita rapinis py
rataꝝ. ī. demonioꝝ. Pro hoc aūt sciendus
est allegorice deum multas naues fecisse
.ī. nauem innocentie: in q̄ posuit adam: q̄ꝛ
naufragiū ꝓtulit q̄n adam peccauit. Dein
de nauem synagoge: in q̄ posuit hoies ter
renos. ī. iudeos: q̄b⁹ solū terrena exp̄sse ꝓ
misit: q̄ ꝛ naufragium ꝓtulit q̄n guberna
torē chr̄m negauit ꝛ occidit. Deinde na
uem eccl̄ie: que ad instar nauis fuit angu
sta in ꝓncipio: ꝛ sic̄r erit ī fine tpe antichri
sti ꝓter credentiū paucitatē: in medio vo
tpe est/ fuit et erit valde dilatata. Chrys.
Nauigat eccl̄ia instructa fidei gubernato
re felici cursu p hui⁹ seculi mare: hñs deū
gubernatorem: angelos remiges: portās
choros oim sanctoꝝ: erecta in medio ipsa
salutari arbore crucis: in q̄ euāgelice fidei
vela suspendens flante spūsancto ad por
tū paradisi ꝛ securitatē quietis eterne de
duc̄. Hecille. Egredienti hanc nauez p
mortale nullū remediū supest nisi pnia: q̄ ē
scōa tabula post naufragiū: vt colligit de
pe. di. j. ca. multiplex. et ca. scōa tabula. et
ca. sup trib⁹. Comparat aūt pnia tabule:
lz ꝛ ipa sit nauis: qr respectu innocentie ꝓ
spere non ducit ad portū. Mor̄al̄r ista
nauis pniam significat: q̄ ad salutis portū
ducimur. Jn hanc q̄ seq̄ens chr̄m ascen
derit: lz quotiesc tentatiōib⁹ mundi: carnis
ꝛ diaboli: tñ quenser tandem ad portū sa
lutis: ad quem sine ipsa nullus post pctm̄
pōt attingere. Vnō est sic̄ arca noe: extra
quā nullū patuit salus tpe diluuij. Jn hoc
tñ est differentia ꝑm Chrys. de lau. Pau.
qr in arca noe leo intrauit ꝛ leo exiuit: sed
pniam leo. ī. superbus ingressus mutat in
ouem. ī. mansuetū. ꝛ sic de alijs. Existentē
ī hac naui exagitat mot⁹ magnus: causa
tapcella tēptationis ꝓmo a causa supiori. s.
stella. ī. a deo ꝓmittente ad humiliatiōez
ꝛ ꝙseruationez gr̄e. ꝛ scōo a cā inferiori .s.
fūdo maꝝ. ī. aliq̄ tyrāno ꝓsequente: ꝛ ꝓpria
inclinatione vel passione interi⁹ innata. Et
tertio a cā media. s. vēto .ī. demone seuie
te. Quātū ad scōm l̄r̄al̄r sciendū ē q̄ sic
chr̄s studiose mouit mare: ita studiose sb
tratit solatiū pñtie sue q̄dāmō. vñ dr: (Ille
vo). s. chr̄s (dormiebat) Chrys. Si em
eo vigilante facta fuisset tempestas: vl nō
timuissent: vel nō rogassent; vl neq̄ ipsuꝫ
posse aliq̄d tale facere crederent. Hec ille
Dormiebat q̄ ꝓmo vt discipulos constitu
eret inter timorem et spem: ꝑm Chrys. et
sctm̄ Tho. ꝛ scōo ꝑm sctm̄ Tho. vt oñde
ret seveꝝ hoiem. Qñ em volebat ꝓbare se
esse deum: faciebat aliqō humanitatis si
gnū: ne decrederet hūanitas. Sed tantū
pualebat tempestas q̄ coacti sūt excitare
chr̄istū. Origē. Tanto aūt metu discipuli

Do.iiii.post octauas Epiphanie

fuerūt ꝓterriti/ꝛ pene animo alienati: vt irruerēt in eū ꝛ nō modeste ac lenit̄ sugge/rerēt/ꝫ turbulēter suscitarēt eū. vñ sequit̄ (Et accesserūt ad eū ꝛ suscitauer̄t eū/ dicē tes: Dñe salua nos: perimus) O verag̃s discipuli saluatorē vobiscū habetis: ꝛ ꝓcul ū timetis. Vita vobiscuꝫ est: ꝛ de morte solliciti estis. Sꝫ rñdeāt: Paruuli sum⁹/ ꝛ adhuc infirmi/ tōcꝫ timem⁹. vñ sequit̄ (Et dicit eis Iesus: Quid timidi estꝫ mo/dice fidei:) quasi dicat: Si potentē me su per terrā cognouistis: q̄re nō creditis q̄ i mari potēs sum: Et si mors irrueret/ nō/ neā debuistꝫ ꝓstātissime sustinere: Qui modicū credit/ arguet̄: q̄ nihil credit ꝓrē net̄. Hec Orige. Sed quō isti fuerūt mo dice fidei/ q̄ dixerūt: salua nos: Ad h̄ dicit̄ ꝑm sctm̄ Cho. sup Matt. q̄ si habuissent magnā fidē: ip̄i potuissent imperare mari Vel ꝑm eundē ꝛ Chrys. quia nō credide runt q̄ dormiēs posset saluare. Vñ etiaꝫ ꝑm eundē Chrys. ꝓpter hoc chr̄s non fe/cit hoc signū p̄sentib⁹ turbis: ne accusaren tur discipuli modice fidei: sed seorsum vo luit eos arguere ꝛ emendare.

Allegorice hic ꝑm Hiero. significat q̄ eccl̄ia fluctuāte chr̄o quiescit ꝛ dormit: pa tientiā nostrā ꝛ impiorꝝ pniam expectās: vt ōr Orige. Excitat aūt ad succurrendū oratōis sancte clamorib⁹ sanctis pastorib⁹ orantib⁹ ꝓ grege cōmisso.

Moraliter ꝙo significat q̄ exist̄tib⁹ no b⁹ in naui pnie ꝛ flante vento t̄tationuꝫ subtrahit̄ nobis auxiliū diuinū: nō vt submergamur: sed vt timeam⁹ submergi: ꝛ tūc debem⁹ chr̄m excitare clamorib⁹ cor dis. Aug⁹. Excita chr̄m in corde tuo: vi/gilet fides tua: tranq̄llet ꝓscia tua: ꝛ libe/rabit̄ nauis tua. Hec ille. Sciendū est tñ q̄ chr̄s seu de⁹ alicubi semꝑ dormit: scz in inferno: q̄ damnatos ꝓpetue oblionī tradidit/ nullo mō eos liberando, alicubi ꝙo sꝑ vigilat. i. i celo: q̄ oīe sctōꝝ desideriū statim q̄etat, alicubi ꝙo q̄ndoq̄ dormit ꝛ q̄ndoq̄ vigilat: vt i vita p̄nti: vbi vigilat ser uos suos a t̄tatōib⁹ custodiēdo. Ps̄. Ec/ce nō dormitabit neq̄ ꝛ. Et dormit/ eos tribulatōib⁹ exponēdo. ideoq̄ dicit idē ꝑ pheta: Exurge quare obdormis dñe.

Quātū ad tertiū litteral⁹ sciendū est q̄ chr̄s visa opportunitate ꝓpetrādi miracū/lū/ voluit ondere potentiā suā: nō [illegible] quit (Tūc surgēs imperauit ventis [illegible]ari) Tē pestas ei seu inquietudo maris causat̄ vt plurimū effectiue a vētis: material⁹ aut̄ ē ab aquis: tōo vtrisq̄ imperauit. Et ist̄ im periū seu ꝓceptū nō fuit factū vocaliter ꝓ pter ipa elemēta insensibilia: sed ꝓp̄ ipos hoies astātes: vt. s. ꝑ hoc ꝓciperēt q̄ eius ꝑtute ꝛ imperio q̄euit mare. (Et facta est tranq̄llitas magna) .s. statim ꝑm Chrys. Et in hoc apparuit miraculū: quia vt idē dicit/ cū mare q̄etat naturaliter: nō statim efficit̄ quietū (Pozro hoies mirati sūt dī/cētes) Isti hoies ꝑm Orige. nō erāt disci puli sed naute. Nā discipuli ꝓpter honorē dñi nullibi appellant̄ hoies: ꝫ discipuli vt apl̄i. Si tū vt ait Hiero. q̄s velit ꝓtēdere eos fuisse discipl̄os: Dicēdū est q̄ recte di cti sūt hoies: q̄ necdū nouerāt potēt̄ia sal uatoris? Qualis est hic.) Vt dicit Glosa Chrys. ponit talē tertium: Qualis est hic hō: Somn⁹ eīm ꝛ figura mortis hō/minē: ꝫ mare ꝛ tranq̄llitas deū arguebāt Nō aūt vt ait Orige. interrogādo dicūt: q̄lis est hic: ꝫ affererēt q̄ talis sit. (Quia mare ꝛ venti obediūt ei)

Allegorice significat q̄ nauis eccl̄ie cō turbat̄: ꝫ nō submergit̄: ꝛ cessant vēti p̄se cutionū ꝛ heresum: chr̄isto deꝫcīēte tyrā/nos ꝛ hereticos: ꝛ q̄ vsq̄ in finē durābit. De hoc vide dñica. x. post festū trinitatis

Moral⁹ significat q̄ t̄tatis clamātib⁹ ad deū fit tranquillitas mentis. Tob. iiij Post t̄pestatē tranq̄llū fac̄: ꝛ post fletū ꝛ lach⁹ymas ꝙsolationē inducis. Est tñ no tandū q̄ Allegorice ꝑm Rab. ista nauicula signat crucē: quā chr̄s ascendit. ꝛ facta est turbatio in morte ei⁹: ꝫ ꝓ resurrectiōem excitat⁹/ hoc desiderātib⁹ discipulis q̄eta uit oia. Vñ cātat eccl̄ia: Claro paschali gaudio/ sol mūdo nitet radio: cū chr̄m tā apl̄i visu cernūt corporeo.

Dñica q̄rta post octauas epi/pha. Text⁹ euang. Matt. ca. xiij

Simile factū est regnū celorū homini qui se/minauit bonū semen in agro suo. Cum aūt

dormirēt hoīes: venit inimic⁹ eius ⁊ seminauit zizania in medio tritici: ⁊ abijt. Cū autez creuisset herba ⁊ fructū fecisset tūc apparuerūt ⁊ zizania. Accedentes autē serui patrisfamilias: dixerunt ei: Domine: nonne bonū semē seminasti in agro tuo: Vnde ergo habz zizania: Et ait illis. Inimicus homo hec fecit. Seruiautez dixerunt ei: Vis imus et colligimus ea: Et ait: Nō: ne forte colligētes zizania eradicetz simul cū eis ⁊ triticū: Sinite vtraqz crescere vsqz ad messem: ⁊ in tpe messis dicam messoribz. Colligite primum zizania ⁊ alligate ea in fasciculos ad cōburendū: Triticū aūt cōgregate in horreū meū.

Simile est regnum

ſ celoz homini q seminauit bonū semen in agro suo) Matt. xiij. In p̄senti euangelio tangunk tria pūcta: q sūt: Semina seminatio Semina interrogatio: Semia ꝯgregatio

Quantū ad p̄mū sciendū est: q totum istud euangeliū est parabolicū: vñ sensus litteralis nō est ille quē voces exp̄mūt p̄prie: sed quē imp̄proprie. Nō em̄ hic p messores intelligunk aliqui hoīes incidentes messem falcib⁹: sed messores significāt improprie ⁊ metaphorice angelos: ⁊ hoc ad litterā iuxta notata in p̄ncipio hui⁹ opis. Sciendū est etiā ex sancto Thoma super Matth. ca. iij. q regnū celoz siue regnuz dei in scp̄tura sumit ꝯtuor modis. Quādoqz em̄ regnū celoz dicit p̄prie societas sanctoz in patria: vt Matth. viij. Recūbēt cū Abraā Isaac ⁊ Jacob in regno celoz. Et sc̄dō ipe chīs habitās in nobis p gr̄am. Luc. xvij. Regnū dei intra nos est Et dicit regnū celoz quia p gratiaz qua nos inhabitat: inchoat in nobis via celestis regni: ⁊ in nobis quandā participationē illius glorie facit: illuminādo intellectum p fidē ⁊ p amorē inflammādo affectum. Gloria em̄ illa consistit in cognoscēdo ⁊ amando deū. Tertio dicit regnū dei scriptura sacra: sicut Matt. xxij. dicit chīstus iudeis: Auferet a vobis regnū dei. i. sacra scriptura que dicitur regnum: quia lectio eius ducit ad regnū. Quarto ecclesia militās: vt Matth. xiij. Simile est regnum celoz sagene misse in mare. Et dicitur regnum celoz: quia ad modum celestis eccl̄ie est ordinata vt in ea p superiores illum inenk inferiores. Jtem q in ea regnat rex celestis p vicariū suū. Jtē q in ea sola est via veniendi ad celeste regnuz Dicitur ergo (Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc) Parabola fm Hieronym̄. est rex in natura discordantiū: sub aliqua similitudine facta cōparatio. Vñ volunt alīq q fm hoc esset parabolica locutio: quotiens res diuerse genere cōparantur ⁊ assimilantur: vt cum dicitur Joan. iij. Sicut Moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet filiū hominis. Proprie tamē parabola videtur esse historia ficta ad aliud significandum trāsumptiue: siue aliquādo fuerit aliquid tale in natura siue non: vt cum dicitur Luce viij. Exijt qui seminat seminare semē suū Vnde dicitur parabola iuxta sententiam a para qō est iuxta: ⁊ bole sententia. Non enim parabole sensus est id quod voces p̄tendunt p̄prie: sed est id qō iuxta est: ꝯsi secundariū ⁊ transsumptiuū significatum

Est autem notandum fm Origenem q parabola est similitudo sumpta a re quaz esse vel fuisse non est necesse: sed tamē est possibile. Enigma vero sumitur a re que nec fuit nec potuit esse: sicut cum dicit Judicum ca. ix. q ligna iuerunt vt inungerēt sibi regem. Exemplū autem videtur sumptum a re que vere est vel fuit. Similitudo autē est quoddā omnib⁹ istis cōmune Loquebatur autem dominus in parabolis fm sctm̄ Tho. vbi supra. Primo vt sacra infidelib⁹ celarenk: ⁊ ꝯsequenter nō irriderenk. Juxta illud Matth. vij. Non mittatz margaritas vestras ante porcos Secundo vt rudes facilius addiscerēt ⁊ retinerent spiritualia. Et potest addi ratio: quia in Palestina vbi predicabat: ita

erat ꝓsuetū ꝑm Hiero.ad succurrēdū me
morie.Et q̄rto ꝑm Theo.vt attētiores fa
ceret hoies ex auditate intelligēdi occul
ta ⁊ parabolaꝝ significata. Sed ꝫ. Nā se
cunda rō scri Tho. videt destruere ꝓnm.
Non enīz est possibile q̄ p eandem sniam
doceak rudis:⁊ ꝓitas celet astuto. Ad h̄
dicere videt Gorra q̄ lō indignis celat ve
ritas in parabola: q: ea audita non curāt
sensum inuestigare:vel ab alio edoceri:sic
boni. Vñ isti ad veritatē ꝓueniunt interi
us vel exterius edocti:et hoc frequenter.
(Sic est regnū celoꝝ).i. filiꝰ dei ꝑm Re
migiū.(hoi q̄ seminauit bonū semen i agro
suo)Nam ipe chr̄s in agro suo.i.mundo:
vt ipemet exponit: seu eccl̄ia militāti ex
cultra ei⁹ labore ⁊ sanguie(seminauit)p p̄
dicationē suā ⁊ apl̄oꝝ (bonū semen).i. do
ctrinā ⁊ fidē catholicā. Deinde tāgit alia
seminatio/cuz dr(Cum aūt dormirēt bo
mines).i.negligēti⁹ agerēt p̄lati ꝑm Aug.
de ꝫsen.euang. Cū aūt tria sint hoim ge
nera:qb⁹ dormire ꝑiculosum est.s.pastoꝝ
gubnatoꝝ nauiū ⁊ ianitoꝝ: p̄lati sūt dñi
ci gregis pastores.nauis eccl̄ie gubernā
tores:⁊ vrbis eccl̄ie ianitores:que ab ho
stib⁹.i.a malignis spiritib⁹ obsessa est. Vl̄
cū dormirēt.i. mortui essent/hoies.i.chr̄s
⁊ apl̄i:q̄ seminauerūt(Venit inimic⁹ ei⁹)
.i.diabolus:q̄ venit ad seminandū. Sed
contra: q: diabol⁹ si est inimicus dei odit
deum:g̃ odit bonū. Ad hoc dr: q̄ deus in
se odiri non p̄t: cum sit bonitas nihil de
malo hns. Vñ videns deum clare ſion ꝓt
illum odire. In suis tñ effectib⁹ de⁹ odio
hr̄ p accidens: puta in sua iusta punitiōe:
ita q̄ deus odit vt punitor. Hec ē doctria
sancti Tho. sup Mat. viij. et. iij. distin.i.
subtiliter tñ hanc materiā habes a cap̄.j
di.j.q.iij. (Et supseminauit zizaniā.i.loliū
qđ sic est tritico. Per zizania ꝑm Aug.đ
ꝫsensu euange. duo possum⁹ intelligere.s.
hereticos vel hereses: ⁊ scandala vel male
viuentes chr̄ianos. Sed contra:q: here
ses seminate sunt etiam viuentib⁹ apl̄is:vt
patz.j. Joā. ij. Nunc inātichr̄i multi
facti sunt. Non g̃ post dormitionē eorum.
Ad hoc dr: q̄ ꝑ maiorī parte fuerūt semi
nate post apl̄oꝝ mortez (in medio tritici)
.i.in medio fidelium Non enī curat diabo
lus q̄ sint heretici intra infideles: q: oino
possidet illos omnes(Et abiit).i. euli⁹
factus est ꝑm Aug. Transfigurat enī se in
angelū lucz.ij. Coꝝ.xj.⁊ sub specie ꝓitatz
ac deuotionis:seminat ⁊ fouet hereses et
pfidiam(Cum aūt creuisset herba et frue
ctum feciſſet:tunc apparuerunt ⁊ zizania)
quia ꝑm alios cum fides catholica vel fi
deles catholici ꝓ orbem cepissent multi
plicari : tunc hereses que latuerant simul
apparuerunt. Vl̄ aliter ꝑm Chrys. In p̄n
cipio enī heretici obumbrāt seipos: cū au
tem acceperint libertatē ⁊ ꝑmoneāliq̄s cū
eis participauerit/tunc venenū effundūt.
Hec ille. Et intēdit Chrys. vt sctūs Tho
mas sup Matth. declarat/q̄ per herbam
intelligunt zizania / siue heretici i p̄ncipio
suo. Tunc enī non apparēt:q: a p̄ncipio p̄
dicant aliq̄ bona laicis:⁊ postmodū p̄di
cant aliq̄ mala de clericis:que laici liben
ter audiunt:⁊ eos auertūt a dilectiōe cle
ricoꝝ.⁊ per consequens eccl̄ie:⁊ tunc ape
riunt doctrinam suā:que ē venenū. Aug.
aūt de ꝫsen.euang. ꝓ herbam accipit tri
ticum in p̄ncipio suo. Homo enī paruus
est in p̄ncipio ⁊ non discernit: sed cum ce
perit spūalis esse discernit q̄cq̄d legerit vl̄
audierit q̄ judicando inter veꝝ ⁊ falsum.

Moraliter iste ager est mundus: i quo
deus seminauit in p̄mis suppositis sciam:
innocentiā ⁊ felicē vitā. Diabol⁹ aūt supin
duxit seminādo ignorantiā / culpam ⁊ mi
seriā. Sed chr̄s tanq̄ celestz agricola de
celo attulit semia tria ꝓtraria.s.sciam:gra
tiam ⁊ gl̄iaz. Joan.j. Vidimus gl̄iaz ei⁹:
ecce tertiū plenum gr̄e: ecce scōm.⁊ veri
tatis:ecce p̄mū. Vel ager est anima nr̄a:in
qua chr̄s seminauit semen optimū in ba
ptismo:quia seminauit gr̄am et ꝓbutes: q̄
ꝓducunt fructus bonoꝝ opez. Sed dia
bolus suggerendo supseminat zizania.i.lo
lium:qđ significat omne pctm̄. Nam om̄e
pctm̄ tanq̄ lolium facit animā somnolen
tam ⁊ pigram. Precipue ꝓo significat su
pbiam:auariciam:⁊ luxuriam: q: zizania
habent vim ventosam vt supbi ad ascen
dendū:⁊ acutā vt auari ad decipiēdū:⁊ ve
nenosam vt luxurioſi ad inficiēdū. Et ista
seminā dormientib⁹ hominib⁹.i. p̄latz et
parētib⁹ ⁊ maiorib⁹ ⁊ intellectu ⁊ volūtate

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et amarēt cū creuerit herba .i. in etate p fecta: vt hō cepit esse sui dñs: nō aūt i puerili. Vel tertio iste ager est ālibz seruus dei: z habet tres ptes: q tangunt figuraliter Josue. xv. s. terrā australē z arentē. i. corpus mortificatū z purificatū obscenis humoribz: z irriguū inferi⁹. i. aiaz afflictam z emittētē lachrymas doloris: z irriguū superius .i. spm̄ siue supioꝛē aie partē emittentē lachrymas celestz ꝑsolatiōis. In tali agro pullulat bonū semen: z germinat liliū cāstitatis in parte arida: z rosa patientie in parte iferi⁹ irrigua: z viola supne cōtemplationis in parte vltima. Sed diabolus nitit ista suffocare: z plantare vl' seminare ꝓtraria. Quantū ad scām lrāliter scīendū est q̄ semp boni hñt zelum dei ꝓ pctā z vicia: z h̄ innuit cum subdit: (Et accedentes serui pfamilias dixerunt ei: Dñe: nonne bonū semen seminasti i agro tuo: vnde ergo habz zizania:) Sic dic Aug. de ꝓsen. euang. Quemlibet⁹ p istos suos intelligunt homines scīt: q̄ angeli: qz nullꝰ facile audebit dicere angelos nescīuisse q̄s supsem inauerit zizania. Accedunt aūt iusti ꝑm Remi. ad patrēfamilias. i. deū: nō corpe: sed corde z mentis desiderio. Pres em̄ antiq̄ ecclie ꝑmitiue admirātes pfidiā hereticorum insurgentiū: ad deuz accesserūt: p oꝛonem inq̄rentes vnde ager hz̄et zizania. i. que esset hereticorum causa. Et fuit eis diuinit⁹ reuelatū vel inspiratū q̄ hoc erat diabolicū opus deo ꝑmittente. Vñ sequitur (Et ait illis: Inimic⁹ hō h̄ fecit) .i. diabol⁹ ꝑm Hiero. Aug. Chryſ. z alios. Dicit aūt inimic⁹ ꝑm Chryſ. ꝓpt̄ iacturā quā infert hoib⁹. Vexatio em̄ diaboli aduersus est. Principiū aūt vexationis factū ē non ab inimicicia q̄ est ad nos: sz q̄ est ad deum. Hec ille. Scdo etiā qz ꝑmā inimicicia inf nos z deū fecit. Dicit aūt diabolus hō nō rone corꝑis: sed rone mentis: i q̄ cū spiritib⁹ ꝓuenit hō: z scdo qz ꝑmas inimicicias voce hūana vt credit exꝑssit. et tertio ab hoie deuicto dicit hō ꝑm aliq̄s: vt ab africa scipio african⁹ dict⁹ ē. Vel q̄rto ꝓpt̄ vnitatē mēbroꝝ z capitis. Sic em̄ hō mal⁹ z diaboli mēbra noie diaboli appellant: Joā. vj. Vn⁹ ex vobis diabol⁹ ē. Et sil'r mēbra chr̄i nomie chr̄i Ps. Nolite tangere chr̄istos meos: ita ecōuerso caput assumit ꝑsonā mēbroꝝ Act. ix. Saule saule q̄d me ꝑsequris? Et aliq̄n nolāt eorum noie vt hic. Sequit aūt scda interrogatio: Pro cui⁹ intellectu sciendū est ex doctrina sci Tho. ij. ij. q. xj. q̄ heretici q̄ntum in ipis est nō sunt ab eccl'ia tolerādi: sed merent mori: qz peius est aiaz ꝑimere q̄ falsare pecuniā: q̄ subuenit vite corꝑali. Sed tū lz ipi morte mereant: eccl'ia tñ debet eē misericordem. Et iō admonet eos semel z scdo ꝑbis: deinde resecat putrida mēbra corꝑis mystici: excōicādo eos vel relinq̄ndo brachio seculari. Jterū sciendū ē ex eodē ibidē. q. lxiij. q̄ licitū est ad bonū cōitatz occidere pctōres: q̄n h̄ sine periculo bonoꝝ ꝑiculo fieri pōt. Q̄n aūt sine periculo bonoꝝ id fieri neq̄t: sec⁹ est. Sic autē dicit Aug. in li. de ꝓsen. euan. cū fui dei vident ista ex diabolica fraude ꝓcedere aduersus quē sepficere n̄ posse cernūt: subripiri pōt in eis voluntas exterminādi huiusmodi hoies malos: sed an facere debeant vel nō facere: iusticiā dei ꝓsulūt. vnō subdit (Serui aūt dixerūt ei) p oꝛonē q̄rentes diuinū ꝓsiliū. (Vis im⁹ z colligimus ea) sepando istos hoies a fidelib⁹ p excōicationē: z tandē seculari ptāti relinq̄ndo exterminādos p mortē corꝑalē (Et ait: nō.) Et h̄ nō dicit ꝓpterea q̄ ipi mali hoc merent: sz ꝓpter bonos pītes aut futuros: iō subdit (Ne forte colligētes zizania eradicetz sil'et triticū) .i. seruos dei: q̄ ad instar tritici hñt exteri⁹ ruborē p charitatē ad ꝓximū: z interi⁹ candoꝛē p puritatē que habet ad deū: z tāq̄ panis tritice⁹. mille cibis cōmixti: mille tribuet sapoꝛes: qz scīt gaudere cū gaudētib⁹ z flere cū flentibus: Ro. xij. Vñ z de se Paul⁹ dicit. j. Co. ix. oib⁹ oia fact⁹ sum. Vbi aduertendū ē ꝑm Aug. li. de ꝓsen. euan. z alios q̄rtuoꝛ eē causas q̄ mali nō debeāt ꝓpt̄ bonos eradicari. Prima: qz p malos excitant boni ad p dicandū z scribendū z orandū. Vñ q̄ malos eradicaret: eradicaret etiā triticum. i. m'lta bōa opa: q̄ si nō fuissent heretici: facta nō fuissent. Vñ. j. Co. xj. Oportet hereses esse: vt q̄ ꝓbati sunt: manifesti fiant in vobis. Secūda: quia qui modo est malus: cras erit bonus. Vñ si occisus fuisset

Do.IIII.post octauas Epiphanie

Paulus:nō haberemus rumenta epl̄ax eius:neqꝫ ipm Paulū qui in triticū ꝛuer sus est.Hę rōnes sunt Augu. Et scōa est etiā Hiero.qui ait:Datur locus pnie: et monemur ne cito amputemus frēm: qm̄a fieri pōt vt ille q̄ hodie noxio damnatus est dogmate:cras resipiscat ꝛ incipiat de/ fendere veritatem. Hec ille. Tertia est rō sancti Tho.sup Matth.qz aliqui videnk mali ꝛ nō sunt:quos si velles statim euel/ lere/mꝫtos bonos extirpares.ſ. Loꝫ.xiij. Nolite ante tps iudicare. Quarta ratio eiusdē:qz aliquādo mali sunt magne pote statis:ideo si excludank/multos secū tra/ hunt: ꝛ cū illis malis multi boni pereunt Vñ dicit glo.Aug. q̄ nec multitudo nec pnceps debet excōicari.

Moraliter sciendū est q̄ p̄ter causam ꝛizanioꝝ hic assignatā sunt alie q̄b⁹ instru mentaliter vtik inimicus homo. Nascunk em̄ ex cultoꝝ negligētia.i. desidia p̄latoꝝ vt etiā hic dns innuit. Et ex aeris corru/ ptela:q̄ significat maloꝝ societatē:q̄ vbi/ q̄ est dā nosa: qz i celo societas luc iferi fu it alijs angelis malis occasio ruine: vt pz j.p.q.lxiij.ar.viij. ꝛ in inferno societas de monū facit horꝛorē :ꝛ ꝑpiquoꝝ facit dolo rē:ꝛ oim generaliꝫ facit stupore :ꝛ in mun do societas maloꝝ corrūpit. Et tertio na scūk ex terre malicia:qz fm sqm̄ Tho. nō oia pctā ex demonib⁹ imediate nascunk:ni si p̄ q̄nto subuerterūt Adā ꝛ statū innocē/ tie:sed aliq̄n pueniūt ex ꝑꝛis inclinatio/ nib⁹ ꝛ passionib⁹. Jgik sancti pastores ꝛp̄/ lati q̄n videt talia pullulare in subditoꝝ cordib⁹:ꝛelo accēsi correptōis q̄rūt a deo an debeāt talia vicia corrigere:ꝛ de⁹ inspi rat q̄ aliq̄n non vult q̄ corrigank: q̄n.ſ.ex correptiōe secutuꝝ est maius ꝭcōueniēs. Vñ oporꝛ obseruare tempus oporꝛtunū correptiōis ꝛ etiā correctiōis.

Quātū ad tertiū litteraliter sciēdū est q̄ ne aliqs crederet vicia deo placere:ꝛ cō sequēter remanere impunita:subiungitur (Sinite vtraq̄ crescere).ſ.bonos ꝛ malos (vsq̄ ad messem).i.finē mūdi:vt dr Augu stinus. Sꝫ hic est questio quā Hiero. mouet:qz ista videnk esse ꝛtra illud/Au/ ferte malū de medio vestri. Ad h̄ dicit ipe q̄ deus loquik q̄n res bene nō possunt dis cerni:qz tūc ad iudiciū diuinū refuǧ. Nā lolium ꝛ triticū in herba simil⁹ sunt/non in messe. Nico.aūt de Ly. dicit q̄ hoc iō di/ cik.qz in casu nō sunt occidēdi mali: puta si timeak scisma: aut occisio fideliū ab eo/ rum fautoꝛib⁹ q̄ꝫ cessantib⁹ his sint de medio auferēdi. Vel hoc dicik fm eundē qz q̄ntūcūq̄ eccl̄ia ꝑsequak hereticos:ta/ men vsq̄ ad diem iudicij deus vult pmit tere aliquos esse hereticos i eccl̄ia. Chry/ so.aūt dicit q̄ sunt auferendi inq̄ntū stu/ dia ꝛ synodos ꝛ p̄dicatiōes eoꝝ dissipare oporꝛtet:sed tñ hic p̄hibemur eos occidere:qz multa mala sequunk. Aug⁹ po ali/ quādo sensit nō esse hereticos occidēdos vel cōpellēdos ad fidē: sed post mutauit opinionē:vt ipe in quadā epl̄a dicit: eo q̄ vidit plerūq̄ meliores fuisse eos q̄ voca/ ti fuerāt coacte:vt de Paulo patet. vñ sen tit eos plectēdos nisi maiuꝫ malū timeak vt hic innuit dns. Et reuerā ista etiā fuit opinio Chryſ.si quis recte ꝛsideret (Et i tempore messis).i.iudicij. Jstud em̄ pre/ sens tps est seminationis cū labore: sed il lud erit ꝛgregatiōis cū exultatione q̄ ad bonos dūtaxat. Ps. Euntes ibant ꝛ fle/ bāt ꝛc.(Dicā messoꝛib⁹).i.angelis: (colli gite ꝑmū zizania).i.segate malos de me/ dio iustoꝝ. Erībūt em̄ angeli ꝛ separabūt malos de medio iustoꝝ:Matth.xiij. No ta ꝑmū:qz anteq̄ sancti ascendāt in celuꝫ dabik sentētia ꝛra reprobos:vt pz Dat thei.xxv. Vel ideo ꝑmū: qz discernentur iniqui a bonis:vel fm situ vel fm manife/ statione iniquitatū:vel vtroq̄ modo an/ teq̄ triticū.i.iusti/cōgregenk in horreū vi te eterne(Et alligate ea i fasciculos) vt fz varietatē criminū sit varietas tormētoꝝ fm Augu.(ad cōburendū)in inferno: fm Hiero. Et hec est ꝑma ꝛgregatio. Secū da ꝭo notatur cū dicik:(Triticū aūt:).i.fi/ deles iustos :(cōgregate in horreū meū) id est in vitā eternā:vbi messis ꝛ triticum iam nō exponunk grandini tribulationuꝫ aut vento vrenti tentationuꝫ aut rapinis demonioꝝ. Sꝫ notādū est q̄ ad messo/ res istos (vt colligik ex ꝑsenti euāgelio) tria spectāt:scilicꝫ primo messio:que est in separatōe maloꝝ a terrenis ac tēporalib⁹ bonis:que dilexerūt tantū fm Aug.vt ea

fecerunt membra sua: idcoq; tūc sic dolebūt sicut homo in abscisiōe membroꝝ. Et scđo collectio: quę erit in segregatiōe malorꝝ a bonis. Et tertio alligatio: q̄ erit in associatione reprobor̄ ad reprobos ⁊ ad spūs malignos in inferno. Grego. Sicut in domo p̄ris mansiones multe sunt p diuersita tē structure: sic dānatos diuerso supplicio gehēne ignis subiicit disparitas criminis.

Moraliter ꝫ deus in nobis modo cuꝫ bonis nostris tolleret multa mala: tamē nō p̄us segregabimur in horreū vite eternę zizania. i. venialia/cōburanť in purgatorio: ⁊ sil̄r mortalia de q̄bꝫ habuimus p̄nitionē sine plena satisfactiōe. Quō autē remittanť venialia post mortē: vide sctm Tho. iiij. di. xvj. ⁊. iij. p. q. lxxxvij.

Dominica i Septuagesima

Textus euāgelij Matth̄ ca. xx.

Simile est regnū celorū hoi patrifamilias quierijt primo mane cōducere operarios in vineā suam. Conuentōe aūt facta cum operarijs ex denario diurno misit eos in vineā suaꝫ. Et egressus circa horā tertiam vidit alios stantes in foro ociosos ⁊ illis dixit: Ite ⁊ vos in vineā meā: ⁊ q̄d iustum fuerit dabo vobis. Illi aūt abierūt. Iterum autē exijt circa sextā ⁊ nonam horā ⁊ fecit similit̄r. Circa vndecimā vero exijt ⁊ inuenit alios stantes ⁊ dicit eis: q̄d hic statis tota die ociosi? Dicūt ei: Quia nemo nos cōduxit. Dicit illis. Ite ⁊ vos in vineā meā. Cum sero autē factum esset dicit dominus vinee procuratori suo. Voca operarios ⁊ redde illis mercedē: incipiēs a nouissimis vsq; ad primos. Cuꝫ venissent ergo q̄ circa vndecimā horā venerant acceperūt singulos denarios. Venientes aūt ⁊ primi arbitrati sūt q̄ plꝰ essent accepturi. acceperunt autē ⁊ ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabāt aduersus patrē familias dicētes. Hi nouissimi vna hora fecerūt: ⁊ pares illos nobis fecisti: q̄ portauimꝰ pondus diei ⁊ estus. At ille rīdens vnī eoꝝ dixit. Amice non facio tibi iniuriam: nōne ex denario cōueniſti mecum: Tolle quod tuū est ⁊ vade. Volo aūt ⁊ huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi. Aut nō licet mihi facere quod volo: An oculus tuꝰ nequā est: quia ego bonus sum: Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi. Multi em̄ sunt vocati: pauci vero electi.

Simile est regnum celoꝝ hoi patrifamilias/ qui exijt p̄mo mane cē. (Mat. xx

In p̄senti euangelio tanguntť tria puncta: q̄ sūt/ Vocatio/remuneratio murmuratio. Quātū ad p̄mū ſr̄m sciēdū est q̄ istud euangeliū est parabolicū: ⁊ iō sensus ſr̄alis nō est quē voces p̄dūt, p̄pe sed quē transsumptiue. Et q̄ eadē dictio trāssumptiue multa significare p̄t: veputa sero mortē hois ⁊ tp̄s gr̄e: nō multas expositiones ſr̄ales assignāt sci huꝰ parabole: quas oēs p̄sequemur. Dicit ergo) Simile est regnū celoꝝ). i. statꝰ ch̄ianitatiꝫ vel eccl̄ie militātis. Quot modis āt dicať regnū celoꝝ/ vide s. dñica. iiij. post octauas epi. (hoi patrifamilias) Iste est deꝰ: cuꝰ domus est mundus: in q̄ p̄m Chrys. tres habet familias: celestiū: ⁊ terrestriū ⁊ inferioꝝ. Prima est filioꝝ: scđa militū: tertia incarceratoꝝ (qui exijt) Deus nō exit mutando locū: q̄z vbiq; est: cum vbiq; operet p̄seruādo res p̄ditas: sed exit operādo nouos effectꝰ. Vñ dr̄ venisse in mūm q̄ assūpsit carnē ⁊ ad hoiem venire dr̄ q̄ nouiter in eo opať ⁊ infundit charitatiꝫ amo-

rem(Primo mane)Sciēdū q̄ hic p̄ diem accipit tota duratio p̄n̄tis seculi: vt ōt s. Tho. sup Mat. z Origē. Diuerse āt etates sunt diuerse hore hui⁹ diei. Mane ḡ mōi vt Greg. ōt. fuit ab Adā vsq̄ ad N̄oe Et in illa etate siue i illo mane hui⁹ mūdi de⁹ exijt p̄mo (ꝫducere operarios i vineā suam) Ista vinea ꝑm Chrys. est iusticia. z intelligē q̄ est iusticia legalis. Sed p̄ scīēdū est ex. ij. q. lvij. ar. vj. q̄ iusticia legal' ōr dupl'r. Uno mō q̄dā ꝑt⁹ spēalis q̄dē i essendo: sz generalis in causando. q. s. mouet oēs alias ꝑtutes z eaꝝ actus ordinat ad suū finē. i. bonū cōe. Et in p̄ncipe p̄ncipal'r q̄si z architectonice: i subditis āt secūdario z q̄si administratiue. Et sc̄ō q̄libz ꝑtus p̄ticularis ꝑm q̄ mouet a p̄dicta virtute. Chrys. ḡ loquit de iusticia p̄mo mō z etiā sc̄ō: sic tñ vt iusticia sit q̄si q̄dā nomē collectiuū includēs i se ꝑtualit oēs ꝑtutes. sic cū ōr Exod. vij. Venit musca ḡuissima. i. magna multitudo muscaꝝ. Et diuerse vites sūt diuerse ꝑtutes ꝑm eū: q̄ sunt diligēter colēde. Sz ꝑm Greg. ista vinea est vniuersal' eccl'ia. i q̄ videt velle Grego. q̄ sit vnica vitis. i. chr̄s: sz hz q̄si infinitos palmites. q. d̄ sc̄os p̄tulit q̄si tot palmites misit. Sed cū saluator Joā. xv. dist. tinguit tria genera palmitū. Quidā em̄ sūt viti. i. chr̄o adherētes p̄ fidē: sz nō fructificātes p̄ operatōz: vt fideles p̄cātores. Quidā ꝑo nec fructificātes nec adherētes sed excīsi: vt heretici z scismatici. Quidā ꝑo adherēt z fructificāt: vt sc̄ti exītes in gr̄a dei z sc̄tā charitate. De p̄mis ōr Omnē palmitē i me. s. manentē nō ferentē fructū De sc̄ōis āt. Sicḡ i me nō mānserit z̄c. Et vtriq̄ ad nihil nisi ad ignē sūt apti. De tertijs ꝑo ōr. Qui manet i me z ego in eo z̄c. Operarij ꝑo ꝫducti ꝑm Chrys. z Greg. sūt oēs recte operantes. q̄uis ꝑm Grego. ꝑp̄rie operarij sint platiz doctores q̄ singulis etatibz vocant ad erudiendā plebē fidelium. Uñ mane ꝫducti fuerūt Adam Seth z Enoch. Licz āt operarij sint p̄dicatores: tñ q̄libet fidelis est operar⁹. q. d̄ est p̄dicator docendo aliq̄ bona: vel saltē bñ operando. Haz bonus ꝑmo z bona p̄dicatio est bñ operari: q. d̄ plus mouēt exempla q̄ ꝑba: ꝑm Gregoriū. (Conuentiōe aūt facta cū operarijs) que ꝫuentio est p̄missio p̄mij vite eterne q̄ q̄ñ facta sit statim dicēt (ex denario diurno) id est p̄ denario diurno. q. s. p̄ dieta data. Remigi⁹. Denarius ōr q̄ antiquit⁹ p̄ decē numis cōputabat: z figurā regis habet. Recte ḡ designat p̄ denariū obseruati decalogi p̄miū. Hec ille. Et intēdit Remigius q̄ istud p̄miū dicit denarius Primo: q. d̄ p̄ceptoꝝ obseruātia datur. Sc̄ō q. d̄ ꝫsistit in impssiōe diuie imaginis in mentibz nostris. q. s. ipa deitas in nobis erit: ita q̄ ipaz imediate sine alia specie videbimus. z ꝫsequenter p̄fecta tunc in nobis erit dei nostri imago. Pōt addi tertia ratio. q. d̄ scriptura q̄ est circa denariū significat p̄fectā noticiā quā habebimus in deo. Et quarta: q. d̄ circularitas denotat eternitatis possessionē (Misit eos i vineā suā) vt laborādo se p̄mio dignos efficerent. Sciendū tñ q̄ in vinea materiali aliq̄n laborat: nec aliq̄d solaciū habetur in ea nec in spe futuri p̄mij. Aliq̄n ꝑo habet: vt cū est frondosa vel fructibz onusta. In spūali aūt semp̄ habet solaciū: q. d̄ delectabilissimū est bene operari: cū virtus sit ꝑm naturā bois q̄ ad p̄ncipalē ei⁹ partem. z etiā magna ꝫsolatio est credere: z vt ita dicā sentire deū sibi p̄sentiū z amicū (Et egressus circa horā tertiaz) que horatertia ꝑm Gregoī. est decursus mundi a Noe vsq̄ ad Abrāā: in qua sunt cōducti Noe Sem heber Thare: z ꝫsimiles (videlicit alios stantes in foro ociosos) Forꝝ ꝑm Origenē est oīe qd extra ecclīam est. In hoc em̄ mūdo vendendo z emēdo viuūt hoies: z iquātē sibi fraudem facientes vitā suā sustentant. Hec ille. Sed hic est q̄stio: quō sancti isto tēpore ꝫducti potuerunt esse extra ecclīam z ociosi: Ad hoc dico q̄ fides p̄ naturā haberi nō p̄t: sz p̄ reuelationē habet z infusionē. ideo oīs homo in se ꝫsideratus i fidelis est z extra vineā. Unde etiā ipe Adam qui cū fide et gr̄a fuit ꝫditus: vt patz p̄ma parte. q. xcv. ar. ij. dist. xxix. fuisse ꝫductus a sanctis dicit z ꝫsequenter fuit extra vineam quantum erat de se. Similiter dico q̄ null⁹ homo sufficit sine adiutorio dei spēali agere aliq̄d opus meritoriuz vite eterne: imo nec ꝑfecte bonū moraliter. vt patz ex. ij. sniaꝝ

di.xxvij. Ideo oīs homo q̄ntum est de se ociosus & est: q̄ntūcūq; sit iustus. sed p gratiā dei ociosus nō est: q̄ eū in opando adiuuat. Quia ḡ homo pōt dici ociosus & nō ociosus. iō q hora p̄ma sūt inducti nō sunt dicti ociosi: qr nō coperebat tpi inductiōis tñ vere erāt de se ociosi: Nec hoc dico q̄si essent de se pctōres. qr vt dr Chrys. pctōr nō est ociosus: sz occisus. Ociosus aūt est q̄ nec bonū nec malū facit (Et illis dixit. Ite & vos in vineā meā) Isti sic dr Chrys. i. hom. sub incerto pacto inducunt. Vñ subdit. (Et qd̄ iustum fuerit dabo vobis) Huius causam assignat idē ibidē dicens. Scies dns qr p̄uaricatur⁹ fuerat Adam & oēs postmodū in diluuio fuerāt pituri certū pactū fecit ad eū: neq̄ dicat ideo se neglexisse iusticiā: qr nesciebat q̄ p̄mia fuerat recepturi. Istis aūt nō fec pactū: qr tantū parat⁹ est retribuere q̄ntū mercēarij recipe nō sperabāt. Hec ille. Licz aūt h pactū dr Chrys. loquit in scptura nō habeat exp̄sse: tñ rōnabile est q de⁹ q̄n posuit Adā in paradiso ad opandū exposuerit ei opis mercedem. Orige. ho assignat causam: qr vocati hora tertia tantū potuissent si voluissent exercere vires q eīle opus fecissēt cū pozib⁹: ideo p̄miū inductoz suo statuit iudicio. Et videt velle Orig. q hoc sit factū ad significandū q quacūq; etate vt hora q̄s a deo vocet ad vineā pt ferventer amādo multū mereri (Ite aūtem exīt circa sextam & nonā hora & fecit sīr) Sexta hora p̄m Greg. est ab Abraā vsq; ad Moysen. nona aūt a Moyse vsq; ad aduentū dñi. Hora sexta fuit inductus Abraam Isaac & Jacob: & duodecim patriarche. nona ho Moyses Aaron Josue iudices: reges: pphete sacerdotes. Ideo aūt inuenit sextam & nonā: p̄m Chrys. super Matth. quia in eis vnus pl's vocatus est. s. iudeoz. In vndecima aūt est vocatus alius scz gentilis (Circa vndecimā ho erāt) Est aūt sciendū q hora sicut dicit Isid. & sctūs Thomas sup Joannez est ascensus dimidij signi. i. spacij q̄ super orizontē ascendit arcus dimidij signi zodiaci. Et qr duodecim signa i die naturali oriunt. xxiij. sunt hore eius, sed inequales sunt: quia inequaliter ascendunt signa Quia ho in qualibet nocte et in qualibet dei artificiali siue longa siue breui: ascendunt sex signa que nō eque recte vel obliq̄ ascendūt. Hic est q duodecim sunt hore die artificialis: sed ille sunt ineq̄les. Undecima ḡ hora est quā nos. xxij. dicimus cui succedit vltima. i. duodecima. Sumūtur igit ille hore ineq̄les p̄m ascēsum zodiaci sup orizontē: qr nō semp vniformit ascēdit. Equales sumunt p̄m ascēsum eq̄noctialis. Sed quare in meridie dicam⁹ horā esse nonā: cum tamē hac rōne sit tūc hora sexta credo esse causam: qr totā diez partimur in q̄ttuor ptes eq̄les: quaz due sunt añ meridiē & due post. & quaz q̄libet ptinet horas tres. Ex h̄ em̄ fit vt numeremus horas p triplicitates. i. accipiēdo extrema illaz q̄ttuor ptium: & dicēdo p̄ma: tertia: sexta: nona: duodecima. Sic igit factū est vt p̄mū spaciū post meridiē ptinēs tres horas dicat hora nona. Et p̄m h̄ hora nona incipit in meridie. & termiat in pūcto medio inter meridiē & occasum. i. hora horologij. xxj. Undecia ḡ hora p Greg. est ab aduētu dñi vsq; ad finem mūdi. Huicei hore succedit vltima. i. futura vita que est vltimū duratiōis mundi. Non oportet tñ in parabolis vsq; ad vnguem oīa quadrare. In hac sunt vocati gentiles Et licz hora sexta & nona aliq̄ gentiles fuerint vocati: tamen fuerūt pauci (Et inuenit alios stantes) id est gentiles (& illis dixit: Quid hic statis tota die ociosi:) Gre. Qui em̄ trāsacto tālongo mūdi tpe p vita sua laborare neglexerāt: quasi tota die ociosi stabāt. Hec ille. Isti nō solū erant ociosi sed occisi. & nō solū erāt extra vineā p̄siderati p̄m se: sed etiā de facto & absolute extra vineā erāt p infidelitatē (Dicunt ei: qr nemo nos cōduxit) Greg. Nullus q̄ppe ad eos patriarcha: nullus pp̄ha ad eos venerat. Et q̄d est dicere: nemo nos induxit: nisi vite nob viā nēo p̄dicauit. hec ille. Dicit illis (Ite & vos in vineā meā) sicut sup dictū est: q omnis homo de se est ociosus: ita de se nihil merek de p̄mio eterne vite. Opa em̄ nostra nō sunt meritoria ex digno illi⁹ p̄mij: nisi vt sunt a spūsctō mouēte nos: siue a gra. vt ptz. ij. di. xvij. & ij. di. xxvj. & p̄ma scde. q. cxiij. Ideo po-

test dici deū, pmisisse redditurꝝ se eternam mercedē operib⁹ nr̄is. s. vt sunt a gratia: z non pmisisse. s. vt in se ꝑsiderank. Vocatꝯ g̃ ad vndecimā horā nullū p̄miū pmittit: qz tempoꝛi q̃ dicunk vocari nō ꝑgruebat. Vix em̄ videbak q̃ cenam mererenk. Vl hoc fit ea ratione qua dictum est q̃ vocatis hora tertia nihil certum pmittitur fm Origenem.

Horaliter p istam vineā intelligit fm Bern. ania siue ꝑscientia in q̃ laborare debem⁹: amputādo palmites luxuriātes carnalis ꝑcupiscētie. ejiciēdo lapides supbie z extirpādo spinas auaricie. In hac vinea sic purgata nascunk gemme bonaꝝ cogitationū z flores bonaꝝ voluntatū: et fructꝰ siue vue bonoꝝ operꝝ: z vinum spūaliū cōsolationū. Dicit tñ Amb. ad Simplici. Vinea recisa fructificat: semiputata frondescit: neglecta luxuriat Hec ille. Ad hāc vineā dupl⁹ intram⁹. s. ad vindemiandū: qō fit in morte. z ad laborandū: qō fit dū penitem⁹ de male cōmissis. Per pniam g̃ ad hanc vineā diuersis horis conducunk operarij. Hora em̄ ꝑma significat puericiam in q̃ alicꝫ vocank ad vineā. tertia ꝙo iuuentutem: in q̃ calor naturalis incipit infestare. sexta virilitatē: in q̃ hō est i ꝓfecto statu acsi sol esset in medio celi Nona senectutē: in qua iam declinat calor naturalis. Undecima est in q̃ hō est ꝓpe mortꝫ occasum Vocank aūt homes diuersꝫ etatib⁹ fm scrīm Tho. inq̃ntū dak eis occasio veniēdi ad deū. iō q̃dam dicūt: qz nemo nos ꝑduxit: nec tñ excusank: qz de⁹ eos cōduxissꝫ si p eos nō stetisset. Ad hūc ingressū horatur hodie ecclia ꝙbis in epla q̃dem hortādo ad certamen ꝺ diaboluꝫ. z in euāgelio ad laborē bonoꝝ operꝝ. z etiam exemplis Adducit em̄ in exemplū tres magnos peccatores q̃ totam missam cōposuerūt: Dauid. s. qui peccauit p luxuriam. z Paulū q̃ per supbiam. z Matthеum q̃ p auariciā. Licz em̄ nō fuerit vsurar⁹: tñ fuit telonarius. i. exactor tributoꝝ. Hui⁹modi āt alienа rapere ꝑsueuerūt sub vmbra domini tū. Hortak etiā ꝑmissis: qz laboratib⁹ aliquib⁹ pmittit denar⁹ diurn⁹. i. qui p tota die debek: vt his qui in puericia vocantur

Aliquib⁹ qō iustū est: vt vocatꝯ hora tertia: sexta z nona. Aliquib⁹ nihil vl vocatꝯ in senectute: eo q̃ tales ex debito nihil petere possunt. vel ad innuendū q̃ periculosum est vsq; in temp⁹ illud differre pniam Debem⁹ g̃ eccliaꝫ hortātē seq deponēdo leticiā vanā: sic ipa deponit cantica leticie eo q̃ rep̄sentet tps p̄uaricatiōis ade z penitentie nr̄e.

Quantū ad scōm post vocationē ad laborē venit z ad remūeratiōis tps. Ubi ō⁹ (Cū sero aūt factū essꝫ.) Hic sūt due expositiōes solēnes Prima est cōis tere oim sanctoꝝ: vt Chrys. Aug. Bede Remigij et similiū. q̃ p sero itelligak finis mundi. z ꝙz istā sic fit expositio (Cū sero factū eēt) id ē cū veniss̄ dies iudicij: q̃ fm Chrys. erit sero z nō mane: qz erit in fine hui⁹ seculi: stāte isto seculo añq; incipiat futurꝝ. Et itelligē stāte isto seculo. i. isto statu hui⁹ seculi q̃ est stat⁹ vie z laboꝝ. Ꝙm aūt seculū seu vniuersum sp stat. Et b̄ppt duo ⁹ōr. Primo qz btitudo future vite ē merces retribuēda: z iō añ btitudinē fit iudiciū. Sed cūdo añ btitudinē p̄mittit iudiciū ne videant pcōres dei illi⁹ btitudinē. Sed nunq̃d in die iudicij scti nō erunt bti q̃ sūt bti etiā modo? Dico q̃ sic: qz btitudo ñ amittit. sed tñ iudicium p̄cedet beatitudinem accidentalē q̃ hr̄ ex loco: qz bti nō ascēdēt in celū in corꝑe ania nisi pacto iudicio. z p̄cedet etiā beatitudinē fortē q̃ntum ad multa alia: maxie in his q̃s dies iudicij iuenerit adhuc nō felicitatos. sed apl's videt velle. j. ad Co. xv. q̃ sctōꝝ corꝑa resurgēt gl̄iosa cū votib⁹ q̃ttuoꝝ (Dixit dñs ꝑcuratori suo) id ē fili⁹ spiritui sancto fm Chrysosto. Vel vt ō⁹ glo. pater filio. Et rō horum est: qz filius operat̄ p spūm scm̄: et pr̄ p filiū. Vel fm Origꝫ. iste ꝑcurator ē aliq̃s angelus ꝑstitut⁹ sup mercedes retribuēdas. Vel fm Remig. ipe chr̄s est dominus z ꝑcurator: quod sic intelligo. quia inq̃ntū deus est dñs z paterfamilias: inq̃ntum hō aūt̄ est ꝑcurator missus ad ꝑcurandā salutem humanā. z in die iudicij vocabit operarios vt tribuat illis mercedē (Voca operarios). i. resurgere tube mortuos (z redde illis mercedē) tāq̃ iudex viuoꝝ z mortuoꝝ. quia talem te cōstituī (incipiens a nouissimis vsq; ad primos)

Hoc ꝑtit ōr fm Chrys. ad oñdenduz q̄dam speciale gaudiū qō fit in celo sup penitentia pctōrs. Libenti⁹ em̄ z alacri⁹ facim⁹ qō ex miscōia z liberalitate ꝗ̄ qō ex iustitia facim⁹. De⁹ āt sctis p̄ib⁹ reddēs mercedē oñdit iust⁹: gētib⁹ aūt reddens q̄ nouissime venerūt oñdit misericors: dicēte aplo. gentes aūt sup miscōia honorare deū. Vel vt idē ōr: h̄ ōr ad oñendā maximā miscōiam dei. Nimia em̄ miscōia ordinē non aspexit: vt dic. Vl fm Aug. de spū z lra: q̄ pores reperiunt minores: qa min⁹ dilati sunt. Hec ille. Et intendit q̄ cū ysaq̄ ad chr̄i passionē clausum fuerit celū: non potuerunt scti p̄es pcipe opis sui mercedē statim post mortez sic gētes que chr̄o mortuo crediderūt. Nouissimi ḡ ad fidez vocati pores remunerant: qz bremiori tpe post suū op⁹ sunt p̄miati. Vel fm sctū Tho. sup Mat. ista poritas non importat tp̄a sed dignitatem vt dicant gentes pus remunerate. i. copiosi⁹: eoq; abūdantior fuerit gr̄a in noua lege ꝗ̄ in vetere: z p̄fr etiam merita potiora. Est aūt alia expositio hui⁹ ptis q̄ q sero accipit tē pus gr̄e: fm quā sic exponendū est (Cū sero factum esset). i. cum tp̄s gr̄e z diuulgationis noue legis aduenisset (dicit dns vinee). i. deus p̄ (pcuratori suo). i. hoi chr̄o (Voca operarios redde z illis mercedē) id est gr̄am q̄ est ps p̄mij. Est em̄ glia ichoata sic econuerso glia est gr̄a cōsummata. (Incipiens a nouissimis) Priores em̄ vocati fuerunt iudei qb⁹ pus data est lex z pus p̄dicatum est euangeliū: gentes ꝛo nouissimi. Sed econtrario fuit in ꝓmio: qa pus data est gr̄a noue legis. i. copiosa: pplo gētili q̄ credidit: q̄ iudaico q̄ p parte maiori in infidelitate pmansit: cui tñ dabit in nouissimis tpib⁹ vel magna vl exigua.

Horatr laborātes in vinea p̄scientie alii q̄n vocant ad p̄miū. i. sero tpe mortis: quo vocant a chr̄o pcuratore ad cenam: ad requiē: z ad mercedē. Et p ista tria significat vna pfecta merces in patria q̄ erit oia hec. Dicunt aūt pus remunerari q̄ tardius venerunt fm Chrys. et sctm Tho. ad significanduz q̄ gaudiū est speciale super pctōre pniam agente Et nota q̄ intelligūtur ista de operarijs z non de ociosis i vinea Vñ ōr Chrys. q̄ sumus p̄ducti mercenarij: iō non debem⁹ operari solū q̄ habemus mā ducare. i. non debem⁹ q̄rere solū ptinētia ad tp̄a nr̄m cōmodū: sed ptinētia ad gl̄iaz dei conductoris. Et p̄ius debem⁹ ad op⁹. i. gl̄iam dei ꝗ̄ ad cibū respicere. i. p̄rtiū cōmodū. Et tota die. i. vitam debem⁹ occupare circa op⁹: z modicū qd circa cibū. i. cōmodū nr̄m. Et sic mercenarij⁹ q̄ dieno fecerit op⁹ suum erubescit intrare domuz z stare cora dño suo: ita z nos debem⁹ facere: erubescendo intrare eccliam et stare añ deum. Hec Chrys. sententialit.

Quātū ad tertiū tāgit murmuratio. z habz ista ps duplicē expositionē vt precedēs. Prosequendo ḡ p̄ma dicam⁹ (Cū venissent aūt q̄ circa vndecimā horā venerāt). i. gētiles (acceperūt singl⁹os denarios). i. acceperūt mercedē p q̄ venerat dns cū operarijs p̄ma hora p̄ductis. Dicit aūt q̄ acceperūt singl⁹os denarios: cū tñ vn⁹ sit de⁹ q̄ est merces nr̄a: p̄pter duo. Primo qz lz de⁹ sit vn⁹ denari⁹: tñ ita singul⁹ sufficiet acsi esset eoz p̄pri⁹. imo pl⁹ gaudent sancti q̄nto fuerit p̄les possessores hui⁹ denarij: qz q̄liber eoz gaudet de bono suoz socioz. Imo ōr sctus Tho. in. xlix. di. q̄rti: q̄ superior beat⁹ pl⁹ gaudebit ō bono inferioris q̄ ipse inferior. qz cū rō gaudēdi i eis sit de⁹: q̄nto q̄s pl⁹ gaudebit de deo: pl⁹ etiā gaudebit ō alijs. Secdo qz licz sit vna btūdo obiectiue. i. vnū obiectum btitudis: qō est de⁹: nō est tñ vna subiectiue: qz diuerse sunt singuloz visiones z fruitones. Visio aūt est formal⁹ z essential⁹ felicitas. qz fm Aug. visio dei est tota merces (Venientes aūt z p̄mi: arbitrati sunt q̄ pl⁹ essent accepturi.) Sed h̄ est q̄stio. Nullus em̄ pōt scire q̄ntā gl̄iam habeat alius nisi z ipe sit btūs: qō patet. qz null⁹ pōt videre q̄ntum alioq̄s videat alioq̄d: nisi z ipe videat illud. Qui aūt est btūs non pōt credere q̄ plus sit accepturus q̄ acceperit. qz iam in beatis esset error: nec eoz desiderū naturale esset q̄ratū. qō est p̄ btitudis rōnē. Quō ḡ potuit hebraicus populus videre gentium mercedem: z credere se plus eē glorificandū: Cōfirmat rō: qz nō est sic imaginanduz q̄si aperta sit ianua celi i passione chr̄i. z p̄ intrauerit gentil⁹ pplus: z deide

post ꝓs trauerit hebraicus. puta sancti patres q̄ erāt in limbo. oēs em̄ illi ꝓtes intrauerūt aut eē gētes nouerent & more rent: sed ek imaginandū eo mō q̄ exposui mus. Ad ħ dr q̄ hic oꝑtet vti sēda regu la quā sup̄ tetigim⁹: q̄ dr q̄ diuia sēptura ꝑ eodē ꝓcessu exꝑmit aliq̄d ꝓtines ad bonos: aliq̄d ꝓtines ad malos. Cōsiderato ḡ toto ꝑpō hebraico q̄dā eor recipiebāt denariū: puta patriarche & ꝓphe. q̄daz ꝑo credebāt se pl⁹ accepturos: puta iudei cō uersi tpe apl̄oꝝ. Et si dicak: quō isti ꝓfecē dāt gliaz gētiū q̄ moriebāt: cū ipi nō ēent glōsi? Dico q̄ eā nō poterāt videre in se ꝛz in suo ꝓncipio. i. in gra spūsancti: q̄ equē habak gentib⁹ sic & iudeis ceteris patrib⁹. Jō ipi credebāt q̄ multo maior gra debē ret sibi dari & ꝓfecēnter glia. & credebāt se futuros esse ꝓmos in ꝑpō christiano: & gen tes esse in ꝓselitoꝝ loco. Vel ꝑ dici q̄ nō oꝑtet in parabolis oia scrutari: sed q̄ ꝓti nent ad ꝓncipalē intētionē loq̄ntis. Dica mus ḡ (Gentētes ār & ꝓmi). s. ad ingredi endū regnū celeste (arbitrati sūt) q̄dā. s. eo rū q̄ adhuc viuebāt in carne (q̄ pl⁹ essent accepturi) q̄s gentiles vl nō sant q̄dē ħ ar bitrati: ꝛz tn tāta est dr largitas q̄ si p im possibile sic fuissent arbitrati: nihilomin⁹ equalē eis mercedez alij accepissent. Vñ subdit (Acceperūt aūt & ipi singulos dena rios). i. equalē retributionē sm̄ Greg. & in telligē nisi affuerit ꝓsonalis differētia me ritoꝝ. Et eo em̄ q̄ iude⁹ vl q̄ grec⁹ est q̄s nō ē distinctio (Et accipiētes murmurabāt aduersus patrefamilias dicētes). Hic est q̄stio quā Greg. mouet dicēs. Sz ꝑō q̄ ri: quō murmurare dicti sunt q̄ ad regnū vocant. Celoꝝ em̄ regnū null⁹ q̄ murmu rat accipit: & nullus q̄ accipit murmurare ꝑō. Hec ille. Ad hoc dr rndendo q̄ mur mur accipit multipliciter. Primo ꝓ q̄rela in iusta cum impatiētia. Scōo ꝓ ꝓfusiōe vō cū & ꝓfecēnter p admiratiōe: q̄ est causa ta lis ꝓfusiōis aliq̄n. & tertio ꝓ intēto deside rio: qō silr aliq̄n est causa eiusdē. & q̄rto ꝓ suspēsiōe cordis expectātis eadē rōe. Pri mo mō ꝛz oēs nō ꝑ esse i accipiēte regnū celoꝝ: nō q̄ murmur sit sp mortale: sed q̄ etiā venialiter talis peccare nō ꝑōt. Quidā ḡ dicūt q̄ sancti patres murmurabāt. i. ad mirabant diuinā clementiā in glōsicatiōe sua & gentiū. & sic exponit b. Ys Vincenti us. Quidā ꝑo q̄ murmurabāt. i. valde de siderabāt regnū qō multo tpe expectaue rūt in limbo. & sic exponit mgr Jacob⁹ de vo. Quidā ꝑo vt bē Grego. dicit q̄ mur murabāt. i. suspēsi multō tpe expectabant Sed oēs iste expositiōes sūt insufficien tes q̄ uis vera aliq̄ mō dicāt. Nā vnus ex talib⁹ murmuratorib⁹ a patrefamilias ē notat⁹ de iuidia vt videbit. & etiā dicebat se pati iniuriā vt innuit in textu. q̄ nō ēet vez sm̄ ꝓdicta. Posset tn̄ ad hoc dici q̄ in parabolis nō oꝑtet oia scrutari. & sic sta būt dicte opiniones seu expositiones. Scōs mō soluit Chrys. dicēs q̄ in parabolis nō oꝑtet oia q̄ dicunt velle inuestigare: sz fa cere vim in eo ꝓp q̄ dr aliq̄d. Intēdit ḡ saluator dicere q̄ tāta erit remuneratō q̄ si possibile esset aliq̄s murmuraret. Pro intellectu aūt hui⁹ expositiōis vide q̄ no tank dñica. s. post trinita. in expositiōe alle gorica. Tertio mō soluit mgr histo. & alij dicētes q̄ est hic locutio p syncresim. i. spō taneā ꝓfessionē: seu q̄ ē ide ex ꝓsuppositi one: vt si dicak ꝓsuppolito q̄ aliq̄ sic volu issent murmurare nō rnderet. (Amice nō facio tibi iniuriā) ꝛc. Pōt aūt fortē dici iux ta ꝓdicta scōaz regulā. q̄ alij accipiebāt denariū felicitatez & alij murmurabāt. s. il li met q̄ credebāt se plus accepturos. Ad ſfaz ei in ꝓmittit⁹ ecclia iudei ꝛuersi mur murauerūt de ħ q̄ ꝑsimile spūsancti gram viderūt dari gētib⁹. nō & sibi. Naz Act. xj. dr q̄ cū Petr⁹ redisset in hierlm baptiza to Cornelio gētili & amicis eius discepta bāt aduersus illū q̄ erāt ex circūcisiōe. i. iu dei dicētes. Quare cōicasti eū illis q̄ ha bēt ꝓputū. i. cū gentilib⁹? Et licz istō mur mur videret ꝛra Petr⁹: tn̄ erat ꝛz dñm q̄ miserat Petr⁹. Licz aūt ista expositio fortē alicui videat noua: tn̄ mihi apparet q̄ ꝓus eā tetigit mgr histo. dicens. Vel po test trahi murmur ad statū ꝑsentē. Inter rogatio aūt cur pares fecisset ad futurum Hec ille. Et silr Hiero. dicens. Omnis re trouocatio gentilib⁹ inuidet: & in euange lij torquet gra. Hec ille. Vbi nota q̄ re trouocatio dicunt iudei retroactis tempo ribus ad cultū & vineā dei ante gentiles vo

cati. Dicamus g̃ (Et accipiētes (aliq̃ bebreoꝝ murmurabāt) nō illi mercedē (murmurabāt) nō illi met sed alij de eodē ꝓplo adhuc in carne viuētes (aduersus patrēfamilias). i. deū (dicentes) in corde suo p indignationē z inuidiā (Hi nouissimi) i. gētiles q̃ fuerūt nouissimi vocatiōe sed gra z glia ꝑmi (vna hora fecerūt) id est paꝛ laboꝛauerūt (z pares illos nobis fecisti: qui portauimus pōdus diei z estus) multo. s. tpe laboꝛādo. Sz ꝓ q; gentiles poꝛtauerūt pondꝰ q̃diu vixerūt sil'r aūt z iudei. Quare g̃ illi dicunt se plꝰ laboꝛasse: Ad hō dr ꝑmo ꝑm Chrys. qꝛ antiqui hebrei q̃uis nō p omne seculū vixerint: tñ videnť laboꝛasse a principio sue natiuitatis vsq̃ ad tpus in q̃ acceperunt mercedē semp in limbo expectātes. Et i hoc errauerūt: qꝛ spes que differť affligit animū. Prouer. xiij. Secdo dicit ꝑm eundem: q̃ pondus diei z estus dicunť onera legis moysaicē. q̃ gentiles nō poꝛtauerūt Et intellige mente Chrys. esse q̃ hō pondus iudei poꝛtauerūt lōgioꝛi tpe q̃ gentiles laboꝛassent nouiter ꝙuersi. qꝛ tā ille ꝑplꝰ z si nō singuli de ꝑplo p duomilia anoꝛ: vl' circa: illā legē poꝛtauerat. Tertio dicit ꝑm Grego. q̃ aliq̃ illius ꝑplī vixerūt longissimo tpe. z hoc intellige accipiēdo q̃ vnus fuerit fideliū ꝑplꝰ a ꝓncipio mōdi vsq̃ ad ꝙuersionē gentiū: q̃ hebꝛaicus oꝛ q̃uis nō sic semp fuerit dictus (At ille respondēs) p reuelationē apli factā (vni eoꝝ dixit) ꝑm Remigiū. Per hūc vnū intelligunť oēs q̃ ex iudeis credideŕt: q̃s amico s p fidē vocat. Sicut em̃ aliq̃n Petrus loquebať in ꝑsona oīm aploꝝ: ita q̃ vni dicit intelligit dictū multitudinis. Et hoc factū est Act. xj. vbi Petrus reddidit rationē iudeis murmurātib; de hoc q̃ baptizauerat Cornelīū dicēs: q̃ ex diuina reuelatōe fecerat. z q̃ descendentē spm̃sctm̃ viderat super gentiles sicut super iudeos Amice non facio tibi iniuriā) si do tibi q̃ tuū est: z alijs idē volo dare ex liberalitate mea (Nōne ex denario ꝙuenisti mecū: Tolle q̃ tuū est z vade) Remigius. i. tolle mercedē tuā z vade in glīaz (Volo autē z huic nouissimo) id est gentili populo (dare sicut z tibi: Aut nō licet mihi q̃ volo facere:) Quasi dicat sic, quia si ex misericordia z gra trado q̃ nō debeo: nō peco (An oculus tuus). i. inuidus ꝑm Remigiū (nequā est) id est puersus (qꝛ ego bonus sum) quasi dicat: sic. qꝛ iudei vt idez Remigius dicit: malā habebāt intētionē id est malā voluntatē: qꝛ de salute gentiū dolebāt. Consequēter ponit id ꝓpter q̃ dicta est tota parabola cū dicit (Sic erūt nouissimi) vocatiōe: id est gentiles (ꝑmi) remuneratione eo modo quo expositū est supra sez dignitate. Vel hoc intelligit etiam q̃ntū ad p̃sentē statū ecclie in q̃ iudei nō recūbunt in ꝑmo loco: sicut olim in synagoga. Vñ Remigius. Iudei de capite mutanť i caudā: z nos de cauda mutamur in caput. Hec ille. Vel ꝑm Chrys. hoc dicit ad significandū q̃ isti ꝑpli equales erunt: z neuter erit alteroꝝ rōne tēporis. Q̃d autem sequitur (multi sunt vocati pauci vo electi) ꝑm Chrys. nō ad superiores sctōs ꝓtinet sed ad gentes. quoniā ex ipis gentibus multis vocatis pauci sunt eligēdi. Vel ꝑm Nico. de Lyra intelligitur de iudeis, quia omnes fuerunt vocati z pauci crediderūt: z paucioꝛes eligunť ad regnū. Alia expositio huius partis tota ex dictis patz. Aliqui tamē contra istam secundā arguūt q̃ sero nō possit dici tempus gratie: quia illud est tempus laboris z nō mercedis. Sed ad hoc dicitur q̃ tempus gratie nō est tēpus ꝙsummate mercedis: sed ichoate. z idē est tempus laboris qui natura tm̃ z nō duratiōe p̃cedit gratiam si per laborem ipm̃ vltimā ꝓparationē ad gratiam intelligimus: que est cōtritio. Querit aūt: vtꝛ christiani eligendi ad gloriam sint paucioꝛes damnādis ad penā: Videť em̃ q̃ sic. Primo: quia hoc videť hic dicere saluator: dicens: q̃ pauci sunt electi. Sed quia posset aliq̃s dicere q̃ loquit cōparatiue ad infideles qui multi dānanť. Arguit secūdo. quia dicit Grego. Ad fidē plures veniūt z ad celeste regnū pauci ꝓducunť. Hec ille. Tertio arguit: quia q̃ est supra naturalem facultatem alicuius nature: nō conuenit omnib; nec̃ pluribus suppositis eius sed paucioꝛib;. sicut paucioꝛes sunt aues loquentes q̃s nō loquētes. Sed felicitas est supra naturalem facultatez christiano

Dñica in Septuagesima

rum. ergo pauciores sunt saluandi. Sz ꝫ qz Mat. xiij. dz q angeli sepabũt malos ꝺ medio iustoꝝ. z loquit ꝺ fidelibꝫ q̃ ꝓprie iudicabũt ꝑ discussionẽ. Si aũt iusti ẽnt pauciores malis: dicendũ fuisset vt videt: sepabũt iustos de medio maloꝝ. Rñdeo. Deo soli credo esse notã hui⁹ q̃stiõis ꝓpria rẽ. ꝓbabiliꝰ tamẽ dici põt q maior ps christianoꝝ habentiũ fidẽ rectã z viuentiũ in obedientia sancte romane ecclie saluatur Et ꝺ suadeo rõne z autoritate Rõne sic. Naz �means theologos marie sctm Tho. iij. di. xviij. absolutio sacerdotis de attrito facit ꝓtritum. i. dolorem imꝑfectũ z insufficiẽtem de peccatis: cundẽ numero vel specie facit esse pfectum z sufficientẽ ad salutem ita scz q si sint duo attriti equaliter dolentes: z vnus moziat sine sacramẽtis: ille damnabiꝰ. alius ꝺo si recipiat sacramẽta saluabiꝰ. qz in susceptiõe eoꝝ saltem pnie et baptismi verã accipiet ꝓtritionẽ: q̃uis forte nõ sentiat. Videt autẽ satis rationabile q saltẽ media ps christianoꝝ q̃ venerẽt ad vsum rõnis tempore sue mortis recipiãt sacramẽta: z cum attritione. i. aliquali dolore de peccato licz insufficienti ad salutem z ꝓposito cauendi ꝺ futuro. Et licz si viuerent forte nõ cauerẽt: tamẽ tunc ꝺ hoc nõ cogitant. Justificantur ergo tũc isti nec ẽ rationabile q post derelinquanꝰ a domio nisi forte raro. Si ergo bis adiũgam⁹ pueros decedẽtes ante vsum rõnis z p⁹ baptismũ de quib⁹ nõ est dubiũ: z decedẽtes in regulari obseruãtia religiosis de quib⁹ est valde ꝓbabile q saluent. z rarissimi pereant: maior vtiq pars saluabiꝰ. Autoritate ꝺo sic. Nam Mat. xxij. dicit q de vocatis ad nuptias. i. ad fidẽ ẽ expositionẽ omniũ: vnus sol⁹ videt reclusus i carcerez ad innuendã paucitatẽ eoꝝ qui damnãt. Etsi arguaꝰ q quinq virgines fuerunt sapientes z quinq fatue Mat. xxv. Dico q si talis numerus ponit ad exprimendaz ꝗntitatẽ saluãdoꝝ z dãnãdoꝝ ꝑ ꝝgies exeuntes obuiã sponso portãtes lãpades intelligunt solũ illi q venerũt ad vsuz rõnis vt possent hãe lãpades ꝓpriaꝝ operationuz nõ aũt pueri q nõ ꝓprie exeũt obuiã sz ducunt ꝑ fidẽ alienã. Et ꝺ ꝝ nõ habet nisi q̃ mediocritas vt circa adultoꝝ saluat. Ad ꝓmũ ergo ꝓtra. dico q tot⁹ mũd⁹ ẽ vocatus ad fidẽ z gr̃am: sed pauci sũt electi ad gr̃am: z paucissimi ad gl̃iam. Et sic itelligit chr̃s: q̃uis etiã posset dici q loquit ꝺ iudeis vt visum est. Ad scõm dico q Greg. ibi dicit paucos chr̃ianos saluari cõparatiue ad oẽs chr̃ianos: nõ ãt compatiue ad dãnandos. z hoc est dicere q si mille sint vocati q venerũt z sũt chr̃iani z sexcenti saluẽt: isti sũt pauci ad mille cõgati sed nõ ad quadringentos. Ad tertium dico q sub illa maiori male subsumit⁹ murãdo quid i quale siue naturã in gratiã: aliquin eque posset subsumi de beatis: z concludi q maior pars eoꝝ dãnat. Debet igitur sic subsumi. Sed felicitas est supra naturalẽ facultatem: nõ q̃dem chr̃ianoꝝ qꝺ sonat gr̃am: sed hoim. z sequit tũc vera cõclusio. Vñ dico q ꝓcludit q minor ps hoim̃ saluaꝝ: qz felicitas ꝺ q̃ loq̃mur excedit naturã humanã in se ꝓsideratiaz: nõ ãt ꝓcludit de chr̃ianis q̃ ꝓsequunt gr̃az dei ꝑ maiorẽ partẽ. qz licz impossibile sit hoim̃i in puris naturalibꝫ ꝓstituto mereri illam gl̃iam: nõ tñ est impossibile existẽti in gratia. Vñ adq̃rere illam gl̃iaz nõ est supꝫ naturã existẽtis in gr̃a inq̃ntũ ẽ i gr̃a, nec ẽ supra naturã chr̃iani inq̃ntũ chr̃ian⁹ sz inq̃ntum homo

Moraliter ꝺ significat q q̃ntũ ẽ ex pte dei nõ est diffẽrẽtia q̃ etate q̃s accedat ad vineã ꝓfectũ laboratur⁹: qz si maiora fuerint nouissimoꝝ merita: nouissimi i vocatiõe erũt ꝑmi in ꝑmiatiõe, Chrys. Ꝯposita est hec parabola vt eos auditores faceret q̃ in vltima senectute ꝙuertũt: ne existimarent se minus aliq̃d habituros Hec ille. Debz tñ q̃s diligenter aduertere ne suũ laborẽ ꝑdat: vel ne otiosuz ꝓtenat. qz ꝺt Greg. Duo pẽsare ꝺbem⁹, Primũ ẽ vt de se quisq minime ꝑsumat. qz ꝛsi iã ad fidem vocat⁹ ẽ vtq ad regnũ eligẽd⁹ sit nescit. Scõm ꝺo est vt vnusq̃sq primũ suuz quẽ facere in vicijs ꝓspicit desperare ñ audeat. qz diuine misericordie diuitias ignorat. Hec ille. Amen

Dñica in Sexagesima

Text⁹ euãg. Luc. viij.

C Vm turba plima cōueniret ⁊ de cīratibus ꝓperarēt ad ihesū dixit ꝑ similitudinē Exijt q̄ seminat semiare semen suū. Et dum semīat aliud cecidit secus viā ⁊ conculcatū est: ⁊ volucres celi comederunt illō. Et aliud cecidit supra petrā: et natū aruit: qz non habebat humorē: Et aliud cecidit inter spinas: et simul exorte spine suffocauerūt illud. Et aliud cecidit in terrā bonā: ⁊ oztum fecit fructū centuplū. Hec dicēs clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interrogabant aūt eū discipuli ei⁹ que esset hec parabola. Quibus ipe dixit. Vobis datū est nosse mysterium regni dei: ceteris aūt in parabolis: vt videntes nō videant: ⁊ audientes nō intelligant. Est aūt hec parabola. Semen est verbum dei. Qui aūt secus viam: hi sunt qui audiūt. deinde venit diabolus ⁊ tollit verbum de coꝛde eorum: ne credentes salui fiant. Nam qō supra petrā: qui cum audierint: cum gaudio suscipiunt verbū. Et hi radices nō habent: qz ad tps credunt: ⁊ in tēpoꝛe tentationis recedūt. quod aūtē in spinis cecidit: hi sunt q̄ audierunt: et a solicitudinib⁹ et diuitijs ⁊ voluptatib⁹ vite euntes suffocant̄: ⁊ non referūt fructum. qō autem i terrā bonā: hi sunt q̄ in coꝛde bono et optimo audientes verbū retinēt: ⁊ fructum afferunt in patientia.

Vm turba plima

C Cueniret ⁊c. Lu. viij. In pñti euāgelio tāgūt tria puncta: q̄ sunt Figuralis locutio: Disciplinalis inꝛrogatio: ⁊ Magistralis explanatio.

Quātū ad ꝑmū sciēdū est q̄ hoc euāgeliū est ꝓparabolicū: ideo sensus lr̄alis sumēd⁹ est penes ipꝛopriū significatū. Quare aūt in ꝓparabolis chr̄s loq̄ꝛet: vide dñica. iij. p⁹ octa. Epiph. Dicam⁹ q̄ (Cū turba plima cueniret) q̄t cās dictas dñica. ij. p⁹ octa. Epi. (⁊ de ciuitatib⁹ ꝓperarēt ad ihesū) p̄dicantē interdū in deserto vt in cāpestrib⁹: i q̄ oñ*k maxia reuerētia ⁊ deuotio quā ꝓpl̄ habuerunt ad chr̄m: cuius postea sacerdotes ⁊ pharisei ⁊ scribe decepint ꝓpl̄z hieroſolymitanū vt eū peterēt crucifigi. Nūc tū qū ista dixit p̄dicabat in mari galilee i naui: turba existente in litoꝛe: vt patet ex textu euāgelij (Dixit p similitudinē). i. parabolice loq̄ndo. Nā sm Hiero. ꝓpabola grece: latine dr̄ similitudo. Ponit aūt similitudinē de q̄dā semināte: cū dr̄ (Exijt q̄ semīat semiare semē suū) Iste tū semiatoꝛ ē materiale semīnis nō ē necesse fuisse in rerū natura. q̄a chr̄s nō narrat histo. sed fingit similitudinē ad significandū. Deinde dr̄ q̄ semis ei⁹ q̄dā tuoꝛ facte fuerūt ꝓtes. Primā tāgit dicēs: (Et dū semīat: aliud). i. semē (cecidit sec⁹ viā: ⁊ ꝛculcatū est: ⁊ volucres celi comederūt illud) Secdam ꝓo dicēs (⁊ aliō cecidit supꝑ petrā: ⁊ natū aruit: qz nō hēbat hūoꝛē) Tertiā aūt dicēs: (Et aliud cecidit inꝛ spinas: ⁊ sic exoꝛte spine suffocauerūt illō) Quartā q̄z dicēs (Et aliō cecidit in terrā bonā: ⁊ oꝛtū fecit fructū centuplū). i. cētū pyno. Sed qr̄ ista dicta sunt obscure: ideo subdit (Hec dicēs clamabat) eleuata voce vt magis excitaret auditoꝛes. Nec tū ē ꝑ illud Esa. xlij. nō clamabit nec audiet vox ei⁹ foꝛis: qz ibi est sm̄o de clamoꝛe ꝛentionis: nō ꝑdicationis. (Qui habet aures audiēdi audiat) Sic aūt dic Greg. aures coꝛpis omnes q̄ illic aderant hēbant Vñ sm̄ eum ⁊ Bedā ⁊ Hiero. quādo inuenit talis modus loquēdi: signum est q̄ in verbis dictis aut statim dicēdis sit intellect⁹ mystic⁹. i. litteralis q̄dem sed parabolic⁹ Huic aūt parti euangelij nullū sensum habeo assignare qr̄ in tertia parte ponemus expositionē chr̄i. Vnus tū documētū habet h̄ ꝑdicatoꝛ: vt nō velit oib⁹ omia ꝓponere: sed fozmare debet sermonē sm̄ q̄ au

ditoribꝫ congruit: sicut ꝛ chr̃s. Quinti. li. primo. Vascula oris angusti suꝑfusaꝫ humoris copiã respuũt: sensim aũt influentibus vel etiã stillantibꝫ complent.

Quantũ ad secundũ sciendũ est littera liter: q̃ discipuli chr̃i tanq̃ idiote: nõ itel lexerunt sensuꝫ pabole litteralẽ quẽ chr̃s intẽdebat: q̃uis intellexerint ꝓpria vocuꝫ significata. ꝛ tõo sequit: (Interrogabant aũt eum discipuli eius que esset hec parabola). i. q̃d significaret. Interrogabãt inquã: vt ait Beda: non statim postq̃ dixerat pabolam: sed cum esset singulariꝫ .i. sine turba: siue eẽt i domo: vt ỏr Nico. ỏly. siue in naui ꝑm magi. hist. ꝛ s. Tho. Sic aũt ỏr btũs Mat. nõ solũ discipuli interrogauerũt ỏ sensu pabole: sed etiã q̃re parabolice loq̃ret. sed btũs Lucas tacuit ỏ scõa interrogatione. ꝛ tũ ꝑm Eusebiũ ponit cãm ꝓncipalẽ quare dñs loqueret i parabolis dicens (Vobis). i. bene volentibꝫ ꝑm Grecũ: ꝛ simplr dignis (datum ẽ nosse mysterium regni dei) Apli eñ erant q̃si fundatores ecclie post chr̃m. vñ Apo. xxi. ỏr q̃ murus ciuitatis habebat fundamẽta. xii. ꝛ in ipis. xii. nota aplor. ꝛ agni scripta Et tõo ad ipos ptinebat scire secreta ecclie: que futura erant in ꝓcessu eor a ꝓdicatiõe chr̃i vsq; ad finẽ mũdi: q̃ secreta vocauit hic mysteriũ regni dei. hecclie militanꝫ. Et lz in ista pabola nulla videãt secreta ꝛtineri q̃ tunc essent futura: tñ continent in aliis q̃ simul cũ ista dixerat: vt patet videnti textũ euãgelistaꝫ. Vel ꝑm alios mysteria regni ỏi sunt secreta scripture: que ỏr regnũ ỏi. et in huius signũ sacerdos osculat euãgeliũ aptũ. Aduertẽdũ ẽ autẽ q̃ in ista ꝓdicatione quã chr̃s fecit in naui quattuor dixit parabolas. Et vt ỏr btũs Mar. sine pabola non loquebat. q̃ nõ sic est intelligendũ q̃si nihil diceret nisi pabolice: sed q̃ aliq̃ dicebat clare que turba scire debebat: aliq̃ aũt interponebat pabolica que. s. ptinebant ad secreta ecclie. Sed tamen istas pabolas ꝑm sctm Tho. super Mat. nõ dixit chr̃s anteq̃ fecisset miracula: sed post. Nã a ꝓncipio sue doctrie chr̃s clare docebat ꝛ aperte locutus est. quia dicit Joã. xv. Si eis locutus non fuisse: peccatũ non haberent. Similr etiã aperte fecit miracula. quia dicit ibidez. Si opa nõ fecissem in eis que nemo alius fecit: peccatum nõ haberent. Sed multi fuerãt q̃ invidiã excecati ꝛ quertebant miracula eor: attribuentes ea beelzebub: ꝛ detrahebãt doctrine. Et talibꝫ chr̃s volebat abscõdere mysteria regni dei. et hoc ꝑm Theoph. ne maior pctm hãrent si ꝓtenerẽt illa postq̃ agnouissent. vel ꝑm alios ne ea ꝓtenerent vel fortre q̃ ꝑm iusticiã dei ꝓpter magnam suã malicia iam diuinã veritatẽ non erant audituri. O quot sunt q̃bus deus miras subtrahit bonas inspiratões: q̃ alias despexerũt. Sequit g̃ (Ceteris aũt) invidis ꝛ idignis (in parabolis) supple loquor (vt videntes). i. videre se putãtes: ꝑm Theo. (nõ videant) veritatem (ꝛ audiẽtes nõ intelligant) que ego loquor. Vel aliter: (vt videntes). i. oculo corpali miracula mea: et me docentẽ ꝛ conuersantẽ inter homines (noui deant) oculo spũali ipa mysteria regni dei ꝛ fidei veritatẽ. Hoc eñ merenr rõne iuste die excecant. (Et audientes) auribꝫ corporis verba mea pabolica (nõ intelligãt) q̃ illa significant mysteria. Beda. Recte ei in parabolis audiunt q̃ clausis sensibꝫ corpis non curãt cognoscere veritatẽ. Hec ille. Et ꝑm hunc sensum ly vt: stat causalit. Cum eñ in auditoribus chr̃i essent q̃dam q̃bꝫ nolebat doctrinã subtrahere. i. boni. ꝛ quidam q̃bus nolebat eam tradere ne irriderent: vl quia. Hoc diuina iusticia exigebat: loquebat ipe parabolice: vt boni venirent ad veritatem: ꝓncipaliter adiuuante deo: ꝛ secundario ex suo desiderio ꝛ conatu intelligendi parabolas. inuidi vo eũ non attingerent: deo deserente: ꝛ eis sicurãtibꝫ in vestigiũ quid parabola significaret. Unde q̃ dicit: vobis datũ est tc. nõ solum de aplis sed ỏ omnibꝫ discipulis intelligit ꝛ de omnibꝫ bonis. Vel vt exponit Horra ly vt: stat ꝓsecutiue: nõ causalit quia indigni verba parabolica deridẽt: q̃bus tñ digni melius docenr. ſz iste sensus non eque bene congruit.

Moraliter in hoc habemus documentũ q̃ qui diuina beneficia non cognoscunt cum gratiarum actiõe: spũaliter excecantur ꝛ quanr cognitione multorũ spũalium. Laudant ergo qui diuinas inspirationes non

mandant executioni P:ouerb.j. Vocaui
z renuistis: extendi manū meam z non fu
it qui aspiceret. Despexistis omne consili
um meum z increpationes meas neglexi
stis. Ego quoq; in interitu vestro ridebo
z subsānabo cum vobis id quod timebat;
aduenerit.

Quantū ad tertiū litte; aliter sciendu;
est q; apl'is z discipulis cōpetebat scire se
creta eccl'ie z scripture. ideo saluato: expo
nit eis parabolā. Est tñ sciendū q; illā sal
uato: cōpendiose exposuit: relinq;ns mul
ta expositoribꝫ: ideo nos debemus dicere
quod nobis dicēdū relict. Nam ipe ē iste
seminato: ad l'ram: z tamē hoc ipe in hoc
euāgelio nō dixit. Dicamus ergo q; iste se
minato: est chr'istus ſm Bedam z Chry
sost. z Theop. z Euse. z Titū z oēs. Iste
sato: vt dixi in principio parabole (exyt)
ſm Bedā de ītu patris ad mundū istus
per incarnationē: vt testimoniu; phiberet
veritati. i. vt doceret veritatem p̄dicādo z
verbum dei seminādo. Et ſm Chr'ysost. re
cte aduentus chr'i in carnē ad nos dicitur
exitus. quia nos nō eramus cū deo: sed di
stantes a deo. Et nota q; ante chr'm null'
exierat seminato:. Euse. Exierūt aūt nō
nulli a patria celesti: z ad homies descēde
runt: nō tñ vt sererēt: neq; ei sato:es erāt:
sed administrato:es sp'iritꝰ in ministeriu;
missi. Moyses etiā z ꝓphete post eum nō
seruerunt hoīb; mysteria regni celoꝝ: sed
retrahēdo insipientes ab erro:e nequitie et
idolo; cultu: q̄si colebant ajas hoim et in
noualia redigebant. Solus aūt oīm sato:
verbū dei exiuit euāgelizatur' noua semi
na. s. mysteria regni celo;. Hec ille. Pre
dicato: āt ē velut cophinꝰ semiato:. Au
gust. Ego q̄d sū nisi cophinꝰ semiato:is.
Ille i me ponere dignatus est q̄ vob spar
go. Nolite attēdere ad vilitatez cophini:
sz ad claritatē semis z ptātem semiato:is
Hec ille (Seminare semē suū) z non alie
nū. Titus. Exijt aūt vt seminaret semē su
um. Non em̄ accepit ꝓbū q̄si mutuatū: cū
ipe natural'r sit verbū diuinu;. Non ē igit
suum ꝓp'riū semen Pauli vel ioannis: sed
hūt cū acceperint. chr'istus aūt habet ꝓp'riu;
semen: p̄feres doctrinā ex sua natura Ū
z iudei dicebant. Qualiter hic l'ras nouit
quas nō didicit: Hec ille. His visis acce
damus ad expositionem chr'i. Dicit ergo
(Est aūt hec parabola). i. iste ē sensus pa
rabole quē statim dicam (Semen) semi
natū a semināte. i. a me (est verbū dei) Est
aūt multiplex verbum dei. P:imū q̄ de
us pater dixit imediate p seipm: q̄ nihil
est aliud q̄ cōceptio quā deus pat' ab eter
no de seipo fecit z alys fiēdis aut factibi
lib; ab eo. Scōm est q̄ ipe de' dixit per
creaturas puta angelos: vt lex mosaica. z
ꝓphetas: vt libi ꝓphetar. Verba em̄ ho
rum erant verba dei ex cuius p̄sona loq̄
bant. Tertiū est verbū q̄ chr'is p seipsum
imediate p̄dicādo dixit. Quartū est illud
q̄ chr'istus dicit p p̄dicatores ministros
suos. De hoc dicit apl'us. j. Thes. ij. Lux
accepisset; a nobis verbū audit' dei: acce
pistis illud nō vt ꝓbū hoim: sed sic est ve
re ꝓbum dei. P:imū verbum fuit semina
tum in ventre ꝓginis: vnde pcessit ille bñ
dictus fruct' Jesus q̄ vere est granū fru
menti: quod contusum p varios labo:es z
crucis pistrinu;: tres dedit farinas. s. san
guinem quo nos redemit: aquam q̄ mun
dum lauit: z lachr'ymas q̄bus deum pla
cauit. Lachr'ymabat em̄ i cruce: vt ōr apo
stolus Heb. ca. v. Secundū fuit semē se
minatū in gente iudaica. sed p maloꝝ pte
fuit terra sterilis z petrosa z spinosa z con
culcata a diabolo. Quartū seminat' i fide
libus apl'is. De tertio tamen ꝓprie loquit
chr'is (Semen q̄ est ꝓbum dei). i. p̄dicatio
quam pr'edico. Per terrā aūt ſm Euse. i
telligunt' aievel corda auditoꝝ: seu ipi au
ditores. Est aūt verbū dei simile semi na
cto in terrā: ꝓpter multa. P:imo ꝓpter ꝓ
tutē p̄ncipiandi. q; sicut semen est p̄nci
pium in naturalib;: ita ꝓbū dei in mora
libus Rho. x. Fides ex auditu: audit' aūtē
per ꝓbū chr'i. Scōo ꝓpter silitudinē spar
gendi. Sicut em̄ semen manu accipit aū
q̄ spargat: sic ꝓbum debet p̄mo manu. i.
opere accipi: z postea ore spargi: ſm illud
Act. j. Cepit ies' facere z docere. z Qui
thei. v. Qui aūt fecerit z docuerit magn'
vocabit in regno celoꝝ. Tertio ꝓpter vtili
tatē fructificādi. Esa. v. Verbū meū q̄
egredietꝰ de ore meo nō reuertet ad me va
cuū. Quarto ꝓpter necessitatē reficiēdi. q;

fcz est materia qua reficit ania: sicut semē q̄ reficit corpus. Deut. iiij. Nō in solo pane viuit homo: sed in oi ꝙbo qđ̄ pcedit de ore dei. Quinto ꝓpter similitudinē piclitādi: vt patz hic. Etsi ꝯtra hoc arguak: q̄ Mat. xiij. dr q̄ bonū semē sunt filij regni: Dicit q̄ q̄druplex est semen. s. seminatū p nobis: vt chr̄us Gen. xxij. In semine tuo bn̄dicent oēs gentes. z semiatū in nobis: vt ꝙbū dei de q̄ hic: z silr gra z virtutes. z seminatū a nobis. i. opa bona z documenta sana. Ps̄. Euntes ibant z flebant mittētes semina sua. z seminatum de nobis. i. nosipsi q̄s chr̄us seminauit in ecclia sua. z hoc habek Matth. xiij. Istud semē fm Euse. diuisum est pncipalr in duas ptes. qr q̄dā cecidit in terrā bonā. z illud vt idem dicit fuit in tres ptes diuisum: vt videbik. q̄dā ꝙ in malaz: z istud silr est diuisum in tres ptes. Et p̄ma pars tangitur cū dicit (Qui aūt secus viā) Sciendū q̄ ly qui: in duab⁹ p̄mis clausulis habek i q̄busdā textib⁹. q̄dā ꝙ non habent q̄: sed quod: in oib⁹ clausulis. Et si q̄dā textꝰ habeat qđ̄: ly qđ̄ refert semen: vt dicak (Qđ̄ aūt secus viā) supple cecidit. Si ꝙ habet qui: sic legak (Qui aūt secus viā). i. illi auditores q̄ significāk p terrā secus viam positā: siue illi qui suscipiunt semen: acsi illđ̄ susciperek in terra secus viam (hi sunt qui audiunt). s. verbū dei (Deinde venit diabolus) Vbi aduertendū q̄ saluator diabolum assimilauit aui: z volucres celi appellauit demones. z hoc ꝓpter mlta. Primo qr habitant celū. i. aerem q̄ est locus auiū. Nō em̄ oēs demones sunt in inferno: etsi oēs patiāk penā inferni. sed q̄dam sunt in aere ex diuina pmissione ad exercitiū hominū: vt patz p̄. s. Tho. j. pte. q. lxix. ar. iij. Scđo ꝓpter naturā celestez z spūalē. ex q̄ debek eis locus celi: eo mō q̄ spiritib⁹ cōpetere ꝑt locus. Locus em̄ substātiaꝝ im materialiū fm oēs credik celū: vt dr Aristo. ij. de celo z mūdo. Aer aūt dr celū rōe diaphanitatis. Tertio ꝓpter velocitatem motꝰ. Licz ei diabolus nō possit in instāti moueri: vt patz. j. par. q. liij. ar. iij. tñ pōt in tpe impcepti bili moueri de celo ad terrā. qr in vno instāti ꝑt esse in celo z in alio in terra nō ptranslito medio: vt ptz. j. par. q. liij. ar. ij. z. j. dis. xxxvij. Et rō est. qr ipm moueri est ipsum applicari locis diuersis successiue. Cū aūt ex se sint ipūs: possunt ex se esse nusq̄. Vnde z greci ponunt eos ante mundū corporeū z pseqnter añ oēm locū creatos: cū quib⁹ sentit Hiero. Etsi ex se sunt nusq̄: cum se ab vno loco absoluunt: eque ꝓpinqui sunt oib⁹ aliis locis et possunt cui volunt se applicare. Et huius silitudo est in nra cogitatiōe: q̄ si se absoluat ab oi obiecto nihil cogitādo đ̄ se eque potens est vt deinde applicek huic vel illi obiecto: z absoluendo se ab vno ꝯ applicare se distanti nō se applicando ꝓpinquo. Venit inquā nō qr illabak in essentiā anime: sed extra suggerit nihil violentādo (z tollit verbum de corde eoꝝ.) Vbi aduertendū est q̄ istud semen dicit ꝙculcatū et comestum z sublatum a diabolo. Duo autem vltima sunt idem. quia vnū dicit ad exponendū aliud. Isti em̄ auditores sunt illi quoꝝ mentes patēt vanis cogitationibus. Per istas em̄ mentes trāseūt oēs cogitatiōes voluptatū: z pseqnter trāseunt demones illas mentib⁹ inserētes. Vñ conculcant verbū dei ne fructificet. Et nō solum cōculcant: sed comedunt. i. auferunt inq̄ntū tales ex diabolica suggestiōe obliuiscunk verbi diuini: nō quasi illud possint demones violēter auferre. Vñ tollūt pcurando vt tollak. (Nā qui supra petrā). i. illi auditores q̄ significank p petrā siue petrosam terrā: vel illi q̄ sic suscipiunt semē acsi illud susciperek super petrā (hi sunt q̄ cum audierint: cum gaudio suscipiūt verbum: z hi radices non habent: qr ad tempus credūt z in tēpore tētatiōis recedūt) Per terrā ergo petrosam: saluator ipe exponit incōstātes in aduersis. Beda. Humor ad radicem seminis est amor z perseuerantia virtutis. Hec ille. Grego. in Homel. Iusti bone opatiōis initia ꝓponūt sed mox vt fatigari aduersitatib⁹ vel tētationibus ceperint: inchoata derelinquūt Petrosa ergo terra humore nō habuit: q̄ hoc quod germinauerat ad fructum pseuerantie non perduxit. Hec ille. Sed contra, Hiere. xxiij. Nunquid nō verba mea quasi ignis desuper: z quasi malleus cōterens petras: Ergo videtur q̄ verbū dei

debeat ꝑualere etiã in pcris. Ad ꝟ dico q̃ ꝓcrit pcessus.i. dura corda qñ ipa desiderãt ꝓcreri nõ aliter ꝺ cõi lege: qz deꝰ mouet hoiem ad salutẽ cũ libertate arbitrij. Vlñ eadẽ rõne terra bonũ sit fortꝰ malo: tñ spine suffocãt ꝟbũ. qz ista suffocatio nõ ẽ ex imporcia ꝟbi sz ex spinaꝝ malicia (Qꝺ aũt in spinis ceciꝺit hi sũt q̃ audierũt z a sollicitudinibꝰ z diuitijs z voluptatibꝰ vite eũres suffocãnt z nõ afferũt fructũ) Et sic ꝓz q̃ ꝺns spinas appellauit sollicitudines: ꝑm Chrys. z diuitias ꝑm. Greg. qꝺ intelligẽꝺ. est inq̃ntũ sollicitudinẽ ingerũt. Vlñ ait. Hiz ãt est quꝺ ꝺns spinas diuitias interꝓtaꝰ est: cũ ille pungãt iste delectẽt. Et tñ spine sunt: qz cogitationũ suaꝝ pũctioib⁹ mẽtẽ lacerãt: z cũ vsq̃z ad ꝓfundũ ꝓtrahũt: quasi inflicto vulnere cruentant Quo aũt sunt q̃ diuitijs iũgit: sollicitudines z voluptates: q̃ ꝑ curã mẽtẽ oppĩmũt z ꝑ affluentiã resoluũt. Suffocãt ãt semẽ qz importunis cogitatioib⁹ guttur mẽtis strãgulãt: z ꝺũ bonũ ꝺesideriũ intrare ad cor nõ sinũt: ꝺñi aditũ vitalis statꝰ verãt. Hec ille (Qꝺ aũt in terrã bonã: hi sunt q̃ i corde bono z optio ꝟbũ retinẽt) nec sinũt rape diabolũ: vt hi q̃ recꝰ viã (z fructũ afferũt) nec sinũt suffocare semẽ vt hi q̃ in spinis. (in patiẽcia) nec sũt incõstãtes vt q̃ supra petrã. Et sic ꝓz vt ꝺt Chrys. q̃ terra bona ꝓrario mõ se habet ad viã z petrã z spias. Greg. Terra ẽ bona fructũ ꝑ patiẽciã reddit. qz nulla sũt bona q̃ agimꝰ si nõ equanimiter etiã primoz mala tolleremus. Fructũ ẽ ꝑ patiẽciã reddũt. qz cũ humilit flagella suscipiũt: ad requiẽ subtilit suscipiunt. Hec ille. Est aũt sciendũ q̃ sicut ꝺicit ꝺns Matth. semẽ qꝺ cecidit supra terrã bonã attulit fructũ: aliꝺ centesimũ: aliud sexagesimũ: aliud tricesimũ. Ad huꝰ noticiã sciẽꝺũ est q̃ ista triplex fructuũ differẽcia triplr ꝓsideranꝺ ꝓt Primo ꝑm q̃sꝺã q̃ntũ ad tres statꝰ fideliũ q̃ sunt: incipiẽtes: ꝓficiẽtes z ꝑfecti. Incipientes ꝓferũt trigesimũ. qz sufficit q̃ habeant fidẽ trinitatis cũ implicioe decalogi. Proficiẽtes aũt sexagesimũ: q̃ vltra ꝓꝺicta implẽt sex misscꝺie opa. s. necessaria: q̃ enumerauit Matt. xxv. Vel sub vno iclusiue ꝺunt duo. s. cibare z potare. Perfecti ꝓ centesimuz q̃ numerus est ꝑfectus: qz duplicẽ seruãt ꝑfectionẽ. s. veteris legis ꝓcepta z euangelica ꝓsilia. Scꝺo quantuz ad tres status saluandoz. s. ꝟiugatos: viꝺuas z ꝟgines: ꝑm Aug. ꝺe q. euange. vt sez tricesimus ad ꝟiugatos gtineat: sexagesimus ad viduas: centesimus ꝓ ad ꝟgines. Tertio põt ꝓsiderari q̃ntũ ad triplicẽ victoꝛie modũ: vt ꝺicit Aug. ibiꝺez Quiꝺã em̃ sic pugnant cum amore mũꝺi vt nõ vincant. Alij ꝓ sic illũ supant: vt si denuo insurrexerint facile vincãt. Alij ꝓ sic vincunt vt se oino nulla ex parte cõmoueant. Primi habẽt fructũ tricesimũ. secuꝺi sexagesimũ: tertij centesimũ. Vide de his sctm̃ Tho. iij. ꝺis. xlix. q. v. ar. ij. q. iij. Est aũt hic vna q̃stio: qz videt esse stultitia ꝓcere semen inter spinas. Ad ꝟ sic ꝺt Chrys. Increpãdus esset agricola q̃ sup sensibiles spinas z petrã z viã seminaret. Nõ em̃ possibile est petrã terram fieri: nec viã nõ esse viã: nec spinas nõ esse spinas. In rationalib⁹ ꝓ secus est. Possibile est em̃ petrã ꝟuerti in terrã pinguem z viaz non ꝟulcari z spinas dissipari. Hec ille. Theo. ꝓ ꝺicit. Seminans nõ ꝓiecit semen secus viam sed cecidit. Qui em̃ seminat docet rectũ sermonẽ. sed ꝑmo diuersimode cadit in audiẽtes vt quiꝺã eoz vita ꝺicant. Hec ille. Et intendit q̃ ex pte auditoz est q̃ semen nõ cadat in terrã bonã qz possunt esse bona terra si volunt. Quilibet ergo debet se ꝑparare si vult q̃ verba ꝺei faciant fructũ in eo Amen.

Dñica in quinquagesima.

Textꝰ euang. Luc. ca. xviij

a Assumpsit Jesus duodecim discipulos suos z ait illis. Ecce ascendimꝰ hierosolymã: et cõsũmabunt oĩa q̃ scripta sunt per ꝓphetas ꝺ filio hominis. Tradetur em̃ gentib⁹ z illudetur: z flagellabit z conspuetur. Et postq̃z flagellauerint occiꝺẽt eũ: z tertia ꝺie resurget. Et

ipsi nihil horū intellexerūt. Et erat ꝟbuz istō absc̄ditū ab eis: z nō itelligebāt q̄ dicebant. Factū est aut̄ cum appropinq̄ret hiericho: cecus q̄dā sedebat secus viā mendicans: z cum audiret turbā ꝓtereuntem: interrogabat quid hoc esset. Dixerunt aūt ei q̄ Iesus nazarenus trāsiret. Et clamauit dicēs. Jesu fili dauid miserere mei. Et q̄ ꝓibant increpabant eum vt taceret. Jp̄e ꝟo multo magz clamabat: Fili Dauid miserere mei. Stans aūt Iesus iussit illuz adduci ad se. Et cum appropinq̄sset: interrogauit illum dicens. Quid vis tibi faciaz? At ille dixit. Dñe vt videā. Et Jesus dixit illi. Respice: fides tua te saluum fecit: z confestim vidit: z sequebatur illum magnificās deum. Et oīs plebs vt vidit dedit laudem deo.

Sumpsit Jesus

a xij. discipl'os suos secreto z̄c. Lu. xviij. In p̄ti euangelio tangunt tria puncta: que sūt Prenunciatio Vociferatio Illuminatio.

Quantum ad ꝑmū sciendum ē q̄ chr̄s moritur⁹ longe aū p̄dixit discipul' passionis sue ignominiā: z gl'iam resurrectionis. Et h̄ xp̄ē multa. Primo ꝑm Theophilū Grec. z Chrys. vt exercitati p expectationē: in die passiōis eēnt firmiores i fide. Scdo ꝑm Cirillū vt scirēt q̄ volūtarie patiebat. Et hoc est q̄d ꝺr (Assumpsit Iesus .xij. discipl'os suos) Assūpsit inquaz .i. ad se sumpsit: q̄ vocauit eos z duxit seorsum a turba z ab alīs discipul': vt secreto loq̄ret eis: ꝑm q̄ ꝺt Matth. Et h̄ ꝑm Chrys. q̄ istō nō fuerat reuelādū ifirmioribus ne turbarent. Erat aūt ibi Judas q̄ nōdū ꝯcepat malū: vt ꝺt Sctūs Tho. sup Mat. quē ꝑm Gorrā chr̄s voluit interesse vt audita p̄nūciatione passiōis vl'sic ab ea ꝓcurāda suo tpe cessaret. (z ait illis. Ecce ascēdim⁹ hierosolymā) Quare sic ꝺr hec ciuitas: vide dñica ꝑma aduēt⁹. Erat āt in alto sita respectu tot⁹ terre promissionis: q̄z erat in mōtanis. Jꝺoyndiq̄ ad eā accedētes ascēdebāt: recedētes ꝟo descēdebant (z ꝓsūmabant oia q̄ scꝑta sunt ꝑ ꝓphetas.) Fuerūt q̄dā heretici q̄ dixerūt chr̄m legi z ꝓphetis docuisse ꝺria. qꝺ chr̄us p̄uidens vt ait Beda: oñdit q̄ p ꝓphaz psalgia sue passionis z posteriozis gl'ē sit celebrata ꝓfectio. Hec ille. Voluit aūt chr̄s ꝓsummari in hierl'm ciuitate sacerdotali z regali ꝓpter mlta: ꝑm s. Tho. sup Mat. Primo q̄z ipse tanq̄ ver⁹ sacerdos debebat in sacerdotali ciuitate offerre hostiaz deo p salute generz hūani. Obtulit āt seipsum sup altare crucz. Scdo q̄: p suā passionē adq̄siuit sibi regnū. Vñ post resurrectionē dixit. Data est mihi oīs p̄s in celo z in terra. Hoc aūt ꝯgrue factū est i regia ciuitate. Tertio p̄t addi rō tacta in euāgelio natiuitatz in nocte: ad exēplū sczz hūilitatz. Voluit em̄ in vrbe vili ꝯcipi: et in nobili ꝓfundi: non q̄rens honorē ex patria: neq̄ fugiens ꝓfusionē ex loci nobilitate accrescētē in q̄ ꝓfundebat (de filio hominis). i. de ipo chr̄o. Quare aūt sic se appellet: dicunt q̄dā q̄ iō est q̄z vni⁹ tm̄. i. ꝑgrinis fili⁹ est. sed melī⁹ ꝺr q̄ gra hūilitatz h̄ fecit. q̄z etiaz alīj vt ezechiel dicti sunt filij hois. Que aūt sunt ista q̄ ꝓphete p̄dixerūt: patz ex brō Mat. q̄z fuerunt tria. l. p̄dictio discipuli: quā p̄dixit Dauid dicens. Qui edebat panes meos: magnificauit. i. magnā fecit sup me supplantationē. Scdo cōdemnatio ad mortē a senioriby z scribis: q̄ p̄dicta fuit Sap. ij. vbi ꝺr. Morte turpissima condemnem⁹ eū. Tertio q̄ traderet gentiby. i. gentilib⁹: puta Pilato z militz eius. Et de hoc tertio etiam brūs Luc. h̄ facit mentionē. vñ sequit (Tradet em̄ gētiby) Joā. xviij. Gens tua z pontifices tui tradiderūt te mihi (z illudet) Primo in p̄torio p̄cipis sacerdotū: dicendo Prophetiza nobis z̄c. Lu. xxij. Scdo in p̄torio Pilati p̄sidis. Mat. xxvij. Genuflexo aū euz illudebant ei z̄c. Tertio in p̄torio Herodis. Luc. xxiij. Spreuit illum herodes cū

exercitu suo & illusit ꝛc. Quarto in patibulo crucis. Luce. xxiij. Illudebant aũt ei ꝛ milites accedentes: ꝛ acetũ ꝛc. (ꝛ flagellabãt) ꝑmo colaphis in facie. Matt. xxvj. et scõo arundine in capite. Mat. xxvij. ꝛ tertio flagellis in toto corpe. Joan. xix. qñ. s. erat cruci affigẽd⁹. imo cõter tenek ꝙ etiam añ tã fuerat al's flagellat⁹ Dicunt em ꝙdã chm fuisse ꝑmo flagellatum tota nocte i domo Caiphe. ꝛ scõo mane a Pilato ad placandum iudeos qñ dixit: Emẽdatũ illũ dimittã. ꝛ tertio iteꝝ a pilato qñ ꝑpl's nõn ꝓtentus de chi flagellatiõe ꝛ coronatione ꝛ irrisione publica coram eodẽ ꝑpl'o: petiuit eum crucifigi. qz data sñia de cruce ꝛ morte iteꝝ est flagellat⁹ :eoꝙ sanctũ essz a romanis hominẽ affigendũ cruci ꝑus flagellis esse cedenduz. De scõa tñ flagellatione sola exꝑsse legit: et hoc Joã. xx lz Matt. xxv. innuat de tertia: dices ꝙ Pilat⁹ dñm flagellatũ tradidit crucifigendũ: sed forte recapitulando loquit (ꝛ conspuek) ꝑmo a iudeis i atrio põtificz Mat. xxvij. scõo a gentib⁹ in atrio ꝑsidis ibidez (Et postq̃ flagellauerint occident eum.) Et in his tangit tria q̃ maxime hoies appetunt. s. honorẽ: q̃tem ꝛ vitam: q̃b⁹ chs̃tus fuit ꝑuat⁹. qz fuit illusus ꝛ flagellat⁹ et occisus. Hec aũt omnia ꝓphete ꝑdixerant. Chrys. Hec Esa. ꝑdixerat dicens. Obtuli scapulas meas ad ꝓbera: genas meas ad alapas: ꝛ faciem meã non auerti a sputoꝝ dedecore. Sed ꝛ crucz patibulum ꝑdixit ꝓphetaybi ait. Tradidit i mortem aiam suã: ꝛ cũ sceleratis ꝛputat⁹ ẽ. Hec ille (Et tertia die resurget) iuxta illõ q̃d dauid ꝑdixerat dicẽs. Non dereliques aiam meã in iferno. Quõ aũt tertia die resurrexerit: ꝛ q̃re: vide feria q̃rta post primã dñicã Quadra. (Et ipi nihil hoꝝ intellexerũt) ꝛ hs ꝑm Cirillũ: qz nesciebãt exq̃site scripturas q̃usq̃ post resurrectionẽ suã aperuit illis sensum vt intelligerent illas. Beda aũt tres alias rõnes assignat dicẽs: Quia em discipuli maxie ei⁹ vitam diligebant: eius mortẽ audire non poterãt. Et qz non solũ hoiem innocentẽ: sed ꝛ deũ verũ sciebant: hunc nullaten⁹ mori posse putabant. Et qz p parabolas eum sepe audire ꝓsueuerant: q̃tiens aliq̃d de sua passiõe dicebat: ad aliud allegorice referenduz esse credebant. Vñ sequit (Erat aũt verbum istud absconditũ ab eis ꝛ non intelligebãt q̃ dicebank) Judei ꝙo qz in ei⁹ mortẽ conspiraverant: qñ de sua passione loq̃bak dicens in Joãne. Oportet exaltari filiũ hominis: intelligebãt. Vñ dixerũt. Nos audiuimus ex lege qz chs̃ manet in eternũ. Hec ille.

Moraliter sciendũ est ꝙ Judas chm ꝑdidit /salutando/amplexãdo/osculãdo/ ꝛ secum comedendo. Multi aũt in ista q̃ dragesima salutabãt chm ozonem dñicã dicendo: ꝛ amplectenk brachijs timoris ꝛ amoris constringendo. ꝛ osculabunk: ꝓvitatem in ꝓfessione dicẽdo: ꝛ chzo p miseri cordiã occurrente. Ps̃. Misericordia et ꝓitas osculate sunt. ꝛ comedent cũ illo cõicãdo. ꝛ tñ ꝑdent eum q̃dã statim post pascha ad vomitũ reuertẽdo. Auari aũt: simoniaci: ꝛ vsurarij tanq̃ iudas tradẽt: qz illũ tradidit iudeis ex auaricia. Sed inuidi ꝛ malignj: velut iudei Pilato ex inuidia. Pusillanimes aũt ꝛ pius cesarẽ. i. hoiem q̃ deũ timentes: sicut Pilat⁹ illũ tradidit crucifigẽdũ ex timore. Item sciendũ est moraliter ꝙ chs̃ vendit a simoniacz tanq̃ a iuda q̃ etiam sunt peiores aliq̃n. qz ipe pecuniam restituit aliq̃n: sed m'ti istoꝝ nunq̃: quoꝝ figura fuit lepra Giezi nunq̃ sananda. iij. Regz. ca. v. Illudit aũt ab hypocritis de q̃b⁹ dr. ij. Pet. iij. In nouissimis diebus venient illusores ꝛc. Flagellat ꝙo a tyrannis Ps̃. Circũdederunt me canes multi. Cõ spuit etiam a blasphemis Job. xxx. Faciẽ meã conspuere nõ verenk. Occidit aũt ab apostatz. Heb. vj. Rursum crucifigentes sibimetipis filiũ dei. Item sciendus est ꝙ chs̃us q̃tuor vicib⁹ fuit illusus. Primo in domo Caiphe cũ velamine capitz. Scõo in domo Herodis cũ veste alba. Tertio i domo Pilati cũ purpura. Quarto a iudeis in cruce: q̃ ei⁹ ꝓba quertentes dicebant Vah q̃ destruis tẽplum dei ꝛc. Primo mõ illudit sacerdos seruiens p rpalib⁹: q̃ndo assumit amictũ qui signficat spem celestium. Scõo imund⁹ sacerdos induẽs alba q̃ mũdiciã significat. Tertio malitiol⁹ induens casulã: q̃ significat latitudiez charitatz. Quarto cõtemnens verba dei cum

assumit stolā: q̄ gladiū. i. verbū dei significat. Item sciendū q̄ quattuor viciis fuit chr̄s pcussus. Primo in capite p arūdinē. Scōo in facie p alapas. Tertio in collo p colaphos. Quarto in toto corpe p flagella. Per caput chr̄i significant plati. p faciem ꝓtemplatiui: q̄ sunt pulciores eccl'ie ps: p collū p̄dicatores. p corp⁹ actiui. Qui ḡ istos iniuste pturbāt: chr̄m i illis mēbris pcutiūt z flagellāt. Item sciendū q̄ chr̄i cōspuitio que fuit magna vilipensio: ꝑm glo. significat ꝓtumelias iustis illatas in oꝛ p̄tia p turpia et inhoneſta verba: q̄ sunt immūdi oris sputa. Occisores aūt chr̄i sc̄ q̄ pauperes spoliāt. Eccl'i. xxxiij. Qui aufert in sudore panē: quasi q̄ occidit pximū suū. Item q̄ pauperib⁹ nō tribuunt in extremis necessitatib⁹. Amb. Pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. Hec ille.

Quantū ad scōm litteraliter scienduz est q̄ in via chr̄s fecit miraculū qō in p̄senti euāgelio narrat. Primo ꝑm Grego. ad solidādā discipl'oꝛ fidē. Scōo ꝑm Theo. ne incessus dn̄i inutilis esset in via: h̄ documentū discipl'is suis dans vt in oib⁹ simus pficui: z nihil sit in nobis ociosum. Hec ille. Sequit ergo (Factū est aūt cum appropinq̄ret hierichō). Est aūt hierichō ciuitas p Josue euersa p̄us: cū ad clangorē tubaꝝ z vociferatōem pp̄li dei muri eiꝰ corruerūt: vt pt̄z Josue ca. vj. z post reedificata p Abiel: vt patz. iij. Reg. xvj. (cecus q̄dā sedebat iuxta viā mēdicās) Hic est duplex q̄stio. Prima: qz dicit: cū appropinquaret hierichō. Nā btūs Mat. dicit hoc miraculū factum in exitu de hierichō Scōa: qz h̄ oz fuisse vnus cecus: ibi ꝓ q fuerūt duo. Ad has q̄stiōes duplr̄ rndet Aug. de ꝓsen. euang. Ad ꝓmā em̄ dicit ꝓmo: q̄ chr̄s dict⁹ est a btō Lu. hic a appropinq̄re hierichō: nō ingrediēdo sed egrediēdo: lz iste modus loq̄ndi sit inusitatus Ad scōam dicit q̄ vnus eoꝝ fuit famosior z importunior. vñ z btūs Mar. ponit nomen eius z p̄tis eius dicēs: Bartimeus filius Timei. z hūc solū nominat Luc̄. Sz scōo modo idē soluit vtrāq̄ q̄stionē: z cōsentit mgr̄ histo. dicens: q̄ in ingressu sanauit vnū. in egressu ꝓ duos: inter quos vnus erat famosior: quē beatus Marcus sanatū dicit: de alio tacēs. Sed mihi magis placet p̄ma expositio. Hoz eedem interrogatiōes z rn̄siones z increpatiōes facte sunt circa eū quem ꝑm Marcū sanauit in exitu ciuitatis: z circa eū de q̄ loquitur Lu. Ideo vnus z idē videt fuisse quē btūs Lucas anticipatiue loq̄ns dixit sanatū: z post narrat qō p⁹ erat factū. s. dn̄z gambulasse hierichō (Et cū audiret turbam p̄tereuntē) Cum chr̄o em̄ egrediente de hierichō fuit multa turba: vt Mat. testat. Primo qz iam chr̄istus erat famosissimus in doctrina z miraculis. Scōo qz ascendebat ad festū pasce in hierl'm: ad qō illo tpe oīs pp̄lus israel ascendebat. Tertio: qz vt dicit mgr̄ hist. pauci nō audebāt ingredi desertū medium iter hierichō z hierusalē: iō multi sociarūt se chr̄o. (Interrogabat q̄d hoc eēt) z ꝑm Chr̄ys. respōderūt ei oculati ꝑm q̄ credebāt: iō sequit (Exclamauit aūt q̄ ei Jesus nazarenus transiret. Et clamauit) ex magno desiderio sanitatis (dicens. Jesu fili David miserere mei) Iste cecus in p̄bis istis p̄tendit se habere magnā fidē ad chr̄um: z eū credere deū. z hoc qz de eo forte septus audierat z de miraculis eius. Sed vnde nouerat iste cecus Jesuz esse filiū David. Respondet Ciril. In iudaismo nutritus nō ignorauit q̄ de progenie David deus ꝑm carnē nasceret. z iō ei⁹ vt deo loq̄ns dicit: miserere mei. Hec ille. Seruos enim dei oramus vt p nobis orent: deū ꝓ vt nobis misereat. Vel dicere possum⁹ q̄ apō iudeos: Messias expectatus: qz expectabatur de semine David: ideo p excellentiam dicebāt filius David. Et ꝑm h̄ dicere Jesum filiū David: est dicere eum esse chr̄m. Et hoc innuitur Matt. xij. vbi dicitur. Et stupebāt omnes turbe z dicebāt. Nunq̄d hic est filius David. Et ad hunc sensum turbe dicebant: Osanna filio David Matt. xxj. Iō ꝓ dicit: miserere mei posset q̄dem dici q̄ tali vtiq̄ modo loquēdi doctus a spūsancto. sed tamen etiā dici posset q̄ rudes eo maxime tempore etiaz sanctos sub tali verboꝝ forma aliquando inuocabant. Unde Job. xix. dicit: Miseremini mei miseremi mei saltē vos amici mei (Et qui p̄cibant) chr̄istum (increpa

bant eum vt taceret) Chīs em̄ tūc in via cū non esset ociosus: aut docebat turbā q̄ eum seq̄bat vt cū audiret: aut certe cogitabundus t ꝓ̄ceptiu⁹ incedebat. Et ideo q̄ cecus vtroq; modo videbat chīm ipe dire: increpabāt eū turbe. (Ille ꝯo multo magꝭ clamabat: Fili Dauid miſere mei) Timebat em̄ ne voces increpantiū impedirēt vocē suā ne corpalit audirek a chīo: ido vocē eleuauit multo magis clamādo

Allegorice Hiericho interptak luna: q̄ est q̄dā variabile. t significat nr̄am mortalitatē p̄m Grego. Ideo chīs venit hiericho: q̄m suscepit carnē. t tūc cec⁹ illūinatus est. Quis ꝯo sit iste cec⁹ exp̄mit Ambro. dicēs. In hoc ceco typus ꝓpli gētilis est. qui sacro oñico recepit amissi luminis claritatē. Nihil aūt interest vtr̄ in vno ceco medicinā: an duob⁹ recipiat: q̄m ex chā t iaphet Noe filijs origine ducēs: in duobus cecis duos generis sui p̄tendebat aucto⁹es. Hec ille. Et nota q̄ ex tertio filio Noe. s. Sem descēdit Abraā: vt ptz Lu. iij. t ꝓsequēter ꝓpls iudaic⁹. Vel p istū cecū significak genus hūanū q̄ in duos populos diuidik. s. gentilē t iudaicū. Grē. Cecus est genus humanū: q̄ in parēte ꝓmo a paradisi gaudijs expulsū: claritatē supne lucis ignorās dānationis sue tenebras patik. Hiericho aūt interptak luna: que dū menstruis mōtis decrescit: defectū nostre mortalitatis designat. Dū igik cōditor noster appropinq̄t hiericho: cec⁹ ad lumen redit. q̄ dum diuinitas defectum nostre carnis suscepit: humanū genus lumen q̄ amiserat recepit. Hec ille.

Anagogice cecus sedēs extra hiericho est ꝓpls sanctor̄ patrū tam exutus carne mortalitatis: q̄ stat secus seu extra viam ascēdēdi in hierlm celestē. q̄ stabat in limbo sub terra deorsuz: t tñ credebat i chīm q̄ est via. t mendicabat: q̄ cōtinue orabat deū p̄ sua liberatiōe. Sed trāseūte dño. i. dum dñs pegrinarek in carne: multo magis clamabat: p intensionē vel extensionē sui desiderij. Et in ipo egressu chīi ab hiericho. i. in monte q̄ relīq̄t mortalitatē: t p diuinitatē stetit: recepit p̄mo lumē corporale q̄ntū fuit ex pte chīi. q̄ chīs carcerez illū tenebrosuz cū luce corpali intrauit: vt patet ex scō Tho. in. iij. sen. Scōdo lumē spūale. q̄ pacta passiōe apta est ianua celi: t oēs fuerūt in paradiso p beatificā visionē: q̄uis nō fuerint statim in celo p loscālē ascēsionē. Omnia ista patēt ex s. Tho. in diuersis locis.

Moraliter iste cecus significat pctōres huatū lumine fidei vl gre dei. De hoc sic ait Grego. Qui eterne lucis claritatē nescit: cec⁹ est. Si aūt iā in redēptorē credidit q̄ dixit: ego sum via. t vt lumē piratis recipiat postulat: iuxta viā sedet t mendicat. Illi aūt q̄ Jesum venientē p̄cedūt designāt carnaliū desideriox turbas tumultusq; vicioz. q̄ pus q̄ Jesus ad cor nostr̄ pueniat: cogitatione nostrā dissipant: t in ipa nos nostra ozone pturbant. Ipse ꝯo magis clamabat. q̄ q̄nto grauiori tumultu cogitationū p̄mimur: tanto ozoni insistere ardentius debemus. Hec ille.

Quantū ad tertiū litteraliter sciendū est q̄ chīs oñdit se hoc loco ad miseras ꝓpnas fuisse piū t misericordē. q̄ audit⁹ vocib⁹ cecī: intermissa via t p̄dicatōe vel cōtemplatōe: animū ꝓtit ad ei⁹ ꝓsolationez Dicit g̃ (Stans aūt Jesus) Stare aliq̄n opponit ei q̄ est sedere: vt ꝓpte dicak stare q̄ est rect⁹ sup pedes suos. Aliq̄n ꝯo opponit ei q̄ est moueri. t vtroq; mō stetit chīs: ne cecus hēret cām currendi post se. Et in hoc innuit quō se debeāt hre p̄nicipes t plati q̄n audiūt pauper̄ querulātes miserā̄iam vel iusticiam. (iussit illū adduci ad se) Nō em̄ potuisset hre aditū ad chīm rōne turbe: nisi chīs dedisset viā. Si aūt iste est de q̄ loquit Marc⁹ vt est rōnabile dixerūt ei comites chīi. Anieco⁹ esto: surge: vocat te. Qui ꝓiecto vestimēto in quo sez mēdicabat: exiliēs venit ad eū: vt testatur Marc⁹. in q̄ apparuit magn⁹ salutz ardo⁹: q̄ venit ad chīm cursim cū esset cec⁹ Exilire em̄ est extra salire vel saltare (Et cū appropinq̄r⁹) cec⁹ saluatori (interrogauit illū) saluato⁹ (Quid tibi vis faciā⁹) q̄si diceret. Vis elemosynā: l salutē: Circūl. Dispensatiue interrogat: nō q̄si ignorās: sz vt scirent astantes q̄ nō petebat pecuniā sed diuinā efficaciā. Vel q̄ calūniatores veritatis iudei possent dicere: vt in ceco nato: nō est hic sed filius ei⁹: voluit vt cec⁹ ꝓs

Feria.iii.in capite ieiunii

ostēderet defectū nature: ⁊ tūc cognoscat gr̄e maiestatē. Hec ille. Vel iterrogat vt eū magis accedat ⁊ suspēdat ad desiderīū sanitat̄: ⁊ ꝑseq̄nter grati⁹ habeat ch̄i bñficiū (At ille dixit. dne vt videā) Tūc ch̄s volēs se deū oñdere: curare eū voluit ipa⁊ tiue ⁊ ꝓpria autoritate. Vñ sequit (Et dixit illi Jesus Respice) Sciēdū tñ q̄ licz ch̄s oīa posset: tñ ex ꝓgruitate req̄rebat alīq̄ dispositio in recipientib⁹ eius bñficia Jō sequit (fides tua te saluū fecit) dispositiue. s. ⁊ cōgruēter. Fides em̄ est sic vas q̄ ex fonte diuinitatis haurim⁹ gr̄am ⁊ bñficia. ido q̄nto fuerit maior tāto magis hauric. Cirill⁹. Diffundit gr̄a quā suscipit fides: ⁊ sicut ex alīq̄ fonte hi q̄dez puis vasis modicū aque hauriūt: hi ꝓ maioribus multū: fonte nō distinguēte mēsuras. ⁊ sicut ꝑm fenestras q̄ apiunt magis vel minus splēdor solis infundit: ita ꝑm capacitatē intentōis haurit gr̄a. Hec ille (Et cōfestim vidit) scz clari⁹ q̄z vnq̄ videre potuisset p̄ naturā. Sicut em̄ ars nō ꝓt equari nature i opando: ita neq̄ natura ꝺo. Vñ nunq̄ fuit visus ita clar⁹ sic ille quē de⁹ dedit ꝑm Ebr̄y. ⁊ scīm Tho. (Et seq̄bat illū magnificās deū) Ex q̄ p̄z ꝑm Cirillū q̄ san⁹ erat in corpe ⁊ in spū. Sz hic mouet Ebr̄y. q̄stionē. Quare p̄misit cecū seq̄ se: ñ aūt demoniacū liberatū ⁊ seq̄ volentē: vtz Luc. vij. Et ad ℏ ipe Ebr̄y. ꝺr. Neutq̄ irrōnabile puto. Demoniacū ei mittit p̄conē vt ex sua ꝓsistentia bñfactor ē p̄dicet. Erat em̄ excellēs miraculū: Jurios⁹: videre sane mēt̄ effectū. Cecū ꝺo p̄mittit seq̄ qz hierosolymā ascēdebat: p crucē p̄fecturus altū mysteriū: vt recētē bñfes miraculi mētionē nō existimarēt eū ifirmitate potius q̄ misericōia pati. Hec ille. (Et omnis plebs vt vidit) miraculū tāgliōs⁹ (dedit laudē deo) magnificādo deū ⁊ ch̄m ei⁹

Allegorice ⁊ anagogice p̄z ex dictis

Moraliter ꝺo significat q̄ ꝺ Greg. exp̄mit dicēs. Cū adhuc turbas phātasmatū in ozone patimur: Jesum aliq̄tenus trāseuntē sentim⁹. Cū ꝺo ozoni vehementer insistimus: de⁹ in corde figit: ⁊ lux amissa reparat. Hec ille.

Feria q̄rta in capite ieiunij.

Textus euāge. Mat. vi.

C Vm ieiunatis nolite fieri sic̄ hypocrite tristes. Exterminat em̄ facies suas: vt pareāt hominib⁹ ieiunantes. Amen dico vobis: q̄ receperūt mercedē suā. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū: ⁊ faciē tuā laua: ne videaris hoīb⁹ ieiunās. sp̄i tuo q̄ est in abscōdito. Et pater tu⁹ q̄ videt in abscōdito reddet tibi Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi erugo ⁊ tinea demolit̄: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furant. thesaurizate aūt vobis thesauros in celo vbi neq̄ erugo neq̄ tinea demolit̄: et vbi fures nō effodiūt nec furantur. Vbi ei est thesaurus tuus ibi est ⁊ cor tuū.

Vm ieiunatis ⁊c.

C Matth. vj. Sciēdū est añq̄ ad euāgeliū descēdam⁹ q̄ q̄uis solēnitas. xl. in sequēti dñica inch oet: tñ ecclia addidit q̄ttuor dies p̄cedētes. Cui⁹ rō l̄ralis est vt q̄drageharius nūer⁹ implerē ꝑm aliq̄s. q: a seq̄nti dñica vsq̄ ad pascha sūt solū. xxxvj. dies ieiunabiles: sz additis q̄ttuor resultat numerus q̄dragenari⁹: quē ch̄s suo ieiunio ꝓsecrauit. Sūt ⁊ due rōes mystice q̄re i q̄rta feria ich oet. Prima: qz passio ch̄i ea die fuit ptractata ⁊ cū deliberatōe firmata: q̄uis etiā ista possit eē l̄ralis. Sc̄da insignū q̄ tp̄s ieiunij maxie q̄dragesimale: ē tp̄s pfecte claritatis: illuminās intellectū q̄ ad naturale lumen ⁊ q̄ ad supnaturale. Quarta em̄ feria fact⁹ est sol ⁊ alia luminaria: cū añ mōm illuminasset q̄dā nubecula debiliter quā fecerat deus cū dixit. Fiat lux. Tertia: qz est dies mercurij vulgariter dicta. Mercuri⁹ aūt ꝑm astrologos est planeta regnās i ỹgine: ⁊ q̄ dirit aq̄ ⁊ q̄ sp̄ simul ferē cū sole ⁊ p̄est facūdie. vt ait

ptz Ach.xiij. in signū scz q̄ hoies hoc tpe debēt esse mundi coꝛpe vt ꝓgo. z humidi lachꝛymis. z pseuerātes in bono qō est eē cū sole semp. i. chꝛō. et p̄dicatoꝛes debent esse facundi. Jgit ecclia vt feruētius hoc ieiuniū suscipiam⁹: reducit nos p cineres ad memoriā mortis. z chꝛs in euangelio docet quō ieiunemus ne meritū p̄damus Jgit in p̄senti euāgelio intendit p̄ncipaliter chꝛist⁹ a nobis excludere inanē gloriā qua p̄ditur meritū bonoꝝ opeꝝ: z suadere q̄ ponamus finē in deo ne cōmittam⁹ malā. Et in eo tangunt tria pūcta: q̄ sunt Reꝑhensio: Admonitio: Exhoꝛtatio.

Quantū ad p̄mū chꝛistus reprehēdit hypocritas. Dicit ergo. (Cum ieiunatis nolite fieri sicē hypocrite tristes) Vbi ꝑm Chꝛys. aduertendū est: q̄ aliud est esse tristem. aliud se facere seu ostendere tristem Qui em̄ ieiunat eo ipo q̄ ieiunat est tristꝫ sed nō se facit tristem sed solū q̄ndoq̄ aliquid facit vt tristis videat. Et isto modo dicit chꝛist⁹: nolite fieri tristes. q. isto mō hypocrite se faciebāt tristes. Jdeo subdit tur (Exterminānt ei facies suas) Extermināre sicut Hiero. testat est extra termios ponere. ideo ꝓprie ꝑm eū exterminant exules. large tamen oīe qō extra suos ⁊ suetos terminos ponit exterminat. Qui ergo tristiorem solito se fingit ex figura facici vel ex aliquo fuco: exterminat faciem suā. Et ita hypocrite faciūt (vt pareāt) id est videant (hominib⁹ ieiunantes) Grego. viij. moral. Nihil tāto labore aliud nisi exterminatio humana cogitatur. Hec ille. Chꝛys. sup Matth. Si ergo qui ieiunat z tristem se facit hypocrita est: quāto magis nequio: est q̄ nō ieiunat: sed argumētis q̄busdā in facie sua pingit venalē pallorem quasi ieiunij signū. Hec ille (Amē) id est vere (dico vobis: receperunt mercedem suā) quia scz vt Remigius ait: receperunt id ꝓpter quod ieiunauerunt. Vel est modus loquendi quo significat q̄ apud deum nullā mercedem tales mereantur.

In hac parte sunt duo documēta. Primū: q: ꝑm Augusti. ex hoc apꝑet q̄ inanis gloria non solum in reb⁹ pulcris z gloriosis locum habet: sed in vilib⁹: puta facici squalore z vestium sordibus. Jmo vt dicit in secundis est periculosioꝛ: quia nō potest ita conuinci cum sit sub nomine sanctitatis z humilitatis. Secundum est: cū in nostro bono opere duo sint: scilicet meritum. z gloria. deus vult pro se gloriā tā q̄ p̄ncipalis causa omnis boni: z nobis tradit meritum. Qui ergo vult surripere partem dei: perdit suam: deo seip̄um vindicante.

Quantū ad secundū admonet z docet nos chꝛistus qualiter z q̄ fine debeamus ieiunare: cum dicit (Tu autē) qui non vis ꝑdere ieiunij meritum (cum ieiunas: vnge caput tuum: z faciem tuā laua) Sed contra ꝓmo: quia deferre caput inunctū videtur esse cōtra honestam ꝙuersationem cū sit turpe. Et ꝓterea si ieiunantes semp vngant caput: eque manifestabit eoꝝ ieiunij ꝓ talem vnctionē sicut z ꝑ hypocritarum fictionem. Ad ista duo argumēta respondet Hiero. dicens. q̄ loquit chꝛs iuxta ritum p̄incie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. Hec ille. Et q̄ patz q̄ in iudea seu palestina vbi chꝛistus p̄dicabat: nō est turpe sed honestū z pulcrū inungere caput. z erat leticie signum. Et quia ita erat cōsuetū: nō fuisset ex hoc ieiuniū dep̄hensum. Chꝛys. ꝙo. sup Matheū dicit q̄ ista sunt ꝑ exaggregatiōez dicta: z sensus nō est q̄ ista fiant. sed q̄ quātū possumus ieiunia nostra celemus. Et idē dicit sentētialiter Hiero. Sed arguo ꝙtra solutionē vtriusq̄. quia ex hoc sequitur q̄ bonū sit scandalizare ꝓximuz q̄ credet me nō ieiunare q̄n ieiunare debuissem Ad hec dicendū est q̄ chꝛistus nihil aliud intendit nisi vt inanem gl̄iam fugiamus Jeiunia q̄ sunt de p̄cepto nullus debet celare rōne p̄dicta: ne. s. aliquē scandalizet Etsi insurgat motus inanis gl̄ie: ille non potest tollere meritū: cū homo in tali casu manifestet ieiunij ex p̄ncipali intentione ne scandalizet ꝓximū suū. Sed si dicatur q̄ saltē se exponit ꝑiculo mutādi intētionē: dico q̄ nō ē certū q̄ peccabit mutādo itētionē: est tn̄ certū q̄ peccabit scādalizādo frēm suū. Si ꝙo sint ieiunia votiua imꝑfecti q̄b⁹ ꝑiculū imminet inanis gl̄iandi debēt ea abscōdere ꝓp̄ ꝑiculū inanis gl̄ie z sic loquit chꝛistus z p̄dicti doctoꝛes. ꝑs

Feria.iiii.in capite ieiunii

eti ꝙ possunt ꝛ debēt illa ostendere vt gloificēt in eis de⁹ ꝛ luceāt cordā hoib⁹: vt innuit chr̄s Mat. v. (ne videaris). i. ne sis (hoib⁹ ieiunans) Videri em̄ aliqñ importat incertitudinē cognitionis: vt cum in re dubia dicimus: videt mihi sic. Aliqñ ꝙ existentiā rei ꝛ expressionē veritat⁹: vt cū dic̄ Porphiri⁹. Videt nec̄ species nec̄ genus simpliciter. i. vno mō dici. (Sed patri tuo q̄ est in abscondito). i. patri celestr q̄ ē iuisibilis: ꝛ habitat in corde p fidez x̄m gloHuic aūt patri ieiunat q̄ eius amore ieiunat. vt eadem glo. dicit. Sed quare chr̄s ita solicite monet de modo ieiunādi: Dicitur ꝙ est rōne maximi fruct⁹ q̄ exp̄mit per hos versus

Sanāt gratificāt: ieiunia forma revelāt
Attenuāt̄ docēt: mortē penalia vitant
Quē chr̄o seruāt: domata carne tuent.
Demon subiicit: refouēt ieiunia m̄tos

Vbi nota ꝙ (sanāt). s. mēte ꝛ corpe (gratificāt ieiunia). s. deo ꝛ hoib⁹ (forma). s. sūt ieiunātes ad ꝓuocandū alios ad bonū (revelant). i. sunt causa ꝙ revelent secreta dī. (Attenuāt̄). i. subtilitāt intellectū (docēt). i. ꝓbent facultatem ꝛ gr̄am docēdi legem dei (mortē) scz vitāt (penalia vitant). i. pe⁹nas ꝛ pestes corporis vitare faciūt (Quez chr̄o). i. in seruitio chr̄i (ꝑuāt domata carne: tuent) scz ad patriā (Demō subiicit refouent ieiunia multos). i. paupes. Et hec oia ex scꝑtura colligunt. Et tō subdit (Et pater tu⁹ q̄ videt i abscōdito reddet tibi) mercedē eternā ꝛ alios fruct⁹. In hac se cūda parte euangelij habem⁹ duo pulcra documenta in sensu morali. Primū tāgit Chrys. sup Matt. dicēs. Spūaliter facies anie ꝓscientia intelligit. Sicut em̄ in ꝓspectu hominū gratiosa est facies pulcra: sic in oculis dei speciosa est ꝓscientia mūda. Hāc faciē hypocrite q̄rūt hoies ieiunāt exterminānt: fallere volentes deū ꝛ hoies. nā semper vulnerata est ꝓscientia ei⁹ q̄ peccat. Si ergo abstuleris neḡtiā ab aia tua bñ lauisti faciē tuā ꝛ bñ ieiunas. Hec ille. Scōm ꝙ tangit idem ibidē dicēs. Spūaliter: caput tuū chr̄s est. Sitientē pota: esuriētē ciba: ꝛ sic oleo miscēte caput tuū vnxisti. i. chr̄m q̄ clamat in euāgelio: Q̄d vni ō mi nimis meis fecistis: mihi fecist⁹. Hec ille. Tūc accepta erūt ieiunia ꝓra: q̄ dt Greg. q̄ illud ieiuniuz de⁹ approbat q̄d ad eius oculos man⁹ elemosynar⁹ leuat. Hec ille.

Itē moraliter notandū q̄ in scꝑtura multiplex oleū notat q̄ inungi debet caput. i. mēs nr̄a. Primū est oleū myrtinū. i. nitoris ꝓscie: q̄ iungebāt ꝓgies. vt ꝑtz Hester ij. Scōm est oleū cōpassionis ꝛ miscēte: q̄ debēt inūgi plati. Chrys. Esuriētē ciba et sitientē pota ꝛc. Tertiū est oleū spūalis leticie: q̄ inungūt reges. i. ꝓtēplatiui. Exo. xxix. Sanctificab vasa tabnaculi oleo. Facies etiā. i. ꝓscientia lauāda ē. Primo lotione ꝓtritiōis Hiere. iij. Laua a malicia cor tuū hierl̄m vt salua fias. Scōo lotiōe cōfessionis Esaie. j. Lauamini mūdi estote. Tertō lotiōe tolerātie tribulatiōis. Apo. vij. Lauer̄t stolas suas: ꝛ dealbauer̄t eas in sanguine agni. Vñ de⁹ dt aīab⁹ bonis illud Genē xvij. Afferā pauxillū aq̄ ꝛ lauētur pedes vestri. i. affectus vestri a sordibus terrenoꝝ.

Quātū ad tertiū chr̄s hortat nos vt finē nr̄m ponam⁹ in creatore ꝛ nō i creatura ꝑcipue i diuitijs dicēs (Nolite thesaurizare vob thesauros i terra) Vbi ē aduertēdū q̄ thesaur⁹ dr theca. i. repositoriū auri. ꝛ thesaurizare ē aurꝝ reponere seu congregare. qō fit seu fieri dz vt hō possit hre suf ficiētia ad necessitatē ꝛ decentiā sui ꝛ suoꝝ Qui g̃ congregat diuitias ex auaricia ꝛ amore diuitiarum in se: indebite ꝛ iniuste thesaurizat: q̄ impedit finis ꝓpter quē fit thesaurizatio: cū ex hoc reddat hō insufficientissimus. Qui em̄ sic cōgregat diuitias fi auder eis vti: sed iuxta illas moritur fame Vñ dicit Hiero. ad Pau. Antiq̄ dictū ē Auaro deest tā q̄ habz q̄ ñ hz. Hec ille. Hoc g̃ est q̄ ꝓhibuit h̄ chr̄s: q̄ illicitū est. ꝛ q̄ instabile ꝛ periculosū ē. Vñ subdit (vbi erugo ꝛ tinea demolitur: ꝛ vbi fures effodiunt ꝛ furant) Rab. Tria ponit ꝑm tres diuersitates diuitiarū. Heralia erugines: vestes tinee demoliunt. Sūt autem alia q̄ nec̄ eruginē nec̄ tineā timēt: sicut lapides ꝑciosi. ꝛ ideo ponit generale detrimentū. s. fures q̄ oēs diuitias rapere possunt. Hec ille (Thesaurizate aūt vob thesauros in celo) non in celo corporeo ꝙz Aug. q̄ oē corp⁹ ꝓtēnendū est: ꝙz in spūa-

li firmamēto qō nō trāsibit sicut corpale. Est aūt spūale celū ipe deꝰ: in q̄ oēm spez collocare debemꝰ (Ubi neqz tinea demolit nec fures effodiūt: nec furāt) Sz qz poſſet aliqs dicere: q ñ ois thesaurꝰ dissipat erugine vl tinea, iō subiūgit (Ubi est thesaurꝰ tuꝰ: ibi est z cor tuū) Hiero. i hom. Alesi dicat. Etsi nihil pōz eueniat: ñ parua sustinebō iacturā iferioribꝰ affixꝰ, z eorū fuus factꝰ a celestibꝰ cadēs z nihil excelsorū cogitare potēs. Hec ille. Jn hac pte sunt multa documēta. Primū ſ talit quod Chꝝ. tāgit sup Mat. dicēs. Quid ḡ melius ē sup terrā reponere vbi incertꝰ ē conseruatiōis euētꝰ: aut i celo vbi certa custodia: Que āt stulticia ē illic relinq̄re vñ exiturus es: z illuc non p̄mittere q̄ iturꝰ es: Illic ḡ subam tuā colloca vbi p̄ſiaz habes Hec ille. Aliud mozalit qō Rabanꝰ tangit di. Erugo significat superbiā: q̄ vacuoz p̄tutū offuscat. Tinea q̄ vestes tarent rodit iuidia ē q̄ bonū studiū lacerat: z cōpactionē vnitatꝭ dissipat. Fures sūt hereticī z demōes q̄ sp ad ō sūt itēti vt spūales viri spolient. Hec ille. Aliud est documētum vt vnuſq̄sqz ponat cor suum i celo: qō ad lram chꝫs monet i dicto suo dicēs. thesaurizate zc. z eccl'ia idē significat mozalit facto suo dū cineres imponit d. Memēto qz cinis es, ſ. p̄ncipalr. Nā cū deꝰ hoiez fecerit ex q̄ttuoz elemētꝭ: mlt̄ū posuit de luto terre: z paꝝ ō alīs elemētꝭ. vt docz ipa grossities z grauitas corpis nr̄i. Paꝝ igit in hoie posuit de igne: vt paꝝ hꝫet ō igne ꝯcupiscētie z auaricie z iracundie. z tñ alīq̄ ita sūt iflati q̄ vident de aere creati. Parū etiā de aq̄: vt paꝝ hꝫet de incōstātia circa bōa opa. tñ aliq̄ vident ō aq̄ facti: qz nimia leuitate sunt agitati. mlt̄ū aūt posuit de terra: vt mlt̄ū hꝫet de būlitate que est via ascēdēdi in celū. qz hō est vt aq̄ q̄ non ascēdit nisi q̄ntū descēdit: z tñ pauci videt de terra facti. qz multi semp volūt ee sublimes z eleuati. Dicit etiā z i cinerē reuerteris: vt discas nō amare qō diu tecū hꝫe non valebis: Amen.

Feria quinta post dominicā Quinq̄gesime.

Textus euang. Mat. ca. viij

Ym introisset Jesus capharnauz: accessit ad euz cēturio: rogās euz z dicēs. Dñe puer meus iacet in domo paralyticꝰ z male torquet. Et ait illi iesus Ego veniō z curabo eū. Et rñdens centurio ait. Dñe nō sum dignꝰ vt intres sub tectuz meū sed tm̄ dic v̄bo et sanabit puer meꝰ. Nā et ego sū hō sub ptāte cōstitutꝰ habēs sub me milites et dico huic vade: z vadit. z alio veni: et venit. et seruo meo: Fac hoc: z facit. Audiens aūt Jesus miratus est: et seq̄ntib⁹ se dixit. Amen dico vobis: nō inueni tā tam fidē in isr̄l. Dico aūt vobis q̄ multi ab oriente et occidente venient et recūbent cū Abraam: Jsaac z iacob in regno celorum Filij aūt regni eycient in tenebras exteriores: ibi erit fletus z stridoz dentiū Et dixit iesus cēturioni Vade: z sicut credidisti fiat tibi. Et sanatꝰ est puer in illa hora.

Am introisset iesus capharnaū zc. Matthei. v. q̄. Vide expositionē huius euangelij dñica .ij. post octa. Epiphanie.

Feria sexta post dñicā Quinquagesime.

Textꝰ euang. Matth. v.

Vdistis qz dictū ē antiquis. Diliges proximū tuuz: z odio habebis inimicū tuū. Ego aūt dico vobis. Diligite inimicos vestros: bñfacite his q̄ oderūt vos z orate p̄ persequentibꝰ z

calumniantiby vos: vt sitis filij patris vestri q̄ in celis est: q̄ solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Si em̄ diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mercedem habebitis? Nōne ⁊ publicani hoc faciunt? Et si saluaueritis fratres vestros tm̄: q̄d amplius facietis. Nōne ⁊ ethnici hoc faciunt? Estote g̃ vos perfecti sicut ⁊ pater vester celestis perfectus est. Attēdite ne iusticiā vestrā faciatis coꝝ hominiby vt videami ni ab eis: alioq̄n mercedem nō habebitis apud patrē vestrū q̄ ī celis est. Cū ergo facis elemosynam: noli tuba canere ante te sicut hypocrite faciunt in synagogis ⁊ in vicis vt honorificentur ab hominiby. Amē dico vobis receperūt mercedē suā. Te aūt faciente elemosynā: nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: vt sit elemosyna tua in abscondito. ⁊ pater tuus q̄ videt in abscōdito reddet tibi. Et cum oratis nō eritis sicut hypocrite q̄ amāt in synagogis ⁊ in angulis plateaꝝ stantes orare: vt videant ab hoīby. Amen dico vobis receperūt mercedē suā. Tu aūt cū oraueris intra in cubiculū tuū: ⁊ clauso ostio tuo ora patrē tuū in abscōdito. Et pat tuus qui videt in abscondito reddet tibi.

Audistis q̄ dictuꝫ est antiq̄s ⁊c. Mat. v. In p̄senti euangelio tanguntr tria pūcta q̄ sunt: Dilectio. Dilatio: Depcatio.

a

Quantū ad p̄mū ehīs tradit modū dilectiōis p̄rimi. Vbi aduertēdū est q̄ ehūs voluit docere discipulos: q̄ nisi eēnt iustiores scribis ⁊ phariseis nō saluarent.

Dicit g̃ (Audistis) a p̄dictoribꝫ ⁊ lectoribꝫ legis (q̄ dictū est) a deo Leuit. ix. (antiq̄s) quibꝫ data est lex (Diliges p̄imum tuū) Primo rōe p̄ceptiōis. Scōo rōne cōformitatis: sic̄ ouis ouē diligit. Tertio ratiōe diuine dilectiōis: sicut amasia amat amicos amici. Quarto rōe mutue necessitatis: sicut mēbrū fouet mēbr̄ (⁊ odio habebis inimicū tuū) Sed cōtra. Videt q̄ male dīs mādauerit inimicū odiēdū quē ipe diligit. Primo q̄ inimic⁹ est p̄xim⁹ q̄ diu est in via: vt declarat dīca. xiij. post festū trini. Proxim⁹ aūt est diligēdus. ō vidēt eē ꝯtradictio q̄ diligat p̄xim⁹ ⁊ odiatur inimic⁹. Scōo: q̄ rō q̄ debem⁹ diligere p̄imū ex charitate p̄m sctōs est: q̄ cōicat nobiscū i felicitate supnaturali actu vt potētiꝰ. Iste aūt rō iueniꝫ inimicꝫ nr̄is q̄diu sc̄ in via: q̄ saluari p̄nt. Sz g̃ amādi sicut ⁊ p̄imi pctōres. Ad p̄mū dico q̄ō in Leuitico dr: diliges amicū tuū ⁊ ehūs p amico posuit p̄imū. q̄ iudei nō credebant oēs inimicos esse p̄imos. Nō g̃ inimicus est p̄xim⁹ isto mō sz amicus. Ad secūdū dr sctūs Tho. iij. sniaꝝ dr. xxx. ⁊ glosa: q̄ nūq̄ inuenīt in sc̄ptura q̄ de⁹ dixerit inimicū esse odiendū: sed scribis visuꝫ est ꝫ addendū p̄m glo. q̄ō nō sic est intelligendū: q̄si ꝫ addiderint p̄bis dei p modū textus: cū exp̄sse nō dicat Moyses Deut. nūq̄ p̄bis sc̄pture nihil addak, sz addebāt p modū glo. a ꝯtrario sensu arguēdo. Ideo nō dixit saluator dictū est: sz audistiꝫ q̄ dictū est antiq̄s. cū q̄ stat q̄ i ꝑte nihil ralle fuerit dictū. Sed supposito q̄ ita sit dictū: dr p̄m Aug. de ser. do. in mōte q̄ ꝫ nō fuit dictū impando iustis sz p̄mittēdo infirmis. Vel dicit p̄m eundē ꝯtra Faustū q̄ ꝫ intelligit de inimico inq̄ntū inimicus seu pctōr est. Sz q̄ iudei ꝫ male itelligētes odiebāt naturā nō pctm̄. ō vt ait dīs mandat diligi inimicos. s. inq̄ntū ad naturā: nō q̄ntū ad pctm̄. Ideo subdit (Ego aūt dico vobis: diligite inimicos vestros) q̄ntum ad naturā: nō q̄ntum ad culpā p̄m Augu. q̄ inquantū pctōres non cōmunicāt in beatitudie p̄m sctm̄ Tho. sz ei repugnāt. Diligite inquā inimicos p̄mo p̄pter

pfectiõis ꝓsummationẽ. Nã sicut amare ꝓpter amorẽ reciprocũ est naturale: z ꝓpt oolectamentũ mutue familiaritatz est vanũ: z ꝓpter peccati ꝓsensum est malignũ z ꝓpter bñficiũ est mercẽnariũ. z ꝓpt carnis delectationẽ est libidinosum: z ꝓpt deum z vex bonũ amici est ꝓtuosum. ita diligere inimicũ est summe pfectiõis. Aug. Brũs q̃ amat te z amicũ in te: z inimicuz ꝓpter te: ceteris paribꝫ. tñ semp melior est dilectio amici: sicut etiã pius est odium amici q̃ inimici. Est aũt notandũ ex doctrina eiusdez. ij. q. xxv. q̃ de necessitate charitatis est q̃ diligank inimici: nõ inq̃ntũ inimici: q: hoc esset diligere malum: sed q̃ntum ad naturã: nõ in particulari: vt ad eos moueamur motu dilectõis. q: nec iustũ quẽlibet sic diligere est necesse: nisi fm ꝓparationẽ animi. i. si esset necesse: iz solũ in vniuersali. q: s. a generali dilectõe q̃ diligimus vniuersaliter hoies ipi nõ sũt excludẽdi nisi essent in termino. i. dãnati. Et eodẽ mõ vt ôt nõ tenemur signa dilectionis eis in ꝑticulari oñdere: iz solũ in generali ita scz q̃ sic̃s faciat bñficiũ cõitati aut ꝓ illa oret nõ excipiank inimici. Signa em dilectõis sũt dilectõi ꝓportionata: iõ eodẽ mõ necesse est talia exhibere q̃ necesse est amare. Sic̃s tñ a generali dilectõe vl' dilectiõis signo excipet inimicum peccaret mortaliter. z sic oportet itelligere qõ sequit (Bñfacite his q̃ oderũt vos z orate p. q̃ scq̃ntibꝫ z calũniãtibꝫ vos) vt. s. calũniatores a gñali dilectiõe z oõne nõ excludãt.

Est aũt rursus sciẽdũ q̃ diligere est velle bonũ. Cũ g̃ ôr q̃ diligere inimicos i generali est necessariũ itelligit q̃ntũ ad hoc vt eis velimus bonũ gũe z gre. nõ aũt est necessariũ q̃ eos velimus habere alia bona nisi in q̃dã generalitate fm q̃ esset expediens saluti eoꝝ. Et eodẽ mõ tenemur eis bñfacere z ꝓ eis rogare. Sed contra ista arguit. Primo: qz istud ꝓceptũ repugnat hũane nature: z ꝓsq̃nter est impossibile. Ad hoc dicit Hiero. Sciendũ est ch̃m nõ impossibilia ꝓcepisse: iz ꝑfecta: q̃ fecit Dauid in Saul z Absalon. Stephanus q̃z martyr ꝓ lapidãtibꝫ deꝑcat⁹ est. z Paulus anathema cupit esse ꝓ ꝑsecutoribꝫ suis. Hec ille. Scõo q̃ꝓbe inueniunk sepe maledixisse siue impcatos fuisse mala cõtra inimicos: g̃ nõ tenemur eos diligere Ad hoc dicit Aug. q̃ talia dixerũt ꝓdicẽdo nõ ex̃tãdo. Vel vt ôt sctus Tho. ij. ij. q. lxxvij. ad. ij. fecerũt ex ꝓfoꝛmitate siue volũtatis ad diuinã: quã videbãt talia mala velle ex sua iusticia. vl' ad coꝛrectionẽ pcõꝝ: vl' vt destruak regnũ diaboli. Vel etiã ꝓt dici h̃ esse ꝓpter bonũ bonoꝝ: q̃ ꝓsperank dũ mali oppimunk. Tertio arguit: qz dicit. j. Ioã. v. q̃ ꝓ peccãte ad mortẽ non est oꝛandũ. Ad hoc dicit brũs Tho. vbi supꝛ. q̃ peccãtes ad mortẽ sunt ꝓsciti in q̃b⁹ effectũ nõ habet nostra oꝛo vel coꝛrectio. Iõ si de aliq̃ ꝓstaret q̃ ad mortẽ peccaret: nõ esset ꝓ illo oꝛandũ: sed h̃ non ꝓstat q̃diu viuit (vt sitis filij patris vestri q̃ i celis est) Filij in quã nõ ꝓ natura sed ꝓ adoptionẽ z gr̃am fm Hiero. z Aug. (qui solẽ suũ) id est quẽ ipe fecit: fm Augu. (facit oꝛiri sup bonos z malos. z pluit sup iustos z iniustos) sic q̃ cõe bñficiũ nõ subtrahit inimicis suis. Ad intellectũ vo seq̃ntiũ sciendũ est ex doctrina sci Tho. ij. ij. q. xxvij. z. iij. di. xxx. q̃ ceteris paribꝫ multo melius est diligere amicũ ex charitate q̃ inimicũ vñ z maius malũ esset odisse amicũ q̃ inimicũ. Sic̃s tamẽ amaret amicũ nõ ꝓpter deũ: sed solũ ex hoc q̃ amicus est. ista dilectio nõ haberet mercedẽ supnaturalem. Signũ aũt q̃ amek amicus ex eo q̃ amicus z nõ ex charitate est q̃ amak amicus tm̃ z nõ inimicus. Nã charitas facit vtrũq̃ diligere. Dicit g̃ (Si em diligitz eos qui vos diligũt) scz rone ꝓdicte dilectiõis z nõ ꝓpter deum vel ꝓpter cõicationez in eterna felicitate (quã mercedẽ habebitz) q̃si dicat: nullã. alio q̃n etiã pcõꝝes in celo haberẽt mercedẽ. Vñ sequit (Nõne z publicani) id est fm Raba. q̃ publica vectigalia exigũt. vel q̃ publica negocia seculi vel lucra sectank (hoc faciunt) z tamẽ cõiter sunt homines peccatores (Et si saluta ueritis fratres vestros tm̃: q̃d amplius facietis) q̃ scz facient infideles: quasi dicat: nihil. Et intellige quãdo salutantur fratres solum: quia sunt fratres. Est aũt salutatio ista fm glo. q̃dã species oꝛatiõis. Et videk velle glo. q̃ sit impꝛecatio salutis (Nonne z ethnici hoc faciũt:) Ethnici

Feria. VI. in capite ieiunii

aūt fm Rabanū sunt gētiles seu infideles Ethnos em̄ grece latine gēs dr (Estote g̃ vos pfecti) in charitate z amore z oi sctitate (sic z pater vester celestis pfect⁹ est) scz p imitationē: nō aūt p eq̃litatē vel ꝓtiā si militudinē. Cū em̄ ly sicut importet silitudinē: silia dicunt ꝓprissime q̃ i vna pfectione vniuoce z eq̃liter conueniūt. vt duo eq̃lit alba. ꝓprie so q̃ conueniūt vniuoce q̃dē i alia q̃ pfectione sed non eq̃liter: vt duo alba: sz ineq̃liter. Large so q̃ necq̃ eq̃lit necq̃ vniuoce conueniūt: vt deus z creatura. Nihil ei qō est in deo est in creatura vniuoce seu fz eandē rationē: vel ecōtrario. Vñ sapiētia diuina est suba. sapiētia aūt creature ē accidēs. In hac parte est h̄ documentū q̃ p amorez assimilamur deo z efficimur ei⁹ filij: z p maiorē magz. Quilibz g̃ dz conari ad summū in amore ꝺnrū pōt diligēdo nō solū amicos sed etiā inimicos orādo p eis etiā particulariter. Aug. Hoc aūt ie sus z docuit z fecit dicens: Pat ignosce illis. Sed pfectoꝝ sunt ista filioꝝ dī: q̃ q̃dē se debet ois fidelis extēdere z būanū animū ad hunc effectū orādo deum secūdz lucrādo pducere. Hec ille. Sciendū ē etiā q̃ sicut naturalis calor aliquādo ē nimis paruus: vt in puero. aliquādo nimis defectiuus: vt in sene. aliquādo nimis inordinatus: vt in febricitante. aliqñ aūt est magnus z pfectus z ordinatus: vt in viro bñ cōplexionato. Similiter etiā amor dei aliquādo est paru⁹: vt cū amat solū vt amic⁹ Aliq̃ndo defectiuus: vt cum imperfecte diligitur deus. aliquādo inordinat⁹: vt duz q̃s inordinate amat se. Isti dñs in hac parte inducit nos ad amorē latū z magnuz: q̃ se extendit etiā ad inimicū z ad amorē pfectū exemplo dei. Nā chr̃s dilexit nos pfecte. i. plus q̃ sua. s. domū. z plus q̃ suos. i. angelos: quos dimisit z nobiscū parentelam contraxit. z plus q̃ se: q: se morti tradidit p nobis. Vñ ipse dicit Hierem xij. Reliqui domū meā: quo ad primū. dimisi hereditatem meā: quo ad secundum. q: angeli sunt regnum suuz. dedi dilectā aiam meā in man⁹ inimicoꝝ ei⁹: q̃ ad tertiū Qui igit pfecte diligere vult deuz: diligat pl⁹ q̃ sua z suos z seipm.

Quantū ad scōm chr̃s nos ad op̃ ami sericordie hortat. sed primo monet ad cauēdum ab inani gloria que maxime talib⁹ insidiatur. Chrys. super Mat. Vbi res agit gloriosa: ibi facilius inuenit locuz gloriationis occasio: que magis vexat suos dei q̃ diaboli. Hec ille. Dicit ergo. (Attendite). i. diligenter cauete. q: sicut dr Chrysostom⁹. (nutribilis est serpens et latenter ingredit (ne iusticiaz vestram) id ē opa de se bona. Justicia em̄ legalis pō omnivirtute sumitur: nō aūt iusticia specialis (faciatis coram hoib⁹) Sed ꝓtra. q: Matt. v. dicitur. Sic luceat lux vestra coraz hominib⁹ vt videāt opera vestra bona: z glorificent patrē vestrum qui in celis est. Ad hoc dicit dupliciter. Primo q: ibi chr̃s⁹ loquit prelatis qui sunt in statu perfectionis. quibus nō ita de facili imminet periculū inanis glorie. hic aūt loquit imperfectis de q⁹b⁹ secus est. z quib⁹ fm Gre. in mora. hic consulit vt sua occyltēt bona opera que. s. non sunt de necessitate p̃cepti Scōo dr fm Chrys. Greg. z Augz. q: hic phibent solum fieri bona opa ad laudem humanā. non aūt phibent fieri coram hominib⁹ ad laudem dei. Jō fm eosdez additur (vt videamini ab eis) Qui em̄ operatur publice ꝓter deum operat solum coram deo: quem solum habet p̃ oculis fm Chrys. z Greg. nec talis operat vt ipe videatur: sed vt opus suum videat fm Augustinū. (Alioꝝ mercedē non habebitis apud p̃em vr̃m q̃ in celis est) Chrys. sup Matt. Quid a deo recipies qui nihil desisti. Nam qō ꝓter deum fit deo datur z a deo recipit. qō aūt ꝓter homines fit in ventos effundit. Hec ille (Cum g̃ facz elemosynam) que est opus glorioſissimū. Nā vt ait Amb. omnis summa disciplie christiane in pietate est. Hec ille (noli tuba canere añ te) Per tubā aūt fm Chrys. super Mat. et Aug⁹ de ser. do. in mon. intelligitur ois act⁹ vel fmo p quē opis iactantiaz demonstram⁹ z gliam q̃rimus. Vñ litelligit tuba materialē q̃ iudei vtebāt loco campane. z cū ipa hypocrite ad ostētationē vocabāt paupes ad elemosynā. Vñ subdit: (sicut hypocrite faciunt) Sicut autē dicit Isid. nomē hypocrite tractū est ab his q̃ in spectaculis repsentant alienas psonas:

z fingat se esse aliqs et non sunt. Vñ ꝑm Ysiō. hypocrita grece: latine dr simulator Et dr ꝑm aliquos ab hypos quod est sub z chrysis quod est aur: qr sub auro apparente sanctitatz latent iniqtates hypocrite. Vñ dr ꝓ alios hypocrita q̄si hypercrita: ab hyp qd est sup z chrysis aur: q̄si super vel eximi deaurat. Sz ꝑm s. Tho. ij. ij. q. iij. arti ij. argumento in ꝯpositum ipocrita ꝑm Ysiō. debet scribi sine h, et dr ab ipo qd est falsum z crisis sine h qd est iudiciū. qr de se falsum iudicium facit dū se oñdit bonū z est malus. Vñ ꝑm Aug. de ser. do. i mon. q̄cūq; fingit se esse qd nō ē: hypocrita ē. Qui tñ sub habitu sanctitatis iniqui ē: non est hypocrita ꝓ s. Tho. nisi illū assumeret ad significandū suā sanctitatē. qr ille habitus nō significat sanctitatē ꝓsone sue sed sui stat. (Amē dico vobis: receperūt mercedē suā) Hiero. Nō dr mercedē sed suā. Laudati em sunt ab hoibus quor causa exercuere ꝓtutes. Hec ille (Te aūt faciente elemosynā: nesciat sinistra tua qd faciat dextra tua) Iste est modus loqndi qñ aliqd fit secrete. Chrys. in Home. Acsi dicat. Si possibile est teipm ignorare: z ipas manus tuas latere possibile esset: studiosus est tibi. Hec ille (vt sit elemosyna tua in abscōdito). i. ꝓpter deum facta Est aūt notandum q elemosyna sicut debz esse occulta ne pdat meritū: ita vt sit grata deo debz hz condiciones istz versib⁹ ꝓtentas. Cōpatiēs: dulcz: letus: da ꝓpria: quātū. Discret⁹ dandi: rectus: z esto cit⁹. Nota (Cōpatiēs). s. debet esse cordantis. (dulcz). s. sit ei⁹ sermo (let⁹). s. sit mul⁹ ei⁹. (da ꝓpria). s. ñ aliena (q̄ntū). s. patrk tua facultas (discret⁹ dandi). s. sis: vt videas cui des, iuxta illud Eccl. xij. Si bñ feceris video cui (rectus). s. sis in intentiōe (z esto citus). s. vt velociter tribuas. Et hec oēs colligunt ex scriptura. Elemosyna autem sic facta: vt etiam ex scriptura colligit: habet effectus ꝓtentos his versib⁹

Mitigat ardorē carnis: petā remittit.
Virus serpentis ꝓfugat: supplicia mortz.
Tribuit oē bonū q̄druplex: largita reſuat
Ad se ꝑsa vocat multos: elemosyna tutat
Nota (Mitigat ardorē carnis). s. fomitez cōcupiscentie (petā remittit: virus serpēz ꝓfugat) s. dando tentationū victoriā (supplicia mortz). s. eterne: sub audi ꝓfugat (tribuit oē bonū q̄druplex). s. fortune: corporis: gr̄ie: z glorie (largita reseruat). s. ꝑseruādo oē bonū etiā tpale si expedit: qr benerak dño q̄ miserek pauꝑi Prouerb. xix. (Ad se versa vocat multos). s. multiplicando intercessores (elemosyna tutat) scz dando fiduciā eterne salutz (Et de istis oib⁹ subditur (Et pater tuus). i. deus q̄ est pater chr̄i ꝑ naturā: z oim hominū ꝑ creationē: z iustorū per adoptionem seu gr̄am (qui videt in abscondito). i. qui solus nouit intentionez cordis (reddet tibi) Sicut aūt dicit Aug. multa exemplaria latina habent (reddet tibi palam) Chrys. Impossibile est vt op⁹ bonū hois in abscōdito dimittat deus: sed i hoc secto manifestatz in alio glorificat: qr gloria dei est, sicut z diabolus manifestat malū in q̄ malicie eius virus oñdit. Propte tñ publicat deus oē bonū in seculo illo: cuius bona non sunt cōia bonis et malis. Hec ille. In hac ꝓte hoc habem⁹ documentū q̄ inanis gl̄ia fūme cauēda est: qr est vitium periculosissimū. Aug. d sentētijs prosperi. Quas vires nocēdi habeat humane glorie amor: nō sentit nisi q̄ ei bellū indixerit. qr etsi cuiq; facile est laudē nō capere dū negak: difficile tñ est ei non delectari cū qd delectat offerk. Hec ille.

Quantū ad tertiū chr̄s ꝓsupponens q̄ assidui sim⁹ in ozone: admonet ne oratōis nostre effectū pdamus: cū ipsa sit fūme necessaria. Est ꝑm ꝑm Chrys. q̄si q̄ddā spirituale tributū qd aia offert deo de viscerib⁹ suis. Quanto g̃ gloriosior ē: tanto cautius est seruāda: ne ꝓpter hoies facta vilescat. Hec ille. Ad intelligētiā aūt eorū q̄ sequunk. Sciendū est q̄ duplex est oratio Quedā. s. cōis z publica: q̄ per ministros dicit ꝓ toto populo. Et de ista nō est h̄ modum ita debeat fieri vt popul⁹ possit se cōformare orando cum ministrz oratib⁹. Alia est ꝓuata Et hec debet fieri in secreto ꝓpter multa. Primo ꝑm Cyprian. d oratione dñica q̄ hoc ꝓuenit fideiq̄ dei etiā in locis abditis ꝓtem credim⁹. Scdo ꝑm alios: q̄a facilius elevak mēs in deū. Tertio ne ꝓpter inanē gl̄iam meritū pdamus. Et hoc est qd dicit saluator (Et cum oratz) scz ꝓuate

(non erit; sicut hypocrite q̄ amant i synagogis). i. in cōgregationib⁹. Nā synagoga grece: congregatio dr latine. vl' in synagogis. i. in loc; in q̄b⁹ conuenie bat p̄lus ad audiendū verbū dei. vel alia rōne: a syn. qđ ē con. t goge popul⁹ (t in angulis) vt videā tur nolle videri (plateaꝝ). i. atrioꝝ q̄ erāt circa templū. de quib⁹ habes in seq̄nti dominica. Vl' anguli isti sunt p̄m glo. vbi vise intersecātes spaciū quadrū faciunt (stātes). s. super pedes recti t eleuati vt melius videri possint: cui⁹ etiā dicak esse mos iudeoꝝ orare stando (orare) t hoc (vt videātur ab hominib⁹. Amen dico vobis: receperunt mercedē suā) quaz quesierūt. i. hominū laudē. Vel ē modus loq̄ndi quo significak q̄ nullā mercedē sunt habituri Et h̄ videk melius. qz non semp tales recipiunt laudē humanā: sed interdū vituꝑium: cui⁹ dici possit q̄ suā mercedē. i. laudē hūana ab eis intentā receperūt in facto vl' i opinione vel in intentione seu spe (Tu aūt cū orauerz; intra in cubiculū tuū). i. locuz secretū p̄m Cypria. (t clauso ostio) non solū materiali: sed etiā typico. i. ore. Siēter eīn orandū est ꝓpter tria p̄m Cypria. vbi s̄ Primo qz deus nō voce sed ꝓscietia pulsatur. Scōo qz petitionē tuā nō oportet aliquē scire: nisi te t deū. Tertio ne sociū p̄ pdias. Quarto ex colla. patrū: ne petitōes tue innotescant diabolo. Aliq̄n tamē etiā priuate laudabilr q̄s p̄rumpit in vocē: p̄m s. Tho. ij. ij. q. lxxxiij. Primo ad excitādū affectuz. Scōo vt seruiam⁹ deo de oiq̄ habem⁹ etiā de corpe. Tertio ex redūdātia supioz; in iferiorē partē (ora patrē tuū in abscondito) Iz aūt de⁹ oia sciat: tamen ei loq̄mur Primo vt ꝓficeamur q̄ scimus nos ab eo habere quod ab eo petim⁹: qđ ꝓficeri est deo valde charū. quia est ꝓficeri eum esse oim datorē. Secundo vt mēs nostra excitek. Tertio vt excitek deuotio astātiuz aliq̄n. Quarto vt anim⁹ circa sancta verba occupatus retrahak a cogitatiōib⁹ vanis. In his aūt verbis p̄m Hiero. chris nihil aliud intendit nisi vt inanem gloriā declinemus Vñ per hoc non excludik q̄n debeamus orare in ecclesijs: imo bonū est: iuxta illud Pś. In ecclesijs benedicite dominū. t hoc quia ceteriz paribus oratiōes ibi facilius exaudiunk. Primo qz ad hoc ē sacratus t deputatus locus. Secūdo q̄a ibi sūt reliquie sancto⁹. Tertio quia ecclesie sunt intitulate ad honorē alicui⁹ sancti qui ad impetrandū suffragak. Quarto q̄a ibi est corpus chr̄i: saltē tpe misse. Quinto quia angeli talia loca freq̄ntāt. Sexto qz demones qui oratiōnē appetunt impedire non ita audent sacriz locz interesse. Septimo qz ibi sunt imagines cōferētes ad mētis eleuatiōnē. Vide de his si placet Joānem Hider. iij. ꝑcep. ca. xiij. Debet ergo q̄ libet habere secretū locū in desiderio: t vti ecclesia p necessitate: ita scz q̄ si in cubiculo suo haberet omnia que habz in ecclesia non vellet stare in ecclesia ad orandū: maxime si sit imꝑfectus. Unde Chrys. super Mat. ait: Puto q̄ nō ad locū hoc referat dom⁹: sed ad ꝓpositū orantis. In cōuētu eīn fidelium orare cōmendabile est: sicut dictum est: In ecclesijs benedicite dominū. Hec ille. Est aūt notandū q̄ ora si debeat esse deo accepta: debet hr̄e multas conditiones que colligunk ex scriptura: t his p̄sib⁹ ꝓtinent

Compunct⁹: purus: mitis: rectus q̄z: q̄et⁹
Orans deuotus terminet omnis homo
Nota (Cōpunctus) scz sit orans: vt oratio sit lachrymosa (purus) scz per mundiciam conscientie (mitis) scz per cordis humilitatem (rectus q̄z) scz per cordis simplicitatez (quietus) scz per secretum (orans deuot⁹ terminet) scz ducendo ad terminū per ꝑseuerantiam (omnis homo) Multi aūt sūt eius effectus si bene fiat: ex scptura collecti: qui his⁹ versib⁹ continenk: scz

Tranquillus: grat⁹: fit noscēs: corpe san⁹
Uenia vita dak: solans opprobria tollit.
Uitak casus: torpor q̄z reatus.

Conseruat pacem: dat formā: linit t traz.
Auget rem mūdi feruens oratio iusti.

Nota (Tranq̄llus) scz efficitur i mēte orator (gratus) scz deo impetrādo ab eo gratiam (fit noscens) scz impetrādo sapientiā (corpe sanus) scz sanitatē corpalē impetrādo (venia) scz culparum (vita datur) scz lōgior (solans) scz consolando (opprobria tollit) scz dando dona: vt patet de Anna To bie. iij.) Uitatur casus) scz in peccatū (torpor q̄z) scilz excitando ad bonum (reatus)

scz tollendo ꝛ abolēdo penam debitā cul/pis (conseruat pacem: dat formā) scz agen di ꝛ viuendi (finit ꝛ fram. Auget rē mun/di) scz temporalia obtinendo (feruens ora tio iusti) Sed his oib⁹ addi potest q̄ ora/tio est fons omniū liquoꝝ ꝛ arbor omniꝫ fructuū ꝓductiua. quia ipsa est mediū ad obtinendū oia bona. Et dīstis oib⁹ sub/dit: (Et p̄ter tuus q̄ videt in abscondito reddet tibi) In hac parte hoc habem⁹ do cumentū, q̄ stante ordinatōe dei: quilibꝫ potest facere q̄ de⁹ ei aliq̄ modo sit debi/tor. Ꝫ em̄ absolute de⁹ nilli sit debitor: tm̄ ex suppositiōe secus est: sicut rex debet mi liti equū eo ipso q̄ militē eū fecit: q̄uis pro prie tunc rex dicat debitor sibi poti⁹ q̄ mi liti. Et hoc dicit sanct⁹ Tho. ij. dist. xxvij. Et ꝫ p̄ma pte. q. xxj. videat opposituꝫ di/cere: tm̄ non dicit. Chrys. in homel. Nō ait dicit: grat⁹ dabit. sed: reddet tibi Debito⁹ rē em̄ seipsum tibi constituit. Hec ille. Est ꝛ aliud documentū in hac parte ꝛ in pōti. quia christus retrahit nos ab amore inor dinato: dum docet nos cauere gloriā ꝓpri am. Nam inordinate se diligit qui ea q̄ fa cit in se reflectit: ꝛ inde gloriā querit. Sz tamen sciendū q̄ ſm aliq̄s si bonum opus incipiat ab inani gl̄ia: interimendū est po tius q̄ p̄sequendus: q⁹ radix est viciata. Si aūt accidat ei i medio nō debet interimi: quia radix est bona. Vñ Bern. p̄dicans tentatus elatiōe dixit, Hec ꝓpter te icepi: nec ꝓpter te dimittā. Complacentia aūt q̄ accidit opi facto: nō pōt illō viciare: sz est naturalis de ppriis opib⁹ maxime bonis. P̄s. In custodiēdis illis retributio ꝛc. eti am in p̄ti: Amen.

Sabbato post dominicā q̄n/quagesime

Text⁹ euang. Mar. sexto.

c Vm sero eēt factum: erat nauis i medio ma ri ꝛ Jesus solus in ter/ra. Et videns eos labo rantes in remigādo: erat enim ventus cōtrarius eis. Et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans sup mare: et volebat p̄eterire eos. At illi vt viderunt eum ambulantez sup mare: putauerunt phantasma esse Et exclamauerūt. Omnes em̄ eum viderunt ꝛ conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis et dixit illis. Confidite: ego sum: nolite timere. Et ascendit ad illos in nauē: ꝛ cessauit vent⁹. Et plus magis intra se stupe/bāt. Nō em̄ intellexerāt de pa/nibus: erat em̄ cor illoꝝ obceca tum Et cū transfretassent: pue nerunt in terram genezareth: ꝛ applicuerunt. Cunq̄z egressi essent de naui: continuo cognoue runt eum. Et percurrentes vni uersam regionem illā: ceperūt in grabatis eos qui se male ha/bebāt circūferre vbi audiebant eum esse Et quocūq̄z introibat in vicos vel in villas aut ciuita/tes: in plateis ponebant infir/mos: ꝛ deprecabant eum: vt vel fimbriā vestimenti eius tange/rent. Et q̄uotquot tangebāt eū salui fiebant.

c Vm sero esset fa ctuz erat nauis i medio ma ris ꝛc. Mar. vj. In p̄senti euangelio tangunt tria pun cta: que sunt Conturbatio: Consolatio. Quantū ad primū sciendū est: q⁹ vt patz ex textu euāgelista ꝛ ex ma gist. hist. chr̄s pacto miraculo ō quinq̄z pa nib⁹ ꝛ duob⁹ piscib⁹: ascēdit in montē sol⁹ orare: q⁹ ppli volebant eū facere regē: cre dētes q̄ sub tali rege nō posset penuriam pati. Discipulos āt suos iussit ascēdere na/uem et ire vt expectarēt eum in q̄dam lo⁹ co vltra lacū illū. Et ſm Theo. p̄misit eos fere tota nocte p̄clitari: vt discerēt esse pa tientes in tribulatōib⁹: ꝛ nō statim a p̄nci pio expectare sōsidiū. Dr̄ g̃ (Cū sero fac.

Babbō post dnicā quinquage.

esset:erat nauis in medio maris) hebrai/ co more sumpto mari p oīm aq̄z ꝑgrega tiōe:etiāsi sit dulcis. Erat eī in q̄dā lacu (z Jesus solus in terra)q̄ post p̄dicatiōnē secesserat ad orandū: vt se p̄dicatori for/ mā p̄beret:q̄ in oꝛone haurire debet a deo qō effundat in populo(Et videns eos la/ borātes in remigādo)qz nō poterāt veluz vase vento (Erat ei ventus ꝑtrarius eis z circa q̄rtā vigiliā noctis venit ad eos) Sicut aūt ōt Chrysꝯ.z mgr histo. q̄tuoꝛ sunt vigilie noctis: z vnaquez diuidit in tres horas:que tñ hore ñ sunt eq̄les. Vi/ de hoc.s.horaz inequalitate dnica in.lxx. Prima vt dicit idē mgr vocat ꝓcinium Scōa intempestum. Tertia gallicinium. Quarta antelucanū. Jn ꝓma vbi vigilie custodiunt vigilant oēs.in scōa adolescē/ tes.in tertia viri.in quarta senes.(Ambu lans supra mare)ex diuina ꝑtute: nō autē ex hō q̄ habet agilitatē:aut alias dotes cor/ poris glorioſi: quia eas nō habuit añ re/ surrectionē:vt ꝓz ex scto Tho.iij. dis. xvj z.iij.qte.q.xxvij.(Et volebat ꝓterire eos) Jn rei veritate volebat ascendere nauim: sed tamen fingebat se eos velle ꝓterire q̄/ si alienos: z hoc nō ad decipiendū sed ad significandū q̄ erant parue fidei z nō ꝑfe/ cti discipuli sui. Nam post tot z tanta mi/ racula visa credebāt euz esse phantasma: cum debuissent credere ipsum sup aquas ambulare potuisse. Fingere autem ad si/ gnificandū nō est peccatū. vñ etiā Lu. vl. finxit se longius ire:eadē ratiōne. Augu. de con.euangel. Eos volebat tanq̄z alie/ nos ꝓterire:a quib⁹ ita nō agnoscebat: vt phantasma putaretur. Hec ille. Sequit (At illi vt viderūt eum ambulantē supra mare putauerūt phantasma esse)id est ali quā illusionē vel apparitionē diabolicam. Phantasma eī ōr a phanos qō est appa ritio. Et licz omne idolū rei corporee for/ matū a virtute phantastica dicat phanta sma:tñ ꝑm alios ꝓprie phantasma est ido lum vel apparitio rei incognite z insolite. (Et clamauerunt)oēs simul (Oēs eī euz viderunt) Est aūt ꝑfusus clamor z incer ta vox signū z effectus magni timoris. in quo vtiq̄z erant apostoli ratione loci:quia erant in medio maris. z rōne venti: quia erat contrarius eis. z ratōe absentiē nau/ cleri:quia chr̄istus aberat. z rōne tempo/ ris:quia erat nox. z rōne visionis insolite quia putauerunt ibi phantasma esse.

Jn hac ꝓte habemus vnū documentū in sensu allegorico: quod nobis debet esse causa magne ꝓsolationis z spei. Et illud tangit Theo. dicēs. Labor discipulorz in remigando. z ventus cōtrarius eq̄ labores sancte ecclie designat: que inter vndas se culi aduersantes z imundoz flatus spiri tuuz: ad quietē patrie celestis ꝓuenire co natur. Quando aūt dicit:q̄a nauis erat in mari: z ipe solus in terra: ostendit q̄a nun q̄ eccl̄ia cātis gentilīū ꝑsuris est afflicta: vt redemptor ipius eam ꝓsus deseruisse videret:sed videt dns suos laborantes in mari:q̄ eos ne in tribulationib⁹ deficiant sue inspectu pietatis corroborat: z aliq̄n manifestō adiutorio liberat. Quarta aūt vigilia venit ad eos diluculo appropinq̄n te:quia cum homo mentē ad supni lumi/ nis p̄sidiū erexerit aderit dns:z tentatio/ nū ꝓcula sopient. Hec ille. Quarta igit vigilia noctis ꝓmo circa finē mūdi nau is saltē quantū ad errores infideliū quietabi tur: qz denuo p̄dicabit euāgelium in toto mūdo. z totus mūdus conuertet ad chr̄istum z subiiciet eius vicario: vt ꝓz ex dictis san cti Tho.ij.ij.q.cvj.ar.iiij.

Quantū ad scōm ponit ꝓfortatio qua chr̄s discipulos timētes statim ꝓfortauit vñ ōr:(Et statim locutus est eis) vt eū scz in voce ꝓgnoscerēt z cessaret statim timor sicut z factum est:vt ōt Chr̄ysꝯ. (Et dixit eis Cōfidite:ego sum:nolite timere) Nō dixit aūt q̄s esset: qz hoc poterāt ex voce p̄cipere:vt ōt mgr histo. vel vt se oīderet eē illū q̄ dixit: ego sum q̄ sum. vt idē mgr ōt (Et ascēdit ad eos in nauim: z cessauit vē tus)q̄ ꝑm Theo. appositus erat vt maius apparet miraculū ambulatōis sup aq̄s (Et plus magis intra se stupebāt) supple q̄z fecissent ō q̄nq̄z panib⁹: vt ait Theo. qz plenius chr̄isti potentiā cognouerūt (Nō eī intellexerāt)chr̄i potentiā ꝑm Theo. ꝓpter miraculum factum (de q̄nq̄z panib⁹ Erat eī cor eorum obcecatum) quia ꝑm Theo. essi stupebant ꝑtutē magnitudine nec dū tamē in eo ꝑitatē diuine maiestatis

cognoscere valebāt. Hec ille. Sed nō vi-
denf vera q̄ dicit Theo. qz cōiter tenek q̄
in p̄mo miraculo qō chr̄s fecit in nuptijs
crediderūt in eū discipuli ei⁹ sic in deū: vt
supza habitū est. Ad h̄ dz dupl̄r. Primo
q̄ nō est certū q̄ tūc vt in deū crediderint
Scōo q̄ h̄ dato p̄ dici q̄ fidē nō hēbant
firmā sed vacillantē: ita vt modo vnū mō
aliō credęrēt ō chr̄o fm q̄ eis occurrebāt
motiua. Vñ in passione fidē p̄diderūt ado
q̄ in eū nęq̄ vt in deū neq̄ vt in redēpto-
rē ſā credebāt. Jn hac p̄te habem⁹ docu
mentū in sensu mystico. p̄tim q̄dē in ana-
gogico: partim p̄o in morali. Quo ad p̄-
mū Hiero. sic dicit. Dicit aūt eis: Jfidite
ego sum: qz videbim⁹ eū sicuti est. Cessa-
uit etiā vētus z p̄cella Jesu sedēte in na-
ui. i. regnāte in naui q̄ est vniuersal' eccl'ia.
Hec ille. Hoc āt regnū p̄fecte erit post iu
dicīū. Quantū p̄o ad scōm Beda ait. Jn
q̄cūq̄ etiā corde p̄ gr̄am sui amoris adest
mox vniuersa vicioꝝ z aduersitatū mūdi
siue spirituū malignoꝝ bella cōpressa q̄e-
scūt. Hec ille. Et intēdit q̄ q̄escunt chr̄o
in aia exīte in p̄fecta possessiōe. qz. s. oia q̄
sunt i hoīe monent fm imperiū chr̄i vt in
p̄ria. Vel q̄escūt tēptatiōes z tribulatiōes:
qz desinūt ipedire z Quertunk i vētū p̄se-
rū ac scōz. Vel q̄escūt: qz nō deficiūt aspe
victorie Est aūt sciendū q̄ hec dies est
dicata v̄ginī. Primo: qz v̄go passa est mar
tyriū mēsis tota feria sexta z sabbato. Jō
sicut martyriuz filij recolit feria sexta: ita
v̄ginis sabbato. Scōo qz sicut in sabbato
q̄euit deus creādo: ita in vētre v̄ginis re-
creādo. Nā spūssetūs nunq̄ q̄euit in pu-
ro hoīe nisi in Maria. qz in alijs habuit
aliquid repugnās saltē veniale pctō. Ter
tio: qz sicut de⁹ in sabbato cōpleuit creati-
onē: ita i v̄gie expleuit recreationē. Quar
to: qz illa dies est būdicta iter oēs dies: et
hec iter oēs mulieres. Quinto: qz sic illa
dies mediat inter diē gaudiosum z dolo-
rosum: ita hec v̄go iter deū z hoīem. Se-
xto: qz ea die in ea sola mansit fides Jgit
anagogice ex intētiōe eccl'ie ista nauis si-
gnificat v̄ginē q̄ fuit nauis onusta mercā-
tijs v̄tutū: delōge afferēs nob panē chr̄m
cui⁹ arbor fuit chr̄s. iuxta illō Ezec. xxvij
Cedrum de libano tulerūt vt facerēt tibi
malū. Cedrus em̄ est arbor sublimis: cu-
ius fructus habet sapozē dulcē: acetosum
z medū i diuersis partib⁹: z signific at tri
plicē subam chr̄i. Velū fuit etiā ip̄e chr̄s
de q̄ Ezech. xxvij. Bissus varia de egypto
p̄texta est tibi in velū. Nota varia: qz tri-
plicē habuit colozē. s. albū in carne ratiōe
puritatis: rubeū in aia rōne charitatis:
aureū in deitate rōne p̄ciositatis. Cant.
v. Dilectus me⁹ candidus z rubicūdus:
electus ex milib⁹. Hec nauis chr̄o exist-
te in terra. i. i securitate felicitat' z post ascē
siōnē remānsit in medio maris huius secu
li: z in ea erāt apl̄i. qz sub vmbra z magi-
sterio ei⁹ remāserūt. Vel p̄ mare intelligū
tur p̄ctōres penitētes repleti amaritudie
pctōz. Hec nauis est in hoz medio: qz est
eoz mediatrix p̄stituta ad deū. Et icp̄tū
mediatrix assimilat auroze: in q̄ bestie ad
latibula: z hoies ad opus vadūt. Et lune
q̄ lucet in nocte. z est vicina terre. z efficit
supza mare. Et soli q̄ ē iter tres supiozes
planetas: z tres interiozes. Vñ Cant. vj
Que est ista que p̄gredif q̄si aurora p̄sur
gens: pulcra vt luna: electa vt sol. Auroze
quidē: qz aduentente auroza. i. v̄ginis gra
tia: bestie id est tentatiōes: z demōes am
bulantes p̄ mentē peccatoris dū erat i no
cte peccati: recedūt. Lune p̄o: qz influit lu
men peccatoꝝ tenebrosis: z est eis vici
na p̄ subitū auxiliū: z ostendit suā frutez
sup̄ afflictos z amaricatos. Soli p̄o: qz su
pra se habet trinitatē: z infra se habet v̄
gines p̄tinentes z p̄iugatos quos recon-
ciliat. Jgit circa finē noctis. i. tpe mortis
venit Jesus ad deuotos virginis ambu-
lans supra mare quasi liber a doloꝝib⁹. et
illi turbantur in morte p̄pter phantasma
ta demonū vera vel extimata. z deus eos
p̄fortat. z statim sunt in terra genazara. i.
patrie celestis: in qua cognoscit z sanat o-
mnes infirmos.

Quantū ad tertiū ponitur p̄solatio in-
firmoꝝ: cum dicit (Et cū trāsfretassent). i.
lacum seu fretum trāsiuissent (q̄uenerunt
in terrā genezareth) id est cuiusdā regio-
nis: que dicebat fm Josephū genezara:
aqua dicebatur z mare genezareth: sicōm
eundē Josephū. Et a qua genezareni di
cuntur: que regio est trans mare galilee:

ex oppósito ipius galilee (Et applicuerūt. Cūq; egressi essent de naui: continuo cognouerūt eū). s. ipi genesareni: z h fm Bedam vl ex signoz magnitudine: vl etiam quia pluribz erat facie notus. z oīderunt isti magnā fidem ad dñm fm Bedā: in h q nō fuerunt cōtenti salute pūtiū infirmoz: sed miserūt ad alias per circuitū ciuitates: vt oēs currerēt ad medicū. Ihū sb dit (Et p̄currētes). s. ipi genesareni: p̄ z bedam (vniuersam regionē illā ceperūt i gratz) .i. in lectz infirmoz (eos q̄ se male habebāt circūferrebi sciebant eū esse) ita q vt dicit Tho. non inuitabant euz ad infirmos: sed deferebant ad illum. (Et q̄cunq; introibat in vicos aut in villas aut in ciuitates: in plateis ponebant infirmos: z deprecabant eum vt vel fimbriā vestimēti ei tangerent.) Quot enī tangz iudeus z habitu iudaico vrens: habebat fimbrias in angulis pallij sui: iuxta p̄ceptū qđ mandauerat dñs Num. xv. vt ppl'us isrl sicut carne per circūcisionē: ita z vestitu per huiusmodi fimbrias ab alijs populis eēt distinct9 (Et quotq; tangebant eum: salui fiebāt) merito sue fidei dispositiue: z prāte christi effectiue. In hac pte est documētū in sensu anagogico. q; genezareth iterpretatur initium natiuitatz. z significat temp9 quo quis ingredit regnum dei et nascitur vite eterne. Et tunc videntes christum cognoscent eum q̄ntum ad omnia que nunc ó illo credunt. quia visio erit in patria de his que credimus in via. z sanabunt tunc pfecte oēs ifirmi deuoti chō. Hiero. Qđ aī dicit: quotquot tangebant eū salui fiebāt: implebit quando fugiet dolor et gemit9. Hec ille. id est in die resurrectionis.

Moraliter ista nauis significat penitētiam. quia penitētia hominē portat ad celum z portum paradisi p̄tinue: siue dormiat: siue vigilet: siue comedat: siue ieiunet: siue quiescat: siue moueat. quia vere penitens: opa ista in deū ordinat z p̄pter eū facit. Jō cū dormit vt ad laudādū deū erurgat: z p̄sequēter in oib talib meret. Qui in hac sūt naui patiunt q̄ttuor aduersa. s. Ventū tētationū a diabolo. Phātasmata illusionū seu vanitatū a carne. Undas p̄secutionū a mundo. Jgnorantiā diuinoruz a p̄senti statu. quod notat: quia erat sero. Sed cōtra ista p̄icula habēt multa auxilia. Primū est fiducia de deo p̄ra diabolum quam de9 dat. quia dixit chz9: p̄fidite. Scōm est oratio clamosa contra phātasmata malaz cogitationū: q; clamauerunt. Tertiū est assidua meditatio dñice passiōis: qđ notat cum ór q̄ sanabātur tangētes fimbriā vestimēti chi. vltimū vestimenti siue corporis: quod é passio: q̄ fide z deuota meditatiōe tangit9 tangit. Et hoc est p̄ra amaritudinē mōi. Quantum est illuminatio diuina cōtra ignorantiā: quia venit quarta vigilia noctz. i. ifūdit cognitionē mediam inter claram btōz z tenebrosam viatoribz naturalē.

Dñica prima in Quadra. Text9 euāg. Matthij.

Ductus est iesus in desertum a spū vt tentaret a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebz et quadraginta noctibus postea esurijt Et accedens tentator: dixit ei. Si fili9 dei es dic vt lapides isti panes fiant. Qui respōdens dixit Scriptū est: Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo quod p̄cedit de ore dei. Tūc assumpsit eum diabolus in sanctā ciuitatem: et statuit eum supra pīnaculum templi: et dixit ei. Si filius dei es: mitte te deorsū: scriptum est em̄: Quia angelis suis mandauit de te: et in manib9 tollent te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuū. Ait illi Jesus rursum. Scriptuz est. Non tentabis dominuz deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montē excelsum valde: et ostendit ei omnia regna mūdi et gloriā eorum: z dixit illi. Hec

oia tibi dabo si cadēs adorauē/ris me: Tūc dicit ei Jesus. Va/de sathanā: Scriptum est em: Dominum deū tuum adorabis: z illi soli seruies. Tunc reliquit eum diabolus: z ecce angeli ac/cesserunt z ministrabant ei.

Uctus est Jesus in desertum a spū zc. Mat. iiij. Est sciendum ex doctri na sancti Tho. iij. p. q. xli. q cōuenientissimū fuit christū tentari. Primo: vt sicut sua morte nostraz supauit: ita nras tentationes suparet sua tentatione. Secūdo ne etiā sancti credāt se a tentatiōe imunes. Tertio vt discam⁹ in tentatōib⁹ vincere. Quarto vt confidam⁹ de sua misericordia: cum z ipe sit tētatus. Debuit aūt vt dicit tentari i deserto: quia volūtarie se obtulit tentatōi. Ideo debu it ire ad campū certamis. i. solitudinez in qua diabolus magis audet inuadere. Nec tñ solū in deserto est tentat⁹: ēsi imagina rie z non realiter fuerit in hierm. Debu/it etiā tētari vt dic̄ post ieiunīū. Primo vt nos ptra tentatiōes discam⁹ armari ieiu nijs. Scōo vt discam⁹ ieiunium displice/re diabolo. Tertio qz pter esuric. diabol⁹ sumpsit audaciā inuadēdi illū: cū essz de diuinitate eius dubi⁹. Quō aut illum diabol⁹ statim tentauerit post bapt̄ismuz z ēre tunc voluit tentari est multiplex rō. vt patebit in hac pte. Quō āt illū cogno/uit esse deū: z quō nō: in hoc eodē euange lio dicet. Cōuenient ergo in principio nr̄i ieiunīj ponit nobis euangeliū de ieiunio z tentatione chr̄i: in quo tanguntr tria pun/cta iuxta tres tentatiōes chr̄i: que fuerūt circa gastrimargiā: inanem gloriam: et su perbiam.

Quantū ad primū litteraliter dr (Du/ctus est iesus). s. statim post baptismū suū (in desertum) quod. s. est inter hierusalē et hiericho ꝑm magi. hist. i quo figuraliter adā incidit in latrones ꝑm glo. (a spiritu) sancto ꝑm Greg. nō ēsi minor ꝑcepto aut pāte maioris: sed ꝑm Chrys. eo modo q̄ aliqs rōnabili exhortatōe placat. z hoc. s. ingr̄tum homo (vt tentaret a diabolo) qa em vt ait Chrys. diabolus contra christū ire nō poterat: iō chr̄s pcessit ptra diabo lū. Dat em ei occasio tentādi: vt ideꝫ ait: p hoc q dns vadit ad solitudinez: qz maxie tunc tentādo instat qñ hoiem solitariū vi/derit. vnde euā aggressus est solam. Gre. in homel. Sed sciendum nob est q trib⁹ modis tentatio agit: Suggestione: dele/ctatione: consensu. Et nos cū tētamur ple rūq; in delectatiōē aut in ꝓsensum labi/mur. qz ō carnis pctō ꝓpagati: i nobilissimis gerim⁹ vnō certamia toleram⁹. Dē⁹ aūt q in vtero virginis incarnat⁹ in mūdū sine pctō venerat: nihil ꝓtradictiōis i semeti/ipso tolerabat. Tētari g̃ p suggestionē pos/tuit: sed ei⁹ mēte pcti delectatio ñ momor dit: atq; idō ois diabolica illa tentatio fo ris nō int⁹ fuit. Hec ille. Et itēdit q chr̄s fuit cōcept⁹ sine pctō originali: z ꝓseqūter nō habuit fomitē. i. habitualē cōcupiscen tiam seu malā inclinationē sicut nos habe mus. Vñ eius vires nō ꝓrupebāt in actū nisi ꝑm rōnis impetum (Et cum ieiunasset xl. diebus) ita. s. q nullū cibū in toto isto tē pore sumpsit: vt dr Lu. iiij. imo nec esurijt vt innuit h btūs Mat. q dicit q cum ieiu nasset q̄draginta dieb⁹ z quadraginta noc/tib⁹ (postea esurijt) q. d. non ante hoc tem pus illuz essr̄isse: sicut ꝑm aliquos esurijt Moyses z Helias. Nō aūt vltra trāsiuit ꝑm Chrys. in Home. ne incredibilis vide/ret carnis assumptio: z etiā vt alij dicunt: q̄tinus eius diuinitas diabolo celaretur. Nam etiā Moyses z Helias tanto tpe ie iunarunt: qui tñ puri hoies fuerunt. Sed ēre moyses: helias: z chr̄s. xl. diebus ieiu narūt: et sim̄r nos tanto tpe ieiunamus: Ad hoc dico q nos hunc numer⁹ obserua mus i ieiunio multiplici causa. Primo qz chr̄s illud multiplr cōsecrauit. s. sua conce ptione. qz q̄dragita septimanis fuit in vir ginis vtero. sua pdicatiōe: qz. xl. mensibus pdicauit in mūdo: sua ieiunij obseruatōe: quia. xl. diebus ieiunauit i deserto. sua pas sione: quia q̄draginta horis iacuit in sepul cro. z sua resurrectiōe: quia post illā q̄dra ginta dieb⁹ fuit cum discipulis in mundo. Scōo qz per hunc numer⁹ seruimus deo de corpe nostro, Quia em corp⁹ nr̄m con/

ſtat ex q̃ttuor elemẽtꝫ: z p voluptates eꝰ trãſgredimur decẽ p̃cepta legis: ido q̃ter decies carnẽ nr̃am affligimꝰ. Jtẽ Tertio qz p hũc numeꝝ fuimꝰ deo de tpe noſtro dando decimã. Hã a p̃ncipio die vſq; ad paſca ſunt ſex hebdomade: a qbꝫ ſi ſubtrahãtur ſex dies dñici in qbꝫ minime ieiunamꝰ remanent.xl. dies abſtinentie: q̃ ſunt decima pars anni: q̃ habz.cccl.xvj. dies cõpletos q̃dẽ ſi ſit annus biſſextilis: incõpletos ſo ſi cõis. qz annꝰ ſolaris habet dies.ccc. lxvj.et.vj. horas. Jtẽ Quarto: qz p hũc fuimus deo de opibꝫ noſtris. qz opa nr̃a debent eſſe circa adimpletionẽ decẽ p̃ceptoꝝ z q̃ttuor euangelioꝝ. Jſte tres vltime rõnes ſunt beati Greg. in homel. Jtẽ Quinto ſm Aug. qz ptes aliq̃te.xl. ſunt. j. ij.iij.v.vij.x.z.xx. que ſimul iuncte faciũt l. Status aũt beatitudis etiã. l. dieꝫ p̃figurat. ſ. a paſca ad Pentecoſt. Jn hoc ergo ſignificat q. p. xl. dies pnie ad felicitatẽ eternã ꝓcedimus. Chriſtus aũt numerũ iſtũ fugiit vt daret formã z meſurã ieiunio noſtro: ſm Chryſ. ſup Mat. Vñ z ſm mag. hiſto. nõ ieiunamus ſtatim poſt epiphaniã vt chr̃s: ſed circa.xl. dies poſt: vt oſtendat ieiuniũ noſtruz a chr̃i ieiunio deriuatũ. Moyſes aũt z Heli. iſtũ numerũ obſeruarũt in figurã ieiunij chr̃i. Differebat aũt ieiuniũ illoꝝ a ieiunio chriſti. Primo ſm Aug. qz illi nõ ieiunauerũt ex ꝓtute ſua vt chr̃s. ſed Moyſes q̃dẽ ſuſtẽtabat eloq̃o dei: vt patz Exo. xxxiij. Helias aũt fortitudine cibi paſſus ꝓti. iij. Regũ. xix. Secõdo iuxta Chryſ. qz illi ieiunãdo eſuriebant: nõ aũt chr̃s: ſed poſt ieiuniũ: vt dicitur (z quadraginta noctibus.) Hoc dr̃ ſm ſ. Tho. ſup Mat. ne q̃s eum crederz nocte comediſſe: vt comedit ſarareni tẽge ſui ieiunij (Poſtea eſurijt) Et h ſm Chryſ. z ſan. Tho. vt diabolus tentãdi audaciã ſumeret. qz eſuries eum veruz hoiem demõſtrabat: ſicut ieiuniũ. xl. dierum ſine eſurie arguebat diuinã ꝓtutem.

Ad intellectũ aũt ſequentiũ eſt ſciendũ ex doctrina ſcti Tho. iij. p. q. xlvij. q ma iores i ꝓpło iudeoꝝ cognouerũt chr̃m eſſe chriſtũ ſicut z demones: vt dr̃ in libro noui z veteris teſta. ſz nõ cognouerũt chr̃m eſſe filiũ dei per naturã. qz ſi cognouiſſent nunq̃ dñm glorie crucifixiſſent. j. Cor. ij. Jſta tñ ignorantia fuit affectata q̃dãmodo: qz q̃uertebãt euidentia ſigna: z nolebãt ꝓbis credere ſaluatoris. Minores autẽ nec; dei filiũ nec; chr̃m eũ eſſe cognouerũt. Etſi aliq̃ dubitauerũt q eſſz chr̃s ꝓpter ſignoꝝ frequẽtiã: tñ a ꝓncipibꝫ decepti ſunt: Sed ꝓtra: qz coloni cognouerũt eũ eſſe heredẽ. i. chr̃m in lege ꝓmiſſuz vt Mat. xxj. patet. ergo cognouerunt eſſe filiũ dei: qz de eodẽ dr̃: Dabo tibi gentes hereditatẽ tuã. z ego hodie genui te. Et Chryſ. etiã dicit chr̃m in cruce nõ oraſſe p eis q̃ ſciebãt ſe filiũ dei crucifigere. Ad hoc dr̃ q iſta ꝓbãt q eũ cognouerũt filiũ dei p gr̃am excellentẽ inter hoies oẽs: nõ aũt p naturã. Vel cognouerũt dei filiũ illũ eſſe. i. ꝓgnoſcẽdi ſufficiẽtia ſigna habuerunt. Hec ex ſ. Tho. Et videt idẽ dicendũ de demõe. q nõ cognouit certe eũ eſſe filiũ dei. etſi aliq̃n h dicebat p os obſeſſorũ: loq̃bat ſuſpicãdo ſm dtm Tho. iij. di. xxx. q. ij. ar. j. et. iij. pte. q. xxix. ar. j. ad tertiũ. Sed ꝓtra ſctm Tho. arguit Nico. de Ly. qz in multis locis ſcripture exp̃ſſe hr̃ q chr̃s eſſet de. ideoq; cognouerũt eũ eſſe chr̃m. Ad hoc dico ſolutõem patere ex dictis. Probat em̃ argumentũ q cognouerunt eũ eſſe filiũ dei p gr̃am vel deũ ptici patiue eo mõ q̃ dr̃ in ps. Ego dixi dij eſtz Et rõ hui⁹ eſt. qz hebrei nõ ſolũ moderni ſed etiã antiq; exiſtimãtes im poſſibilẽ eſſe vnionẽ diuinitatis ad hũanitatẽ: credideꝝrunt oẽs ſcripturas aſſerẽtes deitatẽ chriſti tranſſumptiue z metaphorice loq. Vñ ſm eũdẽ Hug. de Ly. Matth. xxj. ex iſtis ſcripturz iudei nõ habebãt noticiã euidẽtẽ de chr̃i diuinitate: ſed ꝓiecturalẽ. Et in q̃ſtione ꝓtra iudeos tenet q ex ſcripturis nõ põt ꝓcludi efficaciter z inſolubiliter diuinitas chr̃i: ſed apparẽter z rõnabiliter tm̃ Eſt aũt in iſta materia magna ꝓcertatio inter p̃dictũ Nico. z Pau. bur. z replicatorẽ. quã vide ſi vis Matt. xxj Eã g̃ q dyabolus voluit tẽtare chr̃m ſm oẽs vna fuit vt eũ p̃ciptaret i pctm̃ ſi poſſet. ſz alia fuit vt cognoſceret aliq̃d q̃ ignorabat. Et ſm Nico. de Ly. voluit ſcire ſi eſſet chr̃s qz cuz videret cõpletas ꝓphetias varias de tpe aduentus chriſti: et videret ſancti

tatem xpi: dubitauit si ipe esset. Sz hoc nō solū est ꝟra sctm Tho. sed etiā est cō/muniter ꝟra oēs sctōs: q dicūt q voluit scire si esset filius dei. Vñ Chrys. sup hoc passu dicit q sciebat eū esse chm ex testi/monio āgeloꝝ ad pastores: z stelle ad ma gos: z Joānis ad chm. Est etiā vt vide tur ꝟra euāgeliū. qz Luc. iij. dr q demo nes sciebāt eū esse chm. qō lz sit dictum post tpus ieiunij xpi: tamen nō est rō q̄re etiam eos pe. s. ieiunij scire nō potuerint si deus pr. voluit illos hoc scire: cū tūc tā habuissent oēm cām z mediū sciēdi illud scz notitiā ꝓphetaꝝ z expientiā miraculo rū attestantiū xpi natiuitatē: cuiusmodi fuit illuminatio noctis: z apparitio stelle: z euāgelizatio angeli ad pastores: z hmōi Vñ z h nō dixit: si chs es. sed: si filius dr es. Qd io dr fm magi. histo. qz audierat illā vocē: Hic est filius meus dilect⁹. Di cendū est ergo fm magi. histo. z Chrys. z Amb. z Hiero. et s. Tho. z alios: q volu it scire si esset dei filius. qd vsq; ad christi passionē nunq̄ sciuit. Et hoc est qd dicit (Et accedens tentator). i. diabolus: cuius officiū est tētare hoies ad malū: fm sctm Tho. ij. di. xxj. q. j. ar. j. Ibi em dicit q so/lius diaboli est tentare ad nocendū: nō qz semp immediate tentet: sed qz pmū hoiem tentauit z vicit: ex qua tentatione parata est via alijs tentationib⁹. Vel qz ei soli et mēbris eius ꝟuenit impugnare ꝟtutē cū intentiōe occidendi hoiem. Vel qz mun/do z carne tanq̄ instrumētis vtit in ten/tando. Hec ex illo. Vide etiā de hoc pma p. q. cxiij. z. ij. q. xcvij. Accessit aūt in hu mana effigie fm magi. hist. vt colloq̄ pos/set cū chro. Sed q̄re etiā Euā nō est ag/gressus in effigie humana? Ad hoc dico q fm san. Tho. ij. vbi s. fuit: qz deus vo/luit: vt Eua eū magis abhorreret: z cōse/quēter facilius vinceret. Dicit tn Beda q serpens ille est de q̄dā serpentū genere qō faciē virgineā habet. Et magr hist. di cit q tūc serpens rectus incedebat: lz fuit in maledictōe pstratus. Qd tn nō est rō/nabile, qz ꝟba dei ad serpentē erant dicta ad diabolū: fm sanctos. Sed q̄re sic dia/bolus suadebat: mouēdo linguā illius ser pentis ab extra? Dico q hoc fuit: qz itus tentare nō poterat p phantasiā aut alias vires sensitiuas: qz oēs erāt rōni subiecte stante innocentia (Dixit ei. Si filius dei es. s. naturalis: z p ꝟsequēs ei equalis in potestate (dic vt lapides isti panes fiant) Lu. iiij. dicit: dic lapidi huic. z idem est. qz si plures demonstrauit lapides: z vnū de monstrauit. Sed hic est vna q̄stio: qz fm Amb. z magi. histo. diabolus ex scpturis intellexerat filiū dei ventur⁹. Aut q̄ filius dei p gram: aut p naturā. Si pmū: quare vult scire an sit filius dei p graz: cū sciret eum esse chm? Si scōm: cū ille scripture que eum dicunt esse filiuz dei loquant de christo: z ipe cognouerit chm: sequit q eum etiā cognouit esse filiū dei p naturaz Videt q̄ q̄ supposito q cognouerit eum esse chm: hec questio solui nō possit. Ad hoc dico q cognouit vēr⁹ p. filiū dei z cre/didit q esset filius dei per gram, sed nato chō: ex multis dubitauit an esset filiꝰ dei p naturā. z hoc voluit scire: vt si inuenisset eum filiū dei p gram tm: sperasset eū pos/se sicut ceteros iupare. Et licz scpture de chō loquentes dicāt eū esse filiū dei z de um: tamē z iudei z diabolus intelligebāt hoc dictū p excellentiā gre. Et lz de chō aliqn dicant in scriptura nomina q̄ de so/lo deo dicunt̄ vt tetragrāmaton: tamē eis nō cōstabat q̄ta de solo deo dici sicut nos modo credimus. Sed cōtra hoc arguit. qz dicit mag. histo. q ex scpturis nouerat se p filiū dei ventur⁹ p̄ditur⁹ esse p̄ncipatū ergo cognouit eū esse talē quē supare non posset: z ꝟsequenter esse filiū dei p naturā Ad hoc dico q nō credidit se ab illo sup/randū ꝓpria eius virtute: sed diuina: sicut supar a sanctis. z sicut idem mag. dr: non credebat se p illum p̄dere p̄ncipatum nisi post iudiciū: z ideo interim credebat q eū posset saltem p aliquod veniale supare: et ad purgatoriuz z limbum p̄ducere. Sed post timuit illū esse deū in passione: p/curauerat p vxorē Pilati ne moreref. Si/cut p Judā oppositū quesiuerat. Est etiā sciendum q licz quo ad naturalia diabo/lus nō fallat: vt dicit sanctus Tho. j. p̄e q. lvij. z. ij. di. vij. z mgr. q. xxj. secus quo ad gratuita que ex voluntate dei pendēt Et in talib⁹ potest succedere ad eundem

finē ordinare opposita tentatiue: puta ad stabilitatē sui regni: vel ad finē siue sup̄bie ipam mortē t ipam vitam chr̄i. Vñ dicit Chrys. sup Matth. q̄ hic diabolus fuit excecatus: qr ex ieiunio quadraginta dierum debuisset ꝯcludere christi diuinitatē potius q̄ ex eius esurie humanitatez. Et vt dicit q̄uis Moyses t Helias tāto tē pore ieiunauerint: tamē ieiunādo esuriebant: nō aūt christus: sed solum post ieiunīū. Sed itez arguo q̄ diabolus ante christi passionem cognouerit christi diuinitatem. Nam chr̄s se deū dicebat: t hoc miraculis p̄babat. ergo necessario diabolus hoc credebat. quia ip̄e scit deū nō posse attestari falsitati. t scit si aliq̄ fit miraculū: fit a deo in testimoniū doctrine alicuius. Nam cum agnoscat totā naturā: si quid fiat supra naturā hoc nouit. Et ideo cogit credere: nō aūt nos quib⁹ nō cōstat q̄ hoc miraculū vel illō sit a deo. Ad hoc dico q̄ argumentū forte ꝯcluderet si deū p̄ naturā christus se clare t patenter dixisset: quod nō faciebat saltem quando miracula faciebat in testimoniū sue doctrie. Vel si aliquando hoc dixit clare tūc phibuit id demonē percipere. sicut t phibuit eum scrutari virginitatē sue matr̄z: vt alias dictum est. Item contra, qr christus p̄pria auctoritate faciebat miracula q̄ est dei p̄rium. Ad hoc dico q̄ diabolo non ꝓstabat clare de hoc. Potuit em̄ christus etiā dato q̄ esset homo purus facere miracula ex potestate. i. aliqua supernaturali virtute existente in eo ad tempus vel etiā semp̄ si deo placuisset: p quā effectum miraculi pduxisset eo modo quo nūc sacramenta noue legis per ꝑtutem spūalem in eis existentē agunt ad gratiam. Vñ Gre go. dicit q̄ sancti viri miracula faciūt aliq̄ quando orando: aliquādo ꝑo ex potestate: sicut b⁹ Benedictus aspectu oculorum rusticū duris lotis alligatū absoluit. Et sic diabolus credidisse potuit christū imperare ventis ex potestate sua quē tamen aliā maiorē p̄sup̄poneret. Vel dicendū q̄ potuit chr̄s in corde orare t fm mētem suā facere p̄cepta demonib⁹ vel infirmitatib⁹ p̄ dei ꝑtutem: de qua tamen in in suis verbis nō faciebat mentionem. et sic posse fieri diabolus sciebat. Posuit etiam chr̄s impia t miracula sua celare diabolo. Ex dictis aūt ptz q̄d dicendū sit ad id q̄ obijci posset: qr dicebat t p̄babat se habere auctoritatē dimittēdi pcā q̄ est dei p̄priū. Dicit em̄ q̄ diabolus phibebatur ista audire: vel dubitabat vtr̄z illa auctoritas esset p̄ncipalis vl̄ sūministratoria Voluit aūt chr̄s fm Leo. papā ex humilitate t nō ex potestate aduersarium vincere: vt hoiem plus honoraret t diabolū plus ꝓfunderet. Jō sequit (Qui rñdens) manducate. t forte. acsi eū nō cognosceret (Dicit ei. Scriptū est) Deut. viij. Nō in solo pane) sez corporali (viuit homo: sed in oī ꝓbo q̄ ꝓcedit de ore dei) vt ptz de Moyse qui ꝓbo dei fuit quadraginta diebus sp̄ū alirer t corporaliter sustētatus. Et sic diabolus nec̄ potuit eius ad petīm gule inducere: nec̄ eius cognoscere diuinitatē.

Sed quare chr̄s diabolum repellit p̄ scripturā: Ad hoc dico q̄ fuit p̄m fm Gregō. vt doceat nos magis doctrina q̄ miraculis pugnare. Et scō iuxta Amb: vt ostēdat quib⁹ armis impugnet diabolus. Hec ille. Sunt aūt hec arma ieiunīū: oro doctrina. Et tertio iuxta Raba. qr ꝓ nebat diabolū humilitatē vincere nō potētia: t nobis exemplū tribuere vt quotiens a prauis hoib⁹ aliq̄d patimur: ad doctrinā excitemur potius q̄ ad vindictam Temperat aūt ipsum iuxta glo. ne deū ſ lū esse cognosceret. Jn hac ꝓte sūt multa documēta. Primū tāgit Chrys. in homel. dicēs. Quisq̄s post baptismū maiores sustinuit tētatiōes: nō turberis. etem ꝓter hoc accepisti nō vt nō vaces: sed vt ꝓficeris: Jōc̄z tentationē deus a te nō phibet. Primū vt discas qm̄ multo factus es fortior. Deinde vt magnitudie donoz nō extollaris. Tertio vt diabolus experientia cognoscat q̄ pfecte ab eo recessisti. Quarto vt per hoc fortior reddaris. Quinto vt crediti thesauri signuz accipias. Nec̄z em̄ diabolus supueniret tibi ad tentandū: nisi tem maiori honore effectuz videret. Hec ille. Et idē est iudiciū de quolibet sanctoz iusto t redeūte ad penitentiā sicut de baptizato dicēte Remigio. Jn sanctificatz diaboli tētamēta grassant. Hec ille. Se

cundū: tangit idem ibidē dicens. Vt aūt cognoscas ꝯmagnū bonū est ieiunium: z qualiter scutū est aduersus diabolū christus ieiunauit nō eo indigens sed nos instruens. Hec ille. Tertium tangit idē dicens. Si ieiunaueris z tenteris: nō dicas: q; pdidi fructū ieiunij mei. Nā z si nō pfuit tibi ieiuniū tuū vt nō tēteris: tū pficiet vt a tentatoribꝫ nō vincaris. Hec ille.

Horat. ier etiā sciēdū est q̄ chr̄s semel esurijt: z q̄ comedendū nō habuit nisi lapides: vt dic. Hi sunt viri duri q̄ nō possunt ad penitentiā frangi: z frigidi q̄ non pūt diuīno amore inflāmari. z aridi q̄ non possunt rore diuīe gr̄e aut lachrymas infundi. Hi etiā nō possunt incorporari christo sed diabolo. Alia etiā vice esurijt z nō habuit ad comedendū nisi folia: vt Mar. xxj. legit de ficulnea. Sicut aūt chr̄s nō comedit lapides: ita nec folia. ꝙ verba sed bona opa. Quotidie etiā esurit nr̄am salutē z ꝓuersionē. Nā ōr Chrys. Sicut ꝓcupiscibile est nobis comedere: sic chr̄o saluare. Istū aūt cibū tantū esurit q̄ ostiatim illū mendicat. Apoc. iij. Ego sto ad ostium z pulso: Si q̄s audierit vocē meā z aperuerit mihi tanuā. s. cordis: intrabo ad illū z cenabo cū illo: z ipe mecū. idest ponemus ad scotū siue ad symbolū ita q̄ pcō: pōat ꝓtritionē: ꝓfessionē z satisfactionē: z deus remissionē culpe: collatiōem gr̄e z pmissionez glie. Sed multi vellent comedere solū de alieno: z tractari bene z exponere parum.

Quantū ad scōm sciendū est ex doctrina scti Tho. iij. q. xlj. q̄ diabolus tentādo chr̄m talē ordinē tenuit: vt a leuioribꝫ inciperet. qō semp facit ꝑm Gorrā in virtutibꝫ. Vñ sicut pmos parentes pmo tentauit de gula dicēs. Cur pcepit vobis deꝰ ne comederetis ꝛc. Scōo de inani glia dicens: Aperient oculi vestri. Et tertio de superbia dicens, Eritis sicut dij. ita z circa chr̄m fecit. Chrys. sup Matth. Cū ex pmisso chr̄i rnso nihil certū discere diabolꝰ potuisset. vtr̄ chr̄s deꝰ esset an hō: assumpsit eū ad aliā tentationē: dicēs apud se. Iste q̄ fame nō vincit si nō est filius dei: tū sctūs est. Valet em̄ hoies sancti fame nō vinci: sed postq̄ cōem carnis necessitatē vicerūt: ꝙ vanā gliam cadunt. Jō cepit eū tentare in glia vana. Hec ille. Jōo sequit. (Tūc assumpsit eū diabolꝰ) Assumpsit aq̄ ꝑm alios. i. portauit Greg. Quid mir̄ si se a diabolo pmisit in montē duci: q̄ se pmisit a mēbris illius crucifigi. Hec ille. Qui cōiter exponit q̄ ꝙ assumpsit intelligit portauit. qō z Chrys. sensit: q̄ dic̄ q̄ diabolus voluit q̄ chr̄s videret q̄si volans: z inde inaniter eleuaret. Et sic̄r idez sensit Raba. Vel ꝑm alios assūpsit. i. duxit secū eum ad se. i. ad societatē suā sumendo: sicut chr̄s dicit assumpsisse Petr̄ z Jacobū z Joannē: q̄s tū non portauit: vt ptz Mat. xij. (In sanctā ciuitatē) Rabanus. Sancta ciuitas hierusalē dicebatur: in qua templū dei erat: z sctā scrōr: et cultus vnius dei ꝑm legē Moysi. Hec ille. Non q̄ erat sancta rōne ciuīs: (Et statuit eum supra pinnaculum templi)

Ad intellectū huius sciendū est ex Josepho. vj. de bello iudaico z alijs auctoribus q̄ templū dupl'r dicit. Uno. s. modo domus facta in ꝑtice montis morie, de q̄ habes in dūica ꝑma aduentus. Alio modo sumit templū ꝑ atrijs. i. plateis q̄ erāt circa istam domū. Nā cum ille mons esset ex aliqua gte pruptus triplici muro erat circūdatus quasi corona pape. z a primo muro ad scōm erat magna planicies: z similiter a scōo ad tertiū: z a tertio ad templū. In ꝑma platea poterāt esse etiā gentiles. Jn secūda ꝙo foluz iudei z erat diuisa in duas partes ꝑ viris z feminis. In tertia ꝙo soli sacerdotes z leuite: q̄ in ea sacrificabāt z psallebāt. z quersi ad populū exi stentē in scōa platea ꝑdicabāt. Quid q̄ sit pinnaculū tēpli nō est clar̄: q̄uis ꝓstet q̄ erat locus eminens. Glosa q̄dā ōr q̄ erat sedes doctor̄. Alij ꝙo vt Ansel. z Raba. z Nico. de Lyra. z multi alij dicunt: q̄ erat tectū templi siue q̄ddā deambulatorium: vel appodiamentū: vt ita dicā. ne ambulātes ꝑ tecti extremitatē ꝑter incautelā caderēt. Tecta em̄ in regionibꝫ illis erāt plana sicut q̄ddam pauimentū. Beda ꝙo dicit q̄ erat q̄ddam tabulatū siue deambulatoriū. Et omnia ista possunt esse ꝓsona. Pro quo sciendū est q̄ istud pinnaculū quicq̄d fuerit nō potuit esse in tēplo.

interiori: si fuit sedes doctorũ vel locꝰ ꝓpe
vt cõmuniter teneꝝ: ꝓpter hoc illa sedes erat
locus accõmodatus diabolo de inani gloria tentare cupienti. tũ quia tectũ etiã erat
teste Josepho plenũ verubus acutissimis
ne aues sup illo insiderent: ideo ibi nõ erãt
deambulatoria. tum quia dato q̃ ubi fuissent: cũ illa domus esset alta centũ cubitis
nõ poterat ibi esse locus vel sedes doctoꝝ
Et dato q̃ ibi potuisset esse sedes talis in
imo in aliquo tabulatu extra murꝝ tẽpli
tamẽ ad plateã illaꝝ nõ intrabant laici vt
audirent ꝓbum dei. Vñ oẽs dicũt q̃ in secũdo atrio fiebãt ꝓmones ad populũ. Dicam? g̃ q̃ pinna est sumunitas cuiuscũq; rei:
sed ꝓprie domus aut muri. In muro g̃ vidente sacerdotes a laicis erat deambulatoriũ vel tabulatũ: aut super muro: aut
sup extremitate alicuius porticus ꝓtigue
muro: et ibi erat sedes doctoꝝ q̃ non dicebaꝫ pinnaculũ: sꝫ erat in pinnaculo. i. tecto
vel deambulatorio. hic g̃ diabolus eũ statuit. i. deposuit ꝙm Chrys. mẽtẽ et Gregoriũ: vt dicit Vl statuit id ẽ vsq; illuc duxit
ibi sistendo. Et ꝙm glo. volẽs diabolus ꝺ
inani gla christuꝫ tentare ibi eum statuit:
vbi multos se nouerat hoc vicio decepisse
Et nota q̃ dicit Chrys. diabolũ portasse
illuc chm vt inani gloria eleuaret dũ populus videret eum quasi volantẽ. sed ipe
egit vt a nullo videret (Et dixit ei: Si filiꝰ dei es mitte te deorsum) Hiero. In oibus tentatiõibꝫ h̃ agit diabolus vt intelligat si filius dei sit. Hec ille. Nõ dixit: ascẽde i celum. aut vola per aerem: sꝫ mitte te
deorsum ꝙm Rabanũ. q̃ illa vox illi ꝓuenire q̃ omnes saragit ꝓcipitare. Et idẽ dicit Chrys. (Scriptũ est em) de te in psalmo (quia angelis suis mandauit de te: et in manibꝫ tollent te ne forte offẽdas ad lapidem pedem tuũ) Vbi sciendũ ꝙm Hiero.
q̃ diabolus male allegat scripturaꝫ: quia
non intelligitur de christo sed de viro sctõ
Non em vt ait Chrys. filius dei portatur
ab angelis sed econuerso. Exponit autem
illud ꝙm glosam: quia deus mandauit angelis suis de iusto viro: vt in manib. i. auxiliis suis: tollant eũ. ne forte offendat pedem. i. affectũ mentis ad lapidem. i. ad occasionem peccati vel ruine. Chrs ꝺo scripturam cõuenienter allegat cum subdit:
(Ait illi Jesus rursum. Scriptũ est) Deutero. vj (non tentabis dñm deũ tuũ) Est
aũt sciendũ ex sctõ Tho. ij. ij. q. xcvij. q̃ tẽtare deũ factꝫ explicite est cõmittere se diuino auxilio sine necessitate vl utilitate iẽrendendo experimentum sumere de deo.
Interpretatiue ꝺo hoc fit quando nõ est
talis intentio si sit tale factum. Et dictũ est
Cum g̃ christus aliter potuisset descendere et nõ esset aliqua vtilitas q̃ sꝫ ꝓcipitaret
si hoc fecisset tentasset dñm saltem interpretatiue. Augꝰ contra Faustum. Pertinet
autẽ ad sanã doctrinã quãdo homo habꝫ
quid faciat: non tentare deum suum Hec
ille. In hac parte sunt aliqua documẽta
in sensu morali. Primuꝫ tangit Hieronꝝ
dicens. Dicit autẽ diabolus: mitte te. q̃
vox diaboli qui semper hoies cadere deorsum desiderat: persuadere potest: precipitare nõ potest. Hec ille. Ambrosiꝰ libro
de paradiso. Accepit quidem tentandi licentiã: sed nõ copiã. subdẽdi: nisi sua spõte labatur infirmus animus qui sibi auxilium non nouit accersire. Hec ille. Secũdum tangit Ambrosius super Lucam dicens. Sathanas trãsfigurat se in angeluꝫ
lucis: et de scripturis ipis diuinis laqueuꝫ
fidelibus parat. Vtitur enim testimoniꝭ
scripturarum: non vt doceat: sed vt fallat.
Hec ille. Tertium ꝺo tangit Rabanꝰ dicens. Notandũ est autẽ q̃ saluator noster
licꝫ permisisꝫ se a diabolo supra pinnaculum rempli portare: tamen renuit ad ipe
rium eius descendere: nobis exemplũ doñãs: vt quisquis imperauerit viam veritatis artam: nos ascendere obtemperem?.
Siquis autem vult nos de altitudine veritatis et virtutum: ad ima errorꝭ et viciorum precipitare nõ illum audiam? . Hec
ille. Est aũt et aliud documentum. sꝫ q̃
multum debemus de christi pietate in tentatione confidere. Nam ipe licꝫ ꝓpter multa voluerit tentari: tamen aplus vnam rationem ad Hebreos. ij. assignat dicens.
Non habemus pontificem qui non possit
compati infirmitatibus nostris tentatuꝫ
per omnia. quasi velit dicere. Ideo tentari voluit: vt compati sciret. Nemo em moueretur ad compatiendum nisi passionem

nouerit: quod tripliciter cōtigit. s. anditu. vt cum audio passionē illatā esse grauē. z visu: vt cum video patientē imitare: z tūc magis cognosco z cōpatior. z p experientiā q generat pfectam cognitionē z cōpassionē. Igit̄ chr̄s ex experientia nostrā miseriā est factus valde misericors: iuxta illō Heb. ij. Debuit p oia fr̄ibus assimilari vt misericors fieret. Vñ apl's tādē ad Heb. iiij. postq̄ dixerat pōtificē retinatū z c. subiūxit Adeam⁹ igit̄ cū fiducia ad thronū gre ei⁹. s. Iesu chr̄i dñi nr̄i.

Quantū ad tertiū sic dic̄ Chrys. Diabolus ex scōo rūso incertus trāsit ad tertiam tentationē. Quia em̄ chr̄s retia ventris diruperat: retia vane glorie trāsierat: ponit ei retia auaricie. Hec ille. Nec hoc est ꝫ id qđ dixim⁹: tertiā tentationem fuisse superbiam. q: fm nomen licet auaricia videat̄ solū ꝑ pecuniā ptinere cū dicat̄ auarus quasi auid⁹ eris. Vñ z grece auaricia dicit̄ philargiria. id ē amor argēti vñ extēso nōie etiā auaricia est qñ sup̄ modum sublimitas ambit̄: vt dicit btūs Greg. Et ꝓbat. q: Paulus Phil. ij. dixit de chr̄o. nō rapinā arbitratus est esse se equalē deo. i. si se equalez deo arbitrat⁹ est ex ꝫ nihil rapuit alienū. q. d. Si non esset de⁹ z se deo eqlem crederet: rapinā committeret: vsurpando sibi qđ dei est. q: ꝓ deus est: nihil sic credens vsurpauit. Dicit̄ ḡ (Ihesus assumpsit eū diabolus) vl' portādo vel qđ rōnabilius est fm scīm Tho. eū ducendo (in montē excelsum valde) vt. s. pluria possent inde videri fm Chrys. Quis aūt fuerit iste mōs nō ē certū. cuius magister histo. dicat eū fuisse in galilea (Et ostēdit ei oīa regna mundi) nō determinate fm Chrys. sed sic̄ sic̄ extenso digito diceret: in tali ꝑte est tale regnū. z i tali tale (z gloriam eoꝝ) id est aurū: argentū: lapides p̄ciosos z ꝛalia bona fm Rab. Remigius autem dicit q: ista ostensio fuit subito z in ictu oculi: seu in momento tp̄is vt dicitur Luc. iij. Et dicit q: fuit miraculosa. id est supra naturam hominis p aliquā p̄stigiosam apparitionem diabolo mouente phātasiam: vel subijciēdo oculis aliquas imagines: sicut z btō Benedicto ostēsus ē totus mundus in q̄dam lumine. Sed vt dicit btūs Tho. super Matt. ista expositiō nō est bona: q: ꝫ potuisset i valle fieri z nō fuisset necesse cōscendere montē. Vñ fm Raba. ista diabol⁹ ostēdit loq̄ndo: nō aūt visum amplificādo. Nō tñ est incōueniēs dicere istā ostensionē fuisse q̄dē in mōte. z etiā fm visionē naturaliter homini possibilē. z fm expositionē factā ꝫboren⁹ a diabolo: z viteri⁹ p aliqđ op⁹ diabolicū p qđ su ꝓplebat illud qđ naturalit̄ visus christi nō ꝑterat. q: hoc videt̄ velle Lucas qui dr ista fuisse ostensa in momēto temporis Quomō aūt diabolus possit facere istas apparitiones miraculosas. i. mirabiles et p̄stigiosas: forte alibi dicem⁹ diffuse. Sz nūc breuiter sciendū est: q: sicut aīa humana que est infima inter spirit⁹ immortales aliqđ corp⁹. s. humanū mouet ad libitum. sed tñ ad illud est limitata ꝑter sue ꝑtutis exiguitatē. ita aliq̄ spūs superior creati possunt aliq̄ corpa ad nutū mouere localit̄: ñ tñ vsq̄q̄q̄: sz vsq̄ ad certū fm̄ū ꝑ sue ꝑtutis limitationē q̄ finita ē. Vñ null⁹ eorū posset mouere totū vnū elemētū: q: est quertere ordinē nature. Quilibet tñ eorū pōt mouere oīa corpa generabilia z corruptibilia fm scīm Tho. z Aug. zvnā partē elemēti alicui⁹ puta montē vnū. q: si iferiores inf eos mouēt corpa celestia: respectu q̄ ista fere nihil sūt. multo magis possūt mouere ista saltē illi q̄ sūt superiores motoribus oībus ordine nature. Igit̄ diabol⁹ potest facere ꝯs effectus q̄ fiūt p naturalia corpora: q: illa pōt mouēdo applicare ad effectū: puta sanitatis vel infirmitat̄. Igitur pōt ꝓmo facere apparitiones in phātasia: imp̄mendo ei nō phātasmata noua sz antiq̄ mouēdo q̄ sunt in spiritib⁹. i. q̄busdam corp⁹ib⁹ subtilib⁹: sicut fit in somno Et hoc ita vehemēter: vt aliquis credat se etiā exterioribus oculis videre: sicut apparet i dormiētib⁹ qui quādoq̄ se credūt ire ad ludū z in freneticis. Et sc̄do q̄ ad oculos exteriores figurando z colorādo aerez sub diuersis specieb⁹ rex: sicut beato antonio apparuit sub forma argenti. Et tertio eadem rōne faciendo apparere imagines i aliq̄ corpore terso puta vngue vel aqua: sicut fit in p̄stigijs q̄b⁹ furta exāruntur. In chr̄o aūt potuit locū hr̄e scōm z tertium.

sz nō ꝑmū.nec chr̄o volēte:qz vires ei⁹ aīe subiȝciebant oīno. Vñ ōt Grego.q oīs illa tentatio foris nō intus fuit (Et dixit ei Hec oīa tibi dabo). Presupponit hic diabolus q ipe possit ista distribuere ad libitū. Vñ z ꝑm Lucā.iiij.dixit: cui volo do illā:sed mentit chr̄o ꝑm Hiero. z Chrys. qō ptz.qz ista regna aliqñ a deo data sanctis hoib⁹ legimus. Hec tñ est negandum q̄n ꝑmittēte deo diabolus possit aliquib⁹ suggerere vt aliquē regē faciāt: z ei ꝓbere auxiliū in diuitijs z hmōi:cū ipe sciat oēs thesauros absc̄ditos:z de eis habeat curā vt eos reseruet antichr̄o ꝑm aliq̄s. Ex hoc aūt loco manichei nō aduertentes q diabolus mendax est:dixerūt eū oīm visibiliū sicut dñm:ita z creatorē esse:qō falsum patz in Genesi:vbi ista a deo ꝑdita legunt(si cadēs adoraueris me) Glosa. Ecce antiqua diaboli ſupbia. Sicut ei in celo voluit se similē deo facere:ita nunc volebat diuinū cultū sibi vsurpare. Hec illa

Est aūt sciendū ex doctrina sci Thome allegata p Joannē capreolū.ij.di.iiij. q diaboli pcm̄ fuit:qz appetijt bonū:id ē supnaturalē felicitatē:sed male siue indebite appetijt:qz nō cogitauit de modo habendi illā:cū debuisset cogitare q ex mi/sericordia dei illā accipe debuisz. Jō diabolus nō appetijt se esse deū:qz sciuit hoc esse impossibile. necz eē equalē deo simpliciter:qz etiā hoc sciuit naturaliter esse impossibile.sed appetijt se esse equaliter vl si milē ꝑm quid.qz.s. sicut deus est btūs nō ab alio btificatus:ita ipse appetijt se esse btm̄ nō appetēdo hoc ab alio. Nō qz ꝓpria ꝓtute crediderit aut voluerit se felicitatē supnam habituz:sed quia nec de sua nec de diuina ꝓtute cogitauit. Perseuerat aut semp in isto appetitu:qz post vnaz electionē est in termino z penitere nō pōt: sicut nec homo post mortē. vt ptz ex scō Thoma vbiq. Vñ dicit Damas. Nō facit homib⁹ mors: hoc angelis facit casus sz in pcm̄. Addidit aūt multa pcā post istud.z inter cetera pcm̄ inuidie. vt ptz p sctm̄ Tho.j.pte.q.lxiij. Jdeo vult q̄ntum pt vsurpare honorē diuinū. Et cuius ido latria quā semiault sit extincta:tñ querit semp occulte qui eū venerent (Tunc dixit ei Jesus)iam volēs finē tentādi ei ꝙponere ꝑm Chrys.sup Matt. (Vade satbana)Satbanas ꝑm aliq̄s latine sonat aduersariū.ō Petrus: qz voluit cōtradicere chr̄o Matth.xvj. vocat⁹ est ab eo satbanas.Sed ꝑm Hiero.brō Petro dixit: vade retro me satbana.i. seqre me: vt velis qō volo:z ne sis ꝓtrari⁹ mee volūtati. Diabolo aūt tanq̄ obstinato non dixit: vade retro me.sed vade.s.in abyssum seu ignem eternū. Remigi⁹. Vel ꝑm alia exēplaria (Vade retro satbana).i. reminiscere z recordare in q̄nta glia ꝺdit⁹ fuisti.z in q̄ntā miseriā cecidisti. Hec ille(Scriptū est ei) Deut.vj.(Dñm deū tuū).i.sanctā trinitatē:ꝑm Aug.(adorabis)adoratōe latrie: q̄ debita est soli ꝓncipio oīm bonoz (z illi soli seruies).i.cultū latrie exhibebis ꝑm Augu.x.de ciui.dei. Nā latria interptat seruitus. Passuus aūt z hoib⁹ ꝺfuire:sed non tali cultu z seruitute,sed possum⁹ eos duplia venerari. Ego puto q sicut chr̄is celauit se esse filiū dei:ita z dissimulauit se cognoscere satbanā.z q satbanas transformatus est in aliquā effigiē sancti viri:puta eremite vt aliq̄ dicūt. Nunc aūt chr̄us oñdit se eū cognoscere. Vñ diabolus statim ꝑfusus discessit tāq̄ deꝓbēsus. Quāuis etiā possit dici: vt ōt Chrys.q spūssanctus excussit illū a chr̄o. Jgit (Tūc relict eū diabol⁹)abiens tristis z ꝑfusus. Notandū ꝓ has tentatiōes fuisse tres.qz diabolus habet tria retia.s.p̄cipua sup mundū: vt q̄cunq̄ euaserit de retib⁹ gule incidat in retia vane glie. Etsi q̄ras. Quare deus ꝑmittat diabolū habere tot retia: Rñdet Gozra. q expedit nobis vt p ea tentemur Primo ad humilitatē z cautelam. Eccl. xxxiij. Qui nō est tēptatus q̄d scit: Scdo ad cōpassionē addiscendā. Vñ Paul⁹ ad Heb.iiij.post q̄ dixerat q nō habem⁹ pōtificē q̄ nō possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is: subiunxit.tentatū p oīa p similitudine absq̄ pcō. Tertio ad coronā ꝑmerendā. Jaco.j. Beatus vir q̄ suffert tentatiōes. Notandū est etiā q tūc reliquisse eum diabolus dicit nō simpliciter sed ad tps: vt dic̄ Lucas.qz.s. tpe passiōis regressus est ad eius mortē ꝓcurandā. Et qz victores cō/

fuerūt honorari, ideo sequit (Et ecce angeli accesserūt) sm Chrys. Nō or descēderunt sz accesserūt, qr cū semp essent in obsequiū chri in terra: recesserāt ab eo vt darent diabolo locū z audaciā inuadēdi (z ministrabāt ei) sicut sm dño suo. ex q chri diuinitas manifestat. Greg. in home. Homo est quē diabol⁹ tentat, z idēipe de⁹ est cui ab angelis ministrat. Hec ille. Statim aūt post tētationē dicūt angeli accessisse. Primo sm Chrys. vt ostēderet dignitas chri cui angeli semp in misteriū adessent. Scōo iuxta eūdē: ad oñendā āgelicā custodiā fieri circa hoies. Pōt aūt addi tertio ad oñendū q ei q diabolū vicerit statim adest spūalis ꝑsolatio maior solito. z Quarto ad ostēdendū q dū sumus in pugna adest q dē auxiliū diuinū: sed tñ ad bonū nr̄m expectat deus videre certamen: vt chs dixit Antonio. Chrys. sup Matth. In q̄b aūt reb⁹ illi ministrabāt scire non possumus: vtr̄ ad sanatiōes infirmitatū: an ad correctionē aiar̄: an ad effugationē demonū q̄ omnia p angelos facit. vñ eis facientib⁹ ipe facere videt. tñ manifestus est q nō ꝓpter necessitatē impotētie eius ministrabāt: sed ꝓpter honorē potētie ipsius. Non em or q adiuuāt eū: sed q ministrent. Hec ille. Sed qr in diuina scptura frēqnter p ministeriū accipit exhibitio alimentor̄. z qr chs esuriebat z erat solus in mōte: credo q ministrabāt ei. qr Matthe⁹ dicit. Aduertendū est aūt q sicut or Aug. de ꝑsen. euā. Lucas nō narrat istas tentatiōes factas isto ordine q Matthe⁹, sed dūmō facte sint nihil refert: qr nec Lucas illū ordinē asserit. licz illo ordine ex aliqua causa narret. Sicut aūt or gloss Matthe⁹ videt ꝑsiderasse ordinē tētationis Ade: z illo ordine exposuisse tētatōes chri. Sz i rei ꝓitate ordo videt fuisse quē tetigit Lucas. vt. s. ꝓma fuerit de gula. scā cūda de supbia i mōte. tertia o inani gl̄ia in hierl̄m. Sctus Tho. āt nec sup Mat. nec in. iij. ꝓte. q. xlij. videt determinare q̄s fuerit verus ordo. sed mihi videt q ille sit quē tenuit Matth. qr post increpatiōem sathane nulla fuit tentatio cū abscesserit a chro. increpatio aūt fuit qñ ille tetigit honorē dei: vt dicet. hoc aūt fuit in mōte sm Mat. z Lucā. z ꝑseqnter in mōte fuit vltima tētatio Est etiā notādū q ex scptura colligimus āter angelos chro fuisse et astitisse. Primo tpe tentatōis vt hic. Secūdo tpe passionis seu tribulatōis in horto: vt Luc. xxij. Tertio post resurrectionē vt Matt. xxviij. z Quarto tpe ascēsiōis in celū. iuxta illud: ꝓuenerunt ꝓncipes ⁊c. Et h in signū q debeam⁹ eo⁹ auxiliū maxime explorare tpe tētatōis ne succūbam⁹: z angustie ne impatiēter feramus: z tpe q surrexim⁹ a pctō ne recidiuem⁹. z tpe mortis ne pclitemur: sed itinere recto ducant nos ad dñm. Adiuuāt āt nos orādo p cōpassionē: z dirigēdo p illūinationē: z inflāmādo affectū p interiorē locutōem seu exhortationē: z cō primēdo diabolicā ptātē ne seuiat q̄ntūlibet. Jn hac aūt pte sūt adhuc multa documenta in sensu morali Primū tāgit Amb. sup illo ꝓbo: hec oia dicēs. Habet aūt ambitio domesticū pculū. Ut em dñek alijs ꝓus fuit. Curuak obsequo vt honori donek: z dū vult esse sublimior fit remissior. Hec ille. Scōm tāgit Chrys. sup Mat. sup illo ꝓbo: Vade sathana: di. Videdū āt qr chs passus fuit tentatiōis iniuriā dicēte diabolo: Si filius dei es mitte te deorsuz: z nō est turbatus: nec diabcū increpauit. Nūc aūt qñ diabol⁹ dei sibi vsurpauit honorē: exasperatus est z eū repulit dicēs, Vade sathana: vt illi⁹ exēplo discam⁹ nr̄as q̄dez iniurias magnanimitate sustinere, dei aūt iniurias neq; ad auditū sufferre: qm in ꝓprijs iniurijs esse quēpiā patiētē laudabile est, iniurias aūt dei dissimulare nimis est impium. Hec ille. Tertiū tandit idē ibidē sup illo ꝓbo: tūc relinqit eū diabol⁹ dicens. Hoc ad nr̄am pficit ꝑsolationē: qr nō tādiu hoies dei diabol⁹ tētat q̄diu vult: sz q̄diu chs ꝓmittit. Et si eū ꝓmittat paulisper tētare tñ repellit ꝓpter infirmā naturā. Hec ille

Feria scōa post dñicā primā in Quadragesima.

Textus euāg. Mat. xxv.

Cum venerit filius hominis i maiestate sua

ꝛ oēs angeli eius cum eo: tūc sedebit sup sedē maiestatis sue Et ꝓgregabunt ante eū oēs gē/tes ꝛ seꝑabit eos ab inuicē: sicut pastor ꝓgregat oues ab he/dis. Et statuet oues quidem a dextris suis: hedos aūt a sinistris Tunc dicet rex his q̄ a dextris eius erūt. Venite bñdicti ꝑris mei possidete paratū vobis re/gnum a ꝓstitutione mūdi. Esu/riui em̄ ꝛ dedistis mihi mandu/care: Sitiui ꝛ dedistis mihi bi/bere. Hospes eram: ꝛ collegistis me. Nud⁹: ꝛ operuistis me. Infirmus: ꝛ visitastis me. In car/cere eram: ꝛ venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine q̄n tevidim⁹ esurientez ꝛ pauimus sitientē: ꝛ dedimus tibi potum: Quādo aūt tevidi/mus hospitem ꝛ collegimus te. Aut nudum ꝛ cooperuim⁹ te Aut quādo te vidim⁹ infirmū: aut ī carcere ꝛ venimus ad te: Et rn̄dens rex dicet illis. Amen dico vobis q̄diu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis: mihi fe/cistis. Tūc dicet ꝛ his q̄ a sini/stris eius erunt. Discedite a me maledicti ī ignē eternū: qui ꝑ/paratus est diabolo et angelis eius. Esurini em̄: ꝛ nō dedistis mihi māducare. Sitiui: et non dedistis mihi potū. Hospes eraz ꝛ non collegistis me. Nudus: ꝛ nō operuistis me. Infirm⁹ et in carcere: et non venistis ad me. Tūc respōdebūt ei ꝛ ipsi dicen/tes. Dñe quādo tevidim⁹ esuri/entem aut sitientē: aut hospitē aut nudū: aut infirmū: vel ī car/cere ꝛ nō mīstrauim⁹ tibi: Tūc respōdebit illis dicēs. Amen di/co vobis: q̄diu non fecistis vni de minoribus his: nec mihi feci/stis. Et ibūt hi ī supplicīū eter/nū: iusti aūt in vitā eternam.

Cum venerit filius

c hominis i maiestate sua ꝛc. Mat. xxv. In ꝑti evange/lio tangunt tria dicta q̄ sūt Segregatio Premiatio ꝛ Cōdēnatio.

Quantū ad ꝑmū ch̄s ost quādoq̄ fiē/dā sepationē malox a bonis. Dicit ergo (Cū venerit) scz in die iudicij generalī futu/ri. Sicut ei docet sctūs Tho. iij. di. xlvij. dupliciter aliqs pōt iudicari. Uno mō vt hec ꝑsona singularis: ꝛ sic iudicab ꝑtio iu/dicio. Alio mō vt ꝑs ciuitatis vl humani generis. ꝛ sic iudicab aliqs iudicio generali qñ iudicab ciuitas vl qñ iudicabit huma/nū gen⁹: qō fiet in extremis. Est em̄ futu/rū generale iudiciū: vt ibidē ost. Sicut ei dei operatio circa creaturas ꝑtinet ad rex ꝓncipiū q̄ ꝓducunt i esse: ita iudiciū ad ter/minū q̄ in suū finē ꝓducunt. Distinguit aūt duplex dei opatio. Una. s. q̄ res ꝓducit vniuersaliter in ee: a q̄ septia die q̄euit. Alia q̄ res ꝓductas administrat etiā nō opan/do. Similit q̄ debet duplex iudiciū distī/gui: ordie tū ꝓtrario. Unū est i morte: qō rñdet opi gubernationis q̄ quisq̄ iudicab ꝑm q̄ cōpetit sibi ꝛ gubernationi vniuersi. Ūū ꝑmiatio vni⁹ ꝑm h̄ iudiciuz differt ꝓ vtilitate alioꝝ: ꝛ pene vni⁹ sunt ad ꝑfectū alteri⁹. Aliud est ex aduerso respondēs ꝑ/me rex institutiōi: q̄ dabit vltima cōpletio mūdo vnoquoq̄ accipiēte qō ei debet ꝑm seipm nō in ordie ad gubernationē, ꝛ erit vniuersalis sepatio malox a bonis, qz iaz nō erit op⁹ vt boni ꝙ malos ꝑficiāt. Sed in. iij. parte. q. lix. assignat hui⁹ aliam rōnē dicens. Judicium ꝑfectum. i. vez ꝛ mani/festum ō aliqua re dari nō potest: nisi re fi/nita ꝛ completa in se ꝛ in suis effectibus. Ex effectibus em̄ actio que videbat bo/na: ostendit aliq̄ndo mala fuisse. Uita autem homis postq̄ termiata est in se depē/det aliq̄ modo ex futuris: que ad aliquod ꝑmium vel ad aliquā punitionē hominis pertinent. Primo q̄dem ex fama bona vel

mala. Scõo ex filijs. Tertio ex effectib⁹ suoꝝ operꝝ. sicut ad p̃miũ bti Dñici pertinent oĩa bona q̃ ex suo ordine p̃ueniũt. Quarto ex corpe quod interdũ honorifice sepelit: interdũ manet inhumatũ. Quinto ex rpalib⁹ in qb⁹ inf̃xerat cor. Oĩa autẽ hec subijciunt existimatiõi diuini iudicij: qõ fiet eis cõsũmatis. Judicat tñ hõ post mortẽ statum q̃ ad pertinentia ad aiam. qa in talib⁹ scitur qnda statũ imobilẽ. Corp⁹ aũt remanẽs mutabilitati subiectuꝝ trãsiẽs de fõrma in fõrmã vsqꝝ ad finẽ temporꝝ: tũc recipiet p̃miũ. Et ꝛ hoc iudiciũ f̃z diuinã sc̃iam curã sit futuꝝ: incertũ tñ est qñ. qz non põt sciri rõne: cũ a dei volũtate dependeat neqꝝ etiã inuenit⁹ de⁹ illud reuelasse. Et valet ista icertitudo f̃z sctm̃ Tho. iij vbi s. etiam suppositа incertitudie mortis ꝓpter duo. Primo: qz nescit homo an añ tp̃s mortis eiuꝝ iudiciũ veniat. Secundo qz homo nõ solũ curã gerit sui: ſz etiã suorũ z ciuitatis z ecclesie q̃b⁹ habet p̃uidere: ne sint impij rati. (Filius hois) Sic sevocat chr̃s: vel qz est filius vni⁹ tm. i. f̃gis: vl̃ ex humilitate: quod meli⁹ est. Dicit ꝛo filiũ homis venturꝝ ad iudiciũ ꝓterea q̃ i forma humana iudicabit sm̃ oẽs sanctos qz cõpetit ei dominiũ non solum rõne creationis: sed etiã rõne redemptiõis que ꝓuenit ei vt homo: sm̃ s. Tho. vbi s. (In maiestate sua). i. in diuinitate sm̃ Remig. z intellige pateter. Patebat em̃ ei⁹ maiestas in signis deitatis: q̃ sunt societas angelorꝝ z sanctorꝝ: z effectus mirabiles tũc appparentes. Vel in maiestate. i. i gloria sui corporis sm̃ Orig. vt sc̃z talis appareat q̃lis in transfiguratiõe. Judicabit eni sm̃ sctm̃ Tho. vbi s. in forma humanitatis glorioſa. qz est mediatoꝛ. z ꝓsequent⁹ sicut in primo aduentu qñ gerebat vices nostras reconciliãdo nos deo apparuit in nostra infirmitate: ita qñ exequet iusticiã p̃is i scõo aduẽtu: apparebit i gloria q̃ inest ei ex cõmunione ad patrẽ: que gloria malis erit i suppliciũ. Pro his scito q⁹ sunt q̃dꝝ modi iudicandi q̃ ex scripturis colliguñ. Primus ẽ p̃marie autoritatis: quo iudicabit tota trinitas. Secund⁹ est subautoritatis delegare quodãmõ z platõis snie: quo iudicabit chr̃istus. Tertius est assessorie dignitatis quo iudicabũt apli z q̃cunqꝝ pauptatem volũtariã sunt secuti. Quart⁹ ẽ approbationis: q̃ iudicabũt oẽs electi. Quintus ẽ cõparationis facti meliorꝝ: quo iudicabũt minus mali puta niniuite iudeos. Vñ de his omnib⁹ s. Tho. iij. di. xlvij. vnde oĩa ista sumi possunt (Et oẽs angeli ei⁹ cũ eo) ad honorẽ iudicis sm̃ aliqs. vel vt sint testes sm̃ s. Tho. vbi s. Chrys. in Home. Oẽs angeli cum ipo aderũt: restantes et ipi q̃rũ administrauerunt missi a dño ad hoim salutẽ. hec ille. Non aũt vt sint iudices sm̃ eundẽ s. Tho. qz assessores debẽt iudici ꝓportionari q̃ erit chr̃s inq̃ntuꝝ hõ quo ad autoritatẽ adq̃sitam z secundariã. Et ꝛ sit tota trinitas q̃ ad naturalẽ ꝓncipalẽ: tñ iudictũ attribuet chr̃o q̃ oib⁹ apparebit. Judicabũt tñ approbãdo sententiã iudicꝝ. Vel sm̃ Aug. libro de penitentia: p angelos intelliguñ homies qui cuꝝ chr̃isto iudicabũt: qui angeli. i. nuncij erũt quia bonis eternaꝝ salutẽ nunciabũt. Judicabũt aũt aliq̃ homies cum chr̃o. i. apli. vt habet Mat. xix. z q̃ voluntarie fuerũt pauperes sm̃ sctos. z hoc sm̃ s. Tho. vbi s. Primo rõne ꝓgruitatis: quia cum relictis omnib⁹ adhereãt chr̃o: nõ ẽ q̃ a iusticia flectank. Scõo rõne meriti: qz hũilitati debet exaltatio. Pauptas aũt inter oĩa facit despectũ in p̃sti. Tertio rõne dispositiõis Nam sancti iudicabunt inq̃tũ habebunt cor edoctũ oi diuina ꝓpitate: vt illã possint alijs manifestare: ducẽdo eos i noticiã diuine sententiẽ: vt patet vbi s. Prima aũt dispositio ad pfectionẽ. i. ad tale cor: ẽ cõtemptus diuitiarꝝ. qz vltio adq̃runk: z consequenter p̃mo deserunk in motu ad pfectionẽ. (Tunc sedebit sup sedẽ maiestatis sue) Jsta sedes maiestatis metaphorice dr z sm̃ Orig. erit cõgregatio aliq̃ꝝ pfectorũ hoim q̃ dicunk sedes i iudicio: aut q̃dã ꝓtates angelice: sive throni sint: sive dñationes. Vñ z in Ps. dicit sedere sup cherubin. Et sive sint hoies sive angeli: dicũtur sedes sm̃ s. Tho. sup Mat. quia p illos de⁹ suum iudiciũ exercet. Alij ꝛo per sedem intelligũt autoritatẽ iudicandi: que duplex est: vt dictũ est. Vel sedes ista ẽ illa gloriosa nubes in q̃ venturꝰ est: in q̃ nõ est irrationabile chr̃m iudicaturũ sedẽdo

vel saltē astare sibi sedem paratā. Sedebit aūt chr̄s in ista sede supra montē oliueti: cui adiacet vallis iosaphat: ꝑm scm̄ Tho. vbi s̄. qz lz certe sciri nequeat: tm̄ ex scripturis ꝓbabilr̄ credit ꝙ ibi videbit vnde ascendit in celū. Multitudo aūt hoīm in circuitu erit vt possit chr̄m videre: qz longe videbit: qz erit i aere z fulgidus vt sol Jho sequit: (Et congregabunt añ eum oēs gentes) Oēs inquā etiā pueri nihil ꝓtet originale habentes: vt videant gl̄az iudicis. Et hec congregatio erit vt dictū est i valle iosaphat ꝑm scr̄os: z ꝑm scripturam Joel.iij. Et lz mgr̄ in.iij.dis.xlviij. dicat ridiculosuz esse ꝙ chr̄s descēdat in vallē: tm̄ ibi sentit ꝙ erit in aere supra montē oliuaz: vt etiā videt velle scripturaZach.xiiij vbi dr̄. Stabunt pedes dni in die illa sup montē oliuaz. Congregabunt inquam vt oēs iudicent q̄ntum ad receptionē premij vel pene: nō aūt vt oēs discutiant: vt dicet Et notanter dr̄ gentes: nō angeli. qz nō ꝓprie iudicabunt. Fiet aūt ista congregatio ꝑm Aug. ministerio angeloz. Pro his notandū est ex scr̄o Tho.iij.gre.er.iij. vbi s̄ ꝙ chr̄s inq̄ntum homo cōpetit ꝓtās iudicandi angelos. Tum qz est ꝓpior ꝟbo. Tū qz humilitas passionis meruit vt sibi oē genu flectat. Tū qz mistrant circa hoies quoz est caput. Judicat aūt eos q̄ntū ad tria vt dicit. Primo q̄ntum ad dispēsationem eoz que agunt. Scdo q̄ntum ad premia accidētalia z accidentales penas ꝙbꝫ b demones affligunt: aut excludunt ab hmundo in abyssum: quod eis valde displicet vltra suam essentialē penā. Tertio q̄ntum ad essentiale premiū z essentialem penam: qō a ꝓncipio factū est ꝓ chr̄m inq̄ntum est ꝟbū dei. Nō tm̄ vt dicit iudicabuntur directe: qz nō discutient: cū i bonis angelis nō sint mala admixta bonis: neqz in malis bona admixta malis: neqz etiā ꝑmiabunt ꝓ meritis ꝓprijs: cum a ꝓncipio fuerint ꝑmiati. Sz iudicabunt indirecte ꝑm ꝑmiationē. qz recipient accidentale ꝑmiū ꝓ bis q̄ ꝓcurauerūt. qz. s. boni ampli9 gaudebunt de salute eoz q̄s iuuerunt. z econuerso mali dolebunt de his quos subuerterunt. Judicabim9 tm̄ angelos. j. Co. iij. scz comparatione: inq̄ntum q̄dam hoies q̄busdam angelis erunt superiores. Sz de homib9 loq̄ndo: omnes q̄dem ante chr̄m compebunt: non solum. xij. trib9 israel: sed z oēs gentes p. xij. trib9 acceptez significate: vt oēs videant exaltationē ei9 q̄ ꝓ oib9 sanguinem fudit. Et omnes etiam adulti iudicabunt q̄ntū ad receptionē premioz̄ Aliq̄ ꝟo boni ꝓsequent. s. q̄ cum bonis ex meritis ꝓprijs oib9 habebūt mixta notabilia mala: vt oib9 pareat iusticia iudicantis. Aliq̄ ꝟo non. s. reliq̄. Simil9 ex malis malis. Aliq̄ em̄ mali iudicabunt discussiue. s. q̄ fidem habuerūt cui9 act9 laudabilis est z ō se ordinat9 ad merendū: idoqz sicut ciues saltē numero etsi nō merito: nō cōdēnabūtur mortē sine discussiōe. sed infideles non habent mixtionē talē bonoz̄ z maloz̄ que discussionē reqrat. Sublato em̄ fidei fundamēto: oia seq̄ntia opa carēt rectitudine intentionis ꝓprie. Et iō vt hostes sine audientia cōdēnabunt. Oia ꝓdicta sūt sancti Thome doctrina vbi s̄. vel alibi. De ista aūt discussione dicet infra (Et separabit eos ab inuicem) z hoc ꝑm Orig. inq̄ntū cuilibet erit manifesta iusticia vel iniusticia cui iusti bet Vnde ista ꝑma separatio nō erit ꝟz situ: sed eo modo quo albi a nigris dicūt separati: etiāsi localiter sint cōmixti. Jsta aūt separatio lz mō sit: tm̄ nō ꝓstat nobis. sz tūc constabit: ideo dicet fieri. vel dicet fieri habito respectu ad separationē situalē: qui ad istam sequet. z fiet tūc: de qua etiam dicit ꝑm alios idē met. s. z separabit eos ab inuicē scz situaliter. quod ꝑm s. Tho. sup Mat. dupl̄r pōt intelligi. Vno mō qz boni habebunt nobiliorem situ. qz erunt in aere: vel qz ad litterā erunt in dextera iudicis. Ego aūt credo ꝙ vtrūqz erit: vt intelligam9 iustos esse ante faciē iudicis i nobiliori loco: etiāsi non essent i aera eleuati (sicut pastor segregat oues). i. iustos sic dictos sz Orige. ꝓpter māsuetudinē. ꝑm Chrys. ꝟo ꝓpter vtilitatē vl̄ innocentiā. Hō em̄ iustus instar ouis est mansuet9 in tolerando: est vtilis in fructificando verbo z operibus q̄ quicq̄d eius est: totū est vtile z edificatoriū: z innocens in offendendo (ab hedis). i. iniustis sic dicis ꝑm Origē. quia ꝓ sara dura z peccatoz̄ pcipitia gradiunt. sz ꝑm Chrys. q̄a infructuosi sunt. vel ꝑm Hiero. qz hedus

semp feruet coitu: ideo etiam pro pctō pn cipis offerebat (Et statuet oues qdem a dextris: hedos aūt a sinistris) vel rōne no bilioris z ignobilioris situs. vl qz ad lrāz sic fiet. vel ꝓpter vtrūqꝫ: vt dictum ē. Ad intellectū tn hoꝝ vide in euangelio d̄ ascē sione dñi. Jn hac ꝑte est litteraliter vnuz documentū: quod btūs Paulus tāgit di. ij. Coꝝ. j. Oēs nos manifestari oꝑtet aī tribunal ch̄i: vt referat vnusquisqꝫ ꝓpria corpis ꝓut gessit: siue bonū siue malū.

Quātū ad secundū tangit p̄miatio iu stoꝝ. Ad intellectū aūt seq̄ntiū sciendū ē q̄ sanct⁹ Tho. iij. vbi s. dicit: non esse cer tū vtrū iudiciū illud q̄ ad accusationem z discep tationē seu discussionez z sniam fiat vocaliter vel mentaliter, sed ꝓbabili⁹ cre dit q̄ fiet mentaliter q̄ ad illa oia. qz si sin guloꝝ facta oretenꝰ deberent enarrari: ni mis plixū tps req̄reret. Sz ca. iij. vi. xlvj ad argumenta ꝓtra ārtam cōclusionē dic̄ q̄ duplex est ꝓpria snia ibi. s. Una singularꝫ: q̄ quisqꝫ seipm videbit tante pene vel glorie destinatū. Alia generalis: que duplex est. vna. s. ꝓbonis. alia ꝓ malis. Est ista ñ exi git multū tps: z vocaliter fiet. Sed videt esse dissonantia inter illum z sētm Tho. q̄ post p̄dicta subiūgit: q̄ ea q̄ dicunt Hat. xxv. i. in pñti euangelio: fient mētaliter: et tñ ꝓstat q̄ ad generalē sententiā ꝑtinent. Soluit aūt sic Primo. Nā ista que ħ nar rant. s. discussio z sententia dupliciter fiēt Primo circa singulos seoꝝsuz. z Secūdo generaliter circa multos Et ꝓmū erit mēta le rōne plixitatis tpis. secundū aūt erit vo cale nō soluz q̄ ad sententiā: sed etiā q̄ ad illud examē Esuriui ꝛc. Et scōo sic. Nā s. Tho. vt ex sua rōne patet loquit d̄ his q̄ circa singulos fient: seu de examie. Btūs aūt Hat. ponit alia q̄ que fient circa singu los. s. discussionē seu examen q̄ ad opa mi sericordie: ꝙ que omnia alia intelliguntur. Quedā ꝙo que fiēt generaliter q̄ ad oēs: vt illa snia Venite ꝛc. et illa. Jte ꝛc. Et de istis loquit Caꝑreolus Et lz iste sententie p̄cedant aī examen: tamē hoc est anticipa tiue dictum. vl bis illa dicent. vl sentētia vocaliter p̄cedet: z discussio sequet mēta lis. Primo igitur christus discutiet singu loꝝ conscientias. deinde sequet apd singu los ꝓpria sententia quam Matth. vicz. z tertio cuilibet diuina ꝓtute fiet manifesta ꝓscientia cuiuslibet eo modo quo btō Be nedicto est totus mūdus ostēsus: vel alio Et quarto sequet generalis illa sniaz vo calis: ex duab⁹ catheguriz cōposita. s. Ve nite z Jte. z discussio. s. Esuriui ꝛc. q̄ etiā erit vocalis: iuxta ꝑmū modū soluēdi. vel saltem snia: iuxta secundū. ideo dr (Tūc) facta discussiōe z ꝑticulari snia (dicet rex) vocaliter loq̄ndo: vel mentaliter (bis q̄ a de xteris eius erunt. Venite benedicti ꝑis mei). i. a ꝑte meo: qz impatiue bñdicit: ef ficiēdo in bñdicto bonū qđ ei dicit. hoies aūt bñdicūt ꝑm s. Tho. ro. xij. lec. iij. indi catiue laudādo: vl optatiue desiderando. non aūt impatiue: nisi inq̄ntū ministri dī Sunt aūt iusti bñdicti actu ratione gra tie in via: z bñdicēdi rōne glie. ideo sequit (Possidete paratū vobis regnū ab origie mundi) Ubi notandū q̄ nō dicit: accipite sed possidete. i. itrate i possessionē. Scōz sctm Tho. em̄ sup Hat. dr possessio in q̄ habet ius. Habem⁹ aūt in hoc regno ius ex ordinatiōe diuina: z ex adq̄sitione chr̄i. Jtē ꝑm eundē dr possessio. qz pacifice ha bet cum plenario dñio. Sed ꝑm' Chrys. dr: possidete. qz sunt hereditaria bona: cū sim⁹ filij dei: ꝙ nobis antiq̄tus ꝑparata. ideo subdit (quod vobis paratū est ab ori gine mundi) imo ab eterno. qz ꝑm Hiero. ħ intelligit ꝑm ꝑdestinationē. Est ār ħ re gnū qđ nob⁹ parat ipa sctoꝝ societas: qđ regnū dicit possidere q̄libet beatus multi pliciter. Primo rōne regnantiz: de cui⁹ re gno gaudet acsi ipe vt ita dicam regnaret Bona em̄ amicoꝝ nostra dicim⁹. Secūdo rōne societatis cui⁹ ipe ē mēbrū: eo mo do quo dicim⁹ italos possidere regna ita lie. Sequunt aūt aliqua q̄ saltem q̄ ad sin gulos mentaliter fiēt: cum dr (Esuriui em̄ z dedistis mihi māducare. Sitiui z dedi stis mihi bibere. Hospes erā z collegistis me. Nud. z o. me. Infir. z vi. me. In car. z ve. ad me) Est aūt aduertendū q̄ opa mi sericordie corpalia sunt septē iuxta doctri nam s. Tho. ij. ij. q. xxxij. et cōtinent i isto versu. Visito poto cibo redimo tego col ligo condo. Et rō est. quia septē sūt corpo rales defectus hois ad q̄s alij reducunt.

ſez famis:ſitis:habitaculi:nuditatez:ſani-
tatis:libertatez:z defectꝰ ſepulture. Omi-
ſit aūt dñs ſepulturā ſm ſ. Tho. ibi: quia
enarrabat opa neceſſaria:vt q̄ ad dānā
tos cuidēt:or eoꝝ dānatio fieret. tñ i alijs
locis ſcpture cōmendank ſepeliētes cada-
uera hoim: vt Tobias (Tunc rñdebūt ei
iuſti dicentes) Ex q̄ patet q̄ iſta diſcuſſio
erit mētalis. qz ſi totus mūdus vocaliter
chīo rñderet aut oēs iuſti:eſſet ꝓfuſio vo-
cū. Et ſic ſcōs modus rñdēdi ſuprad̄ dict⁹
eſt melior: q̄uis dici poſſit q chīus voca
liter loquek:z alij mētalik rñdebūt (Dñe
q̄n te vidimus eſurientē z pauimus:ſitiē-
tem z dedimus tibi potū: Q̄n autē te vi.
bo.z colle.te.aut nu.z coopuim⁹ te: Aut
q̄n te vi.infir.aut in car.z ve. ad te:) Iſta
interrogatio nō ꝓcedit ex ignorātia:qz iu
ſti certitudinalr ſciēt q opa miſcōie facta
mēbris chī: chīs ſibi reputat fieri:z ſe ꝓ
talib⁹ ſaluari. Sed ſm ſ. Tho. ſup Mat.
z Raba. ꝓcedit ex admiratōe magnitudi
nis gr̄e date a chīo z paritatez boni facti
ab eis. (Et rñdēs rex dicet illis: Amē). i.
vere (dico vobis q̄diu feciſtis vni de bis
fratrib⁹ meis mimis:mihi feciſtis). Frēs
dñi ſm ſ. Tho. ſup Matth. ſunt nō ſolum
boni ꝓ gr̄am:ſed etiā mali ꝓ naturaz:q̄b⁹
etiā dandū eſt in neceſſitate. ſed ceterez pa
rib⁹ magis dandū eſt meli⁹rib⁹: qz z veri
us ſunt frēs dñi. qz frēs ſunt q̄ dei faciunt
voluntatē Matt. xij. Ihē z Hieroñ. dicit
q̄ de talib⁹ loquik: q̄ z ſm Chr:yſo. dicunk
minimi: qz ſūt hūles: qz pauꝑes: qz abie-
cti. Nō aūt h̄ fit mentio de. vij. opib⁹ miſe
ricordie ſpūalib⁹. qz ille ꝓ maiori ꝓte pti-
nent ad p̄latos. Sunt aūt Prima oratio
Scōa doctria in ſpeculatiuis. Tertia cō
ſiliū in practicez. Quarta ꝓſolatio in triſti
cijs. Quinta correctio in delictis. Sexta
remiſſio i iniurijs. Septima ſupportatio
in faſtidijs. Et ꝓtinenk in h̄ ꝑſu. Conſule
caſtiga ſolare remitte fer ora. ita tñ q̄ ſub
eodē intelligak ꝓſiliū z doctrina. Vide. ij.
ij.q.xxxij. Sed ſi frēs dñi ſunt oēs z maxi
me iuſti: querik. q̄d in ꝑbis dñi demōſtret
ly bis cū loquik iuſtis. Et dicēdū q̄ iſta lo
cutio oib⁹ fiet in ſingulari:z tūc ly bis de-
monſtrat alios iuſtos z iniuſtos. qz ꝓpi
bus miſcōie exhibitez etiā iniq̄s:ſci ꝓcipiet
retributiōez a dño ſm doctrinā ſcō. Sz
ſi oib⁹ in ſingulari loquik: q̄re dicik: dicet il
lis: Dico q̄ qz ſingulis ſeorſum dicek: iō
pluraliter dicik: dicet illis. z ly bis nō de-
monſtrat aliq̄d ſeorſum ab oib⁹ iuſtis et
iniuſtis ſed a ſingl'is. Vel pōt dici q̄ iſta
ꝑba q̄ diſcuſſione ſonant: nō dicenk oib⁹ iu
ſtis: ſed bis ſoluz q̄ diſcutienk. Et tunc ly
bis: demonſtrat reliquos ſctōs: maxime
aſſeſſores pauꝑes: q̄ ſpeciali rone dicunk
fratres chīi: quia eandē vitā ꝓfeſſi ſunt Querſa-
tionē duxerūt. ſ. pauꝑem z maxime mēdi
cam. z ſimiliter demōſtrat oēs alios iniu-
ſtos. In hac parte eſt litterale, ꝑocumē-
tum q̄ opera miſcōie ſunt in p̄cepto. qz ō
bis fiet diſcuſſio in iudicio vt dāneris vl
ſalueris. Remig. Et notādū q̄ in hoc lo-
co opera miſericordie a dño cōnumerank
que q̄cunq̄z implere ſtuduerit: regnū a cō
ſtitutione mundi ꝓparatum electis ꝓcipe
re merebik. Hec ille.

Quantū ad tertiū tangik mai oꝝ ꝑdē-
natio cū ōr (Tunc dicet z bis ꝓ a ſiniſtris
ei⁹ erūt. Diſcedite a me maledicti in ignē
eternū: q̄ para. ē diabolo z ange. ei⁹) Hec
ꝑba aut dicet iudex bis: aut dicet vocalik
poſtea q̄ ſequunk q̄uis anteposita ſint. vl
ſi dicet ea vocaliter z añ ea q̄ ſequunk: tūc
q̄ ſequunk dicet mentaliter vt videk. Ex
bis aūt patz vt ōr Aug. xxj. de ciui. dei: q
ignis idem demones z homies cruciabit
Quō autē corꝑalis ignis poſſit affligere
ſpūm aut corꝑus ſine eius corruptōe: vi-
de dñica ꝓma poſt feſtū trī. (Eſurini enī
z nō dediſtez mihi man. Si. z nō dediſtez
mihi po. hoſp. erā z nō col. me. Nu. z non
coop. me. Infir. z in car. z nō vi. me. Tūc
rñdebunt ei z ipi dicentes. Dñe q̄n te vi-
di. eſu. aut ſi. aut hoſpi. aut nu. aut infir. aut
in car. z nō miniſtra. tibi:) Iſta interro ga
tio poteſt ꝓcedere ex admiratione magni
tudinis pene illate: ſicut z de iuſtis dictū
eſt ſuo modo: z etiam ex ignorantia q̄ ini
qui non intellexerunt ſe chīm in ſuis pau
perculis ꝓtempſiſſe (Tūc rñdebit illis di.
Amen dico vobis: q̄diu non feciſtis vni
de minorib⁹ bis. nec mihi feciſtis). Et ly
bis pōt hic referre aliquid ſeorſum ab oi
bus malis de quibus eſt ſermo (Et ibūt)
non ſponte: ſed coacti ab angelis malis

exeq̃tib⁹ sniam iudicis: vt san. Tho. iiij. vbi ꝫ. videt velle. q̃uis alicq̃ dicant q̃ sua spõte veluti despati recedãt a deo (hi) s. mali (i suppliciũ eternũ: iusti aũt in vitã eternã) id est ibũt ad visionẽ dei ſm Aug. qz ꝓtẽplatio ꝓmittit nob actionũ oim finis, atz eterna ꝓfectio gaudioꝝ. Hec ille. Jbũt ãt tũc scti ad vitã eternã duob⁹ modis ſm q̃ vita sumit dupl'r. s. p essentia viuẽtis: z p operatiõe vitali. Resurgẽt em̃ ad vitã imoꝛ talẽ z elevabunt ad illã visionẽ q̃ z est vita z est eterna: nõ solũ qz semp durabit: ſz qz i ea nulla est variatio: ita q̃ scti in eternũ nõ plꝰ videbũt i deo q̃ i ꝑmo instãti q̃ videbũt ſm sctm̃ Tho. vbi q̃. z h̃ ſtrute pdicte visiõis: cũ q̃ tñ stat q̃ videntib⁹ deũ ꝓtinue aliq̃ noua revelent q̃ diu durãt illũinationes. Dr ãt vita btoꝝ porꝰ eterna q̃ donatoꝝ. q̃uis vtraq̃ sp duret. qz tamen habilioꝛ est materia ad ipm̃ intelligendũ btm̃ q̃ sp vnũ nũero erit z eq̃ intẽsum sp. z dr vita cũ sit operatio vitalis. Jn hac ꝓte est documentũ moꝛale: qõ Greg. tãgit. xxv. moꝛ. d. Si tãta penã minat ei q̃ sua nõ dedisse quincit: q̃ pena feriẽdus est: qz redarguit abtulisse aliena? Hec ille. Est autẽ iterũ aliud documẽtũ. Nã ex h̃ euãgelio ptz q̃ iudex ꝑmo opa examinabit cũ dr: esuriui zc. Examinabit aũt q̃ntũ ex scptura colligit oia cogitata z dicta z facta z cõmissa nob circa q̃ omiserim⁹. Jsta aũt cõmissa sũt q̃ttuoꝛ. s. tps. ỏ q̃ mala rõnẽ reddẽt oci osi. z res tpales de q̃b⁹ malã rõnẽ reddẽt auari. z corꝑ⁹ de q̃ luxuriosi. z aia ỏ q̃ superbi: q̃ abiecta dei imagine supinduxerũt diabolicã. Ptz scõo q̃ examinata põderabit: qz dicet Amẽ dico vob q̃diu zc. Michael igr̃ põderatoꝛ aiaꝝ ſm repsentatoꝛ ecclie aliq̃s inueniet nulli⁹ põderis q̃ nulla bona habebunt. Quilibet tali dicet illud Dañ. v. Appẽsus es in statera: z inuẽt⁹ es nõ q̃dẽ min⁹: vt ibi dr. ſz nihil hñs: z ꝓiciet in fornacẽ. Quedã ãt erũt semiplene q̃. s. penitẽtes nõ cõpleuerũt satisfactionẽ Jste inuenient min⁹ hẽ z ibũt ad purgatoriũ. Quedã ꝩo erũt plene z satis hñtes q̃. s. q̃ntũ deliq̃rũt tãtũ satisfecerũt. Quedã ꝩo supplene multũ hñtes. Ambo aũt ista genera aiaꝝ ab illo campsoꝛe ponent in thesauro celesti. Tertio ponderata sententiabit. qz dicet: discedite. Quarto sententiata executioni mãdabit. qz ibunt zc. itaq̃ nõ euadent p appellationẽ aut supplicationẽ: aut p querelã falsi: aut p satisfactionẽ q̃n damnent iniqui.

Feria tertia post dñicam prima in Quadragesima.

Textus euãge. Mat. ca. xxi

C Vm intrasset iesus hierosolymã: cõmota est vniuersa ciuitas dicẽs. Quis est hic. Populi aũt dicebãt. Hic est Jesus ꝓpheta a nazareth galilee. Et intrauit Jesus in tẽplũ dei z ejiciebat oẽs vendentes z ementes in templo. z mensas numulariorũ z cathedras vẽdentiũ colũbas euertit. Et dicit eis. Scriptũ est: Domus mea dom⁹ orationis vocabit̃: vos aũt fecistis illã spelũcã latronũ. Et accesserũt ad eũ ceci z claudi in templo z sanauit eos. Videtes aũt principes sacerdotũ z scribe mirabilia q̃ fecit: z pueros clamãtes in tẽplo z dicẽtes osanna filio Dauid indignati sũt z dixerũt ei. Audis q̃d isti dicunt: Jesus aũt dixit eis. Vtiq̃. Nũq̃ legistis qz ex oze infantiũ z lactẽtiũ ꝓfecisti laudẽ: Et relictis illis abijt foras extra ciuitatẽ in bethaniã ibiq̃ docebat eos de regno dei.

C Vm intrasset Jesus hierosolymã zc. Matth. xxj. Jn presenti euangelio tãgunt tria puncta: q̃ sunt Cõmotio: Ejectio: Jndignatio.

Quantũ ad ꝑmũ sciendũ est q̃ vt exꝛtu euãgelij pater: iste ingressus dominj

dñicam .i. Quadragesime

Hierusalē ō quo in euāgelio est sermo: fuit qñ eū tanta glia delectāt de mōte oliueti: vt habeā dñica pma aduēt⁹. Jō ad intellectū pñtz euāgelij oportet pl⁹ponere fere oia q̄ illo dicunt. Procedebat g̃ christus stipat⁹ cateruis populoz magnificātium eum vocib⁹ z ramis leticie: z cū tanta gloria intrauit ciuitatē (Et cū intrasset hierosolymā). s. cum solennitate ō qua ibi dictū est (cōmota est). i. Turbata ex inuidia: vl cōmota est. i. admirata fz alios: vl forte fuit vtrūq; (vniuersa ciuitas). i. p̄ncipales ciuitatz. qz dolebant z mirabant de honore exhibito chīo: qz hō laudabat q̄si de⁹. Et cū vt ōt Chrys. etiā ipi laudantes non intelligebant q̄ dicebant: sz spūssctūs ingressus in eos ꝑba formabat. Vl mirabant de suscitatiōe Lazari. Jtē de doctrina ꝓpter quā etiā ascenderat chīs in tēplū lz ō hac non mirarent in ingressu ciuitatz (dicens. Quis est hic) q̄si dicerent. Jste n est: vel saltem nō videt talis ac tā⁹ vt hās laudes mereat (Populi aūt). i. vilis plebs fm Hiero. (dicebant. Hic est iesus ꝓpheta) nō q̄ cunq; fm Hiero. sed quē singulariter suscitandū p̄dixerat Moyses (a Nazareth galilee) q̄ ibi fuerat educat⁹. Pro intellectu aūt eoz que ō dicunt Notandus est fm Augz. q̄ chīs nō op̄abat cōtraria: sed p tēpoz ꝓgruitate diuinā pt⁹ se occultauerat: qz nōdū venerat hora ei⁹: z nunc se manifestat. Jtem pt⁹ honorez regiū refutauerat: z nūc illū suscipit Primo fm Raba. vt ostēdat se sponte passurum. Scōo iuxta Chrys. vt oñderet q̄s sit ille rex. de q̄ añ ꝓpha clamauerat Ecce rex tē. Tertio iuxta eūdē vt ampli⁹ in se iudeoz inuidia insaniret. sed vt mihi videt Chrys. sol. capit ly vt. consecutiue: nō causalit. z Quarto ad humilitatz exemplū. qz q̄nto maioz fuit eius honoz in hierlm: tāto etiā maioz fuit subseqūs ignominia passionis. Jn hac ꝑte est vnū documētū in sēsu morali q̄ iesu intrante hierlm. i. animā peccatricē post peccata: tota ciuitas. i. ipa q̄ntū ad oēs ei⁹ potētias cōmouet z ingemiscit: z aliter conuersat cū ꝑpus.

Quantū ad secundū tangit eiectio eoz q̄ tēplū ꝓphanabāt: cū ōr (Et intrauit Jesus in tēplū dei) Chrys. Hoc erat ꝓprium boni filij vt ad domū curreret patris⁹z illi honorē redderet. Et tu imitator chīi factus cū aliquā ingressus fueris ciuitatē: p̄mū ad ecclīam curras. Hoc etiā erat boni medici: vt ingressus ad infirmā ciuitatez saluandā: tā p̄mū ad originē passiōis ītēderet Nā sic de tēplo oē bonū egredit: ita ō tēplo oē malū p̄cedit. Si em̄ sacerdotiū integrū fuerit: tota ecclīa floret. si āt corruptū fuerit: oīm fides marcid⁹ est. Sic em̄ cū videris arborē pallētib⁹ fōlijs: itelligis qz viciū hz in radice. sic cū videz⁹ populū indisciplinatū: sine dubio cognosce qz sacerdotiū eius non est sanū Hec ille. Est aūt notandū q̄ nō intrauit iesus in tertiū atriū: cum nō essz sacerdos aut leuita. sed solū in secundū vbi fiebant oziones z fmones. Ques aūt z boues vēdebant i p̄mo: vt credo rōnabiliter. De his āt atrijs habes dñica p̄cedenti (Et ejiciebat oēs vēdētes z emētes in tēplo: z mēsas numulariorū z cathedras vendentiū colūbas euertit) Sup his verbis sic dicit Hiero. Sciē dum est q̄ iuxta mandata legis venerabili in toto orbe templo dei: z de cunctz pene regionib⁹ iudeoz illuc populo cōfluente: inūerabiles īmolabant hostie: maxie festis diebus: tauroz: arietū: hircoz: paupib⁹ ne absq; sacrificio eēnt pullos colūbaz et turtures offerentib⁹. Accidebat āt eos q̄ delōge veniebant victimas nō hīe. Excogitauerūt igit sacerdotes quō p̄dā ō pl⁹ facerēt: z oia animalia q̄b⁹ op⁹erat ad sacrificia vendebant: zvt vēderēt nō habētib⁹ z rursus ipi empta susciperent. Hāc g̃ stropha. t. fraudē se in diuersa ꝓtentem crebro venientiū inopia dissipabat: q̄ indigebant sumptib⁹. z nō solū hostias nō habebāt: sz nec vnde emerēt. Posuerūt itaq; z numularios q̄ mutuo sub cautiōe darent pecunias. Sed qz erat lege p̄ceptū vt nemo vsuras acciper. zpdesse nō poterat pecunia fenerata que cōmodi nihil hīet: z interdum pderet sortē: excogitauerūt vt p nūmis cubistas. i. vilia munuscula susciperent. verbi gra: fritl ciceꝛ: vuaz; passaz; z poma diuersi generz. vt qb⁹ in nūmis nō licebat: in his reb⁹ exigerēt que nūmis emunt. Jstiusmodi dñs in domo patris cernēs negociationē seu latrociniū: ardore spūs conci

tatu⁹ tantā hoim mltitudinē eiecit de tē/
plo. Hec ille q̄si formal'r. Dicit aūt h̄ ma/
gist. hist. q̄ fm hoc recte faciūt q̄ faces ce
reas i ecclesia vendi nō p̄mittūt. nisi dicat
q̄ dn̄s eiecit de tēplo vendentes p̄pter my
sterium. Hec ille. Verūtamē q̄ ista vēdi
tio nō est mala de se: dico q̄ duob⁹ modis
est illicita. Uno mō q̄n fit ad decipiendu⁹
seu imoderate lucrandū. Hoc em̄ est face
re spelūcā latrocinij ip̄a⁹ eccl̄ie. Alio mō
q̄n fit cā mercādi: ita q̄ finis talis vēditio
nis ē vendēdo moderate lucrari. Merca
ri em̄ in eccl̄ia ē p̄hibitū extra de imu. eccl.
domū tuā. li. vj. Sz si p̄ncipalis intentio
sit vt ppl's habeat ad offerendū: licita est:
etiāsi secūdario moderatū lucrū intendat
sine q̄ rē nihilo min⁹ fieret vendītio: si cō/
staret de indēnitate vendentiz. Oē ei op⁹
ad dei gl'iam factibile est licitū in eccl'ia: nisi
sit p̄hibitū (Et dicit eis. Scriptu⁹ est). s.
Esa. lvj. Domus mea dom⁹ oz̄onis voca
bit) Un Aug. in regl'a. In oratorio nemo
aliq̄d agat nisi ad q̄ factū est: vnde t no/
mē accepit. Hec ille (Vos aūt fecist⁹ illa⁹
spelunca latronū) Hiero. Latro est t tem
plū dei in latronū cōuertit specu q̄ lucra ō
religione sectat. Hec ille. Sed q̄re nō re/
stituerūt ei? Ad hoc sic dicit idē. Nihil int
oia signa q̄ dn̄s fecit: hoc videt esse mira/
bilius q̄ vnus hō t illo tp̄e cōceptibilis i/
tantū vt postea crucifigeret: scribis t pha
riseis cōtra se seuiētib⁹ t vēdētib⁹ lucra sua
destrui: potu erit advn⁹ flagellu⁹ habena tā/
tā eyicere multitudinē. Ignēu em̄ q̄ddam
atq̄ sidereū radiabat ex oculis ei⁹: t divi
nitatis maiestas lucebat i facie. Hec ille.
Vel potest dici q̄ aderat ei populi mltitu
do q̄ fauebat ei: etiā cū eo q̄ dicit Hiero.
(Et accesserūt ad eū) aditu⁹ oratorio ministro⁹
suo⁹ ceci t claudi in tēplo: t sanauit eos.)
In hac parte est documentū i sensu mora
li: q̄ qui vult in eccl'ia recipe sanitatē: caue
at simoniacos. Hiero. Nisi aūt mēsas nu
mulario⁹ subuertisset cathedras q̄z vēdē
tiū colūbas: ceci t claudi lucē p̄cipuā t cō
citū gradum non meruissent accipe. Hec
ille. Est t aliud. Nā cū ista p̄tigerint i die
palma⁹ q̄n chr̄s fuit in hierusalem cū ma
gno honore suscep⁹: chr̄s p̄pter reuerētiā
sibi exhibitā nō omisit iusticiā: sed mox i/
trauit templū: illudq̄ purgauit: eiectz in/
de mercatorib⁹ malis. nec p̄pter seuerā iu/
sticiā omisit misc̄diaz: q: languidos cura/
uit: significans iudices t p̄latos idē face/
re debere. Est t aliud. Nā cū chr̄s intra/
uerit animā mouēdo ip̄am ad p̄tritionez:
mox etiā illā purgat p̄ confessionē eyciēdo
de tēplo cordis colūbas. i. luxuriaz: est em̄
anial libidinosum: t numularios. i. auari
ciam: t boues cornib⁹ vētilātes. i. superbiā:
t oues. i. acidiā et inertiā vel hypocrisim.
Vel p̄ vēdētes colūbas intelligunt simo/
niaci: vt dictum est.

Quantū ad tertiū tangit idignatio p̄n
cipū sacerdotū t scriba⁹: cū dr (Videntes
aūt p̄ncipes sacerdotū t scribe). i. legz doc/
tores (mirabilia q̄ fecit) ex q̄b⁹ debuisset
ad fidem t deuotionē ad chr̄m p̄uocari
(t pueros clamātes in templo t dicentes
Osanna filio dauid: indignati sunt) vtpo/
te q̄ odium t rancorē aduersus chr̄m iā cō
cepant (Et dixerunt) calumniādo opa: fm
Hiero. q: in eū manus nō audebāt impo
nere. Nam Lu. ix. dr q̄ querebāt eum ap/
p̄hendere: sed nō inuenichāt q̄d facerēt il
li. Dis em̄ populus suspēsus erat audiēs
illū (Audis q̄d isti dicunt) q̄si diceret Hō
purus nō debet sustinere laudari vt de⁹.
Chrys. Sicut colūna si modicū obliqua/
ta fuerit: acc̄pto pōdere ampli⁹ vadit in
lat⁹: Sic t cor hois cū peruersum fuerit:
si alicui⁹ viri iusti opa videat vel audiat:
non p̄firmat: sz magz ad inuidiā concitat.
Hec ille. Hiero. Sed chr̄i rēsio modera
ta fuit. Non em̄ dixit q̄ scribe audire cupi
ebant: bene faciunt pueri vt mihi testimo
niū p̄hibeāt: nec rursum errāt t pueri sūt.
vnde debetz erati ignoscere. sed p̄fert exē
plū de octauo psalmo: vt tacente dn̄o testi
moniū scripturaz: pueroz dictū cōfirma/
ret. Hec ille. Unde sequit (Jesus aūt di
xit eis. Utiq̄) scz audio t intelligo q̄d di/
cant: dicendo me esse chr̄m. Nam t ō hoc
extat p̄phetia (Nunq̄ legist⁹) in scptura di
uina (Et ore infantiū). i. p̄ os infantiū nō
rōne etatis fm Chrys. sed simplicitatz (et
lactentiū) qui scz vt idem dicit mirabilib⁹
chr̄i tanq̄ lacte nutriebant t delectaban/
tur. Vel lactentes sumunt h̄ p̄ paruul'
fm cōmunez loquendi modum quo dicit;

Feria.iiii.post dnicā quadra.

Hic adhuc lac habet in ore (pfecisti laudem).i. pfectam fecisti laudem christi filij tui o pater eterne Chrys. sup Matth. Tanq̄ si dicat. Esto :culpa est qr isti clamāt:sed nunqd mea culpa est:qr ante tot milia annoꝝ futuꝝ pphā pdixerat. Hec ille.(Et relictis illis:abijt foras extra ciuitatē in bethaniā) que erat post montē oliueti scō miliario ab hierusalez. Chrys. Hinc intelligēdū est q dñs tāte fuit paupertatis:t ita nulli adulatus sit:vt ubiq; be maxima nullū hospitē:nullā inueniret mansionē. Hec ille. Fuit igit bethaniam Primo:qr nō habuit inuitātes in hierusalē. Scō:iuxta etiam Chrysostō. vt ibi corpaliter quiesceret vbi etiā spūaliter qescebat.s. apud Lazaꝝ t sorores se diligentes:relicta infideli ciuitate. Tertio ꝓpter exemplū nostrum. Chrys. Sanctoꝝ virorum est nō ibi querere mansionē vbi clariores sunt viri:sed vbi fideliores. Nec gaudent vbi epule large sunt: sz vbi sanctitas floret. Hec ille. Sed ꝓtra pmā rationem videt esse. quia chīs habebat in hierusalē illum amicū apud quē manducauit pascha Sed ad hoc posset dici q̄ lz ille acceptauerit christum seipm inuitantē .nō tamen ipe inuitauit eum: consulens saluti christi quem nolebat hospitari intra eos quos i mortē eius sciebat ꝙspiraſſe. vel timēs saluti sue ꝓpter inuidiam phariseorum: vel alia rationabili causa. Si autez christus fuisset phariseis adulatus:t hꝫ t alij eum forte inuitassent:ibi ratione amicicie:alij ratione laudis concupite (Ibiq; mansit) nocte apud Lazarum t sorores eius(t docebat eos ō regno dei) vt semper aliquid boni faceret:contra quosdam pdicatores qui solum hora sermonis dicū verba dei et per totam diem vacant nugis.

In hac parte est vnum documentuz in sensu morali:quod Chrys. tangit dicens Malū hominē: melius locum dando q̄ respondendo:potest aliq̄s vincere:qr malicia nō instruit sermonibus: sed excitatur Et ideo dominus recedendo compescere studuit quos respondendo nō compescuit. Vnde dicitur. Et relictis illis abijt foras. Hec ille.

Feria quarta post dominicā primā in Quadragesima:

Text⁹ euāg. Matth. ca. xij.

a Accesserunt ad Jesum scribe t pharisei :dicētes. Magister: volumus a te signū videre. Qui respondēs:ait illis. Generatio mala t adultera signuz q̄rit: t signū nō dabit ei nisi signū Jone pphete. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribꝰ diebꝰ t tribꝰ noctibꝰ: sic erit filius hoīs in corde terre tribꝰ diebus t tribꝰ noctibꝰ. Viri niniuite surgent in iudicio cū generatione ista: t cōdemnabūt eā: qa penitentiā egerūt in pdicatiōe Jone. Et ecce plꝰ q̄z Jonas hic Regina austri surget in iudicio cum generatōe ista t cōdemnabit eam: qa venit a finibus terre audire sapiētiā Salomonis Et ecce plꝰ q̄z Salomō hic. Cū aūt immūdus spiritus exierit ab hoīe:ambulat p loca arida t inaquosa:q̄rens requm t nō inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domū meā vnde exiui. Et veniens:inuenit eā vacantē: scopis mundatā et ornatā. Tūc vadit t assumit septez alios spūs secū neqores se: t intrantes habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illiꝰ peiora prioribꝰ. Sic erit t generatiōi huic pessime. Adhuc eo loquente ad turbas ecce mater eius t frēs stabāt foris:querentes loq̄i. Dixit aūt ei quidā. Ecce mater tua t fratres tui foris stant:querētes te At ipse respōdens dicenti sibi: ait. Que est mater mea: t q̄ sūt fratres mei: Et extendens ma-

nũ ſñ diſcipulos ſuos dixit. Ecꝫ ce mater mea ꝫ frēs mei. Quicũ qꝫ em̃ fecerit voluntatē patris mei qui in celis eſt: ipe me⁹ frater ꝫ ſoror ꝫ mater eſt.

Tcesserunt ad Jesum ſcribe ꝛc.) Matt. xij. In pñti euāgelio tāgunt tria puncta: que ſunt Poſtulatio: Eōminatio: ꝫ Eōſolatio. Quantū ad ꝑmū ſciēdū eſt qꝫ vt ex textu euāgelij pz: chr̄s fecerat miranda ꝫ eiecerat demonē de obſeſſo. ſed phariſei dixerūt qꝫ in beelzebub ejciebat demonia. Chr̄s aūt rōnabilr oñdit ſe virtute dei ejcere demonia. deinde acriter eoꝝ malicīā increpauit: ꝫ tūc vt ꝟ or: q̄dā eoꝝ ſil cū ſcribis petiuerūt ſignuz nō q̄dcunq; ſed circa celeſtia coꝝa: vt or Lu. xj. qz ſignū de celo q̄rebāt ab eo: puta qꝫ ſol ſiſteret vt rpe Joſue: vl retrocederet vt rpe Ezechie. Et in ꝟ tentabāt dñm vt dicit idē Lucas: qō dupl̄r pōt intelligi Uno modo qz tētabāt vt decipent. Alio mō vt expirent̄ potentīā chr̄i. Duplicit ei detrahebant miraculis chr̄i. Uno modo dicēdo qꝫ ea faciebat ꝑ virtutē maioꝝ demonis q̄ pōt expellere minorē: ꝫ ꝓcurare alias quas ſanitates mirabiliter. Et ſic petiuerūt ſignū in celeſtibꝫ coꝝpibꝫ in q̄bꝫ diabolus miracla nō videt poſſe facere: vt ſic appareret chr̄s ꝑ virtutē diaboli operari: cū in talibus coꝝpibꝫ nihil poſſz. ſz ſolū circa ea ad q̄ diaboli ptās ſe pōt extendere. Alio mō detrahebāt dicētes qꝫ erāt miracula parua: qz cōiter erāt circa hoim ſanitates: nō volebāt expiri ſi poterat maiora. Dicit g̃ (Acceſſerūt ad Jeſum ſcribe). i. legis doctores nō a ſcribendo dicti: ſed a docendo ſcripturas (ꝫ phariſei). i. q̄dā religioſi: dicti a phares qō eſt diuiſio: eo qꝫ diuiſi eēnt ꝓ religioſam ꝙuerſationē q̄ntū ad exteriora a ceteꝛ. Ad Jeſum aūt vtriꝫ acceſſerūt vt decipent eū: vel vt ſumerēt expimentū de eius ptāte (dicētes) adulatorie loq̄ndo ſm Chr̄yſ. (Magiſtr volum⁹ a te ſignū) id eſt miraculū: qō vt in pluribꝫ dicit ſignuz veritatis rei ad quā aſſerendā fit: vel ſanctitatis eius ꝙ quē fit (videre) de celo: ſez quaſi ꝑa miraculo nō fuiſſent q̄ viderāt ꝫ q̄ſi iſta nō poſſent calūniari Hiero. Qui calūniaris ea que vides oculis: manu tenes: vtilitate ſentis: q̄d facturus es ō his que de celo venerit? Utriꝫ rñdebis ꝫ magos in Egypto multa ſigna feciſſe de celo Hec ille. Vide aūt phariſeoꝝ ſcribarūꝫ ſuperbiā: ꝫ cōtumgioſe loquunt: dicētes volumus. ꝫ nō: vellemus: aut p̄camur (Qui reſpondēs) duꝛe acriter. Chr̄yſ. Et q̄dem cū ſi ꝙuiciabant: manſuete rñdebat. cum aūt adulabant: conuicioſe. demonſtrās qꝫ vtraꝫ paſſiōe erat ſuperior: ꝫ neqꝫ ꝙuicijs in irā deducit: neqꝫ adulatōe mollit. Hec ille. (ait ill. Generatio mala) Chr̄yſ. Mala inquā: q̄m ingrati ſemꝫ facti ſunt circa benefactores: ꝫ dū patiētes deteriores fiunt: quod ē vltime malicie. Hec ille. (Et adultera). i. idolatra: vel ex idolatrīs deſcendens. Idolatria em̃ in ſcriptura dicitur adulteriū: ſm Hiero. eo qꝫ relicto viro ꝓprio. i. deo: ania ſequat alienū. i. diabolū (ſignū querit) bonis ꝟbis ꝫ malo fine. i. vt me decipiant vel ꝓbent. Ideo vt dicit Raba. indigni erāt videre ſignū de celo: vnde datur eis de ꝓfundo inferni. Diſcipulis aūt ſm eundē dedit ſignum de celo ꝓus oſtendendo celeſtē gloriā: dū tranſfiguratus eſt in monte Thabor: ꝫ deinde aſcendendo in celū cū magna glia. Ideo ſubdit (Et ſignū non dabit ei) nunc de celo vel de terra: vel de abyſſo (niſi ſignum Jone ꝓphete) quod eſt de abyſſo: cum de celo nō mereant accipere. Et ꝛz poſtmodum chriſtus fecerit multa miracula: puta in ſuſcitatione Lazari: illuminatiōe ceci nati: ꝫ obſcuratione ſolis: tamen illa nō ſunt data illis. id eſt ad eoꝝum petitionez exhibita. Et dato qꝫ eis fuerint data: nō fuerunt data tūc. Vel ſm Thomā ſuper Matth. nō eſt eis datum ſignū quale petebant: neqꝫ ad eoꝝ vtilitatē. Jn hoc aūt qꝫ dat ſignum Jone ſm Chr̄yſoſto. latenter minatur eis ruinam ſue ciuitatis: ꝓpter mortē chriſti quā erant executuri. ac ſi diceret. Jra eſtis rebelles ꝫ increduli qꝫ omnino oportet impleri figurā que ꝑceſſit in Jona: eo qꝫ iniqua morte me ꝑdēnabitis: ſed ve vobis qz reſurgā. Et ſic chr̄s dedit eis ſignum ꝓnoſticum: qō ſemꝫ eſt

de futuro. Dedit etiã eis signũ rememoratiuũ: qđ est de ꝓterito. Sicut em̃ actio Jone fuit signũ future sepulture chr̃i: ita sepultura chr̃i fuit signũ cõmemoratiuũ ꝓteritã actionẽ Jone Est em̃ vt ad pñs ꝓtinet triplex signũ. s. Ostensiuũ de ꝓsenti. Pronosticũ de futuro. z Rememoratiuũ de ꝓterito. Sacramenta em̃ noue legis ꝑmo modo significãt effectũ suũ: puta baptismus ablutionẽ a pctis. Scđo mõ aũt significãt suũ finẽ. i. gloriã. et Tertio modo significant ꝑncipalẽ suã causam: id est chr̃i passionẽ: vt ptz ꝑ s. Tho. in. iiij. di. j. q. j. ar. j. Jdeo sequit (sicut em̃ fuit Jonas in ventre ceti trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹: sic erit filius hois in corde terre trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctib⁹ Sed ꝟra: qr sepultus est feria sexta ad vespam: z resurrexit die dominico de mane. Ad hoc dicũt q̃dã vt testat Aug⁹. de ꝟsen. euang. q̃ ille tres hore quib⁹ sol obscuratus est chr̃o exñte in patibulo a. vj. hora vsq̃ ad. ix. cõputãt ꝑ vna nocte: z reliq̃ a. ix. vsq̃ ad occasum ꝑ vna die. sed isti nõ itelligũt modũ loq̃ndi scripturaꝝ vt idẽ dicit: q̃ a ꝑte denominãt totũ. Soluit ergo Aug⁹. ibi z silr. x. de trini. z Hiero. z s. Tho. sup Matth. q̃ dies naturalis est. xxiiij. horaꝝ: z diẽ artificialem simul cũ nocte tanq̃ ꝑtes cõꝓhendit Chr̃s aũt tetigit in sepulcr̃o de trib⁹ diebus naturalib⁹. de fine. s. ferie. vj. z principio dñice: z ꝺ toto sabbato. A parte ergo extrema ferie sexte cõputat̃ tota illa dies: z ꝟsequnter nox ꝑcedens. z sic fuerũt tres noctes. s. que ꝑcessit feriã sextã: z q̃ ꝑcessit sabbatũ: z q̃ dñicam. Et silr tres dies artificiales: vt ptz. Sed ꝟra hoc arguit̃ qr pari rõne ab extrema ꝑte diei dñice. i. a mane debuit ipa tota denominari: z ꝟsequenter cõputabit̃ nox seq̃ns: z sic erunt ꝑtuor noctes. Ad hoc dicit̃ q̃ dies tũc incepit cõputari a sero: ideo nox q̃ dñicã seq̃bat̃ nõ erat pars dñice. Vñ Aug. x. de trinita. vbi s. Sicut inq̃t ꝑmi dies ꝓpter futurũ hois lapsuz a luce in noctem: ita isti ꝓpter hois reparatiõem a tenebris in lucem cõputanf. Hec ille. Videt aũt ꝑm eũ iste ordo mutatus qñ fuit saluator captꝰ ꝑm alios aũt in nocte resurrectiõis: ita q̃ ꝑm eos illa nox dominice cõputat̃ cuz die ꝑcedente inquantũ finis ꝓtis ordin⁹: et cũ sequẽte inquantũ initiũ seq̃ntis. Et sic ꝑm eos vna dies naturalis fuit parasceues cum nocte seq̃nte: tertia aũt dñica cũ nocte ꝑcedente. Sed ꝑmũ est melius.

Et nota ꝑm Chr̃ysꝰ. q̃ chr̃s nõ dixit se resurrectuꝝ manifeste: qr eum verisimilẽt: sz occulte: vt crederẽt q̃s ꝑsciuit credituros. Et nõ dixit in terra sed in corde terre: vt z sepulcrũ ostendat: z nullus sotia mortis apparentiã suspicet. Sed z tres dies ꝑpter idem posuit. Jn hac parte ẽt documentũ in sensu morali: q̃ si volumus aliquid obtinere a chr̃o oꝑtet cũ humilitate nõ cũ superbia postulare: neq̃ ad malũ finẽ sed ad bonũ Jacob. iij. Deus superbis resistit humilib⁹ aũt dat gr̃am. i. rem postulatã: z gratiose exhibitã. Est z aliud.

Nam q̃ntũ ex hoc euãgelio colligit̃ tria sunt genera maloꝝ. Primi sunt curiosi q̃ nec crederẽ nec ꝟuerti volũt nisi videãt signa quia ꝟsiderare deberẽt q̃ miracula chr̃i z apostoloꝝ ipi vident si volunt in effectu suo: qui est mũdi ꝟuersio z sedes Petri subiugatio Rome: reliquie z tẽpla sanctoꝝ: sepulcrũ dñi: z hmõi: z q̃ nõ debent modo fieri eadẽ miracula: qr fides iaz est plantata z roborata: nõ aũt ꝓpter chr̃isti. Secũdi sunt duri q̃ non volunt ꝟuerti ꝑpter efficaciam dñice mortis: qđ notat̃ cũ datur signuz de chr̃isti sepultura in corde terre. Jsti sunt duriores petris: que passionis tempore scisse sunt. Nec silr volũt cõuerti ꝓpter verba dei vt niniuite: sed ea fastidiunt. Nec ꝓpter odorẽ fame chr̃i: vt regina austri ꝓpter famã Salomonis. Hic aũt odor chr̃i in scripturis assimilat̃ odori cedri qui fugat serpentes: z est odor sue paupratis: qui deberet fugare serpentes terrã comedẽtes. i. mor⁹ auaricie ex odore myrrhe q̃ fugat vermes: z est odor sue humilitatis q̃ debet fugare motus superbie: q̃ corrodunt omnia interiora aie merita. ex odore vinee q̃ fugat bufones Et ẽ odor sue puritatis q̃ debet fugare motus luxurie. Bufones em̃ ad litterã dicuntur sepe nasci de genitalib⁹ mortuoꝝ. Tertij sunt sepe reciduãtes: qđ notat̃ cũ dicitur: Cum immũdus ꝛc̃. Sed caueãt isti malum finem. s. ne fiant nouissima ꝛc̃.

Quantū ad scōm sciendum est: q̄ chr̄s cōparat iudeos niniuitis: z cōminat eis: qz erat in breui casuri nisi peniterēt. Sed ne aliqs crederet q̄ peniterēt sic niniuite audito Jona: ita isti visa chr̄i resurrectione: Jō p̄m Chrys. subdit (Viri niniuite surgent in iudicio). i. in die iudicij: vel in iudicio. i. ad iudiciū siue vt iudicent (cū generatiōe ista) Et q̄ ptz p̄m Remig. q̄ nō solū boni: sed etiā mali resurgēt z simul. i. in eodē tpe resurgēt ꝓtra quosdā hereticos q̄ dixerūt vnā esse bonoꝝ z aliā maloꝝ resurrectionē. Et sic̄r p̄m eū hic excludit iudeoꝝ errorē: q̄ ꝓsueuerūt dicere q̄ ante diē iudicij celebrabit resurrectio z q̄ reedificabit hierl̄m. Et sic̄r p̄m san. Tho. errorē millenariorum. i. eoꝝ q̄ dixerūt iustos z martyres p̄ mille annos añ iudicij surrecturos: qz iusti niniuite surgent cū generatione ista iniusta. (Et ꝓdemnabunt eā) p̄m Hiero. nō sm̄ potestate: sed cōparatiōis exemplo. Vnā sequit. (Quia penitētiā egerunt in p̄dicatōe Jone) cū tamē essent ipi pus infideles: z ille. i. Jonas: vt ōt Remig. simplici voce sine attestatōe signorū loquerek: z tm̄modo trib⁹ diebꝫ p̄dicasset. Isti aūt nō penitēt q̄ sunt pplꝰ dei visis tot miraculis: z auditis tot p̄monib⁹: z p̄sente tāto viro: imo z deo. (nā ecce plus q̄ Jona). i. plus q̄ homo (hic). i. in isto loco p̄m Hiero. qz ly hic vt dicit nō est pnomen sed aduerbiuz loci. Deinde adducit saluator aliud exemplū q̄ magz vrget di. (Regina austri). i. regina saba cuiꝰ regnū est in parte australi respectu hierl̄m (surget in iudicio cū generatiōe ista z ꝓde. eā qz ve. a fi. ter. au. sap. sal. z ecce plus q̄ sa. hic) Istud plus fuit q̄ factū niniuitaꝝ: vt dicit Chrys. qz Jonas iuit ad eos: ista āt venit mulier barbara z remota: nō formidans mortē cupiditate sapiētie. Et sic dicit Hiero. in hac regina z niniuitis: fides nationū p̄ferk israeli. Et qz isti fuerūt nequā: ideo subiūgit pena. i. excecatio z possessio a diabolo. Ad cuius euidentiam sciendū est q̄ circa istū textū ō exitu spūs imundi sunt due opiniones: vt testat bea. Tho. sup Matth. Una est beati Hiero. q̄ hic nō sit cōparatio inter diuersas res gestas: sed soluz q̄ chr̄s narret q̄d iudeis acciderit z q̄d futuꝝ esset: z hoc nō: ponēdo exemplū ex re gesta sed ex parabola. i. ex re que fuisse potuit quā tamē nō est necesse fuisse. Alia est Aug. z aliorum multoꝝ q̄ hic adducat exēplū ex re gesta: z sit cōparatio diuersaꝝ rerum gestaꝝ vel gerendarū. Scōz p̄mā ergo viam exponit sic: (cū spūs immūdus exierit ab homie). i. pplo iudaico qui nomie hominis hic signatur. Vnā potestas diaboli fuit electa ab eo q̄n legem suscepit: p̄m Hiero. qz lex demonū cultū destruebat. (tunc) p̄m eum (ambulat p̄ loca arida). i. gentiliū corda: q̄ p̄m Remig. arida erāt ab humore gr̄e z salutaris aque. i. scripture. Et ista diabolus plenius abinde possedit (querens requiem) In his em̄ q̄siuit requiē: p̄m Remig. q̄ putauit se in gentili pplo ꝑpetuā habere q̄etē vel si hoc nō putauit saltē apperijt z pcauit (z non inuenit (sed inde fuit repulsus p̄m Hiero. z Remig. quādo ad p̄dicationem apostoloꝝ gentes abiecta demonuz cultura dñi o crediderūt (Et tūc dicit Reuertar in domū meā vnde exiui.) id est in gentē iudaicā p̄m eosdē Hiero. z Remig. quia. s. credētib⁹ gentilib⁹ infideles remanserunt iudei: z ad eos regressum parauit spūs immūdus. (z veniens inuenit eā vacantē) id est vacuā fide z bonis op̄ib⁹. Vl p̄m Hieron. quia carebat chr̄o hospite z angeloꝝ p̄sidio dicentiū: Surgite eamus hinc. Sicut em̄ Josephus testat: sacerdotes post chr̄i mortē nocte in templo audierunt strepitum: deinde voces dicentium. Transeamus ab his sedibus. quas voces Hiero. hic angeloꝝ esse testat (Scopis id est superfluis z exterioribꝫ obseruationibus leg̃ z traditiōib⁹ phariseoꝝ p̄m Hiero. (mundatā z ornatam) exterius (Tunc vadit z assumit septē alios spūs nequiores se). i. assumit vniuersitatē vicioꝝ (z ingressi habitāt ibi) possidētes gentē illā (z fiūt nouissima hois illius). i. gentis vl pli huius (peioza prioribꝫ) quia sunt in peiori statu q̄ ante legē data. Hiero. Multo nunc maiore demonū numero possidentur: blasphemantes in synagogis suis Jesum chr̄istum: q̄ in egypto possessi fuerant ante legis noticiam: quia aliō est venturum esse non credere: aliud non suscepisse qui ve-

nerit. Septenarium autem numerus ad tunctū diabolo vel ꝓpter sabbatū intellige ve ꝓpter numeꝝ spiritussancti. Hec ille. Qui videk velle q ꝥdo dicunk assumi. vij. spiritꝰ: qꝛ iudei superstitiose obseruant diez septimū. Vel qꝛ septē sunt dona spūssancti: quib⁹ aduersank illa extinguēdo si possūt. Vel ſm alios vt designek vniuersitas vicioꝝ: quia septenarius est numerus vniuersitatis tpis. Dicunk aūt isti spūs neḡores ſm Beḋ. rōne effectꝰ: quia. ſ. grauiora sunt peccata seqntia q̄ prioꝛa Et idem videk dicere Grego. sup illud Job. xxxix. Procul odoꝛak bellū (sic erit). i. sic eueniet sicut dictū est (z generationi huic pessime) Erit inq̄ ꝓfecto realik sic ficticie accidit hoi de q̄ cōposita est parabola. Sed exponēdo ſm aliā viam: q̄dam vt testak Hieronym. istū locū ō hereticis dictū putāt: q̄ immūdꝰ spūs q̄ in eis aliqñ habitauerat qñ gentiles erāt: ad ꝓfessionē vere fidei eiciatur: postea ꝓo cū se ad heresim transtulerint: z simulatis virtutib⁹ ornauerint: i domū suā: tūc alijs. vij. nequā spiritib⁹ aditū ctis: reuertak ad eos diabolus z habitet i illis: fiantq̄ nouissima eoꝝ peiora ꝓrib⁹. Multo quidem peioꝛi cōditione sūt heretici q̄ gentiles: quia in illis spes fidei: z in istis est pugna discoꝛdie. Hec ille. Sed ⁊tra hoc arguit idē Hieronym. qꝛ ex eo qō sequk: Sic erit z generationi huic pessime: cōpellimur ñ ad hereticos sed ad iudeos referre pabolam. Ad hoc dicik q̄ vel⁹ concluderet argumentū si essꝫ parabola: secꝰ si est res gesta in hereticis: quib⁹ assimilātur iudei. Sic eñ oꝛtet hoc intelligere de vtroq̄: non aūt de hereticis tm̄ vt forte q̄dam intelligebāt ⁊tra q̄s ꝓcedit argumētū. Scōz alios aūt puta Greg. z Rab. et Aug⁹. intelligik hoc nō de hereticis tm̄: sꝫ de q̄libet peꝛoꝛe a q̄ exit diabolꝰ in iustificatione. Et ambulat ꝑ loca arida. i. iustoꝝ coꝛda arida ab omni humoꝛe carnalis cōcupiscētie: sed nō inueniēs reḡem: redit ad illū ꝑ recidiuū: z inuenit talē aīam ſm Raba. vacantē ꝑ negligentiā. mundatā ꝑ pōrem iustificationē: z oꝛnatā simulatꝫ ꝓfectibus: z efficitur peioꝛ q̄ prius. Et ſm Aug. de consensu euang. hoc est: qꝛ nō solum habebit. vij. vicia capitalia vt prius: sedetiā ꝑ hypocrisim se simulabit habere virtutes oppositas: ideoq̄ dicunk. vij. spiritus neḡores assumpti. Sed ſm Chꝛyſ. intelligik hoc de eo a quo expellik diabolꝰ coꝛpaliter. qꝛ si talis efficiak segnioꝛ: grauioꝛe trahit aduersus se phantasiā. i. si meretur vt scōo diabolus inuadat eū: grauꝰ toꝛquēk In hac parte est documentum vt penitcat quilibꝫ vt minuite: z caueat iudeoꝝ recidiuū: quia cōsuetudinē facies in qua moꝛieris nisi q̄d magnū accidat. Greg. Tenēt male consuetudines quē semel ceperint: z non nisi cum peccatoꝛis vita finiuntur.

Quantū ad tertiū ponik confoꝛtatio et consolatio eoꝝ qui chꝛo adḡescunt: cū ꝺr: (Adhuc eo loquēte ad turbas ecce mater eius z fratres) Sicut dicit btūs Hieroñ. Heluidius hereticꝰ hic fuit erroꝛ fomētuz sumpsit: vt diꝛerit btām virginē pꝰ chꝛm alios filios habuisse ex Joseph: nō intelligens q̄ ſm scripturā q̄ttuoꝛ modis aliqui dicunk fratres. ſ. Natura: vt Jacobꝫ esau Gēte: vt oēs iudei. Cognatiōe: vt Abꝛaā z Loth de eadē familia existētes. z Affectu: vt oēs chꝛiani. Fuerunt ḡ isti frēs dñi ſm scōs cōsobꝛini chꝛi. i. filij soꝛoꝝ matrꝫ dñi: nō aūt filij Joseph ex Maria: neq̄ ex alia vꝛoꝛe melcavk elca noie: quam q̄dam fingunt: vt dicit Hiero. sectantes apocrypha (Stabant foꝛis q̄rentes loq̄ ei) Stabant inq̄ foꝛis ſm aliquos: quia nō poterant intrare ꝓe turba. Vel ſm Chꝛyſost. isti volebant humanū fauoꝛem captare ex eo q̄ tantus p̄dicatoꝛ et pꝛopheta ad eos ptineret z hoc notatur: quia potuissent ingredi et audire cum turba z expectare finem sermonis: et tamen extra eum vocāt coꝛā omnibus. Vbi aduertendum est: q̄ Chꝛyſ. nō solū hic sedetiā Joan. ij. vbi in nuptijs beata virgo inuitauit filiū vt miraculū in vino faceret notauit eaz de petō inanis glorie saltē venali: dicēs q̄ per filium volebat se reddere clarioꝛē. Sed sanctus Tho. iij. parte. q. xxvij. dicit q̄ excesit Chꝛyſ. in verbis illis q̄ntum ad virginem dūꝛaxat: quicquid fuerit ō fratribus eius. Unde scti cōiter tenēt q̄ nūq̄ venialiter peccauit. Quidā tamē tenēt aliud extremū: z nō solū sentiūt ꝺ Chꝛyſ. q̄ eā vo-

luit pccasse actualiē: sed tenent ꝫ Chrysꝰ. ⁊ oēs alios doctores scōs q̄ eā tenent nullo discrepante fuisse in originali concepta: ⁊ priuilegium chri. s. q̄ sol⁹ sit sine peccato ꝯceptus: ex q̄dā fatua deuotione volunt attribuere virgini. Restat ergo vt supueniāt aliq̄ dicētes q̄ fuerit ō spiritusancto cōcepta. Hoc em̄ videt sequi ad illud q̄ de chro dicit brūs Ambr⁹ vt refert August. iij. lib⁹ contra Julianū. Chris non aliter potuit ergs esse delicti: nisi ergs fuerit illi⁹ ꝯceptionis quā cōmixtio viri ⁊ mulieris opatur. Hec ille (Dixit aūt ei q̄dam) non ex simplicitate loquēdo ſm Hiero. sed insidiando: volens expiri si spirituale exercitium p̄dicationis ꝓpter affectū carnalē interrūperet (Ecce mater tu. ⁊ fra. tui foris stant q̄rentes te) Sed statim chris illū cōfutauit. Unde sequit (At ipse respōdens dicēti sibi ait: Quę est mater mea ⁊ q̄ sunt fratres mei:) Sicut aūt dicit Hil. in his verbis nō est fastidiose de matre sua sensisse existimand⁹: de qua tantā in cruce positus habuit curam: imo si voluisset negare matrē: vt ait Chrysꝰ. tūc negasset q̄n iudei exprobrabāt ei de matre dicētes Mar. c. vj. Nōne hic est faber ⁊ Marie filius: Nihil ergo aliud voluit dicere ſm Hiero. nisi q̄ spiritualia carnalib⁹ p̄ferebat. Unde subdit (⁊ extendens manum in discipl'os suos dicit Ecce mater mea ⁊ fratres mei) quasi dicc. Non cognatio sed deuotio mihi reddit aliquē ꝓpinquū. Ūñ subdit (qui cūq; em̄ fecerit voluntatē patris m. q̄ in celis est: ipe) ꝑ charitatē ⁊ amorē (me⁹ frater soror ⁊ mater est.) Est aūt notandū circa ista q̄ aliq̄s efficit mater vel frat' vel soror chri duplicit: Uno mō faciēdo dei voluntatem inquantū quilibet eorum diligitur affectu fraternali vel sororio vl' materno: Et alio mō habendo eandē nature cōformitatē cū eo: ꝓpter q̄ chris hoies fratres suos vocat dicēs: Narrabo nomē tuum fratrib⁹ meis in psalmo. Sed q̄ris q̄ frater ꝓmo modo iter hoies: est etiā scō modo: non econuerso: iō simpl'r frater dr. Ultraq; ait fraternitas sil'iuncta debz nobis p̄bere fiduciā i iudicio: iuxta illō Ber. ad chrm. Puto quia iam me spernere nō poteris: os ex ossib⁹ meis et caro de carne mea. Unde in iudicio demones videbunt eū vt iudicē punientē: angeli vt dñm possidentē: nos vt deū creātē: vt dñm ⁊ regem gubernantē: vt redēptorē redimētē: vt fratrem de nostro sanguine descēdentē. Prebebit etiā magnā felicitatē in regno. Insignum cui⁹ Joseph Beniamin fratri suo ex parte patris et matris dedit partē duplicem. Gen. xliij. Angeli em̄ sunt fratres christi ex parte patris celestis solū a q̄ imaginem habent dei. Nos aūt etiā ex parte matris: Ideo dabit nobis refectionē itellectus in deitate: et sensuū in humanitate, sed angelis nō dabit secūdū. In hac parte tangit Chrysꝰ. documentū dicēs: Ulte mulieres beatificauere sanctam ỹginē illam et eius vterꝫ: ⁊ optauerūt fieri tales matres. Quid est igitur q̄ p̄rohibeat: Ecce latam constituit vobis viam: ⁊ licz non mulieribus solum sed ⁊ viris fieri matrē dei Hec ille.

Feria q̄nta post dñicam pri/mā q̄dragesi. Lex euā. Joā. viij.

Dicebat Jesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si vos manseritis i sermōe meo vere discipuli mei eritis. Et cognoscetis veritatem: ⁊ veritas liberabit vos. Responderūt ei: Semen abrae sumus: ⁊ nemi seruiuimus vnq̄: Quō tu dicis: liberi eritis: Respondit eis Jesus. Amen amē dico vobis: q̄ omis qui facit peccatū seruus ē pcī. Seru⁹ aūtē nō manet in domo in eternū: filius manet in eternū: Si ergo filius vos liberauerit: vere liberi eritis: Scio q̄ filij abrae estis. Sed queritis me interficere: q̄ sermo meus non capit in vobis: Ego q̄ vidi apd patrē meū loquor: ⁊ vos quę vidistis apud patrē vestrū facitis. Responderūt ⁊ dixerūt ei. Pa/

ter noster Abraã ē. Dixit eis ie/sus: Si filij Abrae estis: opera abrae facite. Nūcāt qritz me in terficere: hoiem qveritatē locu tus sum vobis quā audiui a dō Hoc Abraã nō fecit: Vos faci/tis opa patris vestri. Dixerunt itaqz ei. Nos ex fornicatiōe nō sumus nati: vnū patrē habem9 deū. Dixit ergo eis Jesus. Si deus pater vester esset diligere tis vtiqz me. Ego enim ex deo pcessi z veni. Neqz em a mei/pso veni: sed ille me misit: qua/re loquelā meā nō cognoscitis: Quia non potestis audire ser/monē meū Vos ex pre diabolo estis. et desideria patris vestri vultis facere: Ille homicida e/rat ab initio: z in veritate non steterit: quia non est veritas in eo Cum loquit mendaciū ex pri/is loquit: quia mēdax est et pa/ter eius. Ego aūt qz veritatem dico nō creditis mihi.

Jcebat Jesus ad

D eos q̄ crediderī ei iudeos zc.) Joā. viij. In p̄senti euāgelio tangunt tria pūcta: que sunt: Magistralis admonitō: Curialis repbē sio: Finalis obiurgatio Quātū ad pmū chr̄s alios iudeos credētes in eū: z se tan q̄ discipl̄os chr̄i q̄dāmō gerentes magi/straliter seu paternalit admonuit: vt sta/rent in pitate seu in vera fidē. Vbi ad/uertendū est q̄ chr̄s multa docuerat in tē plo die q̄dā: z multi crediderunt ei. (Dice bat g̃ Jesus ad eos q̄ crediderūt ei iude/os) q̄ imp̄fecte crediderāt: fm Chrys. z cō firmatiōe indigebāt (si vos manseritis in mone meo). i. in fide quā ex meo mone pcepistis: ita q̄ neq̄ fallacijs hoim: neq̄ tentationib9 demonū inde moueami. Pri mo (vere discipuli mei eritis) Perfectū di scipulū faciūt tria: fm sā. Tho. sup Joā. s. Preparatio vel bona dispositio ad pcipi/endū pba magistri. z Assensus ad creden dū. z Stabilitas ad retinendū seu pseue/randū in doctrina m gr̄i: ita. s. q̄ nō facilē omi vento flectat. (Et) Scōo (cognosce/tis pitatē). i. meipm q̄ sum pitas: fm glo. Vel veritatē quā p fidē tenetis: fm Au/gu. qz que nūc credimus in via: visuri su/mus in patria. Vel fm s. Tho. cognosce/tis veritatē mee doctrine q̄ multis videt obscura: z mee gr̄e: que gratia dicit verit/tas cōparatiue ad figuras: z mee eterni/tatis. Juxta illō Ps. Jn eternū dñe pma net verbū tuū: in generatione z generati/onē veritas tua q̄ multis videtur obscura (Et) Tertio (pitas liberabit vos) Primo a terrore. Scōo a pctō fm Theo. z Ter/tio a morte z corruptibilitate z mutabili/tate fm Aug. z hoc inquantū ad patriā fi naliter ducit. Dicit aūt s. Tho. q̄ liberare hic nō importat ereptionē a quacūqz an/gustia, put sonat in latino: sed est libez fa/cere. Et hoc a trib9. s. Ab errore: p pitatē doctrine. z A pultate peccati p̄ pitatē gr̄e z A corruptione p pitatem eternitatis. Hec ille. Quia eternitas dicit veritatez: qz quantū aliq̄d pticipat de eternitate: tā tū pticipat de entitate siue existētia: z p̄se quenter tantū de veritate. Jnsinuat aūt chr̄s eos sine doctrina carere noticia veri tatis: z libertatis honore: de quib9 tū se p̄ cipue iactabāt. Erant em̄ serui peccatoz: z etiā in lege nō habebāt veritatē: sed figu rā. Verūtamen fm Chrys. Quen sentius fuisset eos p turbari: cū dixit: Cognoscetz veritatē: quasi tūc nō cognoscerent: q̄ cū dixit: Veritas liberabit vos: Q̄ nō fece/rūt: qz plus de minoribus curabāt. s. de mū dana pultate quā solā nouerāt: q̄ ō ignō rando veritatem. Vñ irati vel indignati (Rñderunt ei iudei) illi. s. q̄ pus credide/rant fm Chrys. vt fm Aug. alij de turba q̄ nondū crediderāt (Semen Abrae su/mus) Est aūt notandū fm Chrys. q̄ q̄ in se nihil habēt p̄clarz: de parentib9 gloriā/ank. Vñ iste sunt gloriatiōes iudeoz: se/men Abrae sumus: israelite sum9: z hmōi His aūt similes sunt q̄ inaniter gloriātur de nobilitate parentum: z in se sunt viles. (Et nemini seruiuimus vnq̄). Et in hoc

ostenḋūt ꝑm ſ.Tho. ſe eſſe hebetes ⁊ rudes. qz dictū de futute ſpūali intelligunt de carnali: ⁊ mēdaces: qz ſeruꝰ erāt romanoꝝ. Aug. Scḋz huiꝰ tpis libertatē: quō vexꝝ dixiſtis? Joſeph nō eſt venundatus: Prophete ſcī nō ſunt in captiuitatē ducti O ingrati q̄d eſt q̄ deꝰ vobis aſſidue imputat: q̄ vos de domo fututis liberauerit ſi nemi futuiſtis. Jos ꝓūt q̄ loqmini quō tributa ſoluebatis romanis: ſi nemini futuiſtis? Hec ille. (Quō g̃ tu dicis: liberi eritis? Rñdit eis ieſus) oñdens q̄ nō de carnali ſed de ſpūali loqbat futute a qua nō niſi q̄ ipm poterāt liberari. (Amē amen dico vobis) ꝑm Aug. eſt q̄ſi iuramētū iſte loq̄ndi modus. Amen em vt ait hebraicū eſt: ⁊ interꝑtat: vere vel fiat: ſed neq̄ grecus neq̄ latinus iterpres eſt ausus interꝑtari: vt honorē haberet velamento ſecreti. Nō tñ eſt iuramētū: qz chḋs nō ita freq̄ntaſſet talē modū loq̄ndi. Senſ natur aūt ad maiorē animi excitationē: (qz oīs q̄ facit pctm̄). i. q̄ cōmittit vel omittit: quia omiſſio ad cōmiſſionē reducit: (ſeruus eſt pcti) Seruꝰ aūt ⁊ liber differūt ꝑm pbm: qz liber mouet motu ꝓꝓio: ſuus aūt alieno. Quō g̃ hō dicit ſuꝰ pcti: cū poſt pctm̄ adhuc habeat libertꝝ arbitriū ⁊ motū ꝓꝓium? Ad hoc dicit ſā. Tho. vbi ſuꝑ: q̄ hoc eſt ꝓpter duo. Primo qz hō peccās nō mouet motu ꝓꝓio hois inq̄ntū hō eſt. i. rectus rōne. ſed motu alieno. i. ſenſualitatꝫ: ⁊ q̄nto minus q̄s motu rōis ꝓticipat: tanto magis eſt ſeruꝰ pcti. Secḋo qz admiſſo pctō hō nō pōt ſe a pctō liberare: niſi q̄ auxiliū gr̃e: iō q̄ ad hoc nō eſt liber arbitrij (ſeruus aūt ſpūalis). i. peccatoꝝ nō manet id eſt nō habet ius manendi in domo. i. in eccl̄ia vel in ſocietate ſctoꝝ: ꝑm. ſ. Tho. et alios (in eternū) etſi aliq̄n ibi ſit ad tps vñ tandē ſine veſte nuptiali deꝓhenſus in tenebras exteriores recludit (Filius aūt naturalis). i. chḋs (manet). i. habz ius manēdi tanq̄ dñs oim (in eternū) qz ſine pctō ē ⁊ ꝓq̄nter pōt ipe ſolus alios a pctō liberare (ſi g̃ vos filius liberauerit: vere liberi eritis) Aug. de verbis dñi. Nō a barbarꝫ ſed a diabolo: nō a corꝑis captiuitate ſed ab anie iniq̄tate. Hec ille. In hac ꝓte eſt documentū in ſenſu litterali: qō tāgit August. dicēs: O miſerabilis pcti ſeruitus? Seruus bois aliq̄n ſui dñi duris impeꝝijs fatigatꝰ fugiēdo reḋeſcit: ſeruus pcti q̄ fugit: ſequit em hūc q̄cūq̄ fugerit. Peccatū em qō facis intus eſt: voluntas trāſiit: pctm̄ nō trāſit. Preterit qō delectabat: remanſit qō pungat. Hec ille. Et intellige q̄ pctm̄ manet q̄ ad reatū pene tranſeūte actu q̄ eſt pctm̄: ⁊ manet q̄ ad effectū q̄ eſt deordinatio ⁊ mala inclinatio virium anie: ⁊ vermis ac remorſus ꝭſcientie. Juxta illud Aug. Juſſiſti dñe ⁊ ita eſt. vt ſibi ꝓpi ſit pena inordinatus animus.

Quantū ad ſcām ſciēdū eſt: q̄ qz forte iſti potuiſſent dicere: nos ſine pctō ſumus iō nō ſumꝰ ſerui ſpūali futute. H chḋs vult excludere. Vñ curialit ⁊ gratioſe eos reḋēdit: oñdēs q̄ pctōres erāt: iō ōr: (Scio q̄ filij Abrae eſtꝫ) Augu. Carnis origine: nō cordis fide. ideo ſubdit (ſed q̄rītis me) innocentē (interficere) iniuſte: ⁊ iō fui eſtꝫ pcti. Sed quō credebāt in eū: ſi eū volebāt occidere? Rñdet Chryſ. q̄ erāt ex cōuerſis facti puerſi. Vel vt dic Aug. chḋs multitudini loq̄bat: in q̄ erāt q̄dā credentes ⁊ q̄dā nō: q̄ iſta ꝓpetrare cogitabant. Et cā ſubdit (qz ſermo meus non capit in vobis). i. nō capit. Augꝰ. i. nō capit in corveſtꝝ: qz nō recipit a corde vro. Sic ei eſt ſermo dei fideliḋ tanq̄ piſci hamus: tūc capit q̄n capit. Nec fit iniuria illis q̄ capiunt: Ad ſalutē q̄ ꝓpe nō ad ꝓnicīē captunt Hec ille. Vel non capit ꝑm ſ. Tho. id eſt nō ꝓgruit. Juxta illud Lu. xiij. Nō capit ꝓphām gīre extra hierm. Et cā huiꝰ ꝑm Chryſ. erat altitudo doctrine quā illi tanq̄ rudes cape nō poterant. ⁊ ex hoc tanq̄ blaſphemū volebant occidere illū. Sz qz potuiſſent dicere: tu iſta finxiſti q̄ ꝑdicas ſeq̄t (Ego qō vidi apō patrē meū). i. deū patrē: q̄ filio oēm noticiā cōicauit añ ſecla (loq̄r) Vñ ñ ſolū audita ſz etiā viſa loq̄r (⁊ vos qō vidiſtis apō pzem vrm). i. diabolū: quē tñ nō noiat: qz curialit loquit: apō quē iudei viderūt ocḋo fidei ⁊ expientia teſte eē oēm iniuſticiā: cū ſp illū ꝓpm̄ ꝓcauerit ad ſctōz inſecutiōez (facitꝫ). ſ. volūtate: facturi etiā ope qñ venerit hora mea ꝑm Chryſ. alia littera habz (Et vos q̄ vidiſtis apō patrē facite). i. ſeruate legē ⁊ p̄

phetaꝝ monita q̄ per eos de⁹ est locut⁹: t q eos vos audistis a deo. Sed prima sa magis ꝟsonat seq̄ntib⁹ cū ō: (Rñderūt et dixerunt ei) Quia em̄ dñs eos arguerat q facerēt mala opa ꝓpis sui: intelligēs de diabolo. Jp̄i ſm Aug⁹. iterato gliant ō patre abraam: vt inducant eum ad aliq̄d dicendū ꝟtra abraā: t ꝟnr habeant occasionem faciendi q̄ cogitabant: Un̄ dicunt: (Pater noster abraā est) q̄si dicerēt Quid vis dicere de illo? Sz ipe laudauit abraā t ostēdit illos esse degeneres dicēs (Si filij abrae est⁹: opa abrae facite) q̄si diceret: Nō estis filij abrae sicut nec⁹ opa eius facitis, quia illa ſm Chr̄yſ. fuerunt: Fides: obedientia: mansuetudo: Uestra aūt sunt: Jnfidelitas: impietas: et crudelitas. Nō tenemur aūt ſm s. Tho. facere oia opera abrae ſm speciē opis: q: duxit plures vxores: sed ſm radicē ope⁹ ei⁹: q̄ē charitas: ex qua oīa fecit: oīa debem⁹ imitari.

Sed ꝟtra: q: sup̄ dixit (scio q: filij ꝛc̄.) Ad hoc dicit ꝓmo ſm Aug⁹. q id q̄ō supra dñs affirmauit de carnali ꝓpagine h̄ negat hic de spirituali q̄ est p imitationez: ſm quam isti nō erant abrae filij. Dicitur Sc̄do q ſm Orig. in greco dicit: q semē abrae estis. Semē aūt vt idē dicit ē quid impfectū habēs naturā generantis solū in potētia: filius aūt est q̄d pfectū habens illā in actu. Erāt g̃ semē abrae: q: aliq̄liter retinebant aliquā rōnem eo⁹ q̄ deus infuderat abrae. Credebāt em̄ ex abraā ꝓcessurū semen benedictiōis. Sz nō erāt filij q̄ non puenerāt ad pfectā similitudinē ei⁹. Nā habētes ipm̄ b̄ndictionis semen ante oculos: illud nō agnoscebāt (Nunc aūt q̄ritis me interficere hoiem) q̄ō ideo ꝟz sctm Tho. dicit t nō filiū dei, quia si cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissēt. Et ne dicat q hoc meruerat sequit. (Qui veritatē locut⁹ sum vob) hāc. s. ꝓitatē ꝟz Chr̄yſ. q esset ꝓi eḡis: ꝓpter quā voluerūt occidere illū (quā audiui a deo) p scientiā inditam t bām inq̄ntum hō sum: t p diuinaz quā inq̄ntum deus accepi a patre cōicante mihi illā. Hoc em̄ accipe metaphorice est audire. Ex his patz q dñs p veritate docenda sit passus. Duo em̄ docuit ex q̄b isti sunt moti, s. suā deitatē: Unde Joā. v. dicit: q voluerūt eū interficere: quia p̄ez suū dicebat deū: t iniq̄tatē scribaꝝ t pharisęoꝝ quā acriter reꝑhēdebat (h̄ abraam nō fecit) quia nunq̄ occidere q̄siuit inocētem: nisi deo iubente vt imolaret Jsaac. (Vos facitis opa patris vestri). i. diaboli quem tacet rōne p̄dicta. Jn hac parte ē documentū litterale: q si volum⁹ puenire ad sinū abrae. i. vitā eternā: debemus esse eius filij imitādo virtutes ei⁹: ꝟs Amb. lib. ō offi. enarrat dicēs. Abraā fide ꝑm⁹ iustitia p̄cipu⁹: in prelio strenu⁹: i victoria ñ auar⁹: domi hospitalis: vxori sedul⁹. hec ille. Est t aliud morale scz q q̄ vult esse magnus coram deo: sit paruus coram sez conuerso. Jn cuius signum isti dixerunt se habere libertatem ꝓpagationis que est ex patre libero dicentes abraam p̄ez suū t libertatē que causat ex animi virtute: cū dicūt: Nemini seruiuim⁹ unq̄: q̄si dicant hoc esse rōne sue magnanimitatis t virtutis: t libertatē diuine filiatiōis t adoptionis dicētes: Unū p̄rem habem⁹ deum: sz oñdit chr̄s nullā haꝝ eos hr̄e. Nō q̄dem ꝑmā: q: ab abraā degenerauerāt: ñ imitādo opa eius. Nā ille dei p̄cepto voluit filium imolare. t isti cōtra dei p̄ceptum chr̄istum occidere Ille obediuit dicēti: Egredere ꝛc̄. Gen̄. xij. isti non capiebant verbū chr̄isti: nec ab eo capiebant. Ille credidit deo dicēti: Semini tuo dabo terrā hanc. Gen̄. xij. isti chr̄m veritatē dicentem occidere volebant. Nec secundā: quia erāt serui peccati. Nec tertiā: quia diligerent filiū dei: si deus esset pater eoꝝ. Unde quidaz sanctus pater requisitus quomō eēt orandum: pauper inq̄t me docuerunt qui elemosynā p̄erēt: non robur sed plagas et infirmitates p̄tendūt. quasi diceret: Qui aliquid vult obtinere a deo: coram eo recognoscat t confiteat infirma sua.

Quantū ad tertiū post⁹ vidit dominus q sua curialis reprehensio non prodesset: finaliter fortius adhibuit medicamen: id est apertam obiurgationē. Dicitur ergo: (Nos ex formicatōe) id est idolatria seu ex parentibus idolatris ſm Augustū. (non sumus nati) Jam em̄ intelligūt q chr̄ius de carnali gñatione nō loq̄t (Unū p̄ez habemus deū) Ubi ſm Chr̄yſ. admiranda ē iu

deoꝝ sultricia. Nã ipsi dicũt deũ suũ pẽm esse. ⁊ qñ chr̃s idem vult de se dicere: vo/lũt euz tanq̃ blasphemũ lapidare. Dicũt aũt deũ suũ esse patrez ꝑm aliquos: vt p/uocẽt eũ ad aliq̃d dicẽdũ cõtra deũ: ⁊ ꝑse quenſ occidãt. (Dicit g̃ eis Ihesus: Si de⁹ pater vester esset) p gr̃am adoptiõis (dili geretis vtiq̃ me) quia signũ infallibile ta/lis filiatõis est charitatiua⁹ dilectio ad ꝓxi mũ: ⁊ multo magis ad ver̃ deũ: cuiusmo/di erat chr̃s (Ego em̃ ex deo) patre (proces si) per eternam generationez in identitate nature ⁊ distinctiõe p̃sone (⁊ veni) per tem porale incarnationẽ ꝑm Aug⁹. (Nec̃ em̃ a meipo veni) ꝓpria. s. ⁊ singulari auctoritа te: quia inq̃ntuz de⁹ non sum sine genitore ⁊ mittẽte: ⁊ inq̃tũ homo non sũ sine mit/tente. Est aũt aduertendũ ex doctria sã/cti Tho. j. di. xiij. q. ad missionẽ tẽporalẽ diuine p̃sone duo req̃runk. ꝓmũ scz q. p̃so na missa sit ab aliquo: ideo pater vel trini tas nõ mittit. Scõm q. p nouũ effectũ sit in creatura. Ad hoc aũt q. vna p̃sona mit tat aliã/nõ oportet q. sit principiũ eius: sz sufficit q. sit causa illi⁹ effect⁹ ꝑm quem fit missio. Et ideo eadẽ p̃sona potest seipam mittere: dũmodo sit ab alio. Fili⁹ ergo dei misit se ⁊ venit: sed nõ venit a seipo. i. ꝓpa auctoritate quasi null⁹ eũ miserit: sz aucto ritate sua ⁊ patris ⁊ spũssancti: q. tota tri nitas opata est illũ effectũ ꝑm quẽ venit. i. incarnationẽ. ⁊ vltra hoc pater specialiter est ei principiũ essendi. Sed q. potuissent dicere: nos nõ credim⁹ q. sis a deo miss⁹: quia hoc nõ ꝓbas: oñdit q. ex doctria po/tuissent eũ cognoscere/ dicẽs (Quare lo/quã mea nõ cognoscitis;). i. modũ ⁊ effica ciam ⁊ rationabilitatẽ doctrine mee. Nõ em̃ doceo nisi p̃sona rõni ⁊ honestati ⁊ p/phetis: ⁊ que dico/miraculis ⁊ prodigiis affirmo sed vos nõ aduertitz (quia nõ po/testis audire). i. scrutari/examinare ⁊ fer re ad dicta ꝓphar̃: (sermonẽ meũ) ex odio ⁊ supbia ⁊ mala volũtate. Vl' ꝑm Augu. quia nõ vultz corrigi iuxta normã mei ser monis: iõ illũ audire nõ potestz. Conse/quẽter ãt acrit̃ eos icrepat dicẽs (Vos ex p̃re diabolo estz) p imitationẽ/nõ originẽ: ⁊ exist̃imauerũt manichei ỏ q̃z opiniõe h̃ solum nũc dico q. crediderũt deũ esse con/ditor̃ inuisibiliũ: diabolum ꝙo visibilium Nam sequit (Et desideria patrz vr̃i vultz facere) et hoc est vnde erant filij diaboli vt dicit Aug⁹. (ille homicida erat ab initio) creatiõis mũdi: ex quo fuit homo q. possz occidi. Homicida inquã nõ ferro sed ꝙdo: vt ait Aug. Et nõ solũ adã/sed ⁊ totũ ge/nus humanũ ad mortem ꝓduxit: vt dicit Orig. (⁊ in veritate non steterit) Cũ em̃ sic dicit sctũs Tho. veritas sit duplex. s. ois vt cũ vera dicunk. ⁊ opis: vt cum fiunt cõ/gruentia nature operatis: iuxta illud Joã nis. i. Qui facit veritatẽ venit ad lucez: diabol⁹ nõ steterit in ꝓma: q. mentitus est/ dicẽs: Eritis sicut dij Gen. iij. nec̃ etiã in scõa: q. nõ seruauit ordinẽ sue nature a deo ꝑfixũ: vt. s. esset p humilitatẽ ⁊ reuerentiã subditus deo. ⁊ ab eo gr̃iam ⁊ bñdictionẽ suã haberet. Et nota ꝑm eundẽ q. diabo/lũ nõ stetisse in veritate/dupliciter intelligit. Vno mõ quia nunq̃ fuit in veritate opis aut oris Et hoc ꝓmo: quia naturaliter ẽ ma lus. qõ est manicheoꝝ error. Deus em̃ fe cit celũ ⁊ terrã mare ⁊ oñia que in eis sũt vt dicit Ps̃. Oñis aũt creatura ỏi bona est. j. Tim. iij. Vel scõo: quia vt alij dixe rũt sz nõ natura sed volũtate sit malus: ta men semp fuit mal⁹: quia in ꝓmo instanti peccauit. Et hoc etiã vt dicit sctũs Tho. alibi/ putat hereticũ: ratio ẽ: quia opatio que consequit rem in ꝓmo ei⁹ instãti attri buit factori: sicut motus ignis sursum ge/neranti ignẽ. deus ergo essz causa peccati. Alio mõ intelligit: quia fuit q̃dem aliq̃n in ea: sed nõ ꝑmansit: quia in ꝓmo instan/ti sui eẽ habuit rectitudinẽ saltẽ naturalẽ: sz post mozulã stati declinauit ab ea p̃ pec catũ. De h̃ vide. j. p. q. lxiij. Sũt em̃ cir/ca h̃ mltẽ ⁊ subtiles disputatiões ⁊ opinio nes i sacra theologia: sz planior et iudicio meo verior ẽ q. in ꝓmo instãti sui eẽ habu it opatiõez naturalẽ: q. se cognouit ⁊ ama uit ⁊ deũ vt principiũ boni naturalis: que operatio fuit q̃dem meritoria: q. fuit assõ ciata gratia/sed nõ ꝑfecte: quia non fuit li bera. In secũdo ꝙo peccauit: ⁊ boni me/ruerũt. In tertio ãt illi fuerũt i gr̃ia: ⁊ isti in miseria. Nec est ꝓtra hoc qõ sctũs Tho mas videt dicere ⁊ dicit/q. si mal⁹ angel⁹ nõ peccasset in secũdo instãti: i eo accepis/

set beatitudinē quā meruerat i ꝑmo. z cō
sequenꝫ videt velle q illud meritū ꝑmi i-
stantꝫ fuit ꝓfectū: qz intēdit q i scdo ꝑsti-
eā accepisset in sua dispositiōe nēaria z in-
fallibili. i. i merito ꝓfecto qō habuissꝫ tūc
Et ideo sequit: (Et ꝟitas in eo nō est) qsi
diceret: Non dz non stare: qz vacillet z du-
bitet: nō tñ totaliter auertat a ꝟitate: sꝫ qz
sponte z totaliter auersus est. Est tñ in eo
aliq̄ veritas sicut z aliq̄ natura: sed non ē i
eo ꝟitas ordis q̄tū ad suā intētionē: quia z
si aliqñ veritatē dicit: tamē intēdit tandez
fallere. nec opis: qz oīe opꝰ eiꝰ est malū. i.
ad malū finē ordinatuz. Vel hoc dicit ad
ondendū q non solū cecidit: sed etiā q nō
surrexit vel perituit. Et qz non habet in se
veritatē opis: etiā caret veritate ordis q̄tū
est in se. Jō subdit (Cū loquit mēdaciū ex
ꝓꝓijs loquit) Vbi aduertendū ꝑm sanctū
Tho. q solꝰ deꝰ est ipa veritas z sapientia
essentialr: ois aūt veritas z sapiētia crea-
ture est ꝓticipata ex ꝑma. Jōo solus deꝰ
dicit veritatē ex ꝓꝓijs: oīis aūt creatura
ex ꝓticipatiōe diuine ꝟitatis veritatē cog-
noscit z loquit: ex ꝓꝓijs aūt loqtur mēda-
ciū. Vñ: Oīis homo mēdax: vt dic Ps.
scz ex se seu ex ꝓꝓijs. Licz aūt hō semp di-
cat mendaciū cū loquit ex ꝓꝓijs: tñ econ-
uerso: vt dicit sctus Tho. cū dic mendaci
um nō dic illud ex ꝓꝓijs: sꝫ aliqñ ℔ ab alio
accipit. i. ex diaboli suggestione. Vñ loqui
mēdaciū ex ꝓꝓijs attribuit diabolo ꝓnci-
paliter: quia fuit ꝑmꝰ mendax. oīes aūt
alij loquunt mēdaciū vel eius suggestiōe
vel eiꝰ imitatiōe. (Quia mēdax est) s. q ad
se (z pater) i. inuentor vl suggestor (eiꝰ) scz
mendaciꝫ q ad alios. Manichei aūt teste
sctō Tho. hoc male intelligētes z credētes
diabolū patrē esse mendacis. diaboli: po-
nunt demonū ad inuicē generationē. Sꝫ
intelligēdū est inquit pater eius .s. mēda
cij sui. Nō em ois q mentit est mēdacij pr:
ꝑm Aug. sed diabolꝰ est eius pr: qz primo
illud inuenit. Et qz supa oīderat eos fili
os esse diaboli: inq̄tū erat homicida: ostē
dit nūc idē inq̄tū erat mēdax: cum subdit
(Ego aūt q veritatē dico vobis: nō credi-
tis mihi) q̄si diceret: Jn hoc vos diaboli
filios ꝓbatis q improbatis ꝟitatē. Sꝫ si
crediderūt ei vt supa dictū est: quō dicit/
nō creditis mihi? Ad hoc dicit ꝙz Cꝰ: ꝙz
qz erāt puersi ꝑm August. ꝙo qz erāt alij de
turba. ꝑm Orig. ꝙo qz credebant aliq̄: pu
ta ea que videbant signoꝝ factoꝝ. sed aliq̄
nō credebāt: puta ꝓfunda que loquebat.
Jn hac ꝓte est documētū in sensu littera
li q sic imitatores dei dicūt filij dī: ita imi
tatores diaboli dicūt eiꝰ filij. z ꝓpr sic filij
dei dicunt dij: nō xta illud Ego dixi dij estꝭ
z filij excelsi oēs. ita filij diaboli dici possūt
diaboli. Augꝰ de q̄st. euāge. Diabolꝰ non
speciale est nomē: sꝫ cōe. Jn q̄cūq̄ em dia
boli opa fuerint inuēta: diabolꝰ est appel-
landꝰ. Opis em nomē est nō nature. Hec
ille. Est etiā aliud. s. audiēdi libenꝫ verbū
dei: qz sic dicit Amb. sup Beati imacula.
verbū dei habet triplicē ꝟtutē. s. inflāma-
tiuā: Hiere. xxiij. Nunq̄d nō ꝟba mea sūt
q̄si ignis ꝛc. Et illuminatiuā: Ps. Lucer
na pedib⁹ meis verbū tuū. Et mūdificati-
uā: Ezech. xxxvj. Effundā sup vos aquā
mundā ꝛc. Et vt ꝓtz in hoc euangelio ha
bet in nobis triplicē effectum. Primū qa
facē hoiem discipulū chī. Vñ dicit: Vere
discipuli ꝛc. Cuiꝰ discipulatꝰ signū est q̄-
tū ex euāgelijs hz: ꝑmo ipsa auditio verbi
dei. z scdo ipa resuitio triplicis amoꝝ il-
liciti. s. domestici q̄ ad parentes: carnalis q̄
ad alios: z terreni q̄ ad mūdana. z appeti-
tio amoris diuini. Et scōm qz facit cogno
scere ꝟitatē. Et qz vt dicit Aug. ꝟitas op
ponit falsitati: duplicitati z vanitati: facit
nos in mūdanis ista tria cognoscere. Sūt
em falsa: qz ꝓmittūt delectationē z dāt tā-
dē amaritudinē: z duplicia. i. mixta. s. gau
diū doloꝝ. Sapiētia obliuiōe ꝛc. z vana rō-
ne ꝑncipij: qz de nihilo. z medij: qz mutan
tur. z termini: qz cito deficiūt Et tertiū qz
facit animū libeꝝ in arguēdo z in nō pec-
cādo: qz ꝟitas inq̄t liberabit vos.

Feria sexta post dñicā primā in q̄dra. Text⁹ euāg. Joā v.

e Rat dies festꝰ iudeoꝝ z ascendit iesus hiero
solymā. Est aūt hiero solymis ꝓbatica pi-
scina: que cognominat hebraice

bethsaida: quinq; porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentiū: cecorū: claudorū: aridorū expectantiuz aque motū. Angelus autē dñi secundū tēpus descendebat in piscinam: et mouebat aquā. Et qui prior descendisset in piscinā post motionē aque sanus fiebat a quacunq; detinebat infirmitate. Erat aūt quidā homo ibi triginta et octo annos habēs in infirmitate sua. Hunc cum vidisset iesus iacentem et cognouisset quia multuz iaz tempus haberet: dicit ei. Vis sanus fieri? Respondit ei lāguidus. Dñe hoiem non habeo: vt cuz turbata fuerit aqua mittat me in piscinā. Dum venio enim ego alius ante me descendit. Dicit ei iesus. Surge: tolle grabatū tuum et ambula. Et statim sanus factus est homo: et sustulit grabatū suū et ambulabat. Erat aūt sabbatum in illo die. Dicebant ergo iudei illi qui sanatus fuerat. Sabbatū est: nō licet tibi tollere grabatū tuū. Respondit eis: Qui me sanum fecit: ille mihi dixit: tolle grabatū tuuz et ambula. Interrogauerūt ergo eum: Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatum tuum et ambula? Is aūt qui sanus fuerat effectus nesciebat quis eēt. Jesus autē declinauit a turba constitutā in loco. Postea inuenit eum Jesus in templo: et dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli peccare: ne deterius tibi aliquid cōtingat. Abijt ille homo et nunciauit iudeis: quia iesus esset qui fecit eū sanū.

Erat dies festus iudeorū etc. Joā. v. In p̄senti euāgelio fit mētio d miraculo celebri qd saluator circa languidū q̄ndā exhibuit. Et circa h tāgūtur tria pūcta: que sunt Miraculi ꝓpatio/ miraculi ꝓpetratio/ et miraculi publicatio

Quantū ad pmū dicit (Erat dies festus iudeorū). i. pentecostes ſm Chryſ. et Da. hist. hoc nō sit certū (et accēdit iesus hierosolymā) ne viderek legi ꝓtrarij: et vt simplicē multitudinē; q̄ tunc maxime ꝓcurrit pasceret doctrina et miraculis: ſm Chryſ. (Erat aūt hierosolymis ꝑbatica). i. ouilis Grece em̄ ꝑbaton ſm Alcuinū latine dicit ouis. (piscina) p antiphrasim ſz. Magdist. q dr q collecta aq̄ pisces nō hns consueuerit dici piscina. Erat ār ſz sctm̄ Tho. ꝑpe templuz. ex aquis pluuialib⁹ collecta. In ista piscina ſm Alcuinū lauabant carnes quas deo offerēda: nō solū ouiū/ sz etiaz oim hostiaz. Et h intellige primo. Hā lauabant etiā sēdo i luteribus tēpli (Que cognominat hebraice bethsaida). i. domus ouium: eo q inter hostias notabiles oues magis frequentabant. Jdo em̄ ab ouib⁹ ꝑbatica. i. ouilis: et bethsaida. i. domus ouiū nūcupata est (quinq; porticus habēs) operata tecto ad loci cōmoditatē (In his porticibus iacebat multitudo magna languentiū: cecorū: claudorū: et aridorū expectantiū aque motū) vt hūc se in piscinā p̄cipitarēt; et causa subdit cū dr (Angelus aūt dñi ſm tēpus) determinatū et nō ꝓtinue: (descendebat in piscinā:) applicādo virtutē suam aq̄ vel alteri corpi ibi existēti: et vt credo inuisibiliter. Est aūt sciēdū q angelus caret q̄ntitate corporea/ cū sit spūs: et q̄r indiuisibilis est: et ex se ab oi loco separat⁹ et indepēdens. et iō pōt esse nusq̄. i. in nullo loco: sic intellectus dormientiz et nō somniantiz i nullo est obiecto: sed hn est angel⁹ i loco q̄n i eo opat. Donec aūt localiter solū q̄n suā virtutē applicat alicui corpi pmo: deide alteritā q ipe mot⁹ ei⁹ localis nihil est aliud q̄z diuerse ei⁹ opationes sibi inuicē succedentes: seu vicissitudo opationū sibi inuicē succedentiū. Et dupl'r mouet. Uno mō continue: sicut angel⁹ ducēs tobiā. et iste mot⁹

nō est hic imaginād⁹:sic̄ si indiuisibile(vt pūctus) fluat. nā realiter indiuisibile moueri nō pōt p se:vt pbat.vj.Phys. Sed dupl'r fit iste mot⁹. Uno mō:qz angel⁹ p accidēs mouet motō corpe cui est ꝟiūct⁹: sicut mouet ania nr̄a motis nob. Alio mō qz angel⁹ applicat ꝟtutē suaz alicui corpi: nō ꝑm vnū pūctū indiuisibile: sz ꝑm vnaz ptē ei⁹ diuisibilē:quā successiue relinqt:et successiue occupat altā equalē. Licz ei ipa ꝟtus angeli in se z ex parte angeli sit indiuisibilis:tn recipiunk ex pte obiecti diuisibil'r.i.applicak diuisibili:sic̄ z aia idiuisibil' applicak diuisibili corpi. Et iō ipa ꝟt⁹ diuisibil'r.i.i diuisibili susceptavel ei applicata ad illud cōpak sic̄ aliō corpus dicto diuisibili coextensum. Uñ stante tali corpe ipa pōt moueri vel angel⁹ ꝑm ipm vnā p tē deserēdo z aliā occupādo. Alio mō angelus mouek motu discreto composito ex pluribꝫ q̄z singulū est pars motus z non est mot⁹:sed taliū successio est mot⁹:vt cū nunc applicat se huic corpi :puta.a z sil' et semel relinquēs totū.a.applicat se corpi.b Iste em̄ applicatiōes sunt ꝓres motus:z successio eaz est motus:nō autē ipaz aliq̄ est motus. Est aūt angel⁹ vt dictū est i se absolut⁹ ab oñi loco:z pt cui vult se applicare ex oibꝫ corpib⁹: sic̄ cogitatio mea in se est absoluta ab oi obiecto: iō q̄z dū desino cogitare vnū possuz oē aliud qđ voluero cogitare:z appetit⁹ meus desinēs mouere vnū digitū/pt oēm aliū quē voluerit mouere. Et iō cū angelus relinqt.a.remanet q̄tū in se est absolut⁹ ab oi loco:z ꝟñr pōt se applicare.b.vel.c.vel.d.vt vult. Hic est q̄ ab extremo ad extremū pōt moueri nō trāseūdo mediū:z in vno instāti pōt esse i celo:in alio in terra seu in pbatica piscina. Hec doctrina est ō mēte scti Tho.j.p.q. liij.Quō aūt aia segata moueak vide i die pasce:z dñica.j.post trinit. (Et mouebak aq̄)vel ab angelo imediate vel ab angelo mediāte q̄dā ligno qđ ibi dicebak eē. Sic em̄ recitat Wgr̄ hist.q̄dā tradūt q̄ regina saba lignū viderit in domo salt⁹ libani in hierl'm:cū visitasset Salomonē:i q̄ ligno diuinitus cognouit suspēdēdū fore q̄ndā: ꝑ̄ cuius mortē interiret regnū iudeoz: z hoc ꝑm salomoni significauit cū abscessisset. Qđ salomon veriť:durabilitati rei ignī sui ꝟsulēs/ifodit lignū illō iuxta templū:vbi magna p̄cipitia replebat aggeribus. Sz ꝓcessu tp̄is facta est ibi piscina:z appropinq̄nte chr̄i tp̄e lignū illō diuinit⁹ ascēdit:vt esset in aq̄:z eo moto ab angelo/aqua mouebak. Unde āt iudei ex illo ligno crucē dñi fecerūt. Sz vt idē ait hoc nō est certū. Inu̇enīt em̄ historia sctē crucis q̄ Seth fili⁹ Ade ex p̄cepto p̄is iuit ad paradisum vñ fuerat eiectus:z petiit ab angelo custode oleū misericōie. Qui dedit illi tria grana ligni vetiti: q̄ plantauit sup sepulcrū Ade: z in tres ꝟgulas coaluerunt: q̄ postmodū coierūt in vnā arborē q̄ succisa fuit in edificiū tēpli: sz nunq̄z potuerit opi ꝟgruere. Semp em̄ q̄ntūcūq̄z varie trūcarek/aut plixior nimis aut brevis erat q̄z necesse foret. vñ tādē relicta est veluti inutilis in atrio tēpli. Ceperūt aūt hoies instinctu diuino lignū illud reuereri quapropť sacerdotes indignati ac veriti ne qua superstitiō idolatrie subrirek/,piecerūt illud in vicinā piscinā:z madefactuz aqua descēdit ad fundū:donec chr̄i tp̄is enatauit:z accidit vt supra. Sed neq̄z hoc certū habek q̄q̄z ꝓbabile fiat ex angeli descēsu z aque mirabili motiōe:necnō z sanationē infirmoz aliq̄d magni in illa piscina latuisse(Et q̄ poz descendisset in piscinā) p se vel ꝓiectus ab alio: (post motionem aque)etiā forte si iam cessasset aqua moueri (sanus fiebat a quacūq̄z detinebak infirmitate:)curabili vel incurabili p naturā. Causa aūt quare deus hoc mirabile p aquā operabak assignak a doctoribꝫ precipue a Chrysostomo. Voluit em̄ de⁹ homines assuefacere z iducere ad baptismū qui incipere debebat. Unde precesserunt multe figure:vtputa aqua que in lege purgabat immūdicias corporales: nō veras sed opinatas :que erant irregularitates q̄dam: puta eas que erāt a cadauere tacto vel lepra vel huiusmodi. Deide dedit expressiorem: vt aquam istam que lauaret corporis sordes z expelleret infirmitates eiusdē occulta quadā ꝟtute: sicut z baptismus ꝟtute occulta passionis chr̄i p aquā abluit anie sordes:z aliq̄n etiā cōfert corporalem sanitatē. Uerūtamē quia figura

defic̄t a figurato: ista aqua nō sanabat nisi corpus z nisi vnū corpus: baptism⁹ aūt sanat alias z infinitas. Habebat aūt efficaciā sanandi ista aqua ꝑm aliq̄s. Primo ab hostijs sacratis vl sacrādis q̄ ibi lauabant: et Scōo a p̄dicto ligno si illa vera sunt, et Tertio a motu angeli mouentis. Sctūs Tho. aūt sup Jo. dicit q̄ sanabat ꝓtute angeli: sz nō est intelligendum ꝓtute eius naturali: qz nequisset sanare infirmitates p̄ naturā incurabiles cū nō opet nisi p̄ causas naturales: puta adhibēdo naturales medicinas: sed a ꝓtute angeli supnaturali q̄ vt minister dei illa miracula opabat ex potestate: sicut faciunt aliq̄n sancti viri: quō etiā sacramēta p̄ ꝓtutē in eis intētionaliter existentē a deo opantur ad iustificatiōem aiar̄. Sed p̄ his aduertendū est: q̄ ista miracula a duob⁹ p̄nt dici fuisse facta imediate. Primo. s. a ꝓtute dei: ita q̄ nec in aqua nec ō angelo essz ad hec aliqua virtus: sed solū signū z ꝛco mitantia diuine ꝓtutis: sic tuba est signuz belli q̄ō nō exercek p̄ tubā sed p̄ regē z milites. Et scōo a virtute existente a deo in angelo z aqua: sicut in instrumentis intentionaliter. Et hoc est ver⁹: z doctrie sanctor ꝛformius: vt sicut in aqua baptismi est virtus ad sanandum aiam: ita i aqua piscine illius esset ꝓtus ad sanandū corpora. Jn hac p̄te habem⁹ ex sensu allegorico documentū quēadmodū noue legis sacra reuereri debeam⁹ q̄ gram⁹ ꝛferunt z sanāt ꝛsequenter infirmos. Nam ꝑm Aug. hec piscine oulis aqua p̄lm significat iudeorū. q̄ etiā vt ait Beda noie ouiū appellat iuxta illud. Oues pascue eius. Quinq̄ āt porticib⁹. i. q̄nq̄ libris Moysi ꝑm Augu. claudik in quib⁹ infirmi q̄dā iacent: sed nō sanank: qz lex p̄cōres ꝛuincebat sed non absoluebat: qz illa sacramenta non ꝛferebant gr̄am: vt habes in die circūcisionis. Jsta aqua turbata fuit ꝑm Augu. q̄n fuit in chr̄i passione ꝛcitata: ex chr̄i doctrina ꝛuersatiōe z miraculis: sed occulte chr̄us eam turbauit. quia si cognouissent nunq̄ dūm glie crucifixissent. Sanabat q̄ descēdens in aquā turbatā. i. credens in christi passionē: ꝓtute cuius p̄ fidē sanabant infirmi. Aduenīēte aūt chr̄o sanank infirmi verbo eius. i. p̄ sacramēta noue legis que ex verbis cōstant: z signis: id est corporeis elementis.

Moraliter aūt ista piscina significat penitentiā in qua sanank infirmitates spūales. Est aūt tūc ista piscina ꝓtuosa ad sanandū petā: q̄n in ea inuenik p̄mo hostia salutaris. i. mortificatio carnis Juxta illō Rom. xij. Exhibeatis corpa vestra hostiam sanctā. Et scōo lignū crucis. i. meditatio passiōis chr̄i q̄ sanat languidos. i. desides: in cuius signū terra mota est in passione: z cecos. i. peccātes ex ignorātia: in cuius signū gutta sanguinis purificauit oculū obtusum Longini: tangz collyrium: et claudos. i. peccātes ex ifirmitate: in cui⁹ signū chr̄s in passione Petr̄ sic peccantez sanauit, z aridos. i. peccātes p̄ malicīā: sic patz in dextro latrone. etiā illū q̄. xxxviij. annos habet in infirmitate. q̄. s. habet cōsuetudinē peccādi: Jn cui⁹ signū mlta corpora putrida i passiōe surrexerūt. Et tertio q̄n inuenik i ea mot⁹ angeli: qz. s. aia q̄n tū ad oēs suas potētias mouek ꝑm angeli inspiratiōez: qz. s. mouek memoria ad rumināndū p̄cta maleficia z diuina bñficia: intellect⁹ ad credēdū: volūtas ad amādū ꝛc.

Quātū ad scōm post p̄pationez miracli tāgit ei⁹ ꝓpetrationē cū dr (erat aūt ibi q̄dā hō) Sicut dr Chrys. hūc q̄dā esse putant paralyticū de q̄ refert Mat. sed nō est ille q̄: iste ministr̄ nō habebat q̄ p̄iceret illū i piscinā: ille hēbat mlt⁹ qui curā agētes sed z loc⁹ vtrorūq̄ vt ait diuersus ē (. xxxviij. annos hns in infirmitate sua) q̄ p̄ter sua petā acciderat ei: vt patebit: vñ diu fuerat punit⁹. Sz tñ qz patiēter dei flagellū tolerauit: ꝛgruū fuit vt sanarek Est aūt sciendū q̄ ly habēs pōt ꝛstrui cū ly ibi: et est sensus: q̄ in illis porticib⁹ infirm⁹. xxxviij. annis iacuerit. Pōt etiā ꝛstrui aut legi cū ly in infirmitate: z sensus est: q̄ fuerat infirm⁹. xxxviij. annis ibi vl alibi. Primus sensus est dubi⁹ cui⁹ videatur esse Chrys. Scōs ꝛo cert⁹ (hūc cū vidisset iesus iacētē z cognouisset) nō solū intuitū de⁹ sciā intuitū hō ex se vel ex relatu ei⁹ vel astātiū (qz mlt⁹ ꝑs hr̄et). s. in ifirmitate: vel forte in loco illo (dr ei: vis san⁹ fieri.) Vbi est aduertēdū ꝑm Chrys. z s. Tho. q̄

nō statim eum a principio sanauit: sed ꝓmo sibi familiarē facit: vt ad fidē futurā dispo nat. Nec vt idē dicit exigit ab eo presentē fidē: vt aliqñ fecit a q̄busdā dicendo credi tis q̄ hoc possim ⁊c. Iste em̄ nōdū nouerat manifeste quis esset. Req̄runt autē de fide q̄ eū cognoscebāt. Nec etiā vt idē dicit querit si vult sanari/ex ignorātia: quia eēt superfluū: sed vt ostēderet alijs eius patiētiā. ⁊ q̄ dignior esset sanari q̄ triginta octo annos habēs ꝓ vnumquēq; annū erūpnab egritudie expectās: assidebat ⁊ nō desistebat. Et ꝑm scm̄ Tho. sic interrogauit. vt magis excitaret animū eius ad sanitatē: et ꝑ hoc gratius ei foret diuinū beneficiū (Respondet ei languidus) tranquillet q̄rere: in quo etiam eius patientia oñdit ꝑm Chrysost. q̄. s. nō est exasperat⁹: chr̄o dicente: vis san⁹ fieri: cuius tm̄ talis interrogatio derisoria videri potuisset (oñe hoiem nō habeo:) seruitorē: (vt cū turbata fuerit aqua/mittat me in piscinā) ante alios (Dum venio em̄ ego) ex quo patet q̄ se mouebat: sz tarde. vñ subdit (alius ante me descendit) q̄i diceret: Si me velles iuuare ⁊ esse h̄ in obsequiū meū vsq; ad aque motionē: semper tibi obligarer Nam ꝑm Chrysost. nesciebat q̄s esset chr̄us: vel q̄d factur⁹ esset: sed sperabat eū fore sibi vtilē ad salutē p corporale ministeriū. Sed chr̄ist⁹ mai⁹ aliq̄d ei ꝓtulit. i. pfectā ⁊ integrā sanitatē anime ⁊ corpis: iō subdit (Dicit ei Iesus: Surge: tolle grabatum tuum), i. lectū in quo iacebat: ꝑm Hag. hist. qui dicit q̄ grabatum est lect⁹ pauper: in quo capiti tm̄ supponitur aliq̄d. Et dicit a graba q̄ē caput. (et ābula) vt miraculū sit euidēs: vt ait Chrysosto, ⁊ nō videat phantasia. Iste aūt non desiit: vt dic Chrysost. dicēs. nunq̄d es maior angelo vt imperio tuo me velis sanare: sz credidit tubēti. Et statim san⁹ fact⁹ est homo. Ex quo patet ꝑm Bedā q̄ sanatio christi differt ab ea quā faciunt medici q̄ illa ē in tpe lōgo ⁊ mediātib⁹ medicinis: hec aūt stati ⁊ solo ꝝbo. Vñ ista miraculosa est: etiā si talis infirmitas p naturā essz curabilis: quia natura curare non potest illo modo. s. statim. Aliquid em̄ est sup̄ naturā q̄tū ad rem factam: vt statio vel retrocessio solis: aliq̄d q̄tū ad rem factā in hoc nō simpliciter: vt conferre vitam mortuo: natura em̄ potest vitam infundere sz nō cadauer. aliquid q̄tū ad modū faciendi solū: vt cōferre subito sanitatē ei q̄ naturaliter erat sanabilis ꝓcessu temporis. Prima sunt miracula maxima: secūda media: tertia infima: vt ptz. j. par. q. cv. (Et fustulit grabatū suū ⁊ ambulabat:) in signū perfecte sanitatis: ad dei gl̄iam ⁊ honorē.

Est tm̄ notandū ꝑm Augus. q̄ cū tot ibi essent languidi: nō sanauit chr̄s nisi vnuz: quia sanabat corpa ꝑm q̄ ꝑgruebat aiabꝫ Jn hac pte est documentū morale: q̄ qui patient tolerāt dei flagella: randē merent a deo ꝑsolari: qui ꝩo impatient ferūt /a p̄ sentibus tormentis ad futura ducunt. Augustin⁹. j. de ciuitate dei. Patientia dei ad penitentiā inuitat malos: sicut flagellū di ad patientiā erudit bonos Jtaq; miscdia dei fouendos amplectit bonos: sicut seueritas dei puniendos corripit malos. Placuit quippe diuine puidētie ꝑparare i posterū bona iustis: quib⁹ nō fruent iniusti: ⁊ mala impijs quib⁹ non excruciabunt boni. Hec ille.

Moraliter etiā significat mod⁹ q̄ deus spirituales infirmitates curat. Primo em̄ exhibet medicinā purgatiuam a mal' humoribus/dicens: surge. s. p contritionē et confessionē. Deinde secundo confortatiuā que est spes venie/dicēs: tolle grabatū tuum. i. spem mentalē Dicit em̄ grabatum a graba quod est caput: vt dictū est. Et tertio melioratiuā: que est satisfactio/dicens ⁊ ambula. Et quarto preseruatiuā: que ē cautio circa occasiōes peccādi dicēs: iam noli peccare ne deteri⁹ ⁊c. Periculosa ei ē recidiuatio. Primo ex parte dei: q̄ grauius offendit rōne ingratitudinis. Et secūdo ex pte diaboli: quia tanq̄ miles castrū pditū ⁊ recuperatū cauti⁹ munit. Et tertio ex parte hois: quia postq̄ se freq̄nter labi videt: iam ex quadam cōsuetudie peccare ꝓ nihilo ducit: iuxta illō Prouer. xviij. Impius cū in ꝓfundū peccatorū venerit ꝓtemnit.

Quantū ad tertiū ponit miracli publicatio: cum dicit: (Erat aūt sabbatū in illa die) in quo nō licz opera seruilia seu corporalia facere: ⁊ in quo facili⁹ poterat mīr

titudo cōfluere ad videndū ꝓdigiū istud. (Dicebant ḡ iudei illi qui sanus fuerat factus) z videbāt non obseruare festum portando grabatū (sabbatū est: non licet tibi tollere grabatū tuū) Iste ſm Aug. non calumniabant dño q̄ languidum sanasset in sabbato: quasi eis potuiss̄ respōdere q̄ si ip̄i curabāt z abstrahebant de puteo sabbato pecora: ip̄e posset homes curare: s̄ illum reprehendebant qui grabatū portabat: quasi diceret: Si sanitas nō erat differenda: nunq̄d z opus fuerat impetrādū: Decipiebant aūt iudei: quia opus corporale ad gl̄iaz dei factū cuiusmodi erat hoc: nō soluit sabbatū: vt patz: quia sacerdotes sine peccato in tēplo occidebāt z lauabāt et offerebāt hostias (Respōdit eis: Qui me sanū fecit: ille mihi dixit: tolle grabatū tuum z ambula) q̄si diceret ſm Aug. Quare nō acciperē iussiōez a quo acceperā sanitatē: Ille em̄ vt dicit sanct⁹ Tho. per op⁹ miraculi ostēdit se habere autoritatē z virtutē diuinā: qua iussit sanatū deferre grabatum. Iste ſm Chr̄yſ. cognouit iudeos nō esse principaliter motos ex sabbati solutiōe: sed ex infirmitatis sanatōe. i. ex iuidia. z ideo ipsam sanationē publicauit: et in mediū adduxit dicēs: q̄ me sanuz fecit. Sed ille maligne interrogauerūt: cū subdik (Quis est ille homo qui dixit tibi: tolle grabatū tuū z ambula:) Non dicūt ſm Chr̄yſ. quis te sanauit sed q̄s iussit z hoc ex eadē inuidia: vt dicit z liuore moti. Nolebant em̄ ꝓfiteri miraculū factū a chr̄o s̄z de ip̄o diminutiue loquebant. (Is autem q̄ sanus fuerat effectus: nesciebat q̄s eēt) quia diu languid⁹ iacuerat: nec chr̄m cognoscebat (Jesus aūt declinauit a turba cōstituta in loco) Et hoc ſm Chr̄yſ. primo: vt testioniū languidi esset credibil⁹ ō sua liberatiōe. Secūdo vt nō plus iudeoz furor accēderet. Tertio ꝓz aliq̄s vt daret exēplum aliq̄n fugiendi calūniatores z iactātiam de op̄ib⁹ gl̄iosis (Postea inuenit eū iesus in tēplo.) ad q̄ō acceſſerat gr̄as deo reddit⁹? Ex quo patet q̄ etiā anima ei⁹ erat sanata. Cum em̄ chr̄ist⁹ esset p̄ncipaliter medic⁹ anim̄az: nunc̄ vt dicit s̄crūs Tho. attulit salutē corpori/ quin pri⁹ tempore vl̄ natura attulerit etiam anime (Et dixit illi: Ecce sanus factus es: iam amplius noli peccare.) Ubi patet ſm Chr̄yſ. q̄ ill⁹ egritudo ex peccatis eius p̄uenerat: cui⁹ plerūq̄ ab alijs causis oriatur. Dedit etiā chr̄s vt idē dicit/ signū sue deitat̄: q̄a ostendit se eius peccata sciuisse. Sanct⁹ Tho. aūt dicit chr̄istum ideo quibusdam sanatis talia dixisse et nō alijs: Primo ꝓpt̄ rōnem quā tangit Chr̄yſ. q̄: s̄z aliq̄ infirmitates p̄uenium a peccatis p̄rioribus: aliq̄ nō. Scōo quia aliq̄ erāt paratiores ad correctionē: ſm illud Prouerb. ix. Noli arguere derisorē ꝛc. Vel tertio: q̄ in istis hoc mādauit omnib⁹ alijs (ne deteri⁹ tibi ꝓtingat). i. ne incurras grauiorē penā. Vl̄ quia vt dicit s̄crūs Tho. recidiuās grauiꝰ punit⁹ rōne beneficij ꝓaccepti: vel ratione p̄rioris pene: que illū nō emēdauit Chr̄yſ. Si grauē sustineam⁹ penā ꝓ p̄rioribus peccatis: deinde in eadē incidimus/ grauiora patiemur: z hoc decenk. Qui em̄ nec̄ supplicio fact⁹ est melior: vt insensibilis de reliq̄ z contemptor ad maius ducek rorm̄tū. Si aūt hic non omnes ꝓ peccatis torquenk/ non confidam⁹. Nihil hic nos pati ꝓ peccatis/ signum est maioris illicfuturi supplicij. Hec ille (Abijt ille homo z nūciauit iudeis) Scōm aliquos iste nunciauit iudeis maligne tāq̄ chr̄isti accusator. z isti dicūt q̄ꝓter hoc chr̄us tanq̄ p̄mones dixerit ei: iam amplius noli peccare ꝛc. Sed Aug⁹ dicit q̄ hoc fecit vt euāgelizaret dñm. z s̄ilr Chr̄yſ. qui hoc argumētat ex hoc q̄ non dixit iudeis q̄ iesus ess̄z qui iusserat eū tollere grabatū: sed dixit q̄ eū sanauerat: tacēs de grabato. Vl̄ sequit: (Quia iesus erat q̄ fecit eū sanū) Et s̄crūs Tho. dicit nō esse ꝓbabile q̄ post tantum bñficiū ingrat⁹ extiterit: maxime q̄z vt dictum est/ fuit etiā i anima sanat⁹. In ista pte est documētū in sensu morali ꝓz Aug. q̄ iesus cognoscit in tēplo: s̄z non in turba. Alcuin⁹: Si gr̄am redēptoris cognoscere volum⁹: z ad eius visionē venire: fugiēda ē turba cogitationū: z affectuū p̄rauorum declinānda sunt ꝓuenticula. Fugiēduz est ad tēplū vt nosip̄os templū dei studeamus facere: quos de⁹ inhabitare: z in quib⁹ manere dignet. Hec ille. Amen.

Sabbō post dñicā. i. quadra.

Sabbō post primā dñicaz in xl.

Ter. euangz. Matt. cap. xvij.

a Sſumpſit ieſus petrū et iacobū et ioannē fratrem eius: z duxit illos ī montē excelſū ſeorſū: et tranſfiguratus ē ante eos. Et reſplenduit facies eiꝰ ſicut ſol. veſtimēta autē eius facta ſūt alba ſicut nix. Et ecce apparuerūt eis moyſes z helias cū eo loquētes. Reſpondens āt petrus dixit ad ieſum: Dñe: bonū eſt nos hic eſſe. Si vis: faciamꝰ hic tria tabernacula. Tibi vnū: moyſi vnū: et helie vnū. Adhuc eo loquēte ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube dicens. Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi bene cōplacui. Ipſuz audite. Et audientes diſcipuli ceciderūt ī faciē ſuā: et timuerūt valde. Et acceſſit ieſus z tetigit eos: dixitqz eis: Surgite nolite timere. Leuātes aūt oculos ſuos neminē viderunt niſi ſolū ieſum. Et deſcendētibus illis de mōte p̄cepit ieſus dicēs: Memini dixeritis viſionez donec filiꝰ hois a mortuis reſurgat.

Sſumpſit Jeſus

a petrū Jacobū z Joannē z̄) Matth. xvij. In p̄ſenti euāgelio tāgunt tria p̄ncta: que ſunt: Exultatio: ꝛturbatio: z ꝛhortatio. ☞ Quantū ad p̄mū tangit magna exultatio que fuit in diſcipulis: qz viderūt gl̄iaz chr̄i in trāſfiguratiōe. Eſt aūt ſciendū q̄ chr̄s: vt patz ex textu euāgelij/ante ſuam trāſfigurationē: vt habet Matth. xvj. p miſerat diſcipulis dicēs: Sunt q̄dā ō hic ſtantiū q̄ nō guſtabūt mortē/donec videant filiū hois venientē in regno ſuo. i. apparentē eis in forma gl̄oſa: q̄ regnauit in regno ſuo. Et ſubiūgit btūs Matthēus q̄ poſt dies ſex apparuit gl̄oſus in trāſfiguratione aliq̄b. Sed beatus Lucas ca. ix. dicit poſt fere dies octo. Soluit aūt beatus Hiero. qz Matthe⁹ nō cōputat diē p̄miſſiōis neq; diē trāſfiguratiōis/ſz medios: Lucas āt oēs. Factū eſt aūt hoc cōuenienter poſt oēs alīōs a p̄miſſiōe: ſm Chryſo. vt mitigaret inuidiā eoꝝ q̄ forte erāt ꝛturbati: qz ſe nō putabāt eſſe de illis quibuſdā: q̄ viſuri eſſent ante mortem gl̄iaz chr̄i. velvt interim maius accēderet deſideriū. Fit autē hoc poſt dies ſex: ſm ſcīm Tho. z Raba. qz poſt ſex etates futura eſt reſurrectio. Vel ſm Orige. quia nō videbit gloriā reſurrectionis: q̄ nō eleuak ſup̄ omnia facta ſex dieb. Dicit ergo (Aſſumpſit ieſus). ſ. poſt dies ſex vl octo p̄dictos. (Petrū z Jacobū z Joannē fratrē eius.) Sed cōtra: qz Amb. ſup Lucā dicit: q̄ fuit Jacob⁹ q̄ p̄mus inter apoſtolos ſacerdotale ſolium aſcendit. z Augu. ſup epiſtolā ad Galatas dicit/ q̄ fuit Jacob⁹ ep̄s: z ꝛſequenter videnk velle q̄ fuit Jacob⁹ Alphei: nō Jacob⁹ Zebedei: qui fuit frater Joānis. Ad hoc dicit q̄ in rei veritate fuit Jacob⁹ Zebedei frater Joannis: ſeu Jacob⁹ maior ſic dictus: qz fuit p̄or vocatus q̄z alius Jacob⁹/ z familiarior chriſto: z p̄mus inter oēs apoſtolos martyrio coronatus. Ambroſius aūt ſicut dicit Hugo Cardinalis/ p̄ ſacerdotale ſoliū accipit celū: in quo oēs ſunt ſacerdotes: q̄ Jacob⁹ maior ante oēs apoſtolos tenuit: licz non ante Stephanū: qz inter ap̄los p̄mus occubuit morte. Auguſtinus aūt nō loquit aſſertiue ſed ex aliq̄rum opinione. Nō aūt aſſumpſit chriſtus oēs apoſtolos: ad ſignificādū ſm Hiero. z Raba. q̄ non oēs vocati eligent ad gl̄iam: eligunk tamē tres ſm eoſdē: ad ſignificandū q̄ nulli ad gl̄iam quemēr: niſi p̄ fidē ſancte trinitatꝭ. Aſſumpſit aūt hos tres p̄ ceteris: ſm Chryſ. quia erāt ceteris p̄ſtiores. vel ſm ſcīm Tho. qz Petrꝰ feruētior erat: z ioānes purior: z iacob⁹ adūerſus inimicos chr̄i maior erat bellator vñ hūit ſm eū. iij. p. xlv. p̄matū martyrij int̄ ap̄los. Occidit ei eū herodes/ credēs

se q̄ſiq̄d magnū facere atq; p̄ſtare iudeis ſi talē eoꝝ ꝓſterneret hostē(Et duxit illos in montē excelſum).i. in montē thabor diſtātē a nazareth trib⁹ miliarib⁹ ſm mgr̄m hiſto. Et hoc ꝓmo ad ſignificandū q̄ qui deū ꝓtēplari volunt: in infimis voluptatibus iacere nō debēt. Scōo vt oñdat gloriā diuine claritatis nō eſſe in hui⁹ ſeculi ꝓfundo q̄rendā: ſm Bed. vel ſm Hiero. ⁊ Raba. in ſignū q̄ reſurrectionē beatam expectātes/dñt habitare in excelſis. Vel etiā forte ideo: q̄ ille locus erat ſecretus. (ſeoꝛſum)a turba:ad ſignificandū ſm Remigiū ⁊ ſctm̄ Tho. q̄ ſcti viri nūc a malis ſunt coꝛde ſepati:ſed in gl̄ia erūt ſeparati oīno.i. coꝛde ⁊ coꝛpe ſeu loco(⁊ trāſfigurat⁹ eſt:)cū eſſet in oꝛone ſm Luc̄.nō mutando figurā vel liniamēta: ſm Hiero.ſz mutādo claritatē.(ante eos).i. ip̄is videntib⁹. Ad euidentiā aūt hui⁹ q̄ſtiōis eſt ſctō Tho.iij.par.q.xlv. q̄ conuenies fuit chr̄m trāſfigurari:⁊ oñdere aplis gl̄iam coꝛpoꝛis futurā:q̄ debuit aplis oñdere finē ad quē ip̄m ſeq̄ndo puenirēt. Quilibet em̄ viatoꝛi debz finis eſſe aliq̄liter p̄cogniti⁹:maxie q̄ via eſt laboꝛioſa⁊ finis letꝰ. Per figurā tñ accipit vt dicit in chr̄i trāſfiguratiōe/nō ip̄a figura ſed coloꝛ vel lux exiſtēs in extremo coꝛpis: vbi etiā eſt figura. Et ſm hoc vt ibi dicit/ mutauit figurā.i. claritatē: ſm quā ſolā ꝺr trāſfiguratꝰ iter q̄ttuoꝛ gl̄ioſi coꝛpoꝛis dotes :q̄ hec ſola capit in ꝓſona. Alie em̄ capiunt in aliq̄ actu. Nō tñ decuit ſm aliās chr̄m p̄mōſtrare penas futuras iniquoꝝ ſic iuſtoꝝ p̄mia: q̄ venerat p̄ncipaliter ad ſaluandū: ⁊ nō p̄dendū. ⁊ itez̄ q̄ iſti q̄ teſtes debebāt eſſe viſionis/nō erāt mali ſz boni: nec indigebāt induci timoꝛe penaꝝ q̄ ducibiles erāt amoꝛe p̄mioꝝ. Ad denotandū aūt q̄ chr̄s nō mutauit figurā ſed claritatē:ſubiūgit quō ſit trāſfiguratus :cū dicit (Et reſplenduit facies eius ſicut ſol) imo plus q̄z ſol:ſed nō potuit aliō lucidius exp̄imi. Vñ Remig. Si facies dñi reſplenduit ſicut ſol:⁊ ſācti ſicut ſol fulgebūt: nūq̄d erit equalis claritas dñi ⁊ ſuoꝝ? Nequaq̄:ſed q̄ nihil iueniꝛ lucidius ſole:idcirco ad manifeſtādū exemplū future reſurrectiōis:⁊ facies dñi reſplendere/⁊ iuſti fulgere dicunꝛ ſicut ſol. Hec ille. Eſt aūt notandū ſm ſctm̄ Tho. vbi ſupra q̄ illa claritas fuit claritas gl̄ioſa.i. quā habebunt ſancti in gl̄ia:⁊ hoc q̄ntū ad eſſentiā q̄ ſm Damaſ. fuit deriuata in coꝛpus ab ania chr̄i: q̄ ab inſtanti ꝓceptiōis fuit gloriōſa:ſed nō glorificauit coꝛpus ex diuina diſpoſitiōe: vt poſſet p̄ noſtra ſalute pati: ſed tūc glorificauit illud p̄ modū trāſeuntis chr̄o volente. Ideo nō fuit gl̄ioſa claritas q̄ntū ad modū habēdi illā quia non fuit qualitas īmanēs p̄ modum habitus vt nominat dos. Ideo etiā ille fulgoꝛ fuit miraculoſus: ſic ⁊ miraculoſum fuit q̄ ſup mare ambulauit: nō aūt eſt miraculū q̄ coꝛpus gl̄ioſum fulgeat: q̄ īmanentē ⁊ p̄ modū habitus habet fulgoꝛē. Hec ex ſctō Tho. Dñs tamē Petrus de ſcala ſenſit q̄ illa claritas nō fuit gl̄ioſa :niſi dicat gloꝛioſa.i. ſimilis gloꝛioſe: ſed fuit inquit formata in coꝛpe chr̄i a diuinitate:⁊ diſcipuli p̄ illā viſibiliter ap̄hensam intellexerunt ſenſu interioꝛi claritatē glorie quam nō videbant. Facit aūt aliqua argumenta nullius momēti (Veſtimēta aūt eius) que ſm ſctm̄ Tho. ſignificabāt ſanctos(facta ſunt alba velut nix.) In quo videt notari gradus claritatis inter ſctōs ⁊ chr̄m: cum ille ſoli:iſti niui comparenꝛ:⁊ ille ſplēdere:iſti alb̄ere dicanꝛ. (Et ecce apparuerunt illis).i. diſcipulis:(Moyſes ⁊ Helias)q̄ venerunt vt teſtimoniuꝫ redderent chr̄o Eſt aūt aduertendū ex ſctō Tho. vbi ſupra:q̄ iſti chriſti teſtes non debuerunt eſſe angeli ſed hoies: q̄ ibi manifeſtabaꝛ gl̄ia coꝛpis tm̄:qua angeli carent. Et debuerūt ip̄i eſſe q̄dā ex his q̄ chr̄um ſequebanꝛ:vt aplī: ⁊ q̄ illum p̄ceſſerūt:vt Moyſes ⁊ Helias: q̄ p̄ chr̄m adducunꝛ ad gl̄iam iſti ⁊ illi. Quō aūt moyſes ⁊ helias ibi fuerit/docet idē ibidē dicēs q̄ glo ſa q̄dā dicit q̄ nō fuerunt ibi vere: neq̄z q̄ ad aniam neq̄z q̄ ad coꝛpus, ſed illa gloſa eſt ſumpta ex libꝛo de mirabilib⁹ ſcꝑture: q̄ autenticus nō eſt. nec eſt Aug. vt ei falſo attribuit. Hiero. ꝓ ſup Matth. ꝺr Heliā vnde erat deſcendiſſe: Moyſen aūt reſurrexiſſe.i. animā eius apparuiſſe in aſſūpto coꝛpe. Et ſic ſm ſctūm Tho. Helias erat ibi in coꝛpe ⁊ aia: Moyſes aūt in aia

sed nõ in corpe suo qõ viuificauerat ante sed in assumpto eo modo apparens quo t angeli in corpib assumptis apparent.

Sed cõtra: qz Hiero. dicit nullã aiam ab inferis ascẽdisse: donec chs ad iferos descenderit. Sed ad hoc dicit q p ifernũ accipit puationẽ diuine visionis: a q nulla aia est liberata nisi p mortẽ chi. Glo. aũt Luce q̃ dixit ibi vere nõ fuisse illas aias: sed illas apparitões fuisse formatas angelico misterio in subiecta creatura, i. in aere: pore: aut est abolita aut abolenda: vt ptz ex scto Tho. Et multo magis illa opinio que dixit illos duos apparuisse imaginarie tm: qz exps̃se Luce. ix. ō:: q apli erant vigilãtes qñ viderũt maiestatẽ ei⁹. s. chi t duos viros cũ eo. Quidã aũt dixerũt q ibi nõ fuit aia Moysi sola sine suo corpe: qz non potuisset dici vir: t tñ Lucas dicit aplos vidisse duos viros. Dicũt ergo ali qui eoz q fuit in suo corpe: sed illud nõ viuificabat: qz fuisset in statu merẽdi: sz tm̃ mouebat. Alij vo dicũt q illud viuificabat: t tñ nõ erat in statu merendi: qz ad illud nõ fuerat suscitata: vt Lazarus: sz ad testificandũ de chro. Sed q̃q̃d sit de opinionib: hoc tñ motiuũ est nullum: qz illa aia appellata est vir eo modo q̃ angel⁹ apparens in assumpto corpe sepe dictus est vir. s. qz in specie viri videb. (Loquẽtes cũ eo) Quid aũt loquerent exp̃mit Lucas dicens: q loquebant de excessu quẽ exple turus erat in Hierusalẽ: id est de excessiuo dolore passionis eius. Jpa em̃ chi passio excessus dicit ꝓpter excessiuũ dolorem pudorẽ t amorẽ: quia nunq̃ fuit vel erit passio tanti doloris: tanti decoris: t tanti amoris: sed oĩes alios excessit. Quare aũt isti magis q̃ alij ꝓphe apparuerint in testimoniũ chi: est mꝫtiplex rõ fm s. Tho. t Chrys. Prima quidẽ huius rõ est hec. Quia ei turbe dicebãt eũ esse Heliam vel Hieremiã: aut vnũ ex ꝓphetis: capita ꝓphaꝝ secũ ducit: vt saltẽ hic videatur differẽtia suoꝝ ad eũ. Et licz Lucas dicat q fuerũt visi in maiestate: tñ intelligit in maiestate chi: q apparebat glorioſus: nõ in maiestate sua ꝓpria Alia rõ est Quia em̃ ꝛtinue iudei accusabant eũ tã q̃ trãsgressore legis t blasphemũ: patris sibi gliam vsurpantẽ: vt oñdat ab vtraq̃ accusatiõe innocuus: eos q̃ in vtroq̃ fuisse rũt in mediũ ducit. Etem̃ Moyses legẽ dedit: t Helias p gliã dei emulator fuit. Alia rõ est vt discat hoies: qm̃ mortz t vite potestatẽ habet: siue q iudex est viuoꝝ t mortuoꝝ. Propter hoc em̃ et Moysen q in monte defecerat: t Heliã q nõdũ mortẽ passus fuerat in mediũ ducit. Jũt t mꝫte alie: puta fm Hieroñ. vt oñdat ille esse quẽ lex t ꝓphe annunciãt. Helias em̃ fuit inter ꝓphetas celeberrimus in miraculis: t zelo t autoritate: vt patz ex scꝑtura: lz forte in aliq̃ hoꝝ habuit excellioꝛez. Et alia fm Amb. vt oñdatur oĩs vitas esse suspecta: q̃ nõ legis vel ꝓphetaꝝ aut euangelij veritate firmat. Jtẽ qz fortevolebat discipulos informare: vt essent mansueti sicut Moyses: t feruẽtes vt Helias. Cognouerũt aũt eos apli ex intrna inspiratione fm aliq̃s: vel forte veriꝰ: quia apparebant in habitu vel effigie tali qualẽ de eis fama spargebat: puta Helias cũ zona pellicea: t Moyses facie cornuta.

Sed q̃re nõ voluit chs hẽ testimonium alicuius eoꝝ q̃ fuerunt in lege nature puta Enoch: Ad hoc dr fm aliq̃s: q tpe legis nature non erat exp̃ssum an redemptio humana esset futura p angelũ vel hominẽ: iõq̃ tm̃ implicite credebat in filiuz dei ventuꝝ: sed Abrae explicatũ est hoc: iõ ꝛseqnter non debuit apparere Enoch vel alius. Sedq̃ cõiter tenẽt doctores q Adã cognouit mysteriũ chi cũ dixit: hoc nunc os ex ossib meis Hen. ij. iõ forte dicit: q isti dñs sufficiebãt fini intẽto a chro iurta rões sup̃ allegatas: nec oportebat ad esse aliũ: alioq̃n pari rõe arguerek q ibi fuisset aliq̃s de statu innocẽtie: puta Adã: t aliq̃s angelus. (Rñdens aũt Petr⁹). i. loquẽs (dixit ad ieſuz: Dñe bonũ est nos h esse) Hec dixit cũ discederẽt illi duo vt dr Lucas. t ad duo referunt. Chrys. em̃ dic q Petrus añ fuerat hortat⁹ dñz ne vellet mori: sed chs increpauit eũ appellans eũ sathanã. i. aduersariũ: t nũc Petrus idẽ fecit: sed caute ne denuo increparek. Voluit q̃ q dñs lateret ibi: t q ibi essent illi duo q̃ societate chz gaudere videbat. s. moyses t helias. Sz Remi. t alij dicũt: q tõ

sic dixit: qz glia humanitatis chi in q est nra felicitas accidentalis: sic essentialis est in visione diuinitatz ita fuit delectat9 q̄ voluit ibi ppetuo esse. (si vis faciam9 hic tria tabernacula: tibi vnū) in q̄. s. volebat z ip̄e manere (Moysi vnū: z Helie vnū) cū q̄b volebat mozari socios. Sz vt testat Lu. loq̄bat nescies q̄d diceret. Sed fm Chrys. nō est ꝯprehensus a chro: sicut filius Xe bedei q̄b dixit Nescitis q̄d petatz: qz nō imprudenter locutus erat sz imprudēter. Sicut em ex magnitudine ire vl timoris homo prumpit in ꝓba non pmeditata: sic z Petrus ex nimia suauitate quā expiebat prupit in verba non rōnabilia. Nō est em substantia nr̄e felicitatis in terra vel chi humanitate: sed in visione deitatis. Remig. Errauit quia voluit vt regnū electoꝝ ꝓstitueret in terra q̄ dns pmiserat dare in celis. Errauit etiā qz oblitus est se z socios suos ee mortales: z absq; gustu mortis voluit subire eternā felicitatē. Et i eo q̄ celesti ꝓuersationi tabernacula facienda putauit in q̄ domus necessaria nō erat cū scriptū sit: Templū nō vidi in ea. Hec ille. In hac pte habem9 documētū in sensu lrali: q̄ Remig. tāgit di. Elisa dñi manifestate z duoꝝ suoꝝ Petr9 adō delectat9 est: vt cūcta tpalia oblitioni traderet z ibi in ppetuū vellet manere. Si āt tūc petr9 sic accensus est: q̄nta est suauitas z dulcedo videre regē i decore sno. i. itereſſe chorīs angelo z oim sctoꝝ. Hec ille.

Quantū ad scōm tangit discipuloꝝ cōturbatio. Ad cuius intellectū sciendū est ex doctrina s. Tho. iij. par. vbi s. q ꝙuenienter in trāsfiguratione sicut z in baptismo pater testificatus est naturalē filiationē chi dicens. Hic est filius z̄. Et rō est: qz adoptio filioꝝ dei ꝙsistit in ꝙformitate ad naturalē filiū cui ꝙformamur imꝑfecte p gr̄az in baptismo: z pfecte p gl̄iaz q̄ in trāsfiguratiōe monstrata est: ip̄ tam hic q̄ ibi debuit manifestari natural chi filiatio. In baptismo aūt vt dicit apparuit spūsctus in colūba: qz ibi dat innocētia: sed in trāsfiguratiōe apparuit in nube lucida: qz cū gl̄ia dabit claritas z refrigeriū ad estu ꝙcupiscentie. Dicit ergo (Adhuc eo loq̄nte (s. Petro. (Ecce nubes lucida) id est spūsctūs: fm Orig. obūbrauit eos) id est occupauit (z vox) paterna: fm Hiero. Ad tñ angelico ministerio formata (de nube) vt ista vox credatur esse a deo: fm Chrys. qz semp solet apparere deus in nube: iuxta illud: Nubes z caligo in circuitu eius. (Dices: hic est filius meus) naturalis (dilectus) in q̄ntum deus: qz summa bonitas: z in q̄ntū homo: non quia sūma bonitas: sz qz sūme bonus. s. inter hoies z angelos z creaturas (in quo mihi cōplacui) id est in quo placitū seu ꝓpositū meū cōplebit de redemptiōe generis humani (ip̄m audite) Cōtra videt q̄ hoc debuerit dici in baptismo: quia tunc incepit p̄dicare. Ad hoc dicit sctus Tho. vbi sup̄: q chris venerat gr̄am que in baptismo ꝙferr dare actu: nō aūt pmittere ꝓba. ecōtrario gloriā q̄ in trāsfiguratiōe mōstrabat: venerat nō dare sed pmittere ꝓba: ip̄ ꝙgrue dictū est: ip̄um audite. s. pmittentē celestia. (Et audiētes discipuli ceciderūt in facies suas) q̄ fm Remi. fuit indiciū sctitatis: qz scti in facie cadere dicunt: impij ro retrorsum (z timuerūt valde). Fuit aūt ꝙueniēs q̄ timerēt fm s. Tho. vbi sup̄: ad ostēdendum q̄ illa gl̄ia excedit humanū sensum. Sed q̄re timuerūt? Ad hoc sic dicit Hiero. triplicē ob causam pauore terrenū: vel qz se erasse cognouerāt: vl qz nubes lucida operuerat eos: aut quia dei patris voce loq̄ntis audiuerāt. Humana em fragilitas ꝙspectū maioris glorie ferre nō sustinet: ac toto animo z corpe ꝙtremiscens ad terrā cadit. Hec ille. Euāgelista tñ videt hoc paterne voci attribuere: in hoc q̄ dic z audiētes ceciderūt. Sed q̄re in baptismo audita tali voce nullus timuit sic modo. Chrys. Quia z solitudo z altitudo et silentiū erat multū: z trāsfiguratio stupore plena: z lumen pur: z nubes extensa. ex quib oib stupor in eis cōgregabat. Hec ille. Sed si erāt grauati somno vt dic Lucas: quō ita timebāt? Ad hoc dicunt aliqui q̄ ille somnus veniebat a magnitudine visionis: q̄si velint dicere q̄ sit somnus improprie. p alienatiōe sumpt9. Sed forte melius dicit: q̄ q̄n chris fuit in mōte nō subito est transfiguratus: sed posuit se in oratiōe: z interim illi obdormierūt: z ip̄e

transfiguratus est: z deinde illi euigilarūt z viderunt visionē. Istū aūt sensū clare innuit Luc.ix. In hac parte est documentū litterale: vt quilibz diligent audiat verba chr̄i z eis assentiat: qz hoc nobis ꝓsulit ille qui nec falli nec fallere pōt. Amb. Crey de quia veritas est: adḋesce quia medicus est. Hec ille. Quantū ad tertiū tangit eoz ꝓfortatio: cum dr (z accessit Jesus z tetigit eos) familiarit ad ꝓsolandū z confortandū (dixitqz eis) ꝓfortando verbo sic prius fecerat manu (surgite nolite timere. Leuantes aūt capita sua neminē viderūt nisi solū iesum) z hoc rōnabiliter ſm Hiero. quia si adhuc alij duo affuissent: testimoniuz patris videret incertū an esset de chr̄o intelligendū vel de alio (z descendentibus illis de mōte p̄cepit eis iesus dicēs: Nemini dixeritis visionē: donec filius hominis) .i. ipe chr̄s: sic se vocans eo q vnꝰ tm̄ homis. i. virginis sit filius: vt melius causa humilitatiz (a mortuis resurgat) Et hoc ſm Hiero. ne res p̄ magnitudine vi derek incredibilis: z cū dñs pateret maiꝰ scandalū fieret. Vel ſm Remi. ne ppli impedirent eius passionē. Est aūt sciendū q hoc euangelium legit in die dicata btē virgini: qz in sensu allegorico vl ſm q̄ndā silitudinē tota scā ps cōpetit ei Pro q̄ sciendū q vt ptz ex lib. meteoroz: nubes ex terra z aqua generant inquntum virtute sol̄ a terra humectata vapores eleuant: q̄ rursus in pluuias vel aliq̄d tale resoluunt Unde significant viros sanctos: qui ō terra fiūt z iuz terrā p affectū et ꝓtēplationē eleuantur: z deinde spargūt pluuiā doctrine ac miraculoz. Quedā igit nubes sunt albe significātes virgines. et quedā rubee solis radijs illuminate z inflāmate: significantes martyres q̄ sanguinē et charitatiz ardore fuderūt. q̄dam ꝓ tenebroſe maximā pluuiā afferentes: z apostolos ac relios p̄dicatores significātes. q̄daz ꝓ sūt lucide: significātes aut deum aut homies participātes deitatē. He aūt vt reperi fuerunt tres. s. illa que castra dei p̄cedebat i deserto: que in die tenebrosa z in nocte lucida videbat: significās deitatē q̄ in die. i. eo modo q̄ maxime est visibilis. i. q̄ntū in se est: hominiꝰ tenebrosa est: sed in nocte id est in creaturis visa nobis est clara. Secunda ꝓ fuit illa de qua ſm sctōs dicitur Genes. j. et facta est lux. i. nubes lucida: z significat humanitatē chr̄isti. quia ſm sanctū Thom. illa post fuit assumpta ad formā solis: sicut illa humanitas fuit assumpta ad participandum esse dei in persona chr̄isti. Tertia ꝓ est de qua habek hic: z significat beatā virginē: que in participatione deitatis fuit super omnes creaturas eleuata: nō solum p̄ gratiam: sed p̄ veram maternitatē habendo in vtero vez deuz. Hec nubes obumbrauit apostolos splendoribz suaz virtutū z sanctitatis: et de ea venit talis vox: Hic est filius meus. s. rōne humane nature. Fuit enim vera mater chr̄isti: vt als dictū est: dilectus. Nā chr̄istum dilexit dulciter: sic q̄ sicut auz liquescit ad ardorem ignis: ita z anima eius liquefacta est ad diuini amoris ardorē. Et tam ductis fuit ille amor q̄ extasim fecit i filio qui in cruce sua vulnera oblitꝰ de matre cogitabat: z in matre que stabat i medio carnificum inter arma z crūorem mulier nec eos expauebat. Dilexit etiam eū fortit sic q̄ ei facilius fuit mori q̄z ñ amare. Nam tempore passionis quidam fuerunt fortes in amore: sed debiles i associatione ad mortē: z similiter in fide: vt apostoli fere omnes. Quidam quo ad duo p̄ma sed non quo ad fidem: vt sancte mulieres. Beata autem virgo fuit fortis in oībus. Dilexit etiā euz sapienter: quod ptz Primo quia nō pepercit teneritudini eiꝰ quin eum duceret ad ea que dei sunt: id ē ad templū in diebus festiz. Secūdo quia ei nunq̄z voluit deliberate z serio suadere: quin ascenderet pro omnibus patibulum crucis. Tertio quia eidem nunq̄z suasit vt de cruce descenderet: q̄uis ibi sciret eum grauissime pati. In quo mihi zē. quia in tota sua vita nihil sibi placuit nisi chr̄istꝰ vel p̄ropter chr̄istum Ipsuz audite. Hec est vox virginis ad apostolos: quibꝰ suadebat chr̄isti veritatem: vt patz in epistola quā scripsit Ignacio. Discipuli autem corruerūt in terrā pre reuerentia tante sanctitatis: et nihil viderunt in virgine nisi solum Jesum: quia scilicz tantum fuit in eā transformata p̄ amorē: q̄ q̄cunq̄z eius ver

ba: ⁊ facta: ⁊ vestimēta amoꝛē chr̄i redolebant. Jn hac parte est documentū in sensu morali. Jsti em̄ discipuli significāt eos qui visa per fidē magnitudine gr̄ie: ⁊ auditayoce preceptoꝛ dei: ⁊ considerata cēsura ⁊ austeritate socioꝛ chr̄i. i. sactoꝛ: cadunt p pusillanimitatē ⁊ desperationē: sed chr̄s eos confoꝛtat tactu spūssancti ⁊ verbo suo dicēs: Jugū meū suaue est: ⁊ onus meū leue ⁊c. Matth. xj.

Dñica scōa in q̄dragesima Textꝰ euang. Mat. xv.

Egressus iesus: secessit in partes tiri et sidonis Et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa clamauit dicēs Miserere mei domine fili dauid: filia mea male a demonio vexat. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius: rogabant eū dicētes: Dimitte eaz: qz clamat post nos. Jpse aūt respondens ait: Mō sum missus: nisi ad oues que perierūt domꝰ israel. At illa venit ⁊ adoꝛauit eum dicens Dñe adiuua me. Qui rñdēs ait Mon est bonum sumere panē filioꝛ et mittere canibus. At illa dixit: Etiaz dñe. Nam et catelli edūt de micis que cadūt de mēsa dominoꝛ suoꝛ. Tūc respondens iesus ait illi. O mulier magna est fides tua: Fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hoza.

Egressus iesus: secessit in ptes tiri ⁊ sidonis ⁊c. Mat. xv. Jn p̄senti euangelio tangunꝝ tria puncta: q̄ fūt Supplicatio Continuatio Jmpetratio.

Quantū ad p̄mū ponit supplicatio facta chr̄o a mliere chananea: cū oꝛ (Egressus iesus) de terris iudaici ꝓpli. Nam sicut ex textu euāgelistaꝝ ptz: chr̄s fuerat reprehensus a phariseis q̄ discipl̄i sui aliqñ mā ducabāt nō lotis manib⁹: quib⁹ ipse rñdit q̄ hoc ñ erat pctm̄ nec reddebat hoiez coinq̄natum coz̄ deoz̄ q̄uis nō negauerit eē quandā inciuilitatē: quam tñ in chr̄o notare nō potuerūt. Jlli aūt scādalizati fuerunt: ⁊ chr̄s eos acriter reprehendit dicens q̄ erant hypocrite facientes grauem casuz de m̄inimis: nō aūt de magnis. Et tandē vt ex deuotione gentiliū ostēderet q̄nta esset iniq̄tas iudeoꝛ: egressus est ab eis ⁊ (secessit in partes tiri ⁊ sidonis) q̄ fm Remi. erant ciuitates gentiliū: quia tirus fuit metropolis chananeoꝛ: ⁊ sidon erat termin⁹ vt idem dic̄. De his ciuitatib⁹ vide dñica xij. post festū trinita. Sed cōtra arguit Chr̄ys. qz hoc videt esse cōtra illud precepti Matth. x. in viam gentiū ne abieritis. vbi p̄hibuit aplis ne gentib⁹ p̄dicarēt Et soluit idem Chr̄ys. dupl̄r. Primo. s. qz ipe non erat subiect⁹ illi p̄cepto. Et ex hac solutione p̄ma Chr̄ys. haberi p̄t: q̄ chr̄s nō fecit q̄cunq̄ p̄cepit. Mō aūt oꝛ Actuū j. Cepit facere ⁊ docere: intelligit q̄ cepit facere oīa q̄ docebat si erāt cōgruentia p sone ⁊ statui suo. Scōo soluit qz non fuit ad p̄dicandū. Ylū ⁊ Mar. vij. dicit q̄ ingressus domꝰ eminē voluit scire: nō voluntate beneplaciti q̄ semp impletur: sz signi: quia inhibuit discipulis ne eū manifestarent, Et tūc vt idē dicit nō potuit latere s. potestate cōgruentie: sec⁹ potestate absoluta. Ad qd p̄o ueritt docet Remig. di. q̄ iuit ad sanandū tirios ⁊ sidonios: vel filiam huius mulieris: vt p eius fidem condēnaret phariseoꝛ ⁊ scribarū neq̄tiā. De hoc tamē plura habent dñica vbi sup̄: ita q̄ aliter solui p̄t. (⁊ ecce mulier chananea) Chananei terrā p̄missionis incoluerūt an iudeos: sz ab eis partim fuerūt occisi: partim fugati: partim i seruitutem redacti: ⁊ partim in terra p̄missionis relicti in aliquibus locis q̄ euertere aut nō potuerūt aut neglexerūt. Samaritani aūt eādē terrā i incoluerūt post iudeos. i. post captiuitatē de cē tribuū missi a nabuchodonosoꝛ rege babylonis. Hec aūt mlier fuit chananea ⁊ ñ samarites. Et sz btm̄ Marc. fuit syrophe

nissa genere.i. de syria phenicis. Est ei syria nomē generale pūncie phenis aūt nomen cuiusdā specialis cōtrate. ō dicit syro phenissa de tali cōtrata vl parte syrie ori/unda. Quidā tñ vt recitat Ysgī hist. leu gūt tyrophenissa: vt in hoc exprimat patria z regio: qz sic erat de phenissa regiōe q̄ etiam erat de Tiro ciuitate sicut z dido. (A finib⁹ illis egressa). Ch̄m em̄ sequebat in via vt impetraret sanitatē filie. Marcus tñ dicit q̄ ad ch̄m accessit existentē in domo: qđ verū est p̄mo sm Augu. quia tñ eā ibi nō exaudiuit: seqbat eū in via. Chrys. Chananei q̄ expulsi fuerāt vt nō puerterent iudeos: bi iudeis apparuerūt prudentiores: vt exirent a terminis suis z accederent ad ch̄m. Cū aūt hec mulier accessisset nihil aliud q̄ misericordiam postulauit. hec ille. Vñ sequit (clamauit) tanq̄ vehementer anxiata (dicēs) ei (miserere mei dñe fili Dauid) z in hoc sm glo. ondit magnitudo fidei eius. quia ch̄m confessa est deū di. Miserere mei dñe. Nō em̄ dicim⁹ (miserere mei ad sctos: sed ora p me btē Paule: aūt Petre: ad deū aūt miserere mei sm sā. Tho. Vñ etiā vt dicit. iij. dis. xv. q. iij. arti. vj. q. ij. ad p̄mū. nō dicim⁹: ch̄e ora p nobis: lz inq̄ homo oret: sed ch̄e miserere nostri: qz ch̄s suppositū eternū cuius nō est orare: z etiā ad euitandū errorē Arrij: vt dicit ibi. z itez in dist. xlv q. ij. ar. ij. ad tertiū. Quāuis etiā dici possit q̄ eo tpe tali modo loq̄ndi etiā ad homines puros: miseri vtebant. Et hoiem eū subdit: fili Dauid. i. ch̄i. Naz vt elicit Matth. xij. Judei ch̄m quē ex Dauid semine expectabāt: appellabāt antonomastice filiū Dauid. Et vt magis eū ad misericordiā flectat: subdit (filia mea male a demonio vexat) In hac pte est morale documentū qđ Orige. tangit dicens: Vide prudentiā femine: Nō iuit ad hoies sedu/ctores: nō q̄siuit manes ligaturas: sz oēs relinquens diaboli cultus: venit ad dñm. Hec ille. Est z aliud q̄ ista mulier petēs misericordiam: nō dixit miserere mei de⁹: sz fili Dauid. Naz em̄ de⁹ sp fuerit misericors tñ q̄ntū ad effectū etsi nō in se fuit magis postq̄ fuit fili⁹ dauid supta hūanitate: qz oleo spūssancti fuit sic inunctus vt effect⁹ sit mollis z māsuet⁹ Esa. lxj. Spūs dñi sup me xēs q̄ vnxerit me. Illa vnctio mollificauit q̄rtuor olim durissima z inflexibilia sez celū q̄ nullū hoem: volebat suscipe: z angelū q̄ nullū aiam volebat in celū portare z deū q̄ hūanū gen⁹ sibi nolebat reconciliare: z mortez q̄ bonos z malos ad inferos deducebat. Et que hoib⁹ erat odiosa nūc est ctis amica. Illis p̄ māsuetudinē z nulli eor⁹ dñak. Itaq̄ confidam⁹ valde in ch̄o sm illud Heb. iij. Adeamus cū fiducia ad thronū gre eius. i. gratiosum.

Quātū ad scōm tangit pseuerātia mulieris in petēdo ch̄o ea nō exaudiēte statim. Vñ subdit (Qui nō rñdit ei ybū) non ex supbia vel indignatiōe: sz vt nob⁹ onderet patientiā z pseuerātiā mulierz sm glo. Hiero. aūt ait: Nō āt de supbia pharisaica nec scribaz supcilio. s. hec pficiscebant sed ne ip̄e snie sue p̄trarius videret: p quā fusserat in viā gentiū ne abscēdit. Nolebat em̄ calūniatorib⁹ occasionē dare: pseuerātiq̄ salutē gentiū passiōis z resurrectōis tpi refuabat. Hec ille. Et tertio nō rñdit ei verbū: vt desiderio mulieris accēderet. Et q̄rto q̄ volebat discipulos p ea exorare ad significandū q̄ petōr aliq̄n indiget setōr⁹ oronib⁹ ad veniā p̄merendā. Et q̄nto vt eius oronis instantiā cōmēdaret: et nos ad idē et⁹ puocaret exēplo (Et accedētes discipli) Hiero. Vel q̄ ignorabāt mysteria dñi: vel q̄ fuerāt miscōdia moti: vel q̄ voluerūt eius importunitate carere (rogabāt eū dicētes: dimitte eā (sm Chrys. voluerūt dicere vt exaudiret eā: sz p̄ p̄trariū sunt locuti. Vel possum⁹ dicere q̄ locuti sunt p̄prie vt eā dimitteret. s. p̄solatā acsi diceret: Expedias eā dando qđ petit (qz clamat post nos) sm d. Nō recedit nisi exaudiat. (Ip̄e aūt rñdens ait) In domo nihil dixerat p̄ter calūniatores iudeos: ne ei imporaassent q̄ gētiles curabat vl docebat. (Nō sum missus) s. ad curandū z p̄dicandū p̄sonaliter sm Remi. Vel nō sum missus p̄mor p̄ncipaliter sm Hiero. sed secus ex rōnabili z p̄ticulari causa (nisi ad oues q̄ p̄erāt domus isrl) Judei olim fuerūt oues de qb⁹ Esa. xxxiij. Oēs nos q̄si oues errauimus: sed modo sunt effecti canes: de qb⁹ Ps. Circūdederunt me ca/

nes multi. Aliquando tamē chūs gentib⁹ p̄dicauit: vt samaritanis Joan.iiij. ad si⁹ gnificandū q̄ etiā in gentib⁹ eccl̄ia funda⁹ retur: sed ad eas chūs nō accessit p̄sonali⁹ ter: nisi p̄ trāsitū vel ex alia speciali causa Ad eas autem accessit p̄ ap̄los suos post passionē z resurrectionē suā. (At illa ve⁹ nit) qñ.s. videbat̄ angustiata recedere p̄m Chr̄yſ. (z adorauit eū dicēs Dñe adiuua me. Chr̄yſ. Ista chananitidis pseueran⁹ ter: p̄mū filiū Dauid: deinde dñm vocat: z ad extremū deū adorauit. Hec ille. Sz q̄nto plus illa petebat: tāto plus chr̄istus nega bat: vt accēderet eius desideriū z p⁹ seuerantē patientiā manifestaret. Ūñ se⁹ quit (Qui respondens ait: Non est bonū) regulariter z vniuersaliter (sumere panē:) id̄ est doctrinā z miracula (filio⁹).i. debi⁹ tū filijs seu iudeis p̄m glo. generat̄z z edu catis sub cultu vnius dei cuius filij dice⁹ bant̄ (z mittere canib⁹).i. gētilib⁹: cui⁹modi erat ista: q̄ p̄m Hilariū canes dicti sūt: quia esui sanguis dediti erāt velut canes. Chr̄yſ. Vide etiā mulieris p̄udentiā: q̄ liter neq⁹ p̄tradicere ausa est: neq⁹ tristā⁹ ta est in alio⁹ laudib⁹: neq⁹ molestata est in p̄ꝓrio p̄uicio. Hec ille. Ūñ sequit (At il la dixit Utiq⁹ dñe).i. bonū est aliq̄.si ca su dare panē filio⁹ canib⁹ p̄pter petentis deuotionē: vel in signū fundationis eccl̄ie in gentib⁹ future. Et in hoc se canem vult appellari: nō p̄tradicens chr̄isto (Nam et catelli edunt de micis q̄ cadūt de men⁹ sa dñoꝝ suoꝝ). Unde se minus q̄s canē.i. catellū seu paruū canē dicit: p̄m Chr̄yſ. iu deos aūt plus q̄s filios.i. dños Acsi dicat p̄m eundē: Si canis sum: non sum aliena: Canem me dicis: ergo nutri me vt canē: Non possum relinquere mensam dñi mei Hec ille. Unde p̄m Hiero. siquis cōside⁹ ret verba z gesta huius mulieris videbit̄ fuisse magne fidei in credendo z patiētie in tolerando repulsam: z humilitatis vbi micis seu reliquijs se cōtentam dicit. Est aut̄ mica parua seu minima reliquia vel fragmen panis. Sz quare ita rigidus ste tit fons pietatis chr̄us hucusq⁹? Ad hoc dicit p̄mo p̄m Chr̄yſ. q̄ hoc fecit ad no⁹ strā vtilitatē: q̄ sciebat mulierē ita esse di cturā vt dixit: z icō iuxta Hiero. ne da⁹ ret iudeis causaz calūniandi: vt dictū est.

In hac parte est documētū mozale: vt si q̄s vis obtinere a dño: non statim desi⁹ stas si p̄ma vice nō exaudiaris. Ūñ Gre. go. xxvj. mozal. Nemo q̄ tardius audit: credat q̄ a supna cura negligat. Sepe ei nostra desideria q̄ celeriter fiūt: nō exau⁹ diunt: z q̄ō impleri cōcite petimus ex ip̄a melius tarditate p̄sper at̄. Hec ille.

Quantū ad tertiuz tangit impetratio: quā fides: humilitas: patientia z pseuerā⁹ tia meruit. Unde dicit. (Tunc) visa omni eius fr̄ute (respōdens Jesus) fons pieta⁹ tis z clemētie: q̄ omnes cupiebat a se dis⁹ cedere cōsolatos: (Ait illi: O mulier ma gna est fides tua. Fiat tibi sicut vis) acsi di cat p̄m Chr̄yſ. Fides tua maioꝝ dis audi re potest: verum interim fiat tibi sicut vis Hec ille (Et sanata est filia ei⁹ ex illa ho ra) q̄: chr̄ius tanq̄ deus vbiq⁹ est z vbiq⁹ operat̄. In hac parte est mozale docu⁹ mentū, q̄ mulier.i. p̄sona cuius filia.i. aia vexat̄ a diabolo p̄ peccatū mozale: nō de bet confidere tm̄ in auxilio ap̄loꝝ.i. seruo⁹ rum dei: sed ip̄amet debet adire chr̄m et miscōiam petere. Chr̄yſ. Intēdat q̄liter apostolis nō impetrantib⁹ impetrat illa: tāmagnū quid est instantia oꝝonis. Etem̄ p̄ nostris noxis a nobis vult magis roga ri q̄s ab alijs p̄ nobis.

Allegorice aūt ista mulier significat ec clesiam sanctā vel humanā dignitatē: que ex ip̄a sua humilitate supplicat chr̄o ne p̄ idolatriāz varia peccata vexetur a diabo lo sua filia.i. gentilitas: quā tandē chr̄s cu rauit q̄ntū ad sufficientiā p̄ suā passionē.

Anagogice p̄o significat eccl̄iam trīū⁹ phantem que supplicat p̄ filia: id est p̄ mi litante vt eam deus educat de hoc seculo in quo tāmultipliciter p̄ culpas z penas a diabolo vexat̄.

Mozaliter p̄o significat quālibet p̄so⁹ nā supplicantē p̄ anima: vel etiā ip̄am ec⁹ clesiam cuius singule anime sunt filie ge⁹ nerate p̄ baptismū: que lamētabiliter plo rat peccata z transgressiones aniaꝝ. Ani⁹ ma aūt peccatrix aliquando vexat̄ male: dū in p̄speris est intemperans: z in aduer sis impatiēs. Aliq̄ aūt p̄ eius: in p̄cis. s. superbie: auaricie: z luxurie: quia sicut cel

ligit ex dictis Salomonis tria sunt q̄ nō sinunt hominē descere i domo sua.s. fum⁹ .i. supbia: et stillicidiū .i. auaricia q̄ stillat anxietates varias in cor: z malayor. i. cō cupiscentia carnal. Aliqñ pessime qñ .s. iā ꝓsuevit peccare. qz ſm Aug⁹. ꝓsuetudo ē fortissima catena: necessitas ad malū.

Feria scōa Text⁹ euang. Joā. viij. ca.

Ego vado et queretis me: et i peccato vestro moriemi. Quo ego vado vos nō potestis ve/nire. Dicebant ergo iudei. Mū/qd interficiet semetipm: Quia dicit quo ego vado vos non po/test⁹ venire Et dicebat eis. Vos ō deorsum estis: ego de superi⁹ sum: Vos de mundo hoc estis: ego nō sum de hoc mundo: Dixi ergo vobis: quia moriemini in peccatis vestris Si em nō cre/dideritis qz ego sum: moriemi/ni in peccato vestro. Dicebāt er ergo ei: Tu quis es: Dixit eis ie sus. Principium: qui et loquor vobis. Multa habeo ō vobis lo qui z iudicare. Et qui misit me verax est. Et ego que audiui ab eo hec loquor in mundo. Et nō cognouerunt: qz patrē eis dice/bat deum. Dixit ergo eis iesus. Cum exaltaueritis filiū homi/nis: tunc cognoscetis qz ego sū: z a meipo facio nihil: sed sic̄ do/cuit me pat hec loquor. Et qui me misit mecū est: z nō reliquit me solū: qz ego q̄ placita sunt ei facio semp.

Ego vado et que/retis me. Joan. viij. In pñti euāgelio tāgit tria pūcta: q̄ sūt Cōminatio: iterrogatio: ꝓnunciatio. Quantū ad pmū chr̄s cō/minatus est iudeis si nō crederēt qz ē: ma gnā penā. i. mortē in pctō mortali: z cōse/quent gehennā. Dicit g̃ (Dixit iesus tur/bis iudeor) in publica ꝓdicatiōe (ego va/do) ad celū p mortē ſm Bedā. Vado in/quā. i. nō ipellor: aut traho: sz sponte va/do. i. morior. Vado in c̄ de ꝓsenti. i. in ꝓti mo est vt vadā (z q̄retis me) Cōtra: qz si q̄siuissent quō dicit q moriemi in pctō: vt sequit: Ad h̄ dicit ſm Chrys. z Aug. q nō erāt eū q̄situri ōsiderio sz odio qz eū post mortē ꝓsecuti sunt in mēbris sic añ mortē in ꝓsona: occidēdo ap̄los: z de ciuitate in ciuitatē ꝓseq̄ndo. (z in pctō vestro) in sin/gulari ſm Bedā: vt oñdatur q illud scel⁹ erat oibus cōe. s. infidelitas (moriemi) Cō tra qz mlti eor credidērūt in eū vt post ōr Ad hoc dicit Chrys. q iste ſmo ad illos dirigebat q̄s nouerat chr̄s nō esse creditu ros. Vel pōt dici q loquit cōminatorie z cōditional'r. s. si nō penitērēt. Vel aliter ſm Chrys. (q̄ret⁹ me). s. tpe destructiōis hie/rusalē opp̄ssi (z nō inuenier⁹) qz nō ferāvo/bis auxiliū. Erāt em tpe illi⁹ destructiōis q̄dā mēores chr̄i: qz facta ē circa. xlij. annū a passione ei⁹: z poterāt cogitare q ꝓpter sanguinez chr̄i desolabat ciuitas infidelis (Et in pctō vestro). i. in infidelitate vel in scelere mortis mee (moriemi) morte. s. aie z corꝑis z morte gehenne. Dicit aūt q̄s in aliā pctō mor: vl qz in eo sine penitētia fi nit vitā: vel qz ꝑ punitionē eius morit: vt mori in peccato sit mori ꝓpter peccatū Et vter q̄ sensus cōgruit in ꝓposito. Et no ta q chr̄s mortu⁹ est p pctō. s. delēdo: sed aūt moriunt peccato illō in se mortifican/do: scelerati vo in pctō ei subiicēdo: sic̄ve stitus morit in vestimēto. vl in pctō. i. ꝓ pctm̄. Est etiā notandū ſm s. Tho. q si intelligat hoc de morte corꝑali: i pctis su is morit q vsq̄ ad mortē in illis ꝓseverat. Si vo intelligat de morte pcti: de qua in Ps. Mors pctōr pessima: hāc mortē p/cedit q̄dā infirmitas sic̄ z mortē corꝑalē. Nā q̄dū pctm̄ est remediabile: est q̄si q̄/dā infirmitas: sz qñ est irremediabile fim plicit: vt p⁹ hāc vitā. vl q ad ad ipz vt pctm̄ i spm̄ctm̄ tūc causat mortē. j. Joā. v. Est peccās pctm̄ ad mortē: ñ p illo dico vt ro/get q̄s. Et sz h̄ ꝓnūciat dñs iudeis i firmi

tatē ꝓtōz esse ad mortē. Hec ille. Est ꝙo notādū ꝑ his q̄ vt elicit. ij. ij. q. lxxxij. ar. vij. ad tertiū: imo vt ibi expsse dr/ oz̄ones nr̄e nō habent efficaciam in ꝑscitz vt saluē/tur. s. sed solū in ꝑdestinatis. Et ido dicit j. Joā. v. Qui scit frēm suū peccare pctm̄ nō ad mortē: petat z dabit ei vita peccāti pctm̄ nō ad mortē zc. Sed q̄ reprobatos a ꝑdestinatis ḧ distinguere nō possumus: fm Aug. de cor. z gra. c̄ḡdiu viuūt oz̄onis suffragiū nullis subtrahendū ē. Hec ille. Dupliciter ergo scit aliq̄s peccare pctm̄ ad mortē. s. quia scitur dānatus: vl̄ q̄ scit p̄scitus ex reuelatōe dei: z neutro modo ꝑ eo oz̄ādū est. Q3 ergo videt sctūs Thomas ḧ dicere nō esse oz̄andū ꝓ peccante in spm̄ sctm̄. i. per finalē impniam: intelligē dum est: si sciat q̄ i tali impnia sit moritu/rus nō aliter: sicut. j. Re. xvj. dixit dñs samueli: Usq3q̄ tu luges saulē ego abie/cerim eū. Lugebat autē eum: q̄ nesciebat an deus illū cōminatorie vel diffinitiue re pulisset. Sed ꝓtra. quia videtur dñs eis p̄dicere suā dānationē: z ꝙsequēter cogit eos desp̄are. Ad hoc dicit dupliciter. Primo q̄ hoc nō fuit predictū fm Chrys. ab/solute: sed cōminatiue z cōditionaliter: si nō reliquissent ꝓpositū in quo erāt. Et sic itel ligitur illud Jone. iij. Adhuc. xl. dies z ni nive subuertet. Et sil̄r etiā cuicūq3 reuela ret q̄ esset dānand⁹: itelligeret fm sanctū Tho. ꝙditionaliter si mor⁹ret impenitens. Scōo fm sctm̄ Tho. q̄ dñs generalit loq̄ bat omnib⁹ non aūt alicui singularit: ideo oēs habebāt q̄dem timere: sed null⁹ de bebat desp̄are (quo ego vado) Sciat enim ad gl̄iam (vos nō potestis venire) non po terāt fm Chrys. vel quia non volebāt: vl̄ quia nō poterāt tales quales erāt Vl̄ fm sctm̄ Tho. z idē est: q̄ nolebāt: z q̄ impe/diebant a celesti gl̄ia: rōne ꝙtrarietatis ꝑ pter sua pcta: sicut z petr⁹ z q̄libet iustus viator rōne impfectiōis: q̄ scz erat pegri nus in carne: q̄ñ ei dictū ē Joā. xiij. Nō po tes me mō seq̄. Auditis autē his carnalit suxta suā ꝙsuetudinē: fm Aug. cogitauerūt (Dicebant g̃ iudei: Nunq̄d interficiet se/metipm̄: quia dicit/quo ego vado vos nō potestis venire) Hoc aūt dupl̄r exponitur Uno mō fz Aug. vt sine ratiōe loq̄renf: Vñ ait: Stulta verba z dino insipientia q̄d em̄: nō poterāt illi venire q̄ ipe premisz si interficeret semetipm̄: nunq̄d ipi nō erāt morituri. Ergo q̄ ego vado dixit: nō quo itur ad mortē: scz quo ipe ibat post mortē. Hec ille. Alio mō fz Orig. vt aliq̄ sint rō ne locuti. Quia em̄ scpture z p̄cipue Esa. xiij. dicūt q̄ chr̄s traderet aiam suā i mor/tē audierāt q̄ sua voluntate z ꝓpria ptāte chr̄i aia relinq̄ret corp⁹. Et q̄ suspicabā/tur q̄ chr̄s iste esset: hoc voluerūt illis ꝙ/bis significare: sed in dedec⁹ chr̄i non dixe runt: nunq̄d q̄ ipe voluerit/ei⁹ aia exbit: q̄ vtiq3 ipi facere nō poterāt: sed nunq̄d interficiet semetipm̄ (Et dicebat eis: vos ḧ deor̄sū estis). i. terrenā habetis originez: z sola terrena sapitis. vnde ꝙba mea spūa liter intelligenda semp carnaliter intelli/gitz (Ego de supnis sū). i. a patre quo ni/hil superi⁹: fm Aug. ideo sursuz vado ha bens celestē a patre originē: z hoc fz dei/tatē: a spūsctō aūt imo a tota trinitate fm humanitatē: z nō solū ea rōne q̄ omnis ere atura a deo est: sed etiam spūali rōne: q̄ il lud humanū corpus formatū nō fuit vt ce tera: sed sine viri semine de spūsancto: ido dicit de supnis in pl̄ali: quia pater z filius z spūssanct⁹ sūt plures supni adiective: fz vnus supnus substātiue. Si tamen dicat esse de solo patre: dicit de supnis sumpto plurali ꝑ singulari. Vel sumēdo totū ꝓ parte: quia de⁹ pater est q̄dem supn⁹ spi/ritus: sed cū eo etiā angeli dicunt supernī. Alia tamē littera habz de superius sum. Exponit aūt quō eēnt de deor̄sū/ dicens: (Vos de mundo hoc estis) quia post mū dum creati fuerant fm Bedam. Q̄ em̄ q̄ nō fuit factū in p̄incipio: est factū ꝑ ea que tūc facta sunt vel fm totū vel fm par tem. Vel q̄ habebāt mūdanas affectio/nes fm Chrys. (Ego nō sum de ḧ mūdo) q̄ ꝑ ipm̄ fact⁹ est mūd⁹ fm Bed. Vel q̄a nō habebat mūdanos affect⁹ fm Chrys.

Hic aūt duplex est cauēd⁹ error ex istis ꝙbis insurgēs. Prim⁹ est apollinarij: q̄ di xit q̄ corp⁹ dñi de celis fuit allatū. z idem sensit Valētin⁹. Secund⁹ ē manicheoz̄: q̄ dicūt duas esse creationes: vnā boni di: q̄ invisibilia creauit. Alterā diaboli: q̄ cre auit visibilia. Vñ dixerūt chr̄m nō habu/

isse verā carnē: ne videret aliq̄d hūe a diabolo creatore visibiliū: sed phātasticā: nec vere comedisse aut bibisse: sz apparentē. Ad.

Contra pmū errorē arguit: qz eodē mō apli habuisset celestia corpa: vt ōt Theo. qz de eis dicit Joā. xv. Vos nō estis ō h mūdo. Cōtra scōm arguit ex. j. ca. Gen, vbi narrant visibilia esse a deo creata. Ad motiuum aūt eoz dicit sctūs Thom. et ē mens Theo. q in scripturis esse de h mūdo aliqs dicit dupl'r. Uno mō qz hz mundanā originē. Alio mō qz habet mūdanā affectionē. Primo mō fe fuit de h mūdo chūs inquantū hōr q̄ntū ad originē passi nā siue maternā: qz originē de fgine trahit. Nō autē scōo mō neq̄ chūs neq̄ aliqs sanct⁹. Nihil em̄ scti amat in mundo sicvl timū finem: imo dicunt nō eē in mūdo isto modo: qz nostra conuersatio in cel' est Phil. iij. Neq̄ in carne: qz q̄ in carne sūt: deo placere nō possunt: Ro. viij. Vl' aliter ōr: quia chūs fm duplicē suā naturā. s. diuinam et humanā: duplicē habuit originē. s. a patre celesti z a matre: sed qz mater sola non potuit generare: sed necessaria fuit virtus spūs sancti: ideo fm vtrāq̄ originem chūs fuit de supnis saltē q̄ntū ad pncipiū effectiuuz qz qđ actiue facit in aliis homib⁹ sperma masculinū: hoc fecit in chūsto spūssanct⁹ (Dixi ergo vobis: qz moriemini in petis vestris) in plurali: qz infidelitate vl' morti chūsti addiderunt multas alias iniq̄tates Et ne illi q̄ ibi erāt postmoduz crederent desperaret: addidit fm Chūm. (Si em̄ n̄ crediderit is qz ego sum). s. p essentiā: q̄ ē ipm esse primū qđ est de⁹. Creature em̄ nō sūt p suā essentiā: sed p esse supadditū essētie z participatū. Per hoc etiā q dicit sum/ z n̄ fuit: ostēdit suā eternitatē: q̄ Aug. ostēdit exēplo ignis: q̄ nō pōt esse sine splēdore: vt virgulti nascenti z sup ripā aque: qđ nō possz esse sine imagine: z sic nec de⁹ pater sine suo vbo: alioq̄n nihil intelligeret (Do riemini in pcō vō) p excellentiā dico. i. in infidelitate vīa: vel in scelere mee mortis: quā ex infidelitate cogitatis. In hac parte est morale documentū q multi tarde q̄rūt chūm: z ideo nō inuemūt: qz iusto dei iudicio permittit q pfecte nō querāt. Unde Greg. Qui nō vult cū potuerit: iustū ē vt infligat ei nō posse cum voluerit. Hec ille Et intēdit q cū nō possim⁹ sine dei auxilio pfecte q̄rere deū: aliq̄n de⁹ nō vult illō auxiliū dare z dicit infligere non posse: qz scz nō dat posse. Si tū q̄s pfecte vellet: tū posset: qz velle benefacere nō solū est posse sed etiā est facere bene. Aliq̄ tū volēt bene facere nō possūt: qz nō pfecte volūt nec possunt pfecte velle: supposita sua indispositiōe z diuina desertiōe. Est z aliō: quia iceditis p viā ptrariā vie chūsti: vt isti in dei: quo ipe vadit ire nō possunt: nisi viam mutet. Fuit aūt chūs p viam humilitatis z paupertatis z puritatis z obediētie z patientie z oim vtutum.

Quantū ad scōm ponit interrogatio in deo p volentiū scire: vt dicit Aug. in quez credere deberēt ne in suo pcō morerēt: cū dicit (Dicebant g̃ ei: tu q̄s es:) q̄si dicerēt fm Aug. Dicis indeterminate: qz tu es: q̄s g̃ es tu: id est fm Chūm. cui⁹ auctoritatis aut sapiētie es: vt credam⁹ tibi sic sua/ des: (Dixit eis iesus: Principium). s. suz: id ē de⁹ (q z loquor vobis) qz sum fact⁹ vel rus hō. Est aūt notandū q cū de ratiōe pncipij in q̄tū pncipiū: siue sub rōne pncipij primi sit q non sit ab alio: z alia sint ab ipo. sol⁹ p̄ celestis isto mō ōr in natura diuina pmū pncipiū. i. pncipiū nō ō pncipio Un̄ z fm Diony. ij. de di no. est fons deitatis. Fil⁹ aūt ōr pncipium nō qz non sit ab alio: cū sit a patre: sz qz ali⁹ ē ab illo. s. spūssctūs: cui⁹ p̄ z fil⁹ sunt vnū pncipiuz. vnde est pncipiū de pncipio. Spūssanct⁹ aūt nullo mō est pncipiū i natura diuina: qz nulla ps ona est ab eo: z ipse est ab alio: sed tū ē pncipiū pmū respectu creaturaz. sicut z tota trinitas. Appropriatē tū nomē pncipij effectiue p̄ii q nō est ab alio: sz exēplariter filio. j. par. q. xlvj. eoq̄ sit sapiētia p̄is: p quā agit sicut artifex p artē vl' per ceptionē suā. z hoc ad excludēdū erroz eoz q dixerūt eū esse puram creaturā. Si ei hoc esset: nō possz esse pncipiū creature. (Multa habeo vobis) sine ly de vt q̄dam tert⁹ habēt (loqui) ad eruditionē vīam: q si credere noluerit⁹: multa habeo (z iuste/ care.) Sed cōtra: qz fil⁹ nō iudicat q̄nēq̄. Ad hoc dicit Aug⁹ q aliud est iudicare: aliō habere iudicare, i. hūe pt̄atez iudicādi

primū nō ꝙuenſebat tunc chr̄o: ſz bñ ſe/ cūdū (Vel multa habeo de vobis) vt alij dicāt: habēt (loqui z iudicare) in futuro iudicio: vt dicit Aug. Dicit aūt ſcūs Tho. q̄ loqui vobis eſt loqui ad vtilitatē: non aūt loq̄ de vobis: ſed eſt loq̄ ad iuſtitiā dei. Sed q̄re tūc ñ iudicabat: Rñdet ipe dicēs (Sed q̄ me miſit verax eſt) imo veritas. z ꝙñr ſz Chr̄yſ. expectat die quā ſtatuit: z p̄us vult redimere mundū ſic p/miſit ſm Theo. Etſi vos infideles eſtis: tñ pr̄ me⁹ verax eſt: q̄ die ſtabiliuit in q̄ vobis retributio fiet. Hec ille (Et ego q̄ audiui ab eo) .i. accepi p eternā generatōez/ incr̄tū de⁹: aut p beatificā viſionē/ incr̄tū hō cōprehēſo: aut p ſcie infuſionē/ incr̄tū hō viator. Que inquaz ſic accepi loq̄nda: (hec loquor in mūdo) q̄ .ſ. nō ad ꝺēnationem/ſed ad ſaluationē ptinēt. Hic habemus morale ꝺocumētū vt admiramur patientiā dei: qz cū multa habeat iudicare ō nobis/patienter expectat. An ignoras q̄ benignitas dei ad pn̄iaz te adducit Ro. ij Et timeam⁹ iudiciū futurū. Hā vt dic̄ Valerius maxi. lento q̄dē gradu ad ſui vindictam diuina p̄cedit ira: ſz tarditatē ſuppli cij grauitate compenſat.

Quātū ad tertiū tangit q̄dā p̄nūciatio qua chr̄s p̄nunciauit eis. ſ. q̄ poſt mortez ſuā cognoſcerēt aliq̄ q̄ tūc nō cognoſcebāt Dicit g̃ (Et nō cognouerūt). ſ. iudei (q̄ patrē). ſ. ſuū (eis). ſ. iudeis (credebat deū). ſ. ec̄: vt cū dicebat q̄ me miſit. Sz tñ ſm Aug. p̄ q̄ſdā q̄s ibi chr̄s videbat poſtea credituros/ſubdit (Dixit ergo eis ieſus: Cum exaltaueritis) in cruce eleuādo (filiū hois) z nō hoim. i. chr̄m: q̄ ex vna hoie ſola. i. ſ/gine ꝓcep⁹ eſt. Vel filiū hois ſe ex hūilitate dicit (tunc). ſ. me patientē: cū ſol obſcurabit: z petre ſcinden̄t: z reuertimi pcutiētes pectora vra: vl tūc. i. poſt reſurrectionē ſm Chr̄yſ. (cognoſcetz) aliq̄ vel oēs ſz ſanctū Tho. p miracula viſa: z penā a ꝺo p romanos inflictā (qz ego ſū) p̄mū z ſimplex eſſe: z ver⁹ filius dei. Predicantib⁹ em̄ aplis aliq̄ ſunt ꝓuerſi: z iſta cōgnouerunt p fidē. Et qz dixerat ego ſum: ne q̄s p ſe credēret q̄ nō eēt ab alio /ſubiūgit (Et a meipſo facio nihil) q̄ſi di. ſm Aug. A meipſo nō ſum Hā vnūq̄dq̄ eo mō q̄ eſt: eo mō opar. Filius aūt nō eſt a ſe: ſed a p̄re: ſō aſt nō opar. vñ Joā. v. Nō pōt filius a ſe facere q̄cq̄ (Sed ſicut docuit me pat̄) cōlocando mihi ſapiam: nō expellēdo ignorantiā Filius em̄ dei nūq̄ fuit ignorās: cū ſit ſapiētia genita ab eterno: ſed tñ p̄ dicit eū docuiſſe: qz ab eterno cōiecauit ei eſſentiā ſeu deitatē: que eſt idem q̄ ſapiētia dei: quia ibi oia ſunt vnū ſimpliciſſimū. Sic aūt docuiſſe ē doctū genuiſſe Vel ſic docuit me id eſt doctrinā tradidit i mea ꝓceptiōe tā inditā q̄ beatificā. (Et q̄ me miſit) p̄ icarnationē. ſ. de⁹ p̄r z ſpūſſctūs. (mecū eſt:) p eſſentiez naturez voluntatz idētitatē Vñ non ſū ei ꝓtrari⁹ vt putatis. Et in h̄ oſtendit chr̄s q̄ntū erat ſecur⁹. Nos nec invita nec in morte nec poſt mortē ſum⁹ ſecuri: ſz chr̄s fuit in omnib⁹ ſecur⁹: qz p̄ fuit cū eo in vita/mirāda p eū faciēdo: z i morte /demones p eū debellādo: z poſt mortē: ipm reſuſcitādo. (Et nō relinq̄t me ſolū) etiam incr̄tū homo ſum: qz ſemp⁹ virt⁹ et gr̄a ei⁹ mihi aſſiſtit: z hoc (quia q̄ placita ſūt ei facio ſp) ac p h̄ nūq̄ me ei⁹ gr̄a derelinquit. Chr̄us em̄ nihil vnq̄ faciēdū omiſit: nihil negligenter egit. Ps. Exultauit vt gigas z̄. Nihil etiam aliq̄n ꝓtra deū commiſit. Vel ly quia ſm ſanctū Tho. non ponit p cauſa meritoria: ſz p ſigno. q. di. Hoc ipm q̄ ſemp⁹ ſine ītermiſſiōe facio ꝺo placita: eſt ſignū q̄ me nō derelinq̄t. In hac parte eſt morale ꝺocumētū/ q̄ de⁹ amicos ſuos nunq̄ deſerit: niſi deſerat ab eis. Vnꝺ ipe de⁹ de viro iuſto loquit in Ps. Quīm in me ſperauit liberabo eū: ꝓtegā eū qm̄ cognouit nomē meū. Clamabit ad me z ego exaudiā eū: cū ipo ſum in tribulatiōe: eripiā eū z glꝛificabo eū. Eſt z aliud. Chriſt⁹ em̄ voluit crucē i ea exaltandus ſcandere. Prio tanq̄ magiſtralē cathedrā: in q̄ docuit nos lectione magne pietatis ad parētes: dū m̄rem cōmēdauit diſcipl̄o. et magne charitatz ad inimicos: dū orauit p ſuis occiſoribz. z magne cōpaſſionis ad ipm patiētē: dū p⁹ diſceſſū p̄pinq̄t. z diſcipl̄o p̄tandē dixit ſe etiā a patre derelictū: vt videbat: z nihil ei reſtabat niſi ſola m̄r: cui⁹ dolor z gemit⁹ fortē erat ei grauior vulneribz p̄riis. Et lectione magne deuotiōis ad deū: dicēs P̄r in manꝰ z̄. in q̄ ſignifica/

bat hoiem in morte omissis oīb⁹ debere solū de sua aia curare. Et scōo ascēdit crucem tanq̄ speculā. i. turrim custodie: ⁊ q̄ clamat nobis viatorib⁹ vt caueam⁹ ab hostib⁹. Et ibi clamauit clamore valido. scz oris ⁊ lachrymar: vt pz Heb. v. Et clamore sanguis melius clamantis q̄ Abel Eiusdē. xij. quia. s. clamabat miscōiam vt ille vindictā. Et clamore etiaz cordis qō apto latere patefecit. Et tertio tanq̄ speculū. vt nos tanq̄ aues euolātes ad se reuocet/oīsa carne cruēta. Et quarta tanq̄ paxillū: in q̄ antiquo more oia pdita bona inuenta esse monstrauit. s. gr̄am dei ⁊ facultatē reintrādi ad regnū celeste. Olim em̄ psueuerāt inuēta suspēdi in paxillo vt ea viderent q̄ ea pdidissent.

Feria tertia post dn̄icā. ij quadrage. Text⁹ cuā. Mat. ca. xxiij.

Locut⁹ ē Jesus ad turbas ⁊ ad discipl̄os suos dicēs: Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei: oīa ergo quecūq̄z dixerint vobis: seruate ⁊ facite. Scōm vo opa eoz nolite facere. Dicunt em̄ ⁊ nō faciūt. Alligant aūt onera grauia ⁊ importabilia ⁊ imponūt in humeros hoīm: digito aūt suo nolunt ea mouere. Omnia em̄ opa sua faciunt vt videant ab hoīb⁹. Dilatāt em̄ phylacteria sua: ⁊ magnificant fimbrias. Amāt aūt primos recubit⁹ i cenis: ⁊ primas cathedras in synagogis ⁊ salutatiōes in foro: ⁊ vocari ab hoībus rabbi. Vos autē nolite vocari rabbi. Unus est em̄ magister vester. Omnes aūt vos frēs estis. Et patrem nolite vocare vobis sup terraz. Unus est em̄ pater vester qui ī celis est. Nec vocemini magistri: quia magister vester vnus est christ⁹. Qui maior est vestrum erit minister vester: Qui autē se exaltauerit humiliabitur: et qui se humiliauerit exaltabitur

Locutus est Jesus ad turbas ⁊ ad discipulos suos ⁊c.) Matt. xxiij. In p̄senti euāgelio chr̄us vult p̄latis dare tres regulas. Prima est q̄ subditos verbis ⁊ exemplis instruant. Scōa q̄ sūb p̄lis fortia: ⁊ subditis leuiora imponāt. Tertia q̄ de potestate sibi collata nō glorient vel superbiāt. Contra pmā faciūt p̄lati verbosi: ⁊ contra scōam supstitiosi: ⁊ contra tertiā ambitiosi. Igit̄ in eodē p̄senti euangelio tanguntr tria puncta: que sunt/ Admonitio/ reprehensio/ ⁊ exhortatio.

Quantū ad pmū tangitur admonitio quia chr̄istus admonet discipulos ⁊ omnes fideles: vt quādo p̄dicator bñ dicit ⁊ male facit: doctrine ⁊ nō opib⁹ attendamus.

Pro quo sciendū est q̄ quādo saluator ista dixit: scribe ⁊ pharisei magnas psecutiones ostenderāt contra eum: detrahentes doctrine ⁊ miraculis ⁊ vite eius. Et sicut dicit Chr̄ys. peccabant ex malicia ⁊ erant incorrigibiles. Chr̄istus ergo dicebat publice eorum iniquitates: quia auertebāt populū a fide. Dicitur ergo (Locutus est Jesus ad turbas ⁊ ad discipulos suos dicens: Sup cathedrā moysi.) Ista cathedra dupliciter accipit. Moyses em̄ fuit doctor populi ⁊ iudex: ⁊ sic duplicem habuit cathedram: scz docendi ⁊ iudicandi. Sedere ergo sup cathedrā Moysi secundā/ est succedere ei in auctoritate iudicandi populū: sicut successerūt quidā scribe ⁊ pharisei. nam a tēpe Moysi fuerunt constituti a deo septuaginta senes erate ⁊ scientia puecti: q̄ cū Moyse haberēt curā populi. ⁊ dicebant iudices ordinarij: quia ad ipos fiebat recursus ī dubijs causis: ⁊ sine eis magne cause nō tractabant. Et istud apud iudeos fuit obseruatuz q̄ diu fuerūt in sua ptāte: vt pz in libro chanbedrim hierosolymitano in c. de iudicijs pecuniar. ⁊ in li. abodazara ca. j. Sedere ve

rosuꝑ cathedrā Moysi ꝓmā: est habere officiū docendi legem ⁊ doctrinā Moysi Et sic loquit saluator hic: qz supꝫ istō (sederunt scribe) i. legis mosayce doctores diceti nō a scribēdo sz a docēdo septa (⁊ pharisei). i. religiosi qdā q̄ etiā habebāt officium docēdi ⁊ exhortādi ꝑplm. (Oia q̄cūq; dixerint vobis) ꝑsona legi Moysi (seruate ⁊ facite) ope exeq̄ndo. qz vt dr Chrysostō, nō docēt sua: sed q̄ deus p Moysen mādauit. Sed hic mouet Orige. q̄stionē qz isti docebāt esse multa legalia: puta q̄ circūcidamur. ⁊ sacrificemus tauros ⁊ hircos ⁊ hmōi: q̄ obseruare in noua lege est pctm̄. Ad hoc dicit idē Orige. ⁊ sā. Tho. q̄ doctrina istoꝝ debebat obſuari q̄ ad legalia vsq; ad chī passionē tm̄: qz vsq; tūc obligabant oēs iudei seruare legalia: sz ꝓcepta moralia sp erant obseruāda: qz non erant vmbra futuroꝝ vt legalia cerimonialia. Sed de ptinentib; ad mores hic loquit chūs ſm Aug. simplr. de alijs ꝙo ad tps iuxta intentiōem legislatoris. Itē cōtra: qz isti dicebāt quedā q̄b; filij retrahebant a debito honore parētū: vt ꝓz Mar. xv. Itē docebāt doctrinas hoim. vt dicit ibidē. i. doctrinas talmudicas: in q̄b; multa ptinent dissona moribꝫ bonis. Ad hoc dico q̄ saluator loquit ō bis que docebāt ex ꝑsona Moysi: q̄. s. erāt a Moyse dicta vel ꝑsona dictis eius: sicut si ego dicaz q̄ ꝓdicatores noue legis sunt audiēdi: intelligendū est inquantū ꝓdicant ꝑsona noue legi ⁊ nō aliter (ſm ꝙo opa eoꝝ nolite facere) qz opa eoꝝ mala sunt: ⁊ doctrina bona. Chrys. Sicut aut de terra religit ⁊ terra relinquit: sic auditores doctrinā accipiāt ⁊ mores relinquant. Freq̄nter em̄ de boie malo bona doctrina ꝓcedit. Hec ille. Sed q̄re chūs ita paſeter cozā oī populo viros religiosos. i. phariseos diffamabat: Ad hoc dr ſm s. Tho. iij. q. xlij. q hoc ideo fecit: qz erant impedimentū salutis ꝑplo: verbis impugnādo eius doctrinā: ⁊ factis vitā ꝑpli corrūpendo. Et ideo detegenda erat eoꝝ simulatio ⁊ malicia: que in damnū ꝑpli vertebat. Sed cōtra. Seniorē ne increpaueris: vt dr Aplus. j. Tim. iij. Ad hoc dr a sctō Tho. vbi supꝫ q̄ verꝫ est de sene etate ac honestate. Jux ta illud Auiē. xj. Quos tu scis q̄ senes sint: sed si autoritate senectutis verāt in instrumentū malicie publice peccādo: sūt publice ⁊ acriter reprehendendi. Juxta illud Dan. xiij. Jnueterate dierꝫ malorum. Hec ex illo. Peccata aūt istoꝝ erāt publica: puta detractio ad doctrinā chī: iz non esset publicū oīmb; q̄ male dicerēt. Jdeo chūs habuit declarare q̄ ei iniuste detrahebāt: qđ facere non potuit nisi eos infamādo. Jnfamabat q̄ eos ad finē bonū ⁊ licitū (dicūt em̄) bona (⁊ non facūt) bona sed mala. Jn hac ꝓte est documētū qđ tāgit Chrys. dicēs: Sicut sacerdotes melius iudicāt: ꝓpter bonos malos docere: q̄ ꝓpter malos bonos negligere: sic ⁊ subditi ꝓpter bonos sacerdotes etiā malos honorēt: ne ꝓpter malos boni etiā cōtēnant. Veli⁹ ē ei malis iniusta ꝑstare q̄ bonis iusta subtrahere. Hec ille.

Quantū ad scām ponit reprehēsio vite phariseoꝝ ⁊ scribaꝝ: q̄ ꝓpterea q̄ boni videbant multos auertebant a fide: cū dicit (Alligāt ei onera grauia ⁊ importabilia) id est mādata legis mosayce ſm Chrys. sup Matt. q̄ lex a bto Petro Act. xv. dicitur iugū qđ patres nostri portare non potuerūt. Jsta aūt mādata acriter ⁊ scrupulose docebāt: qđ est onera alligare. Sed ꝓtra: quia ſm Hiero. deus nihil mandauit impossibile ⁊ ꝙsequenter neq; importabile. Ad hoc dico q̄ mandata legis dicta sunt importabilia p exaggerationē: qz difficulter erāt portabilia: maxime eo modo q̄ isti docebāt. Vel ſm s. Tho. ista onera sunt superflue ordinatiōes ⁊ statuta que isti superaddebant legi: fingētes q̄ fuit Moysi data quedā lex que ab eo non est redacta in scriptis. Sed postmodū fuit p talmudistas scripture mandata. Alligatur autem spiritualiter bonus cum sit statutum. Prima ergo onera alligabāt isti: quia alligata declarabant scrupulose: secūda vero alligabant simpliciter ipi vel patres eorum. (Et imponūt i humeros hominū) Metaphorice loquendo inquantū asserūt homines ad hmōi statuta cē obligatos (Digito aūt suo nolūt ea mouere). i. ñ volūt minimā ptē onerꝫ sētire: ⁊ mlto min⁹ volūt supponere eis hūeros totū portādo. Et ꝓbec

vult innuere saluator q̄ nō sunt sancti: sed hypocrite: ⁊ hoc ne credatur eis qñ detrahunt sibi⁊ euāgelice doctrine. Sed nñ ꝺ discipuli ⁊ turbe debebāt portare ista ipor tabilia onera? Dico q̄ sic si erāt onera legⁱ recte tradita: quia nō peccabāt illi in h̄ q̄ imponebāt humerⁱ hoim: nisi aliud addi dissent: sed peccabāt in hoc q̄ ipi eadē nō portabāt. Secus aūt de oneribⁱ talmudi cis⁊ pharisaicis: quia erāt fictiōes. Etq nō solū isti cessabāt a portādis oneribⁱ.i. a bonis opib⁹ exercēdis: sedetiā mala faciebāt. ⁊ erāt nō solū nō boni: imo etiā mali. ideo subdit: (Oīa ꝯo opa sua faciunt vt videanⁱ ab hoib⁹.) Et ꝑñr sunt cupidi inanis glorie: imo valde cupidi. quod no tat fm Chrys. quia non tm quedam: sed oia opa sua faciūt ꝓpter hoim applausum ⁊ fauorē (Dilatant em̄ phylacteria sua:) vt meli⁹ videanⁱ ipa phylacteria: breuia scz vl chartule in q̄b⁹ scripta erāt decem p̄cepta legⁱ. a phylaxe qō ē seruare: ⁊ thorath lex ꝑsi q̄dam memorialia seruāde legis. nam fm Hiero. dñs cū dedisset mandata legⁱ p moysen: ad extremū intulit Deu. vj. Ligabis ea i manu tua: ⁊ erūt semp añ oculos tuos p hoc volens significare q̄ corde quisq̄ meditarek in eis ⁊ opere compleret. Sed hoc vt dicit pharisei male interp̄tā tes: scribebāt decez p̄cepta legⁱ in chartul litteris magnis: vt q̄dam alⁱ dicūt: ⁊ ligabant in fronte in modū corone: vt sp ante oculos moverenk: ⁊ sil'r ligabāt i brachijs (Et magnificāt). i. prе ceteris magnas faciunt (fimbrias) vt sanctiores ceterⁱ videātur. Judei em̄ vt nō solū carne p circūcisionē: sed etiā vestib⁹ ab alijs distinguerenk: p̄cepto dñi fimbrias in q̄tuor angul' pallioz portabāt: in q̄b⁹ pharisei Hiero. teste ligabant spinas acutissimas vt dū ambulando vl' stando pungerenk: p̄ceptorⁱ dei mēorarenk (Et reuera i his oib⁹ vt idē ait: fauorē ꝓpli ⁊ lucra mulierculaꝝ sectabanⁱ. Reꝑhendit aūt h̄ Chrys. eos q̄ verba euāgelij suspēsa ponūt ad collū: ꝓter ea q̄ virtus euāgelij nō est in figuris litteraꝝ: sed in intellectu: ac p hoc meli⁹ i corde q̄ in collo reponunk. Ad quod dicit q̄ nō creditⁱ hoc ee peccatū: cū sine superstitione fiat: fm sanctū Tho. quia de btā Eccli lia legit q̄ semp euāgeliū gerebat i pecto re. Sanct⁹ etiā Barnabas per euangeliū beati Matthei sanabat infirmos. ⁊ mere trix sup nicolaū senem habētē euangeliū vidit mirabilia: vt patz in legēda sci⁹ Andree. Ad rōnem Chrys. dico q̄ vez dicit q̄ meli⁹ recōdunk in corde verba sancta q̄ in collo: sed nō possunt semp in corde teneri: ideo meli⁹ ē habere in collo q̄n corde q̄ in corde tm̄ vel in collo tm̄ q̄ nec̄ i corde nec̄ in collo. Nec est inconueniēs q̄ in signis ⁊ figuris gratia significato sit aliq̄ spūalis virtus intentionalr ⁊ diuinit⁹ ifusa. Sicut em̄ fm sanctos de⁹ eā dedit verbis sacramētalib⁹: quod phibet credere q̄ etiā dederit eā figuris maxime cū etiā dederit eā fimbrie vestimēti christi: ⁊ quod ē fortius: umbre petri. i. aeri i quo erat umbra petri. Nō em̄ est verisimile q̄ oēs infirmi qui ad umbrā petri sanabanⁱ: ozomb⁹ petri sanarenk: sed fiebāt illā miracula ex potestate. i. per virtutē a deo collatā Petro: ⁊ a petro p subiectū umbre q⁹ vsq̄ ad infirmantiū corpa derivatā. Qz ꝯo pharisei opa sua agant ꝓpter inanē gl̄iaz: pbatur ex ꝓx domin⁹ a signo cū dicit (Amant aūt primos accubit⁹ i cenis). i. primas sedes ad mensam. Quia em̄ antiqui comedebāt in lectis / comedētes dicunk recūbere vel accumbere: ⁊ sedes mense dicūk accubit⁹ (⁊ primas cathedras in synagogis ⁊ salutatiōes) cum inclinatiōe capitis et flexiōe genuū fm Chrys. (in ꝓco:) vbi sunt multi poti⁹ q̄ in priuato: lz vbiq̄ h̄ appetant et vbiq̄ sit culpa: fm Raba. (et vocari ab hoib⁹ rabi⁹). i. magister siue doctor.) In oīb⁹ tamē his fm Chrys. non vituperat factū / sed ambitio. Nō em̄ est malū recumbere in primo loco: sed ipm ꝓmatū: ambire: ⁊ sic de alijs. In hac parte habēt documentū confessores imponētes excessiuas penitētias. Dicit em̄ Chrys. loquēs de aligantib⁹ onera grauia. Tales inqt sunt q̄ graue pond⁹ vententib⁹ ad penitentiā imponūt: ⁊ sic dū p̄sens pena fugit / contēnit penitētia futura. Si em̄ fascem sup humeros adolescentⁱ quē nō pōt baiulare posueris: necesse habz vt aut fascem reiciat: aut suscipiēs dum plus ferre non potest: scandalizatus amplius peccet. Deinde si erra

mus modicā penitentiā imponētes: nōne melius ꝓpter misericordiā reddere rōnez ꝑ ꝓpter crudelitatez. Ubi paterfamilias largus est: dispensator nō debz esse tenax. Si deus benignus: vt q̄d sacerdos ei⁹ austerus? Uis apparere sanct⁹? circa vitā tuam esto auster⁹: circa alios benign⁹. Audiāt te hoies parua mandantē z grauia facientē. Talis aūt est sacerdos q̄ sibi indulget z alios exigit: quēadmodū malus descriptor tributi i ciuitatib⁹: qui se releuat: et onerat imponētes. Hec ille.

Quantū ad tertiū hortat nos chr̄s ad humilitatē/ cū dicit (Uos aūt nolite vocari rabbi) Ubi aduertēdū est fm Chrys. q̄ multa reprehēderat in phariseis minima: ō quib⁹ discipuli nō indigebāt turbari: ideo illa chr̄s ptermisit: sed q̄ erat oim malorum causa. s. thronū appetere magistr alez hoc adducit i mediū. Sed cōtra: q̄ apls ij. Timo. j. appellauit se magistrū/ dicēs: In quo posit⁹ sum ego p̄dicator z apostolus z magister. Ad hoc dicit sanct⁹ Thomas in libro cōtra impu. rel. q̄ dom⁹ h̄ phibuit solū ambitionē circa magisteriū: nō autem phibuit officiū magistri: q̄ est docere, vl̄ etiā nomē magistri: q̄ confert ad vtendū scientia iam habita in docēdo. Aliter idē soluit sup Matth. et Chrys. ibidē z Hiero. quia magister ꝓprie z simpliciter est qui a se habet doctrinā: nō aūt ille qui eā habet ab alio z alijs discit: q̄ est discipul⁹ ei⁹ qui sibi tradidit illā. Solus aūt de⁹ habet a se doctrinā. Jtē mgr̄ est ꝓprie qui docet: hō aūt non docet ꝓprie hoiem: alioq̄n oēs habētes doctores addiscerēt: sz de⁹ docet interi⁹ p intellectū: z homo coadiuuat exteri⁹ ꝓponēdo aliq̄ eo modo q̄ medic⁹ adiuuat naturā Est g̃ homo vt dicit sctus Tho. in. q. ō vitate. q. xj magister ministerialiter tm̄ tāq̄ instrumētū vel adiutor magistri ꝑncipal̄r z ēntialiter dicti. de quo subdit (Un⁹ est em̄ magister vester) ꝓprie z ꝑncipal̄r z simpliciter z essentialiter (oēs aūt vos fratres estis) q̄ filij dei p adoptionem vl̄ creationē (Et ꝑrem nolite vocare vobis sup terrā) Sed cōtra hoc est consuetudo antiqua monasteriorū: in q̄b⁹ seniores patres appellātur. Ad hoc dicit fm mētē Hiero. z sci Thome q̄ sup terrā nō debem⁹ cognoscere patrem principalē nisi deū: qui est oim pat⁹ pater: z animā nobis dedit: abusiue tn̄ et secūdario possumus alios appellare ꝑres rōne etatis/ vel etiā corporalis generationis. Hā vt ait Hiero. sicut vnus filius dei p naturā nō ꝑiudicat ceteris quin possint dici filij dei p adoptionē: ita z vnus pat⁹ et magister: non ꝑiudicat alijs quin abusiue vocent z ꝑres z mgri: sz vnus sit principalis: a quo dicit (Unus est em̄ p̄r vester q̄ in celis est. Nec vocemini magistri) Contra q̄ iam hoc superi⁹ dixit Ad hoc dicūt q̄dam q̄ replicat idē ꝓpt̄ periculū magnū ambitionis z elationis circa magisterium. Alij aūt dicūt z melius q̄ supra dictū est de mgro docēte verbo: h̄ aūt de docēte exemplo sanctitatis. Chr̄s aūt est qui dat⁹ est oib⁹ in exēplum viuēdi: vt dicit sctus Tho. ij. par. q. xl. nō aūt alij sancti: nisi quatenus fuerūt imitatores chr̄i. vñ subdit: (Quia magister vr̄ vnus est chr̄s) Non dicit deus: quia deum quē nō videm⁹/ imitari nō possum⁹. Augz. Homo imitand⁹ nō erat qui videbat: deus imitand⁹ erat q̄ non videbat. Ut ergo de⁹ exhiberet hoi eum q̄ z ab hoie videret: z quē homo seq̄ret: de⁹ factus est homo. Hec ille. Et q̄ hactenus dom⁹ induxit ad fugā elationis: nūc inducit ad amplexū humilitatis/ dicēs (qui maior est vestrū/ erit vester minister.) q̄ sanct⁹ Tho. dupliciter exponit. Prio sic Erit vester min̄ster. i. se debz exhibere ministrū. Uel scdo erit vester minister in sua existimatiōe. Aug⁹. Qui ꝓest nō se existimet ptāte dominātē sed charitate seruiente felicē. Hec ille. Ul̄ aliter fz alios: Qui maior est. i. vult esse in veritate: erit vr̄ min̄ster/ sej vilib⁹ exercēdo: fm decētiaz sue psone et officij: (qui aūt se exaltauerit/ humiliabit: z qui se humiliauerit/ exaltabit) Remigz. Q̄ sic intelligit: Omis qui se de suis meritz extollit/ apud deū h̄umiliabit: z qui se de beneficijs humiliat/ apd̄ deum exaltabit. Hec ille. Uel aliter: Qui se exaltat/ ambitēdo primatū: humiliabit ab hoibus vel a deo vel ab vtrisq̄z. z q̄ se humiliat ꝓpetēs subesse: et fugiēs elationez exaltabit ab hoib⁹ vl̄ a deo vel ab vtrisq̄z.

Dozaliter sciēdū est euidēs signū esse

q̄ aliq̄s sit celestis patr̄ filius vel terreni
ꝑmo respice re celū vel terrā: z scōdo esse al
bum q̄ purit atē: vel nigrū q̄ oꝝationē. Fi/
lij em assimilāt patri. Unde ꝑm glo. sup il
lud: Pullis coruoꝝuꝫ ꝛc. Filij corui q̄diu
sunt albi erectis ad celū rostris pascunt a
deo: sed vbi sunt nigri ꝑ plumas/pascunt
a parētib⁹. Et tertio honorare parentes
Unde z filij ciconie parētes pascūt: sed fi
lij vipere eius latera diruꝑunt: quia dicta
est vipera: quia vi pariat z partu ipō ru/
ptis lateribꝫ moriat.

Feria q̄rta post dn̄icā .ij. qua
drage. Text⁹ euāg. Mat. ca. xx.

a Sscendēs Jesus hie/
rosolymaꝫ assumpsit
duodecim discipl̄os su
os secreto z ait illꝭ: Ec/
ce ascendimus hierosolymā: et
filius hois tradet̄ pr̄incipibꝫ sa
cerdotū z scribis: z condemna/
bunt eū morte. Et tradent euꝫ
gentib⁹ ad illudendū z flagellā
dum z crucifigendū. Et tertia
die resurget. Tūc accessit ad eū
mater filioꝝ zebedeī cum filijs
suis: adorās z petens aliq̄d ab
eo. Qui dixit ei: Quid vis: Ait
illi. Dic vt sedeant hi duo filij
mei vnus ad dextrā z vnus ad
sinistrā tuā i regno tuo. Respō
dens aūt Jesus dixit: Nescitis
quid petatis. Potestis bibere
calicē quē ego bibitur⁹ sum: Di
cūt ei: Possumus. Ait illis. Ca
licē quidē meū bibetꝭ: sedere au
tem ad dexterā meam z ad sini
strā nō est meū dare vobis: sed
q̄b⁹ paratū est a patre meo. Et
audientes decē indignati sunt de
duob⁹ fratrib⁹. Jesus aūt voca/
uit eos ad se: z ait: Scitis quia
pr̄incipes gētiū dn̄ant eoꝝ: z q̄
maiores sunt ptātē exercent in
eos. Nō ita erit inter vos. Sed
q̄cūqꝫ voluerit inter vos maioꝝ
fieri. sit vester minister. Et q̄q̄
luerit i ter vos pr̄imus esse: erit
vester seruus. Sicut filiꝰ hois
nō venit ministrari sed mīstra/
re z dare aiam suā redemptio
nem ꝓ multis.

Scendens Jesus
a hierosolymā ꝛc.) Matth. xx.
In ꝑsenti euāgelio tangūtur
tria puncta: q̄ sunt: Prenūcia/
tio: postulatio: z indignatio.

Quātū ad ꝑmū tangit̄ pnūciatio passi
onis chr̄i: cū dr: (Ascendēs Jesus hieroso
lymā). i. hierl'm: q̄ erat in montib⁹: z emine
bat i toꝛ terꝛa. ꝑmissionis (assumpsit duo/
decim discipulos suos.) Et q̄ ꝓꝝ q̄ inter
eos erat iudas. Fuꝛsitā em adhuc erat di
gnus: vt dicit Orige. audire cū aliis. Et
sctūs Tho. dicit q̄ nōdū ꝓcepat malū. qō
videt itelligēdū de pditōe: vt ꝓ aūt iā esset
latro/credo q̄ sic: ꝫ erat occult⁹. (secreto)
Primo ꝑm Chrys. qz passio chr̄i est ꝑcio
sissimus thesaur⁹: cū vt ait mhil sit ꝓpter
qō magꝭ debeam⁹ deo grās agere: idō i
vasis electꝭ erat rcōdēd⁹. Et itēdit q̄ ꝓpt
reuerētiā passionis chr̄is ꝑmo eā debuit pu
blicare dignioꝛib⁹ apl̄os. i. apl̄is familia/
rioꝛib⁹ chr̄o. Scōdo ꝑm eum. qz ceteri erāt
ipfecti z ꝓturbati z auersi ab eo fuissent: si
ei⁹ morte audiuissēt: z mlieres etiā tumul
tū fecissent. Et tertio ꝑm eūdē Chrys. qz
sciebat mr̄ez filioꝝ zebedei aliq̄d periturā
z iō declinauit a via: vt ei daret locū ad pe
tēdū: z inde discipl̄os instrueret. Et q̄rto
vt elicit a Cypriano/i exēplū tuū: q̄ si vis
ascēdere ad crucē religiōis: nō manifestes
multis ꝓsiliū tuū. Et q̄nto ad ꝓdēnandā
hypocrisim: q̄ ad crucē pnie nō vadit secre
to sed palēter (Et ait illis:) ꝑdicēdo passi
onē suā z resurrectionē: ꝑm Cyrillū/vt sci
rent eū volūtarie pati: z ꝓpter alia que dꝭ
cenf (Ecce ascendim⁹ hierosolymā: z filiꝰ
hois). i. ipemet sic se appellās: vel qz vni⁹
tm̄ sit filius. s. virginis: vel hūilitatis cau/
sa: cum se posset dicere filiū dei (tradetur)
a iuda: (pr̄incipibus sacerdotum.) Fortē

isti ꝓncipes sunt q̄ successerūt illis viginti q̄tuor q̄s ordiauit Dauid: de q̄b habes dñica.iij.aduēt⁹. (z scribis).i. legis doctoribꝫ (z ꝓdemnabunt eū morte.) q̄ dixerunt z iudicauerūt eū reum mortis :sz nō potuerūt exercere iudiciū: q̄ ꝓās sanguinis eis fuerat a romanis ablata. vñ dixer̄t Nobis nō licet interficere quēq̄ (Et tradent) ipi ꝓncipes z scribe: (eū) a se ꝑpus ad mortē sentētiatū z durissime vt credit flagellatū (gentibꝫ).i. pilato gētili z poreslati romanoꝝ: sm Raba. (ad illudēdū z flagellandū z crucifigendū) Et in his verbis sm scm̄ Tho. oñdit chr̄us fuisse ꝑuus tribꝫ: q̄ maxime appetūt hoies: honore: q̄te sensuū: z vita. (Et die tertia resurget:) cōputādo eā in qua passus est. Hoc aūt sm Chrys. dicit vt cū tristia videret: resurrectionē expectarēt. Prędixit āt chr̄i stus discipulis passionē. Primo sm Greg. Hiero. z Chrys. vt fortiores essent in die parasceuen: q̄ iacula ꝑuisa minus ledunt. Vel scōe sm Hiero. vt ex reuelatiōe mortis de resurrectiōe nō dubitēt. Vel tertio sm Chrys. vt ex h̄ cognoscāt ꝑsciam chr̄i z ex ꝑscientia deitatē: z ex deitate volūtariā z nō coactā passionē. In hac parte est documentū Rabani dicētis: Ideo autem dñs in mūdo noluit ꝑspari: sed grauia pati: vt oñderet nobis q̄ ꝑ delectationē cecidimus: cū qua amaritudine redire debeamus. Hec ille. Vñ z Aug. de ciui. dei ait Passione ostendit quid sustinere ꝑ veritate. resurrectiōe q̄d sperare in ꝑtate debeamus. Hec ille. Vide etiā de his supra in dñica in q̄nquagesima.

Quantū ad scōm tangit postulatio filioꝝ zebedei. i. Joānis euāgeliste z iacobi maioꝝ: q̄ fuerūt filij marie sororis marie mr̄is dñi: ex zebedeo patre. Sicut em̄ dicit Magr̄ hist. filij zebedei audita morte z resurrectōe chr̄i crediderūt eū ilico regnatuꝝ in ꝓp̄lo iudaico: z suggesserūt matri vt peteret gr̄am vnā a chr̄o: illā nō expmendo: q̄ obrenta expmeret illā de q̄ ꝛ infra. Et hc̄ dicit Hiero. z etiā mater eorū sic̄r credidit chr̄m ilico regnaturꝝ: ideo ꝓsensit filijs. Et ideo dicit: (Tūc) audita sz morte z resurrectiōe chr̄i dicta mulier (accessit ad eū) suggestiōe Joānis z iacobi: vt dicit Magr̄ hist. z Hiero. Sed q̄re nō accessēr̄t ipi filij zebedei: Rndet Chrys⁹. Ne inq̄t ceteroꝝ discipuloꝝ cōtra ꝓterrer̄t voletes sibi ꝓuidere de regno. Dixerūt q̄: Submittam⁹ matrē vt suo noie deprecet̄ ꝑ nobis. Si em̄ res fuerit reprēsibilis/facile merebit⁹ veniā: q̄ mulier, si aūt nō fuerit/facili⁹ impetrabit mater ꝑ filijs rogās: q̄ pius de⁹ facilius exaudiet maternū affectū. (Mater filioꝝ zebedei) Nota q̄ drā Anna mater ꝑgis Marie: tres habuit viros: z ex singulis singl̄as habuit filias: quaꝝ quālibet appellauit mariā: et quelibet habuit vir̄ z genuit filios aut ex viro aut sine viro. De h̄ sunt versus tales Anna solet dici tres concepisse marias. Quas genuere viri :Joachim/ cleophas/ salomeq̄ Has duxere viri Joseph: alphe⁹ zebedeus. Prima parit chr̄m: Jacobū sez cūda minorē. Et Joseph iustū peperit cū simone iudā. Tertia maiorē iacobū voluerēq̄ Joannē. Sed ꝓtra ista q̄ cōiter vera tenenk videt esse dictū Chrys. q̄ dicit super Matth. q̄ ista mulier dicta est salome z idē dicit scūs Tho. q̄ addit q̄ salome est nomē mulieris. Ad hec pōt dici q̄ intendit Chrys. z scūs Tho. q̄ ea ꝑsona que i euāgelijs expmit̄ ꝑ ly salome est mulier z nō masculꝰ: sed tñ quotiēs in euāgelio dr̄ salome/subaudit maria vt dicat maria salobi z salome. i. maria iacobi z maria salome: sic dicta a patre salome appellato: cuz ipa maria diceret (cum filijs suis). i. reuelātiā faciēs vt obtineret q̄d optabat (z petens) Brūs Marcus dicit q̄ petiuer̄t filij: sed sicut dicit scūs Tho. filij petiuer̄t mediāte matre: (aliq̄d ab eo:) nō expmendo q̄d vellet: sz dicēdo volo vt des mihi vnū. In hc̄ videt manifestū q̄ ista mulier multū posset apd chr̄m: q̄ duo ex. xij. posuerūt eā exoratricē ꝑ se: z tñ illi erāt chr̄i secretarij. Et sicut dicit Chrys. ista sequebat chr̄m ꝓtinue: siue marit⁹ viueret siue nō: q̄d certū nō habeb. Dicit aūt sanctus Tho. q̄ talis petitio in qua nō expmit̄ petitū nō est admittēda: z q̄ eā admittit stulte admittit. Vñ herodes stulte ꝓmisit puelle: z tanq̄ stult⁹ nō revocauit. Salomō aūt ꝓmisit quidē matri stulte: sz tanq̄ sapiens revocauit postq̄ ipa petiuerat ꝓ

Adonia qui latenter insidiabat regi Salomoni. Christus aūt sapiētior Salomone non voluit p̄mittere nisi exp̄meret ꝛes petita. Vñ sequit(q̄ dixit ei: Quid vis:) ſm Chrys. nō interrogat ex ignorātia: sed vt ex rñsione oñdat irrōnabile esse petitionem. (At illa: Dic vt sedeāt hi duo filij mei vnus ad dexterā tuā: ꝛ vnus ad sinistrā in regno tuo) P̄ro q̄ aduertendum est q̄ iudei septuras de chō loq̄ntes carnaliter itelligebāt: ideo eū corpalit regnaturū putabāt in hierlm. Apli quoq; tanq̄ rudes idē credebāt: existimātes q̄ rebella facturet chīs pplm: ꝛ auferret dominū a romanis: restituens illud israeli. Vñ et Act. j. chō ascensuro interrogabāt: Dñe si in tpe hoc restitues regnū israel. Unde ſm Hiero. ꝛ Orige. petiuerūt isti aliquid carnale. vt. ſ. essent collaterales christo: ꝛ nullū haberent maiorē. Volebāt eī Petrū deiicere de p̄matu. Idē sentit Chrys. so. qui ait: Videbant seipos honorabiles p̄ alijs: ꝛ audierūt q̄ sup. xij. thronos sedebunt. Vñ p̄matū ipius cathedre petebāt accipe. Et q̄dē q̄ plus alijs honoris apō chīm habebāt nouerāt: timebant p̄o Petrū sibi p̄ferri. Unde manifestū est: q̄ nihil spūale petebant: neq; intelligentiā superioris regni habebāt. Hec ille. Vel aliter p̄t dici ſm Chrys. q̄ petebant aliq̄d spūale: puta p̄matū in celesti regno. (Respondēs aūt Jesus ait nō quidē matri q̄ supplicauerat: sed filijs. Tū quia filij fuerūt p̄mi motores. Tū ad innuendū q̄ non est honor hominī p̄tendere cū mulere. Tuz q̄ erat vetula: ꝛ p̄seqnter pium erat eam p̄solari: impiū p̄o conturbare. Tū q̄ erat amita: ꝛ cōseqnter erat ei deferendū. Tū q̄ erat mater: ꝛ cōsequenter erat ei cōpatiendū si p filijs supplicabat. Respondēs igit ad discipulos: ex ōp̄ suggestione ſm Hieron. nouerat matris suppl cationē p̄cessisse dixit (Nescitis q̄d petatis) Et hoc ideo: q̄ nihil spūale petebant ſm Chrys. vel quia si petebant spūale vt idem dicit: si nouissent q̄d petebant non ausi fuissent tantū q̄d peterē: quod superexcedit supra res virtutes. Nulli eī creature competit sedere a dextris: vt dicit scrūs Tho. Vñ ꝛ regina dicit in psalmo nō sediſſe a dexteris: sed astitisse. Vel hoc ideo ſm eundē q̄ a sinistra ad dexterā erant vocati: vnde ad sinistrā nō debebāt velle redire. Et intendit Chrys. q̄ esse in sinistra est malor. Vel hoc ideo ſm Hila. q̄ de glia aplorū nō erat ambigendū: cum iudicaturi essent cū chō: vt iā poterat ex dictz eius esse manifestū. Vel hoc ideo ſm mgrm hist. q̄ regnare petebāt q̄ nō meruerāt: ꝛ plationez volebāt in celo vbi nō est. (Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum?) Brūs Hare. dic dñm addidisse (aut baptismo q̄ ego baptizor). i. baptizabor i primo (baptizari) Per baptismū aūt dñs significauit mortē ad similitudinē lane ſm mgrm hist. que duz baptizata mergit: extrahit post cū alicui? nobiliorīs coloris splēdore. Sic ꝛ nos p̄ mortē mergimur in terraz: ſz clariores ꝛ nobiliores resurgem?. Per calicē p̄o significauit ſm eundē: passionez citra mortē tū. Est āt calix vt dr Macrobius genus poculi q̄ ciices inuenerūt: ꝛ dictus est q̄si cilix: mutata i: in a. Significat p̄o amaritudinē tribulatiōis: q̄ vt dicit idē magister: est cyphus q̄ calidā potionē. i. medicinā sumimus. Vñ ꝛ ſm alīq̄s dictus est calix: quia caleat calore amare potionis. Vel ſm Cassi. sup ps. Fcat passionē. q̄ est gen? poculi q̄ potus distribuitur bibentib; mensuratus: sicut tribulationes a deo nobis imittunt ſm mensuram possibilitatis nostre ad sufferendū. ſm tū alios puta Hiero. Chrys. Hilariū ꝛ multos alios idē significatū est nomie calicis q̄ ꝛ noie baptismi: martyriū. ſ. seu passio ad mortē vsq; p̄tracta ꝛ terminata. Cum aūt dñs sciret q̄ isti poterant suā passionē imitari: interrogat tamen si id possunt ſm Chrys. vel vt significet neminē posse cum chō regnare nisi passiōem chīi fuerit imitatus: saltem p̄tra peccati certamen. vl' vt tacite increparet eos: acsi diceret: Vos de honore ꝛ coronis loq̄mini: ego p̄o d̄ agonib; ꝛ sudoribz cogito. Non eī hoc p̄emiorum est tempus (dicunt ei: possumus) respondendo scilicet ꝛ de passione ꝛ de morte: seu de calice ꝛ baptismo. Sic aūt respōdent ſm Hila. quia iam martyriū constantiā habebant. Vel ſm Chrys. hoc dicūt non tam ex fiducia sue fortitudinis: cū ex

ignoãtia. In exptis em̃ leuis videt esse tentatio passiõis z mortis. Hec ille. Vel ſm eundē hoc dicūt ex desiderio eius qō petiuerāt: qz nisi speraſſent exaudiri ſi sic dixiſſent. Vel ſm ſ. Tho. ex intenso amore ad ch̃m: sicut z Petrus dixit: paratus sum tecū z in carcerē z in mortē ire. Seq̃tur (Calicē q̃dē meū bibetz). Et i hoc ſm Hila. collaudauit fidē eoꝝ ſm magi. aūt hiſto. dñs rñdet de calice z tacet de baptiſmo. qz Joannes multa q̃dem ꝓpter dñm passus eſt: ſed nō mortē violentā. Sz ſm alios qui p calicē mortē accipiunt etiā ipe Joannes calicē bibit: sicut p̄dixerat dñs. Et hoc ſm Hiero. ſm animū z voluntatem: que nō defuerunt martyrio: vt teſtat feruentis olei doliū: de quo narrat in Eccleſiaſtica hiſto. z flagella que ꝓtulit: vt legit in actib⁹ apl̄oꝝ. Martyrium tñ defuit eius animo: quia in pace vitā finiuit. Vel ſm alios actu z nō ſolo animo bibit calicem mortis: ſed nō cōpletur pfecte: ſed ſolū ſm passiones ad mortē diſpositiuas: vt ſm exiliū q̃ ſuſtinuit in pathmos inſula Eſt em̃ exiliū mors ciuilis. inſti. q̃b⁹ modus pa. po. ſol. relegati ſi mortuo. De reliquo fratre dubiū nō eſt: qz vt dr̄ Act. xij. ab Herode Agrippa gladio occiſus eſt. Ch̄s aūt vt dicit Hieron. necꝫ negauit q̃ postulabāt ne eos triſtes efficeret: neqz etiā ſpopondit ne decē alios irritaret: ſz ait: (Sedere autē ad dexterā meā vel ad ſiniſtrā nō eſt meū). i. nō ꝓtinet ad me (dare vobis) ſubaudi ſm magi. hiſt. z Remi. talib⁹ quales eſtis: qz ambitioſi eſtis. Vl ſm ſ. Tho. z magi. hiſto. nō eſt meū dare vobis p vobis: ſeu rōne pſonaꝝ vel ꝓpinquitatis: qz dignitas in regno celoꝝ ꝓſequit̄ ſolū copiā meritoꝝ: Jgit ch̄s eis diſcrete rñdit: qz nō dixit dabo ne alij indignarent: nec: nō dabo: ne iſti ꝓſunderent: ſed dixit ꝓtualiter: nō dabo qz eſtis mihi ꝓpinqui: ſed dabo ſi fueritis digni. Ult̄ et ſubdit (Sed q̃b⁹ paratū eſt a p̄re meo) ex p̄deſtinatiōe ſm quā non pſone ꝓpinq̃tas ſz charitas penſat. Et in hac ſm Hiero. etiā ipos ab hoc q̃ postulabāt nō excludit: qz ſi meritis z opib⁹ tales fuerit vt digni ſint regno cel ⁹ꝝ: accipiunt illud.

Sed hic eſt duplex q̃ſtio. Prima quaꝝ facit Arrius hereticus. Si em̃ nō eſt ch̄s inq̃t dare iſtis regnū ſz q̃b⁹ p̄ parauit: ſequit̄ qꝫ filius nō ſit patri equalis. Ad hoc aūt dicit ꝓmo q̃dē qꝫ filius nō eſt equalis patri ſm naturā q̃ iſtis erat ꝓpinquus: et ſm quā iſti credebant obtinere postulata: ſecus aūt ſm diuinitatē. Et p̄terea ch̄s nō negat ſe datuꝝ regnū celoꝝ: imo affirmat ſed datuꝝ illud: nō q̃dē iſtis: ſed his q̃b⁹ pater parauit illud. Etſi inſtet: qz ex hoc habet qꝫ pater p̄parat regnū alicui⁹ z nō filius. Dico qꝫ verꝫ eſt ſm dūantitatē: nō aūt ſm diuinitatē q̃ vnū eſt cum patre. vt ipemet dicit Joā. x. Sic em̃ ipe preparat illud cum patre predeſtinando.

Alia q̃ſtio eſt: qz ch̄s innuit qꝫ aliquib⁹ hoc ſit ꝝceſſurus vt ad dexterā ei⁹ ſedeant: q̃ nulli⁹ videt creature eſſe ſm p̄dicta. Ad hoc dicit ſm Chryſ. qꝫ nō intendebat dñs dicere: qꝫ hoc aliq̃b⁹ ſit dandū ſm qꝫ verba ſonāt: q̃ importare vident eq̃litatē in deitate: ſz ſm qꝫ illi duo credebāt qui p hoc nihil aliud intelligebāt niſi eminentiā ſup oēs alios in regno dei. Sic etiam ſedere ad ſiniſtrā nō eſt accipiēdū hic vt ſonat in malū: ſed vt importat coaſſiſtere pſone regis: qz ſic iſti intelligebant.

In hac parte eſt documētū moraliter: vt caueamus ne dicat nobis: neſcitis q̃d petatis. Si em̃ petēti⁹ regnū celi dictū eſt ſic: multo magis hoc poterit dici petentib⁹ tq̃lia niſi ſane petāt. Chryſ. Jō dicit: neſcitis q̃d petatis: quia nō ſolū debemus cogitare qualē gloriā ꝓſequamur: ſz quō euadamus ruinā peccati: qz z in ſeculari bello q̃ ſemp de preda victorie cogitat: difficile vincit. Jdeo petendum erat Da nobis auxiliū gr̄e tue vt omne malum vincamus. Hec ille. Quantū ad tertiū tangit apl̄oꝝ alioꝝ indignatio: cū ſubdit (Et audiētes decē) ſciam dñi p̄dictos duos increpātis: ſm Chryſ. (indignati ſūt) qꝫ alij ſe eis vellent anteferre. Et hoc ſm ſ. Tho. ex quadā elatiōe: ſicut z illi ex elatione petiuerūt. Erāt em̃ oēs adhuc carnales ſm Chryſ. z iſta carnalit̄ geſſerunt (de duob⁹ fratrib⁹) Sz q̃re ſunt indignati cū illi nō petiuerit ſz mater. Ad hoc dicūt Chryſ. z Hiero. qꝫ ex dñi rñſione q̃ ad filios nō ad matrē reſpōdit: intellexerunt

matrez submissam fuisse a filijs. Sed ḡre nō sunt indignati statim cū dixit: nescitis quid petatis? Ad hoc dicit Chrys. Donec chr̄i sententia incerta erat non tristabant alij discipuli: sed tūc tristati sunt quādo illos increpauit. Hec ille. Intēdit aūt Chrys osst. q̄ nō sunt ante indignati. i. nō añ osten derunt indignationē suā p̄pter reuerentiā chr̄i. Unde dicit idē in homē. Oñ autem eos a dño p̄honoratos viderūt in transfiguratione: z si ſm mentē dolebant in medijū afferre nō audebant: venerātes doctorem. Hec ille (Jesus aūt) aduertēs eoz indignationē z volens eos blande cōsolari (vocauit eos ad se) tanq̄ magister dulcis ac pius qui nullum tristem videre voluisset. Chrys. Quia em̄ turbati erāt: vocatione eos ꝓsolat de ꝓpinq̄ eis loq̄ndo. Etenim duo a societate. x. seipsos sepantes: ꝓpr̄ stabant seorsū dño loq̄ntes. Hec ille (Et ait)

Ad euidentiā aūt seq̄ntiū sciendū est q̄ gentiles erant horrori iudeis. iuxta illud: Sit tibi sicut ethnicus z publican⁹. Jdo chr̄s inducit exemplū de gētilib⁹ ad maiorem horrorē: vt ostendat q̄ hoc exemplū nō est imitandū. Sciendū ē etiā ſm san. Tho. q̄ dominari dupliciter sumit. Uno modo vt est idē quod p̄esse ad bonū subditoz. Et sic dominiū vez est: z ad hoc fiunt p̄ncipes. Alio modo vt correlatiue dicitur ad seruū esse: vt dicat dñs qui seruiliter subdit sibi aliquē ad bonū suū ꝓprium Hoc aūt est degenerare a vero p̄ncipatu i tyrannidē. ſm ergo btūm Tho. et Chrys. mentē: q̄ sequunt sic exponēda sunt (Scitis quia principes) qui. s. ex officio p̄sunt (gentiū). i. gētiliū (dominant eoz) nō vero dñio ad bonū eoz: sed tyrānizando ad bonū suū. z hoc etsi nō sp tñ frēq̄nter (z q̄ maiores sunt) id est nobiles et potentes: qui sunt maiores non dignitate p̄ncipatus vl officij sed potētia diuitiaz z amicoz (potestatē exercēt in eos) nō adiuuādo sed oppmendo plerūq̄z. Si tñ exercerēt potestatē in beneficiū minoz: dicerent beneficī (non ita erit inter vos) in ecclesia mea: vt maiores nō debēt esse q̄si dñaturi (sed q̄cūq̄z voluerit inter vos maior fieri). i. habere p̄sidiū spūsctī quo sit tanq̄ potens z si nō p̄mus (sit vester minister) exhibendo aliis q̄ accepit a deo: z sua potestate vtendo i bonū z nō in malum alioz (z q̄cunq̄z voluerit inter vos). i. in ecclesia (primus esse) id est habere p̄matum vel p̄laturam: eo mō q̄ in gentib⁹ sūt p̄ncipes (erit vester seruus) Dō dupl'r pōt intelligi. Primo sic: Erit vester seruus. i. q̄ seruitutem z humilitatez aliis exhibitā dispensēt vt aliis sit prior merito z p̄latione: non autem armoz aūt diuitiarum potentia vel sanguinis nobilitate: vt in mundano p̄ncipatu. Chrys. Primatus grate fugientē se desiderat: desiderantē se horret. Conuersatio ergo melior desiderāda ē: nō melior grad⁹. Hec ille. Secundo melius sic: Erit vester seru⁹. i. sciat q̄ habere primatū in ecclesia nō est habere dominiū sed seruitutē. Serui em̄ est: q̄ se totū ad seruitiū domini impēdat. Sic etiam p̄lati ecclesie totū z qō habēt z qō possunt z qō sunt subditis debent. Chrys osto. Volens ergo dominus z duoz filioꝛum Zebedei z alioz indignationē extinguere: introducit differentiā inter principes mūdiales z ecclesiasticos: ostendens quia p̄matus in christo nec ab aliq̄ appetendus est nō habente: nec alteri inuidendus est habēti: quia p̄ncipes mundi ideo sunt vt dominent minoribus suis: et eos seruituti subijciant: z expolient et vsq̄z ad mortē eis vtantur ad suā vtilitatē z gl̄iam. Principes aūt ecclesie fiunt vt seruiat minoribus suis: z ministrent eis quecūq̄z acceperunt a chr̄o: vt suas vtilitates negligant z illoz ꝓpterent: z morī non recusent p salute ꝓximoz. Primatū ergo eccl'e cōcupiscere neq̄z iustum est neq̄z vtile. Quis em̄ sapiens vult vltro se subijcere seruituti z piculo tali: vt det rōnē p̄o omni ecclesia: nisi forte qui nō timet dei iudiciū: abutens p̄matu suo ecclīastico secularit': ita vt cōuertat illō in secularē. Hec ille. Cōsequent dñs ꝓponit se in exemplū humilitatis dicēs (Sicut filius homis nō venit ministrari). i. vt sibi ministret. Etsi aliq̄n ei ministratū est ab angelis vel hominib⁹: ñ tñ p̄pter hoc venit ſm Orig. et s. Tho. (sed) venit (ministrare) verbū dei z gr̄am ei⁹ et gloriam (et dare). i. exponere (animā suaz). i. vitā corpalē (redēptōez p multoz) efficaciz: z p oib⁹ sufficiens. Uz em̄ chr̄i passio suf-

ficiem̄ p̄cessū fuerit ad redimendū oēs homines: qui fuerūt: sunt ⁊ erūt ⁊ esse possūt tamē nō hz efficaciā nisi in his q̄ iungūtur chō. Ebryē. in omel. Quātūcunq; ḡtu humiliatus fueris nō poteris tātū descendere q̄ntum dñs tuus. Hec ille. In hac parte Orige. tangit documentū vnū moraliter dicēs. Ecclesiaꝝ ergo p̄ncipes imitari debēt chm accessibile ⁊ mulieribus loq̄ntē ⁊ pueris manꝰ imponentē: ⁊ discipulis pedes lauantem: vt ⁊ ipi similiter faciant fr̄ibus. Nos aūt tales sumꝰ vt etiā p̄ncipū excedere superbiam videamur: vel nō intelligētes: vel p̄temnētes mādatū chī: ⁊ q̄rimus sicut reges acies p̄cedētes: ⁊ terribiles nos: ac accessu difficiles: maxime pauperib⁹ exhibemus: nullā affabilitatē hūtes vl hōe ad nos gmittētes. hec ille. Est etiā sciendū moraliter q̄ deus i hac vita habet tres calices vt colligit ex scripturis. Primus est plenus balsamo. i. innocētia ⁊ gratia: in q̄ bibit chūs ⁊ oēs sancti. Et vt colligit Joan. iij. in illis verbis q̄ biberit ⁊c. signum q̄ alios biberit de isto calice: est p̄mo mundane sitis extinctio Et scō est mētis celestiū habitatio: Et tertio est mētis exultatio. Sicut em̄ supra nubes sp est serenū: ita vbi sp est gaudium in mente elevata. Secundꝰ aūt est plenꝰ absinthio penitētie: in quo bibit magdalena ⁊ oēs penitētes qui p̄diderunt grās potatam in p̄mo ⁊ eā inuenerūt p potū scōm. Tertius est plenus sanguine: ⁊ ē calix dominice passionis: de q̄ hic dicit: in quo bibit chūs ⁊ omnes martyres. Hic sanguis dealbat sicut aliū maculant: q; habet naturam lactis. Sicut em̄ lac est sanguis bis coctus. i. in venis ⁊ in māmillis cuius decoctionis virtute versus est in albedinē: sic sanguis chī est albꝰ vt lac: quia fuit bis coctus: igne amoris et igne dure passiōis ac dolorose imaginationis. Nā chūs mox vt fuit p̄ceptus: inq̄ntū homo suā passionē totā vidit: Unde sp eaz in memoria sic retinuit: q̄ nec vnā die vel nocte sine dolore transiuit Psalm. Defecit in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitibus. Habz etiā post hanc vitā tres alios. Primus est plenus mero. i. celū in quo est gloria scōz: in quo bibunt sc̄i in patria: nos ꝯo aliquas guttulas p̄gustamus, Secundꝰ est plenꝰ vino mixto: vt purgatoriuz in quo bibunt aliq̄e anime: et ibi immiscetur gratia pene ⁊ spes timori delationis glorie: ⁊ cōsolatio cū dolore. Tertius est plenus fece. i. infernꝰ in q̄ bibūt aliqui cū mortali decedentes: in quo sunt vl erūt p̄m aliq̄s feces omniū elementoz ⁊ mixtoz purgato mūdo in die iudicij.

Feria.v.post dñicam.ij. Quadrage. Textꝰ euang. Lu. xvi. ca.

b Homo quidam erat dives ⁊ induebatur purpura et byssō: et epulabatur q̄tidie ⁊c.

Homo quidaz erat

b dives ⁊c. Luce. xvj. Vide dominica prima post festū trinitatis.

Feria sexta post dñicam.ij. q̄dragesime. Tex. euan. Mat. xxi.

b Homo erat paterfamilias qui plantauit vineā: ⁊ sepem circūdedit ei: ⁊ fodit in ea torcular: ⁊ edificauit turrim: et locauit eā agricolis: et p̄egre p̄fectus ē. Cū aūt tēpus fructuū appropinquasset misit seruos suos ad agricolas vt acciperēt fructus eiꝰ. Et agricole apphensis seruis eiꝰ: alium ceciderūt: alium occiderūt: alium vo lapidauerūt. Iterū misit alios seruos plures p̄loribꝰ ⁊ fecerunt illis sicꝰ. Nouissime aūt misit ad eos filiū suū dicēs: Verebunt filiū meū. Agricole aūt videntes filiū: dixerunt intra se: Hic est heres: venite occidamus eum: ⁊ habebimus he

reditatẽ eius. Et apphẽsum eũ eiecerũt extra vineã: et occide/runt. Cum ergo venerit dñs vi/nee qd faciet agricolis illis? Aiũt illi: Malos male pdet: z vineã suaz locabit aliis agricolis qui reddant ei fructũ tpibus suis. Dicit illis ihesus: Nunqz legistis in scripturis: lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes hic factus est in caput anguli: a dño factũ est istud. z est mirabile i oculis nostris? Ideo dico vobis: qz auferetur a vobis regnũ dei: et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit super lapidez istũ confringet. supqz quẽ vo ceciderit ptteret eũ. Et cũ audissent principes sacerdotũ z pharisei parabolas eius: cognouerunt q de ipsis diceret: Et querẽtes eũ tenere timuerũt turbas qm sicut pphetam eũ habebãt.

Homo erat paterfa

b milias q plantauit vineã ꝛc. (Matth.xxi). In psenti euãgelio tanguntur tria pncta: q sunt: Locatio: Exactio: z exterminatio.

Quantũ ad primũ tangit locatio vinee quã paterfamilias locauit malis agricolis. Et qz euangeliũ est parabolicũ oportet sensum litteralẽ sumere iuxta trassumptiua significata dictionũ. Chs ergo volẽs declarare q principes z maiores iudeoz erãt occisuri chm: nõ ex ignorãtia qsi eũ nõ cognoscerẽt: sed ex malicia peccãtes: z q p tali ac tãto scelere merito erãt puniri: dixit parabolice: (Homo erat paterfamilias) id est deus sm Chrys. Qui homo dicit noie nõ natura: similitudine nõ veritate. Et intellige de deo patre. Pater vo familias dictus est: qz vt ait Lactãtius: deo boies p liberis habet: qs pduxit nõ generatione sed creatiõe. (Qui plantauit vineã). i. pplm iudaicũ sm Hiero. quẽ plantauit in terra pmissionis trãslatũ de egypto. Iuxta illud Ps. Vineaz de egypto trãstulisti. De hac vinea dicit Esa.v. Vinea dñi sabaoth dom? israel est. (z sepẽ circũdedit ei) ad custodiã vinee. Et trãt sepes hui? vinee sm Hiero. vel mur? vrbis vel angeloz psidiũ. Et loquit Hiero. o vrbe regia. i. hierlm: q̃ septa muro põt dici tota vinea septa: qz pa erat caput z pãs pncipalis. sm Chrys. vo, est custodia sctoz patrũ: q p muro fuerũt illi pplo. sm Origẽ. aũt est dei custodia: sed hec psueuit esse p angelos seu mediantib angelis: maxime sm Hugo. cardi. q dicit: q deus habuit im/mediatã custodiã pplm vsqz ad psatiõem vituli: z abinde eã cõmisit Michaeli.

Nota tñ q aliud est custodia: aliud regimen pplm. Deus cũ sm s. Tho. in. j. ij. re/gnauit sup pplm imediate: vsqz ad petitiõnẽ regis ths Samuel. (z fodit in ea torcular). i. altare holocaustoz sm s. Tho. et Hiero. z forte mouet hac rõne: Quia sic p torcular exprmit sanguis vuaz. i. vinum ita p altare exprmebat sãguis hostiaz nõ effective sz finaliter: qz pter hoc iugulabant effuso sanguine vt in altari offerri potuissent. sm Hila. vo est pphetaz doctrina in q magis exprmit. i. declarat ꝓtus verboz Moysi in lege. sm Chrys. aũt est verbũ dei: qđ hoiem crucifat ptradicẽte carnis natura. Verbũ aũt dei copiosum fuit in pplo: tã vocalez qz scriptũ. (Et edificauit turrim). i. templũ sm Chrys. qđ i scripturis appellat turris. Iuxta illud Malachie. iij. Et tu turris nebulosa filie sion. Vel cognitio nomis dei sm s. Tho. Vel sm Hila. in turre eminẽtia legis exprmit: eo q in celũ pueberet: z ex ea posset quis aduẽtũ chi speculari. (z locauit eã). i. sub certa mercede ꝓstituit (agricolis). i. Moysi z Aaron sm s. Tho. z successoribz eoz: quoz erat regere pplm z vineã gubernare Chrys. Tũc vineã locauit qñ p legẽ ꝓstituti sunt sacerdotes z leuite: z pcuratiões regendi pplm susceperũt. Hec ille. Intendunt ergo isti dicere q dñs curã pplꝰ cõmisit sacerdotib hac lege: vt ipsi sacerdotes ex vinea. i. pplo haberẽt decimas z pmitias z alias oblatiões tpales: deo vo haberet in glorĩã suã opa bona q̃ pduceret vi

nea mediante sacerdotū cultura: q̄ ꝓsistebat in exhortādo ꝓm verbor edificādo exēplo ꝛ adiuuādo oꝛonis ꝛ sacrificiorum suffragio (ꝛ pegre pfectus est) nō mutādo locū cū vbiq̄ sit sicut ꝛ vbiq̄ opak. Sz ſm Hiero. ꝛ s. Tho. relinq̄ndo vinitoꝛib⁹ liberum arbitriū opandi velociādi. Vel ſm Chꝛyſ. in homel. pegre pfect⁹ est. i. lōga animitatē habuit: nō sp idueꝛēs penā p peccatis eoꝝ. Vel ſm Ouge. qꝛ dñs q̄ in deiserto vbi legē dedit ꝛ locauit vineā cū eis erat in colūna nubis p diem ꝛ in columna ignis p noctē: nequaq̄ postea sic apparuit illis. In hac pte est documentū allegorice p sacerdotib⁹ noue legis: qđ Chꝛyſo. tangit di. Sicut colonus q̄uis de suo mūere obtulerit dño nō sic eū placat quō si de vinea eius redditus ei obtulerit: sic ꝛ sacerdos non tm̄ ꝓpter suā iusticiā placet deo: quō si ꝓm dei in sctitate docuerit: qm̄ ipius iusticia vna est: ꝓk aut⁹ multiplex. Hecille. Et nō intēdit Chꝛyſ. q̄ pl⁹ placeat deo sacerdos malus faciēs ꝓm esse bonū: q̄ bonus habens ꝓm maluz: sed q̄ deus plus lerak in bono ꝓk q̄ i bono sacerdotis: qꝛ cōmunioꝛa sunt meliora Intendit etiā Chꝛyſ. q̄ allegoꝛice ista intelligunk dicta de chꝛistianitate: sicut littera liter ō synagoga. Huius vinee palmites sunt homies quoꝝ aliq̄ herent viti: id est chꝛō p fidē: sed nō fructificāt p charitatē: vt mali chꝛistiani. Alij ꝓ nec herēt nec fructificant: vt heretici ꝛ dēs infideles. Quidā ꝓ herent ꝛ fructificāt: vt sancti. Sepes est āgelica custodia. Tortular ē crux in qua chꝛs est calcatus vera vua nata de vite q̄ est ꝓgo. Que vua fuit alba in natiuitate p puritatē: rubea in cruce p cruoꝛē: ꝛ nigra in sepulcro p mortis liuoꝛē. Turris est ipa fides q̄ resistit hostib⁹: ꝛ qua futura p̄uidemus anteq̄ fiant.

Moraliter aūt ista vinea est aīa. vitis potēcie: palmites sūt ꝓtutes ꝛ opa. sepes liberū arbitriū: toꝛcular timoꝛ: turris spes agricola homo: fui req̄rētes fructū sūt ꝓlati ꝛ angeli. Ista vinea ſm Chꝛyſ. pducit gēmas bonaꝝ cogitationū: ꝛ flores bonaꝝ volitionū: ꝛ fructus bonaꝝ opationuz. Est aūt plātata i coꝛpe. Primo vt nō deesset vniuerso suba q̄ simul esset coꝛpalis ꝛ spūalis. Scō vt p coꝛp⁹ adq̄rat sciam ꝛ ꝓtutes: quib⁹ natural⁹ est ꝓuata: sic q̄ hm̄i nō habet nisi in q̄busda ꝓncipijs. et Tertio vt glorificek in ꝛtemplatiōe deitatis p intellectū: ꝛ hūanitatis p sensum.

Quantū ad scōm tāgit exactio fructuū a colonis. Vbi aduertendū est q̄ de⁹ a colonis hui⁹ vinee vt erāt coloni: nihil aliud exigebat q̄s vt ꝓm erudirēt ꝛ tenerēt in timoꝛe ꝛ amoꝛe dei: inq̄ntum ꝓ o erat q̄dā psone: exigebat ab eis nō sctitatē ꝓpriā. Vbi g̃ tales coloni auertebāt a deo nō solū nō reddebāt fructū de vinea: sed illū negabāt qđ pessimū est: pessimū āt cedere fructuū exactoꝛes. Dicit g̃ (Cū āt tps fructuū appropinq̄asset) Istud tps ſm san. Tho. est tps seq̄ns legē datā ꝛ plātationē vinee in terra pmissionis. (misit suos suos). i. ꝓphas ſm s. Tho. ꝛ Chꝛy. ꝛ Hila. (ad agricolas). i. ad sacerdotes ꝛ rectoꝛes ꝓpli (vt accipent fruct⁹ ei⁹). s. vinee. Est at sciendū q̄ fruct⁹ isti expectati a dño de vinea: vt dictū est: nihil sunt aliō q̄s timoꝛ ꝛ amoꝛ ꝓpli ad deū. Isti aūt potissimū dependebant a sacerdotib⁹. Vñ Chꝛyſ. sacerdotiū assimilat stomacho: q̄ languēte infirmank oīa mēbra: ꝛ radici q̄ viciata pallescunt folia. Ad hoc ergo q̄ ista vinea fructificaret ſm beneplacitū dei reqrebak Primo. q̄ sacerdotes essent in se boni ꝛ iusti. Scō q̄ docerēt ꝓm in via veritatis arguēdo q̄ ad mala: ꝛ exhortādo q̄ ad bona verbo ꝛ exemplo. Tertio q̄ oraret ꝛ sacrificarent p illo. Quādo g̃ ꝓphe arguebāt sacerdotes in aliq̄ hoꝝ triū negligentes: exigebāt ab eis fructum vinee inde dependentē. Hoc aūt fecerūt multi ex pmis ꝓphetis: sed fuerūt male tractati. Vñ sequit (agricole āt). i. rectoꝛes ꝓpli (apphensi seruis ei⁹: aliū occiderunt: aliū ꝓ lapidauerūt) Hā ſm Hieroñ. Hieremias fuit cesus: Esaias occis⁹: imo vt traditur hebrei fuit tanq̄ lignū serratus ad pceptū regis Manasse. ꝛ Zacharias lapidatus inter templū ꝛ altare ad pceptū. s. regis Joas: vt pꝛz. ij. Paral. xxiij. (Iterq̄ misit alios suos plures poꝛib⁹) qꝛ ſm Hila. post pdicationem pmoꝝ ꝓphetaꝝ dñs magnū ꝓphetaꝝ numeꝝ misit. Hā vt patz ex libꝛis Regū: erāt in ppło dei ꝓphetaꝝ

collegia sicut modo sunt i sancta ecclesia monasteria religiosoꝝ. Et sic deꝰ nō ablstulit ab eis suā misericordiā ꝓpter occisionē ꝓphetaꝝ: sed auxit fm Chrysꝰ. z aucta dei misericordia augebat iudeoꝝ malicia. Vñ vt idē dicit: ꝙtra dei clementiam malignitas humana certabat. Hec ille.

Ideo sequit (z fecerūt illis sic.) Quidam tñ vt Rab. volunt ꝙ ꝓmos seruos posse intelligi moysen z Aaron q̄ cesi fuerūt ligue flagello: per seruos ꝛo ꝓphetas. Sed ista expositio non multū cōgruit textui (nouissime āt misit ad eos filiū suū dicēs) Chrys. in omel. Quare autem non confestim misit: Vt ex his inārt q̄ ad alios fecerant seipsos accusarent: z furorem dimittētes verecūdarenr ꝓpter filiū venientē. Hec ille. Vñ sequit (Forte verebunr filiū meū) Dicit aūt forte fm Chrysꝰ. nō qz ignoret p̄fas milias q̄d futuꝝ sit: cuꝝ ipe sit deꝰ: sed vt oñdat arbitrij libertatē. Poterāt em agricole vereri filiū z nō vereri. Dicit aūr: verebunr fm eundē: vt oñdat ꝙ ad p̄sentiaz christi sibi ꝓmissi debuissent ꝙfundi z erubescere: qz pctīm eoꝝ magnū erat z oī excusatione ꝓuatū. Quidā aūt eoꝝ fm Orige. veriti sunt filiū vt q̄ in eū crediderūt: sz tñ maior pars verita non est. de quibꝫ sequit (Agricole aūt videntes filium: dixerunt. Hic est heres) cui.s. nō solū vinea synagoge iudeoꝝ: sedetiā gētes sūt ꝓmisse in hereditatē: tāq̄ olim regi z dño. Ex his patz fm Hiero. z Chrysꝰ. ꝙ iudeoꝝ ꝓncipes nō ignorantiam: sed ꝙ malitiam z inuidiaz peccauerūt: qz cognouerūt illū quē crucifixerūt esse filiū dei. Non ē aūt intelligendū ꝙ Hiero. z Chrysꝰ. dicūt: ꝙ isti cognouerint christū eē filiū dei ꝙ naturā: z verum deū: vt ptz ꝙ s. Tho. iij. pār. q. xlvij. si em cognouissent nunq̄ deū glie crucifixissent vt dr. j. Cor. ij. sed dicunt ꝙ cognouerunt illū filiū dei ꝙ excellentiā gre Dicit tñ san. Tho. sup Matt. ꝙ cognouerr eū dei filiū sz ꝙ naturā ex coniecturis: sed non certe. Vide de hoc oñica ꝓma in q̄dragesima. Et verbis tñ patristā. cōcludit Chrysꝰ. ꝙ sit filiꝰ dei ꝙ naturā z non ꝙ gram solum: alioq̄n z ꝓphe possent dici filij dei. Sz tñ vt dic Chrysꝰ. postq̄ intrauit in templū eiecit vendentes z emētes sic cogitauerr. Jam cessabit cōsuetudo hostiaꝝ q̄ ad lucrū nr̄m ꝓtinēt: z incipiet ꝓpls offerre sacrificiū iusticie quod ad gliam ꝓtinet dei: vnō iam nō erit ꝓpls iste nostra possessio. Unde tūc cogitauerūt illū occidere dicentes (Venite occidamus eum: z nostra fiet hereditas) id ē nos fructum ex ꝓpio percipiemus: fm ꝓmentē Chrysꝰ. Vel fm Rab. nostra fiet hereditas. i. stabit fides nostra que est fm legem: z non illa que est fm eū Et intendit Raba. id qō dicit s. Tho. sz quia timuerūt pdere dominiū populi: qō habebant ex lege. Unde z ꝓpter hoc conspirauerunt in mortem chr̄i: ne venirēt romani z auferrēt eis locum ipoꝝ (Et apprehensum eū) in horto (eiecerūt extra vineā). i. extra hierl'm fm Hilariū. Vel fm Orige. hoc dicit qz habuerūt eū q̄si alienum a vinea z a colonis. Sed nota ꝙ Matth. dic. eiecerūt z occiderunt: in signū ꝙ ꝓmo eiecerūt extra coꝛ suū: deinde crucifixerūt. Marc. ꝛo dicit: occiderūt z eiecerūt: in signū. s. ꝙ post mortē eiecerūt eū: dū apl'os ad gentes ire cōpulerūt. (z occiderunt) in ligno crucis suspendentes. In hac ꝑte documentū allegorice est ꝙ sacerdotib⁹ auaris z malis. de quo dic Chrysꝰ. Hec cogitatio: z nr̄a erit hereditas: communis est omniuꝫ sacerdotū carnalium: q̄ nō sunt soliciti quō ꝓpls viuat sine peccato: sed aspiciūt q̄d in eccl'ia offerak: et hoc extimāt sacerdotij sui lucrum. Hec ille

Quantū ad tertiū tangit exterminatio que fienda erat de ingrato z cōtumaci populo: cum dr (Cum g̃ venerit dñs vinee) ad faciendum compotū z vindictam de illis agricolis q̄b tunc fuit quādo Titꝰ obsedit hierusalem. Vel fm Orig. qñ chr̄s a mortuis resurrexit (quid faciet agricolis illis?) Orige. Interrogat q̄dē dñs: non ꝙ ignoret q̄d responsuri sint: sz vt ꝓpria rōsione damnent. Hec ille (aiunt illi: Malos) colonos (male). i. acerbe (p̄det) gladio fame z captiuitate (z vineā suā). i. ꝓpl'm suū: vel eos qui ex iudeis crediderūt (locabit alijs agricolis). i. apl'is fm sctīm Tho. et Orige. q̄ curam susceperunt regēdi ꝓpl'm dñi: nō solū eū q̄ ex iudeis: sed etiā eū q̄ ex gentib⁹ credidit: qz factū est vnū ouile et vnus pastoꝛ. (Qui reddāt ei fructū tem-

poztib⁹ suis).i. qui cōseruent ꝓp̄m dei in timore z amore ad deū: cultura dominicā modo ꝓpositio. Aplī eīm vniuersuz mundū subiecerūt timore z amori iesu christi: subuersa z destructa penit⁹ nephādo⁹ demonum cultura. Sicut aūt dicit Chrys. isti verū nō iudicerūt: quia veritas ipis violentiā fecit. Hec ille. Et vt dicit Aug. vez dixerunt ꝙ sed nō ex se: sicut oneꝝ caiphas

Sed h̄ est questio quā mouet Augu. de ꝙsen. euāg. quia Marcus dicit illa verba: malos male perdet, dixisse dn̄m. Matthe⁹ vero dicit illa dixisse iudeos. Ad hoc dic Aug⁹ vbi supra dupliciter. Primo ꝙ verba ista in Marco taliter sunt posita ꝙ possunt intelligi dicta a dn̄o z a iudeis: q⁹ post christi interrogationē qua dixit: quid faciet dn̄s vinee. statim sequit: perdet malos colonos. Et ꝛz ibi nō dicat ꝙ illi h̄ dixerint: tamē potest subintelligi. Secundo ꝙ ista verba primo ꝓtulerūt iudei: z secūdo ipe chr̄s ea resumpsit: z sic attribuunt potius dn̄o: quia verum dixerunt: z veritas etiā dixit eadē resumēdo Et isto secūdo modo soluit etiā Chrys. et sanctus Tho. s. ꝙ illa ꝙba bis fuerūt ꝓlata. Sed est alia q̄stio quā etiā mouet Aug. q̄ vt dicit magꝫ vriget. nā beat⁹ Lucas dicit ꝙ p̄dicta verba dixit dn̄s: iudei ꝙo dixerūt (Absit). i. non occident cultores: vl̄ ipi nō occidēt chr̄m: vt ꝙsequenter etiā talia nō patiant Ergo nullo mō iudei illa verba dixerūt: sed contrarū. Ad hoc dicit Aug. vbi s̄ z Chrys. z sanct⁹ Tho. ꝙ ibi multi errant: z q̄dam dixerunt: malos male perdet, s. amici chr̄i �fm Aug. vel q̄ non intelligebāt ꝓ parabolā �fm Chrys. q̄dā ꝙo dixerūt/absit. s. illi q̄ ꝙ se itellexerūt dictā esse ꝓbolā ꝫm Augꝫ. z Chrys. Vl̄ ꝫm Chrys. et Da. hi. illimet ore dixerūt: absit: corde vero dixerūt/ malos male perdet. z beatus Matthe⁹ retulit eos dixisse qō mēte dicebāt. Vl̄ ꝫm sanctū Tho. primo dixerūt: malos male perdet: post videtes hoc esse cōtra se dictū dixerūt: absit. Qualitercūq; tamē fuit/dn̄s approbauit sententiā dicentiuz/malos male perdet: z septurā ꝓbat ꝙ ipi erāt reprobaturi chr̄m: z ꝙsequenter perituri. Ad huius ḡ euidentiam sciendū est ꝙ q̄dam dicunt ꝙ ad lr̄am lapis fuit i templo salomonis multotiens reprobat⁹: sed post in fine edificij in angulo oibus stupētib⁹ mirabiliter ē coaptat⁹. Hoc videt sentire mg̃r hist. q̄uis hoc nō affirmet ꝫ reciter. Quidā ꝙo dicūt hoc nō ee vez. vñ hebrei apō iudeos autētici exponētes passum illū/nūq̄ tale aliq̄d retulerūt: sed illū lapidē metaphorice sumūt. Et hoc videt rōnabil⁹: q⁹ ꝫm ista viā dictū ꝑs. qō allegabat fuit parabolicū: z ꝙ lr̄aliter exponit de chr̄o z chr̄s allegabat ad lr̄am: ꝫm ꝙ cōsueuit facere. Scōm aliā ꝙo dictū illud ē historicum: z chr̄us allegaret in sensu spūali: et consequenter nō argueret vel probaret efficaciter: q̄uis etiaz ista rō nō cogat. Dr ergo (Nunq̄ legistis in scripturis) id supple qō dicā. Quasi dr. vtiq; legistis i psalmo. (Lapidē). i. chr̄m ꝫm Chrys. z Rab. (quem reprobauerunt edificātes). i. p̄dicti agricole z doctores iudeoz ꝫm Hiero. et Rab. Dicti sunt aūt edificantes: quia ad ipos ꝓtinebat ꝙstruere tēplū spūale. i. synagogā: quā docēdo legē ampliabāt z reparabāt. Et ꝫm Chrys. q⁹ sicut edificator dolat nodosos lapides: ita doctor corrigit vicia circa hoies (Hic factus est in caput anguli). i. vt sit caput āguli. Hila. Est ei caput anguli fact⁹: quia est iter legē atq; gentes lateris vtriusq; coniūctio Hec ille Utrūq; eīm ꝓp̄m iudaicū z gentilē in sua fide ꝙiunxit: vt dicit Raba. (a dn̄o factum est istud) qui misit filiū suū ad redēptionē z ꝙuersionem mūdi. (z est mirabile) caput eccl̄ie: ꝫm Chrys. (in oculis nostris). i. añ oculos nr̄os: q̄ eū possum⁹ videre p fidem vt idē dicit. Vel ly istud nō demōstrat p⁹sonā capitis: sed factionē ei⁹. i. p̄lationez q̄ factus est caput: vt sit sēsus: Ad nō factuz est istud non ēdem istud caput: sz istō q̄ h̄ lapis sit caput. qō fuit mirabile in oculiu⁹ deoz: q̄ ita gētes paruifaciebāt: vt nō mō cū eis nō māducarēt: sz etiā iudicabāt eos indignos q̄b⁹ dei verbū p̄dicaret: vt patz p. Ap̄lm. j. Thes. ij. dicentē: Prohibētes nos gentib⁹ loq̄. s. verbum salutis. Et tāta erat ista despectio: vt etiā postq̄ aliqui eoz ad fidē fuerāt cōuersi/disceptarēt aduers⁹ petz: q̄ cornelium vir gētilē baptizauerat: q̄ cum eo māducasset: vt patz Act. x]. (Ideo dico vobis) qui christū reprobatz.

qz auferet a vob regnū dei). i. regimē ppti sui: qui est regnū eius. Regnū em̄ dei e ecclesia militās in qua regnat deus: q̄ ablata est ab eis (z dabit gēti facienti fructū ei⁹). i. aplis z successoribz eius. Vel fm̄ sanctuz Tho. z Auge. p regnum dei intelligit sacra scriptura: que ablata est ab eis quātuz ad vez z sanū intellectū ei⁹: z data est fidelibus chr̄i: qui ex ea p̄ducunt fructū fidei z opez bonoz. (Et qui ceciderit sup lapidem istū/cōfringet: sup quē ꝙo ceciderit/pteret eū) quod plus est q̄ confringi: fm̄ Chrys. quia est confringi minutatim. Et fm̄ Hiero. z Aug. z sanctū Tho. cadit super lapidez q̄cūq; peccat. Talis em̄ nō cōfringit a chr̄isto: sed ipe seipm̄ frangit: sicut vas cadens sup lapidem ex suo modo cadendi se frangit. Cadit ꝙo lapis sup aliquem q̄n illum punit. Iste ḡ caduri erāt super lapidem p petrā: z lapis sup eos p suppliciū/malos male pdēdo. Ut fm̄ Chrys. z sanctū Tho. cadit sup lapidē/q̄ credens in lapidē peccat. Iste nō totaliter confringitur: quia stat vera fides: z reseruat̄ patientiā ad salutē: vt dicit Chrys. Ille aūt sup quē cadit lapis/est ille q̄ chr̄istū negat. Iste ex toto cōminuit̄: nec i se aliq̄d habz vnde reparari possit: stāte p̄uatione luminis fidei: ex qua est p̄im⁹ mot⁹ in iustificatione impij. Sed quare chr̄s dicit̄ lapis: Rñdet Chrys. Quia est fundamētū fortē quod nec aḡs seductionū nec tēpestatiū⁹ psecutionū mouet. Et secūdo p̄pter similitudinē ad cōminuendū z cōquassandū (et cū audiuissent p̄ncipes sacerdotū z pharisei parabolas ei⁹: cognouerūt q̄ de ipis diceret) z rūnō penituerūt. Uñ sequit (Et q̄rētes eū tenere) vt occideret (timuerūt turbas: q̄m̄ sicut ꝓphetā eū habebāt) ipe turbe: z q̄r tumultus fuisset. In hoc aūt est morale documentuz q̄ Chrys. tangit dicens: Hec est differētia bonoz̄ hoiz̄ z maloz̄. Bon⁹ em̄ comp̄hēsus in peccato gemit quia peccauit. malus aūt fremit: non quia peccauit: sed quia comp̄hensus est i peccato: z non solum p̄niam non agit: sed magis aduersus corripientē irascit. Uñ ō z isti deprehensi magis ad maliciam sunt excitati. Hec ille.

Sabbato post dñicā. ij. q̄dragesimā. Textus euang. Luc. xv

Homo q̄dā habuit duos filios: z dixit adolescentioz ex illis patri. Pater da mihi portionē substātie que me contingit. Et diuisit illis substātiā. Et nō post multos dies congregatis omnib⁹ adolescētioz filius pegre pfectus est in regionem longinquā: z ibi dissipauit substantiaz suā viuendo luxuriose. Et post/q̄ oīa consūmasset facta est fames valida in regione illa: z ipe cepit egere. Et abiit et adhesit vni ciuiū regionis illi⁹: et misit illū in villā suā vt pasceret porcos. Et cupiebat implere vētrē suū de siliquis quas porci manducabant: et nemo illi dabat. In se aūt reuersus dixit: Quanti mercenarij in domo p̄ris mei abundāt panib⁹: ego aūt hic fame pereo. Surgam z ibo ad patrē meū: z dicaz illi. Pater: peccaui in celū z coram te: iā nō sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis. Et surgens venit ad p̄rem suum. Cū aūt adhuc longe essz vidit illū pater su⁹ z misericordia mot⁹ est: et accurrēs cecidit sup collū eius z osculat⁹ est eum. Dixitq; ei filius. Pater peccaui in celū z coram te: iam nō sum dignus vocari fili⁹ tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos. Cito pferte stolā p̄mā et induite illum: z date anulū in manu ei⁹ z calciamenta in pedes: z adducite vitulum saginatū z occidite z manducemus z epulemur: q̄z hic filius meus mortuus erat z re/

p ſ

uixit perierat ⁊ inuent⁹ ē. Et ce perūt epulari. Erat autē filius eius senior in agro. Et cum ve/niret et appropiquaret domui: audiuit symphoniā ⁊ chorū. Et vocauit vnum de seruis suis et interrogauit q̄ hec essent. Isq̄ dixit illi. Frater tuus venit ⁊ oc cidit pater tuus vitulū saginā/tū quia saluū illū recepit. Indi/gnat⁹ est autez ⁊ nolebat introi/re. Pater ergo illi⁹ egressus ce/pit rogare illum. At ille respon dēs dixit patri suo. Ecce tot an nis seruio tibi ⁊ nunq̄ manda/tum tuū preteriui: ⁊ nunq̄ de/disti mihi hedū vt cum amicis meis epularer. Sz postq̄ fili⁹ tuus hic qui deuorauit substan tiam suā cuz meretricib⁹ venit: occidisti illi vitulū saginatum. At ipse dixit illi. Fili tu semper mecuz es ⁊ omnia mea tua sunt Epulari autem ⁊ gaudere opor tebat: quia frater tuus hic mor tuus fuerat ⁊ reuixit: perierat ⁊ inuentus ē.

Omo quidam ba/

b buit duos filios ⁊c. Luce. xv. In p̄senti euangelio tangunt/ tria puncta: q̄ sunt/ Prodiga dissipatio: benigna miseratio: ⁊ stolida seu inuidiosa indignatio.

Quantū ad p̄mū tangit dissipatio p̄di ga iuuenis lasciuientz. Est aūt euangeliū hoc totū gabolicū ſm Hag. hist. ⁊ alios ideo litteralis sensus sum⁹ est iuxta me taphorica dictionū significata. Agit ergo in toto isto euāgelio ſm alios ō duob⁹ po pulis: gētili, ſ. ⁊ iudaico: ad litteram: sed h̄ nō placet Cyrillo: q⁹ nō potuisset ꝑ/dice re fili⁹ senior. i. pp̄s iudaic⁹: nūq̄ mādatū tuum p̄teriui. Est g̃ ſm eum lr̄alis sensus gabole vt p duos filios itelligant iust⁹ et pcōr. ⁊ h̄ videt esse vez: q⁹ istā gabolā di xit dūs ꝙ pharisēos murmurātes q̄ suscī/peret pcōres: ⁊ cū eis manducaret. Ꝙ̄s eā dixerat imediate añ gabolā de centū ouib⁹ ⁊ decē drachmis: de q̄b⁹ ꝙstat q̄ ad hoc ꝓpositū dicunt. Pōt tn̄ dici q̄ etiaz ille sensus est lr̄alis vt vident q̄dā velle. Et ad argumētū Cyrilli dico q̄ ſm Chrys. in pa rabolis nō oportet oia scrutari tāq̄ vera: sz sufficit attēdere ad id qō itēdit gabole fi/ctor. Sz tn̄ exponam⁹ p̄mo mō sic ⁊ sctūs Tho. in catena aurea: ⁊ dicam⁹ (Hō q̄dā) .i. deus/ dict⁹ hō: q⁹ cū eo ꝙuenit homo i habere intellectū: vel rōne assumpte hūa nitatis (habuit duos filios) vn⁹ est nūer⁹ iustor. ab initio iusticiā seq̄ntiū ſm Cyril/lū. ali⁹ est numer⁹ pctōr. ꝓ p̄niam q̄q̄ re deuntiū (⁊ dixit adolescētior ex illis). i. pec catōr: q̄ est iunior: ſm Cyril. ⁊ Basi. ñ de/fectu etatis /sz sensus ⁊ intellect⁹ (patri). i. deo (Da mihi portionē). i. ptem (substan/tie) tue (q̄ me ꝙtingit). i. q̄ ad me ptinet be reditario iure. Sicut aūt dicit Titus / ho mo petit id qō ꝙtingit ⁊ cōpetit ei: q̄n pe/tit vt nō ex nēcitate seruiat: sed sit in sua po testate: cū sit rōnalis ⁊ liber. Scōz Aug̃. aūt ista ꝓs sunt illa q̄ dant nobis a deo im mediate: ⁊ nō ab agēte naturali: ania. ſ. ⁊ potētie ei⁹. Intellect⁹ em̄. i. aīa intellectiua est ab extrīseco: vt dr̄: in lib. de aīalib⁹. i. nō educit ō potētia materie ab agēte natura li: sz a deo imediate dat ꝓ creationē. vñ ait Aīa prāte sua delectata id qō est illi viue/re/ intelligere/ meminisse/ ingenio alacri ex cellere petit: q̄ diuia sunt munera. Hec aūt in sua prāte accepit ꝓ libero arbitriū. Hec ille Sed est h̄ q̄stio: quō hō possit ista pe tere q̄ ei dant a deo: cū ab istāti ꝙceptiōis sue: q̄ p̄mū vez est dicere q⁹ est hō: habeat aīam ⁊ oēs ei⁹ potētias: Ad h̄ dico dupl̄r Primo q⁹ gabola est silitudo q̄dā: vt cōpa/tio similiū. Oia aūt silia sunt dissilia ⁊ dif ferētia Nā silitudo est rez differētiū eadē q̄litas. i. forma. Non g̃ in gabolis oportet q̄ ad oia accipe silitudinē ⁊ ꝙuenientia Dico g̃ q⁹ fili⁹ hois pōt a pre suo petere q̄ ei de/bent tpalia bona. ⁊ pt̄ etiā ea accipe. filius aūt dei p creationē pōt q̄dē naturalia bo/na a pre suo deo accipe in sua ꝙceptiōe: sz nō pt̄ ea petere rōne iā dicta. Est g̃ vltrobi q⁹ silitudo q̄ ad accipe: sz nō q̄ ad postula/re. Scōo dico q⁹ oīe q̄d ad aliquid est or

ōinatū: seu est in potētia vt habeat illud appetit illō: sic̄ materia appetit formā: ad quā est in potētia: vt pz. ij. Phȳsi. Oia em̄ appetūt suū bonū: bonū aūt potētie est actus ad quē ordinat. Ome aūt appetens aliq̄d petit illud interp̄tatiue ab eo cui su⁹ appetit⁹ seu suū ōsiderātū est patēs: si talis pōt implere talē affectū: sic̄ dicim⁹ infantē vagientē petere māmillas. Homo q̄ generat⁹ añc̄ habeat rōnis vsum z arbitrij libertatē/est in potētia ad ista. Ergo z illa appetit nō q̄dē appetitu rōnali vel aīali sz naturali. Ergo iterp̄tatiue petit a deo cui appetit⁹ ille est patēs: z q illū p̄t implere. Hoc est petere partē suā. i. aīam z potētias. Nō q tūc petat bō vt illa fiant z sibi denī: sed vt iā facta sibi denī: z sint sua id est possit eis libere vti. sic̄ z fili⁹ homis nō petit a p̄re vt ps sue substātie fiat: sz vt iā facta sibi deī vt sit sua. i. i sui ptāte. Possumus tn̄ etiā dicere q ipe bō anteq̄ suscipiat rōnalē aīam/iā est in potētia ad illā p suū corp⁹: z p seq̄nter illā appetit: z p̄ter etiā iterp̄tatiue petit. (Et diuisit illis substantiā) qz ſm Chrȳs. suba rōnalis eq̄liter oib⁹ nascētib⁹ dat: z scia boni z mali. (Et nō post multos dies) a suscep̄tiōe libertatis. (adolescētior filius pegre). i. pagrādo vel ad pagrandū regiōes (pfect⁹ est) a p̄re. Chrȳs. Profectus est/ nō local'r a deo recedēs: q vbiq̄ est: sz affectu. Fugit em̄ deū petōr vt a lōginquo stet. Hec ille. Jn q̄ p̄z eundē oñdit libertas arbitrij: qz p̄ istum exire vel stare neq̄ phibuit neq̄ coegit: (i regionē longinquā). i. vsq̄ ad oblitionez dei ſm Aug. vel vsq̄adeo vt extra se iret ſm Amb. Nā infra dr q reuersus i se fuerit. Amb. Quid em̄ longinquius q̄ a se recedere: nec regionib⁹ sed moribus separari? Etem̄ q se a dño separat/exūl est patrie z ciuis mūdi. Hec ille. Hoc aūt ſm Augu. factū est nō post multos dies a p̄stitutiōe generis hūani: vt accideret. s. dei oblitio. Vel posset dici nō post m̄tos dies a suscep̄tiōe vsus liberi arbitrij: qz plerūq̄ z si nō semp in ipa puericia vel adolescētia incipiunt vicia: vsus aūt arbitrij in p̄ncipio puericie. i. in septēnio vl' etiā aliq̄n añ a dono ꝓferr ſm sctm̄ Tho. in. iij. Notandū etiā q triplex est regio. Prima lōginq̄ respectu paradisi: vt stat⁹ hui⁹ mundi etiā si q̄s sit sctus. Ps. Aduena ego sum apud te z pegrin⁹. Scda lōginquior: vt stat⁹ pcti Ps. Lōge a pctōrib⁹ salus. Hec est regio vmbre mortis de qua Esa. ix. Tertia longinq̄ssima: vt status infernalis. Est ei ita lōginqua q nullus sufficit inde reuerti: nisi miraculose: vt traian⁹. (z ibi dissipauit suban suā). i. naturales anie sue vires: q̄s malis habitib⁹ pctōr dissipat: z affuefacit ad malū appetendū q̄ ad appetitiuas: et reddit hebetes q̄ ad p̄cipiendum ipas cognoscitiuas. Unz cecitas mentis filia est luxurie. Titus: Dissipauit substantiā suā id est intellectū rectū; castimoniā: documēta: sitatis noticiā: genitoris memoriā: creatoris sensum. Hec ille. (viuēdo luxurioſe). i. pdige z turpiter. Nā ſm glo. luxuria assumit oia bona nature. Etsi dicak q ſm Diony. nihil existentiū corrūpit p malū. Dico iuxta Gorre z scti Tho. sniam/ q bonū nature sumit tripl'r. s. p̄mo intransitiue p bono q̄ est natura. z trāsitiue p bono q̄ ineſt nature: vt sunt habit⁹ vel accidētia. z tertio medio modo q̄dāmō p habilitate nature ad bonū accidētale seu aptitudine subiecti ad bonū accidētale. Luxuria p̄mū nullo mō tollit nisi forte p accidēs. scōm ꝓo tollit totaliter pcessu tp̄is: z inducit ꝓtrariū habitū. s. vicij: tertiū ꝓo diminuit: sed nō totaliter aufert. Hic tamē sumit luxuria p luxuria simul z alijs vicijs adiūctis: sicut solet cōiter accidere q̄ luxuriosi etiā in alijs vicijs occupant. Aug. ō q̄st. euāg. luxuriosam vl' pdigā vitā vocat amantē fundere ac spaciari exterioribus pōpis inanescentē: cum ea quisq̄ sequit q̄ ad alia pcedūt: z relinquit eū q sibi est interior. Hec ille. (Et post q̄ cōsummasset oia facta est fames valida i regiōe illa). i. indigentia verbi veritatis: ſm Titū. Non em̄ sumit hic fames p̄prie p appetitu: sed large etiā p indigētia. Vel ſm Amb. facta est in regione illa fames: nō epulaꝝ/sz bonoꝝ operꝝ atq̄ fructū: que sunt miserabilioza ieiunia. Etem̄ qui recedit a verbo dī esurit: quia non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo dei. Qui recedit a thesauro eget. Unde sequitur: (Et ipse cepit egere.) Merito enim egere cepit qui the-

sauros sapiētie z sciētie dei diuitiarūq; celestiū dereliqt. Egere ergo iō cepit: qz nihil pdige satis est voluptati. Hec ille. (z abiit: z adhesit vni ciuiū regiōis illi⁹) Iste ciuis fm Amb. est pnceps huius mūdi: id est lucifer. fm Aug. est aliquis pnceps demonū cōmorantiū in aere q ad militiaz diaboli ptinet. Demones em sunt in regione peccati z longe distāt a deo z sunt ciues in ea: qz ab initio mundi illā incolunt regionē z sunt quasi dñi hoim inquoruz: imo diabolus oim maloruz est caput: fm Grego. (z misit illū in villā suā) Per hanc villā intelligitur aliqd speciale pcm̄ inter septē peccata capitalia. Nā lucifer septez habet pncipes iuxta numeq; pdictoq; vicioruū: q singuli de singulis tentant: z in eis occupant hoies. Videt aūt ista villa fuisse luxuria: z iste ciuis vel pnceps fuisse Asmodeus: qz iste luxuriose viuebat. Misit aūt istū in villā suā tanq; dns qñ irretiuit eum peccato vl consuetudine mala tanq; vinculo seruitutis (vt pasceret porcos) id est imundos spūs q erant sub isto pncipe fm Aug. Nā sicut lucifer habet duces: ita duces habent milites suos. Vñ z Beda ait. Porcos pascere: est ea quib⁹ immūdi spūs gaudēt opari. Hec ille. Theo. Hos ergo pascit qui alios pcellit in vicio: vt sūt lenones: archipdones: archipublicani qui alijs sunt doctores opatōis obscene. Hec ille. (z cupiebat implere ventrē suū de siliquis). Siliqua quattuor significat. Primo folliculos z purgamenta leguminū. Secundo quoddā genus leguminis quo in Africa sues reficiunt. de quo ait Ambro. Siliqua genus est leguminis: intus inanis: foris mollis: quo corpus nō reficitur sed implet. Hec ille. Tertio est quedā arbor habēs fructū dulcē q est porcoq; cib⁹. Quarto siliqua dicit arbor: silique fruct⁹ Scō ergo vel quarto modo sumit hic: z significat aliquid quo demones delectātur z stulti: siue sint poetarum carmina: vt Hieroñ. ait: siue corpis voluptates (quas porci manducabant). i. quib⁹ demones delectantur: non pter eas cum nō habeant eaq; sensum: sed quia p eas homies lucrātur. Chrysо. Junior filius spūalib⁹ destituus opibus quasi prudentia z intellectu porcos pascere dicitur: hoc est sordidas z immundas in anima sua cogitatiōes nutrire: z edit escas irrationabiles praue cōuersationis: dulces q dem egenti bonoq; quia suaue quersis videt esse opus carnee voluptatis: que virtutes anime penitus eneruat z perimit. Huiusmodi cibos q̄si porcinos z male dulces: id est carnalium delectationū illecebras siliquaq; nomine scptura designat. Hec ille (z nemo illi dabat. Al. voluptates ad saturitatē: fm Theophi. Student em vt ait demones ne vnq; q̄ saturitas maloq; pueniat. Vel fm glo. hoc dicit: qz diabolus postq; viderit aliquē esse suū: iam nō pcurat ei abundantiā (in se aūt reuersus dixit) attritus. s. seruitute z laboribus z porcino cibo stomachatus: fm Greg. nisi. Aug. de q̄st. euā. In se aūt reuersus est: cū ab eis q forinsecus frustra illicitūt z seducūt in ꝑscientie sue interioza suā intentionē reduxit. Hec ille.

Ad intellectū ꝓo sequentiū sciendū est q fm Basiliū aliqui faciunt bonū timore pene: aliq; gra mercedis: z intelligit de tali: aliqui pter amorē legis: z ipo bono ope delectati. Primi sunt serui secundi mercēnarij: tertij ꝓo vt ait filij. Nam fm Amb. Filius q habet sanctū spūs pignus in corde: secularis mercedis lucra nō q̄rit sed ius seruat heredis. Hec ille. Notat aūt Amb. duo genera mercēnarioq; Nam vt ait: quidā sunt boni q cōducunt ad vineā: Isti nō siliquis sed panib⁹ abundāt. Hec ille. Et in hoc innuit q q̄dā sunt mali: q. s. seruiunt deo p temporalib⁹: in quib⁹ finē operis sui boni ꝓstituunt: z ꝓsequenter siliquis pascuntur quantū ad suū finalem intentionē: licet abundent z ipi panibus quantē ad substantiā opeq; bonoq; et bonaq; cogitationū. Faciunt em z cogitāt ea que sunt bona de genere suo: sed illa ex intentione puertūt. Sic ergo exponēdus videt ter. (Quanti mercēnarij). i. hoies seruiētes deo p temporali mercede: (i domo patris mei) id est in exercitio opeq; bonoq; q̄ntū ad ipam substantiā opeq; vt ex genere suo: sic em luxuria est villa Asmodei: ita sctā ꝓuersatio est palatiuz dei in q̄ multe sunt mansiones fm genera diuersa virtutū: (abundant panib⁹). i. opib⁹ bonis

ex genere: que sunt cibus anime rōnalis: qua homo est homo. et ꝓsequent sunt cibus bois ingēntū est hō: tāgē panes: sic ꝙ. q̄ cib⁹ porcor sunt. (ego aūt) q̄ sum filius: (hic fame pereo) factus pelor mercenario: qr ille saltē habet substantiā bonor opex et ꝙ recta intētione careat: ego aūt neutrū habeo: quia careo veritatis cognitiōe q̄n tū ad rōnalē vel apprehensiuā virtutem: et charitatis dilectiōe et maiestatis veneratione ejtū ad appetitiuā. i. volūtatē. Sed hēt q̄stio: qr iste videt se ꝓferre mercenario tanq̄ fili⁹: et tñ mercenari⁹ eq̄ est filius sicut ipe: quia vterq̄ est dei filius p creationem: neuter ꝙ p grām: cum vtriusq̄ filius sit creatura. Ad hoc dico dupl'r. Prio q̄ in ista pabola nō oportet accipe silitudinē ejtū ad hoc q̄ sit aliq̄ creatura rationalis seu aliqua ꝓsona: que seruiat deo in domo dei et sit vilior homine filio p creationem: et pegrepfecto p petīm. sicut in domo bois est dare mercenariū minor: ē filio cōtumaci. Non em̄ est inuentre talē personā: qr sub boie peccatore imediate sunt brutar irrationabilia tumēta. Sz accipit similitudo in hoc q̄ sicut ille filius bois cū possz abūdare panib⁹/comedebat siliquas: ita filius dei per creationē cū possit abūdare bonis operib⁹/conuersat in malis et turpib⁹. Dico secūdo q̄ lz tam homo fili⁹ dei p creationē: q̄ homo mercenari⁹ dei ꝓpter querelaz intentionē sint equales in natura: imo etiā pcellat mercenari⁹ quo ad substātiaz opex: tamē fili⁹ ꝟm suā naturā et maxime ꝟm q̄ pōt habere grāz p̄is mediante ei⁹ auxilio: dignior est mercenario inq̄ntū est mercenarius: qr vt sic ē petōr. Dicit ergo (Quāti mercenarij in domo p̄is mei abūdant panib⁹). i. habent desideriū sua: vl'faciunt bona malo fine: qr seruiunt deop tē poralib⁹: que deus ei largit. ego aūt q̄ habeo naturā liberā et possum me ad deū patrē meū ei⁹ auxilio cōuertere: et habere desideria mea hic et in futuro seculo/sū adeo demēs q̄ hic fame pereo/nūq̄ potēs meū satiare desideriū. Deinde ꝟm Aug. icipit de ꝓfessiōe petōr suor cogitare: quā post modū factur⁹ est/cū dicit (Surgā) q̄ petō in quo iaceo. (et ibo ad p̄rem meū) a q̄ longe distō. (et dicam ei). i. eius vicario. (Pater peccaui) recedēdo a te: et dissipādo bona q̄ mihi dedisti (in celū et corā te) qō ꝟm Aug. intelligit vt sit idē peccare i celuz. i. ꝓsumitatē patris: et peccare corā te. Vel vt idē dicat in celū. i. corā sanctis aiab⁹: coram te ꝙ. i. in ipo penetrali ꝓscientie (Jā nō sum dignus vocari filius tuus) qr ejtū in me ē: mereor pdidisse grāz tuā: cū te offendi: et mereor pdere ipam naturā quaz a te accepi: cū ea male et in cōtēptū tuū vsus sim. Non sum dign⁹ inquā vocari fili⁹ tu⁹ Prio qr recedēdo te ꝓtristaui: contra illō puerb. x. Fili⁹ sapiēs letificat p̄rem. Secūdo q̄: pdigendo: extra disciplinā fui: cōtra illud Heb. xij. si estis extra disciplinā iā nō filij. Tertio quia peccādo seruū diabolī me feci: ꝓ illud Ro. viij. Qui spū dei agunt hi filij dei sunt. Quarto qr pascēdo porcos degenerau: cōtra illud Rom. ix. Non q̄ filij dei hi filij carnis. Quito qr te contēnēdo ingrat⁹ apparui: iuxta illō Esa. j. Filios enutriui et exaltaui: ipi aūt spreuerunt me (Fac me) ex tua pietate: qr ego nihil sum vel mereor (sicut vnū de mercenarijs tuis) Nō aūt dicit ista: q̄si nollet ē in gradu filij habēdo grām dei. si hoc deus vellet: sed in hoc ostēdit q̄ ex se petōr hoc nō merek. Et quia etiā sine deo adiuuāte nō pōt facere opa de genere bonor: quib⁹ est aliqua retributio annexa: puta ipa tēporalia q̄ deus largit interduz ꝓpter talia. et etiam ipa animi ꝓlatio: q̄ ex talib⁹ ꝓuenit: ideo rogat vt eum p̄ ponat in statu mercenarij. i. adiuuet ad exercenduz opa bona. In hac aūt parte sunt multa documenta: sed tñ vnum litteraliter tāgit Gregorius. mise. dicēs: Hunc aūt filiū pdigū spūs⁹ sanctus nobis descripsit vt instruamur q̄liter debeamus cordis deplorare peccamina. Hec ille.

Quantū ad scōm tangit benigna miseratio: cum dr (Et surgens) p contritionez (venit ad p̄rem suū). i. ad vicariū p̄is sui scz sacerdotē: vt ꝓfiteret (Luz aūt adhuc longe esset) quia scz de tribus partib⁹ penitētie: q̄ sunt: cōtritio cordis: ꝓfessio oris: et satisfactio op⁹: nō habebat nisi vnā. s. cōtritionē: et sic p defectū p̄nie non fecerat iter nisi vna die cū haberet facere p tres: iuxta illud Exo. v. Eamus viam triū dier i so

litudine(vidit illum pr̄ suus) oculo miseri cordie. Chrys. Sensit aūt pr̄ penitentiā: nec expectauit recipe ꝓfessionis ꝓba: sed p̄ uenit petitionem: misericorditer agēs (et misericordia motus est.) Confessionis em̄ meditatio placauit ei pr̄ez vt obuiā ei iret z oscula collo ꝓferret. Hec ille. Sequit: (z accurr̄s cecidit sup̄ col̄ū ei⁹: z oscula/tus est eū) suscipiēdo ad gr̄az suā. Est āt sciendū ad intelligētiā doctorū q̄ sic dicit sanct⁹ Tho. iiij. di. xvij q. ij. p contritio/nē verā z ꝓfectā remittit peccatū: ita q̄ cō trit⁹ iā nō est in pct̄o mortali. Dicit tn̄ cō/fessio que sequit cōtritionē: remittere pec catū dupliciter. Uno mō vt est in ꝓposito z volūtate. Nam q̄cūq̄ est cōtrit⁹ habet p/positū ꝓfitēdi: qđ si nō haberet: nō iustifi/caret: neq̄ esset vere contrit⁹. Ipa g̃ con/fessio i ꝓposito habita iustificat. Alio mō q̄ pficit attritionez si nō p̄stet impedimē/tū clauis. Pro hoc nota q̄ contrit⁹ est q̄ pfecte dolet: ita q̄ tātū sibi displicz pct̄m: q̄ntum debet placere deus. i. sup̄ oīa. At/trit⁹ ꝓo q̄ dolet q̄dem sed nō pfecte dolet: quia sz nō sup̄ oīa odit pct̄m: q̄uis doleat ꝑ ꝓterito z velit cauere de futuro. Iste sic attrit⁹ cū subij cit se clauib⁹ ecclie: de attri to fit vere cōtrit⁹: ita q̄ ille su⁹ dolor si ipe non impediat ponēdo obicē spūiscrō pficit z attritio efficit vera ctritio: sz nō sentiat forte ista mutatio. Ante confessionē ergo de⁹ mouet misericordia sup̄ ctrito. quia ei pct̄a remittit: z amplexat eū in filiū Sic/r etiam sup̄ attrito mouet misericordia inḡntuz vult quantū in se est: iustificare eū per cla/ues: z osculat aliq̄ mō eū: non q̄dē remit/tēdo pct̄m: qz adducē in eo. sz adiuuādo eū vt ꝓterat z ꝓficeat: z ꝓponēdo eū iusti ficare si se clauib⁹ ecclie sine impedimēto sb/iecerit: z sic vident intelligēda verba Am bro. sup̄ dicentz: Occurrit igit tibi: qz audit te intra mētz secreta tractātē. Et cū adhuc longe sis/occurrit: neq̄s impediat. Com plectit q̃z in occursu: z quasi q̄dam amoz patrū affectu supra collū cadit vt iacentez erigat z oneratū pct̄is atq̄ in terrena de/flexū reflectat ad celū. Hec ille (Dixitq̄ ei filius: Pater peccaui in celū z cor̄a te: z iā nō sum dign⁹ vocari filius tuus) Ecce er/go ꝓfessionē peccatoz. Sed quare nō re/petijt: fac me sic vnū de mercenarijs tuis? Quia vt dic Aug⁹ post oscula pr̄is iaz generosissime dedignabat eē mercenari⁹ (Dixit aūt pater ad seruos suos:) Chrys. Pater aūt ad filiū sermonē nō dirigit: sed ministris loquit: quia q̄ penitet orat. sz re/sponsum verbo nō accipit: misericōia ꝓo effi caciter in effectu intuetur. Hec ille. Sūt aūt isti ministri z serui ꝯm Theo. vt ange li vel sacerdotes: qui baptismate z doctri na aiam vestiūt ipo chr̄o (Cito ꝓferte sto/lam). i. vestē: (pr̄imā) .i. pulcrā z electā int̄ oēs. Est aūt ista stola ꝓma ꝯm Theoꝑ. chr̄o: ꝯm Aug̃. de q̃st. euā. dignitas quaz pdidit adā. ꝯm Amb. ꝓo est sapiētia diui/noz. Sed quō pōt dignitas ade dari pe/nitēti: vt dicit Aug⁹. Ad hoc dico q̄ dat ei impfecte. i. quo ad gr̄am gratū facientē: quā iusticia originali includebat: sz i resur rectiōe dabit aliq̄d maius (Et date anu/lum in manu eius). i. fidē in opib⁹ ꝑz Be/dā z Chrys. Fide em̄ fit anie de sp̄osatio. Uel pignus spūssancti ꝯm Aug. ꝓpt̄ gra/tie participationez que digito signat. Hec ille. Et intēdit Aug⁹ q̄ digit⁹ sit gr̄a: sed anulus sit spūssctūs: quē p gr̄am habem⁹ (Et calciamēta in pedes). i. exēpla sancto rum p̄cedentiū: quib⁹ sine offensa gradiat Calciamēta em̄ ex mortuis fiunt animali bus (Et adducite vitulum saginatū). i. im pinguatū: z significat sacramētū euchari stie: in quo chr̄s continet: q̄ est vitulus sa/ginatus ꝓpter pinguedinē gratie. Ul⁹ ꝯm Chrys. significat ipm chr̄m: qui fuit imo/latus z occisus non a patre/sz ab alijs: nō eo iubēte/sed ꝑmittēte. Hunc ergo o vos angeli per inspirationē: z vos sacerdotes ꝑ exhortatiuā admonitionē adducite ad mēoriā penitentz (z occidite). i. occisū p̄di cate p pct̄is eius (z manducemus z epulo/mur). i. gaudeam⁹ simul: ego q̄dē de recu peratiōe filij: ille ꝓo de amicicia p̄ris z gr̄a mea (quia hic fili⁹ me⁹) p creationē (mor/tuus erat) p pct̄m (z reuixit) p gr̄am (perie rat) recedendo a deo (z inuent⁹ est) redeū/do ad illū (Et ceperūt oēs). s. de⁹ z angeli z pct̄or conuersus (epulari). i. letari. Et h̄ est documētū q̄ deus vult q̄ntum in se est/ oēs saluari: nō tamē vult cogere volū ta tes: sed q̄ndo aliq̄s reuertit ad eū/ letant̄

suscipit. Vñ ipse dicit Ezech.xviij. Nolo mortē peccatoris: sed magis vt conuertatur z viuat.

Quantū ad tertiū tāgit stulta indignatio ſrundā: vtpote phariseoꝝ: ꝓtra quos ista dicunt: q̄ indignabant ꝓtra chm̄ suscipientē alacriter z pie hoies pctōres: cuz dicit: (Erat aūt filius eius senior). i. iust⁹, (in agro). i. in exercitio plantandi arbores spūales ſm Titū. i. ſrutes. Vel ſz Theo. erat in agro. i. in mundo: colens terrā sui cordis: vt ꝓducat fructuz boni operis: z seminās in lachrymis vt in gaudio metat. (Et cū veniret z appropinquaret domui) id ē eccliē. (audiuit symphoniā z choꝝ). i. solennitatē quā eccliā z scti angeli in ꝓspectu dei faciūt ꝓ conuersiōe peccatoꝝ. (Et vocauit vnū de seruis z interrogauit que hec essent.) Per istū aliquē possumus intelligere angeloꝝ: q̄ seruiūt nobis ꝓpter deū: z deferūt nobis reuelatiōes. Colsulimus aūt eos qñ ꝓsulimus scripturā quaz deus ꝓ illos nobis tradidit. (Ille dixit illi: Frater tuus venit: z occidit pr̄ tuus vitulū saginatū: q̄ saluū illū recepit) Tradit em̄ nobis scriptura q̄ deus gaudet et angeli eius sup salute pctoꝝ. (Indignat⁹ est aūt z nolebat intrare) ad simul gaudendū. Sed cōtra. quia videret q̄ iusti dolerent de penitētia iniustoꝝ. Ad h̄ triplici ter dici pōt. Primo enim dicit Chrys. sic: Querit aūt si afficit iustus passione liuoris/dolens in ꝓsperis alioꝝ? Dicendū est aūt q̄ nullus sctōꝝ dolet in talib⁹ imo bona alioꝝ sua existimat. Non aūt oportet oīa quecūq; parabola ꝓtinet/ad litterā ꝓtractare: sed sensum elicientes cuius causa cōponit nihil aliud ꝓscrutari. Hec ergo parabola ad hoc est composita: q̄ pctōres nō diffidant reuerti: sciētes q̄ magna consequent. Vñ introducit alios turbatos i eoꝝ bonis: nō vt indicet eos liuore tabescentes: sed tāto decore honoratos reuerentes: vt etiā inuidiosi possint aliꝫ fieri. Hec ille. Scōo dicit Theo. q̄ dñs i ꝓsenti parabola ꝓtra phariseos loquit: ꝙs noie filij iusti vult intelligi noians ex hypothesi ſactis z immortalib⁹ filijs habenk omia vt sint toim singula z oīa singuloꝝ. Vt ei cupiditas nihil sine āgustia ita nihil cū āgustia charitas tenet. Sz quō oia: cū ei brītudinē illā obtinuerint⁹ nra erūt ad videndū

debetis gaudere de ꝓuersiōe maloꝝ. Tertio pōt dici q̄ ꝓ filiū seniorē intelligunk iusti vere vel apparēter seu in sua existimatiōe tm̄. Sicut aūt dicit Greg. vera iustitia cōpassionē habet: falsa dedignatiōem. Pharisei aūt q̄b⁹ dns loquit in hac parabola apparēter erāt iusti: vere aūt iniqui mi: vñ magni fuerūt hypocrite. (Pater ꝙ illius egressus ōpit rogare eū:) vn̄ z ipse simul cōgauderet. Hoc aūt facit deus z ꝓ scripturā z ꝓ interna inspiratiōē nos admonēs. (At ille rñdens/dixit pr̄i suo: Ecce tot annis seruio tibi z nunq̄ mandatuz tuū preriui.) Dentik aūt iste filius⁹ iust⁹ apparēs: vel ex hypothesi iſtaꝫba acciptēda sunt ſm mētē Theo. i. supposito q̄ ita eēt vt dicit: rñdendū esset vt rūdebit pr̄. Vel nō sunt ꝓscrutanda ſm mentē Chrys. (et nūq̄ dedisti mihi hedū: vt cū amicis meis epularer. Sed postq̄ filius⁹ tuus hic q̄ devorauit substantiā suā cuz meretricib⁹ venit: occidisti illi vitulū saginatū). i. aliqō gaudiū oñdis in ꝓuersiōe isti⁹: qō nunq̄ voluisti oñdere in mea innocētia. De hoc vide dñica. iij. post festū trinit. (At ipse dixit illi: Fili: tu sp̄ mecū es: z oīa mea tua sūt) Iste tm̄ text⁹ eodē mō tripliciter exponit Primo vt accipiat ſm mentē Chrys. id qō chris intēdit. s. q̄ iustus non habet cautam vt doleat de salute iniusti: q̄ ex h̄ nihil sibi deperit ō sua parte: imo accrescit sibi ꝓsolatio: si gaudeat sup fratre z patre suo. Scōo ſm mentē Theo. vt ex suppositione sit sermo iste. quasi dicat. Si ita est vt dicis: tu semp mecū es: z oīa mea tua sunt. Tertio vt sit sensus: Tu semp mecū es apparenter: z ſm existimationē tuā: z eodē modo oīa mea debes credere esse tua sicut credis te iustuz. Quare ergo tristaris cū sit tibi gaudendū: (Epulari aūt z gaudere oportz: q̄ frater tuus hic mortuus erat z reuixit: perierat z inuentus est) In hac aūt pte est ſraliter documentū: ō q̄ ait Aug. Quid ꝓo sibi vult illud/ z oīa mea tua sunt: q̄si nō sint z fratris? Sz sic a pfectis z immortalib⁹ filijs habenk omia vt sint toim singula z oīa singuloꝝ. Vt ei cupiditas nihil sine āgustia ita nihil cū āgustia charitas tenet. Sz quō oia: cū ei brītudinē illā obtinuerint⁹ nra erūt ad videndū

ſuperiora: ad ꝓuidēdū equalia: ad dominādū inferiora. Congaudeat igit̄ ſecuriſſimus maior frater. Hec ille

Allegorice aūt ſm q̄ſdam z ſm alios (z forte verius) ad ir̄am exponit̄ hec parabola de duob⁹ ꝑplis. ſ. iudaico z gentili. Judaicus aūt eſt filius ſenior. Dicit̄ āt senior multiplici causa. Primo ꝓpter cultus antiquitatē: q̄ alijs ad idola declinantib⁹ tenuit cultū antiquoꝝ patꝝ. Scōo ꝓpter p̄rogatiuā sapiētie: Eccl. ix. In senſu senioꝝ verbū. Deut. xxj. Ex ꝑplus sapiens. Tertio moꝝ honestate. de qua Sap. iij. Senectus venerabilis nō diuturna ꝛc. Quarto hereditaria portiōe: qz accepit partem egregiā. i. terrā ꝓmissiōis egregiā inter omnes terras: vt patz Deut. iij. Ym z dictus est ꝑmogenit⁹ dei: Exod. iij. Populus em̄ hebraicus videt dici mīritudo iustoꝝ a ꝓncipio mūdi vsq; ad chm̄. Ym̄z Greg. dicit in q̄dā homel. q hebraic⁹ ꝑplus hoza ꝑma. i. a ꝓncipio mūdi ꝓduct⁹ sit ad vineā. Junior aūt est gentilis: q̄ ꝓstitut⁹ est p declinationē a cultu dei p idolatriā: qō rpe Abrae factū est. Hic filius petiuit z consumpsit substantiā suā eo modo quo de pctōre expositum est: sup addita idolatria. Scōm hanc ergo sententiā q̄dā euāgelij verba exponemus: q̄ expositiōe indigent. Passus gentilis ꝑplis est famē. i. penuriā scripturaꝝ diuinaꝝ: qz nullā habuit (Jn se est reuersus). Ad dicātib⁹ aplis: (q̄nti mercēnarij) id est iudei: q̄ deo p terreno regno z diuitijs seruiebant (panib⁹) sanctarū scripturaꝝ. (stolā primā) Eadē em̄ grā dabat gentilib⁹ conuersis sicut z iudeis. (Erat filius senior in agro:) occupatus in terrenis. (appropinquaret domui). i. ecclesie p ꝙuersionē. (symphoniam z choꝝ). id est gaudiū qō erat de ꝙuersiōe gentiliū: z grām qua deus illos iudeis pares effecerat. (Jnterrogauit vnū de seruis). i. aplis z ille p omnib⁹ rūdit. (nolebat introire) ad fidē: q̄ ad iudeos infideles. vel ad cōgaudendū: q̄ ad aliquos iam ꝙuersos: q̄ discepabāt aduersus Petꝝ q ad gentiles declinasset: vt patz Act. xj. z videbant saltem ſm sensualitatē dolere q gētes eis eq̄rent (Pater ſuo egressus rogabat eum) (p aplos (seruio tibi) sub lege moysi (z nunc̄ māda tū tuū ꝓteriui:) Sed cōtra. qz ꝑplus fuit dure ceruicis: Exod. xxxij. Ad hoc dicit ꝑplus q non est necesse oia scrutari. Scōo q mentit iste filius senior. Tertio q nūc̄ ꝓteriuit māndatū de cultu vni⁹ dei q ad aliquos. nā semp in hoc ꝑplo fuerunt alīq z multi deū colentes. (Et nunc̄ dediſti mihi hedū). i. nunc̄ tantū bñficiuz ꝙtuliſti mihi sub lege: q̄ntū modo isto filio tuo p̄digo z dissipatori. (semp mecū es) qz alīq eoꝝ semp adheserunt deo. Cetera oia exponant vt s. Est aūt sciendum q hoc euangeliū recitat̄ in die que est ꝓgini Maria ꝙsecrata. Primo: qz ipa est mater misericordie z aduocata peccatoꝝ: q̄ dissipata sua substātia volūt ad deū reuerti. Secundo: quia ei ad suum filium optime cōgruunt verba illa patris ad filiū iustū: Fili tu semp mecū es: z omnia mea tua sunt. Et in eis tangit̄ primo vera maternitas/ ibi: Fili. nam beata virgo respectu christi fuit vera mater: q̄a dedit materiā carnis z ꝙuenientē locū in vtero z ꝙuenientia nutrimentū: que tria faciunt verā matrē: et ad hoc sufficiūt ſm mentē Arist. in lib⁹ de animalib⁹. Fuit etiā sollicita z studiosa mater/ adeo q ſm Bernar. oīa opa misericordie filio exhibuit: quia illum induit carnis indumēto: z collegit in ventris hospitio: z pauit ac potauit lacte ꝑgineo: z i firmū etate puerili fouit: z in carcere crucis alligatū visitauit: atq; ei⁹ interfuit sepulture. Fuit etiā pia mr̄ tota pietate plena: qz noue mēsib⁹ plenis in vētre ei⁹ pietas habitauit Tāgit etiā cohabitatōi: ibi tu semp mecū es. Nā fuit cū ea in vtero cā sanctificādo: z in vita eā ab oī actuali z veniali ꝙseruādo: z in morte i corpe z aia glorificādo. Tangit etiā bonoꝝ cōmunicatio ibi: oīa mea tua sunt: z silr ecōuerso. Nā cū filius habuerit tria. ſ. carnē/ aiam̄/ z deitatē: illa caro fuit virginis p generationē: z anima p amorē: z deitas per fruitionē. Et silr oīa que fuerūt in matre: fuerūt filij. i. a filio. ſ. humilitas: que tāta fuit vt deū ad se traheret. z virginitas: q̄ etiā in alijs malos motus extinguebat: qz vt dicit ſcūs Tho. lz esset corpe pulcra: tamē a nullo potuit vnq̄ ꝙcupisci. z fecūditas: q̄ tanta fuit q totū mundū satiauit

tuosissimo illo fructu q̄ est dñs iesus chr̄s

Dñica tertia in q̄dragesima

Textus euāge. Lu. xi. ca.

Erat Jesus eiciēs demoniū: et illō erat mutū. Et cū eiecisset demoniū: locut⁹ est mutus: ⁊ admirate sūt turbe. Quidam aūt ex eis dixerūt: In beelzebub pncipe demoniorū eiicit demonia. Et alij tentantes: signū de celo q̄rebant ab eo Jpse aūt vt vidit cogitationes eorū dixit eis. Oīe regnū in seipm diuisum desolabit̄: dom⁹ supra domū cadet: Si aūt ⁊ sathanas in seipm diuisus est: quō stabit regnum ipius: Quia dicitis in beelzebub eicere me demonia: Si aūt ego in beelzebub eicio demonia: filij vestri in q̄ eiciūt: Ideo ipsi iudices vestri erunt. Porro si in digito dei eicio demonia: profecto puenit in vos regnū dei. Cū fortis armatus custodit atriū suū: in pace sunt ea q̄ possidet: Si aūt fortior illo supueniēs vicerit eū: vniuersa arma ei⁹ auferet in quib⁹ confidebat: et spolia eius distribuet: Qui nō est mecū: aduersum me est: Et qui nō colligit mecū dispgit. Cum immundus spūs exierit ab homine ambulat p loca inaquosa: querens requiē et nō inueniēs dicit. Reuertar in domū meā vñ exiui: Et cum venerit: inuenit scopis mundatā et ornatā. Et tunc vadit et assumit septē alios spūs secū neqores se: ⁊ ingressi habitāt ibi. Et fiūt nouissima hoīs illius peiora priorib⁹. Factū est aūt cū hec diceret: extollens vocē quedā mulier de turba dixit illi: Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. At ille dixit: Quinimo beati qui audiūt verbū dei ⁊ custodiūt illud.

Erat Jesus eiciēs demoniū ⁊c.) Luce. xi. In p̄senti euāgelio tāguntur tria pūcta: q̄ sunt: Maligna tio: Cōfutatio: ⁊ Comminatio. Quantū ad p̄mū aduertendū est: q̄ miraculis chr̄i pharisei duplicit detrahebāt. Uno mō asserēdo ea potestati diabolice. Dicebāt em̄ chr̄m habere demoniū pncipē demoniorū sibi familiarē: ⁊ p̄tute ei⁹ expellere demones inferiores. Pōt em̄ supior demon inferiorē expellere ⁊ alligare: vt p̄z quol. ij. q. vij. ⁊ xl. iij. q. x. Forte idē dicebant de curationib⁹ infirmitatū .s. q̄ eas efficeret p̄ demonē illū: sed hoc nō habet exp̄resse. Alio modo detrahebāt: q̄ dicebāt ea esse parua: q̄ erant cōiter circa curatiōes infirmor̄. Unde petebāt q̄ faceret signū in cor̄pib⁹ celestib⁹. Utraq; aūt calumniatio tangit̄ in p̄senti euāgelio. Dicitur ergo: (Erat Jesus eiciens demonium). i. eiciebat demonē de humano cor̄pe (⁊ illō erat mutū) Nō dicit̄ aūt demonium mutū: sm Titū: q̄si ipe habeat in se hanc passionē: sed q̄ eā inferat homi obsesso. Erat ergo iste hō mutus: ⁊ sil'r erat cecus: vt habet Matth. xij. Quidā etiā dicunt q̄ fuit surdus. ⁊ hoc exp̄sse dicit Theo. ⁊ Chryso. ⁊ idem innuit etiā magi. hist. qui dicit q̄ in greco meli⁹ sonat surdus q̄z mutus. Quidā aūt huius rōnem assignāt: q̄ in euangelio dicit̄ fuisse mutus: omnis aūt naturaliter mutus: naturaliter est surdus Sz ista rō nō valet p̄ter duo. Primo quidez quia nō habet autētice q̄ fuerit iste naturaliter mutus. Scdo: q̄ vt dicit sanctus Tho. sup. lib. de sen. ⁊ sen. naturaliter surdus: est etiā natural'r mutus: q̄ hoies nō addiscūt loqui nisi audiendo loq̄ntes: nō tamē vt ait ibidē est necesse q̄ naturaliter mutus sit etiā surdus. Sicut em̄ aliquis

audiens põt eẽ balbutiens: ira⁊ elinguis. Ideo dicendũ q̃ vere fuit surdus sicut dicũt supradicti: q⁊ vt dicit Theo. mutus dicit: ⁊ q̃ nõ loquit ⁊ q̃ nõ audit: sed magis p̃prie q̃ nec audit nec loquit. Sed q̃re diabolus ingressus hoiem impedit hos sensus. Ad hoc dicit Chrys. q̃ impedit audiũ: ne ꝓficiat: ⁊ linguã ne ꝓficeat. (Et cũ eiecisset dẽmonũ: locutus est mut⁹) Beda etiã dicit q̃ recepit visum: ⁊ hoc rõnabiliter: quia nõ est verisimile q̃ chr̃s eum imꝑfecte sanauerit: ⁊ ꝓseqũter habemus etiã dicere q̃ recepit auditũ. Ideo ibi fuerunt quattuor miracula: q⁊ fuit eiect⁹ dẽmon: restituta loquela: ⁊ visus ⁊ auditus Beda tñ dicit q̃ fuerunt tria: q⁊ õ auditu nõ facit mentionẽ. (Et admirate sunt turbe) attollentes chr̃m laudib⁹. quia. s. nulla inuidie passione aduersus chr̃m tenebant. (Quidã aũt ex eis) Isti vt ꝺ̃ Mat. xij. fuerunt pharisei qui hic dicunt fuisse ex eis. i. de turba: non quia simul cũ turba crederẽt laudasse factũ. sed quia cũ turba erant p̃mixti. ⁊ alijs laudãtib⁹ ipi dicebãt (in beelzebub p̃ncipe demoniorũ eiicit demonia) acsi dicant: Iste Iesus non eiicit demones virtute dei quasi sanctus homo sed in beelzebub. i. ꝑ virtute beelzebub p̃ncipis demonũ: cui alij demones obediũt imperanti. Est aũt notandũ ex Ogr̃o histo. ⁊ alijs autorib⁹: q̃ p̃mũ nomẽ idoli fuit belus. Fuit em̃ Bel pater nini regis babylonis: cui Ninus idolũ ⁊ diuinos honores instituit. A belo aũt p̃mo idolo varie gentes ꝑm idiomata sua appellauerũt idola sua Babylonij q̃ppe dixerũt bel. Hoabite beel. Palestini baal: ⁊ qñq̃ aliq̃d suꝑaddebãt: vt beelpheg⁹. i. deus tentiginis qui est ꝓriapus. qñq̃ baalim qui est deus Sidonior̃. Beelzebub aũt nullius idoli nomen erat: sed iudei vicinũ sibi idolum acharonitar̃ dicebãt beelzebub irrisorie: q⁊ sonat idẽ q̃ deus muscar̃: seq̃ntium. s. sanguinẽ immolatar̃ bestiar̃ q̃s forte illi nõ: aut nõ bene lauabãt sicut sacerdotes dñi in hierl̃m qui erant mundiores lauabãt hostias bis. s. in ꝑbatica piscina et in luteribus templi. Sciendũ est etiaz q̃ ly demon: ex vsu sonat in malũ: sed ex institutione sĩ significat tam bonũ q̃ malũ angelum. Nam grece demon latine dicitur sciens. Unde grecus dicit eudemon. i. bonus vel felix demon: ⁊ cacodemon: id est malus vel infelix demon. Idẽ est aũt iudiciũ vt videt de hoc nomie diabolus. Est em̃ idem q̃ accusator vl criminator. ⁊ dicit a diabolo verbo greco: id est accuso. Unde cum dicunt sancti: q̃ nõ est nomen nature sed culpe. quia. s. dicit naturam: vt peccato deformis est: forte debet intelligi ex vsu non ex institutione. q⁊ iusti ⁊ sancti raro accusant. (Et alij tentantes signum de celo) id est in corporib⁹ celestib⁹ (querebant ab eo) quasi ea que viderant fuissent exigua. Et isti etiã fuerunt pharisei simul cum scribis: vt patz Matth. xij. Isti autẽ tentabant chr̃istũ: id est volebant sumere experimentũ de eius potestate si posset celestia corꝑa imutare. De hoc ait Ciril. Alij ꝓ paribus stimulati liuoris aculeis petebant ab eo celeste videre portentũ: quasi dicerent: Quãuis ab homine demonium eiecerit: nõ tamen hoc est diuine operationis argumentuz. Nondũ enim vidimus aliquid ꝓ illorib⁹ miraculis simile. Moyses em̃ traduxit populum q̃ medium maris. Iosue ꝓ successor eius solem retardauit in Gabaon. Tu ꝓ nihil hor̃ ostendisti. Querere enim prodigia de celo innuit q̃ huiusmodi cogitationibus tunc temporis afficiebant erga chr̃istum. Hec ille.

In hac parte est morale documentuz: q̃ diabolus intrans in cor peccatoris quit̃ istum hoiem significat facit tanq̃ latro ingrediens domũ ad spoliandũ: quia extinguit lumẽ ne videatur. ⁊ silenter ingreditur nequis audiat: ⁊ obstruit ora neq̃s auxiliũ vicino q̃ inuocet: ⁊ ira diabolus extinguit lumen fidei ⁊ claudit auditũ cordis ne audiat verbuz dei: et claudit os ne quis ꝓficeat: ⁊ ingredit̃ intus: ⁊ spoliat omnes bonas cogitationes: ⁊ exit foras ⁊ tollit ora bona opa Osee. vij. Fur ingressus est spolijs: latrunculus foris.

Quantũ ad secundũ tangit quomodo chr̃istus eos confutauerit Est aũt aduertendum q̃ cuz suspicio phariseor̃ esset irrationabilis nõ audebãt eã ꝓpalare ꝑm Chrys. eo q̃ turbam cauebãt: sed eam in cor̃de suo vertebant. Et hoc notat cum dẽ

cit (Ipe aũt vt vidit cogitationes eoꝝ)nõ aũt dr: vt audiuit ꝺba(dixit eis) arguẽdo ꝫ eos. Probat eñ chr̃s q̃ non erat veruz qꝺ cogitabant p q̃ttuor rones. Sed q̃re ꝫ eos nõ arguebat ex scripturis? Ad hoc dicit Beda q̃ iõ est: qz non attendebant eis sed falso exponebant. Prima g̃ ratio ẽ talis. (Omne regnũ in seipm) id est cõtra seipm(diuisum) per bella intestinaz ciuilia (desolabit: et domus supza domũ cadet). Hoc enim docet experientia. est etiam ratio: qz paz in regno est sicut sanitas in homine que facit q̃ omnes humores stẽt in gradu suo: z paz q̃ homines stent in ordine suo. Ergo sicut abeũte sanitate destruitur homo: ita abeunte pace desolat regnũ z ciuitas z domus. Beda. Firmat eñ regna z domos: subditoruz concordia. Hec ille. Sed si sathanas ejcit alium sathanã vt isti dicebant: erat discordia in regno diaboli. ex quo sequebaꝫ q̃ regnum eius stare non posset. Et hoc est quod dicit: (Si autez) si: pro quia ꝑm istos (z sathanas in seipm) id est contra seipm (diuisus est) duz vnus demon alium violenter z contra eꝰ voluntatem ejcit: vt experientia docet (q̃ modo stabit regnum ipsius? Quia dicitz in beelzebub ejcere me demonia) q. dicat Nullo modo posset stare: si esset verus qꝺ dicitis. Et tunc subiungendũ est ꝑm Hiero. q̃ cum stet regnum diaboli: z stabit vsq; ad diem iudicij super peccatores: seq̃tur q̃ non sit contra se diuisus: nec vnꝰ diabolus ejciat alium sed christus ejcit oẽs virtute propria. Est tamen sciendus q̃ regnuz diaboli consistit ꝓncipaliter in possessione humanaꝝ voluntatũ: z nõ humanoꝝ coꝛpoꝛum: ideo nunq̃ vnus diabolꝰ querit expellere alium ab anima seu volũtate hominis: quia poneret diuisionem in regno suo quod nunq̃ facit. Potest tamẽ cum pace regni sui alium expellere de coꝛpoꝛe ad illudendũ homines: vt credãt eũ sanitatez dare languentib. Christus aũt expellebat ab anima z a coꝛpe simul iõ illa expulsio non poterat esse a diabolo nisi cuz scissura regni sui atq; discordia. Et q̃ expelleret ab anima testabaꝫ cõuersatio liberatoꝝ: z etiam ipa conuersatio z ꝓdicatio chr̃i q̃ erant ꝑm virtutem Scõa aũt ratio tangit ibi (Si aũt ego z̃.) Pro q̃ aduertenduz est q̃ tria genera hominuz tunc inuenebant: q̃ demones effugabant. Primo ipi chr̃i discipuli: qui chr̃m invocabant: et virtute nominis eius ꝓualebat in demones. Scõo q̃dam exoꝛciste: de q̃bus habeꝫ Actuũ. xix. inter quos Magꝰ hist. dicit fuisse etiam magos. Vñ dicitur ybi s. q̃ libroꝛ combusserunt. Ipsi vt facilius ejcerent demones adiurabant eos in nomine ihesu quem Paulus ꝓdicabat: z di abolus semel adiuratꝰ dixit: Jesum noui: z Paulũ scio: vos aũt q̃ estis. Et aggressus est eos demoniacus z spoliauit z vulnerauit. Et licz tunc ita fecerit: tñ vt dicit Magꝰ histo. multos demones ejciebant: invocato nomie chr̃i. Ipsi etiã viuẽte chr̃o sic faciebant. Vñ ꝺr Luc. ix. q̃ apli vidérũt quendã in nomie chr̃i ejcientẽ demonia: q̃ eñ non adherebat chr̃o. Tertio exoꝛciste exercentes exoꝛcismos Salomonis: z p illos demones fugantes maxie si radix cuiusdã herbe ponebaꝫ in naribꝰ obsessi. Vñ z Josephus dicit: tpe q̃ Vespasianus iudeã vastabat: se vidisse quendam exoꝛcistã captũ z ad Vespasianũ adductũ q̃ anuluz sub cuiꝰ gẽma radix erat: posuit in naribꝰ cuiusdã obsessi: z adiurauit demonẽ z egressus est. Vt aũt ꝑbaret ejectum demonẽ: posuit peluim plenaz aq̃ in medio: z adiurauit demonẽ vt subuerteret peluim: qꝺ fecit. Et lz aliq̃n isti exoꝛciste essent illimet q̃ invocabant chr̃i nomen: vt facilius ejcerent: sicut Magꝰ histo. dic: ꝙ non est absonũ q̃nz alij: vtpote magi vel curiosi hoc facerẽt. Est g̃ scõa rõ talis. Multi ejciunt demones in noie meo vt de se manifestũ est in meis aplis: z investris exoꝛcistis: z magis. g̃ mlto magis ego possum illos meaꝝtute expellere. Cyril. Oñ alij in nomine meo sathanã cõterunt: quõ nõ habz multã amẽtiã dicere me a beelzebub hãe ꝓtutem. Hec ille. Vl ꝑm s. Tho. sic foꝛmat rõ ista. Multi ejciunt demones in noie meo et tñ illis nõ pertrahitz dicẽdo q̃ ꝓtute demonis h̃ faciãt. g̃ necꝰ de me debetz h̃ dicere vl suspicari. Ait g̃: (si aũt ego in beelzebub ejcio demonia) vt dicitz (filij vestri) id est apostoli. ꝑm Chrys. et Hiero. q̃s dicit eoꝝ filios: quia

de iudeis ſm carnē ſūt exortī: non aūt eos dīc̄ aplos ſm Chrȳſ. et s. Tho. volēs eo rū mulcere furorem. vel filij veſtri. i. exoriſte a vob nati ſm eoſdez, vel filij veſtri. i. oēs iudei eīciētes demones: etiāſi nō erāt exoriſte (in quo). i. virtute cuius (eīciunt) quaſi diceret ſm Cyrillū. Cōſtat q̄ virtute mea eīciūt. Vel q̄ſi diceret ſm s. Tho. Conſtat q̄ nō dicūtur eos eīcere virtute diaboli: ſicut dicitis de me ꝓpter inuidiaz z liuorē (ideo ipi iudices vri erūt) Aplī q̄dem erūt eoꝝ iudices in iudicio autoritate z poteſtate ſm s. Tho. q̄ cum chō iudicabūt: ſed eoꝝ exoriſte vel magi erunt eoꝝ iudices: nō poteſtate ſz compatione: ſm Beō. dū illi expulſionē demonū aſcribunt deo z virtuti nois chī: phariſei autē aſcribūt beelzebub. Facta aūt ratione ſua chō z phata cluſiōe: iā duab rōnib infert corollariū vnū dicēs. (Si aūt) ſi ꝓ q̄a (in digito dei). i. in ſpūſancto ſm Aug. de conſen. euā. q̄ phat q̄ ꝓ digitū intelligitur ſpūſanct⁹ quia vbi Luc. dicit: ſi ī digito: dicit Matth. ſi in ſpūſctō. q̄ idē dicit digitus ſm eundē ibidem: q̄ partit dona ſua hominib z angelis. partitio aūt magis in digitis q̄ ī alijs noſtris membris apparet. Vel ſm Cyrill. ideo eſt quia filius dicit⁹ eſt brachium z manus: eo q̄ ꝓ filium operatur pater. Vnde eodē mō cū filius per ſpūſanctū operet dicit digitus: originem ducēs a filio: ſic̄ digitus a manu. Dic aūt chō ſe ꝑ virtute ſpūſcti expellere demones ſm Athana. ꝓpter ſuā humanitatē: q̄ ex ſe demones expellere non poſſet. Dicit g̃: (Si in digito dei). i. in virtute ſpūſancti: (eīcio demones) impando ꝓpria autoritate: vt ptz z phaū. pfecto puenit in vos regnum dei). i. chīus ſm Cyril. et s. Tho. q̄ erat rex z pdicator regni dei in q̄ debebat eſſe deitas ꝓ quā ille hō expelleret demones impatiue: z non depcatiue. Vel ꝓ regnū dei ſm s. Tho. intelligit dominiū dei ſup corda hominū ſuppeditato diabolo.

Et nota q̄ ſm s. Tho. iſta expulſio fiebat a tota trinitate: ſed tñ attribuit ſpiritui ſcō: quia ei etiā attribuitur bonitas ad quā videtur ꝓtinere expulſio inimici obſtidentis aniam. Tertia aūt rō tangit ibi: (cū fortis armatus) Ad cuius intellectū ſciendū eſt: q̄ diabolus añ chī aduentum dīs hui⁹ mundi dicebat Joā. xij. Venit ꝑnceps mūdi hui⁹ ꝛc̄. Et hoc ideo q̄ tyrannidē exercebat in oēs hoies: z oēs ad infernū captiuos ducebat: z etiam tentando facili⁹ ſuplabat q̄ ꝓpe gratie. Chriſtus aūt venit in hunc mūdū pugnare cuz eo ꝓ gladiū ſctē pdicatiōis: expellēdo cuz de audientiū cordib: z etiā de corpib virtute ſue diuinitatis. Expellēdo aūt chīs diabolū de corde: expellebat nō ſolū inferiores ſed etiā ſuperiores demones oēs et beelzebub z alios: quia iuſtificabat hoies ꝓ grāz cum qua in corde hominis nullus poteſt demon habitare. Q̄z autem oēz diabolū expelleret ab aīa teſtabant opa eorum quos ſanabat: q̄ q̄ntūcunq̄ fuiſſent flagitioſi videbant poſtmodū bn opantes Eſt ergo ratio talis. Ego ſuz fortior beelzebub: quia expello eum z omnes demones a cordib hominū. g̃ opa mea non ſunt ꝓ virtutē beelzebub ſed ꝓ fortiorē. i. diuinaz Hanc g̃ rōnem tāgit dicēs (Cum) ſupplebō (fortis). i. diabolus ſignificatus ꝓ hominē fortē ſm oēs ſctōs: rōne ꝙuenientie in intellectu: z rōne ſue magne potentie (armatus) telis olim pctōr ſm Theop. quibus tentat: vel armatus aſtutia z dolo et nequitia ſm Bedā. (cuſtodit atriū ſuū). i. hunc mūdū ſm Beō. quē cuſtodit non vt canis gregē: ſed vt lupus pdā ad deuorandū. ſ. (in pace ſunt ea q̄ poſſidet). i. ſine contradictione dominat hoib. Cyrill. Erat aūt añ ſaluatoris aduentū violētia multa rapiens alienos greges. ſ. dei: et q̄ſi ad ꝓpriū ducēs ouile. Hec ille (Si aūt fortior illo ſuperueniēs vicerit eū) ꝓpria virtute ſic ego facio (vniuerſa arma eius auferet in q̄ bus confidebat) illuminādo corda ſcientia dei ſm Cyril. vel phibendo pctā ꝓ ſuā exhortationē z grām: vel rēmendo potentiā eius ne tantū poſſit cōtra gen⁹ humanum vt ꝓs: ſm mentē Theop. (z ſpolia eius diſtribuet) Spolia q̄ diabolo chīus rapuit ſunt ſancti q̄ erāt in carcere limbi: de quib dicit in pſalmo. Aſcendens chīs in altū captiuā duxit captiuitatē. Hos g̃. ſublatos de faucib diaboli diſtribuit diuerſis ordinib angeloꝝ vt eos hēant conciues. Vel ſunt ipi iuſti q̄ fuerūt pctōres

ꝯs eccleſijs diſtribuit in paſtores ⁊ docto
res. Vñ ibidē ſubdit: Dedit dona hoib⁹
Beda. Victor⁹ chr̄s ſpolia diſtribuit: qđ
eſt inſigne triūphātis: qz captiuā ducens
captiuitatē dedit dona hoib⁹: ꝙſdā qđem
ap̄los: alios aūt euāgeliſtas: hos ꝓphas:
illos paſtores ordinans ⁊ doctores. Hec
ille. Quarta rō tāgit ibi (q nō eſt mecū ⁊c.)
⁊ eſt ꝓfirmatio p̄cedentiū rationū. Poſſet
em̄ aliqs dicere: q ihc chr̄s ſupauit fortē: ⁊
ſpoliauit armis: qz ille ſic voluit cū eet ei⁹
amicus. Sed cōtra arguit ſic chr̄s. Qui
cūq; ſunt ꝓtrarie⁊ voluntatū ⁊ ꝓtrarie⁊
actionū nō ſunt ꝓcordes ⁊ amici. Sz ego
⁊ beelzebub habemus ꝓtrarias volunta
tes ⁊ actiones: quia ego diligo bonā vitā
⁊ charitatē ⁊ ad illā colligo hoies quan
tum poſſum: ille ꝙ appetit malam vitā ⁊
odiū ⁊ diſpgit homies ab vnitate dilecti
onis q̄ntū p̄t. Hāc ḡ tangit dicēs. (Qui
nō eſt mecū) p ꝓcordiam voluntatis: ſm
Chryſ. (ꝓtra me eſt) ſiue eſt ꝓtrari⁹ ⁊ ini
micus me⁹: (⁊ q nō colligit mecū) homies
ad fidē verā⁊ dilectionē: iuxta ſuū modū
⁊ poſſe (diſpgit) p falſas opiniones ⁊ odia
Cetera q̄ ſequunt̄, ſ. cū imundus ſpūs ⁊c.
ſunt ſup̄ expoſita. Sz ꝓtra iſta videt eſſe
qđ dicit Mar. ix. Qui nō eſt ꝓtra vos eſt
p vobis. Hā ibi loquit ſaluator⁹ de ꝙdam
ēiciente demones in noīe chr̄i: q tñ nō ad
berebat ap̄lis: ⁊ credit fuiſſe malus: quia
ap̄li ꝓhibuerūt eū expellere demones in
noīe chr̄i: vt ibi dicit. Iſte ergo nō erat cū
chr̄o: qz erat malus: ergo erat ꝓtra chr̄m
p ea que hic dicunt. Ergo nō erat p chr̄o
ꝓtra ea que dicunt Mar. ix. Ad hoc dico
q q̄ dicit ille nō erat cū chr̄o cū eſſet ma
lus: negat hoc. Dico em̄ q erat cū chriſto
quantū ad ſubſtantiā opis: q: bona opa
batur: ⁊ ſic nō erat ꝓtra chr̄m ſed p chr̄o.
Nō aūt erat cū chr̄o q̄ntū ad intētionē: ⁊
ſic erat ꝓtra chr̄m. Et q̄ dixit chriſtus q
erat p ſe: intelligit q̄ntū ad ſubam opis.

In hac parte eſt documentū morale: q
nō eſt mirandū ſi interdū iuſtis bñ opan
tib⁹ detrahat: quertēdo intētōem aut mo
dū faciēdi q̄ ipm opus querti nō poteſt.
Sic ei accidit capiti nr̄o chr̄o: vt ōr i p̄n
ti euāgelio: qz bona opabat: ⁊ dicebāt q
dā hec eſſe ꝓtute diabolica: Contra tales
dicit Aug. De occultis alteni cordis te
mere iudicare p̄tm̄ eſt. Etei cui⁹ opa nō
videm̄ niſi bona: iniquū eſt ex ſola ſuſpici
one reph̄ēdere. Hec ille. Eſt ⁊ aliud, ſ. q
debem⁹ eſſe vigiles ⁊ obſeruatores nr̄i: qz
ex illo ꝙbo p̄incipe demonio⁹ ⁊c. ⁊ ex illo
cū fortis armatus ⁊c. colligit q eſt vn⁹ de
mon p̄nceps alio⁹: q ordinat alios ad pu
gnā ꝓtra nos. Et ſm q ex varijs locis ſcri
pture colligit: ipe qđē vocat lucifer: ⁊ p̄eſt
ſuꝑbie: vt ptz Eſai. xiij. ⁊ ſub ſe habet ali
os p̄ncipes, ſ. aſmodeū: q p̄eſt luxurie: vt
patz Job. xij. ⁊ māmona q auaricie: vt ptz
Matt. vj. ⁊ beelzebub, ſ. vir muſcaꝝ q p̄
eſt muſcis malaꝝ cogitationū: odij ⁊ ran
coris. Cū igit in ſcripturis diabol⁹ dicat ſer
pens: iſti q̄ttuor p̄ncipes expellunt eo mō
q̄ ſerpēs. Qui expellit p̄mo p odorē vince
q fcat hūilitatis odorē: fugantē lucifērum
Scōo a ſputū ieiunātis: qō ſm Ambro.
in hexa. eſt venenū ſerpētis: ⁊ fcat carnis
mortificationē: q̄ fugat aſmodeus. Et ter
tio p hoīs denudationē: qz vt dicit hiſto.
ſcol'. ſerpēs veſtitum hoiem inuadit: nu
dū fugit. ⁊ ſignificat pauptatē ⁊ ꝓtemptū
tpaliū: q̄ fugat māmona. Et q̄rto per car
mina incātatoꝛ⁹ q eū mouet vt vult. Vñ
cū ſentit ſe incantari claudit aurem vnam
terraꝝ aliā cauda: Juxta illud Ps̄. Sicut
aſpidis ſurde ⁊c. ſignificat iſta incantatio
abſolutionē ſacerdotis qua expellit beelze
bub. Etqz diabol⁹ ſcit ſe p ꝓfeſſionem ⁊
abſolutionē expelli: iō ipam ꝓfeſſionē niti
tur impedire: ad ſtitudinē lupi q non ca
pit ouem, i hoiem p pedē: qz eum dimittit
eccl̄iam aūdire: neq; p aurem: qz eum ver
ba dei p̄mittit audire. neq; p manū: qz di
mittit eū elemoſynas facere: ſed p guttur
ne poſſit ꝓfeſſionē emittere. Habet aūt
ſm ſcōs diabol⁹ alios p̄ncipes p̄ter iſtos
varijs inigtatib⁹ p̄fectos: ſed de eis nō ita
clare exp̄imit̄ in libris ſanctis.

Quātū ad tertiū tāgit cōmiatio facta
incredulis iudeoꝛ⁹. ⁊ ptz iſta p ex his q di
cta ſt̄ feria. iij. poſt p̄mā dñicā q̄dra. vſq;
ibi (factū ē aūt ⁊c.) Scribis ei ⁊ phariſeis
dñm tētātib⁹ ⁊ blaſphemātib⁹ qđā mlier
ad eoꝛ cōfuſionē publice ⁊ alte laudauit
chr̄m: adeo vt mr̄em ei⁹ dām ex filij ſcri
tate diceret ⁊ p̄dicaret. Eſt aūt ſciendū q

ꝑm ſctōs doctores iſta dē fuiſſe btāMar cella pediſſeq̄ marthe ſororꝫ marie mag. ⁊ Lazari. Et q̄ ſequit̄ q̄ irrōnabile non eſt magdalenā interfuiſſe huic p̄dicatiōi: ⁊ in ea ꝑm aliq̄s fuiſſe ꝙuerſam. Vñ ⁊ magi. hiſto. dicit ꝑm q̄ſdā dñm fuiſſe tūc inuitatū a Simone phariſeo in Nazareth: ⁊ magdalenā ad eū lachrymis ſuffuſam venisse. Sꝫ iſta certa nō ſunt q̄ de magdalena dicunt: ſꝫ rōnabiliꝰ eſt q̄ in hierm fuerit ꝙuerſa: ſꝫ huic ſermōi potuerit intereſſe: qz iā eiꝰ ꝙuerſionē Lucas recitauerat. Dicit g̃: (Factū eſt: cū hec diceret) cū gr̃a ꝑcipiū in ꝙfuſiōez phariſeoꝝ (extollēs vocē) in altū vt clare ab oibꝫ poſſet audiri (q̄dā mulier) ſexu q̄ dē femia ſꝫ aio virilꝫ (de turba) q̄ exultabat in gl̃ia chr̃i inuidos ꝙfutātis: dixit illi (Btūs vēter q̄ te portauit: et vbera q̄ ſuxiſti) Sicut aūt dicit Beda ſicut chr̃s tūc ꝙfutauit iudeos chr̃i dei filiū negātes: ita hec ꝙfutat nūc hereticos q̄ dixerūt eū carnē nō ſumpſiſſe de matre. Si em̄ in q̄t eſt eius lacte nutritꝰ: q̄re negat eiꝰ ſemie ꝙceptꝰ cū ex eodē fonte ꝑm phyſicos vterq̄ humor emanare ꝓbetur. Hec ille. Per ſemē tm̄ Beda ſāguinē ſiue materiā generatōi neceſſariā accipit. Virgo em̄ nō ex ſemie ſed ex ſanguine ꝙceptꝰ purissimo: vt ptz. iij. p. q. xxx. ar. v. (At ille dixit: Quinimo: bti q̄ audiūt ꝙbū dei ⁊ cuſtodiūt illud) Et in hoc ꝑm Chryſ. non repudiat matrē: ſed offert non ei ꝑfuiſſe: ſi fuiſſet mr̄ ſine iuſticia ⁊ ſcitate. Jn hac ꝑte eſt documētū lr̃ale: qō tāgit Chryſ. d. Si Marie nō ꝑderat ſine doctꝫ anime chr̃m ab ea ortū traxiſſe: mlto magꝫ ſiue ꝑrem ſiue mr̄em ſiue fr̄em ſiue filiū ꝓtuosum habeam⁹: nos aūt abſiſtam⁹ ab eius ꝓtute neq̄q̄ h̄ ꝑdeſſe valebit. Hec ille.

Feria ſcōa poſt dñicā tertiaz quadrage. Lex. euā. Lu. ca. iiij.

Vanta audiuim⁹ facta in capharnaū: fac et hic in ꝑria tua. Ait aūt: Amē dico vobis: q̄ nemo ꝓpha acceptꝰ eſt in patria ſua. Jn ꝟitate dico vobis: mlte vidue erāt in diebꝫ helie in iſrael: q̄n clauſum ē celū annis tribꝫ ⁊ menſibꝫ ſex: cū facta eſſet fames magna in omni terra: et ad nullā illaꝝ miſſus ē helias: niſi in ſareptā ſidonie ad mulierē viduā: Et multi leproſi erāt in iſrl̃ ſub ℍeliſeo ꝓpheta: ⁊ nemo eoꝝ mūdatus ē niſi naamā ſyrus: Et repleti ſunt oēs in ſynagoga ira hec audiētes Et ſurrexerūt ⁊ eiecerunt illū extra ciuitatē: ⁊ duxerūt illū vſq̄ ad ſuperciliū mōtis ſup̄ quē ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarent eū. Jpſe aūt transiens per mediū illoꝝ ibat.

Vanta audiuim⁹

q facta in capharnaū ⁊c.) Luc. iiij. Jn ꝑñti euāgelio tanguntur tria puncta: q̄ ſunt: Jnuitatio Excuſatio: Jndignatio. Quantū ad ꝑmū igit̄ tāgit inuitatio quā fecerunt chr̃o ſui cōpatriote ad ꝑdigia faciēda. Pro hoc g̃ aduertendū eſt: q̄ iſtā iuitationē nō fecerūt phariſei ozē: ſed corde. Nā ſaluator cū ingreſſus fuiſſet ſynagogā ſabbato in nazareth: dederūt ei libꝝ ad legendū: in q̄ legit ꝓphetā Eſa. lxj. Spūs dñi ſup̄ me. ⁊c. Et cū legiſſet eaz: poſtea ſedit: dixitq̄ illā in ſe cōpletā. ⁊ oculi oim erāt verſi ad eū: ⁊ valde gratioſe p̄dicauit: ita q̄ vt̄ Lucas (oēs dabāt teſtimoniū: ⁊ mirabant in ꝟbis gr̃e q̄ procedebāt de ozē eius.) Dicunt aūt chr̃i ꝟba eſſe verba gr̃e. Primo originaliter: qz erāt a gr̃a. Eſa. cap. lxj. Spūs dñi ſup̄ me ꝓterea q̄ vnxit me: euangelizare pauperibꝫ miſit me: ⁊ hoc ꝑm trāſlationē. lxx. interp̄tū. Scōo materialr: qz erāt de gr̃a. Vñ dicit ibidē: Predicare captiuis indulgentiā ⁊c. Tertio formaliter: qz erāt gratioſa Jo. vj. Nunq̄ſ ſic locutꝰ eſt hō. Ps. Diffuſa eſt gr̃a in labꝫ tuis. Quarto finaliter: qz erāt ꝓpter gr̃am habendaz Jo. xiiij. Jā vos mūdi eſtis ꝓpter ſmonē quē locutꝰ ſum vob. Quinto cauſaliter: qz erāt gr̃e collatiua Jo. vj. Verba q̄ ego lo

quor spūs z vita sunt:Multi aūt sunt qui habent q̃dem gr̃am ꝓbor: qr sunt eloquẽtes:sed nõ ꝓba gr̃e.i.a gr̃a z ad gr̃am ordinata:Cõtra q̃s Eph.iiij.Omis fmo malꝰ de ore vestro non ꝓcedat:sed siq̃s bonꝰ est ad edificationem fidei: vt det gr̃am audienti(Et dicebant:Nonne hic est filius Joseph:Et ait illis:Utiq̃ dicetꝭ mihi banc similitudinẽ:medice cura teipm) Est autẽ notãdũ q̃ chr̃s assimilat se medico corporali sananti corpa p naturales medicinas qr ipe fuit vere medicꝰ corporis z aie hr̃s mlras medicinas. Hã medicatiua sunt primo eius verba Esa.lxj. Ad annunciandũ mansuetis misit me:vt mederer contritꝭ corde:q̃ ad aiam.s. Et Matth.viij. Dic tm̃ verbo z sanabit puer meus:q̃ ad aiam sq̃z z corꝑ:silr:quia neutrũ sine altero sanabat:maxime corꝑ sine aia:qr ꝑncipaliter erat medicꝰ aiar. Et scõo eius vestimẽta Matt.ix. Si tetigero fimbriam vestimẽti eius:salua ero. Erat enim in eꝰ humanitate virtus derivata a deitate: z in vestibus ac verbis:z forte in omniꝫ corꝑibus medijs inf ipm z infirmũ quẽlibz abeo curandũ Et tertio eius amor tam actiue q̃ passiue. Eccl. vj. Amicꝰ fidelis medicamentũ vite z imortalitatis. Et q̃rto eius dolor. Esa.liij. Disciplina pacis nostre sup eũ cuiꝰ liuore sanati sumꝰ. Et q̃nto eiꝰ caro. Mat.viij. Tetigit eũ dicens: Volo:Mũdare. Et sexto eius aspectus. Luce.xxij. Respexit Petrũ z fleuit amare.Quedã tñ hor sanabant meritorie vt suus dolor. q̃dã effective: vt sua caro z vestis.z q̃damvtroq̃ mõ: vt cruor passiõis: vt diffuse in die resurrectionis in digressione ptractabit(Quanta audiuimus facta i capharnaum:facz hic in patria tua) Et q̃bus pt̃z q̃ non inuitauerunt eum sui compatriote:sed inuitare volebãt:ipe ꝙ assũpsit verba q̃ illi dicere volebant z ea ꝓtulit ore suo. Etiam sciendũ est: q̃ vt q̃dã dicũt cõcives eiꝰ nõ voluerũt ista dicere illa die qñ ꝓphetiã legit:tũc em̃ libenf audiuerunt illũ:sed alia die Hã saluator frequẽter ibat vt euangeliste dicunt capharnaũ: z redibat in nazareth: sed in capharnauꝫ faciebat miranda z non in nazareth:ꝓter qꝺ quadam die ceperunt despicere eum z dicere:Nonne hic est filiꝰ ioseph zc. Quidam tñ alij dicunt q̃ eadẽ die factũ est: et qꝺ ꝙ:Oẽs testimoniũ illi dabãt.i.laudabant eum. intelligendũ est:q̃ omnes.i.maior ps. Qꝺ ꝙ sequit: z dicebãt: nõne zc. intelligendũ est q̃ q̃daz inuidi sic dicebãt Qualitercunq̃ aūt fuerit: dicit tñ ecclesia phariseos id dixisse qꝺ dicere cogitabant Dicit g̃(dixerũt).i. dicere voluerunt:sed chr̃s eos ꝓoccupauit:dicẽdo id qꝺ illi dicere volebant(pharisei)inuidi (ad iesum: Quãta) miracla (audiuimus facta) p te(i capharnaũ) q̃ erat ciuitas ꝓncipalis galilee(fac et hic in patria tua) vbi es nutritꝰ. Et hoc est idẽ qꝺ dicere/medice cura teipsum.i.si faceres vera miracula vt dicit: libentiꝰ ea deberes facere inf tuos q̃ inf extraneos:sicut z medicus magis de se et suis q̃ de alijs curat. Et sic fm aliq̃s detrahebant eius miraculis, fm alios tñ ꝺ dicebant volentes vt honorꝫaret patriam suam: z vt ipi q̃z possent videre q̃ audiuerant p famã. In hac parte ẽ morale documentũ q̃ deus dat gratias suas varie: fm varias animor ꝓparationes. Est em̃ tanq̃ sol qui tantũ illuminat quantũ aperis fenestram. Etsi dicas: Non possuz me disponere nisi ille dederit. Dico q̃ verum est:sed ipe semꝑ est paratus te adiuuare: z nulli deficit:sed nolumꝰ ꝙsentire eiꝰ motioni Apoc.iij. Ego sto ad ostium.s. corꝺis:z pulso. Et lz ꝺe posset sivellet tuam voluntatem mutare:tamen vult q̃ libere ei assentias:quia hoc requirit natura tue voluntatis.sicut vult ignem calefacere:qr hoc requirit sua natura. Ideo ait Augꝰ. Qui fecit te sine te:non saluabit te sine te. Hec ille. Et itelligitur q̃ non saluabit te sine te consentiente: q̃uis saluet te sine te saluante.

Quantũ ad scõm tangit excusatio quã fecit saluator: z intendit dicere q̃ non idoneo non facit miracula: quia non possit:aut qr ꝓtenat patriã: sz qr ipi erãt indispositi. Dicit g̃(Amen aūt:amẽ). i. vere(dico vobis:q̃a nemo ꝓphã acceptꝰ ẽ in ptia sua.) Cyrillꝰ: q.d. Multis mlra ꝓdigia inter vos a me fieri penes q̃s sum nutritus: sz non latet me qꝺ cõis q̃ cũctis accidit passio. Cõtenũtur em̃ qꝺamõ sp etiã optima q̃q̃: qñ nõ

raro ꝓtingũt alicui sed suppetunt ad velle
z sic etiaz ꝓtingit in hoib⁹. Familiaris eĩ
q̃ semp p̃sto est debita reuerentia ꝑuatur
a notis. Hec ille. Probat aũt saluato⁹ sen
tentiã suã duplici exẽplo scripture: cũ sub
ditur (In veritate dico vobis) Iste mod⁹
loquendi est iuramentũ: si intẽtio loq̃ntz
sit ipam ꝑmã ꝓitatẽ inuocare: vt sit sẽsus:
In veritate. i. in deo vel p̃ deũ seu p̃m de
um dico vobis. Pot etiam nõ esse iuramẽ
tũ si nõ ꝑma veritas que de⁹ est/sz ipa ve
ritas in cõi accipit: vt sit sensus: vere dico
vob. Et vtroq̃ mõ hic pot accipi: sz tamẽ
credo q̃ saluato⁹ non iurauerit: qz nõ erat
necesse: cum ea que dicebat constarent ex
scripturis (Multe vidue erant in isrl). i. in
pplo in quo helias erat nutritus z natus:
(in diebꝫ helie). i. in q̃bꝫ helias hic cũ hoi
bus ꝗuersabat. Chrys. Helias terrestris
angel⁹/celestis hõ: q̃ nec tectum nec men
sam nec amictũ habebat vt mlti: clauẽ ce
loꝝ gerit in lingua. Hec ille. Vñ sequit:
(Oñ clausum est celũ) ad oziõẽ Helie. iij.
Reg. xvij. (z facta est fames in oĩ terra)
Basi. Vt eĩ aspexit helias ex saturitate
nõ modicũ genera oꝓprobriũ: per famẽ il
lis ieiuniũ attulit quo culpã eoꝝ q̃ in im
mensum crescebat/cohibuit. Lozui aũt fa
cti sũt iusto sibi ministri: q̃ ꝓsueuerũt alio
rũ pabula vsurpare. Hec ille (Et ad nullã
eaꝝ) viduaꝝ q̃ erat de pplo suo (missus est
helias) qñ fuit compulsus exire desertuz.
z hoc q̃tũ ex scriptura habek: sm quã loq̃
tur saluato⁹. Sicut eĩ habek vbi supza cũ
helias lateret in q̃dam torrente a facie re
gis isrl: ibi pascebatur a coruis z bibebat
aquã torrentz: sz eo exiccato dñs misit euz
ad q̃ndã viduã gentilẽ deuotio⁹em viduis
israeliticis. Ideo subdit (Nisi) p̃ sed (in sa
reptã sidonioꝝ). i. ad q̃ndã ciuitatẽ vt ter
rã gentiliũ (ad mulierẽ viduã) Hoc etiam
vt dicit Chrys. factũ fuit nõ solũ ꝓpter vi
due bui⁹ fidẽ z deuotionẽ: sed etiã diuina
misericordia: vt. s. Helias dũ longa spacia
terraꝝ trãsiret: videret mũdi calamitatẽ:
z pluuiã a dño postularet (Et mlti lepro
si erant in isrl sub heliseo ꝓpha). i. in diebꝫ he
lisei (z nemo eoꝝ mundat⁹ est) ab heliseo:
(nisi naamã syrus) q̃ scz non erat de popu
lo helisei. Et i oibꝫ his vult saluato⁹ iter
re q̃ ipe nõ faciebat ipis miracula: qz non
habebãt ad eũ debitã reuerẽtiã z deuotio
nẽ z fidẽ: imo ei iuidebãt. Vñ dicit Mar
ci. vj. Et nõ poterat ibi ꝓturem villã face
re. Non poterat inquã p̃m congruentiaz:
cũ quis potuisset absolute In hac pte est
morale documentũ/q̃ntũ malũ sit inuidia
Amb. Hoc aũt exẽplo declarat q̃ frustra
opem misericordie celestis expectes: si ali
ene fructibꝫ ꝓtutis inuideas. Aspernato⁹
eĩ de⁹ inuidoꝝ est: z ab his q̃ diuina be
neficia p̃sequunt in alijs/ miracula sue po
testatis auertit. Dñice q̃pe carnis act⁹ di
uinitatis exẽplũ est: z inuisibilia ei⁹ nobis
p̃ ea que sunt visibilia demõstrant. Videꝫ
te igiẽ q̃d mali inuidia afferat. Indigna p
pter iuidiã patria iudicat: in q̃ ciuis opek
q̃ digna fuit in qua dei filiꝰ nasceret. Hec
ille Et nota q̃ cũ duplex sit nativitas. s. in
vtero: que ẽ ꝓceptio: z ex vtero. Amb. lo
quit de ꝑma. Est z scõm documẽtũ Nã
ex hystoria helie que habek. iij. Regũ. xvij
vbi patet q̃ dũ erat in deserto de⁹ vespere
z mane p̃ coruos mittebat ei panẽ et car
nes z bibebat aquã torrentz instruimur q̃
fugiẽtes mũdanos strepit⁹ z vacantes so
litudini diuie ꝓtemplatiõis pascunt a do
pane deitatis: z carnib⁹ humanitatz: sz tñ
bibũt aquã torrentz: qz sue cõsolatiões sũt
admixta in via doloꝝib⁹: z pascunt manet
vespe: nõ in meridie: i quo est ꝑfect⁹ calor
qz eoꝝ ꝓsolatões sunt imꝑfecte. Et aliq̃n
ad tãtã miseriã deueniũt q̃ idigẽt buccel
la panis: quia eis ꝓsolatiões diuie subtra
hunt aliq̃n: vt nõ supbiãt: z vt eas diligẽ
tius inq̃rant: z cauti⁹ custodiãt. Est z ter
tiũ: qz ex hystoria vidue instruimur elemo
synas facere: qz p̃ paruis magna recipiũt
etiã tempoꝝ: dicit si expedit: quia exq̃ vidua
cepit beliã pascere: nõ defecit nec diminu
ta est hydria farine: nec olei lechit⁹. Est z
quartũ: qz ex hystoria naaman instruimur:
q̃ si lauemur septies in christi sanguie ab
oĩ lepra mũdabimur. Lauamur aũt se
pties: si vote meditemur: quõ septies sã
guinẽ fudit: ꝓmo in circũcisiõe cõtra luxu
riã: secũdo in sudore contra gulã: tertio in
coronatione ꝫ supbiã: quarto in lanceatio
ne ꝫ irã: q̃. s. est accensio sanguis circa cor:
quinto in flagellatiõe ꝓtra inuidiã. inuidi

em̃ sunt sicut canes mordentes. Si igit timet leo qñ flagellatur canis: multo magis debent isti canes timere quando videt leonem. i. chr̃m flagellatũ. Sexto in manuũ pforatione ꝫ auariciaz. et septimo in pedũ crucifixione ꝫ acidiam.

Quantũ ad tertiũ tangit indignatio ciuiũ de nazareth: cum dr: (Et repleti sunt oēs in synagoga ira hec audientes.) Et h̃ fm Grec. vel quia prauã intentione eorũ redarguerat: qr de inuidia eos notauerat que inter pares regnare solet. vl quia i eo qđ dixerat illã pphetiã in se cõpletã: arbitrati sunt q̃ seipm pphetis cõpararet. Vl fm alios qr chr̃s deuotionẽ gentilitũ putã naaman z vidue sareptane pferebat deuotioni iudeorũ: qui tñ ipos gentiles abominabantur vt canes. Prouerb. xv. Non amat pestilẽs eũ qui se corripit. Fuerũt etiam irati fm Gorrã pter mysteriũ qđ i dictis exẽplis innuebat: q. s. bñficium pdicationis esset trãsferẽdũ ad gẽtes. Vñ Act. xiij. hac ꝺ cã volebant iudei occidere paulũ: qr dixit dictũ fuisse sibi: ad natiões longe mittã te. Et surrexerũt z eiecerũt illuz extra ciuitatẽ tãq̃ dignũ morte. Ambro. Cũ dñs p pphetas bñficia diffunderet: illi iniurias irrogabãt. Hec ille (Et duxerũt illũsq̃ ad supciliũ montis: sup q̃ ciuitas illorũ erat edificata: vt pcipitarẽt eũ.) In h̃ maxime apparet q̃ bestialis z feralis sit ille pplus: quia certum ẽ q̃ tota regio domiñ magnificabat: z ipi hoc nouerũt: z audierãt eũ libenter saltem maior pars eorũ: et nullã dixit eis contumeliã: nec reprehendit eos de aliq̃ vicio aptε: nec aliquã habuerũt ire causaz: nisi q̃ eos notauit sibi eẽ minꝰ deuotos q̃ alii forẽt ex irreuerẽtia z inuidia que regnare solet in pariũ: z in tantũ exarserũt furorẽ: vt a furore pplꝰ vellẽt pcipitare quẽ nouerãt pie conuersatũ cum eis. Beꝺ. Peiores sunt iudei discipuli diabolo mgro. Ille pbo ait: mitte te deorsum: isti facto mittere conant. Hec ille. (Jesus ãt trãsiẽs) virtute sue diuinitatiz (p mediũ illorũ) visibiliter: vt videt aliq̃bꝰ, nã dicit Beda q̃ stetit latere postq̃ elapsus ẽ de manibꝰ eorũ. Dicit aũt scrũs Tho. sup Joan. viij. ca q̃ cum vellẽt chr̃m iudei lapidare/ abscondit se. i. se inuisibilẽ reddidit: z exiuit ꝺ tẽplo. Et subiũgit: Silẽ fecit Luce. iiij. qñ voluerũt eũ pcipitare. Qui tñ tenet q̃ visibiliter trãsiuit p istos: dicat ad scm̃ Tho. q̃ intendit hoc factũ fuisse silẽ illi q̃tũ ad recedere ab inimicis: nõ q̃tũ ad modũ recedẽdi. Cũ ãt vt Beꝺ. ait z testat Magr hist. dñs de manibꝰ eorũ elapsus descẽderet de mõte z sub rupe vellet latere i eo loco q̃ nunc dicit salt9 dñi: subito ad tactum dñice vestis sarcũ illud subterfugit: z istare solutũ qñdã sinũ seu receptaculũ effecit: in q̃ dñicũ corꝑ recipeb. In q̃ loco oia lineamẽta z ruge vestis z ruge calciamẽtorum ei9 (vt dicit idẽ Magr hist.) apparent adhuc: z sic etiã mõ restant: q̃ viderũt vt dicit Nico. de ly. In hac pte ẽ documentũ q̃ nõ debem9 vindictaz facere de his q̃ nobis mala aut appetunt aut iferre conantur exemplo chr̃i: q̃ declinauit inimicos cũ illos potuisset occidere. Amb. Valebat iudeos adhuc sanare q̃ pdere: vt ineffica ci furoris eritu desineret velle qđ implere non possent. Hec ille.

Feria. iij post dñicã. iij. q̃dragesime. Textus euãg. Matt. xviij.

Si peccauerit in te frater tuus: vade et corripe eũ inter te z ipm solũ. Si te audierit lucratus eris fratrẽ tuũ. Si aũt te nõ audierit: adhibe tecũz adhuc vnũ vel duos: vt in ore duo rũ vel trium testiũ stet omne verbũ. Q9 si nõ audierit eos: dic ecclesie. Si aũt ecclĩam non audierit: sit tibi sicut ethnic9 et publicanus. Amẽ dico vobis: q̃cunq̃ alligaueritis sup terrã: erunt ligata z in celis. Et q̃cunq̃ solueritis sup terrã: erũt soluta et in celo. Iterũ dico vobis: qr si duo ex vobis consenserint sup terrã de omni re quãcunq̃ petierint fiet illis a patre meo q̃ in celis ẽ. Vbi em̃ sunt duo vel tres congregati i nomie meo: ibi sum in

medio eorũ. Tũc accedẽs petr⁹ ad eũ dixit: Dñe quotiẽs peccabit in me frater meꝰ: et dimittã ei: Vsq; septies: Dicit illi ihesus: Non dico tibi vsq; septies sꝫ vsq; septuagiessepties.

Si peccauerit in te frater tuus ⁊c. Matth. xviij. In ꝑsenti euangelio tangunt tria puncta: que sunt/ Fraternalis admonitio: celestiaꝫ iurisdicio: ⁊ paternalis miseratio.

Quantũ ad ꝓmũ tãgit admonitio seu correctio fraterna q̃tũ ad suũz ordinẽ ꝑm quẽ fienda est. Pro quo notandum est q̃ qñ chr̃s dixerat ista ꝟba/ ꝓcesserat sermo eius de oue ꝑdita. ⁊ in fine concluserat dicens: Sic nõ est voluntas añ ꝓzem. vr̃m q̃ in celis est: vt pereat vnus de pusillis istꝫ Et stati subiũgit: (Si aũt peccauerit ⁊c.) q̃si volẽs nos exhortari: imo ⁊ nobis ꝑcipere vt patebit: q̃ de salute fratris simus sꝫ soliciti. Ista aũt ꝟba fuerũt dicta oĩb⁹ aplis audiẽtib⁹: vt inuit text⁹. nec ibi erãt turbe: vt videt: ideo eccl̃ia ꝑ introductiõe euãgelij: dicit Respiciens ihesus in discipulos suos. Ista eĩ nõ sunt verba euangelij sed vt dictũ est sic dicit eccl̃ia vt introducat euangeliũ. Et vere ita fuit: q: chr̃s ad aplos loq̃bat (dixit simoni petro) ista etiã nõ sunt ꝟba euangelij. nec ab eo habeb̃ q̃ loq̃reb̃ soli Petro: sed eccl̃ia sic dicit ꝓpter duo. Primo: q: dicit chr̃us (vade corripe) singulariter loquẽs singulis aplis. Vnõ q: inter eos petr⁹ ꝓmus erat: ⁊ ꝑtꝰ ꝓmus ad quẽ spectat zelus ō ꝓximi salute: iõ eccl̃ia dicit eũ simoni petro locutũ. Secundo: q: in fine euangelij dr̃ q̃ petr⁹ singulariter interrogauerit chr̃m i ꝑsona oĩm ex q̃ satis est rõnabile q̃ etiã ei añ i ꝑsona oĩm loq̃reb̃. Sequunt deinde verba chr̃i. Pro quib⁹ sciendum ẽ ex doctrina sãcti Tho. ij. q. xxxij. ar. iij. di. xix. ar. q. ō ꝟba. q. iij. q̃ duplex est correctio. Vna q̃ est ad peccantis punitionẽ ꝓpter ꝓseruatiõnẽ iustic̃ie: ⁊ ista nõ semꝑ ordinaꝫ ad correctionẽ delinq̃ntꝫ: cũ aliq̃n sibi infligatur pena mortꝫ: sꝫ ad ꝓseruationẽ iustic̃ie ⁊ terrorẽ alioꝝ. ⁊ ꝑtinet solũ ad ꝓlatos: ⁊ est actꝰ iustic̃ie ⁊ nõ charitatꝫ elicitiue: vel interdũ impatiue. Alia ẽ q̃ ordinaꝫ ad bonum ⁊ emendationẽ peccantꝫ: ⁊ est actus charitatꝫ ⁊ ꝑtinet ad oẽs. Et de ista ꝓncipaliter est ꝫmo chr̃i in ꝓnti euãgelio. Dicit q̃: (Si peccauerit) scꝫ in ꝑteritũ. Dic̃ ei s. Tho. sup Matt. q̃ in ꝑtis q̃ iminẽt in futuꝝ nõ est necesse fuare ordinẽ quẽ habem⁹ in ꝓnti euãgelio Sed ꝫ q:. ij. ij. ar. q̃ qñ ꝑtm̃ hꝫ inferre in futuꝝ aliq̃ dãnũ ꝓximo corꝑale/ vt ꝑdition: vel spũale/ vt cũ q̃s vult aliũ trahere ad ꝑtm̃: licꝫ stati denũciare ꝑlato: nisi firmit̃ sperek correctio. Et. q. de ꝟita. q. iij. dicit nisi ꝑiculũ sit i mora. Ergo etiã in futuris oꝑtet q̃ fuek iste ordo secrete monitiõis: qñ cessat ꝑiculum more: vl̃ qñ est firma spes correctõis. Ad ij dico q̃ in ista materia de correctiõe fraterna sctus Tho. hꝫ vnã regulã: ꝑm quaꝫ mensurat oia q̃ ōr: ⁊ tradit eã de ꝟita. vbi s. argu. ij. ⁊ est hec: Proximus nr̃ hꝫ duo q̃ ꝓseruare tenemur quantũ possum⁹: conscias. s. ⁊ famã: sꝫ ꝓncipaliter tenemur ad ꝓsciam. q̃tienscunq; q̃ possum⁹ vtrũq; cõseruare/ debem⁹ hoc facere. Si ꝟo oꝑtet altez ꝑiclitari: ꝓtemnẽda est fama ꝓ salute ꝓscie. Dico q̃ q̃ ꝑtm̃ futuꝝ dupl̃r possum⁹ publicare Vno mõ ita vt nll̃a sequatur infamia de ꝑterito: vrputa: si ego scio aliq̃ ꝑiculũ iminere fratri meo: q̃ iust⁹ et innocẽs est: q̃ fortꝫ ipe nõ credit ꝑiculuꝫ: ego sine ꝑcõ statim dicere possum ꝑlato ꝑtm̃ q̃ futuꝝ video ⁊ oĩe aliud. Sic ei saluab̃ ꝓsciẽtia: ⁊ nullũ damnũ inferk fame Nõ eĩ infamia est aliq̃ ẽsse in ꝑiculo cũ hoc nõ sit ꝑtm̃. Alio modo ita q̃ publicãdo futuꝝ: ego infero infamiam de ꝑterito Primo mõ loquit̃ sup Matth. scõdo mõ in aliꝫ locis (In te). i. tibi soli iniuriã aut damnũ faciẽdo: ⁊ te solo sciente. Ista ei duo req̃runk ad h̃ vt sit in te: ⁊ deficiẽte altero eoꝝ nõ est in te Sicut eĩ dicit s. Thom. in locis ꝑallegatis/ qñ ꝑtm̃ est publicum non ẽ solũ in te: vel aliꝫ ẽ illatuꝝ nocumẽtũ/ non ẽ solũ in te. iõ publicũ põt statim denũciari sine secreta monitione: ⁊ sil̃ occultũ nocẽs/ nisi sperek correctio rõne ꝓdicta. Et nota q̃ i ꝑtõ publico ledit̃ cõscia peccãtꝫ: ⁊ q̃tũ i se ẽ/ ledit etiã ꝓscien-

tiam astantiū:qui inde possunt occasionē sumere:ideo tūc est fienda denūcia/tio:vt succurrat vtriq; ꝓscientie. Si ꝙs tamen speraret emēdare peccantē ꝛ satisfacere scandalo:eque bñ ꝓ oīa vt ꝓlatus:deberet vt credo etiā ꝓseruare famā peccantis apud ꝓlatū ꝛ alios ꝙ nesciūt/ꝓpter regulā ꝓdictā. Si tamē ꝓlatus exigeret de hoc veritatē/teneꝝ eā ꝓfiteri:qz aliter de/rogaret iuri eius:cum sit iudex pubꝫco;. (frater tuus).i.omnis quē tenemur diligere:etiā si sit ꝓlatus:ꝑm sctm̄ Tho. vbi supra. Tamē cū reuerētia est corrigēdus:vt idem dicit. qz ista correctio est charitatis effectus.(vade corripe eum.) Loquiꝫ dñs imperatiue:qz hoc est ꝑceptū. Est em̄ fraterna correctio sub ꝑcepto:vt docet sctūs Tho.ii.ii. vbi supra: qz sicut tenemur diligere ꝓximū:ita ꝛ querere bonum eius /ꝑm ꝙ ꝓgruit. Sciendū tamen ꝙ vt idem ꝛ Aug⁹ dicit/ qñ debemus aliq̄d determi/nate ꝓsone: puta decē aureos Petro :tenemur illā querere. qñ ꝫo debemus q̄dez sed nō Petro vel Joāni:vputa si elemosynā pauperi debeo: nō tenemur querere: sed q̄ nobis occurrit ille est cui debemus. Licz ergo teneamur corrigere delinquentes:nō tenemur tñ illos inq̄rere. Omittere ꝙz illā quādo corrigēdus occurrit/non semp est mortale. Nā vt dicit sctūs Tho. vbi supra tāgiꝫ omittiꝫ vno mō vt alio tēpore oportunius fiat. Scō ex quadā negligētia ꝛ tepiditate vel alio respectu quē tamen nō ꝓferimus charitati: qz sicz licet ista retardēt a fraterna correctiōe :tamen nō totaliter retrabūt:qz si firmiter speramus emendationē /efficeremus correctionē. Tertio omittiꝫ ꝓpter timorē mundanū aut cupiditatē: que ꝓferunt charitatiꝫ ita ꝙ si speraret emēdatio :nihilominꝰ ꝓpter ista omitteret correctio. Primo modo est bonū:scō veniale:tertio mortale. Tempus q̄ in q̄ obligamur sub pena ꝑcti mortalis corrigere: ꝑm sctm̄ Tho. est cuz occurrit corripiēdus cū cōmoditate corripiēdi ꝛ spe emendatiōis :ꝛ deest supior ꝙ corrigat:vel si adest/negligēs est.(inter te ꝛ ipm̄ solū).i.secrete.ꝛ de hoc est ꝑceptū si cut ꝛ de corrigēdo ꝑm sctm̄ Tho. Vñ q̄ti enscūq; publicas ꝑtm̄ qō est i te sine ista monitiōe secreta/facies cōtra ꝑceptū chri sti. Sed ꝓtra. Nā ꝑm hoc ꝙ ex loquacitate reuelaret occultū ꝑtm̄/peccaret mortaliter:cōtra doctrinā sctī Tho.ii.ii.q. lxxiij Ad hoc dico ꝙ reuelās ꝑtm̄ occultū dupliciter pōt mortaliter peccare. Uno modo ex puersa intentiōe:puta ad infamandū vel q̄litercūq; nocēdo ꝓximo :ꝛ sic mortaliter peccat etiā ꝙ dicit aliq̄d ꝓlato ꝑmissa oīm̄ secreta monitiōe. Alio mō nō ex intentiōe:sed ex ipo facto. quia.s.infert notabile dānū ꝓximo iuste:lz leui vel bono fine moueat:ꝛsic mortaliꝫ peccat ꝙ reuelat aliq̄d notabile ꝓlato vt ꝓlatꝰ est.s.ꝙ habz vlterius ꝓcedere ad iudiciū ꝓtra subditū Et sic dicit sctūs Tho. ordinē correctōis esse i ꝑcepto. Peccat etiā mortaliꝫ isto mō ꝑm sctm̄ Tho.ii.ii.q.lxxiij.ꝗcūq; ꝓlato vt est ꝑuata ꝑsona vl̄ cuicūq; alij dicit aliq̄d qō notabile dānū infert honestati ꝛ fame ꝓximi: vtputa si diceret eū esse lenonē vel sodomitā ꝛ hmōi:etiāsi nō malo fine:vl̄ si incaute faciat:siē ꝛ ꝙ incaute occideret virū. Debuit ei ꝛ potuit aduertere. Quiꝫo diceret ꝓlato vt ē ꝑuata ꝑsona aliq̄d mortale occultū/nō multū dehonestās ex loq̄citate vel leuiter:non peccat mortaliꝫ. Si ergo ꝓlatꝰ ꝑcipiat alicui vt reuelet crimē fratris q̄ in te est/cōtra ꝑdictum ordinē: ptm̄ eēt ei obedire:saltē extra iudiciū:qđ dico:qz sctūs Tho. iij.di.xix.q.ij.arti.iij. q.j.ad q̄ntū videt dicere ꝙ in iudicio vbi accusator hoc exigeret:ꝓlatus posset ꝑcipere:ꝛ teneret,appellare vl̄ obedire: si ꝑcipiens seruat ordinē iuris. Sed hoc dictū sancti Tho. ego intelligo qñ nō solū ꝓlatus ꝑcipit ꝑm ordinē iuris ex ꝑte sui :sed etiā ex ꝑte accusantiꝫ ꝓcedēti iuridice. Si ei calūniaꝫ imponēdo crimia falsa :nō ꝓcedit iuridice:vt pz.ii.ii.q.lxviij. Falsa iquā etiā ꝼz opinionē suā lz ꝓbabita sit. Vñ si oīno occultuz sit ptm̄ meū vel ꝓximi ita ꝙ nec adest testiꝫ nec infamia :ego nō teneor dicere:vez etiā ꝙicꝰ ꝑ testes:lz vez a casu dicētes. Vñ ꝛ ipe docet i.v.q̄dli.q. viij ar.ij.ꝙ mulier accusata de adulterio peni tus occulto:in iudicio vez dicere nō debz Sed q̄d si ꝓsona q̄ peccauit sit occulta/ ꝛ factū publicū. Videꝝ ei ꝙ tūc subditꝰ teneret obedire ꝓlato ꝓcipienti sup dicēda

ꝓitate. Primo q̄ ꝑtm̄ est publicū. Scōo q̄ oꝑtet satisfacere ꝓscie eoꝝ q̄ scādalizan tur q̄ō ſp subditꝰ facere nō pōt. Tertio q̄ eo casu ꝓlatus ꝑt ꝑcipere. ergo subditus tenek obedire. Ad hoc dico q̄ legit sctūm Tho. q̄ñq̄ in q̄dā generali capło cū esset baccalaurꝰ senūsse q̄ tenek subditus obe dire: sed oēs mgri fuerūt ↄtra eū. Scōm ꝙo ea q̄ s. Tho. scripsit dicendū est vt vi dek q̄ nō tenek ꝑm regulā supra assignatā Nā salua fama ꝑtōris eo casu ꝑt satisfie ri ꝓscientie eiꝰ ꝑ admonitionē secretā: ↄ eti am ꝓscientie eoꝝ q̄ scādalizank ꝑ modū q̄ dicek. Nō g̃ tunc est primꝰ infamandus.

Ad ꝑmū ꝙ hoc dico q̄ stultitia est dicere q̄ ꝑtm̄ sit publicū. ↄ velle hr̃e eius notici am ꝑ ꝑceptū. Dr̃ em̄ ꝑtm̄ publicū: vt ptz ꝑ Pe. de pal'. iiij. di. xix. q. iiij. qñ est publi cū q̄s fecerit ꝑtm̄. nō aūt si est publicꝰ ef fectus ꝑtōris vel ꝑti. Ꝑtm̄ em̄ nō est id q̄ō in tali casu videk: puta cadauer: sed est actio occidentis hoiem q̄ nō videk. Ad scōm dico q̄ eo casu ꝓlatus debet ꝑcipere sup dicēda veritate: ↄ ꝓcedere ad inq̄siti onē ꝑtōris: sed suū ꝑceptū intelligendus est saluo charitatis ordine: ex tali aūt in quisitiōe debēt edificari scandalizati cum res sit iam punita q̄ntū est in volūtate iu dicis: etsi vlterius scādalizank/ est scanda lū pharisęoꝝ ↄ nō pusilloꝝ. Ad tertiū di co q̄ eo casu aliq̄s indeterminate. i. hic vl' ille/ est infamis ex ipa euidentia facti. Et ideo ꝓlatꝰ indeterminate pōt ꝑcipere: non aūt specialr: nec sit spēaliter aliq̄s de h̄ in famis aut semicōuictꝰ Tenek aūt subditꝰ obedire q̄ñcūq̄ ꝓlatꝰ spēaliter ei ꝑcipe ꝑt: ꝑm aliq̄s: ꝛz etiā hoc sit falsum: vt alī ne gāt vniuersalr. Tenek etiā q̄ñ pōt indeterminate ꝑcipe si subditꝰ sit infamis ó h̄ ꝛz nō apud ꝓlatū: vel semiconuictꝰ: quia. s. vnꝰ est testis. Si aūt cessent oia ista: puta q̄ est oino occultꝰ: puta q̄ aliq̄s solꝰ scit ꝑtm̄ suū vel alterīꝰ: ↄ nullatenꝰ ꝑtōr est infamis ea infamia q̄ requirit ad posse ꝓ cedere ↄtra aliquē nō tenek. Et tñ ꝓlatus licite ꝑcipit: sed ꝑceptuꝫ intelligit q̄ntū se pōt extēdere eius auctoritas. Sicut etiā licite ꝑcipit q̄ñ accusatoꝝ ꝓcedit malicioſe ↄtra aliquē falsa crimina imponendo: aut imponēdo vera q̄ nescit esse vera: nisi fo te ꝑ leues ꝓiecturas: ↄ tñ nō est ei obedi dū nisi adsit vnus testis vel infamia: vt di ctū est. (Si te audierit: lucrat⁹ es frēm tu um.) Et q̄ patꝫ ꝑm Chrys. q̄ discordia est malū nō solū offendentis/ sed offensi: et q̄ amicicia est cōe bonū. Nō ei dicit q̄ ille lu cratus sit se: sed tu frēm tuū. (Si aūt te nō audierit: adhibe tecum vnum vel duos.)

Est aūt aduertendū q̄ ꝑm sctūm Tho. testes in fraterna correctiōe debēt induci añ publicā denūciatōez: ↄ post secretā mo nitionē tādiu factā q̄diu sperak emēdatio ꝓbabilis: vt ab extremo ad extremū ꝑ me diū eatur. Inducunk āt testes ꝑm Hiero. ad oñendū q̄ malū sit id de q̄ frater ar guik: ↄ ꝓsequenter facilius corrigak. Vel ꝑm Augu. ad ꝓuincendū de actu si iterek. Vel ꝑm Chrys. vt sint testes q̄ corrigēs fecerit debitū suū. Si tamē crederek q̄ ex testiū inductōe peccatoꝝ ꝓficeret in peius nō essent inducendi: ꝑm sctūm Tho. Sed cōtra ista videk esse dictū Augustini in re gula dicētis: Si admonitus. s. secrete/ ne glexerit corrigi. prius ꝓposito debet ostē di ne ↄ. Ad hoc dicit sctūs Tho. q̄ debz ostendi ꝓposito siue ꝓlato: vt est quedam singularis ꝑsona: de qua ꝑsumik q̄ melꝰ poterit ꝓdesse q̄ alius testis. Vñ subiun git: Ne. i. si forte possit secretꝰ correctꝰ nō innotescere ceteris. Nō aūt intēdit q̄ de beat dici ei ꝑ publicā denunciationem vt iudex est (Vt in ore duoꝝ vel triū testiū ster omne verbū). s. ad cōuincendū q̄ō ma lū sit id q̄ō facit: vel q̄ aliq̄ō malus fecit: vel q̄ tu debitū fecisti. (Q̄ si nō audierit eos: dic ecclie). i. his qui ecclie ꝓsident: ꝑm Chrys. Vel ꝑm glo. ecclie. i. vniuersitati fideliū: vt magis erubescat. (Si aūt eccle siam nō audierit: sit tibi sicut ethnicus) id est gentilis vel infidelis. (ↄ publicanus) id est publica vectigalia exigens q̄ō genus hoim solet esse vicioſum. Hiero. Publica niuocank q̄ seculi sectank lucra ↄ exigunt vectigalia per negociatiōes ↄ fraudes ac furta atꝫ periuria. Vñ sensus est ꝑm glo. q̄ excōmunicek ↄ euitek ab oib. Vel ꝑm Aug. iā nō cōputek in numero fratꝝ: ↄ idē est. In hac ꝓte est documētū litterale: q̄ō Aug. tāgit dicēs li. ó ꝓbis do. Admonet nos deꝰ nr̃ nō negligere iuicē ꝑtā nostra

nō ꝙrendo qō reprehēdas: sed vidēdo qō corrigas. Debem⁹ em̄ amādo corripe nō noceāt auctoritate: sz studio corrigēdi. Si neglexeris peior eo fact⁹ es. Ille iniuriam feat: t iniuriā faciēdo graui seip̄m vulnere pcussit: tu vuln⁹ fratrz ꝓtemnis. Peior es tacēdo q̄ ille cōuiciādo. Hec ille.

Quantū ad scōm tangit iurisdicio data apl̄is t successorib⁹ ei⁹: t hoc nec̄s leue puter se esse excōicatū. Hiero. Quia dixit si eccl̄iam nō audierit/sit tibi sicut ethnic⁹ t publican⁹: t poterat cōremptoris fratrz hec cē responsio vel tacita cogitatio: si me despicis t ego te despicio: si me ꝓtemnis t mea sn̄ia condemnaberis. ptāterea tribuit apl̄is vt sciant q̄ a talib⁹ condēnanf: humanā sn̄iam diuina sententia corroborari Hec ille. Ūñ ōr (Amen). i vere vel fideliter (dico vobis: q̄cunq; ligaueritz sup terrā). s. condēnando (erunt ligata t in celis) quia sic ligati vt exponit Chrys. eterno al ligank supplicio (t quecunq; solueritis super terrā/ erunt soluta t in celo) Est aūt notandū sicut dicit sanct⁹ Tho. in. iij. di. xviij. q̄ sacerdos est minister t instrumentū dī: nō ligat t soluit: sicut t deus. Deus aūt circa penā operak: t eā remittēdo t eā infligendo, circa culpā ꝓo solum eā remittendo. Ideo sacerdos virtute dei t instrumentaliter vel ministerialr absoluit a pena quā remittit: t ligat ad eam quā imꝓponit. Silr t absoluit a culpa: sed non ligat: nisi ostēdēdo ligatū. Et ideo nō potest sacerdos p̄ libero arbitrio ligare t soluere: sz solū inq̄tū operak cōformiter deo: quia sine principali mouēte nihil pōt instrumentum. Sciendū est etiā q̄ h̄ data est oib⁹ apl̄is simul ptās ligādi t soluēdi: sz Mat thei. xvj. data est soli petro cū dictū ē: Et tibi dabo claues regni celorū: ad oñdēdū fm scm̄ Thom̄. q̄ in eccl̄ia auctoritas oim ab vno dependet. Non solum aūt chr̄is ōr ee ratā excōicationem eccl̄ie: sed t oēz petitionem ꝓsentientiū in vnitate eccl̄ie fm Glo. Ideo dicit (Iterꝝ dico vobis: quia si duo ex vobis ꝓsenserint). i. simul senserint per vnionē voluntatū (sibi inuicē) remittēdo iniurias: t recipiēdo penitentē: t abiiciendo supbū fm Glo. (de omni re quācūq; petierint) p̄ se: t pseuerank t pie t ad salutē vt ōt sanctus Tho. in. xiij. di. xv. q. iij. ij. q. xij. iij. Ꝛ gen. ca. xcvj. (fiet ill' a pre meo qui in celis est) Vel fm Hiero. in his verbis vult oñdere p̄miū t fructū ꝓcordie: ad quā supra fuerat hortatus. (Ubi em̄ sunt duo vel tres ꝓgregati in nomie meo). i. se amādo ppt̄ me fm Chrys. (ibi sum in medio eoꝝ) ideo nō est miꝝ si exaudiam eos Et in h̄ est doctrīnētū: de quo Hila. Ipse em̄ q̄ pax atq; charitas est/sede atq; habitatione in bonis atq; pacificis volūtatib⁹ collocauit. Hec ille.

Quantū ad tertiū tāgit paternalis miseratio chr̄i: qui vult q̄ nobis dimittāt pctā multotiēs. Quia em̄ dixerat dñs/ vt ait Hiero. remittēdas esse iniurias: t pmiū etiā ꝓcordie demōstrauerat (Tūc accedēs ad eū petr⁹) puocat⁹ ad interrogādū (dixit: Dñe q̄ties peccabit i me frater me⁹. t dimittā ei:) Et cū interrogatōe/ vt ait Hiero. pfert sn̄iam dicēs (Usq; septies:) putās se aliquid magnū dicere: vt ait Chrys. (Dicit ei ihesus: Non dico tibi vsq; septies: sz vsq; septuagiessepties). i. toties q̄ties fm Aug. Chrys. t Hiero. q̄ ponitur numerus determinat⁹ p̄ indetermināto. Sed q̄re magis ponit hic numer⁹ determinat⁹ q̄ alib⁹: Ad hoc dico fm Aug. de ꝓbis dñi (q̄vult q̄ septuagiessepties sit idē q̄ septuagintaseptem vicib⁹) q̄ h̄ est: q̄ iste nūer⁹ significat oia pcta. Hā p decē significak lex: que decē cōtinet pcepta: pvndecim ꝓo pctm̄: qō est transgressio legz: p septē ꝓo totū: quia septē diebꝫ om̄e tēpus volvit. Septies aūt vndecim. i. oia peccata sunt septuagiessepties. Scōm Hieron. ꝓo qui vult q̄ septuagiessepties sit idem qō q̄dringentz nonaginta vicib⁹: q̄. s. ducit vnū aduerbiū in aliud: hoc ī ō est: vt significet q̄ toties in die remittēdū ē pctm̄ fratri q̄ties peccare nō pt. In hac pte ē documentū lr̄ale: de quo ait Aug. li. ō verbis dñi. Si septuagiesocties peccauerit/ ignosce: etsi centies t oino quotiens peccauerit/ignosce. Si em̄ chr̄is milia pctoꝝ inuenit: t tū omnia donauit: noli subducere misēdiam. Ait em̄ apl̄s: Donantes vobismetipis siquis aduersus aliquē habet q̄relam: sicut deus in chr̄isto donauit vob. Hec ille.

Feria.iiij.post dñicā.iij.q̄dra ge. Text⁹ euangelij Mat.ca.xv.

Accesserunt ad Jesum
a ab hierosolymis scri/ be ⁊ pharisei dicētes. quare discipli tui trās/ grediuntur traditiones senio/ rum: Non enim lauant man⁹ su as cū panē manducāt. Ipse au tem respondēs ait illis: Quare ⁊ vos transgredimini mādatū dei ꝓpter traditionē vestrā: naz de⁹ dixit: Honora patrē tuuz et matrē. et qui maledixerit patri vel matri morte moriat: vos au tē dicitis. Quicunqz dixerit pa trivel matri: munus quodcūqz est ex me tibi ꝓderit. et non ho/ norificabit patrē suum aut ma trē suā. Et irrituz fecistis man/ datū dei ꝓpter traditionē vz̄am hypocrite: bene ꝓphetauit ō vo bis esaias dicēs. Popul⁹ hic la bijs me honorat: coz autez cozū longe est a me. Sine causa aūt colūt me: docentes doctrinas ⁊ mādata hoīm. Et conuocatz ad se turbis dixit eis: Audite et in/ telligite: Nō qđ intrat in os co/ inq̄nat hoīem: sed qđ ꝓcedit ex coꝛde hoc coinq̄nat hoīez. Tūc accedētes discipuli ei⁹ dixerūt ei: Scis q⁹ pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt: At ille rñdens ait: Oīs plantatio quā non plantauit pater meus cele stis eradicabitur. Sinite illos. Ceci sunt ⁊ duces cecorū. Cec⁹ aūt si ceco ducatuz ꝑstet: ambo in foueā cadūt. Rñdens āt pe/ trus dixit ei. Edissere nobis pa rabolā istā. At ille dixit: Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis: Nō intelligitis: q⁹ oē qđ in os itrat in ventrem vadit: ⁊ in secessum emittit: Que autez ꝓcedunt de oze de coꝛde exeunt: ⁊ ea coinq̄/ nāt hoīem. De coꝛde em exeunt cogitationes male: homicidia: adulteria: fornicationes: furta: falsa testimonia: blasphemie. Hec sunt q̄ coinq̄nant hominē. Nō lotis aūt manib⁹ māducare non coinq̄nat hoīem

Accesserūt ad iesuz
a ab hierosolymis ⁊c. Mat.xv Mar. vij. In p̄senti euange/ lio tangunt tria puncta: q̄ sūt Phariseoꝝ confutatio / ꝓpꝝ confirma/ tio: ⁊ discipuloꝝ informatio.

Quantū ad ꝑmū sciēdū ē q⁹ a tpe moy si de volūtate dei ꝓstituti sunt septuagin/ta senes etate ⁊ moꝛib⁹ maturi ⁊ sciētia p̄diti sup quos erat moyses: ⁊ sic erāt septuagi/ tavn⁹. Et ex illo tpe statutū est q⁹ tot eēnt ad regimē ꝑpli oꝛdinati: qui ⁊ dicebant/ iudices oꝛdinarij: ⁊ p̄ impositionē manuum instituebant: ⁊ residebant in hierl'm: et ad eos fiebat recursus in q̄stiōib⁹ difficilib⁹: ⁊ eoꝝ determinatio habebat ꝓꝛo lege firma quā trāsgredi nō licebat: vt habet Deut. xxvij. Isti etiā statuebāt aliq̄ tāq̄ nēcaria ⁊ q̄dā sub monitiōe tāq̄ decētia ⁊ honesta De talib⁹ aūt erat statutū qō h̄ tangit: q⁹ ſ. accedētes ad mensā ꝑus lauarēt man⁹ Ezechiēs scribe ⁊ pharisei hoc mādatū trā/ hebāt ad falsitatē: q⁹. ſ. p̄ talē lotionē adq̄/ rerēt aliq̄ mūdicia ſpūalis. Et mouebant ad hoc: quia in lege p̄ coꝛpales ablutiōes alique immūdicie dicebant aboleri. Et q⁹ discipuli ch̄ri illa q̄ non erant nēcaria: sed magis ſm istoꝝ intellectum ſuꝑstitiosa ñ obseruabant: ch̄m in suis discipul' argue bant tanq̄ ꝓtemptoꝛē doctrine senioꝝ: vt sic redderēt eū ꝑpl'o odiosum. Omnia hec testat Nico. de ly. Forte tamē q⁹ illi senio/ res q̄ fecerunt hoc statutum nō fuerūt illi iudices oꝛdinarij: q̄ vident fuisse magne au ctoꝛitatis: sed fuerūt talmudiste: vt videt/ velle Paul⁹ burgeñ. hebreus: q̄ finxerunt multa vana ⁊ inutilia ⁊ irratiōabilia: q⁹ vt

ait Beō.scripturas nō sane intelligebāt. Verbi causa: Cū dicit Esa.j. Lauamini/ mūdi estote.hoc accipiebāt de lotiōe cor/ porali. Et ide vt ait venit ista supstitionū diuersitas. Ista etiā lotio manuū forte nō fuit lotio q̄ coīter est in vsu hoim:sed q̄dā lotio p̄m specialē ritū: vt innuit Marc.vij vbi dr: Phariſei z oēs iudei nisi crebro la uent manꝰ:nō manducāt tenētes traditi ones seniorꝫ:z a foro.ſ. venientes/nisi bapti zent.i.lauent: nō comedūt. Existimabāt em̄ se fieri imūdos ex quersatiōe cū alijs. Phariſei g̃ z scribe tenētes hoc statutuz tangz̄ lege: voluerunt ꝓfundere cbm̄ sup cor:z ad hoc ab hierosolymis in terrā ge/ nesareth venerūt. Et lz Marcus videat innuere q̄ simplicit venerunt:tn̄ nō est sic: sed malicioſe venerūt: z p̄m doctores p̄ci/ pue Chry.z Remi. eoꝝ malicia aggraua tur ex multis:cū dr:(Tunc)siue vt ait ec/ clesia(in illo tpe)q̄n.ſ.cbs mirāda multa fecerat: q̄b querti debuissent p̄m Chryſ. (accesserūt ad Jesum)malo animo:vt pu gnarēt cū eo p̄m Raba. z ad reprehenden/ dū eū:p̄m Remi.(ab hierosolymis)q̄ erat metropolis z ciuitas sctā. z q̄r p̄m Re/ mig.debebāt isti alijs esse meliores. z p̄m Chryſ.erāt peiores:qz maiorē supbiā pos sidētes:(scribe).i.legis doctores:p̄m Re/ migiū.(z phariſei).i.seniores ꝑplī:p̄m eū/ dē:vel p̄m ꝓpriatē z senes z viri religiosi ac magne auctoritatis in ꝑplo. Seniores āt ꝑplī possunt dici z generaliter senes/ z spe cialiter iudices ordinarij(Dicētes:Qua re discipuli tui trāsgrediunt traditōes).i. ordinationes:(seniorꝫ).i. sacerdotum:p̄m Chryſ. q̄ multa noua inducebāt vt essent terribiliores:dū z ipi viderēt legisla tores sic z moyses. Vel seniorꝫ.i.iudicū ordina riorꝫ:q̄ forte oēs aut maior ps erāt sacer/ dotes.(Nō em̄ lauāt manꝰ suas cū panem manducāt.) O magna q̄relā z dignā: vt p̄mates regalis ciuitatz fatigent. Et hoc p̄m Chryſ.z Beō.itelligit de lotiōe ma/ nuū q̄ est in vsu cōi: quā omittebant apli p̄m Chryſ.ꝓpter duo. Primo:qz attenden/ tes necessarys ō supfluis pacz curabāt: iō lauabāt manꝰ vel nō lauabāt:p̄m q̄ ꝓtin/ gebat illis.Scō:qz vt dr Mar.vj. tātū erāt occupati circa p̄dicatiōē et rūsiones

dandas:qō nō habebāt spatiū manducā/ di.Scōm Remi.aūt p̄nt p̄dicta intelligi nō de lotiōe cōi manuū:sed de supstitiosa quā adinuenerāt seniores:z h̄ intellige q̄ litercūqz sumant seniores qz lotio ista aut erat supstitiosa in se:aut p̄m itellectū z vsū phariseoꝝ. Cbs āt nō dixit lotionē ma/ nuū esse malā:negz excusauit apl'oz q̄si be ne facerēt:sz p̄m Chry. statim reprehendit phariseos: oñdēs qm̄ eū q̄ magna peccat p paruis pctis aliorꝫ sollicitū ee nō oportet Ulū sequi.:(Spe āt mīdes ait illis: Qua re z vos trāsgredimini mādatū dei:).ſ. de honore parētū. Nec attēdit cbs ad execu/ sandū apl'os: p̄m Chryſ.sz ad obiurgādū phariseos :vt oñdat eos frīuola dixisse: et q̄ ꝓpt̄ hoies h̄ facerēt(ꝓpter traditionē ve stra.)q̄si di.p̄m Hiero. Cū vos ꝓpt̄ tradi tionē hoim p̄cepta dei negligatz: q̄re disci pulos meos arguēdos creditis/ q̄ seniorꝫ iussa pensāt :vt dei p̄cepta custodiāt. Hec ille. Declarat aūt quō trāsgrederēt p̄ceptū dei dicēs:(Nā deꝰ dixit).& p̄cepit: (honora patrē tuū z matrē:)non solū q̄ ad reuerētiā:p̄m scm̄ Tho.sz q̄ ad vite neces saria. Hiero. Honor in scripturis nō tātū i salutatōib̄ z officijs deferēdis: q̄ntū i ele mosynis z oblatōe seruat. Hec ille.(Et q̄ maledixerit p̄ri vel mri/morte moriat.)in q̄ p̄m Chryſ. mlto magz oñdit morte di/ gnos istos q̄ nō ꝓbo sz ope dehonorabāt pentes:z alios hoc ip̄m docebāt. Ad itel lectū aūt seq̄ntiū qz valde sūt obscura nūc in nr̄o idiomate:credo aūt in hebraico fu isse clara tūc.q̄ talis loq̄ndi modꝰ erat in vsu.sciēdū est p̄mo q̄ vbi in latino habet munꝰ:in hebreo habet corbaz: qō signifi/ cat nō tm̄ munꝰ:sz munꝰ votiuū:p̄m Da. histo.i. rem quā q̄s deo vouit vel ꝓcrau/ uit. Dicere g̃: munꝰ q̄dcūqz est ex me/ti/ bi,pderit:est dicere/id qō ego ꝓcrauiui vouī deo,pderit tibi.z hoc dicebāt filij pa triz matri ex doctrina phariſaica ad eū fi nem q̄ dicēt. Est sciēdū scdo q̄ phari/ sei auari sue studētes cupiditati: sic testat Hiero.z Dgr̄ histo. dicebāt q̄ filius q̄li bet poterat vouere deo ea q̄ erant suo pa tri vel matri necessaria:qz deꝰ est p̄ncipa/ lis et verus pater. et q̄ postēz sic fuissent aliqua deuota deo parētes non poterant

eis vti i suis necessitatib⁹: vñ vt sacrilegij crimen euitarent/ egestate ꝓficiebant.

Est etiã scẽdũ tertio q filij q sic voue/bãt deo significabãt parẽtib⁹ se vouisse: z tũc erãt ſm phariseo⁹ doctrinã absoluti ab obligatiõe q̃ tenebant parẽtũ necessitatib⁹ subuenire. Significabãt aũt ħ multꝫ modisꝫ vn⁹ erat dicẽdꝫ: (mun⁹ q̃dcũqꝫ est ex me/ ꝓbi ꝓderit:) siue hoc qõ ego vouì deo tibi ꝓderit: Dicebant q̃ phariſei q sic licite ꝓterãt filij dicere z tũc erãt absoluti: vt dictũ est. Hoc q̃ obscure significãt ꝓba sequẽtia: que ſm scm̃ Tho. pñ hñe duplicẽ ꝓstructionẽ. s. ꝓfectã: z defectiuã in qua oportet supplere. Perfecta est talis. (Vos autẽ) o hypocrite phariſei (dicitis) dicẽdo falsitatẽ: (q̃cũqꝫ). i. q̃libet fili⁹ (dixerit). i. sine pctõ cũ bona ꝓsũa poterit dicere: (patri vel mr̃i:) hoc dictũ. s. (munus). i. votiuũ seu deo deuotũ (q̃dcũqꝫ est ex me) id est p me supple õo ꝓsecratũ (tibi ꝓderit. Alia est defectiua talis: (Vos aũt dicitꝫ: q̃cũqꝫ dixerit pr̃i vel matri mun⁹ tẽ.) supple satisfecit p̃cepto dei: z est absolut⁹: vt supra. Est aũt sciendũ q qñ filij dicebãt patri: id qõ ego vouì õo ꝓderit tibi: illõ filioꝝ dictum poterat tres sensus hñe. Primus est ſm Glo. legẽdo interrogatiue seu admiratiue: q̃si diceret fili⁹? Jd qõ ego cõsecraui deo tibi ꝓderit? id est: tu audebis ꝓuertere i nẽcitates tuas? Et ꝓñr patres credebãt se sacrilegũ reos ex doctria pharisaica: si talia in suos vsus conuertissent. Scõs est ſm Hiero. etiã legẽdo interrogatiue: q̃i diceret fili⁹? Mun⁹ q̃ qõ õo offerre debeo/ in tuos ne vsus ꝓsumã? q̃si d. nõ Tert⁹ est ſm Aug. de q̃st. euãg. legendo plane: q̃si dicat fili⁹. (Mun⁹ q̃dcũqꝫ ẽ ex me). i. qõ tu o pr̃ ꝓpter me offerre ꝓsueuisti deo (tibi ꝓderit). i. tiã habeto illõ p te z nõ vltra offeras p me: q tiã sum in tali etate vt ego p me offerre possim. Cũ aũt filius sic dixiſſꝫ ſm phariseo⁹ doctrinã: erat absolut⁹ vt supra (Et nõ honorificabit) filius ꝓpr̃ vias suas tiões. (patrẽ suũ) ꝓuidẽdo ei de nẽcarijs i egestate. (z irritũ fecistꝫ mãdatũ dei) de honore parentũ: (ꝓpr̃ tradiciõnẽ vestrã). i. a vobis factã z ad vr̃am quariciã ordinatã. Deinde saluator oñdit p scripturã q malicia istoꝝ ꝓtra eũ: z eoꝝ falsa doctrina erat ꝓphetata dicẽs. (Hypocrite). i. simulatores: q̃ sub specie cultus diuini coaceruatis diuitias (bene). i. vere: (de vobis ꝓphetauit Esaias:) ex persona mea loq̃ns ſm Raba. vt ex ꝑsona dei ſm Remig. (Populus hic). s. iudeoꝝ: ſm Remig. qõ itelligẽdũ est potissime q̃ ad phariseos. (labijs). i. ꝓbis: (me) chm̃: (honorat:) qñ volũt decipe ſm Raba. dicentes Dñe scim⁹ q: verax es. Vel (me) deũ: ſm Remig. q: vnius dei cultũ se habere gloriant. (cor aũt eoꝝ longe est a me) quia ſm Remig. vĩis miraculis que diuinitatem chr̃i asserebãt: nec diuitatẽ agnoscere nec chm̃ suscipe voluerũt. Vel ſm mentẽ Raba. cor eoꝝ longe est a me: q chr̃istus morti tradere libentissime voluissent (Sine causa aũt colũt me). i. sine fructu z merito: ſm Raba. Et q̃re: Quia sunt (docentes doctrias z mãdata hoim). i. sentoꝝ p̃ termissis z irritatꝫ mãdatis dei. In hac ꝑte est morale documentũ ꝓtra q̃sdã latcos: q: sunt hoies pessimi pleni oĩmi vicio z tamẽ quedã minima obseruãt q̃ nõ sunt necessaria: vt nõ comedere carnes in quarta feria: vel ouа vel lacticinia in die veneris: z si qs religiosus cauẽs mortale petm̃ de hmõi nõ curauerit: scandalizant tangꝫ phariſei q chm̃ volebãt occidere: z reputabãt ap̃los irreligiosos/ q: man⁹ nõ lauabant. Vñ ait Greg. j. q. j. Multi secularium hoim cũ plus sacerdotũ vitã q̃ suam discutiũt: magnũ ꝓtempt⁹ diuinoꝝ sacramentoꝝ crimẽ icurrũt. Magna em̃ trabe vulneratos oculos habẽtes eãq negligẽtes: festucã tenuẽ in alioꝝ oculis inspiciũt quã dũ incaute euellere festinãt: in erroꝛꝫ foueã dilabunt. Hec ille.

Quanqñ ad scm̃ tangit ꝓpꝛoꝝ vel turbaꝝ ꝓfirmatio: Licet em̃ chr̃o crederẽt: q: tamen phariſei erãt magne fame/ ingerebãt eoꝝ mẽtib⁹ aliquã titubationẽ. Dicitur ergo: (Et cõuocatis ad se turbis) q̃ forte passim seoꝛsuꝫ deħ musitabãt: hesitãtes an bñ vel male facerẽt discipuli chr̃isti (Dixit eis: Audite) corꝑis aure: (z intelligite) mente. Dicit aũt hoc vt firmius imp̃rimat dicta sua. (Non quod intrat in os) corꝑis (coinq̃nat hoiem.) Bñs mar. ca. v. dicit cõicat. Et sicut dicit Hiero. p̃

Fer.iiii.post do.iii.in quadra.

prie scꝛa sic ꝙsueuit loqui. Judei ei cō munes cibos vocant q̄b⁹ oēs vtunt exce/ ptis ipis: vt est caro suilla ꝛ lep⁹ ꝛ ostreū ꝛ istiusmōi aialia q̄ vngulā nō findūt: nec ruminat: nec sūt squamosa in piscib⁹. Jdē tñ est sensus: qz ꝑm iudeos cibi cōes coin/ q̄nabāt māducārē (Sz qđ ꝓcedit ex ore) cordis ꝑm magꝝm histo. nā ꝛ vomit⁹ pce dit de ore corpis. Uñ ꝛ q̄dam libꝛi habēt qđ ꝓcedit de corde (hoc coinq̄nat hoiem.)

Sed ꝟtra arguit ꝓmo Aug. ꝟtra Fau stū. Si cib⁹ null⁹ inq̄nat hoiem q̄re de⁹ ꝓ hibuit i lege veteri mꝝros cibos: puta car/ nem suillā ꝛ hmōi. Scō arguit Hiero. Si inq̄t qđ intrat in os nō coinq̄nat ho/ minē: q̄re nō vescimur idolotiꝫ. i. his que idolis fuerit imolata? Ad hec ꝺr ꝗz Aug. ꝛ Hiero. q̄ chꝛs loquit de cibis in se ꝛ in sua natura ꝙsideratis. Sic em̄ oīs creatꝝ dei bona. ſ. Tim. iiij. Ad ꝓmū g̃ ꝺr Aug. ꝛ sctūs Tho. q̄ aliq̄ erāt i veteri lege aia/ lia imūda: nō in se sed rōe sui ꝓcati: vt por cus q̄ luxuriā significabat: sicut agn⁹ in/ nocentiā. Adueniēte aūt ꝟitate in lege no ua debebāt cessare ille obꝛuatiōes signoꝝ. Jō dixit chꝛs q̄ nō coinq̄nāt. Sz cōtra qz q̄n chꝛs sic dixit adhuc durabāt ille ob seruatiōes: q̄ vsq̄ ad chꝛi passionē duraue rūt ꝑm sctōs. Ad hoc dico q̄ lz durarēt tñ cū hoc stat q̄ null⁹ cib⁹ de se coinq̄net ho/ minē: sed coinq̄nat solū rōe significati: vl ex eo q̄ ꝟtra obediētiaz dei māducat. Ad scōm ꝺr magꝝ histo. ꝛ Hiero. ꝛ Remi. q̄ nō est phibitū vesci idolo imolatꝫ ꝑm se: ꝗz solū rōne scādali: q̄n hō ex hoc daret ꝓ/ mo infirmo scandalū: vl rōne ꝙscie erro/ nee q̄ hoc crederet pctm̄. Ex istꝫ aūt ꝟbis chꝛi valde fuerūt pharisei scādalizati: ꝛ cō seq̄nter etiā forte apli aliq̄liter, vt turba su pra vacillabāt: sed chꝛs eos ꝙsolidauit in fide: ꝛ forte cū aplis simꝝ ꝛ turbā. Dicit g̃ Tunc accedēres discipli ei⁹ dixerūt ei: Scis qz pharisei audito h̄ ꝟbo) ꝗz q̄ dñs oēs eoꝝ obseruatiōes subuertebat ꝗz Hie ro. vl ꝑm mgꝝm histo. q̄ dicebat q̄ cib⁹ nō coinq̄nat hoiem: qđ videbāt ꝟtra legē di/ xisse (scādalizati sunt) Sed tñ nihil sūt au si ꝟtradicere ꝑm Chꝛyſ. qz vehemēter il/ los ꝙuicerat nō redarguēdo solū: sed ꝛ do/ lū eoꝝ ꝓpalando. Hec ille. Est aūt scien

dū ꝗz Hiero. q̄ scādalū significat offendi/ culum: ruinā vel impactionē pedū: ꝛ scan/ dalizare est dare occasionē ruine. Scāda/ lizari ꝟo est accipe occasionē ruine. Et in/ quit Hiero. q̄ scandalū ꝺr ipa impactio ꝛ res ad quā impingiꝫ: puta scamnū aut la/ pis. Et ita est ꝑm sctm̄ Tho. ij. ij. q. xliij.

Est g̃ duplex scandalū ꝑm san. Thom. sup Matth. ꝛ g̃. ij. vbi sup. ſ. actiū ꝛ pas/ siuū. Actiuū est dictū aut factū minus re ctū ꝑbens occasionē ruine. Nō ꝺr cogita/ tū: qz oꝛtz q̄ ꝙstet. Hec ꝺr malū: ad min⁹ rectū: qz sufficit si habet speciē vel apparē/ tiā mali. Passiuuz ꝟo est ruina ex tali di/ cto vel facto. Aliquādo g̃ vt dicit est acti uum sine passiuo: aliquādo ecōuerso pas/ siuū sine actiuo: vt in ꝓposito: qz chꝛs do/ cebat veritatē: ꝛ illi ex inuidia ꝛ malicia sumebāt occasionē ruine: ꝛ ꝙcitabāt sedi/ tionē in pꝛo q̄ntum in se erat (At ille re/ spondēs ait: Oīs plātatio). i. falsa doctri/ na ꝛ supstitiosa obꝛuatio: ꝑm Hilariuz ꝛ Remigiū (quā nō plātauit pater me⁹ ce/ lestis eradicabiꝫ) Hec ꝑm manicheos de lege dicta sunt: vt ꝺr Chꝛyſ. sed nō aduer tunt quō supius dñs ꝓ lege pugnauerit: dicēs. Quare vos trālgredimini manda/ tū dei scz in lege ꝓpter traditionē vestram (Sinite illos) Quasi diceret. Si scādali/ zank nō curetis. Plura de ista materia ha benk. ij. vbi ꝑ. ꝛ. iiij. di. xxxviij. Tñ q̄ntū ad ꝑsens ptinet Sciendū est ꝑm ſ. Tho. q̄ cū scandalo actiuo nihil est faciēdū: p/ pter scandalū aūt passiuū alioꝝ non sunt omittenda spiritualia: ꝛ ea q̄ sunt de neces sitate saluti⁊ puta elemosyne tpe necessi/ tatis: qz quilibz tenet pl⁹ se q̄ alīū diligē/ re. Si ꝟo nō fuit de necessitate saluꝫ: vt puta aliqua oratio vel exhoꝛtatio ad bo/ nū: distinguendū est. qz aut ex hoc alīq̄ scā dalizank ex infirmitate vel ignorantia: ꝛ tunc ista sunt differēda vel occultāda do/ nec reddita rōne auferak ab eis scandalū. Oꝛ si reddita rōe ꝓseuerāt in scādalo: tā ex malicia scādalizank. Cū aūt ꝗs ex ma/ licia scandalizak nō est curandū. i. nō sunt spūalia bona dimittēda ꝓpter hoc. Si āt scandalizabank pharisei de doctrina dñi. ſ. ex malicia vt eam impedirēt. Tempoꝛa/ lia autē que de necessitate saluꝫ sunt ꝙser/

uanda: vt depoſita ⁊ cõmiſſa ꝑlatis ⁊ re/ ctoꝛib⁹ nõ ſunt ꝓpter ſcandalũ relinq̃nda rõne ſuꝑdicta. Alia ꝙo ſunt dimittẽda ꝓ/ pter ſcandalũ puſilloꝝ .i. q̃ ex infirmitate ſcandalizant: nõ aũt ꝓpter ſcandalũ pharı̃ ſeoꝝ: qui ex malicia ſcandalizant: qz ꝫ nõ expedit bono cõi neq; ipſis raptoꝛib⁹. Hec ex ſcr̃o Tho. vbi ſ. (Hec ſunt) carẽtes. ſ. vero intellectu legis ſm Rabanũ. (et du/ ces ceco⁹ alios in errorẽ mittẽtes ⁊ ad ꝓ/ cipitiũ ducẽtes (Hec⁹ aũt ſi ceco ducatuz ꝓſtet: ambo in foueã cadũt.) Et hic eſt do cumentũ ꝙtra q̃rẽtes ſacerdotes i gr̃ates: ne cogãt eos reſtituere q̃ ꝓ occultas frau/ des adq̃ſiuerũt. Aug⁹. Qui vult ꝙfiteri vt inueniat gr̃am: q̃rat ſacerdotẽ ſcientez ſoluere ⁊ ligare.

Quantũ ad tertiũ ſciẽdũ eſt: q̃ qz chr̃s mltoties parabolice loq̃bat apl̃i exiſtima uerũt eũ parabolice locutũ qñ dixit: qõ in trat in os nõ coinq̃nat hoiem. vñ Petr⁹ ꝓ ſe ⁊ ꝓ oĩb⁹ q̃ſiuit intellectũ ꝓbole. Dicit ꝯ (Rñdẽns aũt Petr⁹). i. interrogãs dixit (Ediſſere nobis parabolã iſtã) Sedqz in ꝑſona oĩm loq̃bat: cũ oĩbus eſt rep̃hẽſus a chr̃o dicẽte (Adhuc ⁊ vos) ſicut ſez pharı̃/ ſei (eſtis ſine intellectu) Increpat aũt euz dñs inq̃t Hiero. eo q̃ parabolice dictum ꝑtaret qõd ꝑſpicue ẽ locut⁹. Et q̃ aiaduer/ tim⁹ vicioſum eſſe auditoꝛẽ: q̃ aut obſcu/ ra manifeſte: aut manifeſte dicta obſcure velit intelligere. Hec ille. Vel increpatur ſm Ehrẏſ. qz nõ erat ex incertitudine qõd q̃ſierat: ſedqz ⁊ ipe ⁊ alĩ apl̃i cũ phariſeis erãt ſcãdalizati: ⁊ a ꝓncipio q̃ ꝓ phariſeis interrogare volebãt ſed retracti fuerũt: qz dixit: ois plãtatio ⁊c. Petrus tñ qz vbiq; feruẽs eſt nõ ita ſilet vt ceteri (Nõ intelli/ gitis qz oĩe qõd in os intrat in ventrẽ va/ dit: ⁊ in ſeceſſum emittitur) Hic aũt vt di cit Hiero. obĵciũt quidã dñm ignaꝝ fuiſ/ ſe naturalis ꝓhie: qz nõ totũ alimentũ in ſeceſſum emittit. Quidã aũt vt mgr̃ hiſt. ad hoc dicũt: q̃ nihil de alimento ꝙuertit in veritatem humane nature: ſed id qõd ab Adã tractũ eſt auget ⁊ id ſoluz reſurget. Sicut autẽ aurifices argẽto in igne appo nũt plumbũ ne ꝙſumat argentũ vel aurũ ita dicũt aſſumi cibos vt calor naturalis ꝙſumat eos: ⁊ relinq̃t id qõd ab Adã tra/ ctum eſt. Sed hoc ſtare nõ põt: qz hoiem creſcere nihil eſſet aliud q̃ hoiem rarefieri Et ꝓterea homo aiam vegetatiuã habet cõez cũ bꝛutis ⁊ plantis: in q̃bus augmẽ/ tum fit ex alimẽto. Vide de hoc. ꝓma ꝓte q. cxix. ⁊. ij. di. xxx. ⁊. iij. diſ. xlviij. ⁊ qõlib. vij. q. iij. Ideo ad hanc obiectiõez dicitur Primo q̃ oĩe qõd ex cibis aduenit eũcit ꝓ ſeceſſum proceſſu tpis: ita tñ vt ꝓ ſeceſſuz ſm Hieronymuz: intelligamus oẽm mo/ dũ expellendi ſuꝑflua. Nõ eĩm manet ca/ ro hois ſm materiã ſz ſm ſpeciẽ: ſic ignis i quo ſucceſſiue ſubĵciunt ligna manet idẽ numero ſm ſpeciẽ vel formã: nõ ſm ma/ teriã: qz ꝙtinue vna pars abĵcit ⁊ alia ge nerat: ⁊ ita eſt in hoie. Vñ multos ſumit cibos qui quãdoq; ex toto elabunt ab eo. Etſi obĵciat q̃ i morte aliquid repitur in homine ex cibis generatũ nõduz reſolutũ Dicendũ eſt ſm iſtã expoſitõez q̃ ideo eſt quia homo finit. Si eĩm ꝓpetuo duraret: nulla eſſet in eo pars materialis generata que nõ coꝛrũperetur aliquãdo. Scõo di/ citur q̃ accipit ibi totũ ꝓ parte: vt ſit ſen/ ſus: q̃ de omni cibo aliq̃d vadat in ſeceſſũ q̃ntuncũq; ſit purus ⁊ nobilis. vñ nõ di/ cit totũ: ſed omne. Licz eĩm omnis huma/ na caro que nũc eſt in hac eccl̃ia ſit intra veſtes: qz ſez nullus eſt nudus: nõ tamen eſt tota: quia manus ſunt extra. Vñ ly oẽ diſtribuit ſuppoſita: ⁊ ly totuz partes. Et hoc eſt arguere ſic. Si cibus inq̃naret ho minẽ: hoc eſſet maxime q̃ntum ad feces ⁊ ſuꝑfluitates que ſunt in illo. Sed ille non coinq̃nant hominẽ: qz natura ſepat illas ⁊ expellit ꝓ ſeceſſum. ergo multo minus alie partes ciboꝝ inquinãt. Tertio poſſet forte dici q̃ ſaluator nõ loq̃t de oi qõ itrat in os: ſed de omni immũdo. Tale eĩm ex/ pellitur a natura. Et ſimilit quãdo dicit q̃ id qõd exit de oꝛe coinq̃nat hominẽ. hoc intelligit ſi ſit immundũ. Bona eĩm ꝙba nõ coinq̃nant (Que aũt ꝓcedunt ð oꝛe: ð coꝛde) id eſt de mente (exeunt: ⁊ ea coinq̃/ nant animã) ſi ſint mala: quia nõ expellun tur a coꝛde ſicut ſuꝑfluꝰ cibi expelluntur a natura ꝓ ſeceſſũ vt inde coꝛ remaneat pu/ rũ: ſed remanent in eo q̃ntũ ad ſuã radicez q̃ eſt mala volũtas (De coꝛde eĩm exeũt co gitatiões male) ex q̃b⁹ ꝓueniũt mala ꝙba

mala facta. Vñ subdit(homicidia: adulteria: fornicatiões: furta: falsa testimonia blasphemie. Hec sunt q̄ coinq̄nant hoiez) coz̄ deo (Nō lotis aūt manib⁹ māducare nō coinq̄nat hominē) coz̄ deo siue spiritualiter. In hac p̄te est documentū q̄ dyabol⁹ nō est q̄ immittat in nos malas cogitationes, i. malos ꝛsensus: q̄uis possit inflāmare ꝛcupiscentiā ꝛ possit malas representationes ꝛ apparitiões immittere. ꝛ habes. j. ij. q. lxxx. de malo. q. iij. articu. iij. Hiero. Arguēdi sunt ex hac sentētia q̄ cogitatiões a diabolo immitti putāt: ꝛ non ex p̄pria innasci volūtate. Diabolus adiutor esse ꝛ incēdor malaꝝ cogitationū pōt: auctor esse nō pōt. Si āt sp in insidijs positus leuē cogitationū nostraꝝ scintillam suis fomētis inflāmauerit: nō debemus opinari eū q̄z occulta cordis rimari: sed ex corp̄is habitu ꝛ gestib⁹ extimare q̄d versemus intrinsec⁹. Verbi gr̄a Si pulcrā mulierē nos crebro viderit inspicere: itelligit cor ab oculis vulneratū. Hec ille.

Feria q̄nta post dn̄icā tertiaz in q̄dragesima.

Textus euāge. Luc. ca. iiij

Vrgens Jesus de sy/
nagoga itroiuit in do/
mū Simonis. Socr⁹
aūt simonis tenebat magnis febribus. Et rogauerūt illū p ea. Et stans sup illā imperauit febri. et dimisit illā. Et continuo surgēs ministrabat illis. Cū solaūt occidissz omnes q̄ habebāt infirmos varijs langꝛoribꝫ ducebant illos ad eū. At ille singulis manꝰ imponēs curabat eos. Exibant aūt demonia a multz: clamantia et dicētia: quia tu es filius dei. Et increpās nō sinebat ea loqui: quia sciebāt ipsuz esse christū. Facta aūt die: egressus ibat in desertū locū: et turbe requirebant eū. Et venerūt vsq̄z ad ipsum. et detinebāt euz ne discederet ab eis. Quib⁹ ille ait. Quia ꝛ alijs ciuitatib⁹ opoꝛtet me euāgelizare regnū dei: q̄z ideō missus sum. Et erat p̄dicans in synagogis galilee.

Vrgens Jesus de
synagoga ꝛc. Luc. iiij. In p̄senti euāgelio tāgunt tria pūcta: que sūt Specialis liberatio. Vniuersalis curatio: ꝛ Spiritualis ꝛemplatio.

Quantū ad p̄mū tāgit specialis liberatio quā fecit chr̄s circa socrū Simōis i capharnaū cū dr (Surgēs iesus d̄ synagoga: in q̄ mirāda fecerat. s. demoniacū liberādo (introiuit i domū simōis) sm Chr̄y. vt reciper coꝛpalē refectiōz. Lz aūt petr⁹ esset de bethsaida: tñ vt dr mḡr hist. potuit habere domū i capharnaū rōe vxoꝛis sue (Socr⁹ aūt simōis tenebat magnis febribus ꝛ rogauerūt illū p illa. Et stās sup illā impauit febri ꝛ dimisit illā). s. stati. Vñ sequit (et ꝛtinuo surgēs ministrabat illi) ꝛ i h appuit miracl̄z. Lz ei illa infirmitas fuissz forte curabil̄ a natura: nō tñ erat isto mō curabil̄ sm Chr̄y. ꝛ Hiero. vt subito ꝛ fortis surgeret. Jō miracl̄m fuit h̄ q̄ ad faciendi modū: ñ q̄ ad rē factā. Vñ dr glo. q̄ sanitas q̄ dñi cedit ipso tota sil̄ redit. Et si obȝciat: q̄ Mat. viij. dr: q̄ cec⁹ i c⁹ oculi chr̄s expuit p̄mo vidit hoies q̄si arbores ambulātes: ꝛ postea iterꝫ iposit⁹ mānib⁹ cepit clare videre: rñdēt q̄dā q̄ dictū h⁹ gl. est verꝫ solū aliq̄n h̄z nō vlr. Et intēdūt vt mihi videt q̄ tc ē va glo. q̄n ñ apperet miracl̄m nisi sanitas subito rediret: vt i p̄posito d̄ ista febre: sec⁹ i ceci illūinatōe: q̄z siue stati siue ñ stati fiat ē miracl̄osa euidenꝫ: cū natura h̄ nō possit nec subito nec magꝫ tpe p̄ficere. Est āt i hac p̄te documētū in sensu morali. Jsta ei mlier febricitās mor̄ ē aia peccatrix q̄ ñ p̄t moueri ad bene opādū: ꝛ hz palatū ifectū ad gustādū dulcia. i. dina q̄ ei videt amara. Hec debz dn̄i chr̄s ipat febri. i. vocat a petro stati surgeꝫ ꝛ mīstrare chr̄o: alioq̄n ifirmitas faciet p fectū: ꝛ d petro cadet i petrm. Prio q̄z petrus est p̄derosum. Scdo q̄z petr⁹ excecatus

est vt alter Samson qditis capillis.i. gratia ⁊ ꝑtutib⁹ i q̄b⁹ erat sua fortitudo.⁊ cō
seq̄nter ligat⁹ huc illucq; detrahit illudē
dus. Et tertio q; petā sunt cōnexa.q; auaricia trahit ad rapinā. gula ad luxuriā.⁊
sic de alijs. Est etiā in hoc q̄ dicunt aliq̄
rogasse,p ista documentū morale: vt pec/
catores adhibeāt iustos p se rogātes: q;
ipi de ꝯgruo merenť alicui ꝑcōri veniā in
terdū et ip̄i petrāt. Hiero. sup Mat. Dō
saluator⁹ ꝯgat⁹: modo vltro curat egros: oīdens se ꝓtra peccato; quoq; passiones sup ꝑcib⁹ sepe annuere fideliū. et ea
q̄ ipi mime in se intelligūt: vt intelligēda
dare: vt nō intellecta dimittere. Hec ille.
Et videt innuere q̄ ista mlier excessū mētis ac frenesim ab infirmitate pateretur.

Quantū ad secundū tangit vniuersal⁹
curatio infirmo⁹: cū dr. (Cū sol aūt occidisset oēs q̄ habebāt infirmos ꝓuis lāguoribus: ducebāt illos ad eū) Sz q̄re expectauerūt solis occasū: Ad hoc dr Orig.
q̄ hoc ideo fuit: q; verecūdabant in die.
vl' q; timebāt phariseos. vl' q; de die intēti erāt circa alia. vl' q; putabāt q̄ cū esset
sabbatū. sanare infirmos esset illicitū nisi
trāsacta die. Et hanc vltimā rōem assigt
etiā Theo. addens q̄ in h̄ apparet turba
rū deuotio q̄ ab incōmoditate tēporis nō
repellebant. Imo dr btus Mar. q̄ tota ciuitas erat cōgregata ad ostiū. (At ille singulis man⁹ imponēs curabat oēs) Btus
Mar. dicit q̄ curauit multos: nō q̄si velit dicere q̄ aliq̄s nō curauit: sz q; curauit
oēs in ꝑtate. vt dr Lucas: cū tn eēnt mlti. vt dr Marc⁹. Hic notat Contra insaniā iudeo⁹: q; tm nolebāt chr̄m habere
vt deū: debuissent tn eū sustinere vt medicū sanantē oēm infirmitatē. Apparet etiā
negligētia nr̄a: q; illi erāt magis soliti ducere ad tesū suos infirmos in corpe q̄ nos
infirmos nr̄os in mente. imo aliq̄ a chr̄o
prauis ꝓsilijs retrahūt: vtpote suadendo
ne q̄s intret religionē ⁊ hmōi: ꝓtra illō ꝑ
tuer. ij. Noli ꝓhibere benefacere illū q̄ ꝑt
Apparet etiā virt⁹ manuū chr̄i q̄ ex suo
tactu omnē morbū curarent. Pro q̄ nota q̄ man⁹ chr̄i apparz ꝑtuosissima ꝓuisione obstupescere ꝓpheram fecit.
Zachar. xiij. Que sunt plage iste i medio
manuū tuarū? Et tertio q; ille man⁹ ex
suppositōe mortuos suscitabāt. Mat ix.
Filia mea mō defuncta est: sed veni ipone manū tc. Et q̄rto: q; ꝑ eas petrū appēhensum eripuit chr̄s de naufragio. Mat.
xiij. Et q̄nto q; tactu manuū auriculam
abscisam restituit seruo pontificis. Luce
xxij. Et sexto: q; ex suaz manuū crucifixione diabolū ꝓstrauit. Job. xxvj. Obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. s. de cordib⁹ fideliū. Et septimo q;
ex palpatōe vel inspectōe Thomā incredulū credere fecerit. Jo. xx. Nec mirū: q;
erāt organū deitatis (Exibāt aūt demonia a multis) ad imperiū chr̄i: q̄ ex sua p/
sona impabat eis. Vñ et btus Marc⁹ dr
q̄ mirabant dicētes: q; in prāte spiritib⁹
immūdis impat: ⁊ obediūt ei (clamantia
⁊ dicentia: q; tu es filius dei.) Nec tn ista
ꝓfessio fidei a diabolo vt ꝑfidis erat deo
gta: q; nec ꝑpt dei amorē facta: sz aliq̄ malo fine: puta timore maioris pene: vel vt
chr̄m p inanem gl'iaz eleuaret si posz. Sicut aūt dicit Beda: diabol⁹ vidēs chr̄m
ieiunio fatigatū: vex. hominē intellexit. sz
q; tētatio nō ꝓualuit: vtrū dei fili⁹ eēt dubitabat. Nunc aūt p signoz potentiā vl' intellexit vl' pon⁹ suspicat⁹ est esse filiū dei.
Nō g̃ ideo iudeis eū crucifigere ꝑsuasit:
q; chr̄m siue dei filiū nō esse putauit: sz q;
se morte illu⁹ nō ꝓuidit esse damnandum.
De hoc em̄ mysterio dr ap'ls: q̄ nēo ꝓncipū hui⁹ secli cognouit. Si em̄ cognouissent
nunq; dñm gl'ie crucifixissent. Hec ille.
Qui nō audet asserere diabolū cognouisse
chr̄i deitatē: sed magis declinat ad hoc vt
suspicādo diabol⁹ loqret. Ygit ꝓm sanctū
Tho. ꝓbabile est q̄ diabol⁹ ista dicebat per
ꝓiecturas vl' tēptatiue. Verūtamē nō cognit certe q̄ esset dei fili⁹ p naturā vsq; ad
chr̄i passionē. Sciuit aūt eū esse chr̄istū:
vt dicit hic btus Lucas. Dicit aūt Nico.
de lyra sup isto passu Mar. j. q̄ diabolus
nunq; cognouit eū esse filium dei vsq; ad
mortē. ⁊ tamen idem tenet q̄ a principio
pharisei hoc cognouerūt contra sanctum
Tho. est mirabile q̄ isti meli⁹ a principio
cognouerūt illum q; magister eoz ⁊ pater diabol⁹ in tota vita ei⁹. Vide de h̄ do

Fer. v. post do. iii. in quadra.

minica ꝓma in q̄dragesima. Et ꝛ Beda videat dicere q̄ in passione cognouit eu ꝛ esse deū. nō ꝫ nō dr: ꝛ ꝫba ei⁹ fcare videt q̄ erat gplex⁹. Et de facto in passione vi/dens ordinē ei⁹ ꝛ patiam chr̄i ꝛ scōs pa tres exultātes in limbo: voluit eā impedi re: vt mgr̄ hist. testat: q: ꝛ magis declia/bat ad hāc partē q̄ de⁹ esset: vel q: erat p/plexus ꝛ partē securiorē eligere volebat. Stati ꝫo egressa ania illa scta de corpe ꝫ/gineo atq; deifico: cognouit eū diabolus (Et increpās nō sinebat ea loq̄: q: sciebāt eū esse chr̄m) Chrys. Nō em̄ decebat chr̄i mysteriū lingua feda publicari. Hec ille. Vel ſm Theo. q: nolebat accēdere inui/diā iudeoꝝ ex ꝫ q̄ ab oīb⁹ laudarer. Vñ ꝛ ſm Beda etiā ipi apli p̄cipiunt reticere ō illo qñ cū viderūt in trāsfiguratiōe glori/osum: ne diuia maiestate publicata passio differret. Sed ꝓtra rōem Chrys. arguit q: Mar. ix. noluit q̄ phiberet electio de/monū ei q̄ nō erat ex⁹ discipul⁹. Vñ Phi/lip. j. Siue p occasionē siue p veritate an/nūciet chr̄s: i hoc gaudeo ꝛ gaudebo. Ad hoc dicit Gorra: q̄ ista p̄cedūt de eo q̄ er/rat in via: sed nō in doctrina. Sed con tra: q: etiā ista demonia nō errabāt in do/ctrina: sed dicebāt veritatē. Ad hoc dicit ipe q̄ ideo istis phibuit Primo ne verita/tē falsitatē imiscerēt. ꝛ Scōo ne ꝫbis coꝝ/daret auctoritatē si ea loc̄ p̄mitteret. Et Tertio vt instrueret non appetere ab alio laudari Vnō post ista miracla facta recef/sit de loco in q̄ ea fecerat. Hec ex illo q̄ vi/det velle dicere q̄ nō est sil'e de hoie: cui⁹ nō est ꝓpriū velle sp̄ inducere ad falsitatē; etiā cū vez dicit ꝛ ō diabolo qui sic semp intendit. ideo ꝓpecit vn⁹ ne loq̄tur: etiāsi in doctrina nō erret: ꝛ non reliqu⁹. Et sic patz q̄ ꝓpter q̄q; rōnes demonia ista cō/pecit chr̄s. Est aūt in hac pte in sensu morali documentū: q̄ varia sunt peccato/rū genera diuersam exigentia medicinā: si cut sunt diuersi corporales languores. Est em̄ quedā febris quotidiana significans gulam: que q̄tidie hoiem inuadit. Que/ro dr̄ effimera ab effimero pisce: q̄ eodē die nascit et moritur: ꝛ significat subitū ire motum: qui debet finiri ante solis oc/casum. Quedā etiā est erratica. q̄ accidit horis incertis. et significat inuidia. q̄ que recedit quando aliquis vituperatur: sed q̄/tiens audit laudatiōes: totiens innouan/tur accessiones. Quedā etiā dicit tertia/na: qua laborāt ꝓtriti ꝛ ꝓfessi: sed satisfa/cere nō volentes. Quedā etiā dicit conti/nua: qua laborant auari ꝛ maxime vsura/rū q̄ spoliant pauperē ꝓtinue nocte ꝛ die: etiā in dieb⁹ festis: q: semp currit interesse Quedā est etia quartana sig̃ificās sup/biam: q̄ quattuor species hab⁹: vel signi/ficat peccatū ex ꝓsuetudine: vt ꝓma dies sit suggestio. scōa ꝓsensus: tertia opus: q̄r ta ꝓsuetudo Ista difficulter curat. Que/dam etiā est ethica que fundat ꝛ radicat in mēbris ꝛ naturalē humiditatē ꝓsumit et significat tristiciā illā de q̄ dicit. ij. Co/rinth. vij. Seculi tristicia mortē opatur. Aliud etiā est morale documentū: vt nū/q̄ credamus diabolo etiāsi vera loq̄tur: q̄ sp ad decipiendū loquit. Et ad ꝫsignifi/candū chr̄s eū tacere iubebat.

Quantū ad tertiū tangit spūalis ꝓtē/platio: cū dr̄ (Facta aūt die egressus) extra frequentiā ꝑpli (ibat in desertū locū) ad o/randū: sicut dr̄ btūs Marc⁹: ꝛ etiā vt dic̄t Chrys. q: oportebat post miracla facta eū aliq̄ñ absentari: q: maiora putant: vt ait: miracula post absentiā operantis (Et tur be requirebāt eū) Ecce i q̄nta erat venera tione: quia multitudo ex̄bat ad eū in de/sertum: etiam nesciendo vbi esset: sed req̄/rendo (Et venerūt vsq; ad ipm) Cōtra: q: dicit Marc. q̄ apli sunt qui venerūt vsq; ad illū: ꝛ dixerūt: quia omnes querūt te. Ad hoc dicit Grec⁹: q̄ post apl'os etiā po/puli q̄nenerunt ad illū: apl'oꝝ seq̄ndo ve/stigia (et detinebāt eū) q̄ntum in se erat (ne discederet ab eis) ꝛ hoc quia attrahebant dulcedine aspectus ꝛ verboꝝ eius ꝛ mira culoꝝ gloria. Ista aūt vt ait Chrys. neq; scribe neq; pharisei erant. quia illi in mi/raculis eius scandalizabant. (Quib⁹ ille ait: quia ꝛ alijs ciuitatib⁹ oportz me euā/gelizare) id est p̄dicare (regnū dei) .i. euan/gelium siue annūciationē regni dei (quia ideo missus sum) Beatus Marcus dicit quia ad hoc veni: sed vtrūq; vez est. Non enim repugnat aliquē mitti ab alio ꝛ ipm venire cōsentiendo missioni. Imo dico q̄

filiuꝰ dei seipm misit: vt dictū est feria ḋn ca post primā dñicam q̄dragesime (z erat p̄dicans) assidue z feruenter (in synagogꝫ galilee) In hac pte habet p̄dicatoꝛ moza/ le documentū: vt post sermones suos ad deꝛtū z tēplationis secedat: vt hauriat a deo q̄ spargat ꝓximo. Pñs. Dñs dabit ver bum euangelizantib⁹. Multi aūt nunq̄ bona loq̄ūtur nisi in ambone: tota die va cantes nugis aut leuitatib⁹: z ꝓsequenter nō hauriūt ꝓtēplando q̄ docēt: sed legē/ do: z ꝓsequenter docēt insipide: q; illa ver/ ba nō ueniūt a coꝛde sed a codice.

Feria sexta post dñicam ter/ tiam Quadragesime.

Textus euange. Joan. ca. iiij.

In illo tpe. Venit Jesus in ciuita/ tē samarie q̄ dicit Si char: iuxta p̄rediū q̄ dedit Jacob Joseph fi lio suo. Erat aūt ibi fons Jacob Jesus g̃ fatigatus ex itinere se/ debat sic sup fontē. Hoza autez erat quasi sexta: venit mulier ō samaria haurire aquaz. Dicit ei Jesus Da mihi bibere. Discipli ūi eius abierāt in ciuitatē vt ci bos emerēt. Dicit ergo ei muli/ er illa samaritana. Quomō tu iudeus cū sis: bibere a me posꝫ que sum mulier samaritana: nō em̃ coutunt iudei samaritanis: Respondit Jesus z dixit ei. Si scires donū dei z quis est q̄ di/ cit tibi: da mihi bibere: tu forsi/ tan petisses ab eo: z dedisset ti/ bi aquā viuam. Dicit ei mulier: Dñe neq; ī quo haurias habes z puteus altus est: Ūñ ergo ha bes aquā viuā: Munqd tu ma/ ioꝛ es patre nostro Jacob qui de dit nobis puteū hunc: et ipse ex eo bibit z filij eius z pecoza ei⁹: Respōdit Jesus: z dixit ei. Oīs q̄ biberit ex aqua hac sitiet itez Qui aūt biberit ex aqua quam ego dabo ei. nō sitiet in eternū. sed aqua quā ego dabo ei fiet ī eo fons aque saliēt; in vitā eter nā. Dicit ad eū mulier: Dñe: da mihi hanc aquā: vt nō sitiā: neq; veniā huc haurire. Dicit ei Je sus. Vade voca viꝝ tuū: z veni huc. Rñdit mulier z dixit: Non habeo viꝝ. Dicit ei Jesus: Bñ di xisti: qꝛ nō habeo viruꝫ. Quinq; em̃ viros habuisti: z būc quē ha bes nō est tuus vir. Hoc vere di xisti. Dicit ei mulier Dñe video quia ꝓpheta es tu. Patres nr̃i ī mōte hoc adoꝛauerūt: z vos di/ citis qꝛ hierosolymis est locus vbi adoꝛare oꝓꝛtz. Dicit ei Je/ sus. Mulier crede mihi quia ve/ nit hoꝛa quando neq; in monte hoc neq; in hierosolymis ado/ rabitis patrē. Vos adoꝛatz q̄ nescitis. nos adoꝛam⁹ q̄ scim⁹ quia sal⁹ ex iudeis est. Sed ve/ nit hoꝛa z nūc est: q̄n veri adoꝛa toꝛes adoꝛabūt patrē ī spiritu z veritate. Nā et pater tales q̄/ rit qui adoꝛēt eū. Spūs est de⁹: z eos qui adoꝛāt eū in spū; z ve/ ritate oꝓꝛtet adoꝛare. Dicit ei mulier. Scio qꝛ messias venit qui dicit chriſt⁹. Cū g̃ venerit: il le nobis annūciabit oīa. Di/ cit ei Jesus. Ego suꝫ qui loquoꝛ tecū. Et cōtinuo venerūt disci/ puli eius: z mirabant qꝛ cū mu/ liere loquebat. Nemo tamē di/ xit: quid q̄ris: aut q̄d loqueris cū ea. Reliq̄t ergo hydriā suam mulier et abiit in ciuitatē et di/ cit illis hoīb⁹. Venite z vide/ te hominē qui dixit mihi oīa q̄/ cunq; feci. Munqd ipse est chꝛi/

stus: Exierũt ꝺ ciuitate ꝛ veniebãt ad eũ. Interea rogabãt eũ discipuli dicẽtes. Rabbi: manduca. Ille aũt dixit eis. Ego cibũ habeo mãducare: quem vos nescitꝭ. Dicebãt ergo discipuli adinuicem. Nunq̃d aliq̃s attulit ei mãducare. Dicit eis ihesus Meus cib̃ est vt faciã voluntatẽ eius q̃ misit me: vt perficiaꝭ opus eius. Nõne vos dicitis q̃ adhuc quattuoꝛ mẽses sunt et messis venit: Ecce dico vobis Leuate oculos vestros et videte regiones: q̃a albe sunt iaꝭ ad messem. Et q̃ metit mercedem accipit ꝛ ꝯgregat fructũ in vitã eternã: vt ꝛ q̃ seminat sil̃ gaudeat ꝛ q̃ metit. In hoc em̃ est ꝟbuꝫ verũ: qꝛ alꝰ est q̃ seminat ꝛ alꝰ est q̃ metit. Ego misi vos metere: qꝺ vos nõ laboꝛastis. Alij laboꝛauerũt: ꝛ vos in laboꝛes eoꝝ introistis. Ex ciuitate aũt illa multi crediderũt in eũ samaritanoꝝ ꝓpter ꝟbum mulieris testimoniuꝫ ꝓhibentis: qꝛ dixit mihi oĩa q̃cunq; feci. Cũ venissent ergo ad illũ samaritani: rogauerũt eum vt ibi maneret. ꝛ mãsit ibi duos ꝺies. Et multo plures crediderũt ꝓpter sermonẽ eius. Et mulieri dicebant q̃a iã nõ ꝓpter tuã loquelam credimus. Ipsi enim audiuim⁹ ꝛ scim⁹ qꝛ hic ẽ vere saluatoꝛ mũdi.

Enit ihesus in ciui-

℣ tatem samarie ꝛc. Jo. iiij.

In pñti euãgelio tã gũꝫ tria pũcta: q̃ sunt. Chr̃i cognitio Dubij ꝓpositio. et Populi illuminatio. Quantũ ad primũ tãgit quꝺ mulier samaritana chr̃m agnouit esse ꝓphãm cũ dicit. (Venit Jesus) nõ ex ꝑncipali intẽtõe: sed qꝛ volens a iudea declinare ꝓpter pharisoꝝ inuidiã: ꝛ ire in galileã: oportebat eũ vt dicit brũs Joãnes trãsire ꝑ mediã samariã. i. ꝑ mediã regionẽ ciuitatis q̃ olim samaria: tũc aũt sebaste dicebat. Unde et sanct⁹ Tho. ꝺt euãgelistã ꝑus dixisse: oportebat eũ trãsire ꝑ mediã samariã: vt ostẽderet q̃ nõ ex ꝓposito sꝫ ex necessitate illuc fuit: ꝛ ꝓsequẽ nõ videret ĩri⁹ sibijpsi dicẽti Mat. x. In viã gẽtiũ ne abieritꝭ (i ciuitatẽ samarie) i. regiõis sic dicte a samaria ciuitate: (que ꝺr sichar) coꝛrupto vocabulo: vt dicit mgr̃ histo. ꝛ ꝑm linguam samaritanoꝝ. Nam ꝑm linguã hebraicaꝭ dicebat sichem. ꝛ est ꝑm Ebrꝝ. ꝛ sanctũ Tho. locꝰ in quo Symeon et Leui fecerũt vindictam ꝓ Dina soꝛoꝛe sua vi oppssã. vt ꝺr Gen. xxxiij. Hãc ciuitatẽ ꝑꝭ Theo. desertã factã ab ijsdem filijs Jacob: dedit ipe Jacob ioseph extra fratres suos. Et hoc est qꝺ subdit. (Juxta ꝑdiũ qꝺ dedit iacob ioseph filio suo) Nota vt dicit scrũs Tho. q̃ ista ciuitas nõ fuit illꝺ ꝑdium sꝫ fuit iuxta illꝺ ꝑdiũ. i. agꝝ: ꝑm scrm̃ Tho. vel villã ꝑm Ebrꝝ. Et reuera fũt idem ager seu villa. i. ager habitatꝰ et ꝑdiũ aliq̃n: qꝛ tũc villa seu ager sumit ratiõnẽ ꝑdij q̃ ꝑ alijs bonis dat: siue vt vulgo dicit an ꝓtẽ. Pꝛo h̃ nota q̃ Jacob veniẽs ꝺ mesopotamia emit agrũ ab Emmoꝛ ꝓncipe ciuitatis sichem: vt hꝫ Gen. xxxiij sed ꝓt̃ raptũ Dine filie sue fuerũt habitatoꝛes ciuitatis occisi a filijs Jacob. ꝛ sic ciuitas cessit in possessionẽ eiꝰ. Utrũq; ꝑ agrũ. s. et ciuitatẽ dedit Joseph filio suo an seu ꝓt̃ vltra partẽ suã. De ꝑdio hꝫ hic. de ciuitate ꝯo Gen. xlviij. (Erat aũt ibi fons iacob). i. putꝰ ꝑꝭ Aug. Dis enim putꝰ fons est: nõ ecõtrario: nisi sit in ꝑfũdo terre. Sicut aũt testat mgr̃ hist. Quidam dicunt hunc locũ esse in quẽ sol̃i anno radiꝰ solis directe descendit in puteum Sed hoc est impossibile: qꝛ extra tropicum est. i. in q̃rto climate in q̃ est hierl̃em.

Sed quare euãgelista facit mẽtionẽ ꝺ istis: Ad hoc dicit Theo. q̃ est Primo vt nõ mireris qñ infra mulier dicet Pr̃ nr̃ Jacob dedit nobis hũc fontẽ. Scõo vt intelligas iudeos ꝑ infidelitatẽ ꝓdidisse qꝺ patriarche ꝑ fidem adq̃sierũt. ꝛ Tertio

fm s.Tho. vt dek occasio disputādi ō fō re spūali q̄ est spūssertūs .de q̄ chr̄s dissere re volebat (Jesus ergo fatigatus ex itinere) Sed q̄re fatigat⁹: Quia sine iumento z velocit̄ incesserat fm Chrys. Sz q̄ velocit̄: Ut fugeret phariseoz̄ inuidiā z samaritanoz̄ ꝓcuraret salutē (sedebat sic supra fontē) lassus proꝑ laborē. et sitiens ꝓpter calorē. z vtrūq; volēs releuare sedēdo iux̄ fontē. In hoc aūt fm s. tho. pot nob exēplū nō fugiēdi laborē ꝓ salute alioz̄: q: fatigatus. z exemplū paupertatis: q: sedebat sic. i. sup nudā terrā. Hec ille. (Hora ār erat q̄si sexta). i. erat q̄si media dies. Nā dies artificialis habz .xij. horas sed inēq̄les. q: hora fm Jsid̄. est ascensus dimidij signi zodiaci. Ascendūt aūt i die siue longa siue breui sex signa et sex i nocte fm Ptol. z oēs astrologos .nō āt oia signa eque velocit̄ aut tarde ascendūt: ideo varia q̄ntitas horaꝝ. Sedit ḡ chr̄s ꝓpter laborē: et ꝓpter calorē: z vt expectaret discipulos q̄ iuerant in ciuitatē: z mulierem quā sciebat venturā: ad quā volebat effundere sapientiā suā .(Venit mulier de samaria). i. samaritana siue ō sichar que est ciuitas samarie. nō aūt ō samaria. id ē ciuitatē sic dicta (haurire aquā. Dicit ei Jesus) sitibund⁹ ex itinere z calore: sed magis ex charitatis ardore: q̄rēs occasiones saluti ei⁹. (Da mihi bibere) Sed q: posset aliq̄s dicere. quare nō magz impabat discipulis vt hauriret: Rndet euangelista q̄ sol⁹ erat dicēs. (Discipuli em eius abierāt in ciuitatē vt cibos emerēt.) et sup fontē tāq̄ pauper comederēt ꝓpter būilitatē: vl̄ vt declinarēt hospitia gentiliū Sed quare dñs sol⁹ remāsit: Ad h̄ dicit Chrys. et s.Tho. q̄ hoc fecit ad exēplū būilitatis discipulis suis. Sed cōtra q: cū fuerint vilis conditionis: nō erat necesse eos assuescere humilitati. Sz dicē scrūs Tho. q̄ hmōi piscatores repente facti sc̄i reuerentiores omnib⁹ regib⁹: facūdiores phīs: et dñi ostenderāt. z tales sic repente ꝑmoti ꝓsueuerūt supbire: vtpote tāti honoris exores. Sz quō emebāt cibos gentiliū cum ēent cibi immundi fm legē: Ad hoc dico Primo q̄ secum habebant dominū qui poterat dispensare. Vel secūdo dico q̄ licitū erat viatoribꝫ aliquos cibos emere. s. mūdos. Unde noluit discipulos mendicare. q: mēdicantis est oēz accipe cibū mundū et immundū. quod si fecissent scandalizassent samaritas tanq̄ legis transgressores. Et iterū ne viderent ꝟbum p̄dicatōis sub cōmodo tēporali ponere. Vel forte: q: nō inuenissent gratis. Un̄ z Lu. ix. dr̄ q̄ discipuli intrauerūt ciuitates samaritanoz̄ vt pararent illi: z ñ receperūt eū. Sed quare tūc chr̄s habuit pecuniā: cū dixerit Matth. x. nec̄ pecuniā in zonis: Ad hoc Chrys. z Hiero. dicunt q̄ pecunias habuit ꝓpter necessitates pauperū. Et fm August. in hoc voluit dare exemplū ecclesie seruandi necessaria ne propter inopiam fideles iusticiā deserant. Od aūt dr̄ Mar. x. dico fm ea q̄ dixīmus dñica. iij. aduentus: q̄ in illis verbis chr̄s nihil p̄cepit fm Aug. sed licentiā dedit accipiendi sumptus ab auditoribus. Dato tñ q̄ fuerit ibi p̄ceptū: vt dicit Hiero. dico q̄ illud intelligebat q̄ ad singulos apostoloz̄ vt sz non haberent pecunias: cum quo stat q̄ haberent in cōmuni: sicut in religiosis patet: z b̄ q̄diu p̄dicabant in populo dei qui consueuerat doctoribus puidere. Unde tēpe passiōis q̄ missur⁹ erat eos paulo post ad gētes: ista reuocauit dicēs. Qui habz saculū. id est bursam: tollat similit̄ z peram Lu. xxij. c. (Dicit ḡ ei illa mulier samaritana) Ubi notandū ē ex sacra scriptura z varijs chronicis et doctoribꝫ q̄ iudeoz̄ popul⁹. i. decē tribꝫ isr̄l ꝓpter suas iniquitates ab assyriorum rege captiuat⁹: in babyloniā aduectus est. Sed ne terra redigeret in solitudinē sublaz̄ inde cultoribꝫ: missi sc̄i gētiles ab eodē rege in samariā: vt icoleret regionē: a q̄ z samaritani vl̄ samarite dicti sunt. Tūc ꝙ dñs de⁹ vt oñderet populū suū non ꝓpter suā impotentiam sed ꝓpter eius nequiciam fuisse captiuatū: immisit leones q̄ istos samaritas idolatras passim vastabant. Habito ꝙ consilio conclusum est hoc ideo illis accidisse quia nō seruabant legitima dei terre. i. dei oipotētis. q̄ terram illam dederat populo suo. Quāobrē misit rex aliq̄s ex dei sacerdotibus: vt populū istum docerent deum cōli

colere.et ipi qdem legē.i.qnqz libros mo
si receperūt:et dominū simul i dolaqz co
lebant:saltē a principio. Post spaciū vero
tpis etiam reliquus iudeoz populus. id
est due tribus sunt captiuate z in babylonia
ducte.vbi p.lxx.annos fuere in dura fui
tute:suozum criminū penas exoluentes.
Post quod tps ipis reuersis a babylone i
Hierusalem:semp infesti fuerūt samarite
z tanta inter eos fuit discordia z inimici
cia vt nunqz bene conuenirent. Judei etiā
samaritanos exosos habebant ppter ea q
tanqz gentiles immūdos cum ceteris ꝓpu
tabant z tanqz excōmunicatos. Tū quia
colebant idola. Tum qz adorabant deum
extra templū hierosolymitanū.i.in monte
samarie q dicebat garizim. Tū qz ꝓuaue
rant eos hereditate Jacob ꝓmis sui.i.ꝓdio
ꝓdicto. Unde nec vasculis eoz vtebant.
Quāobrē ista mter ex loqla z habitu coꝝ
sciens chr̄s eē iudeū dixit ei.(Quō tu cuz
iudeus sis bibere a me poscis que sū mu
lier samaritana)Quod ꝓ sequit(Nō eni
conueniūt iudei samaritanis)potest eē ꝓ
bum mulieris z euangeliste. z sensus est.
q iudei nō vtunt vasis samaritanoz um.
Hic mouet Chrys. questionē. Quomō. s.
chr̄s ab ista petuit bibere lege nō ꝓceden
te:Ad quā dr q in tali necessitate cuilibz
licuisset necessaria a gentilibz accipe. z q
ipe erat dns legis:vt dicit s.Tho. Unde
aliqn legalia obseruabat:ostendēs ea fu
isse bona .aliqn nō obseruabat:ostendēs
quia in breui deficerent. Possumus forte
etiam dicere q nunqz hoc fuit in diuina le
ge exꝑsse ꝓhibitū:cuius interdicta fuerit
iudeis amicicia et fedus cum talibz (Re
spondit Jesus et dixit ei .Si scires donū
dei.i.quanta gratia et quantū donuz sit
hoc q ego volo bibere aquā tuam. Uel si
scires donum dei.i.grām spūssancti: q est
primū donum in quo alia dona donantur
Unde ꝑm Aug. donū dei est spūssanctus
Uel ꝑm eundē est gratia facta mūdo il
lo tempore qn deus sic dilexit munduz vt
filiū suum vnigenitū daret. Si scires in
quit donū dei(et qs est qui dic tibi:da mi
bi bibere) quia est creator aquarū: z dns
vniuersoz:iz gerat formā mendici (forsā
petisses ab eo) qui in gratia z misericor
dia est copiosus(et dedisset tibi.) Ex quo
notat Aug.nemīē accipe diuinū donuz
ex nō querentibz illō .Ꝑm em̄ saluatorē
iubet ꝑ petere vt det illi.iurta illō. Po
stula a me z dabo tibi gentes hereditatez
tuā. Et saluator dr. Petite z dabit vobis
Hec ille. Dicit aūt forsan ꝑm s. Tho. ad
innuēdū arbitriū libertatē:qua cognoscen
tes dei donū pnt id petere z nō petere.
Sed est dubitatio in verbis Aug. Pau
lus enim in sua cōuersione accepit donuz
dei qd nō petebat:iz impugnabat:z simi
liter multi petōres. Sz dicendū est q nū
qz deus homini suā grām infundit ex mo
dum cōsuetū iustificandi nisi illā desiderz
habere.quod est petere donum dei .cum
apud deum ipm desideriū sit oratio z pe
titio quedam. Sed tamen istud desideri
um habēdi donū dei quod ex nostra lib
tate stante dei generali influentia proce
dit:aliquādo deus statim mentibz infun
dit vel ad illud mouet:vt in Paulo. Alio
qndo paulatim nos ad illud ꝓducat. Au
gustinꝰ g loquit ꝑm consuetū modū iusti
ficandi:nō ꝑm miraculosū qui fuit i pau
lo qz uis etiā Paulꝰ nō fuerit iustificatus
nolēs iz volēs.qz q fecit te sine te.s.facien
te z ꝓsentiēte:non saluabit te sine te cōsen
tiente:licz saluet te sine te saluante. Et idē
videtur de iustificatione adulti:quod ve
rum est de habituali vel actuali consensu
De Paulo tamen sanctꝰ Tho.in.q.viii.
xxviij.ar.iiij.ad tertiuz: tenet q ipe ad gr̄
tiam se ꝑparauit :sumpta occasione ex lu
ce corporali q illum dejecit ac terruit.
Et tamen hoc nō obstante illa conuersio
fuit miraculosa. vt patet.j.q.cvj.ar.x.
Et hoc qz tum ad duo:vt ibi innuit.s.qz
tū ad ipam extrioē occasionē .et qz tuz ad
subitā ꝓfectōem magnā grē:ad quā Pau
lus statim ex statu peccati mortalis pue
nit:quod est contra consuetum modū iu
stificandi.(Aquam viuā.)id est grāz spi
rituscti q abluit a pctis:refrigerat a car
nalibz desideriis:z fecūdat in productio
ne bonaꝝ herbaꝝ.i.bonaꝝ cogitationū z
locutionū z actionū. Dicit aūt aq viua
ꝑm August.super Joan. que cōtinuatur
et coniungitur suo principio vnde manat
Hortua vero omnis aqua collecta etiaz

si de fonte manasset: dūmodo sit meatus interruptus. Gratia aūt spūssancti conūgit deo tanq̄ omniū bonor̄ fonti: cū nunq̄ sit in anima nisi deo eam specialiter inhabitante, ideo aqua viua est. sed fides et alia dona sine gr̄a nō ꝓiūgūt deo. vñ mor tua dicunt. (Dicit ei mulier) q̄ nōdū intelligebat fm Aug. q̄ ō aq̄ spuali et nō ō corpali loqbat. (Dne neq̄ in q̄ haurias habes et puteꝰ q̄ ꝓfundꝰ est.) Hec mulier ex locutione xp̄i paulatim ad altiora eleuat. Nā primo recognouit eū tanq̄ iudeū: Nunc aūt exhibens ei reuerentiā: dūm eū vocat: et se ad eius doctrinam humiliat. nec audet ei contradicere. sed ostendit q̄ ei de puteo illo aquā dare nō potest. et querit quō eaz dare possit dicens (Unde ergo hēs aquā viuam) scz ista meliorē. quasi diceret. Libenter hanc haberē sed nō video quomodo possis tribuere. Aug. Pulsa vt aperiat magr̄ quod clausum est. Hec ille (Nūquid tu maior es patre nostro iacob) q̄ fuit ista aqua contentꝰ. et (qui dedit nob puteum istū) Quasi di. Meliorē aquam Jacob vtiq̄ dedisset si eam habuisset. Et ne q̄s dicat q̄ Jacob retinuit meliorem ꝑ se Jdeo fm Chrys. subiungit (Et ipe ex eo bibit: et filij eius et pecora eius.) In q̄ fm Theoph. et ꝓcioritas et abūdantia notat aquar̄. Sed q̄re ista cum esset gentil' Jacob dixit patrē suum: Ad hoc dicitur fm Chrys. Primo q̄ samarite se in nobilitatē iudaicā impellebāt. i. faciebāt se de domo iudeor̄: et Abraā dicebāt p̄rem suū. qz fuit chaldeꝰ. et ipi etiā de chaldea fuerāt adducti in iudeā ꝑ regē assyrior̄. Sz et iacob etiā p̄rem vocabāt quasi Abraā nepotem. Scōo fz s. Tho. et Beḍ. qz deū iudeor̄ colebant: et legez moysi q̄tum ad ritus et sacrificia seruabant: licz simul cuz hoc idola colerent et adorarent. Secūdo fm sctm Tho. quia continue beneficia iacob expiebant: quia bibebāt aquā et inhabitabant terrā que fuerat iacob. (Respondit Jesus et dixit ei) volens iam eaz ad spirituale aquā eleuare. (omnis q̄ biberit ex aqua hac) corporali (sitiet iterū) scz nisi mors cito iteruenerit: qz ista nō habz effectū ꝑpetuū (Qui aut̄ biberit ex aqua quam ego dabo ei.) id est gustauerit gratiam spūssancti (non sitiet in eternū) Quasi diceret fm Chrys. Si mirabilis fuit Jacob qui hanc aquā dedit: si dabo tibi multo hac potiorē quid dices? Nō aūt ab accusatione sed ex supeminentia cōparationem facit. Hec ille. Et intendit q̄ christꝰ nō vilificauit aquā Jacob: sed ondit suaz esse meliorē. Ob est ꝙ illos q̄ ꝓpationes facere nesciūt nisi detrahēdo. Sed cōtra ista, videk illō Eccl. xxiij. Qui bibunt me adhuc sitient. Ad hoc dico q̄ sitis spūal triplicik accipik. Uno modo, put sitire sit idem q̄ cū auiditate siue sine faskidio bibere. et sic beati deū sitiunt videre. Scōo ꝑ appetitu melioꝰ et ꝑfectius habēdi id q̄ impfecte habek. et sic q̄ bibūt deum ꝑ gratiam: adhuc sitiunt illum per gloriā. Qui autem sunt in gr̄a: non sitiunt isto modo quia cōtenti sunt non solum de re habita sedetiam de modo habendi: quasi totaliter cōformes diuine voluntati. Et istꝫ duobus modis loquik Ecclīasticus. Tertō modo dicik sitis appetitus alicuius rei ab ea q̄ iam est habita. Et sic qui biberit ex aq̄ gratie: stante illa non sitiet. quia non desiderabit rem finaliter siue tanq̄ vltimū finem aliā ab ea quā ꝑ gr̄am bibit. i. aliam a deo. qz talis appetitus q̄escūt in deo tāq̄ in suo fine. q̄ est q̄escere q̄te desideriū et non q̄te motus in desideratū (Sz aq̄) id ē spūssctūs fm sctm Tho. (quā ego dabo ei) ꝑ gratiā gratūfacientē (fiet in eo fons). Sicut enim ex fonte cōtinuo emanāt aquita ex mente habente spiritūsanctū continue ꝓfluunt bone cogitationes. Et sicut habens fōtē i stomacho sitire n̄ posset: ita fm Chrys. qui hanc habet aquam in corde non potest aliud sitire (aque salientis) id ē salire facientis (in vitam eternā) Primo per desiderium. Aqua enim tantū ꝑt ascendere quantum descēdit. Unde quia gratia spiritussancti de celo descendit facit in celum conscendere. Secundo ꝑ meritoria opera quib⁹ eternam vitam meremur: vt sunt facta in gratia spiritussancti. Tertio ꝑ gustum et quandā pmū participationē. Est enim tanq̄ pignus et arra: et cōsequenter pars eterne felicitatis. nihil enim aliud est gloria q̄ gr̄a ꝙsūmata. et gr̄a tia est gloria inchoata. Et hec dico sume

do gloriã vt ptinet ad essentiã anie glorio se: quia sic est gratia. Vt ꝯo ptinet gloria ad potentias anie gl̃iosas q̃si habitus: est essentialiꝫ lumẽ glorie existens in intelle/ ctu: z q̃si actus: est ipa beata visio p illum habitũ z spẽm increatã elicita: qz visio est tota merees ſm Aug. ſ. essentialiꝫ: lz con sequat gaudiũ magnũ. Vt ꝯo gl̃ia ptinet ad corpus gloriosuz: est claritas z alie do tes ei⁹. (Dicit ad eũ mulier) necdũ. ſ. ple ne illuminata: sed carnaliꝫ intelligẽs ſm Aug. ea q̃ dicebant. Vel z̃ ſm Chryſ. tam preponebat chr̃m ipi Jacob: qz hanc aquã supiorẽ sensibili credebat: z tñ quid esset ignorabat. (Dñe da mihi hanc aquã vt nõ sitiã neq; veniã huc haurire) Vtrũ/ q; eñ erat ei onerosuz. ſ. sitire z deferre a/ quã (Dixit ei Ieſus: Vade voca vir̃ tuũ) id est illũ q̃ vt viro vteris: q̃ est tu⁹ p vsuz nõ p matrimoniũ (z veni huc) Quod ſm Chryſ. dixit chr̃s vt etiã vir particeps el set h⁹ doni. ſm alios ꝯo: qz ista mulier nõ plene capiebat verba chr̃i: voluit eã eleua re per hoc q̃ secreta z occulta scire se posse demõstraturus erat. Jsta eñ adultez te/ nebat qui maritus putabaꝫ: z hoc chr̃us scire volebat oñdere. Illa ꝯo ſm Chry ſosto. auida habẽdi illud donũ: z volẽs oc cultare adulteriũ: q̃si ad hominẽ loquitur dicẽs (Nõ habeo vir̃) in quo ſm Chryſo. mentiꝫ. Contra: qz statim sequiꝫ (Dicit ei ieſus: Bene dixiſti: quia nõ habeo virum Quinq; eñ viros habuiſti) legitimos cõ/ iuges (z nunc quẽ habes nõ est tuus vir) Jn quib⁹ verbis chr̃s ostendit se scire se/ creta: z mulierẽ vera dixisse: cõtra Chry. Ad hoc dici põt q̃ mulier nõ habebat vi rum vere sicut dicit chr̃s: sed tamẽ habe/ bat illũ ſm hominũ opinionẽ: q̃d ipsa ne/ gare voluit credens q̃ chr̃m lateret tam hoc q̃ illud. Chryſ. Mulier aũt a chr̃o re/ prehensa nõ p̃rristata est neq; dimittens fugit: sed admiraꝫ magis z immoraꝫ. vñ subdiꝫ (Dicit ei mulier: Domine video q̃ ꝓpheta es tu) quasi diceret. Jn hoc q̃ mihi occulta dicis ostenderis ꝓpheta esse. Hec ille. Jn hac parte est documentũ mora/ le. q̃d Chryſosto. tangit dicens: Chriſtus in samariã accedens: facilem z deliciosaz viam ab̃ciens: doloroſam ꝯo sequens: nõ subiugalib⁹ vtiꝫ: sed ita difficulte. Incedit vt ex itinere fatigetur: eruditẽ nos ita a supfluis alienos esse: vt multa necessa/ ria abscidamus a nobis. Hec ille.

Quantũ ad scd̃m punctũ euangelij tã/ gitur dubiũ ꝓpositio: quia mulier agnito q̃ chriſtus esset ꝓpheta: statim ꝓposuit ei dubiũ spirituale de sãlute anie. Scien/ dum est autẽ sicut testatur Aug⁹ q̃ con/ tentio fuit inter iudeos z samaritas de lo co adorationis. Sicut eñ iudei ad hierusa/ lem habebãt templũ Salomonis: ita et isti habebãt templũ similr in monte gari/ zim. Causa ꝯo huius tẽpli in monte gari zim ſm aliquos fuit: quia iudei reuersi a captiuitate babylonica: noluerũt samari/ tanos socios habere in reedificatione tẽ/ pli: vt habeꝫ. j. Esdre. iiij. ideo illi fecerũt sibi locũ adorationis alium in dicto mõte. Sed ſm Josephũ causa fuit: qz quidã iu deus nom⁹ Manasses duxit yroꝛẽ filiam ꝓncipis samaritanoꝝ. Etqz apd̃ iudeos summũ sacerdotiũ erat valde honorificũ rogauit socez edificare tẽplũ in mõte ga/ rizim vbi sacerdotio fũgeretꝫ: vt habeꝫ. xj. antiq̃. Judei q̃ vt d̃t Aug. in tẽplo a Sa lomone facto adorandũ deũ esse dicebant Samaritani ecõtra adorandũ dicebãt in mõte vbi adorauerãt patriarche: de q̃bus ꝓstabat q̃ deo placuerũt. Hec q̃ mlier a/ gnito q̃ chr̃s ꝓpha esset: statim hãc ei ꝓposu it q̃stionẽ. Vñ sequiꝫ (Pres nr̃i). i. Abraã ſm Chryſ. z alij p̃triarche (in monte hoc) q̃ dicebaꝫ domin⁹ videbit. ſm Chryſ. in q̃ sez Abraã obtulit Jsaac. Vel ſm mgr̃m hiſto. loquiꝫ de monte garizim in q̃ ado/ rauerũt filij Jacob: vt habeꝫ Deutero. xj. Sciendũ autẽ q̃ mons in quo Abraam obtulit Jsaac: ſm magi. hiſto. fuit mons moria: in quo post fabricatũ est templum ſm hebreos: vñ nõ potuit fuisse in sama/ ria cũ esset intra muros hr̃m. Chry. aũt nõ loquiꝫ assertiue: sed d̃t q̃ aiũt hoc. ſ. ipi samaritani. Jd̃o iſte mons fuit garizim. (adorauerũt) z ꝓsequnter videꝫ q̃ locus sit adorationis (Vos autẽ) sez iudei (dicit) q̃a hierosolymis est locus vbi oportet adora re) Quasi diceret: Dissolue mihi hanc q̃/ stionem. Erat autem ista veritas: quia si per adorationem intelligamus omnes

actus latrie etiã sacrificiũ: sicut videbant ísti intelligere: sic iudei erãt p veritate: qa post edificationẽ tẽpli solũ in hierlm erat licitũ sacrificare populo dei: z eadẽ rõne vt videt oibus aduenis qui incolebãt terram dei: z subiecerãt se legi Moysi vt samarite. Nã Deut. xij. expresse hoc lex mãdauit. Pato tñ q potuissent forte licite sacrificare in garazim samaritani: cõuenientior tñ locus erat electus a deo. i. templũ in hierusalẽ. Si vo p adorare intelligant actus latrie circa sacrificiũ: vbicz licebat adorare. Vñ iudei habentes vnicũ templum habebant multas synagogas. Sed chs nõ dissoluit questionẽ vt alrez locũ pferret: sed ostendit quid esset futurum: z etiam iudeos pfert samaritis. Unde sequitur (Dicit ei Jesus: Mulier crede mihi) Fidem exigit sm Fulgentium: quia quedam spiritualia erat ei dicturus (quia venit) id est in proximo ẽ vt venia. (hora) id est tempus euangelice doctrine sm Rabanuz (quando necz in monte hoc necz in hierosolymis plus qz in alijs locis (adorabitis patrem) Quasi diceret: Hucusqz fuit questio de loco adorationis: sed modo iamuis est tempus: vt vbicz adoret deus congrue: z in toto mũdo sacrificetur. Vl hoc dicit: quia in breui gentilium cultus erat destruendus: z templũ in hierusalez comburendum: vt ex vtrocz populo fieret vnus: scz gentiũ z iudeoz. Dominus tamen neutrũ locum ptulit, verũ tamẽ reuerentiores iudeos iudicauit sm Chrys. nõ a loco: sed a fide z mente: cuz dicit (Vos) scz samaritani (adoratis quos nescitis) qa vt dicit Chrys. duplicem circa deũ habebant errorem: quia deum corporeũ credebant: z consequẽter in vno loco tm adorãdum. Et iterum deos plures credebant: vnde etiam forte tunc idola simul cũ deo colebant. (Nos autez) scilicz iudei quibus christus sm Chrys. se connumerat: quasi vnus ex adorantibus cum sit adorat⁹ p pter mulieris opinionẽ (adoramus quod scimus) quia tales errores nõ habemus. imo apud iudeos est vera dei cognitio (qz salus) totius mundi (ex iudeis est) Tripliciter autẽ est salus est iudeis. Primo qntum ad doctrinaz veritatis: quia acceperunt legẽ: p quã idolatria z ois error circa deũ ꝺdemnat. Scdo qntum ad dona spiritualia: qz pphetia z alia dona spũssancti pmo data sunt eis. i. aplis z fidelibꝫ pmis qui oms vel quasi oes fuerũt iudei: z ex eis derivata ad gentes. Tertio qntum ad ipm auctorẽ salutis qui ex eis sm carnez processit. Verũ tamẽ quia etiã ille mod⁹ adorandi iudeoruz z sacrificandi habebat cessare. subdit (Sed venit hora) id est venit tempus gratie: z ne extimes q in lõgum pphetem vt alij pphete sm Chrysost. Ideo addo q (et nunc est) id est in proximo: sm Chrysostо. vl in presenti: sm Augusti. quia iam aliqui spiritualiter adorabant pfecte credentes: vt apostoli z Symeon z Anna. Sed melior est expositio Chrys. vt patet cum subdit (Quando veri adoratores) id est christiani qui veri dicuntur adoratores respectu samaritanorum: quoz adoratio erat ex parte diaboli ca. z respectu iudeoz sm Chrys. quorum adoratio erat vmbratica z figuralis: cum deum quibusdam carnalibꝫ sacrificijs colerent. Vel veri adoratores sm eundem Chrysostо. sunt qui p veris: id est eternis bonis adorãt: vt christiani maxime (adorabunt) in futuz: p adorationẽ etiã intelligendo sacrificiũ (in spiritu z veritate) id est spiritualiter z veraciter: z nõ carnalit: necz vmbratice vt iudei. (Nam et pater id est deus (tales querit: qui adorent euz) scz spũaliter et vere. Nã sicut dicit Chrys. z scrũs Tho. imo z Rabbi moyses iude⁹ Carnalia sacrificia veteris legis deus nõ instituit qsi sibi essent grata: sed ne ille pop ul⁹ q ad talia ꝓnus erat offerret ea idol⁹ iuxta ꝓsuetudinẽ totius mũdi: iussit dñs ea offerri sibi. Assignat aũt dñs ratiõz qre deus spũalem diligat cultũ dicens (Spiritus est deus) id est spũalis substãtia: ois autẽ spũalis substãtia nõ est in loco vl nõ dependet a loco sm Boe. z cõmunẽ sapientũ ꝓceptionẽ: z similit est immaterialis sm sanioẽ opinionẽ: z simil immixta et separata a phantasmatibꝫ z ꝓcupiscentijs. Qua g deus est spirit⁹ nõ circũscriptibilis loco. nõ debet in vno tm loco adorari. Etqz immaterialis: nõ debz carnal coli. Etqz immixtus: debz cũ puritate coli cõ

templatōis ꝛ affectōis:sicut colūt chr̃iani. ideo subdit.(Et eos q̃ adorāt eū i spū) id ē spūaliť.ac p̄ hoc excludunť tria prędicta(et ꝓprie oportet adorare) id ē veraciter:nō vmbratice.ac p̄ hoc excludūť spēaliter carnalia iudeoꝝ sacrificia: q̃ vmbrā erāt futuroꝝ. Sz ꝓtra:qz videnť ꝑm ista male facere chr̃iani:ꝓstituētes eccl̃ias ad orandū etiā vocaliť et cantib⁹. Ad h̄ dico q̄ aliq̃ sunt orōis bone conditiōes essentiales:vt recta intētio:ꝛ iusta petitio.q̃daz accidētales:vt tp̄s et loc⁹ et voces. Dñs ḡ nō voluit dicere locum esse abiciēdū q̃ si supfluum:sed non esse querendū q̃si necessariū.qz veri adoratores vbiq̄ habent deū p̄sentē:ꝛ p̄ñt vbiq̄ orare,aptior tñ loc⁹ est eccl̃ia. Et rationē huiꝰ vide sup feria sexta pᵒ caput ieiunij. Et adde illis rōib⁹ q̄ hō ab alijs ibi orantib⁹ ꝓuocatur ꝛ orōnib⁹ vniuersal eccl̃ie sociat. Impossibile est aūt mlꝝ orōes nō exaudiri ꝑm Hiero. Possum⁹ tñ ꝛ aliter dicere qz etiā dato q̄ solū in eccl̃ia sit orandum:vel solū in altari celebrandū:tñ ex hoc nō est determinatꝰ locus orōnis vel sacrificij.qz vbiq̄ pōt eccl̃ia construi:ꝛ fundari altare q̃ntum est ex vigore legis si loci natura rerāt vel patiať. Sedqz ista mlier ad plenū chr̃i ꝓba cape neqbat:vel etiā qz forte sibi nō placuerūt:quia voluisset eū dixisse q̄ in illo monte esset adorandū:ī dicit se ꝛ alios tpe messie magz ꝺ h̄ istruēdos: cū subdiť.(Dicit ei mlier. Scio qz messias)hebraice.i.chr̃s grece ꝑm Aug⁹.ꝛ latine vnctus(venit).i.in ꝓximo est vt veniat.vl iam venit sed adhuc nō est manifestatus. Sed vnde sciuit cū ꝓphetas samaritani nō recipiant q̄ veniret chr̃iſt⁹ :Ad hoc dicit Chryſ.q̄ ex lege scirē potuerūt qz Jacob Gene. xlix.dederat signū aduentus eius ablationē ꝓncipatus a Juda Etsi idē Chryſ.et Aug.dicāt hoc eos ex ꝓphetis sciuisse:p ꝓphetas accipiūt abraam ysaac ꝛ Jacob. Possum⁹ etiā dicere q̄ Iza ꝓncipio samaritāi tm̄ q̄nq̄ libros moysi recepissent ꝛ idola colerent: tñ ꝓcessu tp̄is suscepерūt ꝓphetas:ꝛ forte colebant dñm tm̄ oēs aut multi. Vñ sic̄ testať Joseph⁹ asserebāt se iudeos q̄n iudei ꝓsp̄abātur:ꝛ sic̄ etiā habeť Esdrē.j.lib.ca.viij.qñ popul⁹ dei reuersus est de captiuitate babylonica:voluerūt habere partē i edificio templi dñi. Etqz ista mulier in ꝺbis chr̃i intellexerat q̄ cessare debebant sacrificia carnalia:ꝛ cōsequenter q̄ alibi q̄ in hierusalem coleret deus:dixit.(Cum ḡ venerit ille nobis annunciabit oia)sc̄z; necessaria ad salutē Unde etiā samaritani sperabāt saluari p̄ chr̃m.(Dixit ei Jesus) tūc post⁹ q̄ ea in mēoriam reduxerat chr̃s; nō aūt a ꝓncipio:qz visus fuisset ex vana fama loq̄ ꝑm Chryſ.(Ego sum)sc̄z messias (q̄ loqr tecū) Et ne forte mulier iō nō crederet eū chr̃istū esse quem solū videbat:sequiť(Et continuo venerūt discipuli eius ꝛ mirabātur quia cum muliere loquebať) Nō mirabanť ꝑm Aug.ꝛ Chryſ.,ꝓpter suspicionē sed ꝓp̄ clemētiā et hūilitatem eius Videbať em̄ eis mirū q̄ tāt⁹ doctor quē etiā magnates vsq̄ in desertū sequebātur vt audirēt:loquereť cū vna paupe mulierre et gentili. Non enim videbant vtilitatem que inde erat secutura.(Neino tñ ipōrū).s.discipuloꝝ (dixit)ad mlierē (Quid q̃ris: aut) ad chr̃m (quid loq̃ris cum ea. Lz em̄ vt ait Chryſ.chr̃m plene nō cog̃ noscerent:tñ habebāt eū,p magno viro :nec audebāt facta eius scrutari Cōtra:quia multotiēs legunť eum confidenť interrogasse.Rñdet Chryſ. q̄ verum est de ꝓtinentibus ad eos:nō aūt de alijs:cuiusmodi erāt ista. In hac parte est mozale documentū q̄ multi sunt qui nō curāt de aq̃ spūali gr̃e et gl̃ie:nec curant conscientiam suā puram cōā deo seruare:qz nesciūt donum dei .Qui em̄ est amicꝰ dei habet in isto mundo partē gadisi: ꝛ in futuro totū Hā cū gl̃ia etne vite sumať,p gr̃a consummata q̄ est in essentia aie .et ,p habitib⁹ existentib⁹ in potentijs:cuiusmodi sunt lumē glozie in intellectu:ꝛ charitas patrie i voluntate q̄ a gratia fluunt:ꝛ ꝓpatōnib⁹ q̄ ab illis habitib⁹ eliciūť:que sunt visio dei atq̄ fruitio:serui dei habent hic oia prędicta inchoatiue.i.gr̃am inchoatam in aia. ꝛ fidē in intellectu q̄ est luminis illꝰ scitilla:et charitatē ac spem i volūtate :ꝛ cognitionē ac suauissimā diuini amoris consolationē. Idco Pš. Gustate ꝛ videte q̄ nia suauis ē dñs .i.fruitium dñi.Et saluą

to? Matt.xj. Venite ad me oēs q̄ labo//
ratis z onerati estis.pctis.s. et aduersita
tib⁹ seculi. Tollite iugum meū sup vos.
id ē obſuantiā mee legis:z discite a me q̄
mitis sum z hūilis corde. Et sequit. Et
inuenietis requiē animab⁹ vestris. Et ne
credas q̄ loquat de requie futura.subdit
Jugū em̄ meū suaue est z onus meū leue
sc̄z accipiendum.

Quarto ad tertiū tāgit illū inatio p̄li
hui⁹ ciuitatis Sichar:q̄ tūc ꝑz ioſephus
erat samaritanor̄ metropol'xū ōr (Reli//
qt q̄ hydriā suā).i.aquar̄ vasculū:ꝑz Au//
gust. Grece em̄ hydor:latine aq̄ ōr: Jnde
hydria q̄si aquaria(mlier) inebriata suaui
tate ꝓbor̄ chr̄i:vt expeditior ad ciuitatē
curreret. (Et abijt in ciuitatē: z dicit illis
hoib⁹. Venite z videte)nō dic̄:credite:q̄
sciebat si potarēt de fonte vnde ipa pota//
uerat q̄ ipi q̄z inebriarent(hominē)nō dic̄
autē ꝓphetā vel messiam ſm Chr̄yſ. z al
chimu:vt paulatim illos edocerz sic̄ pau
latim fuerat edocta p chr̄m(qui dixit mi
hi oia q̄cūq̄ feci)id est adulteria mea cum
falso viro.z sic nō erubescit propt̄ gloriaz
chr̄i sua peccata publice fateri.Chr̄yſ. Nō
verecundata est hec dicere.Anīa em̄ cum
ignita fuerit igne diuino: ad nihil eor̄ q̄
sunt in ſra de reliquo inſpicit:neq̄ ad glo
riam neq̄ ad verecundiā:sed ad vnā solā
q̄ detinet eam flāmā.Hec ille. Vel oīa
q̄cunq̄ feci.i.totā seriē vite mee cū quinq̄
viris. Et sic dedit eis euidēs signū q̄ ipse
esset messias.nec tamē se fatet adulteram
Et ꝓsequit etiā vt eos magis ad credēdū
ꝓuocet:reḡit de hoc eor̄ ſciētiā dicens
(Nunq̄d ipe est chr̄s)Si em̄ apte dixisset
illū chr̄m esse:forte viri fuissent indigna
ti q̄ mulierē doceri z exire noluissent.(Et
exierūt de ciuitate et veniebāt ad eū)Di//
scipuli autē circa magr̄m succesi amore ꝑz
Chr̄yſ. videntes eū itinere z caloze fati//
gatū:z etiā ſm Origē.timentes ne e ciui
tate supueniētes ciues eius refectōem im
pediret voluerūt eū p̄ndere. ideo sequit.
(Interim)sc̄z dū mlier p̄dicaret in ciuita//
te maḡlia chr̄i(rogabāt eū)cū maḡ reue
rētia(discipuli ei⁹:dicētes:Rabbi).i.mgr̄
(māduca. Jlle autē)sciens ſm Theop̄. q̄
illa mlier totā ciuitatē ad se traheret (di//
xit eis. Ego cibū habeo māducare).i.sa//
maritanos q̄ amorē et fidem mihi ꝯpo
rare(quē vos nescitis) ſm Theop̄.vel q̄
nescitis q̄ salutē hoim cibū appello.vl q̄
nescitis q̄ samaritani sunt credituri. Vel
ſm alios:q̄ nescitis q̄ tū sit desideriū me
um de salute populoz̄. Jllud autē deside
riū p̄t patere ḥ aliq̄lit. Nam laboze itineriz
z estu solis debilitat⁹:hora etiā comeden
di trāsacta:nō curat de corpali cibo:sz de//
siderat samaritanor̄ salutē. Chr̄yſ. Sic
ꝓcupiscibile est nobis comedere:ita z chr̄i
sto saluare. Hec ille.(Dicebāt q̄ discipu
li adinuicē)nō interrogantes magr̄m ꝓp
reuerentiā:ſm Chr̄yſ.(Nunq̄d aliq̄s at//
tulit ei māducare.)Aug. Quid mirum si
mulier samaritana nō intelligebat aquaz
Ecce discipuli nō dū intelligūt escā. Hec il
le. Et hoc autē sicut dicit Chr̄yſ. patet q̄
chr̄s oblatos sibi cibos ab alijs accipe so
lebat vt illi mererenť.et vt daret paupra
tis exēplū:q̄ nō esset nobis graue ab alijs
enutriri. Hoc inq̄t ꝓriū z necessariū ē do
ctoribus:alienos habere ꝓcuratores ciboz̄
vt ipi de nullo curātes:verbi mīstratione
curēt sollicite. Hec ille.(Dicit eis ihesus)
apte eos docēs z nō p circūitū: vt mlieres
ſm Aug.(Meus cib⁹ est vt faciā volūta
tem ei⁹ q̄ misit me)que volūtas est(vt p̄fi
ciam opus eius)q̄ mihi imposuit.s.illu//
minatōem infideliū et ꝙuersiōem pcōr.
Q̄ ſm Chr̄yſ.exp̄ssius declarat subdēs
exemplū de messe materiali dicēs.(Non//
ne vos dicitz q̄ adhuc q̄tuor menses sūt)
id ē futuri extant.erat em̄ tūc q̄ christus
ista dicebat hyems ſm mgr̄m histo. z de
mense decēbri vl ianuario vt videť. qz in
pasca offerebāt nouas fruges (z messis)
corporalis.i.tp̄s congruū ad metendum
(venit. Ecce dico vobis) Adaptat similitudi
nē ad ꝓpositū. (Leuate oc'los vr̄os).i.mē
tis cōsideratione z cogitatione ꝑz Orig.
z Chr̄yſ. Et ſm eundē Chr̄yſ. vltra ocu
los mētales iubet leuare etiā corpales vt
videāt multitudinē samaritanor̄ ad se ve
nientē.(Et videte regiōes).i.multitudies
animar̄ z turbar̄ ſm Chr̄yſ.(q̄ albe sūt
ad messem).i.dispositе z parate ad credē
dum:vt p fidem congregenť in domū ec//
cleſie. z tribulatōibus triturate purgētur

Feria.vi.post do.iii.quadra

grana.z tandē celesti horreo collocentur. Chrys. Sic em̄ spice cū dealbate fuerint ad messem sunt parate:ita et hi ad salutez sunt parati. Hec ille. Sed quare chr̄s hō loquit apte ſz p silitudinē. Ad hoc dic Chrys.q hoc facit.primo vt meli⁹ intelligat.qz ipa silitudo est quasi scriptura i q̄ legere possum⁹ quod dicit. Secdo quia z narratio est dulcioz z meli⁹ retinet ex cōsonantia similitudinū congruaz. Deinde inuitat apl̄os ad metendū spūaliter dicens (Et qui metit).i.conuertit alias p̄dicando(mercedē accipit) in p̄ti tpe.s.gratiam z ꝓsolationē conscientie(et cōgregat) sibi p̄i(fructum)id ē gaudiū de fruitiōe di (in vitam eternā)terminandū et pficiēdū. Vel(congregat)ad ecclesiā(fructū)id est animas conuersas(in vitam eternā) reponendas(vt z q̄ seminat(id ē p̄iarche z p̄phete fm Chrys.qz seminauerūt diu ante fidem quā apostoli collegerūt (sic gaudeat z q̄ metit).i.apl̄i ꝯgregantes ad ecclesiā infideles et eoz sequaces. Est enim hoc gaudiū vtrozūcz cōmune. Et in materiali q̄dem messe q̄ semiat tristat si alius metit:sed nō in spūali. Tpalia em̄ bōa ex ꝓcipatōe minuunt:non aūt spūalia ſz augent:saltē accidentalit:qz vnusq̄sq̄z gaudz de bono ꝓximi.ideo cōto p̄les sunt bri:tāto q̄libz eoz magis gaudet extensiue.qz ō plib⁹ gaudet,z forte etiā intensiue accidentaliter. Vide ō hoc.ij.ij.q.iij.ar.v.ad q̄n tum.et.iij.di.xlix.q.j.ar.iij.q.x.(Jn h̄ ei) id ē ꝓpter hoc(est verbū)vestre p̄dicatōis (verū)id ē magis apparēs vez et credibile(qz alius est q̄ seminat).id ē chor⁹ ꝓphetarū:qui alij fuerūt ab apl̄is. nō fide: cum eadem fuerit vtrozūcz .sed conuersatione:cum sub legalib⁹ ceremoniis conuersarent(alius qui metit).i.chorus apostolorum. Quanto em̄ plures attestant idem: illud apparet verius. Prophete aūt seminādo predixerūt que apostoli metēdo cōpleta esse dicebāt. Vel aliter. Erat eni p verbū apō iudeos vt dicerēt:ali⁹ seminat: ali⁹ metit:q̄n ex labore vnius ali⁹ reporabat fructū. Dicit ergo.(Jn hoc ei).i.in messe spūali(est verbum vez)id est verificatur vsitatū puerbiū quod sequitur .scz (quia alius est qui seminat:alius qui metit) Et hec exposito magis consonat sequentibus. Ad quoz intellectū sciendū est q̄ messis ista spiritualis triplicit sumi potest. Uno modo p populo iudeorū. Alio modo p populo gentiliū samaritanorū.z Tertio modo p alijs popul⁹ gentilib⁹. De prima et secunda nō est dubiuz q̄ patriarche et ꝓphete eam seminauerūt saltem scripto exhortādo :et ad suscipiendum christum p fidem disponendo .Sic enim hoc spirituale metere est conuertere ad fidem christi: Jta spirituale seminare istud est ad hanc fidē populos preparasse. Tertiam ꝓo messem seminauerūt p̄phete:inq̄tum dicta eorū ad conuersionē gentiliū cōferebant. Facilius enim credebant videntes ea que sunt fidei fuisse ante p̄dicta. Ad primam messem cōgregādam missi fuerūt apostoli añ chr̄i passionem. vt habet Mat.x .sed non ad secūdā z tertiā:quia dixit eis tunc :vt ibidem habetur. Jn viam gentiū ne abieritis .et in ciuitates samaritanorū ne intraueritis : sed misit illos ad secundam et tertiā post resurrectionē suam:quādo dixit eis. Act. j. Eritis mihi testes i hierusalē et i om̄i iudea et samaria et vsq̄z ad vltimū terre. z Mar.vlti. Euntes in mundum vniuersum predicate euangeliū omni creature. id est omni homini indifferenter. Sequit ergo.(Ego misi)de preterito quo ad messem iudaicam :non aūt quo ad reliquas: nisi fm p̄destinationem z intentionē sua(metere)id est ad fidē ꝓuerre(q̄ non seminastis)id est animalia rationalia que ad fidem non disposuistis .(Alij)id ē patriarche et ꝓphete(laborauerunt)vt mundus ad christum disponeretur(z vos i laborez eorum)id est in fructus laborū introistis)quia tam preparatos ad conuersionem per prophetarum labores habetz conuertere. Videtur autē hic innuere dominus q̄ graniores fuerūt prophetarum q̄z apostoloz labores. et forte verū est q̄ ad populū iudaicum. Tum quia diutiꝰ circa illum occupabantur. Tum quia sine fructu laborabant:quod est graue. Tum quia non habebant gratiam et charitatē tam abundanter que faciunt labores dulces. Tum qz fructū quē sperabāt expecta

bant in longinquuz.i. tpe messie pcipere. Nec tñ sequit q maiora essẽt eoꝝ merita ꝙ̃ apl'oꝝ. qa meritũ nõ mensurat essentialiter ſm laborẽ: sed ſm charitatẽ: quã apli habuerũt maiorẽ: vt patz p ſ. Tho. j. ij. q. cvj. de ꝑi. q. xij. Roma. viij. vl. v. Redit aũt euãgelista ad narrãdũ de muliere dicẽs (Ex ciuitate aũt illa multi crediderũt in eũ samaritanoꝝ) Exp̃t ptz q regio erat parata ad messem (ꝓpter verbũ mulieris) cui dñs efficaciã loqndi dedit (testimoniũ phibentis: qa dixit mihi oia quecũq; feci) Existimabãt em̃ ſm Chrysо. q nequaq; mulier gratanter audiuisset eũ q adulteraz illã dixerat: nisi aliqd magnũ fuisset in illo: quo potuisset secreta cognoscere. Vel forte existimabãt chr̃m magr̃m ex hoc q absentis mulieris vitã cognouisset. Jn hũ aũt samaritani iudeis pferunt in credendo ꝓpter duo. Prio qr ad eos nõ erat chr̃s psonaliter missus sic ad iudeos. Scõo qr nõ viderãt tot et̃ miracla vt iudei. (Cũ venissent ad illũ samaritani: rogauerũt illum vt ibi maneret) reputãtes se felices si eius psentia potirent: nec mirũ: qr et̃ conuersatio erat honesta: doctrina fructuosa: societas iocũda: et nulli ꝓpter ꝗstum onerosa (Et mansit ibi duos dies) vt eis ex pte satisfaceret: et nõ pl̃: ne iudei murmurarẽt et dicerẽt eũ esse factũ ciuẽ sichar: et samaritanũ (et multo plures crediderũt ꝓpt̃ sermonẽ eius) ꝙ̃ ꝓpter sermonẽ mulieris. Sermo em̃ chr̃i erat efficacior et gratiosior et sapiẽtior (et mlieri dicebãt: qa iã nõ ꝓpter loq̃lam tuã credim̃) qr habem̃ efficacius lumẽ. (Ipſi em̃ audiuim̃ et scim̃) id est certi sum̃. Amb. Fidei simplicitas argumẽtis oib̃ antecellit (qr hic est saluator) spiritualis et vniuersalis (mũdi) et non solũ iudeoꝝ. Jn hac pte est documẽtum morale ꝓtra quosdã q dicũt se nõ iõ bñ viuere qr miracla nulla viderũt. Mentiũt em̃. Ecce iudei visis tot miraclis dñm pdiderũt: imo repulerunt vt ita dicã. Samaritani ꝙ̃ cũ tãta facilitate crediderũt et hoc qr sine inuidia et ſupbia erãt. Jnõ Luc. xvj. Si moysen et ꝓphetas nõ audiunt: neq; ſiqs ex mortuis resurrexerit credent. Jgit nõ ideo male viuũt qr signa nõ viderũt: sedqr volunt. Est et aliud in toto hoc euãgelio notandũ. Nã chr̃s fecit mẽtionẽ de duplici aqua: et vnã docet contemnere: reliquã appetere. Prima est que sitim excitat: de q dicit Qui biberit ex aq̃ hac sitiet iterũ: et scat amorẽ mũdi. i. amorẽ diuitiaꝝ: delitiaꝝ: et honoꝝ. Jsta aqua ẽ turbida. iuxta illud Hieremie. ij. Quid tibi in via egypti vt bibas aquã turbidam. et ꝙ̃seq̃nter nõ est apta ad speculandũ sine cognoscendus defectus suos: qr turbida. nec ad bibendus: qr amara. si turbida nec ad lauandũ: qr imunda. Scõa ꝙ̃ est que sitim extinguit: illa. ſ. quã ipse dat. id est spiritus ſctũs: q est dulcis ad bibendũ: clara ad speculandũ seip̃m. et mũda ad lauandũ: qr spũs ſctũs in corde facit liquiduꝫ ex aqua lachrymaꝝ et cinerib̃ pcoꝝ: et sic illũ emundat. Est etiã et hoc notandũ q allegorice loq̃ndo: hora sexta. i. etate seculi sexta: chr̃s venit ad putei ꝓfunditatẽ. i. ad terras. Et eo sup̃ illo ꝯscente. i. dormiente in cruce: venit ad eũ mlier samaritana: id est gentilitas: cui ipe offert aquã viuaz id est sacr̃m baptiſmi et alia sacramenta q̃ delatere dormiẽtis in aqua et sanguine emanarũt: et illa in ipm̃ credẽs: a se hydriã: id est terrenoꝝ cupiditatẽ repellens: chr̃ſtũ cupit ꝓdicare: sed iubet vocare virũ. i. adducere rationẽ qua in oib̃ suis opibus dirigat. Jn figuram etiã hmõi: de latere dormiẽtis Ade: Eua formata est.

Sabbato post dominicã tertiam Quadragesimẽ

Tex. euange. Joan. ca. viij.

Perexit Jesus in montez oliueti: et diluculo iterũ venit in templum Et oĩs populus venit ad eum. Et sedens docebat eos. Adducunt aũt scribe et pharisei mulierẽ in adulterio deprehensam: et statuerũt eam in medio et dixerunt: Magister. hec mulier modo deprehensa est in adulterio. Jn lege autem Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. tu ergo quid dicis.

Sabbato post do. III. in quadra.

Hec aũt dicebãt tentãtes eũ vt possent accusare eum. Jesus ãt inclinãs se deorsum digito scribebat ī terra. Cũ ãt pseuerarẽt interrogãtes eũ: erexit se et dixit eis. Qui sine peccato est vestrum: pri mꝫ in illã lapidẽ mittat. Et iterꝫ se inclinans: scribebat in terra. Audiẽtes aũt vnꝰ post vnũ exibãt: incipiẽtes a senioribꝫ. Et remãsit Jesus solꝰ et mulier in medio stãs. Erigẽs aũt se iesus dixit ei. Mulier vbi sunt qui te accusabãt: Memo te cõdemnauit: Que dixit. Memo domine. Dixit aũt Jesus. Nec ego te condẽnabo. Vade et amplius noli peccare.

Errexit Jesus in

p montẽ oliueti ꝛc. Joã. viij. In pñti euangelio rangunt tria puncta: q̃ sunt Insidiatio Cõfutatio et Miseratio

Quantũ ad ꝑmũ tãgit insidiatio phariseoꝝ aduersus chm̃. Est aũt sciendũ: ꝙ saluatoꝛ noster post suũ aduentũ in hierusalẽ vltimũ: qñ. s. ad passionẽ venit in die palmaꝝ hoc obseruauit: vt in die quidẽ ꝑdicaret in tẽplo: nocte ꝯo exiret in bethaniã. Die g̃ dñico post doctrinam sero exijt extra ciuitatẽ hierusalem ꝛ iuit in bethaniã: simiľr fecit die lune ꝛ die martis. Die aũt mercurij fuit in bethania: vt iudi haberẽt locũ ꝯsiliãdi de mꝛte sua: sic volebant facere ꝛ fecerũt. Jn vna aũt harum dieꝝ cõtigit hystoria de q̃ in n̄ senti agitur euãgelio: ꝛ tradit fuisse die lune. Et licꝫ brũs Joãnes narret eaꝫ ante vltimũ aduentũ ꝑdictũ: tamẽ hoc dicũt quidã dici anticipatiue. Vñ magist. histo. ponit sm ordinẽ historie hanc q̃ hic narrat facta ꝑ vltimũ aduentũ ꝑdictum. Sciendũ est tamẽ ꝙ de hac historia adultere mulieris Ebrij. nullã penit̃ facit mẽtionẽ: ꝛ causam assignat traductoꝛ eius: qꝛ ipa in antiq̃s volumibꝫ grecis nõ habet; nec in grecie ecclesijs recitat. Vñ greci eã dicũt apocriphã: ꝛ ita Joãni additã: sicut Danieli fabula draconis ꝛ Susanne historia. Sꝫ qꝛ scti latini eã tanq̃ de Joãnis textu exponũt ꝛ in ecclesijs latinoꝝ recitat: dicendũ est grecꝫ ꝙ potuit ipe Joãnes eã operi suo iã ꝓpleto inseruisse: ꝛ ꝓtea in q̃busdã antiq̃s volumibꝫ nõ hr̃. Quis ei essꝫ tãte temeritatꝫ vt eã fingere voluissẽꝫ. Et siq̃s eã voluisset fi ̃gere: q̃ cã potuit ruisse: Dicit g̃ (Perrexit iesus in montẽ oliueti). i. i bethaniã sm Alanũ: q̃ vt ex euãgelist̃ ptꝫ ẽ in mõte oliueti sita in latere orientali distãs a hierlm q̃ndecim stadijs: in q̃ hospitabat in domo Marthe ꝛ Marie sororꝫ lazari. Sed q̃re nõ remãsit in hierlm vbi ꝑdicauerat: ꝛ in crastinũ ꝑdicaturus erat: Ad h̃ dr Ebrij. ꝙ nullꝰ inuitauit eum: et forte cã fuit qꝛ nulli magnatũ adulabat: vel qꝛ ls ibi haberet amicos. vt patꝫ de eo q̃ fecit q̃ cenaꝫ in q̃nta feria seq̃nti: tñ ipsi timebãt magnates. Vñ ꝛ ipe Nicodemꝰ q̃ erat vnꝰ de ꝑncipibꝫ ꝛ credebat in eũ nõ est ausus se ei iũgere: sed venit occulte de nocte ad eum (ꝛ diluculoꝝ. i. diei luculo siue parua luce ante. s. solis ortũ (iterꝫ venit in templũ). s. ad ꝑdicãdũ: in q̃ eiꝰ sollicitudo in docẽdo patꝫ. Sꝫ ex hoc videt̃ ꝙ maluꝫ sit post prãdiũ ꝑdicare. Ad h̃ dr sm g̃sdaꝫ ꝙ ꝑdicatio ad duo ordinat̃. s. ad retrahendũ boies a malo. ꝛ ad ꝓuocãdũ ad bonũ. Rõne ꝑmi tũc magꝫ ꝓgruit qñ boies sũt ꝓniores ad vana. i. post prandiũ. Rõe ꝯo scdi qñ sũt magꝫ sobrij (Et ois ꝑplꝰ venit) q̃ erat in tẽplo ad orandũ: sm aliq̃s. Vel sm alios: ois ꝑplus ciuitatis: id est maior pars. ꝛ hoc ẽ ronabile: qꝛ euãgeliste innuunt ꝙ illis diebꝫ ꝑdicationes mirabiles faciebat. Vñ Luc. xxj. dr. Et ois ꝑplꝰ manicabat: id est mane veniebat ad eũ in templo. Et Joã. xij. dixerũt inimici eiꝰ: Ecce totus mundus post eũ abijt (ad eũ) vt audiret sermonẽ eius. Nam die alia ꝓcedenti fecerat sermonẽ ita mirabilẽ: ꝙ milites q̃ venerãt ꝓprehendere eũ stupefacti in verbis eius nihil ei dixerũt: sed reuersi ad eos q̃ miserãt illos: dixerũt: Nunq̃ sic locutꝰ est homo. Vñ ꝑplus memoꝛ libentiꝰ de nouo veniebat. Vel causa fuit: quia in populo erat dissensio quibusdã dicentibꝫ: q̃a bonus est: quibusdã negantibꝫ: iõꝫ vt ex

verbis eius deprehenderēt qualis esset ve-
nebāt ad eū (Et sedēs) in cathedra vel lo
co doctor. vel sedēs. i. assidu⁹ existēs (do-
cebat eos) ⁊ nō renebak: qz nondū pati di
gnabak (Adducūt āt ei scribe) famosi in sa
pīētia qz legis doctores (⁊ pharisei) famo-
si in vita: qz pl⁹ cē ceteri religiosi erāt ap-
parenk: Vtricz maximo zelo inuidie con
tra chm̄ ꝛcitati (mlierē in adulterio dep-
hensam) Ysti pessimi viri videbāt ꝑm Au
gusti. q dns māsuetudinē habebat. ⁊ lau-
dabat ⁊ p̄dicabat misc̄diam: ⁊ ob h̄ ꝓpo
amabilis reddebak. Ideo ꝓposuerūt ei ca
sum in q̄ videbak eis q necessario aut con
tra māsuetudinē aut ꝛtra legē diceret: et
ꝛsequnter odiosus ꝓpo redderek: q̄ ⁊ man-
suetudinē ⁊ legē amabat: credebant tñ vt
ait q ꝑ māsuetudie respōderet vt ꝓpo sibi
fauorē ꝛciliaret. Vlñ sequik (Et statuerūt
eam in medio) id est in publico: nō ꝙt fua-
rent formā iudicij: qz chs ꝑm existimati-
onē cor. nō erat iudex: sedq putabāt q̄sti
onē insolubilez: ⁊ chm̄ publice ꝛfundere
cogitabāt. Sed q̄re nō adduxerūt simk
⁊ adulterā cū q erat cōprehēsa: Ad hoc dī
q hui⁹ potuit esse multiplex rō. Primo
qz forte volebāt ponere in corde ꝓpi q es-
set aliqs discipulor. eius. vel Scdo forte
erat diues: ⁊ pecunia corrupit eos. vl ter-
tio forte aufugit. (Et dicūt ei: Magister
hec mulier modo) cū sint dies sacri (deprē-
hensa est) ita q res est certa (in adulterio)
qō lex valde abhorret. Vlñ sequik (In le-
ge autem Moyses) id est dns p moysen
(mādauit nobis hmōi) peccatrices fidem
matrimonij violātes (lapidare) Leui. xx.
Per lapidationē tñ pōt intelligi oē gen⁹
mortz: ⁊ p mortē lapidatio. Vlñ aliqñ lex
dicit hmōi occidēdos: aliquādo lapidan-
dos. Sed q̄re in lege noua adulteri nō la-
pidank: Ad hoc dicik q lex vetus data ē
homibus q̄si imperfectis ⁊ puulis: ⁊ ꝑmis-
sione tēporaliū inducebat ad sui obseruan
tiā. Juxta illud Esa. j. Si volueritz ⁊ au
dieritis me: bona terre comedetis: ⁊ p cō
minationē tēporaliuz malor. reducebāt a
peccatis. Lex vo euāgelica data est hoīb⁹
q̄si pfectis: ⁊ ꝑmittit spūalia: ⁊ spūales si-
ue eternas penas ꝓncipalik cōminak: ideo
in ea adulteri eterne pene reseruank. et nō
occidunk tēporali morte. Sed q̄re magis
lapidatur mulier adultera q̄z vir adulter?
Ad hoc dicik ꝑm Aug. in Enchir. q mu
lier habet plura se a malo retrahētia. s. cu-
stodiā viri: ꝛfusionē mūdi: terrorē legum
⁊ dei timorē. vir aūt habz vltimū tm̄. Vt
potest dici q hoc sit quia magis est cōtra
centitudinez ꝓlis si fornicek mulier q̄z si
vir. ⁊ ꝛsequēter sequik maius malū ipi. p-
li que nescit parentē suū a quo habeat nu-
trimētū ⁊ doctrinā. Vlñ nunq̄z vna vxor
habuit duos maritos sicut ecōtrario (Tu
ergo q̄d dicis?) vtrū sit lapidanda vel nō?
(hoc aūt dicebāt tentātes eū) vtr̄ ꝛsz ꝓpter
habendā opinionē de māsuetudie ꝓfule-
ret ꝛtra legē vt apparebant ⁊ credebāt (vt
possent accusare eū) Pilato p̄sidi q̄si trā-
gressorē legis diuine. Vel vt possent accu
sare eū populo cui⁹ timore eū cape nō au
debant. Moraliter est in hac parte do-
cumentū ꝑ peccatorib⁹ qui iniusta agunt
ꝛfidētes: qz se occulte opari putāt. Deus
em̄ ꝑmittit eos aliqñ publicari vt ratiōe
ꝛfusionis resipiscāt. Et lz hoc hoī sit bonū
tñ melius esset vt ꝛseruares famā tuā et
sponte delicta corrig eres. Grego. ij. mora.
Qui sepe volēs cadit i culpā: qñq̄z nolēs
capik ad penā. Hec ille.

Quantū ad scdm tangik ꝛfutatio isto-
rū hypocritar.: qz chs ita rndit q ⁊ iusti-
cia fuauit ⁊ misc̄diam: ⁊ illi q volebāt eū
ꝛfundere: penit⁹ sunt ꝛfusi. Dicik g̃ (Je-
sus aūt inclinās se deorsum) Nō em̄ stati
rndit. Primo vt ostenderet maturitatem
seruandā in iudicijs. Sene. Optimū iu-
dicē existimo q cito intelligit: tarde iudi-
cat. Scdo vt daret eis spaciū resipiscendi
a malicia. Tertio vt ostenderet se neq̄z ad
hanc q̄stionē ꝛbenk rndere neq̄z q̄rere ꝛfu
sionē eor. (digito scribebat i terra) Jn ter-
ra scribebat ꝑm Aug. vt oñderet q omes
praui scribenk in terra. iuxta illud Hiere.
xvij. Recedētes a te i terra scribenk. sicut
iustor. nomina scribi dicunk in celo. Et scdo
ꝑm s. Tho. vt oñderet se traditur. legem
dulciorē ⁊ molliorē siue mitiorē antiqua:
q̄ fuit in duro lapide sc̄pta: qz irritā faciēs
q̄s illā absq̄z misatiōe occidebak. vt pater
Heb. x. Scribebat aūt digito ꝑm eundez
vt oñdat se esse illū cui⁹ digito lex dicitur

scripta. et q̄ ꝑseq̄nter frustra tentāt accusare eū de lege cū sit legislator? Quid vero scriberet incertū est. Sz tñ diuersi diuersa dicūt ꝓbabiliť. Hā ſm Ambr. in q̄dam epla ad studiosum scribebat. Terra absorbe hos viros abdicatos. i. digne cōdēnādos. Et sumiť Hiere. xvij. Sed ſm eū in epla ad Ireneū scribebat. Terra terrā accusat. i. pctōr pctōrē. Scōz Aug. ꝯo scribebat q̄d postea ꝓtulit. Sz ſm glosaz scribebat istoz crimina t faciebat aliquā ſram vl figurā in q̄ vnuſqſq; sua tm̄ peccata et suā dignā ꝑdemnationē videbat: vt sic ꝑseq̄nter misericordiam peteret t scirent alīs misereri. Sed ārē nō potr̄ apte dicebat: Ad hoc dicit q̄ nolebat occulta publicare. Vel possum? dicere q̄ secuta fuissent in astātib? infinita mala spūalia: puta appetit? ꝓpetrādi silia: t odia t inimicicie t homicidia. Forte em̄ ibi erāt mlti viri q̄ꝝ vxores ab eis erāt violate. Quid āt boz verī? sit incertū est. Verūtñ ſm san. Tho. dictū Aug. ē ꝓbabil? ꝓmo Amb. sed vtroq; illi? glose dictū videť mihi ꝓbabili?. Hā si scripsit. terra absorbe: quare nō sunt absorpti: aut etiā quare illō scripsit. Terra em̄ etiā cogitatōni obediſſet christi. Si dicať q̄ scripsit ꝓpť eos vt viderent se dignos absorberi. Dico q̄ h̄ redit in opinionē illi? glose q̄ dicit q̄ faciebat aliquā figurā in q̄ scelera viderēt. qz ista figura potuit esse scḡtura vl alia. Et silr ñ scripsit. tra t̄rā accusat: nisi i ist a scriptura alicd mirabiliť apparuiſſz: qz facil? poťat ista verba dicere eis. Silr nec; id q̄d postea ꝓtulit: qz supflue aut ꝓtuliſſet aut scḡ ſiſſet. Chr̄o aūt scribente t non rñdente illi valde instabāt vt rñderet: credentes eū esse ꝑplexū t nescire q̄d rñderz (Cū aūt ꝑseuerarēt) ꝓtinue (interrogāteſ eū) q̄d vellet rñdere (erexit se) forte indicādo digito ea q̄ scḡserat: t tacite monendo vt legerēt (t dixit eis. Qui ſine pctō ē vestr̄ ꝓm?) in illā lapidē mittat. O glīosa rñsio. Amb. Ille iudicet de alteri? errore q̄ nō habet in se q̄d condemnet. Hec ille. Aug. Si diceret: nō lapidet adulterā: iniust? ꝙincerek. si diceret: lapidet: māsuet? nō viderek. Dicat ḡ q̄d dz dicere mansuet? t iust?. Qui ſine pctō t̄. Hec vox iusticie est: puniat peccatrix sz nō a pctōribus impleatur lex: sed nō a ꝓuaricatoribus legis. Hec ille. Sz nūq̄d pctōr ꝓt alīū pctōrē corrigere? Ad h̄ dicēdū est ex doctrina scti Tho. ij. q. liij. t. iiij. di. xix. cū distinctōe. Aut em̄ loq̄mur de correctiōe fraterna: aut de iudiciaria q̄ ad ſupiores ptinet. Hā de ꝓma dicēdū ē q̄ si pctōr cū hūilitate et gemitu corrigit q̄s hortando vt sil ambo corrigāt sua delicta ñ peccat: q̄uis se ꝑdēnet. i. ꝑdēnabilē oñdat in sua ꝙscia vl fris. sec? si ex ſupbia: ꝓtēnēdo sua pctā vellet aliena reprēdere. Est ei triplex rōe pctōr indign? corrigere. Prio rōe ꝓcedētis pcti: maxime si sit mai? peccato fris. Hoc aūt itelligo q̄n pctōr ō suo pctō nō doler. t intelligo etiāsi nō sit mai? sz eq̄le. Scōo rōe scādali. puta si suū pctūm sit publicū. Non em̄ ꝓsumiť odisse pctm̄. q̄ intellḡe: nisi etiā publice oñderet se ō suo dolere. Tertio rōe ſupbie vt dictū ē. Hec ex. ij. Si ꝓo loq̄mur de scōa sic̄ videtur ipe loq̄ in. iiij. Dicendū ē q̄ exist̄s i venia li pctō potest corrigere. qz nō reddit homini indignū executōe offic̄ij. nec ita est cauta scandali vt mortale. vt cū sine eo null? vitā ducat. Si ꝓo sit in mortali etiā occulto: se cus. quia reddit hominē inhabilem ad executionē officij cuiuslibz. Possz tamen corrigere nō vt miſter eccl̄ie exeq̄ns sz officiū: sed vt ꝙuata ꝑsona: nisi ratione scādali. Loquiť aūt scīus Tho. de existenti in mortali actualiť: qz. ſ. nō est ꝑtr̄. t loq̄ť de miſtris eccl̄ie seu ꝓlatis q̄tum ad spūalia. De iudice ꝓo laico dicēdū videť q̄ si ex.s actualiť in mortali corripit aliquem motu ꝓprio peccat: qz non movetur zelo dei ꝑ pctm̄: qz illud i se corripet: maxime si suū sit equale vel mai?: sz videtur moveri ex ſupbia. Si ꝓo iudicat lege exigēte t ex mēte legis nō peccat: vt aliqui dicūt. nec ꝑdēnabilē se oñdit i eo q̄ fert sentētiā. sz i eo q̄ faciē id p q̄d sniam silez merek. Et hec determinatio videť ꝑformis doctrine scti Tho. iij. q. lxiij. t. iij. di. v. t di. xix. t di. xxiij. t q̄ol. vij. q. iij. vbi tenz q̄ exhibēs se miſtr̄ ecclie i aliq̄ spūali t existēs i mortali peccat mortal: qz ñ se ꝑformat dño c? ē miſē. Ista āt rō ñ tz i miſtro laici. vñ ipe ſ. Jo. exp̄sse sic ōdmiat vt ō

terminatū est.(Et iterꝫ se inclinās scribebat in terra) Iterato se chr̃s inclinauit ſm glo.parcēs eorꝫ ſecundie.ne. ſ.tātum erubescerēt de aſpectu ei⁹.ſm Alcbuinū ſo vt libere possent exire.ſm Aug.vero vt oñderet q̄ erant indigni videre vultū eius ⁊ ab eo videri. Vl̃ h̄ fuit vt oñderet p̄mā ſnia⁹ esse imutabilē:qz pe⁹ nō mutatur. Sz q̄d scribebat scōa vice. Ad h̄ dico q̄ scribebat idē qđ p⁹ vt videt. Et credo q̄ sic scribebat aliq̄d i q̄ diuit⁹ videbant ſua pcā:ita scribebat ordinate:ita q̄ vn⁹ p⁹ vnū illa cognoscebāt.ideo seq̄t.(Audientes aūr)id qđ dixerat.⁊ ſupple videtes id qđ scp̄serat:erubescentes de turpitudine ſuoꝝ pcōꝝ(vnus post vnū exibāt)sicut vnus post vnū scripturā forte legebāt:incipientes a seniorib⁹:vt q̄ p̄mi fuerant in culpa p̄mi essent in pena. et q̄ꝫ forte pcā erāt grauiora. Aug. Sic igit illi vocē iusticie tanq̄ trabali telo pcussi sese inspicientes⁊ reos inuenientes vn⁹ p⁹ vnū oēs recesserūt. Hec ille. Jn hac pte est morale documentū:q̄nta erit in die iudicij pcōrum erubescētia cū nō solū ip̄i sz tot⁹ mūd⁹ videbit eorꝫ pcā:si isti tantū erubuer̄t videntes ea ip̄i solū sic cū chr̃o. Justi aūt tūc nō erubescēt sz erit eis gla.qz p̄ituer̄t:sic nec nō erubescit Magdalena q̄ ſua pcā publice p̄dicauit. Hiero. Dicat vnusquisq̄ qđ velit:ego interim p̄ſensus mei parui tate iudicaui meli⁹ esse ꝫfundi corā p̄toribus ſup terrā q̄ corā angelis cis in celo vl̃ vbicunq̄ dñs iudiciū ſuū voluerit demōſtrare. Hec ille.

Quātū ad tertiū tāgit miſatio quā peccatrici chr̃s exhibuit:cū dr̃(Et remāsit Jesus sol⁹).i.ſine scribis et phariseis.ñ aūt ſine diſcipul⁹ et plebe.qz dictio excluſiua: vt dicit scūs Tho.hic nō excludit niſi reſpectu extraneorꝫ.i.inimicorū. Oꝫ etiā dicere q̄ ib i remāserint alīq̄ iudei:imo aliq̄ phariſei.qz seq̄t immediate post iſtam hiſtoriā q̄ chr̃s allocut⁹ est iudeos.et q̄ aliq̄ phariſei ꝫtradixerūt ei:vt patz infra ſabbato añ dñicā de paſſiōe .Aug.Relicti sunt duo:miſera⁊ miſcōia. Hec ille.(⁊ mulier i medio stās)diſcipulorꝫ ⁊ plēbis.vl̃ i medio.i.i ambiguo ſm s.Tho. igrans q̄d ſibi futurꝫ esset. vñ ſm Aug.timuit ſe ab illo puniri q̄ ſine pctō erat. (Erigēs āt ſe ieſus).ſ.a scribēdo:postq̄ oēs aduerſarij recesserāt(dixit ei)tēperādo rigorē iuſticie p miaz(Mulier vbi ſt̄ q̄ te accuſabāt:) Nō q̄rit q̄ſi igrans ſz vt ꝫſolet.Ad h̄ mulier ſtupefacta nō rñdit timore mortis.iō ſtatim dñs vt eā reſpirare faciat⁊ ſecure rñdere: ſubiūgit.(Neo te ꝫdēnauit?Que dixit.Nemo dñe. Dixit ei ieſus Nec ego te ꝫdēnabo) Sz ne videret fauere pctis adiūxit ſm Aug.(Vade⁊ iā amplī⁹ noli peccare) Sctūs aūt Tho.ōt chr̃m iſtā abſoluiſſe a culpa nulla ipoſita pena.qz cū abſoluēdo exti⁹ iuſtificaret in⁹:potuit eam tanta ꝫtritōe immutare vt ab omni pena efficerek imunis. Null⁹ tñ exemplo chr̃i ſine ꝫfeſſiōe⁊ pene iniūctōe q̄nq̄ oz abſoluere. qz chr̃us tātā in ſacr̃is habuit excellentiā ptātz vt ſine ſacro effectū ſacri ꝫferre potuerit:qđ null⁹ pur⁹ hō p̄t efficere.Cū aūt in iſta mulere duo eēnt.ſ.natura⁊ culpa.vtrūq̄ potuit chr̃us ꝫdēnare. naturā q̄dē iubēdo eā lapidari.et culpaz eā ñ abſoluēdo.⁊ vtrūq̄ abſoluere:puta ſi licētiā peccādi tribuiſſet ſpōdēs ſe eā ꝺ ceto ñ ꝫdēnaturꝫ Sz de⁹ odio hn̄s cp̄ā⁊ amās naturā:dānauit alterꝫ tm̄ dicēs.amplī⁹ noli peccare:vt ſic appareat q̄ſ rect⁹ē de⁹ p ꝑitatē.et q̄dulez p māſuetudinem. Hec ille ꝑtualit. Est aūt ſciendū q̄ in die ꝑgi dedicata ꝫueniēt legit h̄ euāgel. Prio qz oppoſita iuxta ſe ꝓpoſita magꝫ elucescūt.iō magis cōmendabit apparz innocētia ꝑginis. Scdo qz ex hoc cōmendat miſcōia chr̃i q̄ exiſtēs ꝑgo⁊ fili⁹ ꝑgis et ꝑginū ſpōſus adulterā nō horruit penitē. Jō i die ꝑgis hec hiſtoria recitat vt h̄ cogitem⁹.Tertio qz ad ꝓpoſitū ꝑgis ſūt illa ꝑba Jeſus inclinās ſe ⁊c.⁊ h̄ in ſenſu q̄ſi allegorico. Nā ꝑgo in ſcp̄tura appellat tra ꝓp̄ſuā ſt abilitatē et fecūditatē. iuxta illud. Rorate celi deſup ⁊c. Jnclinatio ꝺo chr̃i est ei⁹ incarnatio:q̄ cū in forma dei eſſet ſemetip̄m exinaniuit. Jeſus igit ſe iclinās.i.hūanitatē aſſumere diſponēs. digito.i.ꝑtute ſpūſſcti:ſcribebat in terra.i.i beata virgie. Sz q̄d ſcp̄ſit? Rūdeo. Alīq̄ q̄ bus illa pulcerrima charta decorarek Nā de⁹ p̄r̃ i ea ſcp̄ſit⁊ ip̄ſit ſuā potētiā faciēs eam potētē nos adiuuare in vita:iuſtis

Fer.ii. post do.iiii.in quadra.

ꝑseruando gr̃am:z iniustis obtinẽdo mi/ sericordiã:z in morte nos defendẽdo a di abolo: z post mortẽ nos suscipiẽdo in celi palatio. Jõ ór Maria mr̃ gr̃e mr̃ miseri/ cordie:tu nos zc. Fili⁹ ꝓo sc̃pſit in ea suã sapientiaz ad ꝓ nobis scire aduocare: iõcz significata fuit ꝙ illã mulierẽ q̃ apõ regez Dauid aduocauit sapiẽter ꝓ filio Ablalõ exulãte.ij.Reg.xiiij. Spũſſanctus suam bonitatẽ faciẽs eam clemẽtem ad miserã/ dum. Vñ ipa de se dicit Eccl.xiiij Quasi oliua speciosa in cãpis. Ex q̃ ptz q̃ sua mi sericordia est excellẽs:sicut oleũ eminet oĩ liquori. Et ꝓgruẽs:qz speciosa i tpe opor/ tuno.i.tribulatiõis.Eccl.xxxv. Specio/ sa miscdia in tpe tribulatiõis. Et patens oibus iustis z iniustis:qz in campis. Est q̃ũ in hac parte morale documentũ: q̃ q̃ in pñti habz punire debet attẽdere solum vel saltẽ pncipaliter ne de cetero cõmittã tur scelera. Pene em̃ pſentis vite sũt medi cine ꝑseruatiue. Jdeo ſm Platonis sentẽ tiam: nullus sapiẽs punit qz pctm̃ est:sed ne peccetur. Amen.

Dijca.iiij. in q̃dragesima

Textus euãge. Joan.ca.vi

a Bijt iesus trãs mare galilee qđ est tyberia/ dis: et seq̃bat eũ mul/ titudo magna zc

Bijt Jesus trans

a mare galilee zc. Joan.vj. Vi de dñica vltima post festum Trinitatis

Feria.ij. post dñicaz q̃rtam in Quadragesima

Textus euãge. Joã.ca.ij.

p Rope erat pasca iude orũ z ascẽdit iesus hie rosolymã:z inuenit in tẽplo vendẽtes oues et boues z colũbas z numularios sedẽtes Et cũ fecisset q̃si flagellũ de fu/ niculis oẽs eiecit ó tẽplo Oues q̃z z boues z numulariox effu/ dit es:z mẽsas subuertit Et his qui colũbas vendebãt dixit Au ferte ista hinc:znolite facere do mũ pris mei domũ negociatio nis. Recordati ꝙ sunt discipli eius qz scriptũ est Zelus dom⁹ tue cõedit me. Rñderũt g̃ iudei: z dixerũt ei: Qđ signũ ostendis nobis:qz hec facz: Rñdit iesus: Soluite tẽplũ hoc z in triby di/ ebus excitabo illud. Dixerũt g̃ iudei. Quadragĩta z sex annis edificatũ est tẽplũ hoc: z tu i tri bus dieby excitabis illd. Jlle ãt dicebat de tẽplo corpis sui. Cuz ergo resurrexisz ex mortuis re/ cordati sunt discipuli ei⁹ quia hoc dicebat. Et crediderũt scri/ pture z sermoni quẽ dixit iesus Cũ ãũt esset hierosolymis i die festo:multi crediderũt i noĩe ei⁹ videntes signa q̃ faciebat. Jpse ãũt iesus nõ credebat semetipz eis:eo q̃ ipse nosset oẽs.z qz op⁹ ei nõ erat vt ꝙs testimoniũ phi beret de hoĩe. Jpse enz sciebat quid esset in homĩe

Rope erat pascha

p iudeox zc. Jo.ij. Jn pñti euã gelio tãgunt tria pũcta: que sunt Expulsio Jnterrogatio z Conuersio

Quantũ ad primũ sciendũ est q̃ multa ad ꝓ euãgeliũ ptinẽtia habẽt supẽ dñica.j. q̃dragesime:z feria.iij.seq̃nti. Jn ꝑmo igr̃ pũcto tãgit quõ chr̃s eiecit de tẽplo vẽdẽ tes z emẽtes. Pro q̃ sciẽdũ ẽ:q̃ ista eiectõ de q̃ euãgeliũ loq̃t facta fuit inter ꝙersio nẽ aq̃ in vinũ z pasca:qz.s.fuit post ꝑdictũ miracl̃m z añ pasca. Jn euãgelio ãt Joã. fit mẽtio i triby locis de pasca.s.ḃ z.vj.ca. vbi recitat miracl̃m de panibz.z c.xiij.vbi

ōr ante diē festū pasce. Scōm hoc ḡ a miraculo ꝙuersiōis aque vsq; ad mortē chr̄is duob⁹ annis ꝓdicauit: ⁊ tantū pl⁹ q̄ntuꝫ ab illo vsq; ad pasca fluxit. Nā pñs electo fuit facta ꝓpe pasca vt hic ōr. Et seq̄nti anno eodē tpe fecit miracl'm ō panib⁹: ⁊ Joānes fuit decollatus. Vñ Joānes fuit decollatus ꝓpe pasca: qz vt ōr Matth. xiij. stati post decollationē Joānis chr̄s secessit in desertū: ⁊ ibi fecit miraculū circa panes: qđ fuit factū ꝓpe pasca: vt ptꝫ Jo. vj. Festū tñ decollationis ei⁹ ea die celebrat q̄ caput ei⁹ inuentū est. Et seq̄nti anno eodē tpe fuit dñs crucifix⁹. Scōm eos ḡ q dicūt chr̄m fecisse miracl'm ꝙuersiōis aque ⁊ ea q̄ hic narrant eodē anno q̄ fuit baptizatus chr̄s tm̄ duob⁹ annis cū dimidio ꝓdicauit: qui ab ei⁹ baptismo vsq; ad eius mortē fluxer̄t. Sed cōiter tenet q ꝓdictū miracl'm ꝙuersiōis nō sit factū i ānō baptismi: sed post baptismū reuoluto anno: eadē die: ⁊ hoc ſm mag. hist. ⁊ sctm̄ Tho. tenet eccl'ia. Nā vt aiūt ſm sniam eius ea die q̄ magi chr̄m adorauerūt eadē die revoluti xxx. ānis xps ē baptizat⁹ ⁊ eadem die fuoluto ānō xps aquā mutauit i vinū ⁊ seq̄nti anno ꝓpe pasca decollat⁹ est Joānes: ⁊ seq̄nti chr̄s crucifixus. Sic ḡ inter chr̄i baptismū ⁊ ꝙuersiōz aque fluxit vnū pasca de q̄ nullus euāgelista facit mētionem. Et sic ſm q ecc'lia tenet chr̄s tribus annis ac dimidio ꝓdicauit. Oia sup̄ dicta quasi de verbo ad verbū sunt sctī Tho. in sua postilla sup̄ Joā. Et sentētialiter idez ōr mag̃ hist. excepto q vbi dicit ſ. Tho. revolutis xxx. annis: ipse dicit revolutis xxx. vel xxxj. annis. Dicit ḡ (Prope erat pasca) Est aūt pascha nomē hebraicū ſm Aug. ⁊ interp̄tat transit⁹: tūc em̄ angel⁹ dñi trāsiuit p egyptū ꝑcutiēs egyptios et saluās hebreos. Et idē fcat ꝓpase. Scōz Amb. ꝙo est grecū: ⁊ fcat passionē (iudeorū) qō nō ōr q̄si alie natiōes pasca celebrārēt: sed iudeoꝝ ōr ſm sctm̄ Tho. Vel qa nō erat dñi sed hoim: qz non sctē ⁊ ad dei gl'iam: sed ad hoim voluptatez illud celebrabāt. vel vt dicit ad differētiā nr̄i pasce: in q̄ nō figuralis sed ver⁹ agnus est imolatus. (Et ascēdit ihesus hierl'ymā) vt legez impleret quā ipe tulerat. Jubebat em̄ q ter in anno. ſ. in pasca: in pēthecoste: ⁊ in sceno phegia oē masculinū de gñe iudeoꝝ apparerent coꝝ dño in hierl'm. Cū remotionibus tū dispēsabat ſm aliq̄s: q̄ ad pēthecosten ⁊ scenophegiā. Est aūt sciendū ſm Alchuinū q bis legit in euāgelijs chr̄us post baptismū hierl'ymaz ascēdisse. ſ. sel'an incarcerationē Joānis: ⁊ sel'an passionē: ⁊ vtraq; vice purgauit tēplū: eiciēdo vēdētes ⁊ emētes de illo. Vñ seq̄t (Et inuenit in tēplo). i. in atrio tēpli. Nā tēplū habebat triplex atriū. i. spaciū circa se: ⁊ eoꝝ vnū diuisuz in duo. vnū imediate circa tēplū qđ erat sacerdotū: aliud viroꝝ mūdoꝝ aliud mūdaꝝ mulieꝝ: aliud imūdoꝝ ⁊ gētiliū. De h̄ eiecit dñs vēdētes. Patet aūt ista ex dictꝫ sup̄ feria. iij. post ꝑma dñica q̄dragesime exceptis q̄ sequūtur (q̄si flagellū ō funicl'is) Querūt h̄ aliq̄. ſ. Nico. de Lyra quō chr̄s in tēplo funicl'os inuenerit: Et soluūt dicētes: q ꝓbabile est eū vsuz fuisse funicl'o ꝑ zona: ſz m̄lto ꝓbabil⁹ est q ibi essent funes q̄b⁹ iumēta ibi vēdenda ligabāt. Nā apl'i legūt zonas habuisse Mat x. Et est multo ꝓbabil⁹ de chr̄o q datus fuit in exēplū oim: ꝓpter qō ⁊ sicut ceteri ē quersat⁹ ⁊ indut⁹: vt ptꝫ ex his q̄ docz sāctus Tho. iij. pte. q. xl. (Auferte ista hinc) Leni⁹ aūt corripuit venditores colūbaꝝ quia nō ita dehonestabāt remplū. Notandū ꝙo q chr̄s nunq̄ fuit ita seuer⁹ in puniēdo sicut hic. qz erat illō factū in iniuriā dei patrꝫ: quā nullo mō ferebat: licz sufferret suā. (Recordati ꝙo sunt discipli ei⁹) sez post ei⁹ passionē: vel tūc ſm Chrys. q̄ ista viderūt (qz scriptū est in Ps. lxviij (Zelus) vt in bonū sumit. q ſm Alchuinū est feruor animi: q̄ mens relicto humano timore ꝓ defectioe veritatꝫ accēdit. Hec ille. (dom⁹ tue). i. quē habui ꝓ honore domus tue siue templi rui: o pater (comedit me). i. vehemēter accēdit. vel comedit me id est ꝙsumpsit ꝑ mortē. Zelus em̄ chr̄i p deo ꝓuocauit magnates iudeoꝝ vt illū occiderēt. In hac parte est moꝛale documentū: qđ Aug⁹. tāgit di. Comedit zelo dom⁹ dei q oia q̄ vidit ibi puersa cupit emēdare: ⁊ si emēdare ñ ꝑt: tolerat ⁊ gemit Si ḡ in domo tua ne quid puersum fiat satagis. in domo dei vbi salus ꝓposita

Feria.ii. post do.iii.quadra.

est debes pati ꝯntū in te est siqd gue:si videris. Amicus est: admoneat lenit. vxor est:seueriſſime frenet.ancilla est: etiā ꝓ beribus cōpescat. Fac ꝗquid potes ꝓ ꝑsona ꝯtū portas. Hec ille.

Quantū ad scām tangit interrogatio quā iudei chō fecerūt:cū dr(Rñderūt ḡ iudei)facto.s.ei⁹ ñ ꝓbis.qz magꝫ ḡuabantur ei⁹ facto ꝯ dicto(qō signū).i.qō ir iraculū)ostēdis nobis qz ħ facis).i.qz habeas ptātem ista faciēdi :seu auctoritatem: In correctōe em̄ ꝑm san. Tho. duo requirunt.s.zel⁹ z auctoritas. Etqz in facto chī de ꝑmo nō apparebat dubiū:de scō ꝗsi uerūt.acsi dicerēt.Quo miraculo ꝓbas q̄ habeas auctoritatē imutādi q̄ ordiauerit sacerdotes:ꝗsi ꝓncipalis dñs templi. vel ꝗsi ꝓpheta missus a deo. Etqz vt dr scūs Tho.insidiose signū ꝙrebāt: ꝗsi desperantes ō exhibitōe signi: vt calūnias inferrēt nōvt scirēt:nō dat eis signū occultū q̄ nō illuminant magis ſz magꝫ excecāt. Q̄ ñ seq̄tur(Rūdit Jesus z dixit eis .Soluite tēplū hoc z in trib⁹ dieb⁹ excitabo illō)Augu.in glo.sic videt ꝓtinuare. Ego non do vobis signū mee ptātis:sed expono vobis ꝗd significet hoc qō ego feci. Et tūc intelligit(Qō signū oñdis nob qz hec facz:).i. vis significari vt intelligi i ħ facto(Et ille Soluite zc.).i.sicut tēplū hoc corpale vos inq̄natis z ego emundo.sic corp⁹ meum vos dissoluetz.z ego resuscitabo(vt soluite zc.).i.hoc argumētū z signū do vobis mee auctoritatz(Soluite)i.vos soluetis: me ꝑmittēte z nō soluēte:neqꝫ soluēte natura. Nō em̄ dixit:soluā vel soluet.ſz soluite(tēplū ħ).i.corp⁹ meū(et ego) nea ꝓprie ꝑm Titū(in trib⁹ dieb⁹).i.post triduū (excitabo illud)a somno mortis ad vitā. Hoc aūt fuit infallibile signū deitatz Appellauit aūt chīs corp⁹ suū tēplū:qz in eo habitauit plenitudo diuitatis: nō solū ꝑ grām vt i alīs:ſz corpaliter vt dr ad Colos. ij.s.ꝑ vnionē in ꝑsona: q̄ z aīa z corp⁹ deitati fuerūt vnita. Ex hoc aūt credidit Apollinaris q̄ sicut templū est res inanimata ita chīs corp⁹ sine aīa assūpserit .z q̄ i eo diuitas loco aīe fuerit. Sed si hoc essz verū chīs nō fuissz hō pl⁹ ꝯ cadauer sit hō Scdo etiā nō habuisset hūanam carnez: nec ꝙseq̄nt aliqd ꝓtinēs ad naturā hūanā. Est aūt decept⁹ in hoc q̄ chīi corpus tēplū dr metaphorice. z ꝙseq̄nt nō oportet similitudinē ꝯtū ad oīa intelligere. Q̄z aūt chīs aiam habuerit ptz: qz dr: Ptātē habeo ponēdi aiaz meā. Jo.x. qō de diuinitate nō pōt intelligi. qz ea ponere nō pōt (Dixerūt ḡ iudei)hoc signū nō intelligentes z ꝓpter ꝙ reprobare volētes. (Quadraginta z sex annis edificatū est tēplū hoc z tu in trib⁹ dieb⁹ excitabis illud:)ꝗsi dicerent. Jmpossibile vis facere. Nō aūt itelligunt ista ꝑm Chryſ. de tēplo Salomōis qō septē annis completū est: vt habetur iij. Reg. vj. z p nabuchodonosor fuit destructū.sed intelligunt vt dicit ō eo qō⁹p⁹ captiuitatē babylonicā filij israel edificauerūt:qō multis annis edificauerūt:qz a finitimis impediebant: vt ptz in li. Esd. Jdē cō Chryſ. tenet Alchuin⁹ et oēs fere expositores. Sz ħ ē magna ḡstio de q̄ null⁹ expositor facit mētionē. Si em̄ ista nō pōt intelligi de tēplo Salomonis: qz destructū erat:eadē rōe nec de scdo tēplo edificato post captiuitatē sub Zorobabel possunt intelligi .quia vt dicit Josephus xv.antiq.c.vlti. Herodes destruxit illud: z edificauit aliō qō octo ānis ꝙsummauit Ad hoc dico ꝑmo q̄ ista ꝓba esse vera nō est necesse:qz nō sūt ꝓba chī l'euāgeliste sz iudeoꝝ. Dico scdo q̄ habēt ꝓbitatē ō tēplo Salomōis.nō q̄ ad edificatōnem tm̄ q̄ septē annis ꝙsūmata est:ꝑm q̄ loquunt ꝓdicti doctores:sed ꝯtū ad materie ꝓparationē z aptalē edificationē sīl. Nā David ꝓparauerat materiā :z Salomō fabricauit.vt ptz.iij.Reg.vj. Sicut aūt dicit Orige. Atqe q̄ Nathan ꝓpheta ꝙsuluit David vt tēplū fabricaret :z David cepit sumptus ꝓparare vsqꝫ ad tps q̄ Salomō illō tēplū ꝙsūmauit :fluxerūt.xlvj.āni. Nec tm̄ qz illō erat destructū: iō ō eo ista nō pōt itelligi:qz ly ħ pōt ip̄rope demōstrare.demōstrādo aliqd i eadē specie cuz eo qō tūc videbat sicut z cū dī. Hec herba crescit vbiqꝫ. Dico tertio q̄ etiā intelligi pōt de scdo tēplo: vt dictū est eadem rōe.et tanto amplⁱ ānto in templo quod demōstrabāt: erat materia multa ꝓtis. Non autem intelliguntur de tertio quod

edificauit Herodes. Primo q̄ ipe minoꝛi tpe edificauit. Scdo q̄ ꝓpie illa nō fuit tota liter noua fabꝛica: q̄ nō ꝓpauit tottam materiā. Habuit em lapides et lig̃ tēpli q̄ deposuit. cuius supaddiderit mta. Posset tñ dici q̄ ipe octo annis substātiā fabꝛice cōpleuit: sed tñ post ꝑ multos annos alīq̄d modicū fuit ser ꝑ fabꝛicatuꝛ ad decentiā ptinens. Quāuis aūt iudei p dicta referrēt ad templū materiale: tamē Aug li. lxxxiij. q. dic esse vera de templo coꝛpis chri. Formatio ei z ꝛceptio vt ait hūani coꝛpis. xlv. dieb; pficit. Primis ei sex dieb; habet silūtudinē lactȝ. nouē alijs quertit i sanguinē. xij. alijs pficit oꝛganizatio cuꝛ ad oia liniamenta. Ista aūt si addak vnū ꝓp sacm vnitatis: faciūt. xlvj. Unde ihus. Tres bis i lacte dies: tres sunt in sanguine termi Bisseni carnē: tresseni meꝛa figurant. Deinde aūt est puer in vtero matris cōiter ysq; ad cōplemētū noni mensis z initium decimi: dicēte Virgil. in Buc. Matri lōga decē tulerint fastidia mēses Ūn illa ꝓba. j. Mach. vij. mis ad filiuȝ scȝ. Te nouē mensib; in vtero poꝛtaui: vident coꝛrupta. qz libri coꝛrectioꝛes habēt decē et nō nouē: sumēdo. s. totū ꝑ partes. Ista tñ sane sunt intelligēda. Nā simul i chro fuerūt foꝛmatio coꝛpis: creatio aie. z vnio aie ad carnē: z vnio ꝙbi ad carnē z animā. Quāuis aūt in ipo instāti vniōis coꝛpꝰ chri fuerit pfectū cuꝛtū ad integritatem oim mēbꝛoꝝ: ad q̄ntitatē tñ hūano coꝛpi debitā puenit in pdicto mēbro diez. Est em sciendū q̄ in ipa ꝛceptōe ē maioris q̄ntitatis q̄ futuꝰ est maioꝛ. Cū igit chr̃s fuerit mediocris statuꝛe. i ipa ꝛcepti one debuisset etiā esse mediocris q̄ntitatȝ Sz istā q̄ntitatē tūc nō habuit: sz eā quā tūc habēt illi q̄ futuri sunt parui. z deide xlvj. dieb; puenit ad illā mediocrē quam habuisset tūc si fuisset naturaliꝛ conceptꝰ Vide de h̄ scm Tho. iij. ꝑte. q. xxxij (Illę aūt dicebat de templo coꝛpis sui). i. de coꝛpe suo. q̄ est tēplū ꝓpter deitatis vnionem seu inhabitationē. z ꝓp recōciliatōz. qz sicut in tēplo: ita et in chro hoies recōciliant deo. z ꝓp fabꝛicatōez. xlvj. diebus pfectam. z ꝓp sacꝛoꝝ administrationem. z ꝓpter excellentem sanctificationē (Cum ergo resurrexisset a moꝛtuis: recoꝛdati sūt discipuli eius) id est intellexerūt: q̄ fm Alchuinū tunc aquit illis sensum vt intelligerēt scripturas Luce vl. z clariꝰ etiā ex resurrectione cognouerūt eū esse deū qui in illo coꝛpe habitabat velut in templo. (quia hoc dicebat de coꝛpoꝛe suo) q̄ videruntertia die excitatū. (Et crediderunt ꝑ euidētiā facti magȝ solidati in fide (scripture) ꝓpheraꝝ q̄ mltiplr hoc pdicit (z sermoni quē dixit Jesus) scz Soluite zc.

In hac pte est documētū moꝛale. qz chr̃s in hac sua iusticia q̄ eiecit de tēplo oues z boues dedit documētū platȝ. Nā fuauit seueritatē ejcies ea q̄ tēplū fedabant: vt oues z boues: et lenitatē in h̄ qz nō sic eiecit colūbas q̄ sic nō fedabant. sed vendentib; leniter dixit: Auferte ista hinc. Et discretionē: qz nō est vsus gladio aut baculo sed flagello: innuēs q̄ plaꝰ in coꝛrigēdo debz esse seuerꝰ maꝰ: māsuetꝰ bonis z discretꝰ oib;. Ūn in arca que platū significabat erat virga et manna et tabule in quibus sapiētia dei erat inscpta: vt patet ad Heb. ix. Et eadem rōe in basib; tēpli q̄ significabāt platos erant sculpti leones et boues et cherubim. iij. Reg. vij.

Anagogice aūt istud tēplū significat celum siue celeste tēplū quod est chr̃istus: vt patȝ Apoca. xxj. de quo ejciūt boues coꝛnib; ventilātes. i. superbi: et numularij. i. auari: et colūbe q̄ sunt aues libidinose. i. luxuriosi. et oues. i. hypocrite. q̄ sunt i vestimentis ouīū. Ejciūt inquā vt excōicati. iuxta illō Apocal. xxij. Foris canes zc. Ūn cū eis non participabūt sancti in loq̄la: nec officio: nec salutatione. id ē salutis exoptatione.

Allegoꝛice vero significat eccl̃iam: de qua ejciunt eadem genera peccatoꝝ: sed alio modo. Est aūt in hoc sensu allegoꝛico documentū moꝛale q̄ tangit Alchui. dicēs. Quotidie deus spūaliter eccl̃esiaȝ suā intrat: et qualiter vnusquisq; ibi conuersēt attendit. Caueam⁹ ergo ne in eccl̃esia dei fabulis vel risib; vel odijs vl cupiditatib; vacem⁹: ne imꝛouisus veniēs nos flagellet: z de eccl̃ia sua ejciat. hec ille

Quantū ad tertiū tangit cōuersio mul

roꝛ:cum dī(Cū aūt esset hierlymis i pa/sca in die festo) id ē solēnitate que septem dieb⁹ durabat(multi crediderūt in nomīe ei⁹)credētes.s.q̄ esset chr̄s(videntes sig̃) Sicut em̄ doctrina humana fit nota per resolutōz ad p̄ncipia p̄ma.ita doctrina fidei p resolutionē ad signa q̄ fiunt in testionīū eius. Cū em̄ miracula solus de⁹ faciat oꝛtet dicere vel q̄ talis doctrina sit vera:vel q̄ deus esset testis falsitatis .quod absurdum est. Sed si miraculū ita conūicit: q̄/re videntiū idem miraculuz alius credit: alius ꝓo non credit: Ad hoc dico q̄ ideo est:qz aliq̄ nō credūt miraculū illud eē vere a deo in testimonīū talis doctrine. Vñ demones q̄b⁹ ꝓstat miracula eē ꝑe mira/cula.i.diuina virtute facta: eo q̄ tota vir tutē naturalē seu creatā cōp̄hēdunt:si miraculū aliquod fieri viderint credere compellunt(que faciebat) Contra :qz nll'a tūc legit fecisse signa. Ad hoc dic Aug. q̄ ñ omnia facta saluatoꝛis sunt scꝛpta:vt patz Jo.xx. Nō em̄ intēdebāt euā geliste scribe re omnia gesta chr̄i:qz nō sufficiebāt.ſz ex multis voluerūt aliq̄ scribere q̄b⁹ ꝓbaret vera diuinitas et hūanitas. Vl' dicēduz est ſm eundē q̄ mirabile signū visum ē eis ipā electio vendentiū :vt dictū est vbi supra.(Jp̄e aūt iesus nō credebat semetip̄z eis).i.nō confidebat in eis ſz Chr̄yſ. Sz si credebant in eū.q̄re ipe non se credebat eis: Ad hoc dicit Chr̄yſ .q̄ isti erāt rudi/ores. Nam ꝓpter signa crediderāt .qō pti/net ad rudes.rōnabiles aūt p doctrinam t ꝓphetias trahebant. Quia ergo erant rudes t imꝑfecte credebāt:ñ credebat se eis exhibēdo familiarē:t secreta fidei reue/lando:sicut aplis faciebat. Vñ vt euāge/lista insinuet eos imꝑfecte credidisse:non dixit:crediderūt i eū :qz.s.necdū credebāt eius deitatē,sed dixit: crediderūt in noīe ei⁹.i.crediderūt id qō ō eo dicebat nomine tenus.i.eum esse iustū et bonū. Vl' ſm a/lios hoc est:qz illi erant imꝑfecte credētes t cum hoc eis quidā ficte se immiscebant Vel ſm Aug. Jsta sunt ꝓpter mysterium facta. Nam vt dicit:isti gerūt formam ca thecumino⁹ in eccl'ia: eoꝛ sez qui credunt sed adhuc nō sunt baptizati:ſz instruūtur vt baptizent. Etsi em̄ isti credūt in noīe chr̄i. iesus tamen nō credit se eis.quia ec/clesia chr̄isti talib⁹ nō exhibet coꝛp⁹ chri/sti.quod ~~sicut nullus nisi sacerdos pōt cō/~~ficere:ita nullus nisi baptizatus pōt susci pe. Nō ḡ talib⁹ exhibebat se familiarē (eo q̄ ipe nosset omes)quo ad interioza.imo ſm Aug. pl⁹ nouerat de eis ḡ ipīmet.qz t ipe Petrus nō nouit fragilitatē suā qñ ꝓ chr̄isto mori volebat: quam tamē sci/uerat chr̄istus.(etquia opus ei non erat) id ē nō erat necesse(vt quis testimonium ꝓhiberet de homine)dicendo chr̄isto:qua lis esset aliquis homo(Jp̄e em̄ sciebat q̄d esset in homine)imo q̄d futurū esset:t q̄d accidere potuisset. Jn hac parte ē mo/rale documentū:de quo ait Beꝺ. Qua/ꝓpter monemur vt nunc̄ de nostra con scientia securi simus:sed sp̄ solliciti formi/demus:qz qō nos latet:eternū arbitrum latere nō valet. Hec ille.

Feria tertia post dominicam quartā in quadragesimā

Textus euangelij Jo.ca.vij

In die festo medianti ascēdit iesus in tē/plū t docebat. Et mi/rabant iudei dicētes. Quō hic lr̄as scit cū nō didicerit: Respondit eis iesus et dixit. Mea doctrina non est mea sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatē meā facere cog noscet de doctrina mea vtrū ex deo sit: an ego a meipo loquar. Qui a semetipso loquit: gl̄iam ꝓpriā querit qui aūt querit gloriam eius qui misit illū :hic ve/rax est:et iniusticia in illo nō est Nonne moyses dedit vobis le/gem:et nēo ex vobis facit legē. Qd me queritis interficere: Re/spondit turba et dixit. Demoni/um habes: quis te querit interficere. Respondit iesus et dixit eis Vnū op⁹ feci et oēs mirami/

ni. Propterea moyses dedit vobis circuncisionē: nō qz ex moyse est: sed ex patribꝫ. Et i sabbato circūciditis hoiez. Si circūcisionē accipit hō i sabbato vt nō soluat lex moysi: mihi indignamini qz totū hominē sanū feci in sabbato? Nolite iudicare fm faciem: sed iustū iudiciū iudicate. Dicebant ergo quidam ex hierosolymis. Nonne hic est quē querunt interficere? Ecce palam loquit et nihil ei dicunt. Nūquid vere cognouerūt principes: qa hic est christus? Sz hūc scimus vnde sit. christꝰ vo cū venerit nemo scit vnde sit. Clamabat ergo Jesus docēs in tēplo et dicēs. Et me scitis: et vnde sim scitis. et a meipo non veni: sed est verꝰ qui misit me: quē vos nescitz. Ego scio eū qz ab ipo sum. et ipe me misit. Querebāt ergo eū apphēdere: et nemo misit in illū manꝰ qz nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum.

A m die festo me-

i diante tē. Jo. vij. In p̄senti euāgelio tanguntur tria pūcta: que sunt: Admiratō: Reprehensio et Dubitatio.

Quantū ad pmū tangit admiratio: q̄ chr̄o docente iudei tenebant. Circa quā sciendū est q̄ ea que in presenti euangelio narrantur ptigerūt i festo scenophegie: vt ht b. Jo. Erat āt scenophegia festū tabernaculoz: q̄ septē dieb⁹ comedebāt in vmbraculis frōdiū: i mēoriā būficioz q̄ a do receperūt ambulādo p desertū. Dicit autez a scenos qđ est vmbraculū: et phagin qđ ē comedere. Ad hoc festū fuerat chr̄s cuz suis fribꝰ inuitatꝰ: vt hz infra feria. iij. pꝰ dñicā de passione. Sz noluit ire ad festi pncipiū sz ascēdit clām medū eiꝰ. i. q̄rto die. Dicit g̃ (Jā die festo) Sumit aūt h̄ dies festus fm Chrys. et Aug. p toto tpe solēnitatis: qđ. vij. dies ptinebat (mediāte) id ē existēte in medio. qz. s. vt ait Aug. tot dies pterierāt de festo: q̄t futuri erāt. (ascendit Jesus in tēplū et docebat) publice et patenter: nō obstāte q̄ vellēt eū iudei occidere.

Sz q̄re nō incepit a pncipio festi docere? Ad hꝰ dic̄ Chrys. ideo sic eum fecisse: vt attētiores hēret auditores. Nam i pncipio festi fuit q̄sit⁹. zqđā dicebāt q̄ bonꝰ erat. q̄ dā vero q̄ nō sz seducit turbas. Repēte āt eū pūtē videtes: vtriq; magz ei intēdebāt dicēti. Jlli vt aliq̄d lucrarent. et isti vt illū cōphēderēt. Theo. aūt ōr q̄ in pncipio festi magis erāt intēti his q̄ erāt festi: ideo ita attēti nō fuissent. Quid ꝓ docuit incertū est: sed tñ talia et talia docebat: vt q̄ dixerūt: seducit turbas: fm Chrys. mirabāt. Nam sequit (Et mirabāt iudei) Augustinus. Et vñ admiratio? Quia mīti nouerāt vñ natus: quēadmodū fuerit educat⁹. Nūq̄ eū vidēt lras discēte: audiebāt tñ te lege disputātē: legz testionia p ferētē q̄ nēo pferre posset nisi legisset: nēo legeret nisi lras didicisset. Et ideo mirabātur dicētes (Quō hic lras scit cū nō didicerit) Hec ille. Est aūt sciēdū fm s. Tho. iij. pte. q. xij. q̄ chr̄s sz habuerit sciaz exp̄imētalē et adq̄sitā fm quā pfec̄: tñ nihil ab hoie didicit: qz fuit a deo ꝓstitutus caput in gra et doctrina ꝓferēda hoibꝰ: qz ō venit vt doceret ꝓfitatē. Nullū aūt pmū mouēs mouet ea specie motꝰ q̄ monet ab alio q̄ eoz q̄ mouet. Fuit āt chr̄s sz istā sciam edoctꝰ a deo: q̄ p creaturas sensibiles docet sic alij mgri p ꝓba. Sz ō. qz fm istam sciaz nō oia ab ūtio sciuit. g̃ si ab alio audiuisset fm onē Dere quā nesciebat: illā didicisset. Ad hoc dicit sctūs Tho. vbi supra. q̄ cū i illa scia sic in etate pficeret: ñ accō modabat auditū scie nisi vt ꝓgrediebat etatī: et tūc tā didicerat q̄cūq; audiebat. Jsta tñ q̄ ōr s. Tho. intelligo q̄ tū ad artes et scias et oia q̄ docenf suppositā vocē ipositiōe. Jpaz aūt ipositionē vocū et lectionez lrāz: aut nō didicit p exp̄ientiā. aut didicit audiendo alios loquentes et legentes vt videf: nō aūt audiendo docentes. Sz contra h̄ qz dicit Aug. q̄ iudei nunq̄ euz vi-

derunt litteras discentez. Ad hoc dico q̄ sic dicit Aug⁹. quia nō viderūt eū lr̄aruz scholas z mḡros freq̄ntantez: cū q̄ stat q̄ aut p̄ experientiaz ista nō didicit: aut didicit audiēdo loq̄ntes z legēres: puta matrē vl aliū. Ipsa em̄ exp̄imētalis scia chr̄i fuit naturalis. Naturalit̄ aūt null⁹ scire pōt p̄dicta nisi p̄dicto mō. Null⁹ tñ nec mat̄ nec alius ex intentione docuit eū ista: q̄ cum aderat eras ꝓueniens vt disceret a matre verba formare: ilā ꝓpter eminētiā sue imaginatiōis z ingenij cuius vsum sp̄ habuit ista didicerat: loquēte mr̄e ad aliū finē q̄ ad filiū docendū. Sed eo casu mater non se habebat vt magistra: sed vt res scibilis: sicut z leo visus ab eo vel audit⁹. Ab angelis q̄z vt habet vbi s. nihil didicit chr̄s (Rñdit eis ihesus z dixit: Mea doctrina: nō est mea: sed ei⁹ q̄ misit me: q̄i dicat Nō miremini: q̄ ista doctrina est mihi data a deo. Cōtra hoc arguit Aug⁹. q̄ ista sententia implicat ꝓtradictiōz. s. mea nō mea Soluit ād p̄rio ſm eūdē sic. Que ē ingt doctrina patris nisi verbū patris: Ipse g̃ chr̄s est doctrina p̄ris: si verbū patris est. Sed q̄ verbū nō pōt esse nullius: sed est alicuius: z suā doctrinā dixit sei p̄m: z nō suā: quia patriz est verbū. Quid em̄ est tā tuū q̄ tu: z quid tā nō tuū q̄ tu: si alicui⁹ est gō es. Hec ille. Ista aūt solutio videt obscura: sed est pulcerrima: z sub alijs verbis sic ponit a sancto Tho. Aliq̄d dr̄ esse tuū duplicit. Vno mō p̄ identitatez: z sic tu es tu⁹. Alio mō p̄ causalitatē vel origine: z sic tu nō es tu⁹: q̄ nō causalit̄ tei p̄m. sed fili⁹ quē genuisti est tu⁹: q̄ tñ nō ē tu⁹ p̄ identitatē. Chr̄s g̃ q̄ est doctrina: cū sit verbū: dicit: Doctrina que est mea p̄ identitatē. i. ip̄m verbū: nō est mea p̄ originez: q̄a meipo nō sum: sed a p̄re. Mea g̃ z nō mea diuersimode: nō sunt opposita. Vnō Aug⁹. post p̄dicta ꝛcluſit di. Breuit g̃ h̄ mihi dixisse videt. Ego nō sum a meipso Hec ille. Chr̄y. ꝓ sic soluit: quia doctrinā dixit suā: q̄a eam docebat: z nō suā: q̄nia p̄ris erat doctrina q̄ eā tradiderat filio. Sed cōtra: q̄a oia q̄ sunt patris: sunt etiā filij. Ad hoc dicit ip̄e q̄ cū dicit fili⁹: nō est mea: idē est acsi dicat: nō habeo aliq̄d diuisum a p̄re. Et intendit Chr̄y. q̄ chr̄s sic vult dicere: Doctrina mea. i. quā ego p̄dico: nō est mea ꝓpria: sed est eadem cū scia patriz mei: z p̄ri mihiq̄ cōis. Absoluta em̄ in diuinis sunt coia. Ista autez nō ꝓtradicūt. Ihesus aūt Aug⁹. in. j. de trinita. sic soluit: vt sit sensus. Doctrina q̄ est mea ingntū sum deus: nō est mea ingntū sum hō. Sed ꝓta oēs istas solutiones arguit. Nā doctrina adq̄sita i chr̄o erat sua p̄ causalitatē: cōtra p̄mā solutionē: z p̄ p̄rietatē: cōtra scdam. z ſm hūanitatē: cōtra tertiā. Ad hoc dico tria. Primo q̄ chr̄istus cōiter docebat ea q̄ fidei sūt q̄ p̄ scias exp̄imēralez nō cog̃scunt: z ꝑsil'e ē tūc q̄n mirabant illum aliq̄ de spūalib⁹ docuisse. Dico scdo q̄ p̄ sciam exp̄imētalē nō potuit p̄ seip̄m p̄cise addiscere lr̄as legere: q̄ p̄ istā sciam nō p̄nt sciri ea q̄ ab alicui⁹ volūtate depēdēt: cuiusmōi est significatio litteraꝝ: nisi alio docēte vl loq̄nte vt s̄ dictū est: si ergo ista ab hoie docente vel loq̄nte nō didicit. etiā ista exp̄iēdo nō cognouit: sed p̄ infusionē. Si aūt ea didicit ab hoie loquēte nō ār docēte vt ꝓx. ē: habuit q̄dē istā sciaz a ꝓrio z i ꝑfo ingenio hūano: sz tñ fuit a deo vt a ꝓma cā z fuit dei vt efficientis: z si nō dei vt p̄ eā formaliter scientis. Aliq̄d em̄ est alicui⁹ vt subiecti: sicut albedo socratis ē ei⁹. Et aliq̄d vt cause et p̄ncipij actiui: sicut fili⁹ socratis dr̄ esse filius eius. Id g̃ de q̄ fides dei mirabant non ptinebat ad exp̄imētalē sciam: vel si ptinebat: ip̄a scia nō erat ꝓpria chr̄i nisi vt subiecti: nō aūt vt p̄ncipij p̄mi. Tertio dico: q̄ oēs p̄dicte Autōes loquūtur de doctrina chr̄i diuina: q̄ docebat q̄ eum q̄ docebat q̄z oia q̄ nouerat scia exp̄imētali: nouerat etiā scia diuia: nō ecōuerso. Sic̄ q̄ g̃ ei⁹ doctrina erat exp̄imētalis z diuia: erat sua z nō sua tribꝰ modis p̄dictis ingntū erat diuina: nō ingntū erat exp̄imentalē. Probat aūt chr̄s suā doctrinā esse a deo: et nō esse suā ꝓpriā: q̄si ip̄am finxerit: ex hoc q̄ deponētes passiones ꝓtra chr̄m: clare videbant lumie fidei illā doctrinā esse a deo. Vñ dr̄ (Sic̄s voluerit voluntatē eius). s. q̄ misit me (facere) deponēdo vt dr̄ Chr̄y. omnē inuidiā z omne odiū cōtra me: z credēdo in me quod est voluntas dei ſm August. (cognoscet de doctrina) mea. s. (vtrū ex dō

sit) tanq̄ ꝓformis diuīe volūtati. imo tanq̄ mihi cōicata a p̄e q̄ ad diuinitatē ⁊ tā q̄ indita q̄ ad hūanitatē (an ego a meipso) id est ex ꝓp̄rio capite loq̄r. Et h̄ dicit q̄ licet vere in aliq̄ a p̄e discordare nō possit poterat tñ fm opinionē illoꝝ. Qui autem ex suo capite nō loq̄tur ꝑbat a signo dicēs (Qui a semetipso loq̄tur). i. q̄ vult ꝓp̄riam instruere doctrinā: relicta illa quā de⁹ reuelauit: gl̄iam ꝓp̄riam q̄rit. (Qui aūt q̄rit gloriā eius qui misit illū) id est dei (hic vera⁊ est) q⁊ nō fingit vanā doctrinā (⁊ iniusticia in illo nō est) Presupponit aūt chr̄s in his verbis q⁊ eis essz p signa notū q⁊ ipe ꝓp̄riam gl̄iam nō q̄rebat: sed tm̄ mō dei. ⁊ ꝙsequenter q⁊ nō fingebat mēdacia. In hac ꝑte est litterale documentū de q̄ August. ait: Siq̄s aūt paꝝ intellexerit audiat ꝙsiliū q̄ dñs dat di. Siq̄s voluerit ⁊c Quid est? Siq̄s voluerit volūtatē ei⁹ facere: hoc est credere in eum. Ipse em̄ supra dixit: Hoc est opus dei vt credatis in eū quē ipe mīsit. Quis autē nesciat hoc esse facere voluntatez dei: operari opus eius? Cognoscere aūt hoc est intelligere. Ergo noli querere intelligere vt credas: sed crede vt intelligas: q⁊ nisi crediderit is nō intelligetis. Hec ille. Et videt velle q⁊ qui aliq̄d credit intelliget illud in patria videdo illō in se: in via ꝙo intelliget illō inq̄n tū postq̄ semel crediderit illud: apparebit ei credibilius q̄ p̄ius.

Quantū ad scōm tangit quedā reprehensio quā chr̄s fecit iudeis: ⁊ in ea vult se excusare de vno de quo crimabant eū. Sicut em̄ dicit Chrys. duo chr̄o obiciebāt iudei. Primo q⁊ solueret sabbatū ⁊ cōsequenter legē. Scdo q⁊ se equalē faceret dō. Hic q̄ excusat se de p̄mo: ostēdens q⁊ ipsi potiꝰ soluūt legē dicēs (Nōne moyses dedit vobis legem) ⁊ nō gentilib⁹: ita q⁊ vos estis q̄ tenemini illā adimplere (⁊ nemo ex vobis facit) id est implet (legē) q⁊ estis homicide. Jō subdit (Quid). i. q̄re (me q̄rit⁊ interficere?) q̄si diceret fm Chrys. Etsi ego dissolui legē hoiez sanās: trāsgressio fuit in salutē. Vos aūt trāsgredimini in malū.

Et nota q̄lis fuit iudeoꝝ stultitia. Existimabāt em̄ licitū hoiem in sabbato lapidare: nō aūt sanare: q̄d patz: quia quando lutū fecit chr̄s ex sputo: ⁊ inunxit oculos ceci erat sabbatū: ⁊ tñ eadē fere hora voluerūt eū lapidare: vt patz Joā. ix. ⁊ certū est q⁊ est magz fuile op⁹ hoiem lapidare q̄z illuminare oc̄los. Etsi dicāt q⁊ bono fine faciebāt: dicendū est: q⁊ mal⁹ meli⁹ potest bono fine homis sal⁹ q̄z hois mors pcurari (Rñdit turba) turbata (⁊ dixit: demoniū habes) ideo tanq̄ amēs loq̄ris (Quis te q̄rit interficere?) q̄si diceret Null⁹. Putabāt ei fortē q⁊ laterēt sui cogitat⁹. Chr̄istus aūt nō reddidit maledictū ꝙ maledicto: neq̄ etiā ꝙuicit eos q⁊ eū q̄rerēt interficere: sed trāquille rñdit: ⁊ q̄rit dissolue re id q̄d ei de sabbati solutiōe obiciebāt.

Dicit ergo (Rñdit Jesus ⁊ dixit: Unum opus) id est vnā sanationē (feci in sabbato) q̄n. s. sanauit languidū in ꝑbatica piscina: vel fortē alias sanādo aliū (⁊ oēs miramini) id est turbamini ⁊ tumultuatz fm Chrys. Arguit aūt q⁊ licebat ei curare in sabbato et intēdit tale argumentū: Si sanare hominē in sabbato esset ꝓtra legē: etiā ⁊ circūcidere hoiem esset ꝓtra legē: imo mⁱro fortius: q⁊ est opus magis fuile. Nā sanatio fiebat solo verbo interdū. Non aūt est ꝓtra legē scōm: eo q̄ ad gl̄iam dei fiat: q̄ neq̄ p̄mū. Etsi dicas q⁊ scōm. s. circūcisio erat ad gl̄iam dei vel salutē circūcisi spiritualiter: idē dicā de sanatiōe. Et hoc ē q̄d dicit (Propterea Moyses dedit vobis) id est p̄cepit in lege (circūcisionez: nō quia ex Moyse est) id est nō quia ipe eam accepit a deo p̄mo ⁊ immediate (sed) supple q⁊ est (ex patrib⁹) ad Moysen deriuatū: q⁊ data fuit Abrae Gene. xvij. (Et in sabbato circumciditis hominē) scz si sabbatū fuerit die octauus nati infantis: vt dicit Aug⁹. Lex em̄ sicut sabbatū custodiri: ita ⁊ octaua die puer circūcidi mandabat. (Si ergo circūcisionē) que nō iustificat aiam sicneq̄ gratiā ꝙfert ex ope opato: vt dictum est in die circūcisionis: sed solū est signaculum salutis fm Aug⁹. (accipit hō in sabbato). s. sine solutōe legis: imo (vt ñ soluat lex Moysi: mihi indignamini q̄ totuz hominē sanum feci in sabbato) totum inq̄n. i. q̄ntum ad corpus et aīmā: fm sanctum Tho. Aug⁹. Sunt aūt ꝓhibita seruilia opa in sabbato. Nunq̄d fuile op⁹ ē homi-

nem sanare sabbato:Wāducatz q̄dem et bibitz sabbato qz ptinet ad salutē:p quod oñditis opa salutis nullo mō esse omittē da sabbato. Hec ille. Lz aūt fm Chrysz. chr̄s nō dicat apte sanādo se aliq̄d mal⁹ fecisse circūcisiōe q̄ erat pticularz sanitas: tñ narrat factū:deinde hortat vt recte iudicēt dicēs(Nolite iudicare fm faciē sed iustū iudicium iudicate) quasi diceret fm Chrysz. Nō qz apud vos moyses est maioris glie q̄z sim ego: ex psonaz dignitate feratis sniam:sed ex rez natura qđ est iuste iudicare. Null⁹ aūt incusauit moysen q̄ iussit sabbatū solui ꝓp̄ mandatū circūcisionis:qđ nō ex legez sz aliūde erat. In hac parte est morale documentū de christi patiētia in iniurijs. de q̄ Bed. ait Christus nobis patiētie reliquit exēplū: vt q̄ tiens nobis ab aliq̄bus falsa obijciūt conuicia:patienter tolerem⁹. et vera q̄ possumus nō obijciam⁹ sz salutaria monita p̄dicem⁹. Hec ille. Sūt aūt fm Seneč. quotuor remedia contra illatas iniurias. Primū est esse magnanimū:z 2seqnt se recepisse iniuriā non reputare. Seneč. Quid faciet sapiēs colaphis ꝓcussus:Nō fecit inq̄t Cato q̄ pcussus in ore negauit se iniuriā recepisse. Scōm est dissimulare se ñ audire vt videre. Seneca. Nō expedit oia audire aut videre. Non vis esse iracūd⁹: non sis curiosus. Tertiū est in ludū z solatiū iniurias 2uertere. Seneč. Circūscribenda est iniuria vt in ludū iocūq̄z vertat Sic fm eū Diogenes 2sputus a Tētulo Affirmabo inq̄t o Tētule falli eos q̄ negant te os hz̄e. Quartū est obliuio. Señ. Iniuriarum remediū obliuio est

Allegorice tñ iste hō tot⁹ sanat⁹ i sabbato.i. i reqe mortis chr̄i:est hūanū gen⁹ vt ꝓncipiū eius Adā:in q̄ fuerūt q̄ttuor infirmitates. Una.s. causata ex nimia comestiōe.s. pomi vetiti. quā chr̄s curauit ieiunio.xl.diez. Et alia causata ex nimio frigore seu carētia charitatz:quā sanauit sudore ex imēso calore amore pdeūte Et q̄ dā causata ex abūdātia z corruptōe sanguinis.i. copia terrenoz:quā sanauit p minutionē q̄ totū sanguinē suū effudit. Et q̄dā q̄ causaī ex humoz.i. vicioz corruptione. quā sanauit p amare potō is.i. fellis z aceti sumptōnem. Anagogice ꝓo significat idē. Sanabit aūt totū hominem perfecte in resurrectōe corpoꝛū gloriosa.

Quantū ad tertiū tangit dubitatio q̄ fuit in populo. an chr̄s eēt chr̄s:cū dr(Dicebāt q̄ qdā ex hierosolymis)scz oriundi. vt q̄ hierusalē inhabitabāt:z mel⁹ nouerāt 2 silia ꝓncipz. fm Chrysz. Hi magis erāt chr̄i signis potiti:z tñ erāt miserabiliores alijs. qz videntes signa deitatz ei⁹ oia quertebāt iudicio corruptoz ꝓncipuz (Nonne hic est quē q̄rūt iudei).i. pncipes iudeoz(interficere:Ecce palā loq̄t: z nihil ei dicūt)Aug. Nouerāt em̄ qua seuicia q̄rebaī. mirabāt q̄ potentia nō tenebatur Ign̄it nō plene intelligētes chr̄i potentiaz putauerūt eē ꝓncipū scientiā q̄ ei pcerēt Hec ille. Unde subdūt (Nūq̄d vere cog̃uerūt pncipes:quia hic est chr̄s :Quasi diceret Forte penitēt:qz cognoscūt istum esse chr̄m. Sz eis occurrebat argumētuz ad p̄tiū. vñ dicūt (Sed hūc scim⁹ vñ sit) qz d̄ nazareth galilee)chr̄s aūt cū venerit nemo scit)id ē sciet(vñ sit) Querit autez Aug. Unde isti habebāt hāc credulitatē de chr̄o:cū scriptura p̄nūciet q̄ nazare⁹ vocabit. et q̄ in bethleem iude nasci deberet. Et dicit q̄ scriptura de chr̄o p̄dixit vnde esset q̄ntū ad humanitatē:sz quātum ad diuinitatē dictū est p Esa. Generatione eius q̄s enarrabit: Et hinc pcessit hec opinio. Chr̄s aūt fm Aug, declarauit q̄ z scirent vñ esset:et nesciret vñ esset:cū subdit (Clamabat g̃ Jesus docens in tēplo)vt crās eum possent audire qui d̄ hac re murmurabant:z vt eos faciat ꝓcumbere fm Chrysz. (dicēs. Et me scitz).s. fm humanitatē(et)eo dē mō(vnde sim scitis) qz fm q̄ dic̄ Aug. in hac re sol⁹ latebat ꝓ ginis part⁹ :quo excepto totū nouerūt in Jesu qđ ad hoiem ptinet. s. patriā z parētes et effigiē quā gerebat. sed quantuz ad diuinitatē subiungit fm eūdē Augus. (et a meipo nō veni)qz.s. a seipo nō est sz sanct. Tho. (sed est ver⁹ q̄ misit me) quasi dicat Non sum de numero eoz q̄ sine causa venerūt:non missi. s. a deo fm Chrysz. Iste aūt mittens est de⁹ pr̄ q̄ misit chr̄m rōne noui effect⁹ in creatura:z rōe originis diuine sil. Spūs aūt sctūs ratōne primi tñ

Imo z ipe seipm misit. Vide s. Tho. j. di. xv. Quia aūt ver⁹ est pr̄: vere misit fi/liū fm Chryſ. i. in vera carne z nō phan/tastica: fm q dixerūt heretici/quē vos ne scitis) z ꝓsequent vt ōt Hil. vj. de tri. nesci/tis vndc. i. a q̄ sim. Nesciebāt aūt isti deū neq; cōphēsiue neq; beatifice. Primo enīz modo sol⁹ de⁹ novit deum. Secūdo aūt modo soli beati. Sciebant aūt de deo qz est: vl' saltē scire poterāt. sed de deo patre vt sic nihil penit⁹ sciebāt: q̄uis p fidē sci/re potuissent q in divinis erat pater: fili⁹ z spūsctūs. qz de hoc scripture loquebāt: vt dicek forte in die trinitat; vl' al's (Ego scio eū) ideo si vultis eū scire a me q̄rite. Patrē em nemo novit nisi fili⁹ (et si dixe/ro qz nescio eum: ero silis vobis mendax) Quāuis autē sit impossibile christū esse mendacē: si tñ diceret mendacē; essz men dax. Nihil enim ꝓhibet verā esse cōditio/nalem cui⁹ oēs partes sunt false z impos sibiles. Vñ de⁹ pōt peccare si vult: q̄uis velle nō possit. Si em vellet peccare: pec caret: z ꝓsequent possz peccare. (Sz scio eū) comphēsiue z brifice. Primū ptz p sanctū Tho. j. q. xiij. Scōm ꝓ. iij. ptc. q. xxiij. Fuit em ab instanti sue conceptōis semp comphēsor sil'et viator vsq; ad mortem. (quia ab ipo sum). i. ꝓcedo p generatōem divinā ab eo in idētitate deitatis: fz Hil. z ꝓsequent candē habeo scientiā cum eo. (et ipe me misit) in hunc mūdū fm carnē vt dicit Aug. Sz q̄re dicit: ab ipo sum in p̄senti: z ille me misit: in p̄terito? Ad h̄ di co q filiū esse a patre nihil aliud est q̄ filiū generari a p̄re: que generatio in eternitate fit et nō in tpe. Eternitatis autē est in finita duratio. ideo lz indivisibilis sit: tñ coexistit omni tpi. Nō ē ergo intelligēdū q aliq̄n filiū generavit p̄: nūc aūt nō ge/neret. qz semp generavit z sp generat: et sp generabit: sicut sp dicit verbū suū. Si em aliq̄n nō generaret: nō diceret tūc ver bū: z ꝓsequent nō haberet ꝓceptū: z conse/q̄nter nihil intelligeret. Filiū ꝓ mittit; a patre dicit duo. s. filiū originari a p̄re. z no uo mō esse in creatura. quoz secūdū est in tēpore. Ideo ita aliq̄n fuit chr̄s incarnat⁹ in p̄terito q nō incarnat⁹ in p̄senti: sed in/carnatus est (Querebāt q̄ eum appreben dere.) Sz q̄re. Videbant em bñ de eo du bitare an esset chr̄s. Ad hoc dic Chryſ. q fuerūt irritati in eo q dixerat: quē vos nescitis tanq̄ superbi. Vel forte qz eos di/xerat mēdaces. Vel possum⁹ dicere q alij fuerūt q erāt ad eum dispositi. z alij q con tra eū. (Et nemo misit in illū man⁹) quia ipe noluit (qz nōdū venerat hora ei⁹) in q̄ sz vellet pati. fm Aug. nō in q̄ fato vrgen te cogerek pati. (De turba aūt multi cre/diderūt in eū) qz nō ita odio et invidia p̄/pediebak vt p̄ncipes. In hac pte ē doc/umentū q multi sunt q̄b⁹ vicia placent: z correctio vel obiurgatio displicet. sic isti fuerūt irritati qz chr̄s eos notavit ō men dacio. Bern. Esse peccatores volumus: z nolum⁹ extimari. Hec ille.

Feria quarta post dominicaz quartā in quadragesima.

Textus euāg. Jo. ca x.

In illo tpe. Dixit Jesus: vi/dit hominē cecū a na tivitate. Et interro/gaverūt eū discipuli sui. Rabbi: qs peccavit: hic aut parētes ei⁹ vt cec⁹ nasceretur? Respōdit Jesus. Neq; hic pec cavit: neq; parētes eius: sed vt manifestet opa dei in illo. Me oportz operari opa ei⁹ q̄ misit me donec dies est. Venit nox q̄ ne mo poterit operari. Quādiu in mūdo sum. lux sum mūdi. Hec cum dixisset: expuit in terraz: z fecit lutū ex sputo: z liniuit lu/tum super oculos eius: z dixit ei. Vade laua ī natatoria siloe. q̄ interpretat missus. Abyt er/go z lavit: z venit videns. Itaq; vicini z q̄ viderāt illū pri⁹ quia mendic⁹ erat: dicebant. Nonne hic est qui sedebat z mēdicabat Alij dicebāt: quia hic est. alij au tē: nequaq̄: sed similis est eius

Fer.iiii.post do.iiii.quadra.

Ille vo dicebat qz ego sum. Dicebāt ergo ei: Quō ergo aperti sunt tibi ocli? Rñdit. Ille hō q dicit Jesus lutum fecit: z vnxit oculos meos: z dixit mihi: Vade ad natatoria siloe: z laua. et abij z laui: z video. Et dixerūt ei: Vbi est ille? Ait: Nescio. Adducunt eū ad phariseos q cec9 fuerat. Erat aūt sabbatū: qñ lutū fecit ihesus: et aperuit oclos ei9. Iterū ḡ interrogabāt eū pharisei quō vidisset. Ille autē dixit eis: Lutū posuit mihi sup oculos z laui z video. Dicebāt ergo q̄dam ex phariseis: Nō est hic hō a deo q sabbatū nō custodit. Alij āt dicebāt: Quō pt hō peccator hec signa facer? Et scisma erat inter eos. Dicūt ergo ceco iterū Tu quid dicis de eo q aperuit oculos tuos? Ille aūt dixit qz pheta est. Nō crediderūt ḡ iudei de illo qz cecus fuisset z vidisset donec vocauerūt parētes eius qui viderat. Et interrogauerūt eos: dicentes: Hic est filius vester quē vos dicitis qz cec9 natus ē. Quō ergo nūc videt? Respōderūt eis parētes eius z dixerūt. Scim9 qz hic est filius nr z quia cecus natus est. quō aūt nūc videat nescim9: aut q̄s ei9 aperuit oclos nos nescimz: Ipm interrogate: etatē habz: ipse de se loquat. Hec dixerunt parentes eius qz timebāt iudeos. Jā em cōspiraverant iudei vt siqs eū pfiteret esse christū: extra synagogā fieret. Propterea parētes eius dixerūt: quia etatē habet ipm interrogate. Vocauer̄ ergo rursum hoiem qui cec9 fuerat. et dixerūt ei: Da gloriā deo. Nos scimus qz hic hō peccator est. Dixit ergo eis ille Si pctor est nescio: vnū scio: qz cec9 cū essem: mō video. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi? quō aperuit tibi oclos? Rñdit eis. Dixi vobis iā z audistis. Quid iterū vultis audire? Numqd z vos vultz discipuli eius fieri? Maledixerūt ei z dixerūt. Tu discipul9 ei9 sis Nos aūt moysi discipli sumus. Nos scim9 qz moysi locutus est deus. hunc aūt nescim9 vnde sit Rñdit ille hō z dixit eis Jn hoc em mirabile est qz vos nescitis vnde sit: et aperuit oculos meos. Scim9 aūt qz pctōres deus non audit. sd̄ siqs dei cultor ē: z voluntatē eius facit: hūc exaudit: A seculo nō est auditū q aperit oclos q̄s ceci nati. Nisi esset hic a deo nō poterat facere q̄cq̄. Rñderūt z dixerūt ei. Jn pctis natus es totus: z tu doces nos? Et eiecerūt eū foras. Audiuit ihesus qz eiecerunt eū foras. Et cū inuenisset eū ihesus: dixit ei: Tu credis in filiū dei? Rñdit ille z dixit: Quis ē dñe: vt credā in eū? Et dixit ei ihesus. Et vidisti eum. z qui loquit tecū ipe est. At ille ait. Credo dñe. Et procidēs adorauit eum.

Veteriens Jesus

p vidit hoiem cecū tē ¶Joā.ix. Jn pñti euāgelio tangit hi/ storia ceci nati z illuminati. Et diuidit in tria puncta: q̄ sunt Oclorū miraculosa restitutio. Phariseor rigorosa concertatio: z Malignor opprobriosa maledictis.

Quantum ad primum sciendum est q̄ presens historia a beato Joanne narratur post absolutionē adultere que creditur fa

etā in dieb⁹ passiōis post dñicam palmar⁹ sedq; illud fuit anticipatiue dictū: q̄ tpe hec hīstoria ꝓtigerit ignorak. Sciendum rursus est q̄ die quadā chr̄s fuit in longa disputatione cū iudeis in tēplo: vt ōt beatus Joānes ca. viij. quā disputationē iudei voluerūt lapidib⁹ ꝯcludere: sed chr̄us absc̄ōdit se ⁊ exiuit de tēplo: ⁊ in ipo egressu ꝓtigit pñs hīstoria q̄ ifert hoc euāgelio recitatur. Et hoc ſm Chrys. ⁊ glo. duplici causa. Judei em̄ volētes lapidare chr̄m: ⁊ crudeles erāt ⁊ increduli. Recessit g̃ ab eis vt mitigaret eor⁹ furorē: ⁊ recedēdo fecit inauditū miracl̄m: vt expelleret eor⁹ incredulitatē. Dicit g̃ (Et ꝓteriēs iesus) in ipso suo egressu de tēplo: ſm Chrys. (vidit hominē) oc̄lo corꝑis ⁊ oc̄lo miscōdie et pietatis. vel ſm Chrys. vidit. i. diligenter inspexit: q̄si aliq̄d circa ipm factur⁹: vt discipulos ad inspiciendū induceret: ⁊ interrogandū de causa infirmitatis eius (cecū a natiuitate) Jste vt ōt in legenda btē Marie magd̄al. dictus est Ledoni⁹. ⁊ fuit tūc cū ea in naui q̄ Marsiliā venit. Tūc āt q̄n chr̄s eum sanauit sedebat ꝓ elemosyna ad ianuam templi. Discipuli vo chr̄i videntes q̄ chr̄s ita eum aspexisset: ſm Chrys. ⁊ quia paralytico dixerat: iam noli peccare: crediderūt ex aliq̄ crimine ista ceco ꝓtigisse: ideo sequit (Et interrogauerūt eum discipuli eius) cōpatientes longe cecitati: ſm Chrys. (Rabbi) id est magr̄ (quis peccauit: hic aut parētes eius vt cecus nascerētur:) Quasi dicerēt. Nino ex aliq̄ pcō hoc pueīt. Et iste fuit error⁹ amicor⁹ Job: q̄ crediderūt hoi omia incōmoda ꝓpter aliq̄d peccatū actuale euenire. Vñ dixit Eliphaz. iiij. ca. Quis vnq̄ innocens periit. Erat aūt apl̄is ambiguitas circa hoc: q̄ videbāt eis q̄ aī natiuitatez peccare non debuerīt: nisi forte ſm errorē quē Origenes. renuit dicēs anias p̄ertitisse corꝑibus: ⁊ ſm diuersitatē meritor⁹ diuersis corꝑib⁹ alligari. Quē tñ errorē ſm Theo. apl̄i nō habuerūt: sed mouebāt ex verbis dictis paralytico: vt dictū est. Ipsum aūt errorē destruit Apl̄us dicēs de Jacob ⁊ Esau: cū nōdum nati essent: nec aliq̄d boni egissent. Videbāt etiā eis q̄ pcō parentum iste puniri nō debuerit: q̄ filius nō portabit iniq̄tatē patr̄ Ezech. xxviij. Est aūt sciendū ex doctrina s. Tho. j. ij. q. lxxxj. et ij. ij. q. cviij. ⁊. ij. di. xxxiij. ⁊ sup Joannē. q̄ duplex ē pena. Una. s. spūalis qua homo punit̄ q̄ntum ad aiam: q̄ nunq̄ infligit: nisi ꝓpter ꝓrium pctm̄. Sicut em̄ aia filij nō est ex ania patr̄: sed a deo p creationē: Jta nec ꝓpter patrē punit̄ filius ista pena de q̄ ⁊ loquit Ezechiel vbi s. Vñ ibi dicit Ania q̄ peccauerit ipa morie. Alia est pena corꝑalis q̄ etiā filius punit̄ ꝓ patre: q̄a ſm corꝑ⁹ est aliq̄d patris. Vñ ⁊ cū sodomitis sunt eor⁹ paruuli occisi Gen̄ xix. et simil̄r cū Dathan ē Abiron Num̄. xvj. et ſm leges humanas iuste exheredant filij cōmittentiū crimē lese maiestatis: lz non puniant̄ in p̄sona. De oibus aūt p̄dictis diffuse agitur vbi s. (Rñdit Jesus Neq; hic peccauit neq; parentes eius) vt scz cecus nasceret. Vbi ſm Aug. aduertenduz est q̄ chr̄s nō negauit simpl̄r istū habuisse pctm̄ aī natiuitatē: cū fuerit in originali ꝯceptus: sed negauit ipm et parētes eius habuisse pctm̄ qō fuerit causa cecitatis.

Quod intelligendū est nō quin originale fuerit huius causa sine qua nō: sz q̄ nō est ei a deo illata hec infirmitas ad punitē dū illud peccatū (sed vt manifestent opa) .i. miracl̄a (dei in illo) .i. vt inde glificetur deus. Et sicut dicit Chrys. quidā dicunt q̄ ly vt nō stat causaliter: sed ꝓsecutiue: sic ōr Rho. v. Lex subintrauit vt abundaret delictū. sed hoc nō bñ dicit. quia discipul⁹ querētib⁹ causam cecitatis: chr̄us fr̄a hoc nullā causam assignasset. Jdeo dicenduz est q̄ ſm ꝓuidentiā diuinā ꝓncipalis causa cecitatis fuit vt chr̄s istum illuminando sanaret: nec tñ deus iniuste egit cū isto si ꝓ sui gloria hanc ei calamitatē inflixit: quia vt dicit Chrys. nulla fuisset iniustitia etiāsi illum nō creasset. Fuit g̃ ei bñficiū q̄ natū q̄uis cecū esse voluit: q̄ etiaz cecitas corꝑalis fuit cā ei visionis spūalis Est aūt notādū q̄ culpā de⁹ nunq̄ facit: sed tñ ꝑmittit: qō etiā nō faceret ſm August. nisi inde posset elicere bonū: ⁊ nisi intentiōe alicuj⁹ boni: ſm s. Tho. sic ꝑmisit seuire tyrannos vt clarerēt martyres. Penā aūt de⁹ ꝑmittit ⁊ facit: sed ꝓpter aliq̄d bonū. Quinq; aūt causis de⁹ infl

Fer.iiii.post do.iiii.in quadra.

flagellat ꝑm sctm̃ Tho. de qb⁹ habes.iij. di.xv.ꝛ.ij.di.xxxvj. Vide vñica.xix. post trini. Iste aũt de⁹ cui⁹ gl'ia in ceco isto debuit mãifestari ꝑm Chr̃y. est ipe chr̃s. vñ subdit (Me oportz opari opa ei⁹ q̃ misit me).i.miracl'a ꝑm Chr̃y. q̃ diuia virtute fiebãt ab eo: vt gl'iam suã.i.deitatẽ ꝛ eq̃l'itatẽ ad patrẽ mõstraret (donec dies est).i. ꝑm Chr̃y. donec hoib⁹ credere licz: ꝛ aspicere seu ꝙuerti ad solẽ iusticie: ex q̃ est dies spũalis: sicut ex materiali sole material'ẽ dies (Venit nox qñ nemo poterit opari).i. tps fuke vite post mortẽ ꝙz Chr̃y. Est ãt duplex nox spũalis. Una q̃ est ꝑ subtractionẽ actualẽ gr̃e: ꝛ ꝙter ꝑ veri sol' amissionẽ. Alia est ꝑ subtractõz gr̃e ꝛ possibil'itatis ꝙuertẽdi se ad gr̃am. Jn ꝑma ẽ ois existẽs in mortali nec talis põt opari meritorie r̃spectu eterne vite. Valẽt tñ talia bõa facta i mortl'i ad ml'ta. Prio qz dispnũt ad pniam. de pe. dis. v. Falsas. Scõ ad tolerabil'i⁹ iudiciũ futurz. de pe. di. iij. Sic̃s. Qõ nõ est sic intelligẽdũ q̃si penaz debitã minuãt: sedqz ipediũt nec̃s eã merear: qz. s. nõ omittit. Hec patẽt ꝑ sanctuz Tho. iij. di. xv. ar. ij. Tertio ad tpalez ꝑsperitatẽ. de pe. di. iij. Cauendũ. ꝛ. ij. q. ij. Si q̃libet. Quarto ad assuefaciẽdũ bonis moribꝰ: sicut olim baptism⁹ Joãnis. de ꝙse. di. iij. Nõ regenerabat. Quito q̃a diabol⁹ nõ habet sup eo tãtã ptãtez: vt pz de iudeo signato cruce in dial'. Greg. Septo qz si ibis ad vitã eternã sp gaudebis talia feciſſe. De his tñ forte al's dicek diſſius. Jn alia aũt sunt dãnati: qz nec mereri pñt in illo statu neqz se ad gr̃az ꝑparare sed sunt in malo obstinati cũ sint i termio (Quãdiu in mõdo sum lux sum mũdi) q̃si diceret. Ego sum sol faciẽs dr̃ã q̃diu sum i mũdo. Est aũt ꝑm Aug. nobilcũ vsqz ad ꝙsumatiõez secl'i: vt ipe dicit Sat. vl. s. ꝑ possibilitatẽ habẽdi gr̃am: ꝛ vsqz tũc durat ꝑm eundẽ ista dies existẽtib⁹ in via seu in isto mõdo (Hec cũ dixisset expuit in terrã) vt faceret lutũ q̃ sanaret: ꝛ h̃ ꝙz Chr̃y. vt se oñderet illũ q̃ hoiez ó limo fecit. (Et lutũ fecit ex sputo) nõ ex aq̃ alia ꝙz Chr̃y. ne crederek illuminatia vut⁹ in illa aq̃ fuisse quã in terra esse nõ ꝙstat (et linuit super oc'los ei⁹) q̃ sunt nobilissima ps hũani corꝑis quib⁹ etiã aĩma in sciam ꝑficit: potissime inter oĉs sensus in inuẽtione sciẽtiaz: sicut ꝑ auditũ in addiscẽdo ab alio. Jdeo in hoc ꝛ anie ꝛ corꝑis voluit se declarare creatorẽ. Chr̃ysosto. videk velle q̃ iste careret organo visus: qõ ei ꝑ limitiõez datũ est. (Et dixit ei: vade ꝛ laua in natatoria syloe: qõ interꝑtak missus) Sicut dicit mag. hist. s. Syloa est fons ad radices mõtis sion: qui nõ iugib⁹ aquis sed certz hoꝛis ebullit cui⁹ aqua cũ excipek quasi stagnum nõ longe a fonte constitutuz erat: quã collectionẽ modo piscinã: modo natatoria vocat scriptura. Hec ille. Et nota ꝑm alios: q̃ idẽ sunt natatoria syloe: ꝛ probatica piscina: qõ ex dictis verbis magri hist. haberi videk. Erat aũt iuxta templũ. Sicut aũt testak san. Tho. sup Esai. triplex piscina fuit in hierl'em. s. probatica pro sacrificijs: ꝛ mũda ꝑ cõitate: ꝛ immunda extra ad lauãdũ. Sed q̃re dñs istũ nõ curauit statim: Ad hoc dicit Chr̃y. q̃ fecit ꝓmo vt oñderet ceci patiam ꝛ fidẽ q̃ nõ cogitauit q̃ lutũ solet excecare. ꝛ q̃ multoties lauerat i syloe: ꝛ nihil ei ꝑfecerat. Secũdo vt fieret miraculũ clari⁹ ꝛ manifestius. Multi eĩm illũ viderũt oculis linitis euntẽ ꝛ redeuntẽ statim clarissimo visu ꝙspiciẽdo Sed hic est q̃stio iuxta mẽtẽ Chr̃y. q̃ si nõ debuit ex aliq̃ aqua facere sputũ: ne crederek aqua ꝙtulisse visum: q̃re mittit ad natatoria syloe. Ad h̃ dr̃ ꝑm q̃ idẽ dicit: q̃ timendũ nõ erat de aqua syloe q̃ sibi hãc gl'iaz vsurparet: qz multi ibi lauabãt oc'los ꝛ nõ potiebank tali bñficio sec⁹ de aliq̃ aqua q̃ non ita fuisset in vsu. Hec obstat qz ois infirmitas in syloa seu natatorijs eius curabak: qz hoc erat soluz certo tpe: ꝛ vn⁹ tñ sanabak singl'is angeli motionib⁹ (qõ interꝑtak missus) qõ addit euãgelista vt insinuet mysteriũ chr̃i. Per h̃ em significabak q̃ syloa. i. chr̃s missus a deo in mũdũ: cecũ hũanũ gen⁹ illũinauit (Abijt g̃ et lauit ꝛ venit videns) vt gr̃ias ageret chr̃o. Jn hac gre est documẽtuz morale in sensu litterali. de quo Apostol⁹ Gal'. vj. ait. Dum tẽpus habemus operemur bonum ad oĩes. Et Eccẽs. ix. Qõcunqz põt facere manus tua instanter opare. Chr̃y. Cum viuis fac siquid factur⁹

t

es: vltra em̃ neq; fides ē neq; labores: ne/q; penitentia. Hec ille.

Quantū ad scdm tangit rigorosa cer/tatio quā fecerūt pharisei cū dicit. (Itaq; vicini z q̄ viderāt eū ꝓus: q; mēdic⁹ erat dicebāt: Nōne hic est q̄ sedebat ad ianuaz templi (zmēdicabat:) Ūñ fm Chrȳ. chri/stus sicut discipulos nō indignes elegit sz viles: ita bñficia sua maxie z ꝑcipue pau/peribꝰ exhibuit. Venerat em̃ ꝑ salute oiz Ūñ q; diuites alā habebāt vtā. s. abun/dantiā diuitiaz: pauper miserias p mira cula subleuabat (Alij dicebant q; hic est) ꝓsiderātes diligent notā ꝓus effigiē (Alij aūt nequaq̄: sed silūs ei⁹ est) q; fm Aug. apti oculi vultū mutauerāt (Ille aūt di/cebat: quia ego sū) nō veritus iudeoz fu/rore (Dicebāt ḡ ei Quō apti sūt tibi ocli) fm alīas isti ex malo animo inter/rogant: vt q; factū reprehendere nō poterāt: repre/hendant modū (Rñdit) nescies modū sed factū (ille homo) Ex quo ꝓz q̄ nō crede/bat ꝑfecte: quia nō credebat eius diuini/tatē (qui dicit Iesus) quē ex voce cognouit fm Chrȳ. qñ ante factū cū discipulis ꝓfe/rebat. Forte em̃ (sz Chrȳs nō dicat) mul/totiens eū audiuerat ꝑdicantē in templo (lutū fecit) nō dicit ex sputo: q; hoc nō cog̃ uerat visu sic̄ lutū ꝑcepat tactu fm Chrȳ sosto. (z vnxit oculos meos). i. oculoz lo/ca si carebat organis: vel ocloz. organa si habebat (z dixit mihi Vade ad natatoria syloe z laua Et abij z lauī z vi/deo) Aug. Cecus ille ꝓfitebat z cor impiozꝰ stringe/batur: q; nō habebāt in corde q̄d ia ille ha/bebat in facie. Hec ille. (Et dixerunt ei: Vbi est ille:) Nō exprimunt nomē ei⁹ fm Chrȳs. quia sicut ad videndū ita z ad no/minandū erat eis grauis. Ūñ ista dicunt fm eandē occasionē: meditātes aduersus illū (ait: Nescio) Reddit ꝑ hoc insuspicabi/le testimoniū cecī. q; nō phibet testimoni/um chr̄o q̄si adulator. Chr̄s etiā multitu/dinē sanatoꝝ secuz nō ducebat: vt gl̄iam inanē doceret declinare. Interdū tñ alīas ex speciali cā sequi se ꝑmittebat. Quia ꝓ/chr̄m inuenire nequerūt fm Chrȳ. (addu/cūt eū ad pharisēos q̄ cecus fuerat). i. ad q̄sdam religiosos famosissimos z supbissi/mos vt. s. acri⁹ eū iterrogarēt, Ūñ subdit. (Erat aūt sabbatū qñ lutū fecit Iesus et aperuit oc̄los eius) qō subdit euāgelista sz Chrȳs. vt demōstret coz malā voluntā/tē z causam ꝑter quā eū q̄rebant vt. s. oc/casionē ꝓtra eū inuenirēt: z ōtraberēt mi/raculo ꝑ estimatā vel apparentē legis trās/gressionē. Vel forte adduxerūt eū ad eos vt territ⁹ ab eis q̄ multa poterāt nō aude/ret fateri tl'e miracl'm fuisse a chr̄o ꝑperta/tū (Itaq; aūt) post interrogationē vicinoꝝ (interrogabāt eū pharisei quō vidisset) vt calumniā inferrent modo. Nā q; sabbatū esset iam certi erāt (Ille aūt) nō timēs ex/cōmunicari extra synagogā (dixit eis: Lu/tū posuit mihi sup oc̄los: z lauī z video) Breui⁹ istis rñdet q̄s plebi. Primo q; iaz audiuerāt: Scdo q; nō interrogabant vt scirēt veritatē. Tertio ne faciliꝰ capetur in ꝓbo. (Dicebāt ḡ q̄dā ex phariseis) nō oēs sed quidā: q; aliq; iam intus inungebanꝰ: fm Chrȳs. (Nō est hic hō a deo qui sabba/tum nō custodit) Nō dicūt q̄ sabbato cu/rat: sed q̄ sabbatū nō custodit. q; ex mali/cia q̄ntum possunt paruificaūt opa chr̄i: fm Chrȳs. Et erāt isti stulti zelatores le/gis saltē apparenter. Opa em̃ seruilia ad di magnificentiā ordinata cuiusmōi fuit ista linitio oculoz. nō soluebāt sabbatū sz sanctificabāt. Ūñ (Alij dicebāt) qui ratio/nabiliores erāt: sed tamē impfecte dispo/siti fm Chrȳs. Vel quia amabant ꝓnci/patū. vel q; nondū videbāt q̄ iste essz deꝰ qui posset soluere sabbatuz si voluisset: et ꝓsequnter nō audebāt clare dicere mentem suam: sed dicebāt (Quō potest hō pecca/tor hec signa facere) Timebāt em̃ excōica/ri a phariseis alīs. Sed ꝓtra: q; miracu/la etiā mali faciūt: vt patz Matt. vij. Ad hoc dico q̄ miracula deus triplicit facit: sz ꝓmo in testimoniū veritatis: sicut moy/ses fecit signa coraz filijs isrl' in egypto ad pbāduz q̄ deꝰ illū misisset Exo. iij. Se/cūdo in testimoniū sanctitatis: sicut cada/uer ꝓphetū in sepulcrū Heliseī vt ei⁹ ossa tetigit reuixit: vt patz. iij. Reg. xiij. Ter/tio ad ꝓsolatiōz fideliū: sicut deꝰ ꝓpo suo populo eꝰ. Exo. xiij. Hunc̄ āt deꝰ inuenit miracla facere ꝑ malos ad ꝓsolatiōz bono/rū: nec̄ in testimoniū stetitatis: q; testifica/

Feria.iiii. post do.iiii.quadrg.

ri nō pōt falsū: sed solū in testimoniū veritatis mali fecerūt miracla vt fides ꝓbaretur. Chīs autē qz p̄dicabat se deū: siue faceret miracula ad consolationē bonoꝝ: siue in testimoniū sanctitatis siue ꝑtatz sequebaf oīo ꝙ esset bonus. qz seqbaf si faciebat in testimoniū ꝑtatis ꝙ essz deꝰ: z ꝓsequnf scrūs. Vel pōt dici ꝙ hoc dictū nō oportet esse verū: qz nō est chīi neqz euāgeliste sed phariseoꝝ. (Et scisma erat ineos) scz phariseos ſm Chrysf. sicut pꝰ fuerat in populo. q̄busdā dicētiby illū eē bonū: q̄busdā ꝓ negantiby. (Dicunt g̃ ceco itez) illi. l. q̄ erant ꝓ chīo. ſm Chrysf. Glosa ꝓ dicit ꝙ fuerunt aduersarij chīsti q̄ q̄rebant aduersus istū calumniā vt eum extra synagogā pellerēt. Sed p̄mū videf ꝓbabili? vt patebit. (Tu q̄d dicis ō eo q̄ aperuit tibi oculos) Non dicūt ſm Theo. q̄d dicz de eo q̄ soluit sabbatū sic faciebāt alij: sed cōmemorāt miraculū q̄si ꝓcitātes eū ad dicendū ꝑ chīo (Ille aūt dixit: qz ꝓpheta est) non q̄cunqz sed antonomastice. id ē ille de q̄ scripsit moyses: z q̄ expectatur vt mundū saluet. Et sic iste cecꝰ in fide pficit: qz quē ꝑius hoiem dixerat: nunc appellat ꝓphetaz. Chrysf. Quia ꝓ iudei cecū arronitū facere ñ valebāt: sz videbāt eū cū omni ꝓpalatōe bñfactorē suū p̄dicātem: ꝑ parētes putabāt annihilare chīi miraculū. Hec ille. Vñ sequit. Nō crediderūt g̃ iudei de illo qz cecꝰ fuissz z vidisset donec vocauerūt parētes eiꝰ q̄ viderat) post cecitatē. qō fuit deo ordināte. vt magis publicaret z certificaret miraculū ſm Chrysf. (Et interrogauerūt eos dicētes) cū magno furore ſm Chrysf. (Hic est filius vester quē vos dicitis). i. fingitz in fauorē chīi (qz cecꝰ natꝰ ē. Quō g̃ nūc videt:) Quasi dicerēt ſm Chrysf. Aut falsū est ꝙ nūc videat: aut ꝙ ꝑius fuerit cecꝰ (Responderūt parētes eius z dixerūt. Scimꝰ qz hic est filius noster: z qz cecus natꝰ est Quomodo autem nūc videat nescimus aut quis eius aperuerit oculos nescimꝰ Et sic ſz Chrysostomum interrogati de tribus: ad duo ꝓma tm̄ respondēt: z territum se dicūt ꝑgrare dispēsante deo: vt is q̄ fuerat curatꝰ z certissime illō nouerat: iterum z e hoc interrogaretur: vt idē ait. Vnde dicunt. (Jpm interrogate: etatem habet) ad testimoniū ferendū. (Jpse de se loquatur (exquo loqui potest et scit) Hec dixerunt parentes eius) semiplene ꝙ fiterentes veritatē (quia timebant iudeos. Jam enim conspirauerāt iudei) id est siꝫ spirauerant vel ꝓposuerant (vt si quis eum confiterek esse chīstum: extra ſynagogaz fieret) id est esse excōmunicatus a societate iudeorum. et priuatus omni honore z officio. quod valde opprobriosum fuit iudeis. Per hoc autem volebant extingue re nomen chīsti. Aug. Jam non erat malum fieri extra ſynagogam. Jlli expellebant: chīstus suscipiebat Hec ille. Amb. Synagoga pfidie locus: impietatis domus: amētie receptaculū. Hec ille. (Propterea pentes eiꝰ) imbecilliores ceco ſm Theo. q̄ intrepide veritatē fatebaf (dixerunt. Jatem habet: euz interrogate) timētes dē synagoga expelli: sicut etiā dicitur Jo. xij. ꝙ multi ex principiby crediderūt in eū: sed ꝓpter phariseos nō cōfitebanf illū vt de synagoga non eīcerenf (Vocauerunt ergo rursus hominē qui cecꝰ fuerat) nihil valentes ex parentiby extorquere. Non autē vt ait Chrysō. dicunt ei aperte: nega chīm: sed sub ꝓtextu religionis ad h̄ eū volunt inducere. Vñ dī (z dixerūt Da gl̄iam deo) id ē ſm Chrysf. curatōez tuam diuine ascribe ꝑtuti: quasi chīstus ad hoc nihil sit operatus. Vel da gl̄iam deo. id est confitere veritatem. Dicit em̄ Glo. Jo. vij. ꝙ dare gloriā deo est veritatem de aliquo deo quasi ꝑsente dicere. Unde videtur fuisse modus exigēdi iuramentū: vel quasi iuramentū. Volebant ergo ꝙ confiterek veritatē. i. id quod ipi volebant. et illud diceret esse veritatem. puta ꝙ male dixisset dicēdo jesū esse ꝓphetā: vel ꝙ fuisset magice curatꝰ: vel hmōi Sic autem loquuntur sicut qui dicit protestati. Domine faciatis ius: sed detz mihi victoriam. Et vt magis ad hoc allicianf dicunt (Nos) qui sumus bone conscientie: vtputa religiosi. et qui scimꝰ legem (scimꝰ) certe z exploratissime (qz h̄ hōi q̄. s. sabbatū soluere videbaf ſz Chrysf. (pcōr est) Chrysf. Quare ñ arguistz cū dicētē. q̄s me arguet ō pcō; Hec ille (Dixit g̃ ille)

quasi attediat⁹ ⁊ fatigat⁹ ꝓbis eo⁊. (Si pet̄ꝛ est nescio) Sed ⁊tra. qꝛ dixerat: ꝙ p⁊opheta ē: nūq̄d est fact⁹ timid⁹? Absit ſm Chryſ. Seq̄ntia em̄ nō indicāt eū timuisse: sed vt idem dicit: voluit ipō facto declarare ꝙ erat iust⁹ ⁊ sct̄us: nō autem suo testimonio. Un̄ subdit. (Unū scio: qꝛ ce cus cū essem: mō video) q̄si diceret. Jstō est signū ꝙ nō est pet̄ꝛ sicut dicitis. Vel ideo sic dixit vt imponeret finē q̄stionib⁹ eo⁊ q̄b⁹ erat tedio plenus. Si em̄ aperte dixisset ꝙ iustus esset chr̄s: visus fuisset eis velle cōtradicere. ⁊ nouus bellū verbo⁊uus fuisset exoꝛtū. Vel sic dixit eos irridendo qꝛ eū dicebant se scire ꝙ chr̄s homo pec⁹ cato⁊ esset: ipe negat hoc se scire. ⁊ latenꝫ ⁊ irrisorie dicit se scire oppositū: cum dicit se scire ꝙ post ce citatē p eum recepat vi⁹ sum. Quia ergo miraculū infringere non poterāt: rursus ꝙuertunꝫ ad modū curationis (Dixerūt ergo illi. Quō aperuit tibi oculos?) Nūq̄d aliq̄ pstigio: inuocādo be elzebub aut aliū demonē Sꝛ vt ait Chryſ. sol. q̄diu res egebat inq̄sitōe cec⁹ remisse loq̄bat: qꝛ ꝓ iam vicerat: audacter ō reliq̄ eis loq̄t. Unde seq̄t. (Rn̄dit eis. Dixi vobis iam ⁊ audistis: q̄d iterꝫ vultꝫ audire?) quasi dicat ſm Chryſ. Ultra non respondeo vobis inanit̄ interrogantib⁹ ⁊ nō volentib⁹ addiscere sed calūniari q̄ discunt. Hec ille. (Nunq̄d ⁊ vos) Haꝛ vt ait Aug⁹. Jam ipe implicite se discipulū chr̄i asserit (vultis discipuli ei⁹ fieri?) Augusti. Hec loquebat iā stomachatus aduersus duriciā iudeoꝛū: et ex ceco videns nō fe⁹ rēs cecos. Hec ille. Jn hac pte lr̄ale ē documentū: ꝙ homo p se habēs ꝓitatem est cōstās ⁊ animosus. Chryſ. Jta forte q̄d est ꝓitas ita imbecille mēdacio. Nam veritas quidem ⁊ despectos assumpserit: claros eos facit et ostendit. Mendacium aūt ⁊ si cum fortib⁹ fuerit: imbecilles eos monstrat. Hec ille.

Quantū aūt ad tertiū tangit opprobrosa maledictio ſm mētē maledicētiū. reuera āt fuit gl̄osa. Dr̄ ḡ (Maledixer̄t ḡ ei) .i. maledictōem legis impcati sē sup eū tang⁹ sup blasphemū. Vel maledixer̄t .i. impcati sē ei malū ſm suā opinionē. Et q̄d sit illud malū statim subiungit. (Et discerūt. Tu discipul⁹ eius sis.) O grande malū. Utinā mūd⁹ tot⁹ sub tua sit disciplina Jesu chr̄e saluato⁊. Aug. Maledicētū est si co⁊ discutias: nō si ꝓba ꝓpēdas. Tale maledictū sup nos ⁊ sup filios nr̄os Hec ille (Nos aūt moysi discipuli sum⁹) Voluerūt ꝓ hoc oīdere chr̄m ꝛrīū moysi q̄si non posset q̄s esse x̄pus⁊ discipulus. Ō ⁊tradicit dn̄s Jo. v. Si crederetis moysi crederetis et mihi. Ex quo ptz ſm Chryſ. ꝙ nec chr̄i nec moysi erāt discipuli (Nos scim⁹ ꝙ moysi locut⁹ est de⁹) in h̄ ve⁊ dicētes: vt patz Exo. xxx. ⁊ Num. xij. (hūc aūt nesci⁹ vñ sit) Chryſ. Ea q̄ p visū cognoscitis. auditu minoꝛa existimatis. Jlla em̄ q̄ nosse vos dicitꝫ a ꝓgenitoꝛib⁹ audistis. Sed nōne fidedignioꝛ est q̄ certifecit ꝙ a deo venit ꝓ miracula: q̄ nō solū audistis ſꝛ vidistis. Hec ille. Sꝛ ⁊tra: qꝛ Jo. vij. dixer̄t. hūc scim⁹ vñ sit. Ad h̄ p̄ dici ꝓmo ꝙ mentiunt. Scō ꝙ dicūt se nescire vñ sit. .i. vnde habeat autoritatē vel si sit a deo missus. Tertio ꝙ despectiue loquunt ſm ꝙ tūc erat loq̄ndi modus (Rn̄dit ille hō et dixit eis) cū q̄dā indignatione et impatientia sup eo⁊ stoliditate. (Jn hoc em̄ mirabile est ꝙ vos nescitis vñ sit: ⁊ aperuit oculos meos) Chryſ. Ubi q̄ signū iducit: qꝛ h̄ depuare ñ poterant. sed ab eo ꝙuincebant. Hec ille. Etq̄ ali q̄ eo⁊ dixerāt. Quō pt hō pet̄ꝛ: hec sig̃ facere? Sꝛ Chryſ. de cet̄o assumit sniaz eo⁊ ⁊ dic̄. (Scim⁹ aūt qꝛ de⁹ pet̄ꝛes nō exaudit) q̄si diceret ſm Chryſ. Opinio hec ⁊ mea ⁊ vīa cōis est. Sꝛ ⁊tra: qꝛ ſm ꝙ dic̄ Aug. publican⁹ pet̄ꝛ rogauit venīā: ⁊ obtinuit iustificatōem a deo. Ad hoc ōt Augus. ꝙ adhuc̄ erat plene illuminatus. qꝛ de⁹ pet̄ꝛes exaudit: vt de publicāo patz. Forte aūt possꝛ aliq̄s ad ꝓbatōem Aug. dicere ꝙ publican⁹ erat ⁊trit⁹: ⁊ petebat nō remissionē culpe sed pene: rōne cui⁹ dicebat se pet̄ꝛē. .i. obligatū ad penā ꝓ pctis ꝓteritis. Sꝛ ⁊: qꝛ ōt saluato⁊ ꝙ descendit iustificat⁹. .s. ex būilitate ⁊ oꝛōe. iustificatio aūt nō opponit pene sꝛ culpe. qꝛ ⁊ iusti aliq̄n punitt dicūt a sctis. Ad idē dicit Theo. ꝙ intēdit dicere ꝙ de⁹ pet̄ꝛibus facere miracla ñ ꝛcedit. Cū ꝓ venīā implorāt de cōmissis: iam nō peccatoꝛes sed

Fer.iiii.post do.iii.in quadra.

penitentes sunt: vt. s. deꝰ exaudiat penitentes: sed nō in petis pſistētes: vt dicit sctūs Tho. Sed ꝓtra Theo. arguit: qz etiā mali legunt fecisse miracla: vt ptz Matt. ix. de eo q̄ ejiciebat demones z nō sequebatur chm̄. Et Act. xix. iuxta notata p magistrū histo. aliq̄ magi invocato chīo demones expellebāt. Ad hoc dico vt patz ex dictis q deꝰ peccatoribꝫ facere miracla nō ꝓcedit ꝑpria eoꝝ auctoritate vt chīs faciebat: sed vel ad ꝓsolatiōez bonoꝝ: vel in testimoniū sanctitatꝫ sue sicut chīs faciebat fm Tho. Cū eīm deꝰ nō possit esse testis falsitatis: cū fit miracl'm in testimoniū pſone: necesse est q sit bona: sicut cū fit in testimonium doctrine necesse est q sit vera. Hec ille. Nec etiā hoc eis ꝓcedit ad petitionē ipoꝝ quasi eos exaudiendo. Ymaginacula eīm q̄ fiūt p malos fiūt ad ꝓfirmādā veritatē: z ꝑter ipam veritatē p̄dicatam: nō ꝑpter oratione petōꝝ. Ad idē ōz fm sctū Tho. q duplicit exaudit petōz. Pmo vt dicit. ij. q. liij. qñ oratꝫ ex bono desiderio nature. Dz eīm ipse nō mereat exaudiri: tū exaudit interduz: qz impetratio vel exauditio nō fit ex justicia depcantis: sed ex miscōia dei. Sic cū vt ibi dicit oraret ex desiderio peccati. s. petēdo aliq̄d ꝓferēs ad peccatū: nuq̄ exaudit: nisi ad vindictā et punitionē vt ampliꝰ labat. Scōo exaudit vt ōz. liij. di. xv. z. iij. ꝑte. q. lxxxij. ꝑpt devotionē eoꝝ ꝑ quib⁹ fit: vel ex quoꝝ pſona fit: vt cum maꝰ oratꝫ in pſona eccl'ie. Iste aūt q̄ cecꝰ fuerat oino adhuc non bñ videbat fm glos. Dicz aūt petōres impetrēt interdū: nunq̄ tñ orādo merent. Justi aūt merent sp z interdū impetrāt (Sed si q̄s dei cultor est z volūtatē eiꝰ facit: hunc exaudit) sp obꝑuato q pīez ad salutē z pseuerant z ꝑ se petat. vt habes. liij. di. xv. q. iij. arti. vij. q. iij. Si aūt hec oia nō observauant: exaudit quidē deꝰ aliq̄n sed non sp. (A seculo) id est ab initio mūdi (nō est auditū q aquerit q̄s oculos cecī nati) q̄si diceret: Sicut res noua est z mirabilis: sic noua z mirabili ꝓrute est facta (Nisi esset hic homo a deo nō poterat facere q̄cq̄) rīe ad ꝓsolationē suoꝝ dei vel in testimoniū pſone z ꝑprie bonitatꝫ. Erq̄ erāt obstinati nō receperūt pſuasionē: vñ ad pcoza sunt ꝓuocati: z ad opprobria ꝓuertunt. Jō seq̄tur (Respōderūt z dixerūt ei. Jn petis natus es totus) Jn h aūt exprobrāt cecitatē: q̄ deꝰ de se ē pctm̄ mortale. s. dicere opprobriū. Nā fm Aug. iō dicūt totus: q̄a oculis clausis natꝰ est. fm Chrys. so dicūt totꝰ: acsi dicāt: a ꝑma etate ꝑuisti insignia pcti. i. cecitatē (Et tu doces nos:) q̄si dicerēt: Superbꝰ z temerariꝰ es q̄ talia ꝑsumis. Beda. Solet maioꝝ ꝓsuetudo a minoribꝰ aliq̄d discere dedignari. Hec ille. (Et eiecerūt eū foras) extra synagogā: z excōicauerūt: qz nō dixerat q̄d voluissēt: q̄uis interrogatꝰ ab eis sit ꝓfessus veritatē (Audiuit ihesus) aliꝰ referētib⁹ q̄uis oia sciret (qz eiecerūt eū foras: z cū inuenisset eū) Et q̄ fm Chrys. pz q chīs iuit eū q̄rere. Nā q̄situ inuenio. repio q̄d soꝝ parat vltro. (Dixit ei: Tu credis in filiū dei) scz q̄ tibi ap̄eruit oc'los. Nō aūt interrogat fm Chrys. q̄si ignorās: sed vt se ei notū faciat (Rñdit ille) paratꝰ iāduu ad credenduz in eū z dixit: (Quis est dñe vt credaz in eū:) Sicut eīm dicit Chrys. adhuc ꝑsonaliter nō cognoscebat chīm: qz postq̄ fuit illūinatus ita fuit a iudeis derēt⁹ q chīm videre nō potuit (Et dixit ei ihesus: Et vidisti eū) fm Theo. reducēs ei ad memoriaz q ab illo acceꝑat videdi potestatē (z q loquit tecū ipe est) Aug. Modo lauat chīstus faciē cordis &c. Deniq̄ facie cordis lota: z mūdata ꝓscientia agnoscit illū: nō filiū hominis tm̄ quod añ crediderat. sed iaz filiū dei fm carnē suscepat. Vñ sequitur. (At ille &c.: Credo dñe) Paꝝ est aūt credo. Vbi videre q̄lem credat? (Et pcidēs adorauit eū) Hec ille. Jn hac parte est mortale documentū de quo Chrysost. ait. Qui ꝑter veritatē z chīi ꝓfessionē inuiria opprimunt: hi maxime honorant: q̄d i cecō factū est. Eiecerūt eīm eū de tēplo in dei z inuenit eū dñs templi: z eū suscepit sicut Agonotheta athletā multū laborātem: z coronauit. Hec ille.

Allegorice hic cecꝰ natus significat humanū genus in suo ꝓncipio. i. patre cecatū: sed sanatū p saliuā z lutū. i. deitatem z humanitatē q̄ ad invicē ꝓiuncta sūt: posita tali mixtiōe in oc'lis. i. in cordib⁹ seu intellectib⁹ fideliuz: z facta lotiōe in piscina

syloe.id ē missi Jesu christi: que piscina ē fons sacri baptismatis.

Anagogice ꝓo fcat idē vt illūinatum est:nō iam ad fidez z gram vt ꝓus: sed ad visionē z gliaz ꝑrute eiusdē mixtionis:sz lotū in piscina mortis p expoliationē carnis.vel in piscina deitatis missi p abiectionē luti existentz in oculis.i. exedulitatz in carnatiōis. Cū em ds deū viderit statim elabit fides visioꝛ succedit.

Moraliter ꝓo fcat peccatoꝛē q̄ cecak a trib. Primo a stercoꝛe hirundinū: vt Tobias eiusdē scōo.i. a puluere terrenaꝝ cupiditatū. Scōm ex igne carnalis ꝯcupiēcō mō q̄ vrsus cecak ad aspectū pellis candentis. Tertio ex tumoꝛe supbie: dicente Greco. Tumoꝛ mētis obstaculū est veritatis. Jsta est cecitas nobiscū nata. Ex̄ in paradiso celesti statim supbiuit Lucifer:z in terrestri Adam: z in hoc mūdo Cain. Prima cecitas debet curari p collyrium dulcissimū.i. Jesum cōsideratū in regno: eo mō q̄ gustū mellis sunt oculi Jonathe illuminati.j. Regū.xiiij. qꝛ fm Aug. oēs diuitie deberēt ꝯremni vt saltē vna hoꝛa dei facies posset videri. Scōa ꝓo p collyriū amarissimū:eo mō q̄ Tobias p fel piscis est illuminat⁹. Tob.xj. z fcat chr̄m i cruce tanq̄ piscē assatū. Tertia ꝓo p collyriū mixtū ex saliua dulci z terra amara: id est chr̄m ꝯsideratū in iudicio: vbi dulcz bonis:z malis erit amarus. Signū aute restitute lucz est ire p viam rectā.i. virtutum:z videre in se maculas etiā paruissimas pctoꝝ. Etsi cognoscit seu discernit ea q̄ sibi obꝯciunt vtrū sint bona vel mala.

Feria q̄nta post dn̄icā q̄rtam in Quadragesima.

Tex euang. Luc. ca. vij.

Bat iesus in ciuitatez i q̄ vocat Naim:z ibant cuz illo discipuli eius: et turba copiosa. Cū aūt appꝛopinquaret poꝛte ciuitatis ecce defunct⁹ efferebat filius vnic⁹ matris sue ꝛc.

Bat Jesus in ciui

i tatē q̄ vocat Naim ꝛc. Vide dominica.xvj. post festuz trinitatis.

Feria sexta post dn̄icā quartam in Quadragesima

Tex.euange. Joan. ca. xi.

Rat q̄dam languens e Lazarus a bethania ō castello Marie z Marthe soꝛoꝛ eius. Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m vnguento:z extersit pedes eius capillis suis cui⁹ frater Lazarus infirmabat. Miserūt g̃ soꝛoꝛes eius ad eū dicentes. Dne ecce quē amas infirmatur. Audiēs aūt ihesus dixit eis Infirmitas hec nō est ad moꝛtem:sed p gloria dī: vt glorificet̄ filius dei p eā. Diligebat aūt Jesus Marthā z soꝛoꝛē ei⁹ Mariam z Lazarum. Vt ergo audiuit quia infirmabat:tūc quidem mansit in eodē loco duobꝰ diebꝰ. Deīde post hec dicit discipulis suis: Eam⁹ in iudeā iteꝝ. Dicūt ei discipuli. Rabbi:nunc q̄rebāt te iudei lapidare:z iteꝝ vadis illuc. Respondit Jesus. Nōne duodecim hoꝛe sūt diei: Siquis ambulauerit in die nō offendit.quia lucem huius mūdi videt. Si autem ambulauerit i nocte offendit.quia lux nō est in eo. Hec ait.z post hec dicit eis. Lazarus amic⁹ noster doꝛmit: sed vado vt a somno excitē eum. Dixerūt ergo discipuli ei⁹ Domine si doꝛmit: saluus erit. Dixerat aūt ihesus de moꝛte ei⁹. Illi aūt putauerūt qꝛ de doꝛmitione somni diceret. Tūc ergo

dixit eis iesus manifeste. Lazarus mortuꝰ est: ⁊ gaudeo ꝓpter vos vt credatis qm̃ nō eram ibi Sed eamꝰ ad eū. Dixit ḡ Thomas q̃ dr didymꝰ ad cōdiscipulos Eamus ⁊ nos et moriamur cū illo. Venit itaq; Jesus ⁊ inuenit eū quattuor dies iā in monumēto habētē Erat aūt bethania iuxta hierosolymam q̃si stadijs quindecim. Multi aūt ex iudeis venerant ad martham̃ ⁊ mariam: vt consolarent eas de fr̃e suo. Martha ḡ vt audiuit q̃ Jesus venit occurrit illi. Maria autem domi sedebat. Dixit ḡ martha ad iesum. Dñe si fuisses hic frater meꝰ non fuisset mortuꝰ. Sed ⁊ nūc scio q̃ q̃cūq; poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit illi iesus. Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio q̃ resurget in resurrectiōe in nouissimo die. Dixit ei iesus. Ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiā si mortuꝰ fuerit viuet. ⁊ omis q̃ viuit ⁊ credit in me: nō morietur in eternum. Credis hoc: Ait illi. Utiq; dñe. Ego credidi: q̃ tu es christꝰ filius dei viui q̃ in hūc mundū venisti. Et cum hec dixisset: abijt ⁊ vocauit Mariā sororē suā silētio dicēs. Magister adest: et vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito ⁊ venit ad eū. Nondū em̃ venerat Jesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei Martha. Judei igit̃ q̃ erāt cum ea in domo ⁊ cōsolabant̃ eā cū vidissent mariā q̃ cito surrexit ⁊ exijt: secuti sunt eam dicētes: q̃ vadit ad monumētum vt ploret ibi. Maria ergo cū venisset vbi erat Jesus. videns eū cecidit ad pedes eiꝰ et dixit ei. Dñe si fuisses hic frater meꝰ non eet mortuꝰ. Jesus ḡ vt vidit eā plorantē. et iudeos q̃ venerāt cū ea plorātes infremuit spū ⁊ turbauit seipm ⁊ dixit. Ubi posuistis eū. Dicūt ei. dñe: veni ⁊ vide. Et lachryma tus est iesus. Dixerunt ḡ iudei. Ecce quō amabat eū. Quidam aūt ex ipis dixerūt. Munq̃d nō poterat hic q̃ aperuit oculos cecinati facere vt ⁊ hic nō moreret̃. Jesus ḡ rursus fremēs in semet ipso venit ad monumētū. Erat aūt spelūca: ⁊ lapis suppositus erat ei. Ait iesus Tollite lapidē Dicit ei martha sororꝰ ei q̃ mortuꝰ fuerat dñe iā fetet: q̃tridauus em̃ est. Dicit ei iesus. Nonne dixi tibi. q̃m si crediderīs videbis gl̃iam dei: Tulerunt ḡ lapidē. Jesus aūt eleuatꝰ sursum oculꝰ: dixit. Pater gr̃as ago tibi q̃m audisti me. Ego aūt sciebā q̃ sp me audis sed ꝓpter ppl'm q̃ circūstat dixi. vt credant q̃ tu me misisti. Hec cū dixisset: voce magna clamauit. Lazare veni foras. Et statim ꝓdijt q̃ fuerat mortꝰ ligatꝰ pedes ⁊ manꝰ institis: ⁊ facies illiꝰ sudario erat ligata. Dicit eis iesus. Soluite eum ⁊ sinite abire. Multi ḡ ex iudeis q̃ venerāt ad mariā ⁊ martham ⁊ viderāt q̃ fecit: crediderunt in eū.

Vat quidam langues ꝛc. Jo. xj. In p̃senti euāgelio tangunt̃ tria. pūcta: q̃ sunt Jnuitatio: Prefectio. et Suscitatio

Quātū ad ꝑmū tāgit̃ iuitatio q̃ sorores Lazari infirmantis ad eum visitandum

et sanandū chm̄ inuitarūt. Est aūt notā dū q̄ hist̄oria de q̄ in euāgelio agit facta fuit p̄ dies q̄ndecim añ chr̄i passionē. i. tali die q̄lis est hodierna. Nam fm magr̄m hist. eadē die hoc factū credit qua in eccle sia recitat. Est etiā sciendū q̄ iste lazarus ꝛ sorores ei⁹ fuerūt nobilissimi ꝛ vt tra/ dūt hist̄oie de stirpe regia descēderunt. Fuerūt etiā diuites q̄ habebāt duo castel la. s. Bethaniam q̄ est secūdo miliario a Hierusalē. et Magdalū q̄ est scō mi/ liario a nazareth. et magnam ptē ciuita/ tis hierl'em. Fuerūt etiā oēs chr̄o valde dilecti: vt patebit. Ipe enim erat paup. et ist̄i de suis diuitijs p̄uidebant ei. Cū er/ go vt tradit btūs Joānes chr̄us in festo dedicatōis tēpli esset in hierusalē i tēplo in porticu Salomonis: iudei circūsteterūt eū rogantes vt diceret eis v̄itatem si erat chr̄s. Quib⁹ ille rñdit talit̄ vt vidērēt q̄ se dicebat deū. ꝛ statim voluerūt eū lapi/ dare. sed ille fugit trās Jordanē dimissa iudea. et cū esset extra iudeā Lazar⁹ in iu dea infirmabat. Dicit ergo. (Erat q̄dam languens) Languor p̄prie ē infirmitas q̄/ uis: et vt dicūt q̄dam incurabil' p̄ natura. (lazarus a bethania). s. oppidi⁹. Additur aūt (de castello marie et marthe sororum eius) fm aliās vt intelligam⁹ q̄ nō fuit a bethania q̄ ē circa iordanē: sz ō ea q̄ est p̄ pe hierl'em. Etq; iste et sorores erant no biles in euāgelio ꝛ familiariores chr̄o: p̄ eas notificat frater eaꝝ min⁹ not⁹: etiā dato q̄ castr̄ esset cōe. Vel pōt dici q̄ ad dit de castello ad denotādū q̄ erat nobil': quasi dicat q̄ nō erat nat⁹ in villa illa sz i castello. i. in arce. Jn q̄busdā em̄ locis no biles dicūt de castro ad differētiā subdito rū. sicut ꝛ de ēra ad dīntiā forēsiū. et h̄ q̄ sunt dñi h̄ntes. s. homagiū. sic̄ marchi ones ceue dicūt de ceua ꝛ de castro. Ad/ dit aūt: sororꝝ ei⁹: rōe p̄dicta. Etq; plures fuerūt marie: ne errem⁹ in nomine: vt ōt Alchuin⁹: ista describit ex notissima acti one. (Maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguē to: ꝛ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ fra ter Lazar⁹ infirmabat.) Ad hoc aūt e/ uidentiā sciendū est q̄ Chryſ. ꝛ Hiero. et Orig. dicūt q̄ hec maria soror lazari nō est illa q̄ Lu. vij. appellat peccatrix. quia ista: vt dicūt fuit nobil' ꝛ honesta dña. Et illa q̄dē peccatrix vnxit chr̄m bis. s. i do/ mo pharisei: vt habet Lu. vij. ꝛ in domo Simonis leprosi: vt habet Matt. xxvj. Hec aūt soror lazari vnxit eū in domo sua: vt habet Jo. xij. Iz ipe dicat h. id ē. c. xj. Maria aūt erat etiā: q̄ vt dicūt anti/ cipatiue loq̄t. Et sic fm ist̄os due fuerūt que vnxerūt dñm. et vna earꝝ vnxit eum bis. Sz Orig. ōt q̄ sicut ter chr̄s vnctus fuit in vita: ita tres fuerūt mūeres vngē tes. s. peccatrix in domo pharisei: et soror Lazari in domo sua ante sex dies pasce: vt dicit Joānes. et alia in domo Simonis leprosi: et p̄ biduū tm̄ añ pasca. vt dicitur Mat. xxvj. Jste aūt due vltime fuerūt vt dicit que vnxerūt illū post mortē. Aug⁹ aūt de Ysen. euang. et Bre. tenent q̄ ñ fu it nisi vna de q̄ oēs euāgeliste narrāt. ꝛ il/ la vnxit eū tm̄ bis. s. q̄ñ conuersa est: ꝛ pecca trix dicta a pharisco Lu. vij. et alia vice instante passiōe in domo simonis leprosi: de q̄ referūt Mar. Matt. et Jo. Nec fuit vnctus tertia vice in domo Lazari ꝛ so/ roꝝ. q̄ Iz hoc Joannes videat dicere: ta/ men nō ōt. Vñ illa vxtio fuit eadē cum ea q̄ fuit in domo Simonis leprosi. qō ptz ex hoc: q̄ de vtraq; subdit q̄ discipu/ li murmurauerūt de pdictōne vnguenti Sumit aūt Aug. argumentuz: q̄ anteq̄ Maria dñm instante passiōe pungeret: euāgelista dicit: Maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguento. Jsta g̃ est v̄itas q̄ vna fu it q̄ vnxit in vita chr̄m. ꝛ tm̄ bis vnxit. et ista fuit peccatrix ꝛ soror Lazari. vt eccl'ia cantat de. Maria soror lazari q̄ tot com/ misit crimina. Motiua aūt alioꝝ ad op/ positū nō st̄ efficacia hūria. Nā ad id qō obijcit de dissonātia tp̄is: dic̄ Aug. q̄ re uera añ sex dies pasce facta est vnctio: vt ōt Jo. Matthe⁹ aūt ꝛ marc⁹ p̄ recapitu latiōem loquūt: ita q̄ nō intēdūt dicere q̄ p̄ biduum solū añ pasca sit facta vnctio: sz q̄ añ biduū chr̄s p̄dixit suā p̄ditionem cui annectūt vnctionē ex q̄ sūpsit exordiū Qō ꝓ obijcit de domo Simonis lepro si qui erat auunculus Lazari Dicendum q̄ forte erat vna domus eius ꝛ Lazari: ꝛ soroꝝ eius tangit cōis. et ipe Simō erat p̄familias: vt dicit sanctus Tho. vl' erat

vna cõtiguitate. z ab vna in aliã erat transitus immediate. Ꝺ ꝺo de vnctõe capitis z pedũ solet obici. qz. ſ. vna pedes: z alia caput inunxit: dicit Aug. ꝙ eadẽ mulier vtrũq; vnxit. Nec obstat qꝺ ꝺt Mar. ꝙ fracto alabastro effudit sup caput eius. qz nõ fuit ita fractũ ꝺn aliq̃d ꝑ pedib; potuerit remãsisse. Vel forte vt ꝺt s. Tho. ꝓus vnxerat pedes. Posset tñ breui⁹ dici ad oia ꝙ fuit eadẽ ꝑsona ſz nõ eadẽ vnctõ Aug. de ꝓbis dñi. Infirmabatur autẽ quidã in Bethania Lazarus frater Marie et sororis eius Marthe. Dicebant ergo sorores ad eum: dñe ecce quem amas infirmatur. Audiens autẽ Jesus dixit discipulis suis: Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius: dñe si dormit saluus erit. Dixerat autẽ Jesus de morte eius: illi autẽ putauerunt quod de dormitione somni dicebat. Tunc ergo dixit eis palam: Lazarus mortuus est: et gaudeo propter vos ut credatis quia non eram ibi: sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos suos: eamus et nos ut moriamur cum eo. Venit ergo Jesus et inuenit eum quatriduanum iam in monumento habentem. Erat autem Bethania iuxta Jerusalem quasi stadiis quindecim. Multi autem de turba iudeorum cognouerunt quia Jesus venerat Bethaniam: et concurrerunt non propter Jesum tantum: sed ut Lazarum viderent quem suscitauerat a mortuis. Cogitauerunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent: quia multi propter illum abibant de iudeis et credebant in Jesum. Postera autem die cum audisset turba quod venisset Jesus Jerusalem: acceperunt ramos palmarum et processerunt obuiam ei: et clamabant: Osanna benedictus qui venit in nomine dñi rex Israel. Et sedens Jesus super asellum: sicut scriptum est: Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asine. Hec turba testimonium perhibebat quia lazarum de monumento vocauit et suscitauit eum a mortuis. Propter hoc et obuiauit ei turba quia audierat eum fecisse hoc signum. Pharisei autem dixerunt ad semetipsos: videtis quia nichil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. Quidam autem de pharisaeis rogabant eum ut manducaret apud se. Et ingressus domum discumbebat. Et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix: ut cognouit quod accubuisset in domo pharisei: attulit alabastrum unguenti: et stans retro secus pedes eius lacrimis cepit rigare pedes eius: et capillis capitis sui tergebat: et osculabatur pedes eius: et unguento unguebat. Videns autem pharisaeus qui vocauerat eum: ait intra se dicens: hic si esset propheta: sciret utique quae et qualis mulier quae tangit eum: quia peccatrix est. Et respondens Jesus dixit ad illum: Simon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: magister dic. Duo debitores quidam erant creditori cuidam: unus debebat denarios quingentos: alius autem quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent: donauit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Simon dixit: estimo quia is cui plus donauit. Dixit illi: recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit Simoni: uides hanc mulierem? intraui in domum tuam: aquam pedibus meis non dedisti: hec autem lacrimis rigauit pedes meos et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hec autem ex quo intrauit non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hec autem unguento unguit pedes meos. Propter quod dico tibi: remittuntur peccata multa quia dilexit multum. Cui autem minus dimittitur minus diligit. Dixit autem ad illam: remittuntur tibi peccata. Et cepunt qui simul accumbebant dicere intra se: quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem: fides tua te saluam fecit: vade in pace.

Ꝺ ꝺiuersis ꝓpositis ꝑ ordinem euãgelii. Et primo ꝺ ꝓpositis in euãgelio ꝓxime ꝓcedenti. Secundo ꝺ ꝓpositis in euãgelio ꝓsentis diei. Secundo ibi. Ꝺ aũt ꝓpositis in euãgelio ꝓsentis diei. Circa primum ꝓmittit ꝓmissa. Et ꝓmittit ꝓmissa

accidente factum insensibilē (Deinde post hec dicit discipul' suis. Eamus in iudeaz iterum) vnde. s. discesserat: vt ait Aug. pe ne lapidatus. Dicit autē Chrys. nunqz christum dixisse discipulis q̄ vellz ire nisi mō. qz pluries fuerāt in Judea cū christo q̄ si lapidati: ideo formidabant. z chīs non voluit ꝓpter hoc eos imꝓuisos illuc ducere ne nimis timerēt. (Dicūt ei discipuli) ꝓ eo z ꝓ seipis formidātes: vt ait Chrys. (Rabbi nūc q̄rebāt te iudei lapidare: z ite rū vadis illuc: (Sic aūt loquunt quasi sollicite timerēt: ſz reuera timebāt etiā sibi fm Chrys. (Rūdit Jesus. Nōne duodecim hore) inequales (sunt diei) artificiales. De hoc dictū est dñica in. lxx. Sicut eīm dicēs. Tho. hore inequales sumūt ꝑz ascēsum zodiaci. ita q̄ hora est ascēsus signi de medio. Sunt aūt omni tpe. xij. dei artificiales: et. xij. noctis. qz sp ascendit. xer signa in die: et xer i nocte. Hore aūt equales q̄ ꝑz eq̄noctialis ascensum mensurant ñ sūt sp. xij. diēi. z. xij. noctis: sed solū i eq̄noctio Causa vero q̄ ille inequales: iste ꝓo equales sint: est. qz ptes zodiaci supra orizontem differmit. eq̄noctialis aūt ptes vniformiter ascendūt. Hec ille virtualiter. Exponit aūt hoc tripl'r. Primo qz dicūt q̄dam q̄ erat tūc sicut z modo puerbium q̄ volens dicere hoies esse mutabiles dicebat. Nonne. xij. hore sunt diei. Sensus est ergo. Iz nup̄rime vellēt me lapidare iudei: tñ sunt mutabiles ideo seq̄mini me secure. Huic aūt exposītōi etiā Chrys. cōsentit. Scōo exponit Chrys sic Nōne. xij sunt hore diei in q̄b. z. secure homies incedunt. Forte eīm apl'i suadebāt ire noctu. Tertio exponit Aug. Nonne. xij. sunt hore diei. i. xij. apl'i chr̄i. Se eīm appellat diē cum sit lux. Nam dies sumit' ꝓ motu celi. qz est latio solis: et' ꝓ tempe mensurante illum: qz est ps anni. et ꝓ pīsentia lucz: qz q̄n sol est sup terrā dies est. Apl'os autez dixit horas. Est g̃ sensus fm Aug. Dies ꝓtiet horas: sed nō ecōuerso: sic et vos debetis me sequi: non ecōtra. (Siq̄s ambulauerit in die nō offendit: qz lucē huius mundi videt: siq̄s aūt ambulauerit in nocte offendit: qz lux nō est in eo) Scōm p̄mā exposītōz ē sensus q̄ iudei portant eē alit' dispositi ꝓ maiori pte: z ecōuerso nl' lū erat piculū ābulare in iudeā ꝓ diem: sed solum ꝓ noctē. vel qz nō q̄euerāt oīm furores. vel alia causa. Scōm scōam ꝓo est idē sensus. z vlteri⁹ est sensus q̄ q̄ ambulat in die. i. in serenitate z luce ꝑscīētie siue q̄ ambulat simpliciter: ambulat confidenē. Chrys. Qui sibi nihil ꝑsci⁹ est neq̄itie: nihil patit' versutie. Itaqz nō oportz formidare. Nihil enim dignū morte gessim⁹. Hec ille. Scōz Chrys. ꝓo q̄ secūdo modo exponit est etiā ꝓdictus sensus. Et vlteri⁹ ali⁹ tal'. Si vidēs lucē huiꝰ mūdi est securꝰ: multo magis q̄ mecū est: nisi amouerit se a me. Et idem sensus est fm tertiam expositiōem. Theop. tñ etiā q̄rā expositionē tangit vt ꝓ diem metaphorice chr̄s signauerit ꝓsentiam sui in terra vsqz ad passionē: i q̄ tpe apl'i nō habuerūt timere. Unde in passione dixit. Si g̃ me q̄ritis: sinite hos abire. Per noctē ꝓo tps sequens passionē. Et fm hanc est idē sensus q̄ z tertie ad quā reducit' : vel illa ad istam. (Hec ait: et post hec dixit. Lazar⁹ amic⁹ noster dormit.) Et i h̄ ꝑz Chrys. alio mō confortat discipulos: ex hoc scz q̄ nō habebant ascendere ad hierusalem sed i bethaniam. Mortē aūt dixit somnū z dormitionem. Primo ꝓpter futurā resurrectionē. et Secundo ꝓpter facilitatē resuscitandi fm Aug. z Tertio ꝓpter meliorationem post resurrectōem. Mortui enim boni resurgūt melio⁹ se habētes (Sz vado vt a somno excitē eū) nō aūt vt disputem cū iudeis (Dixerūt ergo discipuli ei⁹) volentes eum retrabere ab ist̄ituto suo: fm Chrys. vel qz solet somn⁹ i egrotātib⁹ signū esse salutz fm Aug. Ul' forte reuera ꝓp' vtrūq; (Dñe si dormit: salu⁹ erit) q̄si dicerēt. Sine tua pñtia lībabit'. (Dixerat aūt iesus de morte ei⁹: illi ꝓo putauerūt q̄ de dormitōe somni diceret. Sz q̄modo erāt ita rudes vt crederēt chr̄m tantū iter velle pficere: vt a corpali sōno lāguidū excitaret: Ad hoc ōr Chrys. q̄ existimauerūt eū pabolice locutu ꝓ. Sz hec rñsio patit' difficultatē. qz dic̄ textus q̄ putauerunt q̄ de dormitione somni diceret. Jōo alij dicunt q̄ erant in tanto timore q̄ nō bene capiebant que dicebant. Alij vero: z

Fer. vi. post do. iiii. quadra.

q̃si redit in idē: dicūt q̄ ꝓsiderauerūt id qō dictū est: dormit: sed nō illō. vado vt a somno excitē eū (Tūc ꝯ dixit eis Jesus manifeste: Lazar⁹ mortu⁹ est) Sed q̄re non est apte locutus in p̄ncipio: Ad hoc dicit q̄ nō fecit hoc ne videret iactant̄ t supbe loqui de sua potētia resuscitādi: sed postq̄ discipuli erāt tardi ad intelligendū: manifestat eis mortē t resurrectionē. (Et gaudeo ꝓpter vos ꝺe hoc q̄ vobis possum abscondere patefacere ſm Aug. vel ſm alios: gaudeo: q̄ nō erā ibi: t sic secuta est mors t ego eū resuscitabo: vt firmi⁹ credat⁊ (ꝓpter vos) inquā. i. ꝓpter vestrū ꝓfectū in fide (vt credatis) in me firmius t robustiꝰ q̄ ꝓpus ſm Aug. (q̄ nō erā ibi) t tū mortē vidi: qō est argumētū mee deitat⁊. Vel ſm alios ly quia: reddit causaz gaudij: vt dictū est (Sed eam⁹ ad eū vt suscitē euz) et ꝓsequnter habeatis aliud deitatis argumentū (Dixit ꝙ Thomas) Thomas ē hebraicū: t interptat geminꝰ: sed grece interpretat didymus: qō latine sonat dubius. Sed quare euāgelista post nomē eiꝰ subiunxit (qui dicit didymꝰ) id est geminꝰ vel dubiꝰ quod idē videt. q̄ s. dubiꝰ ad vtrāq̄ partē ꝓtradictiōis habet argumentuz. Ad hoc dici potest. Primo: quia grece dicebatur didymꝰ: t ꝓpriū eiꝰ nomē hebraicū nouerat vulgatū: vt sciret de q̄ euāgelista loqueret: ideoq̄ expressit nomē quo in greco nuncupabat: dicēs qui dicit apud grecos passim didymꝰ. Scdo dicit ꝯ mētem Chrys. q̄ hoc fit: q̄ ceteris erat infirmior in fide: t magis timebat. Nā qō sequtur (Eamus t nos t moriamur cuz illo) ſm Chrys. ex timore dictū ē ab eo. Et videt velle Chrys. q̄ ironice loquit. q̄si diceret. Nunqd si magꝰ vult mori: debemꝰ eū sequi? Sed ſm Aug⁊. est ista vox magne ꝓstantie t hortant⁊ alios: t nō retrahēt⁊. Idem cuz Aug. sentit Beda. t glo. q̄ dic: Ecce ver⁹ amantiū affectus: vel cū eo vivere: vel cū eo mori. Hec ille (Venit itaq̄ Jesus t inuenit eū q̄tuor dies iam i monumento habentē) cōpletos vel incōpletos (Erat aūt bethania iuxta hierl'ymam) id est iuxta hierusalē (quasi stadijs q̄ndecim) id est fere duobꝰ miliaribꝰ. Nā octo stadia cōplent miliare vnū. De hoc vide dñica ꝑma aduentꝰ. Hoc aūt dicit euangelista ſm Chrys. vt intelligat q̄ cōgruuz erat mlt̄os ex hierosolymis ꝓuenisse illuc cū essent nobiles. Vñ subdit (Multi aūt ex iudeis venerāt) a hierl'm (ad Mariā et Marthā: vt ꝓsolarent eas de fratre suo) Cōtra: q̄ erāt inimici chri t statuerāt vt extra synagogā fierēt q̄ eum ꝓfitebat chri stum Quō ergo ꝓsolabant istas de quibꝰ notū erat eas esse chō dilectas? Ad hō dicē Chrys. q̄ fuit: vel ꝓpter magnā eaꝝ calamitatē cui ꝓpassi sunt: vel q̄ eas vt nobiles reuerebant: vel quia isti iudei nō erāt mali. mlti em ex ipis credebāt (Martha aūt vt audiuit) p nūcios p̄cedētes) q̄ Jesus venit) id est q̄ esset in veniēdo (occurrit illi) antēq̄ ingrederet castellū. Erat eī magis circa exteriora dom⁹ occupata: tō citius q̄ Maria ꝓcepit rumores de aduētu chri ſm Ian. Tho. Nō aūt assumpsit secum ſozorē ſm Chrys. quia voluit chō secrete nūciare factū. Vñ post⁊ ꝓbis chri sti ꝓcepit spem de resurrectiōe fratris: vocauit eam. Vel ſm Theo. hoc fecit: quia si eam vocasset: iudei eā fuissent cōcomitati: t cognouissent aduentū chri: qō Martha nolebat. (Maria autē domi sedebat: Dixit aūt Martha ad iesum) lachrymis profusa: q̄nus nō ciularet more stultaruz (Dñe si fuisses hic: frater meus nō fuisset mortuus) Sicut aūt dicit Chrysost. Jsta nōdum credebat vt debebat. Nā vt dicit Theo. diffidebat q̄ christus existēs trās Jordanē: potuisset mortē fratris impedire distantis. Etiam ſm Chrysost. nōdū credebat q̄ chōs ꝓpria virtute posset. Vñ subdit (Sed t nunc scio: q̄ quecunq̄ poposceris a deo: dabit tibi deus (sic. s. loqns de chō sicut de aliquo homie sancto. Nō autē est ausa ſm Aug⁊. fratris petere resurrectionē: quia ignorabat an ei foret vtile. vnde chō causam cōmisit. Et ideo (Dicit ei Jesus: Resurget frater tuus) Nō ait dixit ſm Chrys. petam vt resurgat. Nec etiam dixit: mea virtute resuscitabo: quia fuisset hoc graue mulieri: sed medium tenuit. Veruntamen ſm Augustinū: quia nō dixit: resurget modo: t ambigua fuit sententia. seq̄t (Dicit ei martha Scio). i. secura sum ſm Aug. q̄a edocta erat p chām

vel ꝓphetas ꝑm Chrys. (qz resurget in resurrectiõe) generali oim (in nouissimo die) sed ꝛpple nescio dulcis magr z dñe an de tali resurrectõe loqris. Sed chs sumpta occasiõe paulatim instruit eaz de sua deitate. Vñ sequit (Dicit ei iesus. Ego sum resurrectio z vita /scz effectiue: qz. ſ. sine alterius adiutorio possuz iuxta placitũ meum viuificare ꝑm Chrys. z Alchui. q̃si diceret. Tu quidẽ scis resurrectiõez: sed nescis me esse resurrectiõis cãm. Que ꝙ sequũtur sic exponunt ꝑm Aug. (Qui credit ī me) ꝓfecte z fide formata (etiãsi mortuꝰ fuerit) in carne (viuet) in ania donec resurgat caro nũq̃ postea moritura (Et omis q̃ viuit) in carne (z credit in me) etiãsi mori ad tps ꝓpter mortẽ carnis (nõ moriet ī eternũ) scz ꝓpter vitã gre z imortalitatẽ resurrectiõis: ꝑm mentẽ eiusdẽ Aug. z sententiã Alchui. (Credis hoc:) Verba sunt chri interrogãtis: nõ ex ignorãtia: sz vt mulier ꝙfiteat qđ credebat ꝑz Aug. (Ait illi) scz Martha (Utiq; dñe) scz credo ꝓdicta oia. Et nota q ꝑm Chrys. nõ intellexit ꝓba chri. Etsi em intellexit aliq̃d magnũ: ñ tñ intellexit q̃d esset: iõ introgata de vno: rñdet ꝺ alio di. (Ego credidi qz tu es xps filiꝰ dei viui q̃ in hũc munduz venisti) ꝑm Aug. ꝙ optime intellexit: z assignãs cãz q̃re vera credebat esse ꝓba chri dixit: ego credidi z̃. (Et cũ hec dixisset) exhilarata ꝑmõe chri: z soluto luctu ꝑm Chrys. (abijt z vocauit mariã sororẽ suã silẽtio) id est silẽter. Aug. Suppssam vocẽ silẽtiũ nũcupauit. Nã quõ siluit cũ subdat (dicẽs: magister adest) Jõ aũt ꝑm Chrys. silent vocauit ne iudei ꝓpter odiũ ad chrm recederẽt z ꝙsequnter miracli testes nõ essent (Et vocat te) Hoc autẽ addidit Martha: q̃uis sufficeret dixisse magr adest: vt marie tristiciã subleuaret q̃ nõ solum adesse dilecti magri ꝑsentiã: sedetiã se ab illo q̃si amico dulcissimo euocari ꝓcepisset. Euãgelista tñ nõ dixit q chs vocauerit eã ꝑm Aug. sed causa breuitatis in ꝓbis marthe volumus illõ intelligi. Vel ꝑm Theo. ipam chri ꝑsentiã Martha vocatiõez appellauit: q̃si diceret: Inexcusabile est vt eo ꝑnte nõ exeas obuiã. Chrys. Omnib; aũt assidẽtibus illã lugens z plangens nõ expectauit ad se venire magistr neq; dignitatem seruauit: neq; a luctu detẽta est. sed surgẽs ꝙfestim obuiauit. Hec ille. Vñ sequitur. (Illa aũt vt audiuit: surrexit cito z venit ad eum) Ex quo patz ꝑm Aug. q si notus ei domini fuisset aduentus: Martha eaz nõ ꝓuenisset (Nondũ em venerat Jesus in castelluz sed erat adhuc in illo loco vbi occurrerat ei martha) Domin⁹ em vt dic Chrys. morosius ibat ne ad faciendũ miraculũ se ingerere videret. z hoc vult euãgelista insinuare. Vel hoc dicit ad ostendẽdum feruorẽ marie: quã nihil potuit retinere: vt dictũ est (Judei igit qui erãt i domo cũ ea z ꝙsolabant eã: cũ vidissent mariam quia cito surrexit z exijt) crediderũt eam nouo dolore. ſ. ex fratris morte occupatam: z iõ ex reuerẽtia nobilitatis eius z ex ꝓpassione (securi sunt eã dicentes: ꝙa vadit ad monumentũ) qõ sic ꝑm Jsidoꝛ dicit: qz moneat mentẽ. ſ. vt simus memores mortis: z fundere ꝑces ꝓ defuncto et imitari virtutes eius (vt ploret ibi) Jsta aũt ꝑm Aug. interponit euãgelista vt intelligam⁹ que fuerit occasio q multitudo iudeoꝛ interfuerit miraculo (Maria ergo cum venisset vbi erat Jesus videns eũ cecidit ad pedes eius) Chrys. Feruentioꝛ hec sororẽ erat. Nõ em turbã verecũdata est: nec suspicionẽ timuit quã de chõo iudei habebãt: cum aliq̃ inimicoꝛ ibi interessent: sed omnia ꝓtempsit hũana ꝑsente magistro: z soli se dabat ei q ad mgrm honoꝛi. Hec ille. Tñ ꝑm Theo. etiã ista impfecte credidit. Jdeo sequit (dicens: Dñe si fuisses hic: frater meus nõ fuisset mortuus) Ex hoc aũt q vtraq; sororis similia dixit elicit q hunc ꝑmonẽ sup morientẽ frequentabant: christi ꝑsentiam exoptãtes. Nõ autẽ dixit Maria omnia que dixerat Martha ꝑm Bedã: eo q lachrymis z gemitu fuerat ꝓpedita Est aũt in hac parte documentũ in sensu anagogico q amici christi in hac vita tribulant: sed confugiẽdo ad auxiliũ christi z eo interius p illustrationẽ z amoris excitationẽ adueniente: z spe future resurrectiõis consolant ꝙsolandi: multo fortius in ipa resurrectõe Lazari. i. corꝛpois in terra iacentis. Vnde ait Grego. Si considerem⁹ que nobis

promittunt in celis:vilescūt animo oia q̄ habent in terris. Hec ille.

Quantū ad tertiū tangit miraculi ppetratio seu resuscitatio Lazari: cū ōr (Jesꝰ ḡ vt vidit eā plorantē) quā diligebat (t iudeos q̄ venerāt cū ea plorātes) nihil dixit tale quale dixerat martheq; ꝑm Chrys. nō erat tps. Si em̄ aliq̄ sublimia dixisset recessissent iudei et miraculū nō vidissēt (infremuit) Fremitꝰ est effectꝰ et signum ire, t vōr ee vox ꝑfusa quā iratꝰ tacite se cū loquēs emittit. Est āt sciēdū q̄ passiones aie in chō fuerūt: sed nunq̄ puenie/bāt rōnis iudiciū sed seqbant. qō est laudabile. nisi rō male imparet. Nam sic dī itū. etb. ira a fortitudine impata actū fortitudinis adiuuat. Et sic itelligitur illud Esa. xxij. Nō erit tristis neq; turbulētus sz ꝑm q̄ ille passiōes puenīūt iudiciū rōnis. Infremuit ḡ Iesus sz (spū). i. sua volūtate t rōe. Spūs ei ōr mēs. Hic fremitꝰ fuit ꝑ diabolū qui mortē induxit: quē cito erat debellaturꝰ (t turbauit). i. cōmouit ꝑm affectū sensitiuū (semetipm) ex iudicio rōis ꝑm Aug. vt verā ondēret hūanitatē ꝑm Theo. Vel scdo vt docerz modū seruādū i aduersis dū tristat t tñ se cohibet. Dicit em̄ hic s. Tho. q̄ stoici dixerunt nūq̄ sapiētē tristari. sed est ināt inhumanū nō esse tristē i morte alicꝰ. Qui dā ꝓ i tristicys excedūt. Dñs aūt tristari voluit ꝑ ꝑmos. t modū ꝓnauit ꝑ secundos: ꝑm illud Thes. iij. Non ꝓtristemini sicut ceteri qui spem nō habēt. i. incōsolabilit ꝑm glo. Vel tertio ꝑm eūdē vt doceret nos cōpatit tristari ꝑ mortuis. Vel ḡto ꝑm alios vt cohiberet lachrymas donec cōpleret interrogationē de q̄ sequit. (Et dixit Ubi posuistiz eū:) Nō interrogat ex ignorātia. sz ꝑm Aug. vult astātiū fidē approbare. i. ꝓfirmare: dū. s. lazarꝰ asserit mortuꝰ et sepultꝰ. Vel melꝰ approbare fidē quā de resurrectōe habuerūt tumulatores cadaueris. Vel ꝑm Chrys. ne videat se ad miraculum igerere: sz rogeꝝ ab astātib⁹ (Dicūt ei). s. iudei et astātes (Domine veni t vide) Innuitāt āt eū ꝑz Chrys. vt plozet: nō vt resuscitet (Et lachrymatꝰ est Iesus) ex pietate t cōpassiōe ꝑm Aug. q̄ erat fons pietatiz ꝑm s. Thoīm. Petrus chrysologꝰ. O vis: o porētia lachrymaꝝ q̄ celi t terre dñm ad lachrymādi hūilitatē deposuerūt. Hec ille. Sz ḡre fleuꝝ quē statim volebat viuificare? Ad hoc ōr q̄ fleuit ꝑm glo. vt oñderet ḡntū hō debeat ꝑ se flere q̄ mortē meruit. Scdo fleuit ꝑm Hiero. q̄ eū ad erūnas scī vocabat Tertio ꝓ dicit⁹ flebat pctm̄ vñ hō ḡtrat mortē. Quarto quoq; fleuit motꝰ ex pietate soroꝝ nec patrē nec mrem nec frēz habentiū: t dilecte marie lachrymis (Dixerūt ergo iudei) credētes eū ꝑm Beda z more hūano sup charo lugere. (Ecce quō amabat eū) ꝑ q̄. s. luget: t cuiꝰ vult videre sepulcrū. Per hoc ēt ꝑm Tho. mystice datur intelligi q̄ deꝰ etiā hoiez exīstētez impetris amat: ꝑm illō Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideō attraxi te miserās. Aliq̄ em̄ non dixiſſz. Non vēi vocare iustos ꝛc. (Quidā aūt ex ipis dixerūt) volētes. s. oñdere q̄ nō vere eū amabat. Vel vt alij dicūt volētes oñdere q̄ si potuisset tenuisset ipm̄ viuū: t ꝓseqnter ꝑ hoc volētes ānihilare miraculū de ceco nato. Erat enim ꝑm Chrys. isti de numero inimicorum chī. (Non poterat hic qui aperit oculos ceci nati facere vt et hic nō moreret) tur:) Aug. Potuit q̄dem sed noluit. quia plꝰ e mortuū resuscitare q̄z ne morere facere. Hec ille. Dñs āt ad ista ñ rñdit ꝑm Chrys. q̄ ꝓtinuo volebat rūdere ꝑ opus mirabilꝰ q̄z sit vite ꝓpatio (Jesus ergo rursus fremēs i semetipo) indignatꝰ ꝑ iudeoꝝ malicīā. Virtuosū eni est ꝑ malos indignari obstinatos ex rōnis iudicio: sicut t bonis applaudere. Vel ꝑm s. Tho. infremuit ex misc̄dia t cōpassiōe ad iudeos. Sed hoc redit in idē. q̄ sancti aduersus iniq̄s nec misc̄diam sine indignatōe: nec indignationē sine misc̄dia habent: vt vnū peccatū t aliud naturā respiciat (venit ad monumentū) ostensurus ꝓpatē diuine nature: sic i fremitu et lachrymis oñderat ꝓpatē hūane (Erat aūt) ipm̄ monumētū (spelunca). i. fossa magna effecta i rupe ad sepeliendū oēs de parētela (t lapis suprapositus erat ei) ne inde feroz exhalaret. (Ait Iesus. Tollite lapidē) Christus em̄ vt ait Chrys. voluit ad monumentuz vēire: t voluit q̄ ipi iudei auferrēt lapidē

ꝛ viderent cadauer: ne miraculo aliquam
possent inferre calūniā: qō forte fecissent
si absens suscitasset: aut lapide nō subla-
to (Dicit ei martha soror eius q fuerat mor
tuus. Dñe iā fetet: qtriduan⁹ em est) ſz
Beda ista sunt ꝓba admirāndz. ſm Theo.
ꝓo et s. Tho. sūt ꝓba desperātis fratris
resurrectōez. Vz ei inqt s. Tho. chūs ali-
os suscitasset: tñ būc suscitare credebat im
possibile ꝓpter diuturnitatē. Sz contra
qz nō videt rōnabile: cū sit ꝓfessa dei filiū
esse chūm q sit oblita fidei sue tācito. ꝛ cō
sequenter q miraret vel desperaret su sci-
tatiōem fratrz. Jō forte dici possz q cre-
debat chūm velle videre cadauer: ꝛ timu-
it ne ex fetore ḡuaretur. ſz nō credebat q
chūs vellet eū suscitare: credēs tñ q potu
isset si voluisset. ꝛ sic aliq mō desperabat:
qz nō sp̄abat. Et ista videt eē mēs Chry
so. q dic q erat oblita eoꝝ q sibi dixerat
chūs. Sz Jō: qz nō est ꝓsimile q tale pro
missum ḡle est suscitatio frīs fuerit tāci-
to oblita. Ad hoc dī q chūs sibi exp̄sse h̄
nō ꝓmiserat s. q frater resurgeret tūc: sed
occulte. ꝛ erat oblita ꝓboꝝ ei⁹. ꝛ sic sentit
Chryſ. Sz s. Tho. vt dictū est ōt q illaz
suscitationē credidit ipossibilē chūo. Nec
obstat q eū sit ꝓfessa filiū dei. qz credidit
eū dei filiū p excellētiā gr̄e: nō p naturaz.
Et huic ꝛsonat q subdit (Dixit ei iesus
Nōne dixi tibi qz si crediderīs videb glo
riā dei:) q̄si dicat. Quare ñ credis vt vide
re mereaꝛ: Sed nō dixit. gl̄iaz meam: ne
iudei egreferrēt: cū tū supra dixerit: vt gl̄i
ficet filiꝰ dei. Vl̄ p gl̄iam dei intelligitur
operatio gl̄iosa. Sz Jō: qz chūs ñ legit ista
dixisse. Ad h̄ dī dupl̄r. Prio qz chūs ista
supra dixerat: ſz euāgelista illa nō sup̄ po-
suit: qz ea h̄ habebat replicare. Vel secū-
do dī q ista chūs nō dixit explicite ſz im
plicite. (Tulerūt ergo lapidē) ad p̄ceptū
chūi. (Jesus aūt eleuatis sursū oculꝫ) vt da
ret nobis formā orādi eleuata ad deū mē
te dixit: Pater gr̄as ago tibi qm audisti
me) Et hoc arguūt arriani q sit filiꝰ p̄e
minor: quia orando impetrauit vt posset
mortuū suscitare. Quib dicim⁹ q ſz inq̄-
tū hō orare ꝛ ipetrare potuerit: tamē in-
q̄tū deus poterat ꝛcedere quod postula-
bat: ꝛ p̄pria autoritate poſat omnia face-
re sine impetratiōe. Quod ex duob⁹ patz
Primo ex modo quo sepe fecit miracula.
scz imperādo nulla orōe p̄missa. vñ Joā.
v. Surge tolle grabatū tuū ꝛ ambula. Et
Lu. vij. Adolescēs tibi dico surge. Scdo
idem patz: qz apl̄i sine oratōe invocato no
mine chūi miracula faciebant: vt Act. iij.
In nomine Jesu chūsti nazareni surge ꝛ
ambula. Ergo etiā multo mīn⁹ ipe chūs
oratōe indigebat. Orauit ergo nō p̄pt̄ se:
sed p̄pt̄ astantes. Nō patz cum subditur.
(Ego aūt sciebam qz sp me audis) ſm q
ꝛ inq̄tū homo oro: ꝛ inq̄tuz sum de⁹ ſm
Chryſ. quia vt dic san. Tho. is audit cu
ius voluntas implet. Filius ergo etiā in
quantū deus dicit semp se audiri a patre.
Quasi dicat ſm Chryſ. Orōne nō egeo:
qz vna ē mea ꝛ tua volūtas. Jō adhuc ſb
dit. (Sz p̄pt̄ p̄plm q circūstat dixi) Orauit
g vt oñderet se deo nō esse ꝛtrīū: ſm sctm
Tho. Aug. et Chryſ. ideo sequit. (vt cre
dant qz tu me misisti) Est aūt sciendū q
in miracul⁹ magnis chūs nō ꝛsueuit ora-
re: vt dicit s. Tho. iq. q. xliij. vt. s. deū se p
baret. orauit tñ nunc ex speciali causa: qz
aliq astantiū nō credebāt eū nec deū: nec
dei amicū. Vt g se p̄baret amicū dei ora
uit. vt aūt se p̄baret deū: lazaro iperauit.
Unde sicut dicit Chryſ. ista fuit sapien-
tia chūi in verbis būilitatē ostendere: ꝛ in
operib⁹ potestatē. Sequit em (Hec cū di
xisset: voce magna clamauit) vt omnes
q aderant possent audire ꝛ intelligere q
solo ipso suscitaret (Lazare) Nomē ōt ſm
Aug. ne oēs cogāt exire (Veni foras) ex-
tra infernū: q ad aiam. ꝛ extra sepulcrum:
q ad aiam et coꝝp⁹: p infernū tñ intellige
do oēm locū animarū subterraneum. (Et
statim p̄dūt qui fuerat mortuus) qz ſmo
chūi erat potestate plenus. Quid ꝓ mi-
rū si verbum verbo vīificat quod de ni-
hilo cūcta creavit: (ligatus man⁹ et pe-
des istitz). i. lineis fascijs. Vñ ibi dupler
fuit miraculū ſm Chryſ. s. qz mortu⁹ vi-
xit: zqz ligat⁹ p̄dūt (Dicit eis iesus. Sol
uite eū) vt. s. appropinq̄ndo ꝛ attractādo
videāt qz Lazar⁹ est ꝛ non phātasma ſm
Chryſ. (ꝛ sinite abire.) Jn q ſm Chryſ.
apparet hūiliras chūi. Si em sup⁹ fuis-
set: secum illum ad ostentatiōē duxisset.

Sabbato post do. IIII. quadra.

(Multi ergo ex iudeis q̄ venerāt ad ma/riā ⁊ marthā: et viderant que fecerat: cre/diderūt in eum) In hac parte est mora/le documentū: de q̄ ait Aug⁹. sup Joan. Intelligim⁹ tres mortuos q̄s in corpib⁹ dñs suscitauit: aliquid significare de re/surrectiōib⁹ aiaꝝ. Hec ille. Et Grego. iiij. mora. Puellaꝫ em̄ i domo: puerꝫ extra portā: in sepulcro aūt Lazarꝫ suscitauit. Adhuc q̄ppe in domo mortu⁹ iacet q̄ iacꝫ in pctō. Jā quasi extra portā ducit: cui⁹ iniq̄tas vsq̄ ad inuerecundiā publice p/petratiōis opat. Sepulturę ꝑo aggere p/mitur q̄ in ꝑpetratiōe neq̄tie etiā vsu con/suetudinis pressus grauat. Sed hos ple/rūq̄ diuina gra respectus sui lumine illu/strat. Hec ille. Et intendit Grego. illū ia/cere ꝺ̄ esse in peccato q̄ adhuc illud opere nō compleuit.

Sabbato post dñicam quar/tam in Quadragesima.

Tex. euange. Joā. ca. viij.

Jcebat Jesus turbis iudeoꝝ: Ego sum lux mundi: qui sequit me nō ambulat in tenebris: sed ha/bebit lumē vite. Dixerūt ḡ pha/risei. Tu de teipo testimonium perhibes: testimoniū tuū nō est verum. Respondit Jesus ⁊ di/xit eis. Etsi ego testimoniū phi/beo de meipso: verum est testi/moniū meum. quia scio vnō ve/nio: aut quo vado. Vos aūt ne/scitis vnde venio aut qo vado. Vos ꝺm carnē iudicatis: ego nō iudico quenq̄: Etsi iudico ego: iudiciū meū verꝫ est. quia solus nō sum: sed ego ⁊ qui misit me pater. Et in lege vestra scriptū est quia duoꝝ hominū testimo/niū verꝫ est: Ego sum qui testi/moniū phibeo de meipso. et te/stimoniū phibet de me q̄ misit me pater. Dicebāt ergo ei: Ubi est pater tuus: Respōdit iesus Neq̄ me scitis: neq̄ patrē me/um. Si me sciretis: forsitan ⁊ pa/trē meū sciretis. Hec verba lo/cutus est iesus in gazophylacio docens in templo. Et nemo ap/prehendit eū. quia nōdum venie/rat hora eius.

Jcebat Jesus tur/bis iudeoꝝ Ego sum lux mū/di ⁊c.) Joā. viij. In ꝑti euā/gelio agit de quadā chr̄i disputatione ad iudeos habita: de q̄ tangunt tria puncta scz Contradictio: Confutatio: Interro/gatio.

Quantū ad primū tangit quomō con/tradixerunt christo iudei. Est autē scien/dum q̄ illā que hic narrant contigerunt statim post absolutionē adultere mulier. Dicit ergo (Dicebat iesus turbis q̄ iudeo/rum) Ista verba nō habent formaliter in textu euāgelij: ꝗuis sit ibi ista sententia. Mutauit autez ecclesia verba vt melius introduceret euangeliū ꝑsens. Verus aūt textus post ꝗ dixerat iesus: Noli peccare: hic est (Jterꝫ ergo locutus est eis) scz iude/is qui remāserāt: abeuntib⁹ phariseis con/fusis ex scriptura quā viderāt (Jesus di/cens) Quia em̄ poterant astantes mirari q̄ ei peccata sine satisfactione dimisisset: ⁊ dicere: vnde iste talem habet potestatem: ideo domin⁹ voluit suam excellentiaꝫ de/clarare: ⁊ suam deitatē: ⁊ ꝺm Alchuinuꝫ: ostēdens se esse deū. i. lucem expellentem omnes tenebras. Sunt autē ꝺm sanctum Tho. triplices tenebre. s. Jgnorātie. Ps. Nescierūt nec intellexerūt: in tenebrꝫ am/bulant. Et Culpe. Eph. v. Eratis aliq̄n tenebre. Et Pene Matth. xv. Jnutilem seruū ꝓjcite in tenebras exteriores. (Ego sum lux mūdi) inqt: quia q̄ christuꝫ fugā/tur peccatoꝝ et errorum ⁊ tormentorum tenebre: ⁊ fere id est demones recludunt in cauernā abyssi expulsi de hoc mūdo: et omnibus ostendit via veritatis ⁊ iusticie expassis ybiq̄ terrarum radijs doctrine. Non autem dixit lux galilee vel paleſti/ne ꝺm Chr̄y. sed mūdi. Est autē sciēduꝫ

q̄ sicut ꝺr Aug⁹. Manichei delirātes sic̄ deū crediderūt esse q̄ndam lucē coꝛpoream infinitā: ita chr̄m crediderūt esse solē istū q̄nē octis carnis aspicim⁹. Sed isti nō intelligūt q̄ chr̄s sit spūalis ⁊ nō coꝛpal' lux (Qui sequit' me)credēdo ⁊ imitādo (non ambulaꝝ in tenebꝛis) erroꝝ vel pctōꝝ vel penaꝝ infernalū. Hā chr̄s cū sit p̄ma veritas nō pōt mētiri: ⁊ cū ℞ p̄ma volūtas nō pōt peccare. vt pt̄z p̄ san. Tho. j. pte. q. xxv. ⁊. j. ꝺi. xlij. ⁊ cū sit ipe q̄ ē caput in gloria: mēbꝛa ei⁹ nō p̄nt esse in miseria. Vel aliter ꝑm san. Tho. Qui sequit' me nō ambulat in tenebꝛis: ignoꝛātie: q̄ sua veritas Nec culpe: q̄ sum via: nec dānatiōis eterne q̄a sū vita (sed habebit lumē) fidei ⁊ gr̄e Quoꝝ p̄mū dirigit intellectū: scōm ꝙ p charitatē dirigit affectū. i. volūtatē. vtrūq; ꝙ ꝺr lumē (vite). i. qꝺ est a vita infusū id est a deo: ⁊ ad vitā eternā ꝓdūcens. Vel ideo vite: q̄ p̄ncipalit' est opatiōis vital' q̄ dicit vita. i. intellectiōis ꝑm san. Tho. (Dixerūt ḡ pharisei) id ē q̄ꝺā religiosi magne opinionis apꝺ iudeos. Sed q̄re mag⁹ isti q̄s alij volūt ꝓtradicere: Quia chr̄s dicens se lucē: dixit se deū vel aliq̄d magnuz vt putabāt vltra alios hoies: ipi aūt erāt q̄ volebant videri magni ⁊ scti: iōq; tanq̄s inuidi ꝓtradicunt. Sed quō ibi fuerūt pharisei: Haz de eis dictū est añ imediate q̄ adduxerūt adultā cū scribis: ⁊ q̄ vn⁹ post vnū exierūt: ⁊ q̄ iesus remāsit sol⁹ ⁊ mulier in medio stans. Dico q̄ quiꝺā mulierē adduxerūt: et quiꝺā ante ibi erāt audiētes chr̄m: ⁊ isti etiā remāserūt: illis abeuntib⁹: ⁊ isti sunt qui nūc chr̄o ꝓtradicūt dicētes (Tu de teipso testimoniū phibes) Potest aūt hoc legi interrogatiue: ⁊ sonat indignationē: ⁊ remissiue: ⁊ sonat irrisionem: quasi dicant: Malos habes vicinos qui te laudib⁹ efferre nō curāt (Testimonium tuū nō est verum) Quia em̄ natura humana p̄ona est ad laudes: ꝑtium testimoniū suspectū est: ideo ꝺr nō esse vez: id est firmū ⁊ stabile vel autenticū. Est aūt in hac parte litterale documētū: q̄ q̄libet debet conari sequi chr̄m: q̄ sine errore ꝓducit ad requiē. j. Pet. ij. Chr̄s pass⁹ est p̄ nobis: vobis relinq̄s exemplū vt sequamini vestigia eius.

Quātū ad scōm tangit ꝓfutatio pharisecoꝝ: cū ꝺr (Rñdit Jesus ⁊ dixit eis Etsi ego testimoniū phibeo de meipo: vez ē testimoniū meū) Quasi dicat. Multi alij a me testimoniū phibēt de me: vt Joānes ⁊ oēs ꝓphete. Dato tn̄ q̄ ita sit q̄ ego solus mihi phibeā testimoniū: adhuc veruz dico (quia scio vnde venio) q̄ deus sum a patre missus p̄ originē ⁊ incārnatiōez: ⁊ ꝙsequēter testimoniū meū idoneū est q̄ deuz nemo nisi deus pōt sufficienꝫ ꝓmēdare (et quo vado) q̄ homo sum tendēs ad mortē vt p̄ crucē adq̄rā mihi oēm p̄tātem in celo ⁊ in terra sup hoies ⁊ angelos ⁊ omnē creaturā: ido sū dign⁹ fide. Vel ꝑm Chrys. sensus est. Et deo sum: ⁊ deus: ⁊ dei filius. Redit aūt in idē cū ꝓxib⁹ (Vos aūt nescitis vnꝺ venio aut q̄ vado) q̄. ſ. hoiez videbāt: ⁊ deū nō credebāt: vt ꝺr Aug⁹. ideo nesciebāt a q̄ p̄cesserat eternalit': vel missus fuerat tpalit' (Vos ꝑm carnē iudicatis) id est inuste ꝑm Chrys. sicut ⁊ ꝑm carnē viuere est iniuste viuere. Vel fz apparentē ⁊ visam hūanitatē: ꝑm Theo. et Aug. dicentē. Quia em̄ deū nō intelligit⁊ ⁊ hoiem videtis: iō vobis arrogās videoꝝ q̄ de me testimoniū phibeo. Dis em̄ homo quādo de se vult phibere testimoniuz laudabile: supbus ⁊ arrogans videt. Homines em̄ infirmi sum⁹: vez dicere ⁊ mētiri possum⁹: lux mentiri nō pōt. Hec ille (Ego nō iudico quenq̄s) qꝺ ꝑm Aug. dupliciter intelligit. Uno mō subaudiendo nunc vel modo: quia nō venit in p̄mo aduentu iudicare: sed liberare. Alio mō subaudiēdo ꝑm carnē: quia nō iudicabat ꝑm carnē sicut ab hominibus iudicabat'. Et videtur velle Aug⁹. q̄ chr̄s quia nō iudicabat ꝑm carnē. i. ꝑm extrinsec⁹ apparentia: iudicabat ꝑm veritatē. (Etsi iudico ego) id est posito q̄ iudicarē ꝑm Aug. vel quādo iudicabo: ꝑm alios (iudiciū meū verus est) id est esset. vel erit (quia nō sum solus) Si in deo esset tn̄ vna p̄sona: esset solus: dato q̄ milia angeloꝝ assisterēt ei. q̄ solitudo nō tollit' p̄ cōsoꝛtium differentis nature. Unde ⁊ homo solus dicitur in hoꝛto etiamsi ibi sint mille herbe. Quia ergo in diuinis est pluritas personarum in essentie ideutitate: ideo nulla diuina p̄sona

Sabbato post do. iiii. in quadra.

dicit sola: vt ptz p s. Tho. j. di. xxj. z. j. q. xxxj. (Sed ego z q misit me pater) imo z spūssctūs. Et deinde arguit ad ꝓpositum suū dicēs (Et in lege vra). i. vobis data z male seruata (scriptū est) Deut. xix (qz duoꝝ hoim) z multo fortiꝰ duaꝝ psonaꝝ diuinaꝝ (testimoniū veꝝ est). i. p vero i tu dicio habendū est: vt videt velle sā. Tho. z Augꝰ. cuius falsum esse possit (Ego sum qui testimonium phibeo de meipso) Ecce vnū testē (z testimoniū phibet de me q misit me pater) Ecce aliū. Sed ꝓtra arguit Chrysꝰ. qz nō est qs idoneꝰ testis in ꝓpria causa: nec ꝓprie tūc duo testant sed vnus. Nō ergo chūs efficaciā arguit. Ad hoc ḡ rūdet idē Chrysꝰ. q chūs p ista nihil aliud facere voluit q̄ seipm asserere patri equa lem in phibendo testimoniū p miracula. Sed ista non videnť ꝓsonare littere: in q̄ saluatoꝝ videt velle arguere modo dicto. Ideo alij dicūt q chūs inq̄ntum psona diuina reddebat testimoniū sibi inq̄ntū homo erat: z sic due psone ibi testificabant. Sed hoc nihil est: qz nō ꝓstabat iudeis in diuinis esse duas psonas: ꝫ hoc negabāt: ideo argumentū eraꝝ inefficaꝝ. Et ꝓterea illō cui testimoniuꝫ phibebať p ly me: qō p psona tenet cuꝫ sit ꝓnomē z nō p natura. Ergo eadē erat psona testificās z cui testimoniū reddebať: ergo idem quod ꝑius. Ideo dicendū est sicut dicit Alchuinꝰ q chūs intendit arguere a minori affirmative sic. Si duobꝫ homibꝫ credit q̄ mentiri possunt: qua ratione refelli debet meū et patris mei testimoniū qō irrefragabile ē. Dato em̄ (ꝫ hoc nō dicat Alchuinꝰ) q fi lius taceret plus valet testimoniū dei patris p se solū dū p miracla chūs fert testimoniū q̄ mille hoim. Vel ꝓssumꝰ dicere q testimoniū eiꝰ q̄ in ꝓpria causa testať est suspectū: qñ deus nō asserit talez vera testificari. Vbi ꝯo deꝰ redderet testimoniū de veritate testis: tūc in nullo testimoniū eiꝰ est suspectū: z sic est in ꝓposito. Sz q̄re chūs nō sumpsit argumentū a Joāne Statim em̄ eos ꝓuicisset: Ad hoc dico q fecit sic: Primo: qz volebat de sua deitate disputare. Scō qz potuisset eis testimoniū Joānis quē boiez credebāt esse suspectū nisi allegasset q deꝰ ei testimoniū phibebat. In hac ꝑte est documentū morale: q nūc mīri sunt phariseī i. pcōres a ꝺo diuisi: qs dns nō iudicat p iusticiā vt saluet p misericōiam: sed ꝓtinue efficiunť peiores Ecēs. viij. Quia nō cito pfertur contra malos sentētia: absq̄ vllo timore filij hominū ꝑpetrāt mala.

Quantū ad tertiū sequit interrogatio quā iudei fecerť chūs cū ꝺr (Dicebāt ḡ ei) carnalit. i. chūi patrē accipiētes: vt ꝺr Augusti. (Vbi est pater tuꝰ?) Hoc āt fm Augusti. dicūt q̄si vellēt dicere. Nō videmus patrē tuū de te testificari vt dicis: Vbi ēt est? Sed fm Theo. hoc dicūt improperātes ei q patrē tanq̄ spuriꝰ nō cognoscat: vel tanq̄ ignobilis ignobilē habeat: ſz vt ait quia id nō sciēdi sed tentādi aīo dixerunt. Ad ꝓmissam q̄stionē chūs nō rūdet Vñ sequit (Rūdit ihesus: Neq̄ me scitis) fm originē diuinā: licz fm humanitatem veꝝ sit illud Joan. vj. z me scitis z vnde sim scitis (neq̄ patrē meum) quasi dī. fm Augꝰ. Queritᷣ scire patrē meū quasi me cognoscatis: quia effigiē vultus videtis: sed me nescitis: z ꝓsequēter patrē meū vobis ostēdere nolo. Primus em̄ est vt me noueritis. z tunc patrē meū scietᷣ: qz (si me sciretis) qui scᷣ p oia suꝫ similis patri: imo qui sum vnū cū patre (forsitan z patrem meū sciretis) Causa em̄ vt ait Chrysꝰ. nesciēdi patrē est ignorātia filij. Sed ꝺr forsitan fm Aug. nō dubitatiōis causa: ſz eo modo q̄ indignatꝰ certa dubitādo ꝓferre. sicut si dns iratus seruo dicat: Cōtemnis me: ꝓsidem: forsitan dns tuꝰ sum. Sic ēt dns dubitādo increpat infideles. Est āt sciendū q licz iudei crederēt vnū deū: nec tñ iusti z maiores vt Symeon cōiter mysteriū trinitatis ignorabāt: qz nondū erat plene reuelātū. Quidā igiť vt dicit Origenes ex hīs occasionē sumentes errorīs: dixerūt patrē christi nō esse deū veterᷣ testamenti: quē iudei cognouerūt. fm illud Ps. Notus in iudea deus. Sed dicēduꝫ est primo iudeos deū patrē chūi ignorasse qz ad modū ignorantiū se habuerūt inq̄ntum mādata eius nō seruarūt. Secūdo qz si spūaliter p amorē nō adheserunt: sicut cognōscēs adheret bono cognito. Tertio quia licz cognōscerent eum p fidem: non

tamē habebāt de eo plenā sciam: ſm illud Jo. j. Deū nemo vidit vnq̄: vnigenit⁹ ꝛc̄ Quarto q̄ in veteri testamēto ino tuit p̄ sub rōne dei oipotēt⁹: nō tñ sub rōne patris hñtis filiū ꝛsubstantialē. He q̄tuor rōnes sunt scti Tho. in postilla: sed q̄rtaz intellige dc̄ iudeis minoribꝫ vel malis: q̄a mysteriū tñitatz ſp a maioribꝫ fuit cognitum nisi essent mali nesciētes q̄scire teneb̄ank: vt patz. ij. ij. q. ij. ar. viij. (Hec verba locut⁹ est iesus in gazophylacio). i. in loco vbi erat gazophylaciū. i. arca ſm magiſt. hiſt. in q̄ offerebank ꝛ fuabank munera p tēpli reparatiōe: a gaze p̄sice: latine diuitie: ꝛ phylaxe q̄ est fuare. Habebat autē vt idē dic̄ foramē desup: p q̄ dū clausa erat pecunia inferebak. Gazophylacia vo vel gazophylacium erat arca in q̄ munera reponebank votiua sicut in musach: regia vel diep̄ solennitz. Quelibz tñ hap̄ generali noie gazophylaciū dicebak. Hoc aūt introducit euāgelista vt sciam⁹ q̄ chr̄s publice loq̄bak (docens in tēplo) id est in atrio tēpli vbi ꝛsueuerūt isti docere: ꝛ ob hoc magis indigna bank (Et nemo apprehēdit eū) q̄z̄ habere t̄ apph̄ēdēdi voluntatē (q̄ nōdū venerat hora eius). i. in q̄ pati vellet ſm Aug. Nō aūt ei⁹. i. in q̄ fato vrgente pati cogeret.

Et in hac pte ē litterale documētū q̄ntum teneamur chr̄o: q̄ spōte se p nob obtulit. Hiero. ad Oceanū. Chr̄us p salute nr̄a dorsum verberib: sputaminib⁹ faciē: maxillas palmis nō ꝛfundit p̄parare: et nos p eo etiā leue ꝛfundimur audire ꝛuicium. Hec ille. Est aūt notandū q̄ hoc euangeliū legit in die virgini ꝛsecrata: q̄z in sensu quasi allegorico ei conueniūt illa verba: ego sum lux mūdi ꝛc̄. Et p hoc etiaz apparet differētia maior inter ipam ꝛ ceteras mulieres q̄ non sunt caste vt ea de q̄ sabbato p̄cedēte dictū est. Quō aūt sit lux mūdi ostendit Salomō Cant. vj. dicens Que est ista q̄ pgredit q̄si aurora ꝛsurgēs pulcra vt luna: electa vt sol: terribilis ꝛc̄. Nā peccatorib⁹ est aurora fugās peccatoz tenebras: ꝛ adducēs gr̄e splendorē. Vñ dicit mater misericordie. Tribulatis aūt est q̄si luna: q̄ dñak sup mari. i. amaricatz: ꝛ lucz nocte. i. in tribulatiōe. ꝛ est pulcra. i. plene lucens. s. tota nocte in p̄ncipio tribulatiōis dando ꝛstantiā: in medio p̄seuerantiaz: ꝛ in fine coronā. Et tāto melio⁹ ꝛpatit q̄nto ꝛ ipsa ē passa. Sicut em̄ ſm August. luna obscurak triplicit. s. q̄z est vacua: aut nubecta: aut eclipsata. Sic btā virgo triplicē hūit tribulatiōez: singularē. s. q̄n fugiens in egyptum fuit vacua oi ꝛsolatiōe: ꝛ q̄n p̄dito filio fuit nube doloris occupata: ꝛ q̄n chr̄o pendēte fuit sanguinolēta Vñ etiā respectu hor̄ dicit mater misericordie. Iustis aūt est velut sol emittēs radios gr̄aruz ꝛ ꝛsolationū: vñ ꝛ m̄ gratie dicit. Lucet aūt p exemplū suap̄ virtutū: ꝛ bñficium suap̄ gr̄ap̄: de quib⁹ Ecc̄ i. xxiij. Ego mater pulcre dilectiōis ꝛ timoris ꝛ agnitiōis ꝛ sancte spei. Tentatis aūt est sicut acies armata. Nā ei⁹ noiatio est bacul⁹ in dorso diaboli. Nume. xxiij. Cōsurget stga de israel ꝛc̄. Eius aūt salutatio est tonitru⁹ rotās diabolū. Ps. Vox tonitrui tui ī rota. Ei⁹ laudatio est pugio trucās caput Holofernis. Judith. xvj. Et ideo ad eā dicimus: Tu nos ab hoste p̄tege.

Dñica de passione

Ter. euang. Joā. ca. viij.

In illo tempore dixit Jesus turbis iudeoꝝ ꝛ principibus sacerdotū. Quis ex vobis arguet me de peccato. Si veritatē dico q̄re vos nō creditz mihi: Qui est ex deo: verba dei audit. Propterea vos nō auditis: q̄a ex deo nō estis. Responderūt q̄ iudei: ꝛ dixerūt ei. Nonne bene dicim⁹ nos q̄z samaritan⁹ es tu et demonium habes: Respondit iesus. Ego demoniū nō habeo: sed honorifico patrē meū ꝛ vos inhonorastis me. Ego aūt nō quero gloriā meā: est q̄ querat et iudicet. Amen amen dico vobis. si q̄s sermonē meū seruauerit: mortē nō videbit ī eternū. Dixerūt q̄ iudei. Nunc cog-

nouim⁹ quia demoniū habes. Abraā mortu⁹ est ꝛ pphete: ꝛ tu dicis: si qs sermonē meū ꝑuauerit mortē nō gustabit in eternū. Numqd maior es patre nostro Abraa q̄ mortuus est ꝛ prophete mortui sūt. Quē teipm facis: Rñdit ihesus. Si ego glorifico meipm gloria mea nihil est. Est pater meus q̄ glorificat me: quē vos dicitis: q̄ deꝰ noster ē: ꝛ nō cognouistis eū. Ego aut̄ noui eū. Et si dixero q̄ nō scio eum: ero silis vobis mēdax. Sz scio eū: ꝛ ꝑmonē eiꝰ seruo. Abraā pater vester exultauit vt videret diē meū: vidit ꝛ gauisus est. Dixerūt g̃ iudei ad eū. Quinq̄gīta annos nō dū habes ꝛ Abraā vidisti: Dixit eis ihesus. Amē amē dico vobis: antēq̄ abraā fieret ego sum. Tulerūt g̃ lapides ut iudei vt iacerēt in eū. Ihesus autē abscōdit se ꝛ exiuit de templo.

Iicebat ihesus turbis iudeoꝝ ꝛ ꝑncipib⁹ sacerdotū. Quis ex vob ꝛē. Jo. viij. In ꝑncipio euā. narrat q̄dā saluatoris ꝝ iudeos disputatio: q̄ in tria ꝑncta diuidit. que sunt: Increpatio. Exprobratio ꝛ Cōmendatio

Quantū ad ꝑmū chr̄s acriter increpauit iudeos sup eo q̄ eius doctrine nō credebant cū ōt (Quis ex vob) o ꝑncipes et plebei (arguet me de pctō ꝑ.i. quicet vl ve redicere poſit tale q̄d male egisti. Orig. Habz aut̄ h̄ ꝫbū chr̄i magnā fiduciā: cū nullꝰ hoim fiducialit̄ hoc dicere potuerit nisi solꝰ deꝰ nr̄: q̄ pctm̄ nō fecit. Hec ille. Hec ait iō chr̄s ōt ne iudei possint tergiuersando dicere. Jō tibi nō credim⁹: q̄ aliter doces: atq̄ aliter viuis. Gre. Pensate mansuetudinē dei. Nō dedignat ex rōne oñdere se pctōrē nō ee: qui ex ꝫtute diuitatis poterat peccatores iustificare. Hec ille. Et intendit Gre. q̄ chr̄s tantuz erat humilis. q̄ si q̄d ei voluisset opponere nō renuisset subire iudiciū: et rōnabilit̄ se purgare. (Si ꝫitatē). i. verā doctrinā dico vobis: q̄re nō creditis mihi) Quasi diceret. Ex quo ego iust⁹ appareo: ꝛ doctria mea sancta ē ꝛ rōnabil̄ et vera: nō est ex parte mea causa q̄ non suscipiatis eā: sed causa ē: quia (q̄ ex deo est) id ē q̄ ē ex gre dei tā ꝝ amicus eius ꝑ fidē: ꝛ gratuitū amorez qui est charitas (verba dei audit) delectabilit̄ et obedienter. Primo quia ꝑpriū est amicoꝝ mutuis colloquijs delectari: ſm Pb̄m in li. etb. Secūdo q̄ vt dic̄ s. Tho. Oē animal diligit sibi sile. Eccli. xiij. Sz ois q̄ est ex deo inq̄tū hmōi hz silitudinē eoꝝ q̄ sunt dei ꝛ eis inhereret: ꝛ ꝓsequit̄ ꝫba dei audit: ꝑcipue ab his q̄ ex deo sunt (Propꝛea vos nō auditis q̄ ex deo nō estis) quo ad vicia: ꝛsi quo ad naturaz: vt ait Aug. In hac parte aut̄ ē ꝛmale documentū: de q̄ Gre. ait. Inꝛroget se vnusq̄sq̄ si ꝫba dei aure cordis ꝑcipit ꝛ intelligit vnde sit. Nā sunt nonnulli q̄ ꝑcepta dei nec aure corpis ꝑcipe dignāt. Et sunt nō nulli q̄ hec q̄dē corpis aure ꝑcipiūt: sz nullo ea mentis desiderio cōplectūt. Et sꝛ nō nulli q̄ libent ꝫba dei suscipiūt: ita ꝛ etiam vt in fletib⁹ cōpūgant: sed post lachryma rū ꝑps ad iniq̄tatē redeūt. Hi ꝑfecto verba dei nō audiūt: quia hec exercere in opere contenunt. Hec ille. Qui ſm sanctuz Thomam tangit tres differentias male dispositorum.

Horaliter autē hic significat q̄ inimicis dei veritas est odiosa. Veritas em̄ est sicut lux q̄ est odiosa oculis lippis. i. suppbis q̄ se bñ nō videt seu cognoscūt. Et sic odor q̄ hostes recreat: ꝛ serpentē fugat. i. luxuriosū: q̄ ꝓsueuit stare i fetore. Et sicut sapor panis q̄ penal est insano palato. i. aduaro. Predictis em̄ est odiosa ꝫitas: de humilitate: puritate ꝛ pauptate

Quantū ad scōm tangit opprobrium et contumelia quā iudei intulerunt chr̄o. Ebryꝰ. Cū aliquid altū dominus diceret hoc apud iudeos qui valde insensibiles erant: insania videbat: vt ex eoꝝ responsione colligitur. Nam sequitur. Responderunt ergo iudei et dixerunt. (Nōne bene dicimus nos: quia samaritan⁹ es tu: ꝛ

demoniū habes) Samaritani fuerāt gen
nles q̄ decē tribuꝫ captiuatis missi sūt a
Nabuchodonosor colere terrā eoꝝ: z sic'
cū deo etiā idola aliq̄ tpe coluerunt. Isti
q̄uis libros moysi recepissent: tñ nō rece
perant pphetas. nec recti erāt in fide iude
orū: z ap̄ eos fuerūt sp viles reputati z o
diosi. Quāuis autē certū sit q̄ iudei p ista
ꝑba chīo inferre voluerint ꝓtumeliaz: tñ
causa q̄re eū samaritanū dixerūt diuersi
mode assignat. Nā ſm Orig. ħ est: qz alic'
docet chīs q̄ ipi sentirēt: sic z samaritani
futurā vitā z aie rōnalis immortalitatem
negantes. Vel ē ſm eundē. qz credūt euz
sentire cū samaritanis in p̄dictis errori
bus: lz ad ꝓplacentiā iudeoꝝ futurā vitā
z aiē rōnalis immortalitatē p̄dicarz. Vl'
ſm Theop̄. est: qz aliq̄n seruabat legē, ali
q̄n soluebat vt eis videbat sic z samarita
ni pfecte iudeizabāt. Vl' forte ħ ē qz eos
acriter increpabat. z hierusalē ac tēpli rui
nam minabat. ideoq̄ samaritanū. i. iude
oꝝ et populi dei inimicū appellabāt. De
monū vero illū habere dicebāt ſm Orig
genē: vel qz ſmones eiꝰ capacitatem eoꝝ
trāscēdebāt. Vel ſm eundē: qz ex eo q̄ sol
uebat legem credebāt eū deo ꝓtrariū: et
miracula facere diabolica virtute. Vl' fz
Theo. quia eis cogitatōes eoꝝ dicebat.
Est tñ aduertendū q̄ sicut dic' Chrys. nō
legit supiꝰ q̄ eū samaritanū dixerint: cuz
tñ hic dicāt se ħ dixisse. Ex q̄ colligit q̄ ñ
oia chīi impropria sc̄pta sūt. Vel tō dicunt:
nōne bñ dicimꝰ nos tē. qz de hoc int' se tē
mūsitabāt. Hie. in home. Ecc̄a iniuriā sus
cipiēs deꝰ: nō ꝓtūeliosa ꝑba rūdet. Seq̄t
eī (Rūdit Jesus z dixit. Ego demoniū
nō habeo) Ex q̄ re q̄d nob innuit nisi vt
eo tpe q̄ a primis ex falsitate ꝓtūelias ac
cipimꝰ: eoꝝ etiā ꝑba mala taceamꝰ: ne mi
steriū iuste correctōis vertat in arma fu
rōris. Hec ille. Cū ꝑo duo falsa fuerint ei
obiecta. tamē vnū negauit. s. se habere de
monū. nō aūt se esse samaritanū. Et ħ p̄
mo: qz manifestū erat illū esse iudeū. Se
cundo vt ostēderet q̄ samaritanos ñ de
spiciebat sicut iudei. Tertio ſm Aug. ne
videret negare se de omnib' habere custo
diā z puidentiā. Samaritanꝰ eī inter
p̄tat custos. Quarto ſm Chrys. vt doce
ret nos tacendū esse qñ obiic'it nob aliq̄d
qō fame nō derogat: puta pauptas: z q̄
possumꝰ negare impositas nobis culpas:
q̄ famam nr̄am obnubilāt. (Sz honorifi
co p̄zem meū) qō. s. nō facerē si demoniuz
habere. Honorificauit āt p̄ez fz Theo.
in eo q̄ nō tolerauit q̄ homicide et mēda
ces se filios dei appellarēt: fz eos dixit di
aboli esse filios z nō dei. qz deꝰ tales fili
os nō habz. Vel in eo q̄ in oñib' suis o
ꝓibus gl'iam eiꝰ q̄siuit. Hie. in home. Sz
qz q̄s̄ dei zelo vtit: a p̄uis hoib' deho
nestat. In semetipo dñs patiēt': p̄buit ex
emplū: q̄ ait (z vos inhonorastz me) Hec
ille. Aug. Quasi dicat. Ego facio qō de
beo: vos non facitz qō debetis. Hec ille.

Sedqz possz aliq̄s dicere: q̄re nō sume
bat de eis vltionē: subdit. (Ego non q̄ro
gl'iam meam). i. meā exaltatōez nūc. Haz
chīs añ passionē abiectōez q̄siuit. Ama
tores gl'ie tpalis iniurias ferre nō possūt.
Hiero. Qm ñ q̄rit gl'iaz ñ sentit ꝓtūeliā
Hec ille. Est aūt notandū q̄ chīs in q̄
tum deꝰ in omnib' suā gl'iam q̄rebat sic et
suā bonitatē, ꝓpter quā cōicandā oia opa
tur. Nō aūt in q̄ntū hō querebat gl'iā suā
quam homines querere ꝓsueuerūt: in ve
stib'. s. in honoribus et huiusmodi. Est
etiam notandū q̄ solus deus potest que
rere gloriaz suā: et in seipo sine vicio glo
riari, qz ex se z in se habet omnia bona:
imo est summū bonū. Creatura autem ex
se nō habet nisi defectū, et omne bonū no
strum sicut dicit August. aut deꝰ: aut ex
deo est. Et tō tota gl'ia creature dz esse in
deo: z nō in se: nisi relative ad deū: fz illō
j. Cor. ix. Qui gl'iaz tē. Hz aūt ego gl'iaz
mea nō q̄ro. q̄mē (est qui q̄rat.) scz deꝰ.
(et iudicet) inhonorantes me. Sed cō
tra qz vt dr̄ Jo. v. Pater nō iudicat quē
q̄. Rūdet sc̄us Tho. q̄ nō iudicat seorsū
a filio: sed ambo simul. Vl' nō iudicat cō
demnādo: qz solus filiꝰ in iudicio appare
bit in forma visibili. Vel hic sumit iudi
cū ꝓ discretōe: ſm illud ps. Judica me de
us et discerne tē. q̄si dicat. Est pater qui
gl'iam meā a vestra discernat. qz vestra est
secularis: et mea ſm deū. Hec ille ꝓtualz.

In hac ꝑte est documētū morale. Iu
dei enim tria opa optima diabolo aseri

bāt.ſ.parce viuere.qz ſicut eīm habeꝫ Luc. vij.ex hoc dicebāt demoniū habere: Joānē demonia ejcere: vt Mat.xij. In beelze/bub ejcit demōia:Recte docet vt h.Sic q̄dam puerſi laici mō detrahūt religioſis circa obſuatiōes:circa ꝓfeſſiōes ⁊ circa p̄dicatiōes.Eſt ⁊ aliꝺ documentū:qz chr̄s in p̄dictis ⁊ ſeq̄ntib⁹ oñdit nobis q̄nq; re/media ꝓtra iniurias alienas q̄ ipe erga iudeos ſuauit. Primū fuit patia:qz impatientiā nō oñdit ſigno:ꝝbo: vel facto.Secundū fuit ſilentiū:qz cū dixiſſent:ſamaritanus es tu:nō rñdit:nō ſuz: ne daret eis materiā litigādi:qz dixiſſet:imo es:qz iuſti ſamaritā:⁊ cū eiſmāducas⁊ bibz⁊ mozaris.Tertiū fuit rñſio pacifica⁊ mollis:vt cū pacifice dixit:ego demoniū non habeo Quartū fuit ſe abſentare: ſicut abſentat ab igne vas ne ſuperfluat.Quintum fuit eis reddere bona p malis:qz acceptz iniurȳs rñdebat ſcā documēta. Rho.xij.Si eſurierit inimic⁹ tu⁹ ⁊c.

Quātū ad tertiū tangit ꝓmēdatio quā chr̄s de ſua doctrina fecit:cū ſubdit(Amē amē).i.vere: ⁊ geminat cā maioris certitudinis (dico vobis: ſi q̄s ſmonē meū ſeruauerit)in corde p fidē.in ore p ꝓfeſſionē: ⁊ in ope p ſcām ꝙerſationē (mortem).ſ. peccati mortis(nō videbit).i.nō incurret (in eternū) niſi deficiat obſeruātia ſmōis mei:vel morte dānatiōis (nō videbit)id ē nō expietur ſm Aug.qz viſus rōne ſue p/fectiōis ſolet p oī ſenſu poni.j.q.lxvij.iij. ꝓtra.ca.v.iij.di.xxiij. Alij textus habent (nō guſtabit) ⁊ eſt fere eadē ſnia. Dānati eīm expiunt⁊ guſtāt illā: qz ſp actu illam ſentiūt ⁊ nūq; deglutit.i. finit (in eternū) .i.q̄ eſt eterna. Dicit aut h ſcūs Tho. q vita eterna eſt beata viſio dei ſm illō Jo. xvij. Hec eſt vita ⁊c. cui⁹ viſiōis verbum chr̄i eſt ſeminariū q̄ddam ⁊ p̄ncipiū i nob ſm illō Matth.xiij. Semē eſt verbū. Sicut ergo q̄ plante ſemē ne corrūpat obſeruat:ad fruct⁹ pfectiōez puenit.ita q̄ ſuat verbū dei puenit ad vitā eternā:ſm illud Leuit.xviij. Que faciēs hō viuet in eis. (Dixerūt ergo ei iudei) intelligētes q de morte corpis loq̄ret ſm Origenē(Nunc) ex his tuis verbis(cognouim⁹)certe ſicut nūc credebam⁹ (qz demoniū habes) q̄ ſto/lida ⁊ inſana loq̄ris. Quis eīm viuit ⁊ non videbit mortē. Gloſa. Sicut accepta cō/tumelia bonus melior fit: ita malus de bñficio peiores. Hec ille.(Abraā mortu⁹ eſt ⁊ ꝓphete:⁊ tu dicz: ſi q̄s ſmonē meū ſuauerit mortē nō guſtabit.)Dicit aūt hic ſcūs Tho.q cū dns dixiſſet:nō videbit: iſti re/tulerūt nō guſtabit: q̄ idē ſunt q̄ntū ad illo/ꝝ intētionē ſed nō q̄ntum ad veꝝ. intellectū. Nā mortē videre eſt pfecte eā expe/ri.ſed eā guſtare eſt aliquā eius participationē habere. Sunt aūt alicꝫ eam nō videntes mortalit peccādo:ſed tñ eā guſtātes p aliquā leuē terrenoꝝ affectiōez(in eternū) quaſi dicerēt. Jſti ſuauerūt ſermonē dei: quo null⁹ eſt maior:⁊ tñ mortui ſunt. Nūquid maior es deo cuius ſermonē ſeruantes moriunt:imo nō es maior omni hoīe (Nunq̄d tu maior es patre nr̄o Abraam qui mortuus eſt)q̄ſi dicerēt: Non p certo Et ꝙſequēter ſi es minor Abraam mortalis es:⁊ nō potes immortalitatē largiri (Et ꝓphete mortui ſunt) Sicut aūt dicit Chr̄yſ. ex verbis dñi poterāt ſic arguere. Nunq̄d maior es deo: vel ſeruantes ſmonem tuū ſunt maiores Abraā ⁊ ꝓphetis: ſed noluerūt: volētes inferre q nec etiam maior erat cꝫ Abraam (Quem teipm facis:)id eſt fingis. Quaſi dicant. Videt q p̄feras te oīi homini ⁊ ianiter velis gloriari (Reſpondit Jeſus. Si ego glorifico meipm gloria mea nihil eſt) Hoc aūt exponit p̄mo de chr̄o inq̄ntum deus: vt ſit ſenſus:Omnia a patre meo habeo: a me/ipo āt nihil. Vñ ſi volo glorificare me p gloria meā quā a me habeā: ipſa nihil eſt. quia ſicut deitatē ita ⁊ gloriā deitatis accepi a patre.Secūdo de eodē inq̄ntuz homo ſic.Si glorifico meipm: ita q̄ iſtā gloriam nō referā ad gloriā ⁊ honorē dei. ſed ad me finaliter ⁊ vltimate(gloria mea nihil eſt)coram deo:qz vana eſt ⁊ falſa. Nulla enīz creatura debet in ſe gloriari: ſed in deo:ſicut nihil boni habet a ſeipſz tñ a deo Tertio de eodē inq̄ntū homo ſic (Si ego) ſingulariter ⁊ ſolus (glorifico meipm)id eſt glorioſuz dico(gloria mea nihil eſt)ſm eſtimationē veſtrā: quia me putz hominez putatis. Sic enim ſm Chr̄yſ. etiaz ante dixerat:ſi teſtimoniuz perhibeo de meipo

testimoniū meū nō est vex. s. ꝑm vestrā o
iudei existimationē (Est pater me⁹ q̄ glo⁊
rificat me) ideo nō solus me glīfico. Glo⁊i
ficauit aūt pater filiū ꝑm Alchuinū ꝓ suā
voce in baptismo: ⁊ in transfiguratiōe qñ
dixit: Hic est fili⁹ me⁹ ⁊c. ⁊ tpe passionis
cū venit ad eū. Jo. xij. ⁊ post passionē sus⁊
citādo eū ⁊ collocādo in dextera sua. Pos⁊
sum⁹ aūt addere q̄ glīficauit eū. i. glīosus
pduxit inq̄ntus est de⁹ cōicando ei sapien
tiā ⁊ oīpotentiā suā q̄ tot mirabilia fecit:
⁊ inq̄ntus est hō in ꝯceptiōe ꝯferēdo tātā
gr̄am: sapiam: ⁊ glīam. Arguūt aūt Arri
ani q̄ pater sit maio⁊ filio: q⁊ glīficat filiū:
q̄bus dicim⁹ q̄ si sua rō bona est: etiā fili⁹
esset maio⁊ patre: q⁊ clarificauit ꝑsem sup
terrā Joā. xvij. Idē em̄ est ꝑm Aug. glo⁊i
ficare ⁊ clarificare. Vlñ glīa importat q̄n
dam claritatē: ⁊ ō⁊ q̄si claria. ⁊ est ꝑ Am
bro⁊iū. clara noticia cū laude. Dicit⁹ g̃ q̄
glorificās aliū est eo maio⁊: si nō ꝯferat ei
eandē glīam quā habz. Vbi aūt glīficās
totā suā glīam cōicat glorificato ⁊ nō aliā
vt est in ꝓposito: ibi nō est maio⁊itas: ꝫ eq̄
litas. Quantū tñ ad humanitatē p̄ filio
glīam aliā dedit a sua: ⁊ sic maio⁊ est (quē
vos dicitz q⁊ de⁹ noster est: ⁊ nō cognoui⁊
stis eū) Sed ꝓtra: q⁊ ex lege habebāt eius
noticiā. Nā dicit Deut. vj. Audi isrl̄: do
min⁹ deus tu⁹ de⁹ vn⁹ ē. Ad h̄ ō⁊ tripl̄r.
Primo ꝑm Theo. q̄ nō cognoscebāt deū
sub rōne p̄is: q⁊ mysteriū trinitatz ignо⁊
rabant. Et ꝫ a maio⁊ibꝫ ꝑ fuerit myste⁊
riū trinitatz creditū explicite in lege moy
si: tñ hoc vex est q̄ erāt iusti nō cognoscen⁊
tes q̄ scire tenebānt: Scōo ꝑm eundē: qa
nō cognoscebāt eū factis: sed negabant: q⁊
erāt homicide ⁊ ꝓtemptores dei. Tertio
ꝑm Alchuinū ō⁊ q̄ nō cognoscebāt eū eo
modo q̄ cognoscend⁹ erat: ꝫ q̄dammō eū
carnalit̄ id est tanq̄z carnalē dñm: ⁊ cui ꝑ
tpalib⁹ defuirēt. (Ego aūt noui eū) oibus
modis p̄dictz. Ego inquā singl̄arit̄ ⁊ nul⁊
lus alius intellect⁹ creatus illū ꝓpheti⁊
dit: vt ptz ꝑ sctm̄ Tho. j. q. xiij. (ersi dixe⁊
ro quia nescio eū: ero silis vobis mendax)
Quasi dicat. Jsta dico nō ad iactantiaz:
sed vt veritatē loquar (Sed scio eū) natu
raliter: cū mea scia sit ab illo mihi natura
liter ꝑ generationē cōicata in ea ꝑfectione
in q̄ illam ipe habet: ⁊ hoc inq̄ntū de⁹: in⁊
q̄ntum ꝓ hō scio eū noticia brifica: ꝫ nō
ꝓpehēdo: quia ania mea finite est capaci
tatis. ⁊ deus est infinitū obiectū. Vide sā
ctum Tho. iij. par. q. ix. ⁊. x. ⁊. xj. ⁊. xij. (et
sermonē eius seruo) ita q̄ facto nō nego il
lum: nec sum in doctrina mea mēdax. Or
ꝓ dixerāt: nunq̄d tu maio⁊ es ⁊c. iō sub⁊
ditur ꝑm Chrys. (Abraā pater vester ex⁊
ultauit). i. cū leta fiducia optauit (vt vide
ret diē meū) iō mino⁊ me est: a q̄ suā ꝑfecti
onez expectat (⁊ vidit ⁊ gauisus est ꝓpter
bñficiū. s. q̄ō a me vt a maio⁊e habet: sicut
dicit Chrys. Jste autē dies multiplicit a
mlt̄z sumit ⁊ assigt̄. Quidaz dicūt ꝑmo
q̄ est dies eternitatz q̄ ꝑm Aug. nescit oc⁊
casum quē vidit Abraā ꝑ fidē. Sed hoc
nō videt bñ dictū: q⁊ qñ exultauit: hoc est
optauit vt videret iā istū diē isto mō vide
bat cū iā haberet fidē de chr̄o: cui⁹ diem
optabat. Pōt aūt dici q̄ hūc diē vidit q̄ñ
deū vidit co⁊pali visiōe cū ipa eternitas ⁊
ꝓseqnter dies eternitatis sit ipe de⁹. Vnō
ō⁊ Greg. in omel. Tūc Abraā diē dñi vi
dit cū in figura sūme trinitatis tres ange
los hospitio suscepit. Hec ille. Sicut aūt
vult Aug. li. de trini. tūc vidit tres ps̄onas
diuinas in q̄s ducebāt angeli ibidē appa⁊
rentes in psona eaz. Scōo ō⁊ Aug. q̄ est
dies incarnatiōis: quā futurā fide cogno
uit: deo dicēte: Et te nascet in q̄ oēs gen⁊
tes bñdicent. Hūc diē credo Abraā vidi
se dū esset in limbo: vel dei reuelatiōe: vel
Joānis testimonio. Tertio dicit Chrys.
q̄ est dies passiōis quē (vt idē ō⁊) Abraā
non viderat adhuc in se sed in sua figura:
q̄ñ voluit imolare Jsaac: ⁊ de q̄ die gaui⁊
sus est cū sanguie passiōis agni sal⁹ mūdi
pēdeat. Possum⁹ ēt dicere q⁊ dies chr̄i est
ipa visio q̄ videt chr̄s: sic ō⁊ Lu. xvij. Ve
nient dies q̄ñ desideretz vnū diē filij hois. i.
videre eū ⁊ hīe vna die. Vidit g̃ talē diē
Abraā si vidit chr̄m: qđ potuit esse mlt̄is
modis. Sicut em̄ moyses illū vidit ī trās⁊
figuratiōe: potuit alias ⁊ ipe Abraā illuz
vidisse ⁊ añ incarnatiōez ⁊ post (Dixerūt
g̃ iudei ad eū) ꝓsiderātes ꝑm Greg. in eo
ratē co⁊pis ⁊ nō eternitatē dicitz (Qui⁊
q̄ginta annos nōdū habes: ⁊ Abraā vidi
sti:) q̄si dicerent Jnsanis. Sed quare non

dicunt abraam vidit te:sicut videbat exi/
gere sermo chri. Dicit q hoc faciūt vt o/
stendāt Abraā chro maiorē. Sed cū do/
min⁹ esset.xxxiij.ānoꝝ vt circa:q̄re nō di
xerūt q̄dragita annos sic q̄nquaginta. cum
intēderēt dñm oñdere modici esse tēporꝫ
respectu dieꝝ abrae. Ad h̄ dr ſm Theo.
Primo q sic dixerūt quia sic occurrit eis
Scōo ſm alios vt idem recitat ppt reue
rentiā anni iubilei qui est qi⁹quagesim⁹.
Tertio ſm Chryſ.dicit q dns Jesus p
pter delicatā nature complexionē:ppt la/
boꝝ mlitudinē.ppt illi⁹ fre caliditatē.p
pter multā pauptatē ꝙ ſupr⁹ z attenuat⁹
videbat maioris etatꝫ q̄ esset.(Dixit illis
Jesus. Amen amen dico vob:ant̄q̄ abra
am fieret ego sum)Scōm Gre. non dicit
fuit:q; eternitas non habet preteritū ne/
q futurū:ſz indiuisibiliter est et tota sil⁹ dui
ratio:et coexistit oib⁹ tpib⁹:vt patꝫ p san.
tho.j.q.x. Sed quare nō dixit erā:qō ſi
gnificat p̄teritū et p̄sens simul. Erq̄ enim
eternitas coexistit omnib⁹ temporibus:
quanto aliquod verbū dicit plura tēpo/
ra videt magis ꝙuenire eterno. Ad h̄ di
co q totum q dicit ly ante cum ly sum.
quia ly ante preteritū et ly sum presens in/
dicat. Sed contra: q; frustra fit p plura
quod potest fieri p paucioza. Ad hoc
dico q vez est ſi eque bene fiat.quod non
est hic:q; dicendo:ante ego sum:ostendit
sicut dicit se esse illū qui dixit. ego suꝫ qui
sum:qō non eque bene fecisset dicendo:e/
go eram. Per hoc aūt q dicit sū ꝙuincit
Arri⁹ qui filium negauit coeternū patri
tanq̄ puram creaturā que imitiū essendi ha
buerit:et Ebion ac Cherinthus qui di/
cunt eum ex virgine habuisse principiū es/
sendi. Et Nestorius q dixit aliam esse p/
sonam filij dei et filij virginis. Nam fili⁹
virginis est qui ista dicit.z huic nō cōpe/
tit ante abraam esse inquantū natus ó p/
gine:sed inquantum deus est.(Tulerunt
ergo lapides iudei vt iacerēt in eum)tan
q̄ i hoiez blasphemūq̄ se deo eq̄ret. Je/
sus aut̄ nolens exercere potentiā sed pa
tientiā demonstrare:ſm Augustinū:z no
lens tali tempore vel morte occūbere:ſm
sanctū Thomā.et volens fidelib⁹ exem/
plū p̄bere p̄secutoribus declinādi quando/
q ſm eundem (absconditse)id̄ est inuisi/
bilem ſz sanctū Thomā diuinitus se eis
reddidit.(et exiuit de templo). et in ipso
exitu illuminauit cecū a natiuitate:vt alib
dictum est. In hac aut̄ parte est moza
le documentum:de quo Gre.ait. Imita/
tione dei gloriosius est iniuriam patien/
do fugere q̄ respondendo supare. Hec ſi/
le. Est et aliud. Nam hodie sunt multi q̄
tuor modis christū occidere tentantes:
sicut olim iudei. Nam q̄ nouiter cōuersos
ad christū scandalizāt:christū paruulum
in eoꝝ cordib⁹ cū Herode q̄runt occide/
re. Sed heretici negātes ei⁹ deitatē ipm
volunt p̄cipitare cū nazarenis: et ei fran/
gere caput:quia caput christi deus.j. Co
rinth.xj. Qui ꝙo malis cogitatiōib⁹ occu/
pant:eum lapidare q̄runt cum iudeis hic
Beda. Quot malas cogitatōes q̄s assu/
mit:quasi tot lapides in christum mittit.
Qui ꝙo ad vomitum redeunt:quantum
in se est illum crucifigunt. Hebre.vj. Rur
sus crucifigentes ꝛc.

Feria secūda post dominicā de passione

Textus euange. Joā. ca. v.

In illo tpe dixerunt principes et pharisei ministros vt apphenderēt iesū. Dixit ergo eis Jesus. Adhuc modicū tps vobiscū sum z vado ad eū q̄ me misit q̄retz me z nō inuenietis. z vbi sum ego vos nō potestis venire. Dixerūt g̃ iudei ad semetipos. Quo hic iturus est qz nō inueniem⁹ eum: Munqd in dispsionē gētiū iturus est z doctur⁹ gentes: Quis est hic sermo quē dixit. q̄retz me z nō inuenietis. z vbi sū ego vos nō potestis venire. In nouissimo aūt die magno festiuitatis stabat iesus z clamabat dicens Si q̄s sitit vēiat ad me z bibat Qui credit in me sicut dicit scri

ptura: flumina de uētre ei⁹ fluent aque uiue. ¶Hoc aūt dixit de spiritu quē accepturi erāt credentes in eum

Jserunt principes

m t pharisei mistros ꝛc.) Jo. vij. In p̄senti euāgelio tanguntur tria puncta: que sunt: Dissio: Stupefactio: et Exhortatio.

Quantū ad p̄mū tangit quō miserunt p̄ncipes vt ꝓphenderet dñs. Est autem sciendū ſm magistrū hist. q̄ ea q̄ in p̄senti euāgelio narrāt ꝓtigerūt in dñica palmaꝝ et die passiōis christi: vt patet ex ordine narrationis ei⁹. Contra: qz ista fuerūt facta i festo scenophegie. i. tabernaculoꝝ: vt videt dicere Joānes. Ad hoc dī q̄ nō mira que narrant in ca. vij. a būo Joan. ꝓtigerunt ſm alias in die scenophegie. de q̄ in p̄ncipio ei⁹ fit mentio. Nam videt etiā innuere q̄ in sero illi⁹ festi gressit in montē oliueti: et diluculo iterū venerit in tēplū crastina die: et tūc absoluerit adulterā: de qua dicūt aliq̄ q̄ in diebꝫ passiōis fuit absoluta. Vñ būs Joā. ſm eos dicit aliq̄ anticipatiue. Sed quicq̄d de hoc: certū ē q̄ aliquādo (Miserūt p̄ncipes). i. iudices ordinarij: de qbꝫ habes feria. iij. post tertiā dñicam q̄dragesime. Vel p̄ncipes sacerdotū. i. vigintiq̄tuor sūt sacerdotes. Vñ inf. a istimet vocant pontifices: vbi dicit: Venerūt q̄ mistri ad pontifices et pharisēos. Vl' p̄ncipes. i. magnates seu optimates ciuitatis. Vl' p̄ncipes. i. oēs p̄dicti sil' Igit miserūt dicti p̄ncipes (et pharisei) .i. q̄dā religiosi valde boni apparent: et valde mali latent (mistros) qz ſm Chrysō. ipi ꝓpe periculū accedere nō audebāt (vt apphenderet iesū) Causam ꝓo missiōis assignat būs Joānes paulo añ. qz. s. de turba multi crediderant in eū et dicebāt. Chūs cū venerit nunq̄d plura signa faciet q̄ hic facit. Audierūt ergo pharisei turbā murmurātē de illo hec: et miserūt ipi et p̄ncipes mistros p̄dictos. Quia ꝓo nō poterāt apphēdere nolentē: missi sunt audire docentem.

Hec ille. Sequit em (Dixit ergo iesus. Adhuc modicū tēp⁹ vobiscū sum Chry sost. Acsi diceret. Quid festinatis me interficere: paruū expectate tempus. Hec ille. Aug. Nō ergo modo vultis facere: facturi estꝭ nō modo. Jmplere em debeo dispensationē meā: et sic euenire ad passionem. Hec ille Est aūt notandū q̄ cū iudei voluerunt apphendere chm in p̄sona sua vt hic: oñdit magnā potētiā. Et q̄n in ſmōe suo vt Mar. xij. oñdit magnā sapiam di. Reddite q̄ sūt cesarꝭ ꝛc. Et q̄n in ope suo Mar. iij. oñdit magnā eoꝝ cecitatē di. Licꝭ sabbato benefacere an ñ: Et sanauit statim infirmū. Et q̄n in iudicio suo: vt Jo vij. p̄sentata adultera ostēdit sil' misēr: am et iusticiā dicēs Qui p̄mus ꝛc. Et deinde. nec ego te cōdēnabo. vade et ampli⁹ noli peccare. Oñdit aūt b magnā potētiā. qz solo suo ſmōe ita efficacit tetigit armatos se cape volētes vt oīno imutaret. Vñ regressi ad mittētes dixerūt. Nunq̄ sic locut⁹ est hō. Voluit aūt chūs iuxta s. Tho. exiguo t breui tpe p̄dicare. Primo ad oñsionē sue virtutis q̄ breui tpe totū mundū innouauit. Secundo vt auditores sui discipulos faceret: q̄ si breui tpe secū coꝝaliter illū essent habituri. Tertio ad coꝝundē spūalem p̄fectū. Quia em christi humanitas est via tendē di in deū: ne discipuloꝝ coꝝda ad christuꝫ carnalit affecta: in eo vt in homine quiescerent sed tenderent in deū sicut in termi num: ideo humanitatē cito subtraxit. Sz qz nō coacte sz spontanee moriebat: seqt. (Et vado ad eū q̄ misit me) mediāte morte quā mihi inferetis. Per hec aūt verba sicut ōt Chrys. amicos suos auditores fecit ad audiendū tanq̄ exiguo tpe essent audituri quē auide audiebat. t inimicos etiā vt ide dicit terruit. qz vt ōt Theop. videbat eis minari q̄ deo ad quē ibat ō eis q̄relā faceret. t vltra h ſm Chrys. p̄ dixit eis q̄ eo adhuc indigerēt: di. (Quaretis me t ñ me inuenietꝭ Chrys. Sz vbi q̄sierūt eū iudei: Dicit Luc. q̄m plagebāt mlieres sue eū. Probabile aūt est t mltos alios hoc passos esse. et p̄cipue cū ciuitas caperet. eos memisse chi t miracloꝝ ei⁹ t p̄nētiā ei⁹ q̄rere. Hec ille A passiōe em chi vsq̄ ad destructiōez illi⁹ populi q Vespasianū t Titū nō fuerūt nisi. xlq. an

ni vñ superant mlti hñtes de chō mēoz
am ⁊ cogitātes ꝑ̄ morte ihesu desolari ci
uitatē hierlem. et sic q̄sierūt ei⁹ p̄sentiaz
corpalem. i. desideraverūt. vl̄ saltē ei⁹ ad
iutoziū et nō inuenerūt. Aug. ait ōt ꝙ q̄si
erūt eū p⁹ resurrectōem cōpūcti. vñ dice
bāt. Quid faciem⁹? Viderūt em̄ chm̄
suo scelere morientē: et credidert i chm̄
suis sceleribꝫ ignoscentē. ⁊ q̄sq̄ biberunt
sanguinē quē fuderūt de sua salute desp̄a
uerūt. Hec ille. Et tūc optz dicere ꝙ inue
nerūt q̄dē eū p̄ gr̄az sed nō p̄ corpalē p̄sen
tiā quā q̄rebāt. i. desiderabāt: sic ōt mḡr
hist. (Et vbi ego sū vos nō potestꝫ vēire)
Sz q̄re nō dixit. q̄ vado nō potestꝫ venire
quod videbat q̄nienti⁹ dici? Ad h̄ dic̄
Aug. ꝙ chs̄ sic ad nos venit missus per
incarnationē ⁊ humanitatē ꝙ tñ patrem
non reliq̄t fm deitatē. Sic̄r etiā sic ibat
ad p̄ēm etiā fm hūanitatē: ꝙ apud eum
erat p̄ deitatē. Ybi ergo erat q̄ ibat: lz di
uersimode. ī dixit. vbi sum. Vl̄ fz chr̄y.
sic ōt: q⁹ ip̄e ibat vltimate p̄ morte ad vi
tā etiā corpalē gloziosiorē. Jam q̄ habe
bat illud ad qō p̄ morte ibat: lz nō ita p̄fe
cte. Dicit aūt fm Aug. nō potestis. ñ aūt
nō poteritis: vt intelligaf ꝙ tales q̄les e
rant in p̄senti: ad deū ire neq̄bant: cū ēent
inusti. Vel fm mentē Chr̄y. q⁹ lz pos
sent mori nō tñ resurgere. Vnde ait. Si
chs̄ in morte maneret: possent ad illum
ire. Illuc enim oēs abimus. Hec ille.

Jn hac parte est morale documētū. vt
q̄ tps habet non p̄dat illud expectādo ali
ud. q⁹ interdū q̄rit dñs et nō inuenit. q⁹. s.
ip̄e nō q̄rit p̄fecte: vt maxime accidit se
ro penitentibꝫ deo p̄mittēte. Multi em̄ q̄
rūt chm̄ lz nō inuenīūt: q⁹ nō debito mō
⁊ tpe querūt. Alicq̄ em̄ q̄rūt̄ vbi nō est.
de q̄bꝫ ꝓt intelligi illud Job. xxxviij. Nō
inuenit i t̄ra suauit viuentiū: q̄ ad delicio
sos. Abyssus dicit: nō est in me: q̄ ad aua
ros. ⁊ mare loquit: nō est mecū: q̄ ad tumi
dos supbos. Alicq̄ aūt inuenīūt. de quib⁹
Lu. ij. Jnueniet⁊ infantē. q̄ ad humiles.
pannis inuolutū: q̄ ad pauꝑes. positū in
p̄sepio: q̄ ad dure corp⁹ suum macerātes.
Et in istis q̄rere debem⁹ illū dum possu
mus. iuxta illud Esa. lv. Querite dñz dū
inueniri potest.

Quantū ad secundū tangit admiratio
seu stupefacti o iudeoꝝ. Jn his em̄ verb̄
chi et in sequentibus tantū fuerūt omes
stupefacti ꝙ ministri sine eo reverst̄ sunt.
Et vt dic̄ b. Joānes: q̄rentibꝫ pōtificibꝫ ⁊
phariseis cur eū nō duxisset: dixer̄t. Nun
q̄ sic locut⁹ ē hō sicut hic loquit. Dī ergo
Dixerūt ergo iudei ad semetip̄s (fmōez
sz dei admirātes et ñ intelligētes: et ta
mē credētes illū esse vez. Chr̄y. Jā em̄
irā submiserāt ⁊ his q̄ dicta erāt credide
rāt. Neq̄q̄ eni nisi credidissent q̄sisset ad
seip̄os: q⁹ ē hic sermo. Hec ille. (Quo h̄
itur⁹ est. q⁹ nō inuenient⁹ eū?) Et intra se
arguebāt ꝙ vellz iudeā deserere ⁊ ire p̄di
catū gētilibꝫ. vñ subdit (Nunq̄d i dispsio
nē gētiū). i. ad gētiles dispsos p orbē (itu
rus est ⁊ docturus gētes. Sicut aūt dic̄
Chr̄y. Judei i vnū collecti regnū oppro
briose Gētiles dispsos dicebāt: sz oppro
b um post modū ipi sust inuerūt eis vbiq̄ di
spsis: et oib⁹ filijs dei ex gentib⁹ collectis
ad ecclesie et fidei vnitatē. (Quis ē). i. q̄d
significat (hic sermo quē dixit: q̄retz me ⁊
nō inuenietis. ⁊ vbi sum ego: vos nō pote
stis venire) quasi dicerēt. Hoc nullo mo
do possum⁹ intelligere. Lz em̄ illa ꝓba:
q̄retis me ⁊ nō inuenietz: illū sensū ꝓtende
rent ꝙ gētiles chs̄ adiret. tū hūc intelle
ctū excludebāt q̄ sequunt. ⁊ vbi ego sū ⁊c̄

Jn hac p̄te est documētum litterale ꝙ
deo valde sum⁹ obligati: q⁹ nos ex p̄di
cto oppr̄obio libauit: vocādo ab idolatra.
Q̄d dauid p̄uidēs in spū ait. Laudate. i.
laudabitis dñm oēs gētes: laudate eum
omnes populi. Quām ꝯfirmata est sup nos
mīsericordia ⁊c̄. Prophete em̄ sepissime de
futuris loquunt ꝓ modū p̄sentis propter
certitudinē ꝓphetie

Quantū ad tertiū tāgit inuitatio quā
chs̄ fecit ad seq̄ndū se: cū dr (Jn nouis
simo aūt die magno festiuitatis. Ybi ad
uertēdū est ꝙ qui dicūt ista ꝓtigisse i die
bus passionis que dicta sunt: habēt dice
re ꝙ hic nō loquit euāgelista de solēnita
te scenophegie: sed de alia: quā fingere nō
est facile. Et ideo melⁱ⁹ē vt dicaf ꝙ p̄di
cta nō fuerūt anticipatiue dicta: q̄q̄d sit
de historia adultere m̄ueris. Loq̄t g̃ Jo
ānes ō festiuitate scenophegie. i. tabnacu

lor:q̄.vij.dieb⁹ agebat:sed ꝓma et vltia erāt celeberrime.z in die octaua erat festū ꝑ⁹ vl̄ collecte qđ erat solēnissimum. (In nouissimo q̄ die).i.septimo vl̄ octauo(magno).i.celebri(stabat ihesus).s.super pedes vt ab oīb⁹ videret. Dic̄ āt s.Tho. q̄ chr̄us discipulos suos docuit sedens. Dat.v.iz turbas docuit stās:vt h̄. Et ꝛ ꝛ mār inoleuit ꝙsuetudo vt ꝓ urbis stādo p̄dicet:z clero sedendo.qz p̄dicatio ad turbas est ꝑ modū exhortatōis ad eas conuertēdas.sed ad cler⁹ est vt ad iā exist̄tes in domo dn̄i ꝑ modū cōmōnitatōis.(Et clamabat)qz mlta astabat turba ꝑz Chrys. Theo. Clamabat sil̄ vt audibil̄ fier:at qz vt ꝙfidētiā largiret.z qz neminē formidabat. Hec ille. Sz ḡre ista nō clamauit añ finē solēnitatz. Rūdet Chrys.qz in fine erāt dispositiones ad ꝓbū dei suscipiēdū.medios em̄ dies magis ad ꝓfluptatem ꝙsumebāt.z ne ꝙceptū ꝓbū ꝑ vanitates seq̄ntiū die⁹ de cor⁹ aboleret: vt ait s.Tho.(dicens. Sic̄s sitit) spūalit̄ ꝑz Chrys.i.sic̄s desiderat salutē et doctrinaz salubrē(veniat ad me z bibat)qz vtrunq; exhibeo credentib⁹ i me.z non solū ad sufficiētiā:sed etiā ad redundantiā ad alios.

Vñ sequit)Qui credit in me:sic dic̄ scriptura),i.eo modo quo scr̄ptura docz vt i me credat.s.tāq; in chr̄m z naturalē filiū dei. Est aūt h̄ punctuandū ꝛm Chrys.qz si volum⁹ pūctuare ibi:q̄ credit in me:erit falsum. Nusq; enim inuenies in scr̄ptura id qđ sequit.(flumina de ventre ei⁹ fluēt) ad alios.s.ꝑ redūdātiā.qz credēs in chr̄m z lumie fidei illuminat ꝓximū q̄ ad intellectū docēdo:z ardore charitatis inflāmat q̄ ad affectū exhortādo(aq̄ viue).i.sapientie diuine z diuī amoris. Vtrūq; em̄ horū ōr aq̄:qz mitigat ardorē vanitatū.z ōr viua:qz ꝙtinuat suo ꝓncipio.i.deo:iz diuersimode. Dr em̄ aq̄ viua q̄ ꝙtinuat cū suo fonte z ꝓncipio a q̄ fluit. Bre. Cū a mente fideliū scrē p̄dicatōes defluūt:q̄si ō ventre credentiū aq̄ viue flumina decurrunt. Hec ille. Scōz Hiero.āt ꝓlo.sup Gen. possum⁹ punctuare alit̄:z dicere q̄ istō sūptū est de ꝓuerbijs.v.c.vbi dicit: Deriuentur fontes tui foras. Exponit aūt eua ḡeli sta ꝛm Aug.ad quē potū inuitauerit chr̄s cū subdit(Hoc aūt dixit de spū).s.sancto, quē recepturi erāt credentes in eū)in tāta.s.copia vt inde deriuare ad alios possit:nō ꝑ modū riuuli vl̄ vni⁹ tm̄ fluminis sz multoz. Lz em̄ aī fuerit spūsctūs datus multz:nō tm̄ eo mō q̄ dat⁹ ē aplis p⁹ chr̄i ascēsionē: vt Aug.ōt. Nā tūc z copiosior z visibilior dat⁹ ē. Vide de h̄ s.tho. ſ.di.xv.q.xvj Dic̄ aūt idē h̄ sic.Qui aquā corpalē bibit nec fluuiū habet in se nec fōtē vnde flumina ꝓcedūt: qz ꝓticulā aque gustat. Sz q̄ bibit credēdo in chr̄m habet fontē aq̄:z i vētre .i.ꝙscia ei⁹ fit fons. ꝛm illud Jo.iij. Qui biberit ex aq̄ quam ego dabo z c̄. Hic aūt fons est spūsctūs, de q̄ in ps. Apud te est fons vite. Sic̄s ḡ sic biberit vt sibi soli sufficiat:de vētre ei⁹ flumina.i.dona spūscti nō fluūt: sz fluunt de ventre ei⁹ q̄ festināt recepta dona cōicare ꝓximis. Vñ.j.Pe.c.iij. Unusq̄sq; sicut accepit grām i alterutr⁹ z c̄. Dicunt aūt hec dona flumina. Primo ꝓpt̄ abundantiā spūscti ꝓmissam fidelib⁹.ps. Flumen dei repletū est aq̄s. et Scdo ꝓpt̄ eor⁹ impetū. Esa.xxvj. Qui egredient impetu a Jacob .z Tertio ꝓpt̄ diuisionē.ſ. Lor.xij. Alij gratiā linguar⁹ z c̄. Hec ille

Jn hac ꝓte est documentū moraleq̄ q̄ bibūt aquā spūscti:continue aliq̄d boni opantur.z ociositas est siccitatis indiciū Chrys. Viuentē aquā chr̄s dic̄ agentem sp̄.Spūs em̄ grā cū in mentē intrauerit z firmata fuerit:omni fonte magz manat z nec deficit:nec euacuat:neq; stat. Videbit q̄s vtiq; h̄ ad sapiam Stephani:ad Petri linguā:ad pauli fluxū inspiciens. Nihil enim eos detinebat:sed sic flumina multo impetu delata: oia secū trahentes abibant. Hec ille. Est etiam aliud:vt.ſ. quisq; audiat vocē chr̄i inuitātz ad potū gr̄e sue.qz vt colligit ex scr̄ptura:ille potus z gust⁹ est tante ꝓtutis q̄ extinguit oēm sitim mundanā. Nā extinxit i magdalena sitim luxurie:i Matheo auaricie.i paulo supbie z iracūdie:i ioāne z iacobo amore ſrenū z domesticū et ꝓximū: qz reliq̄ūt retia z pr̄ez z seipos:secndo.ſ.chr̄m z nō suas volūtates. Est etiā tāte suauitatis q̄ oia tormēta ꝓtit i dulcedinē. Nā ꝓpt̄ h̄ lapides fuer̄t dulces stephano:crux an-

dree: ignis Laurētio: aplis ꝓbera ⁊ ꝓtumelie. Act. iiij. Ibāt ⁊c. Est etiā tāte dulcedinis q̄ aīm a terrēis ad celestia trahit. In cui⁹ signū Petr⁹ in mōte thabor guttata vna gutta: statim q̄si ebrius nesciēs q̄d diceret: voluit in eternū esse in illo mō uicēs: Dñe bonū est ⁊c.

Feria tertia post dñicā de passione.

Lex. euange. Joan. ca. vij.

a Ambulabat Jesus in galileā non enī volebat in iudeā ambulare: q⁹ q̄rebāt eū iudi interficere. Erat autē in ꝓximo dies festus iudeoꝝ scenophegia. Dixerūt autē ad eum frēs eius. Transi hinc ⁊ vade in iudeā: vt ⁊ discipuli tui videant opa tua q̄ facis. Nemo q̄ppe in occulto aliq̄d facit et querit ipse in palā esse. Si hec facis manifesta te ipm mūdo. Neq; em̄ fratres e⁹ credebāt in eum. Dicit ergo eis iesus. Tēpus meū nōdum aduenit: tēpus aūt vr̄m sp̄ est paratū. Nō pōt mūd⁹ odisse vos Me aūt odit: q⁹ ego testimoniū phibeo de illo: q⁹ opa eius mala sunt. Vos ascēdite ad diē festū hunc. ego autē nō ascēdā ad diē festū istū: q⁹ tēpus meū nondū impletū est. Hec cū dixisset: ipe mansit in galilea. Vt autē ascenderūt fratres ei⁹: tūc ⁊ ipse ascēdit ad diē festum nō manifeste sed quasi in occulto. Judei ergo querebant eum in die festo ⁊ dicebant. Ubi est ille? Et murmur multus erat de eo in turba Quidam enim dicebant: q⁹ bonus est. alij autem dicebant: nō ꝫ seducit turbas. Nemo tamē palaꝫ loquebatur de illo ꝓpter metum iudeoꝝ.

a Ambulabat iesus in galileā ⁊c.) Joā. vij. In ꝓsenti euangelio tangunt tria puncta: que sunt Inuitatio: Excusatio ⁊ Occultatio.

Quantū ad primū tangit quō fratres chr̄i illū inuitauerūt ad festū. Dicit ergo: (Ambulabat iesus in galileā) .i. ꝑ galileā quā p̄dicando pagrabat. (Nō em̄ volebat in iudeā ambulare) Est aūt iudea vt dicit Beda regio palestine sicut ⁊ Galilea: dicta a tribu iuda: cuius etiā terrā includeret beniamin. Galilea ꝯo ꝑm eundē dicta est q⁹ lacteū .i. candidū ꝓpter gignat. Gala em̄ grece: latine lac dr. Unde ⁊ galaxia dr circul⁹ lacteꝰ in celo: q̄ vulgo dr via sancti Jacobi. (quia q̄rebant eū indei interficere) q⁹ soluebat sabbatū: ⁊ patrē suū dicebat deū: vt patz Joā. v. Sed q̄re fugit ꝓsecutores suos. cū secur⁹ potuisset esse inter eos si voluisset? Ad hoc dr q⁹ id fecit Primo ꝑz Aug. ne sctis q̄ tpe ꝓsecutionū se absconsuri erāt: ꝑ culpa obyceret latibulum. Scdo ꝑm Chrys. vt se hominē ostenderet latitando ⁊ deū securē se ꝓsentando Si autē ꝓtinue inter ꝓsecutores maneret illesus: sic fuisset diuinitas credita q⁹ humanitas decredita fuisset. Et ideo fugiens vt hō: affirmat suam hūanitatē. Et iō Chrys. habz aliā lr̄am. s. (Nō em̄ habebat potestatē si vellet in iudeā ambulare) q̄ ꝑm modū humanū dr sicut si dicak q⁹ alicꝫ nō pōt aliq̄ ire si vellet ꝓp̄ insidias. Tertio ꝑm Theo. q⁹ nōdū tps passionis erat: ⁊ vanū putabat ꝓmanēdo inter inimicos eos magis inflāmare (Erat aūt in ꝓximo dies festus iudeoꝝ scenophegia) .i. festū tabernaculoꝝ. Est aūt scenophegia grecū ꝑm s. Tho. a scenos q̄ est vmbraculū. ⁊ phagin q̄ est comedere: q⁹ septē diebꝰ comedebāt in vmbraculis: i memoriā būficioꝝ q̄ dñs israeli ꝓtulit in deserto. (Dixerūt autē ad eum fratres eius) Isti nō fuerūt filij Marie vel Joseph ex alia vxore, vt habes feria q̄rta post tertiā dñicā aduēt⁹: neq; etiā fuerūt cognati sui

ꝯsanguinei chr̃i ad apostolatū vocati: q̃a apostoli credebāt i eū: isti ꝙ nō: vt hic dicit. Chrys. tñ dicit inter istos fuisse Jacobum z Judā: sed scūs Tho. z alij scri ponūt de remotis cognatis q̃ discipli nō erant. Erāt g̃ de eius cognatiōe. z tñ non erāt discipli. Cōsueuit aūt scriptura cognatos fratres appellare (transi hinc z vade in iudeā). i. hierl'm metropolim iudee. Hortant aūt eū ad hoc Primo fz Bedā ex inani gloria: qz volebāt eū z seipos per euz in vrbe regia magnificari. Scōo fm Chrys. ex incredulitate: z vtraq̃ cā innuitur in textu cu subdit (Ut z discipuli tui) nō ipi duodecim: sed alij q̃z multi erāt in iudea fm Bedā (videāt opa tua) id ē miracula q̃ facis. vt si fuerint vera approbentur: z inde gl'iam ꝯseqūris (Nemo q̃ppe in occulto aliq̃d facit: z q̃rit ipe in palam). i. in publico (esse) Et in hoc fm Chrys. notāt ipm chr̃m inanē gl'iam ex miraclis q̃rere: z tñ timidū esse. z etiā fm Aug. notāt se eandē appetere (si hec facis) vere (manifesta teipm mūdo). i. fac ea coz̄ pncipibus z pncipalib⁹ ꝓpl'i i hierl'm vbi possint discuti: z nō facias in angulis. Et in hoc notat eoz incredulitas. Ūñ subdit (Neq̃z em̃ fratres ei⁹ credebāt in eū) Aug⁹. Jesū em̃ ꝯsanguineū potuerūt habere: credere aūt in eū ipa ꝓpinq̃tate fastidierūt Hec ille

In hac parte est tale documētū q̃ euāgeliste plena z sincera vitate xp̃i facta narrauerūt. Chrys. Dignū ē aūt mirari euāgelistaz morē vitatis amicū gl'iter nō verecūdāt dicere ea q̃ magno vitio. cenſ ferre in iuriā: ſz hec maxie studuerūt enūciare. Nō paruā habz detractionē q̃ frēs ei nō credebāt. Et videt q̃dez initiū verboz quasi amicoz esse: multe āt amaritudinis erāt q̃ dicebant: qz z de fortitudine z de amore gl'ie eum notāt. Hec ille.

Allegorice aūt qz galilea interp̃tat trās migratio siue volubilis: significat p̃sentez vitā in q̃ chr̃s multo rpe cū discipul' ambulauit: nolens in iudeā. i. in terrā ꝓfectiū siue laudes exoluentiū dño ambulare id est ad patriā: deinde ꝙ ascēdit in iudeam interueniēte morte: z in baculo crucz transiuit iordanē. Et deinde apparuit discipulis in galilea. i. in hoc mūdo: sed precedens eos. i. imortalis existens cū oīm p̃tate in celo et in terra.

Quantū ad scōm tangit excusatō quā fec chr̃s cū ōr (Dicit g̃ iesus) Chrys. Christus māsuete eis rñdit: doces nos nō indigne ferre si aliq̃ etiā viles nobis ꝯcilient. Hec ille. (Tps meū nōdū aduenit). i. tps mee exaltatiōis z gl'ie: fm Bedā z Aug. (tps aūt vr̃m) q̃ gl'iam mūdanā q̃rit is ꝙ est paratū) qz iudei magz vacabāt ꝓuitijs z vane leticie circa festi pncipiū q̃z circa finē: fm Theo. Vel alit fm Chrys. Quia em̃ isti forte volebāt eū tradere iudeis dixit: tps meū. i. tps crucz z mortis nōdum aduenit: tps aūt vestr̃ ip̃ ē paratū vt possitis ascēdere: qz iudi nō occidēt vos. Vel aliter dici p̃t. Tps meū. i. tps p me oportunū vt ascendā ad festuz: nōdū aduenit: qz in pncipio festi iudei obſuabāt si ascenderet: nō aūt postq̃z viderūt eū nō ascēdisse. Et ideo melⁱ⁹ potuit occultⁱ⁹ incedere. Utriq̃z aūt vltimaz expositionū ꝯsonant seqntia: Nā sequit (Nō pōt mōs). i. hoiem mūdani puta iudei (odisse vos) qz estz eius dē volūtatis cū eo: nō potestis ascēdere qñ vultis. Dicit aūt scūs Tho. q̃ vⁿ⁹ mundanus in ꝑticulari odisse pōt aliū mūdanū inq̃ntum impedit eū in his q̃ vellet habere. Sed nullⁱ⁹ inq̃ntum mūdanus odit a mūdo (Me aūt odit) nō qz sabbatū soluo vt ōt Chrys. sed (quia ego testimoniū phibeo) publice (de illo: qz opa eⁱ⁹ mala st) Ūñ z fm Theo hic se purgat ō formidine. Nñ ei formidolosus auderet rectores tot⁹ius iudaice gētis: tāpatēter z tāacriter: z cū tāta autoritate reprehendere. Purgat etiā se de gl'ie vane cupiditate: cū illos sine se mittit ad festū dī. (Vos ascendite ad diē festū hunc) q̃si diceret. Si me gl'ia inanis vexaret: vos mecū p̃ meo honore retinerē. Sz ego hac passiōe nō moueoz. vos aūt qz hac laboratis ascēdite ad diē festū hunc: in quo extēdere vultz carnalia gaudia (Ego autē non ascendam ad diem festum hunc) Contra: quia postea ascendit. Ad hoc dicit Chrys. q̃ dixit se nolle ascēdere scz cuz eis. Vel non ascendam moriturus fm Chrys. Vel nō ascendā eo mō quo vultis. i. gloriam mundanā quesiturus fm Aug. Vel ōr q̃ dixit se nō iturū

Feria.iii.post do.de passione

ad diem primū festi .qō septē dieb⁹ durauit:et ad illū etiā nō ascēdit:sz postea circa medium festi qñ incepit tp̄us habile esse doctrine ꝑm s. Tho. Unde sequit.(qz tēpus meū).i.mihi congruū ꝓpter doctrinā Uel tempus mortis ꝑm Chrys. vl' tp̄us glie mee ꝑm Aug⁹.(nondum aduenit)

In hac parte est documētū lr̄ale q̄ mali hoies odio habēt corrigētes se. Unū dr Prouer.ix.Qui arguit impiū sibi maculā generat.qz scz detrahit corrigenti. Est z aliū.qz cū chr̄s habuerit tria tpa omia tribuit deo. Nā tp̄s p̄teritū natiuitatis fuit ad gloriā dei z pacē mundi.i.hominum bone voluntatis q̄ erāt in mūdo. Presēs aūt.i.sue vite fuit totum ad nr̄am utilitatem.sed futurū.i.tp̄s mortis fuit ad nr̄az salutem impensū. Multi aūt sunt q̄ dederunt diabolo p̄teritū,z dant p̄sens̄ vanitates:z deo spondēt futurū. Sed sic dic̄ Aug. Qui p̄misit veniā penitenti:nō spondit die crastinam differenti.

Quantū ad tertium tangit occultatio chr̄i in suo ascensu ad die festum.cū dixit. (Hec cū dixisset ip̄e manlit in galilea)donec frēs ei⁹ ascenderēt (vt aūt ascēderunt fratres ei⁹.tūc et ip̄e ascēdit ad die festū) Aug. Ascendit aūt nō gl̄iari tpaliter:sz aliq̄d docere salubr̄it.i.ō festo eterno admonere. Hec ille.(Non manifeste sed quasi i occulto.)Et hoc Primo ꝑm Theo. vt vitaret irā feruētiū iudeor̄.Scdo ꝑz Chrys. vt eius humanitas certior fieret. et vt eruditet nos q̄ psecutores tenere aut terrere nō possumus:q̄d in psecutōnib⁹ facere debeam⁹. Ubi nō dr ascēdisse in occlto:sz q̄si.vt ostendat hoc dispensatiue ꝓpt̄ nos esse factū. Tertio ꝑm Alcuu .vt humanū fauorē declinaret:dū solus sine stipantibus turbis ascendit. Quarto ꝑm Aug. vt dū latet in festo tabernaculor̄:se ostēdat latere in vmbr̄aculis.i.figuris veteꝝ leg⁹.(Judei q̄ q̄rebāt eū i die festo) q̄dam ꝙ vt occiderent. (z dicebāt. Ubi ē ille:) ꝑm aūt q̄ dr Chrys. ex multo odio q̄dam nolunt eū nominare:sed dicunt:vbi est ille .Alij ꝙ non nominabant eū qz erat famosus :nō autē ex odio morti.(Et murmur mult⁹) in genere masculino:vt posuit Hiero.teste s. Tho. qz sic habebat antiq̄ grāmatica.vl' vt ostēdat diuinaz scpturā nō subesse regulis Prisciani:vt idez dr ꝑm modernos tñ n̄utri generis est.(erat de illo in ꝓpl'o)ꝓpter contrarietatē opinionū (Quidā em dicebant qz bonus est.Alij aūt nō.sed: seducit turbas)Sumit aūt hic murmur ꝓmusitatione.vt sit idē ꝓ aliq̄ esse murmur: qō de eo multa p̄uatē dici a multis. Ulde aūt de murmure q̄dā dñica tertia post festū trinitatis(Nemo tñ palaz loq̄bat de illo)in laudem ei⁹ ꝑm Aug.(ꝓpter metū iudeorū).i.eor̄ q̄ erāt de tribu iuda:q̄ p̄ncipabātur in ꝓpl'o ꝑm Chrys. Qui ꝙ dicebant q̄ seducebat turbas:clare resonabāt ꝑm Aug. Et isti vt dr scūs Tho.erāt p̄ncipes. Hoc em̄ inq̄t dak intelligi in hoc q̄ dicūt seducere illum turbas. Est aūt in hac parte morale documentū. de quo ait Aug⁹.Quicunq̄ emicuerit in aliq̄ gratia:aliq̄ dicūr: bon⁹ est.alij nō:sed seducit turbas.Qō aūt dictū est de deo valet ad ꝙsolationē de q̄cūq̄ ꝙ dictū fuerit chr̄iano. Et q̄dez si seducere decipe est: nec chr̄istus seductor:nec q̄sq̄ seductor debet esse chr̄ianus. Si aūt seducere est aliunde aliquē ad aliud p̄suadēdo ducere:q̄rendum est vñ z q̄. Si a bono ad malū:malus seductor est.si a malo ad bonū:bonus. Et vt sic omnes seductores z vocemur z sīmus. Hec ille Est aliud. Nā colligit q̄ est q̄ddam festū nō celebrandū.s.mundanoz q̄ tp̄s exponūr in pcis:qō facere nō debem⁹. Primo qz tota hec vita est vigilia respectū futuri festi. Ubi ꝙ facientes festū facūr vigiliā in futuro. Scdo qz ista vita est tp̄s exilij z tp̄us laboris.Dak.vj. Dum temp⁹ habem⁹ z c̄. Et est scōm festū celebrandū occulte:quo.s.est gaudendū de statu anie habentis gr̄am dei i corpore.sed nō est faciendū publice:sed cum maxima cautela ꝓpter ꝑiculum cadendi z incertitudinem p̄destinationis z admixtionem multiplicis doloris. Est z tertium celebrandum.s.quo congaudem⁹ aniabus iam securis:qō semel in anno rōnabilit̄ celebrak. Primo vt ex hoc sctōs imitemur. Et secūdo vt sim⁹ participes meritoz z p̄cū eoz.sed tñ etiā istud nō debz celebrari pōparte:sed in cordis deuotōe. Illud

ſo qđ erit in patria poſt reſurrectionem: erit ſuge et cōtinuum :cum maximo amore et ſtupidio.

Feria quarta poſt dominicaz de paſſione.

Textus euange. Joan. cap. x.

Acta ſunt encenia in
f hieroſolymis et hyemſ
erat. Et ābulabat ieſus in templo in porticu ſalomonis. Circūdederūt ergo eum iudei. et dicebant ei. Quouſqz aniam noſtrā tollis: Si tu es chr̄istus dic nobis palā. Rñdit eis ieſus. Loqr vobis et nō creditz. Opa q̄ ego facio in noīe patris mei: hec teſtimonium phibent de me. Sed vos nō creditis: qz nō eſtis ex ouib⁹ meis. Oues mee vocē meā audiūt: et ego cognoſco eas: et ſequūtur me. Et ego vitā eternā do eis. et nō pibūt in eternū: et nō rapiet eas q̄ſq̄z de manu mea. P̄r meus qđ dedit mihi maī⁹ oīb⁹ eſt. et nemo p̄t rapere de manu patris mei. Ego et pater vnū ſumus. Suſtulerūt lapides iudei vt lapidarent eū. Rñdit eis Jeſus. Multa bona opera oſtendi vobis ex p̄re meo: ꝓpter qđ eoruz opus me lapidatz: Rñderūt ei iudei. De bono ope nō lapidā⁹ te ſz de blaſphēia. et qz tu hō cuz ſis facis teipm deū. Rñdit eis ieſus. Nōne ſcriptū eſt in lege vr̄a. qz ego dixi: dij eſtz: Si illos dixit deos ad quos ſermo dei factus eſt: et nō p̄t ſolui ſcriptura: quē p̄r ſctificauit et miſit in mūdū: vos dicitis quia blaſphemas. qz dixi fili⁹ dei ſū. ſi nō facio opa p̄ris mei nolite credere mihi. Si ām facio: et ſi mihi non nō vultz credere. opib⁹ credite vt cognoſcatis et credatz qz ī me eſt pater et ego in patre.

Acta ſunt encef
f nia in hierl'ymis tē Joā. x.
In p̄ti euāgelio tangūtur
tria pūcta: q̄ ſunt: Introgatio: Reſponſio. Malignatio

Quantū ad primū tāgit interrogatio: quā chr̄o iudei malicioſe fecerūt. Eſt aūt ſciendū q⁹ encenia idē eſt qđ innouatōes et initiatōes. ab en qđ eſt i: et cenos vel ce non: nouū ſm Aug. Eſt ām iſta inouatio vl' initiatio qñ res nouā ſuo vſui applicatur. Vñ induēs nouā veſtē nouā: dr encenia re veſtē. Iſta ḡ encenia de qb⁹ ē ſermo: erat feſtū dedicatōnis tēpli: qz tēplū qñ dedicat ſuo vſui applicat. Dr ḡ (Fcā ſc̄) circa mēſē decēbris (encenia) i. feſtū dedicatōis tēpli. qđ tñ dr p̄pr encenia: quia plūb⁹ diebz illa ſolēnitas agebat (i hieroſolymis). i. in hierl'm. (et hyems erat) Addit aūt h̄ de tpe h⁹ ſolēnitatis. P̄rio ſm Gre. vt eſſe malicīē frig⁹ iudeoꝝ coz dib⁹ indicaret. Scdo ſm Theo. ad oſtēdeduz q⁹ chr̄s eſſz paſſioi ꝓpinqu⁹. qz vt ait: i vere ſeqnti paſſus eſt. Tertio ſm Alchui. et Be vt intelligat iſta eſſe dedicatio tēpli: quā Judas machabe⁹ fecit. Triplex em̄ fuit i hierl'm tēpli dedicatio: vt iſti dicūt: et mgr̄ hiſt. et s. Tho. et oēs. P̄ria facta ē ſub ſalomōe. x. die Septēbrz. de q̄ hr̄ iij. Reg. viij. et vſqz ad ſubuerſionē tēpli ſingul' ānis eadē die feſta duo celebrabāt: dedicatōis. ſ. et expiatōis. de q̄ hr̄ Leui. xxiij. Scda ꝓo ſub zorobabel: iudeis a captiuitate babylonie reuerſis: et reedificato tēplo: de q̄ hr̄. j. Eſd. vj. Et hec facta eſt in vere. xij. die martij. Tertia ām ſub iuda machabeo aſamonei ſeu matathie filio: Antioch⁹ em̄ epiphanes polluit tēplum ſorđib⁹ idolo z: et vtenſilia ei⁹ ꝓphanauit, ſed Judas mūdauit tēplū: et vtēſilia fecit⁹ tuit in locz ſuis. Et hec fuit q̄dā tēpli dedicatio facta. xxv. die mēſis decēbris: de q̄ hr̄. j. Mach. iij. Eſt tñ ſciendum q⁹ ſm Chryſ. iſta dedicatio nō eſt tertia ſz ſcda

Fer. IIII. post do. de passione.

Et tūc oportz dicere q̄ erat hyems eo mō q̄ mediū pōt dici extremuz. Erat em̄ tēp⁹ mediū iter hyemē z ver: circa. s. finez vni⁹ z pncipiū alteri⁹: ideoq̄ poterat dici tps veris z tps hyemis. Quāuis etiā dici posſit q̄ hyems ōr oē tps frigidū z humidū: etiāsi sit in vere vel autūno (Et ambulabat Jesus in tēplo). i. i atrio tēpli fm Alchui. z mag. hist. z intelligei atrio scdo in q̄ iudaic⁹ ꝑpl's mūd⁹ orabat: nō aūt in pmo qđ etiā gētilib⁹ patebat. De qb⁹ atrijs habes dñica pma in q̄dragesi. (in porticu Salomonis). i. in q̄ ꝑpleto tēplo erexit columnā ereā supꝑ quā dñm in die dedicatiōis eius fletis genib⁹ adorauit: fm Alchui. z magi. hist. cū tñ iudei soleāt orare stātes: z in q̄ etiā post sp ꝓsueuerat orare. Et licz illud tēplū totū fuerit destructū: vt hz in fine q̄rti Reg. z in fine Hiereiñ. tñ aliō simile fuit repatū. iōq̄z atriū z porticꝰ idē nomē retinuit. (Circūdederūt g̃ eū iudei) q̄si cōprimētes eū z terrere volētes (z diſſerūt ei) volētes non addiscere: sed cape z decipe ꝓz Aug. (q̄usq̄z aiaz nostrā tollis?). i. suspēsos detines z in ambiguo fm Alchui. nō declarādo nobis⁹ apte q̄s sis. Et hoc fm s. Tho. adulatorie dicūt: oñdētes se desiderare q̄ ab eo audiāt veritatē. Mētiuntur tñ fm Chrys. qz ipe sp palā loq̄batz in locis z in tplis solēnib⁹. Chrys. Et aduerte puersitatē illoz. Nā cū p sermonē erudit: dicūt ei: qđ signū facis: cum aūt p opa demōstrat: dicūt ei (si tu es christus dic nobis palam) q̄si sp ad ꝓtrariū stātes. Hec ille. Scdm aūt q̄ dicit August. chīm puz hoiem credebāt: diuinitatē ei⁹ in ꝓphetis intelligere nō valentes. z iō vt ōr Alchui. z etiā Aug. si se chīm ꝓfessus fuisset: statim q̄si ꝓtra cesarē sibi iudeoruz regnū vsurpare vellet: ꝓsidi eū occidēduz ꝓsentassent. In hac pte est morale documentuz de q̄ Theo. ait: Saragas tu q̄z dū hyems imunet. i. vita pñs turbinib⁹ imq̄tis cōcussa: spūales encenias tui tēpli celebrare: sp renouādo teip̄m. z ascēsiones in corde tuo disponēs. Tūc iesus erit ꝓsto tibi in porticu salomonis: pacificū statum tibi tribuens sub regimine ꝑpio. In regno aūt futuro nemo renouatiois solēnia ꝑficere poterit. Hec ille.

Quautū ad scōm tāgit chr̄i rñsio: de q̄ ōr Alchui. Dñs aūt ita tpauit rñsionē vt z calūniatoꝝ ora ꝓcluderet: zqz chr̄s ē Alchui. deliberādo pāderet: z de hoie q̄rētib⁹ diuinitatis mysteria narrat. Hec ille. Vñ sequit (Respōdit eis iesus: Loq̄r vobis z nō creditz) q̄si di. Quare petitz vt dicaz vobis ꝑ si sum chr̄s: Nō em̄ crederetz mihi si dicerē vob veritatē sic neq̄z creditz mihi i alijs q̄ doceo Si em̄ nō creditz mihi testātib⁹ opib⁹: vt ōr Chrys. quō solo ꝓbo credetz: Nā (opa). i. miracla (q̄ ego facio in noie p̄r̄is mei). i. ad gl'iam p̄r̄is mei fm s. Tho. vl' in noie. i. ꝓtute p̄r̄is mei. i. dei vel di p̄r̄is. nā chr̄s vt hō opabat in ꝓtute dei: vt deꝰ ꝓ o i virtute dei p̄r̄is. i. quā deꝰ p̄r̄ ei cōicauit (illa testimoniū ꝓhibēt de me) q̄ntuz ad veritatem doctrine z sctitatez vite. Vz em̄ mali possint miracla facere in testimoniū ꝓvitatis: tñ si falsa ꝓdicaret nunq̄z possent miracla facere. qz. s. deꝰ a q̄ ꝓncipal'r sunt miracula nō pōt reddere testimoniū falsum. Chr̄s aūt faciebat miracla: g̃ ꝓdicabat ꝓvitatē. Etqz sine pctō z deū se dicebat: sequitur q̄ ita essz: etiāsi nō fecisset miracla imperādo sz orādo. (Sed) nō obstātib⁹ tot z talib⁹ miracul's vos nō creditz: qz nō estz ex ouib⁹ meis). i. qz nō estis de nūero ꝓdestinatoꝝ fm Aug. Sed ꝓ ꝓmo. Nā si ꝓpter ea credi⁹ qz sum⁹ ꝓdestinatz. i. a deo eternal'r dilecti z electi ad credendū z ad felicitatē: null⁹ credere pōt nisi deꝰ hoc dederit: z cō seq̄nter infidelitas nō erit pctm̄. Ad h̄ sā. Tho. sic ōr. Infidelitas est pctm̄: qz i infidelib⁹ est cā q̄re nō dat eis credere: id ē pctm̄ originale vl' actuale. Exemplū: Videre nō possum nisi me sol illuminauerit: si tamē oculos clauderē nō viderez: nō ex parte solis: sed ex pte mea qui causaz huic ꝓbeo: oculos claudens. Etqz hec causa in oib⁹ est: quicūq̄z deserunt: iusto dei iudicio deseruntur: z quicūq̄z eligunt: dei miseratiōe eligunt. Hec ille. Quō tñ infidelitas sit peccatū ꝓtrarie: z nō pure negatiue: vt in his q̄ de chr̄o nihil audierūt: vide. ij. ij. q. x. ar. j. vbi tenet q̄ infideles negatiue nō dānant ꝓpter infidelitatē: sed ꝓpter alia peccata q̄ sine fide nō remittuntur. Secundo qz videret eos inducere ad desperationem. Ad hoc dicit dupliciter.

Primo q cū chr̄s videret eos nō esse p̄de
stinatos z in p̄nti malos: ꝓpter vtrūq; di/
xit p̄dicta: sed alteꝝ tm̄ voluit ab eis intel
ligi. s. q erāt mali: non aūt q erāt p̄sciti: a
nobis aūt voluit itelligi vtrūq;. Alio mō
dr̄ ꝑm s. Tho. q dn̄s loq̄bat multitudini
in q̄ erāt aliq̄ ꝙuertendi: aliq̄ in sua pfidia
relinq̄ndi. Ex his g̃ verbis oēs timere de
buerūt: null⁹ ꝙ desperare. Et etiā dato:
q singulari p̄sone fuisset locut⁹ dicens: tu
es p̄scitus: adhuc nō debuisset desperare:
qz talia verba ꝙditionate debuissent intel
ligi. s. si nō peniteret. Hec aūt patēt ex sctō
Tho. j. di. xlviij. Prime aūt expositiōi vi/
det ꝙgruere qō sequit (Oues mee vocem
meā audiūt). i. ꝓceptis meis ex aio siue le/
rant obediūt: ꝑm Alchu. Aug. Nō recu/
satur labor: si aderit amor. quia qui amat
nō laborat. Dis labor nō amāt⁹ grauis
est. Hec ille. Ex hoc aūt patz q oues de q
bus chr̄s iudeos volebat intelligere non
sunt solū p̄destinati: qz tales aliq̄n sunt in
mortali pctō: neq; audiūt vocem dn̄i: vt
Paul⁹ q̄n eccl̄iam dei inseq̄bat: nisi dicat
audiūt ꝑm p̄destinationē. i. audiēt (z ego
cognosco eas) nō solū noticia simpliciter
qua etiaz lupos cognosco: sed noticia ap/
probatiōis z electionis ad vitā eternā (et
sequūtur me) Alchui. Oues chr̄i chr̄m se
quūtur: hic māsuetudinis z innocētie vi/
am icedēdo: z post ad gaudia vite eterne
ītrādo. vñ seq̄t (Et ego vitā eternā do eis)
Est ār notādū q sicut dr̄ s. Tho. j. ꝑte. q.
xviij. z est sm̄ia sumpta ab Arist. in li. de
ania. vita duplicit sumit. Tho mō ꝓ ipsa
essentia vel natura seu subsātia rei viuēz
sicut humanitas dr̄ vita. Alio mō ꝓ opa/
tione rei viuētis: sicut sentire z intellige/
re. Primo ergo mō tā beati q̃ damnati si
ue hoies siue angeli habituri sunt eternaz
vitā: quia vtriq; erūt icorruptibiles. Se/
cūdo ꝙ mō dānati hoies nō habebūt for
te vitā eternā. qz nullā fortē habebūt ope
rationē ꝑpetuā. Angeli ēt mali habebūt
eternā vitā aliq̄ mō: qz hūt aliquā opatio
nē ꝑpetuā: sp ei se itelligūt ꝑm theologos
Sed tñ ꝓprie illa opatō nō dr̄ vita eterna
qz vita sonat i bonū: cognitio ār eo ꝙ ē eis
ad malū z penā (z nō ꝓbūt i eternū) z sb/
audiendū ē fz Aug. vos ār ꝓbitz i eternū
qui non estis ex ouibus que me sequūtur.

Sed ꝟ. qz Judas p̄jt. Ad h̄ dr̄ Theo.
q dn̄s loquit de ꝑseuerātib⁹ z volētib⁹ pa
storem seq̄. Nihil em̄ ꝑt eas auertere a pa
store nisi eis volētib⁹. Aug. ꝙ videt velle
q dn̄s loq̄tur de p̄destinatz. vñ ait. De ill'
ouib⁹ de q̄b⁹ dr̄: nouit dn̄s q̄ sunt ei⁹: nec
lupus rapit: nec fur tollit: nec latro infic.
securus est de nūero eaꝝ: q̄ ꝑ eis nouit q̄d
dedit. Hec ille. Sed ꝟ Aug. arguit qz p̄/
destinati aliq̄n mortal'r peccāt: vt petrus
negādo chr̄m. g̃ z rapiunt: ꝟ illō q̄ sub/
dit (z nō rapiet eas q̄sq; de mā mea) Ad
h̄ dico q nō rapiunt nisi ad tps. Vl' dico
q neq; vi neq; astutia rapi ꝑnt nisi ipe vo
lentib⁹ z chr̄o ꝑmittēte: sic neq; etiā nō p̄/
destinati. Hz ār nō ꝑre i eternū sit p̄dest/
natis ꝓpriū: tm̄ nō rapi est oib⁹ cōe: qz chr̄s
vult oēs saluari si velint q̄ ops est. Q̄d ꝑ/
bat ꝙsequēter dicēs. (Pr̄ q̄ dedit mihi mai⁹
oib⁹ est). i. forti⁹ diabolo z oi creatā. De/
dit em̄ ꝑm Aug. ꝑr̄ filio deitatē: z ꝙsequt
suā potētiā z suā sciam: z oēz suā ꝓfectōz
vñ ē ꝑr̄ eq̄lis. Est inquā mai⁹ oib⁹. vt dic
san. Tho. Primo natura. Joā. v. Sic ꝑr
hz vitā in semetipo z̄. Secdo ptāte Jo.
vj. Ptātez dedit ei iudiciū facere z̄. Ter
tio reuerētia z honore. Phil'. ij. Dedit illi
nomē z̄. Mai⁹ est ḡ oib⁹ q̄d dedit mihi
pater: vt. s. sim verbū ei⁹: vnigēit⁹ ei⁹: splē
dor lucis eius. Hec ille. Ex hoc aūt vult
chr̄us ꝓbare q nemo pōt oues suas rape.
Probat aūt idē adhuc alia rōe sic (Et ne/
mo pōt rape de manu ꝑris mei) Manus
ār dei ꝑm Aug. trib⁹ modis sumit: Uno
mō ꝙ dei ptāte: sicut pōt poni exēplū d eo
q dicit de egypto suuz ꝓpm in manu va/
lida eduxisse. Alio mō ꝙ dei verbo: q̄ de⁹
opat sicut ārtifex p ārte suā. Solet em̄ vt
ait hoies dicere man⁹ suas etiā alios ho/
mines ꝙ q̄s faciūt q̄d volūt. Tertio ipsuz
dei op⁹: sic dr̄ (vt ait) q̄s cognoscere manū
suā: cū sc̄ptura suā cogñscit. Hic aūt vt dic
ꝑmo mō sumit. Et ex hoc vult filiū infer/
re q etiā de manu sua null⁹ rape pōt: cuz
sit eadē vtriusq; man⁹ vel potētia. Unde
subdit (Ego z pater vnū sum⁹). s. in ꝑtu/
te z potētia: qz de hoc est sermo ꝑm Chry.

Est aūt sciendū q Arrius dixit filium
esse patre miorē: z ab eo i essentia diuersū

et ī psona. Sabelli⁹ ꝙ tenuit aliꝺ extremū dicēs: ꝙ neq; in natꝛa vel essentia neq; in psona distiguūtur. Veritas est medio: qꝛ sunt vnū in essentia: ꝛ distinguūtur in pꝛsonis. Vſ̄ vtrūq; erroꝛē chꝛs in his ꝙbꝰ destruxit. Nā sicut dicit san. Tho. j. di. ix. ꝛ. iij. di. v j. neutrū genus ad naturā: masculinū ꝙ ad psonā ptinet. Cū g̃ dic̄ salvatoꝛ: vnū in genere neutro ꝓcat vnitatez nature. cū ꝙ dꝛ: sumus: in masculino ꝛ in plurali ꝓcat vnitatē psonaꝝ. Aug. Vtrū q; audí: ꝛ vnū ꝛ sum⁹: ꝛ a carybdi ꝛ a scylla liberaberꝭ. Q, dixit: vnū: liberat te ab Arrio. Q, dixit: sumus: liberat te a Sabellio. Si vnū: nō ergo diuersum. si sum⁹ ergo pater ꝛ filius. Hec ille. Sicut autez dicit Hila. viij. de trini. ad hoc dicūt sectatoꝛes Arrij: ꝙ pater ꝛ filiꝰ sunt vnū volūtate: qꝛ. s. idē volūt: nō aūt natura deitatꝭ: q̃si vterq; sit deꝰ. Vſ̄ deus ꝛ creatura ēt aliquo mō vnuz dicunt. Sed ꝓtra hoc arguit: quia chꝛs nō ꝓbasset ꝑm hoc ꝙ nemo de manu sua pōt oues rapere amplius q̃ possit ꝺs rapere de manu moysi vel alterius. Et ꝓterea s. Tho. ad idē arguit sic: Quecūq; sunt vnū simplicit. i. sine additione: sunt vnū ꝑm substantiā: qꝛ cū vnuz dicat sicut ꝛ ens: sicut nihil dicit ens simpliciter: nisi ꝑm substantiā vel naturā: ita neq; dicit simplicit vnū. Sed hic pater ꝛ filius dicunt vnū simpliciter: igit sī vnuz ꝑm substantiā. Vſ̄ nunq; inuenit ꝙ deꝰ ꝛ creatura. s. pura dicant vnū nisi cū additione. ꝑm illud. j. Coꝛ. vj. Qui adheret deo vnus spiritꝰ est. Et ideo iudei melioꝝ chꝛi doctrinā intelligētes in hac parte q̃ miseri arriani: intellexerūt ꝙ se deū fatebatur: quia hoc ipsa chꝛisti verba sonabant. Hoc em̄ iudeoꝝ lapides testant: qui ideo voluerūt eū lapidare: quia intellexerūt in his verbis: ꝙ se deū astruebat. In hac parte est documentū litterale: ꝙ nō opoꝛtet diabolū timere: qꝛ talē habemꝰ aduitorem: ꝙ capi non possumus nisi volentes. Grego. Debilis est hostis qui nō pōt vincere nisi volentē. Hec ille. Est ꝛ aliud. Nā vt ex verbis chꝛi patꝛ: aliq̃ sunt oues non sue sed diaboli. q̃. s. sunt lupi sub veste ouina. Cognoscit autē ꝑm Chꝛyſ. lupus q̃ contectus. Primo si mozdet dentibus id est detrahit. Scdo si nō clamat versus terrā: sed vlulat ꝙs celū: vt hypocrite se extollētes: ꝛ viros celestes ꝙ infamiā depmentes. Tertio si nō pascunt herbis celestiū ꝛsolationū: sed carnibꝰ voluptatum. Sūt aūt ꝛ quedā oues chꝛi: q̃ cognoscūt Primo ex opibꝰ bonis: Juxta illd: Opa q̃ ego ꝛc. Scdo si vocē pastoꝛis audiunt: q̃ est q̃druplex: vt colligit ex scpturis. scz Exterioꝛ exhoꝛtatio: Interioꝛ inspiratio Bñficioꝝ elargitio: ꝛ Coꝛpalis flagellatio. Tertio si cognoscunt a chꝛo pastoꝛe qꝺ facē ꝙ imaginē sua quā eis impssit. ꝛ ꝙ arma virtutū ꝺbꝰ eas ornauit: ꝛ ꝙ doctrinā charitatis qua eas instruxit. Sī aūt istis careāt nō cognoscunt ab eo. Et q̃rto si pastoꝛē sequūtur ꝙ viā virtutū. Hec q̃truoꝛ signa ouiū chꝛi ponūtur in hoc euangelio vt patz intuenti.

Quantū ad tertiū tangit iudeoꝝ maligntio. Pro qua aduertendū est ꝙ Leui. xxiiij. mandat vt blasphemꝰ lapidet. Est aūt blasphemia si qꝺ est dei creature attribuat vel ecōuerso. Quia g̃ intellexerūt ꝙ chꝛs se deū dicebat: tanq; blasphemū voluerūt eū occidere: iō dicit (Sustulerūt g̃ lapides iudei vt lapidarēt eū) Sed q̃ malignitas erat ista: si credebant se obedire deo: Dico ꝙ erat maxima malignitas: qꝛ ista sua ignoꝛātia ꝙ. s. nescirēt chꝛm esse deum: erat q̃dammō affectata: vt dicit sctus Tho. iij. q. xlvij. ꝛ ex inuidia ꝛ odio ꝓcedebat. Miracula em̄ sua eū clamabāt deū: sed isti viri flagitiosi passionē sectātes: eis nolebāt attendere. (Rñdit eis Jesus) nō timens lapides: sed volens eoꝝ furoꝛē rationabiliter mitigare. Per hec tamen que sequūtur vt dicit Chꝛyſ. non vult verba sua q̃si maledicta excusare aut reuocare: sed affirmare ꝛ ostēdere ꝙ male de eo sentiebāt. (Multa bona opa oñdi vobis) ꝑm Alchui. sanando infirmos: ꝛ docēdo indoctos (ex patre meo) Potest aūt ly ex: dicere habitudinē cause finalis: ꝛ est sensus ꝑm Alchui. ꝙ in oibus suis opibꝰ gliam dei q̃siuit ꝛ ꝓpter ipāz opa bona fecit sicut si dicam⁹ ex diuina bonitate ꝓcedere oia bona. i. ꝓpter dei bonitatē sicut ꝓpter causam finalem. Vel habitudinem cause seu pncipij efficiētis: ꝛ est sensus: ꝙ a patre

accepit virtutē suā q̄ miracl'a facit: z vocet (Propter qō eox op⁹ me lapidat⁹:) q̄si diceret: Opa mea merenť ꝙ a vobis debeā amari: nō lapidari: z si aliq̄d feci reph̄sibile dignū: dicatis q̄d est illō op⁹ ꝓpter qō me vultis lapidare (Rñderunt ei iudei Credo nisi ch̄s eos inuisibiliť cohibuisset: ꝙ nō verbis �. lapidib⁹ ei rñdissent ꝓpter nimiā inuidie z furoris rabiē. Maxie q̄ existimabāt se iustā cām habere mortis eius quā tantū appetebāt (de bono ope nō lapidam⁹ te) ꝑm em̄ ꝙ dicit Alchui. ch̄i beneficia negare nō poterāt: vñ ea q̄uis inuiti ꝓfitenť (sed de blasphemia er) ꝓ id est (quia tu hō cū sis: facis teip̄m deū). s. dicendo vnū sum⁹. Aug⁹. Ecce iudei intellexerunt qō Arriani nō intelligūt. Hec il le. Dicūt autē ꝑm s. Tho. ꝓtra dictoria. s. bona illū opa facere: z vsurpare sibi diuinos honores. Nō em̄ posset miracla facere si deū blasphemaret falsa p̄dicādo: quia de⁹ nō approbat falsitatē (Rñdit eis Jesus: Nōne scriptuz est in lege vestra). i. in ps̄. Sicut em̄ dicit Chrys̄. z s. Tho. scriptura veterꝫ testamēti aliqñ in legē: ꝓphas z psalmos diuidit. iuxta illō Luc. vltimo Oportz impleri q̄ scripta sūt in lege z p̄phetis z psalmis de me. Sed aliqñ diuiditur in legez z ꝓphetas: ita ꝙ psalmi sub ꝓphetis includunť. ꝑm illud Matth. xxij. In his duob⁹ mādatꝫ vniuersa lex pēdet z ꝓphete. Aliqñ oēs ille ptes seu tota scriptura veterꝫ testamēti noie legis ſcať: vt hic (Ego dixi dij estis) Dicit āt de⁹ triplici ter. s. ꝓ naturā: z sic caret p̄'ali. De⁹ em̄ est vn⁹: vt habeť Deut. vij. Per nūcupationē: z sic idola dicunť dij. Et ꝓ participationē: z sic dicunť dij q̄ a deo hñt sctātē vel autoritatē vel aliō diuinū donuz. Et sic ōr Exo. xxij. Dijs nō detrahes. Et sic etiā in psalmo de iudicib⁹ z ꝓphetꝫ ōr: Ego dixi dij estis. Ex his arguit ch̄s ꝙz Chrys̄. Pōt aūt rō ch̄i duplicit formari Uno mō vt velit se tanq̄ natural'r deum p̄ferre dijs participatiue dictis: sic illud a q̄ aliq̄ participatiue talia dicunť: est ꝓ essent tā tale. i. ipa sua essentia est talis: vel ex ipa sua essentia habet ꝙ sit tale z nō ab aliq̄ extrinseco. Sic em̄ videm⁹ ꝙ oia lucida: sunt lucida ꝓpter solē. z oia calida calore igneo sunt calida ꝓpter ignē. Sed ꝓphete dicti sunt t'les. i. dij ꝓticipatiōe diui verbi. Ergo diuinū verbū ē essential'r de⁹ z ꝓseq̄nter si se deū facit nō blasphemat: z tūc sic legit (Si illos dixit) scriptura. s. seu lex (deos ad q̄s ꝑmo) seu verbū (dei factus est). i. revelat⁹ (z nō pōt solui scriptura). i. nō pōt falsitatꝫ argui vel blasphemie (quē pater sctificauit). i. sctm̄ gēuit eternal'r: ꝙz Aug. Vel sctm̄ fecit ꝑm humanitatē: ꝑm Theo. z hoc ex nō scto negatiue: z nō cōtrarie vel ꝓuatiue. Ch̄us em̄ nunq̄ fuit petō: neq̄ etiā aliq̄ fuit potēs hāc grām dei z nō habēs inq̄ntū hō: q̄ a ꝓmo instāti sue ꝓceptiōis fuit sctūs z brūs. Vide ō hoc s. Tho. iij. par. q. xxxiij. (z misit i mūdū) tanq̄ saluatorē ꝑm Theo. (vos dicitꝫ q̄ blasphemas) tu. s. quē pater sctificauit: (quia dixi filius dei sum) q̄si diceret: Jsta ē magna stoliditas: Sed q̄ potuissent dicere: quō ꝓbas te esse dei filiū: iō ꝓbat ꝓseq̄nter ꝙ ea q̄ subdunť z postea exponētur. Alio mō pōt formari rō taliter: vt in ea ch̄s nō se asserat deū ꝙ naturā: ꝙz ꝙ participationē: sed tñ excellenť inter oēs ꝓphetas: facta ꝓ rōne ꝓbat se deū ꝙ naturam Formať ꝙ sic: Si absq̄ peccato blasphemie ꝓphete potuerūt dici dij ꝙz scripturā: multo magis ille quē pater. i. deus sctificauit spūaliter z excellenť tanq̄. s. ch̄istū quē saluatorē misit in mundū: pōt sic dici Cōstabat aūt iudeis z ipi credebāt ꝙ dominus ihesus erat ch̄s: ꝙz puz hoiem crederēt vt m'ltiplicať ex euāgelijs patere pt. Sed ꝓtra: quia ꝑm hoc videbiť ꝙ ch̄us possit dici deus ꝙ filius ꝙ adoptiōem si se dicit deum participatiue: qō repugnat sancto Tho. iij. parte. q. xxij. Ad hoc aūt dico ꝙ ch̄s diceť potuit se deū participatiue: ꝑm opinionē iudeox. q̄ eum ch̄istum esse credebāt. Vel dico ꝙ cū formať ratio sc̄o mō: nō sic est intelligendū quasi ch̄istus voluerit se dicere deuz participatiue Sed se habere id vnō aliquid dicti sunt dij participatiue. id est gratiā dei. Dō stat ꝙ haberet illud tale: z tñ ab eo nō deberz denominari talis: sed ab excellentiozi forma: id est deitate. Quam quia iudei in eo negabant: non tamē ꝓpter hoc habebant sufficientē cām currendi ad lapides: quia

poterāt credere q̄ se deū diceret partici-
patiue p̄ gratiā dei: qđ non est lapidatōe
dignū: q̄uis se talit deum nō diceret: sed
intēdebat dicere q̄ vel sic poterat dici de⁹
si nō excellētiori modo vt illi credebant.
Sed vnde habuerūt iudei q̄ chr̄s filius
dei esset? Rñdz s. Tho. q̄ dñs hoc dixit
virtualit: iz nō exp̄sse. qz dixit. ego t p̄r vnū
sum⁹. t qđ dedit mihi p̄ tē. Accipe enz
naturā ab alio t esse vnū in natura cū eo:
rationē filiationis habet. Hec ille. Sz
contra. qz fm hoc spūssctūs esset fili⁹. Di
co q̄ loquit de acceptōe p̄ generationem.
q̄ modo solū iudei credebāt alicui⁹ natu-
rā alteri cōicari: cum nihil scirent p̄ modū
amoris in identitate nature ꝓcedere: qđ
est spūssci. Sed iterum contra: qz fm
hoc ignis genitus esset filius. Dico q̄ sā-
ctus Tho. loquit de acceptōe nature a vi
uente: cuiusmodi est de⁹ pater. Ygit non
primo sed secūdo modo videt formanda
ratio fm Chryſ. dicētē. Interim qđē vt
suscipiet sermo: hūilis locutus est. Postea
aūt ad maius eos reduxit: ostendēs q̄ in
nullo minor est patre: cum subdit. (Si nō
facio opa patris mei nolite credere) Hec
ille. Opa aūt p̄ris chr̄s appellat ea q̄ nul-
lus facere p̄t nisi p̄ vel aliq̄s p̄ti equalis.
(Si aūt facio) ꝓpa aūcte alia q̄ sunt soli⁹
dei (si mihi). i. ꝓpt̄ me seu ꝓpt̄ ꝓba mea (ñ
vultz credere) me eē deuz (opib⁹ credite) q̄
apte meam diuinitatē loquunt qz nulluz
est euidenti⁹ indiciū de rei natura q̄m pro
pria eius opatio: fm sanctū Tho (vt cog̃
scatis: t) p̄ id est (credatis qz pater in me
est t ego in patre. Hila Hoc est. dei fili⁹
sum. hoc est. ego et pater vnum sum⁹
Est autē sciendū q̄ filius est in patre ra-
tione sue essentie. qz. s. essentia que est fili⁹
est in patre cum sit eadē. similit ratōe rela
tionis. qz vnum relatiue oppositoꝝ est in
alio fm intellectū. Et silr fm originē: qz il
la origo est manens in dicente. Eo nuer
so pater est in filio rōe essentie t relatiōis
eadem rōe: et rōe etiā originis. qz in ꝓbo
qđ dr est oē qđ ꝓbo dr. Eadē aūt est rō d
spūsctō. Vide de his san. Tho. j. p. q. xlij
Et ꝓcordat san. Tho. cū Hilario. t Au
gu. et Amb. q̄ tenent p̄iem esse in filio t e-
cōuerso. eo q̄ vnusq̄sq̄ horū est sua essen-
tia. t eadem est vtriusq̄ t i vtroq̄. Est
ē p̄ in filio p̄ essentie identitatē: t p̄ eqlita
tē ex ꝓsequenti. hō ꝓo i deo p̄ grē similitudinē.
t ꝓsequent alit t alit. Et de hoc est do-
cumentū morale: de q̄ ait Aug. Nō enim
sic fili⁹ dic. in me ē p̄ t ego i illo: quō pos
sunt dicere homines. Si em̄ hō cogitam⁹ t
hō viuam⁹: in deo sum⁹: t de⁹ i nobis ē
q̄si p̄ticipātes ei⁹ grāz t illumiati ab ipo.
Unigenit⁹ aūtē fili⁹ in p̄re est. t p̄ i illo
tanq̄ equalis. Hec ille.

Feria q̄nta post dominicā d̄ passione Text⁹ cu ange. Lu. vij

Rogabat ihesū q̄dā pha-
riseus vt māducaret cū
illo. et ingressus domuz
pharisei discubuit. Et ecce mu
lier q̄ erat in ciuitate peccatrix
vt cognouit q̄ accubuisset i do
mo pharisei: attulit alabastruz
vnguenti. et stās retro sec⁹ pe-
des eius lachrymis cepit riga-
re pedes ei⁹: t capillis capitis sui
tergebat: t osculabat pedes ei⁹
t vnguento vngebat. Videns aūt
pharise⁹ q̄ vocauerat eū: ait intra
se dicēs. Hic si esset ꝓpheta sciret
vtiq̄z q̄ et q̄lis est mulier q̄ tāgit
eū q̄z peccatrix est. Et rñdens ie
sus dixit ad illū. Simō habeo
tibi aliq̄d dicere. At ille ait. Ma
gister dic. Duo debitores erant
cuidam feneratori. Vnus debe
bat denarios quīgentos: et alt⁹
q̄nquaginta. Nō habentib⁹ illi
vñ redderent: donauit vtriq̄z.
Quis ergo eū plus diligit? Re
spondens simon dixit. Estimo
q̄z is cui pl⁹ donauit. At ille di-
xit ei. Recte iudicasti. Et cōuer
sus ad mulierē dixit simōi. Vi-
des hāc mulierē. Intrauī in do
mū tuā: aquam pedib⁹ meis nō
dedisti. hec aūt lachrymis riga

uit pedes meos et capillis capitis sui tersit. Osculū mihi non dedisti. hec aūt ex quo intrauī nō cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meū nō vnxisti. hec autē vnguēto vnxit pedes meos. ꝓpter qđ dico tibi remittuntur ei pcta multa qm dilexit multum. Cui aūt minus dimittit: minus diligit. Dixit aūt ad illā Remittunt tibi pcta tua. Et ceperūt q̄ sil' accūbebant dicere intra se: Quis est hic qui etiā peccata dimittit: Dixit aūt ad mulierē. Fides tua te saluam fecit Vade in pace.

Rogabat Jesum q̄

dam phariseꝰ ⁊c. Lu. vij. Circa ꝓuersionē Magdalene q̄ in p̄senti euangelio recitatur tangunt tria puncta: q̄ sunt: Compūctio. Excusatio ⁊ Absolutio. Quantū ad p̄mū sciendū est ꝙ sicut dicit mg̃r hist. ea q̄ hic narrant fm alios ꝓ in bethania: sed tñ vt idē dicit et locꝰ et tp̄s hꝰ ignorat. Uer tñ existimo ꝙ qr ór infra. Et ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix. cū nulla ciuitas exp̄mat: hoc de hierlem ciuitate regali debere intelligi. Si tñ ista ꝓtigerunt in Bethania: p̄t dici ꝓtigisse in hierlem, qr cū bethania minus q̄ per duo miliaria distaret a hierlem erat q̄si suburbiū eius. Quia ergo chr̄s cōsueuerat p̄dicare i hierusalem: et hospitari in Bethania: credo magdalenam ꝓuersam i hierlem ad fmonē chr̄i. sed postmodū in bethania in domo auūculi sui Simonis pharisei et olim leprosi attulisse cor suū et alabastrū vnguēti. nisi forte simon tā q̄ potēs dns palatiū dicat habuisse in hierlem. Dr̄ g. (rogabat iesum q̄dā phariseꝰ). i. religiosꝰ dicꝰ a phares qđ est diuisio: eo ꝙ habitu ⁊ ꝓuersatione tales ab alijs distingue bant (vt māducaret cū illo) Utr aūt bono vel malo fine iste inuitauerit chr̄m nō est certū. Chr̄s aūt māducauit cū pharisei vt eoꝝ sugbiā repmeret: vt ꝓz hic. ⁊ cū publicanis vt eos ad pniaz ꝓuocaret. Mat. ix. ⁊ Lu. v. ⁊ cū amicis familiaribus. s. maria martha ⁊ lazaro: vt eoꝝ amorē nutriret ⁊ augeret. Jo. xij. ⁊ cū suis cognatis pauꝑib vt eoꝝ inopiā supplere t aquā mutādo i vinū: vt Jo. ij. Sz cū magis sit iustoꝝ appetēda societas q̄ iniq̄ꝝ: q̄re dns zacheū sponte adūt: nō āt phariseū apparēter iustū nisi inuitatꝰ? Ad h̄ dicit Gorra chr̄m hoc fecisse. Primo vt oñdat ꝙ nō egent q̄ sani sunt medico. ⁊ Secūdo ꝙ dns plꝰ diligit būlē pctōrez sz olim q̄ iustū sugbū. Uel possz dici ꝙ hoc fuit: qr zacheꝰ nō audebat rogare vt iste phariseꝰ. Et ingressus domū phariseī) Erat em̄ chr̄s paup: tō inuitatōez accepit (discubuit) qr em̄ antiq̄ i lectis comedebāt seu iacētes: vt dic Alcuī. tō sedētes ad mēsam dicūt accūbere vl' recūbere vl' discūbere (Et ecce mulier q̄ erat i ciuitate) Hec mulier fuit Maria magdalena sor Lazari et Marthe: vt hēs sup̄a feria. vj. post quartā dñicā q̄dragesime. Sed hic nō notat: qr fm boim opinionē adhuc erat peccatrix: vt dicit Gorra Et hac rōe fm eandē opinionē subiungit (peccatrix) fm hominū. s. opinionē: sed iaz cozā deo iustificata merito ꝓtritōis. Est aūt sciendū ꝙ Aug. sup illō. j. Corin. xv. inueniunt multi falsi testes: sic ór. Perhorrendū ē ne aliq̄d falsi de deo dicatur: lz ad eiꝰ laudē ptinere videat: qr ñ minori sz maiori fortassis scelere in deo laudat falsitas q̄ vituper̄t ꝓpitas. Hec ille. Et tō dico de scris. Quidā ergo ex q̄dam stulta pietate dicūt magdalenā nō corpe sed mēte tm̄ fuisse peccatricē: ex q̄ magna incōueniētia sequunt. Primo qr puertit sanus euāgelū ⁊ sctōrꝝ intellectꝰ. Hā Lu. vij. dicit. Maria q̄ vocat magdalene de q̄. vij. demonia exierāt. i. vicia vniuersa q̄bus plēa fuerat: vt dic glosa. Idem dicitur in textu et in glo. Marc. vlti. ⁊ glosa Hiero. ór eā fuisse meretricē. Et i euāg. hoc. ór peccatrix: qđ scīptura dicere nō cōsuescit nisi de publicis pctōribꝰ. Scōz qr tollit pctōribꝰ magna spes venie: cū ista sit data in exemplū pnie: sicut Maria vir

go in exemplū innocentie. Sz q̄re fuit ita peccatrix: Nam sic dic btūs Vincen. xij. annis fuit in voluptatib⁹. Ad hoc dico q̄ tria habuit q̄ ꝓsueuerūt mulierib⁹ eē causa ruine. Primo z principaliter habuit libertatē post parentū mortē. Scō habuit diuitias z delitias. Tertio ōr habuisse pulcritudinē. Martha aūt lz etiā ista habuerit: sp tn fuit virgo fm btm Vincenk. qz fuit infirma. Naz fm Amb. fuit illa q̄ xij. annis fluxum sanguis passa est: q̄uis forte q̄dem fuerit Martha: lz non ista. Et etiā qz suū castrū fuit tanq̄ hospitale pauperū. Deꝰ eīm z naturalē pietatē z merita ac supplicatiōes pauꝑ suoꝝ libenk aspicit. Fuit etiā religiosa. i. pharisea fm alios (vt cognouit q̄ iesus accubuisset i domo pharisei) cōpuncta: z vt credik ad p̄dicationē chr̄i (attulit alabastruz vnguēti. i. vnguentū ꝓcentū in vno vase ō alabastro Est aūt sicut dicit Beda: alabastrū genꝰ marmoris varij coloris qō optime seruat vnguēta. Coniueuerūt aūt viri regiōis illius varijs vnguentꝫ vti p corꝑis recreatione z solatio. Ista ḡ mulier corde cōpūcta: post sermonē statim venit ad chr̄m refouendū vnguentꝫ q̄ ad corpus z consolādū lachrymis q̄ ad aniaz q̄ pctōꝝ sitiebat salutem. Greg. in omel. Quia eīm hec mulier turpitudis sue maculas aspexit lauāda ad fontē miscḧie cucurrit: Nō iussa venit: conuiuātes nō erubuit. Nā qz semetipsam grauik erubescebat intus: nihil esse credidit qō verecundarek foris. Discite q̄ dolore ardet: q̄ fiere etiaz inter epulas nō erubescit. Hec ille. Greg. nise. In se indignitatē suā ostendens ibabat post tergū: delectis luminib⁹ effusa coma: pedes amplectens: lachrymisq̄ eos ꝑfundens: rebꝰ tristem animū oñdebat veniā implorans. Hec ille. Vñ sequik (z stans retro secꝰ pedes eius: lachrymis.) Hec btā peccatrix fuit valde lachrymosa. Nā habuit lachrymas compassiōis in morte fratris: q̄ chr̄istum induxerunt ad fletum z suscitationē Lazari. Et lachrymas doloris in morte chr̄i: cum fuerit inter mulieres que illuz flendo sequebank ad crucem: ō quib⁹ Lu. xxiij. q̄ induxerunt chr̄m ad cōpassionē vt diceret: Filie hierꝰlm nolite fiere zc. Habuit z lachrymas ꝓpter oīs eiꝰ capillos isti soli q̄ chr̄m tetigerūt manēt incorrupti (z vnguēto vngebat) Sed ꝫ. Nā cū essz sctā z deuota: chr̄istus dixit ei: noli me tāgere Jo. xx. Quare ḡ nūc se tāgi pmittit ab ea? Ad hoc dic Gozra q̄ tūc chr̄s voluit oñdere se eē altioris status q̄ credebat z maioꝛi reuerētia dignū dū esset glorificatꝰ. Et nota fm Bedā q̄ semel vnxit maria pedes chr̄i in domo pharisei: z semel caput in domo ꝓpria. Jo. xij. imo vt ibi patz etiā tūc vnxit pedes eiꝰ. Ista mulier sp chr̄i pedib⁹ fuit affecta: nec miꝝ qz istis pedib⁹ oia subiecta sunt: fm illō ps. oia subiecisti sub pedibus eius. Scio qz ipi mare q̄si terrā calcauerūt. vt patz Matt. xiiij. Tertio qz ad tactū eoꝝ fuit absoluta a pena z culpa: z sctificata: vt hic patz. Quarto qz p nr̄a eruditiōe sūt discurrēdo fatigati: fz illō Jo. iij. Jesus fatigatꝰ ex itinere sedebat sic supra fontē. Quito qz p nr̄a redēptiōe fuerunt vulnerati: fm illō ps. Foderūt manus. z pe. meos zc. Greg. Oculis eīm terrena ocupierat: sed hoc iā p pniam ꝓterens flebat: Capillos ad ꝓpositiōez vultus exhibuerat: sed iā capillis lachrymas tergebat. Vñ sequik (z capillis capitis sui tergebat) oze supba dixerat: sed pedes domī osculās h̄ in redēptoꝛ sui vestigia figebat Vñ sequik (et osculabak pedes eius) Vnguentū sibi p odore sue carnis adhibuit. Nō ḡ sibi turpit exhibuerat: hoc iaz ōo laudabilit offerebat. Vñ sequik (Et vnguento vngebat) Quot ergo in se habuit oblectamēta: tot de se inuenit holocausta. Cōuertit ad virtutū nūez: nūez criminū

vt totū fuiret deo in pēitentia: q̄d ex se deū ꝓtemplerat in culpa. Hec ille. Chrys. Et hec quide q̄ dicta sunt agebant exteri⁹ us: q̄ vo reuoluebat ei⁹ intētio multa fer⁹ uentiora his erāt: q̄ solus de⁹ inspiciebat. Hec ille. Jn hac ꝑte est mozale documē tū ꝑ pctōz⁹: vt de venia nō desperēt dū⁹ mo imitari velint magdalenā: sicut in cul pa: ita t in pnia. De hoc Bern. sup Can. sermo. iij. Flemit amare: t de intimis viscē ribus longa suspiria trahēs salutarib⁹ in⁹ tra se ꝓcussa singultib⁹: felleos hūoꝛes euo muit. Hui⁹ igit̄ exēplo ꝑsterne re t tu o misera: vt desinas esse misera. Prosternere t tu i terra: āplectere pedes placa oscula: riga lachrymis: quib⁹ tū nō illū laues: sed te: t fias vna de grege tonsa rum q̄ ascendūt de lauacro. Hec ille.

Quantū ad scōm tangit̄ excusatio quā chr̄s ꝑ se t Magdalena facit phariseo de vtroq; male sentiēti: cū ꝺ: (Videsne autem phariseus q̄ vocauerat eū) q.s. ꝓmitteret suos pedes attrectari a meretrice (ait intra se dicēs: Hic si esset ꝓpheta) vt dicit (sciret vtiq; q̄ t qualis est mulier q̄ tangit eū: q̄a peccatrix est). Ex hoc aūt ꝑz falsuz esse qꝺ ꝺ: magdalenā sola mēte peccasse. q: iste h̄ nesciuisset. Jste aūt phariseus ꝓspiciebat magdalenā tanq; peccatricē: t dñm tan⁹ q; nō esset ꝓpheta: t circūq; trūcq; decipie⁹ bat. Circa magdalenā quidē: q: nesciebat eā esse iustificatā: t ei fuisse mīta peccata dimissa: qꝺ tū cogitare debuisset singulti bus eius t lachrymis. Circa chr̄m ꝙ: q̄a chr̄s nō solū sciebat eā fuisse peccatricez: sed ēt esse penitentē: t dato q; illā nō agno uisset: adhuc potuit fuisse ꝓpheta: q: ꝓphe⁹ te non sciūt oia. Ymā t Helise⁹ ignorabat ꝓpter q̄d sunamitis mlier teneret pedes ei⁹ iij. Reg. iij. et dixit: Anīa ei⁹ in amaritu dine est: t dñs celauit a me. Chr̄s ḡ simul vtrūcq; excusat cū subdit (t rīdens) cogi⁹ tationi fm glo. q: intra se phariseꝰ loq̄bat (Jesus dixit ad illū: Simō habeo tibi ali⁹ q̄d dicere: At ille) fm glos. fact⁹ attēt⁹ ex ꝓpho dñi (ait: magr dic) Subiūxit aūt dñs pabolā vt ꝙueniēt⁹ ꝙ phariseū ex ei⁹ rīsi one ꝙcludat ꝺi. (Duo debitores erāt cui⁹ dā feneratoꝛi) Est aūt sciēdū fm Chrys. q: in pabolis nō opoꝛt oia scrutari t cuiuli⁹ libet ꝓbi sumere sensū: sed sufficit attēdere q̄d chr̄s intēdat. Per hāc ḡ pabolā nō in⁹ tēdit nisi q: sic hō aliq̄n relaxat mai⁹ t mi nus debitū pecūiaꝝ. Si tñ hec pabola p oia ꝺz exponi dicam⁹: q: duo debitores sūt duo pctōres. Feneratoꝛ aūt dupl'r accipit Vno mō ꝑ vsurario: Alio mō ꝑ viro misē ricoꝛde q̄ ḡtis mutuat. Nā ēt fen⁹ nō solū sit vsura: sz aliq̄n stat ꝑ mutuo: iuxta illud Deu. xv. Feneraberis gētib⁹ multis: et ipse a nullo accipies fen⁹. Jste ḡ feneratoꝛ ē de⁹ vtroq; mō: q: mutuauit nob oia bōa naturalia: t ḡtuita. t adq̄sita: t fortuita: q̄ si ñ reddim⁹ ei recoḡscendo nos ab ipo ista possidere t regratiādo ei: sum⁹ pene debi⁹ toꝛes. Exigit ēt a nob rōz nō solū de re⁹ cognitiōe doni mutuati: sed etiā de vsu e⁹ Vñ si donis ei⁹ nō vtimur ad glīaz ei⁹: qꝺ est vsuz coꝛ soluere: ꝓhim⁹ debitū pene. Et tñ nihilo min⁹ ꝺz feneratoꝛ ēt scōo mō q: ad vtilitatē suā nihil exigit ꝑ tēi vsu: sz solū ad vtilitatē nr̄az: vel ꝑ bono iusticie. (vn⁹ debebat denarios q̄ngētos: ali⁹). s. q̄ minus peccauerat (q̄q̄ginta) Tit⁹. q̄si di. Necq; tu o simō absq; debito es. Quid igit̄ si in pauciozib⁹ teneꝛ: Nō superbias: q: tu q̄z venia eges. Hec ille. (nō h̄nt̄ib⁹ ill' vnō redderēt. Glo. Null⁹ em̄ ꝑt ꝑ seipm a de⁹ bito pcti liberari: nisi diuina gr̄a veniā ꝙse q̄tur. Hec ille. Hoc aūt ē ꝓpter duo: vt ꝑz ꝑ s. Tho. iij. di. xv. Primo q: opa nr̄a sine charitate nō sūt satisfactoria sic necq; acce⁹ pta deo: charitatē aūt a nob hr̄e nō possu⁹ mus sine diuio auxilio. Et dato q: eā ha⁹ beam⁹: adhuc fm aliq̄s nō possum⁹ satis⁹ facere deo ꝑ eq̄litatē simpl'r seu q̄ntitatis: sz solū ꝑ eq̄litatē ꝓportōis ex acceptatōe di uine miscdie (donauit vtriscq;) Dicit deus nob donare debitū pene ꝑ pctis multipl'r Primo qñ ad ꝑmuz ꝙtritiōis gemitū pe⁹ nā eternā infernalē cōmutat in tp̄alē pur⁹ gatoꝛij. Secōo qñ penā purgatoriā cōmu tat in mūdanā: quā. s. hic possum⁹ explere Tertio qñ aliq̄d satisfactoriū op⁹ facim⁹ et de⁹ illud ex sua miscdia acceptat. ꝛ illō nō sufficisset ad eq̄litatē iustā faciendam. Quarto qñ rogam⁹ eū vt nob illō dimit⁹ tat. Tūc ei sp aut totū aut ꝑē remittit: vl' ꝑ viā ipetratiōis vl' ꝑ viā meriti. Utroq; ei mō ꝙ reatū oꝛo opat: sz ꝑm⁹ ē ei ꝑpu⁹

scōs ꝓo ē cōis ei ⁊ oīb⁹ op⁹ bonis fact⁹ in gr̄a saltē rōe pene adiūcte. (qs g̃ eū pl⁹ diligit) i. qs hz pl⁹ cām diligēdi (Rūdēs ār simo) aptū credēs qō dicebaꝭ ei. ⁊ nescīes qō ꝙ se dictur⁹ esse. (dixit. Extimo qz is cui pl⁹ donauit) ꝫ. e. i hoīm. Qua in re notā dū ē: qz dū sua sīa phariseꝰ quiescit: q̃si frenetic⁹ fune portat ex q̃ ligek. hec ille. (At ille dixit. recte iudicasti. Sz ꝙ. Nā Aug. videꝭ dicere vt ei ipōit Horra. q̃ m⁹to ardenti⁹ diligere debes eū q̃ flagitios⁹ ad se conuersis q̃cūq; dimisit si i ea te cadere nō p̄misit. Et rn̄det ideꝫ q̃ pctōr pl⁹ tenek ex dimisso: ⁊ innocēs pl⁹ ex omisso. ⁊ ceteris par⁹ maior rō dilectōis est in omisso q̃ i dimisso: sīc melior est stat⁹ innocētis q̃ peccantis: ceteris par⁹. Ō g̃ or. cui min⁹ dimittit min⁹ diligit: itelligit ceteris par⁹: aliq̃n b. ꝓgo min⁹ oībus hoīb⁹ diligeret deū. Ad intellectū ꝓo seq̃ntiū sciēdū ē: q̃ i pctō duo sūt. s. culpa ⁊ reat⁹ siue obligatio pene: et quo ad vtrūq; de⁹ remittit pctm̄: sz nō sp simul. Nā q̃ ad culpā stati remittit in p̄mo ꝓtritōis gemitu. post quē stat aliq̃n obligatio ad penā m⁹to tpe donec satisfactio cōpleat. Dilectio g̃ q̃ pctō: deū diligit ē cā remissiōis pcti q̃ ad penā: vt de se planū est. Vt ꝙ ꝓo sit etiā cā q̃ ad remissionē culpe. distinguēdū ē. Si em̄ dilectio tpe seq̃tur remissionē culpe nō est cā ei⁹: sed ecōtrario: dū hō cogitās sibi esse m⁹ta pctā dimissa accendit in dei amorē. Si ꝓo sit sīl cū ea: puta in instāti iustificatōis, ⁊ remissiōis culpe. sīc duplex est ibi dilectio. s. habitual: q̃ est p̄ncipium diligēdi: siue sit charitas siue aliō. ⁊ Actualis q̃ est actus a volūtate elicit⁹: q̃ volūtas detestat pecatū ⁊ deū amat. Sic g̃ remissio pcti est cā materiāl⁹ habitual⁹ dilectōis. sed ex hoc dilectio ista ē cā remissionis formal⁹: ⁊ aliq̃ mō efficiēs ⁊ final⁹. Actualis aūt dilectio est causa matēial⁹ habitual⁹ dilectōis: ⁊ econtrario illa est hui⁹ cā formal⁹ et effectiua: ⁊ finalis. Dispositio ei se tenet ex pte cause matēial⁹ respectu forme ad quā disp̄onit. Est āt remissio culpe dispositio ad gr̄am ⁊ charitatē. Jn eōd g̃ instāti iustificatōis sīl ista ordiāta sm̄ ordinē nature. s. motus lib. ar. in pctm̄ qō detestak. ⁊ motus li. ar. in deū: q̃ licz sit act⁹ fidei: tñ hz annexam actualē volūtatis dilectōez. ⁊ tertio ē ibi remissio culpe. q̃rto infusio gr̄e. Prim est cā matēialis scōi. scōm tertiū. tertiū quarti. q̃rtū ꝓo est causa formal⁹ ⁊ efficiēs ⁊ finalis tertij: ⁊ tertiū scōi. et scōm primi.

Quia em̄ efficiēs et finis cū forma coīcidūt i iō nūero l'spē: qō p̄cedit formal⁹: p̄cedit ēt effectiue: iō tū est similitudo forme agēt⁹. ⁊ finalit⁹ inq̃ntū p̄ncipal⁹ intendit.

Vide debis omib⁹ s. Tho. iij. di. xvij. Obīs g̃ ex p̄dcā pabola vult duo inferre. Prim q̃ maria m⁹tū dilexit xp̄z dilectōe p̄seq̃nte tpe remissiōz ei⁹. qz se m⁹ta ꝺbita ꝺbuisse ꝺg̃scebat. Fz q̃ ei m⁹ta pcā ip̄e q̃ ad penā dimiserat xp̄s p̄dictā ei⁹ dilectō nez. Prim āt hoꝝ obīs declarat p sig̃ dilectōis: cū dr̄ ⁊ p̄uersus ad m⁹ierē) vt eā p̄solaret suo dulci aspectu: q̃ iā diu plorabaꝭ (dixit simoni) vt cog̃sceret q̃ pua dilectōis sig̃ ip̄e dño exhibuisset (vides hāc m⁹ierē) q. d. Vides q̃dē q̃ ad corp⁹: sz ñ quo ad alaz. Tu em̄ existimas eā magnā peccatr̄ cē. ⁊ ego tibi dico q̃ q̃nto fuit maior in pctō: tāto nūc est maior in amore. qz videt saltē p spem sibi dimissa eē m⁹ta q̃ debebat. Et vt noueriz q̃ valde diligat et pl⁹ te q̃ paucioza ꝺmisisti: saltē sm̄ iudicium tuū aīdi. (Intrauī in domū t. aquam pedib⁹ meis nō dediste) qō tñ facere debueras: ⁊ rōnabiliaudabil⁹ ꝺsuetudinis: et ratōe necessitatis. Vñ Abraā Gen. xviij. dicebat angelis quos hoies credebat: vt saltē ad q̃s sicut ad hoīes hospites se habebat. Afferā paurillū aq̃ ⁊ lauent pedes vr̄i. Ex. j. Tim. v. Si sctōr pedes lauit. (hec aūt lachr̄ymis rigauit pedes meos. ⁊ capillis suis terxit) quod est signuz magni ad me amoris. Titus. Facilis ēysus aquarum: nō est facilis lachr̄ymarū effusio. Hec ille. (Osculū mihi non dedisti) qō tñ facere debuisti sm̄ laudabilē ꝺsuetudinem et in signuz amoris. Juxta illud Roma. vl. Salutate inuī cē i osculo sctō (Hec āt ex q̃ intrauī ñ cessat osculari pedes meos) in q̃ magnū feruoꝝ ostendit. qz osculabaꝭ diu. qz exquo intrauit ⁊ continue: qz ñ cessat. ⁊ humiliter: qz pedes. (Oleo caput meū nō vnxisti) qō tamē facere debueras rationē cōsuetudinis et ne

efficatis: z in signū hilaritatis que debz esse in hospitalitate (hec aūt vnguēto) qō meli⁹ est oleo (vnxit pedes meos) q̄ sūt capite nr̄i⁹ digni Ecce ḡ q̄ ipa mltū diligit. Gre. Probatio dilectōis ē exhibitio op̄is. Est aūt in hac pte documētū morale q̄ sicut dicit Gre. Vera iusticia compassionē hūbet: falsa po dedignationem. Gre. Ecce phariseꝰ ꝓciter apud se supbe z fallaciter iustus: egr̄ reprehēdit de egritudine: medicū de subuentōe. Hec pfecto mulier si ad pedes pharisei veniss̄ z: calcibus repulsa discederet. Jgnārari em̄ se aliqno pctō crederet: qr hūc vere sua iusticia nō replebat. Sic z q̄dā sacerdotali officio p̄diti siq̄d fortasse iuste exteriꝰ vl̄ tenuit egerint: ptinꝰ subiectos despiciūt: et peccatores quosq̄ in plebe positos dedignātur. Necesse est aūt vt cum pctōres q̄sq̄ ꝓspicimꝰ nosmetipos ꝑ pus in illoꝝ calamitate defleamus. qr fortasse in silibꝫ aut lapsi sumꝰ: aut labi possumꝰ. Et infra. Districtionē debemꝰ vicijs: cōpassionē nature. Si enim ferendus est peccator: nutriendus est ꝓximus. Hec ille.

Horaliter etiā ꝑ pedes saluatoris significant pauperes: q̄ sunt inferiores ꝑs corporis mystici ꝑ dilectionē: z cruci affixi ꝑ afflictionē. Magdalena ꝓficiens significat diuitē volentē cōsequi veniā et gr̄am ac gloriam. Debet ergo diues stare secꝰ istos pedes ꝑ amicitiā z familiaritatē: vt ad eū possint secure z facile accedere. Luc. xvj. Facite vob amicos de māmona iniqtatis. Et rigare lachrymis ꝑ cōpassionem. Job. ix. Flebā ḡndā sup eo q̄ afflictꝰ erat et ꝓpatiebat aia mea paupi. Quocōtra de aliqb⁹ dr̄ Jaco. v. Nōne diuites opprimūt vos ꝑ potētiā? Et capill' tergere ꝑ tēporalitū cōlocationē. Job. xxxj. Si comedi buccellā solā, Et dare oscula ꝑ blandā allocutōem. Prouerb. xvj. Congregatōni pauper affabilē te facito. Et vngere vngento ꝑ miserendi hilaritatē. Eccl̄. xviij. Jn omni dato hilarem fac vultū tuum.

Quartū ad tertiū tāgit absolutio: quā christꝰ peccatrici exhibuit: nō q̄dē absoluēdo a culpa: a q̄ tā ꝑ p̄cedentē penitētiā erat absoluta: z a pene reatu. Jō sequit. (Propter qō dico tibi) o simon (remittūtur ei peccata multa) quo ad penam (q̄nā dilexit multū) cōsiderās magnitudinem peccatoꝝ sibi dimissoꝝ q̄ ad culpā. Chrys̄ost. Nā q̄ vehemēter se ingesserūt malis rursus et bonis vehementer insistent: ꝓscij quot debita se obligauerint. Hec ille. Gre. in homel'. Tanto ergo amplꝰ peccati rubigo ꝓsumit: q̄nto pctōris cor: magno charitatis igne concremat. Hec ille. (Cui aūt minus dimittit) quo ad culpā: minus diligit) sicut tu: ideo etiā minꝰ dimittit tibi quo ad penā. (Dixit aūt ad illaz) q̄ iā alacrior ꝓbis eiꝰ erat effecta (Dimittunt) i. scito tibi esse dimissa prius. sed nūc dimittunt, i. dimissa esse nunciantur. (peccata tua) Contra: si peccata sunt ei dimissa: adhuc illa habuit. Ad hoc dico q̄ peccata dicunt dimitti q̄ ad penam ad silitudinē debiti materialis. Quādo enim q̄s liberat ab exbursatiōe pecunie: dicit ei debitū remitti: cū nō remaneat in eo debitū. sz pecunia q̄ soluēdū erat debitum. Et sic etiā pena remittit: nō qr sit i eo cui remittit: sed qr eā soluere nō cogit. vl̄ qr in eo remanet illud qō ꝑ penā dedisset: aut q̄ se priuasset: puta aurum in bursa: et quies in sensibus ac membris corpeis. Sic̄ remittitur culpa: nō qr pseueret in eo in quo erat: sed qr ꝑ ea nō dabit q̄s penas et nas damni z sensus. (Et ceperunt q̄ simul accūbebant) et non intelligebant q̄ deus erat q̄ loquebat (dicere intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit) quod solius dei est: in quem peccata cōmittunt. Christus ꝓ ad istos nō respexit: quia scāda lizabant ꝓp̄ suas passiones: quibus tenebant ne deū illū agnoscerēt. Gre. in homel'. Celestis medicꝰ egros nō respicit: q̄s etiā de medicamēto fieri deteriores videt. Eā aūt quā sanauerat ꝑ pietatis sue sniam ꝓfirmat. Hec ille. Unde sequitur. (Dixit aūt ad mlierē. Fides tua te saluā fecit) dispositiue z ex ꝓgruo: sicut et ego ꝑfectiue z efficienter (vade in pace). i. in iusticia seu cū iusticia. Theo. Justicia ē pax homis ad deū: sicut peccatū est inimicicia inter deū et hoiem. Hec ille. Jn hac pte est documentū: de q̄ ait Chrys̄. Opus est nobis fervēti anima: qr nihil impedit hoiem fieri magnū. Nullus ḡ constitutꝰ

in peccatis desperet: nemo virtuosus doz miter neqz cōfidat. Sepe em̄ meretrix p̄cedet eū. Nec ille diffidat. Possibile nāqz est eū etiā p̄mos superare. Hec ille. Est et aliud. Nā lachrymе pnie in maria habuerūt multiplicē effectū. Primo fz Greg. lotionē ꝓscientie vt dictū est. Secūdo qz animū ei⁹ fecerūt serenū z trāq̄llū. Chry. Sicut vbi vehemēs imber prūpit fit serenitas: sic lachrymis effusis apparz trāq̄llitas. et perit caligo reatuū. Hec ille Tertio quia sūmerserūt oia peccata ei⁹. p̄s. Contribulasti capita zc. Quarto qz abinde pacem habuit chō remittente in pace. Pacē inquam in cōsciētia q̄ de cetero eam in tāta ꝓsolatōne ꝓstituit vt semp voluisset esse sola: ne ab illa interiori consolatione distraberet. Prouer. xv. Secura mens q̄si iuge conuiuiū. Multa alia p̄tinētia ad istā scrāz habes ifra post pascha sup illo euāgelio. Maria stabat zc

Feria. vi. post dn̄icā de passione Text⁹ euāge. Joan. ca xi.

c Ollegerūt pōtifices et pharisei conciliū et dicebāt: Quid facim⁹? qz hic homo multa signa facit Si dimittimus eum sic: omnes credent in eum. Et venient romani: et tollent nostrū locū et gentem. Un⁹ autē ex ipis caiphas nomine: cum esset pontifex anni illius dixit illis. Vos nescitz quicqz nec cogitatis quia expedit vobis vt vnus moriat homo p̄ populo: et nō tota gens pereat. Hoc autē a semetipo nō dixit: sed cū esset pōtifex anni illius ꝓphetauit: quia iesus moriturus erat p̄ gente. Et nō tm̄ p̄ gēte: sed vt filios dei qui erant dispersi: congregaret in vnum. Ab illo ergo die cogitauerūt vt interficerēt eū. Jesus ergo non iā palā ambulabat apud iudeos. sed abiit in regionē iuxta desertum: in ciuitatem que dicit effrem. et ibi morabatur cū discipulis suis.

Ollegerunt p̄ncipes z pharisei ꝓci. zc. Jo. xj.

In p̄nti euāgel. in q̄ agit ō ꝓsilio habito sup̄ morte christi tria p̄cta tāgunt: que sunt Consultatio: Determinatio et Occultatio.

Quantū ad p̄mū sciendū est q̄ vt habet ex textu euangelistarū z exp̄sse ex magistro hist. bis fuit factū consiliū sup̄ morte chr̄i. Primo post lazari resuscitationē statim. i. die seqnti siue sabbato añ dn̄icaz de passiōe. vel in ipa dn̄ica fm aliq̄s. Un̄ ex tunc incipim⁹ memoriam de passione. Secūdo feria quarta ante passionē eius in atrio caiphe: Quia em̄ chr̄ist⁹ p̄dicauerat: nō me videbitis amodo zc. cogitauerūt vt recedere vellet: ideoqz fecerūt consiliū: in q̄ interfuit iudas. De primo autez agit in p̄senti euangelio. Circa qō etiā notandū est q̄ vt dicit brūs Joannes q̄dā ex iudeis q̄ interfuerūt suscitatōi lazari abierūt ad phariseos ad nūciandū eis miraculū: bono fine fm aliq̄s vt ꝓuerterētur. vl fm alios malo fine vt illud miraculū sil' cū chr̄o extingu̇erēt. Dicit ergo. (Collegerūt). s. statim audita morte ac suscitatione lazari (pontifices). i. sūmi sacerdotes: q̄ viginti q̄ttuor erāt maioris auctoritatis q̄z alij simplices sacerdotes int' q̄s tū erat sp̄ vnus p̄ncipal' (z pharisei) q̄ apō populū erāt maioris seritatis q̄z alij religiosi (conciliū). i. oēs principales populi vel ciuitatis hierl'em (aduersus iesum: vt sez eū interficerēt: qz miraculū factū in lazaro multū diuulgabat. Chrys. Un̄ oportet stupere z admirari audito miraculo cogitant interficere eū q̄ mortuū suscitauit. Hec ille. Sciendū est aūt q̄ pharisei de tribu symeon p̄ maiori pte fuerūt qz ex illa tribu initiū habuit illa secta: vt dicit scrūs Tho. sacerdotes ꝓo de tribu leui: vt ōt Hiero. sup̄ Esa. Jō i eis fz sā. Tho. ipleta est illa ꝓphetia Gene. penul. Symeon z leui fratres vasa iniq̄tatz bellantia: i. cōsilium eoz nō veniat aia mea.

Sciendū tñ est q̄ fm aliq̄s p̄dicta pro-
phetia loquit̄ de leui solum q̄ ad aaron et
successores eius: qui sacerdotes fuerunt.
Certe em̄ q̄ nō fuerunt sacerdotes: fue-
runt immunes a pctō vituli conflatil̄ quē
fecerat aaron. Exo. xxxij. et Deut. xxxv.
Et fm Hebreos fuer̄t immunes ab oī ido-
latra: vt tradit rabbi moyses i suo Deut.
Et etiā sil̄r a crimine mortis chr̄i. vt h̄r i
glo. Deute. vbi s. (Et dicebāt: Quid faci
mus). i. q̄d plgritamur (q̄r hic hō mlta si
gna facit) Ex quo apparet fm Orig. iude
os stultitia: q̄r t credūt chr̄m multa mira
cula facere: t tamē credebant se aduersus
eū posse pficere. (Si dimittim⁹ eū sic): s.
viuentē et p̄dicantē (omnes). i. fere totus
popul⁹ (credent in eū tracti miraculis et
doctrina. Et ꝛseq̄nter vt dicit s. Tho. ti-
mebāt p̄dere ptātē spūalē quasi creden-
tes in chr̄m istis obedire recusarēt. (Et
venient romani) q̄ tunc erāt dñi iudeoꝝ
(et tollent locū nostrū). i. ciuitatē t tēpluꝝ
(et gentē). i. populū quem occidentyl̄ ca-
ptiuabunt. In his autē ꝓbis fm mgr̄um
hist. voluer̄t sic dicere. Venerabilis ē t
sanctus i gentib⁹ loc⁹ iste. quia alexāder
t pompei⁹ t alij venerati sunt ipm: et re-
ges psaꝝ t egypti. Iste autē homo docet
sacra nr̄a ē vana et abolēda. Vñ romani
sciētes opes tēpli tollētes audiētes ipu
ne tollēdas. Sed istā aliq̄b⁹ non vident
bene dicta: q̄r si ꝓpter opes templi ista fu
issent dicta: nō fieret mentio de gēte: sꝫ ō
loco vel loci ornatu. Scōz Chrys. ꝓ di-
cere voluer̄t q̄ romani ex chr̄i seqla con-
ciperent q̄ iudei chr̄m regem nouū facere
et rebellare cogitarēt: et consequent̄ ꝛtra
eos arma mouerēt. Sic aūt fm eundem
dicebant: vt populū ꝛtra christū ꝓuoca-
rent. Et sub pallio tyrānidis abscōdebāt
passiones suas: q̄ in mortē chr̄i eos ipelle
bāt potiꝰ q̄ timor de p̄dictis. Scōz Au
gust. ꝓ timuer̄t ne si omnes in chr̄m cre
derent: nemo remaneret qui aduersus ro
manos ciuitatē dei templūq̄ defenderet:
q̄m ꝛ ipm tēplū t patrias suas leges chri
sti doctrinā sentiebāt. Sed s. Tho. p̄fert
dictū Chrys. q̄r iudei adhuc seruiebāt ro
manis: nec rebellare cogitauerāt. Sed
notanda est h̄ iudeoꝝ iniq̄tas. Nā prius
dicebāt chr̄o: vt ptꝫ Jo. vj. Quod signū
ostendis nobis vt credam⁹ tibi. nūc ꝓ
dicūt eū multa signa facere: t tñ nō soluꝫ
in eū credere nolūt: sed volūt occidere: ho
noꝝ ac diuitiaꝝ cupiditate supati. Sunt
aut̄ etiā modo mlti sil̄es iudeis Jdeo
in hac parte est documentū moꝛale: de q̄
ait Aug. Talia p̄dere timuer̄t: t vitā
eternā non cogitauer̄t: t sic vtrūq̄ ami-
serūt. Nā romani post dñi passionē t gl̄i-
ficationē tuler̄t eis t locū t gētē. Hec ille

Quantū ad scōm tangit determiatio
quā fecer̄t. Circa quā sciēdū est q̄ i isto
concilio fuisse credunt̄ multi amici chr̄i:
inter quos fuit Joseph ab arimathia no-
bilis decurio. de quo dicit btūs Lu. xxiij.
q̄ nō ꝛsensit ꝛsiliis iudeoꝝ. Iste sic dicit
btūs Vincenti⁹ credit̄ fuisse locut⁹ i fa-
uorē chr̄i: ita q̄ multi vacillabant ꝓpt̄ ver
ba ei⁹. Vñ caiphas stomachat⁹ cū vehe-
mentia aduersus chr̄m locutus est: incipi
ens a reprehensione eoꝝ q̄ vel hesitabāt vl̄
dissentiebant. Vnde dicit. (Vn⁹ aut̄ ex
ipis caiphas noīe cū esset pontifex anni il
lius.) Sed quō erat pontifex illius anni
cū videret esse cōsuetudo illius populi q̄
p totā suā vitā duraret summ⁹ sacerdos:
Nā t de⁹ ꝑceperat q̄ in morte ei⁹ redire
possent fugitiui. Ad h̄ dicit Aug. q̄ cre-
scēte sacerdotū ambitōe t contētōe statu
tum est vt plures eēnt. t p annos singulos
singuli mistrarēt. t forte etiā vt ait: vnuꝫ
annū plures admistrabāt. Joseph⁹ ꝓ dicit
q̄ a tpe herodis ascalonite fuerat summū
sacerdotiū venale. Vñ ad mai⁹ lucꝝ plu-
ries vendebat. Et idem Joseph⁹ de isto
caipha testat: sicut recitat Alchuin⁹ q̄ si-
bi pecunia vni⁹ anni sacerdotiuꝫ redeme
rat. Sꝫ vtrūqꝫ dictū: ioseph. s. t aug. ꝓ-
tuit fuisse verꝫ. (dixit) Scōm alios iste fu
it p̄m⁹ i loq̄ndo: q̄r erat etiā p̄m⁹ dignita
te. sꝫ fm alios fuit vltim⁹. q̄r videt q̄ ei⁹
sentētie adq̄euerint t steterint oēs tanq̄
ꝛclusioni. Jtē q̄r reprehendit aliq̄ꝝ dictum
vt patebit: et ꝛseq̄nter post eos est locut⁹
Ego aūt credo vtrūqꝫ verꝫ: q̄r p̄mo dixit
sniam suā q̄ chr̄s deberet occidi. sed quia
postmodū aliq̄ mutabāt: ideo ipse inue
recunde t cū crudelitate clamauit. vt dic
Chrys. Que aūt clamādo dixit: duplicit

Fer. VI. post do. de passione.

exponunt. Primo sm sā. Tho. sic (Vos) o ciues (nescitis quicq̄). i. nescitis legē in hoc su: q̄ Deus. xxx. mādat pphām t somnia/ tores auertentē pplm a cultu dei interficiē dū (nec cogitatis qz expedit vobis vt vnus moriat hō). i. iste iesus q̄ a cultu dei popu lum auertit (p pplo: ne tota gēs peat) id ē ne tot⁹ ppls seducat. Scdo sic sm alios sic: (Vos) q̄ timetis istū occidere (nescitis quicq̄) de his q̄ expedit regimini ciuita/ tis (nec cogitatis q̄a expedit vobis vt vn⁹ moriat hō p pplo) etiāsi sit innocēs (t nō to/ ta gens peat) iudeoz. Bonū em cōe ppo/ nēdum est priuato. Et sic pter istā rōem t auctoritatē caiphe summi pontific⁹ p/ ualuit ista snia in concilio: t cōclusum est vt occideret. Sed tamē ista sua ratio ptz q̄ntum sit stolida: nam in nullo casu licitū est p salute patrie occidere iustū: quia hoc nō est procurare bonū cōe: sed pdere. Vñ et iusto dei iudicio id qđ timebāt: eis p Ti/ tū t vespasianū euenit. Est aūt sciendū vt dicit sctūs Tho. q̄ caiphas interp̄tat Primo inuestigās: t Scdo sagax: t Ter tio oze vomens. Primū pcedit t attestat siue psumptio: cū dixit: adiuro te p deū vi uū vt dicas nobis si tu es chīs. Scdm pro eius astutie qua nisus est mortē chīi procu/ rare. Tertiū aūt ei⁹ stulticie. Prouerb. xx. Sicut canis qui reuertit ad vo. tē. Hec ille. Ad intellectū pro seq̄ntum sciendū est: q̄ sicut dicit sctūs Tho. iiij. di. ix. in lit tera in pdictis verbis caiphe fuerūt q̄tu oz: Primo inspiratio immissa: p quā vtili tas passionis chīi cordi ei⁹ inspirata fuit a spūsctō. Scdo intellectus quē ipe ex il/ la inspiratiōe pcepit. Tertio intētio exp̄i mendi intellectū suū: t ad effectū pducēdi Quarto verba ipa plata. Primū fuit q̄/ dam p̄cipatio pphetie. Scdm fuit fal/ sus intellectus a seipo. Tertiū fuit iniqua intentio. Quartū fuit vera locutio: cuius nō sm intellectū eius. Et tdo primū si sit a spūsancto: nō tm secundū nec⁹ tertiū: sed q̄rtuz aliq̄liter fuit a spūsctō regulāte ver ba illius: vt psonaret inspiratiōi a deo fa/ cte. Hec ille. Intendit aūt sctūs Tho. q̄ caiphas mot⁹ a supioze virtute pcepit q̄ bonū erat chīm mori p bono iudaice gēti sed huic rei cām ignorabat: t a seipo pce/ pit q̄ hoc esset bonū p salute tpali: t erra/ uit. Sic ei aliq̄n nob accidit q̄ mouemur a deo vl ab angelo malo: vt videak nobis q̄ aliq̄d sit agendū t nesciam⁹ q̄re: t tūc cō sueuim⁹ dicere: Loz ōt mihi sic. Sed ar/ guit ptra dictū sci Tho. Nā snia caiphe falsa fuit: qz si expediebat eis vt chīs mo/ reret: g̃ non fuit mot⁹ ad eā a spū sctatis. Rñdeo. Sctūs Tho. hic sic dicit Qñ hō loquit ex pria rōne: loquit a semetipo: qz p rōem est illud qđ est. Nō aūt qñ loquit supiori t exteriori instinctu. i. diuino spū: vel etiā maligno: sicut arrepticij loquunt q̄ t dicūt pphetare aliq̄n: vtz Hiere. xxix. Arripit aūt ds solū qn vsus rōnis amit/ tit nec manet liber: vt qñ frutes sensitiue supabūdāt ex supiori impssiōe: t rō ligat. Et qz diabol⁹ sic in phārasiā pōt impme/ re vt rō ligek: lz non cogat ad pcensum: nō tē hō a maligno spū ōz arrept⁹. Caiphas aūt si mot⁹ a spū maligno fuisset: euāgeli/ sta nō addidisset q̄ addidit: vt patebit. Ad argumentuz ōz duplicit. Primo q̄ mors chīi de se fuit oib⁹ expediēs: t caiphas ve rū dixit. Scdo vt dicat expedit vob. i. po/ pulo. Vñ vbi caiphas dixit vobis: euāge lista dixit p gēre. Hec ille. Sz intellige q̄ chīm mori oīb⁹ erat expediēs: nō ār chīm occidere. Dicit ⁊ euāg. (Hoc aūt a semet/ ipo nō dixit) hoc. q̄ expedit vt vn⁹ mori atur p pplo: ne tota gēs peat. Qz ipe ī mē te sua addidit: ne tota gēs peat: tpalit per man⁹ romanoz: dixit a seipo apō seipm: t si nō forte apō alios (sed cū essz pontifex anni illi⁹ pphauit) acsi dicat: Rōne officij t psecratiois spūsctūs eo instrumēraliter vsus est: cuius essz mal⁹. Lz ār pphauerit: nō tm fuit pphā sm alios: sz iō pphauit: qz pphetiā ptulit: sicut t q̄ recitat scripturaz quam nō intelligit. Ad pphetiā em sic ōr sctūs Tho. in mlcis locz: reqrit q̄ pheta intelligat q̄ videt t dicit. Nā intelligētia op⁹ est in visione: Dañ. x. Vñ pharao vi/ dens spicas t vaccas Gen. xlj. nō fuit pro/ pheta: qz nō intellexit significatū. Sic etiaz iste sm Orige. nō fuit pphēta: qz sua pba. nō intellexit sm sensum ad quē ea ordina bat spūsctūs. Sctūs Tho. aut hic dicit sic. Qñcz alicui pcedit act⁹ rei alicui⁹: et tm rei pditio nō pcedit: sicut nō est iustus

quicūq; facit aliq̄ iustū. Ad ꝓpherandum aūt ꝙcurrūt duo act⁹. s. videre. vñ ꝓpha oli dicebat videꝫ. t ānūciare. Un. j. Lo rinth. xiij. dr: Propheta oiꝫ loquit ad edificationē. Cōtingit aūt q̄ aliq̄s vtrūq; habeat t non sit ꝓpha. Pharao em̄ habuit ꝓphetica visionē. t sil'r Nabuchodonosor Dañ. ij. t Caiphas hūit nō quidē visionē sed denūciationē rei ꝓphetice: inq̄ntū denūciauit vtilitatē mortis chr̄i: t modū q̄ pli' sal⁹ ꝙpleret: qz spūssctūs q̄nq; mouet ad totū q̄ ptinet ad ꝓphetiā: q̄nq; ad aliquid tm̄. Nō dr aute Caiphas ꝓpheta pl⁹ q̄z asina Balaā. i. inq̄ntū habuit ꝓpheticū actū in denūciatiōe: qz nec rōem nec imaginationē ei⁹ spūssctūs illūinauit: sz vtrūq; manſit ad malū intentū t sola lingua a spūsctō mota est. Hec ille ꝓtualiter. Non tñ est inco̅ueniēs si dicat mal⁹ ꝓpherare: qz ꝓphetia est donū q̄ stat sine gr̄a gratū faciente ſm s. Tho. t alios theol'. (q̄ iesus moritur⁹ erat p gente). s. iudaica (et nō tm̄ p gente) p̄dicta subitellige moritur⁹ erat: (sed vt filios dei). i. gētiles (q̄ erāt dispersi) p varias mūdi ptes. t p varios ritus t errores (congregaret in vnū) catholicū ꝓp'm q̄ vn⁹ est rōne vnitatis dei: t capit⁹ t legis t sacramētoꝝ t vicarij chr̄i capit⁹ nostri. Erāt aūt tūc gētiles dei filij ſm Aug. ſm diuinā p̄destinatiōez: nō aūt ſm p̄ntez iusticiā: nisi pauci. vt cētu rio: t si q̄ erāt sic les (ab illo q̄ die cogitauerūt). i. firmit̄ delibe rauerūt (vt occiderēt eū) q̄citr⁹ possent: lz eīm̄ aſi hoc cogitassent. ¶ Jn hac pte ē moral documentū: de q̄ ait Chrys. Vide q̄nta spūssci virt⁹ est. A mente em̄ mala valuit verba pferre ꝓphetie. Vide etiā q̄nta est pōtificalis virtus prātis. Pōtifex em̄ effectus: t si indign⁹ exñs: ꝓphetauit nesciens q̄d diceret. Qre ei solū vsa est gr̄a: cōtaminatū aūt cor nō tetigit. Hec ille

Quantū ad tertiū tangit chr̄i occultatio: cū dr (Jesus aūt sciens) oia ꝙsilia eoꝝ ex se t p amicos scire potens (iam nō i palam ambulabat apud iudeos) Sed q̄re se occultauit q̄ secur⁹ poterat inter tela conuersari: Ad hoc dr chr̄m tō sic fecisse Primo ſm Chrys. vt se vez hoiem ꝓbaret. Sedo ſm Augu. vt cū veniret in hier'm ꝓciperēt q̄ sua sponte veniebat. Tertio ſz Glos. vt doceret psecutiōib⁹ q̄nq; t furori esse cedendū (sed abijt in regionē iuxta deserti) q̄ vtrū sit illud q̄ est inter hier'm t hiericho vl' aliō: nō est mihi certū. (in ciuitatez q̄ dicit effrem) que. s. parua erat et pauꝫ populata. Jn hac degens recepit epistolam a rege Abagaro qui regnabat in Edissa vrbe mesopotamie: in hec verba Abagarus eucharie filius: Jesu saluatori bono: qui apparuit in locis hierosolymorū: salutē. Auditū mihi est de te t de sanitatibus q̄s facis: q̄ sine medicamētis aut herbis fiāt ista p te: t q̄ verbo cecos facis videre: claudos ambulare: leprosos mundari: t mortuos reuiuiscere. Quib⁹ oibus auditis de te statui in anio meo vnuz esse e duob⁹: aut q̄ tu es de⁹ t descenderis de celo vt hec facias: aut q̄ fili⁹ dei sis q̄ hec facis. Propterea ego scribens rogauerim te vt digneris fatigari vsq; ad me t egritudinē meā qua diu laboro curare. Nam et illud cōperi: q̄ iudei murmurāt aduersum te t volunt insidiari tibi. Veni igitur ad me: quia est mihi parua ciuitas sed honesta: que vtriſq; sufficiet. Domin⁹ ꝙo in hec verba rñdit ei: Beatus es quia credidisti in me: cū ipe nō videris me Scriptū est em̄ de me: q̄ hi qui me nō vident credēt Et hi qui vident nō credēt. De eo aūt q̄ scripsisti ad me vt veniā ad te: oportet me hic oia cōplere ꝓpter q̄ missus sum: t postea recipi me ab eo a q̄ missus sū: Cū ergo assumptus fuero: aliquē de discipul' meis mittam ad te: vt curet t viuificet te. Hec omnia legunt in ecclīastica historia. Discessus fuit aūt ad istū regē Judas q̄ t taddeus (et ibi morabat cum discipulis suis) donec veniret tēpus sue passionis. Fuit enim ibi a dominica de passione vsq; ad sabbatum ante dñicam palmaꝝ: in quo sabbato exiens de illo deserto venit in bethaniā vt dicit Joā. xij. t in crastinū iuit in hierusalem cū solennitate de q̄ dictū est dñica p̄ma de aduentu. Jn hac parte est moralle documentū: q̄ veri amici in tribulatiōe nō deserūt. Chrys. Discipli chr̄i q̄n omes letabant t festū celebrabāt: tunc occultantur t in piculis sunt: sed tū ꝓmanebāt cuz eo: ſm illud: Vos estis qui ꝓmansistis me cum in tentatiōib⁹ meis. Hec ille.

Sabbato post do. de passione

Sabbato post dñicā ō passiōe
Textus euange. Joan. xvij.

Ubleuatꝫ Jesus oculis ī celū dixit. Pater venit hora: clarifica filiū tuū vt filiꝰ tuꝰ clarificet te. Sicut dedisti ei potestatē oīs carnis: vt omne qō dedisti ei det eis vitā eternā. Hec est autem vita eterna vt cognoscant te solum verū deū: ⁊ quez misisti iesum christū. Ego te clarificaui sup terrā: opus cōsummaui quod dedisti mihi vt faciam. Et nūc clarifica me tu pater apud temetipsum claritate quā habui priusq̄ mundꝰ esſz apud te. Manifestaui nomē tuum hominibus qs dedisti mihi de mō. Tui erāt ⁊ mihi eos dedisti. et sermonē tuū ſuauerūt. Nūc cognouerūt qz omnia que dedisti mihi abs te sunt. qz verba que dedisti mihi dedi eis. Et ipi acceperunt et cognouerunt vere quia a te exiui: ⁊ crediderūt quia tu me misisti. Ego p eis rogo: nō p mūdo rogo: ſed pro his quos ōdisti mihi: qz tui sūt. Et mea oīa tua sūt: et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: et hi in mundo sunt. et ego ad te venio.

Ubleuatis oculis ſ in celū iesus ⁊c.) Jo. xvij. In p̄senti euāgelio in q̄ agit ō q̄ dā allocutōe chr̄i ad p̄ez tangunt tria puncta q̄ sunt. Optati tpis appropinq̄tio. Jniuncti opis consummatio ⁊ cōmissi gregis conseruatio.

Quantū ad p̄mū tangit tps passionis ⁊ resurrectionis chr̄isti. Est autē sciendū q̄ ista que in hoc euangelio tanguntur chr̄s dixit in die cene post cenā anteq̄z egrederet trās torrentē cedron. Dicit ꝫ (Subleuatis oculis in celū iesus) Jntio: mentis dispositio maxime in oculi apparet. Jllos ergo chr̄s oraturꝰ in celū leuauit ꝫz Christus. vt doceret nos q̄ orando mentē debemus attollere ad deū. Oō em̄ illa ꝫz sā. Tho. fuit magis ad nr̄am instructiōez q̄z chr̄i necessitatē. q̄ ꝫz inq̄tū hō oraret: tū inq̄tū deꝰ exaudiebat. (dixit: Pater venit hora). s. passionis ⁊ mortis p̄m Hilariū ⁊ Aug. q̄ venit nō fato vigente ꝫz deo ordinante p̄m Aug. absit inquit vt sidera mori cogerēt sidez cōditorē. (clarifica filiū tuum) q̄ ad būanitatē: qz q̄z tū ad diuinitatē erat eq̄ clarus vt pater. Clarifica inq̄z. s. i passione mea: oñendo miracula. Hilariꝰ Jam ꝫspuēdꝰ: flagellandꝰ: crucifigendꝰ erat: sed clarificat pater filiū. Sol decurſu opis deficit: et interitū suū cū eo reliq̄ mundi elementa senserūt. Ad onus dei i cruce pendētis fra ꝫtremuit: eū q̄ moritur us erat intra se ꝫtestata nō cape. Proclamat centurio: Vere filiꝰ dei erat iste: p̄dicationi ꝫsentit effectꝰ. Hec ille. Sz quare chr̄s petit ista fieri in sua passiōe: Dico q̄ hoc facit p̄mo ad incredulos ꝫuersionē Scō ad sue mr̄is ⁊ amicos ꝫsolatōem Tertio fortes ista etiā vt hō petit ad solatiū suū in tātis oppressiōis eo mō q̄ etiaz dicebat: si possibile est vt trāseat a me calix iste. Tripl̄r aūt p passionē chr̄s est clarificatꝰ. Primo p miracula in obscuratōe solis. scissiōe veli tēpli: aptōe monumentorū: ⁊ scissiōe petraz: adeo vt centurio clamauerit: vere filiꝰ dei erat iste. Scō in ip̄sum p̄ passionē venit ad corpis gl̄iam in resurrectōe. Aug. li. ꝫfes. Si passiōe clarificatꝰ ō: q̄nto magis resurrectōe. Hec ille Tertio q̄ p hoc venit in totiꝰ mūdi noticiā gentiū ad eū ꝫuersis: p̄m illō Psal. xxij. Propt̄ qō et deꝰ exaltauit ⁊c. Sz ꝫ. Si filiꝰ clarificationē expectat a pie: videbit eo minor. Ad hoc dic Hilar. xij. de tri. q̄ nō plꝰ incōuenit filiū ee minorē patre: q̄z p̄em esse maiorē filio. qō p̄m būanam naturā vez ē. (vt filiꝰ tuꝰ clarificet te) apud oēm carnē siue omnem homiem

Querit aūt Aug. quō potuerit p̄, clarificari: cuz sempiterna eiꝰ claritas nec di minuta fuerit i būana natura: nec augeri

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

potuerit in diuia. Et rñdet q claritas pa
trꝫ nō ē aucta i se ꝫ in hoib: qb p filiū pz
innotuit: cū p euāgeliū chri vbiq; fides ē
diffusa trinitatis. Clarifica inquā eū (sic
dedisti ei ptātē ois carnis) siue sup oēm
carnē. i. hoiem: a parte totū appellando:
fm Aug. Sicut em dicit s. Tho. omne
agēs qđ agit ab alio intēdit effectū redu
cere ad manifestatōez cauſe: q; in execu
tione pncipij qđ est de pncipio manife
stat ipm pncipiū. Sed filius dei q cđ ha
bet a pre habet. z ideo p ea q facit prem
manifestat. Unde dic: vt filius clarificet
te: sicut dedisti ei ptātē ois carnis Hec il
le. Est aūt aliqlit sile de instrumēto arti
ficis: puta calamo scriptoris: qđ suo ope ar
tifice a q habet q agat manifestat. z tātū
manifestat qntū accipit ab eo de motu et
fortute causandi. Dedisse aūt pz filio banc
ptātē: fm Aug. sane intelligēdū ē. Intelli
git aūt dupliter. Uno mō q; ipe chris inq;
tum hō accepit a pre q fortute diuinitatis
possz mortuos viuificare tanq; instrumē
tum deitatis. Et hoc pculdubio verū est
Sic em docz scrūs Tho. iij. p. q. xiij. aia
chri vt deitatz instrumētū pōt ome mira
culū ordinatū ad incarnationis finē: q fi
nis est instaurare oia que sunt in celo z q
in terra: tū annihilare nō pōt. q; hō ē ptin
um dei sic z creare: qđ creature nō ē cōi
cabile a deo: vt pz p. Tho. iij. di. j. Alio
mō intelligit: q; chris inq;tū de a pre acc
cepit ptātē: nec tū est eo minor. q; totā pa
tris ptātem accepit. Dicit aūt fm Chryſ.
ois carnis: vt oñdat q pdicatio christi ñ
ad iudeos solū sed ad omnē carnē extēde
ret. Et q;tū fuit ex pte chri vt dicit: oēs
crediderūt. Et culpa tū sua alicq nō credi
derūt (vt ome). s. ens vel suppositū rōna
le (qđ dedisti ei) in hereditatē: tāq;. s. ad fi
liū pertendū. sic em omnes gentes date
sūt filio (det eis vitā eternā). i. sicut dedi
sti mihi ptātem sup omnē carnē: ita clari
fica me vt oib; quos dedisti mihi docen
dos z pertēdos: dem eternā vitā. Su
mitur āte vita fm phos duob; modis. scz
Prio p entia rei viuētis. Et scđo p ope
ratōe eiusdē. Hominē autē viuere primo
modo est esse hominē: siue habere aiam
vnitā corpori humano. sed secūdo modo
est vegetari: sentire vel intelligere. Utro
q; aūt modo in patria erit vita eterna. q;
z anima insepabilit erit vnita corpori. et
ipa intellectio seu visio dei z fruitio ppe
tua erit. Uel aliter, Sicut dedisti ei ptātē
omnis carnis. i. fecisti eū oim hominū ca
put vt oē qđ dedisti ei. s. filio: det eis. s. ho
minib; vitam eternā. i. sit obiectū in ea vna
vita. deitas qđē essentialit: z hūanitas ac
cidentalit. Utrūq; em datū est filio a pre
Deitas qđē immediate: hūanitas po me
diante deitate q eam assumpsit. z vtrūq;
dat nobis vitā eternā obiective: q; deitas
erit obiectū intellectꝰ bti: hūanitas autez
z intellectus et sensuū. Ad intellectum
po sequentiū sciendū est: q eternā vitam
seu felicitatē hūanā optz puenire hoi in
q;tuz hō est. siue vt a bestijs distinguit,
alioqn nō essz ppria homis: sed ei z brutz
cōmunis. Scđz mentē g puenit hoi. Et
ideo qđā existimātes volūtatē esse intelle
ctu nobiliorē: dicūt eā psistere i opatōe vo
lūtatis que est fruitio. Quidam po dicūt
q cōsistit in opatōe intellectus: quia no
bilioꝛē illū volūtate credūt. Oēs ei fide
les imo et peripatetici recte sentientes in
hoc pueniunt q est nobilissima opatio no
bilissime potētie respectu nobilissimi ob
iecti. Opinio ergo sancti Tho. est q i ope
ratione intellectꝰ psistat qua deū nobilis
simo modo. i. p essentiā cognoscit. Hec āt
vita rōib; insolubilib; pcludit ab eo eē ſa.
j. ij. q. iij. z. iij. p gētiles. c. xxvj. Hāc g seq
mur. Tripliciter g q;tuz attinet ppōsito
nostro modo potest būana beatitudo su
mi. Uno mō. s. obiective. z est deus q;tuz
ad essentialē beatitudinē: et humanitas
christi q;tū ad accidentalē. Alio mō sub
iective vel essentialiter: z est intellectual
visio dei. Uñ fm Aug. contēplatio ꝓmit
tit nobis actionū omniū finis. Et rursus
idem dicit q visio est tota merces. Ter
tio p eo p qđ ad hāc visionē venit. et sic
fides iesu chri ōr felicitas. Uerba g chri
qb; dicit, (hec est aūt vita ēna vt cogſcāt
te solū verū deū z quē misisti iesum chri
stū) triplicē pūt idē sensū. Si em sumat bē
atitudo primo mō: sensus est q humana
felicitas obiective sit deus cognita: z chri
stus eius. Si scđo modo sensus est q sic

Fer.iii.post do.de passione.

ipsa cognitio dei ⁊ chr̃i: q̃ subiectiue ī nob̄ est. Tertio aūt mō q̄ sit cognitio. i. fides: q̃ credim⁹ i deū ⁊ in chr̃m ei⁹: q̃ pōt vocari btitudo dispositiue: qz est via ad illā: et participatiue: qz est quedā ptcipatō illi⁹ clare cognitiōis: quā expectam⁹ in patria Quilibet aūt horū triū sensuū diuidit in duos sensus. Nā illa dictio et: pōt copulare inter deū patrē ⁊ chr̃m missum inq̃ntū est hō: ⁊ nō inq̃ntū est de⁹: ⁊ tūc oēs sens⁹ intelligendi sunt de btitudine vt includit essentialē ⁊ accidentalē sim̄l. Pōt etiā copulare inter deū patrē ⁊ chr̃m inq̃ntū ꝓsona diuina: ⁊ tūc duos ꝑmos sensus optz de essentiali beatitudine intelligere. tertⁱ⁹ ꝯo est falsus: nisi accipiat chr̃s vt missus: ita q̄ fides de incarnatiōe includat. Non em̄ sufficit credere mysteriū trinitatis: sed oportz etiā credere mysteria chr̃i: p q̃ dū⁹ cimur in salutē: vt docet scr̄us Tho. ij. ij. q. ij. Sed sumēdo chr̃m p ꝓsona diuina remanet in pdictis verbis magna q̄stio ꝑt illā dictionē exclusiuā solū. Si em̄ sol⁹ pr̃ est verus deus: filⁱ⁹ nō erit deus: neq̄ spiritusscr̄us erit deus: vt ex hoc loco deducūt Arriani. teste Hila. iij. li. de trini. Dicūt em̄ filiū esse a pr̃e essentialr̄ diuersum: ⁊ nobilissimā ei⁹ creaturā. Sed ꝺcta eos arguit idē in. v. de trini. sic: Quicq̃d habz naturā ⁊ virtutē auri: vere est aur̄. Sz filius vere habet naturā ⁊ ꝑtutē dei: qꝺ ptz qz habz opationē dei: qz q̄cunq̄ opāt pat̄: opāt ⁊ filius: vt patz Jo. v. Propa autez opatiōe cognoscit vir⁹ ⁊ natura rei. Hec aūt rō Hila. valz ꝺcta arriū susciptē eā geliū: ⁊ etiā ꝺcta iudeos valuisset q̄n ꝺsta bat eis q̄ ꝑria auctoritate suscitaret mortuos: hoc em̄ erat habere opatōz dei. Ad q̄stionē g̃ triplicit dicit. Primo ꝑm Hila. ix. de trini. ⁊ Aug⁹. sup̄ Joā. q̄ ly solū determinat ly verū deū: nō aūt ly te: ⁊ ē sensus: vt cognoscāt te esse deū: q̃ sol⁹ est ver⁹ de⁹: Ūñ tūc nō excludit filⁱ⁹ vel spūssanctus: sed excludit oīs creatura ⁊ oē idolū Ūñ statim subdit. ⁊ quē misisti ieſuz chr̃i stū. i. cognoscāt solū verū deū esse: ⁊ idē intelligendū est de spūsctō: q̃ est charitas cō substātialis amboꝝ. Ūñ dicit hic s. Tho. q̄ fit mētio solū de pr̃e ⁊ filio: qz vbicunq̄ isti ponunt p̄cipue in ptinētib⁹ ad matestatē diuinitatz intelligit spūssctūs: qui ē amboꝝ nex⁹: ordo g̃ verboꝝ est vt ꝺr Augusti. vt te ⁊ quē misisti ieſum chr̃m cognoscāt solū verū deū. Scdo ꝺr ꝑm Aug⁹. vj. de trini. q̄ hoc dictū est ad excludendū errorē eoꝝ: q̃ dixerūt q̄ nulla diuina ꝓsona sit de⁹: ⁊ q̄ tota trinitas est de⁹ et nihil aliꝺ. Cōtra qꝺ dicit chr̃s q̄ pr̃ solus est ver⁹ de⁹. Intēdit aūt Aug⁹. q̄ ly solū pr̃ determinare ly te: ⁊ stare cathegorematice ita q̄ solitudinē ponat circa patrē: ⁊ ē sensus: Pater solitarie sumpt⁹ nō intellecta alia ꝓsona diuina: vere est de⁹. Sed ꝺcta: qz istū sensum negat s. Tho. i. dis. xij. Ad hoc dico q̄ sctūs Tho. loquit de solitudine reali: que in deo nō est. Aug⁹. ꝺs de solitudine ꝑm rōem: q̃ pōt esse i intellectu nostro pdicante aliq̃d de vna ꝓsona ⁊ nō de alia. Tertio ꝺr ꝑm s. Tho. ꝑmo vbi supr̄: q̄ ly solus pōt determinare ly te: ⁊ teneri syncathegorematice: ⁊ excludere neutralit̄ a participatiōe pdicati: vt sit sensus: Nihil aliud a pr̃e est de⁹: qꝺ verū est: quia sola creatura est aliꝺ a patre: nō aūt masculine: vt sit sensus: Null⁹ aliꝺ a patre ē de⁹: qz filⁱ⁹ est aliꝺ a pr̃e: ly nō aliꝺ: ⁊ est de⁹. Potest etiā vt ibi dicit excludere masculine a participatione subiecti: vt sit sensus: Vt cognoscāt te q̃ sol⁹ es pater: esse verū deū. Sciendū est aūt̄ q̄ oēs diuine ꝓsone conueniūt in vna essentia: ideo q̃n dicitur exclusiua addit̄ vni earū respectu alic⁹ essentialit̄ nō excludit alia. Nō em̄ cū dicitur: patrē nemo nouit nisi filⁱ⁹: excludit pater a notitia sui: quia noticia est terminus essentialis ⁊ oib⁹ cōis. In hac ꝑte est documentū morale: de q̃ ait Chrys. Qz em̄ dixerat dñs In mundo pressurā habebitis: post admonitiōez subleuatis oculis in celū ad orationē ꝯuertit̄: erudiens nos in tribulatiōib⁹ omnia dimittētes ad deū refugere. Hec ille. Ūñ ⁊ sanct⁹ Tho. dicit q̄ chr̃s p discipulis oratur ꝯueniēter interponit tribulatiōes in passione sibi imminentes: quia in tribulatiōib⁹ maxime deus exaudit: ꝑm illꝺ ps̄. Ad dñm cū tribularer clamaui: ⁊ exaudiuit me.

Quātū ad scōm tangit̄ impositi operis ꝯsummatio: q̃ erat rō q̃re debebat exaudiri. Licet em̄ qui a deo vult exaudiri: de

beat poti⁹ pcā ꝫfiteri ꝯ merita iusta: exē plo phariſei ꝛ publicani Lu.xviij.tñ ad ſe excī: mdū in maiorē feruorē interdū expe dit etiā merita cozā deo recitare: ſic Eze chias Eſa.xxxviij.dixit: obſecro dñe me mēto ꝛc. Jgit̄ dr (Ego te clarificaui) do cēdo igr̄ ꝛātes de te ſm Hila. (ſup terrā) qz in celo de⁹ not⁹ erat: vt idē dr. Cōtra: qz ſup dixit: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. Ad ꝟ dico q fili⁹ clarificauerat patrē pſonalit: ꝛ clarificatur⁹ erat apl̄os p orbē mittēdo Vel fz Aug. loquit̄ p modū pteriti (Op⁹ ꝫſumaui qđ dediſti mihi vt facerē p redē ptiōe ꝛ illūinatiōe mōi. Sed ꝛtra. qz ad huc reſtabat paſſio. Ad hoc dr q ſaluator dicit ſe paſſionē ꝫſūmaſſe: Primo ſm Au guſ. quia ſe eā ꝫſūmatuꝝ certiſſime nouerat. Scđo ſm Chryſ. quia ex pte ſua oīa fecerat. ꝛ intrēdit Chryſ. q chr̄z iam non habebat facere ſed pati. Tertio ſm eundē qz maior ps opis erat facta: dicit̄ torū factū. Quarto fz eundē: qz iā aderat paſſio ꝛ incipiebat: pncipiū aūt dr dimidiū toti⁹ liij. Pol. (Et nunc clarifica me tu pr̄) ſm humanitatē: illam glorificādo (apd temet ipm). i. in patria ſiue in gloria. Chr̄s enīz erat adhuc aliq̄ mō viator. Vel dr apud temetipm: qz corpis ſui glia quā poſtula bat: huic mūdo nō eſt patēs (claritate quā habui p⁹ ꝯ mūdus fieret apud te) id eſt p virtutē diuinitatꝭ ſm Hila. a qua hūa nitas glorificata eſt: ꝛ quā fili⁹ eternalit habuit apd patrē. Vel ſm Aug. p clarita tem creatā: quā fili⁹ ab eterno ſm huma nā naturā habuit: apd patrē diuinā pde ſtinationē. Optat ergo ſibi dari gl̄iam cor poris in reſurrectiōe ſibi ex ꝓpeſtinatione debitā. Quidā aūt in his verbis intellexe runt q humanitas a verbo ſuſcepta qñq̄z ꝛuertat̄ in verbū ꝛ cōmutet̄ in deū. Sed ꝛtra hos arguit ſcūs Tho. qz ipa hūanitas ſm hoc annihilaret̄. Hā oē qđ in aliq̄d ꝛuertit̄: vel ipm annihilat̄: vel illud in qđ ꝛuertit̄ augeꝝ: verbū aūt diuinū augeri nō pōt. Nec ille. Sed ꝝ: qz ſm eū in.iij.p. ꝛ in.iiij. panis ꝛuertit̄ in corp⁹ chr̄i: ꝛ ta mē neq̄z illud corp⁹ augeꝝ: neq̄z panis ſm eū annihilat̄. Dico q hic loquit̄ de anni hilatiōe large: vt dicat̄ annihilari oē cui⁹ nihil manet: ꝙuis maneat id in qđ ꝛuer titur. Prope aūt annihilat̄ cui⁹ nihil ma net: ꝛ qđ in nihil ꝛuertit̄. ꝛ ſic loquit̄ i.iij. parte ꝛ.iij.nō aūt hic. qz ſufficiebat ei ſu mere annihilatiōez large. Quidā tñ dicūt poſtillā ſup Joan.nō eſſe ei⁹ totā: vt etiā patz in fine eius: qz fuit collecta per frēm Raynaldū diſcipulū ſcti Tho. ſub eodez ſcō Tho. legēte. Manifeſtat aūt ꝫſeqnt̄ q opus ꝫſūmauerit dicēs (Manifeſtaui nomē tuū) pdicando ꝛ ꝛuerſando (homi nib⁹ q̄s dediſti mihi). i. apl̄is: qb⁹ ſpeciali us ſecreta dei reuelauit ꝯ aliis (de mōo) id eſt de mūdana ꝛuerſatiōe: ex q̄ ſūt vo cati. Volēs āt p ipis chr̄s orare adducit multas rōnes q deberet p eis orare. Pri ma eſt: qz erat eoꝝ magiſter: cui⁹ erat pro diſcipulis zelare. Dicit ḡ: (Tui erāt) fz di uinitatē: vt dicit Aug⁹. ꝛ intellige q̄ ad p deſtinationē (ꝛ mihi eos dediſti) ſm hūa nitatē: vt idē dicit: nō aūt ſm diuinitatē: qz nihil habuit pater qđ nō habuerit fili⁹ ſemp lz a pr̄e. Sūt aūt dati chr̄o hoi p cō uerſionē ad fidē ei⁹ ꝛ vocationē ad apl̄a tū: cū ꝑus fuiſſent dei p ꝑdeſtinationē: et nō chr̄i vt hō eſt. Scđam rōem tangit cū ſubdit̄ (Et ſmonē tuū ſuauerūt). i. meipz ſm Bedā: q ſum verbū tuū: qđ memorie cōmēdarūt. Vel ſmonē tuū. i. p̄cepta tua ſm eundē Bedā q̄ ſeruauerūt credendo in me. Vñ ſubdit̄ (Nunc cognouerūt) Ut dicit Beda. quidā dicūt q iſte ſit textus: nūc cognouī: ſed hoc nō habet rōez. Quō em̄ inḡt poterat ignorare fili⁹ q̄ ſunt p̄is (Quia oīa que dediſti mihi) tā natura ꝯ doctrina ſm Bedā (abs te ſunt) ſcz. p̄cedē tia. Accepit em̄ oīa filius a patre inḡntuꝝ hō ꝛ inḡntū de⁹ (Quia verba q̄ dediſti mi hi dedi eis) docēdo eos (ꝛ ipi acceperūt). i. intellexerūt atq̄z tenuerūt: ſm Aug. Tūc em̄ vt ait verbū accipit̄: cū mēte p̄cipitur. (Et cognouerūt vere) p fidē (quia a te exi ui) p incarnatōz (ꝛ crediderūt) ſubaudi (ve re ſm Aug. id eſt firmit̄ ꝯſi iam nō ad p p̄ia redituri. Loquit̄ em̄ de eis ſm id qđ futuri erāt ſm eundē (qz tu me miſiſti) qđ idē eſt ſm Aug⁹. qđ a te exiui. Sed ꝝ: nā ſm Hila. exire p̄tinet ad eternā generatio nē: mitti vo ad incarnationē: ergo nō ſunt idē. Soluit āt ſcūs Tho. qz ſi loq̄mur d chr̄o q̄ntū ad diuinitatē q̄ntū ad filiū dei

aliud est exire aliud mitti: sed sm humanitatē ꝯntuz ad filiū hoīs idē fuit vt ōr Aug. Hec ille Jn hac pte est morale documentū: q̄ q̄ ꝑter deuz se hūiliāt z explent opa q̄ deꝰ eis iniūxit: pducunt ad clarificationē. i. glorificationē q̄ apō deū est. De hoc ait Apls Ro. viij. Nō sūt ꝓdigne passiones huius tpis ad futurā gl̄iam q̄ reuelabit in nobis. Quantū ad tertiū posit, rō nib⁹ ozādi: ponit ipa discipl'oz ꝓfirmatio quā chr̄s eis petiuit: cū ōr (Ego ꝑ eis rogo) Nō exp̄mit aūt q̄d ꝑ eis petat. Et q̄ vt dicit s. Tho. iij. par. q. xxj. oīs oro chr̄i que rōne deliberata fuit: exaudita est. Di cēdū videt q̄ petiuit ea q̄ apl̄is dedit deꝰ puta q̄ post passionē nō remanerēt in infidelitate z hmōi. (Nō ꝑ mundo). i. hoib⁹ carnalit̄ viuētib⁹ sm Aug. q̄ nō sunt i ea forte gr̄a vt ab illo eligant ex mūdo. Videtur autē Aug. velle vt ꝑ mūdū intelligātur ꝑsciti q̄ eligēdi nō erāt. Pro talib⁹ enim nō est orandū ei cui ꝓstant tales esse ꝑscitos (Sed ꝑ hos q̄s dedisti mihi q̄ tui sūt) sm eternā ꝑdestinatiōez. Vel alit̄. Rogo ꝑ eis: vt. s. in sua volūtate ꝓsperent q̄ bōa est: nō ꝑ mūdo: q̄ eoꝝ volūtas est mala: z mihi aduersa. Ne ꝑo q̄s existimet chr̄m nouū habere ꝓncipium: z nouiter istos a deo accepisse inq̄ntum deus erat: subiungit: (Et mea oia tua sunt: z tua mea sunt) q̄d sm Aug. ōr: q̄ et ipe filiꝰ deus est ꝑi equalis. Vel sm alios ī ōr: q̄ ꝓpter vnionē in ꝓsona fit idiomatū cōicatio: ita q̄ ea q̄ sunt diuinitatis attribuūtur hoi: z q̄ hominis deo. Dicimꝰ em̄ q̄ hō creauit stellas: z q̄ deus est crucifixꝰ. Vide de h̄ san. Tho. iij. par. q. xv. (Et clarificatꝰ sum in eis). s. apl̄is inq̄ntum. s. credebāt in chr̄m sm Chrys. cius gl̄iam partim cognoscentes (Et iam nō sum in mūdo) id est in ꝓtio sum vt a mūdo recedā: Vñ subdit (et hi in mūdo sunt: z ego ad te venio) q̄d est q̄dāmodo nō esse in mūdo a q̄ recedo. q̄si dicer et: Cū essez cū eis ego ꝓtuabā eos in nōie tuo: nūc autē tibi eos recōmēdo. Et in h̄ est morale documentū: q̄ntam curā chr̄s de salute fideliū habeat: z ꝓseq̄nter q̄ntaz nos habere debeamꝰ. Vñ amoꝛē suū maꝛterno ꝓparat z ꝑfert Esa. lxix. Nunq̄d ꝑt obliuisci mulier infantē suū: vt nō miserea-

atur filio vteri sui. Etsi illa oblita fuerit: ego nunq̄ obliuiscar tui. Est aūt sciendū q̄ hoc euāgeliū legit in die virginū: q̄ ei illa verba chr̄i ꝙuenit: oia mea tua sunt: vt sit vox dei ad virginē. Deꝰ em̄ ei cōmisit oia officia sua. Nā pater fecit eā thesaurariā suam: cōmittendo ei thesauꝛ sue potentie. Nā alīs est potēs in curia alicuiꝰ vel rōne parēt̄ele: vel rōne gr̄e quā habet apud dñm: vel rōne obsequij exhibiti dño Btā aūt virgo est mater regis: sicut Bersabee Salomōis. cui ipe dixit: pete mater mi. iij. Reg. ij. z inuenit gr̄am apō deū. z septē opa miscōie exhibuit regi: vt supᵭ dictum est. Jdeo est potentissima. Filiꝰ q̄ꝛ fecit eā camerariā suā: q̄ venter eius purgatus sc̄ō spiritu z pictus donis celestib⁹ fuit camera filij dei: qué habendo in vtero habebat ignē inextinguibilē: lucē inaccessibilē z dulcedinē ineffabilē. Et spūs sc̄tus fecit eā elemosynariā suā. P̄r ei z filius dant nob⁹ sua dona ꝑ amoꝛē: z ꝙseq̄nt ꝑ spm̄sctm̄ q̄ est amoꝛ z primū donū: sed ipe spūs sc̄tus dat nobis sua dōa ꝑ virginē Vñ ipa in coꝛpe mixto cōparat collo: per q̄d caput influit alijs membꝛis. Vnd̄ sm Bern. nulla gratia de celo descēdit ad terrā nisi transeat ꝑ manꝰ Marie. Q̄d itel ligit inq̄ntuz ea q̄ facit chr̄s ōr facere ego q̄d dedit chr̄o esse hoiem siue humanitatē: ꝑ quā chr̄s est moꝛtuꝰ: z nos deo recōciliauit: et nobis meruit.

Dñica in ramis palmaꝝ.

℣ Citis q̄ post biduum
℟ pasca fiet: z filius hominis tradet vt crucifigatur: tūc cōgregati sūt p̄ncipes sacerdotū z seniores populi ꝛc̄.

Citis quia post ꝛc.

℟ Jn hac dominica legit passio sed illā et oēs alias q̄ legunt in ferialib⁹ dieb⁹: vide infra in feria. vj. Legitur etiā illud euangeliū: cū appꝛopinq̄rer: sed vide illud sup̄ dñica p̄ma in aduentu.

Feria.ij post dñicā palmaruz
Tex. euāge. Joā. ca. xij.

Ante sex dies pasce ve/
a nit Jesus Bethaniā:
vbi fuerat lazar⁹ mor/
tuus quē suscitauit ies⁹s. Fece/
rūt aūt ei cenam ibi. ⁊ Martha
mīstrabat. Lazar⁹ vo vnus erat
ex discūbentib⁹ cū eo. Maria g
accepit librā vnguēti nardipi/
stici pciosi: et vnxit pedes iesu:
⁊ extersit capillis suis pedes e⁹
⁊ dom⁹ impleta est ex odore vn/
guenti. Dicit ergo vn⁹ ex disci/
pulis suis Judas scariothis: q̄
erat eum traditur⁹. Quare hoc
vnguentū nō venit trecētis de/
nariis et datū est egenis? Dixit
aūt hoc non qz de egenis ptine/
bat ad eū: sed qz fur erat: ⁊ loculos habēs: ea q̄ mittebant por/
tabat. Dixit ergo iesus. Sine il
lā vt in die sepulture mee seruet
illud. Pauperes em̄ sp̄ habebitis
vobiscū: me aūt nō sp̄ habebitis
vobiscū. Cognouit ergo turba
multa ex iudeis: qz illic esset: et
venerūt nō ꝓpter iesū tm̄: sed vt
Lazar̄ viderēt: quē suscitauit a
mortuis. Cogitauerūt aūt pri/
cipes sacerdotū vt lazarū inter
ficerent: qz multi ꝓpter illū abi/
bant ex iudeis ⁊ credebāt in ie/
sum. In crastinū aūt turba mul
ta q̄ venerat ad diē festū cū au
disset qz venit iesus hierl'ymaz:
acceperūt ramos palmar̄: et p/
cesserūt obuiam ei ⁊ clamabāt:
Osanna: benedictus q̄ venit in
noīe dñi rex israel. Et inuenit ie/
sus asellum ⁊ sedit sup eū sicut
scriptū ē. Noli timere filia Siō
Ecce rex tuus venit sedēs super
pullum asine. Hoc nō cognouerunt discipuli eius primuz: sed
qñ glorificat⁹ est Jesus: tūc re/
cordati sunt qz hec erāt scripta
de eo: et hec fecerūt ei. Testimonium ergo phibebat turba que
erat cum eo quādo Lazarū vocauit de monumento: ⁊ suscitauit eum a mortuis. Propterea
et obuiā venit ei turba quia audierūt eum fecisse hoc signum.
Pharisei g̃ dixerunt ad semetipos. Videtis quia nihil prof/
icimus. Ecce mūdus tot⁹ post
eū abyt. Erāt aūt gētiles quidā
ex his qui ascēderant vt adorarēt in die festo. Hi ergo accesserūt ad philippū q̄ erat a Bethsaida galilee: et rogabāt eū dicētes. Domine volum⁹ iesum videre. Venit philippus et dicit
andree. Andreas rursum ⁊ philippus dixerūt iesu. Jesus autē
respondit eis dicēs. Venit hora: vt clarificetur filius homis.
Amen amē dico vobis: nisi granum frumenti cadens in terra
mortuū fuerit: ipsum solū manet. Si autem mortuū fuerit:
multū fructū affert. Qui amat
aiam suaz: pdet eā: Et q̄ odit
aiam suā in hoc mūdo: in vitaz
eternā custodit eam. Si q̄s mihi ministrat: me sequat. Et vbi
sum ego illic ⁊ minister me⁹ erit.
Si q̄s mihi mīstrauerit: honorificabit eū p̄ meus. Mūc aīa
mea turbata est. Et quid dicaz.
Pater saluifica me ex hac hora.
Sed ꝓpterea veni in horā hanc
P̄ clarifica nomē tuuz. Venit
g̃ vox de celo: dicēs: Et clarificaui et iterꝫ clarificabo. Turba
g̃ q̄ stabat et audierat: dicebat:

tonitruū factū eē. Alij dicebāt. Angel⁹ ei locut⁹ ē. Rñdit iesus ⁊ dixit. Nō ꝓpter me vox hec venit sz ꝓpter vos. Nūc iudiciū ē mūdi. Nūc princeps huius mūdi eiciet foras. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra oia trahā ad me ipz. Hoc aūt dicebat significās qua morte eēt moriturus. Rñdit ei turba. Nos audiuim⁹ ex lege qz chr̄s manet in eternū. Et q modo tu dicis. oportet exaltari filiū hoīs. Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis ies⁹. Adhuc modicū lumē in vobis ē. Ambulate dū lucē habetis: vt nō tenebre vos comphendāt: Et q ambulat in tenebris nescit q̄ vadit. Dū lucē hētis credite i lucē vt filij lucis sitis. Hec locut⁹ ē Jesus: ⁊ abijt. ⁊ abscōdit se ab eis

Ante sex dies pasce

a zē) Jo. xij. In pñti euāge. in q narrat quō chr̄s sabbato ante dñicā palmaꝝ exiens ō deserto in quo latuerat venit bethaniā. ⁊ sequenti die in hierusalem: et ibi p̄dicauit: tangunt tria pūcta: que sunt Murmuratio: associatio ⁊ predicatio.

Quantū ad primū in quo tangit murmuratio iude ꝓ effusione vnguenti: oportz solū aliq̄ declarare ꝓba. (Ante sex dies pasce. i. sexto die añ pasca. i. sabbato añ dñicam palmaꝝ. Dicit aūt Theop. q̄ tunc incipiebāt ꝓuiuare ⁊ solēnizare. qz i crastinū. i. in die palmaꝝ erat. x. dies mēsis in qua agnus ꝓmolād⁹ segregabat a grege (venit Bethaniam vbi erat lazarus mortuus quē suscitauit iesus. Fecerūt autem ei cenā) in domo simonis leprosi: vt ꝛ Mat. xxvj. Nec obstat q martha ministrabat vel lazar⁹ recūbebat: qz vtrunq; potuit in domo amiculi vicina fuisse (et martha ministrabat. lazar⁹ ꝓ vn⁹ erat ex discūbentib⁹ cum eo. Maria q̄ accepit libram vnguēti) Ecce magnificētiam marie (nardi pistici p̄cios.) Dr ām pistici ꝟz Aug a loco vñ erat vnguētū. Vel pistici. i. fidelis ꝛm Alchuinū. Pistz em̄ greco latine ō: fides. Nō em̄ erat adulteratū alijs speciebꝫ seu sophisticatū (⁊ vnxit pedes iesu ⁊ extersit capill⁹ suis pedes ei⁹: ⁊ dom⁹ ipleta ē ex odore vnguēti. Dicit ꝟ vn⁹ ex discipul⁹ suis iudas scariothis) sic dictus est a scarioth vico. Jnde ei ō: hic ⁊ hec scariothis et hoc scariothe) q̄ erat eū tradit⁹. Quare h̄ vnguētū nō venūt trecentis denarijs ⁊ datū ē egenis) Sz ꝟ. qz alij dicūt discipulos ⁊ nō solū iudā murmurasse. Ad h̄ ō: Aug⁹. de ꝓsen. euā. q̄ alij ponūt pl'alē nūer. ꝓ singlari. vl' vt dicē io. de solo iuda memit qz latro erat. alij ꝓ xp̄ paupe. curā murmur cōceperūt: aut ⁊ ꝓba exp̄ssert (Dixit aūt h̄ nō qz de egēis ptinerz ad eū). s. cp̄tū ad affectū. ptinebat aūt cp̄tū ad officiū: qz erat dispēsator (sed qz fur erat et loc'los habens) i. custos exist̄ens loc'oꝝ siue būrse dñi ac ꝓdiscipulorū. Et ꝛm Aug. dñs admisit ⁊ toleravit furē vt discam⁹ malos tolerare. Et ei loculos dñs cōmisit ꝛm Chr̄y. ne aliquaz hēret occasionē ⁊ diceret: pecuniaꝝ desiderio dñm ꝓdidi. Vel ꝛm Theo. qz mim⁹ erat. Minor aūt ē pecunie dispensatio cp̄z doctrina. Habuit aūt loc'los dñs ꝟz Augu. vt scirent eccl'ia gñ locul⁹ hre pōt. et ꝛm s. Tho. in signū q̄ hoc nō derogat sūme p̄fectōi. ⁊ ꝛm eūdē in signum q̄ illō Mat. vj. Nolite solliciti ē: nō sigt q̄ nihil in crastinū reseruēt (ea q̄ mittebāt. chr̄o paupi ⁊ collegio suo (portabat) ⁊ ꝓsequnt cupiebat hr̄e sp bursā plenā: vt meli⁹ in de subtraberz. (Dixit ergo iesus) volēs rōnabil'r excusare mariā. Dicit ei Chr̄y. ⁊ s. Tho. q̄ mlta bona sē de q̄b⁹ si ꝓsilū petere añ cp̄z fierēt ea ñ ꝓsulerē⁹: qz posset fieri meliora: ꝟz tū si iā ceperint fieri nō sūt ꝓhibēda dūmō sint bona. Et sic dicūt q̄ dñs añ cp̄z Maria effudisset vnguētū: forte illō dari paupib⁹ moluisset (sed tū postq̄ iam res agebat dixit: Sinite illam.) Ex hoc patet q̄ plures erant murmurātes. (Ut in die sepulture mee seruet illō) non idem numero sed specie vel genere: ꝛm sanc. Thomā. Btūs aūt Mat. dic. Preuenit vngere corpus meum in sepul⁹

turā. i mortē sepulture. Exponit aūt iste passus tā varie vt melius iudicē ꝓlixiꝰ tm exposītōem ponere. Sciendū est ḡ ꝙ duplex est. an Maria ꝑsciuerit mortē xp̄i sti Quidā em̄ ideo dicūt ꝙ nō: qz ex sc̄ptura nō habet. Et sic sensit san. Tho. dicēs. hoc illā fecisse ex q̄dā instinctu nature. sic frequenter aliq̄ ad aliq̄d faciēdū mouent cuius rōem nō intelligūt. vt Caiphas Joā. xj. Vere nō incōuenit ꝙ sciuerit eam. qz fuit familiarissima chr̄o. et verbū eius audiebat libentissime. Si ergo chr̄s duodecim discipul' p̄dixit passionē: quā t mr̄ filii ozebedei intellexit: nō ē irrationabile ꝙ etiam huic cui primo voluit post resurrectionē apparere eā p̄dixerit. Tū et qz potuit a bta v̄gine q̄ ibi ꝑculdubio aderat sicut t post aderat cruci in die passiōis: de his edoceri. Dato tn̄ ꝙ illā non sciuerit tn̄ cū essz nobilissima: n̄ potuit eaz latere ꝓsiliū iudeoꝝ de mortē chr̄i. Timuit aūt ne chr̄o occiso illū inungere n̄ ꝑmitterēt: nec tn̄ erat sine spe vngendi cadauer: Et ideo t ꝑuenit inungere corpus. t tn̄ fuauit etiaz aliq̄d de vnguento ad vngendū si posset in sepulcro. Vnū ḡ fecit qr̄ vnxit. et de hoc dicit Matt. ꝑuenit vngere corpus t c̄. aliō facere cogitabat. t ō hoc dixit Joannes. Ut i dict̄ c̄. Discipuli aūt reprehendebāt eā de eo quod fecerat. t resi duū vnguēti forte vendi volebāt. t chr̄s eos de vtroq̄ compescuit. De ꝑmo q̄dez vt dicit Matthe⁹. De scō vt dicit Joā. (Pauperes em̄ semp habebitis vobiscum me autē sp nō habebitis) scz q̄tū ad p̄sentiā corpalē. Quantū enim ad diuinitatē: t q̄tum ad p̄sentiā eius in sacramento eucharistie. et q̄tum ad p̄sentiā p gr̄am t amorem in cordib⁹ se amātiū. et q̄tū ad specialem p̄sentiā quam habet de bonis dicit Mat. vl. Ecce ego vobiscū sum c̄. (Cognouit ergo turba mlta ex iudeis qz illic esset: et venerūt non ꝓpter iesū tm sed vt lazarū viderent quē suscitauerat a mortuis) Desiderabant em̄ videre suscitatorem q̄triduani mortui et ipm suscitatū t de futura vita aliquid intelligere ab eo qui inde redierat. t lazaro. qz hmōi desideriū innatū est homini: vt ōt s. Thom. (Cogitauerūt aūt p̄ncipes sacerdotū vt et lazarum interficerēt. q̄m multi ꝓpter illū abibāt ex iudeis (a hierlem in betha niam: vl a synagoga ad fidē (et credebāt in Jesum. O stulticiā. Sed quare n̄ ita actum est circa alios resuscitatos t sanatos a dño. Rñdet Chry. et s. Tho. ꝙ ꝓpter q̄tuor. P̄mo qz h̄ miraculū fuit patens cor̄ multis t magnū. Scō qz lazarus erat ꝑsona insignis. Tertio qz tūc erat festū in q̄ tot⁹ popul⁹ erat ꝓpe bethania. q̄rto qz nō poterāt calūniari h̄ factum fuisse ꝛ legē q̄si in sabbato ꝓpetratū: sicut fecerāt de ceco nato. Istis eni ꝛcutrētib⁹ tot⁹ q̄dē mūd⁹ ꝙuerti debuisset. fz cor̄da q̄ fuerāt vicioꝝ inuidiecꝝ vl maxime armis occupata. contra deum armantur ad pugnam.

Quantū ad secundū tangit quō chr̄s solennit fuit associat⁹ in hierlem i die palmaꝝ. ibi (In crastinū aūt turba mlta q̄ venerat ad diē festū cū audissz qz Jesus venit hieroso lymā: acceperūt ramos palmarū: t ꝓcesserūt obuiā ei: t clamabant: Osanna bñdictus q̄ venit in noie dñi rex isrl. Et inuenit Jesus asellū t sedit sup eū: sicut sc̄ptū est. Noli timere filia sion. ecce rex tu⁹ vēit sedēs sup pullū asine. Hoc nō cognouerūt discipuli ei⁹ p̄mū. i. ante passionē fm s. Tho. (sed qñ glificat⁹ est est Iesus). i. qñ gliosus resurrexit fz Aug. (tunc recordati sunt). i. intellexerūt nouit. sicut q recordat intelligit de nouo actu aliter qō ꝑus nouerat habituali: (qz hec erāt scripta de eo: t hec fecerūt ei) q̄ felicz erāt scripta (Testimoniū ḡ ꝓhibebat turba q̄ erat cū eo qñ lazarū vocauit de monumento. t suscitauit eū a mortuis) Ubi patet tot inter fuisse suscitationi lazari ꝙ poterāt dici turba. qō sonat multitudinē magnā (Propēea et obuiā venit ei turba q̄ audierant eū fecisse hoc signū. Pharisei ergo dixerūt ad semetipsos. Videtis qz nihil ꝓficimus. Ecce mundus totus post eum abīt) id est quasi totus popul⁹. Est enim hyꝑbole.

Quantū ad tertiū tangit p̄dicatio quā illa die fecit in hierlm: ibi. Erant aūt gentiles q̄dam ex his q̄ ascēderāt vt adorarent i die festo.) Uz ei eēnt gētiles: tn̄ ido la nō colebāt fz vez deū (Hi ḡ accesserūt

ad Philippū)quē.s.mitē videbāt(qui erat a Bethsaida galilee: ⁊ rogabāt eū dicentes: Dñe volum⁹ Jesum videre) Sicut autē dicit s.Tho. chr̄s iuōis tm̄ p̄dicauit p̄sonaliter: qō intelligit regulariť ⁊ p̄ncipaliter:gentib⁹ aūt p apl̄os: ſm illō Esa. vlt. Mittā ex eis q̄ saluati fuerint ad gentes: ⁊ annūciabūt gl̄iam meā gētib⁹. Hoc aūt tā p̄figurabat inq̄ntū gētiles chr̄o deuoti nō adierūt illū imediate. sed vnū discipulos⁹ eius. Sed sicut gētes p̄uerse per apl̄os vidēt chr̄m in gl̄ia: ita isti vt credo tūc chr̄m viderūt ⁊ allocuti sunt. (Venit Philip⁹ ⁊ dicit Andree) Quia em̄ Andreas erat eo p̄ocū esset p̄mus chr̄i discipulus:⁊ etiā q: p ipm̄ Philip⁹ fuerat cōuersus:vt hr̄ ex p̄mo ca. Joā.i⁰ ei⁹ p̄silio dirigi voluit: maxie ſm Chrys. q: audierant:in vitā gentiū ne abieritis.(Andreas rursum ⁊ philip⁹ dixerūt iesu. Jesus aūt rñdit eis dicēs: Venit hora vt clarificet filius hois)ex p̄uersiōe gentiliū:vt ōt Augusti:quā annūciat occasiōe hor̄ q̄ eū videre volebāt. Sed tñ vt idē ait:q: gl̄iam exaltatiōis debuit p̄cedere hūilitas passionis:iō dixit se granū mortificandū infidelitate iudeor̄:⁊ multiplicandū gentiliū fidelitate di.(Amē amē dico vobis nisi g̃ nū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit ipm̄ solum manet. Si aūt mortuū fuerit multū fructū affert) Sicut em̄ granū seminatum nō fructificat: nisi p̄us in terra marcescat:⁊ vehemēter alterek ⁊ corrūpatur: nō quidā p̄dendo p̄prietē seminatiuā: sed vt dicit s. Tho.speciē mutādo.ſ.p suaz p̄uersionē in herbā: sic nec chr̄us q̄ grano p̄parak reddidit fructū p̄uersionis gentiū nisi a iudeis occisus. Deinde chr̄s hortak ad imitationē passiōis sue dicēs: (Qui amat aiaz suā p̄d.eā)Scōz āt mentē Aug. hoc duplicit expomik: siue p aiam accipimus homis formā:siue hois vitā. Primo sic (Qui amat aiam suā) vere volendo ei bona spūalia(perdet eam) mortēdo p chr̄isto si fuerit oportunū. In morte em̄ q̄dā mō p̄dik aiā:q̄ ad mōm istū(Et q̄ odit animā suā i h̄ mōdo)eā ſ.mortificādo l'mortī exhibēdo p chr̄o(in vitā eternā) .i.ad vitam eternā(custodit eā)Aug⁹. Si cupis vitā tenere cum chr̄o:noli mortē timere p chr̄o. Hec ille. Alio mō sic: (Qui amat animā suā)nō vere sed apparenť: volēdo ei sensibilia bona:(perdet eā) in futuro: q:ſ. eterna vita p̄uabiť(Qui āt odit aiaz suaz in hoc mōdo) odit inquā apparēter p̄uādo eā sensibilib⁹ bonis (in vitā eternaz custodiet eā)⁊ ad hūc sensum dicit idē: Nolit amare aiam in hac vita:ne p̄des eā in eterna vita. Hec ille. Est autē scōa expositio: vt ait, melior:q: cū dr̄ p̄us:p̄det eaz: subaudiendū est:in futuro. Sed p his scienduz̄ ē vt dicit ſ.Tho.q̄ amare aliq̄d ē velle ei bonū: ⁊ amare aiam simpl'r: est ei velle bonū simpliciť.i.bonū q̄ aia fit bona.i. sūmū bonū qō ē de⁹: vl' bonū spūale. Amare aūt eā ſm q̄d:est velle ei bona fz q̄d: vt bona terrena ſm illō Ps̄. Qui diligit iniquitatē odit aiam suā. Hec ille.(Si quis mihi ministrat).i.qui q̄rit q̄ mea ⁊ nō que sua sūt,vt dicit s.Tho.(me sequať).ſ. subeundo mortē:vt afferat fructū multuz: si oportuerit (et vbi sum ego: illic et minister me⁹ erit).ſ. in gl̄ia in q̄ tūc erat chr̄s q̄ ad aiam:⁊si nō q̄ ad corp⁹:iō nō dixit vbi ero sed vbi sum. Et iō subdiť(si q̄s mihi ministrauerit honorificabit eū pater me⁹) Augu. Ministrat aūt iesu:q̄ nō sua querit:fz q̄ iesu chr̄i Hec ille. Videť g̃ p̄prie dici minister chr̄i:q̄ relictis suis: saluti vacat animar:fz etiā minister ei⁹ dicať p̄prie: inq̄ntum ministrat sacr̄a.ſm illud.j.Cor.xij. Sic vos existimet ⁊c. ⁊ q̄libet fideliť suās mandata chr̄i:ſm illō.j.Cor.vj. Jn oib⁹ exhibeam⁹ ⁊c. Est aūt sciendū q̄ chr̄s ab instāti sue conceptiōis fuit gl̄iosus in aia: nō aūt in corpe neq̄ in corpeis sensib⁹: vt posset mysteriū redēptiōis opari:vt ōt sā. Tho.iij.q.xxxiij.⁊ q.lxvj. Relinq̄bat āt chr̄us in passiōe virib⁹ sensitiuis agere qō suū erat: dolēdo: ⁊ fugiēdo: ⁊ abhorrēdo dolorosa.vt idē ōt.q.lxvj.vbi sup̄ Quia g̃ chr̄s fuerat horrar⁹ ad se p mortē seq̄ndū: et aliquis potuisset dicere:tu secure potes mortez subire:q: nihil mali times: voluit oppositū oñdere: cū subdiť (Nūc aia mea turbata est)horrore mortis. Que turbatio nō erat p̄tra rōem fz ſm rōez excitata: ad oñsionē vere hūanitatis: ⁊ ad instruendū ne recusem⁹ mortē etiā cū turbamur. Turbatur aūt p̄prie qō cōmouek excedēs mo-

dñ sue trãquillitatis: sicut mare cõmotuꝫ turbatũ dicim⁹: fm san. Tho. turbat igit sensitiua pars aie: qñ aliqb⁹ motib⁹ mouetur: vt spe vel timore: vel hmõi passionib⁹ Sed hec turbatõ qñqꝫ sistit sub rõe: z qñqꝫ limites ei⁹ excedit: cũ. s. ipa rõ pturbat qõ in nullõ sapiẽte fit. Vñ fm stoicos sapiẽs nõ turbat. s. qntuꝫ ad rõem: z maxie chꝛs q est sapiẽtia dei. In eo g̃ nõ fuit turbatio supꝫ vel cõtra: sed fm rõem: qz in eo nulla fuit passio nisi quã ipe ꝛcitauit: qz in eo vires inferiores ita rõni subdebant: q nihil agere vl pati poterãt: nisi qõ rõ ordinabat. Vñ ỏr Joã. xj. q turbauit semetipm. Hec oĩa idẽ. (et qd dicã:) qsi diceret: fm affectũ sensualitatꝫ dicã (pater saluifica me ex hac hora) sed tñ fm rõem dico (ſz ꝓpter hoc) vt moriar (veni) ponte (in hanc horã. Pater clarifica nomẽ tuũ) p̃ morteꝫ meã: faciẽdo tuã voluntatẽ: z nõ meũ appetitũ sensitiuũ. Sed ꝛtra. Nã vt ỏr apls ad Heb. v. Chꝛs exaudit⁹ est p̃ sua reuerentia. s. in oĩb⁹. Ergo si petiuit saluari z liberari a passiõe: nõ fuisset passus: qõ ẽ falsum. Ad hoc dicit s. Tho. q istã petitiõꝫ ratio nõ ꝓposuit ꝓtio motu sed qsi aduocata z ex pson naturalis effect⁹ recusantis mori. Est aũt exauditus in his q rõ ex sua pte petebat: z vt exaudienda. Et ideo Chꝛysf. legit interrogative: Quid dicam: Nunqd hoc: Pater saluifica me ex hac hora: qsi dicat nõ: sed ꝓterea veni in hãc horam: qsi dicat: Nõ est iustũ vt liberer a passione: q̃ veni pati. Petitionẽ aũt suã ꝓponit rõ (pater clarifica nomẽ tuũ) .i. filiũ tuum fm san. Tho. qz cũ nomẽ dicat a notitia qsi notamẽ: est q manifestat res: z filio manifestat pat̃. Vel nomẽ tuũ fm eũdem. i. potentiã z gl̃iam tuã. Et in hoc petit filiũ pati: p cui⁹ passionẽ nomẽ ỏr erat clarificandũ (Venit g̃ vox) formata p angelũ imediate fm Greg. (dicẽs: Et clarificaui) fm Aug. ante mundũ: z in natiuitate ex virgine: z in baptismo: z in miraclis (et itez clarificabo) in resurrectiõe: z ascẽsione: z mũdi ꝓuersione. Ista aũt vox fm Chꝛysf. fuit bẽne significatiua z exp̃ssiua: sed adeo velox q rudes et desidiosi eã non ꝓceperunt: nõ varie de ea sentiebant. Fuit aũt a tota trinitate p angelũ formata: sed tamẽ vox patris dicit̃: qz ad eã repsentandã formata est. Et venit ꝓter turbaꝫ: qa dicebãt pharisei q a deo iste hõ nõ est. Dicitur g̃ Turba ergo q̃ stabat et audierat: dicebat tonitruũ factũ esse) Alij dicebãt: angelus ei locut⁹ est. (Rñdit Iesus z dixit Nõ ꝓpter me vox hec venit: sed ꝓter vos) vt credatis quia a deo sum. Ego em̃ ista voce instrui non indigeo: qz nihil mihi attulit qõ nescirez. Ostendit aũt fm Chꝛy. ꝓsequẽter z modus ist⁹ glie: cũ ỏr (Nunc iudiciũ est mundi) Est autẽ fm Aug. dei duplex iudiciũ: ꝺdemnatõnis. s. z p̃miationis: vt generale in fine mũdi: z speciale in morte cuiuscꝫ. Aliud est iudiciũ discretionis fideliũ ab infidelib⁹: z de isto vt ait hic est sermo (Nunc) id est statim post hoc (princeps huius mũdi) id est hominũ mũdanoꝝ fm Aug̃. nõ aũt hui⁹ mũdi. i. celi vel terre. i. diabol⁹ (ejiciet foras) a cordib⁹ infideliũ z peccatoꝝ quib⁹ dominat: dum ad me ꝓuertent. Vel aliter. nũc iudiciũ ẽ mũdi. i. p mũdo: nõ ꝛtra mundũ: vt. s. liberet a diabolica potestate: z null⁹ ei subdatur in culpa vel pena nisi volẽs: qz diabolus p passionẽ eiectus est. i. pdidit solitam potestatẽ. Sed argui⁹ ꝛtra p̃dicta. Naz si diabolus eiect⁹ est foras: ia nõ tentaret sicut ꝓus: qõ est falsum. Rñdet sã. Tho. q diabolus qñ homo est in petrõ: regnat i eo et tentat illuz ab interiori. Vbi ꝓ hõ desinit esse de mũdo: solũ ab exteriori regnat et tentat. Sic g̃ eiectus est foras: qz effectus peti in hoie nõ est ab interiori: ſz ab exteriori. Hec ille. Qui obscure videt̃ loq sed vt colligitur .xij. q. xlix. arti. ij. ad scõm intendit sic dicere: Diabol⁹ supato hoie p peccatũ: habebat potestatẽ impediẽdi hominẽ a sua salute qntuꝫ ad tertiũ. Primo inqntum poterat ex iustitia dei hoiem in peccato tenere siue in statu peti: nõ q: homo nõ posset penitere: sedq: nõ poterat seducere de statu peti. Et scõdo inqntũ poterat hominẽ non liberatũ a statu peccati deducere ad alia peccata: q̃ omnia exñs in tali statu cauere non põt diu: z si singula. Vñ q̃dammõ ab interiori p̃cipitabat hominẽ in mortale petrm̃: nõ qz moueret volũtatẽ: sedq: ad talẽ statũ suadẽdo deducerat in quo quis nõ põt nõ peccare. tertio

In Cena domini

ñcztū poterat detinere in limbo etiā iu stos. Per passionē ḡ chr̄i electus est q̄ ad duo pzima: etiā añcz ipa fuisz expleta :qz ꝑtute ei⁹ hō surgebat a statu pcti z conse quent cauebat a pcis conseq̄ntib⁹ alia pec cata. Quo ad ptū ꝓo ē electꝰ qñ ipa fuit ꝓsūmata. Scō arguit.nā si ꝑceps hui⁹ mūdi ejcit foraſ nūc:ñ ḡ añ passionē chr̄i z ꝓñ tūc iusti nō fuerūt liberati a pctō Re spondet s. Tho. q⁹ añ passioēz fuit eiect⁹ a singl'aribus ꝑsonis sed nō a toto mūdo sicut post.qz q̄ tunc factū est in pauc;:p⁹ factū est in multis. Vel vt dicit:añ passi/ onē fuerūt iusti liberati a peccato sed non totaliť:qz non introducebant in regnum sicut post sublato flāmeo gladio qn dcm est.hodie mecū eris in paradiso .(Et ego si exaltatus fuero).i.cū fuero exaltatus ſm Aug. Non em̄ dubitat se exaltādū :vt ait in cruce p passionem(omnia trahā ad me ipm) omnia inquaz ſm Aug.vel spiritua z aiam z corpus.vel ſm eundem:omnia: oēs homines ꝑdestinatos.vl̄ ſm eūdē oia genera hoim. Credo aūt tunc fuisse,puer bū q⁹ q̄ suspendebat:exaltari a terra dice bat.ideo turba intellexit q⁹ chr̄us de sua morte loq̄ret. Vel ſm Chrys.hoc intelle xerūt q̄ facere cogitabat:nō ex ifusa sapi entia:sz stimulāte ꝓscia.(Hoc aūt dicebat significās q̄ morte esset moritur⁹. Rñdit ei turba. Nos audiuim⁹ ex lege .i.ex scri ptura(qz chr̄s manet in eternū) in multis ei locis sc̄pture fit mētio de chr̄i eternitate: vt Dan.vij. Et ptās ei⁹ ptās eterna (z q̄ nō tu dicis.oportz exaltari filiū hois:)Nō dixerat nūc statim chr̄s:oportz exaltari fili um hois:vt ōt Aug.sz qz inꝑ se filiū hois dixerat:cū dixit.venit hora,vt clarificet fi li⁹ hois :ideo illud retinētes sic dicunt. (Et q̄s est iste filius homis)q̄ dicerēt.si tu es ille:nō es chr̄s q̄ in eternum manet:si est ali⁹ dic q̄s sit ille. Chr̄s aūt cōmēdauit eos ō hoc q⁹ nouerāt chr̄m eternū dicens. (Adhuc modicū lumē in vobis est)p hoc sz vt ōt Aug.qz intelligit;z chr̄m ee eternū Sed ista cognitio est imꝑfecta :qz nō pci pitis q⁹ m oꝛs ei⁹ stat cū eternitate ei⁹ post resurrectō em.(Ideo ambulate).i.ꝑficite in cognitōe(dū lucem habetis).i.dū ego sum ꝓñs et docēs.vel ſm Chrys.Dū du rat ꝓñs vita(vt non tenebre)ignoraātie et culpe vel tenebre dānatōis (vos cōpben dant. Et q̄ ambulat in tenebris nescit q̄ vadat. Dū lucē habetis :credite i lucē vt filij lucis sitis)id ē filij dei p gram. q̄ de⁹ est lux.(Hec locut⁹ ē Jesus:et abijt z abs condit se ab eis)ostendens q⁹ in tenebris infidelitatis remanerent.

In Cena dñi.

Tex. euang. Jo. cap. xiij

a Ante diē festū pasche sci/ens iesus q⁹ venit ei⁹ ho ra vt transeat ex hoc mū do ad ꝓrem cuz dilexisset suos q̄ erāt in mūdo: i finē dilexit eos. Et cena facta cū diabolus iā mi sisz in cor vt traderet eū iudas simonis scariothis:sciens quia omnia dedit ei pater i manus. et quia a deo exiuit et ad deū va dit: surgit a cēa z ponit vestimē ta sua. Et cū accepisz linteū:p/ cinxit se. Deinde misit aquaz in peluim.z cepit lauare pedes di sciplorū: z extergere linteo quo erat ꝓcinctus. Venit ergo ad simonem petrum. Et dicit ei pe tr⁹. Dñe:tu mihi lauas pedes: Respondit iesus et dixit ei. Nō ego facio tu nescis mō: scies aūt postea. Dicit ei petrus. Non la/ uabis mihi pedes i eternū. Re spondit ei iesus: Si nō lauero te:nō habebis partez mecū. Di/ cit ei simon petr⁹ Dñe nō tm̄ pe des meos:sz z man⁹ z caput. Dic ei iesus. Qui lot⁹ ē iā idiget nisi vt pedes lauet:sz ē mūd⁹ totus Et vos mūdi estis:sz nō oēs Scie bat enim q̄nam esset q̄ traderet eū:ꝓterea dixit:nō estis mūdi o/ mnes. Postq̄z ergo lauit pedes eorum:accepit vestimenta sua: z cuz recubuisset: iterū dixit eis

Scitis q̄d fecerim vobis: Vos vocatis me: magister et dñe: et bene dicitis: Sum etem. Si g̃ ego lauí pedes vr̃os dñs et magister: et vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplū ei dedi vobis: vt quēadmoduz ego feci vobis: ita z vos faciatis.

Ante diē festum pa

a sce zc̄.) Joā. xiij. In pñti euāgelio tāgunt tria pūcta: q̄ sūt Preparatio: Ablutio: z Admonitio.

Quantū ad primū tangit q ō chr̃s p̄parauit se ad abluendū discipuloz pedes. Dicit g̃ (Ante diē festū pasce) id est. xiiij. luna: siue feria q̄nta: in q̄ incipiebat solēnitas paschalis ad vesperz: qz a vesp̄a ad vesperā celebrabāt festa: vt pz Exo. xiij. Sicut g̃ factū i vigilia natal̄ dñi põt dici fm in natali dñi: ita vt dicit s. Tho. alij euāgeliste dixerūt cenā factā p̄mo die azymorum: quia factū fuit die p̄cedēti ad vesperā: qz iam ptinebat ad diē azymoz. Joā. autē dr: ante diē pasce. i. ante feriā sextā: q̄ erat p̄pie p̄ma dies celebrima. Est autē pasca nomē irregulariter declinatū: qz ē neutri gn̄is: z tamē est p̄me declinatois: itez qz est p̄me declinatois: z tamē facit in tis quia declinat pasca pasce: vel paschа paschе fm antiq̄s codices. itē paschа paschatis. Et fm Amb. grecū nomē est z passionē ſcat: hebraice ſo dicit phase. i. trāsitus: qz trāsiuit dñs p egyptū pcutiens egyptios: z saluans vel ꝙſuans hebreos. Aug⁹. ſo dicit: q̄ pasca hebraicū est z sonat trāsitum: qz tñ vt ait grece paschim passio dr: ideo paschа passio putata est. Videt autē velle Aug. q̄ pasca descendat a phase fm aliq̄z existimationē: p corruptiōez vocabuli: vt dicat paschа q̄si phasca seu phase addita c. et sublata h: littera: quā multi latinoz etiā mō subtrahunt de phase: q̄s tñ ꝙdemnant oia antiq̄ exēplaria. Et idē videtur sentire Hieroñ. dicēs: q̄ paschа hebraice dicit phase. sanct⁹ Tho. autē sic dr: Hoc festū quidā putāt vocari pasca a passione dñi: quę tūc celebrāt: z ꝓcordāt cum greco: quia pasca grece: idē est quod pati: sed tamē p̄ma origo vocabuli habet ex hebreo. qz pascha dicit q̄si phase. i. transitus. vt dr Exo. xij. Interp̄tat autē h euangelista ꝓpter duplicē transitū. s. angeli p̄cutientis p̄mogenita egypti et filioz isr̃l transeuntium mare rubz. Et ideo hoc festū vocant pascha. vt pascha nr̃m habeat vtriusq̄z lingue significatōez: hebraice. scz z grece. qz in ipa passione dñi trāsit⁹ fuit ipsi⁹ ex hoc mūdo ad patrē: z omniū nostrum sequentiū chr̃istū. Hec ille. Pascha ñ cū sumat p agno paschali: z p pānib⁹ azymis: z p septē diebz azymoz: z die p̄ma q̄ erat celebris. h̄ sumit vltimo mō fm sāctū Tho. Dies ergo añ diē pasche fuit feria q̄nta et nō feria quarta: vt volūt greci: et ꝙsequenter chr̃s nō ꝙsecrauit i fermēto: vt dicūt (scīes qz venit hora eius vt trāseat ex hoc mūdo ad p̄em) z ꝙsequenter faciat pascha. i. trāsitū (cuz dilexiss̄z suos) familiares p̄cipue. Dicit em sctūs Tho. q̄ aliq̄ sunt sui p creationē. Joh. Sui eū nō receperūt. aliq̄ p redemptōez. i. dati ei p fidem. Joā. xvij. Tui erāt et mihi eos dediſti. Aliq̄ speciali devotiōe.). Parat. xij. Tui sum⁹ o dauid. Primos diligit cōseruādo eis bona nature. z scōos ꝙfuando eis bona gr̃e. alios ꝙ spūalit̄ consolādo. Hec ille (qui erāt in mūdo) ad differentiā moztuoz. q̄ etiā erāt sui inquantū sperauerūt liberari p eum. q̄ nō tm iudigent dilectōe ei⁹ vt exñtes i mūdo: fm s. Tho. (in finē). i. circa finē vite sue (dilexit eos) maiora. s. dilectōis signa oñdēs q̄ p̄ us fm Chryſ. vt p̄paret eos ad tristia sequentura. Vel fm Aug. in finem. i. in se vel in eternā vitā: que est finis. i. cā final̄. quasi diceret. Ad hoc dilexit vt saluaret. Vel fm eūdem. in finē. i. vsq̄z ad hoc vt p eis morte sustineret q̄ est finis. i. fmin⁹ (Et cena) in q̄ edebāt agnū paschalē (facta) . i. p̄pata fm Aug. nō aūt ꝙsūpta et transacta. Adhuc em vt ait cenabāt q̄n pedes discipuloz lauit. Permanentia em virtuta homo: dicunt facta et trāsit sint p̄sentia. nō aūt successiua vt mot⁹. q̄ fieri et trāsire: z facta esse trāsiuisse (cū diabol⁹ iam missus set in cor) Est aūt notandū q̄ oia inferiora corpa obediūt spiritib⁹ angelicis: etiaz malis ad nutū: sicut humanū corp⁹ anime

vt docet ſctūs Tho.j.q.cv.ij.ad.vij.iij.ꝯ gen.ca.ciij. Quē ḡ fieri pōt motu locali hoc corpoc ſubſūt eoc ptāti. Nullaz tñ pt diabol⁹ impmere formā ſine motu locali. Si ergo p coz intelligam⁹ intellectū: nō pt diabol⁹ in illud impmere aliquam formā immediate: ſed tamē pōt mouere ſpūs corpeos in qb⁹ ſunt phantaſmata: z ſic reducere imaginatōem in actū imagi/nandi: z conſequenē impmit p illā intelle/ctui poſſibili ſpēm intelligibilē. vel ad a/ctum reducit iā impſſam: q actu conſideret rem imaginatā. Nec obſtat q ad iſtā im pſſionē nō ſufficit phantaſia: ſz reqritur intellect⁹ agēs: qz iſte intellect⁹ necario agit pñte phātaſmate. Z deo niſi volūtas auertat imaginatiuā: necario intellectus poſſibil conſiderabit de re imaginata. Nec tñ ex h ſeqt q diabol⁹ ſciat pticlariē qd cogitē: licz ſciat de q cogitē: qz eadē ſpecie intelligibili pōt intellect⁹ poſſibil vti ad diuerſos conceptꝰ formādos: ſm q placet volūtati. vt dicit s. Tho. in multis locis Sicut aūt actū volūtatis ſcire nō poteſt ita nec hūc vel illū vſum ſpeciei: ſz none rit vſū ſpeciei in cōi. Stāte em phanta/ſmate mlieris ſcit q de illa cogito: ſz non ſcit qd: vt p. ſ. abhoꝛrēdo pctm. z impfecti onē muliebrē. vel cōplacēdo in corpalib⁹ illecebꝛis. Si aūt p coz intelligat volun/tas: dupliciter pt aliqd mitti in coꝛ Uno mō mouēdo ipam volūtatē ab intra vt illō velit. z ſic ſolū a ſe z a deo mouet. vt docet ſan. Tho. j.q.cv.ij.q.vj. Ha.q.iij.ar.iij. Z gen.iij.ca.lxxxviij. Alio mō ſuggerendo volūtati. qō fit dū aliqd oſtendit ei vt bonū: z ſic immittit hō in coꝛ p ſenſ⁹ coꝛ poreos ſuadēdo. Diabol⁹ aūt p ſenſ⁹ coꝛ poreos z vlteri⁹ mouēdo imaginatiuam z intellectū mō pdicto. Quia tamē vo/lūtas pōt auertere imaginatiuā ab ima ginādo: intellectū a conſiderādo aliquid. zq ſtāte conſideratōe de aliq pōt mouere intellectū ad bñ vel male de illo cogitā/dū: ido volūtas libera ē: nec cogit tali ſug geſtione (vt traderet eū iudas ſimōis). ſ. fili⁹ (ſcariothis) Deſcribit aūt h tpus vt magꝭ appareat inde nequicia ſm Chryſ. q inſ tot charitatis et hūilitatis ſigꝭ tā ne/fanda cogitabat. Et etiā ad oñdendā chri ad inimicos charitatē ſm s. Tho. (ſciēs quia omnia). i. pditoꝛes z inſecutoꝛes ſz Aug. et Gze. Vel oia. i. opa z potentiā patris ſm Origē. Vel omnia. i. ſalutem omniū ſm Chryſ. et Theo. (dedit ei pī in manus) qz et incꝛtū hō et incꝛtū deus ac cepit a patre q cqd habuit, licz incꝛtū hō accepit a patre z a ſe z a ſpūſcto. incꝛntuz aūt de⁹ a pīe ſolum. (et qz a deo exiit) per eternā generationē: et mirabilē coꝛporis ſui formatōem: et mirabilioꝛē: imo ſūme mirabilē carnis aſſumptionē (z ad deum vadit (p immenſam dilectionē: q gliam coꝛpis meruit: et p dolooſam paſſionē: q redemit omne ſuppoſitū humani gene/ris: et p gloſam reſurrectionē in q viuet i eternū. (ſurgit a cena) vt. ſ. lauaret diſcipu loꝛ pedes. Sz qre pmittit: ſciēs qz oia tē Dico q hoc factū eſt pmo vt cōmendabi lioꝛ appareret act⁹ humilitatis ſtatim ex ercend⁹. Secundo ne quis crederet q ei⁹ glorie aliquid deperiret ex actu vili. Ecce ergo pparationē lotionis.

In hac parte eſt mozale documentuz vt q libet habeat cuſtodiā ſue mentis. qz diabolus poteſt immittere multa mala: vt dictuz ē puer. iiij. Oi cuſtodia ſua coꝛ tuū. i. mentē. q ex ipo vita pcedit: imo et

Quantū ad ſcōm tāgit ipa ab (moꝛ lutio: cū oꝛ (Et ponit). i. deponit (veſtimē ta ſua) ſupioꝛa. i. palliū vt expeditioꝛ eſſz (Et cū accepiſſz linteū pcinxit ſe) vt inde lotos pedes detergeret. (Deinde miſit a/quam in peluim) manib⁹ xpi⁹ (et cepit la uare pedes diſcipuloꝛ: z extergere linteo quo erat pcinct⁹. Chryſ. Vide q liti/litatē dñs oñdit. nō ſolū in lauādo pedes ſed etiā alit. Nō em añqꝭ recūberz ſz poſt qꝭ reſederūt oēs: tūc ſurrexit. Deide nō ſolū lauit ſz veſtimēta deponit: linteum p cingit: et peluim implet: z nō alij implere iuſſit: ſz oia opaf: oñdens q cū oi ſtudio optz talia facere. Hecille. (Venit ḡ ad ſi monē petꝭ. et dicit ei petr⁹. Dñe tu mihi lauas pedes?) Eſt aūt h q̄ſtio: qz videt q tam alq fuer int lotī añ petrū. qz pmiſ/ſum eſt: cepit lauare tc. q̄re ergo alij non ꝓtradiderūt chīo? Ad hoc dico q circa h eſt triplex opinio. Origen. em dic q ſicut medicus plurimoꝛ infirmantiū cure intē

tus incipit curã a magis indigentib⁹ :ita
chr̃ist⁹ cepit lauare pedes discipulor̃
didor̃ magr̃ : ita q̃ vltimo venit ad petrũ
qui.s.rõe magni feruoris pedes spũales
habuit mũdiores. Et hoc videnť sonare
verba euangelij dicẽtis .cepit lauare pedes
discipulor̃.q. z deide seq̃ť. vẽit ḡ.rẽ. Chr̃ys.
aũt dicit q̃ lauare cepit a ꝑmis. ſz ꝑditor
tanc̃ stult⁹ et supb⁹ ad pedũ lotionẽ ꝑue
nit petr⁹ q̃ magr̃m reuerebať. Alic̃s eñ
ꝑuenit petr⁹.da cepit inquit lauare pedes
discipulor̃.z nullus hoc ꝑsumpsisset nisi
Judas. Aug.ꝓ dicit q̃ ꝑr⁹ venit ad pe
trũ.ita q̃ euãgelista more suo ꝓponit to
tũ factũ di. Cepit lauare pedes discipu
lorũ.z postmodũ ponit modũ dicẽs. Ve
nit ergo rẽ. Ad q̃stionẽ igiť dicũt Theo.
z Chr̃yś.q̃ sol⁹ Iudas stult⁹ añ petrũ la
uit.qõ colligiť.qr alic̃s ante petr̃ fuit lo
tus vt innuit textus.z null⁹ nisi stult⁹ ꝑ
ditor hoc ꝑsumpsisset. Aug. aũt õt q̃ oẽs
alij cogitauerũt q̃ tant⁹ doctor sine cau
sa id nõ faceret.z timore q̃dã verebãtur
Petr⁹ aũt sp̃ feruid⁹ ad insinuãda que si
bi meliora videbanť:et nihil aliõ cogitãs
nisi reuerentiã ad mgr̃m :z ex amore ma
gno fiduciã assumens contradixit. Aug⁹
vero dicit q̃ petr⁹ tanc̃ ꝑmus lot⁹ est ꝑ
or. Quãdo ergo pedes lauare cepit:venit
ad eũ a quo cepit:vic̃ petrũ q̃ expauit:si
cut et q̃libet alio⁹ expauisset .(Rñdit ie
sus et dixit ei.Quod ego facio).i .ꝓpt̃
quod hoc facio (tu nescis modo:scies au
tẽ postea)Faciebat eñ illud nõ ꝓpt̃ abluti
onẽ pedũ:sed in exemplũ hũilitatis: qõ
sciuit petr⁹ postea chr̃o docẽte.z i mysteri
um interne ablutiõis q̃ solũ fit ꝑ chr̃istuz
instituentẽ sacramenta noue legis.qõ eti
am postea Petr⁹ sciuit replet⁹ sp̃uscto.
Aug. Nec tñ ille dñici facti altitudinẽ ex
territus ꝓmittit fieri qõ cur fieret ign̄ra
bat:ſz vsq̃ ad suos pedes hũilẽ chr̃m vi
dere:nõ põt sustinere. Hec ille. Hã seq̃ť.
(Dicit ei Petr⁹. Non lauabis mihi pe
des in eternũ)hoc est.nũq̃ hoc patiar ſm
Aug⁹. Hoc q̃ppe inq̃t in etnũ nõ fit qõ
nunq̃ fit. Ex hoc aũt ſm Origenẽ patz
q̃ alic̃s ſm put⁹ ꝓpostũ ꝓpt̃ ignorantiam
põt velle qõ nõ expedit:et nolle qõ expe
dit.(Respõdit ei Jesus.Si nõ lauero te)
id ẽ pedes tuos:totũ sumendo ꝑ pte (nõ
habebis partẽ mecũ) id est in celo. Et h
planũ est de lotõe sp̃ra.i.interiori.qr i pa
disum nihil inquinatũ ingredit. Et etiã
de lotõe significãte et exercitata .i.de illa
corpali, qr ſz ſm se nõ essz necessaria ad
salutẽ:tñ ex ꝓcepto chr̃i qõ ꝑsonaliť i eius
ꝑsona ꝓtinebať erat necessaria. Dic̃ enim
sctũs Tho.q̃ sicut q̃dã sunt ꝓhibita qr
mala.quedã ꝓo mala qr ꝓhibita.ita que
dã sunt ꝓcepta qr necessaria:et q̃dã neces
cessaria qr ꝓcepta:vt ista ablutio. Et vt
dicit Chr̃yś.Chr̃ist⁹ nõ dixit cui⁹ gr̃a id
faceret:ſz imposuit mĩnas:qr alit nõ fuis
set Petr⁹ suasus. (Rñdit ei petr⁹.)Qui
inter omnia maxime timebat a chr̃o sepa
ri ſm Chr̃yś.(Dñe :nõ tm̃ pe.m. sed et
man⁹ et caput)Dicit aũt Tho.q̃ sicut i
homine sũt tria.s.supmum:mediũ et infi
mum.i.caput:manus et pedes.ita in ho
mine interiori similiter sũt tria. i.ratio su
perior:qua anima inheret deo:z inferior
q̃ vacat opib⁹ vite actiue. z sensualitas.
Sciebat aũt dñs discipulos esse mũdos
quo ad caput qr erant deo ꝓiuncti ꝑ fidẽ
z charitatẽ.et cõtũ ad manus: qr eorum
opera erant sancta .sed nõ q̃ ad pedes. id
est aliquos affectus terrenor̃. Et iõ sub
dit(Dixit ei iesus. Qui lot⁹ est)scz p bap
tiſmũ ſm Aug.(non indiget) si nõ super
ueniat mortale(nisi vt pedes lauet) .i.hu
manos affectus ſm Augu.sine quib⁹ p⁹
baptiſmũ pſens vita non ducit .ideo alia
membra non est necesse lauare. (Et vos
mundi estis)scz p baptiſmũ. Sicut enim
dicit Aug.et sctũs Tho. ex hoc loco itelli
gimus illos fuisse baptizatos baptiſmo
ioannis ſm aliquos. vl baptiſmo chr̃isti
qõ rõnabil⁹ ẽ vt dicunt. Sz ꝟ.qr chr̃s
nõ baptizabat sz discipuli ei⁹ Jo .iij .Ad
hoc dicit sctũs Thom.q̃ nõ baptizabat
turbas:baptizauit tñ discipulos tãc̃ fa
miliares. Hec ille. Põt etiã dici q̃ se iui
cẽ baptizarẽt.sz ꝓmũ ẽ ver⁹ Añ õt Aug.
Nec chr̃s renuit inq̃t baptizãdi misteriuz
vt baptizatos hr̃et suos p q̃s alios ba
ptizaret q̃ nõ defuit hũilitatis ministerio
qñ eis pedes lauit(sed nõ oẽs)quia mun
dicie baptiſmali iudas supaddidit mor
tale peccatũ:a q̃ solo dicit homo immun

dus: sicut a veniali dicit̃ immūdos habe/re pedes (Sciebat em̃ q̃nā esset q̃ trade/ret eū: ꝓpterea dixit: nō estis mūdi oēs)

In hac ꝓte est morale documentuz vt frequnter pedes abluam⁹ p ꝯfessionē etiā si sine mortali viuam⁹: qz nō pōt cū pedum mundicia terra calcari. i. p̄sens vita duci. Origen. Impossibile puto nō ꝓtaminari extrema aie z infima ei⁹: q̃ q̃ ad hoies ꝓfectus q̃s esse putet. Plurimi aūt etiam post baptismū replent puluere scelez vsq; ad verticē. Qui ꝙ legitime discipli christi sunt erga solos pedes indiget lotione. Hec ille.

Quantuz ad tertiū tangit̃ admonitio quā chr̄s de facto suo fecit: cū dr (Post q̃ ergo lauit pedes eoꝝ accepit vestimenta sua) vt decentius doceret. Alius em̃ habit⁹ decet ministrantē qui debet esse expedit⁹: et ali⁹ docentē q̃ debet esse grauis (Et cū recubuisset iterꝝ dixit eis) volens petro ex/ponere qō nesciebat: s̄m Aug. (Scit̃ q̃d fecerim vobis?) Orige. Qō vel interroga tiue ꝓferat vt ostēdat facti magnitudinē: vl impatiue vt eoꝝ erigat intellectū. Hec ille. (Vos vocatis me) hoc nōie quod est: (magr̄ et domine: et bñe) id est vere (dicit̃ Sum etem̃) quia ip̄e illuminat omnē ho/minē Joā. j. z ꝓsequnter est p̄ncipalis ma/gister: et oīa nō solū sunt sua: sed sunt ab illo facta. Nec tamē in hoc chr̄s est arro/gans s̄m Aug⁹. quia qui sup oia est nō pt supbire. Et vt idē dicit: null⁹ deū nosset si nō se indicet ip̄e q̃ nouit. Jō nō ꝓpter se ꝙ ꝓpter eos sic ꝑm laudat. Et intēdit q̃ sic ꝙ cōmendare est cōmendabile: q̃n nō adest piculum supbiendi: z hoc ip̄m vtile ē alijs sicut z ap̄lus se comendauit r. ij. Coꝝ. xj. et idem dicit s̄ctus Tho. (Si ergo ego lauī pedes vestros dñs z magr̄: z vos) a forti/ori: vt dicit Chrys. (debetis) debito neces sitatis in necessitate: al's aūt debito hone stat̃ z mmodo (alter alteri⁹ lauare pedes/) id est pietatis officia inuicē exhibere. Di/ti etiā: vt ait Aug⁹. hūc habēt morē vt ēt ipos pedes fratꝝ in hospitū manib⁹ lauēt ope ipo visibili. Spūaliter tñ pedes inuis/tem lauam⁹ q̃n inuicē crimina ꝓfitemur: z ꝙ inuicē oramus: vt idē dicit.

Est aūt in hac ꝓte documentū littera/le humilitatis z pietatis ad ꝓximos: de q̃ dñs ait (Exemplū em̃ dedi vobis) non vt illud solum memorie cōmendetis aut p̄/dicetis. (sed vt quēadmodū ego feci ita et vos faciatis.

Passio dñi nr̄i iesu chr̄i s̄m Matth. capi. xxvi.

Litis quia post biduū
ſ pascha fiet: et filius ho
minis tradet̃ vt crucifi
gat̃. Tunc cōgregati sūt
principes sacerdotū z seniores po
puli in atrium principis sacerdo/
tum: qui dicebatur caiphas: et cō
silium fecerunt vt iesum dolo tene
rent et occiderent. Dicebant autez
Nō in die festo: ne forte tumultus
fieret in populo. Cum autem esset
iesus in bethania in domo simo/
nis leprosi: accessit ad eum mulier
habens alabastrum vnguenti ꝓtie
ciosi: et effudit super caput ipsius
recumbentis. Videntes autem di
scipuli indignati sunt dicētes: Ut
quid perditio hec? Potuit em̃ istō
venundari multo et dari pauperi/
bus. Sciens autem iesus ait illis
Quid molesti estis huic mulieri?
Opus em̃ bonū opata est ē in me.
nā s̄p pauperes habet̃ vobiscuz: me
ā: nō s̄p habebit̃. Mittēs em̃ hec
vnguentū hoc i corpus meū: ad se
p̄liēdū me fecit. Amē dico vobis
vbicūq; p̄dicatū fuerit hoc euāge/
liū in toto mūdo dicet̃: z q̃ hec fe/
cit in memoriā eius Tūc abiit vn⁹
de duodecim qui dicit̃ iudas scari
oth ad ꝓncipes sacerdotū: et ait
illis: Quid vult̃ mihi dare: et ego

vobis eum tradam. At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quærebat opportunitatem vt eum traderet. Prima autem die azymorum accesserunt discipuli ad iesum dicentes: Ubi vis paremus tibi comedere pascha? At iesus dixit. Ite in ciuitatem ad quendam: et dicite ei. Magister dicit. Tempus meum prope est: apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis iesus: et parauerunt pascha. Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. et edentibus illis dixit. Amen dico vobis quia vnus vestrum me tradituꝰ est. Et contristati valde ceperunt singuli dicere: Numquid ego sum domine? At ipse respondens ait: Qui intingit mecum manum in parapside: hic me tradet: Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Ue autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit: Numquid ego sum rabbi? Ait illi: Tu dixisti. Cenantibus autem eis accepit iesus panem et benedixit ac fregit: dedit discipulis suis et ait. Accipite et comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit: et dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis Non bibam amodo de hoc genimine vitis vsque in diem illum cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Tunc dicit illis iesus. Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim. Percutiam pastorem et dispergentur oues gregis. postquam autem resurrexero precedam vos in galileam. Respondens autem petrus ait illi. Etsi omnes scandalizati fuerint in te: ego nunquam scandalizabor. Ait illi iesus: Amen dico tibi: quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. At illi petrus: Etiamsi oportuerit me mori tecum: non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit iesus cum illis in villam que dicitur gethsemani: et dixit discipulis suis. Sedete hic donec vadam illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filiis zebedei cepit contristari et mestus esse. Tunc ait illis. Tristis est anima mea vsque ad mortem Sustinete hic et vigilate mecum. Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens Mi pater si possibile est transeat a me calix iste. Ueruntamen non sicut ego volo sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes. Et dicit petro: Simon non potuistis vna hora vigilare mecum: vigilate et orate vt non intretis in tentationem. Spus quidem promptus est: caro autem infirma. Iterum secundo abiit: et orauit dicens. Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua. Et venit iterum et inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati. Et relictis illis: iterum abiit et orauit tertio eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos

Et dicit illis, Dormite iam et requiescite: Ecce appropiquabit hora: et filius homis tradet i manus peccatorum. Surgite eamus, ecce appropiquabit qui me tradet. Adhuc illo loquēte: ecce iudas vnus de duodecim venit, et cum eo turba multa cū gladijs z fustibus missa principibus sacerdotū z seniorib populi. Qui aūt tradidit eum dedit eis signū dicens, Quēcunq osculatus fuero ipse est: tenete eū. Et confestim accedēs ad iesum dixit: Aue rabbi, et osculatus est eū. Dixitq illi iesus, Amice ad qd venisti? Tūc accesserūt et manus iniecerūt in iesū: et tenuerūt eū. Et ecce vnus ex his qui erāt cū iesu: extendens manū exemit gladiū suū, et percutiens seruū principis sacerdotū: amputauit auriculam eius. Tunc ait illi iesus, Conuerte gladium tuū in locum suum. Omēs enī q acceperint gladiū gladio pibūt. An putas q non possū rogare patrem meū: et exhibebit mihi modo plus q duodecim legiones angelorum: quō ergo implebūt scripture? Quia sic oportet fieri. In illa hora dixit iesus turbis: Tanq ad latronē existis cū gladijs z fustib cōprehendere me: qtidie apud vos sedebam in tēplo docēs z non me tenuistis. Hoc aūt totū factū ē vt adimplerent scripture pphetar. Tūc discipuli oēs relicto eo fugerūt. At illi tenētes iesū duxerūt ad caipham pncipē sacerdotū: vbi scribe z seniores pueuerant. Petr aūt seqbat eū alonge vsq in atriū pncipis sacerdotū, et ingressus intro sedebat cum ministris vt videret finē. Principes aūt sacerdotū z omne cilium qrebāt falsū testimoniū ī iesū vt eum morti traderēt, et nō inuenerūt cum multi falsi tstes accessissent. Nouissime aūt venerūt duo falsi testes z dixerūt, Hic dixit, Possū destruere tēplū dei: z post triduum reedificare illud. Et surgēs pnceps sacerdotum ait illi, Nihil rūdes ad ea q isti aduersū te testificant? Jesus aūt tacebat. Et pnceps sacerdotū ait illi, Adiuro te p deū viuū vt dicas nob si tu es chr̄s filius dei. Dicit illi iesus, Tu dixisti. Uerūtn dico vobis: amodo videbitis filiū hoīs sedentē a dextris vtutis dei z venientē ī nubib celi. Tūc pnceps sacerdotū scidit vestimēta sua dicēs, Blasphemauit: quid adhuc egem testibus: ecce nūc audistis blasphemiā: qd vob videt? At illi rndentes dixerūt Reus ē mortis. Tūc expuerūt in faciē ei z colaphis eū ceciderūt Alij aūt palmas ī faciē ei dederūt, dicētes, Prophetiza nob chr̄e: qs ē q te pcussit? Petr vo sedebat foris ī atrio. Et accessit ad eum vna ancilla dicēs, Et tu cū iesu galileo eras. At ille negauit coram oīb di. Nescio qd dicis. Exeūte aūt illo ianuā vidit eū alia ancilla: et ait his q erāt ibi. Et hic erat cū iesu nazareno. Et iterū negauit cū iuramēto: q nō noui hoīem. Et p pusillum accesserūt q stabāt: z dixerūt petro Uere z tu ex illis es, namz loqla tua manifestū te facit. Tūc cepit detestari z iurare q nō nouisset hoīem

Et ꝓtinuo gallꝰ cantauit. Et recordat⁹ ē petrꝰ ꝙbi ihesu qđ dixerat: ꝓ̄us q̄ꝫ gallꝰ cāt̄et: ter me negab. et egressꝰ foras fleuit amare. Mane āt facto ꝯsiliū iēruut oēs ꝓncipes sacerdotū et seniores ꝑpli aduersus iesū vt eū morti traderēt: et vinctū adduxerūt eū. ⁊ tradiderūt pontio pilato p̄sidi. Tūc videns iudas q̄ eū tradidit q̄ damnat⁹ eēt. pnīa ductꝰ retulit triginta argēteos ꝓncipib⁹ sacerdotū ⁊ senioribꝫ dicēs. Peccaui tradēs sanguinē iustū. At illi dixerūt. Quid ad nos: tu videris. Et p̄iectis argenteis i tēplo recessit. ⁊ abiēs laqueo se suspēdit. Principes āt sacerdotū acceptis argenteis dixerūt. Non licet mittere eos in corbonā: q̄ p̄ciū sāguinis ē. Cōsilio āt īito: emerūt ex illꝰ agrū figuli i sepulturā pegrinorū. Propt̄ hꝯ vocat⁹ ē ager ille acheldemac. hꝯ ē ager sanguīs vsq; in hodiernū diē. Tūc impletū est qđ dictū ē ꝑ hieremiā ꝓphetā dicentē. Et acceperūt triginta argēteos pretiū a ꝓpreciati quē appciauerūt a filiꝫ isrl. ⁊ dederūt eos in agrū figuli sic̄ ꝯstituit mihi dñs. Jesus aūt stetit añ p̄sidem: ⁊ interrogauit eū p̄ses dicēs. Tu es rex iudeoꝝ: Dicit ei iesus. Tu dicis. Et cum accusaret a principib⁹ sacerdotū ⁊ seniorib⁹ nihil rūdit. Tunc dic̄ illi pilatꝰ. Nō audis q̄nta aduersuꝫ te dicūt testimonia. Et nō respondit ei ad vllu verbū: ita vt miraret̄ p̄ses vehemēt̄. ꝑ diem aūt solennē cōsueuerat p̄ses dimittere populo vnum vinctum quem voluissent. Habebat autē tūc vnū vinctū insignem q̄ dicebat barabbas. Cōgregatis g̃ illꝰ pilatꝰ dixit. Quē vultis dimittā vobis: barabbā an iesuꝫ q̄ dicit christꝰ. Sciebat enī q̄ ꝓ inuidiā tradidissent eū. Sedēte āt illo ꝓ tribunali: misit ad euꝫ vxor ei⁹ dicēs. Nihil tibi ⁊ iusto illi. Multa enim passa sū hodie ꝑ visū ꝓter eum. Principes aūt sacerdotū ⁊ seniores psuaserūt popul' vt peteret barabbā: iesū vo pderēt. Rūs āt p̄ses ait illꝯ. Quē vultꝫ vob̄ de duobus dimitti. At illi dixer̄t Barabbam: Dic̄ ill' pilatꝰ. Quid igit̄ faciam de iesu q̄ dī chr̄s: Dicunt oēs: Crucifigat̄. Ait ill' p̄ses. Quid enī mali fecit: At illi magꝫ clamabāt dicētes: Crucifigat̄. Vidēs aūt pilatus q̄a nihil ꝓficeret ꝫ magꝫ tumultus fieret: accepta aqua lauit manus coram populo: dicēs: Innocens ego sū a sanguīe iusti huius: vos videritis. Et rūdens vniuersus ppl's dixit. Sanguis eius sup nos et sup filios nr̄os. Tunc dimisit illis barabbā: iesū aūt flagellatū tradidit eis vt crucifigeret̄. Tūc milites p̄sidis suscipiētes iesū in p̄torio: ꝯgregauerūt ad eū vniuersā cohortē. Et exuētes eū: chlamyde coccineā circūdederūt ei. Et plectētes coronā de spinis posuerūt sup caput eius: et arūdinē i dextra ei⁹. Et genu flexo añ eū: illudebāt ei dicētes: Aue rex iudeoꝝ. Et expuentes in eū acceperūt arūdinē: ⁊ percutiebāt i caput ei⁹. Et postq̄ illuserūt ei exuerūt eū chlamyde: et induerūt eū vestimētis eius: ⁊ deduxe-

rũt eũ vt crucifigerent. Exeuntes autem inuenerũt hominẽ cyrenẽũ nomine simonem: hũc angariauerũt vt tolleret crucẽ eius. Et venerũt in locũ qui dicit golgatha: qđ est caluarie locus. Et dederũt ei bibere vinũ cũ felle mixtũ. Et cũ gustasset noluit bibere. Postq̃ ãt crucifixerũt eum: diuiserũt vestimenta eius sortem mittentes. Et sedẽtes seruabant eu. Et imposuerũt super caput eius causam ipius scripram. Hic est iesus rex iudeorum. Tũc crucifixi sunt cum eo duo latrones: vnus a dextris: et vnus a sinistris. Pretereũtes autẽ blasphemabant eum: mouẽtes capita sua et dicentes. Vah qui destruit templum dei: et in triduo illud reedificat. Salua temetipsum. Si filius dei es: descẽde de cruce. Similit et pncipes sacerdotum illudẽtes cum scribis et senioribus dicebãt Alios saluos fecit seipsum nõ potest saluum facere Si rex israel est descendat nunc de cruce et credim9 ei. Confidit in deo: liberet eũ nunc si vult. Dixit enim: quia filius dei sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi erant cum eo improperabant ei. A sexta autem hora tenebre facte sunt super vniersam terram: vsq̃ ad horam nonam. Et circa horam nonam clamauit iesus voce magna dicens Heli heli lamma zebthani. Hoc est: Deus meus: deus meus vt quid dereliquisti me. Quidam autem illic stãtes et audientes: dicebant: Helias vocat iste. Et continuo currẽs vnus ex eis acceptam spongiam impleuit aceto: et imposuit arundini et dabat ei bibere. Ceteri vero dicebant. Sine: videam9 an veniat helias liberans eũ. Jesus autem iterũ clamãs voce magna: emãsit spiritum. Et ecce velum templi scissũ ẽ in duas partes a summo vsq̃ deorsum. Et terra mota est: et petre sciisse sunt: et monumenta aperta sunt: et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerũt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctã ciuitatem: et apparuerunt multis. Centurio autem et qui cum eo erãt custodientes iesum: viso terremotu et his que fiebant: timuerũt valde dicentes: Vere filius dei erat iste. Erant autem ibi mulieres multe alonge: que secute erant iesum a galilea: mistrantes ei. Inter quas erat maria magdalene: et maria iacobi et ioseph mater: et mater filiorum zebedei. Cum autem sero factum esset venit quidam homo diues ab arimathia nomine ioseph: q̃ et ipse discipulus erat iesu. Hic accessit ad pilatum: et petijt corpus iesu. Tunc pilatus iussit reddi corpus. Et accepto corpore ioseph involuit illud in syndone mũda et posuit illud ī monumẽto suo nouo quod exciderat ī petra: et advoluit saxum magnum ad ostium monumenti: et abijt. Erant autem ibi maria magdalene et altera maria sedentes ptra sepulcrum.

Citis quia post bi
duū pasca fiet ⁊c. Mat.xxvj
Circa passionē dñi nr̄i Jesu
chr̄i ab euangelistis tanguntr̄
tria pūcta.s. Quō chr̄s fuit p̄ditus: Quō
captus: Et quō sententiatus.

Quantū ad p̄mū sciendū est q̄ p̄nci
piū hui⁹ p̄ditionis fuit vng̃entū effusum
Sicut em narrat beat⁹ Joan.euāgelista:
chr̄s Lazar̄ q̄triduanū resuscitauit: ⁊hoc
fm magi.hist.fuit factū feria.vj.añ dñicā
de passione: q̄ tali die credit factū q̄li die
legit. Jstud miracl'm fuit magnū ⁊ patēs
ita q̄ negari nō potuit: cū fuerit p̄ns mlti
tudo iudeor̄ notabil'. Ex̄ tot⁹ mūdus p⁹
chr̄m abijt: vt dr̄ Joā.xij.id est tota gens
iudaica. Et est hyphole: q̄.s. maior p̄s il
lius p̄pl'i admirabat chr̄m. Jō iudeor̄ p̄n
cipes statim in dñica seq̄nti: q̄ dr̄. de passi
one: vel fm alīq̄s in sabbato p̄cedenti cō
gregaan sunt ad p̄siliandū de morte chr̄i
dicētes: Quid facim⁹: q̄ hic hō multa si
gna facit ⁊c. vt dictū est feria.vj. p̄cedēti.
Chr̄s ḡ abijt in regionē iuxta desertū ⁊c.
vt ibi habes. Sed sicut idē Joā. narrat:
añ sex dies pasce.i. sabbato añ dñicaz oli
uarū: chr̄s exijt de defto ⁊ venit in bethā
niā: vt habes feria.ij. post die oliuar̄. Et
in crastinū.i. die oliuar̄ intrauit hierl'em
cū magna gl'ia: ⁊ sero redijt in bethaniam
Et idē fecit die lune ⁊ die martȝ: in die ār
mercurij nō fuit in hierl'm. Jn die ḡ mar
tis se: a feria tertia dixit discipul'is suis (Sci
tis q̄ post biduuȝ).i. in die ioīs seu feria
q̄nta (pasca fiet⁹) Scōz Amb. pasca ē no
men grecū ⁊ sonat passionē. fm Aug. ⁊o et
Hiero. est hebraicū ⁊ sonat transitū: eo. s. vt
dicit Hiero. q̄ angel⁹ p̄cutiēs egyptios vi
dens domos filior̄ isrl' signatas sanguine
agni: trāsibat eas nō ledēs. Vel q̄ vt dic
Jpse dñs p̄bens auxiliū p̄pl'o suo desiper
ābulauit. Vl' forte q̄ p̄pl's di trānsiuit ma
re rubr̄uz: ⁊ a seruitute in libertatē: de hr̄ di
ctū est sup̄ feria.v. Est aūt sicut ibi dictū
est pasca nomē eq̄uocū i diuersis linguis
diuersa ūgnificās. imo in eadē lingua he
braica est equiuocū vl' analogū. Nā sic di
cit magi.hist. ⁊ s. Tho.ij.q.xlvj. ⁊ colli
gitur ex diuersis locis scr̄ture: pasca sonat
q̄ttuor.s. agnū paschalez: ⁊ panes azymos:
et primā die azymor̄: ⁊ oēs dies azymor̄
seq̄ntes. Hic aūt sumit pascha p agno: vt
dicat (pasca fiet).i. imolabit agn⁹: q̄ vt dr̄
Theop. in die palmar̄.i. decima die men
sis segregabat a grege: ⁊ q̄rtadecima.i. die
iouis ad vesperā imolabat. Etsi q̄rat: vñ
ortū habet ista festiuitas: Dicit Gotra: q̄
eā deus instituit p̄pter tria. Primo p̄pter
mūdi illo tp̄e creationē: ⁊ eius dē annuā re
nouationē. Et sc̄do p̄pter p̄pl'i israelitici d
egyptiaca seruitute liberationez. Et tertio
p̄pter filij futurā tēpore illo incarnatiōem
Et q̄rto p̄pter mūdi liberationē: quia fm
Glos. Luc.ij.xxv. martij ꝛceptus est dñs
et eadem die crucifix⁹ Sed hic est que
stio: quare dicit: Scitis q̄ post biduū pa
sca fiet: deinde subdit post pauca de ꝛui
uio facto in bethania: de q̄ dicit Jo. q̄ fu
it ante sex dies pasce. Aug⁹ aūt de ꝛsen
su euāgeli. soluit: quia Joānes de illo ꝛui
uio locut⁹ est fm ordinē historie. Matt.
aūt ⁊ Luc. recapitulādo tm̄.s. vt ostendāt
occasionē p̄ditionis. (et filius homis).i. ipe
chr̄s: qui sic se appellat causa humilitatis:
cū se possz dicere filiū dei. (traderur) Chr̄i
stus sicut dicit Orge. fuit traditus p̄mo
a deo patre passioni p̄pter misericordiam.
Sicut em̄ dicit sanctus Thom̄. ij.q.xlvij
deus chr̄istū tradidit passioni inq̄ntuz eū
p̄ordinauit patri: et inq̄ntum ei dedit cha
ritatem qua voluit pati: ⁊ inq̄ntum ei au
xilium in passione nō attulit liberādo eū
a morte. Sc̄do a Juda iudeis p̄pter auā
riciam. Tertio a iudeis gentilib⁹: pilato:
sez et eius ministris p̄pter inuidiā. Quar
to a diabolo morti: p̄pter timorē ne p̄edi
cando totū genus humanū de manib⁹ ei⁹
liberaret: nō aduertēte q̄ hoc magis per
mortē cr̄i p̄ doctrinā faceret. Possum⁹ ēt
addere q̄ ipe seipm tradidit ex charitate.
Et q̄ Pilatus eum tradidit ministris vt
crucifigeret: timens perdere officium suū
(Vt crucifigat) Ly vt respectu omniū p̄
dictor̄ videt impor̄tare finem p̄pter quez
tradebat: nisi respectu iude: q̄ nō tradebat
eū vt morer̄et ille: sz vt ipe lucraret: cr̄ius
consecutiue traderet eum vt moreretur.
(Tunc) .s. ante pasca fm Remigiū.i. feria
quarta: fm Mag. hist. (congregati sunt)

illi.ſ.de quib⁹ dr. Et h̄ q⁹ vt dr magr̄ hiſt. audierāt chr̄m dicentē: Nō me videbitis amodo zc. Vñ timuerūt ne vellet aufugere. In hac die aūt vt dictū eſt noluit chr̄s eſſe in hierl'em: vt haberēt ꝑſiliādi tēpus (Principes ſacerdotū) .i.xpiāni. ſummi ſacerdotes:de quib⁹ frequenter dictū eſt(et ſeniores ꝓpli).i.iudices ordinarij: de q̄b⁹ dictū eſt feria q̄rta poſt tertiā dñicam q̄drageſ.(in atriū ꝓncipis ſacerdotū)q̄ alit erat ꝓnceps q̄ ꝑdicti:q⁹ erat ſimplicit ſumm⁹ ſacerdos ſup oēs(q̄ dicebat Caiphas)qui vt dicit Joſeph⁹:emerat ſummū ſacerdotiū.(et ꝑſiliū fecerūt)nō vt occiderēt chr̄m q⁹ iam in alio ꝑſilio erat cōcluſum:ſed de modo occidendi eū ſine euaſiōe. Vñ dicit (vt Jeſum dolo) et in hoc innuit innocentia chr̄i(tenerēt).i.capent (z occiderēt)nō dolose:ſed patent (dicebāt aūt: Nō in die feſto).ſ.tenere eū debem⁹(ne fortē tumultus fieret in ꝓp'o)ꝓpter diuerſas ꝓpli volūtates:vt dicit Origē. Quidā em̄ eū valde amabāt:z quidā valde odiebāt. Vel forte nō timebāt ſeditionē populariū inter ſe ſed totius ꝓpli ꝟſus ꝓncipes: q⁹ maior ps ꝓpli fauebat chr̄o:lz poſtmodū fuerit ſuaſi ad oppoſitū. Leo ꝑapa in ſmone paſcali Prouidētib⁹ igit ꝓncipib⁹ ne i ſcō die tumultus oriret:non feſtiuitati ſed facinori ſtudebāt. Seditiones em̄ fieri turbaꝝ in ꝑcipua ſolēnitate metuebāt: nō vt ꝓp'us nō peccaret:ſed ne chr̄s euaderet. Hec ille Sicut aūt dicit Chryſ. mutati ſūt ab iſto ꝑſilio. Nā inuēto eo q̄ eū traderet illis in ipa ſolennitate chr̄m et tenuerūt z occiderunt. Solennitas em̄ paſcalis incipiebat feria q̄nta ad veſpam: z ſeptē diēb⁹ durabat. Sicut aūt dicit magi.hiſto.traditorē ſic inuenerūt:quia iudas ꝑdiēs eos congregatos:iuit ad eos actualiter exiſtentes in ꝑſilio. Et quia audiuerat chr̄m moriturum:exiſtimauit q⁹ nō reſurgeret: ſō intrim voluit aliq̄d ꝓ ei⁹ morte lucrari: z eū vendidit illis. (Cū aūt eſſet ieſus in bethania)Iſta que hic narrant fuerūt facta ſabbato ante dñicam oliuaꝝ: vt ꝑz Joā. xij. Sed ſū btūs Matth. recapitulat ea: quia vult dicere occaſionē ꝑditionis chr̄i que fuit vnguentū:vt dictū eſt. Freq̄ntabat aūt dñs bethaniā: vt dicit Raba.in ſtāte paſſione: Primo vt reſurrectio Lazari artius oim memorie traderet. Scōo vt marie ūuotio approbaret. Tertiō vt iudeoꝝ obſtinatio inexcuſabilior redderet. (In domo Simonis leproſi) q̄ fuit auūculus Lazari z ſoror eius. Et vt dr Hieron⁹.et magi.hiſto.iā nō erat lꝓroſus niſi nomine. Fuerat em̄ curat⁹ a dño. Quō aūt in illa domo Facta fuerit chr̄o cena in ſabbato ꝑdicto habes ſup̄ feria.ij. poſt diem palmaꝝ (Acceſſit ad eū mulier)q̄ fuit maria ſoror Lazari: vt ꝑz Joā.xij. et habes etiā ſup̄ feria.vj.añ dñicam de paſſiōe(habens alabaſtꝝ) id ē vas de alabaſtro. Est āt alabaſtꝝ ſm Raba. genus marmoris candidi varij coloris: q̄ optime ꝓſeruat vnguenta.(vnguenti).i. vnguēto plenum (preciosi)Dicit btūs Joānes:q⁹ erat nardi piſtici.i.fidelis:non adulterati.ſ. ex mixtione Alteri⁹ nature. Piſtis em̄ grece:latine dr fides. Vel piſtici ſm Beō i.mixti ex ſpicis z folijs:q̄ ꝑciositatē arguit. Vl ſm alios z ſm Aug. dr ſpicz a loco. Marcus ꝓo dr nardi ſpicati: q⁹.ſ. pigmentarij ſpicas et folia hui⁹ herbe pl⁹ ꝓmendāt q̄s alias ptes. Et addidit:ꝑciosi:q⁹ vt dr magiſt.hiſto. fuit iſta nardus indica ſeu d indidia. Fuit q̄ ꝑciosum: q⁹ fuit de nardo:z q̄a de indi a:z q⁹ de ſpicis eius: vel de ſpicis z folijs (Et effudit) Ecce magnificētiā marie(ſup caput ipius recūbētis) Unxit etiā pedes:vt al's dictū eſt:et hr̄ Jo.xij. Quare aūt iſta mulier hoc fecerit: z quō intelligant verba que hic dixit chr̄s: vid⁹ ſupra feria.ij.poſt palmas. Sz q̄re nō tardauit vſq̄ poſt cenā:Ad hoc dicit Aug. de ver. dñi.q⁹ cū in illa cena eſſet Lazar⁹ q̄ fuerat morte exptus: z de ipſa vel ei⁹ dolore ab aſtantib⁹ interrogaret: chr̄s ſciēs ſe moriturū in breui tā violēta morte: alterat⁹ eſt in menſa. Quod maria ꝑpendēs ad ꝓfortandū eū accelerauit vnctionē. (Videtes autem diſcipuli:indignati ſunt dicentes) Sed q̄re indignabant alij a iuda qui non erant latrones:cū viderēt chr̄m patienter ferre:Ad hoc dicit Aug. q⁹ euāgeliſta pō ſuit plurale ꝓ ſingulari ꝓ ſynechdochen: quia videt ſolus iudas fuiſſe locut⁹ ꝓtra hoc:vt ꝑz Joā.xij. Vel ſicut dicit Rabanus,alij indignati ſunt iuda ſuggerēte nō

ꝓpter lucrū vt iudas:sed ꝓpter paupes i ve
ritate (Ut q̄d p̄ditio hec: Potuit em̄ istō
venūdari multo t dari pauplb. Scīes āt
ihesus discipulo ꝝ q̄relas (Ait illis: Quid
molesti estis huic mulieri: opus em̄ bonū
opata est in me) q; chr̄s erat paup t lassus
et delicatus: t tristis ex memoria future
mortis. Et ideo illa elemosyna fuit bene t
oportune facta: q; alia debet exhiberi no
bili pauli: t alia rustico: t tanto magꝭ q̄n
to chr̄s erat in vite extremis. Ūñ subdit:
(Nam sp habebitis paupes vobiscuz: me
autē nō sp habebitis). s. pśentē corp alit: se
cus in sacramēto altarꝭ t p gr̄am: iuxta il
lud: Ecce vobiscū sum vsq; ad ꝯsumma
tionē seculi: Mat. vl. (Mittēs em̄ hec vn
guentum hoc in corpus meū ad sepeliēdū
me fecit). i. p̄uenit vngere corp meū mo
re sepeliendoꝝ: qđ facere nō poterit q̄n se
peliar rōne festi t acceleratiōis resurrecti
onis mee. Qđ quidē fecit vel scienter vel
instinctu dei (Amen dico vobis: vbicūq;
p̄dicatū fuerit euangeliū hoc) id est fides
mea (in toto mūdo: dicet t q̄ hec fecit) id ē
narrabit ista vnctio (in memoriā ei⁹). i. ad
laudez t gl̄iam ip̄ius marie. Et hoc dixit
ne ip̄a de discipl̄oꝝ reprehensione erubesce
ret l' doleret (Tunc abyt vnus de duode
cim) Hoc qđ dicit tūc: ꝑm Augꝭ. nō ē re
ferendū ad id qđ p recapitulationē inter
posuit euangelista de ista vnctione. Nō ei
statim post illaz iudas abyt: sed refert ad
id quod sup̄ dictū est: cōgregati sunt p̄nci
pes: Tūc em̄ ad eos abyt iudas (qui dice
batur iudas scarioth) ad differentiā .s. al
terius iude fratris iacobi minoris. Erat
ausē scarioth villa vnde iste p̄ditor ortus
est: ꝑm Remigi. (Ad p̄ncipes sacerdotū)
q̄s audiuerat esse in cōcilio sup̄dicto (Et
ait illis: Quid vultis mihi dare: t ego vo
bis eum tradā:). s. sine strepitu (At illi) mu
tantes ꝯsilium ꝑm Chryſ. (ꝯstituerut). i.
p̄miserunt (ei. xxx. argenteos) Glo. hic dic
q̄ eodē p̄cio vendit⁹ est Joseph: qđ fz ali
q̄s vez est iuxta. lxx. interp̄tes: tñ ꝑm he
braicā veritatē Joseph est vendit⁹. xx. ar
genteis: vt ptz Genes. xxxvij. Hoc tamē
nō obstante fuit figura venditiōis christi
quia in similib⁹ nō oportz esse oia similia.
Argente⁹ aūt valet. x. numos vsuales: et
ꝯsequnter. xxx. argentei valebāt trecētos: t
sic in morte chr̄i recupauit iudas valorez
vnguenti (Et extinde). i. ab illo tunc (q̄re
bat opportunitatē). s. tp̄is et loci (vt illū tra
deret) sine strepitu t turbis (Prima autē
die azymoꝝ). i. in die iouis q̄ erat. xiij. mē
sis ꝑm Hieron. in q̄ ad vesp̄am imolabat
pascha seu agnus: t tūc tenebant iudei ve
sci panib⁹ azymis vsq; ad. xij. die eiusdem
mensis: vt habet Exod. xij. Sed ꝯtra:
quia Joānes dicit hoc factuz ante die fe
stum pasce. Ad hoc dico q̄ Joānes p pa
sca capit feriā. v. q̄ erat solennis inter dies
azymoꝝ: eo q̄ in eius vesp̄a imolabatur
agn⁹: ꝑm s. Tho. iij. par. Alij aūt euāge
liste p̄mā die azymoꝝ dicūt illam in qua
agn⁹ immolabat: vt ptz p sctm̄ Tho. sup̄
Joā. xiij. t. iij. q. lxvj. ar. ix. ad p̄mū circa
finē. Sed aduerte vt ab eodē elicit sup̄
Joan. vbi supra: q̄ p̄ma dies azymoꝝ di
cebat feria sexta q̄ erat pasca: t feria q̄nta
que erat vigilia eius: sed feria. vj. p̄mo et
p se dicebat p̄ma dies azymoꝝ: feria autē
q̄nta solum gratia partis. i. sue vesp̄e que
ad sequentē die ptinebat. Hāc distinctiōz
greci nō ꝯsiderātes dixerūt q̄ chr̄us vna
die anticipauit comedere agnū: quē come
dit. xiij. luna: t ꝯsequnter quia adhuc iudei
nō vescebant azymis ꝯsecrauit vt dicunt
in fermentato. Unde aūt de his oibus. ij.
parte. q. xlvj. ar. ix. (Accesserunt discipuli
ad ihesum dicētes: Ubi vis parem⁹ tibi co
medere pascha). i. ad comedendū agnū pa
scalem (At ihesus dixit: Ite in ciuitatē) scz
hierusalē (ad quendā) cuius chr̄s nō exp̄s
sit nomē: sed tñ vt dicit b̄tus Mar. dedit
discipl̄is signū quo illū cognoscerēt dices
q̄ dū introiret ciuitatē occurreret eis ho
mo: baiulans ampholā aque ad domū il
lā in qua volebat agnū comedere. Scōm
tamē q̄ dicit Aug⁹. li. ad quendā: nō sunt
verba chr̄isti sed euangeliste: chr̄ist⁹ autez
dixerat q̄ irent ad patrē familias domus
ad quaz ferret aqua (et dicite ei: magister
dicit: Tempus meū ꝓpe est). s. moriendi:
(apud te facio) id est facere volo (pascha cū
discipulis meis) quasi dicat: Para locum
et necessaria. Iste creditur fuisse discipu
lus chr̄isti: sed occultus (t fecerunt disci
puli sicut constituit illis Jesus: t parauer

rant pasca. Uespe aũt facto)qua hora debebat agn⁹ manducari(discũbebat cũ .xij. discipul⁹ suis.)Et q̃ ptz q̃ pditorẽ q̃tum in se erat reuocabat a scelere:q; nõ ꝓpelle bat a quisq;o:et in hoc ipo q; ei tã ostẽdit se eius pditionẽ nõ ignorare:dũ dicit(z edẽ tib⁹ illis dixit.Amen dico vobis.q; vnus vestꝝ me traditurus est.Et ꝓtristati valde ceperũt singuli dicere:Nunq̃d ego sum domine:)Apli quidẽ de p̃senti sciebãt se nõ habere conscientiã de tali crimine:z timebant ne in futurũ laberenk in illõ :z ꝺ hoc interrogabant.Quidã tñ dicunt eos tantũ ꝓbis chr̃i credidisse q; timebant ne illũ traderent de p̃ncti directe vel indirecte:z hoc in sua ꝓscientia nonviderẽt(At ipe)volens magis in pticulari exprimere pditorẽ:nec tamẽ volens eũ determinare(respondẽs ait.Qui intingit mecũ manum in capside.)Brũs Mar.dicit:in catino. Sicut aute dicit Raba .parapsis ẽ vas escarũ quadratũ a paribꝰ apsibus .id est eqs latericꝰ dictũ. Latinũ ꝓo est vas fictile aptũ ad cõtinendũ liquorẽ. Et sic dicit s.Tho. forte idẽ vas fictile z eqliũ laterũ erat.z i eo erat succ⁹ lactucarũ agrestiũ fm mgr̃m hist⁹.in quẽ succũ intingebant buccellas.Scõm tñ p̃dictũ magr̃m non ꝺr papsis:q; quadrangulũ vas esset sedq; pariũ erat latex.ita q; videk velle q; latera pla q̃ q̃ttuor haberet: lz oia essent equalia.Et hoc videk vex.q; de illa scutella que modo mõstrak Janue .z credik esse iltud vas constat q; nõ est quadrilatera.imo q eam viderũt dicũt q; videk figure rotũde : q̃si plures habeat angulos q̃ q̃ttuor.Qꝺ aũt sit illud vas: signũ est .q; est lapis p̃ciosissimus tante magnitudis vt in natura reperi nequeat eiusdẽ nature Unde credik chr̃s vas fictile aut alterꝰ materie in hunc lapidez cõmutasse in lapidem.s.smaragdũ:vt dicit(Hic me tradet) Et sic fm magistꝝ histoꝝ .illud dictum: Unus vestꝝ ꝛc.quod poterat intelligi ꝺ duodecim et de alijs per hec verba restringitur ad duodecim qui soli cum chr̃isto intingebant . Et tunc: vt dicit Joannes: ipse Joannes innuente Petro quesiuit a domino quis esset. Qui dixit esse illum cui daret panem intinctum . Sed hoc alij discipuli non aduerterũt.quia silenter dictum est fm magistrũ hist. Jpe ꝺo Joannes aut obdormiuit aut reuelare alijs non est ausus.Etsi querak quare Petrus per seipsum non interrogauit. Dicik ideo esse quia prius fuerat in lotione pedum increpatus:timuitq; iterum increpari. Sz quia neq; ex hoc Judas a scelere reuocatur:ꝺo subditur pena (Filius quidem hois vadit sicut scriptum est de illo: Ue autez homi illi per quem filius hominis tradetur:Bonũ ei erat si nat⁹ non fuisset hõ ille) Sed contra:quia dicit Augz. lib.de liberoarbitrio. Consideranda quantum bonum est esse:quod beati et miseri volunt. Malus est em esse z miserum esse:q; oino non esse Hec ille. Ad hoc etiam est ratio talis.Malum em̃ est negatio boni debiti in esse sicut cecitas,ideo quanto plura bona p aliquã negationẽ remouenk tãto ipa est maius malũ. Unde petius est mors q; cecitas. Jpm aũt non esse remouet oẽ bonum: Ergo est summũ malũ. Nam si q̃d esset petius:illõ remoueret plura aut maiora bona:quod est impossibile. Ad h̃ ꝺicitur q; duplex est natiuitas .s. ex vtero cũ hõ prodit in lucẽ ex vẽtre materno. Alia ẽ in vtero cum aia rõnalis infundik corpori. Et ꝺ ꝑma q̃dem nõ est dubiũ.q; melꝰ est nõ fuisse natũ q̃ esse damnatũ. Qui enim morik añ ꝑmã natiuitatẽ z pꝰ scõam : morik cum solo originali pctõ:z ꝓñr nullã penam sensus experik:sed tm̃mõ penã dãni. Sed loquendo de scõa:adhuc non est dubium q; melius est sic non esse natum.i.eẽ oino nihil q̃ esse damnatũ: si in dãnatiõe intelligimus z consideram⁹ eternã penam̃ z eternã culpaz. Potiꝰ em̃ q̃libet deberet eligere nihil esse q̃ cõmittere vnum pctm̃ mortale:imo etiã venale:q; q̃libet debet plꝰ deuz q̃ se z se in deo q̃ se in se diligere cũ illõ sit bonũ suũ maꝰ . Si ꝓo in dãnatione ꝓsiderek sola pena:sic ẽ dubiũ. Hiero. em̃ tenet q; melꝰ ẽ oino nõ ẽ:q̃ male esse Jdẽ videk tenere s.Tho.i.iij.dis.l.q.ij. vbi videk velle q; dãnati recta rõe appetũt non esse. Sz tñ di.xlvj.q.ij.ar.ij.q.j.ꝺt:q; deus punit citra ꝓdignũ originale nõ annihilãdo naturã:allegãs illud Thren.iij. Misericordie dñi q; nõ sumꝰ consumpti: z idẽ

videt de actuali mortali. a fortiori Quibusdã videt q̃ esse damnatũ sit aliq̃ bonũ: oĩ ñ aũt nõ esse sit nullũ. ꝛ ꝓsequẽter simplicit illud est meli⁹: vt dicit Augus. vbi sup. vbi dicit q̃ si diabolo darẽ optio pori⁹ debeꝛet eligere semp miserũ esse q̃ omnino nõ esse. Unde ad Hiero. potest dici q̃ loquit de damnatõe q̃t includit pncipale miseriã. i. culpã. Ad s. Tho. i iij. di. l. dici posset. q̃ lz ibi querat: vtruz damnati recta rõe possint appetere nõ eẽ tamẽ in rñsione dicit ꝺdem: q̃ hoc possũt ratõe deliberata. sed nihil dicit de recta. nisi intelligat de recta p accidens: que est ꝑm quid: inq̃tum p non esse priuant aliq̃ pena nature. vel loquat de miseria gr̃a pene et culpe simul: Quod autẽ p se est tale: simpliciter est tale. et ꝓseq̃nt ipm nõ esse simplicit est peius. Unde ꝓcludit Leuntius in suo quodl. q̃ damnati appetũt nõ esse ratõe deliberata: lz tñ errãte ꝛ nõ recta. qõ vex forte est nõ ꝓsiderata culpa. Quia tñ que dicunt̃ p hoc aliq̃ modo nõ ꝓcludunt. Ad dictũ Aug. dicit s. Tho. q̃ intelligit de ipo non esse p se. sic enĩ nullo modo habet ratõem boni aut appetibil. ipm autẽ esse miserũ habet aliquã rationem appetibil. s. ipm esse. Sed tñ vt dic ipm nõ esse p accidens. i. inq̃tũ est puatiuũ mali. i. pene: sic est quoddã bonum et appetibile. Unde et dãnati sic appetũt illud. Scõm aliq̃s tñ Aug. loquit de miseria eox qui solũ p originali puniunt̃: sed hunc, sensum ea que de diabolo dicit euertunt. Ad ratõem dici potest q̃ ꝓcludit q̃ ipm nõ esse p se ꝛ ꝑm se est pessimũ: ꝛ nullo mõ appetibile: lz sec⁹ p accidẽs. sicut ecõuerso ipm esse p accidens. i. rõne mali annexa est malũ ꝛ odibile. Illa igr̃ ꝑba bonum erat: ꝛ cetera: multiplicit exponunt̃. Primo ꝑm Rabanũ ꝛ Hiero. qr meli⁹ est omnino nõ esse q̃ miserũ esse. et bonũ ei fuisset nõ esse natũ ex vtero vl in vtero. Secũdo iuxta alios exponit̃ de natiuitate ex vtero. Sic em̃ fuisset ei bonum. i. min⁹ malũ: qr solũ p originali puniret. Et similit de natiuitate in vtero. qr meli⁹ ei fuisset omnino nõ esse q̃ esse miserũ pfecte. i. quo ad penã et culpã. lz nõ q̃ esse miser quo ad penã tm̃. Tertio exponitur de natiuitate spũali bona p vocatõez ad apostolatũ. qr meli⁹. i. min⁹ malũ fuisset ei nõ esse vocatũ: qr ille nõ cõmisisset illud scelus. vel mitius fuisset. Et quarto de spũali mala qua. s. nat⁹ est diabolo. (Rñdit ãt ꝛ iudas q̃ tradidit eũ dicens) ne. s. suo silẽtio seipm̃ pderet. (Nunq̃d ego sũ rabbi:) Ihesu. Quãuis dñs poterat dixisse. arguentum es parat⁹ accipe et adhuc audes interrogare. nihil horũ dixit mitissimus iesus s: nobis regulas et terminos pfigẽs Sequit em̃ (Et ait illi: Tu dixisti) Hec ille. Et ꝑm Raba. ipi iude significauit se hoc scire: sed nõ alij s q̃ nõ aduerterunt q̃d dictũ esset. Post q̃ ꝓ dñs typicum pascha manducauit voluit instituere sacrm̃ eucharistie. Ideo vt dicit sctus Tho. iij. q. lxxx. et. iij. di. rj. christus sumpsit corpus suũ ꝛ sãguinẽ ꝑm Hiero. ꝛ glo. Ruth. iij. non solũ sacramentalit sedetiã spũaliter. quia lz nõ fuerit in eo augmẽtata gr̃a: tñ habuit spũalẽ dulcedinẽ in institutiõe huius sacramẽti. Unde dixit. Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscum anteq̃ patiar. Et similit illud dedit Iude ꝑm Dion. in ecclia stica hierarchia. et Aug. sup Joã. lz Hilar. sup matth. dicat oppositũ. Ipe em̃ nobis fuit exemplũ iustitie: ideo nõ debuit pctorem occltũ ꝛpellere. Sub buccella tñ iudas simplicẽ panem postq̃ cõicauerat accepit: ꝑm Aug. ꝛ post buccellã augmentatũ est pctm̃ ei⁹. vel qr exasperatus est videns se deprehensũ. vel qr ꝓsumpserat manũ cũ mgro ad scutellã porrigere vt bonam ꝓscientiã meritet. Hec ex illo. Dr q̃ (cenantib⁹ autem eis accepit iesus panem) Ex quo apparet ꝑm Aug. ad ianuariũ q̃ nõ cõicauerũt ieiuni. Et hoc vt dicit saluator fecit vt illõ sacrm̃ maxime eox imprimerẽt memorie qõ non trafuisset factũ si a principio ista fecisset. Ultimo ex enim magis ꝓsueuim⁹ reminisci. Placuit tñ spũisctõ: vt dicit q̃ nos ieiuni cõicemus. Scõm Gorrã autẽ post esum agni christus dedit suũ corp⁹ discipulis. Primo vt oñderet finiri legalia sacrificia: ꝛ institui nouũ. Secũdo vt ꝑtas immediatez succederet figure ꝛ vmbre. Tertio vt oñderet hũc cibũ esse aie nõ corꝑis: p ꝟ q̃ corpe tã saturato dat⁹, ẽ

(Et bñdixit) q̄ benedictio fm q̄ instituit ſ. Tho. nō fuit ꝓsecratio: vt patebit (ac fregit dedit q̄ discipulis suis: ⁊ ait Accipite et comedite: Hoc est cor̄p⁹ meū) Cōtra: qz fm hoc videt q̄ ꝑ⁹ dederit panem ad māducādū q̄ ꝓsecrasset: vl q̄ nō ꝓsecrassz his ꝓbis q̄z nequ⁹ ꝓuenit. Ad hoc dr s. Tho. in. iiij. di. viij. sic. Quidā vt etiā Innocen. cūius rectitādo opinionē alior̄: dicūt q̄ chr̄s p ptātem excellētie sine forma ꝓsecrauit: deinde ꝓtulit formā q̄ nos ꝓsecramus. Sed ꝓtra qz dicit euāgelista q̄ bñdixit: qō vtiq̄ aliq̄b⁹ verbis factū ē. Alij dicūt q̄ consecrauit sub aliq̄b⁹ verbis: sed ignotis nobis: nō sub his: hoc est cor̄pus meū. Sed ꝓtra: qz sacerdos consecrādo ista verba ꝓfert: vt tūc a chr̄o ꝓlata: q̄ sic neq̄ tūc ita neq̄ nūc efficiūt ꝙuersionem. Alij dicūt q̄ ꝓfecit sub ꝑdictis verbis occulte: ⁊ postmodū ea ꝓtulit sc̄o publice. Sed ꝓtra: qz sacerdos ꝓsecrans ꝓfert ea i ꝑsona chr̄i vt publice dicta. Jō alij melius dicunt: q̄ p dicta verba ꝓsecrauit: ⁊ semel tm̄ ea ꝓtulit. ſ. anteq̄ cor̄pus suū exhiberet discipulis: sed tm̄ euāgeliste nō sp narrant res eo ordine q̄ geste sūt. Hec ex illo. (Et accipiens calicē gratias egit ⁊ dedit illis dicēs: Bibite ex hoc oēs: Hic est em̄ sanguis me⁹) Sciendū est q̄ ista nō ē p̄cisa forma sanguinis: Euangeliste em̄ nō intendebāt tradere sacramēt⁹ formas: q̄ fm Dion⁹. ⁊ sanc. Tho. in ꝓmitiua eccl̄ia debuerūt esse occulte (noui testamēti) subaudi ꝓfirmator. Dicit aūt hoc testamētū id est ordinatio ⁊ pactū seu lex dei: nouū: quia nouit̄ ordiatū: ⁊ quia a nouo rege factum: ⁊ quia noua habz sacramēta. ⁊ quia hominē innouat: ⁊ qz ꝓtinet ad nouū māda-datū dilectiōis: vel antiquū nouo modo: et noua ꝓmia exponit et ꝓspondet: vel antiqua nouo mō. (qui ꝓ multis effundet in remissionē peccator̄) nō dixit ꝓ pauc⁹ neq̄ ꝓ oibus: sed ꝓ multis: qz nō venerat: vt dicit Remigi. vnā gentē tm̄ saluare: ⁊ mltos de oibus gentib⁹. Et quidē q̄ntuz ad sufficientiā: et q̄ntuz est ex pte chr̄i ille sanguis ꝓ oibus fusus est: sed q̄ ad efficaciam solū ꝓ nr̄is. (Dico aūt vobis: nō bibā amodo). i. post hāc cenā (de h̄ genimie vitis). i. de vino qō gignit a vite. Dicitur em̄ genimē a gigno: sicut germē a germino. (vsq̄ in diē illū). i. post resurrectionē (cū illud bibā vobiscū nouū). i. in nouo mō fm Chr̄ys. (in regno patris mei) post resurrectionē. Tūc em̄ vt idē Chr̄ys. ait: chr̄s bibit vinū nouo modo: qz non indigebat cibis vt ante: nec cibū vel potū sibi incorporabat. Tūc aūt chr̄s bibit in regno dei: qa tā apertū erat celū: ⁊ ipe erat in aia ⁊ i cor̄pore glorioſus. Vel in regno intelligit. i. in ecclesia militanti q̄ formata est in chr̄i passione q̄ntū ad istū statū quē mō habet lz eadē fuerit a ꝓncipio mūdi: cū p passionē adq̄siuerit sibi regnū (Et hymno dicto) scz. p gratiaꝝ actione (exierūt in montē oliueti) Beatus Marcus dicit: q̄ venerunt ad prediū quod dicit gethsemani. Beatus aūt Joānes dicit: q̄ egressus Jesus ibat trans torrentē cedron. Et oīa sunt vera: quia in radice montis oliueti erat illud prediū: ad quod ex ciuitate nō pātebat accessus nisi transito torrente p̄dicto. Sic ergo patz primū. ſ. quō chr̄s fuit p̄dit⁹ a Juda.

Quārū ad scōm. ſ. quō chr̄s fuit capt⁹ Sciendū est: q̄ Iudas post buccellā sumptam de manu chr̄i: vt dicit br̄us Joā. exiuit foras ad accipiendū milites vt caperz chr̄m: quē credebat ituꝝ illuc q̄ frequenter ibat. ſ. in montē oliuaꝝ (Tūc dicit illis ihesus: Omnes vos scandaluz) id est ruinaz (patiemini in me) id est occasione mei (in ista nocte) quia ego capiar ⁊ vos fugietis (Scriptū est em̄) Zacha. xiij. (Percutiam pastorem) id est christum (et dispergentur oues gregis). i. discipuli. Est tm̄ sciendum vt dicit Magister hist. q̄ in Zacharia nō sunt ista verba: sed ista sententia. Naz ibi ponit̄ oratio ꝓphete ad dominū dicentis Percute pastorē ⁊ dispergent oues greg⁹. Hic aūt ponit̄ vt ait: responsio domini exaudientis oratiōnē ꝓphete et dicētis Percutiā ⁊c. (Postq̄ aūt resurrexero p̄cedam vos in galileā) cum ista dicat ad consolandū destitutos: specialit̄ de galilea facit mentionem vt intelligerent q̄ eum viderent in loco in quo nō timerent iudeos vt ait Chr̄ys. (Rūdens aūt Petrus) stanq̄ feruens ⁊ qui se fortē putabat (ait illi: Etsi oēs scandalizati fuer̄i int in te: ego

nūcꝫ scādalizabor) id ē nō te deserā. Et i hoc nō mēticbāt: qz credebat se dicere ve rū:sed ꝯi ꝓsumptuose loqbāt:nō ꝑsiderās suā fragilitatē. Ihū ꝓpter hoc grauiꝰ ꝓmisit sus est cadere cꝫ alijs: z itez ꝓpter hoc quia futurꝰ erat ꝑstor ecclesie:vt suo casu alijs cōpat. sciret. (Ait illi iesus:Amen) .i. ve re(dico tibi. quia in hac nocte anteꝫ gal lus cantet:ter me negabis) Solet aūt hic queri: qre chīs ꝓmiserit cadere Petrum: Et rndet qz hoc ꝓmisit ꝓmo vt ostēderet qz post habitā grāz ꝑ qs peccare mortal'r. Scdo vt hō plus chīo cꝫ sibi credat. Ter tio vt nemo de se ꝑsumat. Quarto vt di scant prelati subditis esse ꝑpatiendum

Est aūt sciendū qz Matth. Luc. z Jo an. q̄ ad hoc eodē modo dicūt.s.qz Petrus erat negaturꝰ ter ante primū cantū galli. Sed brūs Marcꝰ dicit qz erat negaturꝰ ter ante scōm galli cantū:ita qz scda z ter tia negatio debebat esse ꝑ ost primā vocē galli: z ante scdam: z sic videt dissonātia esse hic z ibi. Soluit aūt Augꝰ. de ꝓsen. euange. z magi. histo. Nā ipa trina nega tio Petri:est vnū q̄ddam totū ex tribꝰ par tibus integratū: quod est negatio Petri. Que petri negatio ante primū galli can tum est ichoata et ante scōm finita: ita qz due eius partes: id est due negatiōes par tiales fuerūt inter primā et scdam vocem galli et vna ante primā. Matthe' q̄ Lu. et Joan. ꝑsiderantes trine negatiōis ꝓnci um qđ primā vocē galli ꝑcessit: dixerunt Nō cātabit gallus donec ter neges me. i. donec incipiat trina negatio. Marcꝰ ꝯo qz ꝑsiderauit eiusdē fine dixit:anteꝫ gal lus bis vocē dederit:ter me negabis. Per ista autē q̄ dicit Aug. declarat oportie quō res gesta sit. Sed remanet q̄stio de verbis christi: Utꝫ .s. dixerit; anteꝫ gallꝰ cantet vel anteꝫ gallus bis vocē dederit. Et di cendū est qz successiue dixit vtrūꝫ Nā vt dicit Marcꝰ: Petrus audita sua negatōe amplius loquebat: qz si etiā secū oporterz ihū mori:nō negaret chīm: z tūc chīs ite rū replicauit de negatiōe sub alijs verbis. Possumus tū tota ista difficultatē aliter soluere:distinguētes inter cantū galli z vo cem galli. Nam cantus multas voces in cludit. Cū em̄ dicim' gallū multis vicib cantare in die: putabis.s. semel in media die z semel in aurora:vel hmōi:nō est sen sus qz tm̄ vna vocē in aurora emittat: Di xit ḡ chīs:anteꝫ gallus cantet. i. cōpleat cantū emittēdo oēs suas voces: ter me ne gabis .Sedqz petrus hoc audito ampli? loquebat:ideo chīs volens aliqđ plus di cere: subiūxit qz ter erat negaturꝰ ante se cundā vocē galli:cū tamē in vno galli cā tu pl'es voces cꝫ due ꝓtineri soleāt. Bea tus ḡ Mar. retulit hoc scōm:alij ꝯo ꝓmū (Ait illi Petrus: Etiaz si oporteuerit me mori tecu:nō te negabo) Quid ad h̄ chīs dixerit:Matt. nō exꝑmit: sed credo qz re plicauerit illud qō dixit Marcꝰ. s. anteꝫ gallꝰ bis tē. (Simil'r) sicut petrus (z oēs discipuli dixerūt) credētes se dicere verū: qz parati erāt mori (Tūc venit iesus cū il lis in villam q̄ dicit Gethsemani) q̄ erat q̄ddam prediū in radice mōtis oliueti: et (dixit discipulis suis) qui. s. eū indiuisibil'r sequebāt (Sedete). i. expectate(hic:donec vadaz illuc et orem) in secreto. Jnnuebat aūt in hoc qz in tribulatiōib oīo debet cē refugiū nostꝝ. (Et assumpto petro z duo bus filijs Zebedei) Jsti tres fuerūt chīo fa miliariores ceteris z magis ad secreta ad mittebant. Petrꝰ quidē ꝓpter fidei feruo rē: Joānes ꝓpt puritatē: Jacobꝰ ꝯo qz int aplos ꝓmus erat martyrio coronādꝰ. (ce pit tristari z mestus esse) ad ostensionē ve re humanitatis. Tristabat aūt chīs q̄ ad voluntatē vt natura .i. non deliberatā fm rōem: siue absolute sumptā. Vz em̄ ex iudi cio ratiōis deliberate veller morte: imo et de ea gauderet: tū absolute sumēdo mor tem in se ei displicebat: quia placebat vita Tristabat ḡ fm voluntatē ꝓpter ꝑditoris nequitiā: ꝓpter aplorꝫ fugam: ꝓpter mris sue tristitiā: et ꝓpter Hierusalē ruinam: et ꝓpter suā mortē qui oia apprehendebant. Scōm appetitū autem sensitiuū tristabat valde ex redundantia predicti doloris. (Tunc ait illis: Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mortem) et hoc dupliciter Uno mo do ex ensiue. quia sez vsqꝫ ad mortez erat illa tristicia duratura: vt dicatur: Tristis est: id est tristis erit. Alio modo intensi ue: vt sit modus loquendi quo dolorē ma ximū exprimere consuemus. Erat autē

tūc chr̄s in maxima aī anxietate: qz̄ appr̄
hēdebat futuz malū maximū. z videbat
impossibilitatē euadēdi illō ꝑ diuinaz
p̄ordinatōez (Sustinete hic). i. expectate.
(z vigilate) in oratione (mecū) tanq̄ ami-
ci quoz est assistere et cōpati amicis tēpo
re anxietatū (Et ꝓgressus pusillum) Ora
tio em̄ est elevatio mentis in deū, qō me-
lius fit dum quis est ab alīs sequestrat⁹
q̄ cum quis est in societate. Voluit autez
orare in secreto. Primo vt ondēret sue o-
ratōis distantiā ad nr̄am: quia orat z ora
tur: vnde sepauit se. Secundo vt ostēde-
ret q̄ nō solū ꝑ aplis sed ꝑ omnib⁹ est sua
oratio. Tertio ne videret facere cōtra do
ctrinam suā Mat. vj. Clauso ostio ora tē
Quarto vt doceret nos ad orandū secre
tū inquirere. qō nō dico q̄si eccl̄ia sit fugi
enda: imo est amplectēda: sedq̄ z in ipsa
ecclesia debz quis secretū appetere (ꝓuoci-
dit in faciē suam) humiliādo se (orans et
dicens.) Ad intellectū tamē sequentis
orationis sciendū est ex doctrina s. Tho.
iij. di. xvij. q chr̄o inq̄tum homo erat: o-
rare cōperebat. Primo vt ostenderz se ho
minem sm q̄ est ꝑtre minor. Scō vt
orare doceret. Tertio vt ostenderet se a
deo esse. Nec tamē eleuabat mentē ad ali
q̄d contēplandū nouiter: quia eadem sem
ꝑ nouit: sed ad implorandū supiorē Com
petebat etiā ei ꝑ se orare: nō ꝑ aliq̄ defe-
ctu suo in bonis spiritualib⁹. quia nulluz
talem habuit: sed in corꝑalibus: quia fu
it in corꝑe passibilis. Et licz nihil in se
haberet quod nō vellet inesse: tamen ali-
q̄d habebat qō post mortē volebat abesse
sez passibilitatē. Vnde dicendo: resuscita
me vt dicit Psal. orabat ꝑ se. Oratio au-
tem qua in psenti passu orasse dicitur: nō
fuit sensualitatis vt orantis: sed vt ei⁹ ꝑ
quo oratio orabat. Cum em̄ tam sensuali
tas q̄ volūtas vt natura abhorrerz mor
tem: ipa ratio seu volūtas vt ratio. id est
vt conseq̄ns deliberatōem rationis ꝓlu
dentis mortē illam esse bonā ꝑ salute mū
di: effecta est aduocata sensualitatis z vo
luntatis naturaī. Et ꝓtrisq̄ orauit. ñ q̄
vellet fieri id qō petebat: sedq̄ volebat
ostendere affectum sensualitatis z natu-
ralem inclinationē volūtatis: z q̄ in omni
angustia ad eū est recurrēdū. z tñ ois vo-
lūtas ei⁹ volūtati est subiciēda. Ex ñ si q̄
raī. vtr̄ ois orō chr̄i fuerit exaudita. Re
spōdet q̄ sic: loq̄ndo de illa quā chr̄us ita
fecit vt eā absolute voluerit exaudiri. z ea
sola exaudita ē. Taī āt ñ fuit nisi ō eo qō
ipe absolute deliberata rōe volebat (Pa
ter si possibile est trāseat a me calix iste). i.
passio quā dicit calicē. i. medicinā ama-
rā z sanatiuā. Cōsueuit em̄ medicia dari
in calice Et q̄ ista sunt dicta ex ꝑte sensua
litatis z naturaī inclinatōis: ideo statim
sm iudiciū rōis z volūtatē deliberatā sub
iūgit (verūtn̄ nō sic̄ ego volo) volūtate. s.
naturali aut sensuali: ꝓsicut tu (supplevis
fiat (Et venit ad discipulos suos (q̄ tan
q̄ bō ꝓsolabaī ex locutōe cū amic⁹ (z iue
nit eos dormientes) duplici ex cā ꝓz Chr̄y.
Prio, s. q̄ nox erat Scō q̄ ex tristicia e-
rāt ḡuati (Et dr̄ Petro) q̄ feruētioꝛē cete
ris se mōstrabat (sic:) Hic pūctuādū ē z
legēdū interrogatiue. q. d. Rephēsibiī es.
(nō potuisti vna hora vigilare mecū:) q.
d. Hoc multo min⁹ est q̄ mori ꝑ me (vi-
gilatez ora. vt nō intre. in ten.). i. ne a tēta
tōe supuēña supemi. ꝓz Hiero. Nō ei idē
est tētari z intrare in tētatōez. spūs q̄dē
vr̄ ꝓmpt⁹ ē (ad deliberādū (caro aūt) i. af
fect⁹ z ois potētia corꝑaī (infirma) ad ex
equēdū z sustinēdū tētatōez futurā. Ali-
ud est em̄ dicere q̄ volebāt ꝑ chr̄o mori.
aliud facere. Hiero. Hoc aūt est aduers⁹
temerarios: q̄ qō crediderī putāt se posse
ꝓseq̄. Itaq̄ ḡntū de ardore mentis con-
fidim⁹: tantū de fragilitat e carnis time-
amus Hec ille (Itez scō abiit z orauit)
vt ondēret q̄ orō debet esse ꝓtinua. z vt
veri⁹ ꝓbaret fr̄itatē hūanitatis (dicens.
Pater mi si non pōt hic calix trāsire nisi
bibā illū: fiat volūtas tua. Et venit itez
z inuenit eos dormientes. Erant enim
oculi eoꝝ grauati) sez ratōe tristicie ma-
ꝛime: z etiā ex cibi digestione. z ex hora
dormiēdi. Et chr̄istus ista secunda vice
nihil dormientibus dixit: forte compas-
sus eorum fragilitati. Et sicut dicit ma-
gister historiaꝝ: angelus de quo Lucas
dicit q̄ apparuit ei confortans eū appa-

ruit ei dū scō orare.(Et relictis illis iterū abijt t orauit tertio eūdē ꝓmonē dicens. t hoc Primo ſm Raba. vt doceret nos orare ꝓtra ꝓterita t ꝓſentia t futura mala. Scō vt doceret oratōes ad ꝓfem t filiū t ſpīm ſcm dirigēdas ꝑz aliqs. Tertio vt oñderet q̄ nīa ora nra ſine q̄ueratia debet eſſe,ſed debet habere ꝑncipiū :medium t finē.(Tunc venit ad diſcipulos ſuos t dixit illis. Dormite iā t requieſcite) Si cut em dicit mgr hiſt. t innuit Mar. xiiij Chriſtus voluit diſcipulos aliqntulū dormire:et p̄ paululū dixit:vt dic ibi Mar. ſufficit. t tūc excitauit eos dī(Ecce appropinq̄bit hora:t filius hominis tradet in manus pctōrum.(Ebrȳs autē dicit q̄ tūc cū dixit dormite tc.erat maxime vigilandum.ſed chriſt⁹ dixit dormite vt ſc. Primo vt oñderet q̄ neq̄ viſum poſſent ſuſferre futuroꝝ malorꝝ. Secūdo q̄ nō indigeret eoꝝ auxilio. Tertio q̄ oīno oportebat eum tradi(Surgite eam⁹)obuiam ꝓditori.(ecce appropinq̄bit q̄ me trader. Adhuc eo loq̄nte ecce iudas vn⁹ de duodecim vēit:t cū eo turba mlt.)Habuit ei ſecū cohortē militū: quā dedit ei ꝓſes ad reſitōnem principū:t multos miſtros q̄s dederant ꝑncipes ſacerdotū:vt haberē a beato Jo.(cū gladijs).i.enſib. Conſueuit em in ſcptura vocari gladi⁹ q̄ pugnat (t fuſtib)i.lignis.vt ītur Mar.seu baculis Milites q̄dem habuerūt arma. ſed aūt ſeu famuli ſacerdotū t ſenioꝝ habuerūt fuſtes(miſſi a principib⁹ ſacerdotū t ſeniorib⁹ populi.Qui aūt tradidit eum dedit eis ſignū dī.Quēcunq̄ oſculat⁹ fuero:ipe eſt:tenete eū:)Hoc aūt fecit ne loco chriſti capent Jacobū minorē q̄ dño ſimillim⁹ erat. Vñ et ꝓter hoc t propter alia frater dñi dicebat.(Et cōfeſtim accedens ad ieſum dixit . Aue rabbi) Quod erat ſalutādi ſic t nūc dicim⁹: bonū veſp .(Et oſculat⁹ eſt eū)q: forte diſcipuli chri ſic eū ſalutare conſueuerūt. In hoc tū apparet maxima chri manſu etudo q̄ ꝓditoris oſculū nō repulit (Dixitq̄ illi ieſus. Amice)Amicū vocat ꝓditorē:q: ipe diligebat naturam:t eū ad amicicia recipe ꝓparatus erat ſi penituiſſet. Etquia etiā chr̄s ꝓtendebat ſe illi eē amicū. Vl forte ſaluator ironice loquit(ad q̄d veniſti:)q̄ſi dī. ſm Aug. Bene noui q̄re veneris. Oſculaꝝ t inſidiaꝝ.amicū te fingis cū ꝓditor ſis. Vñ t ſm Lu. dixit dñs: Juda:oſculo filiū homis tradis.(Tūc acceſſerūt t manus iniecerūt in ieſū)ſcz illi q̄ erāt cū iuda Pri⁹ tñ q̄ eū capent fuerūt ꝓſtrati ab eo:vt dic Joā.ipo dicēte. Quem q̄ritꝝ tc Ego ſum .Et ſic dixit vt diſcipl⁹ ſine rēt abire(t tenuerūt eū. t ecce vn⁹ ex his q̄ erāt cū ieſu).i.petrus(extendens manū exemit gladiū ſuū.)De iſto gladio dicunt cōmuniē expoſitores. q̄ fuit gladi⁹ menſalis magn⁹. In cena em fuerūt duo tales quib⁹ agnus fuerat deciſus . Sz mihi videt q̄ fuerit enſis. Nā ſicut narrat Lucas: chr̄s in cena dixit. Qui non habz vēdat tunicā ſuā: et emat gladium. Apli aūt tunc ſic ōt Theo. et Ebrȳs aſſūpſerūt aīm defendēdi mgrm. nō dixerūt. Ecce duo gladij h. et hos gladios i auxiliū tulerūt ſm Ebrȳs. ad pugnandū. Vñ t q̄ milites voluerūt chriſtum capere:apli voluerūt eū defendere. Vñ vt dicit Lucas dixerūt. Dñe ſi percutim⁹ i gladio:i.nūq̄d dēm⁹ iſtos aggredi cū gladijs. Et q̄bus rōnabiliē apparet q̄ erāt gladij apti ad pugnā:nō q̄ mēſales .q: meli⁹ fuiſſz hre fuſtes:de q̄bus in villa t i horto ē poſſibile potuiſſe inueniri copiā Sz q̄re petr⁹ arripuit gladiū:cū de⁹ dixiſſz nō eē reſiſtēdo malo:Dic.v. Rūdet s. Tho.ſup Joā. q̄ dñs ꝓhibuerat defenſionem ſui.nō autem dñi.vel q̄ apli adhuc erant īmpfecti Hec ille. Sz quare chr̄s pmiſit diſcipulos ſuos arma portare:Dico q̄ hoc potuit feciſſe vt Petrus percuteret ſeruū quē ille ſanaret.ac p̄ h̄ euidēt apparerꝝ q̄ nō defendi ſed mori volebat. Sed vnde enſes habere potuerunt: Dico q̄ in domo vbi cenauerant.(et percutiens ſeruū principis ſacerdotū amputauit auriculā eius.) Petrus enim voluit ſcindere caput eius: vt dicit ſctūs Tho.ſup Joan. ſed ille declinauit. Et ſz ante pertuliſſent licentiaza chriſto pugnandi:tamē petr⁹ non expectauit chr̄i rñſum .(Tūc ait illis Jeſus. Cōuerte gladiū tuū i locū ſuū. oēs em q̄ acceꝑint gladiū:gladio pibūt)i.ꝓpt gladium qđ acceꝑint:ꝑz mgrm hi. Intelligēdū

tñ est ſm eũdẽ ꝛ ſm Aug. ꝙ ille sol⁹ acci
pe ór gladiũ q̃ accipit illũ sua auẽre: sec⁹
q̃ vtiq; gladio iubente seu ꝓmittente lege
vel iubente deo. Vel possum⁹ dicere ꝙ
saluato; itẽdit dicere sic. Ego nolo armis
defendi. Et sic̃s ex vobis voluerit nunc
cũ istis gladio pugnare: pibit gladio isto
rũ militũ (An putas q; non possũ rogare
patrẽ meũ: et exhibebit mihi modo pl⁹ q̃
duodecim legiones angelo;.) Legio ꝛi
net sex milia sexcẽtos sexagintasex. Si ãt
vn⁹ angel⁹ in vna nocte potuit occidere
in exercitu senn acherib. clxxxv. milia vi
ros: vt ptz. iiij. Reg. xix. q̃d potuissent du
odecim legiões: Nec tñ chr̃s ista dicit q̃
si indigeret angelo; suffragio: ſz ad oñdẽ
dũ ꝙ euadere potuisset si voluisſz. Sana
uit aũt eũ ſm Lu. primo qd ꝙuersionẽ a
stãtiũ. secũdo ad ꝙfirmato; discipulo; du
bitantiũ. tertio ad instructionẽ nostram:
vt discam⁹ benefacere inimicis. et q̃rto
ad ostẽdendã volũtariã passionẽ. Nec ta
mẽ ꝓpter hoc cessauerũt impij ſm Chr̃y.
q; cũ esset nox forte nõ viderunt. vl̃ ꝓpter
odiũ. vel potius q; tanq̃ milites et serui
pot⁹ obedire volu⁹t hoib⁹ q̃ deo (Quõ
ergo implebũt scripture: q; sic oportz fie
ri. In illa hora dixit Jesus turbis. Tan
q̃ ad latronẽ existis cũ gladijs ꝛ fustib⁹
comp̃hẽdere me. Quotidie apõ vos se
debam docens in tẽplo) sine armis et mi
litib⁹ (et nõ me tenuistis. Hoc autẽ totuz
factũ est vt implerenť scripture ꝓphetaꝝ.
Tunc discipuli oẽs relicto eo fugerũt. At
illi tenentes iesum duxerũt ad caiphã
pncipem sacerdotũ: vbi scribe et seniores
ꝙuenerãt. Sicut autẽ dicit btus Joã. isti
duxerũt iesũ ꝓmo ad domũ Anne. ſz nõ h
be. Matthe⁹ tacet. q; annas nõ erat sũ
mus sacerdos illo anno: ſz erat socer sũmi
sacerdotis. i. caiphe. iõq̃ ꝓpt̃ q̃ndã reue
rentiã eũ trãsire haberẽt ꝓpe domũ ei⁹ p
sentauerũt ei chr̃m. Et etiã ſm sanctum
Tho. sup Jo. hoc fecerũt de mãdato cai
phe. q̃ hoc iussit vt se excusabiliorẽ redde
ret cõdemnãdo cõdemnatũ. Est autez
sciẽdũ ad intellectũ seq̃ntiũ ꝙ ſm Matt.
Mar. ꝛ Lu. trina negatio petri vidẽt facta
in domo sũmi sacerdotis. i. caiphe: q; de
anna q̃dã nõ facit mentionẽ. ſm Jo. ꝙo
facta ẽ i domo anne. Et q̃dem Ysero. sup
Mat. ꝛ Beda sup Lu. videť velle ꝙ pe
trus in domo caiphe negauerit. Aug. ꝙo
de ꝓsen. euan. vult ꝙ negatio tota facta sit
in domo anne. et ꝙ euangeliste videnť di
cere ꝙ sit facta in domo caiphe loquũť ꝑ
recapitulatiõem. Quidam alij dicũt ꝙ vna
negatio fuit in domo anne. alie due in
domo caiphe. Joãnes aũt dicit eas factaſ
in domo anne: quia ipa ꝓpter rationes q̃
dicenť reputabať dom⁹ caiphe. Mihi vi
deť ꝙ sententia Aug. sit vera. sed tñ ẽ dubi
um vnũ ſm istã sententiã. Nam quãdo
euãgeliste recapitulãt istud: nullam faci
unt mentionẽ de domo anne: ſz tñ ó do
mo sũmi sacerdotis. quod videť incõueni
ens: maxime apõ matth. q̃ iam añ dixerat
chr̃m esse ductũ ad annã. Ad hoc dico ꝙ
vt ptz ꝙ ioãne tã annas q̃ caiphas dice
bať põtifex, ꝛ sicut ór Aug. ꝛ s. Tho. qñ
christus ductus est ad annã: dicť⁹ est du
ci ad caiphã: q; erat caiphe voluntas. Et
h̃ innuit Joan. q̃ dixit ideo eu; fuisse du
ctũ ad annã q; erat socer caiphe. Et põt
addi ꝙ dũ ducebať ad annã: oncebať vl
timate ad caiphã: q; illa erat via sua. non
incõuenit aũt idẽ sit ire vl̃ moueri ad me
diũ ꝛ vltimũ. q; ergo vterq̃ erat pontifex ꝛ summ⁹ sacerdos: ſz diuersimode. et
erãt vni⁹ volũtaꝛ: ita ꝙ vn⁹ deferebat al
teri. ꝛ dom⁹ vni⁹ erat i via ad domũ alti⁹
tõ Mar. et Lu. que facta fuerũt i domo
vl̃ usq̃: dicũt facta i domo sũmi sacerdo
tis: nõ expsso vtz essz annas vl̃ caiphas.
Sil̃r mar. ipaz domũ anne vidẽt dicere a
triũ caiphe: ꝛ qñ duct⁹ est ad annã dixit
ductũ ad caiphã rõe dicta. ꝛ q̃ sunt facta i
vtraq̃ domo: videť dicere facta in domo
caiphe. Dicit ergo. (Petr⁹ ãt) ꝛ cũ eo ali
us vt dicit Joannes q̃ credit fuisse ille (se
quebať ꝓpter amorẽ) alonge (ꝓpter timo
rem (vsq̃ in atriũ pncipis sacerdotũ) ꝓmo
vsq̃ in atriũ anne: vt dicit Joan. Deinde vsq̃ in atriũ caiphe: vt credit. Quõ ãt
Petr⁹ potuerit intrare i domum anne de
clarat ipe Joannes di. ꝙ ali⁹ discipul⁹ se
quebať cũ petro. ꝛ ille erat notus pontifici. ꝛ impetrauit ab ancilla ostiaria ingressum petro. In hac aũt ꝓma domo, s. anne
chr̃s est inꝛogat⁹ ó doctrina et discipulis

suis. Ad qō cū rñderet suscepit alapā vt dic̄ Joā. ab vno suo, z petr⁹ ter negauit. Deinde christ⁹ fuit missus ligat⁹ ad do// mū caiphe: in qua oēs alias ꝑtumelias z sententiā mortis accepit. iō ōr (Et igres// sus intro sedebat) ad ignē (cū ministris: vt videret fin̄. Principes aūt sacerdotū). i. caiphas z nō annas (z oīm ꝑcliū) id est mītitudo ꝓcipū sacerdotū z seniorum et scriba⁹ (qrebāt falsū testimoniū ꝟ iesum) qz veros testes se posse inuenire desperābāt. (vt eū morti traderēt: z nō inuenerēt cū mīti falsi testes accessissent) Non em̄ qrebant falsos testes simplicit: qz multi tales ac// cesserunt sed falsos: apparenter veros et iustificabiles: q̄s nō erat facile inuenire. (Nouissime aūt venerūt duo falsi testes z dixerūt. Hic dixit. Possum destruere tē// plū dei z p⁹ triduū reedificare illud) Sz quō isti testes fuerūt falsi: qz dixerunt id qō ipe dn̄s dixerat Jo. ij. soluite tēplū h̄ z in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Ad hoc ō t Hiero. q falsi testes fuerūt: qz nō eo sen// su acceperūt verba quo dicta fuerūt. scz ō tēplo corꝑis chr̄i. vnde et quedam muta uerūt vt possent inferre calumniā. nā ꝓ solute posuerūt: possum destruere, z ꝑ ex citabo posuerūt: reedificabo. Vñ z mar. dic̄ q nō erat ꝓuenies testimoniū illoꝝ (Et surgens) de tribunali ex impatientia (ꝓnceps sacerdotū) videns q ex nihilo po terat eū ꝺdēnare (ait illi: Nihil rñdes ad ea que isti aduersum te testificant? Jesus aūt tacebat) qz ea que opponebāt n̄ erāt rñsiōe digna. Et vt impleret illō Esa. liij. Quasi agn⁹ coꝝā tōdente se obmutescet (Et ꝓnceps sacerdotū ait illi. Adiuro te p deū viuū vt dicas nobis si tu es chr̄s fi li⁹ dei) Est sciēdū sic ōt s. Tho. ij. ij. q. xc. q adiurare ē ordinare aliq̄d ad aliq̄d p diuina. Est aūt duplex mod⁹ adiurā// di. s. coactiuus et deꝑcatiu⁹. Adiurare au tem subditos p deū cogendo et deꝑecan do est licitū: sed superiores deꝑecādo solū z nō cogendo. Demones rñ licet adiura re cōpellēdo ne nobis noceant: nō aūt de ꝑcando. Et eodē mō. s. cōpellēdo licz ad// iurare creaturas irrōnales: ne p eas dia// bol⁹ nobis noceat. z similiter deꝑcando: vt p eas deus nobis auxiliet. Adiurare autem eas fm̄ seip̄as non vt mote sunt a deo vel diabolo est vanū z illicitū. Iste aūt sūm⁹ pontifex adiurauit chr̄m coacti ue z peccauit. Hec omnia ex sctō thoma Sz ꝓtra. qz lz chr̄s nō essz subdit⁹ sūmo sacerdoti: tamē hoc nō ꝓstabat ei. ideo li cite videt potuisse cogere chr̄m. Ad hoc dico fm doctnā sancti Tho. q sūmis sa cerdotib⁹ ꝓstabat iesum esse chr̄istū. z eti am si nō ꝓstabat eis q esset fili⁹ dei: eoꝝ ignorantia erat affectata z crassa. qz signa z doctrina z interior motio ei⁹ euidenter hoc ostendebant. (Dicit illi iesus) ne. s. vi// derek cōtinere nomen dn̄i: p qō fuerat ad iurat⁹ (Tu dixisti) supple veritatē. Iste ei erat modus loquendi affirmatiu⁹. Vn̄ de et beatus Marc̄. dixit q dn̄s respon// dit dicens: Ego sū (Verūtamē dico vo// bis: amodo). i. post hoc (videbitis filium hois) q̄ mō a vobis n̄ magnipēdit (sedē// tem a dextris virtutis dei. et venientē in nubib⁹ celi) qō fiet i die iudicij. Sz qre dicit amodo? Videtur em̄ significare q statim post passionem hoc visuri essent. Ad hoc dico fm Orig. q totū tp̄s a passi one chr̄i vsq ad die iudicij q̄si p momen to sumit respectu eternitatis. Sciēdū ē aūt q vt elicit ex Lu. sil' cū Mat. iudei in isto cōcilio cū chr̄s nihil rñderet testibus prius interrogauerūt illū si esset chr̄s: vt di cit Lu. Et ad h̄ vt idē dicit: ipe respōdit. Si dixero vobis nō credetis mihi: si aūt interrogauero: nō respondebitis mihi: ti// mentes. s. quinci. neq̄ dimittetz. s. me abi re, z postea subiūxit id qō dictū est. s. (Ve runtamē) cē. Et tūc in illis verbis q di// xit se sessura dextris dei intellexerūt q se filiū dei faceret. ideo secūdo: vt dicit Lu. interrogauerūt eū oēs sil' dicentes. Tu g̃ es fili⁹ dei: siue hoc dixerūt nō interrogā// do: sz ꝓcludendo ex dictis ei⁹. Et tūc ꝑn ceps sacerdotū adiurauit eum dicēs Ad// iuro te cē. vt dictum est. Et chr̄ist⁹ respō dit fm Matthеum. Tu dixisti. Vel fm Lucā Vos dicitis. Oēs em̄ ꝓcluserant q erat fili⁹ dei. Sed Matt. solum notat pontificē: qz erat principalis. z qz p⁹ cōez omniū ꝓclusionē ipe solus adiurauit. Et his ergo patet q beatus Matthe⁹ non recitat primā interrogationē sz scōaz. tra

men recitat verba q̄ chr̄s dixerat ad p̄mā
ſcz Uerūtamē ⁊c. (Tunc p̄nceps ſacer-
dotū ſcidit veſtimēta ſua)ad ſignificandū
q̄ chr̄s blaſphemaſſet deū:attribuēdo hoi
.i.ſibi id q̄ eſt dei.ſ. eſſe deū. Cōſueuerāt
ei iudei i ſignū doloꝛis ſcindere veſtes: ſic
nē aliq̄ p̄icīūt diretū ad terrā(dicēs Blaſ
phemauit:quid adhuc egem⁹ teſtib⁹? Ec
ce nūc audiſtis blaſphemiaz:Quid vobis
videt? Ar illi rīdentes dixerūt: Reus eſt
moꝛtis. Tūc expuerūt in faciē eius: ⁊ co-
laphis eū ceciderūt)Eſt aūt colaph⁹ p̄pe
cuſſio colli:ſicut alapa genaz:vñ ⁊ cola-
phizare eſt collū p̄cutere:q̄d tūc oppꝛobri-
oſum erat apud iudeos: ſicut et mō apud
mauros:vt ferk.(alij āt palmas in faciē ei
dederūt:dicēres: Pꝛopheciza nobis chr̄e
quis ē q̄ te p̄cuſſit. Hoc derīſorie dicebāt:
q̄ſi dicerēt:Si es p̄pha vt dicebak: diuina
nobis q̄s p̄cuſſit te. Habebat ei faciē ve-
latā:vt dicit Lu. (Petr⁹ vo ſedebat foꝛ-
nō extra domū. ſed extra locū in q̄ illude-
batur chr̄s. Stabat em̄(in atrio).i.domo.
Eſt em̄ atrium dom⁹ ſpacioſa: cui ſolebāt
addi extrinſecus aliq̄ poꝛtic⁹. Videk autē
q̄ eſſet petr⁹ in claūſtro ſeu ſpacio q̄d ſolz
eſſe ſine tecto in domib⁹ magnis: q̄ ignis
erat in medio oim accenſus ſm Lucā. Et
erat in atrio deoꝛſum ſm Dar. Vel erat
in atrio.i.in aliq̄ loco ignis. Nā ſm aliq̄s
dicīt atriū.ſ. a caligine. Sciendū tñ eſt q̄
iſte negatiōes petri de quib⁹ dicek fuerūt
facte in domo anne. ⁊ ea q̄ immediate añ
dicta ſunt in domo caiphe. Vñ Matth.
hic nō tenet oꝛdinē hiſtoꝛie ſed recapitu-
lat ſm Augz. (Et acceſſit eū vna ancilla
dicēs:Et tu cū ieſu galileo eras)Iſta fuit
ancilla oſtiaria:vt dicit Joaz. ad cui⁹ vo-
cē petrus p̄imā negatiōez fecit:nō in ip̄o
ingreſſu dom⁹: ſed poſt ingreſſum cū ſta-
ret ad ignē: vt dicit Dar.ſeu ad lumē:vt
dicit Luc.⁊ idē eſt. Vñ ſubdit(At ille ne
gauit coꝛā oīb⁹ dicens: Neſcio q̄d dicis.
Nō em̄ foꝛte illū ad ianuā cognouit: cuz
eſſet noꝛ:ſed cū eū fuiſſet intuita ad lumē
vt dicit Lu. Sed q̄re nō ſic interꝛogauit
de Joāne. Foꝛte hoc fuit q̄ Joānes erat
familiaris in domo:nō deferebat ei, nec tñ
deferebat ſocio: q̄a foꝛte neſciebat q̄ ille
eſſz p q̄ rogauerat ioānes. Vl foꝛte nō cō
ſtabat ei q̄ ioānes eſſz chr̄i diſcipul⁹. De-
p̄hendit aūt hoc de petro: foꝛte q̄a triſtis
ſtabat aut flebat. Quātū ad iſtā p̄mā ne
gationē ꝓueniūt oēs euāgeliſte: q̄ntū ad
alias duas differūt: q̄ vn⁹ dic eas factas
ad vocē vni⁹ p̄ſone:ali⁹ ad vocē alteri⁹: ſz
tñ reuera oēs dicūt veꝛ: q̄ mīte p̄ſone cō
currebāt:⁊ vn⁹ exp̄mit vnā:ali⁹ aliā:Poſt
iſtā aūt p̄mā negationē: vt ōt be. Marc⁹
Petr⁹ exīt.i.exibat foꝛaſante atriū. ⁊ gal
lus cāauit: vt dicit idē Mar.ſed credik q̄
petrus nō audiuerit:q̄ erat ſuſpēſus anio
Nam timebat. Et duz exiret: alia ancilla
etiā incuſauit eū:⁊ redyt ad ignē vt ſe pur
garet:iō ſequik(Exeūte aūt illo ianuā).i.
dū exiret: non aūt poſtq̄z exierat. Timuit
em̄ petr⁹: iō exire voluit. Exeūte aūt illo
.i.cū ſe ad exeūdū p̄pararet: vt ōt Auguſ.
erat tñ adhuc p̄pe ignē: vt dicit Jo.(vidit
eū alia ancilla: ⁊ ait his q̄ erāt ibi: Et hic
erat cū ieſu nazareno. Et iteꝛ negauit cū
iuramēto:q̄ nō noui hoiez)Mat. ⁊ mar.
videk dicere:q̄ ad vocē hui⁹ ancille nega-
uerit ſcōo.ſed Jo. ōt. q̄ ad vocē aſtantiū.
Lu.q̄ ad vocē cuiuſdaz. Sed reuera fuit
ad vocē aſtātiū:q̄ tñ fuerāt excitati ad vo-
cē ancille:iō oēs veꝛ dicūt(⁊ poſt puſillū)
.i.poſt ſpaciū hoꝛe vni⁹: vt ōt Lu.iam ei
petr⁹ ſtabat ſecur⁹ (acceſſerūt q̄ ſtabāt: et
dixerūt petro: Vere ⁊ tu ex illis es: nā et
loq̄la tua manifeſtū te facit) Mar. videk
dicere q̄ iſta tertia negatio fuerit facta ad
vocē aſtātiū:⁊ ſic̄r Mar.Luc.ꝓo q̄ ad vo
cē cuiuſdā. Jo.aūt q̄ ad vocē cognati ei⁹
cui⁹ abſciſa fuerat auricula: q̄ dicebat ſe
eū vidiſſe in hoꝛto cū ieſu. Et oia iſta vera
ſunt:et ſic̄ ꝓcurrerūt: vt de ſe p̄t eſſe ma-
nifeſtū (Tūc cepit deteſtari ⁊ iurare q̄ nō
nouiſſet hoīem).i.cepit iurare iuramento
execratoꝛio:q̄d ē ḡuiſſimū:vt pote dicēdo
nūq̄z bñ faciat mihi de⁹ ſi ita ē. Scōa aūt
negatō fuit cū iuramēto aſſertoꝛio ſimp̄r
puta dicēdo:p deū ita eſt. Jn hoc āt iura-
mēto inducik de⁹ ſolū vt teſtis: ſz i execra
toꝛio inducik vt teſtis ⁊ iudex. Vel foꝛte
vtroq̄z iuramēto in tertia negatiōe vſus ē
vt innuit text⁹ dicēs: q̄ cepit nō ſolū dete
ſtari.i.execrari:ſedetiaz iurare(Et ꝓtinuo
gall⁹ cāauit)ſcōa.ſ. vice:vt ōt mar. ⁊ iſtā
ſcōaz vocē petr⁹ credik audiuiſſe:vñ ſbdik

recordatus est Petrus verbi Jesu qđ di-
xerat: priusq̄ gallus cāter: ter me negab)
Dicit hic btus Lucas: q̄ chr̄s petr̄ respe-
xit: z tūc petrus cōpunct⁹ est. Jstū tñ re-
spectū Aug⁹ dicit fuisse spūalem: qz. s. e⁹
misert⁹ est. Nā corpaliť videť fuisse impos-
sibile q̄ eū aspexerit: qz petrus erat foris z
deorsum: vt ex dictis ptz (Et egressus fo-
ris) extra domū. Juit em̄ vt dicit magist⁹
histo. ad cauernā q̄ mō dr gallicātus: z in
ea (fleuit amare) et extūc ꝓsueuit sp̄ ad pri-
mū gallor̄ cantuz surgere ad orōem vsq̄
ad horā matutinā: vt habeť in itinerario
Clemētis p̄ista negatiōe. Nō tñ videť q̄
ad spelunca illā iuerit subito: vel si iuit: in
ea pax̄ stetit: qz Mare⁹ videť velle q̄ fue-
rit in domo Anne.

Quantū aūt ad tertiū: id est quō chr̄s
fuit sententiat⁹ dr (Mane aūt facto) Nā
tota nocte illuserāt ei: postq̄ se dei filium
dixerat (Consiliū inierūt oēs p̄ncipes sa-
cerdotū z seniores ꝑ̄li aduersus iesum vt
eū morti traderēt) Hoc ꝓsiliū hic a beato
Mat. ponit̄ p recapitulationē. Fuit ei fa-
ctū ante q̄ iesus se fateret filiuz dei: vt in-
nuit magi. hist. Et hoc est rōnabile. Exq̄
em̄ iam eū ad mortē ꝓdēnauerāt tāq̄ reū
mortis: ad qđ fecissent ꝓsiliū vt eū morti
traderēt. Fecerūt g̃ hoc ꝓsiliū qñ voluerť
inuenire testes ad ꝓuicendū eū. Quāuis
etiā rōnabile sit vt ꝓsiliū fecerit quō p̄sidi
reum mortis pbarent (Et vinctū adduxe-
runt z tradiderūt pontio pilato) Hieroñ.
Habebāt em̄ hūc morē: vt si quē adiudi-
cassent morti ligatū iudici traderēt. Hec
ille. (p̄sidi) id est potestati. De noie aūt
Pilati dixim⁹ sabbato post tertiā dñicaz
Aduentus. (Tunc videns iudas q̄ tradi-
dit eū q̄ damnatus esset: penitētia duct⁹
retulit triginta argenteos p̄ncipib⁹ sacer-
dotū et seniorib⁹: dicēs: Peccaui tradens
sanguinē iustum) Sicut aūt dicit Aug⁹.
nō est certa dies i qua iudas argēteos re-
tulerit. Tñ quidā dicūt: q̄ hoc fecit audi-
ta resurrectiōe quā futuram nō credebat.
Quidā: q̄ visis pdigēs i horā mortis chri-
sti. Quidā aūt: q̄ ꝑ̄primū vidit iesuz da-
tum in manus p̄sidis. Tunc em̄ erat iaz
morte damnat⁹ q̄ ad iudeos: et credidit
q̄ etiam a pilato damnaret ad ꝓplacentiā
p̄rincipū. Jstud aūt magis videť conso-
nū euangelio. Qualitercūq̄ tñ fuerit ipsa
el⁹ pnia inutilis fuit: quia caruit spe venie
vt ptz in textu. (At illi dixerūt: Quid ad
nos) .i. ptinet (Tu videris) .i. videbis si bñ
vel male fecisti (et p̄iectis argēteis in tem-
plo abiens laqueo se suspēdit) z crepuit:
vt dicit bea. Petrus Actu. ij. Sicut enim
dicit magist. hist. credit rupto laqueo ceci-
disse z sic crepuisse. (Principes aūt sacer-
dotum acceptis argenteis dixerūt: Non
licet eos mittere) id ē remittere sm̄ magi.
histo. (in corbonā) vnde. s. eos tulerant: vt
idē dicit. Est aūt corbona vas in q̄ vota
et oblatōes populi reponebanť: quia cor-
ban hebraice idē est qđ mun⁹ votiuū lati-
ne: vt dicit magi. histo. (Quia p̄ciū san-
guinis est) Jsti stulti reputabāt mortem
christi iustissimā: z tamē p̄ciū eius repu-
tabant prophanū: vnde conuerterūt illō
in vsum p̄ mortuis. (Consilio aūt inito
emerūt ex illis agrum figuli) id est cuius-
dam viri qui sic dicebať: eo q̄ figulus essz
sm̄ Magist. histo. Vel ly figuli: vt idē di-
cit est p̄prium nomē. Vel sm̄ alios ager fi-
guli dicebať: quia ibi quilibet figulus in-
uenire poterat terram aptam vsui suo (in se-
pulturam peregrinoz̄. Propter quod vo-
catus est ager ille Acheldemach: hoc est
ager sanguinis: vsq̄ in hodiernū diē. Tūc
impletum est quod dictū est ꝑ Hieremiā
propheram dicentē. Contra: quia in li-
bro Hiereme ista non inueniunť. Ad hoc
dicitur primo sm̄ Hieronymū: q̄ ly Hie-
remiam: nō est de textu: nec in antiquis li-
bris inuenitur. Et tūc quod dicit prophe-
tam: debemus intelligere Zachariam: q̄
Zacharie. x. habetur ista sententia: cuius
non ista verba. Apli em̄ plerūq̄ allegaue-
runt sententiā contēptis verbis. Scōo da-
to q̄ ly Hieremiā: sit de textu: dicit q̄ licz
ista autoritas nō reperiatur i libro Hiere.
quē habemus: tamē reperitur in alio q̄ non
est de canone biblie. Vñ Hiero. refert se i
quodā libello qui Hieremie ascribebatur
ista legisse de verbo ad verbuz. Tertio dr
q̄ sm̄ Hieron. in li. de optimo ḡne interp̄-
tādi: ista autoritas sentētialiter sumpta ē
partim Zacha. xi. partim Hiere. xxxij. sed
tñ Matt. totā attribuit Hiere. sicut fre-

In die paraſceues

quẽter faciunt auctores. Intelligit ãt ſic (Et acceperũt) iſti ſacerdotes (triginta argẽteos) q̃ ſunt (p̃cium appciati) .i. chriſti (quẽ) chr̃m (appciauerũt) iſti. ſ. ſacerdotes (a filijs iſrl') .i. a Juda: ponẽdo ple. p ſingulari: maxime q̃ ipe tenebat pſonã oim iudeor̃ q̃b' placebat iſta pditio. Vl'a filijs iſrael. i. a iuda et complicib' ſeu ꝟſentientib'. Credendũ eſt em̃ q̃ alicꝫ ſocios habuerit ad malũ. Vel ly a filijs iſrl' nõ referr' ad ly appciauerũt ſz ad ly accepe'r. q̃ tale p̃cium fuit ꝓmo acceptũ a ppl'o qui illõ offerebat p votis dño. (Et dederũt eos i agr̃ figuli). i. p agro figuli (ſic ꝟſtituit mihi dñs. i. ꝟſtitutũ reuelauit. Iſtud aũt vltimũ nõ habe'r in zacharia. habe'r ãt in .li. hieremie quẽ nõ habem'. z etiã ſnialit habe'r Hiere. xxxij. vbi d̃r q̃ de mandato dñi empt'r ẽ ager q̃dam. p quã emptionẽ intellexit matthe' iſtam figurari. Aug. tñ de ꝟſen. euan. q̃ ad tertiam expoſitionẽ declinat: dicit q̃ hoc vltimũ eſt intelligendũ dictũ eſſe ab euã geliſta. ſ. ſicut ꝟſtituit mihi dñs: q̃ voluit dicere ſibi a dño inſpiratũ q̃ hec ꝓphetia ad chr̃i ven-
ditiõem ptineret (Jeſus aũt ſtetit añ p̃ſidem) Tacet hic matthe' q̃d dixerint iſti qñ chriſtũ p̃ſentauerũt pilato. Dicit tamẽ Joan. q̃ pilat' dixit eis: Quã accuſatiõem affertis aduerſus hoiez iſtũ. Et illi ſic dicit Lu. accuſauer't eũ in trib'. ſ. q̃ cõmouebat gentẽ. z q̃ prohibebat tributum dari ceſari. z q̃ ſe fecerat regẽ iudeorum. q̃ſi vellet ſibi regnũ vſurpare. Sz pilat' de duob' ꝑmis nõ curauit. Nõ q̃dem de ꝑmo: q̃ cũ eſſz gentil' nõ curauit ſi chr̃us cõmouebat ppl'm p̃dicãdo opiones nouas in fide iudaica. Necꝫ dẽ ſcõo. q̃ ex publica fama nouerat: vt rõnabil'r credit q̃ ipe dixerat Matt. xxij. Reddite q̃ ſũt ceſaris ceſari: Jõ ſolũ introgauit d̃ tertia. Et h̃ ẽ q̃d dixit mat. (Et introgauit eum p̃ſes di. Tu es rex i udeor̃:) Et tũc chr̃s dixit (Tu dicis). i. verꝫ eſt. z vt dicẽ de. Joan. dixit ei. q̃ erat q̃dem rex ſz ſuũ regnũ nõ erat de hoc mũdo. Vñ pilat' intellexit q̃ nõ erat ꝟtrari' imperatori. Sic aũt dicẽ Jo. pilat' exijt de ꝓtorio. vbi i ſecreto examinauerat teſũ: et dixit iudeis. Ego nullam inuenio cãm in eo qua dignus ſit morte. Et tũc vt d̃t Lu. replicauerũt pri-
mã accuſatiõez dicentes. Cõmouit popu
lũ p oẽz iudeã incipiẽs a galilea vſqꝫ huc Et tũc vt idẽ Lu. dicit. Pilatus audiẽs q̃ galile' eſſz miſit eũ ad herodẽ: q̃ erat dñs galilee: z tũc erat in hier'lem. Herodes aũt eũ libent' vidit ſperãs ſe aliq̃d ſignũ ab eo vid're. ſz reputauit fatuũ. q̃ nihil rñdebat. Jõ remiſit eũ ad pilatũ: illuſum ꝓius in veſte alba. Et tũc vt idem Lu. d̃t Pilat' dixit ppl'o. Ecce ego nihil in eo inueni: ſz necꝫ herodes. Jõ caſtigabo eũ: ſz tñ nõ occidã: ſz dimittã illũ Et illi oino petebãt vt crucifigere't. Jõo d̃t Matthe'. ſ. poſt regreſſum chr̃i ab herode (Et cũ accuſare't a p̃ncipib' ſacerdotum z ſenioꝛib') q̃ replicabãt z aggꝛauabãt
ꝑores accuſatiões q̃z tũ poterãt (nihil rñdit. Tũ dixit illi pilat'. Nõ audis q̃nta aduerſũ te dicũt teſtimonia: z nõ reſpondit ei ad vllũ verbũ. ita vt miraret p̃ſes vehement'. Per diẽ aũt ſolennẽ). i. in die paſce (conſueuerat p̃ſes dimittere populo vnũ vinctũ quẽ voluiſſent) Erat em̃ a romanis ꝟceſſum iudeis: vt in die paſce i n q̃ recolebãt bñficium egreſſionis de egypto poſſz vnus de carcere liberari in memoriã dicte liberatiõis. Pilat' q̃ ſciens eos ad inuidiã iſtã ꝟſuetudinẽ inclinatos: z ex alia pte credẽs q̃ nunqꝫ peteret barrabã: q̃ homicida erat z ſeditioſus et peſſimus: vt h̃ Lu. xxij. ꝓpoſuit eis quẽ vellẽt dimitti de his duob'. ſ. chr̃m an barrabã: credẽs ſe hac via chr̃m liberare. Dẽ q̃. Habebat aũt tũc vnũ vinctũ inſignẽ. i. famoſum in malo. (qui dicebat barrabas) Cõgregatis ꝟo illis dixit pilatus. Quem vultis dimittã vobis: barrabã an ieſum qui dicit chriſt'. Sciebat em̃ q̃ p inuidiam tradidiſſent eũ. Sedente aũt eo pro tribunali). i. in tribunali. Eſt aũt vt dicit Raba. tribunal iudicũ: ſolũ regũ: z cathedra magiſtroꝝ ſeu doctoꝝ (Miſit ad eũ vxor ei' di. Nihil tibi z iuſto illi). i. nihil habes cũ eo facere: nec debes te d̃ eo intromittere: q̃ iuſt' ẽ (Multa em̃ paſſa ſum hodie p viſũ ꝑ eũ. Ad cui' euidentiã ſciẽdũ ẽ ſm magr̃m hiſt. z alios ſcõs q̃ diabol' vidẽs ordinẽ paſſionis chr̃i: z patientiam eius. et forte etiam ſcõs i limbo

exultantes timuit ꝙ mortē chr̄i ꝑdere ꝑn̄/
cipatū. Ideo sicut ante ꝓcurauit ei⁹ mor
tē: ne ꝙ ei⁹ ꝑdicationē ꝙuerterent̄ anie: ita
postmodū ꝓcurauit ei⁹ liberatōez ꝙ vxo/
rē pilati q̄ adhuc dormiebat. Apparuit
em̄ vt cōter tenet in somnis ope diaboli/
co aliq̄ terribile q̄ sibi et marito immi/
neret ex morte hui⁹ ſcti vir̄. (Principes aūt
sacerdotū t seniores ꝑsuaserūt ꝑplis vt pe
terēt barrabā: ihesū ꝯo ꝑderēt. Rūdēs aūt
ꝑses ait illis. Quem vultis vobis ō duo
bus dimitti? At illi dixerūt: barrabā. Di
xit illis Pilat⁹. Quid igit facia de Jesu
q̄ ōr chr̄s). i. vnct⁹. Loco h⁹ dic̄ Marc⁹.
Quid igit facia regi iudeoꝝ? Et h ideo:
qz soli reges iudeoꝝ inungebant. Dicūt
omnes: Crucifigat. Ait illis ꝑses. Quid
em̄ mali fecit? At illi magz clamabāt dicē/
tes. Crucifigat. Videns aūt ꝑsat⁹ qz ni
hil ꝓficeret: accepta aq̄ lauit manus coꝝ
populo dicēs) Per hec tamen nō excusat.
qz cū iudex esset iusticiā obſuare tenebat.
t tamē ꝓpter fauorē populi t timorem
cesaris damnauit euz sine testib⁹ t ꝓfessio
ne et ꝓcessu t defensiōib⁹ iuridicis. (Jn/
nocens ego sum a sanguine iusti huius:
vos videritis. Et respōdit vniuersus po/
pulus dicēs. Sanguis eius). i. vindicta et
pena q̄ infligenda est ꝙ sanguie seu morte
eius (sup nos et sup filios nr̄os). s. sit. t ita
factū est. qz vsq; hodie ꝓpt hoc peccatuz
sunt dispsi. Matth. aūt Marc⁹ et Lu.
hic multa omittūt: t ponūt ꝓclusionem:
quam vltimate fecit pilat⁹ ꝙ crucifigere
tur: sed Joan. supplet. Sciēdū ḡ est ꝙ
Pilatus voluit liberare chr̄m multiplici
causa. Primo qz videbat eū iustū. t iude
os odio t inuidia moueri. Secō qz vxoz
sua hoc petiuerat. Voluit aūt liberare ꝙ
mo dicēdo ꝙ erat iust⁹ t nō habebat cāz
mortis. Secō ꝓponēdo quē dimitti vellēt.
Tertio reꝓhendēdo iudeos qñ petebant
barrabā di. Quid em̄ mali fecit? t c. Vñ
tūc voluit eos multz ꝓbis auerte. Quar
to flagellādo t ꝓfundendo chr̄m: vt sic sa
tiati parcerēt ei morte. Et hoc tāgit Jo.
di. ꝙ pilat⁹ flagellauit chr̄m t coronauit
spinis: t induit purpura. t dedit ei alapas
dinez ꝙ sceptro regio. t sub ista forma du
xit eū ad populū dicens. Ecce homo. Et
tūc illi multo magis clamauerūt vt cruci
figerēt: quia ꝑm legem mori debereť. Et
addiderūt quartā accusationē. qz filiuz dī
se fecit. Quod cū audisset Pilatus valde
timuit viri scriptē. t iterꝝ introduxit eū
intus in ꝓtoriū. t interrogauit. Unde es
tu? t c. Et statuit pilat⁹ omnino liberare
eū: ſz iudei clamauerūt. Si hūc dimittis
nō es amic⁹ cesaris Quod cū audisſz pi/
latus: dūm suū cesarē timens offendere:
dedit sniam q̄ chr̄s crucifigerēt. Oia ꝓ
dicta diffuse narrat Jo. sed alij omittunt
tangentes breuit ꝙ pilat⁹ eū flagellauit:
t illusit et ꝓdenauit. Dicit ḡ Mat. (Tūc
dimisit illis barrabā: ihesū aūt flagellatuz
tradidit eis vt crucifigerēt. Tūc milites
p̄sidis suscipientes ihesū) Jsta nō sunt facta
post sniam de morte ei⁹: sed ante: vt di
Jo. sed tam e Mat. hic ea recapitulat (in
ꝓtorio). id e domo in qua ꝓtoz iudiciū fa/
cit (ꝙgregauerūt ad eū vniuersā cohoz/
tem. Et exuentes eū chlamydē coccineā
circūdederūt illi). i. vestez rubeā i silitudi
nē purpure q̄ reges vtunt. Vñ Marcus
dicit cū indutū purpura. Vel forte in ea
aliq̄d purpure fuit (Et plectētes coronaz
de spinis). i. iuncis marinis: vt dic̄ magr
hist. ꝙ iunci pungūt vt spine. (posuerunt
sup caput eius t arundinē in dextra eius:
Et genu flexo ante eū illudebāt ei dicētes
Aue rex iudeoꝝ (ſſi dicerēt. Voluisti q̄dē
sz neq̄isti regnare. Jsta faciebant genti/
les. sed tñ vt dicit mgr hist. qz iudeis au/
ctoribꝫ ista fiebāt: ideo in passionē ad o/
rationē ꝙ iudeis genua nō flectim⁹. q̄quis
vt idē dicit forte etiā aliq̄ iudei cū gentī/
libꝫ idem fecerūt. (Et exuētes in eū acce
perūt arūdinē t ꝑcutiebant caput ei⁹. Et
postq̄ illuserūt ei) coꝝ ꝑplo. Sic ei dicit
Joā. t allegatū e: duxerūt eum i ꝑspectu
populi indutū purpura. et rōnabile est ꝙ
dixerūt etiā. Aue rex iudeoꝝ videte popu
lo ꝙ q̄etādo ista fiebāt (exuerūt eū chla/
mydē coccineā. t induerūt eū vestimentis
ei⁹) in q̄bꝫ ducit⁹ e ad mortē vt cognoscere
tur ab oib⁹ (Et duxerūt eū vt crucifigerēt
ipe tū portabat crucē suā vt dr Jo. (Exe
untes aūt) de ꝓtorio chr̄s t duo latrōes
cum illis: post q̄s secute sunt nobiles mu/
lieres: vt dic̄ Luc. (inuenerūt hoiez exre

neum(a cyrene ciuitate: (noīe Simonem hunc angariauerūt). id est iniuste coegerūt ad pſonale onus: vt.ſ. pſonaliter ſuiret i portando crucē chri. Est em angaria onꝰ pſonale tm: pangaria ſo onus pſonale et reale: vt cū quis aliqđ ſuis expensis facit: (vt tolleret crucē eius) ſedqz dicit Jo. q chriſ portauit crucē ſuā: oportz dicere q chriſus eam p aliquā vie partē portauit: ſedqz feſſus erat: impoſuerūt eā alij. Vel oportz dicere q ſimon adiuuerit chm: ita q ambo portabant, z hoc innuit Lu. dicēs: Et imposuerunt ei crucē portare post iesum (Et venerunt in locuz q dicit golgatha: qđ est caluarie locus.) Scōz magi. hiſt. ille locꝰ dicebaꝫ caluarie vel caluariaꝝ locꝰ: qz ibi decollabanꝫ rei: z erāt ibi mlta oſſa capitū humanoꝝ. Caluaria em ꝓprie est os capitis hūani. Sctūs aūt Amb. ſupr epl'am ad Roma. dicit ibi ſepultū eſſe Adā z ab eius caluaria ſic appellatū eſſe locū. Sed vt dicit idē Magr: iſta creduntꝫ a falſatꝛis fuiſſe inſerta dictis Ambroſij. Lz em Adā habitauerit in hierlem: vt dicit Hieronym. ad marcellā in epl'a q̄ incipit: Wenſurā charitas. in q̄ etiaz dicit q fuit ſepultus in loco caluarie: et aliꝝ opiniōe loquēs vt credo: tñ idē ſupr Mat. ōr: q adā fuit ſepulꝰ in ebron: vt patz Joſue. xiij. Vñ ebron antiqtus dicebaꝫ cariatharbe .i. ciuitas q̄ttuoꝛ. qz q̄ttuoꝛ magni pꝛiarche ſunt ibi ſepulti cū vxoꝛibꝫ ſuis. ſ. Adā et eua: Abraā z ſara: Jſaac z rebecca: Jacob et lya. Et lz ebron nō ſit hierlem: ē tñ ei vicina. Vñ in eadē terra paſſus eſt dñs et habitauit ac ſepulꝰ eſt adā. Et paradiſus etiā terreſtris videt ſub eadē regione eſſe verſus orientē: qz illa regio eſt tēperatiſſima: vt dicit ab Alberto de natura locoꝝ: q dicit: q optima habitatio ē ſub pallelo tranſeunte p Rodum inſulā. Dicit aūt ſctūs Tho. iij. q. xlvj. arti. x. ad. iij. q quen: ētius eſt chm eſſe crucifixū in loco dānatoꝝ q̄ iuxta ſepulcꝝ ade: in ſignū q nō ſolū p originali pctō: ſedetiā p actuali moꝛiebaꝫ. Est aūt notandū q nō eēt ꝓtra fidē necꝫ ꝓtra ſcripturā exꝓſſ: tenere q adā ſepulꝰ fuerit in hierlm: lz ſit falſuꝫ Sed ꝓtra ꝓmo: qz ebron dicebaꝫ antiqꝰ cariatharbe. i. ciuitas q̄ttuoꝛ. ſ. pꝛiarchaꝝ Dico q ſm aliqs dicebaꝫ cariatharbe .i. ciuitas arbe patris. ſ. Enoch: vel ciuitas quattuoꝛ gigantū ibi ſepultoꝝ. ſ. achymanſiſai: thalmai: z patris eoꝝ. Sed ꝓtrā iterū ſecūdo: qz Joſue. xiiij. dicit q ibi ſez in ebron Adā maxim⁹ ſepultus eſt. Dico q adam fz aliqs eſt nomē appellatiuū: lz appꝛopꝛiet ꝓmo hoi: vñ idē eſt dicere: Adā maxim⁹ qđ hō̄mo maxim⁹. Et ſic ſm alios ꝓpꝛie ꝓmo: ſm aliqs ꝓ quodā gigāte: ſm alios ꝓ abraā. Et ꝓfir matur: quia dicit adā maxim⁹ ad differētiam minoꝛis: quē nō eſt facile fingere qs fuerit: niſi ſumat adam ꝓ homie. Confir mat etiā: qz Amb. etiā i. xix. epl'a ad oꝛōci anū: tenet adā ſepultū fuiſſe in mōte caluarie. (Et dederūt ei bibere vinū cū felle mixtū) Joā. dicit q erat acetū. Mar. ſo q erat vinū myrrhatū. Dicit aūt Aug⁹. de ꝓſen. euāge. q Mat. poſuit fel ꝓ amaritudine. Vinū em myrrhatū est amariſſimū. Qz aūt dicit Joē. q fuit acetū. dicit dupl'r. Vno mō qz illō vinū erat acetoſū. Ad cuius euidentiā ſciendū est q in q̄dā libꝛo hebꝛeoꝝ q̄ intitulaꝫ Judicū oꝛdinatioꝝ: ſcribit: q qz Salomō dixerat Pꝛouerb. xxxj. Date ſicerā. i. potū inebriatiuū merentibꝫ: et vinū his q̄ amaro ſunt animo: vt bibāt z obliuiſcanꝫ egeſtatis ſuē: z doloris ſui nō recoꝛdenꝫ amplius. Jō ſenioꝛes iudeoꝝ occaſione dicti Salomōis ſtatuerūt vt morte dānatis darēt vinū aromaticū: vt poſſent facilꝰ mortē tolerare. In hierlm aūt erāt mulieres deuote: q̄ ex pietate z deuotiōe hoc vinū dabāt. Judi ergo cupiditate z crudelitate dicti: tle vinum ꝓ ſe acceperūt: iuxta illud Amos. ij. Vinū dānatoꝝ bibebāt. Loco aūt eius poſuerūt vinū aceroſum cū felle. i. myrrha pmixtū. Poſſumꝰ etiā dicere ſcōo: q illō vas de q̄ dicit Joan. q erat aceto plenū: nō ꝓtinebat vinū aut portionē que dabaꝫ dānatis ad exhilarandū: ſed erat ibi p foꝛe cadauer: vel alia cauſa: puta qz foꝛet vt dicit Magi. hiſt. milites tulerāt ſecum vile vinū ad bibēdū: qđ ex ſolis caloꝛe ꝓſum fuerat in acetū. Vñ z Mat. q ōr illō vinū nō fuiſſe felle mixtū: poſtmodū in ſequētibꝫ facit ēt mētionē de gꝛeco. Vñ iſtō ſcōm videt vex. Primū ō iſto aceto Joā

nes dicit q illud accepit: qđ de vino myr-
rhato vl felleo negat. Primū vinū qđ da
mnatis dabat a pncipio passiois dabatur
vt videt: istud aūt acetū fuit chžo in fine
passiois oblatū. Vñ eo accepto dixit: con
summatū est: fm Joā. Et cū gustasset no
luit bibere) Marc⁹ dicit: q nō accepit .s.
ad bibendu: accepit tñ ad gustandū (post-
q̄ aūt crucifixerūt eū) in medio duo-
tronū: t dicentē: pater ignosce illis (Diui
serūt vestimēta ei⁹) .s. in q̄tuo: ptes fz q̄t
tuo: milites qui eū crucifixerūt: vt ot Jo.
(mittētes sorte) sup tunica icōsutili: vt ot
Joā. qz eā diuidere noluerūt (vt implerē
qđ dictū est p apham). s. Dauid: q̄uis fm
Hiero. hoc nō sit de textu Matt. sed Jo.
(dicentē: Diuiserūt sibi vestimenta mea)
alia. s. a tūnica incōsutili (t sup vestē meā)
.i. tunicā pdictā. (miserūt sorte) nolētes eā
p diuisionē destruere (et sedētes seruabāt
eū) ne añ morte de cruce rapetur. (Et im-
posuerūt sup caput ei⁹ causam ipsi⁹). i. cau
sā mortis sue (scriptā) Consueuerāt em sic
iudei facere morte dānatis. Hec aūt fuit
causa (Hic ē ihesus) nazaren⁹: vt addit Jo-
an. (rex iudeo-). i. qui ideo damnatus est:
quia cōtra cesar⁹ volūtatē voluit sibi vsur
pare regnū iudeo-. Scripsit aūt hec pila
tus fm alios verisorie: quia non credebat
ita esse. Vel ad informandū aspicientes de
malicia iudeo- : q suū regē crucifixerunt.
Vñ ad eo- instantiā noluit titulū muta-
re. Fuit autē iste titul⁹ scriptus hebraice:
grece t latine fm Lucā t Jo. vt oēs lege-
re possent. Fuit autē ortroversia inter pi-
latū t iudeos p eo q illi nolebāt q scribe-
retur rex iudeo-, sedq: se dixit regē iude-
oꝝ: sed pilat⁹ nō addidit eis: vt ot Joā.
Sicut aūt dicit Hagi. histo. in cruce dñi
q̄tuo: lig̃ dicūt fuisse. s. trūc⁹: lignū trās-
uersū: t tabula cū clauilla infixa sup caput
iesu: t lignū defossū in terra cui ifixa erat
crux. Et forte vt dicit: oia illa ligna erant
diuersa: quia lignū crucis inuenit esse pal
me t cypressi: t vt quidā tradūt oliue t ce
dri. Du autē crucifigeret dñs: sicut dicit
Luc. orabat p crucifixorib⁹: (tūc crucifixi
sunt cū eo duo latrones: vnus a dextr⁹: et
vnus a sinistris) vt videret et ipe tanq̄ la-
tro vel vicios⁹ iuste dānat⁹. (Pretereū-
tes aūt blasphemabāt eū). s. vulgares (mo
uentes capita sua t dicētes: vah) interie-
ctio est subsamnātis vl irridētis (q destru
it tēplū dei: t ī triduo illō reedificat: Sal
ua temetipz. si fili⁹ dei es: descēde de cruce
Sil'r et pncipes sacerdotū illudētes cum
scribis t senioribus dicebant: Alios saluos
fecit: seipm nō pōt saluū facere. Si rex isr'l
est: descēdat nūc de cruce t credim⁹ ei. Cō
fidit in deo: liberet eū nūc si vult. Dixit ei
q: filius dei sum. Idipm aūt et latrones
q crucifixi erāt cū eo iproperabāt ei) Con
tra: qz Lu. dicit q vnus aliū increpabat.
Ad h dicit duplicit. Primo fm Aug⁹. q
Mat. ot latrones id fecisse: qz vn⁹ eo- fe
cit eo mō q̄ societas ot facere qđ alios de
societate facit. Scdo fm Hiero. q a pnci
pio ambo id faciebāt: sed postmodū alter
visis mirabilib⁹ q fiebāt: penituit et pfes-
sus est regnū chri: t statim ei dñs paradi-
sum pmisit. (A sexta aūt hora) hac em ho-
ra fm Matt. t Lu. t Joā. videt dñs cru
cifixus: sed Marc. dicit: q hora tertia.

Pro hoc aūt intellectu sciendum est q
dies artificialis duodeci habet horas ine
q̃les: t hora sexta pplex in meridie. Sz tñ
he hore ita pputant⁹ vt due vel tres sil' p
vna ponant: sicut dicim⁹: pma: tertia: se-
xta: nona. Scōm g Aug. hora tertia fuit
crucifix⁹ linguis iudeo-: qz. s. supplicaue
rūt vt morere: ex q̄ supplicatiōe secuta est
mors tandē multis adūctis. Hora so se-
xta manib⁹ militū: sed fm rei veritatez fuit
tps mediū inter tertiā t sextā horā: iō ab
vtroq extremo pōt denoiari. Vñ Jo. ot:
erat hora q̄si sexta. s. qz iā trālierat tertia
et currebat mediū inter tertiā t sextā. Et
reuera credo dñm crucifixū paulo añ. vj.
et i. vj. icepisse tenebras: vt ot mat, cū sub-
iūgit (tenebre facte sunt sup vniuersaz ter
rā). s. iudee fm alios (vsq ad horaz nonā)
Hiero. ot has tenebras fuisse: qz sol retra-
xit lumē suū: sed loq̄t iproprie vt dicat sol
lumē retraxisse: qz hoib⁹ nō lucebat impe
ditus. Orig. aūt dicit hui⁹ cām fuisse de-
sissimas nubes. sed Diony. ad Policar. ot
hui⁹ cām fuisse lunā: quā ipe vidit: vt ot
eclipsantē solē. Potuit aūt vtraq cā fuis-
se in iudea: vt. s. simul essent nubes t eclips
Fuerūt aūt circa istā eclipsim mlta mira-

cula q̄ elicit san. Tho. ex ꝓbis Dionȳ. iij. q. xliij. Primū q: facta est in oppositione luminariū cū nunq̄ nakalit fiat nisi i cōiūctōe. Scōm q: ō sero luna fuit visa i loco suo in oriēte oppositā soli diametralit: ita q̄ miraculose mota est ad occidentē vt solem eclipsaret: z post miraculose restitutum est ei deperditum: acsi nō retrocessisset. Tertiū q: incepit obscurare solem a parte orientali: cū nakalit fiat ecōtrario. Quartū quia illa pars solis q̄ vltimo fuit obscurata ꝓmo cepit lucere: cū naturalr e ꝓrio fiat. Quintū addit Chrysł. quia tribꝰ horis durauit. s. a. vj. vsq̄ ix. Etsi q̄ratur quare de hoc astrologi nō fecerūt mentionē. Dicitur q̄ tūc nō aduerterūt: q: nō ꝓsiderabant de eclipsi: sed ex alia causa talē passionē crediderūt accidisse. Sed Dionȳsius existens in egypto vbi raro sunt nubes vidit illā. Quauis etiā quidā historicus de hoc videat facere mentionē. Hec oia ex illo. Post p̄dicta aūt vt colligit ex Joan. z aliis euāgelistis: chīs Joāni cōmendauit virginē. Deinde dixit: Sitio: vt videt (et circa horā. ix. clamauit iesus voce magna dicēs: heli: heli: lāma azabthani: Hoc ē: Deus meus deꝰ meꝰ vt q̄d dereliq̄sti me) Sicut āt dicit Glo. nō dereliq̄t deus christum quasi diuinitas fuerit ab humanitate separata: sed quia eum nō defendit ab aduersarijs videbat q̄dammodo eum dereliquisse Est tū notanduꝫ q̄ sicut orauit Transeat a me calix iste: ad exꝑmendum sensualitatꝫ motū: ita eodē modo hic exꝓtestat hanc vocē. s. ad oīendū suuꝫ magnum dolorē in sensu: z ꝓsequenter verā humanitatē. (Quidā aūt illic stātes z audiētes dicebāt Heliam vocat iste) isti fuerūt rhomani: vt dicit magi. hist. z Hiero. q̄ nō itelligētes hebraicū: cū domin⁹ dixit: heli: crediderunt q̄ vocaret Heliam. (Et ꝓtinuo currēs vnus ex eis acceptā spongiam implevit acero: z imposuit arundini z dabat ei bibere) Sed quare hoc fecit: Dico q̄ hoc fuit: quia vt dicit Joānes: christus dixerat: Sitio. Sed si iste erat vnus ex rhomanis quō intellexit hoc: Ad hoc dico q̄ ibi ante crucē erat mater chīi z mlr ti alij: quia vt dicit Joan. imediate añ p̄dictū verbū chīs matrē Joāni cōmendauerat. Ideo isti exposuerūt ei. (Ceteri vo dicebāt: Sine videam⁹ an veniat helias liberās eū) Isti derisorie loq̄bant. Vlr fortē iā incipiebāt interi⁹ tangi ex inspectiōe tenebraꝝ: z ex magno clamore quē existēs in extremis emittebat q̄ erat insolit⁹ (Ie sus aūt itez clamans voce magna emisit spiritū) z in hoc clamore videt dixisse ꝑm Lucā: In manus tuas dñe z̄c. ꝑm Joā. Cōsummatū est: z vtrūq̄ sine dubio dixit: sed ꝓbus vt credo Consummatū est. Deinde vltimate cū traditurus esset spm̄ cōmendauit illū patri dicēs. In manus tuas z̄c. Ex his ptz q̄ dñs in cruce septies est locutus. Primo ad patrē ꝓ crucifixoribꝰ orans. Secūdo ad latronē ꝓmittendo paradisum. Tertio itez ad patrē clamās se derelictum. Quarto ad matrē z discipulū Quinto dicēs Sitio. Sexto dicēs: Consummatū est. Septimo dicēs In manus tuas z̄c. (z ecce velum templi) quod erat duplex: vt patz Exod. xxvj. vnū. s. quod pendebat ante faciē tēpli. Aliud qō pēdebat ante sctā sanctoꝝ: siue intelligat ō hoc siue de illo (scissum est in duas partes a sūmo vsq̄ deorsum) z scissio eius significauit q̄ ꝓ mysteriū chīi ꝓplete z ꝓsummate erāt figure: z conseq̄nter que in veteri testamento latebant; sub velo figuraꝝ erant publicāda (Et terra mota est: z petre scisse sunt: z monumēta apta sūt: z mlta corꝑa sctoꝝ q̄ dormierāt surrexerūt) Etsi quidā surrexerūt tūc q̄ monumēta sunt apta. i. ante resurrectōez chīi: itez mortui sunt: quia chīs est ꝓmogenitus mortuoꝝ Vide de hoc in die pasce (et exeūtes ō monumētis) hic fiat punctus si resurrexerūt ante chīm z ꝓsequenter itez sunt mortui q̄ rōnabilius videt (post resurrectiōem eius venerūt in sanctā ciuitatē) id est hierusalē (et apparuerūt multis. Centurio āt z q̄ cū eo erāt custodientes iesum: viso terremotu z his q̄ fiebant: timuerūt valō dicētes: Vere filius dei erat iste) Sed nota q̄ Centurio maxime motus est ex clamore christi in morte. quia impossibile est hoiem ita fortē vt clamare possit: stati exꝑirare ꝑ vulnus ꝓus illatū. Et hoc innuit Dar. di. Videꝫ q̄ sic clamās exꝑirasset dixit: vere z̄c. Vide de ꝟ. s. Tho. si vis:

in ꝓncipio ꝓmi ꝙdlib. (Erāt aūt ibi mulieres mlte alōge) Cōtra: qz dicit Jo. q̄ stabāt iuxta crucē. Ad ꝫ dr duplicit Primo q̄ stabāt alōge respectu militū: sed tñ ita ꝓpe erāt vt audirēt loq̄ntē: vt dr Jo. Secūdo q̄ a ꝓncipio qñ fuit tumult⁹ stabāt alonge: z ꝓstea stabāt ꝓpe q̄ secute erant iesum a galilea: ministrātes ei. Inter q̄s erat maria mag. z maria iacobi: z ioseph mater: z mater filioꝝ Zebedei. Cū sero āt factū essz venit quidā hō diues ab arimathia). i. de arimathia ciuitate q̄ olim dicebat ramata (noie Joseph q̄ z ipe discipulus erat iesu. Hic cū esset nobilis z decurio) vt dicit Mar. id ē habēs sub se. x. milites. vel decurio. i. de curia siue curialis: (accessit ad pilatū) audacter. vt dr Mar. quia morte chri erat factus animosior: (et petijt corpus Jesu: Tūc pilat⁹ iussit reddi corpus) Tū quia Joseph erat nobilis. Tū quia sciebat chm iniuste crucifixum (et accepto corpe ioseph inuolut illud in syndone munda). i. in panno lineo. Vñ et statutū est q̄ soluz in tali panno ꝓsecratio fiat eucharistie: z non in serico vel alio: eo q̄ in tali fuit chri corp⁹ inuolutū in sepulcro (z posuit illō in monumēto suo) z cōsq̄nter magnifico (nouo) ꝓpter reuerentiaz dñi: z ne dicerēt iudei: si fuisset ibi ꝑus alīq̄s sepultus: q̄ ille surrexisset z nō chr̄us. (qō exciderat in petra) Erat āt vt dr Beda factū tanq̄ quedā parua camerula: et intus erat locus ad reponendū corp⁹. (et aduoluit saxū magnū ad ostū monumēti z abijt. Erāt aūt ibi maria magdalene: z altera maria sedentes ꝓtra sepulcrū) ō isti dicēt in sabbato scrō (Altera aūt die q̄ est post parasceuen) Est aūt parasceues feria sexta que dicebat parasceues. i. ꝓparatio: quia. s. in ea ꝓparabant cibaria ꝓ sabbato. (Conuenerunt ꝓncipes sacerdotū z pharisei ad pilatū dicētes. Dñe recordati sum⁹ qz seductor ille dixit adhuc viuēs: post tres dies resurgaz: Jube ergo custodiri sepulcrum vsq̄z in diē tertiū: ne forte veniāt discipuli eius z furent eum: z dicant plebi: surrexit a mortuis: Et erit nouissimus error peior ꝓre. Ait illis Pilatus: Habetz custodiā) id est habeatis siue accipiatz milites meos q̄ custodiant (z custodite sicut scitis) quia non eritis deo cautiores (Illi aūt abeuntes munierūt sepulcrū) militibz armatis (signātes lapidem) id ē sigillātes vt viderēt si aliq̄ modo moueret (cum custodib⁹) nō quidē signatis sed ad signū deputatis. Hec aūt q̄ ad historiā z literale sensum dicta sunt breuiter: quia si me diffundere voluissem de hoc solo oportuisset libz conficere

Passio dñi nostri iesu christi scd̄m Marcū.

Rat pascha et azyma post biduū. et querebant summi sacerdotes z scribe quō iesum dolo tenerēt z occiderēt. Dicebant aūt: Nō in die festo: ne forte tumultus zc.

e Rat autē pasca et azyma post biduū zc. (Adolescēs aūt quidā zc.) Iste fz aliq̄s fuit Jacob⁹ frater dñi: fz alios Johannes euāgelista: fm alios aūt adolescēs de domo in q̄ comedērāt agnū (Abba pater) Abba idē est qd̄ pater: z fm aliq̄s est hebraicū: fz alios chaldaicū. (Anathematizare). i. iurare p̄ execrationē (decurio). i. vnus de curialib⁹. Decuriones em̄ dicuntur qui sunt de curia. vl decurio dicit qui sub se. x. milites hz: sicut centurio q̄ habz centum. (et audacter zc.) Pri⁹ em̄ erat discipulus chri sed occultus. Ex⁹ exēplo mortis chri fact⁹ est animosior. Cetera patēt ex dictis in passiōe fm Matth.

Passio dñi nostri Jesu christi scd̄m Lucā.

Ꝓpinq̄bat dies festus azymoꝝ q̄ dr pasca: z q̄rebāt ꝓncipes sacerdotū z scribe quō iesum interficerent zc.

a Ꝓpinquabat dies fest⁹ azymoꝝ q̄ dr pasca zc. (Intrauit sathanas in iu

dam(scz p effectū suggerendo :qz induxit eū ad malū(meā cōmemoratōem)Nā eu charistie ꝓsecratio ē q̄daz passiōis chr̄i cō memoratio.vt pz.j.Cor.xj(ꝓtētio).i.in q̄sitio supba(maioz).i.aptioz ad regimen (bñfic)a bñfaciendo (vocant)a subditis adulātib⁹ ſm Ciril.(Nō ita erit iter vos) .i.nō ambietis ꝓmatū.nec ex hoc vos ma iores reputabitis q̄ alij⁹ p̄lati erit⁊(expe/ riuit).i.aggressus est suis rētatōib⁹ (Ego rogaui p te petre vt nō deficiat fi.r.) .s.fi nalit̄.Cz em negauerit tñ penituit. Vl'p pctm intelligit̄ ñ ꝓsona sz officiū:vt petr⁹ sit idē ſm alios qō pontifex roman⁹.cui⁹ fides nūq̄ deficit.Sz ista expositio patit infinitas q̄stiōes(ꝓfirma)i.ꝓfirmab me/ mor ꝓprie fragilitat⁊/q̄ habz sacerdociū)Vl'i/ de de his dñica q̄rta aduent⁹(qō scptū ē) scz Esa.liij.(optet impleri de me.Et cum iniquis deputat⁹ est.Ecce duo gladij h.) Obliti pere de gladijs loquūt:qz mḡm defensare volebant.(Scitis tc.) Un⁹ ei ensis euaginatus quē iussit reponi suffici enter oñdit q̄ chr̄s voluntarie patiebat. Alij⁹ nō euaginat⁹ oñdit q̄ apli nō sūt p/ missi facere qō licuisset.et ꝓsequnt̄ q̄ meli/ or est patiētia q̄ defensio etiā licita(ꝓfor/ tans eū)eo mō q̄ ꝓfortat hō ad p̄sentiaz amico⁹.nō aūt q̄si doceret eum aliq̄d qō nesciret(in agonia)ꝺr aūt agonia ab ago/ ne.nō qz sensualitas pugnaret cū rōe :sed qz pugnabat cū morte quā horrebat.Si cut em doct⁹ sctūs Tho.in.iij.sen.t.iij.p. sensualitas in chr̄o mouebat sic rō vole/ bat.Vel ꝺr angonia p nr:ab ango q̄z.qō ē p̄mere t ꝓtristare.sz p̄mū est ver⁹(sic gut te sanguis tc)ſm alios ex magna agonia exiuit aliq̄d de sanguine p⁹t iudoie s. alios fuit hoc supnaturale ad significādū vt dicit Aug.de corpe suo manatura mar tyria. Notādū ꝯo est q̄ sanguinē fudit chr̄s.Primo in circūcisiōe:vt discas rese care carnalia.Scōo i orōe vt ores feruē ter.Tertio in flagellatōe.Jo.xx.vt susti/ neas aduersa.Quarto i crucifixiōe añ mor tē.Mat.xxvij.i remediū pctōz nr̄orum. Quinto in lāceatōe.Jo. xix.i signū sacro rū.Sexto i ipositōe corone.Jo.xix.vt sci as coronā regni nō te posse delicijs cōphē dere(p tristicia)Tristicia est de malo p̄se ti q̄ repelli nō pōt.Ergo ē cū aggūatio/ ne animi deſſi sub pōdere mali.t ꝓsequn ter cū ipedimēto mor⁹ spūuz ad organa sensuū:q̄b⁹ spiritib⁹ exercenk opa vite. Jō in tristicia cessant ista opa.Sic ēt fit in so mno causato ex euaporatōe cibo⁹ ad ce/ reb⁹.Humores eni ingrossat⁹ a cerebro rōe frigiditat⁊ descēdūt ad organa sensuū t obstruūt meat⁹ spūuz:t sequtur somn⁹. (Simite vsq̄ huc).i.pmittēdi sūt vsq̄ ad hoc vt me comphēdant:vt dicit August. (Principes sacerdotū.)Ex q̄ ptz q̄ lz ma ior ps p̄ncipū expectarēt i ciuitate :tñ ibi fuerūt alīq̄ eo⁹ vt diligēti⁹ res agerek(ve lauerūt).i.posuerūt,velū p oculk(signum aliq̄d).i.miraculū (At ipe nihil rñdebat) Tū qz ille erat indign⁹ videre miracula: qz curiositate mouebak.Tum qz lꝺbasset chr̄m si fecisset miracka. aut fuiss⁊ locut⁹ q̄ ei placuissent(indutū veste alba)Sic ei tūc illudebak fatu⁹. (Nam antea inimici erant ad inuicē)Cā aūt erat:qz vt dic̄ Cl rill⁹.q̄dā Judas galile⁹ de q̄ hr̄ Act. v. suasit multis ne cesari tributa p̄starēt.t q̄ dam die eo sacrificāte cū socijs(lz nō habe atur vbi)pilatus eos occidit. Sz mḡr hi sto.dic̄ q̄ q̄dam mag⁹ dicēs se dei filium multos galileos seduxit.Et dum sacrifi carēt in monte garizim:vnde diterat se a/ scensurū in celū:pilat⁹ eos occidit.Et fu/ it indignat⁹ herodes q̄ subditis suis pi/ latus inferret morte(venient dies).s.de/ structōis hierl'em(Bte steriles)Nā q̄dā mater tūc filiū suū comedit:vt testak Jo sephus(Cadite).i.vtinā caderēt sup nos montes et occiderēt me tātis mal' affice/ remur.(Quia si in viridi ligno).i.in chr̄o apto ad fructificandū (hec faciunt)iudei: q̄ scz me occidunt (in arido).i.in populo iudaico arido t incisione digno (q̄d fiet) id ē q̄ vindicta erit sup eum:q̄si dicat :ma gna(nequā).i.imq̄ et mali.(quia nesciunt q̄d faciūt)scz simplices t illrati decepti a maioribꝰ.q̄ bene sciebāt se occidere chr̄m quē cognouerūt heredē(in paradiso).i.in visione dei.Statim em morituo chr̄o oēs sufficient purgati viderunt deū. Unde si latroni sunt in cruce peccata dimissa quo ad culpā t penā:vt inuūt ꝯba chr̄i :stati p⁹ morte fuit btūs:lz ñ fuerit i paradiso.i.

in loco paradisi seu in celo (et sabbatū illucescebat), i. incipiebat. qz. s. solēnitas sabbati incipiebat in vesp̄is p̄cedentj die

Passio dñi sm Joānē.

Gressus iesus ꝛc.

(Sciebat aūt ꝛ iudas q̄ tradebat eū locū) Sed quō h̄ p̄scivit cū ante cenā completā exiuerit? Rndz s. Tho. ꝛ Ebry. q̄ chr̄s in magnis festivitatib⁹ consueuerat discipulos ducere seorsum ꝛ de festo docere aliq̄ sublimia. q̄ fas nō erat alios audire Jō iudas existimauit q̄ tūc illud faceret in monte ꝛ in horto. Hec illi. Quib⁹ addere possum⁹: quia sm Lu. cōsueuerat chr̄istus post cenā illuc ire. ꝛ q̄ habebat explorat⁹es iudas post chr̄m sicut habebat armatos. (Eū accepisset cohortem ꝛ c.) Dicit san. Tho. q̄ iudas tenuit omnē modū ne effugeret. Nā et contra turbas arma: ꝛ cōtra tenebr⁹as latebras lumina habuit. ꝛ cōtra potētes habuit cohortē: ne. s. quis impediret operantē p̄ p̄testatē publicā. ꝛ p̄tra zelātes p̄ lege habuit ministros pharisē⁹os ꝛ pontificū. ne. s. q̄s egreferret q̄ eū caperet p̄ romanos. (Ego sum) In hoc sm sctm Thomā oñditur q̄ etiā a iuda nō cognoscebatur etiā ad vocē: qz etiā scda vice idē repetiuit. s. ego sū (ceciderūt in terrā) p̄strati p̄ bo chr̄i. Ex q̄ evidenē patuit q̄ fugere nolebat. Sed q̄re nō fuerunt 2uersi viso tali miracl'o? Ad hoc dico q̄ erant dure cervicis. Nōne mlta alia fecerat maiora: qz fecit in suo transitu: ttñ non sunt cōuersi: (vt implerek sermo quē dixit) scz ip̄e dñs anre passionē (Non pdidi ex eis quenq̄). i. ñ pmisi mori corp̄e vel spū finaliē. Hoc em̄ dixerat etiā de salute corp̄ali discipulor. Inde tñ ip̄e excepit iudā q̄ spūaliē et corp̄aliter perīt. (Et alius discipul⁹). i. Joānes (erat notus p̄tifici) qz. s. portabat ibi pisces: vt dicit s. Tho. missus a p̄ē (Ego palā locut⁹ sū) Sed cōtra: qz mlta p̄posuit discipul' seorsum in parabolis: vt p̄z Mat. xvj. Rndet s. Tho. j. q̄ dicta duodecim aplis nō reputabant dici i occlto. Secūdo q̄ nō p̄ponebat ea discipul' intentione occultādi. Tertio q̄ dñs hic loquitur de doctrina quā pp̄ter tradidit: quā illi ñ p̄posuit in 2uenticul' (Interroga eos qui audierūt) qui in hac re tibi sunt credibiliores (si male locutus sum ꝛc.) Sed 2. qz videk chr̄s facere 2 doctrinā suā Mat. v. vbi dicit. Si quis te p̄cusserit in vnā mxillā p̄be ei; ꝛ aliā. Ad hoc dicit Aug. q̄ illud p̄ceptū ꝛ sīlia nō intelligūt data absolute sed solū sm p̄parationem animi vbi expediret ad honorē dei et vtilitatē ecclesie. vbi 2 expedit rndere respondendū est: vt h̄ fecit chr̄s (A caipha in p̄torīū) aliqui textus habent: ad caiphā: sed sunt incorrecti, vt patz in greco: teste san. Tho. Dato tñ hoc dic̄ s. Tho. posse dici q̄ Anna p̄uenerat eos q̄ ducebant chr̄m ad pilatū vt eū informaret. Vel q̄ p̄torīū p̄sidis erat in domo anne: in qua tanq̄ in spacio 2 sa p̄ses hospitabat. Sed vt dicit in greco habek a caipha in p̄torīū. Sed contra: qz adhuc eu ēgelista nō dixerat chr̄m fuisse ductū ad caiphā: ꝛ 2sequent nō debuit dici: a caipha. Dico q̄ hoc dixerat implicite cū dixerat q̄ duxerūt eū ad Annā p̄mū. Erat em̄ socer caiphe. In hoc em̄ q̄ 2r p̄mū: subintelligit q̄ scdo duct⁹ sit ad caiphā. Jt em̄ 2: qz dicit⁹ Joan. q̄ ip̄i. s. sacerdotes nō introierūt p̄torīū. q̄ caiphas ñ p̄cessit: q̄si pilatum informaturus. Dico q̄ verū est. sed tñ si illud dicak dici p̄t q̄ erat q̄re p̄torīū: et ibi p̄sidē informabat (manducarēt pascha). i. panes azymos: quos ꝛz s. Tho. licite solū mūdi edebant (nobis ñ licet interficere quenq̄) quia. s. sm sanctū Tho. romani eis abstulerāt p̄tātē sanguinis. Vel hoc dicūt rōne solēnitatis. sed p̄ mū est meli⁹: qz vtiq̄ poterant eū cōservare vt post pascha p̄ducerek ad mortem.

Sed quō occiderūt Stephanū Act. vij. Rndet Ebry. q̄ romani 2cesserant vt iudei legitimis suis vterent. Erat āt mor⁹ lapidatōis inflicta p̄ legē: et consequent eis concessa. nō aūt mor⁹ crucis q̄ erat execrabilior. et quam tanq̄ turpissimā intendebāt (nunq̄d ego iude⁹ sum) q̄si dicat: ex me ista nō 2cepi. (Regnū meum nō est de hoc mūdo). i. rpale. q̄si di. Sum q̄dem rex ꝛ nō talis q̄lis cesar. (Omis q̄ est ex p̄itate). i. qui ex p̄te est p̄itatis: quia. s. eam diligit ꝛ sequit (Quid est veritas?) Ad hoc nō rndit chr̄ist⁹: qz pilat⁹ coact⁹

est exire ad clamores iudeoꝝ (Ecce hō) q̄i dicat: Etsi in aliq̄ male egit: satis ꝛ vltra punitus est (Jesus aūt rn̄sum nō dedit ei) Primo qz erat idolatra: ꝛ ꝓseq̄nter fm alios indisposit⁹ ad audiendā gn̄atiōez ꝟbi. Scōo ne impediret sua passio. (Nisi tibi datū esset desup) .i. nisi de⁹ ꝓmitteret: naz de iure nihil potes ō me cū sim innocens. (Propterea q̄ tradidit me tibi) .i. ꝓpls iste (maius pctm̄ habet) .s. q̄ tu qui solo respectu humano ducerꝭ. (lichostratos) vel melius p r: (lithostatos) .i. lapidū seratura a lithos lapis ꝛ stratos pauimentū: ꝛ ē nomen grecū (Erat aūt tunica inconsutilis) Hoc duplicit exponit. Primo fm Chrysmentē sic: Erat incōsutilis .i. paucas hūs suturas. In palestina em̄: vt ait: pauper accipiebāt duos pānos: ꝛ eos ꝓserēdo faciebāt vestes (desup ꝓtexta) alio panno ad maiorē fortitudinē. Tales em̄ erāt pauperū vestes. Et sic notat vilitas vestiū chr̄i. Alio mō fm magi. hist. sic. Erat incōsutilis .i. sine sutura. Erat em̄ reticulato opere facta: desup ꝓtexta p totū .i. in supiori pte sup humeros habēs pannū ex transuerso ad modū cozrigie in pelliceis. De hac tunica fertur q̄ eam puero iesu fecerit mat: ꝛ q̄ cū crescente creuerit. Hoc aūt non est incredibile q̄ ad hoc q̄ mater sic fecerit si ꝓsideremus q̄ntum dilexerit talem filiū: neq̄ quo ad hoc q̄ sic creuit: si tale q̄d legimus factū circa filios isr̄l in deserto. vt pz Deutero. viij. (Maria cleophe ꝛc.) Ex hō loco patz: q̄ cū legit: cleophe: inter mulieres que inducunt circa chr̄i mortē ꝛ resurrectionē: semp subaudiendū est ly maria. (in suā) .s. curā ꝛ diligentiā: vel in suā matrem. Aliq̄ aūt legūt in sua: neutraliter: sz male: quia Joānes nihil habuit vbi virginem exciper. (ysopo circū.) Quidā vt dicit Theo. p ysopū intelligūt arundinē in qua fm alios euāgelistas obtulerūt chr̄o spongiam: qz habz folia similia arundini. Magist. aūt hist. dicit q̄ spongia fuit in arundine p ysopū circūligata. Forte autē q̄ arūdini erat vinctus baculꝰ ex hac herba: vt altius spōgia eleuaret. Crux em̄ dñi fuit eminēs: quia vt dicit magist. hist. opinio est q̄ ꝓsurgeret in altum pedib⁹ q̄ndecim. (Erat em̄ magnus dies ille sabbati) qz .s. ꝛ erat sabbatuz: ꝛ erat solennitas paschalis. (Extuit sanguis ꝛ aqua) Dicit aūt magister histo. q̄ iste miles cū casu de sanguine oculos tetigisset q̄ iā fere caligauerāt clare vidit (Et qui vidit) .i. egoipe: q̄ interfui (vt scriptura impleret) .s. Exo. xij. q̄ loquitur de agno paschali: q̄ fuit expressa figura chr̄i dicēs: q̄ ei⁹ ossa frangi nō deberet (et itez alia) Zacha. xij. (Videbūt) .s. iudei in die iudicij cicatrices chr̄i (in quē transfixerunt) lanceam: mediāte milite. Littera tū Hieron⁹. habet: Aspiciēt ad me quē ꝓfixerūt. sed est eadē sn̄ia: quia ꝓpheta loquit in ꝑsona chr̄i: ideo loquit in ꝓma ꝑsona: sz euangelista refert hoc ad chr̄m loquēs in tertia ꝑsona. Vnde idē diuersis verbis expresserunt. De hora aūt cene dñi: ꝛ passionis eius Paulus bur. facit longū sermonem in suis additionib⁹ ad Nicolaū de lyra. Inter tū soluūt doctores q̄ ipe. Vide de hoc sanctū Tho. iij. q. lxvj. artic. ix: vbi videtur omnia enucleare.

Sabbato sancto pasce.

V Espere autē sabbati q̄ lucescit in ꝓma sabbati venit Maria magdalena ꝛ altera maria videre sepulcrū. Et ecce terremotus factus est magn⁹. Angelus autē dñi descendit de celo: et accedēs reuoluit lapidē: ꝛ sedebat sup euz. Erat aūt aspectus ei⁹ sicē fulgur: ꝛ vestimēta eius sicut nix. Pre timore autē eius exterriti sunt custodes: et facti sunt velut mortui. Respōdens autē angelus. dixit mulieribus: Nolite timere vos Scio em̄ q̄ Jesum qui crucifixus est queritis Nō est hic: surrexit em̄ sicut dixit: Venite et videte locū vbi posit⁹ erat dominus. Et cito eūtes dicite discipulis ei⁹: quia surrexit: Et ecce precedet

vos in galileā Ibi me videbitis Ecce p̄dixi vobis.

Esperе aūt sabba
ti q̄ lucescit in p̄ma sabbati ꝛc.
Matth. xxviij. In p̄nti euā
gelio incipit narrari chr̄i resurrectio q̄ tñ
in seqnti nocte facta fuit: ꝛ hoc forte qꝛ sic
dr̄ brūs Tho. sup Joā. in nocte resurrecti
onis fideles solennizāt. ꝛ in. iiij. di. xij. dic
q̄ in p̄mitiua eccl'ia in illa nocte missa cā
tabat: ꝛ ex hoc arguit: qꝛ in missa hodier
na in or̄one dr̄. Dñs qui hāc sanctissimaz
noctē ꝛc. Ex his aūt verbis scti Tho: ptz
q̄ nūc dicit missa in die: q̄ tunc dicebat in
nocte. ideo p̄ns euangeliū institutū est p̄
mo recitari in nocte illa: ꝛ nunc recitat in
die: habito tñ respectu ad noctē in q̄ instī
tutū est legi. Tangunt g̃ in ea tria puncta
que sunt Visitatio: Apparitio: ꝛ Annū
ciatio.

Quantū ad p̄mū tangit quō mlieres
scē voluerūt visitare chr̄i sepulturā

Sciendū est aūt q̄ p̄ncipiū euāgelij h⁹
est aliq̄liter obscurū ꝛ tā varie sūt sup eo ex
positiones q̄ si oēs adducerent: oino confun
derer ingenū. Sciendū est g̃ p̄mo: q̄
hesper⁹ stella ē q̄ sero apparet post solis oc
casum: ꝛ mane etiā ante solis or̄tū: sed di
uersis tp̄ib⁹. Est em̄ idē qđ venus q̄ rōne
magnitudinis sui epicicli nūc est sole or̄tē
talior: nūc occidentalior: ꝛ p̄seq̄nter nunc
apparet post solis occasum: nūc ante or̄tū:
q̄uis ipa ei⁹ sphera simil'r vt sphera solis
moueat motu p̄rio: vt alibi dictū est: ꝛ li
neat: nedū motus ei⁹ sit eadē cū linea me
dij motus solis. Quidā tñ dicūt ipam ap
parentiā esse in eodē anni tpe nō rōne epi
cicli: sed rōne altitudinis veneris q̄ est su
p̄ra solez. Altiora em̄ siue remotiora citi⁹
ascendere vidēm⁹: ꝛ tardius occumbere.
Sed ista fallunt: quia venus est sub sole
immediate: vt alibi scripsim⁹. Sed ꝛ si es
set altior: ideo nō sequeret si esset simil' cuz
sole i eadē linea: qꝛ apt̄ quitatē ꝛe r̄spectu
celi vidē⁹ sp̄ medietatē celi acsi esse⁹ i cētro
ꝛe: vbi si essem⁹ p̄stat q̄ simil' vtrūq̄ vide
remus in casu illo: quia linea egrediēs ab
oculo nostro transiret p̄ vtrūq̄. Ab hespe
ro aūt mutata h in p̄sonantē. i. v: dicitur
vespera vespere: ꝛ vesperus vesperi. i. tps
quod est inter diem et noctē: vel fm aliq̄s
inter noctē ꝛ diem in q̄ scz illa stella solem
sequit aut p̄cedit. i. mane ꝛ sero. Vñ licz
oīe extremū noctis ꝛ q̄dlibet extremum
diei fm aliq̄s dicat vespa: p̄prie tñ dr̄ p̄ri
ma pars noctis ꝛ vltima diei: quia hespe
rus vt p̄cedit solem in mane p̄prie nō dici
tur hesper⁹: sed lucifer: quia. s. lucē solarez
antecedēs illam q̄dammō moraliter affe
rat. Dicit etiā hoc vesperе: vel hoc vesper
ris. ꝛ fcat horam qua sol incipit declina
re ad occasum sub orizonte: ꝛ vsq̄ ad cre
pusculum durat. i. vsq̄ ad mane sequens:
ita q̄ nox ipa dicit vesper. Sciendum
est scdo q̄ sabbatū dr̄ fm aliq̄s a sabbe he
braice: vel a sabba syriace: qđ latine est se
ptem: ꝛ interp̄retat̄ reqes. Est em̄ dies se
ptima in q̄ etiā deus a creandis nouis re
bus dicit quieuisse. Significat aūt tertiā
scz septimanā ꝛ die vltimā eius: ꝛ quāli
bet eius die addito aliq̄ termino nūerali:
vt si p̄ma sabbati dicat dies dñica: ꝛ scda
sabbati dies lune: ꝛ sic de aliis Scien
dū est etiā q̄ feria dr̄ fq̄ aliq̄s a festo: rias
qđ est cessare ab op̄ib⁹ fuilib⁹: vel fm ali
os a feriē dz victimis. Et vtroq̄ modo p̄
p̄rie significat diem festum: lz ad oēm die
extendat. fm alios aūt dicit a fando. qꝛ. s.
in singulis ferijs deus creando aliqđ fa
batur: vel quia in die habemus tp̄s fandi
Et sic oīus dies est feria. Sciendū est
q̄rto q̄ fm hebreos dies septimane sic no
minat. Sabbatū: p̄ma sabbati. i. p̄ma di
es a sabbato vel post sabbatū: scda: tertia:
q̄rta: q̄nta: ꝛ. vj. sabbati. Scdz christianos
vo sic: Dies dñica. i. in q̄ chr̄s dñs resurre
xit: siue p̄ma feria: scda: tertia: quarta: q̄n
ta: sexta: ꝛ septia feria. Scdz gentiles aūt
idola colentes septem dies denominātur
a septem planetis: ꝛ singuli ab illo q̄ in p̄
ma eius hora dñatur. Dicitur ergo dies
solis: dies lune: dies martz: dies mercurij
dies iouis: dies veneris: dies saturni:
Hec tamē credēdū est q̄ fm istum ordinē
sint positi celi istoꝝ planetaꝝ: quia iste est
eoꝝ ordo in celo incipiendo ab inferiori
bus et ascendendo. Terra que est in me
dio mūdi: aqua: aer: ignis: luna: mercuri⁹

venus:sol: mars:iupiter ⁊ saturn⁹. octa⁹ ua sphera:seu stellar fixar:pmū mobile seu mare vl celū crystallinū:⁊ celū empy⁹ reū. Quidā tñ inter octauā sphērā ⁊ celū empyreū ponūt duos:sed lz forte nō sit ne cesse vt ait⁹ dictū est:est tñ pbabile ⁊ pba bilius. Et hoc tenet san. Tho. in. ij. sent. ⁊ cōiter astrologi. Hec autē patent i sub iecta figura. Sciendū est etiā quito q iste mulieres lz Joannes tm̄ de Maria magdalēa facit mētionē: fuerūt ꝑz Mar. due. s. maria magdalena ⁊ altera maria. i. mater Jacobi minoris ꝑm sanctū Tho. que erat sozor matris chri. ꝑm Mar. ꝑo fuerunt due ꝑdicte, ⁊ cū eis tertia. s. Sa lome. Est aūt salome nomen viri. Aliqñ etiā vt hic est nomen mulieris: lz subintel ligit maria. Unde q Marc⁹ dicit: et sa lome, magr histo. dicit. et maria salome. Vel ꝑm Ebry⁹. mater filioꝝ zebedei que fuit filia salome vocata est maria ⁊ salome quasi binomia. Et hoc videt in idem redi re. quia dicebat salome a patre: subintelle cto tñ ꝓprio nomie filie. De hoc vide feria quarta post primā dñicā quadragesime. Dicit aūt magister ꝑdictus q ꝗdam di cunt eas fuisse duas tm̄. et ly salome ē ex positio alteri⁹ marie tacite. Sed vt dicē cōtra hoc est vsus ecclesie: q̄ tres repsen tat. et etiā btūs Lucas q̄ dicit. Erāt aūt maria magdalena et ioanna: et maria ia cobi: ⁊ cetere que cum eis erant. Uñ erāt plus q̄ quattuor. sed fuerunt tres marie s. maria magdalene. et maria iacobi ⁊ ma ria salome. Joanna autē vt idem magr di cit tradit fuisse vxor Luze ꝓcuratoris he rodis. Sicut autē dicit btūs Lucas: que dam istarū mulierꝝ: vt ait Mar. i. maria magdalena et maria ioseph seu iacobi mi noris: quādo sepeliebat christus: ꝓsidera bant vbi sepeliret vt possent illū more iu daico aromatibus condire. Et vt dicē b. Lu. feria sexta aromata et vnguenta pa rauerunt. quod intelligendum est ipa se xta feria factū quousq eis licuit opari. nā subiungit q sabbato siluerūt ꝑm manda tū. i. nihil opate sunt ꝓpter festū. pacto ꝑo sabbato in sero q̄ iam festum cessauerat: parauerūt se vt ad sepulcrum accederēt.

His visis veniamus ad textum. Dī er go (Vespe sabbati) Revera iste mulieres ad monumentū venerūt in diluculo diei dnice. Nō ḡ dr. Vespe sabbati: exponit id ē nocte. siue qr vesp dī nox. siue qr ve spa dicit ꝑma ꝑs noctis. a ꝑte denomi nādo totū. igit (Vespe sabbati). i. septi mane. Et quia in septimana sunt mꝛte ve spe: ⁊ eadem vespa habet duas ꝑtes. s. se ro et mane. dr hec ab alijs distinguat sub iungit (que) scz vespa lucescit in ꝑma sab bati. i. in ꝑma die septimane. s. in die dñi co de mane. Lucescit inquā gra sue partz extreme seu vltime: vt p hoc nō dr prima sabbati: excludant vespe alioꝝ dieꝝ a do minica. p hoc ꝑo q dicit: lucescit: excluda tur sero ipius dominice. Lucescere em̄ ē incipe lucere: quod non conuenit ei hore que a luce tendit ad tenebras. sed ei que e contrario. Unde mane lucescit: sero au tē tenebrescit. Sciendū est autē q su mitur hic ꝑm aliquos vespere aduerbia liter. et sequens relatio fit ad nomen in aduerbio intellectū. Vel ponit ꝑtūs hu ius nomis vespa, p ablatiuo. vl ponit ab latiu⁹ hui⁹ nois vesp. (Venit maria ma gda.). i. sozor laz ari dicta magdalena: vl magdalene a magdalo castro suo, vl quia ibi oriunda est. vl qr ibi dñabat. Ai magdalo em̄ dr magdalen⁹ a. um. et hoc magdale ne nes ⁊ altera maria). s. iacobi minoris seu cleophe. (Videre sepulcrū) Fuit autē sepulcrū dñi vt ferk tale. Sumpto enim vno latere p intellectū sic statuatur vt la tera longioza respiciant meridiē ⁊ septē trionem. breuioza autē orientē et occiden tem. ⁊ diuidat in tres ꝑtes: quar maria sit ad orientē: minor in medio: et mussma ad occidentē ꝑm istā figurā. Sic tria spa cia fuerūt in monumēto dñi: quorum ma ximū erat sine tecto sz claudebat muro cubiti ac semis vl circa ⁊ lapideo sedili. alia ꝑo duo erāt camerule excauate in pe tra ad quas erat itroit⁹ p portulas exci sas a ꝑte oriētz. ⁊ añ portulā ꝑmā fuit in spacio magnā colūna cubiti vni⁹ ac semis circit: supā quā recliabat lapis claudēs por tulā. i spacio āt mimo a dextrz siue ad aq lonē fuit mensa excisa elevata duob⁹ cu bitis circiter a pauimento. ⁊ sup ea posi tū fuit corpus saluatoris. Beō. ōtq ele

uabāt trib⁹ palmis. Porta aūt q̄ intrabatur ad ſpaciū minimū eſt in angulo meridionali⁹ z a qua intrabāt ad ſpaciū medium nō eſt in angulo ſed in medio partis ſiue muri ſpacia diuidētis. Nō eſt aūt itelligendū q̄ venerint ſolū videre ſepulcrū ſz vt vngerent ieſū: vt ōt Mar. Et h̄ ſm Theo. vt corp⁹ ei⁹ odor⁹ ſerū manere: z nō ſcaturirz humiditatē: quā aroma ta deſiccāt et abſorbent. vñ corp⁹ incorruptū ꝑſuant. Venerūt ergo videre quō illud corp⁹ a Nicodemo erat cōditū: q̄ iuxta Joā. illud ꝑdierat myrrha z aloe. Et vt ſupplerent ſiq̄d deficiebat: vl' etiā ſuperadderet. Eſt aūt hic triplex q̄ſtio. Prima q: hic ōr q̄ veſpe venerūt ad monumentū. et Jo. xx. ōr q̄ mane. et Lu. xxiij q̄ diluculo. Ad hoc ſic dicit Hiero. q̄ diuerſa tpa iſtaz mlierū in euāgeliſtis deſcribunt non mendaciū ſignū eſt vt impij obijciūt ſz ſedule viſitatōis officia dū credūt abeūt et recedūt: et nō patiūt a ſepulcro domini diu abeſſe vl' lōgi⁹. Hec ille.

Et intēdit ſm s. Tho. q̄ venerūt veſpe et mane. Sed cōtra. ſi enim q̄ in h̄ euāgelio narrant veſpe et nō mane ꝑtigerūt: q̄ modo potuit angel⁹ dicere: ſurrexit dñs: Ad hoc dico q̄ p veſpe Hiero. nō intendit ſero ſz noctē. Venerūt em̄ nocte cū adhuc tenebre eēnt: z etiā mane orto iā ſole. Etſi p veſpe intelligit noctē vel ſero: qđ ſequit: z viderūt reuolutū lapidē: intelligitur in mane q̄n denuo venerūt. Non ē enim extra rōez q̄ etiā ſabbato trāſeūte venerit de ſero ad ſepulcrū viſitandū. Sz quō pt Hiero. dicere: q̄ luceſcit: cū ſero tenebreſcat: Ad hoc dic̄ s. Tho. q̄ ſm iudeos dies incipit a veſpa: quia obſuabāt dies ſz lunam: q̄ ſero incipit lucere. Beda autez ſoluit: qz in veſpe ſabbati dicunt veniſſe: quia ſe parauerant ad veniendū: z i mane ō facto venerūt. Aug. aūt de ꝑſen. euā. ſoluit. qz venerūt veſpe ſabbati. i. nocte: denominādo totam noctē a ꝓxima ei⁹ parte Poteſt etiā ſolui ſm alios q̄ p veſpe itelligit mane: iuxta vnum modum exponēdi textū. Scōa dubitatio eſt: quare ñ eedem mlieres ab oīb⁹ euāgeliſtis ad ſepulcrū iuiſſe. dicunt: Ad hoc dico q̄ Joan. de ſola magdalēa mētōez fac̄: qz ceteris erat ferventior. Matheus vero addidit mariā iacobi: qz illa ſit cū magdalena ſe debat vt dic̄ ꝑ ſepulcrum i paſcaue. vt viderent. ſ. vbi eū ponerent: ſic etiā b. marcus teſtat. Mare⁹ aūt addit ſalome duabus p̄dict̄. qz erat ſoror marie iacobi et amica chr̄i. z cū dño aſcēderat de galilea Lu. ꝑo addidit ioannā z mlieres alias: qz retulit factū noſcando ꝓncipales. Tertia dubitatio eſt: q̄re b tā ꝑfecta nō iuit cū eis: Ad hoc dr̄ cōit q̄ iſte alie nō ꝓmiſerunt eā: qz erat ſeminiua ex dolore paſſionis filij. Vel forte ipa meli⁹ ſibi iudicabat cōtēplari in cubicl'o myſteria chr̄i: q̄ ad ſepulcrū pgere. ſicut z q̄dam alie q̄ ex q̄daz pterate monebant. Vel tertio: qz ipa ſciebat iam chr̄m ſurrexiſſe. quia ei ꝓmo apparuit: vt dicet. Vel quarto qz nō potuiſſet ſine doloris gladio ſepulcrū videre.

Jn hac pte eſt documentū morale. Maria em̄ q̄ animam penitentē ſignificat circa ſepulcrū dñi ab euangeliſtis ōr veniſſe ad videndū vt hic, z ad vngendū vt Mar. xvj. et ad plorandū: vt Jo. xx. Sic igitur aīa debet circa chr̄i paſſionē z ſepulturā videre p meditationē: vngere p deuotionem. et flere p compaſſionē.

Quantū ad ſcōm tangit viſio angelica quā habuerūt: cum ōr. (Et ecce tremor⁹ fact⁹ eſt magnus) Terremot⁹ aliq̄n fit a natura, z ſic cauſat⁹ a vento impellente aliū ventū intra viſcera terre. et cogentez locum exire, vnde nō poteſt eſſe ſit in tota terra: ſed p. cc. miliaria ad pl⁹. Euapozat autē talis ventus ſole ſubtiliante. Ān talem terremotū q̄ſcūt venti. et poſt illum flant. quia exeunt de terra. Vnde z aialia q̄ portant capita iuxta terrā tūc inficiunt: quia ꝓtinue exit vapor de terra venenoſ⁹ Sicut aūt dicit Sene. talis terremot⁹ diuiſit ſiciliā a calabria: z hiſpaniā ab africa. Omnia p̄dicta teſtat̄ ſan. Tho. ſup ꝑſ. xvq. Aliq̄n aūt fit a voluntate: z ſic fit a deo. Poteſt etiā fieri naturaliť ab angelo bono z malo: qz inferiora corpa obediūt eis ad nutū quo ad motū locale: vt dic̄ s. Tho. in multis locis. non tamē poſſent totam terrā mouere. vt idem dicit in q. ō ma. q. xvj. Jn terremotu aūt non mouet tota terra: nec mutat de loco ad locū: ſed

mutatur in se: vt dicit supra ps. vbi supra. ideo videt tremere. Presēs autē terremotus vt videt ab angelo fact⁹ est. Vñ euā gelista quasi eius causam assignans ait. (Angel⁹ aūt dñi descēdit ō celo) Quō āt moueat angel⁹ vide feria. vj. post pmam dñicaz q̄dragesime. Sz ḡre iste terremotus est fact⁹? Ad hoc dicit q̄ est fact⁹ p̄mo fm Chrys. qz cū ista nocte fierēt: pbabile est q̄ aliq̄ istaz mlier. obdormissent. ideo angel⁹ voluit eas excitare. z intelligē q̄ pbabile ē aliq̄s obdormisse. i. esse somnoletas. Secūdo vt sicut sepultura humanitatē chr̄i: ita terremotus diuinitatē pbaret. Tertio fm Seuerinū ad significandū qualis erit ille terremot⁹ qñ christus ad iudiciū descendet ad iudicādū. si talis fuit iste quādo descendit angel⁹ chō resurgente ad iustificandū. Quarto cū bis etiaz dicī posz q̄ voluit āgel⁹ terrere custodes: ne cōtra sāctas mlieres aliq̄d molirent: et a sepulcro phiberent (et accedēs reuoluit lapidē.) Sed ḡre: Nā dñs iā surrexerat fm Bedā. Sicut em ōt magister hist. dñs surrexerat in terremotu. vñ z angel⁹ dixit mulieribꝫ cum surrexisse. Ad hoc ōt q̄ angel⁹ reuoluit lapidē Primo fm p̄dictū mgr̄m hist. et Bedā vt mlieribus indicaret iā dñm surrexisse. Scōo fz Remigiū vt significaret q̄ sacra chr̄i in lege abscondita reuelarent. Significat enīz p lapidē lex in lapide scripta (et sedebat sup eum) Sz quare sedebat cū nō esset fessus Ad hoc dicunt doctores q̄ sedebat ꝓpter mysteriū. Sedebat em Primo fm Seuerinū vt oñderet se doctorē z magr̄m resurrectionis chr̄i. Scōo fm Bedā vt ostenderet chr̄m superato diabolo regnū obtinuisse. Sicut em dicit s. Tho. sedere est docentiū z dominantiū et quiescentium.

Est aūt hic vna q̄stio: quia Mat. ōt vnū angelū sup lapidē reuolutū sedisse. Mar. autē dicit q̄ mlieres introeuntes in monumentū viderūt iuuenē sedentē i dextra. Ad istam q̄stionē dicit Augu. de ꝓsensu euāgelistaꝝ q̄ aut iste mlieres duos vidērūt angelos: a q̄bꝫ successiue audiuerāt eadem ꝓba. Sz Mar. tacet de eo q̄ sup lapidem sedebat. Aut reuera idē angelus fuit q̄ sup lapidē z q̄ in dextris sedisse ōt z ille erat intra monumentū. i. intra spaciū clausum: in quo erat petra in qua excisus erat loc⁹ sepulcri. Dextra aūt pars fm Bedaz est australis siue meridiana. Corpus em vt ait supinū iacēs. i. ꝓso vultu ad sidera: caput habebat ad occasū: et ꝓsequenter dextrā ad meridiē. Sz insurgit alia q̄stio: qz dicit btūs Lu. q̄ postq̄ intrauerūt monumētū: duo viri steterūt iuxta illas in veste fulgēti. z ꝓsequenter angeli fuerūt duo intus. Ad istam q̄stionez dupl̄r possum⁹ dicere fm Augu. Prio q̄ ibi apparuerūt tres angeli: vnus sedens sup lapidē: z duo intra monumētū. Alio mō vt ibi apparuerint duo tm̄ intra monumentū: et vn⁹ eoz sedebat sup lapidē in pte dextra sepulcri. Et iz Aug. nō dicat tñ hic sol⁹ aliq̄n noiat. qz ipe mlieribꝫ locut⁹ est et ꝓsona sua z socij. Est āt z alia q̄stio: qz Lu. ōt eos stetisse z nō sedisse. Soluit autē Chrys. q̄ primo sedebant. Iz assurrexerūt mlieribꝫ: z steterunt iuxta illas. (Erat aūt aspect⁹ eius sic̄ fulgur) Est aūt fulgur a fulgēdo dictū: sic̄ z fulgor. qd̄ est splēdor. Est aūt fulgur species fulmis. z ē ꝓprie splēdor inflammās. Nam fulmis sunt tres spēs. s. fulgur afflans z tangēs: sed nō comburēs. z fulgur qd̄ vrit. z fulmen qd̄ scindit. Interdū tñ ōt fulgur iaculū existens in caligine. Apparuit ḡ angel⁹ in aspectu. i. in facie sicut fulgur vel ignis. quia sicut dicit s. Tho. fulgur de celo est. z claritatē z timorē incutit. z sic angelus est nature celestis. et habet claritatē cognitōis: z apparēs terrorē ingerit: quem tñ postmodū expellit si bon⁹ est. Apparuit ꝓo in veste candida fm Hiero. vt significaret gl̄iam chr̄i r̄surgentis. et fm alios vt mlieres ferrēt ei⁹ aspectū. Vel fm Bre. in vultu seueritatē dei contra pctōres: in candore vestiū benignitatē eiusdem ad iustos voluit exp̄mere. (Pre timore aūt ei⁹ exterriti sunt custodes: et facti sunt velut mortui) Raba. Timoris anxietate sc̄ exp̄riti q̄ amoris fiduciā nō habebant: z facti velut mortui q̄ resurrectōis ꝓritatē credere noluerūt Hec ille. In hac parte est morale documentū q̄ q̄ vult ad resurrectionē puenire gl̄osā debuit indui albis. Lact. Nihil

aliud ab hoie requirit sancta ⁊ singularꝫ illa maiestas: ꝑter solā cordis innocētiaꝫ quā ſ̄ds obtulerit deo: satꝫ pie satisq; religiose litarit. Hec ille.

Quātū ad tertiū tāgit ānūciatio quaꝫ fecit angel⁹: cū dr. (Rndēs aūt angelus) id ē loq̄ns. Lꝫ enim rnſio ꝓprie ſit ad iterrogantē: tamē vocabulū extēſū est ad oēꝫ locutionē. (dixit mulieribꝫ) nihil dicens ad impios custodes. (Nolite timere vos) Hiero. quasi dicat. Illi timeant in quibꝫ ꝑmanet incredulitas. ceterū vos q̄ Jesū queritis crucifixū audite; quia surrexit, ⁊ ꝑmissa ꝓfecerit. Hec ille. Ubi sequitur. (Scio em̄ q̄ Iesum qui crucifixus est q̄ritis. Non est hic) scꝫ ſm̄ ꝑsentiā carnis ſm̄ Raba. (Cuius vbiq; sit ꝓ diuinitatē (Surrexit em̄ sicut dixit.) Chryſ. q̄si diceret. Et si mihi nō creditꝫ illi⁹ memēſote ꝑhibuit. Cōsequenter aliā adducit ꝓbatiōeꝫ dicēs. (Venite ⁊ videte locū vbi posit⁹ erat dñs) q̄si diceret. Loc⁹ vacu⁹ ē: ideo scitote q̄ surrexit. (Et cito euntes dicite discipulis ei⁹) Btūs marc. dicit q̄ addidit (et petro) Hiero. Dicit aūt ſpēaliꝫ petro. q̄ se indignū iudicabat discipulatu: dū terꝫ negauit magiſm. Sꝫ petā ꝑterita nō nocēt q̄n nō ꝓlacēt. Hec ille. (quia surrexit) Est aūt sciēdū ex doctrina sancti Tho. iij. p. q. lv. q̄ supposito q̄ chr̄i resurrectio manifestari debuerit: nō debuit oib⁹ manifestari seu reuelari. Sicut em̄ dr d. Dionyſi⁹. li. de cele. hierar. diuine reuelatiōes ꝓ supiores ad inferiores deriuant. Et intellige supiores amore: nō aūt ordine: nisi ceteriꝫ paribꝫ ⁊ publice. Dicitur aūt mulieres q̄b⁹ ꝓmo reuelata est: testificari illā. ñ ad populū: q̄ eis nō licet publice loqui: sed ad domesticos: vt sicut mulier ꝓmū nūcium detulit mortis ad virū: deferret etiaꝫ vite chr̄i resurgentis i gl̄ia, ac ꝓ hoc pateret nō ex sexu sed ex meritis in gl̄a futurā esse dñtiā. Non aūt fuit ꝓueniens vt illū aliq; viderint resurgentē: q̄ illa resurrectio trāsiēdit cōem hoim noticiā q̄tū ad terminū a quo ⁊ ad quē: q̄ a statu mortiꝫ ad immortalitatē fuit: ideo debuit ꝓmo ꝓ angelos notificari. Resuscitatio aūt lazari ꝓgibilis fuit a nobis quo ad t̄minuꝫ ad quē: q̄ fuit ad vitā mortalē. ⁊ ascensio christi quo ad terminū a q̄. ideo vtrūq; horū fuit videntibꝫ discipul'. (Et ꝑcedꝫ vos in galileā.) Sed q̄re dr in galileā: cum ꝓmo nō in galilea sed in hierl'em sit visus: Ad hoc dicit s. Tho. q̄ hoc fit ꝓmo ad ostendendū q̄ ille erat q̄ ꝓsueuit cū eis cōuersari in galilea. Scōo vt liberarenꝫ a timore. q̄ in galilea securi⁹ cōuersabanꝫ q̄ in iudea. Tertio ꝓr dici q̄ in hierl'm vi⁹ est ab aliq; discipul': sꝫ nō ab oib⁹ sil': sed in galilea vt dicek̄ cras. (ibi eū videbitꝫ) omnes sil'. (Ecce p̄dixi vobis) q̄si diceret. Explete et vos nunciū vestꝫ sicut ego feci. In hac parte est moꝛale documētū q̄ chr̄m gl̄iosum videre desiderātes debent in galileā ꝓficisci. q̄ interꝑtat trāsmigratio, Oꝑtet em̄ a vicijs ad ꝑtutes trāsire. ⁊ a ꝑsenti vita ad futurā.

In die sancto pasce. Textus euangelij Marci cap xvi.

m Aria magdalene ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerunt aromata vt veniētes vngerēt Jesum. Et valde mane vna sabbatoꝝ veniunt ad monumētū orto iam sole. Et dicebant ad inuicē. Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti. Et respiciētes viderūt reuolutū lapidē. Erat q̄ppe magnus valde. Et introeuntes in monumētū viderūt iuuenem sedentē in dextrꝫ cooptum stola candida: et obstupuerunt. Qui dicit illis. Nolite expauescere: Jesuꝫ queritis nazarenū crucifixum: Surrexit: nō ē hic Ecce locus vbi posuerunt eum Sed ite dicite discipulis ei⁹ et petro quia precedet vos in galileam. ibi eum videbitis sicut dixit vobis

Aria magdalene

m ⁊ maria iacobi ⁊. (Mar. xvj Totū ꝑsens euāgelium ex di

ctis in p̄cedenti patz: excepto eo qō dicit: valde mane orto iam sole Nō em̄ videt q̄ esset ortus sol. Primo: qz Matth. dicit q̄ erat valde mane. Scō qz Luc. dr q̄ valde diluculo. i. in aurora. Diluculū em̄ dr: q̄si dies luculū. i. diei pua lux. Joā. aūt dr: cū adhuc tenebre essent. Soluit āt Aug. de ꝟsen. euange. q̄ venerūt in aurora: q̄ ali q̄d de luce z aliq̄d de tenebris retinet. Et tūc vt ait ortus erat sol in suis radijs z nō in sua substātia. Vel ſm alios mane a domo sua recesserūt: sed orto sole venerūt. i. puenerūt ad monumētū. Omisso āt euāgelio circa chr̄i resurrectiōem: de q̄ in eo agit: videnda sunt tria. s. resurrectiōez p̄cedentia: cōcomitantia: z sequentia.

Quātū ad ꝑmū dico q̄ chr̄s post mortē z añ resurrectiōez descēdit ad inferos.

Est aūt sciendū circa hoc q̄ ſm q̄ pbat tā naturalis pbs q̄z astrolog⁹: tot⁹ mōs ē spheric⁹: z integrat ex. xiij. spheris: vt. xv ſm alios: vt in p̄cedēti euāgelio tactū est. Et in medio oim est terra: q̄ nō pfecte circūdat ab aqua marj: vt ptz: qz vbi nos sumus: nō est coopta. Quidā aūt dicūt q̄ i oib⁹ alijs suis ptib⁹ ē opta. Sed dns Albertus sup lib. metheo. tenet q̄ sicut ē hic discoopta: ita z a pte opposita: z marē duo facit litora: ynū h̄: z aliū ibi: z ip̄m remane sicut zona trāsiens p polos mōi: z p ortū entē z occidentē. Sic aūt dr sā. Tho: iij. di. xliij. q. ij. nō est certū vbi sit infern⁹: vt dicit Aug. z mḡr recitat. vñ z Greg. in li. iij. dial. nō audet vbi sit diffinire. Quidā ḡ vt ibidē Greg. dr: illū esse asserūt in q̄dā pte terre. quidā ꝟo dicūt q̄ est sub orbe terrestri. i. in pte opposita nobis. qō Jsid. videt sentire cū dicit: Sol z luna in ordine quo creati sunt stabūt: ne impij in tormētj posīti eoz luce fruant. Hec aūt rō nulla esset si dānati essent sub terra infra terrā. Pythagoras ꝟo locū penaz dixit in sphera ignis esse. alij dicūt q̄ sub terra ē in medio vel circa mediū ipius terre. qō Greg. pbabilius iter oia p̄dicta pbat: Tū qz dr ifernus eo q̄ sub⁹ iaceat: Tū qz Apoc. ij. ad scandā triplicē rōnalīū creaturaz māsiōz dr neq; in celo neq; in terra neq; sub terra Idē oñdit Aug. xij. sup Gen. mⁱtipliciter Sūt aūt pēs inferni: sicut docz s. Tho. vbi s. Sūt em̄ q̄ttuor. s. infern⁹ dānatorū in q̄ sunt tria. s. tenebre p̄uationis gratie: et p̄uationis glie: z pena sensus. Infernus puerorū: in q̄ sunt duo ꝑma. s. p̄uatio gre z glie: nō aūt pena sensus. Jnfern⁹ purgandorū: in q̄ est scōm z tertiū: nō aūt primū: id ē p̄uatio gre. Et infern⁹ patrū: in q̄ est scōm tm̄. s. p̄uatio glie. Quidā aūt ista inferna q̄ttuor loca distincta in medio terre esse existimāt: sicut sunt distincte camerule in medio pomi. Quidā ꝟo existimāt q̄ vna z eadē sit domus in q̄ p̄dicta penarū varietas inuenit: z hoc vt dicit p̄babilius est. Chr̄s ergo vt patz ex dictis scī Tho. iij. par. q. lij. ad infernū descēdere fuit ꝟueniens. Primo vt sicut nostrā mortem sua morte fugauit ita fugaret suo descensu nostrū descensum. Scō vt victo diabolo i de captiuos educeret. Tertio vt suā potestatē in inferno mōstraret visitādo z illūminando: sicut fecerat in mūdo viuēdo z moriendo. Lz aūt vt idē dicit. iij. di. xxij. i passione soluerit p̄cciū z amouerit impēdimētū visionis diuine, vnde z scī statim viderūt deū: tñ ꝟueniēs fuit ip̄m descēdere: vt assumeret omnes defect⁹ nr̄os z ꝟsequenter ip̄m descensum. Nō em̄ sonat in malū descendere ad infernū spoliandū. Nō aūt descendit ad infernū damnatorz per essentiam: sed solum ad limbū patrū: quia solū illos visitauit loco: quos visitabat gratia Et intellige dictum scī Thom. de gratia consummata: id est gloria: qua patres tm̄ visitauit. Jn vno tamen inferno existens p essentiam: per effectum erat in omnib⁹. Unde damnatos increpauit de incredulitate z malicia: z purgandis dedit spem glorie statim pacta purgatione: iustis aūt dedit lumē glorie. Quid aūt pueris dederit: a sancto Tho. nō habet: nisi q̄ aliquā do dicit q̄ omnib⁹ infernalib⁹ suā deitatē patefecit. Cōtraxit aūt ibi aliquā mōram sic vt simul anima d̄ inferno z corpus exiret de sepulcro. Et hoc primo vt i hoc fratribus assimilaret. Scō vt in resurrectione nouā vitā inchoaret: q̄ntum ad animarū liberationē z corpoz resurrectiōz i sua resurrectiōe inchoatā. Jstos tñ subito liberauit illūinando p gl̄iam: z ꝟfringēdo vectes. i. reat⁹: a q̄b⁹ impediebant: nō aūt

educendo de inferno. Vñ latro fuit cū eo in paradiso. i. visiõe diuina: nõ aũt in paradiso terrestri: neq; i celo vt importat locum in quo de⁹ videt ex cõgruo. Liberauit autez inde scõs patres: quia eis dedit aditũ ad gl̃iam soluẽdo a reatu pene peccati Ade. qui erat mors corpis z ꝑuatio glorie. Nã peccãti mortẽ d⁹ fuerat cõminatus: z eũ de paradiso eiecerat. A reatu ãt actualiũ z psonaliũ pctõr: p fidez chr̃i fuerãt liberati. Nõ aũt inde liberauit damnatos: quia eis passio sua nõ fuit applicabilis p charitatẽ: sine q̃ non est remissio peccatoꝝ. Ille aũt descensus nõ erat liberatorius: nisi virtute sue passiõis. Neq; ẽt pueros cũ originali decedẽtes: qz carebãt gratia z fide ꝓpria: z fidei sacramẽto adhibito p fidẽ alienã: ideo nõ erãt ab originali peccato mundati. Neq; etiaz liberauit anias a purgatorio. nisi ſ̃ q̃s inuenit tles q̃les sunt ille q̃ mõ liberant: q̃. ſ. essent plene purgate. Sua em̃ passio nõ habuit tẽ maiorẽ virtutẽ q̃ modo. Sed ꝯra: ꝺa tales liberauit a reatu originalis peccati: ergo ab oi alio. Debuit em̃ ꝑfecte illos liberare: sicut z in hac vita ꝑfecte sanabat. Ad hoc dicit san. Tho. q̃ nõ est simile: ꝺa ea a quib⁹ in hac vita liberauit erãt ꝑsonalia ꝓtinentia. ſ. ad liberatos tm̃. Purgatorij aũt alias nõ liberauit ab aliq̃ reatu ꝑsonali: sed a reatu nature z cõmuni oibus q̃lis erat reatus originalis peccati. Ista tn̄ sunt intelligenda: vt dicit brũs Vincen. fm̃ rigorẽ iusticie: secus aũt fm̃ miscoiaz z specialẽ gr̃az. Et hoc idẽ innuit ſ. Tho. m̃. di. xxij. q. ij. ar. ij. q. vl. Oĩa ꝓdicta sũt scti Tho. in. iij. par. vel in. iij. sniaꝝ. Si quis aũt q̃rat: quõ ania separata localit̃ mouetur. Dico q̃ mouet eo mõ q̃ angel⁹: applicando suã virtutẽ loco: tangẽdo locuz: vel eo q̃ a loco tangat. Vtrũq; em̃ sufficit ad talem motuz localem: siue naturalit̃ ḧ fiat: siue diuinitus: quod magꝭ vez videt quibusdam. Nõ autẽ mouet mouẽdo aliquod corpus: quia aia separata nõ põt nisi diuina virtute corpa mouere localit̃: vt dicit sanct⁹ Tho. j. par. q. xvij. Sed ꝓ his sciendu⁹ est: q̃ si mot⁹ localis anie separate sit p ꝓtactũ corpis q̃ ania mouẽdo tangit corpus: nõ potest moueri nisi diuinitus. si ꝙ sit p ꝓtactũ q̃ tangat a corpe sl̃am detinẽte vel circũscribente: hoc ꝓt q̃dem fieri naturalit̃ virtute angeli sed n̄ virtute anie vel corpis: q: corp⁹ nõ põt naturaliter agere in aiam vel ecõtrario: sed angelus ḟz aliq̃s saltẽ diuinit⁹: cũ possit angelum alligare: etiã poterit aiam alligare corpi. Ex quo vlterius videt q̃ corp⁹ agere possit in aiam vt instrumentũ angelicũ illam circũscribendo z detinendo. De motu aũt ꝓdicto angeli habes supra feria. vj. post primã dñicam q̃dragesime. Et ō motu anime chr̃i dicit Capreol⁹. iij. di. xxij. Potest ergo dici: q̃ ania chr̃i in toto aliq̃ tpe est in corpe: ḟz in eo nõ quiescat sed adexitũ disponat: puta triginta trib⁹ annis: z i vltimo instanti illius tpis extra corp⁹ est. Et in illo instanti põt esse in inferno: vel in celo: vel in alio loco vbi deo placuerit. Cũ em̃ absoluit a corpe q̃ntum in se ẽ remanet nusq̃: quia a nullo loco dependet ideo applicabilis est ad oẽm locũ indifferenter: quia ab oibus eque distat cũ a nullo distet Est ãt notandũ q̃ si quid toto aliquo tẽpore quiescat alicubi: necessario etiã est ibi in vltimo instanti illius tẽpoꝝ: vt ꝓbat san. Tho. j. q. liij. ar. iij. sed si ibi n̄ quiescebat sed dispõebat ad esse alibi: sec⁹ ẽ: q̃ in vltimo ei⁹ instanti põt esse alibi siue sub alia dispositione: sicut toto aliq̃ tpe lignũ est sub forma ligni a q̃ mouet p ignez calefacientẽ z in vltimo ei⁹ instanti ignit. Sciendũ est etiã q̃ nõ dico aiam a corpe ad infernũ moueri in istãti: sed mouet in toto tpe quo disponebat ad mortẽ z in vltimo eius instanti: sicut ignis generat in toto tpe q̃ lignũ disponebat ad cõbustiõz z in vltimo eius instanti. Vel mouet in tpe discreto cõposito ex instantib⁹: q̃p q̃libet põt coexistere m̃ro tpi physico. Vñ i vno instãti fuit in corpe: qõ coexistit. xxxiij. annis: in alio aũt fuit in limbo. Et istõ scõm sil̃ incepit: cũ vltio instanti ꝓdictoꝝ ãnoꝝ. Nullũ ãt istoꝝ duoꝝ instãtiũ ẽ tps ḟz vtraq; sil̃ sl̃ vnũ tps. Et sic ẽt applicato anie ad iuũ corp⁹: l̃ ad ignẽ inferni: nõ est mot⁹ ḟz ps mot⁹. Vtraq; ãt sil̃ vl̃ successio vtriusq; ẽ mot⁹. In tribꝰ ei ps mot⁹ n̄ ẽ mot⁹: z ps tpis nõ ẽ tps. Nec tn̄ dico q̃ aia i istãti separatois ncario sit i inferno vel

purgatorio vel celo: sed dico q̄ potest esse cuius etiā posset esse alibi ꝛ in magno tē/ pore ad dicta loca moueri: si iusticia diui/ na requirat. Sciendū est etiā q̄ aia chr̄i ad infernū cū luce corpali descēdit: vt ha/ bet in euāgelio Nicodemi. ꝛ affirmat san. Tho. iij. di. xxij. vbi dicit q̄ fuit ꝓueniens vt sicut mliores tenebras expulit oēs siue sue deitatis: ita ꝛ exteriores expelleret p̄ p̄sentiā sue humanitatis

Quantū ad scōm tria sūt ꝓsiderāda. s. resurrectōis necessitas. resurrectōis op/ tunitas: et resurrectōis qualitas. Quātū ad primū sciēdū ē ex doctrina scti Tho. iij. p. q. liij. q̄ ꝓueniens fuit chr̄m resur/ gere. Primo p̄p iusticiā dei: ad quā pti/ net exaltare se ꝑter deū humiliātes. Se/ cūdo ad ꝓfirmationē fidei nostre: vt chri/ stū deum credam⁹. Tertio vt nos mēbra speremus resurgere exē caput surrexit. Quarto vt discam⁹ in nouitate vite ābu/ lare. Quinto vt sic p̄ suā hūiliationē nos li berauit a mal: sic promoueret ad bonū p̄ su am glificationē. Debuit aūt resurgere t/ tia die. q̄ debuit resurgere cito ne decre/ deret eius diuinitas, tamē debuit ꝓbe/ re mortā in morte: vt vera mors apparerz ꝛ vera hūanitas. Hec aūt mors fuit triū dieꝝ: q̄ nō ꝓtingit eū qui viōr mortu⁹ et est viuus infra hoc tempus nō ostendere signa vite, Itē ad cōmendationē ternarij numeri: qui est numerus omnis rei. vt pz lib. de celo et mūdo. Itē vt nos a dupli ci morte liberaret. s. aie ꝛ corpis: q̄ sunt tenebrose ꝑter culpam. Una sua q̄ ē lux ꝑter iusticiā. vnde fuit in morte vna die i tegra ꝛ duab⁹ noctib⁹: et p̄p mlta alia. Quō aūt trib⁹ diebꝫ ꝛ trib⁹ noctib⁹ fuit in corde terre vide fer. iij. post pmā dñicam q̄dragesime. Et nota q̄ chr̄s primꝰ inf/ oēs homes ꝑfecte resurrexit: q̄ ipe primꝰ resurrexit a morte: et necessitate ꝛ possibi bilitate moriēdi. omnes aūt q̄ ante chr̄isti aduētū vl̄ p̄ñte chr̄o surrexerūt denuo ſ/ mortui. De his aūt q̄ in ei⁹ passiōe surre xerunt: dubiū est ſm Hiero. in ſmōe assū ptionis ꝙgis. Etsi nō sunt denuo mortui post chr̄i resurrectionē surrexerūt: vt idez dicit sup Mat. Aug. aūt ad euo. tenet as sertiue q̄ denuo sunt mortui. cuius ratio nes sunt efficaciores. Causa aūt principa lis resurrectionis chr̄i fuit diuina virtus. instrumētal ꝙo fuit aia ꝛ caro eius q̄ tū erant diuinitati vnita. Corp⁹ ei aiam ꝛ aia corpus reassumpsit. Hec oīa sūt san cti Tho. vbi supra. Quātū aū scōm de oportunitate siue de hora resurrectionis sunt varie opiniōes. Hiero. ei i. li. q̄. q. sic dic. Vespe sab. ait Mat. Mar. ꝙo: ꝛ val de mane vna sabbatoꝝ veniūt ad monu/ mentū. Hui⁹ q̄stionis duplex est solutio. Aut em nō recipim⁹ b marcū oīb⁹ grecis libris pene hoc capitulū i fine habētibus. Aut vterq; vex dixit. Mat. q̄ñ dñs sur/ rexit. i. vespe sabbati. Mar. q̄ñ vidit eum maria magdalēa. i. mane. Hec ille. Et nota q̄ p̄ vespe Hiero. accipit sero. i. nocte Idē cū Hieroñ. viōr sentire Amb. q̄ sup Lu. ait. Nō vesperascente die: sz noctis ve/ spe dñs surrexit. Deniq; grec⁹ ſmo ꝓ ve spe habet sero. Sic ḡ dñs nō vesptino tē pore dixit: sed sero. i. profunda nocte surrexit Hec ille. Mortua aūt Amb. sc. q̄ sic mu lieres portuerūt adire monumētū q̄escen/ tib⁹ custodib⁹. ꝛ q̄ p̄ncipes sacerdotū di/ xerūt: q̄ discipuli nocte tulerūt illō. ꝛ q̄ q̄ dam mlieres chr̄istū surrexisse sciuerunt: q̄. s. nocte vigilarūt: q̄dā nō: vt illa Ma/ ria de q̄ Joā. narrat: q̄ ſm Amb. nō ē ea/ dē cū ea de q̄ loquit Matt. ꝛ de q̄ infra. Itē q̄ Sāson i typū resurrectōis media nocte tulit portas gaza. Itē q̄ vt ōt ma gister hist. aplī tradiderūt ea nocte nō di mitti populū ab eccl̄ia vsq; ad ꝓfundam noctē. Aug. aūt in. iij. de tri. tenet q̄ surre/ xit i diluculo. ꝛ idē tenz s. Tho. Et hoc attestat vt dic mgr hist. ꝛ assentire videt eccl̄ia: q̄ matutinas laudes p̄ dñi resurre/ ctōe celebrat. Credo tū q̄ oīm istoꝝ fuit vna ſnia q̄ dñs surrexerit i diluculo. ita q̄ in ipo instāti eruptōis auroꝛe chr̄s verus lucifer erupit de sepulcro: sic̄ ꝛ eadē hora vēiet ad iudiciū ꝙz s. tho. i. iij. Et sic chr̄s q̄draginta horis fuit mortu⁹. s. ttuor ve sptini ꝓasceues: ꝛ trigintaſex duaꝝ nocti um et vni⁹ diei. sicut etiā q̄dragita dieb⁹ fuit in terris post resurrectōez. Tūc autē pōt dici ꝛ pfūda nox q̄ vsq; ad illō pūctū durat. ꝛ dies q̄ i illo pūcto incipit. Vedi um ei p̄t ab extrēis denoiari vtrisq;. vt pz

v. phyſic. Motiua aũt vtriuſq; ptis nihil aliud q̃ hoc ꝓbãt. Tũc em̃ potuerũt cuſtodes q̃ſcere: z tũc veniẽtes nocte venerũt Quãuis dici poſſit q̃ ꝓncipes ſacerdotũ mentiebant. z ſiue eadẽ fuerit materia ſiue alia: nihil intereſt. qz rem oino ſciuit p⁹ factũ: z nõ ante neq; tũc. Nullus g̃ nocte ſciuit chriſtũ ſurrexiſſe: cui⁹ q̃s ſciuerint eũ ſurrexiſſe nocte. i. diluculo. Ad factum aũt Sanſonis dr ꝓmo q̃ nõ oportet figurã z figuratũ in omnib⁹ ꝙuenire: cũ ſint ſimilia z nõ idẽ. Dia ei ſũt diſſimilia i alĩ q̃. Dr ſcõ q̃ media nox nõ ſolũ dr iſtãs medie noctẽ: ſz totũ tp̃s ei ex vtraq; ꝑte ꝙiunctũ: qõ eſt inf vltimũ z ꝓmũ inſtans luminis diei ꝑterite z ſeq̃ntis. z in h̃ tpe. idẽ in termino huiꝰ tpis chr̃s ſurrexit. Ad alia etiã ptz facilit Quantũ autẽ ad tertiũ de qualitate reſurrectõis ſeu reſurgẽtis ſciendũ eſt ex doctrina ſcti Tho. iij. q. lvij. q̃ chr̃s ſurrexit cũ corpe vero. qz de rõe reſurrectõis eſt vt idem numero reſurgat quod p mortez ceciderat. Qz tamẽ corpus gl̃oſum eſt ſpũale. i. ſpiritui ſubiectũ: i ptãte bti ẽ videri vel nõ videri Et ſub hac vel illa effigie poterat chriſtꝰ videri a videntib⁹. Et ꝑtute dei potuit ſimul cũ alio corpe eẽ: vt cũ exiuit clauſo ſepulcro: z cũ intrauit ad diſcipulos clauſis ianuis. Et reſurrexit cũ corpe gl̃oſo: Primo qz illa reſurrectio fuit exemplar nr̃e: q̃ erit gl̃oſa. Scõ qz humilitas paſſionis hoc meruit. Tertio qz ſi ante reſurrectionẽ nõ fuit gl̃oſum: hoc eſt factũ diſpẽſatiue ad pagẽdũ myſteriũ redemptionis: vt pati poſſet. Peracto g̃ illo ania ei ſua gl̃iam cõicauit. Sed tñ in ptãte beati eſt vtrũ ſua claritas videak vel nõ. Sz ꝙ qz illõ corpꝰ erat palpabile: g̃ z corruptibile. Ad hoc dr q̃ corpꝰ dr palpabile non qz tactui reſiſtat: vt celũ qõ nihil phibz p naturã eſſe incorruptibile: ſedquia z reſiſtit et afficik tangibilib⁹ qualitatibus: vt corpus chr̃i. Et tale eſt quidẽ p naturam corruptibile: ſed incorruptibile p glorjam Et cũ corpe integro. i. habente oia q̃ ſũt de ꝑfate z integritate hũani corꝑis. Nõ em̃ ꝑfecte ſurrexiſſz ſi aliq̃d p mortẽ ceciſſet qõ nõ ſurrexiſſet. De carne em̃ ablata ab eo in circũciſione dic Jaco. ô vor. q̃ dr angelꝰ eas attuliſſe Karolo mag: q̃ eam ꝓmo Aquiſgrani: deinde Caro ſq collocauit. nũc aũt dr eſſe rome in eccl̃ia que dr ſanctaſctõz. vnde ibi extant tales ꝑſus. Circũciſa caro chr̃i: ſandalia clara Ac vmbilici viget hic ꝑciſio chara. Vnõ z ea die ibi fit ſtatio. Sed ſubiungit q̃ qz caro eſt de veritate humane nature: credimus q̃ chr̃o reſurgente ad locũ ſuũ redũt glorificata. Hec ille. Et id qõ ipe credit eſt vez aliq̃ mõ: vt patebit in queſtionib⁹. De ſanguine etiã chr̃i vtz aliq̃d eẽ poſſit in terris: infra in queſtionibus patebit. Et ſurrexit cũ cicatricib⁹. Primo in ſignũ victorie. Scõ ad ꝙ firmandũ diſcipulo z fidem. Tertio vt p̃ri ſupplicans oſtendat q̃le genꝰ mortis ſuſtinuit. Quarto vt ſciamus q̃mifico: dic ſumꝰ adiuti. Quinto vt in iudicio videant iniuſti q̃ iuſte dãnẽtur. Et in apturis vulnez ſpealis ſplẽdor apparebit. Et z ibi ſit diſcõtinuitas corꝑis: tñ hoc p gl̃iam ibi apparentẽ recompenſak. Hec oia ſctus Tho. exceptis his q̃ de circũciſione dicta ſunt. Sed in ꝓbis ei⁹ latent, p funda q̃ vereor. Hã q̃ dr chriſtũ oñdere patri cicatrices: nõ ſic intelligitur q̃ſi pater ignoret qđ filiꝰ ꝑtulerit: ſzqz ipe filiꝰ inq̃ tũ dõ ad cicatrices aſpiciens excitak ad feruorẽ ſupplicãdi p nob. ſic z nos coram deo recitamꝰ nr̃as neceſſitates: nõ vt illũ doceamꝰ: ſz vt nos excitemus. Sz ꝙ: qz beati nõ creſcũt neq; decreſcũt in bona volũtate vl affectõe. Solutio. verum eſt in affectione ſiue fruitiõe beatifica: que ſp eadem z eque intẽſa eſt: ſicut et beatifica viſio: qz toto conatu z toto poſſe bti ferunk in illã charitatẽ z bonitatem diuinã. ſed tamẽ habẽt aliq̃s volitões nõ btificas: ſicut et aliquas intellectões: que abeunt z aduenĩũt: z intendunk z remittũtur: nõ ꝑt augmentũ lumis gle vl charitatis aut gr̃e: ſz maiorẽ vl minorẽ conatũ potentiaz ad agendũ. Quõ etiã ſint i corꝑe chr̃i vulnez apture: vtz. ſ. ſic vt fuerũt i ſepulcro. vel qz loca vulnez ſunt depſſio⁹ra reliqua cute: nõ eſt facile dicere: licz poſſit vtrũq; teneri.

Quantũ ad tertiũ ꝓncipale vidẽda ſũt ea que reſurrectionẽ ſunt ꝙ ſecuta: q̃ ſunt manifeſtatio eius et approbatio. Et q̃dez

ntum ad ꝓmuz ſciendū eſt: q lz diſcipli nō debuerāt chm videre reſurgēē vt dicti eſt: tñ debuit eis appere. Apparuit āt vt ex diuerſis locz euāgelij colligit ſepties diuerſis ꝑſonis ſpialr: z ſemel oibus ſil. Primo em apparuit Marie magdalene remanēti extra ſepulcrū alijs recedētib: vt hz Joā. xx. z Mar. xvj. Scōo eidē marie magdalene cū alijs mulierib a ſepulcro reuertentib: qz poſtq̄ viderāt chm ſecuta ē alias: z inuenit eas in itinere. Et cū diceret eis ſe vidiſſe dñm: tūc chs eis apparuit dicēs: Auete. vt hz Mat. xxviij Tertio petro: ſm q hz Lu. vl. Vbi āt apparuerit ei: exꝑſſe nō hz. ſed tñ quia vt hz Lu. vl. poſtq̄ cucurrerat ad monumentū abijt ſecū mirās: ꝓbabile eſt q ei exiſtenti in tali admiratiōe apparuerit. Nō āt ē ꝓbabile qō dicūt q̄dā q appuerit i cauerna in qua poſt negationē fleuit: quia iā de illa erat egreſſus: z ad monumentū cucurrerat anteq̄ viderit dñm. Quarto apparuit duob euntib in emaus: vt dz Luce vlti. Quinto decē aplis abſente Thoma: vt hz Joā. xx. Iſte aūt q̄nq̄ apparitiōes facte ſunt omes in die paſce: vt patz intuētibus euāgelia. Hoc repſentat ſacerdos i miſſa q̄nq̄ vicib ſe vertēdo ad ꝑplm: ſed in tertia vertit ſe cū ſilentio: qz apparitio facta petro neſcit qñ vl vbi fuerit. Sexto apparuit in octaua reſurrectōis yndecim aplis exiſtente ibi thoma. Jo. xx. Septio petro z ſocijs ad mare tyberiadis Jo. vl. Octauo in galilea. ſ. in mōte thabor. vt pz Mat. vlti. Vbi em incōplete z pauc gloriam reſurrectōis ſue in tranſfiguratiōe oſtēderat: ibidē illam oſtēdit oib diſcipul. Et de iſta credit loq Paulus di. j. Lox. xv. Deinde viſus eſt plus q̄ q̄ngent fratribus ſimul. Sed quō tūc potuit apparuiſſe q̄ngēt fribz: cū chriani eſſent fere cētū viginti tpe aſcenſionis. vt dr bns Luc. in actib aplox. Solutio. Erāt fere centum viginti in hierlm: ſed qñ iſti fuerūt in galilea: ibi erant multo plures. Jtez aūt bis appuit in die aſcenſionis: ſemel in hierlm diſcipul ꝓueſcens: z ſel in mōte oliueti in hora aſcenſiōis: vt hz Act. j. z Heb. vlti. z Mar. vl. Primo tñ z añ oēs apparuit bte ꝙgini: vt dicit Amb. in li. de virginib Maria inqt virgo vidit chm reſurgentē et ꝓma vidit. Quia tñ iſta apparitio fuit ſecreta: nec ꝙgo eā publicauit: ideo tacēt euāgeliſte. Nec eſt ſil de ea q facta eſt petro: qz ipe erat electus teſtis chi z baiul doctrine eius: nō aūt ꝙgo mater. Eſt tñ ſciendū circa p̄dicta q ſm Amb. ſup Lu. nō eſt eadē magdalena de q dicit Matt. z de q Jo. Conak aūt hoc ꝓbare. qz ō iſta de q Mar. narrat: dr q tenuit pedes chi et alij dictū eſt: noli me tangere. Hec vidit angelū cū ꝓmo venit: illa neminē vidit Jſta diſcipul dñm ſurrexiſſe nunciat: illa raptū eſſe: Hec gaudet: illa plorat. Sed tñ cōiter tenet q ſit eadē. Ad motiua aūt Amb. dicit: q eadē maria ſicut dr magiſt. hiſto. poſtq̄ vidit chm in forma hortulani: dū iret hoc alijs nūciare: facta eſt dig: vt cū alijs tāgeret dñm. Et lz bns Joānes nō dicat q viderit angelū qñ ꝓmo venit ad monumētū: tñ etiā nō negat eā angelum vidiſſe: ſed dicit q vidit lapidē reuolutū: cū q̄ ſtat q etiā angelū ſupſidentē vidit: lz taceat euāgeliſta. Et eadē plorabat añ q̄ dñm vidiſſet: poſtea ꝙo gauiſa ē Marie ꝙo cū difficltate ſoluit illō q vna nūciat chm ſurrexiſſe: alia fuiſſe raptum Sz forte dici poſſet q ipa magdalena ꝓmo nūciauit illū ſublatū: ſz deide veniēs ad monumētū ſcōo cū ioāne z petro: z ibi remanēs chō viſo in forma hortulani eū nūciauit ſurrexiſſe. Sz ō. qz cū ꝓmo venit ad monumētū: audiuit ab angelo q reſurrexerit. Ad hoc pōt dici: q ipa q̄ꝑmū vidit ſublatū lapidē relict alijs mlieribz nō vltra proceſſit: ſz ſtatī iuit aplis nūciare: vñ Jo. dr: q cucurrit: iō angelū loqntē nō audiuit. vl ei ꝙ ꝙba nō accepit vt ꝙba angeli. Poſtq̄ ꝙo illa nūciauerat: ſuꝙenerūt alie referētes ꝙba angeli. Vñ qz angelū ñ cognouit angelū eſſe: poſtq̄ ſcōa vice cū ioanne z petro vēit ad monumētū z ibi flebat ad angelos q̄rētes q̄d plozaret ſic ad hoies loq̄bat: qz etiā alijs ferētib angelica verba: ipa tñ nō credidit ꝙba eſſe angelica: ſz dñm de monumēto credidit ſublatū. Vñ res ita acta eſt. Jpſa enim venit cum alijs domin ab ad monumentū: quod patz: qa cum nunciabat apoſtolis dominū ſublatū loquebat in plurali dicens: z neſcim ꝙ vbi

posuerūt eū. Sed tñ ipa ꝓz alijs retroceſ
ſit: quia ybi monumentū vidit apertū et
angelū in forma bois sup lapidē sedentē:
statim cucurrit apłis nūciare: nec cogno-
uit angelū esse: lz forte ꝓboz ei⁹ ꝓncipiuz
audiuerit. Post eā ꝙo venerūt alie dicen-
tes se angelos vidisse visionē. qz. s. videŕt
eo mō quo in sabbato sctō dictū est. Et sic
Petrus z Joānes currētes z mlieres p⁹
ipos festinātes: itez venerūt z viderūt se-
pulcrū vacuū z linteamina. Et deīde ce-
teris abeūtib⁹ Maria remāsit sola: z vi-
dit duos angelos z chm̄: z statim insecu-
ta alias dñas in via dephendit eas: z tūc
chs scdo apparuit eis. Et lz Matthe⁹ vi
deat dicere istam apparitiōez factā qñ mu
lieres a monumēto ꝓma vice regredieba-
tur viso angelo: tñ vtiq; tali modo loqndi.
Vel quia ista apparitio facta est in regreſ
su: zsi nō in ꝓmo. Vel qz ꝓmus regressus
nō fuit ꝓplet⁹: sed obuiaueŕt illis petr⁹ z
ioānes: cū quib⁹ regressi sunt ad sepulcrū
z deinde cū regrederenť nūciare alijs apo
stolis q̄ viderāt: dñm viderūt in via. Si
aūt dicať vt ōt Amb. qꝛ fuit alia Maria:
nulla est difficultas: lz ꝓmū tenek verius.

Quantū ad tertiū sciendū est vt ōt san
ctus Tho. iij. par. q. lv. qꝛ chs resurrectōz
suā debuit ꝓ argumēta declarare. nō q̄dez
vt argumentū est ratio rei dubie facies fi
dem: nā talis rō si fuissz ex notis: discipuł:
nō excederēt rōem humanā: ac ꝓ hoc non
sufficienť ꝓbarēt resurrectiōez q̄ humanā
ratiōez excedit. Oportz em̄ ꝓncipia ex eo-
dem genere assumi: vt ōt. j. Post. Si aūt
fuissent ex ignotis: nihil notificasset. Ista
ergo argumēta fuerť (vt dicit) sensualia si
gna: q̄ etiā Aristo. vocat argumēta. Per
que resurrectio astruenda erat. vt ōt: Pri
mo quia nō erāt discipuli dispositi ad fa-
cile illā credere. Scdo vt efficacius essz il-
loz testimoniuz. Nec tñ ꝓpter hoc debuit
cū eis post resurrectiōez ꝓtinue ꝙuersari:
vt idē dicit: quia credere potuissent eū ad
huc secū esse: z ad ꝓbē vitā illū surrexisse
sed ad resurrectiōis gl'iam astruendā suffi
ciebat freq̄nter appere: maxie a ꝓncipio:
qñ in eis habebat resurrectiōis fidez fun-
dare. Est aūt incertū ybi illis q̄draginta
dieb⁹ fuerit: vt ōt sanct⁹ Tho. Et idē di-
cit Mag. hist. de patrib⁹ q̄s eduxit de lim
bo. Dicit tñ sctūs Tho. iij. di. xxij. q. illis
q̄draginta dieb⁹ fuit in paradiso terrestri
cū animab⁹ sctōz patz. Argumēta aūt il
la oia sufficiēter ostendebāt veritatē resur
rectiōis. Ostendit em̄ vt idē dicit s. Tho.
se vez corpus. i. nō phantasticū vel raruz
habuisse: quia palpabile z humanū: quia
hoc videbāt: z idē numero ꝓ cicatrices et
vulnera: z animā ꝓ opa vite nutritiue: q̄a
vere comedit: z vite sensibilis: quia ósten-
debat se audire: videre: z intellectual: dis
serendo de scripturz: z diuinitatē in mira-
culo piscū: z ascensione: z se esse gl'iosum:
intrando ianuis clausis z euanescēdo. Nō
aūt eis apparuit in sua claritate: qꝛ illā fer
re nequissent: z forte eū aliuz credidissent
q̄uis hoc fecerit in transfiguratiōe ante
passionis humilitatē: ne illam despicerēt.
Contra: quia si spirit⁹ assumpsisset corp⁹
potuisset eos in istis decipe. Ad hoc dicit
sctūs Tho. in. iij. q. nō est vez: qꝛ ars non
pōt equari nature: ideo opa vite nō pt spi
ritus in corpe ita bene exercere sicut ania
ideoq; ex longa ꝙuersatiōe illum cogno-
uissent. Hec oia ex sctō Tho.

Feria scda infra Octauas pa
sce Tex. euange. Luce ca. xxiiij.

Ecce duo ex discipulis ieſu
ibant ipsa die in castel
lū qđ erat i spacio sta-
dioz sexaginta ab hie
rusalē noīe Emaus. Et ipi loq-
bātur ad inuicē de his oib⁹ q̄ ac-
ciderāt. Et factū est dū fabula-
rentur et secū q̄rerent. z ipse ie-
sus appropinq̄ns ibat cū illis.
Oculi autez illoz tenebant ne
eū agnoscerent. Et ait ad illos:
Qui sunt hi sermones quos cō
fertis ad inuicem: ambulantes
et estis tristes? Et respondens
vn⁹ cui nomen Cleophas dixit
ei. Tu sol⁹ pegrin⁹ es in hierlm
z nō cognouisti que facta sunt i
illa his diebus? Quibus ille di-

rit: Que: Et dixerunt. De Jesu nazareno qui fuit vir prophetā potēs in ope ⁊ sermone coram deo ⁊ omi pplo: Et quō tradiderūt eum summi sacerdotes ⁊ prīcipes nostri in damnatōez mortis: ⁊ crucifixerūt eū. Nos autē sperabam⁹ qz ipse esset redēptu rus israel. Et nūc sup hec omia tertia dies est hodie q̄ hec facta sūt. Sed ⁊ mlieres quedā ex nostris terruerūt nos que añ lucē fuerūt ad monumentū: Et nō inuēto corpe eius: venerūt dicētes se etiā visiones angelo⁹ vi/ disse: q̄ dicūt eū viuere. Et abie runt quidā ex nostrī ad monu/ mentū ⁊ ita inuenerūt sic muli eres dixerūt. ipm vo nō inuene runt. Et ipe dixit ad eos O stulti ⁊ tardi corde ad credendū in oīibus que locuti sunt pphete Mōne hec oportet christū pati et ita intrare in gliam suā: Et in/ cipiens a moyse ⁊ oībus pphetis interpetrabat illis in oīb⁹ scriptu ris q̄ de ipso erāt. Et appropin quauerūt castello q̄ ibant. ⁊ ipe finxit se longi⁹ ire. Et coegerūt illū dicētes Mane nobiscū dñe qm aduespascit ⁊ inclinata ē iā dies. Et intrauit cū illis. Et fa/ ctum ē dū recūberet cū illis ac/ cepit panē ⁊ benedixit ac fregit ⁊ porrigebat illis. Et apti sunt oculi eo⁹ ⁊ cognouerūt eū: Et ipse euanuit ex oculis eoruz. Et dixerūt ad inuicē: Mōne cor no strum ardēs erat in nobis dum loqueret in via et aperiret nobis scripturas: Et surgētes eadez hora regressi sunt in hierlm ⁊ i/ uenerūt cōgregatos vndecim ⁊ eos qui cuz ipsis erāt dicētes q̄ surrexit dom⁹ vere ⁊ apparu it simoni. Et ipsi narrabāt que gesta erāt in via: et quomō cog/ nouerunt eum in fractione pa/ nis.

Uo ex discipulis

Uo ex discipulis ihesu ⁊c. Luc. xxiiij. In pñti euāgelio in q̄ vna chri appa ritio post resurrectiōem suā narrat: trāguntur tria puncta quibꝰ se vere surrexisse, p/ bauit: que sunt Ambulatio: Locutio: et Manducatio

Quantū ad primū sciendū est q̄ ordi/ nata pgressio est signū vite in corpe hūa/ no. Un Jo. xij. Dns dans signū vite La/ zari: dixit: soluite ⁊ sinite abire. ⁊ Petrus dū cuz Simone mago pugnaret: ⁊ visus esse pter Simonis incātatōes caput agi tare defunct⁹ quidā: ait: Si viui: surgat ⁊ ambulet: alioq̄n sciatis phantasma esse Ratio est: quia tria sunt agentia subor/di/ nata. s. deus: natura: ⁊ ars. Un sicut na/ tura deo equari nō potest: ita neq̄ ars na ture. Ideoq̄ nullus spiritus potest q̄cun q̄ ingenio ita bene corpus humanū mo/ uere sicut anima: que naturaliter est eius forma. Et ideo ambulatio ordinata est re surrectiōis signū: et p illam christus se sur rexisse, pbauit. Dicit ergo (Duo ex discipu lis Jesu) nō ex duodeci: ꝛ ex. lxx. De vno autē hoc non est dubiū q̄ ipse esset Cleo/ phas: Aliū autē vt dicit Theophi. ⁊ ma/ gister histo. aliqui vt Grego. in plo. super moz. tradunt esse Lucā qui more scripto/ rū qui scripturas. s. historiales ediderunt nomē suū tacet: Sed tamē san. Amb. ꝺ. dicit q̄ vocabat Amaon. (Ibant ipa die) resurrectiōis. s. christi (in castellum) qō vt dicit Augusti. fm Marcū appellat villa. (quod erat in spacio stadioꝝ. lx. ab hieru/ salem) Scōz aūt quod dicit Magister hi storiaꝝ: Greci scriptores tradunt herculē gigantē vno anhelitu. cxxv. passus cucur/ risse: ⁊ deinde stetisse: ⁊ a stando spacum huiusmodi vocatū stadiū. Cum aūt octo stadia faciāt miliare: in summa. lx. faciūt septēmilia passuum ⁊ q̄ngentos. i. septem miliaria ⁊ q̄tuor stadia. i. leucas tres: et

tres partes ḡre. Hec ille. Et idem innuit Beda. (nomine Emaus) Sicut aũt dicit Beda; Emaus ipa ē nichopolis ciuitas insignis palestine: q̄ post vastationē iudee sub marco aurelio instaurata: mutauit nomen. Sed si erat ciuitas vt dicit Beda: quō potuit appellari villa: vt dicit Aug⁹. Ad hoc dicit q̄ absolute nō fuit villa: sed cōparatiue ad hierlm: rōne nobilitat⁹ hierusalē z vicinitatis emaus ad illā. (Et ipi loquebant ad inuicē) non q̄si crederes ꝑm Theo: sed q̄si stupentes (de his oibus que acciderāt) id est de chr̄i vita z morte. Beda: Loquēres aũt de se dñs appropinq̄ns comitat⁹: z vt fidē resurrectōis mentibus eoꝝ incendat: z vt qō se factuꝝ ꝑmiserat impleat, s. vt vbi duo sunt vel tres cōgregati in nomie meo ibi sum in medio eorū. Hec ille. (Et factū est dū fabularent) Fabula ꝓprie est res q̄ nec vera nec verisimis ē. et a fando dicit: eo q̄ in solo fato cōsistat. Fabulari aũt ꝓprie est fabulas vel falsa recitare: sed extenso vocabulo omnes simul fantes z colloq̄ntes fabulari dicunt: z ita sumit hic. Nō em̄ fabulas: sed chr̄i facta recitabāt (et secum) id est ad inuicē (quererent) Nullus em̄ eoꝝ tenebat locū magistri vt discipuli: sed vterq̄ viciss̄im interrogabat z respōdebat (Et ipe ihesus appropinquās ibat cū illis) quasi pegrin⁹. Theophil⁹. Obtento iam spirituali coꝛpe: nō obstabat loci distantia: q̄n adesset quibus volebat: nec vlterius naturalib⁹ legib⁹ coꝛpus suū regebat: sed spiritualiter z supra naturā. Hec ille Quō aũt possit gl̄iosum coꝛpus ꝑ maximū spaciū ad libitū q̄si imperceptibiliter moueri: vide sanctū Tho. iij. di. xliij. (Oculi aũt eoꝝ tenebant ne eum agnoscerēt) Est aũt sciendū: q̄ fz sctm̄ Tho. in. iij. senten. dis. xxj. chr̄ist⁹ ista ostendit suam naturalem fōrmā. Sed cōtra: qz ipse in. iij. par. imo z btūs Marcus dicit: q̄ apparuit in alia effigie. Ad h̄ dico q̄ effigies fuit aliena q̄ ad habitū: qz videbant pegrin⁹: nō aũt quo ad liniamēta z colorē vultus: vt ipemet innuit. Sz quare nō cognouerūt eum? Ad hoc dicit ꝑm eundē q̄ hoc potuit esse quia eū mortuū credebant. Nō em̄ quis facile cognosceret illum quē mortuū crederet si in alie no habitu videret. Scō potuit eē vt idē dicit ꝑ acrisiam: vel ꝑm alios ꝑ aurisiam: vel meli⁹ aoꝛasiā: de q̄ hr̄i i glo. Gen. xix. Est em̄ acrisia vt dicit mag. histo. cecitas que facit nō videre nō oia: sed q̄ nō ē op⁹: ꝑm quā: vt ait forte aliq̄s accidit q̄ queri⁄mus id quod manu tenemus. Hac autez ꝑcussi sunt a deo sodomite Genes. xix. et volentes cōprehendere heliseū. iij. Regū vj. Aliquādo etiā ē a diabolo vel a mag⁹. Et sic accidit istis. Vñ notandū est ꝙ⁹ q̄ oculi eoꝝ tenebant: z hoc vel a deo efficiente: vel a diabolo deo ꝑmittente: vt dicē Aug⁹. de ꝙsensu euangeli. Sed ꝓ his notandū est q̄ ꝑdicta cecitas apud diuersos diuersimode notat: siue scriptoꝝ insciti⁹: siue alia q̄libet causa. Solū aũt duo modi scribendi vident innuti ꝙtati. sc̄z dicendo cū Aug⁹. aoꝛasia: qz cecitas grece aoꝛasia dicit. vel dicēdo cū sō Tho. acrisia: ab a: qō est sine z crisis iudiciū. Sed Aug. sic scribit ꝙsulens ꝙ⁹ leꝑi. Sctus Tho. aũt seruauit ꝓprietatē vocabuli: qz ista passio nō est cecitas ꝑ defectū visiue potētie: que grece dicit aoꝛasia: sed ꝑ ligationē sensus vel impedimentū iudicij. Vel tertio pōt dici q̄ in ipo transꝛu ad imoꝛtalitatē aliquo mō fuit alteratū coꝛp⁹ chr̄i: vt dicē magi. histo. sicut z puero accidit cū fit vir. Quō aũt possit videri coꝛp⁹ gl̄iosum ab oculo nō gloꝛioso: dicūt aliq̄ q̄ potest illō videre q̄ ad suū colorē: sed nō q̄ ad lucem gl̄iosam. sed oppositū tenet s. Tho. in. iij. di. xliij. quia illa claritas nō differt a naturali nisi q̄ ad causam. Vñ cū btūs se oñdat plus vel minus lucidū vt sibi placet: pōt ab oñi oculo videri si vult. Sed ḡre chr̄s nō voluit ab eis agnosci? Dicit q̄ fz Theo. fuit ꝓpter multa: Primo vt totam suā dubiā intentiōez reuelēt: z vulnⁿ dete gētes reciꝑāt medicinā. hec ille Scō vt cognosceret q̄ ēiuis coꝛp⁹ ipm̄ qō passiuꝝ fuerat surrexerit: nō tñ erat ampli⁹ tale vt esset omnib⁹ visibile: sed tm̄ bis a quibus vellet videri. Hec idē. Tertio vt nō dubitent quare de cetero nō cōuersatur intra plebem quia sc̄z post resurrectionē cōuersatio ei⁹ nō erat digna hoibus: sed diuina magis. Hec ille. Quarto ꝑm s. Tho. z Grego. fuit: qz diuina nobis manifestant fz

q̄ sumus dispositi. Greg. Cōuenient etiā eis spēm quā nō agn̄oscerent ondit: ℔ agens foris in oculi corpis: qō apō ipos int⁹ ap̄gebat in oculi cordis. Ipi nāq; apō semet ipos z amabāt z dubitabāt De se g̃ loq̄ntib⁹ p̄sentiā exhibuit. sz de se dubitātib⁹ cognitōis sue spēm abscōdit. Hec ille.

In hac ptē ē documētū morale q̄ sp̄ bōa nob loq̄nda sunt vt nobiscū sit chr̄us.

Moralit autē hierl'em que dicit visio pacis: significat patriā in qua videbit rex in decore: qui est pax nr̄a. Emaus fo qō interp̄tat mater festinās significat eccl'iā milit antē: q̄ fideles generat p̄dicādo: balneat baptizādo: z nutrit exhortando. z cōsolat p̄mittēdo. ſ. Loī. ȳ. Tanq̄ parulis in chr̄o lac vobis dedi nō escā. Festinat aūt in patriā ingredi. Iusti g̃ p̄dita fide formata iesu: cū iā essent in hierl'em p spem q̄ erāt q̄si securi: reuertunt ab ea ad emaus. sz vbi illū recog̃scūt cognitō e spirāte amorē: reuertūt i hierl'em vbi etiā vi

Quātū ad scōm sciēdū (dent chr̄m. est q̄ resurrectōis vere signū ē loq̄ bene. Et hui⁹ ē eadē rō sicut z in ambulatiōe. Vnde z diabol⁹ ꝓcusat⁹ q̄ p arreptitiū incōgrue loqueret: dixit q̄ iste rustic⁹ ita grossam haberet linguā q̄ suo mō nō poterat illā mouere. Et de adolescēte suscitato Lu. vij. dr q̄ cepit loq̄ in signuz .ſ. ve resurrectōnis. Dicit ergo. (et ait ad illos Qui sunt hi sm̄ones q̄s ꝓfertis ad inuicē ambulātes: et estis tristes: (Bre. Confebant q̄dē intra se q̄si nō ampli⁹ expectātes chr̄m videre: sz dolosi q̄si pempto saluatore. Hec ille. Interrogat aūt nō ex ignorātia: sz vt ex rn̄sione eox incredulitas ꝓuenienti⁹ arguat. (Et rn̄dens vn⁹ cui nomē cleophas: dixit ei) credēs q̄ essz pegrin⁹ q̄ ad pascha veisset i hierl'em (tu solꝰ pegrin⁹ es i hierl'em z ñ ꝓgnisti q̄ facta sūt in illa in his diebus:) Vbi aduertēdū q̄ ly solꝰ nō excludit alios pegrinos ab isto cū mlti fuerint i pascha: z q̄si innūerabiles: sz excludit istū a cognitōe mortis chr̄i cum alīs pegrinis: vt sit ordo. Tu es pegrin⁹ z solꝰ. ſ. inter pegrinos nō ꝓgnisti in hierl'z. q̄ facta sūt in ea. q. d. Hinc ē q̄ solꝰ nescias q̄ oēs sciūt (q̄b⁹ ille dixit: Que: Et dixerūt ei. de Iesu nazareno q̄ fuit vir ꝓpheta) Beda. Prophetā fatent: filiū dei tacēt: vl nō dū pfecte credētes. vel solliciti ne incideret in manꝰ iudeox pseq̄ntiū. q: nesciebāt q̄s esset: qō vex credebāt celāres. Hec ille (Potēs i ope) miracloz (z fmōe) p̄dicatōis (coram deo). i. in vitate (z oi populo). i. etiā apparent (et quō tradiderūt eum sūmi sacerdotes). i. p̄ncipes sacerdotū: q̄ erāt. xxiij (et principes populi. i. nobiles. Vel sūmi sacerdotes ipi sunt p̄ncipes. et ly er: stat p idē. Ipsi enim tradiderūt Iesum) in damnationē mortis: et crucifixerūt eum) q: psuaserūt populo vt a pilato peterēt barrabā. et iesus crucifigeret. Bre. Subdit aūt despatiōis vox cum subdit. (Nos autē sp̄abam⁹ q̄ ipe esset redēptuꝰ rus israel) Sperabam⁹ inq̄t nō speram⁹: acsi mors dñi filiis esset mortib⁹ aliozum. Hec ille. Theo. Expectabāt em̄ chr̄um saluatuꝝ z redēptuꝝ populū isrl'ab ingruentib⁹ mal': et a seruitute rhomanoz̄. Ipz quoq; credebāt terrenū regē fieri que putabant nec p̄mulgatam in se mortis sentētiā cauere potuisse. Hec ille. Beō. Merito ergo tristes incedebāt: q: et seipsos quodāmodo arguebant: q̄ in illo redemptionē sperauerūt quē tam mortuū videbant: nec resurrectuꝝ credebant. z maxie dolebant eū sine culpa occisum quē nouerant innocentē. Hec ille. Theop. Videntur tñ hi viri nō oino incredituli esse per ℔ qō subdit. (Et nunc sup̄ hec oia tertia dies est hodie q̄ hec facta sunt) in q̄ vident habere memoriā eius qō eis dñs dixerat se die tertia resurrecturū. Hec ille. Vnde z relatam a mlieribus resurrectōis famam cōmōrant: eū subdit (sed z mlieres q̄dā ex nr̄is terruerūt nos) narrātes factū raz insolitū. Vel terruerūt nō de resurrectiōe quam nūciabāt: sz de ablatōe corpis quā apli timebāt. Vel p terrorē p̄m Bre. itelligit stupor. Apli em̄ nō existimabāt fieri mū qō referebāt ille. z tñ stupebāt (q̄ aūt luce fuer̄t ad monumētū: z ñ inuenerūt corpus ei⁹: dicētes se etiā visionē angelox). i. ā gelos visibiles i assūpt corpib⁹ apparētes (vidisse: q̄ dicūt eū viuere) sedtñ apostoli plene non credebant: timentes ne tā q̄ mulieres fuissent delusē (et abierunt q̄dam ex nostris) id est Petrus et Ioannes

et forte alij (ad monumentū: z ita inuenerunt) sepulcrū vacuū (sicut mlieres dixerāt ipm ꝙ nō inuenerūt) alicubi circa sepulcrū. Et sic pz q̄ isti nō erāt ex toto icredu li: vl' desperati: sed erāt fluctuātes. z plus forte ad incredulitatē z desperatōez q̄ ad oppositā ptē declinabāt: Idez ipe incipit eos redarguere cū subdit. (Et ipe dixit ad eos: o stulti) ꝓpt̄ mentis cecitatē. Nec hoc dixit q̄si inferens contumeliā: sz ostēdens magnā eoz ignorantiā. Nec ad iniuriandū sed ad corrigendū: et ad eorum vtilitatē. (z tardi corde). i. duri volūtate. (ad credendū i oib⁹ q̄ locuti sunt ꝓphete) de chšo. q̄si diceret. Ista q̄ credere nō vultis oia sunt p̄dicta a ꝓphetis. Et q̄z deus mentiri nō p̄t: necessariū fuit ex supposito q̄ ita fieret lz nō absolute. Vñ subdit. (Nonne hec) que dixistis (oportuit pati chšm) sez si de⁹ sic p̄dixit: z ad redemptionem generis hūani (et ita) p hūilitatē passionis (intrare in gl̄am suā). i. in locū in quo videt gloria sua. s. celestem. vel i gloriā suam. i. sibi in suo corpe debitā. Surrexit em̄ gl̄iosus in corpore: cum ante solū esset gloriosus in aia. Jsrō. Sed si oportebat chšm pati: tū q̄ eū crucifixerunt rei sunt. Non em̄ satagebāt ꝓficere q̄d deus disponebat. Vñ z eoz executio fuit ipia. dei ꝙ dispensatio prudētissima: q̄ nequitiā eoz in beneficia generis hūani conuertit: q̄si ytens vipereis carnib⁹ ad antidoti salutiferi confectionem. Hec ille. Ex his patet q̄ntū fatui sunt qui per tribulatōes nolunt intrare in gloriaz alienā. sicut siqs nollet intrare ciuitatē p regiam portam. Oportuit autem chšm pati ꝓpter multa Primo ꝓpter pz̄is p̄ordinatōem. Dicit. xxvj. Aliter quē dedit mihi pī non vis vt bibā illū: Secdo ꝓpt̄ scripturaz impletionē. Unde ibi dicit: Quō ergo implebūt scripture. Tertio ꝓpter suam exaltationē: vt hic dicit. Quarto ꝓpter nostrā informationem. s. vt discamus illud Act̄. xiij. Per multas tribulatiōes oportet nos introire in regnū dei. Quinto ꝓpter nraz redemptionē. j Pe. j. Non corruptibilibus auro z argento redēpti estis. Sexto ꝓpt̄ nr̄am reconciliatōez. Roma. v. Cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ deo p mortē filij eius. Septimo ꝓpt̄ inferni spoliatōez. Zacha. ix. Tu ꝙ in sanguine testamenti eduxisti vinctos tuos de lacu. Octauo ꝓpter celi aptōez: z repletōez. p̄s. Ascendēs in altū captiuā duxit captiuitatē. Ut aūt ostenderet q̄ ira sc̄ptū erat: subdit. (Et incipiens a moyse). i. a q̄nq̄ libris moysi (et oibus ꝓphetis interp̄tabat). i. declarabat illi in oib⁹ sc̄pturis). i. in omnib⁹ libris sc̄pturē (que de ipo erat) nō oia: q: tāb̄eue spaciū nō sufficeret, sz ea q̄ erāt ad suū ꝓpositū p discipulo z instructiōe oportuna.

Jn hac parte est morale documentum de q̄ ait Beda. Si aūt moyses z ꝓphete de chšo locuti sūt. z eū p passionē intraturū p̄dixerunt: quō gloriak se esse chr̄isti⁹ anum qui neq̄ qualiter scripture ad chr̄istū ptineant inuestigat. neq̄ ad gloriam quā cū chšo habere cupit p passionē attingere desiderat: Hec ille.

Quantū ad tertiū sciendū est q̄ mādu|catio est signū resurrectōis. Unde z Lu. viij puelle suscitate iussit dñs vt darēt mādu|care in signū resurrectionis. Dicit ḡ. (Et appropinquauerunt castello quo ibat.) et supple rogabāt vt cū eis maneret (et ipse) ostendēs se ib i nolle esse (finxit) nō verbis mentiendo: sed corp⁹ cōponēdo (se lōgi⁹ ire) ad ostendendū sm Greg. et Aug. q̄a cordib⁹ eoz distabat. Nec sic fingere. s. ad significandū est peccatū: vt isti dicūt: sed ad decipiendū. Sicut em̄ vt dicit Aug. li citū est fingere verbis: vt cū dicit parabola. ita z factis qū fit ad aliquā veritatem exp̄mendā. Gre. sed q̄z esse extraneī a charitate nō poterāt: hi cum quib⁹ charitas gradiebat: eū ad hospitiū quasi pegrinū vocant. Unde sequit (Et coegerūt illum.) Ex quo exemplo colligit: q̄ pegrini nō solū ad hospitiū inuitandi sunt: sed etiā trahēdi. Hec ille. (Dicētes: Mane) id ē volum⁹ q̄ maneas (nobiscū qm̄ aduespascit: z inclinata est iā dies). s. ad occasū Et p diē intelligit causa diei. i. sol. (Et intrauit cū illis.) Grego. Mensam ponunt: cibos offerūt. z deum quē i sc̄pture sacre expositōe nō cognouerāt: in panis fractione cognoscūt. Hec ille. Et videtur velle Gre. q̄ aliqñ maius lumen nobis cōfert elemosyna: q̄ lectio scripturarum (et fa|

ctū est dū recūberet cū illis) Quia em̄ antiqui in lectis comedebāt: cēbetes ad mensam dicunt accūbere vel recūbere. (Accepit panē et) sicut añ passionem ꝓsueuerat (benedixit) Būdicend⁹ est aūt cib⁹ ꝓpter tria. Primo ne in eo sit diabol⁹ t eū diglutiamus: sicut de q̄dā moniali narrat Gzego. in dial'. q eū diglutiuerit cum lactuca quā sine benedictōe auide momozdit. Secundo ne ibi sit venenū aut aliō cozpaliť nocens sicut erat in potu q̄ brō Būdicto oblatus est: vt idē dicit in eodē. Tertio vt virtus cibi diuina inuocatōe fortificata magis nobis ꝓferat vt expedit. Sumpto ꝗ cibo sūt deo gratie referēde: sic t chīs post cenā dixit hymnū: vt ōz Matt. xxvj vt iterato nos reddam⁹ diuino būficio dignos (ac fregit) sic sine gladio sicut alij incidunt gladio: vt videť attestari san. Tho. in. iij. qui dicit hoc (et pozrigebat illis: t aperti sunt oculi eoz) mētales ſm Chryſ. q: cozpales nō habebant clausos. Sedq̄ ista cognitio fuit sex: sibilis: meli⁹ est vt de oculis cozpis accipiam⁹ hoc: sicut t Augustin⁹ videť accipe de ꝓsen. euan. q̄ ōr: q ꝗz oc'los clausos nō haberēt: tñ inerat aliquid nō sinēs eos cognoscere qō videbāt. Possum⁹ ergo eoz oculos tūc aptos fuisse dicere: vel quia remota ē acrisia: vl' q: ꝓ fractionē panis reducti sunt in cognitōnem incogniti (et cognouerūt eū) esse magistrum suū: (t ipe euanuit ex oculis eoz) Hoc em̄ facere potuit cū haberet gl'iosuz cozpus. Et debuit ꝓpter multa ꝗz Theo. Primo q: nō erat in tali statu vt diutius cū eo cōmozari deberēt. Scōo vt eoz affectum augeret ex subtractiōe sui. Vñ seqť (Et dixerūt ad inuicē: Nōne coz nostruz ardens erat in nobis de ieiu dū loq̄retur i via t aperet nobis scripturas) Iste autez ardoz duplicit causať. Uno mō ab ipsis verbis: vt dicit Augē. t Theo. quib⁹ isti illuminabanť vt crederēt magſm suū esse vez redemptoz: et ꝓsequēter insurgebat amoz. Cognitō ei ꝓpij boni est amoris cā Alio modo poterat causari a domio intrī secus inflammāte (Et surgēres eadē hora) sine cena: contenentes noctis tenebras et odia iudeoz (regressi sunt in hierl'm) vt nūciarent ista inclusis ꝓpter metū iudeoz discipulis (Et inuenerūt congregatos vndecim) q: erat adhuc ibi thomas (t eos q̄ cū ipis erāt: dicētes: q: surrexit dns vere et apparuit simoni) cui fidem plus ꝗz̄ multi eroz adhibebāt. Sicut aūt ōr Beda. ex mō loquēdi euāgelistaz t Pauli apli. dns intelligiť Petro ꝓmo inter oēs viros apparuisse. Sicut em̄ dicē Chryſ. ꝓmo apparebat digniozi: t cū ille visa ꝼferebat: alius minus dign⁹ disponebať ad visionez: et sic ei apparebat postmodū: t sic de alijs (Et ipsi narrabāt q̄ gesta erāt in via: t q̄ modo cognouerūt eū in fractione panis)

In hac ꝓte est mozale documentū libēter audiendi verbū dei: De q̄ ait Gzegoz. Et audito sermone inardescit anim⁹: cozdis frigus recedit. fit mēs in supno desiderio anxia: audire libet p̄cepta celestia: t q̄t mandatis instruiť q̄si tot facib⁹ inflammatur. Hec ille.

Feria.iij.infra octa. pasce
Textus euan. Luc. ca. xxiiij.

Tetit ihesus in medio ſ discipulo⁹ suo⁹: t dixit eis Pax vobis: ego sum: nolite timere. Cōturbati ꝗ vo⁹ t cōterriti existimabāt se spiritū videre. Et dixit eis: Quid turbati estis: et cogitatōes ascēdūt ī coꝛda vestra: Videte manus meas et pedes meos: quia ego ipse sum: Palpate t videte quia spiritus carnē t ossa nō habet sicut me videris habere. Et cum hoc dixisset: Ostendit eis man⁹ t pedes. Adhuc autē illis non credēti⁹ t mirāti⁹ p̄ gaudio: dixit: Habetis hic aliquid qō manducetur: At illi obtulerunt ei partem piscis assi: et fauum mellis. Et cū māducasset coꝛam eis: sumēs reliquias dedit eis Et dixit ad eos: Hec sūt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum q:

niam necesse est impleri omnia q̄ scripta sunt in lege moysi ⁊ p̄phetis: et psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Et dixit eis: Q̄m sic scriptū est: et sic oportebat christuz pati: et resurgere a mortuis die tertia: et p̄dicari in noīe eius penitentiā ⁊ remissionē pct̄oz in oēs gentes.

Tetit ieſus in me

s dio discipuloz ⁊c. Luc. xxiiij

In p̄senti euāgelio tanguntr tria puncta: que sunt Apparitio: Cōturbatio: Illuminatio.

Quantū ad primū sciendum est ea q̄ in p̄ti euāgelio narrant: ꝓtigerunt statiz post illa q̄ dicta sunt in p̄cedēti euāgelio. Sicut em̄ habet a btō Luca dū illi duo q̄ ibant in emaus q̄ eis ꝓtigerāt enarrarēt: et alij discipuli dicerēt simitr: q̄ Petr⁹ viderat dn̄m: statim ieſus affuit. Et hoc est qđ hic dicit (Stetit ieſus i medio discipuloz suoz) id est subito apparuit: sine apparenti ambulatiōe vel motu. Sed ē hic duplex queſtio. Quō em̄ potuit ibi apparere subito: quia vt dicit Jo. xx. fores erat clause. Ad hoc dicūt scti: q̄ diuina virtute possunt simt esse duo corpa: ⁊ q̄liter fiat vide in seq̄nti euāgelio. Alia q̄stio est: qr ſm Lucā isti discipuli erant vndecim. Dicit em̄ q̄ illi qui regressi sunt de emaus inuenerunt cōgregatos vndecim. ſm Joā. vo nō erant nisi decē. Nā dicit q̄ Thomas n̄ erat cum eis: ⁊ clar est q̄ iudas creperat suspensus. Ad hoc aūt soluit Aug⁹. de cō sen. euang. dupliciter. Primo qr Thomas exiuit foras antecz̄ chr̄s appareret. q̄ tamē Thomas interfuit relatōi cleophe ⁊ socij eius q̄ ierāt in emaus: ꝛ eis nō credidit: imo nec alijs decē credidit dicētib⁹: vidimus dominū. Secdo quia cū dicit Lu. q̄ inuenerūt cōgregatos vndecim: nō loquitur de aplis: sed generaliter de discipulis qui ibi vndecim erāt sine Thoma. Sed istuz modū soluendi ipsemet reꝓbat ibidē p hoc qđ dicti Lu. ⁊ eos q̄ cū ip̄is erāt: quia patz q̄ plus cz̄ vndecim erāt. Possumus aūt tertio soluere q̄ nōie vndecim intelligitur ip̄z collegiū. xj. apl'oz. etiā si ibi vn⁹ aut duo defuissent: dūmodo ibi esset maior pars eoz. Alia q̄stio est qr vt testat Matth. ⁊ Mar. dn̄s dixerat se videndū a discipulis in galilea: ⁊ hic dicit q̄ in hierusalē eis apparuit ꝓgregatis. Ad hoc soluit Amb. duplicit. Primo dicens q̄ dn̄s quidē dixerat se forte in galilea videndum: sed discipli territi se ꝓcluserūt p̄ter metū iudeoz: ideo eis chr̄s ad eos ꝓfectādos apparuit: ⁊ post in galileā eos duxit. Et vt dicit Bzecus: hoc nō est trangressio p̄missi: sed festina ex benignitate impletio. Secūdo dicēs: qr domin⁹ pauez̄ apparuit in hierl'm: sed multis in galilea in mōte (Et dixit eis) volēs timidos ꝓfortare (Pax vobis) supple adsit. Est aūt sciendū q̄ sicut dicit s. Tho. sup Jo. ⁊. xiij. q. xlix. ⁊. iij. dis. xxvij. pax est tranquillitas ordinis. Tunc em̄ aliq̄ dicunt pacē habere: qñ eoz ordo inturbat⁹ manet. In hoīe aūt est triplex ordo: vt ibi. s. sup Jo. dicit. s. ad deū: ad se: ⁊ ad p̄ximū. Et sic triplex est homis pax. Una q̄ pacificat deo totaliter et⁹ ordinatōi subiect⁹. Alia q̄ pacificat sibi ip̄i p ꝓsonāliam virtū. i. intellectus: ⁊ volūtatz: ⁊ appetitus sensitiui. Alia q̄ pacificat p̄imo: p hoc q̄ nō habet ctrariā volūtatē. Null⁹ tñ dicit simplicit habere pacē: nisi oēs tres habeat: quia vt idez dicit. ij. q. xxix. pax sup ꝓcordiā q̄ dicit vnionē appetitus cum primo: addit vnionē habentz̄ pacē ad seipm: qui aūt habet pacē ad seipm: habet etiā illam cum deo. cū viuat ſm rationez: Vñ Aug⁹. lib. de verbis dn̄i. diffinit̄ pacem sanctoz dicit: Pax est serenitas mentis: vt scz ratio sit libera ⁊ nulla affectione religata: trāq̄llitas ani: ⁊ t. s. affect⁹ sestiu⁹ sit a molestia passionū liber: simplicitas cordis: vt scz voluntas in deum obiectum suum totaliter feratur: amoris vinculum: vt scz diligatur ꝓximus: consortium charitatis: vt diligat deus. Chr̄us ergo omnib⁹ discipulis suis pacem optat: et imꝓecatur: quia quelibz̄ p̄dictaz erat eis necessaria. Naz facti erant inimici dei per infidelitatem aut negationem: ⁊ habebant in intellectu dubietatē: in voluntate

frigiditatē:z in sensu timiditatē. z iteruz eos iudei insequebant. Discipuli autē qz ꝑus timebāt iudeos:viso dño etiā timebant adesse spm̄ quem sub forma domini viderent:nō istū scōm timorē voluit ꝛmouere di.(ego sū)scz magister vī in veritate: et non res phantastica:ideo (nolite timere)Quod dupliciter itelligitur. Uno modo quasi velit dñs a discipulis excludere metū:quem anteq̄ loquerek incurrerant. Alio modo quasi velit eos ꝑseruare a metu:qui rationabiliter debebat accidere eis. Jn hac aūt parte est morale documentū:qꝛ pacē diligam⁹ quā dominus moriens cōmēdauit et resurgēs impcarus est. De hoc Grecus. Pudeat nos pacis munus deserere:quā nobis christ⁹ hinc discedens reliqt. Pax est res z nomen dulce cōmendatū ab omnib⁹:obseruatum a paucis. Que autem est causa: Fortassis ambitio dñi:aut liuor aut odiū aut contemptus :aut aliquid huiusmodi ex his que dei ignaros vid em⁹ icurrere. Dei quippe ꝑcipue pax est quc confederat omnia,cui⁹ nihil est adeo ꝓriuz sicut vnitas nature z pacific⁹ status. Trāsumik ꝓo ab angelis et diuinis potestatib⁹ q̄ ad deū et ad inuicē pacifice se habēt. Diffunditur ꝓo ꝑ totam creaturā:cuius est decor tranquillitas. Jn nobis autē manet ꝛm animā q̄dem per inuestigationez virtutū z cōmunicationē:ꝛm corpus ꝓo in membrorū et elementorū commensuratione:quoꝝ alterū pulcritudo:alterum sanitas appellak. Hec ille.

Quantū ad secundū tangik discipulorum cōturbatio:cū dicit. (Cōturbati ꝓo z conterriti) Sicut em̄ dicit Theo.ꝑ verbū pacis nō est sedatus turbo discipuloꝝ q̄ nō credebant verā carnē potuisse de sepulcro resurgere. Et ideo nō fuerūt a ꝑmo metu libati:vel saltē nō fuerūt a futuro ꝑtuati. Causa ꝓo timoris subdik.(Existimabant se spm̄ videre) sc z quem chr̄s in passione emisit. ꝛm Tho. Vel ꝑ spiritum possum⁹ intelligere non spiritū chr̄i: sed generaliter omnē immaterialē substātiam:ꝑcipue angelū bonū vel malum.

Sciendū est autē qꝛ sicut dicit s. Tho. sup Job,natura inferior semꝑ timet ad ꝑsentia superioris.qd̄ intelligēdū est si sup⁹ ꝛ apphendak. Actus enim appetitus cuiusmodi est timor non elicit nisi ꝓcuia cognitione. Triplicit autē apphendik natura superior. Uno mō in generali dum fit imaginatio alicui⁹ potētis nocere.et nescik q̄d sit.vt cū q̄s in nocte vk sol⁹ timet nihil videndo vk ipuali cogitādo. sed solus ꝓcussus silētio tenebrosō et solitudine:z Alio mō in ꝑticulari:dum apprehendik diabolus aut ali⁹ spūs adesse:z nō videatur Tertio mō q̄n apphēdik in spūali sub aliquo corꝑali signo repentino z insolito. vt cum q̄s sub aliq̄ vmbra spm̄ videt: z tūc maxime causak timor. Anima aūt rōnak dum sepak a corꝑe: trāsit q̄dāmodo in statū angelicū:vñ z eodē mō intelligit vt angelus:nō est superior aliq̄ mō ꝓiūcta :z ab ea timek. Unū qꝛ cadauer facit nobis sepate, Ac apphensionē:timem⁹ in locis cadauer. Silr qꝛ loca sctā inhabitāt angeli timem⁹ in eis. Sed h̄ est q̄stio. quō potuit petr⁹ ꝓturbari q̄ sciebat dñm surrexisse:Ad hoc dupliciter soluit Ambro. Uno mō vt dicank discipuli ꝓturbati.i. maior pars eoꝝ.Alio mō vt dicak ꝓturbat⁹ petrus de hoc q̄ clausis ianuis chr̄s intrauit.(Et dixit eis)volens.s.dei filiū se probare ꝛm Theoꝑ.eo q̄ mentis agnoscere posset arcana.(Quid turbati estis)ꝓpter timorē:Hoc aūt dicit nō increꝑādo eos de timore,qꝛ cū iste timor esset naturak:non erat peccatū,sz oñdendo q̄ ñ hēbāt rectū iudiciū de eo q̄ apparebat. Uñ subdik.(et cogitatōes)falsc z pniciose ꝛm Beō (ascēdunt in corda vīa).i.in mentes q̄ dirigūt alias vires:sīc corꝛ diligit alia membra. Sed quare isti q̄si increduli ex Lu .dicūk repl?Asi:cū dicat b. Jo.q̄ viso dño gauisi sī:Ad h̄ dr Amb.q̄ a pncipio nō crediderunt:vt dicit Lu .sed crediderūt in ꝓcessu:z gauisi sunt:vt dicit Joan. Sz ꝑt dici q̄ stāt sik ista:q̄ nō crederēt firmitē z tñ gauderent:imo valde gauderēt. Uñ et Lucas infra dicit. Adhuc aūt illis ñ credētib⁹ z mirātib⁹ ꝑ gau.tē. Deide xp̄s vult eis facere fidē q̄ ꝑ resurrexit i vera carne z ñ i appētiem. Et h̄ fec̄ ꝓmo offerē dovisui accidēcia corꝑis sui:pura cicatrcs Scō se exhibendo palpabilem. Tertio

exercẽdo opa vite:puta comedẽdo. Op⁹ em̃ vite ꝺr ome op⁹ aie:que est principiuz vite in materialib⁹ viuẽtib⁹. Primũ argu ebat ideꝫ itatẽ suppositi:pbãdo.ſ.ꝙ ille ꝙ videbak erat ille idẽ nũero ꝙ patiebatur Sicut em̃ dicit san. Tho.in.iij.identitas suppositi cognoscik ex collectõe accidentiũ eius:que in alio nõ reperik. Quã collecti onẽ siue vniuersitatẽ accidentium optime visus ꝓcipit:qui annũciat et ꝓcipit plura ꝯ faciant alij sensus. vt patet.j. metaph. Hoc tamen vt ibidẽ dicit facit visus supposita carnis ꝓpitate que nõ ꝓ visionẽ corꝓalem:sed ꝙ alia argumẽta monstrabak. Per secundũ autẽ.i.palpationẽ mõstrabak ꝓpitas carnis. Nam vt idẽ dicit ibidez ꝙ hoc excludebak falsa cognitio. q̃ est vm diatica visio. aut ſm immutatõem visus ab imaginatõne. Aliqñ em̃ ex vehementi imaginatõeres imaginata:vt dicit videbik esse p̃sens:etiãſi homo vigiler:et corꝓora obiecta visui videbunk hominuz et animaliũ effigies. Excludik etiã ꝙ hoc vt dicit visio spirituũ in corꝓe sẽsibili apparentiũ. Corꝓa em̃ q̃ assumũt ꝓsueuerunt eẽ ex aere ꝓdensato:in q̃ nõ sentiunk ossa. Sed contra p̃missa arguik multipliciter. Primo quia dñs incõgrue videk pbãdo incessisse. De ꝓioribꝫ em̃ ꝓior debet esse speculatio:vt ꝺr.j. Phyꝯ. Prius aũt est h̃ qõ dicebak esse veram carnẽ ꝯ esse carnem crucifixi:cũ sit cõmunius. Ergo etiã ꝓr⁹ hoc debuit pbari. Ad hoc dico ꝙ nõ incõuenit ꝙ pbãdo aliq̃d ꝓus ꝛz ordinẽ coꝯscẽdi p̃supponak tãꝯ verꝫ et postea pbãdũ. qõ tñ ſi nõ essꝫ verꝫ:pbatio nõ valerꝫ. vt patek ex. viij. Phyꝯ. vbi Aristo.i ꝓncipio ij. pbat conclusionẽ suã. et post in ꝓcessu pbat que suppositerat ex quibꝫ conclusionis veritas dependet. Sic etiã fecit chr̃s: et h̃ rõnabiliter. vt nõ statim ſz paulatiz rudes discipulos ad resurrectõis adducerꝫ ꝓpitatẽ. Scõo qz ista pbatio nõ videk fuisse efficax:qz ſi spũs assumptisſz corꝓ⁹ soli dũ eos decepisset. Ad hoc dicit sã. Tho. vbi supra ꝙ i corꝓe sic assũpto ñ potuisset opa vite ita ꝓfecte apparere: sicut in corꝓore vere viuente. qz opus artis.i. qõ fit ꝓ intellectũ et voluntatẽ:nõ potest adeq̃re opus nature:cuiusmodi est comestio et visio et locutio. Ideo etſi nõ statim:tñ vt ait ꝙ longa ꝙuersationẽ fuisset fictio deꝓhensa. Tertio qz visus ꝓfectissim⁹ ẽ inter oẽs sensus:ex ꝑmo Metaph. ergo inconuenienter post pbatõem sumpta ex visu: introducik pbatio ex tactu. Ad h̃ dico duplicik. Primo ꝙ pbatio ꝙ visum et tactũ simul efficacioꝛ est q̃ ꝙ visum tm̃. ſõ vna est superaddita alteri et dictũ est. palpate et videte. Scõo dico ꝙ ꝛz ꝓpria obiecta visus ꝓfectius q̃ tactus ꝓcipiat: tñ visus facilius decipik circa aliqua obiecta ꝙ accidens:eo ꝙ medium extrinsecũ immutek. Vt verbi gratia. ſi ſit aer ingrossat⁹ et figurat⁹ et colorat⁹ ſm humanũ colorem vere et realiter :tale colorẽ ꝓfect⁹ ꝓcipit visus q̃ tactus humiditatẽ. sed tamẽ tãgendo perfectius deꝓhendik ꝙ cedit et nõ haber ossa q̃ ꝙ visum. q̃uis etiã i tactu q̃ ad hoc possit esse deceptio: vt dictũ est. et vt de se patet in demone incubo: q̃ in coitu ita feminã deludit vt videak esse vir:sicut et succub⁹ virũ: ita vt viro videatur esse mulier. De hoc sctũs Tho.j.q.xlix ar.iij.et.ij.di.viij.de po.q.vj.et Job.xl. Et ſõ dñs addidit tertiã pbatõem ꝙ op⁹ vite id ẽ comestionẽ:que nõ fuit necessitatis: vt dicit sctũs Tho.in.iij.sed potestatis:i ꝯ tũ ꝙ illam ostendebat se vere naturam humanam et potentiam comedendi habere naturalẽ. ad quod ostendendum non comedũt ãgeli. Fuit et tñ ꝓa et nõ ficta comestio:vt ꝺr idẽ.iij.q̃dlib.q.iij. Vera inquã ꝓpitate signi:qz significabat i chr̃o naturã hũanã esse. et ꝓpitate naturali speciei. qz fuit actio a principijs speciei naturalis comestionis. Sic̃ em̃ vox est vera vox: etiãſi nõ audiatur q̃ est vocis effect⁹. ita et comestio vera est etiãſi nõ seq̃k cõuersio cibi in comedentẽ:quod est comestiõis effectus. Nõ aũt fuit vera ꝓpitate incorꝓationis cibi:quia chr̃ist⁹ erat extra generationis statũ. Ideo vt ait ibi.ſ.in tertio :cibũ illũ cõuertebat chr̃s in spiritualẽ.i.aereaz materiã siue in vaporem sicut aqua a sole Ex his autẽ patet rectus q̃ subdik (Videte manus meas et pedes meos.) in q̃bꝫ vt ait Beꝺ. clauoꝝ vestigia clarebãt:qz ego ipe ſum) idem numero qui prius fui suspẽsus in cruce. Vt autẽ ostendat veritatez

carnis subdit(Palpate)p tactū(z videte) p oc'los. Vl'ponit videre,p sentire z cog scere(qz spūs)apparens in aereo vl'alio ꝙ aniato corpe(carnē z ossa nō habet sicut me videtis habere).i. videre seu rationa/ biliter cognoscere potestis. Visus enim ratōe sue pfectōis,p oi sensu accipi ꝙsue/ uit.sicut cū dicim⁹:vide q̄ suauit redolz hec rosa(hze)Est aūt sciendū q̄ sic dic s. Tho.iij.di.xlviij.ad esse palpabile duo re q̄runt.s.habere q̄litates tangibiles:q̄ sūt Calidū:frigidū et hmōi .z nō cedere tan genti. Ideo terra est tangibilis et palpa/ bilis.ignis ꝙo tangibil'sed nō palpabilis Celū aūtē neq; tangibile neq; palpabile. Omne q̄ corpus palpabile: vt idē dic in iij. di.xx).est p naturam corruptibile.licet p gr̄iam possit incorruptibile esse .vt cor/ pus chr̄i. Ex quo patz vt dicit Bze.in.iij. mora.q̄ chr̄i corpus qđ palpabile fuit ñ erat subtile ad instar venti aut aeris sicut dicit Eutich⁹.Dicit tñ corp⁹ gr̄iosū sub/ tile.qz pfecte subiicit aie.De hoc vide.iiij di.xlviij.(Et cum hoc dixisset:ostendit).i. ad palpandū exhibuit:sicut pr⁹ exhibu/ erat ad videndū:cū dixit.videte zc(man⁹ z pedes)imo et latus fm Joannē.Videk aūt q̄ discipuli eū tetigerāt: qz Beda sic dicit.Ad insinuandā g̃ resurrectōnis sue veritatē:nō solū tangi a discipul': sederiaz ꝙuesci illis dignat':ne arbitrarenk nō soli/ de sed imaginabilit sibi apparere. Hec il le. Sed vez est q̄ ipe q̄dē dignat⁹ est tan gi.sedtamē forte ipi nō ausi sunt tangere. Aduerēdū est aūt q̄ gaudiū(cū ptineat ad potentiā appetitiuā:cuius obiectū est bonū apphēsū) eē nō potest nisi id qđ ap phendit/apphendak vt bonū.Discipuli g̃ q̄ cū spm̄ se videre credebant,turbati sunt, nō potuerūt gaudere nisi deposita tali fi/ de dñm esse crederēt illū qui videbatur. Sed tñ tantū bonū existimabāt p̄sentiaz magr̄i.z tantū de illa gaudebāt q̄ habē/ tes securitatz causam nō erant securi. ido dz.(Adhūc aūt illis nō credentib⁹). i.sine omni hesitatōne (et mirantib⁹) ex tanto z tamin̄solito bono (pre gaudio(.id est pro pter magnū gaudiū qđ erat eis cā timēdi ne forte ille dñs nō esset(dixit ipis).s.dñs q̄ eos volebat p efficacissimū signū ꝙfor/ tare.i.p op⁹ vitale(Hērtis aliq̄d qđ man ducek?)Sicut em̄ dicit mgr̄ hist.illi quos magi suscitāt positis q̄busdā herbis sub ascellis,neq; comedere neq; bibere p̄nt. qđ tñ est intelligēdū.q̄.s.facere nequeunt ꝓtute demōis ita bene vt fiunt ꝓtute aie, alit ista essent falsa .cū ad nutū inferiora corpa obediāt diabolo q̄ ad motū localez dūtaxat.(At illi obtulerūt ei ptē pisc̄ as si et faui mellis.)Forte em̄ adhuc ꝙuabāt ꝙsuetudinē victus chr̄i. de quo non legit q̄ carnes manducauerit nisi ex mandato legis ꝓpter mysteriū in esu agni paschalis. z ideo in tāta solēnitate carentes carnib⁹ offerūt pisc̄. In hac pte est documētū in sensu allegorico:q̄ post chr̄i resurrectio nem tpe gr̄e cibus anime.i.bona opa: et bona ꝙuersatio dulcissima est: que tpe le/ gis annexam amaritudinē habebat. Et hoc ꝓp̄ duo. Primo qz in opando tūc nō erat tanta copia gr̄e que animā consolak. Secūdo qz post laborē non statim ibant ad req̄em eterne cōsolatiōis:sz ad limbū. Unde Grec⁹. Ex iussu q̄dem legis pa/ sca cū amaricātib⁹ edebak: qz adhuc ama ritudo manebat. Post resurrectiōem ꝓ cib⁹ fauo mellis dulcoratur. Hec ille.

Quantū ad tertiū tangit illuminatio:q̄ chr̄s discipulos suos edocuit p scp̄turas: vt in omnib⁹ certi essent.cū dz)Et cū mā ducasset coram eis)ad docendā verā hu/ manā naturā.non ad oīendū q̄ in resur rectōe necessari⁹ sit vsus cibor̄ (sumens: reliq̄as dedit eis:z dixit ad illos.Hec)q̄ sez in me videtis expleta(sunt ꝓba).i.signi ficata verbor̄. Vel hec verba que dicam sunt ꝓba(que locut⁹ sum ad vos cum ad/ huc essem vobiscū).i.cum adhuc essem in carne mortali:in qua estis vos:vt ait Be da(Om̄ necesse ē)nō absolute sed ex suppo sitōe q̄ de⁹ ita statuerit vel ꝓuiderit. Ab solute necessariū dico id cui⁹ oppositū de us facere nō p̄t.eo q̄ ꝓtradictionē inclu dat.vt duo et tria esse quinq;. Ex suppo/ sitione ꝓo necessariū est cui⁹ oppositū de⁹ facere neq̄t supposito q̄dā q̄ nō supposito possz .vt socratē saluari si est p̄destinatus Supposito ei q̄ socrates sit p̄destinat⁹: de⁹ eū dānare nō p̄t.qz seq̄rek q̄ de⁹ euz vellz ꝓducere ad vitā eternā.z nō ꝓuenire ad

illā: sed ad miseriā eternā. Absolute tñ de us ꝓt socratē damnare. qz nihil vult neces sario nisi scripm. (Impleri oia q̄ scpta sūt) deo reuelāte (in lege moysi z pphetis z psal mis ō me. Quō aūt in has tres ptes di uidat scripturaꝝ: vide supra feria q̄rta post dñicā de passiōe. (Tunc aperuit illis sen sum vt intelligerēt scpturas. Hoc aūt po test intelligi triplr fuisse factū. Uno mō quia eis habitualē noticiā tradidit scptu rarū que ad christū ptinebāt, acsi illas me moriter didicissent. Alio modo qz ira illu minauit eoꝝ sensū. i. intellectū. vt scpturas ꝑ⁹ auditas vl in posteꝝ audiēdas fūdi tus penetrarēt. z forte aliqua tūc allega uit. Uel tertio fuit vtroq; mō. Est aūt sciendū q̄ chīs sex multū clausa aperuit. Primo ingīnis vteꝝ saluo signaculo ꝑgi nitatis. Esa. xlv. Aperiat terra z germiet sa uatorē. Scdo latꝝ pritū. s. ꝓmissiue. Joā. xiꝝ. Tertio infernū. Esa. xlv. Aperiā coraz eo ianuas. Quarto celū. Act. vij. Ecce vi deo celos aptos: z iesum stantē. Quito i tellectū legis z pphetaꝝ. Apoc. v. Dignꝰ es dñe deꝰ aperire libꝝ. Sexto coꝝ hūanū ad credēdū et intelligēdū vt hic (Et dixit eis (qm̄ sic scptū est) vt. s. ꝑsūmatū ē. (z sic oportebat) et suppositōe chīm pati) sic. s. passus est. (z resurgere a mortuis die ter tia. z pdicari in noie eiꝰ). i. ꝑ nomē seu si gnificatū nois eiꝰ (penitentiā). i. fructum z sacramentū penitētie (et remissionē pec catoꝝ) quā vtraq; ꝑsentia virtute chīi o perat (in oēs gētes). i. ꝑ vniuersū mūdū. Fuerūt aūt hec oia et suppositōe z ñ absō lute necessaria. Quō aūt scr̄ sit euāgeliuz pdicatū z iteꝝ pdicabit. vide dñica. x. pꝰ festū trini. In hac pte est documētuz vt spiritualiū z diuinoꝝ intelligentiā q̄ramꝰ a deo: ira tñ q̄ id quod nostrū est non ne gligamꝰ. qz esset tētare deū. Deꝰ enim et scientiā infundit z illuminat intellectū vl ꝑ se vel ꝑ angelū suū. Jaco. j. Qui indigz sapientia postulet a deo

Feria. iij. ifra octauas pasce.
Textus euāgelij. Jo. ca. xxi

Manifestauit se iteꝝ Je sus discipulis suis ad mare tyberiadis. mani festauit aūt sic. Erant simul si mon petrus z thomas qui dicit didymus: z nathanael q̄ erat a chana galilee. et filij zebedei: et alij ex discipul' eius duo. Dicit eis simon petrus. Vado piscari Dicūt ei: Venimus z nos tecū Et exierūt z ascēderūt in nauī: z illa nocte nihil prendiderunt Mane autē iam facto stetit Je sus in litore. non tamē cognoue runt discipuli quia iesus ē. Di cit ergo eis iesus. Pueri nūq̄d pulmentariū habetis? Respō derunt ei. Nō. Dixit eis. Mitti te in dexterā nauigij rete z inue nietis. Miserūt ergo z iā nō va lebant illud trahere ꝑ multitu dine pisciū. Dicit ergo discipu lus ille quē diligebat iesus pe tro. Dñs est. Simon ergo Pe trus cū audisset qz dñs est: tuni ca succinxit se. erat enī nudus: z misit se in mare. Alij aūt disci puli nauigio venerunt. non em longe erāt a terra: sed quasi cu bitis ducentis trahentes rete piscium. Vt ergo descēderūt i ter ram viderūt prunas positas et piscē suppositū et panez. Dicit eis iesus. Afferte de piscib⁹ qs prendidistis nunc. Ascendit si mon petrus z traxit rete in ter ram plenum magnis piscibus centum quinquagintatrib⁹. Et cum tanti essent non est scissuz rete. Dicit eis iesus. Venite pran dete. Et nemo audebat discūbē tium interrogare cū: tu quis es: scientes qz dñs est. Et venit ie sus z accepit panem. et dabat eis z piscem similiter. Hoc iam tertio manifestatus est iesus di scipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

Fe.iiii.infra octās paſche

Manifeſtauit ſe ite
m rū ieſus ⁊c̄.)Joā.xxi. In hoc
pñti euāgelio tanguñ tria
puncta:q̄ ſūt:Allocutio:re/
cognitō:⁊ ꝯſolatō:q: tamē fere oia patēt
ex dictis ſolū aliq̄ pauca exponenda ſunt.
(Vado piſcari)Sed hic mouet queſtionē
Greg.q: videt Petrus poſt miſſam ma/
nū ad aratrū ꝙ diſcipulatū dñi retro aſpe/
xiſſe ꝙ reditū ad officiū piſcatiōis. Sz ad
hoc dicit idē Greg. ꝙ ad officiū occupati
uum mēt; ⁊ a ſpūalib⁹ retrahēs:poſt ꝯuer
ſionē nō eſt redeundū:ſicut ē vectigal ad
quod mattheū redijſſe non legim⁹. Sec⁹
aūt de eo qō ſine peccato ⁊ mētis implica
tione exerceri pōt:vt piſcatio. Sed cōtra:
q: cū ad hoc nō redierit petr⁹ chr̄o viuēte
videt ꝙ oīno aliquā mutatōez circa mētē
paſſus ſit. Ad hoc aūt dicit Aug. ⁊ ſctūs
Tho.ꝙ ſi rediſſet ad illud añ chr̄i reſurre
ctionē ⁊ vulnez ꝝ iſpectionē:videret ex de/
ſperatione feciſſe Sed nūc poſt chr̄m ſibi
de ſepulcro reditū viuū poſt inſpecta vul/
nez ꝝ loca: poſt acceptū eius in ſufflatione
ſpūſanctū facti ſunt ap̄li ſicut antea piſci
um piſcatores. Et hōc in ſignuz ꝙ p̄dica/
to: ſui ap̄lat⁹ integritate ſuata:pōt neceſ/
ſariū victū arte iuſta q̄rere:ſi aliūde nō ha
beat:exēplo pauli q̄ ne alios grauaret ar/
tem quā nō nouerat didicit ꝑz ſctūm Tho.
ſup Jo.Sed cōtra: quia victū ſp aliunde
habet dicēte dño:Nec oīa.ſ.tēporalia ad/
ijcient vobis. Ad hoc ꝙ dicit ꝙ ſeruo dei
oīa adijciunt eo cooperante: iu cui⁹ ſignuz
petrus quidez hic dr laxaſſe rete: ſed dñs
fuit q̄ illud piſcib⁹ adimpleuit. (Dicūt ei:
Venim⁹ ⁊ nos tecū)in ſignū.ſ.q⁹ oēs p̄la/
ti ⁊ p̄dicatores ſūmo pōtifici cooperā de/
bent(Et exierūt ⁊ aſcenderūt in nauim:⁊
illa nocte nihil p̄endiderūt) in ſignū ꝙ ſi/
ne luce diuine inſpiratiōis rete p̄dicanti/
um eſt inane:(Hunqd pulmētariū habe/
tis).i.cibū aliū a pane: puta piſces. Unō
ſctūs Tho.dicit ꝙ credebāt illū eſſe piſciū
mercatorē. Scōz aliq̄s aūt dr a puls pul/
tis:⁊ ꝓpie eſt cib⁹ liq̄dus. Alloquit autez
eos vt paulatim ad ſui noticiā p̄ducat

Quantū ad scōm tangit quō chr̄m di/
ſcipuli agnouerūt: cū dicit (Dicit ḡ diſci/
pulus ille quem diligebat ieſus: Dñs eſt)
Joan.ſm Bedā:cognouit dñm ex ꝓſue/
ta voce vel ex miracl'o. Et ſm Chr̄ſ. q̄a
erat p̄ſpicacio:.ſ. intellectu ⁊ ſenſib⁹ q̄s pe
trus citius illū recognouit(Succinxit ſe)
id eſt veſtiuit ꝓpter reuerentiā mḡi (erat
eī nudus)rōne caloris ⁊ expeditōis opis
(Et miſit ſe in mare) vt citius veniret ad
chr̄m:ſm ſctm Tho. Dicit aūt Beda: ꝙ
petrus ad dñm aut natando aut pedtran
do venit. Alij aūt dicūt ꝙ memor quō añ
iuſſu dñi ſup aquas ambulauit: tūc idē fe
cit ſpū feruens. Nō eī cuz tantū diſtaret
et eſſet in tūi fundo tā diſtāte a terra: in q̄
nauis onuſta poſſet incedere: eſt rōnabi/
le ꝙ peditrauerit: ⁊ multo mīn⁹ ꝙ natauer
rit:q: nō citi⁹ ſed tardi⁹ veniſſet q̄s naui/
gio. Sedetiā eſt ꝙſibile ꝙ ſi ſic fuiſſet tātū
p̄digiū q̄s vno ꝙbo potuiſſet exp̄mi euan
geliſta nō tacuiſſet: iō qui vult ſentire cū
Beda:dicat ꝙ potuit peditare: q: mīro/
riens lōge a litore aq̄ nō ē p̄funda: nec ibi
natauit nauis onuſta:q: adhuc rete erat ī
aqua: vt innuit ḥ. Potuit ēt natare: ⁊ tñ
citi⁹ venire q̄s nauigiū: qō trahēdo reti et
piſcib⁹ inſiſtebat. (Alij aūt diſcip̄li naui/
gio venerūt: nō eī lōge erāt a terra ſz q̄ſi
cubitis ducēt; trahētes rete piſciū)Scōz
Bedā:ḥ cā reddit q̄re Petr⁹ natauit aut
peditauit: ſm alios ꝙo q̄re alij nō veneṙt
ſup aquas ſz nauigio. Eſt aūt hic mora/
le documentū: vt q̄ vult agnoſcere chr̄m
⁊ ad illū q̄enire:audiat vocē ei⁹ qua loq̄
tur:interi⁹ inſpirādo receſſuz a malo ⁊ p/
greſſum ad bonū:⁊ inſpiciat miracl'a eius
que ſunt in noſtrū beneficiū: ⁊ nō imerga
tur totus in aquas delitiaꝝ ⁊ vanitatē

Quantū ad tertiū tangit quō chr̄s cō/
ſolatus eſt diſcip̄los in aia ꝙ ſuā gratā p/
ſentiā ⁊ in corpe ꝙ corpalē refectionē(Ac/
cepit inq̄t panē)quē.ſ. ipe cuz ptiſce ⁊ pzu/
nis parauerat: vt dr ſctūs Tho. Hoc aūt
qō dr in tertio ⁊c̄.ſm aliq̄s.i.ſm Aug⁹. li.
iij.nō refert ad appitōes factas:q: iā fue/
rut ḡtuo:: ſz refert ad dies quib⁹ facte ſt
qui ſ[illegible] dies paſce ⁊ ei⁹ octaua ⁊ dies hec.
Scōm alios ꝙo refert ad appitiones fa/
ctas diſcipulis q̄ fuerūt tres: quib⁹ addit
q̄rta qua apparuit magdalene

Feria q̃nta infra octa. pasce.

Tex. euã. Joã. xx. ca.

Maria stabat ad monumentũ foris plorans: Dũ ergo fleret: iclinauit se z pspexit in monumentũ. z vidit duos angelos in albis sedentes: vnũ ad caput z vnũ ad pedes: vbi positũ fuerat corp⁹ iesu. Dicũt ei illi Mulier q̃d plorας: Dicit eis. Quia tulerunt dominũ meũ: z nescio vbi posuerũt eum. Hec cũ dixisset: cõuersa est retrorsum z vidit iesum stantẽ: z nõ sciebat q̃ iesus est. Dicit ei Jesus: Mulier quid plorας: Quẽ queris: Illa existimãs q̃ hortulanus esset: dicit ei: Dñe si tu sustulisti eum dicito mihi vbi posuisti eum: et ego eum tollam. Dicit ei iesus: Maria. Conuersa illa: dicit ei: Rabboni Quod dicit mgr. Dicit ei iesus: Noli me tãgere Nõ dũ em̃ ascendi ad patrẽ meum Vade ãt ad fratres meos z dic eis Ascendo ad patrẽ meũ z patrẽ vestrũ: deũ meũ z deũ vestr⁹ Venit Maria magdalene annũcians discipulis: quia vidi dominũ: z hec dixit mihi.

Maria stabat ad mo

m numentũ ꝛc.) Joã. xx. Quia fere totũ hoc euãgeliũ ex dictis est patẽs: solũ aliqua verba exponenda sunt (Maria stabat ad monumentum foris). i. extra illũ saxei sepulcri locuz: ꝛ tñ erat intra illud spaciũ in qõ cũ aliꝫ muliẽribꝫ fuerat ingressa: circa qõ erat clausura quedã: imo vt videt ingressa erat ꝑmã cellulã: stãs añ portã scõe: z sic q̃dammõ erat intus z foris (plorãs) Cũ em̃ vt dicit sctũs Tho. sint duo genera lachrymar. s. Cõpunctiõis p pctis: z Deuotionis p celestibꝫ ꝓsequendis: sicut Maria abũdauit primo genere in sua cõuersione: ita z scõdo in dominica passione abundauit. (Dum ergo fleret inclinauit se) vt p portulam humilem intus monumentũ aspiceret (Tulerunt dominũ meũ) id est corpus dominũ mei: denominãs a toto partẽ. Sic enim fm sanctũ Tho. etiã filiũ dei sepultũ dicimus: cũ sola eius caro sepulta fuerit: quia diuinitas carnẽ non deseruit. Estimabat autẽ angelos homies esse: vt dicit sanct⁹ Tho. (Et nescio vbi posuerũt eũ. Hec cũ dixisset conuersa est retrorsum) Et hoc q̃ fm sctm Tho. angeli exhibuerũt reuerentiam christo apparenti post tergũ Marie et aspexerunt quasi ibi aliquid videret: et tunc illa conuersa est vt videret quid illi viderent. Et ꝓpter hoc etiã nõ expectauit angelo⁹ respõsum (existimãs quia hortulanus esset) quia sciebat custodes aufugisse: z ꝓsequenter arguebat nullũ ibi esse debere nisi hortulanũ fm san. Tho. Vel forte in effigie hortulani domin⁹ apparebat. (Dicit ei: Domine) Dominũ eũ vocat vt caperet benivolentiã (si tu sustulisti eũ dicito mihi vbi posuisti eum vt ego eũ tollã) Ex magno amore credidit q̃ omnes cogitarent de domino suo vt ipsa: ideo illi nomiat quis sit domin⁹ suus quẽ querebat. Hec sctũs Tho. Vel forte ideo fuit: quia sciuit hortulanũ interfuisse sepulture: aut credidit (Dicit ei Jesus: Maria. Conuersa illa) Cõtra: quia iam ad illã loquebat: ergo erat ad illuz ꝓuersa. Ad hoc dicit Aug. q̃ ꝓuersa est fm mentẽ cognoscendo quẽ non cognoscebat. Vel vt dicit sctũs Tho. q̃ euz hortulanũ credebat solicita de eo quod gerebat in corde non respiciebat eũ ꝓtinue: sed potius respiciebat hincinde si aliqõ signũ videret sepulcri: ꝫ vocata ꝓpio noie statim illũ recognouit. (Dicit ei Rabboni: qõ dicit mgr) et statiz ꝑstrata voluit osculari pedes eius: ꝫ christus tũc extendit manũ dexterã: vt patebit: z tetigit eam in fronte inter capillos z supcilium sinistruz: et (dicit ei iesus: Noli me tangere: nondũ enim ascendi ad patrẽ meũ) Sed dubitaf quare ante resurrectionẽ z post ꝑmisit se tangi a discipulis z etiã a mulieribus q̃ tenuerunt pedes eius

Feria. v. infra octa. Pasce

inter quas erat ista met: non autez mō ab ista sibi dilectissima. Ad hoc ōr tripliciter Primo ſm Aug. q nō voluit se osculari in signū q eccl̄ia gētiuz quā significabat hec mul̄er nō ꝓiū gerek chr̄o p fidē nisi p⁹ eius ascēsionē. Scō ſm eūdē: qz ista magdalena nōdū credebat chr̄m ascēdisse ad patrē. i. esse ei equalē. qz de eo vt dic̄ san. Tho. sicut de scō viro sed nō vt de deo sē tiebat. Tertio ſm Chrys. vt inducerz eā ad sui reuerentiā maiorē q̄ añ passionem Credebat em̄ eū ad p̄orem vitā surrexisse quā habuit ante passionē. Ideo dic̄ chr̄istus. Nondū ascendi ad p̄rem: vt ꝓiungak mihi eccl̄ia p fidem: quo ad primū. Vel nondū ascendi: supple in corde tuo: q̄ ad secundū. Vel nondū ascendi: ideo appareo sine q̄litate gl̄iosa. z talis q̄lis ante passionem q̄ls sim gl̄iosior: q̄ ad tertiū (Vade āt ad frēs meos) Ecce regz nr̄i mansuetudinē: qui discipulos a se creatos frēs suos appellauit (z dic̄ eis. Ascēdo ad p. m. z p̄rem v̄m) meū q̄dem naturalē: vestruz aūt adoptiuū (deū meū z deū vestrū) quē ego incēptum homo adoro z ei supplico. (Venit maria magdalene annūcians discipulis: qz vidi dn̄m: et hec dixit mihi)

Est āt notandū ſm s. Tho. q ista b. magdalena bis vidit angelos ad sepulcrum Primo vnū sedētē sup lapidē cū alijs mulieribus: sic ōr Mar. et Matth̄. Et secundo duos in regressu q̄n petro z ioanne abeuntib⁹ remansit plorans: vt dic̄ Joānes. Silr bis vidit chr̄m. Primo i forma hortulani. Et scō in via q̄n currebat nūciare discipul̄ cū alijs mul̄eribus: q̄n ꝑz Mar. z Mat. tenuerunt pedes eius. Occasione vero dictoꝝ in hoc euāgelio de hac mirabili sancta quedā volo narrare que nec in eius legenda: nec in chronicis vulgatz habent. Cum anno dn̄i. M. cccc. xcvij. deuotōis gratia antrū in quo penituit: et sacras ei⁹ reliq̄as apō sc̄m maximinū visitasse: ostensū ē mihi pluries sacruz z venerabile caput ei⁹ gndeualō. et totuz yndiq̄z ad os vsq̄ denudatū: excepta ea pte frontis quam saluatorē omniū dixim⁹ tetigisse. Ibi em̄ pellis ad instar q̄si ethiopisse seu cad̄ueris iam diu occisi clare apparz z in pelle due fosse quaꝝ extremitatū digitorū: quaꝝ altera multo est reliq̄ euidētior at q̄ ꝑfūdor. Et sub pelle caro ad albedinem declinās. Ostensi sunt z i vitrea ampulla ei⁹ capilli nō omnes: sed q̄ pedes chr̄i tersere. necnō z ampulla vitrea plena terra habente colorē medū inter rubeum ac nigrū. quaz in parasceue beata magdalena sub cruce collegit. que vt omnes mihi sine hesitatione affirmabant: singul̄ annis in die pasceues plectra passione euidēt z clare ebullit: acsi ibi videak sanguis ebullire. De qua q̄d sentiendū sit: alias. Vidi z brachiū ei⁹ magnū et cerei colorīs. Ossa ꝓo eius in capsa argentea recluſa videre nō potui. Alabastrū q̄z vngenti nardi spicati pistici p̄cōsi mōstratū ē mihi marsilie i eccl̄ia scti victoris. Cū ꝓo diligenti⁹ de oib⁹ p̄dictis ꝑitatē scrutari voluissem chronicā hui⁹ sentētie repperi. Karolus rex sicilie scōs: z comes puincie circa annū dn̄i mill̄esimū ducentesimū septuagesi mūnonū bello nauali cū rege arragonum ꝓgressus: vict⁹ z captiuatus est. z apud barchinonā moritur⁹ diro carceri mancipatus. Cūq̄ om̄i hūana spe destitut⁹ indubitatā mortē expectaret in breui: a magistro gulielmo de tōnaris ordis p̄dicatorū ꝓfessore suo monit⁹ ē vt magdalenaz q̄ in terris sibi subiectz p̄dicauerat: penituerat et obtenerat: in auxiliū aduocaret. Qui statim firma spe de meritis ei⁹ ꝓceptatre iunio z ꝓfessiōe z lachrymis ei se ꝓmēdauit. Ecce aūt in ipa vigilia festiuitatz dtē magdalene nocte astitit ei matrona pulcerrima: Karolū voce sonora z ꝓpria noie vocās: pces ei⁹ exauditas cōmemorans. z vt se velociꝰ seqrek indicās. Cūq̄ p captiua familia sua ille p̄carek: seqre iāt me: z te seq̄nk tui oēs. Sic aūt factū ē P⁹ paululū ꝓo cum aliq̄ntis per p̄cessissent illa firmato gradu z se iuocata magdalenā esse cōmemorans: scis ait vbi sis modo? At ille. Intra muros adhuc sum⁹ barchinone: si non fallor. Falleris inquit sz iam es infra terminos tui principatus. et ꝓpe Nerbonā ad vnam leucā. Sunt aūt inter Nerbonam et Barchinonā trēs magne diete. i. triginta leuce supq̄. Tunc ille perfusus lachrymis. Quid inquit o dn̄a gratū repēdere ꝓ tāto bn̄ficio possim? Dicā

ſinquit. Cū inſtante bello quodā corpus meū de meo ſepulcro ſublatū: et loco eiꝰ aliō appoſituꝫ fuiſſꝫ: vt fallerent inimici ſi meū corpus aſportare voluiſſent: ita factum eſt. Vnde adhuc apud talē locū iacent reliquie mee: alijs loco earū ſublatis Illuc pge et has talibus ſignis inuenies Nam in tali loco vitis eſt: quā ſeqns de ore meo prodiſſe videbis: et ibi eſt caput meum totū nudū: excepta ea carne quam ſaluator mundi in horto tetigit cū eius volui tenere veſtigia. Capilli oēs ita creuerſt excepti his q̄ ieſu chr̄i pedes tetigere Juxta caput ē ampulla plena ex̄e madefacta ſanguine chriſti: quā ſub cruce collegi. et ſemp quoad vixi in memoriā domini mei ſeruaui. Cū hec inueneris: honore magno eleuabis. Et locū mee mortis et mee penitentie fratrib⁹ meis. i. p̄dicatorib⁹ tradēs. Ego em̄ p̄dicatrix et apoſtola fui: cōſulent ut loci in quo deceſſi reddit⁹ p̄ cēruz fratrib⁹ aſſignabis: vt ſp ibi vigeat ſtudium generale. Et his dict̄ diſparuit. Ille ꝙo facto tā die nerbonā cernēs: i eo loco i q̄ magdalena diſparuit: crucē figi iuſſit: q̄ vſq̄ in p̄ſens crux de leuca dicit. Et ſāctū maximinū adiēs: omnia p ordinē reppit et iuſſa p̄fecit. Nam cū in illis duob⁹ locis monachi habitarent: eis contributiones fecit: et loca illa fratrib⁹ p̄dicatorib⁹ tradidit: aſſignans redditus ſup̄ gabellis ciuitatis nicenſis et alijs: iuxta p̄cepta magdalene. Tēplū ꝙo reliquijs ei⁹ regiū inchoauit: ſed nō plene p̄fecit. Profectus ꝙo ad regnū: monaſteria duodecim vel plꝰ ordinis eiuſdē p̄dicator̄ fabricauit atq̄ dotauit. in quib⁹ de magdalena vſq̄ hodie memoria quotidie agit. ac tandē mortis cor ſuū ordini eidē legauit. quod vſq̄ hodie in conuentu ſancti dominici de neapoli in eburnea pyxide reſeruat. illudq̄ āno milleſimo q̄dringenteſimo nonageſimo q̄nto ꝓpijs luminib⁹ iſperi. Jgit mirabil̄ deus in ſanctis ſuis. Alibi tamē vt mihi digni fide retulerūt legit (imo forte i ea dē chronica, quā q⁹ ſep̄ et curſim plegi: forte ad plenum retinere memoriter nequiui: p̄cipue q⁹ ō bis ſcribēdis nō cogitabā) magdalenā dicto regi ea nocte ter appariuiſſe et primo dixiſſe. Si te hinc libera uero facies q̄ iubebo. Quo ſpondente diſparuit. At ille ſemetipm̄ reprehēdēs: ait Heu nec q̄d velit inq̄ſiui. Qua ſcēo apparente et repetēte eadē: q̄d inq̄t ipe iubes domina: At illa. Locuz inquit mee mortis et mee pnie meis fratrib⁹ tradas. Quo id ſe factuz ſpondēte: diſparuit. At ille ſemetipm̄ reprehēdēs. Heu inq̄t nec q̄ ſint iſti ei⁹ fratres inquiſiui. Sed beata magdalena tertio ei modo ſupradicto apparuit, et nerbonā vſq̄ in ſuo feſto populo in honorez magdalene ſolēnizante deportauit. Haz in ea ciuitate et in tota regione ſūme veneratione habef. Et his autē p̄ſpicuum credo: quantū p̄dicatorū ordinē Magdalena diligat et magnipēdat: quia. ſ. predicatores ſuos fratres appellauit: et eis theſaurū ſuum. i. ſua loca ſualq̄ reliq̄as commendare curauit. q̄n et magiſtro generali eiuſdē ordis tūc apparuiſſe dr̄ dū Karolū e carcerib⁹ eximit dicens: Vos elegi theſauri mei cuſtodes atq̄ cultores. Propter q̄ etiā ipe Karol⁹ tantū ordinē dilexit: vt ſue. ſ. liberatricī ſe p formē efficeret. Sedq̄ de magdalena ſermo nob exortus eſt: vt tanto amori iuxta poſſe et vices et grās referā: nō nulla alia que legi recitabo. Nam anno chriſti milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo ſanctā baumam ſeu italice balmā. i. antrū in q̄ magdalena penituit: quidā mercator tuſc⁹ deuotionis grā viſitauit. Hic inde ſic diuino ſuccenſus amore regreſſus eſt: vt ebri⁹ amoris ſpū verba eius relegenti videant extitiſſe Hic regreſſus in patriā ſue vie itinerariū vulgari metro confecit: pulcerrime veridice deſcribens et loca et reliq̄as oēs que i ſancto maximino in Marſilia et arelate et Autuioni et reliq̄s locis vicinioribus p̄tinetur: iuxta ea q̄ ocul̄ nr̄is inſperum⁹. Se q̄z p̄ſente frē helia ordinis p̄dicator̄: qui magdalene longo tēpore. i. annis. lxxxvj. in ſancta bauma ſeruierat: multa q̄ ſubinferam reuelaſſe. et poſt paululū vitā finiuiſſe teſtaf. Hui⁹ opuſculū ad me p venerabiles patres ordinis noſtri frēm petrū veronenſem: priorē q̄z brixiēſem: et fratrez ioannem fabrianēſem diuini ꝓbi ꝓconez: a fratre honofrio florentino: a q̄ illō ſe habuiſſe aſſeuerāt deuenit. Jgit viſitatz reli

quĩs ⁊ ſpelunca dñi ꝓſolat⁹ mercator⁹ diſ//
ceſſum meditarek: fratres penes q̃s gr̃am
fortr inuenerat: eũ btr patris helie ꝑmone
ampli⁹ ꝓſolari voluerũt. Cũq; manibus
fratrũ btũs pater helias delat⁹ fuiſſet (nã
totus ꝓtract⁹ nil fere ꝑter linguã habuit
vitã partic̃pãs) viſos ꝑgrinos dulcit ſa//
lutauit. ac fratri ſe deferẽti ait: Ad locum
meũ me deferas: quia ſecreta dei volo re//
ſerare q̃ tacui. Locũ ꝙ ſuũ dixit eũ in quo
ad orationẽ in ſpelunca ſup petra in q̃ no//
cte magdalena quiebat: ſtare ꝓſueuerat.
Prio h̃ ꝙ ſciendũ eſt mõtẽ eſſe in prouin//
cia ab oriente niciam: ab occidẽte ꝙ mar
ſilliam: ⁊ a meridie mare: ⁊ a ſeptentrione
habẽtẽ aut̃ionẽ. Hic ad altitudinẽ trium
miliũ paſſuũ aſſurgit. Et deinde iubam
ſeu criſtã gerit lapideã: ab occidẽte in orie
tem decẽmilib⁹ paſſuũ: ⁊ eo ampli⁹ exten//
ſam: q̃ ab occidẽte ſic ꝑciſe cernit: vt muꝝ
vaſtiſſimũ dixeris. Hã ad inſtar fere due
rũ ꝑcelſaꝝ turriũ eleuat. In rupis huius
radice ſpelunca eſt eleuata q̃ntuꝝ magn⁹
imo maxim⁹ iact⁹ eſt lapidis: oze ꝓſpici//
ens occidentẽ: ⁊ clibani formã ꝑ ſe ferens.
Ante os ſpelunce eſt breue ſpaciũ: intus
ꝙ ad leuã intrãtis ⁊ a ſpelunce mediuꝝ
lapis a ſolo ſurgens in cumulũ eleuat: et
paulatim ac ſenſim verſus interioza ſpelũ
ce euaneſcit: inter quẽ ⁊ extrema ſpelunce
fons pulcerrim⁹ patꝝ frigidiſſim⁹ tactu:
⁊ guſtu dulciſſim⁹: nunq̃ deficiẽs: nũq̃
patẽt ad extra ꝓſiliẽs. Sup eo lapide ma
gdalena ⁊ ꝓtẽplatiõi ⁊ q̃ti nocte vacabat
vt cõis fama: ⁊ imago ibi q̃ſi magdalene
ap̃is oc̃lis q̃eſcenꝝ btõ maximino aucto//
re reposita teſtat: vñ cũ tota ſpelũca inter//
dũ guttulis ac gñari hũoꝛis humecrek: la//
pis ille ſol⁹ (vt dicit) oi tpe im̃mis ab in//
iuria ſtillicidij ꝓſeruat. Huc igit dñs ꝑ be
lias fuiſſet delat⁹ ſeq̃ntib⁹ ꝑgrinis: ⁊ ad
lachrymas ſcitatis ei⁹ aſpectu ꝓcitatis:
ait: Frẽs dies venit ⁊ hoza mihi diu expe
ctate mortꝭ. Igit q̃ ad btẽ magdalene glo
riã ⁊ veſtre ſalutꝭ augmẽtũ enarro: ꝓcipi//
te. Cum btẽ magdalene ſeruitur⁹ deſertũ
ſtud: ⁊ rupẽ horridã petiuiſſem: exacto h̃
mẽſe ſolitudinẽ faſtidiẽs penitui: ⁊ diſcel//
ſum tacit⁹ cogitaui. Quadã igit nocte co
gitanti⁹ agonizãs ſubito inſtar crucꝭ mon
tẽ hũc lapideũ in ꝑtes q̃tuoꝛ diuiſuꝭ iſpe//
xi: atꝝ mihi q̃tuoꝛ mõi ꝑtes oriẽs occidẽs
meridies ⁊ ſeptẽtrio patuere: ⁊ celũ ſurſũ
abyſſuſq; deoꝛſum. Igit timore ꝑtert⁹ ĩ
terrã excoꝛs cecidi. Cũq; verbis q̃buſdaꝝ
dulcib⁹ eleuat⁹ ſp̃m collegiſſem: toto coꝛ//
de magdalenã in auxiliũ aduocaui. Hec
ſtatim affuit tãſereno ⁊ radiãti vultu: vt
in eã intẽdere⁹ poſſem: opta capillis et
nuda brachia ac pedes floꝛib⁹ redimita di
cẽs: Incõſtãs ac rudis te ꝓpt̃ apt⁹ ẽ mõs:
et te ꝓpter ego aſſum: ⁊ p me mõ velis tua
ania in eternã vitã diriget. Tu hic a meo
fuitio diſcedere cogitaſti: ſed audi q̃ dicã:
et demũ age q̃libet. Vt noſti inq̃t e hierꝭ
marſiliã multi deo volẽte ⁊ naui ſubuebẽ
te deuenim⁹: At vbi marſilia ⁊ ps nõ par
ua regiõis ieſu chr̃i fidẽ ſuſcepit: tantũ cir
ca nos bũanus fauoꝛ inq̃etudo creuerũt
vt hoim ꝓ̃ncia fugere cogitarim: Rapta
ꝙ diuinit⁹ ſub hui⁹ antri ſui oze depoſita
Cũq; hincide p locũ mihi a deo paratũ lu
mina direxiſſeꝭ: draconẽ quem mea ſoꝛoꝛ
martha occidit: repẽte lucẽ inq̃t tenebꝛas
aſpexi: cui⁹ boꝛoꝛẽ ſufficiẽt exp̃meret ne
mo: erat bubalo maioꝛ. Vidi ⁊ ois gñis
vipas. De h̃ mõſtro ò q̃ ſic loquit⁹ magda
lena. Vincen. ò⁹ in ſpe. hiſto. q⁹ draco mõ
ſtruoſus extiterit: anterioꝛ em̃ pars ferat
erat: poſterioꝛ piſcea: ⁊ vipẽrea cauda fuit
magno boue maioꝛ ⁊ plixo eq̃. plixioꝛ: ca//
put leoninũ hũit: iubas eq̃nas: pedes ſe//
nos ⁊ vngues vrſinos. Foꝛtitudine ⁊ fero
citate. rij. credit ſupaſſẽ leones. Fuit ex le
uiathan ſp̃ẽte maritimo ⁊ bonacho aiali
generat⁹: in põto galatie aſie in q̃ ſũt eiuſ//
mõi mõſtra. Per mare aũt venit ad roda
nũ fluuiũ: p quẽ ad ea loca ꝓcẽdit ĩ q̃bus
fuit occiſus. Hec oia ille. Hõ ẽ ꝙ miꝝ ſi
in ſpelũca ꝓſabak magdalene: qz i medio
eſt depti vaſtiſſimi: q̃uis tñ diabolica foꝛ
taſſis iuidia id actũ ſit. Subito inq̃t igit
magdalena me appente i ſpelũca: ⁊ draco
⁊ vipea m̃titudo excitank i me oc̃lis ac ſi
bik ſuũ furoꝛẽ ꝑ ſe ferẽtes. Hã vipe q̃dẽ ini
xe cauꝭ pectoꝛib⁹ aſſurgeb̃at: ꝭ draco oib⁹
imanioꝛ ira me ꝓruit vt rierẽ ẽ⁹ aſpectũ:
imo nec ferre poſſẽ: q̃ moꝛtẽ ñ timebã. beu
me tẽ inq̃o ieſu mi: niſi mihi ſtari affuer⁹:
aut ꝺuoꝛabor aut pauoꝛ ſp̃m efflabo: ꝓ

tunc subito draco caput quasi me nō curaret, sed denuo statim extēso ac dilatato vastissimo gutture ꝛ ꝓcussis alis me denorādem invasit. Cūqꝫ iā deglutiendā i sua ora trahisset: quia lingua nō poterā sic suꝫ ꝓfundo ꝛ securo corde locuta: dulcꝫ amor iesu tristē ne ac solā in deserto post innūera tua dona me dracōis escā effecisti? Tūc subito angelus ō ore draconis eductā me allocut? est dicēs. Beata q̄ fidē tenes. Ac draconē calce ꝓcutiēs: egredere inq̄t hinc draco ꝛ oēs vipere tecū. At repente se dedit draco ꝛ reliq̄ turba ꝑcipitē: ꝛ volās acpeditās desertū adiuit: in q̄ illū mea soror martha supauit. Igit angel? michael spiritū efflauit odorifez: q̄ in flammā cōuersus totā baumā lambens imundas ac feridas viperaꝝ feces absūpsit: ꝛ locuꝫ oēm mundū ac redolentē effecit. Deide ꝙo in me ꝙversus: Deus inq̄t quē tantū o magdalena ꝓcupiscis ꝛ sp habes: te vult hūc locū lachrymis irrigare ꝓfusis: vt futurꝫ seclis exemplū penitētie ꝓpetuo fias. Remansi eo disparēte ꝑterrita: ꝛ loco lustrato hoīb⁹ inuiū ascensum descensumq̄ rupe vetante cognoui. Tūc amoris dulcedine ad lachrymas resoluta me ad terrā ꝓstraui: adorās ac dicēs: Gratias tibi chr̄e amor q̄ me oīm mea affectōe replesti. Sz oro fontē in rupe hac exhibeas depcanti. Erupit statim sub meis oculis immane hoc saxū: ꝛ quas cernis helia aque e duro silice scaturiere. Cūqꝫ ante ipm limpidissimū fontē genuflexo chr̄o gr̄as agerē: ecce plus q̄ mille spiritus vidi in spelunce dextera sterisse verba suauissimi amoris hebraica lingua decātantes. Cū igit postremo subintulissent: nō expedire anie tā assiduam orationū frequentiā elevatis oculis plenū aerem foras speluncam ex similib⁹ inspexi. Igit cū eos demones suspicata iesum nimiū territa acclamassem: repēte cū suis militijs angel? michael affuit dicēs: Assuꝫ magdalena ne timeas. Demq̄ malignis spiritib⁹ congressus: eos omnes in fugam ꝓpulit: reclamātes: Nō eris tamē ideo beata tu: que orationibus vacas in antro. Crucem igitur in ore spelunce angelus erexit: dicens: Cave ne extimescas in posterū: quia custos tui altissimus. Igit ante crucē eo disparente tūc iacui: sed orationi timore nimio exiccatis viscerib⁹ insistare attēta nō ꝑualēs: collectas duas radices in ipso ore spelūce ꝛ lotas comedēs: aquam de fonte bibi: post quā humanuꝫ aliquid non gustaui. Crucem deinde rursus complexa ea die ac nocte sequēti orās orto sole visum ad crucē ipsam levaui colozis vt videbar crystallini ꝛ radijs fulgētibus coruscaz: Cūqꝫ in me vehementissimi amoꝛ flammā persensissem: ecce tāleta ꝛ iubilās angeloꝝ turba affuit: vt eternam vitam in hoc antro credidisses. Repente igitur ab his ad infernalia loca delata: penarum genera ꝛ puniroꝝ turmas inspexi. Cunqꝫ ad loca purgatorij ventuꝫ esset: tanta dulcedine me spiritus devoti circūstēterunt: vt mihi viderer esse in patria: ꝛ cū magna teneritudine dixer? Ora ꝓ nobis magdalena nostra. Quibus ego vtinā inquio vestra voluntas ꝓ me impleatur. Animaduerto quantū vobis auxilij sit oportunū. Deinde ꝙo ad crucē itez reposite mihi angel? air: Quanto tpe tu? ac noster amor Jesus in terris te ꝓpter cruxit: tanto tu quoq̄ hac spelunca moraberis. Steti igit eo disparente ad crucem orans: ꝛ chr̄istum salutem meā ꝓtemplabar. Omni igit evoluto die angeloꝝ affuere militie: ꝛ me tamsublimem in aera sustulerunt vt celestes audiueri resonare melodias: qō abide citra septies semp infra diem ꝛ noctem effecerunt. Frigus ac gelu igne succensa iam nō curabam. Cūqꝫ mee vestes paulatim vetustate decider̄t: paulatim quoq̄ diuina pietate mei creuere capilli: ac demū cū semicinctia e rupe deiecissem sese adeo diffuderūt: vt a me lapidib⁹ succidendi gressum ꝓpedirent. In ipa ꝙo cruce mysteria chr̄isti cuncta videbantur. Ibi Anne ac Joachim historias: ibi Mariam iesū meū mihi pariente: ibi crucifixi tetrū liuoꝛē: ibi piū cruoꝛez: ibi dura vulnera: ibi crucem ac moꝛtez eius dabak inueri: ꝛ eundē regredientē ab inferis: ꝛ celi sidera penetrantē. Cunqꝫ his cibata ferculis nocte dieqꝫ flerem: cum lauandi vultus gratia fontem petiissem: obuiū mihi humana forma iesū me his ꝙbis alloq̄nte vidi. Te ꝓpē maria loca ista ꝓstitui. Circū

Fe. VI. infra octās Pasce

steterāt celestes militie regē suū flox serta gestantes: z olīuax palmax qz ramos tenētes in manib⁹ Et ecce resplēduit subito assumpta hūanitas: z seipm ad instar sui cū esset in mōte thabor saluator trāsfigurauit adeo vt me oc'os inflectere tāta maiestas impulerit. Ne quidē ad vultū diuinū oculos attollere dulcz amor inflammabat: sed minime valui. Cūqz mecū mlta ptulisset illapsus est celo: z qđ vixi centies ac decies me in spelūca sua pietate visitauit. Itaqz Helia tibi ꝓsulo teqz rogo: vt i hac rupe chīi laudes exoluas: quo te ad vite portū tandē adducā. Sterilē locū sola ac nuda ego adiui: tu ꝓ fratx habes solatia z victui vestituiqz abūdanť oportuna: Igit de pseuerātia cogita. His dictis ab oculis meis inqt helias: magdalena euanuit: z ego in hāc vsqz horā oibus homib⁹ pdicta celaui. His dictis post horulam beat⁹ ille pater expirauit: statimqz ipe cāpanule in ea rupe suspense nullo hominū mouēte tubilarūt. Omnia hec ex dicto libello fidelit assumpsi. Verabit autē fortassis vir anialis diuinā pietatē peccatricē aiam tāpreclarz donis extulisse. Sz si viderit q eiusmoi est pdicantē chīm: et forte lasciuientē in ſmone Marīā: subito diuini ſmonis iaculo pcussam: sui pectoris arcana lachrymis z singultib⁹ resera re. Si viderit repente agitatā dolorib⁹ et amore liqfactā: torqs: armillas: vestralia margaritasqz ponere: z effusis comis lugubres assumere vestes. Si inqz viderit hanc iesu chīi tenuisse vestigia: z hec lachrymax flumine lota exiccare capillis: z cordialib⁹ oscul⁹ ac miserādis vocib⁹ misericordiam suis sceleri⁹ implorare. Si a maculis absolutā: in pace chīi pietate remissam. Si pdicantē vbiqz chīm z Marīā comitantē: haurientez qdem chīi doctrinā: sed substantiā effundentē. Si hunc viderit pauperē ac itinere fatigatū saluatorē mūdi excipe domo: fouere vnguētis: dapib⁹ recreare: z discipulox eius turbaz suis facultatib⁹ sustentantē. Si ꝓpinquis imo z discipl'is fugientib⁹ carnifices iter: intrepidā cruci astitisse: cruentā sanguine lachrymis infusam: aerē eiulatib⁹ adiplētem. Si ꝓtemplari sepulcrū z vnguenta parare. Si mulierē fragilē sexu noctis tenebras z arma custodū nō extimuisse (O vim amoris imensam) qn dilectū extinctū qsierit in sepulcro: Si postremo hanc viderit vacuo sepulcro colligatā: z nulla iā pter lachrymas habere solatia: videbit pariter diuinā pietatē: hāc ab extremo in extremū nisi p oportuna media deduxisse. Que em crimina possent tot gemitibus: tot lachrymis. tāto ardore nō eē abolita. Si anias sceleſtissimas baptismalis vnda sanguinis chīi opante fruct⁹ pulcerrimas: z in oc'is dei optimi maxie splēdētes restituit: qđ in Maria sanguis chīi e cruce stillans effecit? Mirari igit magis oportz ignauiā hoim atqz secordiā: qui in Maria chīi pietate pspecta subito: qbus atroces: qbus sceleſtes z flagiciosi nō atterrunt: vt vbi supabūdauit delictū: supabūdet z gra. Vñ z Francisc⁹ petrarcha visa Marie spelunca z lapideo cubili bu⁹ beate peccatricis considerans penitudinem cōpunctus ait

Dulcis amica dei: lachrymis inflectere nostris.
Atqz hūiles attende pces: nr̄eqz saluti
Consule nanqz potes: nec em tibi tangere frustra (cros.
Permissum gemituqz pedes pfundere sacros.
Et nitidis siccare comis: ferre oscla plāctz.
Inqz caput dñi pciosos spargere odores.
Hec tibi ꝓgressus pmos a morte resurgēs
Et voces audire suos: z mēbra videre.
Immortale decus: lumenqz habitura p euum.
Nec dedit etherei rex chīs olympi.
Viderat ille cruci herētē nec dira paētē
Iudaice tormēta man⁹ turbeqz furētis
Iurgia: z insult⁹ eqntes verbera linguas
Sed mestam intrepidāqz simt: digitisqz cruentos.
Tractātē clauos: replentē vulnera fletu.
Pectora tundentē: violentis cādida pugnis. (pillos.
Vellentem flauos manib⁹ sine more capillos.
Viderat hec inqz dū pectora fida suox
Diffugerēt pellēte metu. memor g̃ reuisit
Te pmam ante alios: tibi se prius obtulit vni.
Te ąz digressus terris: z ad astra reuers⁹

Bis tria lustra cibi nunq̄ mortal' egentē
Rupe sub hac aluit: tālongo in rpe solis.
Diuinis ꝓtentā epulis et roze salubri.
Hec domus antra tibi stillantib⁹ humi⁹
da sacris.
Horrifico tenebrosa situ tecta aurea regū
Delitiasq̄ oēs: ac dītia vicerat arua.
Hic inclusa libens lōgis vestigia capillis.
Celeste carēs alia ter denos p̄ssa decēbres
Dicerz: ꝟ nō fracta gelu nec victa pauore
Nāq̄ famē frigus: duꝛ q̄z saxa cubile
Dulcia fec amoꝛ: spesq̄ alto pectoꝛe fixa.
Hic hoim nō visa oc̄lis stipata cateruis
Angelicis: septēq̄ die subuecta p horas
Celestes audire chozos alterna canētes.
Carmina coꝛpoꝛeo de carcere digna fuisti
Hec ille.

Feria sexta infra octās pasce

Tex. euange. Matth. ca. vlti.

Vndecim discipli abierūt in galileā in mōtez vbi cōstituerat illis ihesus. Et videtes eum adoꝛauerūt. quidā aūt dubitauerūt. Et accedens Jesus locutus est eis dicēs: Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete oēs gētes: baptizantes eos in noīe patris et filij ⁊ spūsancti. docētes eos seruare oīa quecūq̄ mandaui vobis. Et ecce ego vobiscū sum oī bus diebus vsq̄ ad cōsummatiōnē seculi

Vndecim discipuli abierūt ⁊c. Matth. vl. Quia fere totū hoc euāgelīū patz ex dictis: pauca de eo exponēda sunt. Dicit g̃ Undeci discipuli abierūt in galileā in mōtē vbi ꝓstituerat illis ihesus) in montē. s. tabor: fm magi. histo. Constituerat aūt hoc p angelu⁹ dicentē: qz p̄cedet vos i galilea: ibi eū videbitz ⁊c. (Quidā aūt dubitauerūt) p̄mittēte dño ad bonū nr̄m vt sim⁹ certiozes (Data est mihi oēs ptās). s. in tꝛalib⁹ ⁊ in spūalib⁹ (in celo) sup angelos (et in terra) sup hoies ⁊ oīa alia. Est aūt sciendū q̄ chr̄s neq̄ inq̃ntū de⁹ neq̄ inq̃ntū hō aliq̄d habuit qō nō dederit ei p̄r: sed inq̃ntū hō aliq̄d nouiter accepit: qz nō fuit sp hō. Sz nunq̄d accepit ptātem vt esset oīm iudex post passiōz vel añ. Ad h̄ ōr s. Tho. sup Mat. q̄ hāc ptātem ōr tūc ⁊ nō añ accepisse dupliciť: Primo qz tūc ⁊ nō añ innotuit vniuersō mōdo: chr̄o. s. resurgēte ⁊ ascēdente ⁊ aplis p̄dicātib⁹. Et scōdo qz tūc accepit possessionē ⁊ executiōez tal' ptātis. Multa aūt pu l cra ad h̄ ꝓpositū ōr. iij. q. xlix. ar. vl. (Euntes g̃) p mūdū ad p̄dicādū (docere oēs gētes) nō obstāte q̄ a p̄ncipio p̄dicatiōis dixerim vobis: in viā gētiū nō abieritz (baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti) regťarier. Aliq̄n em̄ ex spūali ꝓfilio spūs̄cti baptizauerūt i noīe chr̄i: qñ. s. voluerit hoiem cruci affixū amabilē reddere (Docētes eos seruare oīa q̄cūq̄ mādaui vob. (Et ecce ego vobiscū sū vsq̄ ad ꝓsūmatiōnē seculi) Hoc aūt fm Chr̄y. nō est dictū tm̄ aplis: qz vsq̄ in finē seculi nō erāt duraturi: sed oib⁹ fidelib⁹ seq̄ntib⁹. Est aūt fm Rabanū nobiscū p gr̃am sp q̄ ad aliq̄s de eccl'ia. Pōt etiā dici q̄ est nobiscū p spūalē ꝓuidentiā ⁊ regimē: ⁊ p sacramentum eucharistie.

Sabbato infra octās pasce.

Tex. euang. Joā. ca. xx.

Ma sabbati maria magdalne vēit mane cum adhuc tenebre eēnt ad monumētū: ⁊ vidit lapidē sublatū a monumēto. Cucurrit g̃ ⁊ venit ad simonē petꝛ ⁊ aliuz discipulū quē diligebat ihesus: ⁊ dr eis: Tulerūt dnm de monumēto: et nescio vbi posuerunt eum. Exijt g̃ Petrus ⁊ ille alius discipul⁹ ⁊ venert ad monumentū. Currebāt aūt duo simul: et ille ali⁹ discipulus p̄cucurrit citius Petro: ⁊ venit p̄mus ad monumentū. Et cuz se

inclinasset: vidit linteamina posita: nō tn introiuit. Venit g simon petrus sequēs eū. et introiuit in monumentū: et vidit linteamina posita. et sudariū qđ fuerat super caput eius nō cū linteaminib⁹ positum: sed separatim inuolutū in vnum locū. Tūc g introiuit t ille discipul⁹ q: venerat p̄m⁹ ad monumentū: et vidit et credidit. Nōduz enī sciebāt scripturā: qz oportz eū a mortuis resurgere.

Ma sabbati maria

v magdalēa tc̄. Jo. xx. (Una sabbati). i. die dnica. Sed vt dicit s. Tho. cū dixerit mat the⁹ p̄ma sabbati: Joānes dixit: vna sabbati: vtrēs illo mō loq̄ndi i q̄ Gen. j. dicit. Factū est mane t vespe dies vn⁹. t hoc in signū q⁹ in hac die in q̄ resurrectio ichoauit: facta ē q̄si q̄dā noua creatura t renouatio mūdi. Jtē vt ōt. qz in hac die ichoabat dies effulgere: q̄ est vna (maria magdalene) cū q̄ erāt t alie. sed ista vt feruētior noiat (venit mane cū adhuc tenebre essent: ad monumētū) Sz ꝯ: qz ōt marc⁹ orto iā sole. Ad hoc dicēdū. Tho. q⁹ erat ortus in suo signo: qz erat auroza. Qz em̄ auroza int̄ lucē ac tenebras mediat: habz aliqđ lumis t tenebraꝝ. Jō tūc erāt tenebre. t tn̄ sol erat ort⁹ in suo signo. i. in eius luce auroze. (Et vidit lapidē sublatū a monumēto) Nihil ōr ō angelo sedēte sup illo: qz vl ipm nō vidit: sed statim viso ostio patēti retrocessit. Vel qđ veri⁹ ē: vidit qđem sz nō audiuit p̄ba ei⁹. vl saltem nō accepit vt angelica p̄ba: qz postea nō q̄stuisset viuentē cū mortuis. De his dictū est supra (cucurrit g t vēit ad simonez petr̄. t ad aliū discipulū quē amabat Jesus: t dicit eis. Tulerūt dn̄m de monumēto) Non dicē eū surrexisse. qz nō credidērat: vl veri⁹ ex festina retrocessiōe ñ audierat plene angelica verba angeli sedentis sup lapidē que audierūt reliquę eius ea existentes: t non statim retrocedentes (et nescimus) sez nos mulieres. Vñ patz q⁹ non erat sola (vbi posuerunt eū. Exit ergo Petrus t ille ali⁹ discipul⁹ t venerūt ad monumentū) cum maria magdalēa et alijs q̄ post eā statim retrocesserūt. Licet forte petr⁹ et Joānes obulā eas habuerint. (Currebāt aūt duo simul. t ille ali⁹ discipulus p̄cucurrit citi⁹ Petro. t venit p̄m⁹ ad monumentū. Et cum se inclinasset) ad videndū p humillimā portulā (vidit linteamina posita) id est deposita de dorso t corpore christi. (non tamē introiuit) i camerulam corporis chr̄i contentiuam. licet introiuerit spaciū clausum sine recto: t p̄mam camerulā (Venit ergo simon Petrus seq̄ns eum: t introiuit in monumentū. Et vidit linteamina posita: t sudariū q̄ fuerat sup caput ei⁹: nō cū linteaminib⁹ positū sed separatim inuolutū in vnū locū. Tunc ergo introiuit t ille discipul⁹ qui venerat p̄mus ad monumētū: t vidit et credidit. Nondū em̄ sciebāt scripturam qz oporteret eū a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterꝝ discipuli ad semetipos). i. ad suas habitatiōes Maria magdalena ibi remanente: vt supra dictū est. Cetera litteraliter patent. Sedtamē notāduz est q⁹ diligenter euangelista exp̄mit cursum petri et ioānis ꝓp̄ myster̄iū vt dicit sctūs Tho. Nam Petr⁹ antiqor gentilē populū significat: ex q̄ descendit iudaic⁹ significat⁹ p Joannē. iuxta illō Gen. xix. Egredere de terra tua tc̄. Jsti simul currebant sub diuersis legib⁹. s. nature et moysi decursu huius mūdi. vel currebant desiderio felicitatis t cognitiōis. Sed iudaic⁹ prior currebat: qz prius⁹ vidit veritatē: et p̄ior venit ad monumentū p desideriū myster̄iorū chr̄i. Et cum se inclinasset sub iugo legis: vidit linteamina figuraꝝ posita: nō tn̄ introiuit. qz i mortuū credere noluit. Petr⁹ p̄o euz seq̄t senior. qz ecclesia gentiū inserēda erat ecclie iudeoꝝ. t intrauit credēdo. t vidit linteamina q⁹ et Joānes. qz figuras nō repudiauit. sz vlterius vidit sudariū quod fuerat sup caput eius id est credidit deitatē christi. quia caput chr̄i de⁹. j. Cor. xj. que diuinitas ē inuoluta. i. occulta et separata ab omni creatura p excellētiā suā. t i vno loco: qz nō habitat

vbi est scisma mentiū vel scissura. Deide introiuit Joannes: q̄ l'r̄aliter ꝓpt̄ reuerentiā refugnerat p̄mū ingressū petro seniori. Et h̄ est signū q̄n fine mūdi etiā iudaicus ppl's ꝙuertet. Scōm Chryſ. tñ ita diligenter ista describunt vt nouerint iudei q̄ corp⁹ nō fuit sublatū furtim. qz vtiq; rapto⁊es nō ꝛrissent mozā in spēm iādo illō sed festinassent. Amen.

Dñica in octaua pasce.

Textus euāgelij. Jo. ca. xx.

C Vm esset sero die illo vna sabbatoꝝ: ⁊ fores essent clause vbi erāt discipuli cōgregati p̄ pter metū iudeoꝝ: venit ihesus. ⁊ stetit i medio: ⁊ dixit eis Pax vobis. Et cū hoc dixisset: ostendit eis man⁹ ⁊ lat⁹. Gauisi sunt g̃ discipuli viso dño: Dicit g̃ eis iterꝝ. Pax vobis. Sicut misit me pater ⁊ ego mitto vos. Hec cū dixisset: insufflauit ⁊ dixit eis. Accipite spm̄ sctm̄ q̄ꝝ remiseritis pcta remittūt eis. et q̄ꝝ reti nueritis retenta sunt

C Vm esset sero die illa ⁊c. Jo. xx. In p̄ncipio euāg. tangunt tria pūcta: que sunt. Apparitio. Dubitatio: ⁊ Liberatio.

Quantū ad p̄mū tangit apparitio: q̄ chr̄s discipul's sero apparuit postq̄ Cleophas ⁊ socius ex emaus fuerant regressi. Et q: hec apparitio de q̄ h̄ Joannes loq̄tur est eadez cū ea de qua p̄terita hebdomada feria tertia egit Lu. ideo tota p̄ma ps patz ex dictis exceptis pauc;. Primū est q̄ chr̄s ianuis clauſ ingressus est.

Circa h̄ g̃ sciēdū ē ex doctna scti Tho. 3. q̄libet. q. x. ⁊. iij. sniaꝝ. di. xliij. q̄ inter q̄truoꝝ dotes gl'iosi corp⁹ is subtilitas. a q̄ q̄dā dicūt corp⁹ gl'iosū h̄ hr̄e vt sil' esse p̄ possit cū alio corpe. Sz h̄ vt ōt nō est intelligibile. qz tal' dos auferret a gl'ioso corpe id q̄ pbibet esse cū alio. i. dimēsiōes Hoc em̄ pbibēs nō ē q̄litas. qz nō est dare aliquā q̄ remota duo corpa sil' esse possint. Neq; mat'ia vl' forma. qz gl'iosū corpus nō esset integꝝ. Est g̃ dimēsio cui p̄mo ⁊ p̄ se cōpetit distinctio situal'. ⁊ cui' diuisio potētial' facit distinctas ptes vnius corp⁹is: sicut ⁊ actual' faē distincta corpora actu. Hz ār gl'iosū corp⁹ diuia ꝑtute q̄ possit sil'eē cū alio: vt. s. duo corpa distincta p̄m esse sint i vno situ. Dei em̄ q̄mq; agit p causas medias: p̄t ⁊ sine eis facere sicut efficere hoiem sine masculo ⁊ femia Sicut aūt ꝙuat accidēs p subiectū: ita ꝙuat et distinctionē in eē p mat'iā distinctā p̄m situ. Jō sicut p̄t sine subiecto conꝙuare accidēs: ita p̄t sine distinctōe sit' ꝙuare distinctōez i esse. Sz ꝰ istā doctnā sci Tho. arguit: qz deꝰ licz possit supplere vicē alt'ius cause efficiēt;: nō tñ cause formal'. Nō em̄ possz albū facere sine albedine. Sit' etiā videt esse distinctiōis cā formal' ⁊ ñ effectiua. Ad h̄ ār dī q̄ duplex est rep̄ distinctio. Una situal' siue mathematica ⁊ ista ē formal': p situ: ⁊ sine eo eē ñ p̄t. Alia ē real' vl' physica seu p̄spectiua. Ūñ superficies duoꝝ celoꝝ immediatoꝝ q̄ mathematice sūt vna: qz i vno situ. physice sūt due: qz sūt in diuers' subiectz. Et isto mō distinctio ip̄t' eē ē effectiue a situ: ñ sic̄ a cā sz sic̄ a ꝙcausa. Principia ei eēntialia sub situ efficiūt eē. q̄uis ista efficiētia ñ sit ꝓpria sz sit port' seq̄la. Propē ār ip̄m esse efficit q̄ p̄ncipia eentialia sub situ efficit i. generās. Scōm ē qz dī (Dixit ḡ eis ite tū. Pax vobis) Beda. Jteratio ꝙfirmatio ē. Siue ꝰ repetit: qz gemia est virtus charitatz. vt qz ipe ē q̄ fecit vtraq; vnuz Hec ille. Vl' dixit p̄mo: vt sciāt se dō purificatos p̄ sua vulnera. vñ oñdit eis manus ⁊ lat⁹ Et sc̄do ꝓplicauit ne timerēt p̄secutōes q̄b ad gl'iaz vēirēt: vt ipe. vñ subdit (Sic̄ misit me p̄ ⁊ ego mit. v.) Hre. i. ea charitate vos diligo cū int' scādala p̄secuto⁊ mitto q̄ me charitate p̄ diligit: quē vēire ad tolerādas passiōes feē. Hec ille Vl' sic̄ misit me p̄ ad p̄dicādū ⁊ absoluēdū ⁊ ego mitto vos vt doceat;⁊ absoluat; a pctis misterial': sic̄ ego ⁊ inq̄ tū hō istrat' ⁊ inq̄ tū deꝰ auctozitat'iue. Ūñ subditur Hec cū dixisset; (vt oñderet spm̄ sctm̄

a se pcedere ſm Aug. ſup. de trin. Dicit ātē magr hiſto. q̄ trib⁹ vicib⁹ chr̄s ſpūſanctū dedit. Primo añ mortē ad miracla faciēda ſeptuaginta diſcipul'. Scdo inter mortē ⁊ aſcenſiōez ad remiſſonē pcator⁹ vt hic. Tertio ad robur: vt in die pentecoſt. Dic aūt Chryſ. q̄ quidā dicūt q̄ iſtā inſufflationē diſcipulos fuiſſe pparatos ad ſuſcipiendū ſpūſctū: q⁹ ſi angelū vidēs Daniel exceſſum mētis paſſus eſt: q̄d paſſi eſſent ſuſcipiētes illā ineffabilē gr̄am niſi pmit⁹ fuiſſent inſtructi. Et ſubdit q̄ nō eſt pcūm dicere eos tūc ſuſcepiſſe q̄ndā ſpūalis gr̄e poteſtatē: ad remittēda pcā. Sicut enim dicit ſctūs Tho. iij. q. lxiij. ſolus deus operat ad effectū interiorē ſacramentor⁹ pncipaliter: chriſt⁹ aūt inq̄ntum hō vt inſtrumentū ꝓiunctum ⁊ pncipale: alij vo miniſtri vt inſtrumēta ſecūdaria. Jō ſubditur (Quor ⁊c.) In hac parte eſt morale documentū: ō quo Greg. ait in ome. Libet intueri q̄ illi diſcipuli ad tanta onera humilitatis vocati: ad q̄ntū culmē gl̄ie ſunt pducti. Ecce nō ſolū de ſemetipis ſecuri fiūt: ſed⁊ pncipatū ſupni iudicij ſortiuntur: vt vice dei quibuſdā pcā retinēant: q̄buſdam relaxent. Hūc nūc in eccl̄ia epi locum tenentes: ſoluēdi atq⁹ ligādi autoritatē ſuſcipiūt: q̄ gradū regimis ſortiuntur. Grandis honor: ſed graue pond⁹ iſtius eſt honoris. Durū q̄pe eſt vt q̄ neſcit tenere moderamina vite ſue: iudex fiat aliene. Hec ille. Chryſ. Sacerdos eī ⁊ſū ꝓriam bene diſpenſauerit vitam: aliorum ꝓfo nō cū diligētia curā habuerit: cū pniciosis in gehennā vadit. Hec ille.

Quantuz ad ſcōm tangitur dubitatio Thome cū dicit: (Thomas aūt vnus ex duodecim qui dicit didymus) id eſt gemi nus: vel dubius vt dictū eſt ſupra feria ſexta ante dominicā de paſſione (nō erat cū eis quādo venit ieſus) quia diſceſſerat auditis bis q̄ dicebat Cleophas ⁊ ſoci⁹. Et hoc ſm Greg. deus pmiſit ꝓpter nos vt firmius credam⁹. Un ait: Egit miro mō ſupna clemētia vt diſcipulus dubitās vū in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera ſanaret infidelitat⁹. Pl⁹ eī nobis Thome infidelitas ad fidez. cē fides credentiū diſcipulor⁹ ꝓfuit: q⁹ dum ille ad fidem palpando reducit: nra mēs omni dubitatiōe poſtpoſita in fide ſolidat. Hec ille. Ex quib⁹ patz Greg. ſenſiſſe q̄ Thomas nō ſolum vidit ſedentē tetigit loca vulnez chr̄i. Dicit aūt Chryſ. q̄ ſicut q̄litercūq⁹ credere leuitatis eſt: ita multū inueſtigare groſſiſſime mētis eſt: ⁊ taliter fecit Thomas. Nam ſequit (Dixerunt ei alij diſcipuli: Vidim⁹ dominuz. Ille aūt nō tātū illis decredēs quā rem putans impoſſibilē ſm Chryſ. (dixit eis: Niſi videro in manib⁹ eius fixuras clauorū) ex quo videt q̄ alij apli dixiſſent ei chr̄m reſurrexiſſe cū fixuris: nō ſolū cū cicatricibus: (et mittā digitū meū in locū clauor: et mittā manus meas in latus ei⁹: nō credā) Chryſ. Alijs iſte groſſior exiſtens: eā q̄ eſt p ſenſum groſſiſſimū. ſ. tactū q̄rebat fidē, z neq⁹ oculis credebat. Hec ille. Videtur aūt in his verbis Chryſ. incōueniēter illū imputare. q⁹ duor ſenſuuz noticia certior eſt. Un ⁊ ſup chr̄s ad magis certificandū diſcipulos poſt viſum iuſſit eos palpare. Ad hoc dici pōt q̄ p tactū certi⁹ cognoſcit an aliq̄d cedat vel nō. Jō ad p̄bandū an in chr̄i corpe oſſa eſſent ⁊ caro: iuſſit dñs palpare diſcipl'os. Sed Thomas p tactū noluit h̄ cogſcere: ſm vulnerū figurā. Certi⁹ aūt p oc'm q̄ p tactum cognoſcit figura. Et lz ſit maior certitudo ſaltē extenſiue illā duplici ſenſu cognoſcere: tñ ſignū mētis obtuſe eſt nō credere figurā q̄ pcipit oculis. Eſt autē in hac parte morale documentū: vt q̄libet q̄ntūcunq⁹ debilis multū ꝓfidat in deo. Nam de iſto Thoma ſic dr Chryſ. Infirmior erat alijs iſte ⁊ infidelior aū chr̄i paſſiōz: poſtea oib⁹ fortior fact⁹ eſt ⁊ irrephēſibilit q̄ ſol⁹ orbē terraz pcurrit ⁊ in medijs plebib⁹ voluebat volentib⁹ eum interficere. Hec ille. De h̄ etiā apl'o tēporib⁹ noſtris narrant; mirāda ab Jndis ad nos veniētibus: vtpote q̄ in feſto eius: mare prebeat ſiccū acceſſum ad eius eccl̄iam: ⁊ q̄ ſua manu corpus eius ſacram porrigat cōionem: ⁊ q̄ die⁹ paſſiōis de q̄dam foramine crucis quā tenet manu exeat vitis: q̄ i die paſce fructū maturz habeat: ⁊ m'ta ſil'ia.

Quantū ad tertiū tangit liberatō qua chr̄s illum ab infidelitate liberauit: cum

dicit. (Et post dies octo iterꝝ erāt discipli eius intus) Tantū aūt tardauit dñs ei apparere ꝛm Chrȳ. vt interim ab alīs Thomas admonit⁹ accenderet (et thomas cū eis) ꝓpter quē solū veniebat chr̄s. Chrȳs. Cōsidera dñi clementiā: qualiter t ꝑ vna ania ostendit seip̄m vulnera habentē: t accedit vt saluet vnū. Hec ille. (Venit iesus tanuis clausis) Notandū est autē q̄ venire videt importare ꝓgressionē seu motū organicū. Duplex aūt est localis motus Vnus organic⁹ q̄ pars post parrē mouet vt est motus quo ania in p̄senti statu mouet corpa. Naz ꝑmo mouet cor: t ꝑ illud alia membra. Alius est nō organicus: q̄. s. totum corpus motū simt mouet: vt cum cadit lapis. Uterq; aūt motus inesse pōt glorioso corpori. vt vident velle Durād⁹: Scotus: Petrus de palude: t sanct. Tho. De hoc vide capolū in. iij. di. vlti. (Et stetit in medio t dixit eis Pax vobis) Et vt dicit Chrȳs. volens ostendere q̄ cū Thomas ad ꝯdiscipulos loquebat ip̄e dominus aderat: nō expectauit vt ab eo interrogaret: sed eisdez verbis ei imꝓperat. Vñ sequit (Deinde dicit Thome: Infer digitū tuū huc t vide manus meas: t affer manū tuā t mitte in latus meū) Notandū q̄ Thomas dixerat se velle videre fixurā clauoꝝ t mittere digitū in loca clauorum t mittere manū in latus. Ad ista autē tria inuitat eū chr̄s: iz nō eodē ordine: vñ ly huc: nō videt demōstrare latus: sed loca clauoꝝ. Et nota q̄ chr̄s in suo corpe nō solū habuit vulnerꝝ cicatrices. id est signa: sed etiā habuit aliquas apturas: als Thomas ꝑ tactū nihil fuisset certificat⁹. Et hoc innuit sanct⁹ Tho. vt patz. Si bene inspiciant dicta eius. iij. parte. q. liij. arti. iij. Et etiā hic innuit cū dicit: in latꝰ meum. Talis tamē aptura t ꝓtinuitatis solutio fozte nō fuit penetrās penitus: sed ꝑ aliq̄lem humilitatē carnis in locis vulnerum: zita credo: sed ꝑ spūalem gl̄iam in p̄dictis locis apparentē recōpensat̄ ꝑm sanct. Tho. ibidem. Et quia vt ibi dicit post resurrectionē nō fuit illud corpus immutatū: ideo etiā nūc talia vulnera sunt in eo: t cause hoꝝ habent sup̄ in die pasce. Sicut autē dicit Aug⁹. xxij. de ciui. dei. etiaz in martyꝝ corpib⁹ erūt vulnerꝝ cicātrices: iz sine omi diminutiōe membroꝝ. (Et noli esse incredul⁹ sed fidelis) Utrū ꝑo Thomas chr̄m tetigerit aut nō: ex euāgelio nō habet. Sed cū ꝑm s. Tho. iij. ꝑte vbi s. et iij. di. xxj. t sctm Leonē papā: t Theo. et Aug. tetigit: sed non ꝓpter se: q̄ ad visum credidit ꝑm s. Tho. iij. vbi. s. sed ꝓp̄ nos: vt testis esset resurrectiōis. Et ꝓtra h̄ videtur dicere Aug⁹. q̄ credebat: q̄ tangebat: tm̄ intēdit q̄ credebat deitate q̄a tangebat hoiem. cū quo stat q̄ solo visu credidit homis resurrectōez (Respōdit Thomas t dixit ei: Dominꝰ me⁹ t deꝰ meus) sez es tu. In quib⁹ verbis ꝑm Theo. duas naturas t vnā ꝑsonā exꝓessit. Dixit ei iesus: q̄ vidisti me Thoma credidisti) Sciendum est autē ꝑm Aug⁹. t sctm Tho. j. q. lxvij. q̄ visus ratiōe sue ꝑfectiōis ꝑ omi sensu capi consueuit: Sicut dicim⁹ Audi t vide cēbene sonet citbara: t sic de alīs sensib⁹. Si ergo ad soluz aspectū credidit: ly vidisti sumit̄ ꝓprie. Si vo ad tactū: sumitur large ꝑ tetigisti. Sed cōtra: Si vidit quomō credidit: cū fides sit nō apparentium? Ad hoc dicit Grego. q̄ hoiez quidē vidit: sed tamē deū ꝓfessus est (Beati qui nō viderūt t crediderūt) Grego. in homel. In qua sententia nos spūaliter significat̄ sumus q̄ cū quē carne nō vidimus: mente retinem⁹: si tamē fidē nostrā opib⁹ seq̄mur. Ille etem̄ vere credit q̄ exercet op̄ando q̄ credit. Hec ille. Sicut aūt dicit Aug⁹. ꝓbo ꝑtenti tēporis circa rem futurā vsus est ꝓpter rei incertitudinē.

Sed ꝓtra: quia dicit Luc. x. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis. Ad hoc dicit sanct. Tho. hic q̄ cū duplex sit beatitudo. s. rei q̄ ꝓsistit in dono dei. i. in aliq̄li ꝑmio. t spei que ꝓsistit in merito: q̄ntum ad ꝓmā beati sunt q̄ vident chr̄m: t q̄ntum ad sc̄dam beati q̄ credūt nō videtes. Hec ex illo: qui intēdit q̄ visio hūanitatis etiaz passibilis esset pars nostri ꝓmij accidētalis: t q̄ ceteris paribꝰ est magis meritoriuz credere sine visu q̄ cū visu. Sed ꝓtra hec obiicit Nico. de lyra: q̄ apli quib⁹ chr̄s dixit Beati oculi ꝛc. nō erāt bti in re: ꝑticipatiōe aliq̄li sui ꝓmij accidentalis: iz nō essent ꝑfecte bti. Pos-

sumus etiã aliter exponere: vtrũq; referẽdo ad meritũ. Nam beati. i. beatiores q̃ ñ viderũt ceteris paribꝫ: qz magis merentꝫ. ꝟ bti. i. beatiores q̃ videt: nõ q̃dẽ ceteris paribꝫ: ſz qz cõiũctꝫ habuerũt fidẽ firmiorẽz. Chryſ. Quia ꝓo Joãnes pauciora aliꝭ euãgeliſtis dixerat: ſubiũgit (Multa q̃ dẽ et alia ſigna fecit ieſus). ſ. poſt reſurrectiõem: ſm Chryſ. ideoq; ſubdit (i. ꝓſpectu diſcipulorꝫ ſuorꝫ) cũ q̃bꝫ. ſ. ſolis pꝰ fuit rectiõem ꝙuerſatꝰ eſt (q̃ nõ ſunt ſcꝑta in libro hoc) Ut ꝓo ſciamꝰ q; nõ diſcipulorũ tm̃ gr̃a miracla faciebat: tota naturã hũana alloq̃ns ſm Chryſ. dicit. (Hec aũt ſcripta ſunt vt credatis q; Jeſus eſt filiꝰ dei) Quia em̃ vna ꝑſona ſubſiſtit in diuia et in hũana natura: de eo dẽ vere dicit q; filiꝰ ẽ dei et virginis. Licz em̃ ieſus dicat naturã humanã ſicut deꝰ diuinã et chriſtꝰ vtrãq; qz tñ dicit eã in ꝑcreto: ſupponit ꝑ ſuppoſito diuino in q̃ talis natura ſubſiſtit. Et ideo vocare Jeſũ in teſtẽ eſt iurare ꝑ deũ (Et vt credentes) fide formata charitate (vitam eternã) que ſola ſimpliciter eſt vita (habeatis in nomie eiꝰ). i. ꝑ ipm q̃ eſt vita. Et hoc eſt documentũ quod in hac ꝑte habet. Videt aũt btũs euãgeliſta aliq̃ ñ h̃ ſuo libro finẽ impoſuiſſe. deide ꝓo ſupaddidiſſe aliã manifeſtationẽ chr̃i facta ad mare tyberiadis. Et idẽ forte accidit de hiſtoria a dultere mlieris: de q̃ ſupdictũ eſt. Amen

Dñica pr̃a pꝰo ctz. Paſche
Lectus euãgz. Jo. ca. x.

Ego ſum paſtor bonus.

e Bonus paſtor animã ſuam dat ꝓ ouibus ſuis Mercẽnarius aũt q̃ non eſt paſtor cuius nõ ſunt oues ꝓ videt lupum venientem: et dimittit oues et fugit. Et lupus rapit et diſpergit oues. Mercenariꝰ aũt fugit quia mercennarius eſt: et nõ ꝑtinet ad eũ de ouibus. Ego ſum paſtor bonus: et cogſco oues meas: et cognoſcũt me mee. Sicut nouit me pater et ego agnoſco patrem: et animã meã pono ꝓ ouibꝫ meis. Et alias oues habeo que non ſunt ex hoc ouili: et illas oportet me adducere. et vocem meã audient. et fiet vnũ ouile et vnus paſtor.

Ego ſum paſtor bo

e nus ꝛc. Jo. x. In ꝑſenti euangelio tangit compatio q̃ eſt inter verum paſtorẽ et mercẽnarium. et interſerunt quedã de lupo et ouibus. Intelligit aũt ꝑ paſtorẽ ꝑfectꝰ bonꝰ. ꝑ mercennariũ ꝑfatus malus. ꝑ ouẽ ſubditus. ꝑ lupũ diabolꝰ et quilibet eiꝰ miniſter intendens malũ ouiũ: vt ſũt heretici. Dñs g̃. (Ego ſum paſtor bonꝰ) Sic aũt dicit Chryſ. dñs ante iſta q̃dã magn̄ ꝓmiſerat i futurũ. vtputa felicẽ vitã. Jõne aliq̃s decrederet: hic agit de ſua paſſione: vt ſic diſcamꝰ arguere. Si iſte ꝑ nobis mortẽ. et mortem ſuã ꝓnunciat. quare nõ poteſt aut nõ volet futurã vitã ꝓmũciare et dare? Sed contra: qz bonꝰ paſtor intrat ꝑ oſtium: vt dicit Joãnes. ipe ꝓo nõ poteſt intrare ꝑ oſtium cũ ſit oſtiũ: vt idem dicit. Ad hoc dicit Aug. Sicut ꝑ ſe nouit patrẽ: nos autẽ ꝑ illum. ſic intrat in ouile ꝑ ſeipm: et nos ꝑ ipm. Nos quia chr̃m ꝓdicamꝰ ꝑ oſtiũ intramꝰ: chriſtus autẽ ſeipm ꝓdicat. Lumen em̃ et alia demonſtrat et ſeipm. Hec ille. Et intendit q̃ nõ inconuenit ſpũaliter q̃ vnus ſit paſtor ꝓncipalis et oſtiũ. Nec tamẽ oſtium conueuit omnibꝫ paſtoribꝫ bonis: ſed tm̃ ꝓncipali. Ite ꝫ: qz ſaluator ſe laudat: q̃ ꝺ t nõ videt ꝺn̄ factũ in ſe. et etiam nobis eſt exẽplũ malũ. vt. ſ. noſipos laudemus et magnificemꝰ. Ad hoc dicit q̃ nullꝰ purus hõ debet velle laudari a ſe vl ab alio. quia ſi cogitet vitã ſuã ꝓteritam: habet dolendi et erubeſcendi cauſam: ſi futurã timendi. Nõ ſic aũt chr̃s. iõ vult a nobis laudari ꝓpter nos. Vñ Aug. ſup pſal. Laudari ſe vult deus vt tu ꝓficias: nõ vt ille ſublimet. Nõ hoc a te amat q̃ illũ augeat: ſed q̃ꝺ te ad illum ꝑducat Hec ille. Et ſimiliter ſeipm laudat ꝓpter nos. Vñ Gre. in moral. Deꝰ qui nos ꝑhibet ne ꝓpꝺo re laudemur: ꝑ ſcripturam

sacrā laudes suas loqt:nō qz ipe indiget
q̄ pficere laudib⁹ nescit.sz dū suā nob⁹ ma
gnitudinē narrat :nr̄am ad se iperitiā sub
leuat.et bona sua laudādo nos edocet: q̄
dino hō nō cognosceret sl de se tacere vo⁹
luisset. Laudes igit suas indicat:vt vale
amus eū audiētes cognoscere:cognoscē⁹
tes amare :amāres seq̄ :seq̄ntes adipisci:
adipiscē[illegible] p̄o ei⁹ visione ꝓfrui. Hec ille
(Bon⁹ pastor)animaz:nō pecoz (aniam
suā).i.vitā corpalē .fm Aug.que ē ab aīa
(dat).i.morti exponit(p ouib⁹ suis).i. pro
spūali salute animaz sibi cōmissaz. Sp
em̄ p ꝓfuatōe z recupatōe dignioris ex⁹
hibendū est vili⁹ z nūq̄ ecōuerso .Est āt
melior vita vni⁹ bois q̄ vita mille pecu
dū.imo oim bestiaz:et melior spūal⁹ sal⁹
vni⁹ aie q̄ corpalis vita pastoris. Ideo
tenet̄ plat⁹ etiā sub pena pcti mortal⁹ pro
spūali subdito⁹ vita piculū mort⁹ z mor
tem ipam si expedit sustinere (Mercēna⁹
rius āt).i.p mercede inseruiēs gregi. Nō
est aūt ꝓprie fm Aug. merces vita etna:
cū illa sit hereditas sed res tpalis. Mer⁹
ces enim nō debet filio:sed oparto cōdu⁹
cto: Grego.in homē. Sūt nonulli q̄ duz
pl⁹ terrenā substantiā q̄ oues diligunt:
merito nomen pastoris pdūt . Nō enī pa⁹
stor sz mercēnari⁹ vocat̄ q̄ n̄ p amore inc⁹
no oues dñicas:sz ad tpales mercedes pa
scit. Hec ille.(Et q̄ n̄ ē pastor)cui⁹.s.affe⁹
ctus nō est ad oues:qz nō est dñs ouiū sed
est opari⁹ cuius non sunt oues ppe. Sz
ex hoc videt̄ q̄ oēs boni plati pter chm
sint mercēnarij.qz oues non sunt eoz pro
prie sz chr̄i:q̄ dixit petro Joā. xxj. Pasce
oues meas. Ad hoc dico dupl̄r. Prio :q
silia nō opz esse in oib⁹ silia. In corpali⁹
bus ergo pastor.i.dñs ouiū z mercēnari⁹
distinguūt̄ p possidere z n̄ possidere oues
In spūalib⁹ ꝓo per amare oues z amare
mercedē q̄ habet̄ p ouib⁹. Scōo q̄ oīs
boni pastores sūt vni⁹ volūtatis cū ꝑmo.
Erq̄ illū pl⁹ q̄ seipos diligunt:oia ꝓpt̄
ipm diligūt. z suū ꝓprīū bonū iudicāt q̄cq̄
q̄d illi⁹ est:in q̄ seipos pl⁹ q̄ i seipis dili⁹
gūt(videt lupū venīētē).i.diabolū et mi⁹
stros ei⁹ fm Aug.de ꝓbis dñi. Et vt idē
ōt sup Joā. iste lup⁹ videt̄ venire z oues
iugulare:cū videt̄ adulteriū z hmōi cri⁹
mina suadere. Scōz Gre. ꝓo in home. est
q̄libet iniust⁹ oppssor. Un̄ ait. lup⁹ sup
oues venit cū q̄libet iniust⁹ z rapto: fide
les q̄sq̄ z hūiles oppmit. Hec ille.(z dis⁹
mittit oues et fugit)fm Aug. fugit dum
nō audet pctā multare z vellere:excōica⁹
do z puniēdo:ita q̄ sicut ipe amor vl̄ cu
piditas est spūalis ꝓgressio :ita timor vt
ait est fuga. Sed z fm Gre. idem videt̄ es
se ista fuga. vnde ait, Fugit aūt.qz dum
sibi ab iniusto piculū metuit:resistere ei⁹
iniusticie nō psumit. Fugit aūt nō mutan
do locū:sed subtrahēdo solaciū. Hec ille.

In hoc aūt est documētū q̄ tpe neces⁹
sitatis ꝓbant animoz q̄litates. Grego.in
homel. Lup⁹ veniēs indicat q̄ q̄s aio sup
gregē custodiā stabat Hec ille(z lup⁹) .i.
diabol⁹ vl̄ tyrān⁹ (rapit z dispgit oues.
Diabol⁹ q̄dē rapit ad se aīas p pctm̄ :et
eas dispgit p odia z inimicicias q̄s inf̄ il
las seminat. Tyrān⁹ ꝓo rapit tpalia : et
dispgit oues q̄s ꝓpr̄ijs bonis z ꝓpr̄ijs lo⁹
cis expulsas vagari cogit. (Mercēnari⁹
aūt fugit. z causa subdit(qz mercēnarius
est).ñ diligēs oues sz mercedē. Gre. Aut
dicat. Stare i pclo ouiū nō p̄t q̄ in eo q̄
ouib⁹ p̄est nō oues diligit:sz lucr̄ frenum
q̄rit. Et ō opponere se ꝑ piculū trepidat:
ne hoc qō diligit amittat. Hec ille Sed
ꝓtra arguit. Nā apli veri pastores fuer̄t
tamē fugiebāt dicere dño . Cū vos pse⁹
q̄nt in ista ciuitate fugite in aliā. Hat.r.
Ad h̄ rñdet Aug .ad Honoratū dicens.
q̄ aliq̄n etiā corpalit̄ fugere licitū est.non
solū ex p̄dicta dñi sententia:sed etiā exēplis sā
ctoz patr̄. Nā btūs Athanasi⁹ z multi
alij sancti fugerūt tyrānos. Un̄ ex ipis ver
bis dñi buit⁹ q̄st̄ōis ꝓpitas colligit. Non
em̄ vituperat simpl̄r pastor qz fugit: sz qz
fugit:et dimittit oues in pclo. Si q̄ sine
ouiū pclo fugere posset:nō esset fuga vitu
panda. Si q̄ solū pastorē impetat lupus
fugere p̄t.qz nullū piculū imminet ouib⁹.
q̄b⁹ p alio puidet.et ipe se refuat ad ouiū
utilitatē q̄b⁹ adest aio. Un̄ isto mō fugit
Paul⁹ Act. ix. Si ꝓo tot⁹ grex ipetat.et
sunt ibi ples pastores seu plati suffici⁹ētes
ad ouiū exhortationē z regimē:p̄t alic⁹
eoz fugere. Si ꝓo sit vn⁹ tm̄:ei ñ licz fu
ga:qz oues exponeret piculo. Notandū ē

aut'q is q̄ pest male.aut caret recta fide. z sic est lupus.ois em̄ heretic⁹ est mīster diaboli.aut caret iurisdictione.z sic ē latro Aut bona intrētōe:et sic est mercēnarius. q̄ intrat p ostiū:et ꝓfitet̄ docet quā nō facit:et ꝟfuat oues:ideo tolerand⁹ est z sicut pastor amplectēd⁹:et fur abiciendus. (Ego sū pastor bon⁹) Hoc aūt ꝟ Chrys. dicit q̄sī ꝛcludens ex ꝓmissis. Nā duos malos pastores noiauerat. s. furē q̄ nō intrat p ostiū z venit vt furet̄ z mactet et p̄dat. Et mercēnariū de q̄ dic̄ in p̄ti euangelio q̄ imminēte pic̄o fugit. A ꝓmo aūt se distinxit dicēdo se venisse nō ad mactū dū:ſz vt oues vitā habeāt. A scōo ꝓo dicēdo q̄ aiam suā ponit p ouib⁹ suis Ꝟbo necessario sequit q̄ sit bon⁹ et ver⁹ pastor. Erg̈ bon⁹ pastor oues diligit.z ex frequenti visitatōe eas cognoscit:z conseq̄nt ab eis agnoscit.ideo subdit (Et cognosco oues meas:z cognoscūt me mee) ꝑ sollicitā visitatōez.ſm Theo. Vel ſm Grego .in homel.cognosco.i.diligo. Unde ait. acsi apte dicat. Diligo oues meas :z ipe me diligentes obsequūt. Qui em̄ ꝓfitet̄ non diligit:hāc adhuc mīme cognouit. Hec ille. Et loquit de cognitōe affectiua q̄ spirat amor:et ſm quā ōr mitti filius:aut,venire ad mētes nr̄as. De hoc aūt habes a sancto Tho.] .di.xv.z.xvj. Nō ꝓo ōr.z cognoscūt me mee:intelligit de ap̄lis et alijs q̄ tā eū seqbant. Vel loquit de futuro p modū p̄teriti:ꝓpter rei certitudinē. Vel ꝟbo sic dicit :q̄ in ꝓximo erat vt cognosceret ab eis. Notandū aūt est q̄ oues christi eo modo illum sequunt quo oues sunt. Si enim sunt oues actu :actu sequuntur. Si p̄destinatōe:p̄destinatōe seq̄ūt :non actu aliq̄n. Nā etiā ecōuerso aliq̄ sequunt actu z nō p̄destinatōe q̄ ad aliq̄d futurum ꝑs :vt p̄scite. (Sicut nouit).i .amat ſm Grego.(me p̄:z agnosco p̄ez)cuius similitudinē q̄ subdit(et aiam meā (ex ei⁹ amore(pono ꝓ ouib⁹ meis)Gre.i hom̄e .Acsi apte dicat. Ea charitate q̄ ꝓ ouib⁹ morior ītū p̄em diligā oīdo. Hec ille. Un̄ et ſm Chrys. Paul⁹ volēs se vez esse pastorem ꝟra pseudo ap̄los demōstrare:exemplū induxit .a pic̄ z mortib⁹.quia vt ait Theo.seductores ꝓ ouib⁹ aiam, nō exponunt. Et nota q̄ cū ly sicut :aliq̄n equalitatē:aliq̄n similitudinē importet:h̄ stat p̄timo modo loq̄ndo de chīo q̄ ad diuitatē. z scōo mō q̄ ad būanitatē. Hic aūt sic dubitat et dicit doctor angelic⁹. Cum in chīsto sint tres substantie.s. ꝟbi:aie z corpis:q̄rū:qs hic loquit cū ōr.animā me am pono. Non em̄ loq̄t ꝟbū:qz nūq̄ fuit ab aia separa. Nec aia:qz nihil sepat a se ipo. Nec corpus vl chīus q̄tū ad corpus qz corp⁹ nō habz ptātē itez sumendi eaz. Dicēdū est q̄ in morte ania illa fuit separata a carne:cum chīs sit vere mortuus, diuitas aūt nec ab ania nec a carne vnq̄ fuit separata. Et iō corp⁹ ꝑtute diuitatis aiam posuit et itez reassumpsit. Hec ille virtualit̄. Sedq̄ hec postilla' nō est rota sc̄i Tho.sed est rota vel ꝓtim collecta p discipulū ei⁹:possum⁹ dicere q̄ ꝟbū silue supp̄ositū eternū est qō loquit.cui⁹ .s. ē agere z pati. Et ꝟbū aiam posuit .i. deposuit:nō a se.ſz a corpe sepando: pmissiue saltē. Et hoc loq̄ndo de aia rōnali que ē pars hois. Si em̄ loq̄mur de aīa.i. vita q̄ est essentia viuētis.i. būanitas: sic eā deposuit.i.sepauit a se:ad hunc sensum .qz ī triduo nō fuit vnita ꝟbo.qz nec fuit i rep̄ natura in triduo mortis chr̄i. ſz erat corrupta p mortē. Et istemet est sensus sc̄i Thome.s. q̄ corp⁹ virtute diuitatis .i. diuinitas q̄ erat i corpe hic loq̄t. Gre .in homel. Quia ꝟo nō solū iudeā sed z gentilitatē redimere venerat:subiūgit(Et alias oues habeo).i.gentiles p̄destinatos (q̄ nō sunt ex hoc ouili(Sicut em̄ dic̄ Aug⁹. de ꝟbis dn̄i :pus dn̄s loq̄bat de ouili q̄ō ē carnale gen⁹ isr̄l.et iō dic̄:ex hoc ouili(et illas oꝛtz)ex suppositōe nō absolute(me adducere)p ap̄los meos ſm Aug.ad cognitionē veritatis et celestē conuersatōem. Et sicut dicit Chrys.in hoc notat tam iudeos q̄ gentiles tūc fuisse dispsos (z vocē meā audiēt).i. vocē ap̄lo:ū in q̄b⁹ ego loquor:q̄s illi audiēt:eis assentiēdo p fidez z obediēdo p ꝟsationez .(Et fiet vnum ouile).i. vna ecc̄lia ex gētili z iudaico ꝑpter vnū baptismi signaculū ſm Theo. (z vnus pastor).i. chīs .imo vn⁹ vicari⁹ pastoris.i. papa. Ex his aūt oib⁹ ptz q̄ in p̄ti euāge. fit mētio de q̄tuor. Prio

de vero ⁊ bono pastore. De q̃ ponũt tria signa. s. p ouib⁹ pati: oues cognoscere: et oues ad ouile reducere. Hui⁹ officiũ est oues pascere ꝓbo ⁊ exẽplo: ac tpali subsidio. Scõo fit mẽtio de mercẽnario: de q̃ etiã tria signa ponunt. s. de ouib⁹ curã nõ gerere. lupo venĩẽte fugere. lanã et cẽpo/ralia querere. Hui⁹ studiũ est mulgere et tõdere. Vñ et chr̃s pmo pastori nũcp̃ dixit: tonde: sz pasce. Semel aũt dixit ei: occide. Act. x. sed nõ loqbat de ouib⁹. sz de volatilib⁹ ⁊ reptilib⁹ ⁊ q̃drupedib⁹ immũdis. p q̃ significant superbi ⁊ auari ⁊ luxuriosi. Tertio fit mentio de lupo: cui⁹ ponũt tria signa. s. invadere. rapere: ⁊ dispgere oves. Et⁹ aũt officiũ est illas occidere. Primo decipiẽdo. De eo em̃ legit q̃ hũanas voces ⁊ canũ latrat⁹ emittat vt pastores ⁊ oues decipiat. ⁊ in hoc est figura diaboli. Scõo p impatiẽtiã frãgẽdo. Legit ei de eo q̃ ꝑtra vẽtũ vadit: ne canes ei⁹ odorẽ ꝓcipiãt. Et idẽ facit diabol⁹ dũ homines in aduersitatib⁹ tanq̃m in ventis existentẽ: tẽtandũ ⁊ tribulãdũ invadit. Tertio p spem vanã allicĩẽdo. Hã legit de lupo q̃ libent ludit. Vñ ⁊si puer rapere possit cũ eo ludit: sz tandẽ devorat. Quarto de ouib⁹ de q̃b⁹ tria signa ponunt. s. pastorẽ cognscere. s. cognitõe practica q̃ ẽ p opa/tionem, ei⁹ voce audire: ⁊ eũ seq̃. q̃ ois reducunt alitq̃ mõ in vnũ. Hab⁹ officiũ ẽ simplicitatẽ habere in aspectu: in affectu ⁊ in actu: lupũ fugere: vtilitatẽ afferre. sobrie ⁊ mansuete viuere.

Dñica scõa post octãs. pasce.

Textus euangel. Jo. cap. xvi.

m Odicum ⁊ iam non videbitis me: ⁊ iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis ei⁹ ad invicem. Quid hoc ẽ qđ dicit nobis: modicũ et non videbitis me: et iterũ modicũ ⁊ videbitis me: et q̃ vado ad patrem. Dicebant ergo Quid ẽ hoc qđ dicit: modicũ: nescimus quid loquit. Cognouit aũtẽ iesus q̃ volebãt eum interrogare: et dixit eis. De hoc q̃ritis inter vos: q̃ dixi modicũ ⁊ non videbitis me: et iterum modicũ et videbitis me. Amen amen dico vobis. q̃a plorabitis et flebitis vos: mũdus aũt gaudebit: vos aũt contristabimini: sed tristicia vestra ꝓtẽ in gaudiũ. Mulier cũ parit tristiciam habet: q̃ venit hora eius. Cum aũt pepererit puerũ: iã nõ meminit pressure ꝓpter gaudium: q̃a natus est homo in mũdum. Et vos igitur nunc qdem tristiciã habetis. Iterum aũt videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestrum: Et gaudiũ vestrũ nemo tollet a vobis

m Odicũ et iam non videbitis me.) Jo. xvj. In p̃senti euangelio tanguntur tria pũcta q̃ sũt. Dubitatio. Dissolutio et Cõsolatio

Quantũ ad pmũ tangit q̃dã dubitatio quã discipuli chr̃i in eius ꝓbo habuerũt. Pro q̃ sciendũ est q̃ ea de q̃b⁹ h̃ est sermo eo sero ⁊tigerũt in q̃ capt⁹ est dñs Quia q̃ discipulos de sua absentia ⁊ recessu tristes aliq̃ntulũ ꝛleuarat: pmittẽdo eis aduentũ spũssancti: iterum incipit de tristib⁹ loq̃. Chrys. Hoc aũt facit vt assuefaciat eos p tristiũ auditionẽ bñ ferre suã separationẽ. Eã em̃ q̃ volet aiam et a tristicia mlta detinet: nihil ita ꝛsueuit q̃tare vt que tristiciã parsũt ꝓba revoluta ꝛtinue. Hec ille. Dicit g̃ (Modicũ ⁊ iã nõ videbitis me: ⁊ iterum modicũ ⁊ videbitis me) Scõz Aug. aũt p pmũ modicũ itelligit tps ab illa hora i q̃ loqbat vsq̃ ad passionẽ per quã eorum aspectib⁹ subtract⁹ ẽ. Per scõm ꝓ modicũ: itelligit tps ab hora mortis vsq̃ ad horã resurrectõis: q̃ oculi eorum redditi⁹ ẽ. Scõz Chrys. aũt ⁊ Alchui. p primũ modicũ intelligit tps ab hora passionis vsq̃ ad horã resurrectõis i q̃ illũ nõ

viderūt. Per scōm ꝙ:tps ab hoza resurrectiōis vsq; ad hozā ascensiōis: in q̄ eis apparuit loqns de regno dei:z postea illum nō viderūt nisi ex gra spēali:idō subdit (qz vado ad patrē) ꝑm humanitatē.s. quā assumpsi:ascensur⁹ in celū. Vel qz vado per mortē ꝑm mentē Aug. vt videl. Hec aūt verba ꝑm Aug. obscura erāt discipul' anteq̄ id qō ōr esset impletū. Ūñ sequitur. (Dixerūt q̄ ex discipul' ei⁹ adinuicez) quia chr̄m ex reuerētia interrogare nō satis cito audebāt(Quid ē hoc qō ōr nob Modicū z nō videbitz me:z iterꝝ modicū z videbitis me: zqz vado ad patrē: Dicebant q̄: Quid est hoc qō dicit modicū?) de hoc em forte plusq̄ de alijs verbis dubitabāt ido z plus repetebāt(Nescim⁹ qd loquit) Ista est bonaꝝ mentiū dispositio:que cuz autozes autēticos ꝑcipue diuinas scpturas nō intelligūt: id sue ignozātie z nō illoꝝ falsitati ascribūt. Causa aūt dubitādi ꝑm Chrȳs. duplex erat. Prima ipa tristicia q̄ erāt oppressi: q̄ mētes discipuloꝝ ab his q̄ dicebant amouebat. Scda ipse contextus verboꝝ chr̄i:q̄ videbāt oppositum implicare.s. videbitz z vado. vel ꝑm alios quia dicebat:videbitis z nō videbitz. Est et tertia causa: qz ignozabāt an paraboli/ce vt ꝙsueuerat loquerek.

Jn hac parte est documentū mozale:q̄ q̄ vult afflictū vehemēter circa aliq̄d ꝙsolari:nō debz ei statim z q̄si ex abzupto deletz loqui:qz afflictū delectāt tristia tanq̄ ei ꝙformia:dū est in tali statu:vt ōr Chrȳ sost. Ūñ z ōr s. Tho. sup Joan. q̄ q̄ vult aliquē ꝙsolari:debet ostendere se ei ꝙpati. et talis ꝙpassio vt ait alleuiat. vel ēa afflictus existimat q̄si alium secum onus aduersitatis ferre. vel quia ei iocundū est experiri amicicią cōpatiētis. Roma.xij. Flere cum flentib⁹.

Quātū ad scōm tangit quō chr̄s dissoluit eoꝝ dubitatiōez: cū ōr(Cognouit aūt Jesus qz volebāt eū interrogare:iō tanq̄ benign⁹ z clemēs statim sine iterrogatōe loquit:z vt se eoꝝ secreta scire demōstraret: Ūñ sequit(Et dixit eis:De hoc q̄riz inter vos: q̄a dixi vobis:modicū z nō videbitis me: z iterꝝ modicū z videbitz me) Possunt autem hec legi interrogatiue:vt chr̄s nō ex ignozātia interrogauerit: sz vt introduceret verba q̄ dictur⁹ erat. Potest etiā legi plane sine interrogatiōe: q̄si chr̄s voluerit dicere se id scire qō illi loq̄bātur. (Amen amen).i. vere:z geminat ad maiorē certitudinē(dico vobis) Sed nunq̄d sic loqui est iurare: Dicendū est q̄ nō:qz non inuocat deus testis: imo q̄cunq̄ loquitur implicite:etiā vtik isto mō loquēdi: qz vt dialectici ꝙbant: oīs ꝓpositio mūdi ꝑcat se esse verā:siue sit affirmatiua: siue negatiua Jdeo idē est dicere:sol eclipsat: z solē eclipsari est verꝝ:Cū ꝙ dicit: Jn vitate dico vobis:erit iuramentū vel nō erit: ex intētione loq̄ntis:q̄ si intēdat deū q̄ solus simpliciter est vitas testē inuocare:erit iuramentū.vt sit idē dicere:in veritate qō per veritatē seu ꝑ deū. Si ꝙ sit idē dicere in veritate qō dicere ꝑm veritatē: sumēdo illam in Xi z nō ꝑ ꝑma:nō erit iuramentū cū sit idē qō dicere:vere dico. Ūñ z saluator aliquādo sic locut⁹ legit in Lu.iiij.qui tamē consulit vt ꝑmo noster sit: est est: nō non:vt patz Matth.v. Nec tamē in substantia plus est dicere: amē amen dico vobis:sed plus est solū ꝑm explicationē (Plozabitis z flebitis) de mozte z passione mea(vos) qui me diligitis. Et in hoc exponit eis illud ꝓmū modicū: acsi dicat: Illud modicū post qō nō videbitis me:ē rēpus durans vsq; ad punctū in q̄ de mozte mea plozabitis(Mundus aūt).i. homines mundani ꝑm Augu. siue chr̄i inimici (gaudebit) flentib⁹ apl'is iudei leti christū flagellis cedebāt z affigebāt cruci: z affixo imꝓperabant z illudebant.

Est aūt in hac parte mozale documentū de q̄ ait Alchui. Sedz cunctis fidelibus cōuenit hic sermo dñi:per lachrymas pressuraſq; p̄sentes q̄ ad gaudia eterna cōtendunt. Flentib⁹ aūt istis mūdus gaudz quia in p̄sentib⁹ delectant:alteri⁹ vite nulla gaudia sperātes. Hec ille.

Quantū ad tertiū ponit discipuloꝝ cōsolatio verbo z exēplo. Verbo quidē cum dicit (Vos aūt ꝙtristabimini: sed tristicia vestra ꝑtetur in gaudiū) quasi dicat: Sicut vobis flentib⁹ illi gaudebūt: ita econuerso:quia vos in mea resurrectione et in futura gloria letabimini. Illi ꝙ in mea

resurrectiõe volebũt z in penis infernali⁊ bus cruciabunt. Exẽplo ãt quõ ꝯ Chrys. oñdit: q breuis z finita tristicia ad infinitã leticiã terminat: dũ subdit (Mulier dũ parit tristiciã habet: qz venit hora ei⁹) scz ad dolẽdũ (Cũ ãt peperit puer) qõ gaudius esse solet qz femellã parere ꝑm Aug. Et hoc ꝓpter duo ꝑm san. Tho. sup Job. Primo qz pfectius estz desiderabili⁹. Est aũt masculin⁹ sexus pfectior femininо. Scõo qz in reb⁹ gerẽdis magis filij ꝯ filie ꝓsueuerũt esse in adiutoriũ (Jã nõ meminit pressure ꝓpter gaudiũ: qz natus est homo in mundũ) Aug. Jsta aũt similitudo ad intelligẽdũ nõ videt esse difficilis: qm cõparatio eius in ꝓmptu est eodẽ ipõ exponente cur dicta sit. Hec ille. Nã sequit (Et vos igit nũc quidẽ tristiciã habetis: Jterũ aũt videbo vos) in die mee resurrectionis ꝑm Chrys. vel ꝑm Aug. in die vestre mortz. Et hic exponit scõm modicuz diuersimode ꝑm diuersos modos intelligendi illud (Et gaudebit cor vestr̃: z gaudiũ vestrũ nemo tollet a vobis) qz illud gaudium ꝑm Aug. erit chr̃is: qõ obiectiue z nõ subiectiue intelligendũ est. Jstud ãt gaudiũ post suã resurrectiõez fuit imortale: z ꝓsequenter ꝑ mortẽ iã nõ poterat auferri: z multo min⁹ vbi nõ solũ ipe: sed z discipli sunt imortales vt in glia. Gaudiũ ꝯ nostrũ subiectiue est delectatio ỏ visiõe chr̃i z nostra felicitas subiectiue est ipa ꝓtemplatio quã circa chr̃m deũ z homẽ habituri sum⁹. Dicit aũt ista ꝓtẽplatio fructu⁹ ad quẽ ꝑ labores volum⁹ puenire. Aug. Ad fructũ ꝓtẽplatiõis cũcta officia referunt actiõis. Ad hoc em̃ refert q̃quid bene agit. Jbi est finis q̃ suffit̃ nobis. Eternus igit erit. Nec em̃ finis nobis sufficit nisi cui⁹ nullus est finis. De hoc itaq̃ qõ sufficit nobis rectissime audim⁹: gaudiuz vr̃m nemo tollet a vobis. Hec ille.

Dñi ca tertia post oct. Pasce.

Terr⁹ euange. Joã. ca. xvi.

℣ Ado ad eũ q̃ misit me: z nemo ex vobis interrogat me q̃ vadis. Sz quia hec locut⁹ sũ vobis: tristicia impleuit cor vestr̃. Sz ego vitatẽ dico vobis: expedit vobis vt ego vadã. Si em̃ nõ abiero: paracle⁹ nõ veniet ad vos. Si aũt abiero mittã euz ad vos Et cũ venerit ille: arguet mõm de pctõ: et de iustitia: z de iudicio. De pctõ quidẽ: qz nõ crediderũt in me. De iustitia ꝯo: qz ad patrẽ vado z iã non videbitis me. De iudicio autẽ: qz princeps h⁹ mũdi iã iudicat⁹ est. Adhuc mlta habeo vobis dicere: sz nõ potestis portare modo. Cũ ãt venerit ille spũs vitatis docebit vos omnẽ veritatẽ. Nõ em̃ loq̃tur a semetipo: sed q̃cunq̃ audiet loquet: et q̃ vẽtura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit: qz de meo accipiet: et annunciabit vobis.

Ado ad eũ q̃ me mi

℣ sit ꝛc. Jo. xvj. In pñti euãgelio tangunk tria pũcta: q̃ sunt Prophetio: Redargutio: z Suppletio.

Quantũ ad ꝑmũ tangit pfectio q̃ chr̃s ad celos se pficisci velle dicit Vbi aduertẽdũ est: q ea q̃ b recitank chr̃s dixit ea nocte q̃ capt⁹ est. z paulo añ dixerat discipulis: absq̃ synagogis faciẽt vos: z ex h⁹ z ex ei⁹ recessu ita erãt delecti q nihil cũ interrogabãt ampli⁹. Jõ ꝑm Chrys. dñs discipulos de tãta tristicia vult eos increpare z de aduẽtu ipũ lacti ꝓsolari vi. (Vado) ꝑ mortẽ (ad eũ q̃ misit me) .i. ad deũ. Videt em̃ loq de se ingntũ hõ (et nemo ex vobis interrogat me q̃ vadis) z cã nõ interrogãdi subdit (sedq̃ hec locut⁹ sum vobis tristicia) nimia z supabũdans (impleuit cor vestr̃) Vel ꝑm Aug. qz supr̃ dixerat se velle ire: z illi interrogauerãt q̃: z ipe dixerat se ituz q̃ ipi tũc ire nõ poterãt: nũc ita se ꝑmittit iturũ vt nullus interroget quo vadat: quia. s. ita patenter per ascensiõez volebat celum cõscendere: vt opus non esset

quo iret interrogare. Et cū Augus. sentit Beō. Dī ergo (Vado) i. p⁹ paucos dies ibo (et nemo ex vob interrogat). i. interrogabit) q̄ vadis. Sz q: hec locut⁹ sū vob tristicia implenit cor vestr.) Aug⁹. Contristabat hūan⁹ affect⁹. q: carnal' desolabat aspectus. Hec ille. (Sed ego ꝓfitatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā) Christ⁹ sost q̄si dicat. Si millies ꝓtristemi: optz vos audire. q: meū recedere vobis ꝓfert. Hec ille. Aug. Expedit vobis: vt hec forma serui auferat a vobis. nolo vt sēp me carnal'r diligatz: et isto lacte ꝓtēti: sp infātes eē cupiatis. Hec ille. (Si ei ñ abiero: paclet⁹). i. ꝓsolator ñ vēiet ad vos (q:. s. ñ tis idonei recipe illū. Aug. Si tenera alimenta q̄b vos alui nō subtraxero: solidū cibū nō esurietis. Si carnal'r esurietz: capaces spūs nō eritz. Hec ille. (Si aūt abiero mittā eū ad vos). i. fm Chrys. faciam vos idoneos ad e⁹ susceptōem. Aug. H̄ē Non potestz cape spēm nisi fm carnē nostse desistatis chr̄m. Hec ille. Non q̄ chr̄s existēs in cra ideo nō mittebat spūsctm q: nō possz fm Aug. in. j. de tri. sed q: illi disposito nō erāt. Quō aūt vna diuia ꝓsona possit mittere alia. vide. j. di. xv. et. xvj.

Est aūt in hac ꝓte morale documētū q̄ si volum⁹ diuia dona a deo recipe: nos ipos studeam⁹ illo dāte ꝓpare. Nam sic dicit Aug. qui fecit te sine te: nō saluabit te sine te. Hec ille. Et intellige sine te cōsentiente: lz saluet te sine te saluante.

Quantū ad scōum tangit redargutio quā spusctūs facur⁹ erat: cū dī. Et cuz venerit ille) Lz em̄ fili⁹ eū mittat: tū ipse etiā dr venire. Tum q: sponte vult mitti. Tū q: etiā ipe seipm mittit q̄ ad causare nouū effectū in creatura: nō aūt q̄ ad esse a se. q: nihil est sibūpi pncipiū essēdi. De hoc vide vbi. S. (arguet mūdū) p vosipos: vt dicit Aug. inq̄tū. s. diffundet amorez in vr̄is cordib⁹: et fugabit timorē loquēdi ꝓfitatē. Non aūt: vt idē dr: hoc sic est intelligēdū: q̄si chr̄s ñ arguerit mūdū: sz gētez tm iudaicā. z spūsctūs totū mūdū p apostolos. q: in vocib⁹ apl'oz resonabat chr̄s Oēs g̃ q̄s arguit spūsctūs: arguit etiaz chr̄s (de pctō) infidelitatz (et iusticia) ispi⁹ chr̄i quā mūd⁹ nō acceptauit (et de iudicio) ispius mundi pncipis. i. diaboli. Vnō exponēdo subtūgit (De pctō q̄dem q: nō credidert) boies mūdani (in me) sperādo sez z diligēdo. sine his em̄ ꝓpie nul⁹ credit in chr̄m: fm Aug. de ꝓbis dñi. alias demones crederent in chr̄m. Aug. Hoc em̄ pctm̄ q̄si solū p ceterz posuit: q: h̄ manente: cetera detinenť. z hoc discedēte cetera dimittunť. (De iusticia ꝓ: q: ad patrem vado) gl'iosus in aia et corpe ꝓpter hūilitatē z obediētiā et charitatē et alias ꝓtutes (et iā nō videbitis me) mortalē: sz sempitnū fm Aug. Ista ꝓ iusticia de q̄ mūd⁹ arguit fm Aug. sup Jo. est iusticia fideliū credētiū in eū quē nō vidēt. Ex h̄ em̄ arguūt dicere ꝓsueti. Quō credem⁹ i eū quem nō videm⁹? Scōz Chrys. ꝓ et Aug. de ꝓbis dñi est iusticia ispi⁹ christi: q̄ ex hoc iust⁹ apparuit q̄ ad deū ꝓscendit gl'iosus. (De iudicio autē: q: pnceps hui⁹ mūdi). i. diabol⁹ fm Aug. de verbis domini: qui est iniquoz pnceps (iā iudicatus est) id est fm Augustinū de verbis dñi. est foras missus extra boiz cordia. q̄ō q̄si exponēs s. Tho. dicit q̄ p gr̄iā et fidē chr̄i expulsus est diabol⁹ a fideliū cordib⁹: vt iā nō tentet inf⁹ sic añ. sz solū extern⁹ p excitatōez. Hec ille. Q̄ō q̄lit' intelligēdū sit vide supra feria. iij. p⁹ palmas. Et de h̄ mūd⁹ arguit vt null⁹ possit de eo ꝓqri si in chr̄m nō credat. q: euz z viri et fcie z senes z pueri vincere pñr. Vel fm cūdē sup Jo. iudicat⁹ est ignib⁹ eternis. z de hoc arguit mūd⁹: ne cū illo damnet' quem imitat'.

Est autē in hac parte documentū: de q̄ Aug. ait sup Jo. Credant itaq̄ boies in chr̄m ne arguant de pctō infidelitatz sue: q̄ pctā ola detinenť. Transeant in numerū fideliū ne arguant de iusticia illoz q̄s iustificatos nō imitant'. Caueāt futuz iudiciū ne cum mūdi pncipe iudicent': quez iudicatū imitantur. Hec ille.

Quantū ad tertiū rā gitt suppletio quā spūsctūs aduenies debebat facere p chr̄isto: cū dr. (Adhuc mlta habeo vobis dicere: sz nō potestis portare mō). i. ñ estis capaces. Querere aūt q̄ sint ista mlta q̄ portare nō poterāt fm Aug. stultū est. q: multo minus nos possumus illa portare.

Hoc tñ qō hic ōz: vt idem ait: diuersi heretici assumūt ad sui erroris velamētum: dū hīs q̄ sibi adherēt in occulto q̄dz vicīt turpissima q̄ nō audent publicare: q̄si hec ipa sint. que tūc discipuli portare non poterāt: z ea docuerit spūssctūs. Nō est g̃ intelligendū q̄si alīq̄ secreta fidei taceant fidelib⁹ ꝓulis: que sint dicenda maioribꝫ seorsuz: qz omnib⁹ christifidelib⁹ oia que sunt fidei ꝓponunt, iuxta illud Matth̄ .x. Quod in aure auditis in cubiculis: ꝑdicabitur in tectis. Sed aliter rudib⁹ atq̄ aliter peritis sunt ꝓponēda. sicut mysteriū incarnatiōis non est ꝓponendū rudib⁹ q̄ ad subtilitates ei⁹: quia cū intelligere ñ possent scādalizarēt. Oia g̃ que erāt fidei eis dñs ꝓposuit: sz nō illo mō q̄ post eis reuelauit: maxime in patria. Ista g̃ sunt q̄ portare nō poterāt. s. plena noticia diuiorū: puta eq̄litas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ z hmōi. Vñ z apl's audiuit arcana ꝙba que nō licet homini loq̄. j. Cor .xij. que nō erāt de alia ꝑitate fidei sz de eadem altiori modo. Itē spūalis intellectus scꝑturaꝝ quez tūc nō habebāt: sz habuerūt q̄n aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. Lu .vl. Itē passiones z pcula q̄ passuri erant: q̄ tunc tanq̄ imbecilles portare. i. eq̄ animo audire nō poterāt. (Cum aūt venerit ille spūs ꝑitatis). i. docens veritatē: ad differentiā diaboli (docebit vos omnem veritatē) necessariā ad salutez: pro vobis et p alijs edocēdis. Sed qz vt dicit Didim⁹: aliq̄s possz existimare: hunc spiritū filio esse maiorē: eo q̄ suppleat doctrinā filij: ideo subdit (Non em̄ loquet a semetipso) id ē ꝑm Aug. et Didimū nō tradet doctrinam quam a se habet: sed quam ab eo a quo habet essentiā que in eo idem est cū scientia (sed quecūq̄ audiet) sz a patre et filio a quo est (loquet) Accipitur aūt h̄ audire ꝓ accipe: quia spūssctūs omnia q̄ habet accepit a patre z filio. Nec tamē patre vel filio credend⁹ est minor. qz totū quod habet pater z filius cōmūicant ei. Nō autē debet ꝑm Aug. sup Joan. quenq̄ mouere quod dictū est: audiet in futurū. qz illa audientia eterna est. ideo vt ait: circa eā possum⁹ oim tēpoꝝ ꝙbis vti. Audit g̃ et audiuit z audiet. (Et q̄ vēturā fūt annūciabit vobis) nō oia sz opportuna. vtputa mala que passuri erant ꝑm Bedā: et statū totius ecclie: vt Joanni in Apocalypsi. z petro suū martyriū. ij. Pe. j. et Paulo futuras sibi tribulationes in Hierosolymis. Actuū .xx. (Ille me clarificabit). i. glōficabit. z hoc dupliciter ꝑm Aug. fecit. Uno modo inq̄tū apostolos docuit christi mysteria: vt equalē deo crederēt quē homines sicut homines cogitabāt. Alio modo inq̄tū repleuit apl̄os: q̄ deposito timore chr̄m predicauerūt. (quia de meo accipiet z annūciabit vobis) Spūssanctus em̄ sic dicit Didim⁹ et Aug. licz sit idem in essentia cum filio et patre: tamen ali⁹ est in ꝑsona. ideo ab eis accipit essentiā z sciaz. z non ꝑm partē: sed totā. alioq̄n eis ñ eēt equalis. Unde sicut dicit sctūs Tho. su ꝑ Joan. bicly de: non dicit participatōez: sed consubstantialitatē

Est aūt h̄ mozale documētū vt nō ꝑsumāt subtilitates fidei scrutari q̄ talia portare nō ꝑnt. iuxta illud. Altioza te ne quesieris. Ecclesiastici. ij.

Dñica quarta post oct. pasce

Textus euange. Jo. ca. xvi.

a Amen amē dico vobis Si q̄d petieritis patrē in nomine meo dabit vobis. Usq̄ mō nō petistis quicq̄ in nomine meo. petite z accipietis: vt gaudiū vestrū sit plenum. Hec in puerbys locutus sum vobis Uenit hora cuz iam non in prouerbys loquar vobis. sed palam de patre meo annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis. Et nūc dico vobis: quia ego rogabo patrem de⁹ vobis. Ipse enim pater amat vos: qz vos me amastis z credidistis qz a deo exiui Exiui a patre z veni in mūdu. Itez relinquo mūdū. et vado

Dnica.iiii.infra octās paschē

ad patrē. Dicūt ei discipuli ei⁹: Ecce nūc palā loqueris ⁊ puerbium nullū dicis: Nūc scimus q⁊ scis oīa: ⁊ nō opus est tibi vt quis te interroget: In hoc credimus: q⁊ a deo existi

Amen dico vobis

a siqđ petieritis ⁊c.) Joan.xvj. Circa ꝑsens euāgeliū sciendū est ꝙ sicut ex eo colligit discipuli chr̄i quedam scire desiderabāt de quib⁹ chr̄us eos edocuit absq; hoc ꝙ illū interrogarēt. Hoc eñ ptz ex eo ꝙ in fine euāgelij postq; eos de mlt̄is docuerat: dixerūt. Nūc scim⁹ ꝙa scis oīa: ⁊ nō est opus tibi vt q̄s te interroget. Vñ satis ꝓbabiliter dici potest ꝙ desiderabāt scire tria puncta. Primū: vtz deus eos faciliter exaudiret. Secundum vtz eos deus amaret. Tertiū: vtz chr̄us ad patrē haberet redire sicut exierat ab eo De his aūt oībus chr̄s eos edocuit.

Quantū ad primū sciendū est ꝙ ea que dicunt in ꝑsenti euāgelio dicta sunt ea nocte qua traditus est dñs: ⁊ fere stati post ea que dicta sunt in euangelio qđ ꝑcessit immediate ante ꝑcedens: ideo a fine illi⁹ inchoanda nūc est expositio. Postq; ergo dixerat: itez etiā videbo vos ⁊c. subiūxit: (Et illo die) scz quādo iteruz videbo vos: (me nō interrogabitis quicq;) Sicut aut̄ dicit Chrys. verbū grecū hoc loco positū: sonare ꝑōt rogabitis ⁊ interrogabitis: ⁊ cō sequēter hoc qđ hic dicit: duplicit intelligi potest. Vno mō vt loq̄mur ſm Chrys. de die resurrectiōis chr̄i. Sic eñ ſm mentem eius dicendū est ꝙ apli in chr̄i resurrectione habuerūt sensum apertū ad intelligēdas scripturas: vt dicit Luc. vlti. ibo nihil chr̄m eo tēpore interrogabāt irrationabiliter sicut ꝓius: cuz dicebāt: Dñe quo vadis. Quāuis etiā tūc aliq; interrogarēt Nam ⁊ Petrus de Joanne q̄siuit: Dñe: hic aut̄ quid. Joā. vl. ⁊ Act. j. quidā interrogabāt: Dñe si in tēpore hoc restitues regnū Israel. Et vt idē dicit in eadē die resurrectiōis: nō rogabitis: id est nō indigebitis mediatore ad impetrandū: ſz sufficiet nomē meū: qđ inuocādo oīa accipietis. Alio mō ſm Aug. loq̄ndo de die mortis seu visionis qua ad gl̄iam eternā erant ducēdi: que vna die cōtinua ⁊ ꝑpetua durat. Et tūc planus est textus: quia beati i essentia diuina vident quecūq; appetunt videre: ⁊ habent oīa q̄ volunt: vnde nō habēt opus interrogare de aliq̄ vel rogare. Sed cōtra opinionē Chrys. arguit Primo: quia tēpore resurrectiōis apostoli aliqua interrogauerūt: vt dictum est.

Secūdo: quia etiam eo tpe chr̄m orauerunt seu rogauerūt: quia sciuerūt ꝑ scripturas illū esse deū. Ad primū quod est Augusti. dupliciter dicit ſm mentez Chrys. Primo ꝙ intelligendū est de petitiōe irrationabili: vt dictū est. Secundo ꝙ sub die resurrectiōis includit: vt s. Tho. sup Joan. dicit: etiā ipm diem quo a spiritu sancto edocti sunt omnē veritatez. Ad secundum dicit ſm mentē eiusdem ꝙ chr̄us dupliciter rogatur. Vno modo. s. vt mediator: quod competit ei inq̄ntum homo est. Alio modo vt deus. Sic ergo illa die eū rogabant vt deū: nō vt mediatorez Etsi ipe oret ꝑ nobis: tñ ecclesia nō rogat illū interpellantē: sed miserantē. Vñ nec dicimus Christe ora ꝑ nobis: sed miserere nobis. Cōtra expositionē ſc̄i Aug. arguit Primo sic Ala sancti interrogāt in gloria. Vñ ſm Dion. illa vox Esa. lxxiij. Quis est iste qui venit de edom? est vox angelor: Et sancti etiam dicūt: Quis est iste rex gl̄ie: post chr̄i mortē: cū tñ tē iā diuinam essentiā viderent ſm Tho. iij. ꝑte. et in alijs locis. Scdo: nam sancti orāt ꝑ nobis: vt ō Hieremia dicit. ij. Machab. vlti. ⁊ etiā ꝑ se. quia dicit Apoc. vj. Vsq; quo domine nō vindicas sanguinē nostr̄. Solutio ad vtrūq; hoz dicit sim̄: ꝙ gloria sanctor ante die iudicij est quidē ichoata: sed non est ꝓsummata: quia expectant gl̄iam corpis ⁊ cōpletionē numeri electorum. Ideo vsq; ad tēpus illud rogant et interrogāt de his que nō spectāt ad essentiam beatitudinis. Sed post ꝓsummatā gl̄iam nihil restabit cognoscendū vel petendum: et ꝑ illo tēpore ista sunt intelligēda. Qđ aut̄ de angelis obijcitur dicēduz est ꝙ angeli interrogāt de mysterijs hūanitatis sed nō diuinitatis: ⁊ h̄ vsq; ad die

iudicij respectu aliq̃ reuelandoꝝ esse pōt Sequit mō pñs euangeliū cui expositio Chr̃y. videt esse primoꝝ (Amen amē). i. vere (dico vobis: siq̃d petieritꝫ patrē in nomine meo: dabit vobis) ꝙ dicat ꝑsm Chr̃y. Ex in die resurrectiōis t spūssancti nō interrogabitis me. s. tanq̃ mediatorē: rñ habebitis meū auxiliū: qz petetis in noie meo a patre ad quē habebit accessuz p me. Dupliciter aūt in noie chr̃i petim⁹. Uno mō qz petim⁹ ptinentia ad salutē: sicut t hoc nomē Jesus interptatur salnatoꝝ. Et sic nō videt pūs locus intelligi: ꝓpter id qō sequit: vsq̃ mō tc. Alio mō: qz ipm chr̃i nomē inuocat cū t idē ipe Jesus sit de⁹. Petere g̃ patrē in noie chr̃i ē inuocare patrez cum filio: quod fit mltipliciter: cū filius sit equalis patri. Uno mō t Primo: qz ipse filius solus explicite inuocat: ⁊ ꝙsequenter tota trinitas implicite: cū oēs tres diuine psone simt exaudiāt: sicut t habēt opa ad extra indiuisa: cū eadē numero sit oim potentia: vt cū dr: Fili redēptoꝝ mūdi deus miserere nobis. Alio mō qz tota trinitas inuocat: exprẽsso ternario nūero: vt Sancta trinitas vn⁹ deus miserere nob̃. Tertio qz deus inuocat in q̃ est psonaꝝ trinitas: vt Exaudi nos dñe. Quarto qz explicite inuocat pater t fili⁹: sed pater i recto: fili⁹ in obliq̃: vt Cōcede nobis dñe p christū dñm nostꝝ. Hoc aūt fit ad ꝛcanduz q̃ pater p filiū opat. t q̃ ipe filius a pre accipit hoc ipm q̃ nos possit exaudire: quia nihil habet fili⁹ nisi qō accipit a patre: et nihil habet pr̃ qō nō cōicauerit filio. Un̄ Joā. xvj. Oia mea tua sunt t tua mea st. Nec obstat de relatiōib⁹ paternitatꝫ t filiatiōis: quia ille nō dicūt aliq̃d, ⁊ ad aliq̃d vt habes a sctō Tho. in mltis locis. Augusti. aūt ꝓsentē textum sic introducit: In die glie me nō rogabitꝫ quicq̃: sed tm interim dum in pegrinatiōe quersamini (si q̃d petieritis patrē in noie meo: dabit vobis) et intellige dūmodo cū debitis ꝙditionibus postulassent: q̃ sunt: vt p̃mo postuletur p se. Aliqñ em̄ ille ali⁹ p q̃ postulat nō est dign⁹ exaudiri. et Scdo ꝓseuerant quia ꝑm Aug. quedā petita nō neganr: ⁊ vt cōgruo denr tēpoze differunr: t Tertio pie: qō multipliciter intelligit. Dicit em̄ pie petere Primo ille qui petit ex habitu pietatis seu religiōis que est virtus qz q̃s est dei cultoꝝ: t Scdo qui petit ptinentia ad talem habitū seu aliq̃d deo gratuz. Et hos duos modos tangit sctūs Tho. ij. q. lxxxiij. ar. x vj. ad xij. t simlr in. iij. dis. xv. q. iij. arr. vij. q. iij. et Tertio ꝑm aliq̃s pie petit quādo nō petit aliq̃d ꝙferens ad peccandū: siue illō sit gratū siue nō: iuxta illud psal. Jniq̃tatē si aspexi in coꝛde meo nō exaudiet deus: quia. s. vt dicit Chr̃y. nescit iusticia dei patrocinia dare crimini bus. Quarta ꝙditō est: q̃ res petita sit necessaria id est vtilis ad salutez. (Usq̃ mō nō petistis quicq̃: in noie meo) id est noie meo inuocato. Sed ꝓtra: qz Lu. x. dic̃t discipuli: Dñe in noie tuo etiā demonia subiciunr nobis. Expellebāt aūt dēmones oꝛando: ergo nomē chr̃i inuocabāt Ad hoc pōt dici duplicit. Uno modo q̃ adhuc nihil petiuerant magnū a patre in nomie chr̃i. Sola em̄ spūalia t eterna sūt aliq̃d: nō aūt tēpoꝛalia respectu spūaliū nisi ad illa oꝛdinent. Etiā obj̃ciat q̃ petiuerūt sibi ostendi patrē. Dico q̃ hoc nō petiuerūt a patre p̃ q̃ hic est sermo: sed a chr̃o homine. Alio modo vt dicant apostoli inuocasse nomē chr̃i: sicut nos inuocamus nomē sctī Nicolai aut alteri⁹ sancti viri: nō aūt sicut nomē dī equalis ꝺo patri. Un̄ et videt q̃ mirarent de tali subiectione demonū: qō nō fecissent si chr̃m filium dei nouissent per naturā: t nō solū p excellentiā gratie. (Petite t accipietis: vt gaudiū vestrū plenū sit) quod duplicit intelligitur. Uno modo vt gaudiū plenitudo sit quoddam consequēs ad rem impetratam. Et sic loquitur Theo. dicens: Alacritas em̄ vestra tunc erit integerrima: cum ad votum vobis petita succedēt Hec ille. Alio modo: vt sit ipm gaudiuz id quod petit. De hoc Aug⁹. ait Hoc plenum gaudium nostrū quo amplius nō ē: est frui deo trinitate ad cuius imaginē facti sumus. Hec ille. (Hec in pueribus locutus sum vobis) Prouerbiū ꝓprie est qō cōiter est in oꝛe hominuz: vt dicit s. Tho. sicut illud: Adolescēs iuxta viā suam tc. Sedq̃ talia aliquādo obscura sūt: oc qō metapboꝛice vel parabolice vl obscure dr

appellaꝝ puerbium. Vel ſm aliꝰ ꝓuerbium ꝓprie eſt dictū ꝑabolicuz: ſed ampliaꝝ ad ome ꝓbatū verbū ꝛ obſcuꝝ. Vñ ſcūs Tho. modo loquiꝝ vno mõ ꝛ modo alio. vt ptz Joā.x.ꝛ Jo.xvj. Sic g̃ ſm Chryſ. ly hec: demõſtrat imediate antedicta que eis tunc erāt obſcura: ſed poſt reſurrectõz per.xl.dies apte eis loquebaꝝ ꝛ clara erāt q̃ dicebanꝝ. Jdeo ſubdiꝝ(venit).i.in ꝓtio eſt(hora).i.tepus reſurrectiõis(cū tā nõ in ꝓuerbijs)id eſt obſcure(loquar vobis:ſed palam de patre meo)imo ꝛ de meipo quõ ſim patri equalis(annũciabo vobis: Jn illo die).i.in illo tẽpore(in noie meo petetis) quia.ſ.me vez deū inuocabitis.

Quantū ad ſcõm chriſ docet q̃ valde eos pater diligat dicẽs (Et nõ dico vob) Aliq̃ textus habẽt nũc:ſed ſunt corrupti (qz ego rogabo patrẽ ꝓ vob) Chryſ. Tantũ aſſero meũ patrẽ vobis fauere: q̃ neq̃ interuentu meo vlteriꝰ indigebitis. Hec ille. Sed ꝓtra:qz.j. Jo.ij.dicit: Aduocatũ habemꝰ apud patrẽ g̃ ꝓ nobis orat: qõ videꝝ eſſe cõtra ꝓdicta. Ad hoc õdꝛ ſm Aug. q̃ iſta chriſ hic dicit nõ qz nõ interpellet ꝓ nobis:ſedqz nõ tm̃ eſt interpellãs ſed exaudiens:qõ apli cognouerũt quando eis de patre palam nũciauit:ꝛ no ante Scõz Chryſ. ꝛo ſic dicit: nõ quia nõ interpelleꝛ ꝓ nobis :ſed ad oſtẽdendũ q̃ tãta eſſet apoſtoloꝝ apud patrez fiducia: q̃ ad ipm̃ immediate recurrere poſſent ſine chriſto introducẽte: nec tm̃ ſupflua eſt interpellatio chriſti:ſed coꝝ ꝓces facit exaudibiliores (Jpſe em̃ pater amat vos) Sed ne diſcipuli reſiliant a magiſtro q̃i eo vlteriꝰ nõ indigẽtes:ſubiũgit(qz vos me amaſtis) Theophi. Cũ itaq̃ exciderit is ab amore meo: ꝑfectim ꝛ a paterno decidetis. Hec ille. Sed ꝓtra.j. Joan.iij. ipſe ꝓz dilexit nos: ergo non ideo pater amat qz nos amamus:ſed ecõuerſo. Et ꝛ firmaꝝ: quia amare chriſtz eſt bonũ:ergo ieſt nobis a õo Ergo deus vult nobis hoc bonũ qõ eſt amare chriſtm. Ergo iõ chriſtm amamꝰ qz deꝰ nos amat i. vult nobis ꝓdictũ bonũ. Vñ amor dei eſt cauſa bonitatis in nobis: nõ ecõuerſo. Jn nobis aũt bonitas rei amate eſt cauſa amoris nõ ecõuerſo: vt õt ſan. Thom̃.j.q.xx. Ad iſta dico: q̃ vez ꝓbant. Probatio ꝛo q̃ hic tangiꝝ ꝓ ly quia: nõ eſt ꝓ cauſam ſed ꝓ ſignũ. qz nos amare chriſtm eſt ſignũ q̃ nos amet deꝰ. Vel poſſumus dicere q̃ amor dei q̃ vult nobis bonũ charitatis eſt cauſa q̃ chriſtm amemꝰ: ꝛ amor ad chriſtm eſt cauſa q̃ deus nos amet volẽdo bonuz gratie cõſummate. Cauſa ingq̃ ſaltẽ ſiue q̃ nõ: qz ſine charitate nulli vult deus ꝛferre ſalutẽ

Quantũ ad tertiũ docet eos chriſ q̃ ſic exiuerat a patre ita ꝛ ad ipm̃ redibat. Jõ diciꝝ (Et credidiſtis qz a deo exiui) q̃ſi dicat: Eodẽ mõ credere debetis qz ꝛ ad ipz redibo: cũ nõ merear ab eo ſeparꝝ ex hoc q̃ ei obediui. Sedqz apli nõ intelligebãt exitũ filij a patre ſed tẽporalẽ tm̃: quia credebãt eũ a deo miſſum tanq̃ filiũ di ꝓ excellentiã gre. Jõ de hoc chriſ iſtruit eos dicẽs (Exiui a patre).ſ.ꝓ eternã generatõnem ꝛ ꝓſonalẽ diſtinctionẽ. Eſt aũt adꝛuertendũ ex doctrina ſcti Tho.j.parte.q. xxvij.q̃ in diuinis eſt ꝓceſſio ſiue exitꝰ: qz ſcriptura hoc noie vtiꝝ in diuinis. Nõ aũt eſt ibi ꝓ modũ corꝓalium:quaſi ſit localis motus aut actio tranſiens i exteriora:cuiuſmodi eſt fodere vel ardere. Que em̃ aũ tribuunꝝ deo qui eſt ſuꝑ omnia corꝓalia et ſpiritualia:accipiẽda ſunt ſm modũ ſpũalium que ei ſunt vicinioꝛa: in quib eſt ꝓceſſio ſm operatiões immanẽtes: q̃ ſunt intelligere ꝛ velle. Cuz g̃ ois ꝓceſſio ſit ſm aliquã actionẽ:ſicut ꝓ actionẽ tranſeuntẽ fit ꝓceſſio ad extra:ita ꝓ immanentẽ ad intra: vt patz de intellectiõe ſm quã ꝓcedit verbũ ſeu ꝛceptus mentis: ꝛ de volitiõe ſm quã ꝓcedit amor. Etqz verbũ qõ deꝰ intelligendo ꝓducit nõ põt eſſe accidẽs. opoꝛtz q̃ ſubſiſtat. Etqz in deo nõ põt eẽ diuerſitas ſm eſſentiã:opoꝛtz q̃ eandẽ numero naturã ꝛ deitatẽ habeat cũ intelligẽte. Nõ ei opoꝛtz ꝓcedẽs eſſe diuerſum eſſentialiꝝ ab eo à q̃ ꝓcedit:ſed ſufficit vt ſit ꝓſonaliꝝ diſtinctũ. Talis aũt ꝓceſſio vt ibi ꝓbatur poteſt dici generatio. Sic g̃ filiꝰ exiſtens in patre ꝓ eſſentie identitatẽ: exiꝛ ab eo ꝓ generatiõez ꝛ ꝓſonalẽ diſtinctiõez Et exiens ab eo: eſt in coꝛtra q̃ ſemꝓ exiꝛ ꝛ ſemꝓ eſt in eo. (Et veni in mundũ) ꝓ carnis aſſumptionẽ. Nam lz ſicut docet ſan. Tho.j.parte.q.viij.deus ſit ybiq̃ ꝓ eſſ n/

tam ingntuz in oib⁹ reb⁹ opatur dās eis esse: z p potentiā ingntū oīa ei⁹ potēcie subiūciuntur: z p p̄sentiā ingntum oia ita nouit sicut nos ea q̄ nob⁹ p̄nția sunt: tñ dr ad aliquē locū venire ingntum est ibi no⁹ uo mō: sicut dr ad cor petrōz venire qñ no uiter est in eo p gr̄am (Jtez relinq̄ mōm) q̄ ad carnis p̄nțiam: no q̄ ad Godos illos q̄b⁹ vt de⁹ vbiq̄ ē. neq̄ q̄ ad generalē mū di gubernatōez z sacr̄m altaris: z q̄ ad au xiliū spūale fideliū: cū q̄b⁹ est vsq̄ ad p̄fū mationē seculi Hat. vl. (z vado ad p̄rez) p celi ascensionē. Sed quō dr iuisse ad pa trē cū pater vbiq̄ sit? Ad hoc dr q triplr̄i citer ibat ad patrē. Primo se ei offerēdo i cruce. Secō se ei p̄sentādo in imortalita⁹ te: Tertio ascēdendo ad celū in q̄ de⁹ qui vbiq̄ est spūaliter dicit esse p ostensionez sne gl'ie: qz z illa corpa pulcriora fec̄: imo in celo empyreo corpalis gl'a mōi inchoa ata est: z in eis se sctis fruēdū regl'arit ex⁹ hibet. (Dicūt ei discipli q̄ aperti⁹ q̄z añ de p̄re intellexerūt (Ecce nūc palā loqris z p uerbiu nullū dicis) Hila. v. de trini. Scie bāt discipli dñm a deo missum: exisse tñ a deo nesciebant. Jnenarrabilē po illā filij natiuitatē p ꝓtutē dicti isti⁹ intelligēres: tūc primū ceperūt aduertere cū illū vide⁹ rūt sine puerbijs esse locutū. Nō em̄ p cō⁹ suetudinē humani part⁹ de⁹ ex deo nascit cui⁹ a deo exitio poti⁹ q̄z part⁹ est. Hec il le (Nūc scim⁹ qm̄ oia scis) qz. s. vt ait Chry sosto. ea q̄ in cor mētib⁹ erāt dixerat (z nō est op⁹) tibi (vt q̄s te interroget) ad hoc vt scias q̄d scire q̄s velit: z q̄ sunt q̄ nos scan dalizāt: vt ait Chrysо. Est tñ op⁹ scire vo lenti vt interroget chm̄: sicut dr Augus. (Jn hoc credim⁹ qz a deo venisti) qz. s. pui dere hoim cogitat⁹ potes. vt dr Aug⁹

Feria q̄rta i Rogatiōibus.

Text⁹ euan. Lu. ca. xi.

Quis vestrum habebit amicū z ibit ad illū me q dia nocte et dicet illi: Amice: cōmoda mihi tres panes: quoniā amic⁹ me⁹ venit de via ad me: et nō habeo quod ponā ante illū. et ille deīn tus respōdens dicat Noli mihi molestus esse: iam ostiū clausuz est: z pueri mei mecū sunt in cu bili: nō possum surgere z dare ti bi. Et ille si perseuerauerit pul sans: dico vobis z si nō dabit il⁹ li surgēs eo q̄ amic⁹ eius sit: p⁹ pter impꝛobitatē tñ ei⁹ surget z dabit illi q̄t̄ habet necessarios Et ego dico vobis Petite z da⁹ bitur vobis: Querite z inuenie⁹ tis: Pulsate z aperietur vobis Omnis enim qui petit accipit: et qui querit inuenit: et pulsan⁹ ti aperiet. Quis autē ex vobis patrē petit panē: nunq̄d lapidē dabit illi? Aut piscē: nunq̄d pꝛo pisce serpentē dabit illi? Aut si petierit ouū: nunq̄d porriget il⁹ li scorpionē? Si ergo vos cū sī⁹ tis mali: nostis bona data dare filijs vestris: q̄nto magz pater vester de celo dabit spiritus bo⁹ nū petentib⁹ se.

Quis vestrū habe
q bit amicū z. Luce. xj. Pro intellectu hui⁹ euangelij sci endū est: q̄ vt patz ex textu: hic quidam ex discipulis Jesu cum vidis⁹ set illū orantē: rogauit eū vt doceret quo⁹ modo orarēt sui discipuli. Et ille dixit il⁹ lis orationē dominicā: id ē Pater noster. Deinde hortatus est vt magnā p̄fidentiā orando haberēt in deū: z ad pseuerant pe tendū: et hoc sub quadā similitudine que in p̄senti euāgelio tangit: cū dicit (Quis vestr̄z habebit amicū z.) Et sentētialr in⁹ tendit dicere: q̄ si aliq̄s habeat amicū a q̄ aliq̄d petat: qđ ille semel aut bis neget: eo q̄ sit sibi incōmoduz p̄stare quod petit: tamen si frequēter z pseuerant petat: illa dabit oīno: aut ꝓpter amicicīā: aut pro⁹ pter importunitatē. Et in hoc vult infer⁹ re q̄ multo magis deus dabit nob: q̄ pci

bus nostris nō molestatur: sed delectatur Vñ Aug. de q̄sti. euange. Compatio est a minori. Si eñ amicus homo surgit de lecto: z dat non amicicia sed tedio compulsus. q̄nto magis deꝰ dat q̄ sine tedio largissime donat qō petit. Hec ille. Posita aūt similitudine chr̄s infert vt ab amico nr̄o i. deo patre nr̄o petamus z q̄ramꝰ ab eo obtinere. z pulsemꝰ ad ianuā mīricordie eiꝰ Vñ p ista tria. petere: q̄rere z pulsare significat idē. Quis eñ q̄ petit accipit. s. si petit pseuerant et ad salutē z pie z p se: vt habes a sancto Tho. iiij. di. xv. Et intellige pie. i. cū pietate: siue latria: siue thosebia: q̄ est virt̄ q̄ deꝰ colit corpe z mente sup omnia. Pie g̃ petit q̄ deo subiicit p humilitatē et dolorē de peccatis suis: q̄b deo rebellauit. Vide in p̄cedēti euāgelio. Deinde chr̄s qui dixerat deū amicū nr̄m: vult dicere fortius. s. q̄ ipe est p̄ noster: z clementior q̄ pater carnal'. z consequnter maxima fiducia debemꝰ ab eo petere. Dic g̃. (Quis ex vobis p̄rem). s. carnalē (petit panē: nūq̄d lapidē dabit r). s. loco panis (illi) seq̄ filio suo: q̄si dicat: mime. (Si g̃ vos homines cū sitis mali). i. cū possitis peccare sm Ebryū. Vel sm Bedā loq̄t̄ d patribus pcōribus q̄ sunt mali. Vel sm eūdē mali sunt homines oēs nō simplr sed respectu dei q̄ est essentia bonꝰ. Vel pūt dici homines mali rōne peccati original' z fomitis. i. male inclinationis. (Nostis). i. cōsueuistis (bona data) vobis a deo (date filijs vestris) petentibus (q̄nto magis p̄ vr̄ celestis) q̄ nō potest esse malꝰ: et nō ē peccator: z est essentialit̄ misericors: et nullā habet malā inclinationem (de celo dabit spm̄ bonū petētibus se). i. dabit seipm̄ z ꝓse q̄nter oia alia bona. Augꝰ. de ꝓbis dñi. Ergo auare q̄d queris: aut si aliud petis q̄d tibi sufficat cū deꝰ non sufficit. Hec ille

In vigilia Ascensionis.

Textꝰ euang. Jo. ca. xvij.

s Ubleuatis oculis ihesus in celum: dixit: Pater venit hora: clarifica filium tuum: vt filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis: vt omne quod rē.

Ubleuatis oculis

s Jesus rē. Joan. xvij. Vide i sabbato ante dominicā Palmarum rē.

In die Ascensionis

Textꝰ euang. Marē. ca. xvi.

r Ecumbētibus vndecim discipulis apparuit illis iesus: et exprobrauit incredulitatem illorū et duriciā cordis: q̄a his q̄ viderant eū resurrexisse nō crediderant. Et dixit eis. Euntes in mūdū vniuersū predicate euangeliū omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit: saluꝰ erit. Qui vo non crediderit: cōdemnabit. Signa aūt eos q̄ crediderint hec sequent. In nomine meo demonia eiicient linguis loquent nouis: serpētes tollēt. Et si mortiferū q̄d biberint: nō eos nocebit. Sup egros manꝰ imponēt: z bñ habebūt. Et dñs q̄dem iesus postq̄ locutꝰ est eis assumptus est in celuz z sedet a dextris dei. Illi aūt ēpfecti p̄dicauerūt vbiq; dño cooperante. z sermonem cōfirmante sequentibus signis

Ecumbentibus vn

r decim discipulis apparuit illis iesus rē. Marci. xvj. In p̄senti euangelio tanguntr tria pūcta. que sunt Redargutio: Impositio: et Assumptio.

Quantū ad primum tangit̄ increpatio qua chr̄istus de rarditate credendi discipulos increpauit. Sūt aūt circa apparit̄

tionem: de qua in ꝑsenti euangelio agit̃ duo ꝓnotãda. z ꝓmũ est de loco in q̃ facta est. Videt em̃ q̃ facta sit in mõte i q̃ chr̃s in galilea discipul' apparuit: qui fuit mons thabor. Hã b. Mat. videt dicere q̃ statim post apparitõem in dicto monte iusserit eos ire ad ꝑdicãdũ ꝑ totũ mũdũ: sic̃ et fecit h̃ post istã apparitõnez. ex q̃ seq̃ videt q̃ eadẽ sit hec z illa apparitio Cõfirmat. qz mgr̃ hist. in eodẽ mõte vidit dicere factã exprobrationẽ: de q̃ h̃ dr̃. Ergo idẽ Confirmat item: qz aut fuit in monte aut in hierl'em in die ascẽsiõis. Nõ scõm: qz tã discipuli nõ erãt increduli, ꝓbata resurrectõe ꝑ multa argumẽta. q̃ idẽ qõ ꝓz. Ad hoc aũt dico q̃ fuit in hierusalẽ. qõ ꝓz ex mgr̃o hist. in ꝓnci. histo. de apl̃oꝝ actib̃. z ex Aug. de ꝯsen. euange. q̃ dicit q̃ fuit in die pasce in sero qñ Cleophas z soci⁹ regressi ex emaus visa refe rebant. vl' in die ascẽsiõis. z vtroq̃ modo fuit in hierl'em. Ad ꝓmũ ꝯtra hoc dico q̃ euãgeliste interdũ aliq̃ media intermittũt z dicũt extrema. Et sic b. Matthe⁹ int'mittit istã apparitõem. z tñ refert ꝟba q̃ tũc chr̃s dixit, z ꝓꝓea videt ea i mõte dixisse: cũ nõ ita sit. Vel forte melius dr̃ q̃ reuera istã missionẽ chr̃s fecit in mõte. Sed hãc Marc⁹ h̃ ꝑ recapitulatõem narrat. Vñ et mgr̃ hist. sel' tm̃ eam eẽ factaz z hoc in monte; videt asserere. Iz increpationẽ factã bis cõmemoret. Ad scõm dico q̃ cũ nõ sit verisil'e tantum virũ i breui ſpacio sensisse ꝯria: existimauit mgr̃ hist. chr̃m bis discipulos de cordis increpasse dureꝯcia: sel' in die ascẽsionis: vt dr̃ Mar. z semel in mõte: qñ vt dr̃ Mat. q̃daz dubitauerũt. Satis em̃ ꝓbabile est q̃ sic ꝑ⁹ thomã: ita z tũc alios incredulos sit hortat⁹ ad fidẽ. Vñ z ꝑdict⁹ mgr̃ z tunc et nũc chr̃m dicit discipulos increpasse.

Ad tertiũ dicẽt post scõm q̃ est de tẽpe. Videt em̃ q̃ facta fuerit añ diẽ ascẽsiõis. Prio qz ꝑm Mar. videt facta in mõte in galilea: vt dictũ est. Scõo qz tã i die ascẽsionis discipuli nõ erãt increduli: cũ tot argumẽtis resurrectio fuisset approbata: et ꝯseq̃nt̃ neq̃ de incredulitate increpandi. Ad hoc dico q̃ fuit i die ascẽsionis: vt ꝓz ex mgr̃o hist. vbi s. q̃ sic dic̃. Ipa ꝓo die ascẽsionis bis apparuit. sel' vndecim apl'is comedentib̃ in cenacl'o. Ois q̃dẽ tã apostoli q̃ alij discipuli: necnõ z mlieres habitabãt in illa pte hierl'em q̃ dr̃ mellor. s. i monte sion vbi ꝓstituerat sibi dauid palatiũ. et ibi cenaculũ erat illõ g̃nde stratũ in q̃ ꝑcepit sibi dñs dari pasca. Et in cenaculo illo tũc habitabant vndecim discipuli. ceteri aũt discipuli z mulieres habitabant circũquaq̃ ꝑ diuersa hospitia. Et dũ comederẽt vndecim in cenacl'o apparuit eis dñs. z exprobrauit incredulitatẽ eoꝝ z duriciã cordis. Hoc ille. Qui intẽdit q̃ eadẽ die scõo apparuit in mõte oliueti ascẽsurus. Cõcordat aũt cũ mgr̃o textus Marci dicẽz. Nouissime recũbẽtibus z̃. Et iz vt Aug. dr̃: possit dici nouissime nõ simpl'r iz in die pasce. qz. s. hec apparitio fuit vltia illi⁹ diei: tñ ꝯ h̃ ẽ qz tũc ibi nõ fuit Thomas: z tñ discipuli recũbentes h̃ dicũt vndeci. Et iz ad h̃ dicat Aug. q̃ aut thomas reuersus affuit. aut ipa societas apl'oꝝ h̃ nũero appellabat: etiãsi aliq̃ defuissent: tñ nõ est ꝟisil'e eadẽ die ibi affuisse thomã: qz chr̃s fecisset qõ fecit octaua die. Hec est verisil'e q̃ Marcus locutur⁹ de ascẽsiõe nouissimã apparitõem dixerit eã q̃ fuit in die pasce: omissa ea q̃ fuit in die ascẽsiõis. Ad ꝓmum ꝯ dictũ est. Ad scõm ꝓo dr̃ q̃ increpauit incredulitatẽ ñ apl'oꝝ: iz aliq̃ existẽtũ cũ eis. Sed ꝯ hoc videt esse textus dicens. q̃ recũbentib̃ vndecim apparuit eis z exprobrauit incredulitatẽ eoꝝ. Et iõ dico q̃ increpauit incredulitatẽ apl'oꝝ: nõ ꝑsentem iz ꝓteritã. et hoc ꝙuenient in signum q̃ gẽtes ad q̃s mittẽdi erãt ꝯgrue fore nt increpãde si ap̃s resurrectionẽ chr̃i exptis credere noluissent. Dr̃ g̃. (Recũbentibus vndeci discipul')scz in die ascensionis z in ꝑdicto cenacl'o apparuit (apparuit illis iesus. Et vt dicit Lu. Act̃. j. cuz eis vesci voluit: vt. s. ꝑ effectũ comestiõis veritas patesceret carnis: vt dicit Gze. vl' vt contristatis de suo absceſſu: ꝙuescẽdo ferret solaciũ (z exprobrauit icredulitatẽ eoꝝ: et duriciã cordis) Exprobrare est obꝟcere ꝑ teritã culpã: vel ipropertũ obꝟcere. Credo tñ q̃ chr̃s recessurus ab apostol'is taliter eis exprobrauit vt ad amorẽ port⁹ q̃

ad ꝓfessionē eos adduceret (Quia his qui viderāt eū surrexisse) id est postq̄s surrexerat: vt magdalene z Petro z Cleophe et socio: quib⁹ nō crediderūt in die pasce: vt idē Marc⁹ dixerat: z tñ viderāt eū surrexisse: iz nō resurgentē (nō crediderāt) qō facere debuissent: cū hoc ille ꝑdixisset. In hac parte est documentū: q̄ reꝓbēsibiles sunt q̄ credere nolūt nisi visa: cū velint nolint sine fide viuere ñ possint. Que ei temeritas est nō velle credere his q̄ vitā in testimoniū eoꝝ q̄ dicebāt exposuerūt. Hiero. Si apli credunt iocādo passi: credant et iocando locuti. Hec ille.

Quantū ad scōm tangit quō christus apl̄os misit ad ꝑdicandū: cū dicit (Euntes in mūdū vniuersū) Quasi dicat: Pr⁹ iussi vt iudeis tm annūciaretis verbū dei dicēs: in viā gentiū ne abieritis: sed nunc oibus debetis annūciare regnū dei: iō (ꝑdicate euangeliū oī creature) Quidam rudes q̄ euangeliū solū intelligūt dicta q̄tuor euāgelistaꝝ: q̄ dicūt esse ꝑdicāda: ex q̄ sequit q̄ malū sit ꝑdicare epl̄am. Oportet q̄ euangeliū itelligere oēm doctrinā fidei: quā annūciare ꝓpl̄o missi sunt. Naz z Paul⁹ dicit se euāgelizare: q̄ docebat pertinētia ad fidez z mores: z ad h̄ allegabat interdū etiā poetica: vt patz Act. xvij. vbi allegat dictū Arati poete dicētis: Genus dei sum⁹. Nota ꝙ (oī creature). i. homi ſm Grego. z magi. hist. qui oīs creature noīe significat: eo q̄ cū oī creatura habet aliq̄d cōmune: vt esse cū lapidib⁹ z alis inanimatz. viuere cū plantis: sentire cū brutis: intelligere cum angelis. Vñ z ſm magi. hist. dicit microcosm⁹. i. minor mūdus: q̄. s. in se q̄dammō habet oēs grad⁹ vniuersi. Vel ſm eundez magr̄m: oi creature. i. hoi ꝓpt̄ quē aliq̄ mō est oīs creatꝰa. Vel oi create. i. credenti z nō credēti: ſm Theo. qui loquit de credēte in deū: nō in chr̄m. Vel ſm eundē Greg. oī creature id est oi natiōi hoim. Ante em̄ eis ꝓhibitū fuerat gētilib⁹ ꝑdicare: sed nūc hoc ip̄m eis mādat: vt z iudeis z gentilib⁹ ꝑdicent Et ista est omniū optima expositio: vt. s. homo simplicit̄ dicat creatura: eo q̄ nobilissima sit creaturaꝝ visibiliū: q̄ sole a deo exp̄esse create legunt: oīs ꝙ creata idem sit q̄ oīs hō. Sed ꝓtra: q̄ si oi creature. i. oīm hoi habebāt ꝑdicare: ꝑdicassent etiā credentib⁹. Solutio: negat ꝓma ꝓsequētia: quia ista verba dicunt ꝓpl̄o fideli: cui iniungit vt alīs euāgelizet. Alij autē a fidelib⁹ sunt infideles. vñ intelligendū est omni homini alio a societate vestra: in qua sunt viri z femine. (Qui crediderit) fide ꝓpria vl̄ aliena ſm Beda: q̄ ꝓpter paruulos dicit: quib⁹ aliena fides suffragatur: sicut z olim sub lege z ante legē: vt dixim⁹ in die circūcisiois (et baptizat⁹ fuerit: saluus erit) si fidem z baptismū malis opib⁹ nō impediat: ſm Theo. Ista em̄ dicunt quia fides et baptism⁹ q̄ntum in se est: sunt sufficiēs causa salutis: que tamē impediri pōt. Vñ sic⁹ post baptismū nō ficte susceptū moriat: nullo supaddito bono vel malo: necessario saluat: vt patz in pueris. Si tamē supaddat mortle crimē: impedit causa salutis (Qui ꝙ nō credidit cōdemnabit) Nō autē dicit: i. iudicabit: quia tales nō discutiētur: sed quo ad hoc iam iudicati sunt. Nec tamen subdit: nec baptizatus fuerit: quia vt dicit magister histo. z sanct⁹ Tho. iij parte. z. iij. sententiaꝝ. sine actuali baptismo pōt esse salus: si adsit baptismi voluntas: z desit baptizandi facultas. Vñ q̄ dicit Joā. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spūsancto z̄c. ſm eosdē intelligit habita facultate baptismi. Sed ꝓtra textū arguit: quia pueri baptizati non credūt: z tñ nō ꝓdemnant. Ad hec dupliciter soluit magist. historia. Primo vt legat: qui ꝙ ñ crediderit sub audiendo fide ꝓpria vel aliena. Secundo vt dicat q̄ chr̄s de illis loquit quib⁹ euangeliū erat ꝑdicandū. i. de adultis: in quib⁹ ꝓpria fides exigit ad salutē. Et ꝑdicet ātē patz q̄ vez est apostolos chr̄sti fuisse baptizatos etiam baptismo chr̄i: vt asserit Aug⁹. z Beda: Et de Paulo quidē: q̄ñ et vbi baptizatus fuerit: scri pt̄ū est vt ptz Act. ix. sed nō de alīs. Beata etiā virgo fuit eadez rōne baptizata: ſm Alb. super Missus est. Signa autē eos qui crediderint: hec sequentur. Sciendū est autez q̄ quidā videntes q̄ sequentia signa non fiant ad litteram ab omnibus baptizatis et credentibus exponūt illa spiritualit̄ q̄si

omnino chīs de omni credente loquatur. sed iste sensus est rudis. Quia eīm de⁹ miracula non facit sine causa: tūc fiebāt ista signa q̄ando erant necessaria: id ē in fundatione ⁊ confirmatione catholice fidei. Ea ergo fundata ⁊ firmata ista superfluunt saltem in tanta frequentia in quanta facta sunt a p̄incipio. Greg. ꝓ omel. Nū quid quia ista nō facimus minime credimus? Sz hec necessaria in exordio ecclesie fuerūt. Ut eīm fides cresceret credentiuz: miraculis fuerat nutrīēda: quia ⁊ nos cū arbusta plantā⁹: tamdiu aquā infundim⁹ quousq̄ in terra tam ꝙ aluisse videamus At si semel radicē fixerit. a rigando cessamus. Hec ille. (In nomine meo) id est in virtute nominis mei (demonia ejcient) de obsessoꝝ corporib⁹: vt p̄z de Paulo Act. xvj. (linguis loquentur nouis) vt patz de omnibus discipulis in Actibus apostolorum (serpentes tollent) de locis vbi hominibus erunt infesti: vt de Martha patz apud theraseonē (Etsi mortifer quid biberint) vt p̄z de Joanne apostolo (nō eos nocebit: Sup egros manus iponēt et bene habebūt) id est sanabunt. Nam p̄ solaz sui corpis vmbram debiles sanabat Petrus: vt patz Act. v. ca. Est autē in hac parte morale documentū: ne viuā fidem occidamus: ⁊ cum ea mortua moriamur. Greg. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit: saluus erit: verum dicit: si fidem operib⁹ teneat. Vera etēm fides est que hoc quod verbis dicit: operibus non contradicit. Hec ille.

Quantū ad tertiū tangit christi assumptionem dicit (Et dominꝰ quidez Jesus postq̄ locutus est eis) Si teneam⁹ istam apparitionē fuisse simplicit̄ nouissimā: et tunc fuisse dicta que in hoc euāgelio cōtinētur: sic ꝑm Aug. intelligendū est: postq̄ locut⁹ est eis que immediate relata sūt Si ꝙ tenea⁹ oppositū: intelligendū est vt idem dicit de oibus que christus cum eis inter resurrectionē et ascensionē locutus est (Assumptus est) nō aliena sed p̄opria ꝑsute. Tū rōe deitatz. Tū rōne glorificatiōis aiē ⁊ corpis. Gl̄iose eīm anie obedit gl̄iosum corp⁹ ad nutū: q̄ ad motū localem rōne agilitatz. Et iō nubes suscipiens illum: ⁊ angeli de quib⁹ habet Act. j. nō affuerūt chīo ascendēti in adiutoriuz: sed i signū q̄ corpalis ⁊ spūalis natura ē subiecta sit (in celū) Revera ascendit sup omnes celos in plurali: vt ꝺr Ephes. iij. Sed tamē oēs celi a luna ⁊ supra aliquādo vnū celum singulariē appellant ratione identitatis: nō in p̄tinuitate: sed in incorruptibilitate. Cum eīm astra nō sic moueantur in celo vt aues in aere: quia celum scinderet ⁊ p̄seqnter corrūperetur: sz sicut clauus infixus rote mouet in rota: necessariū est q̄ septē planete septē habeāt celos ad inuicē discōtinuos. Si eīm oēs septem planete vel aliqui eoꝝ essent in vna rota: semp eque distarent ab inuicez: q̄d oculis cernimus falsum. Nā aliquādo luna ē in p̄iunctiōe: aliquādo in oppositiōe ad solez et idem patet de alīs. Sup hos septē necesse est esse octauū: q̄d tot sideriba⁹ ornatū cernimus: quia null⁹ septē planetaꝝ obseruat semp eundē situm respectu hui⁹ celi. ex quo necessario sequit q̄ null⁹ coꝝ sit in eo fixus. Supra octauū rursus est necesse esse nonū: quia cū octauū habeat plures motus nō p̄t esse p̄imū mobile vicinissimū. s. substātijs inf. nobilib⁹: sz tale. s. p̄imū mobile oporz habere vnicū motū vt a substātijs nullo mō mobilib⁹. i. angelis ad substantias mltipliciter mobiles. i. corruptibiles fiat transit⁹ p̄ media ordinate. Jmo ꝑm alīq̄s sup nonū oporz esse decimū: quia dicūt q̄ cū in octauo videamus tres motus. s. diurnū ab oriēte in occidentē: ⁊ naturalē siue longitudis in zodiaco ab occidēte in oriente: ⁊ motū accessus ⁊ recessus siue tripudiatiōis sup capita artetis ⁊ libre none sphere: necesse est vt dicūt q̄ nonū habeat duos mot⁹ ⁊ decimū vnicū. Et sz forte nō sit necesse sup octauū ponere duos mot⁹: qz vnū p̄t duos motus ꝑprios habere ab vno vel duobus motoribus: tū est ꝑhabile et videt esse opinio sancti Tho. in. ij. Et sup hos nouē vel decē est empyreū q̄d nulla rōne physica potest inuestigari: sed auctoritate aliq̄rū sanctoꝝ tenet: vtpote Strabi: Bede ⁊ Basilij. sicut dicit sanctus Tho. j. par. q. lxvj. Et hoc rōnabiliter: vt sicut oēs celi mori deseruiūt generatiōi rez: ita sit vnū

quiescēs;quod immobilibꝫ spiritibꝫ ⁊ incorruptibilibꝫ creaturis in ꝓtēplando ex ꝓgruētia ⁊ nō ex necessitate defuiat. Ad hoc ergo celū chr̄s assumptus est .i. ad ultimū siue sit empyreū siue aliud. Est āt sciendū ex doctrina scti Thome. iij. p. q. lvij. ⁊ alibi q̄ ꝓueniēs fuit chr̄m ascēdere ab isto loco q̄ est generatōis ⁊ corruptiōnis:⁊ cōsequenter imꝓportionatꝫ tali locato. Et tal' ascēsio ptinet ad bn̄ eē glie eiꝰ. Un̄ vt ibi dicit de hoc chr̄s gauisus est ⁊ non nouit̄ sed nouo modo. s. de re impleta. Et hoc ip̄m nobis est vtilꝰ q̄ illū nobis esse p̄sentē vt augeat̄ fides que est de nō visis. et spes q̄uenienti ad celū. et amor vel charitas circa celestia. Etsi ly p̄m impoꝛtet cōdicionē ascendentis: ñ ascēdit p̄m deitatē vt dicit. Tū q̄ ip̄a est altissima. tum quia est immobilis. tū q̄ non est in loco: sed p̄m humanitatē: vt patet. Sed si dicat ly p̄m ascensionis cām: ascēdit p̄m deitatē: vt patz. Ascēdit aūt ꝓpa virtute vt idem dicit: nō que esset causata ex p̄ncipijs būane nature sed ꝑ virtute deitatis ⁊ ꝑ virtute glie vt dictū est. Nec tamen in instanti ascēdit: q̄ vt idem dicit: licz infinitā sit virtꝰ deitatis ad mouendū: tñ humanū coꝛpus nō potest infinite illum effectū suscipe cū spacio commensuretur. Imo vt dicit idem in. iij. di. xxij. ille motꝰ fuit rpe ꝓceptibili: licz esse potuerit in tēpoꝛe imꝓceptibili. Utrum autē fuerit naturalis: dicit ibi q̄ sic: quia ñ habuit coꝛpus eius inclinationē ad oppoſ tū motū: cum virtute glorie totaliter anime subiiceret. Et isto modo celū naturaliter mouet: qō tñ in se nō habet sui motꝰ actiuū p̄ncipiū. Si tamen in coꝛpe animato sit inclinatio ad oppositū: motꝰ eius non est ei naturalis inq̄ntum coꝛpus est: sed inq̄ntum animatū est. Et intelligo in coꝛpoꝛe chr̄isti nō fuisse inclinationē ad oppositum actualem sed habitualem tm̄ et remotā: ita q̄ si fuisset sublata ab eo gloria: cecidisset. Ascendit autē sup̄ omnes celos: nō q̄ sit extra celos: q̄uis ibi esse possit: vt idem dicit quo dc̄t. vj. q. ij. Sed q̄ est i extrema ꝓte extremi celi: ita q̄ nulla pars eius notabilis est sup̄ caput eius. Ascendit etiam super omnes spiritus: q̄ omnibus dignioꝛ est. Sed cōtra: q̄ quilibꝫ spūs quilibet coꝛpoꝛe est dignioꝛ: q̄ nullꝰ est locus supra omnes spiritus. aut ille est vacuus. Ad hoc dicit̄ p̄m eundē q̄ licz spiritus sit nobilioꝛ loco: non tamen inferioꝛ spiritus est in supremo loco: sicut neq̄ q̄libet spiritus est supra quemlibet locum. ⁊ hoc est vt supioꝛa loca superioꝛibꝫ spiritibus debeatur: et supremus chr̄isto. Negatur ergo cōsequentia. Est autez: vt dicit: ista ascēsio chr̄i cā nostre salutis ex ꝓte nostra: inq̄ntū in ip̄m per virtutes theologicas mouemur vt dictum est: et ex parte sua. Primo quia pauit nobis viaz. Secundo quia ascēdit ad interpellandū ꝓ nobis. Tertio quia inde mittit hominibus celestia dona. Utrū aūt aliquādo postmodū de celo descenderit: Dicendū est q̄ sic. Unde illū paulus coꝛpoꝛaliter vidit Actuū. ix. Et ne hoc credat̄ p̄m aliquā apparentiā ⁊ nō realit̄ factū. Ex hoc ipe. j. Coꝛ. xv. ꝓbat illū vere surrexisse di. Nouissime oim tanq̄ abꝛtiuo visus est etiā mihi. Hec oia ex scto Thoma. De modo autē quo chr̄s ascendit hic tacetur Sed dꝛ Act̄. j. et Lu. vlti. ex quibꝫ locis habet̄ q̄ eduxit eos de hieruſalē ad montem oliueti. ⁊ inde videntibꝫ oibꝫ christianis habitātibus in hieruſalē ſaltem virq̄ ⁊ feminis: eleuatꝰ est ⁊ ascendit (Et sedet a dextris dei) Ad hoc autē noticiā sciēdum est ex doctrina scti Thome. iij. p. q. lvij. q̄ sedens dr̄ q̄escens: habitans: et regnās: ⁊ iudicās. Sed ly ad imꝓoꝛtat cōuenientiā cum distinctione. Dextera autē tribus modis sumit̄. Uno modo fz Damascenū ꝓ gl̄ia deitatis. Alio modo p̄m Augustinū ꝓ beatitudine dei p̄ris. Que duo licet sanctus Thomas non dicat sē realiter idē. Tertio modo p̄m Aug. est regia ⁊ iudiciaria ptās. Chr̄o q̄ ꝓuenit sedere a dextris dei: q̄ in eius gl̄ia vel beatitudine q̄escit. ⁊ est iudex p̄ri cōregnans Nec tamē sequit̄ q̄ deꝰ sit in sinistra chr̄i q̄ nō loq̄mur p̄m modū coꝛpaliū. Un̄ vt dicit Aug. ibi omnis est, dextra: q̄ nulla ibi est miseria. Sedere autē a dextris dei conuenit chr̄isto inquantū est deus. ita tamen q̄ ly ad non dicat gradū dignitatis sz p̄sonalē distinctōem originis. Simul

em filius habet cū patre gloriam deitatꝫ z bitudinē et omnē ptātē immutabilit. Et lz dextra appropiate dicat de filio sic z deus. et trib⁹ pdictis modis sit qđ trib⁹ cōmune. tñ sedere ad dexterā non ꝙuenit patri: cū non sit ab alio: sed ꝙuenit filio et spūisancto: lz filio appropriet sicut et eq̄litas. Conuenit etiā ista sessio chr̄o inq̄n tū hō. Nam cū ly ad dicat distinctōez et ꝙuenientiā. est em ꝓpositio trāsitiua z importans accessum: si distinctio sit in ꝑsonis z cē. ꝙuenientiā in natura: sic ꝙuenit ei inq̄tum deꝰ. z fm ratōem equalitatꝫ sedere ad dexterā dei tribus dictis modis sūptam: ly inq̄tū dicente ꝙdictionē nature. Si aūt ecōuerso distinctio sit in natura: ꝙuenientia in ꝑsona: ita q ly ad dicat accessum fm gr̄am vnionis. z ly inq̄tū dicēte suppositū. sic eodē mō ꝙuenit fz rōnem eq̄litatis cū sit filiꝰ dei. Si āt iste accessus sit fm gr̄am habitualē ly inq̄tum replicāte naturā: sic ꝙuenit ei nō fm rōez eq̄litatis: fz eminētie sup oēz creaturam. Vñ ꝓtiū est filio: ita q nulli creature cōuenit sedere ad dexterā patris fm equalitatē vel ēminentiā. Dicūt tñ oēs bri eē in dextra: sed nō sedere. qz ñ hñt bitudinē cū q̄dā dñatiua ptāte: z q̄si ꝓtiā z naturalē. Brā aūt ꝑgo: vt idē dicit i. iij. di. xxij. dr assistere vel astare a dextris: nō ār sedere: qz gl̄ia filij ad eā derivat: fz nō plenarie. Nos ꝙo i celestib⁹ sedē⁹ q̄si stabiliter i gl̄ia fz ñ i dextra Hec oia ex s. Tho. (Illi ār ꝓfecti) pⁿ receptōem spūsc̄ti quē ei⁹ ꝓcepto in hierusalem expectauerūt (pdicaueruꝫ vbiq̄) Sed contra. qz vt dr Aug. ad hesi. sunt gentes in qb⁹ modo pdicatio cepit: et in qbus nōdū cepit impleri. Et soluit ipe Aug. ibidē. qz sicut illō. vo⁹ discū sum vsq̄ ad ꝙsū. secli: nō de sol⁹ discipulis sed de tota eccl̄ia intelligit: ita z hoc Posset aūt alit dici: q̄uis redeat i idē. Dicit em s. Tho. j. ij. q. cvj. et Ro. x. q ꝑdicatio euangelij chr̄i dupliciter intelligitur. Uno mō q̄tū ad diuulgationē nois chr̄i. et sic fm Chryſ. etiam tpe apl⁹orum completa est. z p⁹ ei⁹ cōpletionē destructa ē hierl̄em. Alio mō q̄tū ad plenū effectū z eccl̄ie fundatōez. Et sic fm Aug. vbi. s. nō ē cōpleta. fz cū fuerit completa. veniet mundi desolatio (domino cooperante) sicut principalis motor instrumentis cooperat (et sermonem) euangelicū (confirmante) p miracula: cum ad hoc ratio nō sufficiat (sequentib⁹ signis) de quib⁹ dictū est in hoc euangelio.

Dñica post ascensionem.

Text⁹ euangel⁹ Joā. capi. xv.

Vm venerit paracletus quem ego mittam vobis a patre spiritus veritatꝫ qui a patre ꝓcedit: ille testimoniū ꝓhibebit de me. Et vos testimoniū ꝓhibebitis: quia ab initio mecū estis. Hec locutus sū vobis vt nō scādalizemini. Absq̄ synagogis facient vos. Sed venit hora vt omnis qui interficit vos: arbitretur obsequiū se ꝓstare deo. Et hec facient vobis: quia nō nouerunt patrē neq̄ me. Sed hec locutus sum vobis: vt cum venerit hora: eorum reminiscamini quia ego dixi vobis.

Cum venerit paracletus ꝛc.) Joan. xv. In ꝑsenti euangelio chr̄s intēdit discipulos tristes ō suo discessu aduersus futuras tribulatōes animare. Et i ⁊ tāgit tria pūcta. Prio ei pnūciat eis z pmittit aduentuꝫ cōsolatōis. Secūdo etiā aduenturas esse tribulatōes. Tertio reddit tribulationū causam.

Quātū ad ꝑmū sciēdū ē q chr̄us ante apl̄os dixerat iudeos inexcusabiles esse: eo q ipe ꝑsonaliter venerat: z erat eis locutus et opa insolita fecerat: z tñ nō erant cōuersi. Chryſ. Possent aūt discipuli dicere. Si ꝙba a te audierūt q̄ null⁹ dixit. si opa viderūt q̄ null⁹ alius fecit: z tñ nō ꝓfuerunt fz oderūt: z ꝑsecutū te cum eo: cui⁹ gr̄a nos mittis. q̄liter digni fide erim⁹

mus: Ne igīt hoc cogitantes turbētur: ꝙsolationem eis inducit. Hec ille. Dic̄ g. (Cū venerit paracletus). i. ꝙsolator. Est ei amor: dei ꝛ ad hoiem venit p grāz ꝛ dei amorē: ideo facit despicere terrena ꝛ amare celestia. et cōsequenter nō sentitur tribulatio p terrenis: sed gaudiū de celestibus. vñ seqt magna ꝙsolatio (quē ego mittā vobis a pre.) Ad intellectū autez istoꝝ sciendū est ex doctrina sci Tho. j. p. q. xliij. q diuis pſonis ꝙuenit missio: q: de rōe missiōis nō sunt nisi duo. s. habitudo ad mittentē q in diuinis est p origi nem. ꝛ habitudo ad terminū missionis: i q̄ oꝛtet missū ee nouit vl̄ nouo modo. Aliq aūt diuine pſone: vt filius et spūsanctus sunt ab alio: et nouiter possunt ee in creatura p nouum effectū: ideo mitti pñt Nō aūt pater q: non est ab alio. dat tñ se pater creature: non ſm q dare importat auctoritatē dantis sup datū: sed ſm q importat liberā cōlocationē ad fruēdū. Utrūq aūt tā missio q̄ datio est p grāz ḡtum faciente. q: nullꝰ alꝰ effectus pōt hoꝛuz esse ratio. Sicut aūt filiꝰ visibiliter i carne missus est: ita ꝙuenit ei inuisibiliter mitti: q: ꝙuenit ei esse ab alio ꝛ nouo mō ee in creatura p grām. Per grāz em̄ tota trinitas inhabitat nos. Et ista missio filij attendit ſm dona que ad intellectū ptinent que filio attribuunt ſm ꝓpriā rōem. puta sapientie aut scie lz attribuant spūi sancto inq̄ntum sunt dona. quia ipe est pmū donū. Nō tñ p oia talia mittit filiꝰ: ꝛ solum p illa que ita pficiunt intellectum vt homo prumpat in amorē. q: filiꝰ est verbū spirans amorē. Ideo nunq̄ est missio filij sine missione spūsancti: et econuerso. Et nota q missio filij et spūsci quo ad grām gratū facientē non distinguūt sed q̄tū ad oꝛigines et q̄tum ad effectus ḡtie. Uz aūt solū duo mittant: tamē oēs mittunt. Un̄ pater mittit filiū q̄ ad duo q̄ sunt de ratōe missionis: et similit filius ꝛ pater spūmsanctū. Sz spūsctūs mittit filiuz ꝛ filiꝰ seipm: et spūsctūs seipm soluz quo ad secundū rm̄. i. effectum gratie nō quo ad oꝛiginē. Ideo oꝛ spūsctūs venire ꝛ tamē dicit filiꝰ eum se missurū. Hec oia habent a sctō Tho. vbi. s. ꝛ. j. di. xv. ꝛ xvj (spiritū ꝟitatis). i. spm̄ filij qui est ꝟitas. Uel spm̄ docentē omnem ꝟitatē (q a patre pcedit) Ex hoc aūt q h dicit spirituz sanctū pcedere a patre ꝛ nō a filio: arguunt greci q a filio non pcedat. Sz hoc est ꝙdemnatū p eccliam. vt patz ex symbolo: i quo dr. Qui ex patre filioq̄ pcedit. Et huiꝰ rō est q̄z spūssanctus realit distinguit a filio ſm fidem catholicā: et non p materiā. ergo p formā oppositam forme Forme em̄ non opposite vt albū ꝛ dulce: non distinguūt suppositā Non aūt potest ibi esse oppositio nisi relatiua: neq̄ realis relatio nisi oꝛiginis: q̄ynus est ab alio. Per hoc ergo distinguit: q: vnꝰ eoꝝ ē ab alio. Cōtra istos etiā grecos sc̄t eoꝝ doctores: vt Athana. i symbolo. ꝛ Didimꝰ in li. de spūsctō: et Chꝛyſ. Si aūt rō greco tū valeret: eodē mō sequit q pater ñ mittat spm̄sanctū. quia hic dicit filiꝰ: quem ego mittā. et non dicit: quem ego ꝛ pater mittem⁹ (ille testimoniū phibebit de me) Et hoc dupliciter. Uno modo docendo vos: et dando loquendi fiducia et efficaciam. Alio modo inspirādo ꝛ emolliendo audientiū coꝛda. (Et vos testimoniū phibebitis) tanq̄ eius instrumenta (q: ab initio) ex quo cepi predicare et docere (mecum estis) ꝛ ꝙseqnter estis idonei testes: q: de visu testimoniū poteritis reddere

Est aūt in hac parte moꝛale documentū q q̄ vult viuere ꝙsolatus h et in futuro: q̄rat in se spm̄sanctū possidere. Unde ait Didimus. Spm̄sanctū venientē dominus ꝙsolatoꝛē dicit: ab opatōe ei nomē imponēs: q: nō solū quos se dignos reperit ab omni turbatōe reddit alienos: verum incredibile quoddā gaudiū eis tribuit. Sempit erna q̄ppe letitia in eoꝝuz coꝛde ꝟsat q̄z spūs habitato: ē. Hec ille.

Quantū ad sc̄m tangit chīs affuturas discipulis iniquoꝝ pſecutiones cū dr (Hec locutus sum vobis) de odio mei: quod est exemplū. et de aduentu spūsci: quod est firmamentū anteq̄ eueniāt vobis pſecutiones (vt) ꝙ fortan p expectatiōnē spūsancti (nō scandalizemini). i. ñ ruatis negando me: vel pdendo fidem meā. Scādalon em̄ grece: latine dr impactio vl̄ ruina. Unde scandalum est et ipse casus

et res ad quā ds impingēs cadit. Sz cō tra. si chīs ista dicebat vt nō scādalizaren tur. et tñ oēs fuerūt illa nocte scādalizati: videl' q chīi volūtas ipleta nō fuerit. Ad hoc dico q nō magis hoc incōuenit ḡ q iudei nō fuerint chīo p̄dicante q̄rsi: ad quos q̄rentēdos p̄dicabat. Jsta em̄ chīi volūtas nō erat bñplaciti sz signi: q ñ sp implet. De hoc vide sctm̄ Tho. j. di. xlvij. q. j. q. xix. et. iij. ꝯ. ca. xcj. (Absq synagogis facient vos). i. excōicabunt extra synago/gas sm̄ Chrys. Sed qō malū erat aplis excōicari a iudeis? Ad hoc dicit Aug. q in hoc ipo significat quoddam triste apo stolis. s. q iudei nō susciperēt chīm aut fi dē chīi. ḡuis etiam dici possit q ḡue erat aplis de synagoga expelli qñ adhuc non erant eccle. Et supple nō solū vos excō municabunt (sed venit hora). i. in p̄timo est (vt ois q interficit vos arbitrēt obseq uiū). i. rē ḡtā (se p̄stare). i. exhibere (deo.) Ex q̄ patet q de iudeis loq̄t: vt ot Aug. qz nō dicit dns: sz deo. Sz q̄tra: qz iudeo rū p̄ncipes ex inuidia et nō ex ig̃rātia tra diderūt dñm: quē nouerāt esse heredē dei z chīm eius: vt ex dictis patet. Nō ḡ cre/debāt se bñ facere: aplos'q insequendo. Ad hoc pōt dupl'r dici. Uno mō q apli habebant fere totū iudaicū populuz sibi inimicū z mortalē hostem. Et poplares q̄dē ex ignorātia insequbant aplos: creden tes q omnes q ad chīm q̄rerent relin q̄rent deū israel. pauciss̄imi aūt istā p̄secu tionē sciebant esse iniustā. Unde z paul' doct' in lege ignorant' seuiebat in christi anos: vt ipe de se testat. j. Timo. j. Est ḡ modus loq̄ndi vt dicat omnes: cū pauci desint. sicut z p̄ncipes dicebāt q totus mund' post illū abyt. Jo. xij. et ap'lis ad Phil'. ij. Omnes inq̄t q̄ sua sq̄runt: non q Jesu chīi. Alio mō vt dicat dns loqui non de p̄ncipibus mandātib' aplos fla gellari vel occidi: sz de ministris h̄ exēn tibus. Et redit in idem.

Est aūt in hac pte morale do cumētuz. q p̄gri facientes snias excōicatiōis iniu/stas ex furore. qz odio mouent: vl' ex cau/sa: sunt iudeis sil'es: qui ex odio excōica bant credentes in christum.

Quantū ad tertium assignat. causa tri bulationū futurarū apostolis. z i hoc ipo habēt aliq̄lē consolatōnis causam. Dicit ḡ (Et hec facient vobis: qz nō nouer't pa/trē nec me) Chrys. Quasi dicat. Suffi cit vobis in consolatōem p̄pter me et pa/trē hec pati. Hec ille. Sed quō ōz q nō nouerunt p̄rem: cū not' esset in iudea ds. Ad hoc dico q nouerāt illū in generali i/ḡtum de' erat: sed nō in ḡtum erat pa/ter habens filiū naturalē qui eis p̄dicabat. Si em̄ cognouissent nun q̄ dñm glie cru cifixissent. j. Cor. ij. (Sed hec locut' sum vobis: vt cum venerit hora: cor. remini/scamini qz ego dixi vobis) z ꝑsequent in ea fide p̄sistatis.

Est aūt in hac pte morale documētū vt q p̄pter deum patik aut fatigak: si vult consolari cogitet illū p quo patik. vñ Gre. ait in. ij. moral'. Cum in hac vita ea q̄ no lumus patimur: necesse est vt ad euz qui iniustū velle nō p̄t: studia nr̄e volūtatis inclinem'. Magna q̄ppe est ꝑsolatio in eo qō displicet: q illo ordinante erga nos agit cui nō nisi iustū placet. Hec ille

In vigilia Pentecostes. Text. euang. Jo. capi. xiiij.

Si diligitis me manda/ta mea seruate. Et ego ro/gabo patrem et aliū pa/racletuz dabit vobis: vt maneat vobiscum in eternuz: spiritum veritatis quez mundus nō po/test accipere: quia non videt eū: nec scit eum. Vos aūt cognosce tis eum: qz apud vos manebit: z in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum z mundus iā me non videt. Vos autem vide bitis me: quia ego viuo z vos vi uetis. In illo die vos cognosce/tis quia ego in patre meo z vos in me: et ego in vobis. Qui ha/bet mandata mea et seruat ea il le est qui diligit me. Qui autez

diligit me. diliget a patre meo. et ego diligā eum: et manifestabo ei meipsum.

Si diligitis me mādata mea seruate ꝛc. (Jo. xiiij. Pñs euāgeliū ex se patz: pauc̄is exceptis q̄ exponēdū. Dicit g̃ (Si diligitis me: mādate mea seruate). i. seruabitz. Hoc em̄ est effect⁹ ꝛ signū dilectōis: amici volūtatē ꝓplere. (Et ego rogabo patrē et aliū paracletū dabit vobis). i. aliū ꝓsolatorē ꝛ aliū aduocatū. Nā paracl⁹ interp̄tat ꝓsolator ꝛ aduocat⁹: ꝛ chr̄s fuit ꝓsolator apl̄oz et etiā aduocatus: inq̄ntū bō orans p eis: ꝛ inq̄ntū de⁹ nō orādo: sz faciendo vt orarēt ipi. Sil'r et scūs spūs fuit eoz ꝓsolator: quia cum sit amor accēdit eos amore dei: ꝛ ꝓseq̄nter sentiebāt maximā dulcedinem de celestib⁹: ex q̄ seq̄bat q̄ min⁹ sentirēt aduersa mūdi. Fuit ēt aduocatus: nō orādo: sed ꝓuocādo apl̄os ad orandū (Vt maneat vobiscū in eternū) Et in hoc ꝑm Chrys. innuit q̄ spūs scūs non erat moriturꝰ sicut chr̄s q̄ eos p mortem deseruit corpaliter. Manet aūt spūs scūs in eternū nobiscū. nisi eū p peccatū repellamus (Spiritū veritatis quē mūdus nō pōt accipe) nisi ꝓuertat Greg. v. moral. Spiritus scūs em̄ quem repleuerit: ad desiderandū inuisibilia: accendit. Et q̄m mūdana corda solū visibilia diligūt: hūc mūdus non accipit: q̄ ad diligēda inuisibilia nō assurgit. Sec̄ares erem̄ mēres q̄nto se foras p desideria dilatant: tāto ad receptionē illius sinū cordis angustant. Hoc ille. (Quia nō videt eum) pure ꝛ indubitate fidei oc̄lus nec scit eū p experientiā suauitatis ei⁹ (Vos aūt cognoscetis eū). s. p experimentū ꝓsolatiōis ei⁹ quo mō mūdani eū cognoscere nequeūt. (q̄ apūd vos manebit ꝛ in vobis erit) ꝛ cōsequēter ad p̄sentiā suā influet vobis fidē et amorē: vt videatis ꝛ sciatis eū. (Nō relinquā vos orphanos: veniā ad vos: Adhuc modicū ꝛ mūdus me iā non videt). i. nō videbit. Et loquit ꝑm Theo. ō rpe resurrectōis in q̄ solū apl̄i illū viderūt. Vel ꝑm Chrys. loquit de rpe future felicitatis Utroq; aūt rpe. s. resurrectōis ꝛ felicitatis apl̄i habuerūt vitā. s. letam ꝛ ꝓsolatā. Et ideo subdit (Vos autē videtis me q̄a ego viuo). i. sum vita p essentiā: ꝛ ꝓseq̄nter do vobis vitā participatā q̄ modo viuitz p gratiā: qua etiā (et vos viuetis) in futura resurrectiōe mea p fidē reparatā: ꝛ i futura resurrectiōe vestra p gratiā ꝓsumma tam (in illo die). s. resurrectiōis vel glorie. (vos cognoscetis) p apertionez sensus ad intelligentiā scripturaꝝ q̄ ad diē resurrectionis: vel p visionē deitatis: q̄ ad aliam diē (q̄ ego in patre meo: ꝛ vos i me: ꝛ ego in vobis) supple sum vel ero: lz alio ꝛ alio modo. (Qui habet mādata mea ꝛ seruat ea: ille est q̄ diligit me. Qui āt diligit me diliget a patre meo: ꝛ ego diligā eū: ꝛ manifestabo ei meipm) Ergo manifestatio. i. visio finiz est et p̄miū amoris.

In die Pentecostes

Text⁹ euang. Joh. ca. xiiij.

Si quis diligit me: sermonē meum seruabit. Et pater me⁹ diliget eū: et ad eū veniem⁹ ꝛ mānsionē apud eū faciem⁹. Qui non diligit me: sermones meos nō seruat: sermonē quē audistz non est meus. sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud vos manēs. Paracletus autē spūs scūs quē mittet pater in nomīe meo: ille vos docebit oīa: et suggeret vobis oīa q̄cunq; dixero vobis: Pacē relinquo vobis: pacem meā do vobis. Nō quō mūdus dat ego do vobis. Non turbet cor vr̄m: neq; formidet. Audistis q̄ ego dixi vobis Vado ꝛ venio ad vos Si diligeretis me: gauderetis vtiq; quia vado ad patrem: q̄a pater maior me est. Et nunc dixi vobis p̄ius q̄ fiat: Vt cum

factum fuerit credatis. Jã non multa loquar vobiscuꝫ. Venit em ꝓnceps mũdi huius ⁊ in me nõ habꝫ quicq̃. Sed vt cognoscat mũdus quia diligo patrem. et sicut mandatũ dedit mihi pater sic facio.

Jquis diligit me sermonẽ meũ seruabit ⁊c. Joan. xiiij. Circa ea q̃ in ꝓsenti euãgelio dicunt Sciendũ est: q̃ in nocte q̃ chr̃s est captꝰ multa apostolis dixit. et inter alia q̃ post modicum mũdus euꝫ nõ videret q̃uis visuri essent illũ discipli sui. Et loqbat chr̃us de visiõe fidei ⁊ noticia diuinoꝝ. Judas aũt nõ ille scariothis: sed altꝰ ꝙsanguineꝰ chr̃i: ãmiratus est tanq̃ hũilis q̃ apl̃i totiẽmõdo ꝓferrent: ⁊ iõ interrogauit di. (Dñe q̃d factum est:) id est q̃ est cã (q̃ manifestaturꝰ es nobis teipm ⁊ nõ mõdo) Huic aũt petitioni chr̃s rndit q̃ verba p̃ntis euãgelij: i q̃ tria puncta tangunt: q̃ sunt Discretio: Manifestatio: ⁊ Exhortatio.

Quantũ ad primũ chr̃s tangit illõ vñ discernit mũdus a discipul chr̃i: qõ est cã ꝓdicte manifestatiõis. Est em hec cã vt Aug. õt: ipa dilectio. Dicit g̃ (Siq̃s diligit me sm̃onẽ meũ suabit). i. ea q̃ ego volo ⁊ doceo faciẽda: faciet. Proprium est em amicoꝝ eadẽ velle ⁊ nolle. Etsi duo sint amici q̃ alter non possit male velle neq̃ male iudicare vt deꝰ: iustũ ẽ vt alter amicus se eiꝰ voluntati in oib subijciat: ita q̃ nihil velit nisi iplicite subintelligẽdo qõ illud deo placeat: ⁊ oia faciat q̃ deus iubet. (Et pater meꝰ diliget eũ) Si de patꝛe hõ esset: vtiq̃ diligẽtes filiũ diligeret. q̃ nullus põt dei filiũ sine patre diligere. Rõ ei dilectiõis filij ẽ ipa eiꝰ bonitas siue essentia: q̃ eadẽ nũero est p̃ris: ⁊ ꝙsequnter ẽt p̃r diligit. Nihil aũt vt ait Amb. est tãinsertũ nature q̃ diligentẽ se diligere. Ueũrñ q̃ deꝰ p̃r est deꝰ: nõ iõ nos p̃r amat quia nos filiũ amamꝰ: sed ecõuerso: iõ amamꝰ q̃ ille amat: ita q̃ amoꝛ dei ad nos est cã nr̃i amoris ad illũ vel ad filiũ dei. Nõ em amaremꝰ nisi deꝰ vellet nobis inesse ꝟ bonũ q̃ est amare deũ. Velle aũt nobis bonũ: est nos amare. Jgit dicit chr̃s (Siq̃s diligit me diliget a p̃re meo) nõ q̃ antecedens isti⁹ ꝯditionat sit cã ꝙsequntis: sed q̃ antecedens ⁊ ꝙsequns sunt inseparabilia in veritate (⁊ ad eũ veniemꝰ) Pater quidẽ venit seipm donãdo: nõ autẽ missꝰ ab aliq̃: quia nõ est ab aliq̃. filius aũt datur ⁊ mittitur. Dicunt aũt diuine ꝙsone venire ad nos: quando faciũt in nobis nouiter effectuz gratie gratũfacientis: p quã ipas ꝙsonas habemꝰ. Vñ Augꝰ. Veniũt subueniendo: venimus obediẽdo Veniũt illuminando: venimus intuendo. Veniũt impellẽdo: venimꝰ cupiẽdo. Hec ille. Sz quare hic nihil dicit de aduẽtu spũssancti sed solum patris et filij: Ad hoc dicit Augusti. q̃ cũ in deo sit vnitas essentie cũ pluralitate ꝙsonaꝝ: aliquãdo chr̃istus de tribus ꝙsonis mẽtionẽ facit ad insinuandam personaꝝ distinctionẽ: aliquãdo de duab⁹ sine tertia: ad insinuandã essentie vnitatẽ: et nõ ad expellendam tertiã ꝙsonaz scilicz spiritumsanctum: de quo dixerat supra vt maneat vobiscum in eternuz. Vel potest dici q̃ posito patre ⁊ filio intelligitur spiritussanctꝰ: quia est amoꝛ vtriusq̃: ⁊ quia est eiusdẽ substãtie cum eis (Et mansionẽ apud eum faciemus). i. moꝛam ꝯtrahemꝰ Grego. in omel. Jn quozundã eteꝛn cozdibus venit ⁊ mansionẽ nõ facit: q̃ p ꝙuctionẽ quidẽ respectũ dei ꝓcipiũt: sed rentationis tpe hocipm quod ꝙũcti fuerãt obliuiscunt. sicq̃ ad perpetrauda peccata redeũt: aeſi hec minime planxissent. Qui ergo deum vere diligit: ⁊ ad eũ dominus venit ⁊ mansionẽ facit: ⁊ sic eum diuinitatis amoꝛ penetrat: vt ab hoc amoꝛe: tentationis tẽpoꝛe nõ recedat. Jlle autẽ vere amat cuius mentẽ delectatio prava ex cõsensu nõ supat. Hec ille. Jdẽ quoq̃ ibidẽ Tanto autẽ quisq̃ a superno. amoꝛe dissiungitur: quanto inferius delectat. Unõ subditur (qui nõ diligit me: sermones meos non seruat.) ⁊ ꝙsequenter ad eum diuine ꝙsone non veniũt ꝓ effectus gratie sue. Chr̃ysost. Vel aliter intelligendũ est hoc totum. Existimauit em Judas sicut moꝛtuos videmus in somno: ita et se eum esse visuros. Vñ q̃rit: Quid ẽ q̃ debes te no-

bis manifestare nō mūdo. Ue nobis qm̄ morieris: et vt mortuus nobis debes assistere. Ne igit hoc suspicek: dicit (ad eum veniem⁹) si dicat: sicut pater manifestat seip̄m: ita t ego (t mansionē ap̄d eū faciemus) qd somnio⁹ nō est. Hec ille. Ne ātē alicꝫ credat q̄ chr̄s suū p̄monē hz̄et a se subdit (Et p̄monē quem audistis non est meus). i. nō inest mihi a me. Et ē silis modus loq̄ndi vt cū dicē Virgili⁹. Urbem quā statuo vestra est (sed eius q̄ misit me p̄tis). i. illū a p̄re meo nascēdo accepi. Ex quo etiā seq̄t q̄ q̄ talē p̄monē nō fuat: patrē nō diligit. Est aūt sciendū q̄ p̄ monem chr̄i q̄ttuor possum⁹ intelligere. Primo ipa ꝓba q̄ ex ore ei⁹ resonabāt. Secūdo ipam imaginatōez ꝓbor. Tertio ipōs mētales ꝛcept⁹ intellect⁹ possibilē ei⁹: qui dicunt verba mentis seu cordis. Scōz ei hec tria in q̄libet hoie est triplex verbuz. vt docet s. Thom̄. j. q. xxxiij. t Quarto ipm ꝓbū diuinū qd filī⁹ dei est: seu ipam ei⁹ substātiā diuinā. Tria p̄ma ꝙuenīūt chr̄o inq̄tū hō. t insūt ei a se imediate t a deo p̄ncipalit. qz si de⁹ est causa oīs create cause: est etiā causa oīs creati effectus. Secundū autē nō est a chr̄o: sed est chr̄s t est a patre. Jn hac p̄te est lr̄ale documentū. de quo Gre. in homel. ait. Sz ecce si vnusquisq̄ vestr̄ req̄ratur an diligat deū: tota fiducia t secura mente respondet: diligo. Jn ipō aūt lectōis t ordio audistis q̄d p̄tas dixit. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. Probatio q̄ dilectōis est exhibitio opis. Hinc epistola sua idē Joannes ait. Qui dicit q̄ diligo deū et mādata ei⁹ nō custodit: mendax ē. Uere em̄ diligim⁹ si mādata ei⁹ seruam⁹. Hūc̄ est amor dei ociosus. ogatur em̄ magna si est. si aūt opari renuit: amor nō est. Et infra. De dilectōe cōditoris: lingua: mens. t vita requirat. Hec ille.

Horaliter autē sciendū est q̄ seruī dei in hac vita tria potissime desiderāt q̄ chr̄istus i hac p̄ma p̄te euāgelij p̄mittit. Primū q̄dem est dei amor: quē p̄mittit cum sponder sp̄m sctm̄ se missur⁹. qui ꝑz Gre. amor est. s. p̄tis i filiū: t econuerso. Secdm̄ vt suscipiam⁹ a chr̄o mittendū: necessaria est p̄mo cordis purificatio. Gre. Certe si domū vr̄am q̄scꝫ diues aut p̄potēs amicus intraret: oi festinātia dom⁹ tota mundarek: ne q̄d forte essz q̄ oc̄los amici intrātis offenderet. Tergat igit sordes p̄ui opis q̄ deo p̄parat domū mentis. Hec ille. Et hoc q̄tū colligit ex sc̄ptura q̄ ad tria pctā p̄cipue P̄rio duplicitatz. Sap̄. j. Spūssctū discipline effugiet fictū. Secūdo carnalitatis. ideo subdit. t auferz se a cogitatōibꝫ q̄ sunt sine intellectu. Tertō elatōis. ideo subdit. t corripiet. i. expellet a supuenīēte iniq̄tate. i. inequalitate. Nullus aūt est ineq̄lis magis supbo qui non vult parem. Secūdo necessaria est p̄funda būiliatio. qz libenter spūs sicut et homo vadit ad hospitiū in q̄ honorād⁹ est. Eccī. iij. Magn̄ potētia dei soli⁹: t ab humilibꝫ honorat. p̄s. Qui emittis fontes in ꝙallib⁹. Gen̄. j. Spūs dn̄i ferebat sup aq̄s. i. sup corde dulci et māsueto. Econtra spūs malignus req̄escet sup terrā. id ē terrenos: datā sibi ad manducandū t incorporādū. Gen̄. iij. Terrā comedes. Et sup aerē. i. supbos: datū sibi ad hitandum Eph̄. ij. P̄incipē aeris hui⁹. Et super ignē gehēne: datum sibi ad cōbustionem. Mat. xxv. Discedite ꝛc̄. Et sup ignē cōcupiscētie: datū sibi ad succendēdū: Osee vij. Oēs adulterātes q̄si cliban⁹ succēsus a coq̄nte. Tertio necessaria ē trāq̄llitas mētis. Esa. lxvj. p̄m aliā trāslationē. Sup quē req̄escet spūs me⁹ nisi sup būilē et q̄etū: Scōm desideratū est amoris ꝓfuatio: quā spopōdit ibi: t mansionē ꝛc̄. Cōfuat aūt ignis spūssct sicut t materiat̄ p tria. s. Suppositionē cineris. i. memoriaz mortis. t p lignoz apositōez. i. bonoruz opez ꝙmatōez: t p sufflationē. Sz tres sunt sufflatores. s. ipe homo feruētia desideria concipiēdo. Eccī. xxviij. Si sufflauer is quasi ignis exardebit. Et chr̄s hunc ignem spīrās: ip̄m magis inflammando Jo. xx. Jnsufflauit et dixit. Accipite sp̄m sanctū. Et diabolus qui exufflādo extinguit. Esa. lvij. Ecce ego creaui fabrum sufflantē in igne p̄runas. Sed extinguendo illum: accendit concupiscentiā. Tertiū desideratū est p aliquē modū scire se esse in amore dei. et hūius chr̄s dat signū ibi Si q̄s diligit me sermonē ꝛc̄. Sunt autē

sup hoc signū tria alia. s. abūdātia lachry
mar: remissio iniuriarū: z desiderū sup
norū. In cui⁹ signū spūssctūs in triplici si
gno visibili apparuit. s. sup chīm trāsfigu
ratū in specie nubis babetis guttas huo
ris. z sup ipm baptizatū in specie colūbe
felle caretis. z sup collegiū aplicū in spe
cie ignis q̄ semp tendit sursum.

Quantū ad scōm chīs tetigit modum
q̄ eis debebat manifestari quo ad fidē p
fectā z plenā noticiā diuinar: cum subdit
(Hec locut⁹ sum vobis apud vos ma
nens). s. fm p̄sentiā corpalē. quasi diceret.
Modo ñ potestis pter indispositōez ve
strā illā plenā noticiā capē: vnde expedit
vobis vt vadā a vobis corpalit. vt cum
patre et spūssctō veniam spūalit. August.
Alia est illa māsio quā pmisit futurā. alia
pō hec quā p̄sentē esse testat. Illa spūalis
est atq; intrinsec⁹ mentib⁹ reddit. hec cor
palis forinsec⁹ oculis atq; auribꝫ exhibet
Hec ille. (Paracletus aut̄ spūssanctus)
Nota q̄ paracletus idem est qđ aduocat⁹:
vel ꝓsolator: et hic p consolatore ponitur:
quia chīstus tristib⁹ loquebat. (quē mit
tet pater ī noīe meo: ille vos docebit oīa)
necessaria ad salutē p vobis z pro doce
dis a vobis (et suggeret vobis oīa quecū
q; dixero vobis) Est autem hic multiplex
dubitatio. Et Prima est. Quenam p̄so
na diuina sit ista de qua est hic sermo. nā
q̄libet pōt dici spūssctūs. Ad hoc dicit q
fm Didimū z oēs sctōs: ista p̄sona neq; ē
pī: neq; filī⁹. Et hoc pater: qz a pre mittit
z in noīe filij mittit. Est tamen aduertē
dū ex doctrina sancti Thom. j. pte. q. xxxv
vj. q spūssctūs sumi potest in vi duarum
dictionū. z isto modo ꝓcedit argumētuz
factū q̄ quelibet diuina p̄sona ōr spūssan
ctus. qz q̄libet eoz est spūs et nō corpus.
z sanct⁹: et non malus. Sumit etiā in vi
ui⁹ dictōis: sicut et hoc̄ pm qđ dico Jo
annes: petr⁹. z sic ex accōmodatiōe vsus
diuine scripture est nomē tertie p̄sone p
modū amoris ꝓcedēt⁹. Processio ei amo
ris z relatiōes ad eā ptinētes: z p̄sona sic
ꝓcedens: ꝓpr ignorantiā nr̄am solū ex ac
cōmodatōe hnt ꝓpria noīa. Rōnabiliter
aut̄ sic nominat ista p̄sona vt ōr. Primo
qz pī z filij⁹ cōiter sunt spiritus: z sunt sanc
ti. Unde dicit Aug. xv. de tri. Qui com
munis est ambob⁹: id ipe ꝓprie vocat qđ
ambo cōmunit. Scđo qz spiritus quod
impulsionē et motū dicit: amori competit
cōpellenti in amatū. Hec oia sctūs Tho.

Scđa dubitatio est: cur dicat paclet⁹:
id ē aduocat⁹ vl ꝓsolator: cū pmū etiā fi
lio q̄eiat. de q̄. j. Jo. ij. ōr. Aduocatū ha
bem⁹ apud pr̄em. Scōm ꝓ queniat pī.
de q̄. j. Cor. j. ōr. Pater misericordiarum et
deus totī⁹ consolatōnis. Ad hoc dico q
ois effectus dei in creatura siue ad extra
cōmunis est oib⁹ diuinis p̄sonis: iuxta re
gulā theologicā: que est: q indiuisa sunt
opa trinitatis. s. ad extra. Aliqs tñ effect⁹
alicui p̄sone appropiat. Sic em pī appro
priat potētia: filio sapia: spirituisctō boni
tas: Ita et appropriant eis opatōes in q̄
bus ista p̄cipue apparent: iuxta doctrinaz
sctī Tho. in. iij. di. iij. Ad argumētum
ergo dico q esse ꝓsolatorē quod oib⁹ cōe
est ōr de spūsancto. Primo: qz qđ conue
nit omnib⁹ conuenit etiā singul⁹. z specia
liter de illo dicitur qui tūc visibiliter mit
tendus erat. Secūdo quia bonitas cōso
lantis z benignitas in ꝓsolādo: magȝ q̄
eius sapiētia aut potentia manifestari vi
dek. ideo eē ꝓsolatorē forte appropriat ei
cui z bonitas. Esse aūt aduocatū orādo
cōpetit solū chīo vt hō est: iz orare facien
do cōpetit spūisancto. Idcirco em vt dic
Gre. spūssctūs aduocat⁹ dicit: qz p errore
delinquentiū apud iusticiā patris interue
nit: dū eos q̄s repleuerit exorantes facit.
Hec ille. Competit etiā alijs cū sit opus
ad extra. Ad argume ntū aūt ōtra hoc
dico q chīs spūsanctū dicit paracletū: ñ
p̄cipaliter rōe aduocatōis: sed rōe conso
latōis: qz meritib⁹ loquebat. Chrys. Co
tinue aūt eum paclet⁹ vocat ꝓpter contī
nentes eos tribulatōes. Hec ille. Dico se
cūdo q cū hō potissimū ex amore pot⁹
q̄ ex potētia vel sapientia, puocet ad ora
tionē: forte q orare p nos appropriat spūi
sancto: de quo dicit ap̄lus Ro. viij. q pos
tulat. i. nos postulare facit p nobis gemi
tib⁹ inenarrabilib⁹. Tertia dubitatio ē.
Utrū cū dicit spūssctūs mitti a patre in
nomine filij: spūssctūs debeat dici z noia
ri filius: Ad hoc dico primo q sic: ideo

dicit: quia spūssanct⁹ dabat fidelib⁹ visibiliter aliquādo ad inuocatiōem nois chri. Ez em̄ ꝓpria forma baptismi sit in noie totius trinitatis: tñ ex spāli causa z consilio spūssancti apostoli aliq̄ tpe baptizauerūt in nomie chri: ad reddenduz nomē christi amabile: vt pz Act. xix. z p s. Tho. iij. p. q. lxvj. Dico scdo melius z fm mentē Didymi: lib. de spūsancto. q sicut filius dicit se venisse in noie patris sui Joan. v. non q esset pater: sedq erat filius patris eiusdem essentie z nō psone: z subiecit fideles suos patri. Ita z spūssanct⁹ venit in noie filij. nō q sit filius: sedq est spiritus filij: fm Aplm Gal. iij. eiusdē essentie z nō psone ab eo pcedens z ei fideles ꝓfigurās. inq̄ntum p illum adoptamur in filios dei Juxta illud Gal. iij. In quo clamamus abba pater. Quarta dubitatio ē: Cur dicatur: ille vos docebit oia: cum docere videatur appropriatū ei cui appropriat sapientia. i. filio de quo dicit Joan. j. Illuminat omnē hominē venientē in hūc mundum. Ad hoc autē videt dicere Aug⁹: q cū docere tribus psonis cōueniat: hoc attribuit chris spūsancto nō quia ei appropetur: sed vt in noticiā spiritussancti veniret discipuli. Ait em̄: Nunquid aūt dicit filius z docet spūssanctus: vt dicēte filio verba capiam⁹: docente autē spū eadem ꝓba intelligam⁹. Omnis em̄ dicit z docet trinitas: sed nisi etiā sigillatim cōmendaret: eaz nullo modo humana cape vt oporteret posset infirmitas. Hec ille. Vel possum⁹ dicere q filio appropiatur docere immediate illuminādo: sed spūsancto docere mediate: inflāmando z disponendo ad susceptionē illūinatois filij. Nā animalis hō nō percipit que dei sunt. j. Cor. ij. Ideo spiritus cui⁹ ē nos bonos z spuales facere: docet nos efficiēdo doctrine capaces. Quinta dubitatio est: Quomō dicat spiritussanctus aplis suggerere: cū vt ōt Greg. suggerere soleat esse minoris. Ad hoc dico: q cū suggerere sit summistrare z etiā latenter suadere: spūssanct⁹ sicut Greg. ōt: suggerere dicit: nō q nobis sciam ab imo afferat: sed ab occulto. Hec ille, Et dicit ab imo: i. q̄si inferior sicut fu⁹ de aliq̄b docet dominum. Vel fz Aug. suggerere ē ad memoriam reducere. Sicut em̄ dicit Theo. spiritussanctus docuit q̄cunq̄ chris nō dixerat tanq̄ importabilia: et cōmemorauit quecunq̄ dixerat: sed obscuritatis causa: vel intellect⁹ tarditate cōmendare memorie nequiuerunt.

In hac parte est morale documentum vt qui appetit noticiā diuinoz: studeat diuino amore z moz bonitate pollere. Greg. in home. Nisi aūt idē spūs cordi adsit audiēt⁹: ociosus est sermo doctoz⁹. Nemo ergo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit. quia nisi intus sit qui doceat: doctoz⁹ lingua exterius in vacuū laborat Hec ille. Iterum moraliter sciendum est: q spiritus aduocatus dicitur. Est enim aduocatus bonus qui scit sapienter consulere: luculenter suadere: z potenter vincere: ideoq̄ tria requirit: sapientiam: eloq̄entiā: et constantiaz: Et sapientia sine eloquētia est inutilis: z eloquentia sine sapientia est garrula: z vtraq̄ sine constantia est fraudulosa. Ideo dominus apostolis dedit spiritūsanctum in linguis et igne. In linguis quidez: quia dedit eis facundiam. In igne ꝓ qui lucet z ardet: quia dedit eis lucidam sapientiam z feruentem constantiam. Sed multi sunt habentes linguam inflammatam quidem: non isto igne: sed infernali. Jaco. iij. Lingua inflammata a gehenna Nota q deus fm triplicem prouinciam fecit triplex linguagium vt ita dicam siue idioma Et idioma celestis regionis est deum laudare. Psalm̄. In secula seculoz⁹ laudabūt te. Regionis ꝓ terrestris est de terrenis tractare. Joan. iij. Qui de terra est: ō terra loquitur. Infernalis ꝓ est deum blaphemare. Esaie. vij. Irascitur scilicz damnat⁹: z maledicit regi suo. Cognoscitur aūt quis ad loquelam cuius sit regionis Nā loquela tua manifestū te facit. Matthei. xxvj.

Quantum ad tertiū tangitur exhortatio christi ad discipulos de pseuerantia. Ad cui⁹ intellectū sciendū est q fm q ōt ab Aug. sup Joā. et de verbis dn̄i: et sancto Thom. in diuersis locis: triplex est pax: scz mundanoz: et sanctoz⁹: et beatorum: Et secunda includit primā: nō ecō

verso:z tertia scdaz:nō ecōuerso. Pax mū
danoz nō est vera nisi qtūs aliqd partici/
patoz pace scōz: quia extrinsec⁹ tm̄mo/
do est. Nam est apparens vnio animoz uz.
Pax aūt sanctoz: sicut dictū est sup̄ feria
qnta post pasca:tria req̄rit: Nā cū sit tran
quillitas ordinis fm Aug. et homo habe
at triplicē ordinē.s.ad seip̄m̄z ad primū:
et ad deū: ad eā req̄ritur Primo tranquil
litas in seip̄o: q̄ntum ad tria q̄ in homine
debent ordinari.s.quo ad intellectū: ne er
roze aut affectione inordinata pturbet: q̄
ad voluntatē:vt fm intellectū dirigatur.
quo ad sensum:vt fm voluntatē z ratiōz
regulet z nō pturbet inordinatis passio/
nibus. Scōo tranq̄llitas ad primū p vin
culū amoris. Tertio tranquillitas ad deū
p charitatis p̄soztium. Vñ Aug⁹.de ver
bis dom. diffinit pacē sanctoz ait. Pax
est tranquillitas mētis.s. quo ad rationē:
serenitas animi q̄ ad sensū:simplicitas coz
dis quo ad voluntatē: amoris vinculum
quo ad p̄xīmū:consoztium charitatis q̄
ad deum. Pax ꝑo beatoz includit omnia
que sunt de ratione bītudinis:vtpote im
possibilitatē amittēdi tranquillitatē pdi/
ctoz ordinū. Sic ergo p̄sentē litterā expo
niere debem⁹ fm mentē Aug.(Pacē)san/
ctoz relinquo vobis.vt.s. eam totis viri/
bus amplecti velitz. Aug.de ver.do. Nō
poterit ad hereditatē dñi puenire q̄ resta/
mentū pacis noluerit obs̄uare.nec pōt cō
cordiā habere cū chr̄o qui discoz volue/
rit esse cū chr̄iano. Hec ille.(Pacē meam)
.i. pacē quā habeo:z vos nō habetis neq̄
hic habere potestis:cū sit beatoz(do)id est
dabo(vobis)in futura felicitate p effectū:
nunc autē do p̄ spōsionē z infallibilē spem
(Non quomō mūdus dat ego do vobis)
Jn tribus em̄ pax chr̄isti quaz nobis da/
turus est:imo z quā dat in p̄senti: a pa/
ce mundi distinguitur.scz in p̄fectione:in
veritate:z in fine. Pax enim mūdi est im/
p̄fecta:quia tm̄ exteri⁹ quietat. Vñ Esa.
xlviij. Nō est pax impijs dicit dominꝰ .s.
p̄fecta. Est etiā ficta:quia loquūtur mun
dani pacem primo suo:mala aūt in coz di/
bus eoz:vt dicit Ps̄. Et ordinat ista pax
ad quiete fruendū tēporalib⁹ bonis. Sz
vtraq̄ pax chr̄i est p̄fecta: z vera:z ad eti/
na bona ordinata. Sedq̄ dixerat dñs:pa
cem relinquo vobis:q̄ō est recedentis fm
Chr̄y⁹.ne ex amoze turbent vl timoze foz
midēt:subdit(nō turbet coz vestz neq̄ foz
midet)eo q̄ soli q̄si agni inter lupos rema
neatis. Nam(audistis quia dixi vobis:va
do et venio ad vos)id est nō ita recedo q̄n
ventā vos sepe inuisere z visitare: Sz̄q̄a
hoc totalit nō ꝑsolabat eos:subdit (Si di
ligeretis me) amoze amicicie vere z rōna/
biliter(gauderetis vtiq̄) de meo discessu:
nō vt sic:sed vt est mihi bonuz (quia vado
ad patrem fm humanitatē:z sic gaudebo
nouo modo de mea ascensione z sessiōe ad
dexterā patris. Vado aūt ad illum (quia
pater maioz me est) nō quo ad meā deita/
tem:que eadē est cum paterna:sed quo ad
humanitatē. Potest tamē fm Hilari. pa/
ter dici maioz nō potestate sed autoritate
p̄ncipali vel donantis: sed filius nō ē mi/
noz sed equalis. Ego autē addo q̄ sane in
telligendo eo modo quo pater est maioz:
filius est minoz.s. origine. Nam sicut esse
minoz ē:est esse a quo alius:ita minoz est q̄
est ab alio. Et hoc exp̄sse sentit san. Tho.
in suo simili de po.q.x.arti.j. vbi ꝑcedit fi
liū esse p̄ncipiatū Jta tñ nō st̄ cozā rudib⁹
astruenda: quia forte male sonarent. (Et
nūc dixi vobis priusq̄ fiat) de mea morte
et resurrectiōe z ascensione (vt cum factū
fuerit)et ꝑpletū totū hoc(credatis)nō ea/
ipsa que videbitis fm Aug. fedetiā chri/
stum filium dei:qui hec potuit facere z p
nunciare. Sed hic est questio vna quia
ex dicto Aug. videtur sequi q̄ passio vl re
surrectio aut ascensio chr̄i quo ad aposto/
los qui ista viderunt:nō sint articuli fidei
Sed dicendū est q̄ licz viderent hominē
mori:tamē q̄ ille homo essz deus: hoc nō
videbant:ideo fide credebant deum mo/
tuum: z sic de alijs. Subdit autē chr̄ist⁹
aliā causam:qua debebāt apostoli ō eius
morte cōsolari.quia nō patiebat p̄ter ali/
qd̄ suū delictū.sed innocenf:cū dicit (Jaz
nō multa loquar vobiscum)quasi dicat fz
Bedā. Tēpus vrget vt capiar ad mortē:
(Venit enim princeps mundi huius)id
est hominū mundanoz. Est autē fm Au
gusti. iste princeps diabol⁹:qui malis ho/
minib⁹ dominatur:nō rōne creatiōis: sed

Fe.ii.infra octās Penteco.

seductōis. Venit ān ingt ad eos Jude vt me pdat: z ad eos iudoz vt me crucifigāt (z in me nō habet dcēz) qz.s. vt ōt Bern. Pctm̄ chīs neqz ptraxit neqz pmisit. Sz qre moziebat si nō habebat pctm̄: cū pena peti sit mors: Ad hec rndet ipe di. (Sed) supple mozioz (vt cognoscat mūdus) ly vt stante psecutiue z nō causalit. Nō em̄ hoc fine moziebat vt id scirem⁹: sed eo moriē/ te p pctō alioz pseqnter hoc sciuimus (qz diligo patrē) cui vsqz ad mortē obedio (z sicut mandatū dedit mihi pater) vt.s. p salute pctoz moriar (sic facio) In quo nobis reliquit obedientie documētū: ad qō sp debemus inspicere: Juxta illud Hebre.xij. Aspiciam⁹ in auctorē fidei: z psummatorē Jesum: qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē: pfusione ptempta.

Moraliter aūt sciendū ē q chīs postqz dixerat spūm sanctū mittendū discipul: statim subdit: Pacē relinquo vob: ad scandū q in hoc mōdo nō est vera pax: nisi hoībus bone volūtatis. q.s. habēt spūm sctm̄. Sed istā pacē z psolationē nō possunt recipere habētes mundanā. Joā.xiij. Spiritū vitatis: quē mund⁹ nō pōt accipe. i. amatores munch. Ratio: quia vt dicit. j. Joā.ij. Oīe qō in mūdo est: pcupiscētia carnis est: aut pcupiscētia oculoz: aut superbia vite. Jsta aūt tria peccata. s. luxuria: auaricia: z supbia impediūt psolatiōz spūssti: sicut Chrys. sup Mat. ondit per tria exēpla. Primū est: qz leo nō mouetur ad aspectū herbaz seu pratī virētis: z sil' habētes cor aniale p lasciuiā nō appetunt herbas virētes. i. spūales amenitates: sed voluptates. j. Corz.ij. Animalis hō non pcipit ea q̄ sunt spirit⁹ dei. Scōm est: qa lapis cadente pluuia balneat quidē a foris: sed intus arid⁹ manet: z sil'r habētes cor duz p superbiā: spiritui sancto intrinsecus nō irriganť. Bern. Quedā supbia inuenta est in me z domin⁹ declinauit in ira a seruo suo. z ad lachrymas nō ppungor. Hec ille. Tertiū: quia si vasi plens aceto infundat gutta mellis: pditur mel z acetum nō dulcorat. et similiter habētes cor acerbū p auaricia que mītas facit acerbitates in adqrendo z pseruando: nō sentiunt dulcedinē mellis. i. psolationē spiritus sancti. Aug⁹. sup illō Psalm̄. Diligite dominū omnes sancti eius. Discite nō diligere mūdū: vt discat⁹ diligere deū. Auertere vt conuertaris: Funde vt implearis. Hec ille

Feria.ij infra octa. penteco.

Tex. euange. Joā. ca. iij.

Sic deus dilexit mōm vt filiū suū vnigenitū daret: vt omnis q̄ credit in eum non pereat: sed habeat vitā eternā Non em̄ misit deus filiuz suū in mundū vt iudicet mundū: sed vt saluet mūdus ꝓpsum. Qui credit in eum nō iudicat: Qui aūt nō credit iam iudicatus est. quia non credit in nomine vnigeniti filij dei Hoc est aūt iudiciū quia lux venit in mundū: z dilexerūt homines magis tenebras q̄z lucem. Erant em̄ eorum mala opera. Omnis enim qui male agit odit lucem: et nō venit ad lucem: vt nō arguant⁹ opera eius. Qui aūt facit veritatez venit ad lucem: vt manifestentur opera eius quia ideo sunt facta.

Sic deus dilexit mūdum vt filiū suū vnigenitū daret z̄c. Jo.iij. In ꝓsenti euāgelio tanguntur tria puncta: que sunt: Conditoris benignitas: Homis malignitas: z Malignitatis causalitas.

Quantū ad primū tangit magna di benignitas: qui filium suū dedit morti pro mūdo. i. hoīe. Hāc aūt benignitatē chīs postqz se dixerat exaltandū. i. in cruce moritur ne quis miraret de morte eius itroducit dicēs (Sic deus dilexit mundū) id ē hominē sm Chrys. qui dicit minor mundus (vt filium) naturalē: nō adoptiuum:

(suum) nō alienū (vnigenitū) in q̄ ex ꝑseqn
ti totus erat amor patr̄ nō diuisus i plu
res filios (daret) libere sine p̄cedēti meri
to ꝯdigno. vt ptz p s. Tho. iij. q. xxiij. dis.
.j. z sine spe remunerationis. Deꝰ em̄ nō a
git ad adq̄rendū sibi: sed ad cōicādū alijs
Secus de hoie q̄ sp̄ p̄cipaliter vel secun
daris in suo ope intendit aliq̄d bonū adq̄
rere. Jō vt dicit Anicen. soliꝰ dei actio
est mere liberalis (daret) in q̄ in p̄ciū: in
exēplū: z in p̄miū Notat ād hic s. Tho.
q̄ amor dei q̄ est cā oim bonoꝝ nostroꝝ ē
magnus ex q̄tuor. Primo ex p̄sona amā
tis: q̄ est deus infinitꝰ z imēsus. Secū
do ex ꝯditiōe amati. i. homis: q̄ est mūda
nus corpe z affectu existēs in pctis. Ter
tio ex magnitudine doni: qz filiū suū vni
genitū dedit. Quarto ex magnitudie fru
ctus: qz vt habeamꝰ vitā eternā ¶Sed ē
hic duplex questio. Pria quō filiꝰ dei da
ri potuerit in mortē cū sit deꝰ. Ad hoc di
cit Theo. q̄ cū in chō sit vna p̄sona subsi
stens in diuina z humana natura: eadem
fuit p̄sona homis z dei. Et ideo q̄ sunt di
uinitatis attribuūtur homi: z que humā
nitatis deo: rōne idētitatis suppositi. Jñ
vere dicimꝰ q̄ filiꝰ hois descēdit de celo:
et q̄ filius dei mortuꝰ est. Dedit aūt eum
pater ad mortē ſm s. Tho. in q̄ntum dedit
ei voluntatē patiēdi. Et hoc duplr̄ in q̄t.
Primo: quia in q̄ntū deꝰ habuit ab eterno
voluntatē patiēdi a patre. Et scō: qz in
q̄ntum homo inspirata est a deo anie chr̄i
voluntas moriēdi p̄ nobis. Alia q̄stio ē:
Utr̄ deus plus hoiem q̄ chr̄m dilexerit:
quē p̄ hoibus tradidit ad mortē? Ad hoc
dicit sc̄us Tho. j. par. q. xx. q̄ deus plus
chr̄m q̄ totū vniuersum diligit: qz vult ei
maius bonū. s. esse veꝝ deū. Neq̄ eius ex
cellentie aliq̄d deperit ex hoc q̄ in mortē
traditus est: imo ex hoc effectus est victoꝝ
gl̄iosus. Et videt intendere sc̄us Tho.
q̄ si ita deus chr̄m p̄ homib⁹ tradidisset sic
nobis tradit bruta: quia. s. nullū eis bonū
p̄uenit ex hoc q̄ eis vtimur: chr̄s fuisset mi
noris p̄cij q̄ genus humanū (Ut oīs
qui credit in ipm) nō dicit: vt oīs qui cre
dit ei vel eum: sed in eū siue in ipm: ad q̄
nō sufficit fides: q̄ oportz adesse motū i de
um: vt ptz. ij. q. ij. (Nō pereat) id est fru
stretur suo fine ad quē est factus a deo (q̄
habeat vitam eternam) que est finis eius.
(Nō em̄ misit deus filium suū in mundū)
q̄ntum ad aduentū in carnem (vt iudicet
mundū) Sed ꝯtra Nā in iudiciū ego ve
ni: Joan. ix. Ad hoc dicit sc̄us Thom. q̄
cū duplex sit iudiciū. s. discretiōis: z cōde
mnationis. Filius dei in p̄mo aduētu ve
nit in iudiciū discretiōis: quia rūc sunt ho
mines discreti quibusdā obcecat̄: z q̄busdā
dam gr̄e lumine illuminatis: nō aūt in iu
diciū ꝯdemnatiōis (Sed vt saluet mūdꝰ
p̄ ipm) q̄ntum in se est. Augꝰ. Quare sal
uatoꝝ dictus est mūdi nisi vt saluet mōm
Ergo q̄ntum in medico est: sanare venit
egrotū. Ipse se interimit q̄ p̄cepta medici
seruare ꝯtemnit. Hec ille.

Quantū ad scōm dicit (Qui credit in
eum) z nō solū ei vel eū (nō iudicat). i. non
ꝯdemnabit ſm Alchui. Et hoc intellige
iudicio ꝯdēnatiōis: secus iudicio discussio
nis. Discutient em̄ fideles mediocrit̄ bo
ni z mediocriter mali. Quidā tñ heretici
ex hoc z ex illo Marc. vlti. Qui credide
rit z baptizatꝰ fuerit saluꝰ erit: dixerunt
nullū fidelē eternalit̄ damnandū. Sz ſm
hoc etiā demones saluarent̄: qz credūt et
ꝯtremiscūt. Jaco. ij. Est g̃ hic sermo ō fi
de viua. Intelligunt ergo p̄dicta de cre
dente in deū. i. cū fide formata. Assumūt
autē ſm san. Tho. z aliud fundamentum
sz ꝑba Apl̄i. j. Corꝝ. iij. Fundamentum
aliō nemo pōt ponere. Et Jbiō. Si cuiꝰ
opꝰ arserit: ipe quidē saluꝰ erit: sic tñ q̄si p
ignē. Dicūt g̃ q̄ saluant̄ fidei fundamēto
sz purgent̄ igne. Sed solui p̄ idē: qz fidei
informis nō est fundamentū salutz (Qui
aūt nō credit iā iudicatꝰ est) vel ſm meri
tum p̄sentis iniusticie: vel ſm diuinā p̄sci
entiam. Augꝰ. Nondū apparuit iudiciuz:
sed iam factū est iudiciū. Nouit enim do
minus qui sunt eius: nouit qui p̄mineant
ad coronā: z qui p̄maneāt ad flāmā. Hec
ille. Vel ſm Chrys. dicit iudicatꝰ talis:
quia hoc ipm qō est esse extra lumen fidei
magnū supplicium est. Vel vt idem dicit:
est iudicatus: quia habet vnde iuste iudi
cetur: sicut Adam ea die q̄ de cibo vetito
māducauit mortuꝰ est. Et hoc est esse iudi
catū ſm p̄sentē iusticiā. Vel ſm Gregoꝝ.

ꝛ Chrys. dicit iudicat⁹: qꝛ habꝫ manifestam cām damnac̄ois: ideoꝙ in iudicio nō discutiet cum patent excidentia salute ad quam nō nisi ꝑ chm venit. Jō subdit (quia nō credit in nomine vnigeniti filij dei.) Alchuinus. In hoc enim solo nomine est salꝰ Hec ille Sed ꝟ. qꝛ paruuli cū baptismo decedētes neꝙ crediderūt neꝙ iudicati sunt. Ad hoc dicit Aug. li. ō bapt. par. ꝙ tales ꝑ sacr̄i virtutē ꝛ rñsionem offerentiū cōputant in numero credentiū. Secus vt ait de paruulis nō baptizatis. qꝛ in numero sunt nō credentiū Deinde fm Alchuinū reddit causa quare iustū sit tale iudiciū: cū dicit (Hoc ē aūt iudiciū) id est ista est causa iudicij. vel ex hoc apparet ꝙ iuste infideles ꝛ impij iudicāt Vel hoc est iudiciū. i. causa maioris condemnatōis: ingr̄itudo. s. hominū ad deum. (qꝛ lux). i. ipe chr̄s fm Bedā (venit i mūdū). i. ad hoies. ita ꝙ eā querere nō habuerūt: vt dicit Chrys. (Et dilexerūt hoies magis tenebras). i. peccata fm Bedam: que ideo tenebre dicunt. vel qꝛ ois malꝰ: ignorās est in eligibili particulari. vl qꝛ male opantes querunt in tenebris. i. i occulto opari ꝛ latere cōmuniter: vl qꝛ ad eternales tenebras ducūt (ꝫ lucem) id ē chr̄istū. Ex quo patꝫ ꝙ inexcusabiles sūt Nam sicut dicit Chrysо. Qui in absentia lucꝫ: qꝛ. s. nō hꝫ noticiā chr̄i: in tenebrꝫ residet aliq̄ mō excusabilis est: q̄ ꝓo in p̄sentia lucis haret tenebris: nullo modo. Beda. Horalit etiā illi magꝫ tenebras ꝫ lucē diligūt: q̄ suos p̄dicatores bñ dicētes odijs ꝛ detractōib⁹ isequūt. Hec ille

Quantū ad tertiū tāgit hui⁹ tante ingratitudinis causa fm Bedā: cū dicitur. (Erāt enī eoꝝ) scꝫ hoim aliq̄ꝫ (mala opa) Habuisse tñ mala opera non fuit sufficiens causa fugiendi a chr̄o. Nam q̄dā habētes mala opa chr̄o occurrerūt. puta publicani et peccatores. Sed fuit hec occasio ꝛ sufficiens cā fuit habuisse intentōem psecuendi in eis. Chrys. Nullus vticꝫ eligit in errore viuēs ad fidem venire nisi prius inscribat sibi pt vitā rectā. Hec ille. Sed nō videt ꝙ omnes infideles habeant mala opa: qꝛ Cato ꝛ plēs phi operati sunt virtutē. Ad hoc dicat Chrysо, vt allegat sanctus Tho. ꝙ aliqui operant̄ bene ex naturali dispositione. s. q̄ nō impugnant̄ concupiscentia. Alij autē ex virtute scꝫ q̄ impugnant̄. et hoc est ꝑfectiuꝫ fideliuꝫ Vel potest dici fm sanctū Tho. ꝙ ꝛ infideles facerēt bona: non tamen virtuꝫ a⁄more: sed per inanem gr̄iam. Et nō operabant̄ omnia opa bona quia deo cultum debitū non reddebant. Vel potest dici ꝙ dominus dicit fuisse opera mala, iudeoꝝ maxime principalium: non autē gentilū: quia adhuc eis non erat lux annunciata. nisi ꝓuate et in casu. Jdeo subditur. (Omnis qui male agit) id est: qui est in intentione peccandi fm Alchuinū. Nam qui iam caret tali intentione: non agit malum sed egit (odit lucem) id est veritatez non ꝑ se: sed ꝑ accidēs. Augꝰ. x. confessio. Quia eīm falli nolunt tales ꝛ fallere volunt: amant veritatē cū scīpaz iudicat. et oderunt eā cū eos ipa iudicat. Amant ꝫ veritatem lucētē: oderunt eā redarguentem. Hec ille. Ꝫ sequit. (Et nō venit ad lucem) id ē ad veritatē: seu ad hoc vt pateat veritas q̄ ad opera eius (vt nō arguantur opa eius. Qui autē facit veritatem). i. opa recta. que dicuntur opa veritatis: quia sunt ꝓformia regule diuie sapientie et iudicio ratōis vere iudicantis. Veritas eīm est cōformitas rei ad intellectum. Vel dicunt opa ꝓitatis qꝛ sunt ab homine vero. i. qui talē se exhibet in operibus: qualis est in verbis et signis. Qui libet autē in verbis et signis cōiter vult apparere bonus: cui apparētie i bonis cōcordat opeꝝ existentia: in malis ꝓo discordat. (Venit ad lucem) Sed nunquid ante chr̄istum aliquis sic fecit? Videtur eīm ꝙ non. quia ante chr̄istū omnes peccauerunt. vt dicit Rhoma. ij. Ad hoc aūt dicit sctus Thomas ꝙ fm Augus. is cui displicet malū quod fecit: relinquens tenebras peccatorū facit in se veritatē ꝛ venit ad lucem (vt manifestent opera eius)

Sed contra: quia nulli debet sua bona publicare: vnde ꝛ phariſei de hoc a domino rep̄hendunt̄. Ad hoc autem dicit sanctus Thomas ꝙ licitū est velle opa sua manifestari coram deo: vt approbentur: et in sua conscientia vt gaudeat quis fm

illud. j. Cor. j. Glia nra hec est testimoni
um ꝓscie̅tie nre: et cor̄a hominib⁹ ad ho⁄
norē dei ꝛ fidei vtilitatē. Sm illō Mat. v.
Sic luceat lux ve. nō aūt ad honorē ꝑpr̄ium.
Hec ex illo. Et intellige q̄ licz manifesta
tionē apud homines querere ꝓfectis. Vñ
san. Tho. dicit q̄ sancti hoc appetūt. Vi
de de hoc feria sexta post dom̄icā quin⁄
quagesime. Vel dicit (vt manifestent ope
ra eius) id ē. non verec̄ publicari q̄tuz ē
ex natura suor̄ opez, q̄uis forte velit ꝑpt̄
humilitatē ꝛ non ꝑpt̄ verecundiā latere.
quia in deo). i. Sm deū (sunt facta) et conse
q̄nt er nō sunt reprehensibilia sed laudabi⁄
lia. qz de⁹ malū velle nō potest Jn hac
parte est documentū ſrale q̄ peccatuz est
causa vt saltē occasio mortādi in peccato.
Bre. Peccatū q̄ statim p̄ pniam nō di⁄
luit: mor̄ suo pōdere ad aliud trahit.

Feria. iij. infra octz Pentz

Textꝰ euangel'. Joā. cap. x.

q Vi non intrat per ostiū
in ouile ouiū sed ascēdit
aliunde: ille fur est et la⁄
tro. Qui aūt intrat per ostium:
pastor est ouiuz. Huic ostiarius
aperit: et oues vocem eius audi
unt Et ꝓprias oues vocat nomi
natim: et educit eas. Et cuz pro⁄
prias oues emiserit ante eas va
dit: et oues illū sequuntur: quia
sciūt ei vocem eius. Alienū autē
nō sequunt: sed fugiūt ab eo: qz
non nouerunt vocem alienor̄u.
Hoc prouerbiuz dixit eis ihesus.
Illi autē non cognouerūt quid
loqueret eis. Dixit ergo eis ite⁄
rum ihesus Amen amen dico vo
bis: quia ego sum ostiuz ouium.
Omnes quotquot venerunt: fu
res sunt et latrones. sed non au
dierunt eos oues. Ego suz ostiū
um. Per me siquis introierit sal⁄
uabitur: ꝛ ingredietur ꝛ egredie
tur: ꝛ pascua inueniet. Fur non
venit nisi vt furetur ꝛ mactet ꝛ
perdat. Ego veni vt vitaz habe⁄
ant ꝛ vt abundantius habeāt

Vi nō intrat per
q ostiū i ouilez̄ Jo. x. Prelēs
euangeliū tria ꝓtinet pūcta.
Jn primo tangit quoddam
puerbiū. Jn secundo exponitur illud. Jn
tertio comparatio fit inter furem et bo⁄
num pastorem

Quantū ad primū sciendū ē fz Chrys
q̄ ante p̄sentia ꝓba chr̄i arguerat phari⁄
seos de cecitate: qz in eū nō credebāt. Sz
qz potuissent dicere: ideo te nō sequimur
qz nō tenemur: cū nō sis pastor fz errone
us. iō vult se ondere pastorē vez. Premit
tit tñ aliq̄ de fure. qz opposita iuxta se po
sita magz eluceſcūt. Sed Sm Aug. ista di
cunt ꝓtra phariseos ꝛ sic̄es: q̄ q̄ndā iusti⁄
cia operā habētes: ꝛ fidē chr̄i nō hñtes cre
dūt se recte viuere. qō nō est vez. Vñ ait.
Nec bñ viuere dicēdi sunt q̄ sine bñ viuē⁄
di aut cecitate nesciūt: aut iflatōe ꝓtenūt.
Hec ille. Dr̄ g. (Amen amen) i. vere (di
co vobis) geminat aūt ly amen causa ma
ioris exp̄ssionis (Qui non intrat p ostiū i
ouile ouiū.) Scom Aug. et Chrys. ꝛ san
ctū Thomā ꝛ oēs: istud ouile est ecclesia
id ē ꝓgregatio fideliū: siue eccl'ia siue sy⁄
nagoga dicat. oues aūt sunt fideles.

Sciendū est aūt q̄ ad ouile intrat ouis
vt ꝓfuet. ꝛ pastor p̄ncipalis. i. dñs Jesus
ac substitutꝰ. i. vicariꝰ eiꝰ vt ꝓfuet ouet.
ꝛ fur vt furet. fz dus p̄mi p ostiū intrant.
De omnib⁹ aūt hijs ingressib⁹ loquit do⁄
minꝰ. Sz p intellectu dicēdo q̄ sciēdū est
q̄ cū duplex sit spūalis pastor. s. p̄ncipal'. i.
chr̄s. ꝛ substitutꝰ. i. plat⁹. ꝛ ipe chr̄s sit
ostiū respectu pastoris substituti: respcu
ipi⁹ chr̄i ogtz aliō ostiū itelligere. i. scpture
ā ipaz ꝛ dei volūtatē exp̄ssā i scpt̄ura. q̄
destinauit chr̄m in pastorē gētib⁹. Vnde
ouib⁹ ꝛ pastoribꝰ substituti ostiū ē chr̄s ꝛ
scpt̄ura loq̄ns de chr̄o. fz ipi chr̄o ostiū ē
scpt̄ura ꝛ de⁹. Jstud igit ostiū Sm Chrys.
est sacra scriptura: que facit fidelib⁹ quod
ostium facit ouib⁹. Vñ ait, He. s. scpt̄u⁄

re dei cognitionē aperiūt: he oues custodi unt z lupos supuenire nō ꝓmittūt: hereti cis introitū ꝓcludentes. Hec ille. Aug⁹. aūt ꝙ ostiū intelligit chr̄m: sed reuera idē est sensus Aug. z Chrys. Nā in chr̄o sunt implete scripture: nō ꝙ ꝙ scripturas intrat: intrat etiā ꝙ chr̄m. i. fidē z ꝙuersatiōz chr̄i ꝙ quā ꝯs efficit de nūero ouiū chr̄i. Cum em̄ ipe chr̄s se dicat ostiū nō est rationabi le ꝙ Chrys. aliud ꝙ ostiū voluerit intelli gere: nisi dicat ꝙ loquit de ostio vt ꝙuenit ꝓncipali pastori tm̄. Siue g̃ sit scṗtura si ue fides vel vita chr̄i: ideo dicit ostiū quia ad ouile ducit: z itꝝ ex ouili ad pascua et ne viriditatis (Sed ascendit aliūde) Hoc est ꝑm Chrys. aliā sibi et nō legitimā viā facit. Tales aūt sunt multi: vñ nō specifi cat viā ꝙ quā sine ostio intrat: qz malum multis modis fit. Et quidē ꝙ ingredit vt pastor ꝓncipalis: ascēdit aliūde qñ nō est ꝙ voluntatē dei z sacras scripturas ordi natus caput z redēptor gentiuz: vt anti chr̄s z multi alij: Sed loquēdo de q̄cūq; alio intrāte. Primo aliunde ascendit siue velit intrare vt ouis siue nō vt ouis sed vt pastor: qui ñ credit intellectu recte ꝑm scri pturas. Secō ꝙ nō imitat affectu vitam chr̄i. Aug⁹. Intrat ꝙ ostiū ꝙ intrat ꝙ chri stū: ꝙ imitat passionē chr̄i: ꝙ cognoscit hūi litatē chr̄i. Hec ille. Vbi nota ꝙ ter pōit ly qui. sed primū nō ponit in numer̄ cum reliquis: ita ꝙ scōm ꝙ: valet ly id est: z ꝓse quēter tangit duo ꝙ ꝙ intram⁹ ꝙ chr̄m. s. cognoscere z imitari: q̄z primū est intelle ctus: scōm affectus. Tales aūt sunt mlti. Primo qui volūt intrare cū scripturaruz ignorātia: maxie si volūt intrare vt pasto res: qz cec⁹ q̄rit ducere cecū. Secō qz no lunt chr̄m imitari ꝙ viā humilitatz: iz vo lunt ingredi vt dñentur velut superbi. Vñ Aug⁹. Qui ad ouile vult intrare ꝙ ostiū: nō solū chr̄m ꝑdicet: sed chr̄i gl̄iam q̄rat: nō suā. Humilis aūt ianua chr̄s est: ꝙ in trat ꝙ hanc ianuā oportz humilez esse vt sano capite possit intrare. Qui aūt se non humiliat sed extollit: ꝙ mur̄ vult ascēde re: ideo exaltat vt cadat. Hec ille. Hiero. Letemur ad ascēsum. timeam⁹ et lapsuz Nō est tanti gaudij excelsa tenuisse: q̄nti meroris est de excelso cecidisse. Hec ille Tertio ꝙ ꝓtempta chr̄i pauptate ꝙ pecu nias et ꝓpter pecunias vult intrare vt si moniacus. Quarto qui ꝓtempta ꝟitate q̄ chr̄s est ꝙ fictōes ingredit: vt hypocrita Quito ꝙ ꝓtepta chr̄i māsuetudine ꝙ vio lentiam vult igredi: vt intrusus (Ille fur est z latro) Hoc autē ꝓprie nō intelligit de eo qui intrat vt sit ouis tm̄: nulla sup ouī bus habitur⁹ potestatē. Talis em̄ si male ingredit: nulli nisi sibi nocz. Sed ꝙ intrat quasi aliquid sup̄ oues potestatis habit u rus: vt pastor ꝓncipalis vel subrogat⁹: et nō intrat ꝙ ostiū: est fur. Cū em̄ ad ouiuz vtilitatē z gloriam domini deberet intra re: intrat ad suū cōmoduz z suā gloriā cō sequendā. Ideo ex re aliena sine voluntа tate domini lucruz expetit: qō est furari. Videt aūt Aug. z simil̄r scrūs Tho. sic i ter ista distinguere: vt furis sit rape: latro nis occidere. Vñ et latro ꝓprie dicit ꝙ la tens in siluis viatorez aggredit. Fur ꝟo ꝙ noctis tēpore ꝑdatur. Sed est hic vna questio. Si em̄ per ostium chr̄m intelligi mus: quō ipse seipm̄ dicit pastorē? Ad h̄ dicit ꝙ in spiritualib⁹ nō est inconueniens ꝙ idem sit ostiū et pastor ꝑm operationes diuersas. Vñ Chrys. Quia em̄ adducit nos patri: ostiuz se dicit: qz ꝟo ꝓcurat: pa storem. Hec ille. (Qui aūt intrat ꝙ ostiū) modo exposito sicut intrauit chr̄s ꝙ deuz et scripturā: z omnes apostoli ꝙ chr̄m: z si militer ꝙ scripturā modo suo (pastor ē oui um ꝟez si nō est tm̄ ouis (huic ostiari⁹) id ē Moyses ꝑm Chrys. cui eloquia dei ꝓmo sunt credita. Vel ꝑm Theo: spūssanctus ꝙ quem reserant scripture que nobis indi cant chr̄istū (aperit) id est ipsum chr̄m in troducit in ouile ꝙ ipsas scṗturas quo ad Moysen: vl̄ etiā ꝙ illuminationē quo ad spiritumsanctū: qui interius z ꝙ scripturas veram noticiā tradit. Male em̄ dispoſi tus in credendo dum ad suū sensum scri pturam trahit repugnantez in ea multas falsitates intelligit: neq; Moyse neq; spū sctō docente scripturas. Sic sup̄ de greg dictū est: ꝙ cum dicit qui a patre ꝓcedit: intelligūt q̄ddam falsum: ꝙ. s. spūssanct⁹ nō ꝓcedat a filio. Hec tñ intellig̃o ꝙ moy ses bene dispositum doceat interius illu minando vt spiritussanctus: sed extra tā

q̄ p̄ceptor: loquēdo inq̄ntum eius scripta exterius ꝓponunt. Vel ſm Aug. p ostia/riū intelligit ipe chr̄s: q cū etiā ſit ostium ipſe v⁹ ait: ſe aperit cū ſe exponit. Et nota q cū etiā ipe chr̄s ſit pastor intrat p ostiū ſcripturaꝝ z tñ nullus aperit ostiari⁹ in/q̄ntum deus eſt: ſed intrat ianuis clauſis nullo. ſ. ei diſſerēte ſcripturaꝝ. Inq̄ntū ār homo edoctus eſt a deo multiplici ſciētia vt dictū eſt multoties ſup̄. Sed ad no/ticiā hoꝝ nota: q ſicut pastor z ostiū: ita et aperire mltipliciter dicit z ſumit. Naz ingrediēti vt pastor p̄ncipalis: p̄mo ſceptru/ra agit teſtificādo p verba ꝓpheraꝝ: z deus p miracula vera: z introducendo ipm ad ſceptrū z poteſtatē ſup̄ oues obtinendaz. iuxta illud Matth vlti. Data eſt mihi. ſ. a deo oīs poteſtas. Scdo aperit ei ſcriptu/ra z deus nō vt ipe intret: ſed vt alij intrēt ad ipm: vt aperire huic ſit aperire ad hūc. Et ſic dicit ſanc. Tho. q Moyſes aperit chr̄o. quia dicit Jo. v. Si crederetis moy/ſi: crederetz forz. z mihi. De me em̄ ille ſcri/pſit. Ingredienti vo vt pastor ſubrogatus vel vt ouis: aperit deus ſiue ſpiritu ſſctūs: et ſcriptura: z chr̄s modo expoſito (Et o/ues voce eius audiunt) Iſta aūt z cetera que ſequūtur lz ꝙueniant cuilibet bono et ſubrogato pastori inq̄ntum eſt idē cū chr̄o cuius vicē gerit: tamē ꝓpriſſime ꝙueniūt chr̄o. Et ideo illa de eo exponem⁹ p̄mo.

Oues ergo. i. fideles chr̄i vocem eius au/diunt: quia ſicut oues ex imaginatiōe cō/ſueta pastoris vocez recognoſcūt: ita fide/les ex diuina inſpiratōe z lumine fidei no uerunt vocez chr̄i. i. veritatē doctrine ſue. Recte em̄ iudicant de his que ſunt fidei p modū inclinatōis niſi in affectu ſuo ꝓmit tant affectōes malas dominari (Et pro/prias oues vocat noiatim) id eſt ꝓpꝛijs no minib⁹ tanq̄ ſibi cogniras. Nouit em̄ do/minus: vt ait Aug⁹. nomina p̄deſtinato/rum. Quāuis etiā poſſim⁹ dicere q loq̄/tur de ouib⁹ ſm p̄ſentem iuſticiā (Et edu/cit eas) Primo ſm Chryſ. de ouili fideli/um mittes ad infideles: ſicut agnos iter lupos. Scdo ſm eundē de medio infide/lium vocās ad lumē fidei. Tertio ſz Au/guſti. de peccato educēs ad gratiā. Vnō ait: Et quis alius oues emittit niſi q eaꝝ peccata dimittit: vt cū ſequi duris libera/te vinclis poſſint. Hec ille. (Et cū ꝓprias oues emiſerit) ſcz trib⁹ p̄dictis modis (an/te eas vadit) ꝓbendo exempla bene operā di. Nec obſtat q plerūq̄ paſtor oues ſeq̄t Primo quia locutio eſt parabolica: z ꝯſe/quenter nō oporter ſimilitudinē q ad ſin/gula ꝯſiderare. Scdo q: vt ferūt i patria illa: paſtores oues cōmuniter p̄cedunt ſi/bilantes ore z inſtrumento ad hocipſum fabricato: et maxime quando oues paſto/rem diligunt (Et oues illum ſequūtur q: ſciunt vocem eius: alienū aūtē non ſequū/tur: ſed fugiunt ab eo: quia non nouerunt vocem alienoꝝ) Et intellige q alienuz nō ſequūtur cum perſeuerātia: ſecus ad tem/pus ex erroze probabili. Alieni aūtez ſm Chryſoſt. dicunt hic Theodas z Judas. De his aūt habet Actu. v. Magiſter etiā hiſtoriaꝝ: de his introducit Gamalielem ſic dicentē: Theodas mag⁹ vt tradit Jo/ſephus dicebat ſe eſſe ꝓphetam a deo miſ/ſum z ſcire ſpulcruz Moyſi: z theſauros q̄s iudei in captiuitatē eūtes in ſinai mō/te abſconderūt. Ad cuius ꝓſuaſionē mul/ti venditis omnibus ſuis: z ſublatis ex vr be facultatib⁹ ad ripaz iordanis venerūt: z ꝓmiſit ſe facturum poſt triduū vt diui/deretur iordanis z trāſirēt ſicco pede: ſic tranſierant filij iſrael. Et dum expectaue rūt i illo triduo: ſuꝑuēiēs ꝓcurato⁹ p̄ſidis ſyrie cū multitudine equitū multos ex eis occidit: z caput ipſius Theode hieroſoly/mā repoꝛtauit. Poſt hunc extitit Judas galileus in diebus ꝓfeſſionis: id eſt deſcri/ptionis generalis: qui vt tradit Joſeph⁹ ſuadebat iudeis vt negarent tributa rho/manis. Poſtea perijt ipſe z quotq̄t ei con/ſenſenrunt. Hec ille. Alieni etiam dicunt hic ſm eundem pſeudoapoſtoli tunc fu/turi: imo et ipſe antichriſtus ſm Theop. qui de eo dicit: q paulus luz decipiēs non obtinebit ſequaces poſt eius mortem.

Eſt autē hic vna queſtio: quia videt q vocem chr̄i audiuerit aliquis qui nō erat ouis: ſed lupus vt Judas: z rurſus aliq̄ ouis nō audiuit eam: vt aliqui ex his qui eum occiderunt. Etſi dicat q quando nō audiebāt: oues nō erant. Contra hoc ar/guit Aug⁹. Nā aliq̄ oues dicunt a domi/

Feria.ii.infra oc.Pente.

no per Ezechielem errantes. Soluit autē ipe Aug. et s. Thomas q̄ dñs loquit de ouib⁹ fm predestinatōem et nō fm p̄sentem iusticiam. z dicunt q̄ vna est vox christi quā omnes z soli p̄destinati audiunt. s. q̄ pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluꝰ erit. Possunt autē p̄dicta secundo exponi de quolibet alio pastore etiā ad litteraz. qz q̄ vnū est exemplar alterius. vt Salomon chr̄i. et christus aliorum pastorum sub vno textu possunt esse multi sensus litterales. Sicut autē dicit san. Thom. hic christus tangit signa boni pastoris. Primū est: qz ei aperit ostiarius iuxta p̄dicta. Secundū: qz oues vocem eius audiunt. Signū eni boni p̄lati est q̄ diligatur ab ouibus. id est bonis: cui⁹ forte odio habeatur ab hircis et capris. Tertium qz p̄rias oues vocat nominatim. in quo fm sanctū Thomā notat q̄ respectu ouium habet cognitionē z familiaritatez quia illos ex nomine vocam⁹ quos familiariter cognoscimus. z eas educit de ouili diaboli: id ē mūdana conuersatione. et vadit ante eas per exemplum bone conuersationis.

Quantū ad secundum ponit expositio eiusdem: cum dicit. (Hoc prouerbium dixit eis ihesus) id est parabolam vel fmonē obscurum. Licet enim cōmuniter dicat p̄uerbium id quod cōmuniter est in ore omnium tanq̄ sententia vera quasi probatū verbū: tamen fm sanctū Thomā p̄uerbiū est quādo aliq̄d p verbo. i. loco verbi ponit. sicut si sententia vna exprimatur p verba parabolica aut similicudinaria. Sicut si volens dicere q̄ malicioſi machinant malum dicat. vulpes synodū faciunt. Vbi nota q̄ q̄tū ad etymologiam prouerbiū dicitur quasi p̄batū verbum. Sed q̄tum ad derivationē vl' compositionem dicit ex pro et verbum. Et p̄mo modo est dictū approbatū proprie. cōmuniter ꝓo pabola. Sed secūdo modo ē econuerso. quia p̄rie est parabola seu dictum parabolicum. cōmuniter vero ē oē dictum approbatum cōmuni hominum sententia. (Illi aūt non cognouerūt quid loqueret eis) Aug. Pascit ei dñs manifestis: exercet obscuris. Hec ille. Jō ꝓpe cipue dominus parabolice interdū loq̄batur vt occultaret p̄ciosas sententias indignis z exerceret studiosos. Dicit autē sctūs Thomas q̄ ignorantia que euenit ex verbis christi est vtilis bonis: qz se exercent ad intelligendū et non valentes intelligere. sed tamen credentes vera esse: admirantur altitudinē sapientie diuine z consequenter etiā laudant. Impijs autē est damnosa: qz non intelligentes blasphemāt. Jdeo vt ait Aug⁹. inde pi⁹ laudat z blasphemat impi⁹. (Dixit ergo eis iterꝝ. s. volens aliq̄ exponere ex q̄b⁹ posſint intelligere reliqua. (Amen amē dico vobis: quia ego sum ostiū ouiū) nō solum pastor: quia vterq̄ per christū ingrediuntur et egrediunt (omnes quotquot venerunt) sc̄z p ipſtud ostium non intrantes (fures sunt et latrones) id ē animaruz seductores: z ꝓpꝛij commodi sectatores. Nec tamen fm Chrysō. et Aug. in his ꝓbis intelligunt patriarche et prophete. qz fm Chry. loquit de seditioſis. fm Aug. ꝓo de his q̄ venerunt preter eum. ꝓphete autē venerunt cum eo: quia cū veritate Sanctus Thomas autem dicit q̄ manichei propter ista dixerunt patres veteris testamenti qui christū p̄cesſerūt z malos z damnatos fuisse. Sed hoc inquit apparet falsum ex trib⁹. Primo quidem: qz parabola loquit de intrantib⁹ et venientib⁹ non per ostium id ē christum. Omnes autem patriarche et ꝓphete intrauerūt p christum: qui eos vt precones mittebat: q̄a licet ex tempore carnez sumpserit tamē ab eterno erat verbum dei per quod illi mittebant. Secundo quia dicit: venerūt: sc̄z ꝓpria auctoritate se ingerentes: z nō q̄si a deo missi. p̄dicti aūt fuerunt missi a deo Tertio quia oues nō audiuerūt fures: audiuerūt autē prophetas: iz mali eos nō audiuerint. Notandū ꝓo fm eundē q̄ fures sunt qui vsurpant nō suū. id est auctoritatem docendi. latrones ꝓo qui per doctrinas prauas occidunt (sed non audiuerunt eos oues) id est illi fm Aug. de quib⁹ dicit: Novit dominus qui sunt eius. id est predestinati

Quātū ad tertiuz ponitur comparatio inter pastores et furem cum dicitur. Ego

sum ostium[q̃ ad ecclesiam ꝛ quo ad glo/
riã intrak(ꝑ me siqs introierit)ad ecclãz
(saluabit)dũmodo non egrediak ꝑ aposta
siam vl culpã(Et ingrediek ꝛ egrediek:ꝛ
pascua inueniet.(Jsta aũt ẏba multiplici
ter exponunk. Prio sic ꝑm Aug.ꝛ Theo.
Jngrediek interl⁹ rectificãdo ꝓsci entiaz.
ꝛ egrediek exti⁹ ordinãdo vitã .Scõo sic
ꝑm Chrẏs. Jngrediek.s.corꝑe ad fideles
docendos :ꝛ inde egrediek ad infideles
ꝓuertendos.Qui em ꝑ ostiũ intrat babz
libratẽ intrãdi et exeũdi meli⁹ q̃ q̃ ascen
dit aliũde.Tertio sic ꝑm Gre.sup Eze.ꝛ
etiã Aug. Jngrediek ad eccl̃iam militan
tẽ.ꝛ egrediek ad triũphãtẽ. Jn oib⁹ autẽ
p̃dictis sensib⁹ fidel̃ intrãdo ꝛ exeũdo in/
uenit pascua aut future felicitatis :aut ali
cui⁹ participatõis ei⁹.Quarto sic in li.de
spũ ꝛ aia. Jngrediek ad ꝓtẽplatõem diui
natis:ꝛ egrediek ad ꝓsideratõez ẏliose
hũanitatis in chr̃o.et vtrobiq̃ pascua.id
ẽ suauitatẽ inueniet.(Fur nõ venit nisi vt
furek)modo p̃exposito)ꝛ mactet ꝑ malaz
doctrinã ꝛ exẽpla flagitiosa(ꝛ ꝑdat)i eꝫ
na m dãnationẽ.(Ego veni vt vitã habe
ant)ꝛ h̃ ꝛz Aug.ingrediẽdo ꝑ fidẽ ex qua
iust⁹ viuit(ꝛ abũdanti⁹ habeãt)egredien
do ad patriã ꝑm eũdẽ in q̃ nũq̃ moriank.

Ferꝛ q̃rta infra octꝛ. Pentꝛ. Lectꝛ euãgꝛ. Jo.ca.vi.

Nemo põt venire ad me:
n nisi pr̃ qui misit me tra/
xerit eũ.et ego resuscita
bo eũ in nouissimo die. Est scri/
ptũ in prophetis. Erunt omes
docibiles dei. Omis qui audi/
uit a patre meo et didicit:venit
ad me. Non quia patrem vidit
quisq̃ nisi is qui est a deo hic vi
dit patrem. Amen amẽ dico vo
bis:qui credit in me habet vitã
eternã. Ego sum panis vite. Pa/
tres vestri manducauerũt man
na in deserto et mortui sũt. Hic
est panis ꝺ celo descendens: vt
siquis ex ipo mãducauerit non
moriat. Ego sum panis viu⁹ qui
de celo descẽdi. Siquis mãdu
cauerit ex hoc pane:viuet i eter
nũ. Et panis quez ego dabo:ca/
ro mea est pro mũdi vita

Emo potest venire

n ad me nisi pr̃ q̃ misit me tra/
xerit eũ.ꝛ ego resuscitabo eũ i
nouissimo die ꝛc.) Joan.vj.
Circa p̃sens e uangeliũ est mltiplex du/
bitatio. Prima :qr cũ ad chr̃m vadam⁹
credẽdo:credim⁹ aũt sponte:nõ videk ve
rũ q̃ ad ipm trahamur.qr trahi ẽ violen
tari. Ad hãc ãt visa s. Tho.sup Jo.ꝛ.ij.
di.xxv.ꝛ.j.q.xxiij.sic rndeo. Pr̃ etern⁹ ad
suũ filiũ hoies trahit mltiplicit̃ sine vio/
lentia:sic̃ et hõ hoiem multipl̃r trahit
Nã hõ trahit hoiez Prio rõe suadendo
Et de⁹ pr̃ sil̃r ad suũ filiũ hoiez trahit:
demõstrãdo chr̃m esse filiũ suũ ꝑ scpturã.
vel inspiratõez:vl̃ ꝑ miracl̃z ogatõem.
Scõo alliciẽdo ꝛ ꝓuocãdo ꝓcupiam eo
modo q̃ ram⁹ virẽs trahit ouẽ.ꝛ eo mõ q̃
dic̃ Virg. in buc. trahit sua quẽq̃ volu/
ptas. Et sic de⁹ i genere cause final̃ tra/
hit:ostendendo q̃ta felicitas sit in futuro.ꝛ
i pñti aie toto corde seq̃ntz chr̃m pastorẽ
suũ. Oñdit aũt h̃ ꝑ scpturã et p̃dicatorez
ꝛ maxie ꝑ inkn̄ inspiratõez facies gusta/
re scintillas tãdulez amoris.Tertio hõ tra
hit hoiez effectiue violẽtãdo:sic etiã de⁹
trahit nos effectiue inq̃tũ effic̃ i nob⁹ vo/
lũtatẽ q̃ seq̃ volũ⁹ chr̃z.iuxta illõ ꝓb̃il̃.ij
De⁹ opak i nobis velle ꝛ ꝑficere.sz de⁹ ẽt
sic trahẽdo ñ violẽtat hoiez vt hõ.qr nõ
alit̃ sic trahit nisi qr fac̃ nos velle. Si aũt
volum⁹ tam nõ cogimur. Si ãt ẽt hõ sic
traheret hoiez ñ violẽtaret. Scõa q̃o ẽ
qr si pr̃ trahit ad filiũ:quõ põt fili⁹ trahe
re ad pr̃em.iuxta illud Jo.xiij. Ego sum
via.et Jo.xvij. Pr̃ manifestaui ꝛc. Ad
hãc dic̃ s. Tho.sup Jo. Prio sic. Chr̃s
inq̃ntũ hõ trahit ad pr̃ez eo mõ q̃ via ad
fminũ:ꝛ ecõuerso pr̃ ad chr̃m:eo mõ quo
dãs ẏtutẽ accedẽdi ad chr̃m. Vl̃ 2o scõo
sic, Chr̃s inq̃tũ ẏbũ dei trahit ad pr̃em

Feria.iii.infra oc.Penteco.

manifestādo illū p̄ p̄dicatōez exercitataz in assumpta hūanitate.z pr̄ trahit ad chr̄z p mirāda opa expleta infinita deitate. sic enim filio sapia z doctrina :ita pr̄i potentia appropriat:q̄ maxime in miracul'appa ret. Tertia q̄stio est.qz si ñ possum⁹ ꝯ chr̄z adire nisi tracti:nō est nr̄a culpa si nō accedim⁹ ad illū p̄ conuersionē .Ad hāc autē dicit s.Tho.sup Jo.q̄ de⁹ est pat⁹ oēs traheret trahi volentes: ac p hoc nullus si nō trahit excusat.Quidā aūt sūt q̄ nō volūt trahi,et tñ de⁹ facit vt velint trahi quertēdo eoz volūtatē. Sz hoc bñficiū non exhibet oib⁹ sed q̄b⁹ vult. Nec de hoc alij q̄b⁹ hoc nō dat habent cām querere. Sufficere em̄ eis debz q̄ i ptāte eoz est. q̄ trahant.qz pñt velle trahi.q̄ si facerēt de⁹ eos traheret.Quare aūt hūc auersuz quertat faciēdo vt trahi velit z nō illū:nolī vt dicit Aug.velle q̄rere si nō vis errare. Jn generali tñ alios sic mouet z alios nō vt suā misericordiā manifestet i eis qui trahunt:et in alijs iusticiā. Jn spāli p̄o de hoc vt illo nō est rō nisi qz vult. sic nō est rō q̄re domificator velit alios lapides q̄uiores esse in fūdamēto.nō aūt q̄re hūc vel illū. Hec ex illo inialit. Vide etiā pr̄ma pte vbi s. Sz ꝯ p̄dicta. Hā si i mea ptāte est vt trahar.q̄re dic̄ Aug.sel'accipe et intellige: nōdū traheris oza vt traharis. No em̄ debem⁹ orare deū p̄ his q̄ facere ip̄i possum⁹. Ad hoc dico p̄imo q̄ ideo possum⁹ trahi:qz possum⁹ stante natura tradita a deo z generali el⁹ influ p̄u velle trahi:q̄ aliq̄n volum⁹ imp̄fecte z p̄ditionate:eo mō q̄ piger vellet eē extra lectū de q̄ tñ surgere nō curat. Talib⁹ orādū est vt trahant,i.vt de⁹ det eis voluntatē p̄fectā ad volendū trahi.Scōo dico z forte est idē q̄ pr̄ malas inclinati⁹ ones et obiecta sensibilia q̄ nos alliciunt habem⁹ difficultatē ad faciendū id q̄ facere possum⁹:q̄ facto trahimur. Vñ plerū q̄ amādo illicita exprimur q̄ vix possū⁹ appetere vt de⁹ a nobis talē affectū secluderet. Jgit orandū est vt de⁹ det nob⁹ vt pmpte z p̄fecte z facili⁹ velim⁹ z faciamus totū q̄ possum⁹ vt trahamur :imo si trahimur vt feruēti⁹ trahamur. Quarta q̄stio ē:cur dicat,fili⁹ :Ego resuscitabo eū cū resuscitare mortuos sit op⁹ cōe totius trinitati. Et rñdet q̄ p̄m s.Tho.iij.q.lvj ar.j.resurrectio chr̄i est nr̄e resurrectōis causa q̄si sic diuinitatis instr̄m. Hā p̄mū in q̄libet genere est cā oīm q̄ sunt post.ij. Beta.sz p̄mū in genere resurrectōis ē resurrectio chr̄i.qz ipe p̄im⁹ p̄fecte resurrexit.i.ad vitā immortalē. Est aūt ista r̄surrectio cā nr̄ē efficiens :inq̄tum hūanitas chr̄i p̄m quā resurrexit est deitatz instr̄m. z p̄seq̄nt sicut alia q̄ chr̄s i hūanitate egit vt̄ p̄tulit sunt nobis p̄tute deitatz salutaria:ita z resurrectio est causa resurrectōis p̄tactu p̄tuali. Est etiā cā exēplarz qz tanq̄ p̄fectissimā imitāt alie resurrectiones .Hec ille p̄tualit .Quia p̄o pr̄ trahit ad filiū p̄m Aug.p opa q̄ facit:p q̄ nō debem⁹ intelligere sola miracla sz omnē inspiratōez:ō saluator aliq̄ p̄ba subdit ō quib⁹ est ānta q̄stio .s.(Est scptū i pphetis.erūt oēs docibiles dei).i.docti ō deo Hoc em̄ nullibi in pphetis repit. Sz dicendū est istud esse in pphetis scptū p̄tualit.et p̄m aliq̄s elicit Joel.iij .vbi dns filijs isr̄l spōdet se datur⁹ eis doctorem. Scōm Aug.p̄o et Bedā sic ōr. qz ex diuersis dictz pphetar⁹ ista colligunt. p̄esi pue Esa.liij.vbi dr̄. Ponā vniuersos filios tuos doctos a dño.z Hiere.iij.vbi ōr Dabo vobis pastores iuxta cor meum q̄ pascent vos in scia et doctrina. Jntelligit ār sic p̄m sanc.Tho.sup Jo.Hā si ly oēs distribuat eos q̄ sunt in regno:sūt docti a dño p visionē ēntie ei⁹.sed si intelligat ō bis q̄ sunt in eccl'ia sic sunt docti a deo p fidem infusaz.Et p̄m Aug.hoc p̄m q̄ docentur ab homine est .quia docent a dō interius qui est principalis magister.Si p̄o intelligat de oīb⁹ q̄ sunt i mūdo:sic oēs sunt docti.i.inspirati a deo p̄m Cirillum qz ex tū ē ex pte dei oēs docent. lz ex parte sua aliq̄ nō doceant. Vl' p̄m eundem z Chry.intelligit oēs.i.mlti vel plimi. Vl' oēs p̄m Aug.nō simplicit sz q̄ docti erūt: vt sit distributio accōmoda eo mō q̄ dmgro ir̄az dr̄. Jste docuit oēs ciues hui⁹ ciuitatis.Oēs inquā eos q̄ dicēt i ciuitate.Seq̄t(Oīs q̄ audit).i.inspirat a pr̄e (et dicit).i.credit et consentit inspiratōi (venit ad me)credendo in me et amando

Aliter aũt venire nõ potest. s. nisi adiuuet a patre: sicut nec graue põt ascẽdere: qz ex cedit sẽã facultatẽ (Non qz pẽm vidit ds ꝯ) eo modo q̃ est nude z apte: ꝯuis aliq̃ viderint eũ p similitudines corpoz: vt abza am Geñ. xviij. Vel melꝰ: pẽm nẽo vidit pfecte. i. cõprehensiue: lz aliq̃ eũ viderint ap te p miraculũ: vt de moyse z ꝑulo tradũt Aug. et s. Tho (nisi is q̃ est a deo). i. chẽs q̃ incẽtũ deꝰ est generatꝰ a deo pfe. et in cẽtũ hõ est formatꝰ virtute dei i vtero ꝑgis (Amẽ amen dico vobis: q̃ credit i me) fi de. s. charitate formata (habet vitã etnã) in sua radice z causa. Hẽa cm̃ est q̃dã in choatio glie z dispositio ad illã (Ego sum panis vite). i. dans vitã gre z glie. Hoc aũt mul tipl'r intelligit. Primo vt panis sumat' metaphorice p eo q̃ viuit aia sic obtẽto cognito et amato: sm illꝰ Jo. iij De. cibꝰ est zc. Scõo vt panis dicatur id in qõ panis ẽuersus aut uertẽdꝰ Pri mo igit mõ chr̃s est panis aie incẽtũ deꝰ z nẽtũ hõ. sed scõo mõ solũ incẽtũ hõ: p ñto in corpus eius uertit panis (Pres vri mãducauerũt mãna i deserto: z mortui sũt) corpalit': z mꝛi etiã spũalit' (hic est pa nis de celo descẽdẽs: vt siqs ex ipo mãdu cauerit: nõ moriat') morte gehẽne vl' cul pe. nil a se panẽ repellat. (Ego sũ panis viuꝰ q̃ de celo descẽdi. Si qs mãducaue rit ex hoc pane viuet in eternũ) ꝯtũ. s. ẽ ex pcta pnis nisi qs seipm̃ p pẽm postea oc dat.

Feria v. infra octz Pentz

Textz. euangel'. Lu. ca. ix

c Onuocatz iesus duodecim aplis: dedit illis virtutẽ et potestatẽ sup oia demonia: z vt lãguores curarẽt. Et misit illos ꝓdicare regnũ dei z sanare infirmos. Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via: neq̃ virgas: neq̃ peram: neq̃ panes: neq̃ pecuniam: neq̃ duas tunicas habeatis. Et in q̃cũq̃ domuz intraueritis ibi manete: et inde ne exeatis. Et quicũq̃ nõ receperint vos: exeũtes de ciui tate illa etiã puluerẽ pedũ vroꝝ rũ excutite in testioniũ supza illos. Egressi aũt circũibãt p castel la: euãgelizãtes z curãtes vbiq̃.

Onuocatis Jesus

duodecim aplis zc. Luce. ix.

Circa ꝑsens euãge, duo sũt cõsiderãda. Primũ quõ sit in telligẽda ptãs collata discipl's sup oĩa de monia seu ad faciẽda miracla Scõz vero quõ intelligẽda sũt illa ꝓba. Nihil tuleri tis in via

Quantũ ad ꝑmũ sciẽdũ ẽ ex doctna scti Tho. po. q. vj. ar. iij. q̃ du plicit' scti faciũt miracla. Prio. s. ipetran do. z Scõo coagẽdo: qõ Greg. appellat facere miracla ex ptãte. Hoc aũt ñ ẽ sic in telligẽdũ q̃si i scris sit aliq̃ ꝓr̃ real'r aut' q̃ faceret miracla. qz sic faceret ea q̃ncũq̃ vellẽt: qõ falsũ apparet in brõ Bñdicto quẽ sozor brã Scholastica inuitũ detinu it ipetrata pluuia a deo. Habẽt aũt ꝓtu tẽ intẽtionalẽ z trãseũtẽ: ita q̃ i eis ẽ solũ ad ꝑnũaz agẽtis. i. qñ deꝰ actual'r p eos opat. Tal'est ꝓr̃ q̃ inest baculo a brachio illũ mouẽte. Apli igit sic habuerũt ptãtez sup demonia et sup lãguozes ad expellen dũ vtrũq̃. Habuerũt insup ptãtẽ. i. licẽ tiã adiurãdi demões: sm s. Tho. ij. q. xc. Adiurãdi inquã nõ depcãdo sz ipan do: nõ vt ꝑsint sz vt nõ obsint. Exspẽali tũ ꝓsilio spũssci aliq̃ scti vsi sũt fuitio dei monũ: vt iacobꝰ in ligãdo philetũ. Licite ẽ eis impam̃ ne nobis noceãt: nõ aũt vt nos doceãt. Hec ille ꝓtus l'r.

Quãtũ ad scõz vide dñica. iij. aduẽtꝰ Dñ ẽ (Cõuocatz iesus duodeci aplis dedit illꝰ ꝓtutẽ z ptãtẽ sup oia demonia: z vt lãguores curarẽt. Et misit illos ꝓdicare regnũ dei). i. aduẽtũ regis institutoꝝ re gni dei. i. chr̃ianitatis (et sanare ifirmos. Et ait ad illos. Nihil tuleritz i via neq̃ ꝑgã neq̃ perã: neq̃ panẽ neq̃ pecu, neq̃ duas tũicas hẽatz, z i quãcũq̃ do. itraue ritis ibi manete z ide ne exeatz) curiose z leuit' cursitãdo p domos sm Aug. vl' ne exeatz ꝙz Cirill. ꝓpt' vite necaria, ꝓuirãda q̃: ꝓuidebũt vobis vñ receptores. Vl' ne exe. ꝙz eũõ ne hospitẽ ꝑsit ert'z. cetꝛa patẽt.

In octa Pentecostes

Feria sexta infra oc. Pente. Tex. euange. Lu. ca. v.

Actū ē vna dieꝝ: ⁊ ie/
f sus sedebat docēs ⁊c.

Actū est in vna die
f rum ⁊c.) Luc. v. Vide dñica. ix post festu Trinitatis

Sabbato infra oc. Pente.

Tex. euāg. Lu. ca. iiij.

Vrgēs Jesus de synago
f ga introiuit in domū si/monis. Socr⁹ aūt simo
nis tenebat magnis febrib⁹ ⁊c.

Vrgens Jesus de
f synagoga ⁊c.) Vide feria. v. post. iij. dñica q̄dragesime.

In festo sc̄æ Trinitatis

Tex. euang. Joā. ca. iij.

Rat hō ex phariseis ni
e codem⁹ noīe: p̄nceps iudeoꝝ: hic venit ad ie/
sum nocte: et dixit ei: Rabbi: sci/mus q⁹ a deo veniſti magr̄. Ne/
mo em̄ pōt hec signa facere q̄ tu fac; nisi fuerit de⁹ cū eo. Rñdit
Iesus et dixit ei: Amē amē dico tibi: nisi q̄s natus fuerit denuo:
nō pōt videre regnū dei. Dixit ad eū nicodem⁹: Quō pt hō na
sci cū sit senex: Munq̄d pōt i vēt/
rē mr̄is sue iterato introire ⁊ re/
nasci: Rñdit Iesus. Amē amen dico tibi: nisi q̄s renat⁹ fuerit ex
aq̄ ⁊ spū sc̄o: nō pōt introire i re/gnū dei. Qđ natū est ex carne ca
ro est: ⁊ qđ natū ex spū spūs est.
Nō mireris q⁹ dixi tibi: oporꝛtz vos nasci ōnuo. Spūs vbi vult
spirat: ⁊ vocē eius audis: sz ne/scis vnđ veniat aut quo vād at.
Sic est oīs qui natus est ex spū. Rñdit Nicodemus: et dixit ei.
Quō p̄ōt hec fieri: Rñdit Jes⁹ ⁊ dixit ei. Tu es magr̄ in isr̄l' et
hec ignas: Amen amē dico tibi q⁹ qđ scim⁹ loq̄mur: et qđ vidi/
mus testamur: ⁊ testimoniū no
strū nō accipitis. Si terrena di
xi vobis et nō creditis: quō si di
xero vobis celestia credetis: Et
nemo ascēdit in celū nisi q̄ desce
dit de celo: filius hoīs qui est in
celo. Et sicut moyses exaltauit
serp̄ntē in deserto: ita exaltari
oporꝛtet filiuz hoīs: vt omnis q̄
credit in ipsum nō pereat: sz ha
beat vitā eternā.

Vat homo ex pha
e riseis Nicodem⁹ noīe ⁊c. Jo
an. iij. In p̄ñti euāgelio nar/ratur īstructio q̄ chr̄s īstruxit Nicode/
mū. Est aūt aduertēdū q⁹ ea q̄ hic dicunt
p̄m mag. hist. vident ꝓtigisse post vltimū
dñi aduentū in hierl'm: ex q̄ vlteri⁹ videt
q⁹ a btō Joāne p anticipatoꝛ narrēt. Sci
endū etiā est q⁹ iste Nicodem⁹ ē q̄ Jo. vij.
loquit̄ in fauoꝛē chr̄i dī. Lex nr̄a nō iudi
cat quenq̄ ⁊c. Itē chr̄m sepeliuit, eiusdez
ritꝰ. Jōo euāgelista ita seriose eū descr̄bit
vt sciaf q̄re hoc fecit: vel quō facere potu/
it. Fuit enim magn⁹ ⁊ honoꝛat⁹ int' iudeos
ideo potuit alios ꝓtradicere: ⁊ fuit illumi/
natus a chr̄o: ideo debuit p ipo zelare. Vl'
hoc ideo euāgelista facit vt oñdat cām de/
bilitatis fidei ei⁹: quia. s. erat p̄nceps. Si/
cut em̄ dī Joā. xij. multi ex p̄ncipib⁹ credi
derunt in chr̄m: sed eū ꝓfiteri nō audebāt
ne de synagoga pellerent. Sedq⁹ in hoc
euāgelio tota sc̄a trinitas exprimit: ⁊ p̄/
terea in eius festo legit: antec̄ descēda/
mus ad ei⁹ expositiōez: aliqua volo p̄bā
re de ipsa sc̄tissima ⁊ idiuidua tritate vt q̄

fide credūt etiā aliq̄li rōne vel explanatōe recreent. Sciendū est igit q̄ ad istā bea/ atam trinitatē ostendendā nec exemplū: nec ratio nec autoritas aliq̄ veteris testa/ menti est omnio euidens z quincēs: ꝫ te/ netur sola fide p̄ scripturā noui testamēti exp̄esse: z p̄ scripturā veterꝫ q̄si exp̄sse .i. sic q̄ nō possunt scripture rōnabiliter intelli gi: nisi credita trinitate. Ad hāc aūt aliq̄li ter manifestandā p̄ ꝓlatiōe fideliuꝫ vte/ mur Ratione: Autoritate z Exēplo.

Quantū ad p̄imū sciendū est q̄ nos ꝺ ex corp̄e z spū imortali ꝓstamus: sum⁹ ad imaginē dei ſm spiritū: nō ſm corp⁹. In spiritu aūt rōnali secluso corp̄e nō possunt esse nisi due potētie. s. intellect⁹ z volūtas q̄ in qualibꝫ creatura. i. in homīe z angelo distinguūtur realit: sicut in igne splēdor z calor. Etsi dicat q̄ p̄ter has duas ſpūs hꝫ potentiā motiuā. Dico q̄ ſm sctōs z phi/ losophos ista potētia motiua est volūtas. Ita z angeli dicunt mouere celos p̄ impe rium volūtatis: sicut z ania mouet corp⁹ humanū. Quelibet aūt ista duaꝝ potē/ tiaꝝ pducit aliq̄d distinctū a pducente et ꝑ pducto: sicut intellect⁹ pducit p̄bū. id ē ꝓceptionē p̄ quā res intelligit: volūtas p/ ducit seu spirat amorē: q̄ duo distinguunt a potētijs ꝺb⁹ pducunt: z ab inuicem. Et vnū istoꝝ depēdet ab alio. s. amor a verbo quia nihil possum⁹ amare nisi cognitū: ita q̄ amor dependet a duob⁹. s. a volūtate et a verbo. Igit si de⁹ gl̄iosus esset de⁹ sicut est: z cū hoc p̄ impossibile intelligeret z a/ maret sicut nos: ilā in cognitionē sctē trini tatis p̄ naturalē rōem euidētissime ꝓcēde/ remus. Sed sicut de⁹ infinite distat a cre atura: ita suū intelligere z amare infinite distat a nostro. Et ꝺ in dictā cognitionez nō possum⁹ ꝓscendere euident: sed solū p̄ babiliter sic arguēdo: De⁹ est ens p̄imuꝫ et nobilissimū: ꝺ nō est corp⁹re⁹: q̄ corpo rea nō sunt nobilissima: sed est spūs imor/ talis z multo imo infinite p̄clarior anima Si aūt est spūs immortalis: intelligit et amat: ꝺ intelligendo pducit verbū z amā do spirat amorē. Quod verbū z quē amo rem oportꝫ distinguī ab inuicē: quia vnū est ab alio. s. amor a verbo: cū appetit⁹ de/ pendeat a cognitiōe. Inuisa eā diligere possum⁹: sed incognita nequaq̄ ſm Au/ gusti. Oportet etiā esse aliq̄d tertiuꝫ p̄ter ista duo: q̄ ista sunt ab alio. s. verbū a dicē te z amor ab amāte. z sic iam in deo habe m⁹ tres res distinctas realit: q̄z. s. vna pdu cit aliā. Etsi ꝺs dicat q̄ sunt q̄tuor: q̄ di cens siue intelligēs z amās sunt duo. Di/ co q̄ hoc impossibile ē: q̄ ꝑbant ꝑbi q̄ sit impossibile intellectū z volūtatē in deo eē duo distincta vt i nobis. Ista aūt oportꝫ eē tria subsistentia suppositā: q̄ ꝑbuꝫ dei aut morꝫ nō p̄t esse accidēs vt in nob: q̄ ꝑbi ꝑbant in deo nō posse esse accidēs: z ꝓse/ quīter oportꝫ q̄ subsistant. Oportꝫ etiā q̄ tā ꝑbū q̄ amor sit de⁹: q̄ verbū est in dicēte z amor in amāte ſm ꝑbos z experientiā: et ꝓsequīter verbū dei z amor dei sunt in deo in q̄ vt ꝑbant ꝑbi nihil p̄t esse q̄ nō sit ōs. Sunt ꝫ tres subsistētes i deitate. Et oꝫ q̄ vn⁹ corꝫ .i. ꝑbū dicat: fili⁹: z sua p̄/ ductio dicat gnatio: q̄ ad rōem filij sufficit q̄ aliq̄d p̄cedat sicut viuēs a viuēte cō iuncto ſm silitudinē in eadē natura ꝫ spe cie: q̄ totā ꝓuenit ꝑbo dei. Et ꝓsequīter si verbū est filius: etiā ille q̄ verbū pduxit est pater. Tert⁹ aūt. i. amor appellat spūs/ sctus: q̄ noie spūs impoꝝtat impulsio q̄/ dam in aliq̄d: z hoc idē sonat amor q̄ est p̄ mus motus appetit⁹ impellēs nos ad oia Ex istis sic arguit. Si deus intelligit et amat: intelligēdo pducit verbū q̄ est fili/ us: z amādo spirat amorē q̄ est spūsctus. et ꝓsequīter in deo est pater: filius: z spūs/ tussctus. Sed de⁹ intelligit z amat: vt na turaliter ꝑbant ꝑbi z sancti: igit in deo ē pater: filius: z spūsctus: Nec ꝑla hic dico cum infinita dici possent: quia hanc ratio nē p̄ rudioꝝb⁹ formaui: sed vide (si vis) de his omnib⁹ sctīs Tho. in. j. parte z in. iij. ꝓtra gen. in p̄ncipio.

Quantū ad scōm p̄mo īduco argumē tum mḡri sniaꝝ di. ij. p̄mi li. q̄ ꝑbat p̄ali/ tatez ꝓsonaꝝ in diuis p̄ illud q̄ scribit in p̄ncipio Geñ. In p̄ncipio creauit z. Ubi hebraica ꝓitas sic habet: In p̄ncipio crea uit eloim celum et terrā. Eloim est plura/ le huius noīs el: vel eloi: quod significat deum in singulari. Et hoc satis patꝫ scien tibus ꝓpꝛietates idiomatis hebraici. Per hoc aūt̄ q̄ nomen plurale diuinum

ꝯiungit cū ꝟbo singularis nūeri: cū dicit: creauit eloim. acsi diceret creauit dñs: ostēdit scꝑtura q̄ in deo est aliq̄ pl̄alitas cum vnitate essentie. qz tal' mod⁹ loq̄ndi sepe i veteri testamēto inuenit de deo et ō nullo alio. Ex quo ꝓz q̄ aliq̄ pl̄itas in vnitate diuie eēntie est q̄ in nulla alia inuenitur natura. Et hec est pluralitas ꝓsonaꝝ in vna eēntia: que in ꝓdicto mō loq̄ndi designat ꝑ ꝟbū singularis nūeri ꝯiunctū nomini pl̄is numeri. Sed ad ō rñdent hebrei dicētes q̄ hoc nomen eloim indifferēter accipit in pl̄i z in singulari. et q̄n dr de deo vero semp accipit ꝑ singulari. z sic est in ꝓposito q̄n dr. In ꝓncipio creauit eloim celum ꝛc. Sed contra istam solutōem arguo ex textu scꝑture q̄ hoc nomē eloim z alia noia diuina dicūt frequent de deo vero in pl̄i. quod patet manifeste. qz ꝯiungitur cū adiectiuis pl̄alib⁹ et verbis numeri pluralis. Exemplū ō adiectiuis Josue vlti. Non poteritis seruire dño qz dñs sanctus ipe. Ubi veritas hebraica. Non poteritis seruire dño quia eloim sancti ipsi. Item Hiere. xxiij. Peruertistis ꝟba dei viuentis: dñi exercituū dei vri. Ubi ꝟitas hebraica. Peruertistz verba eloim viuētium: dñi exercituū dei vri. Et nota q̄ ibi ponit nomen dñi tetragrāmaton. cū ōr i autoritate allegata: dñi exercituū. Ubi ei habem⁹ domini in hebraico ponit nomē dñi tetragrāmaton: qō significat diuinā naturā ꝑm suas ꝓprietates intrinsecas abs q̄ respectu ad extra. Et sic patet q̄ i intrinsecis diuinitatis est aliq̄ pluralitas ꝑ pluralitatē immediate p̄cedentē significata: cū ōr in autoritate. puertistz eloim hagim. i. deoꝝ viuentiū. Et ꝯiungit ista pluralitas nomini dñi tetragrāmaton: cum immediate seq̄t dñi exercituū dei vri i singulari. Et sic ꝑ hoc ꝓz q̄ i vnitate diuie eēntie est aliq̄ pl̄itas cū sūma simplicitate q̄ nō est in alijs. qz sp ybi scꝑtura ponit aliq̄d pl̄itatē ꝓsonaꝝ significās: ibi deide ponit aliq̄d qō oñdit eēntie vnitatē: vt ꝑ autoritatē p̄dictā patz: z inde subseq̄nter patebit. Item Esa. xliij. Oñabit tui q̄ te fecit: dñs exercituū nomē eius. Veritas hebraica. Oñatozes tui factozes tui dñs exercituū nomen ei⁹. In hac autoritate vbi ponit dñs exercituū nomen ei⁹: ponit nomē dñi tetragrāmaton. Et ideo ex hac autoritate p̄t argui sicut ex p̄cedēti. Similiter hoc verbū eloim frequent ꝯiungit cū verbo pluralis numeri. Verbi gratia ij. Reg. xvij. ōr. Que est aūt gēs vt populus tuus isrl in terra ꝓpter quā iuit deus ꝛc. vt redimeret eā sibi i populū. Hebraica ꝟitas. Quis est vt populus tuus isrl gens vna in terra ꝓpter quam iuerūt eloim ad redimendum sibi populum. Item Ecci. ij. Quis ē hō inquā vt possit seq̄ regē factozē suuz. Hebraica ꝟitas. Quis ē hō vt intret post regē q̄ tā fecerit eū. Ptz igit ex ꝓdictis q̄ ꝓdicta rñsio est falsa. qz nomē eloim dictū de deo vero accipit freqūnt in scꝑtura in pl̄i. vt patz ex autoritatib⁹ ꝓdictis: q̄ nō ꝑnt intelligi ad lrāz nisi de deo vero. Propter qō aliq̄ soluerūt aliq̄ alibi. s. glo. sup illud Eccli. qō dictuz est. Quis ē hō ꝛc. vbi inq̄t glo. hebraica. Si q̄rat. q̄ fecerūt eū. s. hoiem: potest dici q̄ dei⁹ sanctus: et dom⁹ ꝯsiliū sui. Et consilr respondet in glo. sup ps. xlix. deus deoꝝ dñs locutus est. In hebreo enim sūt tria nomina diuina. s. El. eloim: z nomen dñi tetragrāmaton. loco cuius habem⁹ hoc nomē domin⁹. Querit igit ibi glosator: q̄re autoz illius psalmi asaph ter noiauit deū in ꝓncipio huius psalmi: Rñdz autem vt oñderet q̄ dei⁹ in trib⁹ ꝓprietatib⁹ creauit seculū. Si ꝯsiderent iste due rñsiones sunt verissime. Prima em̄ q̄ dic q̄ deus et dom⁹ ꝯsiliū sui fecerūt hoiem. z ꝓp hoc ōr in pl̄i Ecci. ij. Quis est hō ꝛc. vera est. qz dei⁹ accipit hic ꝑ patre. dom⁹ ē ꝯsiliū sui ꝓpe ōr filiꝰ q̄ est ꝟbum mentis patris: et spūssanctus amoz ipius ꝓcedēs. Sil'r secūda rñsio que dicit q̄ asaph ter noiauit deū. qz dei⁹ in trib⁹ ꝓprietatib⁹ creauit mūdū: est verissima. qz tres sunt ꝓpietates in diuinis. s. paternitas: filiatio: z spiratio que sunt ꝓprietates ꝯstituētes ꝓsonas. z creat⁹ est mūdus in trib⁹ ꝓprietatib⁹ istis. qm̄ idiuisa sūt opa trinitatis.

Utꝝ aūt ꝓpietates habeāt causalitatē in ꝗtū hmōi vl' gra attributoꝝ: nō est ꝑntis speculatōis. Patet etiā ex istis q̄ nō est ꝯtra intentionē hebraicoꝝ doctoꝝ antiq̄rū q̄ aliq̄ pl̄alitas ponat in deo seu in di-

ulnis: dum tñ seruet vnitas deitatꝫ: quã vnitatẽ catholici verissime ꝓfitent. Hãc igit ꝓximã responsionẽ: q̃ vt visum est cõtinet veritatẽ: posteriores iudei depuãt: dicẽtes q̃ diuina sapia: bonitas ⁊ potẽtia sunt ille tres ꝓprietates in q̃bꝫ deꝰ creauit mundũ ⁊ oia fecit. Et ideo dr̃ i principio Gene. In pncipio creauit Goim: in plura li: ad denorandũ istas tres ꝓprietates sine attributa in deo in q̃bꝫ cũcta operatur. Et eodẽ mõ exponũt auctoritates pdictas Sed ista rñsio nõ est rõnabilis. Primo qꝛ sicut deꝰ opat̃ p potentiã: sapiẽtiam et amorẽ: ita artifex creatus opat̃ p artẽ suã sicut p regulã directiuã. et p potẽtiã trãsmutãdi materiã: et p lucri amorẽ sicut p finẽ. Si igit ꝓpt̃ sapiẽtiã: potẽtiam ⁊ bonitatẽ diuinã nomẽ dñi ponit i plurali q̃ opat̃: eadem rõe et maiorꝫ debꝫ scriptura sic loq̃ de artifice creato: opatiõem ipius exprmẽdo: qõ nõ inuenit. ⁊ tñ talis modꝰ loquẽdi in scriptura de deo freq̃nter habet. Et ꝓ firmat rõ: qꝛ sapiẽtia: potẽtia et amor plꝰ differũt in artifice creato q̃ in deo: qꝛ differũt re absoluta. qõ nõ põt esse in deo. ergo modꝰ loq̃ndi in plurali magis cõpetit in exprssiõe operis creati artificis q̃ ipiꝰ dei. Itẽ arguit sic. Intentio moysi erat inducere populũ ad cultũ vniꝰ dei: ⁊ ipm ab idolatria reuocare. ad quã ille ꝓpius erat patꝰ: vt patet ex toto decursu veteris testamẽti. Cum igit p dictũ modũ loq̃ndi in plri possit haberi aliq̃ occasio cogitãdi absolutã pluralitatẽ in diuinis: nõ est verisile q̃ moyses cogẽs ꝑsonas pnitatẽ populi ad idolatriã vsus fuisset tali vocabulo aut modo loq̃ndi. et in scptis reliquisset: nisi p hoc sub brili sapientiꝫ indicare voluisset q̃ cũ vnitate simplicis essentie i deo stat plrias ꝑsonaruꝫ. Aliꝫ em̃ suus modꝰ loq̃ndi esset ꝺrioꝰ sue intentioni. Est aũt sciendũ q̃ i hebraico mysteria abscõdita: ⁊ solũ sapientibus nota: ex modo scribẽdi incõsueto freq̃nter designant. Sed alij aliꝫ soluũt dicẽtes q̃ illi q̃ arguũt ꝓpt̃ pluralitatẽ in diuinis ꝑsonarũ p hoc ꝺ̃m eloim qõ pluralitate significat: ⁊ tñ dicit de deo: innituntꝫ sup baculo arũdineo ꝓfracto: qꝛ talis modꝰ loq̃ndi alibi inuenit̃ de vno solo: sicut patꝫ .j. Reg. xxviij. vbi scriptura loquit̃ de suscitatõe samuelis: cũ dixit illa mlier phitonissa. Vidi eloim ascẽdentes de terra. et sequit̃ ꝯbũ saulis. q̃lis est forma ei⁹? Itẽ nõ solũ sic loquit̃ scptura de hoc nomine eloim: sꝫ etiã ꝺ aliq̃bꝫ alijs. vbi gra Exe. xlvj. ꝺr sic. In die aũt kalendaꝝ vitulꝫ de armẽto imaclatũ. In hebraico aũt nõ ponit̃ tamin qõ significat immaclatum: sꝫ tamimim qõ ẽ plre hum nois tam vel temau: ⁊ ꝓiungit̃ cũ vitulo in singulari: ⁊ ꝓ ꝺ nõ importat aliq̃ plralitas. Itẽ aliq̃ ꝯba plis numeri ꝓiungunt̃ cũ noibꝫ ⁊ ꝓnoibꝫ singularꝫ nũeri. Verbi gra Can. j. Trahe me post te curremꝰ ⁊c. Et sic nõ valet argumẽtũ q̃ ꝓcludebat pluralitas ꝑsonaꝝ ex hoc q̃ nomina diuina ꝓiungunt̃ cũ ꝯbis plis nũeri vt videt. Et sic ꝑ ista pdicta loca scpture arguit̃ ꝓ pdicta. Sed ꝑ ista nullo mõ infringunt̃ ea que dicta sunt. qꝛ ꝑm exositores hebraicos Samuel non surrexit solus: sed moyses cum eo. Dicunt eni q̃ Samuel surrexit tunc nõ virtute magica: sꝫ ꝓprie seu pmissione diuina. quod dictũ ꝓuenit cũ illa opinione quam tetigit Aug. in epla ad Simplicianũ. ⁊ hr̃ in glo. j. Reg. xxviij. Super locũ illũ dicũt iudei q̃ samuel timuit ad diuinũ iudiciũ euocari: ideo rogauit moysen vẽire secũ: vt esset sibi testis q̃ integre fuasset legẽ ab eo ꝓscptã. Mlier igit phitonissa que solũ Samuelẽ vocauerat: videns aliũ ipm associantẽ: admiratus dixit i plri. Deos video ⁊c. i. hoies diuinos. ⁊ indicauit modũ sue visiõis sauli: sꝫ breuꝰ exprmit̃ j. Reg. xxviij. Saul aũt nõ q̃liuit nisi de figura ipius q̃ primo apparuerat: ⁊ non de associante ipm. Et propt̃ hoc q̃liuit in singulari dicẽs. Qualis ⁊c. qꝛ cum solo samuele volebat loqui. Et sic patet ex dictis doctoꝝ hebraicoꝝ q̃ hũc passũ exponũt q̃ non infringit̃ nostꝝ argumẽtũ pdictũ. sꝫ ratõ firmat̃ magis: qꝛ eloim de duobꝫ dicit̃. Si aũt dicat̃ ꝑm aliã opinionem quã etiã tãgit Aug. q̃ nõ fuit ꝑe samuel q̃ apparuit tũc Rñdeo q̃ duo alij apparuerũt. vicz demon coopans illi mlieri malefice: ⁊ q̃dã forma repsentans samuelem. Et ꝓpter hoc dixit in plri: deos video Saul autẽ nõ nisi de vno q̃liuit Samuel

ese quē vocari fecerat. Ad scōm dicendū est: q themimim qō ſcat immaculatos in plurali: nō coniungitur cum vitulo in singulari vt arguit ꝛ male: sed cū gtō plurali numeri. Nō em̄ habēt variationē casuum hebrei sicut nos: sed tm̄ variant noia ſm singularē numer̄ ꝛ pluralē. Et est sensus In die aūt kalendar̄ vitulū de armēto immaculator̄. i. de numero illor̄ imaculatorū q ad hoc ſuabant: faciet sacrificiū ꝛc̄.

Ad cui⁹ euidentiā est notandū q ex statuto legis in p̄ncipio cuiuslibz mensis debeat offerri vitul⁹ vnus imaculat⁹: ꝛ iō ordinauerunt sacerdotes q in vno loco ꝓpe templū tales vituli seruarent saltē. xij. ad min⁹: ꝛ de illis solū ad hoc refuatis ſp accipiebat ille q in p̄ncipio mēsis seu kalendar̄ qō idē est offerebat. De tali aūt oblatione loquit Ezechiel in loco p̄dicto: ideo ad h̄ denotādū posuit themimim in plī: ad innuēdū q vn⁹ de illis debebat offerri Et sic p̄z q p̄dicta nō infringūt ea q̄ dicta sunt de hoc noie Eloim. Propt̄ qō antiqui doctores alīt nitebant soluere dictū argumentū: vt patuit ex p̄dictis. Ad tertiū est dicendū q libr̄ Cant. a doctoribz hebraicis exponit de deo ꝛ synagoga. siue ō deo ꝛ eccl̄ia: sicut etiā a catholicis. Jgit̄ ex eos illa ẏba: Trahe ꝛc̄. sunt ẏba synagoge q̄ ōr sponsa dei: Jdeo talis spōsa nō est vna singularis ꝑsona: sed collectio fideliū Jō ad hoc denotādū subdit in plī: curremus ꝛc̄. Et tō hoc ponit ad denotandū pluralitatē ꝑsonar̄. Et iō ex hoc nō infrigitur argumētū de hoc noie Eloim ꝛ aliis noibus diuinis: etiā de noie dñi tetragrāmaton: q̄ ꝓiūgunt cū ẏbis plūs nūeri ad denotādū ibi aliquā pluralitatē ꝑ modū p̄dictū: sed magis ꝑ hoc dictū argumentū ꝓfirmat. Jtē nō solū arguit pluralitas ꝑsonar̄ ex hoc noie eloim: vt ipi supponūt: dicētes q̄ innitimur baculo arūdineo ꝓfracto: sed eandē pluralitatē clarius exprimunt ꝓphete in multis locis. Verbi grā: in psal. xliij. q̄ nō p̄t exponi ad l̄ram nisi de chr̄o. dicit: Sedes tua de⁹ in seculum seculi ꝛc̄. vsq̄ de⁹ tuus. Jn hac autoritate exprimit chr̄s tanq̄ de⁹ vnctus: q̄a in humana natura assumpta vnctus est plenitudine gratie. Exprimit etiā deus ygēs ipm̄ tanq̄ ꝑsona distincta ab ipso vncto: quia scriptura sacra loquit de ipso vngente tanq̄ de alia ꝑsona. Notandū etiaz q ex parte dei vngentis duplicat hoc nomen de⁹: cū ōr: Unxit te de⁹ deus tu⁹: ad denotandū ꝑsonā patris ꝛ spūsancti. Et sic patz ex hac autoritate pluralitas ꝑsonar̄: et diuinitas ipi⁹ chr̄i. Propter qō ad idez ꝓpositū ostendendū inducit ista Apl⁹ ad Heb. j. Jtem in psal. cix dicit: Dixit dñs dño meo ꝛc̄. Et q sint ẏba patris ad filiū patet ꝑ translationē chaldaicaz: que dicit sic. Dixit dñs ẏbo suo: sede a dex. ꝛc̄. Patet etiā ꝑ id qō sequit i eodē psal. Ex vtero ante lucifer̄ genui te: q: nō p̄t intelligi ꝓpetere nisi filio dei. Per hoc em̄ qō dicitur: deus ex vtero genitū. i. ō substantia: ostendit vnitas diuine essentie: q deitas pluificari non p̄t. Per hoc aūt q dicit gen⁹: ostendit distinctio ꝑsonar̄: quia nulla res sep̄am gignit. Similiter ꝑ hoc qō dicit: sede a dextris meis. Una ei persona nō dicit sedere ad dexterā suā ꝑ⁹. Et sic ex hac autoritate patz pluralitas ꝑsonar̄: ꝛ maxime quia hic psalmus nō potest exponi ad litterā nisi de christo: sicut declarat Nicola⁹ de lyra in epl̄a ad Heb. .j. ca. Propter quod saluator allegat eam in hoc sensu Matth. xxij. ꝛ Apl⁹ vbi s. Jtem pluralitas ꝑsonar̄ non solum exprimitur in scripturis veteris testamēti: sed etiā determinata pl̄alitas: vicz beata trinitas. Un̄ Esa. xlviij. Non a principio in abscondito locutus sum: ex tēpore anteq̄ fierent ibi eram: ꝛ nūc dom̄in⁹ misit me ꝛ spirit⁹ eius. Jsta sunt verba dei loquētis: vt patet ex textu immediate p̄cedente: sic militer ex hoc quod immediate subditur. Hec dicit dom̄in⁹ de⁹: redēptor tu⁹ sanctus israel. Jn hac aūt autoritate p̄missa Esaias exp̄esse loquit de datōne legis: q̄ fuit data in manifesto: quia de die audiēte toto populo vocem dei loquētis: vt p̄z Exo. xix. ꝛ. xx. Et hoc est quod dicit: nō a p̄ncipio in abscondito locutus sum: q̄ .s. lex primo fuit data. Et immediate subditur: Et nūc misit me deus ꝛ spirit⁹ ei⁹: vbi deus dicit se missuz a deo ꝛ spiritu ei⁹ Nunc autē est ita q inter mittentē ꝛ missum semp est distinctio ꝑsonalis. Jgitur

est distinctio psonaꝝ in diuinis. s. trinitas dei mittentis: dei missi: z spūs eius. Deus aūt missum dicim⁹ deū incarnatū. s. filiū. Deū aūt mittentē z spm̄ eiꝰ: dicim⁹ pr̄z z spm̄ sc̄m̄. Et sic ptz trinitas psonaꝝ. Ad euadendū aūt istō inc̄ueniēs rabbi Salomon adinuenit vnū mendaciū sup̄ locū istū dicēs: q̄ oēs pphete fuer̄ūt cū Moyse in mōte sinai: z ibi acceperūt pphetias suas: sicut Moyses legē: sed postea illas denūciauerunt ppl̄o tp̄e a deo determinato. Ideo dicit q̄ ꝟba pdicta sunt ꝟba Esaie ab illo loco: ex tp̄e anteq̄ fieret ꝛc̄. i. a tp̄e datōis legis: de qua ibi fit sermo: ibi: fui in monte sinai. z q̄ sequit: et nūc me ꝛc̄. refert ad tp̄s quo Esaias missus ē ad denūciandū ppl̄o illa q̄ ꝑpus accepat in mōte sinai a dño. Sed istud dictū patet esse falsum multiplicit. Nā imediate p̄mittit verbū dñi loq̄ntis de datiōe legiꝫ cū dicit. Nō a p̄ncipio in absc̄dito locut⁹ sum: et immediate sequit: ex tēpore anteq̄ ꝛc̄. Et sic ex modo loq̄ndi patz q̄ ē verbū eiusdē. Et sic patz q̄ illud sc̄m verbū nō est Esaie: sed ipsi⁹ dei sicut et p̄mū. Q̄z aūt p̄mū sit verbū dei de datiōe legis: patz p̄ litterā p̄cedentē. q̄z ibi p̄mittit: Ego sum p̄mus z ego nouissimus: q̄d nō p̄t dici de Esaia. Itē Glo. hebraica q̄ apud illos autentica reputat sup̄ illū locū Exod. xxviij Ego sum dñs deꝰ tuꝰ: dicit sic: Si diq̄ in secreto fuit sermo. s. legis: nōne iam dictū est Esa. xlviij. nō a p̄ncipio in absc̄dito ꝛc̄. Et sic patz p̄ istā glo. apud eos autenticam: q̄ istud verbū Esaie: dr̄ in ꝑsona loquētis dei. Et hec de datiōe legis. Item sup̄ illud Exo. xix. Venerūt in solitudine sinai. dicit glos. autētica hebraica. Data ē lex in publico: vt ois qui voluerit ad recipere recipiat. Et sequit. Et ecce deus sanctus z bñdict⁹ dicit Esa. xlviij. Nō a p̄ncipio in occulto ꝛc̄. vsq̄: anteq̄ fierent ibi eram. Et idē habet sup̄ illō Exo. xx. Ego dñs deus tuꝰ. Et sic patz nō solū ex textu p̄cedēti z seq̄nti: sed etiā ex glos. hebraicis apud iudeos autēticis; q̄ autoritas palle gata Esa. a p̄ncipio ꝛc̄. nō est intelligēda de ipo Esaia loq̄nte in ꝑsona ppria: sed potius in ꝑsona dei qui p̄mo dedit legem in monte sinai: z postea missus est in mūdum a deo patre et spū eius ad redēptiōez gn̄is humani: ſm q̄ manifeste exp̄mit in pdicta autoritate. Et iō i fine eiꝰ ponit: hec dicit redēptor tuus ꝛc̄. Itē q̄ dicit Esaiam fuisse in monte sinai: est valde absurdū: q̄z Esaias nondū erat natus: imo fuit natꝰ post fere ꝑ. dclxxxvj. annos: quia ab egressu de egypto vsq̄ ad ḡrtū annū regni Salomonis in q̄ fundatū est templū fluxer̄t anni. cccclxxx. vt habet. iij. Regū. vj. et ex tūc vsq̄ ad p̄mū annū Ozie regis Juda sub q̄ cepit Esaias pphetare: fluxer̄t. ccvj. anni: vt p̄t haberi de facili ꝓputando tēpora regū intermediorū: respiciēdo tertiū et quartū libros Regū. Si aūt dicit q̄ Esaias post̄q̄ accepit pphetiā in mōte sinai mortuus sit: z postea tēpore Ozie suscitatus: illud videt fictuz: q̄z sacra scr̄ptura hoc nullo mō innuit: sed magꝫ ꝓtrariū: et maxime q̄z oporteret ſm eum idez dici de oibus pphetis: vt patz ex pdictis. Si aūt dicit q̄ anima Esaie fuit creata ante corpus: z sic fuit in monte sinai in ania: nō in corpe: z postea illa ania fuit ꝓiuncta corpori tp̄e Ozie ꝑ viam nature generato et organizato: hoc dictū est ꝓtra scripturam Gen̄. j. z. ij. ca. Formauit inq̄t deus hoiez de limo terre z inspirauit ꝛc̄. Ex q̄ patz q̄ organizatio humani corpis p̄cedit origie infusionē anime. Itē Zach. xij. dicit Hec dicit dñs extendens celos z fundās terrā z fingens spīritū hois in eo. Ex quo patz q̄ anima hominis creat in ipo corpe organizato. Ysā z Glos. hebraica sup̄ locū istū sic dicit: Creator creat animā cū p̄fectiōe figure humani corpis. Itē arguitur cōtra vtrāq̄ responsionē simul: quia si Esaias fuit in mōte sinai tēpore legis date: z hoc siue in aīa tm̄: siue in ania z corpore simul: et ibi accepit pphetiam quā postea denūciauit: z sic alij pphete: sequitur q̄ scriptura veteris testamēti in magna p̄te sit falsa: q̄z sepissime pphetas accepisse spīritū pphetandi de nouo testatur: sicut ꝑt de Heliseo. iij. Regum. ij. z de Ezechiele Ezechiel. j. z de multis alijs. Silr dic̄ q̄ reuelatiōes sunt facte ipis pphetis de his q̄ ignorabāt: vt patz de Heliseo. iij. Reg. iij. vbi dicit de illa mliere sunamite. Ania eiꝰ i amaritudie ē: z dñs celauit a me Silr

In festo sctē Trinitatis

De Daniele idē patet de q̄ scribit Danie. j.q. deus dedit illi intelligentiā visionū. z.vj.c. q̄liter revelatū est ei somniū Nabuchodonosor z ei⁹ interp̄tatio. z.ix.ca. itroducit angel⁹ Gabriel revelās ei dictū mysteriū hebdomadaꝝ: z in plibus aliis locis eiusdē libri simile iducit. Similit etiā in alijs libris veteriꝝ testamēti: vt pz intuēti: q̄ omitto ꝓpter plixitatē vitandā. Hec aūt oia z similia essent simlr falsa si ꝓphete accepissent ꝓphetias suas i mōte sinai: qz extūc fuissent de oib⁹ illūinati: siue fuissent ibi in aia tm̄: siue in anima z corpe. Et sic patz q̄ ratio rabbi Salomōis non solū est ꝓtra totā scripturā q̄ dicit q̄ ania nō p̄cedit corp⁹: sed etiā ꝓtra totā scholaz phoꝝ: vt ex p̄dictis patz. Et sic ex p̄dicta auctoritate Ysaie trinitas psonaꝝ ptz in diuinis. Ad idē facit illud Eccs.iiij. Funiculus triplex. Glos. hebraica. Sensus vicz trini. dei z vni⁹ nō de facili discutit. Sz hāc glo. antiquā moderni iudi puertūt retorq̄ntes hāc trinitatē ad tria diuina āttributa. q̄ sunt sapiētia: potētia: z bonitas: sed hoc est sup̄ improbatū. Idē ptz in psal. xxxij. Verbo dñi celi firmati sunt zc. Patz igit p̄ncipalit q̄lit pluralitas psonarum possit ꝓbari p scripturā a iudis receptam: simlr et trinitas determinata.

Quantū aūt ad tertiū sciendū ē q̄ nulla creatā illi beate trinitati similari valet ꝓfecte: sicut nec ymbra assimilat corp⁹: nec vestigiū nec imago picta ei cui⁹ ē imago Sed tm̄ aliq̄lis similitudo inuenit in creaturis supioribus: sicut fm Aug. in sole tria cōsideranť. s. qō est: qō lucz: qō caler. i. substātia: radius: z calor. Radi⁹ igit nascit de sole: qz filius de p̄re generat: z calor ꝓcedit ab vtroq̄: qz spūs sctūs spirat a duobus. i. patre z filio. Ymo aūt sol nō est seqla ꝓcedēs ab alio: qz pater non est ab alio. Et tm̄ oia tria sunt vn⁹ sol: qz tres psone sunt vn⁹ ds Scdo in creaturaꝝ inferioribus: sicut elemēto aque. Sicut em̄ fons riuū: sic pater filium gnat. z sicut fons z riu⁹ faciūt stagnū ita pater z fili⁹ generāt spm̄sctm̄. Fons āt sicut z pater a nullo ꝓcedit: z tm̄ locoꝝ trium est vna aqua zc. Tertio inuenit i medijs: sicut in hoie: de q̄ Aug. in li. de trini. dt. Mens et noticia ei⁹ z amor tria q̄daz sūt. Mens nouit se z amat se. Et ista mēs est q̄si pat: noticia, ples: z spūsctūs amor. q̄ de mēte z noticia ꝓcedit: duz mens cognōscēs se diligit se. Nec em̄ posz se cognare nisi se cognosceret. Sz p his aduerte ex sctō Tho. j.q. xciij. ar. vij. q̄ imago trinitatis p mo z p̄ncipaliter attēdit in mēte fm act⁹ put. s. ex noticia quā habem⁹ cogitādo interius verbū formam⁹: z ex hoc ꝓrumpimus in amorē: qz diuine psone distinguūt fm ꝓcessionē verbi a dicēte: z amoris connectētis vtrūq̄. Verbū aūt in aia nostra sine actuali cogitatiōe esse nō p̄ōt. Secundario aūt z q̄si ex ꝓsequnti p̄ōt attēdi fz potētias. s. memoriā: intellectiā: z voluntatē: z fm habit⁹ put. s. in p̄dictis act⁹ ꝓtualiter ꝓtinētur. Sed tm̄ aduertendū est q̄ exēpla nulla sufficiūt: nec ingenij creati q̄uis psp̄icacitas ad hoc mysteriū pscrutandū z ꝓhendēdū. Yn cui⁹ signū de Augustino legit: q̄ cū libros de trinitate ederet z ad litus maris cogitabūdus deambularet: puer⁹ inuenerit paruo cochlear ex mari ad fossulam aquā deportantez. Cuncq̄ Aug⁹ pscrutari q̄dnā facere vellet respōdisset se velle mare exhaurire: z in illa fossula refundere. Aug⁹. in risum ꝓtrah⁹: q̄mo inq̄t fili hoc facere potes cuz mare sit magnū z fossa parua: z cochlear modicū? At ille. Facilius inq̄t hoc mihi est: q̄s tibi explere q̄ cogitas. s. mare trinitatiꝝ in fossa tui libri p cochlear tui ingenij ꝓcludere. statimq̄ disparuit. Ast Augustinus deo gratias agens q̄ ye⁹ ille dixisset recognouit. Sed q̄z ingenia nō sufficiūt: de⁹ h̄ mysteriū p infinita miracla astruxit q̄ adhuc videnť in suis effectib⁹: puta in rhoreani imperij subiugatiōe: iudeoꝝ dispersiōe: gētiliū q̄uersione: z martyꝝ occisiōe: z i mltis hmōi: vt ō fide dubitare nō possit: nec aut insan⁹ aut vicios⁹. His visis iaz exponem⁹ euāgeliū in q̄ tangunť tria puncta: q̄ sť Disputatio: solutio: Cōfirmatio.

Quantū ad primū tangit quedā disputatio inter mgr̄m z discipulū. i. christū et Nicodemū. Dicit ḡ (Erat hō ex phariseis) qui erāt quidā religiosi q̄ resurrectoꝝ z spūales substantias ꝓfitebant. Etq̄ de hmōi chr̄s loquebat: ad ei⁹ doctrinā iste aliqualit fuit dispositus (Nicodem⁹ noie

p̃nceps).i.vnus ex p̃ncipib⁹(iudeoꝝ) Dicebant aũt iudeoꝝ p̃cipes vel nobiliores seu cẽpora pp̃li: vel certe ipsi iudices pp̃li. Ꝛz aũt vt dicit s.Tho.chr̃s a p̃cipio ad fidẽ suã vocare noluerit mltos potẽtes et sapiẽtes:vt innuit Paul⁹.j.Coꝝ.j.ꝛ hoc ne fides hũane potẽtie aut sapiẽtie ascriberet: Tñ voluit aliq̃s vocare vt istũ: ne ꝓcẽptui haberet tanq̃ fides rusticoꝝ(hic) ꝓuersus ad p̃dicationẽ chr̃i (venit ad Jesum)fm Aug⁹.plen⁹ instruẽdus de fidei secretꝫ:cui⁹ aptꝛa oñsiõe signoꝝ iã rudimẽta ꝓceperat(nocte)ꝛ hoc fm Aug.iudeoꝝ timore:ne pelleret ex synagoga. Sicut tñ dicit s:Tho. circa aliq̃s in scptura ꝓsuetus q̃litas tẽporis describi:ad insinuandã ꝓdicionẽ eoꝝ. Venit g̃ nocte:qa venit scientia obscur⁹:charitate frigid⁹: ꝛ inimicorũ timore plen⁹: quia fuit de illis p̃cipibus de qb⁹ dr Joã.xij. q chr̃m p̃fiteri nõ audebãt (Et dixit ei:Rabbi)qõ latine sonat magr̃,scim⁹ qꝛ a deo venisti magr̃).i. scim⁹ q tuũ magisteriuꝫ a deo est. Beat⁹ cui⁹ magisteriũ a chr̃o:ꝛ nõ a bursa vl'am bitiõe est. Appellat aũt eũ mgr̃m:vt dicit Haimo.qꝛ deũ illũ nõ credebat(Nemo ei põt hec signa facere q̃ tu facis: nisi fuerit de⁹ cũ eo).i.nisi fuerit amic⁹ dei. Nõ tñ dr fm Chrys.nisi fuerit de⁹:ꝛ h̃ iã dicta rõe.

Sciendũ est aũt q lz miracla nõ sp attestenť sctitati factẽtis: tñ qñ aliq̃s se dicẽ sctm:vt chr̃s q̃ dicebat se dei filiũ: necessario miracla attestanť sctitati eius:qꝛ vt dr sctus Tho.ij.Thes.ij. Predicatoꝛ p̃dicãs falsum nõ põt facere miracl'm.qꝛ de⁹ non põt esse testis falsitatꝫ. Jn p̃dictis aũt verbis fm magi.hist. Nicodem⁹ petit a chr̃o de fide plenius edoceri. Jõ sequit̃ Rñdit Jesus ꝛ dixit ei:Amen amẽ).i.vere. Sz null⁹ latin⁹ aut grec⁹ interp̃s ꝓpter reuerentiã voluit transferre:vt dr s Tho. Et vt idẽ dicit: solus Joãnes id geminat inter euãgelistas:qꝛ solus tractat p̃cipaliť ptinentia ad verbi diuinitatẽ: q cum occultioꝛa sint:maioꝛi assertiõe indigebant. (Dico tibi:nisi q̃s renat⁹ fuerit denuo).s. p baptiſmũ(nõ põt videre regnũ dei).i.scire secreta eccl'ie: ꝛ diuitatis chr̃i maxime: vel nõ põt saluari: ꝛ hoc intellige in noua lege cui⁹ est baptism⁹ sacr̃m: ꝛ extra necessitatis casuꝫ. Ubi em̃ haberi nõ possit baptismus sufficit voluntas habẽdi. Sz videtur q rñsio chr̃i nõ sit ad ꝓpositũ Nicodemi. Dicit aũt sctus Tho.q Nicodem⁹ ꝓfitebatur chr̃m magr̃m miracula facere tanq̃ hoiez puꝛ:qõ chr̃s voluit remouere ducẽdo ipm ad cognitionẽ altioꝛẽ manuere:q̃.d. Nõ est mir̃ si me puꝛ hoiez credis qꝛ illa secreta diuitatꝫ nemo scire põt nisi spũalem cognitionẽ adipiscat. Est aũt sciendũ fm sctm Tho. q cũ sit duplex visio sicut et duplex natiuitas.s. coꝛpalis et spiritualis:sicut visionẽ coꝛpalẽ nõ habet nisi natus: ita nec spirituale nisi renatus. Regeneratio aũt spũalis in lege veteri fuit:sed figuralis.qꝛ vt ptꝫ Ro.xuij.patres baptizati sunt sub Moyse in nube ꝛ i mari. Jn noua aũt est manifesta:sz impfecta quia renouamur interi⁹ p gr̃am:sed nõ exterius p incoꝛruptiõez:vt patꝫ.j.Coꝝ.v. Luc.xviij.q foꝛis ꝛc. Jn patria ꝯo erit pfecta:qꝛ renouabimur etiã exteri⁹. Jn lege igit veteri videbãt hoies regnuꝫ dei.i. mysteria eius: sed impfecte ꝛ alonge. Jn noua aũt ipfecte.i.p speculũ.vt ꝑz.j.Coꝝ. xiij. Jn p̃ria aũt vid⁹him⁹ pfecte.j.Jo.iij Cũ aũt apparuerit ꝛc. Est aũt notãdum fm s.Tho.q in greco nõ habeť denuo:sz anothe.i.desup.qõ Hiero.trãstulit denuo vt.s. imporꝛet additionẽ.Chrys aũt dicit p̃riũ esse filij dei nasci desup q̃ntum ad tẽpus:qꝛ ab eterno:ꝛ q̃ntũ ad p̃ncipium generatiõis:qꝛ a põe celesti. Sedqꝛ nr̃a regeneratio est ad similitudinẽ generatiõis e⁹ Jõo etiã est desup q̃ntuꝫ ad rps p eternã p̃destinationẽ ꝛ q̃ntum ad p̃ncipiũ: quia gratia q̃ renascimur est donũ dei. Hec ex illo ꝓtualiter. Sed iste Nicodem⁹ q̃uis magr̃ esset.i.doctoꝛ in lege:tñ vt dicit Augusti.solã nouerat carnalẽ natiuitatẽ. Jõ de ea arguit duplicit̃.s. ex etate: ꝛ ex q̃ntitate. Uñ sequit̃ (Dicit ad eũ Nicodem⁹: Quõ põt homo nasci cũ sit senex:) vt ego sum q tñ volo saluari. Erat em̃ senex fm Bedã:ꝛ de se,ptulit exemplũ (Nunq̃d pt in ventrẽ matrꝫ sue iterato introire: ꝛ fna sci:) q̃i diceret: Jsta sunt impossibilia. Nõ tamẽ vt dicit Chrys. ista dicit quasi excidens a fide: sed vt chr̃m ad amplioꝛẽ doctrinam ꝓuocet.

In festo Trinitatis

Est autē moraliter sciendū q̄ triplex ē hominis natiuitas. Prima est naturalis que est hoi ad humilitatē. n. Unde z puer mox nascens tria facit que sunt nobis ad exemplū humilitatis. Primum ē: qz nascit flendo. Aug. de ciui. dei. Puer qui nascit a ploratu incipit: nascens ꝓberat quid maloꝝ passurus sit. Solus q̄ mātus est risisse fert Zoroastes. z tñ ille risꝰ monstruosus parū sibi ꝓfuit. Fuit em̄ inuentor artium magicarū. z cum esset rex bactrianoꝝ a Nino rege assyrioꝝ bello iferfectꝰ ē. Scōm quia bestiaꝝ more curuꝰ z quasi in q̄tuor pedibus nascit. ad innuendū q̄ cum bestijs habemus ꝓtē vite nostre cōmunem. scz corpalem. z q̄ iumētis sumꝰ ꝓpt̄ pctm̄ comparī. Tertiū qz mox natus ponit manū ad os: q̄si nob ad mēoriā reducēs q̄d patiamur ꝓ delicto p gustū ꝓpetrato. Scōa natiuitas est spūalis ad salutē in baptismo vbi spūssctūs tenet locum patris: aqua sanctificata locū matris. sed ꝓbū sacramētale est tanq̄ semen diuinū, de q̄ Aug. Accedit ꝓbū ad elemētū z fit sacrm̄. Ter aūt mergit puer i aq̄. licz non sit necessariū, et hoc ad repsentādum vel triduam chr̄i sepultura: vel tocam trinitatē ibi operantē. Unde et tota trinitas se manifestauit in baptismo chr̄isti ad h̄ innuendū. scz pater in voce: filius in carne. spūssctūs in columba. Tertia est celestis ad beatitudinē q̄ scti viri de vtero matris. i. ecclie nudi tm̄ egressi nascūt i mūdo alio. i. in celo. tōq̄ mors sctōꝝ vocat natale. Sicut em̄ puer ex vtero mr̄is nascit cū ꝓuenerit ad debitū cōplementuz qz req̄rit ampliorē locum ad manenduz. vberiorē cibū ad vescendū: liberiorē aerē ad respirandū. z maiorē lucem ad videndū. Sic̄ sancti appetūt nasci in celo: qz ē loc⁹ capaciorꝫ cū respectu eius tota terra sit punct⁹ ꝑm astrologos. Cuius signū ē q̄ existentes in supficie terre ita vtuntur astrolabio acsi essent in cētro: nullā sēsualē drñtiā inuenientes. Et ibi etiā bēbunt satietatez maiorē. Ps̄. Satiabor zc̄. Et aerē liberiorē ad respirandum. qz tñ vix ꝑñt respirare ꝓpter acerbitatē pugne in q̄ sūt et laborāt. Esa. xxxv. Fugiet dolor z gemit⁹. Et maiorē lucē ad videnduz. qz supra se habebūt infinitā lucē dei. Apoc. xxj. Claritas dei illuminabit illā. s. ciuitatē supnā. Et infra se locū luminosū. Tobie. xiij. Luce splēdida fulgebit. Et extra se ai m illustratū. Esa. lj. Implebit splēdoribus aiam tuā. Et extra se corp⁹ glificatū Mat. xiij. Tūc iusti fulgebūt sic̄ sol.

Quantū ad scōm tangit solutio disputationis que mot chr̄m z Nicodemū ꝓsabat: cū dr chr̄s volēs exp̄ssi⁹ declarare spiritual' natitatis modū (Amē amē dico vobis nisi q̄s renat⁹ fuerit). i. denuo nat⁹ (ex aq̄) abluēte corp⁹. et ꝓseq̄nt̄ significāte ablutōem aie (et spūsctō) intrinsec⁹ animam purificāte (nō ꝑt introire in regnū dei.) Hoc autem intelligitur de regno ecclie trīūpbātis. qz baptismus ē necessari⁹ ad salutē: et de regno ecclie militātis. qz baptismus ē ianua ad sacra ꝓcipiēda q̄ nullus nisi baptizatus licite ꝓcipit: et imprimit characterē q̄ fideles ab infidelib⁹ secernunt, vt ptz ex scto tho. et a lijs theologis:

Sz q̄re hō nascit ꝑ baptm: qz sine baptismo actu vl' ꝓposito habito hō nihil ē in esse spūali et deiformi. sz ꝑ illū tale ē ad q̄rit. sicut ꝑ generatōnez corpalē adq̄rit esse hūanū. Ūñ eo mō q̄ aia ꝓpat ad materiā z potētias: eodem compat gra quā baptismus ꝓfert ad aniaz et ꝑtutes. quia cie dat esse spūale. et ab ea fluūt ꝑtutes sic̄ anima dat corpori corpale esse: z ab ea fluunt potētie sue. Sed hic sctūs Tho. mouet duplicē q̄stionē. Prīa qz antiq̄ ꝑtes fm h̄ nō essent saluī: sicut nec baptizati. Et soluit qz fuerūt renati z baptizati i figura. Vel ꝑt dici q̄ chr̄s loq̄t̄ vt doctor z institutor noue legis in q̄ baptismus est necessari⁹ sic̄ circūcisio necessaria fuit in antiq̄. Scōa. qz cū triplex sit baptism⁹. s. flumis: flamis z sāguis: mlt̄os baptizatos solū duob⁹ vltimis modis vl' alt̄o corꝝ dici⁹ itrasse regnū dei. Et soluit. qz tl'es hūert baptm flumis. i. aq̄ i voto z si ñ in actu: al's nihil valeret baptism⁹ sāguinis, nec esse posset baptismus flaminis. i. spūssci. Szqz vt ait Haymo ꝓdcā mysteria nicodem⁹ cape ñ valebat, iō ex carnali natitate dñs dat exēpla dr. (Q̄ natū ē ex carne). i. adq̄rit solū eē carnale, (z q̄d natū

est ex spiritu spiritꝰ est).i.constituit in vi/ ta spūali ꝛ adquirit spirituale esse. Nō mi reris qđixi tibi:oꝛtet vos nasci denuo) q̄si dicat. Argumenta tua ꝓcedūt de car/ nali generatōe.et sermo meꝰ est de spūa/ li. Q̄ō ꝓo seq̄t ꝑm Chryꝛ.exponit ō spū. .i. vētoꝛ:de q̄ saluatoꝛ ponit exēplū. ꝛ ꝑm eiꝰ mentē sic exponit. (Spiritꝰ).i. ventꝰ (vbi vult).i.i loco ad quē inclinat ad spirā dū.sumit em̄ hic volūtas ꝑ inclinatione) (spirat).i.flat(et vocez) i.sonū(eiꝰ audis) aure coꝛpis(et nō scis vnde veniat).i.in q̄ parte mundi det̄minet incipiat. (aut q̄ vadat).i.vbi terminet.(Sic est omnis q̄ natꝰ est ex spū)qz.s.eiꝰ p̄ncipiū qđ ē spūs/ sanctꝰ.ꝛ eiꝰ finis q̄ est etna felicitas a no/ bis ignoꝛat. Lz aūt in hāc expositionem Chryꝛ.fere oēs greci ꝙueniāt: vt ōt sctūs Tho.tamē contra arguit Aug. vꝝlēs ꝙ nō de materiali spū.i.vento expōat:dicens ꝙ talem scimꝰ vnde veniat aut q̄ vadat. Nam scimꝰ austꝝ a meridie ad septētrio nē spirare.aq̄lonē ꝓo econuerso. Ad hoc aūt dici pōt vt dicit s. Tho. ꝙ lz in gene rali sciaꝫ vnde aut a quo ventꝰ spiret :tñ in speciali nesciꝫ motꝰ eius p̄incipiū aut finis. Scōm Aug. aūt exponit de spūctō sic(Spiritus)sanctus(vbi vult spirat.)qz scz vt ait Beda .in potestate habet cui coꝛ gratia sue visitationis illustret. Hec ille.(Et vocem eius audis) Et hoc autē obijcit Chryꝛ.contra expositionē Augus. qz domin⁹ loquebat Nicodemo imperfe cto:cui vocē spūssancti audire nō compe/ tebat. Sed ꝑm sanctū Thomā ōt ꝙ so/ lū sancti et ꝓfecti audiūt vocē spūssti :q̄ loquit̄ interiꝰ in coꝛde.sed alia ē voꝛ eius q̄ loq uit̄ in scꝑturis.vel ꝙ p̄dicatoꝛes.vel etiā ꝙ habentē spm̄sanctū. Voꝛ em̄ eiꝰ q̄ spūsancto plenꝰ ē:voꝛ est spūssti ꝑz Aug. ꝛ Bedā quā ꝓcipimꝰ(Et nescis vnde ve niat aut quo vadat)id est vt dicit Alchui nus.non potes videre quō sic loquentem intrauerit aut inde redierit cū sit inuisibil̄ Vel ꝑm Haymo.hoc dī qz nescis quō fi deles introducat ad fidē aut ad speciem. Vel ꝑm s.Tho.nesciꝫ vnde veiat qz a pa tre ꝛ filio q̄ habitāt lucē inaccessibilē. aut q̄ vadat:qz ducit ad incognitū finēꝫ etnā salutē. Vel ꝑm eūdē:nescis vñ vēiat.i. q̄ modo hoīem introeat,aut q̄ vadat.i. ad quā ꝓfectōem ducat(Sic est oīs q̄ natꝰ ē ex spū)qz.s.nascit inuisibiliꝫ ꝑm Haymo. sic̄ ꝛ spūs ē inuisibil̄. Q̄ ió h̄ ōt ꝑz Aug. qz si tu nascaꝛꝫ ex spū:ille q̄ adhuc natꝰ n̄ est nescit vnde aut q̄ vadas. Vel ꝑm sā. Tho sic ē. Oīs q̄ natꝰ est ex spū.s.sic̄ spūs sctūs.qz in viro spūali sc̄ ꝓprietates spūssā cti sic in carbone accēso ꝓpetates ignis. Sūt aūt i eo tres spūssti ꝓpetates. Nā ꝑmo hz libertatem j. Coꝛ.iij. Ubi spūs dñi ibi libertas.qz nō ducit a spū dei nisi ad scrā.ꝛqz liberat a seruitute legis. Scōo qz ō eo iudiciū sumit ꝙ voce eiꝰ :ad quaz cogñicit spūalitas eiꝰ. Mat.xij. Ex abun/ dātia coꝛdis ꝛc. Tertio qz hz oꝛiginē oc cultā ꝛ finē sūt̄. Et hoc vel incāt̄ nullꝰ pōt eā dīudicare:ꝛ ipe oīa dīudicat. j. Co rin.ij. Vel qz nescit vñ veniat spūal̄ nati/ uitatis eiꝰ p̄ncipiū.grā.s.baptismal̄,aut q̄ vadat.i.q̄ dignꝰ efficiat. Hec ex illo ꝑ tualit̄.(Respondit Nicodemꝰ) nō voto rēhendēris vt ait Haymo.sz affectu di scentis. Nō em̄ intelligebat q̄ dicebant:ꝛ tñ credebat illa vera foꝛe(Q̄ ió p̄nt hec fi eri:)Sicut aūt dicit Chryꝛ .chꝛs a speri/ ei iam loq̄t.nō q̄si accusans huiꝰ viri neq̄ cīā sed insipientiā ꝛ ruditatē solū. Seq̄t. (Rñdit ihesus ꝛ dixit ei. Tu es mgr̄ i ist̄l ꝛ hec ignoꝛas.) Quasi dicat.rēhensibil̄ est ignoꝛātia tua. et hoc ꝑm Chryꝛ.quia multe ꝓphetie de hac spūali natiuitate p cesserāt iuxta illō ꝑs. Renouabit vt aq̄/ le iu.t.ꝛ multe figure in lege: cuiꝰ pītiam ipe ꝓfitebat. Augꝰ. Quid putamꝰ dñm hunc mgr̄o iudeoꝝ quasi insultare voluis se. Volebat q̄dem ipm nasci de spū. Nēo aūt ex spū nasciꝫ nisi humilis fuerit.quia ipa humilitas facit nos nasci de spiritu. Ille autem magisterio inflatꝰ alicuiꝰ mo menti esse videbat.quia doctoꝛ erat iude oꝛum. Deponit ergo dñs eius supbiam vt posslt nasci de spiritu. Hec ille. Et i/ tendit ꝙ dñs rēhendit eū nō vt ꝓfūdat sed vt ꝑ humilitatē capacē spiritual̄ do/ ctrine efficiat. Et his aūtē patz ꝙ in pre/ senti euangelio fit mentio de tribꝰ ꝑsonis diuinis ꝛ earū appꝛopꝛiatis. Sciēdū est em̄ ꝑm doctā s. Tho.j.q.xxxix.ar.vlti. ꝙ lz potētia:sapientia.bōitas:conueni

ant omnib⁹ z singulis suppositis trinitatē tamē potētia q̄ habet rōem pncipij appropriatur patri. Primo quia est pncipiū nō solū creaturaꝝ: sederiā filij z spūsscti. Et secūdo ne credaḱ impotēs: sicut pr̄ terrenus rōne senectutis. Et sapiētia filio. Primo qz est verbū intellect⁹ paterni Et secōdo ne credaḱ insci⁹ sicut fili⁹ hūan⁹ rōe iuuētutis Et bonitas q̄. s. obiectū amoris appropriatur spūisctō. Primo qz est amor: et Secōdo ne credaḱ impetuosus z violent⁹: sicut spūs human⁹. Exēplū g̃ pater cum sua potētia: cū dr: Nemo pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo. Et pso nā filij cū sua sapiētia: cū dr: Rabbi scim⁹ qz a deo venisti magr: z pson spūsscti cuz sua bonitate: cū dicit. Spūs vbi vult spirat. Nō em̄ nr̄is meritis: sed sua bonitate nostris mentib⁹ illabit.

Horaliter aūt sciendū est q̄ pater oīm potēs p tria vinci posse videt. Primū est sua pietas viscerosa. Hiere. xxxj. Cōturbata sunt viscera mea sup eū: miserās miserebor eius. Aug⁹. Tardi⁹ videt deo peccatori veniā tradere q̄m illi accipe. Secōm ē sua charitas affectuosa q̄ illū de celo ad terrā deposuit. Aug. O charitas q̄m magnas vires habes: deū de celo ad terrā deposuisti. Nec ille. Imo et crucē ascēdere coegit Luc. xij. Baptismo habeo baptizari. z q̄modo coartor. s. a charitate vsq; dū p̄ficiatur. Tertiū est oratio lachrymosa. Bern̄. O humilis lachryma: vincis inuincibilē: et ligas oipotentē. Similit̄ etiā filius dei sapientissimus scienter p̄mittit se a nobis decipi. Primo in venditione: qz regnū celoꝝ dat vili precio: vt aplis p nauī z retibus: z vidue p duob⁹ minutis: q̄busdā p calice aque frigide. Matth̄. x. quibusdaz p sola bona volūtate. Aug. Regnū celorum tantū valet q̄ntum habes. Nihil vilius cum vendit: nihil char⁹ cū possidet. Secōo in emptiōe: quia corp⁹ nostr̄ emit pcio sui sanguinis. j. Cor. vj. z aiam̄ nostrā positiōe anime sue. j. Jo. iij. ille p nobis aiam̄ suā posuit: z pniaz nostrā regno celoꝝ. Matth̄. iij. Penitentiā agite ꝛc̄. Tertio in cōmutatione: quia cōmutat aurum sue gratie z glorie in lutum nostre operationis.

Quantū aūt ad tertiū tangit̄ confirmatō solutiōis. Dns em̄ sicut dicit Chrys. imbecillitati odescendēs Nicodemi simonez suū ex alto facit credibilez s. ex certissima sua noticia. Et vt pz simil̄ ipm reprehendit de tarditate credēdi cum alijs iudeis: dicens (Amen amē dico tibi: quia q̄ scim⁹ nos). s. pater filius z spūsscts: sm Haymo. Vel scim⁹ ego z renati ex spiritu: puta apli: sm Alchuin̄. (loq̄mur: et q̄ vidimus). i. certissime nouim⁹: sm Chrysost. (hoc testamur) verbo z miracul⁹ (z vos) carnales z supbi (testimoniū nostr̄ nō accipitis) credendo bis q̄ docem⁹. Est aūt hic multiplex q̄stio: Pria quō apostoli certissima cognitiōe nouerāt ea q̄ sunt fidei. Ad hoc dico q̄ duplex est certitudo. Quedaz est certitudo visionis qua q̄s ideo certus est quia videt. id est totaliter p̄hendit p intellectū ita esse: sicut certus est q̄libet q̄ totū est maior parte. Alia est certitudo adhesionis q̄ quis est cert⁹ de aliquo: nō quia videt ita esse: sedq; videt et scit illud esse credibile: z adheret testimonio alteri⁹ asserentis illud esse verū. Et sic in scientia subalternata sunt certa pncipia: z in fide articuli ipsius fidei quib⁹ fidelis assentit firmissime. Secūda est quō ea que sunt fidei videnḱ: cum fides sit de non visis. Ad hoc dico: q̄ hic ponit̄ visus p noticia certa secundo modo: nō pmo: q̄uis dici possit q̄ articulos fidei de⁹ et chīs vident in seipis: apostoli autez z alij fideles viatores nō vidēt eos in seipis: sed in generali tiñ: sm scm̄ Tho. ij. ij. q. j. aq̄ntum videt eos esse credibiles. Tertia quare dicit. et testimoniū nostr̄ nō accipitis: cum ō Nicodemo constet q̄ erat fidelis. Ad hoc dicit Theo. q̄ dns nō loquit̄ de Nicodemo sed toto genere iudeoꝝ: de quo p multa comparatiue crediderunt. Vel pōt dici q̄ iste Nicodem⁹ a pncipio tardus fuerat ad capiendum et credendū: et nunc ad capiēdum tm̄: z sic nō reprehendit̄ de infidelitate: sed de ignorantia z ruditate: vt sit talis sensus. Vos duri estis et tardi ad credendum: quia estis rudes ad capiendum et tm̄ nisi capiatis aut nō creditis: aut tarde z imperfecte creditis. Vñ subdit̄ (Si

terrena dixi vobis) puta sententiã de spũ
& vento ſm Chryſ. Ventus em̃ cũ ſit ge-
nerabilis & corruptibilis: numerat: vt di-
cit ſcrũs Tho. inter res terrenas. Vel ſm
eundem: sententiã de spirituali generatõe
que licz ſit celestis & spiritualis rõne ꝓnci
pij ſanctificantis & ratiõe doni dati: qz ibi
datur spiritus ſcti: tamẽ eſt terrena ratõe
ſubiecti: quia hõ terren⁹ eſt qui ibi naſcit.
Vel ſm Aug. terrena appellat corp⁹ ſuũ
de quo dixerat: Soluite templũ hoc ⁊c.
(Et nõ creditis) niſi tarde & impfecte: eo
q iſta rõne ruditatis nõ capiatis in gene
rali eſſe icredibilia (quõ ſi dixero vobis ce-
leſtia credetis) q̃ ſunt ad capiendũ altiora
Accipiunt autẽ hic celeſtia aliqua ꝓtra po-
ſita ſup̃dictis terrenis: puta ꝓtra sententiã
de spũ ſenſibili. i. vento. alta et magna que
dici poſſunt de ſpiratiõe spiritus ſcti: ꝓtra
ſo generatiõem terrenã ea q̃ de etẽ. na fi-
lij generatiõe dicunt: & ꝓtra poteſtatẽ re-
ſuſcitandi corp⁹ mortuũ: ea q̃ de poteſta-
te dei dici poſſunt in ſubita oim̃ annihila
tione & repatione: & in ꝙuerſiõe ſubſtãtie
panis in corpus chr̃i: & in vnione pſonali
humanitatis ad diuinitatẽ: & hmõi. Dein-
de ſaluator: ſm Aug. lib. de baptiſmo par
uulor: reꝑhenſa ſuꝑbia & tarditate Nico-
demi: directe vult ſatiſſacere q̃ſtioni ei⁹:
qua queſiuit: Quõ poſſunt hec fieri: et h̃
facit aſſignando cauſas quib⁹ ſpũalis re-
generatio habet efficaciã: que ſunt due vt
dicit ſanc. Tho. ſ. myſteriũ incarnationis
et myſteriũ paſſiõis chr̃i. Queſtio em̃ Ni
codemi ſic debet intelligi: vt õr s. Thom̃.
Quomõ poſſunt hec fieri. ſ. vt aliq̃d de oc
culto celor̃ veniat: aut in occultũ celorũ
conſcendat: quia dicis occultũ eſſe ꝓncipi
um et finem ſpũalis generatiõis. Occul-
ta em̃ ſunt nobis que ſunt in celis. Vñ do
minus anteq̃ ſatisfaceret queſtiõi: hũc e⁹
intellectũ aperuit dicẽs: quõ ſi dixero cele
ſtia creditis: Et ſtatim incipit oſtendere
cui⁹ ſit ꝓprium in celũ aſcendere. Ad in-
tellectũ autẽ ſequentiũ ſciendũ eſt: q filiũ
hominis deſcẽdiſſe de celo ſic intellexit Va
lentinus: quaſi corpus ſuũ de celo porta-
uerit. Et ſimil̃r dicit illuꝝ eſſe in celo. i. in
corpore de natura celeſti: ſed hoc eſt exꝑreſ
ꝯtra apoſtolũ dicentẽ eũ factũ ex ſemie
Dauid ſm carnẽ: ad Roma. j. Origẽ. ſo
dixit hoc eſſe quia ania eius deſcendit de
celo. Fuit em̃: vt ait: aia eius ſimul ab ini
tio creata cũ alijs: & pri⁹ vnita verbo: de-
inde de celo deſcendens carnẽ aſſumpſit.
Et hoc dicit quia credit oĩes anias ⁊ſpi-
rituales ſubas equales eſſe creatas: & ſm
diuerſitatẽ meritor̃ ſuor̃ diuerſis corpib⁹
fuiſſe alligatas. Sed cõtra hoc eſt: quia
apl's Ro. ix. dicit de Jacob & Eſau exiſtẽ
tib⁹ in vtero: q adhuc nihil boni aut mali
egerãt. Quõ ergo ille anie ante peccaue-
rant q̃ illis corpib⁹ vnirent. Simil̃ q̃ crea
tur ania & infundit corpi cui nõ ꝓexiſtit.
Dicendũ eſt q̃ q cũ in chr̃o ſit tm̃ vna ꝑſo
na ſubſiſtẽs in duab⁹ naturis: de ea dicunt
ꝓtinentia ad diuerſas naturas: ita q idez
crucifix⁹ eſt et creauit mundũ: & filius ho
minis & dei vnus eſt. Quia ergo de⁹ deſcẽ
dit de celo: õr etiã ſm ſanctũ Tho. filius
hois deſcendiſſe de celo: & h̃ ſm naturã di
uinã nõ mutãdo locũ qz vbiq̃ eſt: ſz ꝑ nou
uum effectũ nouo mõ eſſendi in h̃ mũdo:
ſz ꝑ aſſumptiõez hũanitatis. Vñ vt dicit
Hilari⁹: deſcendit de celo q̃ ad corp⁹ non
ratiõe materie: ſed rõne cauſe efficiẽtis: qz
nõ virili ſemine: ſed celeſti ſrute format⁹
eſt. Sciẽdũ eſt etiã q iſta ꝓpoſitio: null⁹
ꝓter chr̃m aſcẽdit in celũ: eſt vera in mul-
tiplici ſenſu. Primo vt intelligat q ante
paſſionẽ chr̃i nemo potuit aſcendere in ce
lũ vel ibi eſſe ꝓter ipm̃: qz hũano generi ce
lũ clauſum erat. Scõo vt intelligat ſrute
ꝓria. Tertio ſm s. Tho. vt ꝑ chr̃m nõ ac
cipiamus ſolũ caput: ſed caput & mẽbra q̃
cũ capite aſcẽdunt. Sũt autẽ mẽbra chriſti
oẽs electi. Dicit g̃ (Nemo aſcẽdit in celuꝝ
niſi q̃ deſcẽdit de celo) mõ ꝓdicto (fili⁹ ho-
minis). i. ipe chr̃s q̃ ſic ſe vocat cauſa hũ-
litatis ſm Aug. (q̃ eſt in celo) rõne deitatis
Sed quõ ex his rñdet Nicodemo: Dico
q optime rñdetur. Nam ſaluator dixerat
generationẽ ſm ſpm̃ habere occultũ ꝓnci
piũ et finẽ. Etq: q̃ſierat Nicodem⁹: quõ
hoc fieri poſſit: rñdz q celeſti ſrute hõ re-
generat ad celeſtẽ vitã: & vtrũq; eor̃ tãce-
leſtis ſrus q̃ celeſtis vita occultũ ẽ. De-
inde etiam ſubiũgit de paſſione ſua: cuius
occulta virtute operat baptiſm⁹ & gene-
ratur hõ ſpũaliter dicẽs (Et ſicut Moy-

In die corporis christi

ses exaltauit serpentē)eneum(in deserto) eleuans illū in altū super palū. Sicut em habet Numeri.xxj.populo israel pcusso frequenter a serpentib⁹:mādato dei moy ses serpentē eneum fecit.quē eleuatū aspi cientes sanabant. Et fuit figura crucifixi q̄ appuit serpens imolatus i cruce,z nō erat sicut ille serpēs videbat:z venēo ca rebat. Ilū vt ibi dn̄.fuit positus i signū. (Sic exaltari)i cruce(oportet filiū hois) Scōm Chrys.iō nō dixit:pēdere optz fi liū hois:sed exaltari:q⁹ honesti⁹ hoc vi⁹ debat audienti ꝙ descendēs. Scōo vt oñ deret hoc,ꝙ gruere sue figure:in qua noie exaltatōis seu eleuatōis vrit̄ scriptura Tertio vt oñdat se volūtarie ad passionē venisse vñ multa nascit salus nob:z exal tatio chr̄o(vt omnis q̄ credit in ipm)p motū.s.spei z charitatis tēdendo in ipm (non pear)eterna morte: (sed habeat vi⁹ tam)nō corporalē tm̄ sed(eternā) Assimi⁹ lat autē se chr̄s serpenti .imo assimilauit eum de⁹ p moysen. Prio q⁹ licz nō fuerit serpens p venenū peccati: tm̄ videbat ser pens.q⁹ venit in similitudinē carnis pcti:vt dicit Rho.viij. Scō quia sicut de serpē te venenū.z tyriaca contra venenū fit.ita facto veneno de serpente diabolo :deus voluit fieri serpēs:vt fieret tyriaca cōtra venenū diaboli. In cuius signum Exo'. vij.serpens moysi deuorauit serpētes ma gorum. Tertio q⁹ serpens cū magna cu⁹ stodia obseruat oua .Que cū nō indige⁹ ant foueri:tamē est sp̄ circa ea ne ledāt ab aliquo. Et similit̄ chr̄s semp custodit su⁹ os .Matth.vlti .Ecce ego vobiscuz sum vsq; ad cōsummationē seculi. Quarto ser pens p artum foramen expoliat veterem pellem vt induat nouam. Similit̄ chri⁹ stus p foramen mortis venit ad stolā im mortalitatis.Lu. vlti. Oportebat chm pati zc. Quinto serpens obturat aures: ne audiat vocem incantantis. Et similit̄ christus ne audiret vo cem demonis ten⁹ tantis:vel quotidie nos apud deū accu⁹ santis. Apoca.xij. Proiect⁹ est accusator Dicitur autē eneus Pri no:quia tunsio⁹ nibus passionū expoliri potuit sed nō con fringi. Secūdo quia es nō est vni⁹ natu re metallinę:sed pluriū .sicut et chr̄s qui diuinā habet et humanā. Tertio propt̄ sonoritatē p̄dicatōis. Est aūt notandū q⁹ cū dr̄.et testionū nostrū ñ accipit̄:i h̄ ingr̄itudo humana notat. Dia em̄ q⁹ men tiri nō p̄uit ꝓhibuerūt testionū de hac ꝑ tate q⁹ de⁹ est trin⁹ z vn⁹ .s.ipe deus :vt patuit supra. Et ipe chr̄s Mat.vl. Bapti zantes eos in noie p̄tis z filij z sp̄ūsancti. Et angeli dicētes. Scūs:scūs:sanctus Et pphete illuminati a deo. Et tñ h̄ te⁹ stimonij multi maxime iudei nō accipiūt Et tñ ista fides deuote recepta valz ꝓmo ad demonū expulsionē. Nā cū notario fide li apud Cōstantinopolim ducto a mago ad locū residentie demonū :vn⁹ coꝛ se⁹ dens in throno dixit:si vellet fu⁹ cē su⁹ Et rñdit se fuū trinitat̄:z se signasset: oēs demōes aufugerūt. Et scōo ad tribu lationū ꝓpulsionē. Nā sic dic̄ Dam. li.iij. Cū ap̄ Cōstantinopolim tpe Iuis pe⁹ stilētie rapt⁹ i celū audiuisse ab angel de cātari. Scē de⁹:scē fortis:scē z miseri⁹ cors saluator miserere nobis. z rediēs co rā populo decātasset:cessauit ois morta⁹ litas. Tertio ad maloꝝ ꝓfusionē z uersi onē. Nā cū q̄dā legat⁹ vir scūs p̄cepisse ep̄m simoniacū decātare glia p̄ri zc. rogas deū si erat simoniac⁹ q⁹ sp̄m sanctū cui fe cerat iniuriā nō posset noiare .ita factum est. Et sic ille dep̄hēsus petm̄ suū humili ter recogn̄uit et penituit.

In die corporis christi
Tex. euang. Jo. cap. vi.

Caro mea vere est cibus. et sāguis meus vere est pot⁹. Qui mānducat meam carnem et bibit meū sanguinē:in me manet z ego in eo. Sicut misit me viuēs pater:et ego viuo ꝓpter patrez. Et qui mānducat me:z ipse viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descendit Non sicut manducauerunt patres vestri manna:et mortui sunt. Qui manducat hūc panez viuet in eternum

Caro mea vere ē cibus ⁊c.) Jo.vj. Quia sacramentū eucharistie nō pt hūana lingua explicari: neq hūano ingenio cōphendi. ideo pauca de ipo tractabim⁹: remittēdes p alios ad sctm Tho. iij. q. lxxvij. ⁊. iij. di. viij.

Quantū ad pſens ptinet hoc solū volo declarare quō corp⁹ chri manēs i celo est in terra sub parua q̄ntitate: ⁊ i multis locis sit. Sciendū est g̃ Primo q intellect⁹ intelligit q corpus qō mutat de colore in colorē. puta de albo in nigrū. aliō est ab albo colore ⁊ nigro: eo q ipm corpus manet: ⁊ colores mutant seu trāseūt. Et eodē mō intelligere oportz q substātia est aliud a q̄ntitate: qr eadē substātia mutat de parua in magnā q̄ntitatē: ⁊ econuerso, sicut patz in lactis ebullitōe ⁊ admixtione farine. Hoc ē g̃ fundamētum magnū i ista matia intelligere q substantia nō est sua q̄ntitas ſz aliō ab ea. Et qr sic res hz ab albedine q sit alba: ita habz a q̄ntitate q sit q̄nta: ⁊ diuisibiliter ⁊ magna ⁊ qua ideo sicut sine albedine res nō ē alba ita sine q̄ntitate substantia nō est magna neq; qua: sed ē indiuisibiliter, vt dicit Arist. i ij. Phyſ. Substātia ergo corpis chri ꝑsiderata sine sua q̄ntitate est indiuisibilis. Sciendū est scōo q inter agens creatum ⁊ increatū ista est differētia q agēs creatū nunq̄ facit naturā: sed ſp illam in omi sua actōe ꝑsupponit: et eā transmutat de forma in formā. Vnde est causa solū forme ⁊ conseq̄nter cōpositi: non aūt materie. sicut videm⁹ q ignis nō facit ligna ſz illa ꝙuertit in ignē. ita q materia q prius erat sub forma lignoz eadē trāsmutat: vt postea sit sub forma ignis: et nō est ab igne facta ſz ꝑsupposita. agens ꝙo increatum est causa nō solū forme: sed etiā materie. Ex hac differētia sequit alia. qr agēs creatū non pōt totū in totū ꝙuertere: sed ꝙuertit solū ſz qre: sic ignis nō ꝙuertit totū lignū q̄tū ad matiā ⁊ formā i ignē: ſz cōuertit ſolum formam ad hunc ſensū q ab iecta forma ligni inducit formā ignis. Sed agens increatū totum transmutare potest in totum. Ad verba ergo ꝙsecrationis in hoc sacramēto: deus substantiam panis totā q̄ ad materiā et formā ꝙuertit in corp⁹ chri. ⁊ tñ q̄ntitas panis ñ ꝙuertitur i q̄titatē chri: ſz manet subsistes ꝑ virtute dei sine oi suba. Corp⁹ g̃ chri ē sub q̄ntitate panis: non qr sit motū de celo: ſzqr substātia panis q̄ erat sub tali q̄titate est effecta corp⁹ chri. Et qr pōt de⁹ puū ⁊ magnū panē sic ꝙuertere: pōt etiā esse corp⁹ chri sub mag̃ aut qua panis vl ho stie q̄ntitate. Et sil qr simul deus potest duos aut mille panes ꝙuertere: pt sil sub multis q̄titatib⁹ esse isto mō. s. fm q aliq̄d dicit ē sub illa q̄ntitate e sub q̄ erat alius q̄d qō ē ꝙuersum in ipm. Vñ isto modo de⁹ posset substātiā celi ponere sub q̄titate g̃ni milij. s. si substantia milij ꝙuertez in substātiā celi. Dicam⁹ g̃ (Caro mea ve est cib⁹). i. vere sumit sb specie cibi. i. pānis qui vere in carnē meā est ꝙuersus (⁊ sanguis me⁹ vere ē potus). i. vere sumit sub specie pot⁹. i. vini: quod vere in sanguinē meū est p consecratōez mutatū. Notanter dicit vere. Primo fm Chrys. vt intelligātur ista nō esse dicta pabolice vl sil'itudinarie: sed realiter et vere ita esse. Scōo fm eundē: vt intelligat caro ista esse cib⁹ aie non corpis. Tertio fm Aug. qr cū cib⁹ sumat ad sustentādā vitā exclusa fame et siti. null⁹ cib⁹ vel pot⁹ hoc ve facit ꝑter istum q̄ hoies imortales efficit. Nō fit autem mentio de ossib⁹ ⁊ neruis q̄uis sint in isto sacro: qa non cōsueuerūt trahi re in cibū hois. (Qui manducat meā carnem et bibit meū sanguinē) Ex hoc videtur q sub vtraq; specie sit cōicandū. Vñ ⁊ alibi dr. Nisi māducaueritis carnem filij hois et biberitis ei⁹ sanguinē: nō hēbitis vitā in vobis? Ad hoc dicē e, Tho. iij. q. lxxx. q licitū est coicare sub ſp̄ecie panis tm̄ q̄tū est ex pte cōicantis: in q̄ debz esse cautela neq̄d sanguis effundat. qō facile possz accidere in tanta multitudine christianoꝝ ꝑticipiū. in qua multi sunt indiscreti. Licitū inquantū est ꝑter periculū effusionis. Et scōo qr pfectio huius sacri non consistit in vsu sed in consecratōe. Et ter tio qr sacerdos ex pſona omnīū v trunq; offert. Quātum autē est ex pte sacramēti sec⁹ ē, quia perficitur in vtro ꝑ. ideo ad illū ad

quem spectat pficere sacramentū: spectat etiam vtrūq; sumere. id ē. ad sacerdotem Hec ex illo. Ad id ꝙ quod dicit. Nisi manducaueritis carnē ꝛc. dicit idē super Jo. sic. Si hec ſnia de spūali mā ducatione itelligat dubiū nō habet. q̄cūq; enim ptcipat de ecclīastica vnitate: siue q̄cunq; ē in charitate: suscipit spūalr sacrm sub vtraq; specie. Qui ꝙ spūaliṫ nō mādu/cat et bibit: sine charitate ꝛ ſnit sine vita spūali ē. Si aūt itelligat de māducatiōe sacramētali. qua. s. ipe species suscipiunt est dubiū. qz videbit esse de necessitate salutis suscipe corpus chri: sicut ꝛ baptizari: qđ greci ꝛcedunt: eucharistiā pueris baptizatis exhibentes: habētes ꝓ se dictū Dionysij dicētis: q̄ ꝓceptio cuiuslibz sacramenti debz ꝛsumari in cōmunione eucharistie. Sed Dionysius loquitur de adultis qui possunt habere actualē dnōnē q̄ ad eucharistiā reqrit. Dicendum est ꝙ baptismus ē necessarius q̄ ad adultos ſm votū. q̄ ad alios aūt ſm actū. Eucharistia ꝙ nulli est de necitate salutis q̄ ad actū. Hā rē hui⁹ sacri adulti hz pñt voto ꝓpio: pueri ꝙ voto ecclesie qđ eis cōicat in baptismo. Sed ⁊: qz ſm hoc videbit q̄ etiā sumptio sanguis ſm votū erit de necessitate salutz. quod est contra ꝛsuetudinē aliquarū ecclesiaruz. in q̄bus solus sacerdos sub vtraq; specie cōicat. Ad hoc dicit q̄ antiq̄tus omnes cōmūicabant sub vtraq; specie: qđ adhuc in q̄busdam ecclīys seruaṫ: vt etiam ministri altaris cōicent sub vtraq; specie. sed i aliq̄bus alijs seruaṫ vt solus sacerdos communicet sanguini ꝓpt̄ piculū effusionis. Hec tñ est ⁊ sententiā domini: qz cōmunicans corpori cōmunicat etiam sanguini. quia sub specie panis est corpus ex vi sacramēti. et sanguis ex cōcomitantia Hec ex illo vbi supra: q̄busdā additis ex dictis ei⁹ aliūde Est aūt notādū q̄ nullibi inuenire possum q̄ ecclīa ordinauerit sub vnica specie eē cōicādū. sz ꝛsuetudo ē: q̄ passim sic obtinuit. Dicit aūt aliq̄ q̄ cuz aliq̄ res ē de se laudabiliṫ lz ꝛsuetudo possit deobligare ab illa: nō tñ obligat ad oppositū. sic cōsuetudo excusat me si nō cōicē omni die vel oi die festo vt ꝛsueuerūt chīani: nō tñ obligat me ad oppositum: q̄n possim oīni die cōicare. Cū ꝙ cōicare sub vtraq; specie sit laudabile: ꝛsuetudo nō videt ad oppositū obligare. Et ideo si laic⁹ ex deuotiōe cōicet sub vtraq; specie: cessante pricło effusionis ꝛ oi fallo iuci cio quo ad fidē: dicit q̄ nō peccat mortaliter: imo forte laudabiliter agit. Si ēm in ecclīa fuissent oēs cōicādi discreti ꝛ tā/ta fuisset sacerdotū copia vt pauci simul cōicare potuissent ad libitū: nunq; fuisz introducta ista cōsuetudo quā cernimus Sibi aūt videt q̄ ista res habeat spēm mali: et forte q̄ mortaliter peccat cōmunicans sic actiue et passiue: quia etiam si sit aliq̄d de se laudabile: tamē ꝛsuetudo ecclesie obligare potest ad oppositū: quādo illud oppositū non est peccatū. Et ꝓbatō hui⁹ est: quia ſm sanctū Tho. in. iij. eccle/sia aliq̄ndo ad extinguendā quandam hereſim obligauit ad celebrandū aliq̄n/to tēpore in fermētato: que obligatio vti/dē fuisse p ꝛsuetudinē. Et eodē mō po/test ex rationabili causa ordiare p statutū vel p ꝛsuetudinē q̄ sub altera tm̄ specie cōicet. Dicere aūt q̄ ꝛsuetudo nō possit ad hoc ligare est dicere: q̄ nec statutum ligare possit. qz eq̄ p statutū ⁊ ꝛsuetudinē ꝓnceps pt ꝛdere legē (Jn me manet ꝛ ego in illo) Per hec aūt ꝙba expōit dns ſz Aug. q̄d sit ei⁹ corp⁹ māducare. Manducat cm. s. spūaliṫ q̄ manet in chō p fidem charitate formatā. Qui ꝙ nō sic manet in chō: nō māducat. Nō tñ ista intelligū tur ſm eūdē de his q̄ sacramētaliṫ tm̄ mā ducant. i. qui suscipiūt q̄dē sacrm: sed tñ non sunt in charitate. Vel ſm Chrysm bis vel bis vult dns declarare quod aī dixerat: q̄ manducātes hunc panē habe rent vitā eternā. Nam qui manet i chri/sto viuente viuit. Jdeo subdit (Sic mi/sit me viuēs pater et ego viuo ꝓpt̄ patrē) inc̄tum deus. quia ab eo habeo deitatē ꝛ vitam. et similiter inc̄tum homo. quia viuo i pſona diuini verbi quam pater p/ducit (Et q̄ māducat me) sacramētaliṫ et spūaliter. vl saltem spūaliter tm̄ (ꝛ ipse vi uet ꝓpter me) quia sz talis efficiṫ membrū chī et vnitur fonti totius vite. (Hic est panis) sz caro mea (q̄ de celo descendit)

quia sez non semine virili: sed celesti virtute ꝓpagata est: vt dicit Hilar. (Nō) supple māducak hic panis (sicut māducauerūt pzes vzi manna z mozui sunt) morte tēporali z eterna sm Aug. qō non de oibz sed de ꝗbusdā intelligo. Nam z moyses in desto mozuꝰ est morte tpali sed nō eterna (Qui manducauerit hunc panem) modo predicto: q̄ est veritas z non vmbra vt manna (viuet in eternū) vita gratie z glorie: cui⁹ mozitak vita nature. Et intelligе de māducāte pseuerantem: ita q̄ interruptio ē p mozitale peccatū. Est aūt sciendū q̄ hoc sacramentū fuit institutū Prio i recozdatiōne dñice passionis: vt pz Lu. xxij. Et secūdo in signū pcipue dilectōis. Nā magnus amoz est dare sua. maioz dare suos. maxiꝰ dare se. Hādo āt se: magnꝰ amoz est dare se i frez et socium: vt chīs pfi: carnationē. et maioz cū hoc dare se i mgrīm p p̄dicatōez. z adhuc maioz in exēplū p conuersatōez. z adhuc maioz i pciū p passionē. z maxim⁹ dare se i cibū p sacrā cōionē Nā in alijs donū est aliq̄ mō diuisū ab eo cui dak. sed ex cibo z cibato fit vnū indiuisum. Ūñ amātes tūc sūme ꝓsueuerūt exprimere amozē suū: cū dicūt: darē ei ō carnib⁹ meis ad māducādū: z de sāguine ad bibendū. Tertio institutū est in robur ꝓfirmatōis: qz sicut panis corꝓ: ita eucharistia animā ꝓfortat. Quarto i nutrimentū vite spūalis. iuxta illō Joā. vj. Nisi manducaueritis carnē filij hois zc Quinto in viaticū pegrinatōis. vt patz in figura panis q̄ refecꝰ est Helias. iij. Reg. xix. Sexto i pignꝰ z arrā cne hereditatis: iuxta illō Mat. vl. Ecce ego vobiscū sum vsq̄ ad ꝓsūmationem seculi. Septimo in satisfactionē ꝓpcīs. Si āt debet digne sumi: oportet q̄ comedak: eo modo quo agnꝰ paschal⁹ qui figura eiꝰ fuit Vt igit comedendo declinet a malo: z fiat bonū: debet Primo comedi a circūcisiōis p veteris ꝓuersatiōis abolitionem. j. Coz. v. Epulemur nō in fermēto veteri. Fermentū eīm ē massa corrupta. z Scdo cū lactuc⁹ agrestib⁹: p amarā ꝓtritionez. Job. iij. Ānūq̄ comedā suspiro. Et tertio cū panib⁹ azymis p ꝓscie sinceritatē. j. ad Coz. v. sed in azymis sinceritatis z veritatis. Et q̄rto renib⁹ accinctis p̄ strictā castitatē. j. Reg. xxj. Si mūdi sūt pueri: maxime a mlieribz zc. Et q̄nto pedibus calciatis: p immunitatē a terrenis affectibus. in cui⁹ signū etiā chīs pri⁹ lauit discipulo⁹z pedes q̄ cōicarēt. Et sexto cuz baculis in manib⁹. p suppī⁹ sollicitā custodiā. Esa. xxx. Comedēt es et bibētes surgite ꝓncipes arripite clypeū zc. Et septimo i domo vna p oimodā ꝓcordiam. Et octauo sil'cū vicinis p fraternā charitatez z amozē. Et nono dz eē assus igni: p deuotiōis p̄cedentē feruoꝛē. Et decio festinātē p auiditatē et dulcedinē comitantem. Et vndecimo toraliter per fidei integritatē. vozando caput et pedes. i. credendo deitatē et hūanitatem chīi. Et duodecimo sine offiū cōminutōe: p sacramēti veneratiōnem. Sex aūt vltime cōditiones videntur maxime ptinere ad accessū ad bonum

Dnīca prima post Trinitz.

Lec. euangz. Lu. cap. xvi.

In illo tpe dixit dñs parabolam hanc. Homo quidā erat diues: et induebak purpura et byssō: et epulabak quotidie splēdide. Et erat quidā mēdicus nomine lazarus: qui iacebat ad ianuam eius vlceribꝰ plenus: cupiens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis: et nemo illi dabat. Sed z canes venientes lingebant vlcera eius. Factuz est autem vt moreretur mendicus: et portaretur ab angelis in sinuz abrae. Mortuus ē autem et diues: et sepultus est in inferno. Eleuans autem oculos suos cum essz in tormentis: vidit abraam alonge. et lazarum in sinu eius. Et ipse clamans dixit: Pater abraam miserere mei: et mitte lazarum vt intingat extremum digiti sui

in aquaz vt refrigeret linguam meam quia crucioz in hac flamma. Et dixit illi Abzaam: Fili recozdare quia recepisti bona ī vita tua: et Lazarus simlr mala. Nūc hic consolat: tu vo cruciaris. Et in his oiby inter nos et vos chaos magnū firmatū ē: vt hi q volūt hinc transire ad vos non possint: neqz inde huc trāsmeare. Et ait. Rogo ergo te pater vt mittas eum in domū patris mei: habeo em̄ qnqz fratres vt testet illis: ne z ipsi veniant ī hunc locū cozmētoz: Et ait illi Abzaam: Habent Moysen z pphetas: audiant illos. At ille dixit: Nō pater abzaam: sed siqs ex mortuis ierit ad eos: penitētiā agent. Ait aūt illi. Si moysen et pphetas non audiunt: neqz siquis ex mortuis resurrexerit credent.

Homo quidā erat b diues zc. Lu. xvj. In pūti euāg. fit ꝓpatio inter diuitē purpuratū ac epulonē: z Lazarum paupere: vlceratū ac famelicū. Cōparant aūt ḡntuz ad tria. scz Actū: Reatum: z Statum.

Quantū ad primū litteralr sciendū est: q vt ex textu patz euāgelij: christus predicauerat contemptū diuitiaz: z amplexuz elemosynaz: sed pharisei auari detrahebāt eum: Ideo cōtra eos inducit presens non quidē parabola: sed historia. Nō enim q̄ hic dicunt sunt parabolice dicta: sed fuerunt vere gesta: vt dicit Magister histo. et Ambroſ. z Chrysosto. quod ex hoc pater: quia pauperis nomē exprimit. Dicit ergo (Homo quidam) nō autez exprimitur nomen eius: sicut infra nomen pauperis: ſm Greg. in Homel. quia deus humiles nouit atqz comprobat: superbos ignorat: non quia eos nō sciat: sed quia vitam eoz non approbat. Fuit tamē iste de genere iudeoꝝ ſm magistrū histo. quia inde dicuntur fratres eius habere legem Moysi z libros prophetaz: et Abzaam eum filium vocat (erat diues) Est aut̄ sciendū: q̄ lz q̄s possit diues esse sine peccato. Tñ quadruplicīter circa diuitias est peccatū: scz Auare rapiendo: Indebite expendendo: Ardenter amando: Iniuste adquirendo. Et sic quattuoz diuites in euāgelio reprehensibiles inducunt: qui circa eas̄dem deliquerunt. De primo habet Luce. xij. q̄ dicebat: Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos zc. De secundo Luce. xvj. de quo dicitur: q̄ dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. De tertio Luc. xviij. cui dixit dominus: Oia que habes vende z da pauperibus. Et sequitur: His auditis cōtristatus est: quia erat diues valde. De quarto habet Luc. xvj. et fuit villicus iniquitatis qui de bonis domini sui fuit ditat⁹. Iste aūt diues nō ponit in numero cum illis: q̄ tribꝫ primis modis fuisse videt reprehēsibilis (Qui induebatur purpura) Hoc autē exprimit ſm Gozram: no solum ꝓpter p̄ciositatem vestis: sed etiā ꝓpter mysteriū. Purpura ei tincta sanguine significat ecclesiastica beneficia sanguine christi comparata: vel ea que sudoze z cruoze pauperū sunt adq̄sita que rapaces exponunt in vestib⁹. Hiereca. ij. In alis eius inuentus est sanguis. s. animaz pauperū et innocentū. Sequitur (Et byſſo) In purpura aūt p̄ciositas: z in byſſo mollicies vestium signatur. Beda: Purpura colo⁹ regij habitus est: z Schis marinis ferro circūcisis emissa. Byſſus ꝙ genus est lini candidi z mollissimi. Hec ille. Est autē notandū q̄ in vestibus quinqz sunt reprehensibilia ſm Gozram. Primo sumptuositas: quia indignū est vile cadauer supflue ornari. Eo enim multi pauperes christi possent sustentari. Secūdo multiplicitas. Hiero. Aliena rapere cōuincit: qui retinere supflua cōpr̄obatur. Tertio curiositas vel studium: aut sollicitudo ornandi se supflue. Augst. in reg. Nec affectet, vestib⁹ placere: sz mozibus. Quarto indecētia: vt si sacerdos induatur vt miles. Sopho. j. Visitabo su-

peroēs qui induti sunt veste peregrina. Quinto ostētatio. s. ad inanē gl̄iam: q̄ sp̄ē illicit. Pōt addi. vj. inhonestas. Quidā em̄ viri sic vestiunt inhoneste vt mlīeribus ingerāt phātasias: ⁊ ecōuerso. Et h̄ f̄m alīqs est mortale: qō nō est dubiū qñ ea intentōe fiat: sed factū ip̄m vtr̄ sit mortale nō dico: sed tñ patrisfamīlias in hoc deberēt vigilare. Excusat āt alīqs in p̄ciosa veste f̄m eundē. Primo ꝓpter ꝓsuetudinē: ⁊ scōo ꝓpter p̄sone dignitatē: ⁊ tertio ꝓpter necessitatē: qz. s. alīa nō habz: ⁊ q̄rto ad celandā scritatē: vt ptz in Sebastiano (Et epulabat). i. ꝓmuūs vacabat. Nō em̄ oē comedere est epulari: ⁊ hoc nō ad sartā dū paupes vel bonoꝝ amicicias cōparādas qō videt licitū: iuxta illō Eccī. xxxj. Splendidū panib⁹ ⁊c. sed ad gulositatez.

Pro q̄ notandū est q̄ ꝓmuūa fiūt ꝓpter mlta. Primo ex naturali dilectiōe: vt fecerunt filij Job: vt ptz Job. j. Scōo ex benigna pietate: vt Tobias. Tob. ij. Tertio ex honore: vt Leui chīo. Luc̄. v. Quarto ex liberalitate. ⁊ honesta amicicia: vt duo discipl̄i eūtes in Emaus. Lu. vltī. Quinto ex approbata ꝓsuetudie. vt in nuptijs: Joā. ij. Sexto ex ostentatiōe: vt Assuer⁹: Hester. j. Septio ex gulositate: vt hic epulo. ⁊ Nabal. j. Reg. xxv. Octauo ex ambitione: vt Adonias instāte electiōe regis: iij. Re. j. Nono ex malignitate: vt Absalon ij. Reg. xiij. Et q̄nq̄ p̄mis modis approbāt vt salte nō reprobent: sec⁹ de alīs (quotidie) ⁊ nō semel in anno (splendide) q̄ ad multitudinē ⁊ p̄ciositatē escaꝝ. Habuit ꝫ hic supfluitatē in censu: in vestitu ⁊ in victu. sed Lazar⁹ oīno ecōuerso se habuit de quo subdit (Et erat q̄dam mendicus) Ecce q̄nta paupras. ex quo sequit q̄ neq̄ diuitias neq̄ vestes habebat supfluas et p̄ciosas (qui tacebat) qz stare non poterat (ad ianuā/Chr̄ꝰ. Jdeo tacebat ad ianuā ne diues diceret: nō vidi: nemo mihi nūciauit. Videbat illū exiens et intrās. Hec ille. (vlceribꝫ plenus). i. plagis putridis et ab intrinseco natis. Sicut em̄ vulnus est plaga vt dilatata: ita vlcus plaga nata. Et q̄ ptz q̄ lini mollicie iste multū indigniſſz: ſz loco delicate ⁊ p̄ciose vestis habuit turpia et afflictiua vulnera (cupiēs saturari ō micis). i. reliquijs minimis panis (q̄ cadebāt de mensa diuitis. Amb. Insolētia aūt et tumor diuitū in diuitijs ꝓpetētib⁹ subiffertur. Subdit ei (et nemo illi dabat) Jta ei sunt ꝓditōis hūane imemores vt tanq̄ supra naturā sint: de miserijs paupeꝝ incērti ua sūꝝ capiāt voluptatū: rideāt inopem insultēt egētī: ⁊ q̄ꝝ misereri deceat: his auferāt. Hec ille. Et his aūt apparet q̄ huⁱ⁹ petīn fuit q̄druplex. s. Auaricia diuitiaꝝ: Jnanis gl̄ia vestiū: Jngluuies ciboꝝ: et paupeꝝ imifericordia vel crudelitas. Apparet aūt magna diuitꝫ huⁱ⁹ crudelitas: qz videt fuisse crudelior q̄dāmō canib⁹: ō q̄b⁹ subdit (Sed⁊ canes veniebāt ⁊ lingebāt vlcera eius) Grego. i omel. Videbat paup. ꝓcedēte diuite ab obseq̄ntib⁹ circūfulciri: se aūt in infirmitate ⁊ in inopia a nullo visitari. Nā qz nemo ei ad visitādu⁹ aderat: testātur canes q̄ licenē ei⁹ vulnera lingebāt. Hec ille. Jtē idē ibidem. Ex vna q̄ re ops dē⁹ duo iudicia exhibuit dū Lazaꝝ pauperē añ ianuā diuitꝫ tacere p̄misit: vt ⁊ diues ip̄e⁹ dānatiōis sibi augeret vltionē ⁊ tentar⁹ paup creſceret ad remuneratiōez qz ꝓspiciebat ille q̄tidie cui miserek: videbat iste ō q̄ pbarek. Hec ille

Notanda circa istā ptē sciendū est: q̄ hō triplicē cām habz nō gl̄iandi i vestib⁹ p̄ciosis. Prima ē respiciēdo cām vestiēdi: qz illa fuit petīn. Quia ei p̄m⁹ parēs p̄ petīn fuerat vulnerat⁹ ⁊ excecat⁹ ⁊ deꝑdēs in furto: de⁹ ei apposuit ligaturā: ⁊ velamē ⁊ cauterīū. Tale igit est gl̄ia ei de vestib⁹ p̄ciosis sicut si vulnerat⁹ gl̄ietur de pulcra ligatura: cec⁹ de pulcro velamie: ⁊ fur de pulcro cauterio. Ber. Qui gl̄iat de veste filis est furi q̄ de cauterio gl̄iat. Scōa est respiciēdo ad p̄sonā suā: qz q̄ in his gl̄iat filis est ei q̄ alteri totū pomū dat: sibi cortice retinēs. Dāt ei diabolo grana ⁊ substantiā. i. aiaz ꝛcoꝝ⁹: sibi retinēres vestes Sed aliq̄n exoriato pomo ꝓiciūt cortex ⁊ pomū comedit. ⁊ grana spargunt: qz duz mortk supbꝫ: denudat vestib⁹: ⁊ caro deuorat a vermib⁹: ⁊ aia p̄ diuersas penas disp̄gitur. Tertia est respiciēdo ad finē suū: qz q̄ induit vestimēto purpureo: certe induetur sacco vilissimo: ⁊ q̄ ornat gēmis circūdabitur vermib⁹.

Quantū ad scōm fit compatio vtriusq; ꝑtū ad reatū seu penam: ita ꝙ diuitis pena cōpat ad lazari q̄etē. De hoc autez dic sic Chrys. Audiuim⁹ q̄d vtriq; i tra passi sunt. videam⁹ q̄d vterq; patiat apō inferos. Quod tale fuit ꝓterijt: qō seq̄t eternū ē: Vterq; mortu⁹ ē: illū ag̃el⁹ istū pene suscipiūt. Hec ille. Vñ dr (Factuz ē aūt vt moreret mendic⁹ z portaret) ñ ipe qz iā nō erat. bō em̄ in morte desinit esse hō. vt patet ꝑ sanctū Tho. iij. ꝑte. q. l. Sz aīa q̄liqñ dr hō: qz est ei⁹ pncipal pars. Lz aūt animā nō sit necesse portari fz aliquos: qz pōt sicut et angel⁹ localit̄ moueri. tñ aiam portari ab angelo est possibile imo etiā necesse: nisi de⁹ miraculose opet. Et hoc intelligo duob⁹ modis. Pōt em̄ angel⁹ suā ꝓtutē applicare corpi. vt patz ō eo q̄ Abachuch a iudea i babylonez vexit. z etiā spiritui. Nam fm doctrinā sctōz diabol⁹ supior potest inferiori inferre violentiā alligādo corpi: aut de corpe expelendo. z alias damnatoz demōes rapiūt ad tormēta. Primo ergo mō possibile est ista portatio: vt aīa absoluta ab humano corpe: sponte alteri corpi applicet aut vi alliget. deinde illō corp⁹ ab angelo moueatur. Scōo vt angel⁹ suā virtutē ipi nude aie applicet. et eā ad locū quēuis vt liber impellat vl alliget. Hoc aūt erit mouere aiam sicut et mouet corp⁹. s. ꝑ applicationē virtutis. Sz in hoc erit dīntia. qz corp⁹ cui applicat angel⁹ cū subiciat loco. nō ꝓt illō angelus ō extremo ad extremū mouere sine trāsitu medij. sec⁹ aūt ō aīa separata. qz et angel⁹ z ipa a loco nō dependet. z de se pōt ab omni loco absoluti. z esse nusq̄. Vñ qz pōt eā angel⁹ corpori alligare. qñ absolut̄ a corpe humano: pōt illā imediate applicare igni ifernali vl lapidi hic existenti. Vide etiā de his i die pasce (ab angelis) Sz q̄re ab angel⁹ cū vnus sufficeret: Ad hoc dr Chrys. tō sic fecisse angelos vt choz letic̄ie facerēt (i sinū abrae.) Est aūt sciēdū ꝙ fm doctrinā sctōz q̄ttuor olim fuerūt aiaz sub tra ptacula: de q̄b aliq̄ dicūt ꝙ distincta sūt sic q̄ttuor aule. sz vt dr s. Tho. in. iij. rōnabili⁹ est ꝙ vna sit dom⁹ in q̄ tñ fm diuersas eius ptes sunt diuersa aiaz loca. que dicunt Infernus damnatoz. limb⁹ pueroz: purgatorij. et limbus patz. Est aūt limb⁹ ꝓprie fasciola q̄dā seu vestis extremitas ornat circulariter. iz extenso vocabulo generalit̄ oīs orbis z ora vt extremitas rei dicit limb⁹. Et sic cum sunt q̄ttuor partes inferni, due. s. habētiū ḡtiā dei. i. purgato ꝓ z purgādoz. z due puato ꝓ gr̄a. i. pueroz z dānatoz: supior illarū duaz dr limbus. z silr istaz. Sin⁹ aūt i portat q̄etis locū. eo modo q̄ portꝰ marz dr sinus. Sin⁹ ḡ abrae fm s. Tho. iij. di. xl. est req̄es post mortē sctōz. q̄ idcirco dr abrae: qz ad ipm nō nisi ꝑ fidē venitur Et ꝓmū credēdi ꝓncipiū fuit abrā: q̄ se ab idolatris separauit. Vñ mortē aūt xp̄i iste sinus erat limb⁹ patz. in q̄ erat q̄es a pena sensus sz nō q̄es a pēa dānt: neq; q̄es desiderij. Et vt dr mgr hist. erat superior pars inferni i q̄ erat aliq̄lis lux. nūc aūt vt dr sctūs Tho. iā dictus sin⁹ nō dr limbus vl infern⁹. qz scti q̄escūt in visiōe dei. Ideo paradisus nūc est sin⁹ abrae. (Horruus est aūt z diues.) Chrys. Null⁹ aūt est q̄ sepeliēdo diuiti mistrasse dicat vt lazaro. Eo nāq; ꝙ in lato itinere delectatus mlt̄os habuit obsequntes adulatoresq; vt quenit ad finē: quatus ē oīb⁹. Simpliciter em̄ seq̄t (et sepult⁹ est in inferno) Sz etiā et aīa ei⁹ dū viueret sepeliebat obruta corpe q̄si sepulcro. Hec ille. Scōz August. aūt sepultura inferni ē penaz ꝑfidiatas: i quā diuers. i. pncipal'e⁹ ps. s. aīa sepulta est: nō a sibi mistrātib⁹ sz a se torq̄ntib⁹ Quid aūt vel vbi sit infern⁹ dictū est in die pasce. De hoc ait Basil⁹. Est infernus loc⁹ q̄dā cōis in intimo tre: obumbratus vndiq; et opacus. cui⁹ est q̄dam orificiū in pfundū tendēs: ꝑ qđ patet desensus animabus ad mala dānatis Hec ille. Chrys. Vel sicut regis carceres extra manent. sic et extra mūdū foris alicubi est infern⁹. Unde et exteriores tenebre dicte sunt. Hec ille. Videt aūt Chrys. ꝑ mūdū intelligere terrā vl celū. qz nō ē visitē ꝙ extra celum voluerit aliq̄d ponere. Ec sic opinio Chrys. potest esse opinio Isi. de qua habes vbi sup̄. Habent autē hic pauges exēplum patiētie. de q̄ ait Chrys. Sinus Abrae paradisus ē. Ideo autem

angeli ministrantes tulerūt paupez: et lo
cauerūt eū in sinū abrae: lz despect⁹ iace/
ret q; nō despauit: nec blasphemauit dī.
Hic diues in neḉtia viuēs gaudet: z tri/
bulatōnem nō patiť. ego ꝓo nec obtinere
valeo necessariā escam. Hec ille

Dozaliter autē sciendū est q; ex ꝓsen/
ti euangelio colligiť in general⁹ punitio i
fernalis: quam q̄libet diues auar⁹ z deli
tiosus et crudel' paupib⁹ vt iste fuit: pa/
tiet saltem añ iudicium. z est multiplex.
Prima est ab inferiori: q; sepeliť i inferno
.ī.i.loco vilissimo. cū tñ fm Aristl. de ce
lo et mūdo: loc⁹ oim spirituū immo z tali
um ab oib⁹ credať esse celū. Scōa ē a su/
piori: q; vident bonos ī gl̄ia vsq; ad diē
iudicij fm Bre. sicut iste vidit lazarum.
Bre. sup illō. inť vos et nos zc. Videre
possum⁹: trāsire nō possum⁹. z nos vide/
m⁹ qō fugim⁹: vos videtis qō pdidistz.
et nr̄a gaudia accumulāt vr̄a tormenta.
z vr̄a tormenta accumulāt nr̄a gaudia.
Tertia ē ab exteriori. i. ḡhenn̄ ad despatiōz
remedioz. q; cum duo petiuisset. s. missio
nem lazari: et refrigeratōem lingue: in si/
gnum q; diuites ibi nullū habēt solaciū:
ōz isti. Recoꝛdare q; recepisti zc. Quar/
ta ite; est ab exteriori ḡhenn̄ ad damnatio/
nem amicoꝛū: q; s. diuites cruciank ꝓ a/
micis qui eoꝛ culpa damnank. vel ratōe
mali exēpli qō eis ꝓbuerūt. vl' rōe inīq;
facultatū quas ei reliq̄runt: vel alia qua/
uis hmōi causa.

Quantū ad tertiū companť isti q̄ ad
statū quē vterq; habuit imo bilē p⁹ mor/
tem vnus in bono: ali⁹ in malo. Est aūt
sciendū sicut dicit Chryť. q; sicut delitie
diuitis epulonis incēdebāt z irritabant
lazaꝛ paupem. ita gl̄ia lazari i diuitē dāna
tū. Ideo ōz. (Eleuās aūt) q; erat in imo
(oc'los suos) q̄s solos liberos a tormēt; hz
fm Chryť. vt leticiam alterius possit ad
maius tormentū ispicere (cū esset in torm̄
tis ꝓpꝛijs) et nō in vno (vidit abrā alon/
ge) Sicut enim docet s. Tho. iij. dist. l.
dānati vsq; ad diē iudicij btōs z gl̄iaz vi
debūt btōz. Vñ nō est mirū si iste vidit
abraam in inferno. z Lazaꝛ in sinu ei⁹.
Ex oib⁹ aūt istis colligim⁹ q̄ttuoꝛ q̄ etiā
ꝓtinenť in doctna scti Tho. in diuerť lo/
cis. Primo q; post hāc vitā boni cogno/
scunt bonos: sicut Abraam lazaꝛ: z ecō/
uerso. Secūdo q; etiā mali malos. Vñ
diues sciens q; suos in inferno cognosce/
ret si descēderet illuc: studet eos reuoca/
re ne ap̄li⁹ crucieť. Et tertio q; boni ma/
los z ecōuerso: vt abrāā z lazar⁹ diuitē: z
ille illōs. Et q̄rto q; etiā boni cog̃scent il/
los q̄s nunq̄ in vita ista viderūt: vt abra
am diuitē ac lazaꝛ (Et ipe clamās) Ba/
gne em̄ pene magnam vocem reddebāt
fm Bre. (dixit. Pater abraam) Erubesce
bat fo;te iste lazaꝛ implozare cui fuerat
adeo crudel', Vocat aūt abrāā pzem rōe
cōis oꝛiginis. (miserere mei.) Greg. Fru/
stra agis pniam in loco vbi nō est loc⁹ pe
nitentie. Tormēta te cogūt: nō mentz af/
fectus. Hec ille. (Et mitte lazaꝛ) Greg.
Erras miser. abrāā mittere nō pōt lz sus/
cipe pōt (vt intingat extremū digiti sui in
aqua) Bre. Lazarū videre nō dignabaꝛz.
z nūc digitū eius desideras. Hoc qō pe/
tis tu ei debebas facere cū adhuc viue/
ret. aquā desideras q̄ delibutos cibos an
te fastidiebas. Instruimur aūt ḡhenn̄ sit
vtile in diuinis nō ꝓfidere. ecce diues in
diger paupe q̄ qn̄q; eluī iebat. Hec ille.
(et refrigeret lingua mea. q; crucioꝛ ī hac
flāma) Est aūt aduertēdū q; diues z laza
rus in inferno erāt quo ad anias tm̄. in q̄
qū est a coꝛpe sepata nullū ē mēbꝛ coꝛpa
le: imo nulla potētia vegetatiua aut sensi
tiua nisi radicaliť. sed solū in ea est intelle
ctus z volūtas. Digit⁹ ḡ et lingua h̄ me
taphoꝛice sumūť. p digitū q̄dē significan
do virtutē auxiliatiuā. p lingua ꝓ ꝓtutē
que ꝓ pctō lingue puniť. i. voluntatem
Specialiter aūt de lingua fit mētio. quia
plus p illam q̄ p alia mēbꝛa peccauerat.
scz gustando delitias et loq̄ndo inepte vt
consueuerūt q̄tiue. sicut dicit Bzeg. z lo/
quendo supba: vt dicit Chryť. Est autez
hic questio. Quō possit a ia pati ab igne
coꝛpoꝛeo: Ad hoc rñdet sctūs Tho. i. iij.
di. xl. q; multi mīos assignant modos
Quidam enim dicūt q; ab igne patiť. eo
ipo q; ignem v ider. Sed contra. q; vide/
re vt sic ē pfici z nō affligit: misi apꝑhen/
dak nociuū. Alij dicūt q; anima illū ignē
apꝑhendit vt nociuū: q̄uis nocere neque

at:et inde dolet. Sed ꝓtra: quia sequitur ꝙ anima vere pateret:sed nō vere ab igne sed tm̄ rōne falsē imaginatiōis. Itē nō est veristē ꝙ anime et demones ratōne vigētes existimarēt ignem sibi posse nocere nisi eo grauarentur. Alij dicunt ꝙ ignis realiter animā affligit: vt instrumentū diuine iusticie. Sed cōtra:quia iste modus dicēdi nō sufficit. Semp enim instrumētum habet ꝓpriam actionē: quam ꝓducendo efficit operationez que ei ex principali agente debetur: vt aqua in baptismo purgat animā lauando corpus: que ē ei⁹ ꝓpria actio: ideo oportz igni aliquā naturalem actionē dare. Dicendū est ergo ꝙ corpus spirituī nō est graue: nisi quatenꝰ ei spiritus vnitur vt forma vel motor vel locatum:itaqꝫ ignis ex sua virtute spiritū diffinit:sed ex virute dei vt eius instrumētum diffinituz a se naturaliter sibi supernaturaliter alligat: vt non possit operari vbi et qualiter vult: et ꝙsequenter spiritꝰ hoc concipiens tristatur. Vnde oportz omnes predictos modos in vnum colligere. Proximū ergo afflictiuū est spirituale id est ignis vt conceptus. Remotum ꝙ corporale.i.ignis. Hec ex sancto Thoīa. Quomodo ꝙ corpus ab igne patiat nō est difficile videre: sed bene est difficile q̄ modo ꝓpetuo possit in igne durare. Ad qd̄ dicit sanctꝰ Tho. vbi s. ꝙ huius ꝓpetue durationis erit principalis causa:diuina iusticia:sed huic deseruiēt dispositiōes agentiū z patientiū. Pro quo sciendū est ex doctrina eiusdem ibidē: ꝙ corpora habentia sensibiles qualitates illas agēdo in alia imprimūt dupliciter. Uno modo realiter z materialiter: sicut ignis ligna calefacit. Alio modo intentionaliter z spiritualiter: sicut murus albꝰ causat in aere et in speculo similitudinē sue albedinis intentionaliter et quasi spiritualiter: nō autem realiter z materialiter: id est ꝑm talē modum essendi qualē habet in muro:alioqn aer esset albus. Forma ergo aliquando est spiritualiter in mouente: vt figure litterarū in calamo:z materialr in passo:vt eedē in charta. Aliquādo ecōuerso: vt patz de albedine muri. Hanꝫ autē impressionū ꝓma est motꝰ alterationis: iō cessabit cessante motu celi: Non aūt scōa:ideo durabit. Vñ post iudiciū si essꝫ speculū in aere:reciperet quidē similitudidē z imaginē sol: sed nō calefieret. Sciendū est etiam ex.ij. de ania. ꝙ sensus nō sentit suscipiēdo formā materialiter:sed sine materia.i.intētionaliter tm̄. Si ergo modo manus mea applicata igni susciperet speciem calorīs intentionaliter z non materialiter: sentiret contristans:z tamen non alteraretur:cum alteratio sit ꝑm susceptionem materialē formē. Et ita erit post quietem celi. Omnia ista sunt de mente sancti Thome vbi sup̄. (Et dixit illi Abraam: Recordare fili qa recepisti bona in vita tua)id est illa que vera bona putabas: vt dicit dicit Chrysost. (Et Lazarus similiter mala) non ꝑm iudicium Lazari:sed diuitis:vt idem Chrysosto.dicit. Hoc autē dicit ꝑm Aug.quia suam malitiam duxit in hoc seculo. Vel dicit recepisse bona ꝓ paruis suis bonis: z Lazarꝰ mala ꝓ paruis suis malis (Nūc ꝙo hic consolatur) ꝓpter magna sua bona: (Tu ꝙo cruciaris) iuste ꝓpter magna tua mala. Unde sicut dicit Greg. timere debent qui sciunt se bona fecisse: et vident se etiam bona recipere:ne hic ꝓ suis laboribꝰ muneremr. Et cum videmus pauperes q̄ bona faciunt z mala recipiunt:non debemus desperare: quia fortassis superfluitas prauitatis coinquinat: caminus paupertatis purgat. (Et in his omnib) que me excusant vnū est iter cetera: q: (inter nos) iustos(et vos)iniquos(chaos)vt cabꝰ :vt veteres codices habēt: reste mgro histor. (magnū firmatū est) Chaos ꝓprie est cōfusio siue ile vel materia in qua oia confusa ab aliquibus ponebanr:sed hic sumitur ꝓ distantia meritoꝝ firmata cum impossibilitate transeundi a statu ad statum. Est autem sciendum ꝙ per distantiam que est inter istos siue per chaos: multa ꝑm multos:intelligunr. Primo differentia meritoꝝ:que post mortē mutari non possunt: vt dictū est. Ambr. Inter diuitē z paupērem chaos magnū firmatū est: quia post mortē nequeūt merita imutari. Scōo differetia voluntatū: quia boni habet voluntatē i bono cōfirmatā:z mali obstiatā i malo ita ꝙ neutri a suo fine possūt auerti nec ad

inuicez participare.ij. Cor.vj. Que ptici patio iusti ad iniqtatē. Tertio differentia volitionū: qa boni habēt ppetuū actualez dei amorē: mali vo ppetuū odiū. qa boni tanq̄ fideles amici deo in vita sp habitu aliter adhesē: ūr: lz interdū venialit pecca rent: z mali sp ab eo habitualit tanq̄ infi deles recesserūt: lz faceret aliq̄ de gne bo nor.ij. Cor.vj. Que ps fidei ad infide lem: Quarto distātia ꝓsciaz: qa boni hñt ꝓsciaz redolentē. Cant.j. Lectul⁹ nr̄.i. ꝓsci entia in q̄ania pausat fioridus. Mali vo ꝓsciam remordentē: sm illō Esa.vl. Ver mis eor nō morietur. Vñ illoz ꝓscia est san cta. hoz vo est canina.i. latrās. Ecci.xij. Que cōicatio hoi sctō ad canē? Ideo seqt (vt bi q volūt).i. si q seu aliq volūt ex Au gust. (hinc).i. a b hoc statu (trāsire ad vos) id est ad vestz statū vel ad vestz aditoriū (nō possint) lz possint ad loca ꝓxa transire nisi deo aliter videret. (neq̄ inde).i. a vro statu (huc).i. ad statū istū (trāsmeare) Vel sm mentē Greg. exponit sic (Ut bi q volunt) voluntate naturali z ꝓditionata. s. si esset possibile (trāsire ad vos) ad liberāduz suos (nō possint) stante ꝓpositō volun tatis eor ad diuinā: cui imobiliter adhe rent (neq̄ inde ꝛc.) exponat vt s. Dānati em̄ vellent si possent mutare statū: sed nō beati: sed solū vellēt ire in aditoriū De sperans aūt viues de suo refrigerio obti nendo z multo magis de sua liberatōe: cō uertit ad rogandū p suis. Vñ sequit (Et ait: Rogo g̃ te pater vt mittas eū in do mū p̄tis mei: habeo ei qnq̄ frēs) Ex q̄ pz sm Greg. q mortui recordant viuētiū: ad penā tm̄ sui si sunt dānati (vt testet illis) q patiunt mali post mortē (ne z ipi veniāt i hūc lo. tormento.) Sciēdū ē aūt q dānati vellent omes damnari etiā ꝓpinquissi mos: sm doctrinā scti Tho. iij. di. l. z. vij q̄dlib. vij. qr habēt ꝓfectissimū odiū z in uidiam. Ideo sicut beati rōne ꝓfectissime charitatis gaudēt de oi bono: ita illi tristā tur. Si qui tm̄ deberent saluari vellent q essent sui: qa in hoc torq̄ntur iuidia q dū alq̄ saluant: dānant sui. Et hac rōe iste cu ram de fratrib⁹ habebat. Est aūt sciendū q isti⁹ petitio fuit Primo iniq̄. Nā lazar quē sic miser viderat: itez volebat miser reddere: dū ad vitā istā illū reddi postula bat. Petr⁹ raven. Sic vult vexare paupe rē: sicut diuites i hoc sec'lo vexare paupes ꝓsueuerūt. Scōo fuit fatua. Nā pl⁹ mor tuis q̄ scripturis credendū putauit: qō fa tuū est asserere. Primo: qr Lazar⁹ et mul ti cū chro surrexerūt: quib⁹ iudi credere re cusarūt. Scōo: qr cū magis deo q̄ alicui viuo aut mortuo credendū sit: si etiā ange lus de celo ꝓtra scripturā loqretur: nedū ali qs ex mortuis resuscitatus: magis scripture standū est: vt dicet. Tertio: qr si esz ꝓsue tudo credēdi mortuis: diabol⁹ aliqs phā tastice suscitaret: q falsitates disseminare possent. Tertio fuit parri quida. Timuit em̄ suū cruciatū augeri ex dānatiōe suoz: sm aliqs (Et ait illi: Habēt moysen z pro phetas).i. hoz scripturas sm Chrys. (audi ant illos) si volūt: qr sunt fidedigni (At il le dixit: Nō p̄ abrahā: sed siqs ex mortuis ierit ꝛc.) Iste falsum dixit: qr lazar⁹ surre xit z chr̄s z mlta corpa scōz: z apparue rūt multis: z tm̄ lazar⁹ cogitauerūt denuo morti tradere: ido ver⁹ subiūgit cū dr (Ait aūt: Si moysen z pphas nō au. neq̄ ꝛc.) Dicit aūt hic Chrys. q scripture magis sūt fidedigne q̄ mortuis resurgēs aut e celo descendēs: quia eaz de⁹ est autor. Et vl terius dr q nō esset vtile hom̄ib⁹ frequnter mortuos appere: qr etiā hoc ꝑm ꝓfiteret et diabol⁹ facilr deciper. Si tm̄ esset vtile deus hoc nō omitteret: vt ait. Est aūt sciē dū sm Aug. li. de cu. p mor. q mortuis ē cura de viuis: vt hic ptz: z tm̄ nesciūt qd fa ciāt viui: sicut econuerso est de nobis respe ctu mortuoz. Sed tm̄ vt ibi ait: trib⁹ mo dis sciūt qd agūt viui. Primo docētib⁹ his q hinc morietdo discedūt. Scōo docētib⁹ angelis. Tertio docēte spū dei. Ego addo quartū modū. Nā ex ꝓiectura: si ex libera tōe sua fetiat qs p se factū suffragiū: pr ra tiocinari defunct⁹ q̄sna fecerit: z possūt omes ꝓiecturari quo nam viuāt hi qs no uerunt. Est etiā sciendū q anime separa te cognoscūt singularia aliqua hic existen tia: vt hic patz: cuius nesciat qd agant: vt dicit Aug⁹. Nō tm̄ hmōi cognoscūt p spe cies abstractas: quia tales nō ducūt in sin gularia: nisi reflexiue meditate phātasma te: qō in ania separata non est: sed cognoscūt

p infusas: vt patz p san. Tho. iij. di. v. q. j. parte. q. lxxxix. Sedqz ille species sūt anime impzoportionate nō notificāt anie omnia singularia: sed solū illa ad q̄ aliq̄ modo anima ozdinat et determinat p p̄cedētem cognitionē vel affectionē vel ozdinationē naturalē aut diuinā: vt dicit s. Thomas. j. parte vbi sup̄.

Allegozice fm Aug. de con. euang. iste diues fcat iudeos iudoz: purpura regnū Epule doctrinā legis: Lazar⁹ gentile populū: canes fo p̄dicatozes ex pplo iudaico ad gentes missos fm Gregoz. Quinq̄ fratres fm Aug. vbi sup̄ est pplis iudaic⁹ sub q̄nq̄ libz̄ Moysi viuēs: vel fz Chrysost. sunt q̄nq̄ sensus q̄bus inseruierāt.

Anagogice fo hic diues fcat corp⁹ hominis iniq̄ qđ in hac vita habet suū splendorē: qz pus de eo q̄ de aia cogitat i vestibus z in cibis p q̄s intelligunt etiā voluptates veneree q̄ sequūt. Paup fo corp⁹ hois iusti: qđ in hac vita squaler penitentia z disciplinis vicerat: lz canes illud lingant. i. scpture resurrectionē polliceantur Sed post mortē glificatur: corpe inuisti sepulto in inferno.

Moraliter aūt iste diues significat omnes diuites potētes in trib⁹: de q̄b⁹ i pncipio dictū est. Lazar⁹ fo fcat oēs paupes el'ynam postulātes: z cū patientia dei disciplinā tolerātes. Illi em̄ pmo quidez habēt oēm ꝛsolationē: sed randē puati illis oib⁹ habēt infernalē sepulturā: isti fo oi humano solatio destituti: nullā ꝛsolatōnem habēt p̄ter iunctionē canū. i. ꝛsolatōnē p̄dicatoz: sed deinde btā requie pfruūtur. Sed p̄ p̄dicatozes eos ꝛsolātes intelligē Primo p̄dicatozes publicos. Scdo etiā puatos. i. oēs eos q̄ ad patiam hortātur. Tertio etiā angelos q̄ talib⁹ inuisibiliter interius inspirādo loquūtur.

Dnica. ij. post Trinitatis

Ter. euange. Lu. ca. xiiij.

b Omo quidaz fecit cenam magnā et vocauit multos. Et misit seruū suum hora cene dicere inuitatis vt venirēt: quia parata sunt omnia. Et ceperūt simul omnes excusare. Primus dixit illi. Villam emi z necesse habeo exire et videre illam. Rogo te habe me excusatū. Et alter dixit. Juga boū emi q̄nq̄: z eo pbare illa. Rogo te habe me excusatū. Et alius dixit Uxorē duxi: et ideo nō possum venire. Et reuersus seruus: nunciauit hec domino suo. Tunc iratus paterfamilias dixit seruo suo Exi cito in plateas et vicos ciuitatis: et pauperes ac debiles: cecos z claudos introduc huc. Et ait seruus: Domine factū est vt imperasti: et adhuc locus est. Et ait dominus seruo. Exi in vias z sepes et cōpelle intrare: vt impleatur domus mea. Dico aūt vobis: q⁹ nemo viroz illoz qui vocati sunt gustabit cenā meā

b Omo quidā fecit cenam magnā z c) Lu. xiiij. In pñti euangelio in q̄ agit de q̄uinio eterne felicitatis: tangunt tria puncta: q̄ sunt Inuitatio Recusatio Subingressio.

Quantū ad primū sciendū ē q⁹ saluator ate ea q̄ hic narrant docuerat q⁹ ad nostra q̄uinia debem⁹ vocare paupes q̄ nobis repēdere nequeūt vt retribuatur nobis in resurrectiōe iustoz. Tūc quidaz de assistentib⁹ intelligēs idē esse resurrectōz iustoz et regnū dei: dixit: Btus qui manducabit panē in regno dei. Et iste fm Cyrillū p panē accepit materialē panē tanq̄z rudis: credēs vitā btoz esse vitā animale cibis vtentē: sicut tenēt saraceni z moderni iudei. Quidā antiq̄ iudei senserūt q⁹ in illa vita neq̄ cibis neq̄ venereis vterent hoies: vt ptz in cantheredi ca. vlti. Scōz Aug. aūt iste suspirauit panē q̄ē aī se ha

debat.i.chm̃ q̃ est panis regni dei. Beda Sz̃q: nonnulli hũc panẽ fideten⁹ ḡsi odo⁹ rãdo ꝓpiũt: dulcedinẽ ꝙ ei⁹ attrigere ꝑa citer ḡstãdo fastidiũt: subiecta ꝑabola ta liũ rozpozẽ celestiby epulis dignũ nõ eẽ re darguit. Hec ille. Dr ḡ (Hõ q̃daz) Qz ãt euãgeliũ ꝑabolicũ est: ſralẽ sensuz optz et trãssumptiua ꝟboz fcatione ꝓpe Iste ḡ hõ ſm Cyrił. de⁹ est q̃ ſm ḡ, ecũ se hoiem appellat: qñ vult suã miscdiam significare Leonez ꝙ z hmõi qñ fcare vult se velle exercere punitionẽ. Vel ſm alios iste hõ est chr̃s. addit aũt quidã: discretiue: quia chr̃s ab alijs hoiby fuit discret⁹. Prio ꝓpt immunitatẽ ab oi pcõ mozali: veniali: oziginali. Ecc̃s. vij. Hiz vnũ õ mille rep⁹ peri. ſ. sine oziginali: de mulieribꝫ aũt nullã. Scdo ꝓter redũdantiã gr̃e. Jo. j. De plenitudine ei⁹ nos oẽs accepim⁹. Tertõ ꝓter vnionẽ ad deitatẽ. Jo. j. Verbũ caro factũ est. Quarto ꝓter singłarẽ ei⁹ excellentiã sup hoies et ãgelos. Phił. ij. Dedit illi nomẽ qõ est sup tc̃. Quito ꝓpt vniuersalitatẽ ptis. Hat. vł. Data e mihi ois po. in celo z i terra: (fecit cenã magnã) id ẽ parauit eternã et vltimã refectiõz. Sicut aũt dicit b. Hzeg. Solet q̃ri an ista cena sit illud prandiũ de q̃ agit Hatt. xxij. et de eo hẽs infra dñica. xx. Videt enim q nõ: qz prandiũ nõ est cena. Scdo qz ꝺ illo prãdio vn⁹ carẽs veste nuptiali expulsus est. De hac ꝙ cena null⁹. Et q̃dẽ Hzeg. z Aug. credũt q nõ. sed q ibi ꝙ prandiũ intelligit ꝓuiuũ fidei qõ in eccłia militanti agit. Hic ꝙ ꝙ cenaz eterna felicitas. Alij ꝙ vt videt cẽ Cyrił. sentiũt q sic: z ad p̃ma motiuũ dicũt sicut etiã ipe Hzeg. ꝺr: q̃ salua fide magis vult alieno intellectui cedere ẽ ꝓtẽtioiby defuire: q apr̃antiqs tm̃ sel in die comedebat z hora nona: z illa comestio z cena z prãdiũ vocabat. Ad scdm dicũt q id qꝺ Lu. tacuit: Matt. dixit. Sed reuera ſnia Aug. z Hzeg. est vera: vt ex ordine narratioys euãgelice patz. Nã que ꝺr Matt. post vltimũ aduentuz dñi in hierłm ꝓtigerũt in dieby. ſ. passiõis Que ꝙ ꝺr Lucas młto añ pdictũ aduẽtũ (z vocauit multos). i. oẽs iudeos pncipaliter: ãs p ꝓpas dns inuitauit. Et inter illos sacerdotes z pncipes ꝑpłi potiſſimũ: qby ꝓmiserat ds ꝑpłi curã. Jnuitauit etiã ad hãc cenã z gẽtiles sed nõ pncipaliter Vñ iudei dicũt filij regni dei. vtz. Hat. .vij. (Et misit seruũ suũ hora cene) Hora cene ꝺr dupłr. Vno mõ hora i q̃ cenã dũ est. Illa est in q̃ patuit celũ z ingress⁹ ad regnũ: z incepit i chr̃i morte. Alio mõ hoã in q̃ ad cenã venit ẽdũ est: z ista aliqn tulũ pcessit: vrpote qñ chr̃s cepit pdicare Pniam agite appropi. em̃ re. celoz. Hat. iij. Seru⁹ aũt iste missus ad vocãdũ inuitatos: ſm Cyrił. intelligit chr̃s: ſm Hze. ꝙ in omeł. intelligit pdicatoz ordo. i. collegiũ vel chor⁹ apłoz. Dicit aũt seruũ in singłari: qz exq̃ idẽ annũciabãt z ex pte vnius loqbant: oẽs tanq̃ vn⁹ noiank ponẽdo singłare ꝓpłali (dicere inuitat) ꝑus p ꝓphas (vt venirẽt). ſ. inuitati. i. iudeoz pncipes z plebei z orbis vniuersus: sed pncipaliter ipi iudeoz ꝓmi (qz iã para sũt oia) .i. in primo: z stati para erũt si iste seruus sit chr̃s pdicãs in carne: vel reuera qñ occiso chr̃o z apto celo apłi pdicabãt: oia para

Est aũt hic mozale documẽ (rata erãt tũ cũ q̃nta reuerentia audiẽd⁹ sit pdicator Est em̃ missus dei i uitãs nos sicut apłi inuitauerũt iudeos ad cenã ei⁹. De hHze. sic ait: Sepe e uenire solet vt ꝑsona potẽs despectũ habeat famulũ. Cũq p eũ dns aliqd mãdat: nõ despicit ꝑsona loqntis sui qz fuak in corde reuerẽtia mittẽtis dñi. Nemo ḡ me ꝓpt me ꝟ in loco despiciat: qz tsi nequaq̃ ad inuitãdũ dign⁹ apparco: ſz tñ magne sunt delitie q̃s ꝓmitto. Hec ille.

Horał aũt sciendũ est q de⁹ cenã magnã parauit in q̃ nobis apponũt fructꝰ p cioſiſſimi fcati q illos q̃s explozatozes tulerũt in terra ꝓmissionis. Nume. xiij. Qui fuerũt ficus: vue et malogranata. Per ficũ intelligit dulcedo causata a ꝓtẽplatõe deitatis q̃ oẽs alias excedit: sic dulcedo fi cus oẽm dulcedinẽ fructuuz. Per vuã ꝙ dulcedo causata ex visiõe hũanitatis: q fuit de vinea ꝟginali. Eccł. xxiij. Ego q̃si vitis tc̃. Et fuit i gne charitatis excocta. Cãticoz. j. Botr⁹ cypri dilect⁹ me⁹ mihi i vineis engad di: q̃. ſ. ad lram dicunt exuri solaribꝫ radijs. Et in torculari crucis fuit cõculcata. Per malogranata: dulcedo causata ex societate sctoz. Malũ em̃ habet can

dore rubore et ordine granor. Sic sancti erũt corpe candidi: lucidi charitate: et ordinati iocũda societate. Ad hãc deus nos vocat p legis documenta: p beneficia p inspiratões: p flagella: sed pauci veniũt. Ideo conquerit Prouer. j. Vocaui t renuistis, t c. Sed nota q ex sacra scptura colligit q quadruplex est cena. Prima est corporal' in q̃ habent pticipare pauperes saltẽ in reliquijs. Luce. xiiij. Cũ facis prandiũ aut cenã voca paupes. Secunda est spũalis: quam deus in hac vita facit cum anima reuertente a peccato. De qua Apoca. vj. Ego sto ad ostiũ et pulso si q̃s audierit mihi introibo ad illũ t cenabo cũ illo et ipe mecũ. i. ponemus ad symbolũ siue ad sortiũ p rata. In hac peccator penitens ponit tria. s. contritionẽ: confessionem et satisfactionẽ. Et de' similit tria. scz grã p ꝓtritionẽ: et miscõiam relaxatiua pene totaliter vl' fm partẽ p confessionẽ: querõe secundie est penosa. t gl'iaz p satisfactionẽ p bona opa que vitã eternã merent. Tertia est infernalis. de q̃ Apoc. xix. Venite congregamini ad cenã magnã dei vt manducetis carnes regũ. In ista dabit duplex panis. s. indigestibil'. i. mors eterna. ò qua Prouer. xxvj. Suauis est homini panis mẽdacij. t post implebit os eius calculo. i. pario lapide: a calcãdo q̃ est aliq̃d indigestibile. Alr ẽ panis amarissim'. Job. xx. Panis eorũ vertet in fel aspidũ intrinsec'. Et iste est fmis cõscie. Ibi erit etiã duplex vinum scz rubeũ. i. odiũ p sanguinẽ inimicorũz q̃s ibi secũ in societate videbũt. t album. i. dolor de damnatõe amicor ex sua culpa vel aliter. Deut. xxxij. Fel draconum vinũ eor. Ecce vinũ rubeũ. t venenũ aspidũ insanabile. Ecce vinũ albũ. Quarta ẽ celestis. de q̃ Apoc. xix. Beati q̃ ad cenã nuptiar agni sunt vocati. In hac erũt duo panes. s. dcitatis t hũanitatis. t vinũ optim. s. rubeũ. i. gaudiũ ex societate martyr. t albũ. i. gaudiũ ex societate aliorum elector pcipue angelor. Et ista est de q̃ i psenti agit euangelio

Quantũ ad scom tangit excusatio quã fecerũt inuitati cũ dr. Et ceperũt oes sil' excusare) Ista excusatio non ẽ facta verbis sed factis. Dum em̃ docente pdicatore inspirabant vel aliter cũq; mouebãt ad obediendũ fidei vocabant: sed dũ nõ psentiebant inspirationi ꝓter dulcedinẽ peccator que sequi volebat excusabãt. Licz autem omes hmõi excuser: tñ dns hit ad litterã videt loq̃ de pncipalissime inuitatis. i. iudeor pncipib: quor (pmus dixit. Villam emi: t necesse habeo exire t videre il.) Iste fm Aug. de ꝓbis dñi est superbor honores t põpas sequẽs. Ait em̃. In villa empta dñatio notat. g̃ superbia colligit viciũ pmũ. Hec ille. Sed fm Greg. t Amb. est ille q̃ exteriorib occupationib mugit t intente terrenã substãtiã exquirit (Rogo te habe me excusatũ) Greg. in homel. Dum dicit rogo t venire coẽnit: humilitas sonat i voce: superbia i actiõe. Hec ille. Iste ergo mõ excusabant iudei hũres bona ꝓba legis in ore: t pessima vicia in opatione: t maxime hypocrite pharisei. (Et alr dixit) Hic ponit alter impropꝛie vt sit idem q̃d alius Propꝛie em̃ refert vbi sunt duo tm̃: h̃ fo fuerũt tres (iuga boum emi q̃nq;) Iste q̃n q̃ iuga boũ fm Aug;. de ꝓbis dñi dicunt q̃nq; exteriores sensus q̃ vt dicit iuga dicunt: qr oes sunt geminati. vt ptz in duobus ocul: duab aurib t duab naribus Iustus q̃q; geminatione q̃ndã habet: qr non nisi lingua t palato tãgẽdo gustam'. Similiter aũt voluptas carnis q̃ ad tactũ pertinet occulte geminat. Est em̃ t forinsec' t intrinsec'. Vel fm alios geminat tact' in duab manib i q̃b maxie viget. Sunt aũt iuga boum. s. terrena ꝓsantes t requirentes. Iste g̃ scõs excusator fm Aug;. est curiosus t cupidus terrenor: quia hic nõ voluptas sz curiositas notata est. Nõ em̃ dixit: eo pascere: sz eo ꝓbare illa. Hec oia sententialr Aug'. Scõm Gregor. so iste curiosus tãtũ pficit q̃ efficit explorator alior suis foris: sua interiora detegẽs. (Alr dixit: vxorẽ duxi t c.) Iste fm oes est is q̃ carnis illecebras sequit. Aug. vbi s. Qui vxorẽ duxit carnem amplexat: carnif voluptatib iocundatur: a cena excusat: ob fuet ne fame eterna moriat. Hec ille. Vl' ad litteram intelligit hoc (Vxorem duxi: t ideo nõ possum venire.) Sed contra qr ꝓiugium bonũ: ergo nõ impedit ad regno adipi

scēdo. Ad hoc ōr Gre. q̄ p̄ iustū ꝯiugiū significa. ꝯa ē res iniusta. i. luxuria. eo q̄ nō nulli p̄ h̄ ñ fecunditatē ſz deſiderīū expe// tūt voluptatis. Et intendit q̄ ꝯiugiū nō phibet ingreſſum ad regnū: ſz id qō p̄ il// lō ſignificat. i. illicita voluptas. Si āt ad lr̄am accipiť ꝯiugiū ꝛ vroꝛ ꝓponendus erit: nō p̄ūt venire: id ē difficulter inueni endo. Baſilius. Intellect⁹ hūan⁹ ꝗgens ad mundanas illecebras: debilē ad agē dum diuina. Hoc ille. j. Eoꝛ. vij. Qui cū vroꝛe eſt: ſollicit⁹ eſt q̄ ſunt mūi. Ex his aūt patz vt dicit Aug. vbi ſup̄. q̄ iſti excu ſatoꝛes ſunt de q̄b⁹ Joānes retrogrado oꝛdine dicit. Oē qō i mūdo ē ꝯcupia car// nis eſt: aut ꝯcupia oc̄lor̄. i. ſenſuū: a par// te totū appellando. aut ſuꝑbia vite. Ad iſta em̄ impedimēta reducunť oīnia q̄ impedīūt a cena dei. Scōz alios tū tria p̄dicta ſic exponūť. vt emptoꝛ ville ſint gē tiles q̄ terrenis inherēt amoꝛe: iuxta illud Matt̄. vj. Hec oīa gentes inq̄runt. Qui p̄o iuga emit: ſunt iudei euangeliū reſpuē tes ꝓpter quintuplex iugum pentateuci de quo Act̄. xv. Jugum qō neq̄ patres noſtri neq̄ nos portare potuim⁹. Terti⁹ p̄o ſunt heretici habentes ſenſū lubꝛicuz ꝛ femineū cū ſuauitate verboꝝ dū p̄ dul// ces ſermones ſeducunt coꝛda innocē tiuz

Eſt aūt i hac parte documentū q̄ hi q̄ nō guſtauerūt diuina ea faſtidiūt. Gre. in home. Hoc diſtare inter delitias coꝛpis ꝛ coꝛdis ſolet: q̄ coꝛpales delitie cū non habent: gule in ſe deſiderīū accendūt. cum ꝑ⁹ habite edunť: comedentē ꝓtinus i fa ſtidiū p̄ ſatietatē vertūt. At cōtra ſpiritu ales delitie cū non habent in faſtidio ſt. cum ꝑ⁹ habēť in deſiderio. Hec ille. Eſt etiā et alia dr̄ntia: quia delitie coꝛpoꝛales in adq̄ſitōe ꝛ p̄paratione habent laboꝛē ſine delectatōe niſi qtūs ex ſpe futuri hō letatur. Sed ſpūales ſemꝑ habent anne xam delectatōnem magnā retiam in p̄pa tione. Habent eni ſpirituales delitie tres gradus ſuboꝛdinatos per quoꝝm vnum alius p̄parať et adq̄riť: et in omnib⁹ ſunt ſuaues. Primus eſt habens exiſtentiam extra gratiā. et exercens opus virtut̄ ſue de genere bonoꝝ. Hoc enim eſt magne delectatōnis ſicut quiſq̄ experiť quādo dat elemoſynā vel dicit pſalmos: aut fa// cit aliq̄d hmōi. Et eſt diſpoſitio ad gra// dum ſcōm q̄ eſt hominis operantis bo// na in gr̄a dei et charitatiue. Hoc autem eſt delectationis maioꝛis ꝛ diſpoſitio ad tertiū gradū: qui eſt hominis opantz bo na in gratia et charitate ꝛſūmata patrie. Hoc aūt eſt delectatōis ſumme ꝛ vltim⁹ hominis finis: iuxta illō Eccs vj. Deuz time et mādata illi⁹ obſua: h̄ ē em̄ oīs hō Nota h̄. i. ad hoc. vl̄ ꝓp̄ h̄. q̄. ſ. de⁹ fecit omnē hominē vt ei ſeruiat in opib⁹ ꝗtu// tum in via p̄mo: ꝛ vltimo in patria per act⁹ q̄ finem vltimū deceant.

Quantū ad tertiū tangiť quō q̄busdaz excuſantib⁹ alij ſubingreſſi ſunt: cū dicit. (Et reuerſus ſeruus nūciauit hec domi no ſuo) Et ſiq̄dem p̄ ſeruū collegiū apt̄oꝝ accipim⁹. ſic reuerſus p̄ oratione ad deuz nūciat dño ſuo quod factū eſt. nō ad do// cendū ſed ad conſulendū eum qui ſcit oīa ſm mentē Aug. vbi ſup̄. Si ꝓo intelligať chr̄s: ſic cum ei ꝛſtaret de p̄ris voluntā ta nō nūciauit ad ſciendū: ſed ſolū ōr nun ciaſſe: q̄ de⁹ cog̃uit eū expleuiſſe legati// onem cōmiſſam. Nō enim oportet in pabo lis oīmodā ſimilitudinē querere: vt dicit Chr̄yſ. (Tunc irat⁹ paterfamilias) Jn deo ꝓpie nō cadit ira: vt eſt paſſio. ſic em̄ ad appetitū ſenſitiuū p̄tinet. ꝛ eſt cū ebul litione ſanguinis ꝛ trāſmutatōe coꝛpali: ſed eſt in eo vt dicit s. Tho. iij. diſt. xv. ꝛ ij. ij. q. clxij. ꝛ p̄mo ℨ. c. lxxxix. ſm q̄ eſt a// ctus volūtatis. i. volūtas puniēdi aliq̄ē Vel ſm Baſiliū p̄ ira intelligiť ipſe ef fectus q̄ in nobis ab ira ſoleť pcedere. ſcz punitio. Eſt aut̄ ira⁹ de⁹ ſm Cirillum p̄ncipib⁹ populi et maioꝛib⁹: q̄ vocati ve// nire renuerūt. et veneŕt pauꝑes illi⁹ ꝑplī multi. vt ex actibus apoſtolicis patz. Jō ſequiť. (Dixit aut̄ ſeruo ſuo) id ē chriſto vel apoſtol̄: vel apoſtolo ꝓ collegio (Exi) p̄ doctrinā p̄dicatōis (cito) id ē feruenter (in plateas ꝛ vicos ciuitatis) i. ſynago// ge. Adhuc em̄ non dicit de⁹ ſeruo vt vo// cet gentiles. Sicut em̄ principaliſſime i// uitati ſunt p̄mo loco ꝛ vocati iudeoꝝ p̄n mi: ita et populus iudaicus eſt vocat⁹ ſe cūdo loco. ḡtiť ꝓo tertio ꝑz illō Act. xiij Vobis. ſ. iudeis oportebat p̄imū loqui

verbū dei: sed quoniā repellitis illō ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gētes: vt. s. eas p predicatiōz inuitemus ad cenā dei. Et nota q ista sūt verba Pauli ⁊ Barnabe dicta in Antiochia iudeis dolentibꝫ q gentiles ꝓuenirēt ad ꝑmones eoꝝ: ita q ly vobis dicit ad iudeoꝝ plebeios: nō aūt ꝑmos: q ista erāt i hierusalē regali ciuitate (et pauper et debiles: cecos et claudos introduc huc) id est voca populū plebeiū iudeoꝝ: exquo maiores ⁊ sacerdotes venire recusant. Ambro. Inuitat aūt pauperes et cecos: vt ostēdatur q nullū debilitas coꝛpis excludit a regno: rariusq delinq̄t cui desit illecebra peccandi: vel q infirmitas peccatoꝝ p miseri cordiā dñi remittit. Hec ille. Vl' hoc fit in signū q multi gratia infirmitatū saluantur. Grego. Infirmi quoq ⁊ in ħ mūdo despecti plerūq tāto celeriꝰ vocē di audiunt: q̄nto in hoc mōdo nō habēt vnde delectent. Hec ille. Sed hoc intellige qñ infirmitas ꝯiungitur paupertati: quia quādo coniūgitur diuitijs plerūq ē causa damnationis. Nam ꝓsueuerūt seculares diuites cum plures habuerint filios: vt oēs sint honoratioꝛes quosdā ecclīasticos facere. s. stultioꝛes ⁊ infirmioꝛes ⁊ turpioꝛes quibꝫ bñficia nō solū ꝓcurāt indignis vt puta vitiosis ⁊ illiteratis ⁊ ambientibus primatū sedetiā emūt: Et tot simonijs et censuris ⁊ luxurijs irretiunt vt eos infelicioꝛes iudeis putes (Et ait seruus) Postq̄. s. hi q ex israel ꝓuertendi erāt ꝓuersi sūt: vel postq̄ in iudea euāgeliū predicatū est. (Domine factū est vt imperasti ⁊c.) Grego. id est intrauit tā frequētia iudeoꝝ: sed adhuc locus vacat in regno vbi suscipi debeat numerositas gentium. Hec ille. (Et ait dñs seruo: Exi in vias et sepes) .i. ingredere in ciuitatē synagoge vel iudaice plebi Grego. Cū cōuiuas suos colligi ex vijs ⁊ sepibꝫ ꝑcipit: agrestē ꝑp'm. i. gentilē q̄rit. Hec ille. (et ꝓpelle intrare) Notandū aūt q nullꝰ coactus saluat: quia oēs saluant sponte. Sed tñ aliqui compelli dicuntur duplicit. Uno modo: quia imediate ipsa eoꝝ voluntas a deo mutat: vt velint qō nolebant: vt de Paulo declarat sanctꝰ Tho. .i. ij. q. cxij. cuius voluntas miraculose mutata est. Alio modo quia hō tot aduersitatibus premit vt eligat deo fruire q̄ coactꝰ eo q̄ sua desideria implere nō possit. Grego. Qui ergo huius mūdi aduersitatibus fracti: ad dei amoꝛē redeūt: cōpellunt intrare. Hec ille. (vt impleat̄ domꝰ mea) id est celum quod tunc dicet plenū quando ꝑm iudiciū dei completus erit electoꝝ numerus: q̄ soli notus est. Sciendū autē est q deus nulli deest faciēti quod in se est: et ꝑfecte volenti ꝓuerti. Quia tamē libe homo ꝓsentit diuine vocatiōi: lz semꝑ possimꝰ ꝓsentire deo vocanti: ꝓpter nostram tamen imbecillitatem aliquādo cōsentimus: aliquādo non. Sed tamē deus aliquos ad ꝓsentiendū mouet: interꝰ inclinando vel exterius occasiones bene volendi dando quos adiuuat ad faciendū quod facere poterant: sed nolebant q̄dam speciali auxilio qō alijs ex iusta causa denegat: qui nō ꝓsentiūt motioni: ⁊ tñ ꝓsentirent si sic adiuuarent. Et ad istū sensum intelligo verba Grego. dicētis: Sed valde tremenda sentētia ē q̄ subdit. Dico aūt vobis q nemo virorꝝ istorꝝ qui vocati sūt gusta. cenā meā) Nemo em̄ ꝓtemnat nedū vocatus excusat: cum voluerit intrare nō valeat. Hec ille. Quilibet tñ aliq̄d potest facere: qō si facit: deus illū iustificat sp̄ et infallibiliter.

Notat'r autē sciendū est q vt ex p̄senti euāgelio colligit': triplex est differētia vocatoꝝ ad cenā. Prima est eoꝝ q̄ vocant̄ ⁊ nō veniūt sed excusant̄: vt sūt auari: superbi et luxurioſi. Scōa eoꝝ q̄ vocant̄ ⁊ veniūt vt pauper ⁊ reliq̄ comites: p q̄s etiaz ꝑm glos'. spūaliter possunt itelligi peccatoꝛes: vt sicut peccatoꝛes sūt q̄ excusant: sic etiaz sint et isti: sed peꝛfectiores superbi respuunt: humiles aūt eligunt. Et hoꝛ quidā peccant p negligentiā. s. pauperes. i. paꝛ parantes. Quidā p fragilitatē. s. debiles. vt Petrus q̄ mortis timoꝛe chm̄ negauit. Quidā p ignorantiā. s. ceci: vt Paulꝰ: ꝑm illō. j. Timo. j. Ignoraūs feci i incredulitate. Quidā p certā maliciā. s. claudi ⁊ tenētes vnū pedē in celo ⁊ aliū in terra: q̄. s. vellēt saluari et tñ ꝑseuerāt in delictis. Tertia est eoꝝ q̄ compellunt intrare: q̄. s. ꝓsuetudine in peccatis indurueſt. Hi moꝛant in vijs q̄s sūt

pertij demonib⁹. Job.xx. Vadent ⁊ ve/nient sup eū horribiles. Et in septib⁹ ⁊ spi/nis:q⁹ colligūt peccator⁹ spinas.quib⁹ cō/burunt̄r:⁊ in quib⁹ serpentes infernales cōmorantur. Isti vix quertunt nisi cōpel lantur aduersis. Sene. Infirmitati mee gr̄as ago:q̄ coegit me nō posse que nō de/beo velle. Augu. Felix necessitas q̄ ad me liora ꝓpellit. Amen.

Dñica iij post Trinitatis.

Text⁹ euāge. Luc. ca. xv.

Erant appropinquan/tes ad iesum publica/ni et peccatores vt au/dirēt illū. Et murmu/rabant scribe ⁊ pharisei dicen/tes: quia hic peccatores recipit et manducat cū illis. Et ait ad illos parabolā istā dicēs Quis ex vobis homo qui habet centū oues etsi perdiderit vnam ex il/lis: nonne dimittit nonaginta/nouem in deserto: et vadit ad il lam que perierat donec inueni/at illam: Et cum inuenerit eaz imponit in humeros suos gau/dens. Et veniēs domū conuo/cat amicos ⁊ vicinos dicēs illis Cōgratulamini mihi: quia in/ueni ouem meam que perierat Dico vobis ꝙ ita gaudiū erit in celo sup vno peccatore pniam agente q̄z sup nonaginta nouez iustis: qui nō indigent peniten tia. Aut que mulier habens dra chmas decem: etsi pdiderit dra chmā vnā: nōne accendit lucer nam ⁊ euertit domū ⁊ querit di ligenter donec inueniat: Et cū inuenerit: cōuocat amicas ⁊ vi/cinas dicens. Congratulamini mihi: quia inueni drachmā quā perdideraꝫ. Ita dico vobis: gau/dium erit coram angelis dei su per vno peccatore pēitentiam agente.

Erant appropin/quantes ad iesum publicani et pctōres ⁊c.) Lu.xv. In to/to isto euāgelio chr̄s aduer/sus phariseos de peccator⁹ receptiōe mur murātes intendit vnā ꝓclusionē: ꝙ pecca/tores tanq̄z aliq̄d ꝓtuum ⁊ perditū sūt sol/licite p quirēdi:⁊ reducēdi ad pniaz: ⁊ ala criter suscipiēdi. Sz tñ fit mētio de trib⁹ generib⁹ hoim.s. infirmor⁹ sanabiliū: infir mor⁹ insanabiliū: et pfecte sanor⁹. Dicit g̃ q̄ ad pmū (Erāt appropiq̄ntes ad iesū pu/blicani) Glo.i. q̄ publica exigūt vectigalia vel ꝓducūt:⁊ q̄ lucra secū p negocia secrā tur. Hec ille. Et cōiter isti erāt hoies ma/li ⁊ infames (⁊ pctōres) publici seu male fa me. In h̃ aūt q̄b⁹ dr̄: erāt appropinq̄ntes: notan ꝙ pius lōge erāt: q⁹ alio est ꝓpinq̄re Alio cē ꝓpinquū: cū pmū sonat motū q̄ sp est a distāti: nō aūt scōm. Et sz cor̄pal⁹ ap propinq̄rent chr̄sto inq̄ntū erat hō p ac/cessum cor̄p⁹: tū inq̄ntū erat de⁹ ei appro pinq̄bant p similitudinē a q̄ distabāt p dissi/militudinē. De⁹ em̄ vbiq̄z est p totū mū/dū: sicut aia p totū cor̄p⁹: vñ nihil dr̄ ei p/pinqu⁹ vel ab eo remot⁹: nisi rōne simili/tudinis aut dissimilitudinis: sicut dicunt ange li ei esse viciniores q̄z celi rōne inco:porei/tatis: ⁊ celi q̄z elemēta: ⁊ elemēta rōe ico:r ruptibilitatis. Aug. Deo q̄ vbiq̄z est neq̄z p loca ꝓpinq̄mus: neq̄z ab illo p loca remo uemur. A ꝓpinq̄re illi ē simem illi fieri. recedere ab illo dissimem fieri. Et subdit: Nōne cū vides duas res ꝓpe sibi similes: di/cis appropinq̄t hec illi. Q̄n aūt dissimiles q̄z⁹ vna manu teneant dicis: lōge hec ē ab illa. Si vis ꝓpinq̄re similis esto. Si ñ vis esse similis: longinq̄bis. Hec ille. (vt audirēt illū, tracti dulcedine ꝼmonū ⁊ conuersatōis eius. Erāt aūt isti dispositi pctā relinq̄re. Vñ chr̄s eos admittebat ad colloquiū et familiaritatē suā. Theo. Hoc exeq̄bat⁹ do minus cui⁹ cā carnē suscepat: admittens pctōres sicut medic⁹ egrotātes. Hec ille. Debet aūt pctōr sume desiderate ꝟbū dei

qz primo pctōz est fetidꝰ p maculā pcti. z scdo tenebrosus p ignorātiā male electōis. Quilibz em pctōr fm sniaz Aristo. z socratis est igrās. qz eligit vt bonū qđ nō est bonū simplr sed malū. Et Tertio est frigidꝰ. Verba aūt dei fm Amb. sup Bti immaculati habēt mūdare: fm illđ Jo. xiij. Jā vos mūdi estis tc. z illumia re fm illđ ps. Lucerna pedib⁹ meis ꝙbuz tuum. Et accendere: fm illud ps. Jgnitum eloquiū tuū tc.

Moraliter aūt sciendū est qꝺ nō solum pctōres a chīo p dissilitudine distāt. Jz em iusti in via sint et ꝓpinq silitudie vite. distāt tñ statu miserie. qz ille bz corꝰ im mortale z dotatū alijs dotib⁹: nō aūt isti. Pctōres ꝙo distāt vtroq mō. Sz pꝰ resurrectōem boni erūt vtroq modo silles. mali ꝙo neutro. qz habebūt qđē corꝰ im mortale: sz tñ misex z passibile. Debemꝰ autē qrere ꝓpinq re ei: qz in eo oia bona sē Amb. li. de fg. Dis aīa accedat ad chīz qz oia chīs ē nobis. Si vulnere carere desideras medicꝰ est. si febrib⁹ estuas: fōs ē. si grauaris iniquitate: iusticia ē. si auxilio indiges: ꝓtus est. Si mortē times vita ē: si celū desideras: via est. si tenebras fugis lux est. si cibū qris: alimētū est. Hec ille.

Quantū ad secundū tangūtur infirmi insanabiles: cū dr (Et murmurabāt) id ē iniuste ꝙrebāt. Est aūt sciēdū qꝺ ō murmure fere nihil dicūt scti. Videt aūt dicē dū sic. Nā murmurare fm mōtos dictuz est p silitudinē ad mutire: qđ est ꝓpium mutoz: vl loq nō audētiū. Jō murmur ꝓmo dictū est qlibet locutio submissa vl clāculo. aut certe et submissa z clāculo facta. Et inde metaphorice riuꝰ etiā aq dicit murmurare. Sz qz tal locutio freqnter fit iniuste: dictū est scđo murmur qrela iniusta. Et intelligе clāculo z angulariť facta. qz nō ē murmur siqs ēt iniuste qrat coza ꝓside. Est āt qrela iuusta duplr. s. rōe obiecti. qz. s. qs qrulať de re iusta: sic iusti facieb⁹ qrelā ō miscdia saluatoris ad miseros. z rōe modi. qz. s. qs qrať ō re iiusta: tñ nō debito mō. i. nō vbi: qñ et quō opter. Et isto modo murmur est in cōmuni vsu loqntiū: sic religiosꝰ dr murmurator qñ aliqđ iniustū qđez patiť: sz tñ ñ expōit ꝓlato narratione suā: sz alijs qꝺ nō est eis ꝓuidere. Et sic tribꝰ modis sumiť. Et ꝓmo qđē mō pōt esse sine pctō. Vñ Joā. v. dr. Murmur multꝰ erat in turba ō. Et sequiť. Quidā em dicebāt: qz bonus est. alij aūt nō: sed seducit turbas. Sed scđo dr tertio mō semp est pctm: licz nō semp mortale: nec semp veniale: sed fm ꝙditionē ꝓsonaꝝ. Jtra q[illegible] murmurať, z negociozū z animoꝝ pharisei qđam. s. religiosi appareńť z nō vere iusti: dicti a phares qđ ē diuisio: quia a reliqs erant vestitu aliqualiť z ꝙuersatiōe diuisi (z scribe). i. legis doctores dicti nō a scribēdo: sed a sciendo vl docendo scripta (dicentes: quia hic) id ē mundi saluator quem ex ꝙtemptu isti maligni nominare non volunt (pctōres recipit) nō ad hospitiū: quia illud nō habebat. sz ad familiaritatē: in q notant eum de malavita (z manducat cum eis) in domib⁹ eoꝝ: sicut dicit de Luci Mar. ij. et Luc. v. Est aūt sciendum qꝺ chīs ex magna dispensatione cū ꝑdictis manducabat. Inter iudeos em erant qđam superstitiosi diligētes vitе austeritatez. Quidam assueti terrenis diligētes vite cōmunitatē. Quidam curiosi diligētes miraculoꝝ nouitatez. Chīs igiť fecit sicut venatorez: animal aliqđ ꝙtrys vijs insequentes vt in altera incidat. Nam misit Joannē cum vita austera: vt sic conuerteret superstitiosos: venit ipe i cōmuni vita mādducans z bibens cum pctōribus: vt sic conuerteret assuetos terrenis. venit cum miraculis: vt ꝙuerteret curiosos Sed contra omnia ꝑdicta fuit et fortis iudeozū malicia. Nam dicit Mat. xj. Venit Joānes nō manducans neq⁹ bibens: z dicūt: demoniū habet. Venit filius homis manducās z bibēs: z dicunt Ecce hō vorax: potator vini: publicanoꝝ z peccatorū amicus. Miracula etiam eius dicebāt fieri in virtute beelzebub: vt frequent dictū est. Nota tamen qꝺ christus nō duxit vitam communē solum ꝓpter hoc: sed vt eū omnes possent imitari: quia datꝰ est a đo in exemplū nō solum religiosis: sed oibus christianis. Et sententia hec est sci Tho. i iij. pte. Existimabāt aūt isti chīm et alios iustos inquinari ex conuersatione familiari peccatorum: sicut z Simon phariseꝰ ex

contactu magdalene. Petr⁹ raueñ. Erras phariſee. Lutū tāgit ſolē ſz nō immutat. medic⁹ tāgit vulnera: ſed ipm̄ tredo ñ corrūpit. tāgit iuſtū iudicē. ſz ipmma culare nō pōt. Hec ille. Vbi chr̄m dicit ſolē: medicū et iudicē. Gre. autē in homel. ex his elicit q̄ vere iuſti ſunt miſericordes. opparent iuſti crudeles. vñ ait. Ex q̄ re apte colligit: qz vera iuſticia cōpaſſionez habz: falſa dedignationē. Quāuis z iuſti ſoleant recte pctōrib⁹ indignari: ſz aliud ē qđ agit̄ typo ſuꝑbie: aliū qđ zelo diſcipli ne. qz iuſti etſi fortis increpatōes p diſcipli nam exaggerāt: intus tñ dulcedinē p cha ritatē fuant. Preponūt ſibi in anio ipos plerūq̄ ꝗs corrigūt. Quod agētes p diſciplinā ſubditos: et p hūilitatē cuſtodi unt ſemetipos. At ꝫ hi q̄ de falſa iuſticia ſuꝑbire ſolent: ceteros quoſq̄ deſpiciunt: nulla infirmantib⁹ miſcōia cōdeſcēdūt. z quo ſe pctōres eſſe nō credunt: eo deteri⁹ pctōres fiunt. De quoꝝ numero phariſei erāt: q̄ dñudicātes dñz q̄ pctōres ſuſciper arenti corde ipm̄ fontē miſcōie reꝑhēde bant. Hec ille. Sed ꝫ iſtos chr̄s argu it ex duplici ſiſtitudine. ouis. ſ. z drachme pdite vt dicet.

Moraliter aūt ſciendū eſt q̄ iſti infir mi inſanabiles errabāt Primo: qz iſtos reputabāt pctōres: cū eſſent penitentes. z Scđo: qz ſe iuſtos putabāt cū eēnt ſu pbi. Ex q̄b⁹ ꝓueniebat q̄ nō cōpatiebāt Debem⁹ ḡ Prio vitare ne quēq̄ cōdēne mus z iudicem⁹ ſue ſalutz immemorem Imo ſp debem⁹ hoiem q̄ peccauit exiſti mare eſſe penitentē: niſi euidenr conſtet in oppoſitū. Debem⁹ ſecūdo cauere pecca ta ſpūalia: qz ſūt ḡuiora z piculoſiora cor poralib⁹ tum ad hoc q̄ min⁹ cognoſcunt. Debe mus tertio cōpati infirmis. Cū aūt i pri mo penitente ſit ꝓſiderare tria. ſ. naturā: z culpā ꝓteritā. z gr̄am quā eſt adeptus Prio debem⁹ cōpaſſionē: et Secūdo di ſtrictā correctionē. Gre. Oportet vt di ſtricte diſcutiam⁹: qz diſtrictionē debem⁹ vicꝫs: cōpaſſionē nature. Tertio ꝓ debe m⁹ ꝓgratulatōez: iuxta illō Lu. xv. Epu lari z gaudere oportebat zc.

Quantū aūt ad tertiū dñs argues ꝫ iſtos tangit eosq̄ oino ſunt ſani. i. iuſtos nō indigentes penitētia. Vnde ſequitur. (Et ait ad illos pabolā iſtā) Ex q̄ patet q̄ lr̄alem ſenſum oportet ex metaphorico ſignificato accipe: cū eua geliū ſit paboli cū (dicēs: Quis ex vobis hō) Eſt autez ſciēdū q̄ ḡntū ad ꝓpria ſignificata t̄mino rū iſta pabola ad eos q̄b⁹ loq̄bat ptine bat. ſed tamē q̄tū ad trāſſumptiua q̄ lr̄a lem ſenſum factūt ptinet ad deū. Vñ ait Gre. ſiſtitudinē dedit quā z i ſe hō recog ſceret: z tñ ad autorē hoim ptinerz. Iſte ḡ homo eſt de⁹ (qui habet centū oues). i. vniuerſitatē angelo⁹ et hominū: ſz Gre. z Cirillū. Centenari⁹ em̄ pfect⁹. ē nūer⁹ ex decē decadib⁹ ꝓſtitut⁹. Dī em̄ pfect⁹ numer⁹ qz eſt q̄dratus. cui⁹ radix ē decē iij. di. xlij. nam decē decies ſunt centum (Etſi) p qz (pdiderit vnā ex illis). Greg. Vna ouis tūc pīt qñ hō paſcua vite de relict. Hec ille. (Nonne dimittit nonagi tanouem). i. angelo⁹ nūer⁹ (in deſto). i. in celo: ſm Greg. qđ hō peccādo deſeruit. dī em̄ deſtū q̄ſi derelictū (et vadit) ad ter ras p incarnatōis myſteriū (ad illam que p̄erat donec inueniat illā:) Gre. Vt pfe cta ſumma ouiū integra⁹ ſit in celo: hō pdi tus q̄rebat in terra. Hec ille. Nec tñ ſm Cirillū fuit crudel ad alias derelictas in deſto: qz dimiſit eas i tuto ſub dextra dei Gre. Aiſe. Cū aūt paſtor inueniſſet ouez nō punituit: nō duxit ad gregem vrgendo ſz ſupponēs humero z potrās clemēter: annūerauit gregi. Hec ille, Jō ſubdit. (z cū inuenerit eā ipōnit i humeros ſ.) Beō Humer⁹ chr̄iſti crucis brachia ſūt. Illic pctā mea depoſuit: in illo nobili patibulo reḡeui. Hec ille. Gre. Quem ḡ humeris ſuis impoſuit: qz humanā naturā ſuſcipi ens pctā nr̄a ipe portauit. Hec ille. (gau dēs) in ſuis doloribꝫ p nr̄a ſalute. Frueba tur em̄ in cruce iuxta doctr̄nā ſcti Tho. iij pte. q. xlvj. (Et veniens domū) in celū per aſcenſionē (ꝓuocat amicos z vicinos) id ē angelo⁹ choros ſm Gre. q̄ ſunt amici ob ſeqndo voluntati. et vicini cōmunicādo eius luci et claritati. Sunt aūt ſz theo. oues ſeu beſtiales reſpectu dei. ſed vt ra tionales ſunt vicini. Sunt ergo dei ami ci Prio qz eius ſecreta vidēr. iuxta illud Joā. xv. Vos aūt dixi amicos: qz omnia

q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Secundo qz suā voluntatē diuine in ois̄ib⁹ ꝓformant. Tulli⁹. Vera amicicia ē idem velle z idē nolle in reb⁹ honestis. Tertio qz eius volūtatē sp adimplent. Joā. xv. Vos amici mei estz si feceritz q̄ ꝓcipio vob. Sūt aūt dei vicini ratōe ꝓpinq̄tatis in natā: qz min⁹ ab eo distāt q̄z ceteā/ ture: cuius et ipi in infinitū distent. (Dicens illis (Congratulami mihi: qz inueni ouē meā q̄ pierat.) In his apparet amor dei ad hoiez q̄ ad tria. Prio in creando. qz ipe hoiem fecit innocentē: qz ouē. sz ipe errauit vt ouis que pit. z de oue fact⁹ est lupus ita seu⁹ vt pastorē occiderit: et oues iugulauerit Mat. x. Ecce ego mitto vos sicut oues int lupos. Scōo in recreādo: qz pditū cū magno labore recupauit. qō notat in inuētōe. Et cum illa inuētio sit redemptio p sanguinem pastoris: tamen ipe dic eam inuētōez: q̄si p nihilo reputās id qō dedit. Lan. vlti. Si dederit homo oēz substā dom⁹ sue p dilectiōe: q̄si nihil despiciet eā. z Tertio in gl̄ificādo qō notat in reporatōe z congratulatōe. Sed q̄re non dicit congratulamini ouī cui magis videbat esse de ista inuentōe gaudendū: Sze. in home. Hoc ideo dicit: qz eius est gaudium vita nostra. et cum nos ad celū reducimur solennitatē leticie ill⁹ implemus. Hec ille (Dico vobis q̄ ita) Iste textus videt esse cor: rupt⁹ Nā san. Tho. j. p. q. xx. p ly ita ponit malus. Si tñ ver⁹ text⁹ habz ly ita: ponit p ly magis vl mal⁹. Et s. Tho. allegat sniam z nō ꝓba (gaudiū erit in celo) deo z angel. Gaudiū de nra ꝙuersione est angel. Primo qz videt sue custodie tā gl̄iosuz fruct̄ū. Scōo qz videt ex pcōrib⁹ suā ruinā resarciri et restaurari. Tertio qz videt se in laudādo deū tale hoīe ꝙsortiū. Quarto qz complet eoz desideriū q̄ desiderāt nostrā salutē: cū sint maxime charitatiui et amorosi. Gaudet etiaz tota trinitas. Et pater q̄dē. qz sicut pater terren⁹ gaudz ō filio suo q̄n ꝓcipit z ozit z ablactat: z factus ḡndis ad mensam recipit. Ita pater celestis gaudet sup spirituali filio ꝓcepto p ptritōem seu ꝓceptiōem boni ꝓpositi: z nato i ꝙfessiōe. et ablactato i p̄fecta cōuersatione: z recepto ad mensam in gl̄orificatione. Et fili⁹ simil⁹ Primo: qz videt effectū sue passiōis. quod notat ꝑabola de oue imposita humeris. et Scōo: qa videt in pcōre reformationē imagis dei: z ꝙsequent assimilationē ad ipm filium q̄ est imago patris. quod notat in parabola de drachma in q̄ imago regis refulget. et Tertio: quia videt reuersionem fratrz sui pditi. quod notat in parabola de filio pdigo Et simil⁹ spūssanct⁹. Primo: qz recuperat templū suum: quod debet inhabitare. Secūdo: qz recupat membz suum: qō debet viuificare. Tertio: qz recuperat vas suum: quod debet implere. Unū est tñ gaudiū pris: filij: spiritusl̄acti sub oib⁹ istis rationib⁹ ꝑpter vnam trium imensā charitatem. sed tamen iste rōnes gaudēdi habēt aliqualē assimilationē ad ꝓpria personaz. (sup vnō pcōre pniam agente: q̄z sup nouaginta nouem iustz q̄ non indigent pnia) id est plus q̄z supra aliquo eoz q̄ sunt ō talī nūero. Hoc aūt videt falsum. qz de maiori bono mai⁹ est gaudiū. Est aūt mai⁹ bonum semp ꝓtinuare bonā vitā: q̄z aliq̄n interrūpere p pctm̄ z postea penitere Ad hoc ō: dupliciter. Primo em̄ ōr q ꝙ de⁹ super penitente plus gaudet q̄z super innocentē. nō simpl̄r: sed q̄ ad aliquā rōnē gaudij: que est in penitēte z nō in innocēte: vt puta rōne pnie. Sed scōo sctūs Tho. vbi s. dicit q ceterz paribus magz sp amat innocens q̄z penitēs. sed tñ aliq̄n est econuerso: q̄n. s. penitēs resurgit melior et feruentior innocēte. Et hec ē sentēt a etiam Grego. qui ponit exemplū de milite post fugā melius pugnāte q̄z is q̄ nunq̄z fugit. z ō terra que post spinas vberior est nō spinosa. Deinde subiūgit. Sed inter hec sciendum ē qz sunt pleriq̄z iusti in q̄z vita tantū ē gaudiū vt eis quelibet pctō ꝙ pnia ꝑponi nullaten⁹ possit. Hic ḡ colligendū est quantū deo gaudiū faciat q̄n humiliter plāgit iustus. si facit in celo gaudiū q̄n hoc qō male gessit per pniam damnat iniustus. Hec ille. Tales igit indigēt pnia ozmāte z ꝙseruāte: nō aūt purgāte. Est em̄ triplex penitētia. s. purgās: vt pnia Magdalene. z ozmans: sicut Joānis baptiste. Berñ. Confessio pctōrem purgat z iustū ozmat. Et cō

seruans ſm illud.j. Cor.ix. Castigo corpus meū & in seruitutē redigo: ne forte cum aliis p̄dicauero reprobꝰ efficiar. Et intelige q̄ non indiget purgāte incēstū iusti. secus incēstū aliq̄ modo saltē venialit delinq̄ntes. sed hec nō est ꝓprie pnia: cū non requirant venialiū sacrām pnie: nec etiā contritionē actualē sed virtualē. Alia est silitudo de p̄dita drachma. Per quā est sciēdū q̄ medicꝰ ꝓstituꝰ inter infirmos sanabiles & insanabiles: ostendit penitētes esse recipiēdos trib⁹ p̄abolis. s. de oue: de drachma. & de filio p̄digo: q̄ post illas duas sequit. Sicut em tria inducūt hominē p̄cipue ad miserendū: s. simplicitas. ꝓpinq̄tas & vanitas: Ita etiā hec tria inducunt: vt ita dicā deū ad miserendū penitentibus. Primū est nra simplicitas respectu hostis cāstituti. i. diaboli. & ad hoc ptinet p̄abola de oue. Secūdū ꝓpinquitas quā nobiscū contraxit. Hebre. ij. Nusq̄ angelos apphendit sz semen abrae apphendit. Et ad hoc ptinet p̄abola de drachma: in qua ē imago regis & sup scriptio nois eius: sic bō est ad imaginē dei. & a christo dicit christianus. Tertiū nostra vanitas & paupras seu infirmitas. Et ad hoc ptinet p̄abola filij p̄digi dicentis. Quāti mercēnarij in domo p̄tis mei abundant panib⁹ &c. (Aut q̄ mulier). i. aut si q̄ seu aliqua vel q̄is mulier (habens drachmas decē) supple est. Sicut aūt dicit magr hist. dragma dragmatz est genꝰ carmis. iuxta illd. Dulcia cantica dragmatz. Sz drachma drachme ē ḡrta ps stateꝛ. Et vt subsequēter idē ait. est numꝰ habens imaginē regis: & sigḡficat hominē ad imaginē dei factū. Sicut aūt supra pastor deū significauit. ita ista mulier significat dei sapiam: ſm Gre. in home. q̄ vt idem dicit decē hz drachmas. i. nouem ordines angelorū et hominē. Dicit aūt diuia sapia mlier Primo ꝓpter speciositatē delectabilē. Sap. vij. Candor est lucis eterne & spl̄dor sine macla bonitatis illius. Secūdo ꝓpter fecunditatez Eiusdē. vij. Venerūt mihi oia bona pariter cū illa. Tertio ꝓpter cōpassionē. Hiere. xxxj. In charitate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserās. Quarto ꝓpter dulcedinez sermonis ps. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup mel ori meo. Quinto ꝓpter interpretationē nois. Dē eni mlier q̄si molliēs berū. & sapiētia dei emollit nos hey. i. deū ꝑtem. sicut hester asuer. Hester .ij.c. Hō ꝑo in statu innocētie fuit drachma: Primo ꝓpter rotūditatē. i. immortalitatē & Scōo ꝓpter mundiciā et claritatez: quia erat vlut aur purū nō mixtum cupro. et Tertio ꝓpter p̄ciositatē. sicut & pecunia ē p̄ciosa cui obediūt oia. & Quarto ꝓpter regalem imaginē. & Quinto ꝓpter suprascripti onē. i. omniū naturaliū cognitionē. (Etsi p̄diderit drachmā vnā) sicut ei accidit q̄n homo peccauit: vt dicit idē Gre. (Nonne accendit lucernā) Greg. Accendit mulier lucernā: q̄n dei sapiētia apparuit in hūanitate. Lucerna q̄ppe lumen i testa est. Lumen ꝙ in testa ē diuitas in carne. Hec ille. (Et euertit domū). i. ꝙcurit nraz ꝙscientiam ſm Gre. (et q̄rit diligent donec inueniat) Gre. Quia. s. cū p̄turbat ꝙscia hois: repat in homine silitudo conditoris Hec ille. Vel domū euertit quādo mūdū p̄dicādo cōmouit. (Et cum inuenerit conuocat amicos & vicinos). i. celestes virtutes ſm Gre. in home. et Grego. nazan. q̄ ſm Gre. in se amice sunt. q: obsequntes eius voluntati: et vicine q: incorporee (dicēs. Cōgratulami mihi: q: inueni drachmā quā p̄dideram. Ita dico vobis: gaudiū erit angelis dei &c. Greg. in homel. Penitentiaz agere est perpetrata mala plāgere. & plāgenda nō ꝑpetrare. Nā q̄ sic alia ꝓpositat vt itez alia cōmittat: adhuc pniam agere aut ignorat aut dissimulat. Hec ille.

Moraliter. ouis animal est innocens: nō mordens dentib⁹ vt canis & lupus detrahēdo. nec impetēs cornib⁹ vt aries & taurus violent opprimēdo: nec calcitrās pedib⁹ vt equus & mul⁹ blasphemando seu maledicēdo: nec dilacerās vnguib⁹ vt leo et vrsus furiēdo. Quē igit chr̄i sciat se nō esse q̄ ab oib⁹ p̄dictis immunis nō ē Item moraliter: mulier p̄ot dici plat⁹ ꝓpter sollicitudinē: & partū & difficultatē in pariēdo fetū tā in se q̄ in subditis. Hec si vnā drachmā. i. aiam dei imagine insignitā p̄dit: accēdat lucernā p̄dicatois oratiōe: meditādo: scē vitēdo: & euertat domū ꝙscientie peccatoris: et querat diligenter donec

Dnica.iiii.post Trini.

eam inueniat eductam de tenebris ꝛ pul/ueribꝰ peccatoꝝ.

Dñica.iiij.post Trinitatis.

Textus euāg.Lu.ca.vi.

Estote misericordes: sicut et pater vr̄ misericors est Nolite iudicare: ꝛ nō iudicabimini. nolite ꝯdemnare: ꝛ nō ꝯdēnabimini. Dimittite et dimittemini. Date: ꝛ dabit vobis: Mensurā bonā et ꝯfertā ꝛ coagitatā et superfluentē: dabūt in sinū vestrū. Eadē q̄ppe mensura q̄ mē si fueritis: remetiet vobis. Dicebat aūt illis ꝛ silitudinē. Nunquid pōt cecus cecū ducere: nōne ambo in foueā cadūt: Non ē discipulus sup magistrū. Perfectus āt oīs erit si sit sicut magister eius. Quid autē vides festucā in oculo fratris tui: trabē aūt q̄ in oculo tuo est non ꝯsideras: Aut quō potes dicere fratri tuo: Frater sine eiciā festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabē nō vides: Hypocrita eyce primū trabē de oculo tuo: et tūc pspicies vt educas festucam de oculo fratris tui

Estote misericordes ꝛc.) Lu.vj. In pñti euāgelio chīs admonet oēs fideles ꝛ spēaliter plātos. Et ꝯtinet tria pūcta: q̄ sunt. Oīs exhortatio. Exhortatiōis rō: ꝛ Spēalis admonitio.

Quantū ad primū exhortat chīs oēs ad dulcē misericordiam: q̄a misericordie opa sūt de p̄cepto: vt dictū est feria secūda post primā dominicā quadragesime. Dicit ergo (Estote misericordes) Est aūt misericordia vt dicit s. Tho. j. par. q. xxj. ꝛ ij. ij. q. xxx. cordialis cōpassio seu tristicia de aliena miseria: q̄ si possum⁹ subuenire: ꝯpellimur seu ꝓuocamur. Beda: Magnū pietatis. Reddit ei hec ꝑtus nos ꝯformes do et q̄si q̄daz signa sublimis nature nr̄is imꝑmit aiabꝰ. Hec ille. Vñ subdit sicut pat vester celestis misericors est) Vbi notanduz est ꝑm s. Tho. j. par. vbi. s. q̄ in deo nō p̄t esse ipa essentia misericordie vt est. s. passio appetitus sensitiui: cū nō possit tristari vt pati: ꝛ ꝯseqūnter nec ꝯpati: sz est in eo misericordia metaphorice: sicut ꝛ ira: inq̄ntuz habz effectū misericordie: q̄ est subuenire misero. Hūc em̄ ipe maxime efficit. Ite est in eo miseri cordia vt sonat actū volūtatis q̄ volumus subuenire misero: sz nō vt sonat actū sensualitatis: vt dictuz est. Et hec plus in deo q̄ in hoie est: nec pōt hō i hoc ei eq̄ri. Vñ ly sicut: nō equalitatē: sz silitudinē ꝛ imitationē q̄ndaz importat. Subiūgit autez modos q̄b⁹ primo miseremur. s. nō iudicādo seu nō ꝯdēnando: ꝛ dimittēdo: ꝛ exhibēdo. Ois em̄ misericordia exhibita ꝓximo est q̄ddā bonū q̄ subleuat miseria ei⁹. Duplicit aūt exhibet bonū ꝓximo. Primo. s. positiue dando aliq̄d: puta el'ynam corpalē vel spūalem: ꝛ q̄ntū ad h̄ dr̄: date et dabit vobis. Scōo negatiue: q̄. s. cessat ab inferēdo malū. Carere em̄ malo est q̄ddā bonū. ꝑm Phm in li. et h. ꝛ similr nō inferre malū est bñ facere: q̄ est facere q̄ q̄s careat malo. Et h̄ est duplr. Primo q̄ntum ad opus: sicut cū q̄s nō detinet vincrū cū possit: aut nō vlciscit iniuriā: ꝛ q̄ntū ad h̄ dicit: dimittite et dimittet vob. Et scōo q̄ntum ad cogitatiōz ipam: sicut cū q̄s cessat male suspicari de fratre cui suspicando poterat inferre dānuz: gl'iam ꝛ famā ei⁹ apō seip̄m demigrādo. Et q̄ntū ad hoc dr̄ Nolite iudicare ꝛ nō ꝛc. Dñs ergo affigit tres species misericordie exhibite ꝓximo: ad quas oīs misericordia reducitur: ꝑm s Tho. j. parte vbi s. Dicit ergo (Nolite iudicare) temere de occultis: vel de his que bono ꝛ malo animo fieri possunt. Vbi aduertendum est q̄ duplex est iudici. Quoddā largie dictum: quod est omnis veri determinatio: eo modo quo dicere ꝯsueuim⁹ q̄ ce cus de colore nō iudicat. ꝛ h̄ licitū ē: ꝛ de h̄ nō intēdim⁹. Aliō ꝙo q̄ est iudiciū p̄

prie z est iusticie actus: q̃.s.-ō aliq̃ iudicamus: an bene vel male actū sit. Et hoc duplex est. Vnū. s. qō est ō seipo qō vocat iudiciū discussiōis: qō licitū est z laudabile: de q̃ etiā nō curam⁹. Aliud qō est de alio et est duplex. s. licitū z illicitū. Licitū ē duplex. s. vtile. i. iudiciū suspicios⁹ siue assensu rōnis ad obuiandū z tolerabile: vt iudiciū determinatiōis de apt̄is malis. Illicitū aūt triplex est. s. vsurpatu⁹: qō. s. fit ab eo qui nō habet auctoritatē: z puersus qō fit ꝑtra iusticiā. z temerariū: qō ex leuibus ꝓcedit signis interꝑtando intētiōs siue iudicādo ō futuro statu hoīs: siue sententiādo de occultis. Et hoc hz tres gradus. Prim⁹ est cū q̃s ex leuib⁹ signis dubitat de alicui⁹ bonitate. Scōs cū firmiter iudicat z sentit ō alicui⁹ malicia. Tertius est qñ vlterius ꝓcedit ad ꝯdēnandū ad penā. Est ergo pctm̃ mortale iudicare multis modis. Primo si iudex ex leuibus signis ꝯdemnet aliquē de pena notabili. Scōo siq̃s ex leuib⁹ signis firmit̄ credat aliquē peccare mortalit̄: vt accidit quādo res est occulta vel in se indifferēs: quia fit iniuria ꝓximo: de q̃ teneor bene sentire: secus si iudicarē de veniali: quia iniuria nō est notabilis. Tertio qñ iudiciū ē iniustū de re notabili. Quarto qñ est vsurpatum Licitū est aūt iudiciū Primo qñ iūdex hz auctoritatē z iudicat recte ſm approbata p euidentiā testiū: aut ex suspitiōe violēta Si aūt sit tm̃ ꝓbabilis licz indicere purgationē canonicā. Scōo licitū est etiā nō iudici iudicare. id est credere in manifest̄. Tertio quādo habent ꝓbabilia signa: hoc em̃ nō est mortle. s. ex ꝓbabilib⁹ signis credere firmiter q̃ aliq̃s aliq̃ mortale ꝯmittit: ſm Archiep. ij. par. ti. iij. ca. vij. Hz dicat hoc esse cauendū. Est autē ꝓbabile quod videt oīb⁹ aut pluribus et maxime sapientib⁹. Et his aut oibus aut pluribus aut pcipuis: vt patz ex.). Topico. Vide ō his sctm̃ Tho. ij. ij. q. lx. Hic aūt loquitur dñs de iudicio temerario ſm Amb. Non iudicare nāq̃ isto mō est misereri. Sicut em̃ carere malo quod ineſſe potuit est q̃dam bonū. vt ptz. ij. Phys. ita nō inferre malū cum quis possit: est facere bonū aliq̃ uo modo: vt dictū est. Horat q̃ domi-

nus ne sic iudicem⁹: maxime cū seueritate aliena discutiēdo. Chrys. Nec facile reperies quēq̃ neq̃ patremfamilias: neq̃ claustralē expertē erroris huius. Sūt āt hec diabolice tentatiōis insidie. Nam qui seuere discutit aliena: nunq̃ ꝓprio⁹ reatum merebit̄ veniam. Vñ sequit (et nō iudicabimini) Sicut em̃ pius z misericors ꝓmit peccato⁹ timorē: sic seuerus z dirus adiicit criminibus ꝓpr̄ios. Hec ille. Grego. nisen. Nō ergo cum acrimonia ꝑcipietis in ꝓseruos sententiā. Hec ille. (nolite ꝯdemnare vt ñ ꝯdēnabimi) Hic repetitur idem ſm ꝓdictum Grego. Vñ hic ē sermo de ꝯdēnatiōe mētali temeraria: nō aut̄ de iudiciali: qz male faceret iudex nō ꝯdemnando quē debet ꝯdēnare. Repelit̄ aūt bis ne q̃s credat esse lene pctm̃ temerariū iudiciū qō hoiem tangit in honore. Nō est aūt existimandū q̃ q̃ primū nō iudicat vel ꝯdemnat: ipe nō sit ꝯdēnand⁹ si male faciat. sed iō sic ō:: qz q̃ iudicat temerarie: cū ipm̃ suū iudiciū sit pctm̃ ꝑ eo iudicabit̄ z ꝯdēnabit̄: qō nō esset si nō iudicasset. Vel hoc iō ō:: qz nō iudicare ē misereri: misericors aūt misēdiam ꝓsequitur plus vel min⁹ ſm sue misericordie q̃ntitatē (Dimittite) iniurias vt nō infetatis ꝑ eis mala q̃ potestis (z dimittet vobis) pctm̃ vr̄m Vel vt alia lra hz (et dimittemini). s. a peccato qō vos tenet in fuiture: ad cui⁹ remissionē valet misēdia primo exhibita: z a diabolo: q̃ vos ꝑ pctm̃ strauit z addixit seruituti: z a deo: q̃ vos alligauit pene eterne infernali: si nō estis ꝓtriti vel tēporali purgatorij aut hui⁹ mūdi si estis q̃dez cōtriti: sed nō exhibuist̄ satisfactionē plenā. (Date) scz el'ynas z beneficia fratrib⁹ vestris (et dabit̄ vobis) scz in ꝑsenti gratia z ꝓsolatio a deo: z in futuro vita btā, Beō. Hic dimittere nos iniurias dñs et dare beneficia iubet: vt z nobis pctā dimittantur: z vita det eterna. Hec ille.

Horat̄ nō dixit chr̄s Estote potētes sicut pater vr̄ potēs est. vel sapiētes vt diuites: hz mirifico⁹des: qz appetitus potētie habet detectionē: iuxta illud ps̄. Dejecisti eos dū eleuarent: vt ptz etiā in Lucifero: q̃ aliquo modo appetijt potentiā id est superioritatē z principatum: z appetitus sa-

Dnica.iiii.post Trini.

plentie inflationē.qz scia inflat.j. Cor.viij. Et diuitie obliuionē.qz succedentib⁹ ꝓsperis oblit⁹ ē interꝑtis sui. Gene⁹.xl. Sed mirificozdia spōdet celestz regni possessionē. Vñ chrs in die iudicij vt patet Mat.xxv.nō dicet. venite poteres.sz ve q̄ potētes estis ꝛc:Esa.v.nec:vēite sapiētes.sz ve q̄ sapiētes estis in oculꝭ vr̄is:vt ibidem dr.nec venite diuites:sz ve vobis diuitib⁹ q̄ habetis h̄ ꝛsolatōem vestram Dicet aūt.venite bñdicti pr̄is mei.i.mirificozdes, Esurini em̄ z dedistz ꝛc. Vñ ds vt nos inducerz ad hāc pietatē impssit eā oib⁹ creaturis nobis manifestis.i.sensibilib⁹.vñ Job.xij. Interroga iumēta.i. cōsiderate:et docebūt te.s.pietatē.volatilia celi z indicabūt tibi. Loqre terre z rndebit tibi:z narrabūt pisces marz Nota primo iumēta.h̄ em̄ patz in elephātib⁹:qz si vn⁹ ceciderit:alij currūt ad subueniendū.et in equab⁹.qz si vna mozit:alie filiū suscipiūt ad nutriendū.z in leonib⁹:qz parcūt pueris z infinitis animalib⁹:nisi magna fame vrgeant. Nota sc̄o in volatilib⁹ celi. vt patz i ciconijs q̄ sm Ambro .in hexame. parētes suos senes collocāt in nido ac nutriunt. Et in aquila q̄ sola p̄dā ñ comedit sz grē seq̄ntib⁹ se auib⁹ dimittit .z in cobar q̄ anus sic dr arabice.et filiū aq̄le ab ea reiectū(ej̄cit em̄ vnū e nido q̄n tres habuerit ꝓp̄ laborē pascēdi)nutriendum suscipit. Nota tertio terrā. Amb. Noli es se deterior insensibili elemēto q̄ fructū ꝑs affert nō suis vsib⁹ vendicat sz tuis ministrat obsequijs. Tu ꝓo sol⁹ fructū illi⁹ in uadis z tibi ꝛcludis Et idē ē d alijs corpib⁹ simplicib⁹ maxime celo, Nota vltio pisces:vt patz in delphīs:q̄ boies mortuos deferūt ad litꝰ:et in conchis q̄ cum sp̄ sint clause:q̄dam piscis eis defert alimētum :quod eis ad suam p̄sentiā apertz infert et recedit.

Quantū ad secundū tangit rō ꝗre debem⁹ primo misereri:pcipue q̄ tū ad dare bñficia:z non irrogare actualit̄ mala. qz.s.miscōdia apud deum magnā obtinet remuneratōnez. Pro q̄ sciēdū ē q̄ supra dñs est hortat⁹ ad remittēdū iurias inimicis.z dandū el̄ynas paupib⁹. Jsti ergo dicūt nobis retribuere mḡtū sunt cā q̄ nobis fiat retributio orando pro nob. vel quia eoꝝ meritis nobis retribuitur: quia sunt causa sine qua nō.sicut ꝗgna.st causa q̄ ignis comburat. Retribuunt autem nobis multiplicia bona p talib⁹ ogtibus. Dicit ergo(Gensurā bonā)q̄ ad bona fortune(et coagitatā)id ē concussam vt plus capiāt:quo ad bona nature:puta sanitatem et hmōi.(et confertam).i.nō rasilem sz cumulatā:q̄ ad bona gr̄e(et superfluētē)i.magnifice cumulatā.q̄ ad bōa gl̄e (dabunt)pauper z inimici(in sinum vr̄m) tanq̄ retribuentes pro eo qō exhibuistis eis. Vel p hec omnia significat q̄ pro dictis operibus domin⁹ retribuet nobis i beatitudine aliquid digni⁹ q̄s fuerint ipa nostra opera ex se.sicut mensura conferta aliquid plus est q̄s bona.i. legitima tm̄.

Beda. Sicut si farinā sine parcitate mē surare velles z cōferres et coagitares: et superfflunderes abunde ,sic dñs mensurā magnā et superfluentē dabit in sinū vr̄z. Hec ille. Et p sinum intellige intellectū. in quo su scipiet subiectiue felicitas:cum sit visio.et voluntatē:in qua suscipiet ipsa consolatio immēsa consequens visionē z ipam essentiā anime:in qua suscipiet essentia gratie consūmate.que gratia causabit in mente lumen glorie quod facit videre.et in voluntate charitatē que facit amare:delectari:z frui .(Eadem quippe mensura qua mensi fueritis)in bene operando vel peccādo:vt ait Beda(remetiet vobis)pmiū aut pena. Theo. Interrogabit aūt aliqs fortassis subtili⁹ .Si em̄ superfluent reddit:quō eadem ē mēsura: Ad quod dicim⁹ q̄ nō dixit:in tanta mē sura remetiet vobis:sed in eadē. Qui em̄ bene fecerit:bene fiet ei.quod est remetiri eadem mensura. Sed superfluentē mensurā dicit.quia millies bene fiet ei. Sic est z in iudicando. Qui enim iudicat: et deinde iudicatur accipit eandē mēsuram. Scōz ꝓo q̄ ad pl⁹ dr iudicat qz sibi silem iudicauit:sm hoc superfluens est mensura. Hec ille. Potest dici etiam q̄ est eadez mensura:non sm quantitatē sed sm proportionē.quia maiori merito maior redditur pmiū:z minori minus.z sic de peccato z pēa. Et sm q̄ q̄sq̄ se habuit in ope

rando: se habebit etiã ꝓportionabiliter in recipiẽdo. ⁊ hec videt esse intẽtio theo. Sed nr̃ã q̃ essentiale p̃miũ ꝓportionabit meritis. i. opib⁹ bonis nõ p̃m se inq̃n tũ opa sunt: q⁹ nõ merent illõ p̃miũ: ꝫ ex eo⁹ radice q̃ sunt merita. i. charitatem et gr̃am. Sz pena ꝓportionabit demeritis p̃m se. q⁹ ꝫ opus nost⁹ p̃m se nõ mereat p̃miũ illud: tñ meret penã. Et hoc loq̃ndo de pena sensus. Pena em̃ damni cum sit ꝑuatio visionis dei cõmensurat visioi que debebat. et cõsequent gratie qua q̃s meruerat visionem.

Hozat̃ sciendũ est q̃ ad opa pietatis triplici p̃mio inducimur. sed ch̃ist⁹ tangit maximũ q̃si arguẽs a fortiori. Primũ est rempale: quo ad multiplicatõem temporalĩ. Prouer. iiij. Honora deum de tua suba ⁊c. Cũ frẽs cuiusdã monasterij cui dã scto patri: vt legit in vitis patr̃ q̃rela facerent q⁹ monasteriũ olim abũdãs esset tenue: dixit. In hoc monasterio ꝓsueuerunt esse duo frẽs socij. s. date ⁊ dabitur ⁊ vos expulistis frẽm date. ⁊ frater dabit indignat⁹ abscessit. Scõm est spũale qõ ꝓsistit in petõ⁹ remissiõe. Ecci. iij. Eleosyna pugis nõ erit i oblitõe. ⁊ sicut i serено glacies soluent pcã tua. Scõo in g̃ tie collatione. ij. Cor. ix. Qui seminat in bñdictõib⁹ de bñdictõib⁹ ⁊ metet. s. gr̃az in presenti et gl̃iam in futuro. Tertio in gratie conseruatõne. Eccli. xxix. Eleosyna gr̃am hois quasi pupillã conseruabit Tertiũ est celestiale: qõ h̃ tangit: cũ dicit Mensurã bonam ⁊c. Quidã em̃ dant pauperib⁹ partẽ superfluoꝝ. Quidã ꝯo omnia superflua. de quib⁹ Lu. xiij. Qui habz duas tunicas ⁊c. Quidã dant partẽ maiorem: vt Martin⁹: q̃ dedit mediã necessariam chlamydẽ. Quidã ꝯo omnia necessaria. scz ad decentiã. de quib⁹ Mat. xix. Ecce nos reliq̃mus oia ⁊c. Primi habent mẽsurã bonã nisi duri fuerint in necessitate extrema vl̃ vrgẽte. Scõi ꝓfertã. Tertij cogitatã. Quarti superfluẽtẽ: q⁹ p̃m q̃ mẽsurat in dãdo: de⁹ mẽsurat in retribuẽdo.

Quant̃ũ ad tertiũ sciendũ est q̃ deus vult magꝭ reddere eãz quare debem⁹ mi sericordiã exhibere. primo q̃tũ ad p̃maz mificordie spẽz. Sz q⁹ plati ⁊ superiores p cipue habent frequent̃ maiores occasiões iudicãdi q̃ alij: siue q⁹ plura vident ⁊ sciunt. siue q⁹ videt naturalis inclinatio rectoris suspicari de malis ad obuiandum Iõ ponit̃ special̃ monitio plato⁹ ⁊ oim q̃ habẽt alios dirigere ⁊ iudicare. cũ dicit. (Dicebat aũt illis). s. aplis. q̃ vt õt Cirillus futuri erãt mũdi doctores (⁊ silitrudine) q̃ mel⁹ intelligerẽt quõ de alijs iudicarẽt: ⁊ vt eos iduceret spẽal⁹ p̃ alijs ad remittẽdas iniurias: ⁊ elynas dãdas: que duo potissime ad superiores p̃tinẽt (Nunq̃d põt cec⁹ cecũ ducere) q̃si dicat. Hoc sine suo piculo facere nõ potest. Si enim vt dicit Chrys. piculosũ est ceco cecũ habere ducẽ. multo piculosi⁹ ẽ cecũ velle eẽ ducez ceci. (Nõne ãbo i foueã cadũt: q̃si dicim si forte raro ⁊ i pauciores). Ista ãt silitrudo adaptat̃ ad p̃missa q̃druplicit̃r. Primo p̃m Cirill. adaptat̃ platis q̃ ad virtutes pficientes intellectũ: pura sapiam ⁊ prudentiã. Non em̃ sufficit eis eleosynaz dare ⁊ iniurias remittere: sz oportet eos ducez esse ⁊ alios ad hoc inducere. Non ergo debent esse ceci: q⁹ nõ possent alios docere q̃ nesciũt. Vñ subdit. (Nõ ẽ discipulus sup magistꝝ). i. doctior mgro. Est ãt sciendũ q⁹ ois hõ est discipul⁹ dei docẽtis interius infundẽdo lumẽ nature intellectus ⁊ exteriꝰ ꝑ sensibiles creaturas. Discipul⁹ q̃ alicuius hois si pl⁹ capiat q̃ su⁹ mgr̃. h̃ non cõperit ei inq̃tũ discipul⁹ eius est. sed in quantum discipulus dei est. ⁊ tunc efficit actu vl̃ potẽtia magister sui mgr̃i. Ultima ergo pfectio ad quam põt venire discipul⁹ hois vt sic. ẽ vt sciat q̃ scit su⁹ magister. q⁹ ista sola põt ab eo ꝑcipe. ⁊ cõpti mũ sic ꝑcipit desinit esse discipul⁹. et fit cõ magister respectu aliox. Ideo subdit. (Perfect⁹ aũt ois erit discipul⁹). s. vt sic: (si sit sicut mgr̃ ei⁹). i. si nouit ea ⁊ eo mõ q̃ ⁊ quõ nouit su⁹ mgr̃. Scõo adaptat̃ ex Theo. q̃ ad oẽs vt nõ iudicẽt. p̃cipue cũ sunt in simili vicio. ⁊ specialit̃ q̃ ad platos q̃x specialiter est iudicare: Ait g̃. Si tu aliũ iudicas ⁊ ipe in eisdẽ peccas: nonne assimilaris ceco cecũ ducẽti: Quõ ei ille a te ducet̃ ad bonũ: cũ et tu pecces. Nõ est discipul⁹ sup magistꝝ. Si tu peccas qui

te magistꝝ ꝛ doctorē putas: vbi erit q̄ a te disciplinaꝫ ꝛ ducik: Hec ille. Tertio adaptatur ꝑm eundē q̄ ad dare elemosynā: et iniuriā dimittēdā: vt. ſ. aliq̄ inferēte iniurias nō ꝓdam⁹ oculū ꝑ impatiētiā. vel aliq̄ petēte el'ynam: nō ꝓdamus ꝑ auariciā: alioq̄n nō poterim⁹ vicia eoꝝ curare cum nostra mēs sit viciata. Et subdik: Nōn discipulus ꝛc. q̄si diceret: Si chr̄s magister noluit vlcisci: sed pati: q̄re vlcisci vis tu q̄ discipulus es: Etsi ipe voluit largiri: tua ꝓfectio erit: si ꝛ tu talis fuerꝫ vt ille fuit. Quarto ꝑm Aug. adaprak ad mēsurā de q̄ ꝑmo ꝓcesserat. Ait em: vel tōo subiūxit: nō pōt cec⁹ cecuꝫ ducere: vt nō sperarēt a leuitis accepturos mensurā illā de q̄ dixit Dabit in sinū vr̄m. q̄. ſ. decimas dabant eis: q̄s cecos dixit: q̄ euāgeliuꝫ nō tenerēt vt illā remunerationē ꝑ discipl'os dn̄i poti⁹ plebs inciperet tā sperare. Quos imitatores suos volēs ondere: addidit: Non est discipul⁹ supra magr̄m. Hec ille. Inducit aūt rursus dn̄s aliā silitudinē cōtra iudicātes temere: siue sint ꝓlati: siue alij: q̄n ipi grauioribꝫ sunt crimibꝫ irretiti: cuꝫ dicit (Quid aūt), i. q̄re (vides) .i. videre conaris (festucā). i. leue pctm̄ ꝓparatione ad maius. Sciendū ꝙ q̄ venialia ꝓparank festuce. Primo ꝑm glok. q̄ oculū mentis ꝑturbant. sed nō oꝓimūt vt mortle. Secūdo ꝓpter sui leuitatē. vñ venialia dicūtur modica. Eccl. xix. Qui spernit modica paulatim decidet. Tertio ꝓpter sui multitudinē. vñ ꝛ dicūk arena. Aug. Ultrasti grādia: vide ne obruaris arena. Dortalia ꝙ ꝓpter oppositas rōnes dicunk trabes (in oculo). i. in volūtate (fratrꝫ tui) quē temere iudicas (trabem aūt). i. maius pctm̄ (que in oculo tuo est nō consideras) Hec em̄ magna est stulticia. Si enim tibi displicet pctm̄: debet tibi magis displicere maius q̄ min⁹: ꝛ tuū magis q̄ alienū. (Aut quō potes) sine ꝓfusiōe ꝛ ruboꝛe (dicere fratri tuo: Frater sine eiciā festucam de oculo tuo: ꝛ ipse in oculo tuo trabem nō vides). i. non videre fingis? Tales ꝑm Theo. sunt hypocrite q̄ cōtēr reꝑhēdunt aliena pctā vt iusti videank. Vnd̄ sequik: (Hypocrita erue ꝓmū trabē de oculo tuo ꝛ tūc ꝓspicies) sine ꝓfusione ꝓprie ꝓscie (vt educas festucā de oculo fratrꝫ tui) Basilius: Videk reuera incognitiō suiꝑsi⁹ grauissimū oīm. Neq̄ em̄ solū oculꝰ exterior̄a videns sup se visu nō vtik: sed ipe noster intellect⁹ cū alienū velocik ꝓiciat pctm̄ catū: lentus est erga ꝓpriꝫ ꝓceptionē defectuū. Hec ille.

Doraliter in hac parte chr̄us ostendit Primo quales debeāt esse ꝓlati. quia debent oculos habere: Pro q̄ nota q̄ in celo oēs sunt videtes: ꝛ nullus indiget ĩstructoꝛe. Hiereñ. xxxj. Nō docebit vltra vir ꝓximū suū. In inferno aūt oēs sunt cecī Ideoq̄ ceciderūt in foueā. i. penaꝫ abyssum. Esai. xxxiij. Formido fouea ꝛ laqueꝰ sup te qui habitatoꝛes terre. ſ. infernalis. In ꝑsenti aūt q̄dam sunt cecī. ſ. subditi et illiterati. ꝛ quidā videntes. i. ꝓlati q̄ debent duos oculos splendētes habere. i. vitam et doctrinā. Sed si ipsi sint cecī: ambo in foueā cadunt. Et peius est ceco duci a ceco q̄ carere ductoꝛe: q̄ si caret ceo: tētat viam baculo, ſ. nature instinctu. Gre/go. Cū pastoꝛ ꝑ abꝛupta graditur: necesse est vt ad ꝑcipitium greꝫ sequak. Nota. ij. Reg. v. quō Jebusei posuert cecos ꝛ claudos sup murꝫ hierl'em: in derisum Dauid dicētes: Nisi abstuleris cecos ꝛ claudos: nō ingredieris huc. Jd est: nisi auferank p̄lati ignoꝛātes ꝛ vicioſi qui sunt ꝓstituti in culmine: nō pōt chr̄s dominari in ecclesia Et secundo q̄les debeant esse subditi: q̄a debent esse ꝓlatis reuerentes ꝛ obedientes: quod notatur cum dicik: Non est discipulus sup magistrū Et hoc etiā si ꝓlati sunt mali: quod Chryſ. sup Matth. ostēdit dicens: Homines ab initio creati sunt ꝓpter se: postea autez sacerdotes ordinati propteꝫ te: ergo natura ipsoꝝ est: ordinatio aute eoꝝ nostra. Si bene vixerint eorum est lucrū: si bene docuerint nostꝫ. Accipite ergo quod vestrū est. Frequēter de homine malo ꝓcedit doctrina bona ¶ Ecce enim vilis terra pcioſum auruꝫ ꝓducit. Nunquid ꝓpter terram vilem p̄cioſuꝫ aurum contemnik? Sed aut̄ eligitur ꝛ terra relinquitur. Nam et apibus herbe necessarie nō sunt: sed flores herbaꝝ. Flores autem colligunt et herbas relinquūt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dñica ꝗnta post Trinitatis.

Tex. euang. Lu. ca. v.

C Vm turbe irruerēt in
c ieſum: vt audirēt ꝟbū
dei: ⁊ ipſe ſtabat ſecus
ſtagnum genezareth.
Et vidit duas naues ſtantes
ſecus ſtagnū. piſcatores autez
deſcēderāt ⁊ lauabāt retia. Aſcē
dens aūt ī vnā nauī ꝙ erat Si
monis: rogauit eū a terra redu
cere puſillū. Et ſedens docebat
de nauicla turbas. Vt ceſſauit
aūt loq̄: dixit ad ſimonē: Duc ī
altū et laxate retia vra ī captu
rā. Et rñdēs ſimō: dixit illi. Pze
ceptor p totā noctē laborātes ni
hil cepim⁹: in verbo aūt tuo la
xabo rete. Et cū hoc feciſſent cō
cluſerūt piſciū multitudinē co
pioſam. Rūpebatur aūt rete eo
rū. Et annuerūt ſocijs ꝙ erāt ī
alia nauī vt vēirēt ⁊ adiuuarēt
eos. Et venerūt et impleuerūt
ābas nauicl̄as: ita vt pene mer
gerent. Quod cū videret ſimō
petrus: procidit ad genua ieſu
dicēs. Exi a me q̄ hō peccator
ſum dñe. Stupor em̄ circūde
derat eū et oēs ꝙ cū illo erāt in
capt̄a piſciū quā ceperāt. Sili
ter aūt iacobū et ioānē filios zebe
dei ꝙ erant ſocij ſimonis. Et ait
ad ſimonez ieſus: Noli timere:
ex hoc iā hoīes eris capiens. Et
ſubductis ad terrā nauib⁹: reli
ctis oīb⁹ ſecuti ſunt eū

Vm turbe irrue
c rent ⁊c.) Lu. v. In p̄ñti euā
gelio tangunt tria puncta:
q̄ ſunt Predicatio Piſcatio et Vocatio.
Quātū ad p̄mū ſciendū eſt: q̄ ſicut dicit magr̄ hiſt. chr̄s trina vice diſci
pulos vocauit. Primo vocauit Andreā: ⁊ vt credit Joānē ⁊ philippū ⁊ Nathanaelē: vt hz Jo. j. Scōo vocauit Simonē: ⁊ vt credit Andreā ⁊ filios Zebedei: vt hz hic: Et hoc fuit poſt ꝙerſiōez aq̄ in vinū ſm eū. Szq̄ ad p̄cia ſunt reuerſi: iō tres vocauit eoſdē dū ambularet ſec⁹ mare galileē: vt hz Mat. iiij. ⁊ Mar. j. Quidā tñ dicūt q̄ iſta tertia vocatio ⁊ ſcōa fuerunt vna ⁊ eadē. Dz g̃ (Cū turbe irruerēt in ieſum) Vbi aduertendū ē q̄ irruere ī aliquē cōiter ſm ꝙſuetū modū loq̄ndi ſcripturar: importat aggredi ad occidēdū: ſz h̄ ponit iſte mod⁹ loq̄ndi ad ſcandū imperū ⁊ feruōrē turbar̄ ad ſmones chr̄i. Nō ita ꝙcurrebant ſcribe ⁊ phariſei: q̄ vt hz Lu. x. abſcōdiſti hec. ſ. dulcedinē ⁊ ſuauitatē ꝟbor̄ chr̄i a ſapiētib⁹ et p̄udētib⁹: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Jō adoleſcētule. i. aie fideles dilectē te nimis. Can. j. Vñ ſubdit (Vt audirēt verbū dei) et erā p̄ter q̄dā alia. Sicut ei dicit Chr̄yſ. chr̄s p̄ſm p tria attrahebat: ſcz gratioſaz faciē: ⁊ dulcē ſmonē: ⁊ ſtupēda miracla (Et ipe ſtabat ſecus ſtagnū genezareth) Erat aūt ex Joſephū hoc ſtagnū lac⁹ q̄dam p q̄ Jordanis affluit. de q̄ ⁊ ō eius noib⁹ hēs infra Cñica. xij. Dicebatur aūt aliq̄n ſtagnū: aliq̄n lac⁹: aliq̄n mare: ſicut ⁊ ois aquar̄ ꝙgregatio hebraico more (Et vidit duas naues) q̄r vna erat Petri alia Zebedei (ſec⁹ ſtagnū) Nō em̄ erāt i ſtagno: ſed in terra: vel forte erāt in aqua: ſz ad lit⁹: ⁊ ſic dicunt fuiſſe iuxta ſtagnū (Piſcatores aūt deſcēderāt) de nauib⁹. ſ. (⁊ lauabāt retia) tā nolētes piſcari. Ex h̄ videt q̄ tertia vocatio ſup̄dicta nō ſit iſta ſcōa ō q̄ hic dz. q̄ ō illa tertia dr Mar. ⁊ Mar. q̄ ſimō ⁊ andreas mittebāt rete i mare: filij ꝟo Zebedei reficiebāt retia: ⁊ ad h̄ dici poſſet q̄ petr⁹ ⁊ andreas mittebāt rete in mare: nō ad piſcandū ſed ad lauandū. De alijs ꝟo dr q̄ ſimil lauabāt ⁊ reficiebāt retia ſm diuerſas partes: vel q̄ dicunt h̄ piſcatores lauare retia: nō oēs: ſed q̄ ad nauē petri ptinebāt (Aſcēdit aūt in vnā nauē) Primo ne ei turba cozpaliē eſſet ifeſta nimis. Scōo vt dicit Chr̄y. quaten⁹ oēs ante faciē haberet ⁊ nullum poſt tergum: vt ſic omnes viderēt illam glorioſam fa

Dnica. v. post Trini.

ctem: z ꝓciperēt suauissimū sermonē (que erat Simonis) qz hūc volebat apl'os ꝓmū efficere (z rogauit eum a terra ducere pusillū: vt cōmodi⁹ ab oib⁹ audirēt z vi/derēt (et sedēs docebat de naui turbas)

Allegorice iste due naues ꝑcant duos pp'os, s. gentilē z hebraicū: vel synagogā z eccliaz. De hoc sic ait Beda: Due nāues circūcisionē z ꝓputiū figurāt: q̄s videns dñs in vtroq; pp'o: nouit q̄ sunt ei⁹: z ad future vite traquillitatē q̄si ad lit⁹ viden do: hoc est misericorditᵉ visitando: ꝓuehit. Piscatores sunt eccl'ie doctores: q̄ nos per rete fidei ꝓphendunt: z q̄si litora sic terre viuētiū aduehūt. Sed hec retia modo la xant in capturā: modo lota plicant: quia nō oīe tp̄s est habile doctrine: sed nūc ex ercenda est lingua doctoris: z nūc suimet cura gerēda. Nauis Simonis est eccl'esia ꝓmitiua: que bene vna dicta est: quia m'tri rudinis credentiū erat cor vnū z aīa vna. Hec ille. Aug⁹. de q̄stio. euange. De qua docebat turbas: qz d̄ auctoritate eccl'ie do cet gentes: reducere autē a terra pusillum significat tēperate vtendū verbo ad tur/bas: vt nec terrena eis ꝓcipiant: nec a ter/renis in ꝓfunda sacramentoꝝ recedāt: vel ꝓius in ꝓximis regionib⁹ gentib⁹ p̄dicandum vt q̄d postea dicit: duc in altū ad re/motiores gentes postea p̄dicandū ꝓcipi/at. Hec ille.

Jtē allegorice ſm interlinea. stagnū est lex moysi. Chr̄s autē stetit iuxta p obſua tionē: sed nō int⁹ p obligatōz z subiectiōz

Moraliter auditores verbi dei instru/untur: q̄ quattuor debent habere: Primo auiditatē in audiēdo: qz irruebant turbe. Secdo velocitatē in obediēdo: qz Petrus velociter obediuit rogāti⁹ a terra pusillus reducere. Tertio modestiā in amādo ter/rena: qz Petrū pusillū a terra voluit redu cere naue. Quarto reuerētia in audiendo verba diuina: qz audiuerūt eū q̄ete q̄sq;

Jtē moraliter istud sta/ (cessauit loqui. gnū iuxta q̄d stant auditores chr̄i est mū dus de q̄ exeūt tres aure quib⁹ ꝓclitantur naues: iuxta illud: Jn spū vehemēti z̄c. Et de his. j. Jo. ij. Oē q̄d in mūdo est z̄c. Juxta stagnū stat q̄ in seculo est: sed nō se/culariter viuit.

Quantū ad seōm tangit piscatio: de q̄ sic d̄t Cyrill. Postq̄ sufficienter ꝓm docu erat regredi iteꝝ ad munificētias ꝓrias et p piscatoria magisteria piscat discipl'os Hec ille. Dicit q̄ (vt cessauit autē loq) vo/lens facere miracl'm in ꝓspectu tot⁹ ꝓpli: vt nō solū ꝓbo sedētia facto eos ꝓsolarer: (dixit ad Simonē: Duc in altū) .i. ad pfū dū z altitudinē aque. Sciendū est āt q̄ intrātes mare tendūt in altū dupl'r. Uno mō qz vadūt ad maiorē altitudinē aque. Alio mō qz reuera ascendūt. Cū em̄ terra sit spherica: z sit in medio mūdi q̄nto ali/q̄s magis elōgat z distat a terra: tāto est vicinior celo: z ꝓsequenter altior. Magis āt a terra distat q̄s q̄nto est aqua ꝓfundior. Jō tali mō loquēdi vtimur in mari quē ēt ad lacus extēdimus: lz intrātes lacū non ascendāt .i. vicini magis fiāt celo. Nō em̄ ē in lacu aqua ꝓfundior: qz magis eleuet a sphera terre: sed qz subtus est vallis ꝓfun/dior (Et laxa retia in capturā) Sicut aūt dicit Chrys⁹. deus ꝓdescendens hoib⁹ co/natur oīes ꝓuertere p ea q̄ eis ꝓueniunt: vt magos p sidus: z piscatores p artē pi/scatoriā. (Et rīdens dixit illi Petr⁹: Pre ceptor p totā noctē laborantes nihil cepi/mus: in ꝓbo aūt tuo) .i. ad p̄ceptū tuū (la/xabo rete) ꝓfidens in tua scitate (Et cum hoc fecissz: ꝓcluserūt piscū multitudinez copiosam: Rūpebat aūt rete eoꝝ et annu/erūt) qz loqui nō poterāt ex stupore: vt d̄t Theo. vel ꝓter distantiā (socijs q̄ erāt in alia naui q̄ credunt fuisse filij Zebedei (et venerūt z impleuerūt ambas nauiculas: vt pene mergerēt) Hec tū vt dicit Aug⁹. de ꝓsen. euan. existimandū est hoc factum esse illud q̄d Joā. narrat ad mare tyberia/dis: lz fuerit sile. Illud em̄ fuit post chr̄isti resurrectionē: z rete fuit positū in dextera nauigū: z nō fuit ruptū: secus aūt hic. Fu it em̄ hic duplex miracl'm: qz et capta ē pi scium insolita m'titudo: rete rūpebat z nō est ruptū z pisces nō fugerunt.

Allegorice sic dicit Amb. Nauis Pe/tri ſm Matth. fluctuat: sed ſm Luca. re/plet piscib⁹: vt ꝓncipia eccl'ie fluctuātis: z posteriora exuberātis agnoscas. Nō tur/batur ista q̄ Petrū habet. turbat illa q̄ iu/dam habet. Jn vtraq; Petrus: sed q̄ suis

meritis firm⁹ est: turbat alienis. Cauea⁹ igit pditorē: ne p vnū plm fluctuē⁹. Hec ille. Et infra dr: q soli petro dr: duc in altū ꝛ̄ putatiōis ꝗ̄ alijs dr laxare retia: p qđ innuit fm Bed. q soli petro. s. pape q̄uenit decisio dubioꝝ fidei. vt docet sanc. Tho. ij. ij. q. j. ꝗ̄ oēs p̄lati docere habeāt. Ista aūt retia nō occidētia sz seruantia pisces: z ab infimis aū lupma trahētia: sunt verboꝝ ꝓplexiones: q̄ vt ait: in ꝓbo dñi z nō in facūdia hūana ꝓprehendunt pisces. Ruptio retis signat fm Augst. abundātiā carnaliū in eccl'ia: adeo vt rupta pace p hereses: scinderet: z tamē rupto rete nō labit pisces: fm Bedā: q: dñs seruat suos etiā inter angustias. Alia nauis fm Amb. est iudea: ex q̄ Joānes z iacobus eligunt. Adiuncta est aūt ista naui Petri: captis pisciby. i. q̄uersis gētiby: dei de eīn et ipa pisciby. i. electis implet z pene mergunt. i. p̄clitant: z tñ euadunt nec summergunt.

Hoz alit pisc atoz es leg⁹ veteris p totā nocte nihil ceperūt. i. ad vitā adduxerūt: fm glos. z sit nec laboz ātes in nocte hui⁹ seculi: sed in verbo dei q̄cūq laxat rete capit pisc̄ maxim. i. opus meritoziū. in quo frualit ꝓtinet regnū celoꝝ: qđ est denari⁹ argēte⁹ inuēt⁹ in oze pisc̄: Joā. vj.

Hoz alit etiā ista nauis in q̄ chr̄s p̄dicauit fcat cathedrā p̄dicatoz is. Jsti. s. p̄dicatoz es aliqñ nō capiunt pisces: z hoc duplici causa. Primo q: nō piscāt in alto. i. i celo. s. p addq̄sitione celestiuz: sed piscant in imo. i. in terra laboz ātes p terrenis: z solū lutū ꝓcludētes: vel in medio. i. in aere laboz ātes p honoz ib⁹: z capiētes muscas q̄ infestāt z cito euolant. Scđo q: nō piscātur tpe ꝓgruo: hñdo. s. lumē scp̄ture: z̄ piscant in nocte ignoz ātie. Aliqñ tñ cā est ex parte pisciū q̄ nō capiunt: q: s. sūt astuti fugiētes rete p̄dicatiōis ne audiāt q̄ facere nolūt: vel quia sunt magni z frāgūt id est ꝓtemnūt idē rete: z oia diuīa iura: vel q: sunt lubzici vt anguilla facil'r ō culpa in culpā ruētes: vel q: ita sunt parui q̄ timent ex pusillanimitate pniam aggredi

Quanti⁹ ad tertiū tangit vocatio qua isti piscatoz es materiales vocati sūt vt essent spūales: cū dr (qđ cū vidisset Sym̄ō petrus). s. multitudinē pisciū z ꝓfuatiōez retis (pcidit ad genua Jesu dicens Exi a me: q: hō pct̄or sum dñe) Recordabat em vt dr Cyrill. p̄teritoꝝ delictoꝝ: z timebat esse cū tāta sctitate (Stupor em circūde. eū z oēs q̄ cū illo erāt in captura pisciū q̄s ceperāt: Sil'r aūt z Joānē z Jacobum filios Zebedei qui erāt socij Simonis) Scđz autē q̄ dicit Aug. de ꝓsen. euāgelista. ibi fuit Andreas: qđ ꝓbat ex narratione Matth. z Marc. Et quo ptz q̄ Aug⁹ tenet q̄ scđa z tertia vocatio fuerunt eadē z hoc etiā exp̄sse q̄busd. inter positis videt sentire (Et ait ad Simonez Jesus: Noli timere: Ex hoc). s. ꝓpe: id est ab hinc retro (eris hoīes capies) verbo sancte p̄dicatiōis: qđ assimilat hamo piscationis: qui nō capit piscē nisi capiat a pisce Et idē est de verbo dei (Et subductis ad terrā nauib⁹: relictis oib⁹ secuti sunt eum) sc̄z Petr⁹ z andreas: z duo filij Zebedei: vt dicit Aug. Sz ꝛ: q: in Mar. z Mat. dr dixisse dñs nō solū petro vt hic: sz oib⁹ q̄ futuri essent piscatoz es hoim. Et rñdz Aug⁹. q: hīs sil'a dñs dixit semel petro cū timeret: deinde alijs. Quāuis vt dr possit intelligi: q̄ post istā vocatiōnē sit facta illa de q̄ dicit Mar. z Mar. nūc ꝓ tm̄ associauerāt eū paululū: ad ꝓpria tñ reuersuri. Nota ꝓ triplicē bo ꝓ fuisse vocatiōnē a chr̄o. Prima fuit ad simplicē noticiā de q̄ Joā. j. Scđa ꝓ ad familiaritatē: de qua hic. z Tertia ad apostolatum: de qua Matth. iiij. z Lu. vj.

Allegoz ice fm Aug. p petz fcant carnales et vicios: q̄ sctos chr̄i mistros verētur et suis moz ib⁹ a se discedere suadēt ne p bonos z sctos regāt: ꝗ̄ eos honorēt verbis: qđ fcat ad genua cadere. Beda: Cōfortat aūt dñs timorē carnaliū: ne q̄s vel de sue ꝓscie culpa tremēs: vel de eoz ū innocētia stupēs: sanctitatz iter formidet aggredi di. Nolite tiere. Hec ille. Signi ficauit aūt chr̄s nō recedēs ab eis: vt dic Aug⁹. de ꝓsen. euāge. nō esse in sctis viris competentē hāc voluntatē: vt pctis turbaz cōmoti: q̄ q̄si securi⁹ trāquilliusq̄ vi uāt: mun⁹ eccl'iasticū deserūt. Hec ille.

Q, ꝓ dñm oib⁹ dimissis secuti sūt fcat fm eundē eos qñq̄ ab hoc seculo ad vo

minum migraturos.

Moraliter sic dicit Ambros. Dic z tu Exi a me dñe: qz pctōr sum. vt rñdeat tibi de⁹. Noli timere. Indulgēti dño pecca tū fatere. Vides ḡbon⁹ dñs q tātū tribuit hoib⁹ vt viuificādi habeāt prātem. Hec ille. Deide facta ꝓfessiōe dēm⁹ dñm seq toto cozde oib⁹ (aio saltem) derelictz.

Dnica.vi. post Trinitz

Textz euang. Matt. capi. v.

n Nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄ scribaꝝ z pharisеozū non intrabitis in regnū celoꝝ. Audistis q̄a dictū est antiquis Nō occides Qui āt occiderit reus erit iudicio Ego aūt dico vobis: omnis qui irascit fratri suo re⁹ erit iudicio. Qui aūt dixerit fratri suo racha: reus erit cōcilio. Qui āt dixerit: fatue: reus erit gehēne ignis. Si ergo offers mun⁹ tuum ad altare: et ibi recozdatus fueris: quia frater tuus habz aliquid aduersuz te: relinque ibi munus tuum ante altare: et vade pzius reconciliari fratri tuo: Et tunc veniens offeres mun⁹ tuum.

n Nisi abūdauerit iusticia vra zc. Mat. v. In pseti euangelio tangunt tria pūcta: que sunt: Comparatio: Probatio. et Monitio. Quantū ad pmū ꝓpat chr̄s iusticiā eoꝝ q saluādi sunt ad iusticiā scribaꝝ z phariseozū: dicēs discipulis suis. (Nisi abūdauerit iust. vra.) i. nisi fuerit magna z copiosa (pl⁹ q̄ scribarū). i. legz mosaice doctoꝝ (et phariseozū) .i. quozūdā religiosozū q apd iudeos iustissimi videbāt. Erat aūt iusticia horū pzimo in psumēdo de se z ꝺdēnādo aliū. vt pz de illo q dicebat Lu. xviij. Jeiuno bis in sabbato zc. Secdo erat i oītatōe opis. z nō in rectitudine intētōis. Tertio i mūdicia exteriozi: non interiozi. Quarto i affectione cozpis p ieiunia: sed non in obsequiōne charitatis. Et q̄nto erat in minimis vtputa in soluēdo decimā de mēta z nō in magnis: puta abstinēdo a mo[illegible] christi. quē nouerāt heredē vinee foze. Hec dia ex scptura colligūt. Si igit o discipli mei (inq̄t chr̄s) talē iusticiā habueritis z non maiozē (nō intrabitis in reg. celoꝝ.) Hic aūt sumit regnū celozū p ecclesia triūphāte z nō p militāte: in q̄ sunt mīti pharisei z eis forte peiozes. Est aūt ad intellectū p̄dictozū sciēdū q magna ḡrātia regnauit in pplo iudaico. Credebāt em̄ pctā nō z volūtatis non eē pctā: nisi vbi lex talia spēaliter ꝓhiberz: vt facit de ꝓcupia auaricie. Sola aūt exteriora opa i alīs credebāt diuina lege ꝓhiberi. Vñ dicit August. ꝺ Faustū. q non intelligebant homicidiuz nisi pemptō em cozpis humani. Sed ꝺ qz sā. Tho. j. ij. q. cviij. ar. ij. ad pmū dic q concupiscentiā adulterinā scribe z pharisei nō credebāt pctm̄: et tū ista speciali ter ꝓhibenē in lege: cum dicit. Non cōcupisces vxozē zc. Sol. sicut ꝓbat Rico. de lyra Exo. xx. iudei dicūt vnū ꝓceptū esse q ꝓhibet vxoris aliene et alia⁹ rerū cōcupiscentia. ita. s. q fm eos nō ꝓhibet ibi cōcupiscētia vxoris ꝓpter venerē sed ꝓpter auariciā. Unde cōcupiscētia adulterina quā fm s. Tho. non credebant peccatū: ēque ꝓhibetur: nō specialiter z simul cum ope ꝓ illō ꝓceptū Nō mechaberis. Quidā aūt dicūt q nullā cogitatōez iudei credebāt eē pctm̄: z ad h̄ ꝓbādū iducūt. qz ioseph⁹. xij. antiqtatū reph̄ēdit Polibium historiogꝝphū: dicētē: q Antioch⁹ epiphanes misere ē defuct⁹. qz tētauit tēplū ꝺdā expoliare dia ne: Nā inq̄t Joseph⁹ q nullaten⁹ egit pctm̄ z tm̄ cogitauit: nullo teatu fci tēt. hec ille. Nō vidz āt ꝓsile q tāt⁹ vir q̄t⁹ erat ioseph⁹ sacerdos. s. z doctissim⁹: ig̃noraret illō ꝓceptū legz i q̄ educat⁹ erat. Nō ꝓcu. rē ꝓx. t. Jō nō voluit dicere q̄n tal' ꝓnceps ꝓe eēt apd deū reus pene. z q ñ est ꝓsile eū talē q̄lē de⁹ itulit ei meruisse ex solo motu volūtatis. qz nō legit de⁹ talia ꝓsueuisse iudicia facere. Relinq̄t ḡ vt dictuz ē q sola exteriora opa intelligerēt ꝓhibita vbi ꝓcipia vl volūtas ñ ꝓhibebat: vt inuit Aug. Et h̄ et pz ex

alis. Nam sicut ōr s. Tho. in. s. ij. cū i lege veteri essent p̄cepta iudicialia: cerimonialia t ꝛalia. i. x. p̄cepta decalogi: pri/ma chr̄i reliq̄t in arbitrio p̄ncipū. sc̄da ex hibēdo ꝓfitatē: cū essent vmbratica abolenit. tertia vero ꝓfirmauit di. Siq̄s solue rit vnū ex mādatis ill' mīmis: minimus vocabit̄ in regno celoꝝ. i. fm Chrys. non intrabit in illō. Quō ergo deb3 p̄ratusticia supabūdare si nō sunt noua p̄cepta addita: nisi q3 moralia declarauit vt essent nobis p̄cepta: etiā quo ad interiores motus q̄ iudei non credebant: nisi vbi lex specialiter hoc p̄hibuisset. Et hoc plane chr̄istus in sc̄a gre hui⁹ euangelij innuit vt patebit. Nec valet dicere q̄ sunt sup/addita ꝓsilia: quia illa nō st̄ necia ad ingressum regni celoꝝ: cū tñ chr̄s h̄ dicat: nisi abūdauerit ꝛc. Sed ꝓtra p̄missam doctrinā videnť esse ꝑba Chrysо. ex ꝓsōa chr̄i dicentis. Nisi quis supra legis mandata etiā hec mea p̄cepta que apud illos minima existimanť impleuerit: nō intrabit in regnū celoꝝ. Hec ille. Ergo chr̄us sup p̄cepta decalogi alia addidit. Ad h̄ dico q̄ addidit alia fm opinionē scribaꝝ q̄ credebant in aliq̄b eoꝝ sola exteriora p/hiberi. non aūt addidit fm ꝓfitatē. Vnde dicit idē. Supimpletōes. i. cōplete et ꝑfecte impletiones mandatoꝝ moysi sunt mādata chr̄i. Vel pōt dici q̄ dupl'r aliq̄d moyses ꝓhibebat. Vno mō sicut ꝑtinēs ad foꝝ iudiciale et contentiosuꝫ. Alio modo fm ꝓscientiā t q̄ ad forū dei. Et p̄mo q̄dem mō sola exteriora sunt ꝓhibita. Secūdo ꝓo tā exteriora q̄ interiora. Vñ dic̄ idem. Illa mādata de pena liberāt q̄ legē trāsgressoribꝰ debebat. sed non intrōducunt ad regnū. Quāuis dici possit q̄ iō sic dicit: quia in illis decem charitas non mandat̄ neq3 p̄cipitur.

Moraliter sciendū est q̄ vita veri chr̄iani debet esse omnino diuersa a vita t cōuersatiōe scribaꝝ ac pharisеoꝝ. Ꝫ autez debeat ei aduersari in oīb3 in q̄b3 illa vita nō fuit bona: tñ p̄cipue q̄ntū ad tria: Primū ē q3 vt colligit̄ ex textu euāgeliꝰstaꝝ: vita illoꝝ fuit simulata q̄ ad deū. q3 falso oñdebant se hz̄e bonas orōnes: vt ꝓz Mat. vj. et hoc q̄ ad ꝓmū. q3 falso oñdebant se facere elymas ꝓt̄ deum: vt patet ibidē. t q̄ ad seipos: q3 simulabant se magnā ꝓuare ieiunia. vt etiā ibi elicit. Vt aūt ibidē ꝓz: orōes chr̄ianoꝝ debēt esse cū cordis attētōe. elymne cū recta intētōne. t ieiunia cū cordis t vult⁹ exhilaratōne. Scōm q3 illoꝝ vita seu iusticia fuit mercēnaria: q3 legis mādata ꝓt̄ tpalia conseq̄nda obꝛuabāt. Tria em̄ quantūb3 ea tūc ꝓmittebanť. vt colligit̄ ex scr̄ptura. scz Coꝛpaliū diuitiaꝝ copia: lōgitudo vite naꝛalis. et pax. Sz iusticia chr̄istianoꝝ expectat diuitias glie et vitā imortalem t pacē ꝓscie in p̄senti t i futuro. Multi tñ sunt hodie pharisei in ꝓpo chr̄iano. Tertiuꝫ q3 eoꝝ iusticia t vita erat nimis seuera. Mat. v. Audistis q3 dictū est antiq̄s Oculū ꝓ ocło. sz iusticia euāgelica dz esse pia. Nota q̄ tūc ꝙ⁹ habuit duos officiales seueros. s. ꝓfitatē in discutiendo culpā: et iusticiā in punīēdo. sz ꝙ⁹ eisdez dedit duos ꝓsiliatoꝛes. s. ꝓfitati misericoꝛdiā: q̄ ꝓsuluit ei diligēť inspicere an quis ig̃rātia vel ifirmitate hūana: aut diabolica suggestiōe peccauerit. t iusticie pacē q̄ ei ꝓsulit ne intēdat ꝓfuk̄ōi sz tñ recōciliatoi cū deo: t pacificatōi cū ꝓximo: t tranq̄llitati in seipo. iuxta illud Hiere. ix. Ego cogito cogitatōes pacis. t p̄s. Miseri/cordia t ꝓfitas obuiauerūt sibi p ꝓcordiā. scz idē sentiēdo. iusticia t pax osculate st̄. scz p amoꝛem idem volendo

Quantū ad sc̄m chr̄s ꝓbat q̄ dixerat: declarādo p̄ceptū homicidij di. (Audistis q3 dictū ē). i. p̄ceptū (antiq̄s) p̄tibus (nō occides) Nō āt hic p̄hibet occisio ꝓlāta aut bruto fm q̄ dicūt manichei. q3 vt dic̄ Aug. xij. de ciui. dei. Iustissima ordinatōe sicut plāte vsib3 bruto: ita plāte t bruta vsib3 nr̄is subdūť. sz occisio p̄hibetur hominis: siue sui siue alteri⁹. Nec tñ ꝯ h̄ facit vt idē ōr: q̄ aucte dei hoc facit: sīue deo h̄ ꝓsonal'. mādante alicui. vt abrahā iuste voluit occidere isaac. siue deo mādante p legē. Sāson ꝓo occidendo seipm cū inimicis: vt idem dicit: nō excusať ratiōabiliť nisi q3 h̄ spūsscūs iusserat. Sz nūq̄d iuste p̄t de⁹ mādare id q̄ ego iuste facere neqo: puta inocētē iugulare Ad h̄ dico q̄ id q̄ alicui ē malū. non ē alti malū: sīē

arbozē meaz ego licite succido: nō āt ꝓxi⁹ meus: q̄ tñ auozitate mea iuste eā succidere ret. Et sic ē in ꝓposito. Nā de⁹ est ꝓnceps vniuersi q̄ oēs hoies iuste pōt ad mozte iudicare: vt ōt s. Tho. j. ij. q. xciij. ij. ij. q. lxiij. ꝛ. j. di. xlvij. ꝛ. j. q. j. ar. vj. (q̄ aūt occiderit: re⁹ erit iudicio) Judiciuz aūt sumit ꝓpr sumit. Uno mō ꝑ snia data fz ꝓbata ꝛ allegata. Alio mō ꝑ ꝓcessu q̄ dicta snia inuestigatur: q̄ ꝯsistit in accusatiōe: ꝓbatione: defensiōe: ꝛ hmōi. Et sic sumit hic: qz nō ois occidens plectebat p legis sniam: sed quida absoluebant. (Ego aūt dico vobis) tanq̄z dns ꝛ iubēs. Jsto em̄ loq̄ndi mō q̄ null⁹ ali⁹ hō vsus est oñdit se: vt ōt Chrys. in omel. esse legislatozez (qz ois q̄ irascitur fratri suo re⁹ erit iudicio). i. discussione inuestigatiua snie vande in foro dei.

Querit aūt: vtrū ois ira sit pctm̄: Uidetur em̄ q̄ sic: qz ōt he. Hiero. q̄ quida rex tus habēt: q̄ irascit sine cā: sed tñ ver⁹ rex tus hoc nō habz: vñ vt dic̄ ira penit⁹ tollitur. Si em̄ iubemur ozare: vt dicit p inimicis: etiā tenemur nō irasci: qz ira viri iusticiā dei nō opat. Cōsl'r q: sic ēt sentiūt stoici. Nā sic dicit Aug⁹. r. de ciuita. dei. Due quidē sūt snie de ani passiōib⁹. Stoicis em̄ nō placz hmōi passiones cadere in sapientē. Peripatetici ꝓo has passiones in sapientē cadere dicūt: sed moderatas rōiq̄ subditas. Hec ille. Ad hoc aūt dicit sā. Tho. ij. ij. q. clvij. q̄ in passiōib⁹ est pctm̄ duplicit. Uno mō qz passio est mala de se ꝛ sic pctm̄ est inuidia: sed non ira: qz cū sit appetit⁹ vindicte ꝑt aliq̄n esse licita. s. si appetat ira vt puniat is q̄ meruit: ꝛ q̄ntum meruit: ꝛ ab eo qui punire de iure pōt: et ad honestū ꝛ bonū finē: puta emendatiōz delinq̄ntis aut alioꝝ. Alio mō qz passio ē immoderata: Et sic ois passio pōt cē mala: quia rationē ꝑturbat. Oñ ḡ vindicta debite appetit: ꝛ motus ire rōne regulat: quā nō ꝓcedit sed sequit ꝛ sub ea frenat: ē ira p zelum que bona est: alias est ira p vicium q̄ est mala: vtputa qz iniustū appetitur: aut passio rōem ꝓcedit: aut taliter seq̄t q̄ ꝑm eā ꝛ nō ꝑm rationē iudicat. Oñ ōt Chrys. Qui sine cā irascit reus erit: q̄ ꝓo cū cā: re⁹ nō erit. Nā si ira nō fuerit nec doctrina ꝓficit: nec iudicia stāt: nec crimia cō pescunt. Et infra: Patiētia irrōnabil' vicia semiat: negligētia nutrit: ꝛ nō solū malos ꝛzetiā bonos iuitat ad malū. Hec ille. Ad motiuū Hiero. ōr ꝓmo Chrys. q̄ ira cūdia q̄ est cū cā nō est ira ꝛz iudiciū: qz ira cūdia ꝓprie intelligit ꝑmotio passiōis: et intendit q̄ irasci est appetere vindictā ex passiōe ꝛ nō ex iudicio rōnis. Scdo dicit Aug. lib. retrac. q̄ q̄ iuste irascit: nō fri sed pctō irascit. Uñ ōt idē, xiij. de ciuita. dei. Irasci fri vt corrigat: null⁹ sane mētis reꝓhēdit. Hmōi ei mot⁹ ō amoze boni ꝛ sāncta charitate veniētes: vicia dicēda nō sūt cū rectā rōez seq̄nt. Hec ille. Ad id ꝓo q̄ō de stoicis ōr rñdet s. Tho. j. ij. q. xxiij. q̄ stoici nō oēm motū dicebāt passionē: ꝛz immoderatū. vñ eadē est snialit stoicoꝝ ꝛ peripateticoꝝ opinio: vt ibi ōr. (q̄ āt dixerit fratri suo racha) subaudi sine cā. Sicut āt ōr Aug. quida dicūt q̄ racha ōr pānosus eo q̄ grece rachos pānus ōr: sed ꝓbabili⁹ est vt ait: q̄ nihil ꝓfert: sed ē hebraica iteriectio ꝓcans indignati ani motū. vt dicit se a q̄dam hebreo audiuisse. Uel' ꝑm Chrys. est ꝓbuz ꝓtēptus: sicut nos famulo dici⁹: tu et nō vos. Naz q̄ syroꝝ vtunt lingua ꝓly tu vtunt ly racha: vt dic̄. Uel ꝑm scm̄ Hiero. est hebraica dictio: ꝛ ꝓfert ianē aut vacuū: q̄ nos possum⁹ sine cerebro vulgata iniuria dicere. Jsta āt est ꝓpitas: Qz tñ ista vacuitas de q̄ Hiero. ōr sumit ꝓo vacuitate cerebri ꝛ rex familiariū: ꝯ alioq̄n racha stat ꝓ fatuo si est exꝑssa iniuria: aliq̄n ꝓ inope: vt Judicū. xj. vbi ōr: q̄ ad Jepte ꝯgregati sunt inopes. in hebreo hz rachi: q̄ō est ꝓle hui⁹ nois racha. (re⁹ erit ꝯcilio). i. collatiōe iudicū q̄ ō gñe pene decernit q̄ aūt dixerit fatue) subaudi fri suo et sine cā ꝑm Aug. (re⁹ erit gehēne ignis) Est aūt sciendū q̄ hēnon est nomē ꝓprium: geos ꝓo terra Jnde dicta est vallis gehennon q̄si terra hēnon: q̄daz vallis iuxta hierusalē olim idol' ꝛ demonū cultui ꝯsecrata in q̄ filios suos demonib⁹ imolabāt: et plēa erat cadaueriꝝ mozтuoꝝ. Et ab hac sicut ōr Rab. q̄daz dicta putāt gehennā i q̄ sūt mozтui sempiterni. Est ergā sciendū: q̄ ꝑdicta cā varie exponunt: vt auditozib⁹ ipa expositionū varietas intelligētiā q̄dā modo neget. Omissis ḡ oib⁹ ꝑm Aug. di-

cendū est sic. Nā ipe tres grad⁹ ire ponit se includēres. Vn⁹ est cū ira adhuc manet in corde nec voce ꝓpalat. Scdo cū ira exprimitur in voce: sine tū ꝓtumelia: vt dicēdo racha: qđ est fm eū interiectio indignātis Etsi fm alios importet vacuitatē: tū pōt dici cū iniuria z sine: vt pz ex dictis: z maxime qz lz ex institutione fiat, caret: tū ex vsu sumebat forte vt interiectio: z sic ꝯcordat Aug. cū Hiero. Tertio cū exprimit et ipa vituperatio. Per iudiciū aūt z ꝯsiliū: z gehennā itelligunt tres penaꝝ grad⁹: q̄ꝝ scdus maior est pmo: z tertius scdo. Nā in iudicio adhuc est defensiōi loc⁹: nec certū ē q̄ snia sit danda. s. ꝯdēnatiōis vel absolutionis. In cōcilio aūt iā pſupponit: q̄ damnand⁹ sit reus: sed inq̄rit inter iudices de gñe pene inferēde. In gehēna aūt iam certa est dānatio z pena dānati. Ex his q̄ Aug. dicit pz q̄ iusticia chr̄i pharisęoꝝ iusticiā superat: q̄ de interiori motu nullum credebāt puniendū: qđ falsum est fm chr̄i legē: qz q̄ iudicio dign⁹ est si re⁹ inueniat puniēd⁹ est. De his sic dicit Chrys. in hom. Multis hoc graue videt: si p solo ꝟbo tantā patimur penā. Propter qđ q̄daz dicūt h̄ hyperbolice dictū esse: sed timeo ne ꝟbis nosmetipos decipientes h̄: illic operimū patiamur supplicii. Nō g̃ extimet hoc onerosum. Plus em̄ penaꝝ z pctōꝝ a ꝟbis habēt pncipiū. Etem̄ qua ꝟba multotiēs homicidiū peperūt: z ciuitates ītergras euerterūt. Nec paruū extimes frem tuū vocare stultū: auferēs ei prudentiā et intellectū q̄ hoies sum⁹: z ab irrōnalib⁹ dist.m⁹. Hec ille. Sz ꝯtra: qz chr̄s discipulos suos stultos vocauit: vt pz Lu. vl. O stulti z̄c. Ad hoc dico q̄ fm s. Thō. perā oris ex intentiōe suā grauitatem sortiunt. Dicere igit ꝓtumeliā vel opprobriū bono fine: puta ad correctiōem: nō est malū: qñ fit cū alijs debit⁹ circūstātijs. Sed qñ nō fit aliq̄ bono fine: sed solum ad inferēdū ꝓximo ꝓfusionē vel dānum aliqđ notabile est mortale. Et sic intelligunt q̄ dicunt h̄ Vñ Jsi. ō. sum. bo. dicit: q̄ rō loq̄ndi q̄ dripti⁹ est. Nā aliqs loqtur bonū bñ: vt q̄ recta būlit annūciat; aliqs malū male: vt q̄ flagitiū aliqđ conat suadet: aliqs bonū male: q̄. s. aliqđ bonū ꝑdicat arroganter: et aliqs malū bene: vt q̄ aliqđ vitiū narrādo detestat. Et sic chr̄s malū. i. verbū opprobriosū dixit bñ. i. ad correctionez: z sic etiā fm s. Tho. z alios licz habēt⁹ pudentiā familie dicere opprobria dūmodo fiat ꝓncipalit bono fine z cū magno moderamine: lz aliq̄lis surrepat ira. Sed tū freq̄nter delinquūt q̄ cū opprobrijs corrigūt: vt experientia docet: qz ira q̄ deberet ratione duci: freq̄nter ducit rōem.

Quātū ad tertiū tāgit admonitio quā chr̄s ex dict⁹ corollarie infert: cū dicit (Si ergo offers) si em̄ vt Augusti. ait: irasci fratri nō est fas: aut dicere racha: aut fatue: multo min⁹ aio tenere aliqđ vt in odium indignatio ꝓuertat. Hec ille. Jō subdit: (Si ergo offers mun⁹ tuū). i. sacrificiū vl oīe qđ deo offert siue decima siue oratio vt dicit Aug⁹. (ad altare) vt īmoles deo p te vel p aliū: puta sacerdotē. Per qđ altare etiā ipa fides intelligit q̄ deo aliq̄ offerim⁹ (et ibi recordat⁹ fuerꝫ qz frater tu⁹ habet aliqđ aduer. te) Scdo aūt Augusti. Hiero. z Cyrill. ille q̄ est Iesus habet aliqđ aduersus aliū: iō ire ad aliū non tenet: sed ecōuerso vt hic dicit. Sed tū habet dimittere z parcere offensam. Si tū Iesus ꝑ us rogauerit Chrys. magnā habebit mercedem (Relinq̄ ibi munus tuū ante altare: et vade ꝑ us reconciliari fratri tuo) Vade inq̄ gressu corpis si cōmode potes: sin aūt non potes quia forte est vltra mare: vade fm Augusti. saltē gressu mentis: itur⁹ gressu corpis tpe opportuno (Et tūc ve. off. munus tuū) et deo acceptū erit. Chrys. super Matth. Ecce de⁹ a discordātib⁹ nō vult accipe sacrificiū. Hinc ergo ꝑpendite q̄ntum sit malum discordie: ꝓter qđ et illud abijcit p qđ culpa relaxat. Vide aūt misericordia dei quō hominū vtilitates aspexit ampli⁹ q̄ suos honores. Plus em̄ diligit concordiā fideliū q̄ munera. Quādiu em̄ fideles homines aliquā dissensionem habuerit: munus cor nō suscipitur: oratio nō exaudit⁹. Nemo eni inter duos inimicos potest esse fidelis amic⁹ amborū: Jdeo et deus non vult esse amicus fideliuz. q̄diu inter se fuerint inimici. Et nos ergo fidem domini non seruamus si inimicos eius diligimus: et amicos odi-

mue. Qualis aũt p̃cessit offensa: tal' debet seq̃ recõciliatio. Si cogitatu offendisti: cogitatu recociliare. si ꝓbis offẽdisti ꝓbis recõciliare: si opib⁹ offendisti: opibus recõciliare. Omne em̃ pctm̃ quo mõ cõmittit: eo mõ et penitẽtia de eo agat. hec

Notandũ sciendũ est: q̃ ẽm scrt (ille pturas et scrõs q̃druplex est mun⁹ quod deo offerre nos decet et oportet. z nullus eox sine ꝓximi charitate gratum est deo Primũ est mun⁹ a manu. qõ i elemosynarũ largitõe ꝓsistit. Scõm est ab obsequio. q̃. s. totũ corp⁹ nr̃m in dei fuitio mãcipamus. Tertiũ est mun⁹ ab ore: qõ ẽ mun⁹ orõis deo valde odorifex. Quartũ est a corde. quod est munus amoris: sine quo nullũ aliud munus acceptũ est. In primo aũt mune⁹ altare est cor nostr̃ sup quo elemosynã imolamus q̃n fit cũ hilaritate cum cõpassione: cũ recta intentõe. et frẽs sunt angeli quos offendim⁹ nõ assentiẽdo inspirationib⁹ eox. z reconciliam⁹: cuz eisdẽ assentim⁹. z tunc elemosynas nr̃as deferunt ante deũ. Dicunt aũtẽ fratres nostri: qz eũdem habent pr̃em. z ad eandẽ imaginẽ sunt facti. z ad eandem hereditatẽ vocati. In scõo aũt altari est fides qua hãc vitã ꝓt aliam pdere nõ timem⁹. Frater vero noster est spũs noster quẽ offendim⁹ cũ ei sensualitatẽ ꝓponim⁹. z recõciliamus quãdo postponimus. In tertio vero altari est christus: sup quo offerimus orationes dicẽtes: p̃ christum tẽ. qz fuit altare terreũ ratione carnis mortal' z ereũ ratõe anime inuicte. et aureũ ratõe deitatis p̃ciose. De his em̃ trib⁹ altaribus legimus in scripturis. vt Exod xx. iiij. Reg. xvj. et Apoca. viij. Frater nr̃ est ipemet quẽ offendim⁹ pctõ: et confessione vera reconciliam⁹. In quarto aũt altari est altitudo trinitatis: de quo Ero. xxvj Nõ ascendes ad altare meũ p gdus. In trinitate em̃ non sunt gdus sed oia equalia. Frater aũt nr̃ est q̃libet chr̃ian⁹ quem reconciliare debem⁹. als etiã ipa siq̃ esset dei dilectio nõ essz sufficiẽs ad salutẽ: qz nõ est vera. Jo. iiij. Siq̃s dixerit q̃m dili godeũ z frẽm suũ odit mẽdax est

Dũica vij. Tex euã. Mar. viij.

Ym turba mlta esset cũ
c iesu: nec haberẽt qõ mãducarent: conuocatis discipulis: ait illis: Misereor sup turbaz: q̃a ecce iam triduo sustinent me: nec hñt qõ mãducẽt. Et si dimisero eos ieiunos i domũ suam: deficient in via. Quidam enim ex eis delonge venerũt Et responderũt ei discipuli sui Vnde istos poterit quis hic saturare panibus i solitudine: Et interrogauit eos: Quot panes habetis: Qui dixerũt: Septem. Et precepit turbe discũbere super terrã Et accipiẽs septem panes gr̃as agens: fregit z dabat discipulis suis vt apponerent: z apposuerũt turbe. Et habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit z iussit apponi. Et mãducauerũt z saturati sũt Et sustulerũt qõ supauerat de fragmentis septem sportas. Erãt aũt qui manducauerant q̃ quattuormilia: et dimisit eos

Em turba multa
c eẽt cũ iesu tẽ.) Mar. viij. In
pñti euãg. tãgũt tria pũcta q̃
sc̃. Necitat⁹ intimatio. Impossibilitat⁹ expositio. z Diuitat⁹ oratio
Quãtũ ad pmũ xps expõit turbe nẽcitatẽ. Pro q̃ sciẽdũ q̃ bis chr̃s circa pães miracla feẽ. sc̃. s. ꝓpe pasca q̃n ex. v. pan⁹ satiauit q̃si q̃nq̃ milia hoim. vt hẽs dñica vl. p⁹ fe. tri. Scõo p⁹ pẽte. fz mag. hi. z ō h̃ i pñti euã. agit. Di g. Cũ tur. mlta es. cũ iesu). s. i dcto (nec hẽnt qõ mãducarẽt) Sic eni dic̃ Chr̃y. ōtulerãt q̃dã alic̃ cibaria secũ: sz pmo z scõo die cõsũpserũt illa. steterũt aũt z ttia die cũ chr̃o attracti dulcedie vulẽ⁹ z mox z docẽne ei⁹ z miracl⁹ gr̃ia. Sic ei ōt b. Mar. tẽ sanauit mlt⁹ ceos: mutos z claudos (vocatis discipul' suis) vt oñdat q̃ maiores debẽt minorib⁹ sua cõmũicare consilia: in q̃ ap-

paruit humilitas chr̃i (ait illis: Misereor sup turbā) Misericordia ꝓprie est tristicia cordialis de aliena miseria: cui cum possumꝰ subuenire cōpellimur. Est ergo ꝓprie sensitiua passio. et fuit vere z ꝑpe in chr̃o incẽtū hō. incẽtū ꝑo deꝰ erat: fuit in eo effectꝰ misericordie: qui est subuentio: z etiā affectꝰ vt ad voluntatē ptinet. vt. s. est ꝓpositū liberādi a malo. aūt vt ptinet ad sensum. quia sensus non est vbi nō est corpus. (Quia iā triduo sustinent me). i. expectāt (nec habēt qđ māducent) Sicut tñ dicit Theo. chr̃s circa alimēta nō faciebat facilr miracla: ne ꝓpt̃ cibū illū sequerent. sicut illi quib ipe dicit Joan. vj. Queritis me nō quia vidistis signa sz quia māducastis ex panib z saturati estis Erāt enim panes quos christus faciebat suauissimi plꝰ cẽ alij. Sed tunc incumbebat necessitas faciendi miraculū: nā subditur. (Etsi dimisero eos) a me (i domuz suā). i. ad domū suā ire (deficiēt) lassitudine z fame in via) que plixa erat (Quidaz em ex eis delonge venerūt (Ecce puidentia diuina: quō se diligentiū curā et sollicitudinem gerit.

Moraliter autē sciendū est ꝓmo q ẽt tuor sunt hoim genera que maxime ieiunium corꝑale refugiūt. s. de magna egritudine qualescētes: itinerātes: pueri z senes Qui aūt nouit ad pniam quertūr sic cōualescentes de infirmitate pcti: z aggressi sunt viam padisi. z sunt pueri nouiter in gratia renati: z interdū senes in pctis inueterati. Ygit indi gēt freqntissima diuini ꝑbi refectōe. Sciendū est scdo moraliter q oēs fuerūt qttuor sine miracula diuina. sz chr̃s ea sua pietate mollificauit. Vide de hoc supra dñica. ij. quadragesime.

Moralit etiā sciendū est tertio q q vlt celesti pane vesci: debz cū christo esse i deserto et solitudine penitētie tribꝰ diebus. q̃ sunt tres pñie partes. s. ꝯtritio: ꝯfessio z satisfactio. Vel ad lrām debz eē cẽtuz potest z cẽtū loz solitarius: q: oz Osee. ij Ducā eam. s. animā deuotā in solitudinē et loq̃r ad cor illius.

Quantū ad secūdū tangit quō apli exposuerūt chr̃o impossibilitatē satisfaciēdi necessitatib turbaꝝ: cū oz: (Et respondērūt ei dis. sui) q̃ vt dicit Theo. adhuc nō intelligebant: nec ꝓfuti eius ꝓpter pora miracula credebāt. (Vnde istos poterit quis hic saturare pan̄ib in solitudie) Et intellige q nō credebāt virtutē chr̃i plene et pfecte tantū quantū ipe merebatur. nec tantū ẽntum ipi postea fecerūt: vl nō ita fm̃iter. Theo. Ipe autem dominus non eos vituperat: ex hoc instruēs nos q ñ debemꝰ ignorantib et nō intelligentibꝰ ẽ uiter irasci: sz eoꝝ ignorātie cōpati. Hec ille. (Et interrogauit eos) non ex ignorantia vt dicit sctus Remigiꝰ. sz vt ex eoꝝ responsione miraculum clariꝰ appareret. Quot panes habetis? Qui dixerunt: sep tem. Et ꝑcepit turbe discumbere super terrā) et nō sup fenū. Sicut em̄ ōr Magister hist. ex feruore solis in terra illa iazꝰ pentecostē nō erat fenū sicut ꝑiꝰ quando ꝓpe pasca chr̃istꝰ aliq̃d silr legit fecisse Sic ergo patz quō naturaliter erat ipossibile q apli turbe satisfacerēt de alimentz ideo optebat adesse tertiū. i. opatōez deitatz. Pro hoc aūt sciendū ē q fm Dio. ad puidentiā diuinā spectat non destruere rez natura s sed saluare. Sup qb verbis z multis alijs ego Jogito. q sicut hō non debz sine necessitate inuocare deum vt miraculose faciat qđ aliter fieri pōt. ita etiam nec deꝰ hoc facit. ita q nō fac̃ miracula ad subueniendū necessitatib homiñ nisi vbi deficiūt cause secūde. sicut nec sapiens dñs exequit officia seruoꝝ nisi vbi illa nō suppetūt. Etsi dicat q interdū facit aliq̃d miraculose ad fidem astruēdā quod aliter fieri posset: sicut quādo sanauit socrū simonis. Dico primo q loq̃r de miraculis factis ad hominū tqalē subuentionē. et secūdo q secūde cause nō poterāt facere id qđ tūc miraculose factū ē z fieri optebat: sicut ē ipa sanatio mulieris ifirme: approbatio doctrine chr̃isti: consolatio discipuloꝝ zc.

Morale autē documentū est hic q chr̃istus docuit cū ꝑius reqsiuit de nūero panum anteq̃ aliq̃d diuinitus efficere voluerit. s. vt nullꝰ ita in diuina puidentia et ꝓute confidat: q̃n priꝰ omni mō z via faciat quod facere potest vt habeat opoꝝtūa: Sed contra. qz beata Agatha medicinā

carnalē suo cor:pi exhibere recusabat. Ad hoc dicit b.Tho.ij.ij.q.xcvij.ar.j.ad ter/tiū: q̄ btā agatha expta erat diuinā beni uolentiā erga se: vt vel nō pater ek infir/mitates p̄ q̄bus cor:porali medicina indi geret. vel statim sentiret diuine sanatōis effectū: Hec ille. Et esset sik̄e de oī alio in sili casu. Nec tñ est peccatū siquis i his q̄ facere potest oret deū vt sibi assistat ꝛ se adiuuet: q̄ in his etiā que possum⁹: im/pediri multipliciter possum⁹ et deficere.

Quantū ad tertiū tangit opatio dei/tat̄:cū subdit(Et accipiēs septē panes gr̄as agens)in signū vt dicit Remigius q̄ de oīb⁹ beneficijs gr̄as deo referre de/bemus(fregit et dabat discipulis suis vt apponer̄et.et apposuer̄ turbe(Jp̄i apli immediate in signū q̄ diuina ad inferio res p̄ supiores deriuāt:iuxta doct̄nā san. Tho.et Dion̄.(Et habebant pisciculos paucos)Erāt ḡ pisciculi.i.parui pisces q̄ ad quantitatē ꝓtinuā.et pauci numero q̄ ad discretā(Et ipos bñdicēs)Jp̄a autez ꝓiunctis et:notat etiā panes fuisse bene/dictos. Est aūt cib⁹ benedicend⁹ ꝓpter tria. Primo ne cū eo diabolū glutiamus sicut eū ō glutiuit monial'i lactuca:vt gre go.narrat in li.dial'. Secūdo ꝫ venenuz et alia cor:poraliter nociua.vt idē narrat de beato Benedicto ibidē:qui signo crucis ꝓfregit vas in quo ei pot⁹ cū veneno erat oblat⁹. Tertio vt ex diuina ꝓtute cib⁹ no bis fiat ampli⁹ salubr:is(Jussit apponi.) Sequit aūt diuina opatio cum subditur (Et māducauer̄ut: et saturati sunt)Quō autē fuerint isti pāes a chr̄o miracl'ose au gmentati: vide infra dñica vlti.q̄ eodem modo:r isti ꝛ illi fuer̄t m'lti plicati (Et sus tulerūt q̄d superat de fragmētis septem spor:tas)ad maiorē euidentiā facti: ꝓpter quā etiā euideutiā subdit(Erāt aūt q̄ man ducauerant quasi q̄ttuor milia:ꝛ dimisit eos)saturatos in domū suā. Sz ꝫ. q̄ be atus Matt.dr eos fuisse q̄ttuor milia ex tra m'lieres ꝛ puulos. Quō ergo dicunt fuisse quasi q̄ttuor milia:cum ly q̄si videa tur diminutōem importare. Ad hoc dico q̄ ly quasi aliq̄ndo dicit diminutionē:sed nō sp. Naz aliq̄n dicit sim'litudinē.vt.ij.ad Cor.vj. Quasi tristes sp aūt gaudentes Aliquādo veritatē.vt Jo.j. Quasi vnigeniti a patre.ꝛ sic sumit hic. Quātis di ci possit q̄ nō erāt com plete q̄ttuor milia ꝛtñ dicunt fuisse q̄ttuor milia. q̄ Peerat pax. Allegorice āt sciendū ē ꝫ Be/dam q̄ p̄ q̄nq̄ panes hordeaceos de q̄b⁹ habes infra dñica vlti. significata ē l'ra ve teris testamēti spūali gr̄a plena :ꝫ in p̄sē ti refectōne ꝓfect⁹ vitas noui testamenti. Triduo ꝓ dñm expectātes p̄m Theo. sūt q̄ trina immersione baptizant. q̄s vt Bre.dicit in li.moꝛ.dñs vult p̄bi dei pa/bulo refici ne deficiāt in p̄ntis vite labo/rib⁹. Delonge venientes p̄m Bedā sunt q̄ ex gētib⁹ idolatris credider̄t.de ꝓpe ꝓ q̄ de iudeis fidelib⁹. Et in p̄ri q̄nq̄ pa/nū refectiōe q̄ statū sub lege significabat sup fens sedebant q̄ iue:vt dic̄ Beḋ. q̄ carnis desideria comp:imere lex iubebat. Hic ꝓ sup terrā. q̄ in nouo testamento ipas quoq̄ terrenas fac̄tates ꝓtenere ꝓsuluit dñs. Septē panes p̄m Hiero. se ptē sūt dona spūssancti'.ꝛ hoꝛ. fragmē ta sunt mystici intellect⁹ hui⁹ septenarij p̄m eūdē. vl'sunt diuerse p̄ticipatōes eoꝝ a di uersis hoīb⁹ post statū p̄mitiue ecc̄lie: in q̄ illa dona plenissime: ꝛ vt ita dicerī ad satietatē sunt habita i visibili spūssancti mis sione. Frāgere panes p̄m Beḋ. ē aperire sa cramēta. Gr̄as agere est de salute hūani generis ꝓ gaudere. Per discipulos distri buere est ad nos p̄ illos celestē sciam de/rivare. Pisciculi p̄m Hiero. sunt libri no ui testamēti: q̄m partē pisc̄ assi dñs p̄fur/gens postulat. Septem spor:te ab ap'lis collecte septē sunt ecc̄lie p̄m Hiero. Et p̄ septē intēdit Hiero. vniuersitatē ecc̄l'ar. Quattuor milia p̄m Theo. sūt q̄ttuor p̄/tutib⁹ ꝓfecti. vñ ꝛ velut fortiores p̄l'a co/mederūt. pauci ora reliq̄ūt. q̄ ꝫ septē spor te:ibi duodecim cophini supsunt: ꝛ ꝫ qa q̄nq̄ milia erāt.i.q̄nq̄ sensib⁹ seruientes. Via p̄dicta i ꝓximo sit noui testamenti.

Horat' sciendū ē p̄m Bedā. q̄ id q̄d turba comedere.i.o parci nesc̄t: ap'li.i.pfe ctiores colligūt siue opant. Saturat tñ turba q̄ si fuer̄t mādata ad vitā p̄ venient: etiāsi ꝓsilia ñ obs̄uet. Jtē moraliter sic dicit Amb.sr Lu. Cum dñs panes frāgat et det discipul': si tu man⁹ nō extēdas tuas

vt accipias tibi escas deficies in via. nec poteris in eū culpā referre q̄ miseretur et dederit. Hec ille.

Dñica.viij.post Trinitz Tex:euāgz.Matt.cap.vij

a Trendite a falsis ꝓphetz qui veniūt ad vos in vestimentis ouiū:intrinsecus aūt sūt lupi rapaces. A fructibus eoz cogscetis eos. Munquid colligunt de spinis vuas: aut ō tribulis ficus: Sic omis arbor bona: bonos fructꝰ facit. mala aūt arbor fructꝰ malos facit. Non potest arbor bona fructꝰ malos facere:neq; arbor mala fructus bonos facere. Omis arbor que non facit fructū bonum excidetur: z in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoz:sed qui facit volūtatē patris mei qui in celis est:ipse intrabit in regnū celoz

a Trēdite a falsis ꝓphetis zc.) Mat.vij. In ꝓsenti euāgel'. in quo de falsis ꝓphetis agit:tāgūt tria puncta q̄ sc̄. Premonitio:notificatio z cōmixtio. Quātū ad ꝓmūpnūciat chīs (natio discipul' suis. z ꝓ illos toti eccl'ie affuturos falsos ꝓphetas. monēs ab eis eē cauēdū. Causa aūt hꝰ admonitōis multiplicit reddit. Primo fm Chrys. sic. Nam dixerat dñs ecclīasticas ozōes et ieiunia nō esse coz̄ hominib; faciēda: sicut hypocrite faciunt. Ut g̃ oñderet talia in ecclesia posse fieri ꝓ hypocrisim:admonet cauendos falsos ꝓphas.i.hypocritas Sciēdū q̄ sub lege erāt fui dei z q̄ scti erāt :erant etiā ꝓphe.vt ex decursu scripture pz. Erāt aūt multi ꝓphete falsi :q̄ visiones suas nō a deo sz a diabolo suscipiebāt: z ꝓpter hoc aberāt a via dei. z tm̄ sctitatē simulabāt :sōcz simulatores sctitatz hypocritas ꝓphetas chīs dicit sz falsos:nō q̄ visiones a diabolo sp videāt:sz q̄ sctitatē que ꝓphaz quodāmodo videbāt ꝓpter ficte ꝓtendūt z intendūt fallere plebē. Scdo fm Aug. sic. Nā dixerat dñs paucos ingredi ꝓ artam viā. Quia g̃ heretici cōit pauci sunt respectu fideliū:ne credāt z dicant se illos esse q̄ artā viā gradiunt: admonet ab hmōi cauere z eos cognoscere. Hos aūt rōne etiā dicta falsos appellat ꝓphas. Sp em̄ heretici sunt hypocrite. Tertio it erū fm Chrys. sic. Nā dixerat artā esse viā vite, z paucos ꝓ eam intrare. Lz aūt ita sit :tm̄ multi sunt q̄ istā vitā quertūt: vt falsi doctores:q̄ falsi ꝓphete appellant. Sz ō. q̄ Mat. xj. dī q̄ lex z ꝓphe vsq; ad ioannē g̃ pꝰ chīm nō erāt futuri ꝓphete. Ad hoz primo vt supra dictū est. Scdo ēt dicit Chrys. in home. q̄ ꝓpha q̄s dz. z q̄ ꝓnūciat de chīo. z q̄ interpretat z elucidat p̄ nūciata: vt doctores chīm secuturi. Neq; em̄ vt ait pōt q̄s intp̄tari ꝓphetic̄os sēsus nisi ꝓ spm̄ ꝓphetie. Possum⁹ ātē oēs has cās ivnū colligere z dicere :q̄ q̄ via arctaē:cauendū ē a falsꝫ ꝓphetis.i.a seductoribꝫ q̄cūq; sint illi. Sūt aūt fm Tho. sup Mat. falsi plāti q̄ decipiūt ex irrētōe vl' effectu malo. z hypocrite intrēdētes ruinaz aliq̃ ꝓ z heretici falsa docētes. Hec ille. Et nota q̄ hypocritaꝝ venenū est valde nociuū. q̄ sub coloze boni oia mala q̄dāmodo psuadēt. Eccl'ia q̄dē bellū tyrānoꝝ vicit ꝓ patientiā. hereticoꝝ aūt ꝓ sapiam. sz hypocritaꝝ bellū vincere nō pt:q̄ occl'tū z domesticū ē. Dic g̃ (Attendite) Nō aūt ōt videte. q̄ tales nō erāt futuri manifesti sz occulti sub equina pelle. Nā vt ait Chrys. in ome. Vbi res certa est aspicit.i.simpl'r videt. vbi aūt incerta est attendit.i.caute ꝓsiderat. Jtē ōt attendite. q̄ firma tutela est scire quē fugias. Nō aūt sic ōt attendite q̄si multo dño diabol⁹ hereses introducat sz eo ꝓmittēte. Qz eni ñ sine iudicio vl' suos suos hz̄e:nō ꝓmisit tēratōz. q̄ fo nō vult eos ꝓ ig̃rātiā ꝑire tō ꝓmonz. hec ille(a falsis ꝓphe.) i.ab oib; q̄ volūt aias a vitate querē z ꝑ cipue hereticz. Et ne dicerēt heretici q̄ de iudeoꝝ vl' gētiliū do-

ctoꝛib⁹ loquit dñs: ī ꝑm Chꝛyſ. in ome. ſubdit (Qui veniũt ad vos in veſtimẽtis ouiũ) Quile q̃pe veſtimẽtũ: vt ait: ẽ ſpẽs chr̃ianitatis ⁊ ſimulate religionis. Nulla aũt res ſic extermiat bonũ ſicut ſimulatio Naz malũ ſub ſpecie celatũ nõ cognoſcit: nõ cauet. Hec ille. Ne aũt rurſus dicant hereticiꝛ: q̃ ỏ veris doctoꝛib⁹: ſed pꝛeꝛib⁹ loquit dñs: ī̃o ꝑm eundẽ ſubdit (Intrinſecus aũt ſunt lupi rapaces) Catholici em̃ doctoꝛes vt ait ⁊ſi ꝓpter pctã ſua fuꝛi carnis dicank: nõ tñ dicunk lupi: q̃ chr̃ianoſ perdere nõ querũt

Hoꝛalit iſta veſtis ouina ſub q̃ lupi. i. hereticiꝛ abſcondũk eſt triplex: ſicut ex moꝛibus lupinis colligit. Pꝛima eſt ſimulata locutio: quia lup⁹ vt dicit in li. de aiali⁹ aliq̃ fingit voce caninã: vt credak canis. Et ſic aliq̃ hereticiꝛ fingũt veroꝛ caꝛnũ. i. pꝛdicatoꝛũ ꝙba: dicẽtes aliq̃ vera: vt ſic ꝓtrahãt ad falſa Rho. xvj. Per dulces ꝑmones ⁊ bñdictiões ſeducũt coꝛda innocẽtiũ. Scõa eſt ſimulata ꝙuerſatio in moꝛibus: q̃ vt in eodẽ li. dicit: lup⁹ aliq̃ voces hũanas effingit: vt hõ credak. Et ſic hereticiꝛ fingũt ꝙuerſatiõeꝫ hũanã. i. hũilẽ ac modeſtã. Tertia eſt ſimlata opatio: qꝛa lup⁹ ſub virẽtib⁹ folijs ſe abſcõdit: vt paſcentes oues degluciat. Et ſic hereticiꝛ ſub folijs bonoꝛ opeꝛ ſe abſcõdũt: q̃ tñ faciũt intentiõe ꝙuerſa: vt hoies electos decipiant. ij. Tim. iij. Habẽtes q̃dez ſpeciẽ pietatis: ꝙtutẽ aũt abnegãtes. Qui aũt non vult lupus diaboli: ſed chr̃i ouis exiſtere: debet verba bona ⁊ moꝛes hũanos ⁊ opa recta abſq̃ oi ſimulatiõe exercere.

Quantũ ad ſcõm chr̃s tales nobis ꝑ ſigna notificat: q̃ nõe erat ſi eos debuim⁹ agſcere: q̃ occulti ſunt. Vãtẽt em̃ vt lupi ſub ouina ſpecie ⁊ veſte. Dicit g̃ dñs: (A fructib⁹ eoꝛ cogſcetis eos) Sz ỹ: q̃ dictuz eſt q̃ dñs de hereticis potiſſime loq̃t. Apõ hereticos aũt aliq̃ iueniunt bonoꝛ opeꝛ fructꝰ: apõ iſtos aũt ỏ q̃b⁹ dñs loq̃t nunq̃ Ad h̃ oꝛ ꝑm Aug. de ver. do. q̃ iſti fructꝰ a q̃b⁹ tales cogſcedi ſunt: nõ ſunt bõa opa q̃ iſti exterꝛi ꝓtendũt. Talia ei cũ bono aĩo fiũt: ſ̃ veſtimẽta ouiũ: oues tegẽtes ſeu ꝓtegẽtes: cũ ꝙ fiũt malo aĩo: ſũt ouiũ q̃dẽ veſtes vt ait: ſz lupos tegũt. Iſti g̃ fructꝰ q̃b⁹ agſcimur (vt ait) ſũt illi de q̃b⁹ ait apl's Gal. v. Manifeſta ſũt opa carnis: q̃ ſunt fornicatio: imũdicia ⁊c. Et intẽdit Aug. dicere id q̃ ſctus Tho. dicit exp̃ſſe. ſ. q̃ ſi cut apparẽtia opa bona ſũt veſtes ouiuz: ita occlta opa mala: ſũt fructꝰ q̃b⁹ iſti cognoſcunk. Sed ſi ſunt occulta: quõ pñt deprehendi: Ad h̃ dicit ſ. Tho. q̃ nll's hypocrita diu latere pt: ñ ꝓuident ⁊ diligent oĩa ei⁹ opa ꝓſiderẽt. Cogſcunk aũt maxie eoꝛ mala opa: Pꝛio ꝑm ſcm̃ tho. in repentinis. q̃ tũc ꝑm habitũ opank et nõ cauent. Scõo ꝑm Greg. imo q̃n emergit tribulatio: aut tentatio. Tertio ꝑm Aug. de ꝑmo. dñi. q̃n ꝓſequi nequeũt ſuũ ꝓpoſitũ. Quia g̃ difficulter cogſcunk: dñs dixit: Attẽdite. i. diligenk ꝓſiderate. Tũc em̃ etiã apud hereticos iſta cogſcem⁹. Sz ỹ arguit: q̃ poſſibile ẽ eẽ hereticũ q̃ ex ign̄antia fallak: et omnia ꝙa bona hẽat etiã occlta. Ad h̃ dico q̃ ꝑm ſ. Tho. ij. q. xvij. hereſ ſp naſcit ex ſupbia vl' alia ꝓcupia. Ido ſiq̃s habeat bona opa ⁊ bonã volũtate: ⁊ ſolũ ex ignoꝛantia erret: iſte nunq̃ efficiek foꝛmal'r hereticꝰ. i. obſtinatꝰ. q̃: ſuaderi põt ei. ⁊ cõſequenk nõ ẽ lupꝰ ſz ouis errãs. Si tñ poſſibile ẽ h̃ aliq̃ eſſe: raro eſt ⁊ in pauciꝛib⁹. Dñs aũt loquit de eo q̃d in plurib⁹ accidit. Itẽ ỹ. q̃: ſz Bed. h̃ q̃d ỏ dr̃: A fructib⁹ eoꝛ ⁊c. de manifeſt̃ opib⁹ intelligit: de q̃b⁹ licitũ ẽ iudicare. g̃ mõ nõ ſũt dicenda opa occulta. Ad h̃ dico q̃ Beda manifeſta dic nõ ea q̃ ſũt publica: ſz q̃ ſũt certa: etiãſi vn⁹ ſol⁹ ſciat: nos aũt tl'ia dicim⁹ occulta: nõ q̃ nllꝰ ſint certa: ſz q̃ ñ ſũt publica. Ne ỹo aliq̃s dicat q̃ impoſſibile eſt cogſcere tles ī ꝑm Chꝛyſ. rurſus rõnãb hũano exẽplo ponit dr̃. (Nũq̃d colligunt) hoies de coloni (de ſpi. vuas: aut de tri. fic.) q̃ ỏ. Sic ſpine ⁊ bulꝰ: q̃ etiã ſ̃ genꝰ ſpinaꝝ: nõ pñt ꝓducere fructꝰ bonos: cuiuſmodi ſ̃ vue ⁊ fic⁹: ſic etiã nec iſti ſeductoꝛes pñt ꝓducere bõa opa: niſi forte ī ꝓſpectu hoiz apparent tm̃ ⁊ nõ vere: neq̃ bono fine ſed malo: ī̃o ſubdit (Sic ois ar. bona). i. bona volũtas (fructꝰ bonos). i. bona opa (facit) inq̃ntũ ẽ bona ſeu in ſenſu compoſito (mala aũt) inq̃ntũ mala (fructus malos facit) id eſt mala opa. Sciendũ ẽ aũt q̃ duplex eſt arboꝛ fructifera. ſez i genere nature: vt

ania ex q̄ pullulāt potētie: z generaliʒ oīe subiectū ex q̄ ꝓueniūt accidētia: et materiales ꝛbores ex quibꝫ ꝓdeūt fructꝰ. Et isto mō ois arbor est bona z ois fructꝰ bonus: Alio mō est arbor in gñe moꝛis: zsic volūtas est arbor. Et sic arbor est quidez bona in sua natura tā in hoīe q̄ in angelo: sed ex sua libertate pōt seip̄am facere malā: statuēdo sibi malū obiectū aut malū finē: q̄ facto oēs fructus. i. oēs opatiōes q̄s ꝑ seipam elicit vel impat alijs potētijs inq̄ntum est mala. i. in oꝛdine ad malū obiectū vel finē: sunt mali. Sciendū ꝫo ē q̄ aliq̄d dr impossibile absolute: vt hoiem eē equū: z ex suppositiōe: vt rem albā effici nigram suppositō q̄ stet alba. Et sic oportz intelligere q̄ sequūtur (Nō pōt arbor bona) manēs bona z inq̄ntuz bona (fructus malos facere) secus si mutet a bonitate. Itē secus inq̄ntum est nō bona seꝫ mala. Nihil em̄ phibet voluntatē pseuerantē in bonitate habituali q̄ ad aliq̄d obiectū vel finē: esse malā actu vel habitu q̄ ad alia z ecōuerso. Vñ q̄ de fornicatiōe nō penitet: sed denuo intēdit fornicari: pōt dare elemosynā: qd̄ est bonū ex gñe: sed nō dat inq̄ntū fornicatoꝛ: z ecōuerso vir misericoꝛs z q̄ ad hoc bonꝰ pōt loqui otiosa. Vñ eodē mō intelligit qd̄ sequit (neq; arbor mala fructꝰ bonos facere) Deinde falsis ꝓphetis cōminat dicens (Ois arbor). i. ois volūtas seu hō q̄ habz voluntatē (q̄ nō fruc. bo. exci. z in ignē mittet z ardet) Vbi ſm Chꝛyſ. due notant pene. s. excidi a regno: z includi in gehēna ignis. Vnd̄ ait: Vti cōburit z a regno excidit oīno: q̄ pena difficilioꝛ est: Vulci aūt solā gehēnaz exhoꝛrēt: ego aūt casum illi⁹ gl̄ie n̄ꝛi ad marioꝛē penā gehēna esse dico. Quis em̄ paruū vel magnū malū nō suscipet pꝛ: vt videat z potiat dilectissimo filio: p̄ hiraq; i gl̄ia illa putem⁹. Nō em̄ alicui⁹ filiꝰ suauis est pri: vt illoꝛ btōꝝ reges: z dissolui z eē cū chꝛo. Intollerabilis pena est z gehēna Sed siq̄s decēmilia ponat gehēnas: nihil tale dicet q̄le est a btā illa gl̄ia excidere: et odio habꝛi a chꝛo. Hec ille. Cōcludit ār finaliʒ dñs ex dicta silitudine id qd̄ in ista parte intendit di. (Igit ā fructu eoꝝ cognoscetis eos.)

Doꝛaliʒ hereticiz hypocrite q̄ ex veste ouina cognosci nō possunt: cognoscunt ex fructibꝫ q̄ sunt ꝑcipue tres: vt colligit ex scꝛiptura. Primꝰ est doctria pestifera. Luz em̄ q̄s docet dissona scꝛipture z scris: nō est habēdꝰ ꝓ bono: sz est h̄ signū lupi latentis sub pelle ouīa Mat. vij. Bonꝰ hō d̄ bono thesauro coꝛdis sui pꝛfert bona. Scdꝰ ē vita elata: Nec dico elata patēte: q; tā nō latet sub veste ouina: sz elata latent. Veri em̄ fuit dei in opibꝫ q̄ gl̄iam afferūt q̄runt latere: hypocrite aūt se fingūt se velle latere: sz latent q̄rūt oēm vtā apparēdi Mat. vj. Exterminat em̄ ꝛc. Tertiꝰ est impia ples. Hec em̄ est generaliʒ regl̄a phie: q; oē agēs agit sil̄e. Qñ g̃ hi q̄ ab aliq̄bꝫ educāt sunt viri maligni: inuidi: obloquētes ꝛc. etiaz patres eoꝝ sunt sil̄es. Sapie. iij. Ex iniq̄s oēs filij q̄ nascunt testes sunt neq̄tie aduersus parentes suos.

Quantū ad tertiū chꝛs cōminat nō solū falsis ꝓphis sed oibꝫ chꝛianis sil̄ q̄ facta ꝓsentanea opibꝫ nō hñt: dicēs (Non ois q̄ dicit mihi dñe dñe). i. q̄ mihi verbis honorē exhibet: vera et non falsa docēdo (intrabit i regnū celoꝝ) nisi ꝓ his facta ꝓ eoꝛdēt. Sed ꝓtra istā expositionē arguit Augꝰ. de ser. do. Nā nemo pōt dicere dñs iesus nisi in spūsctō: Ergo ois dicens chꝛo: dñe dñe: habet spūsctm: g̃ intrabit in regnuz celoꝝ. Ad hoc triplicit rñdet. Primo ſm Aug. ibidē: q̄ Paulus accipit dicere ꝓprie. s. q̄ est enūciare voce ſm q̄ intellectu ꝛcipitur z amat seu desiderat volūtate: dñs aūt hic accipit dicere generaliʒ ꝓ sola voc̄ expꝛessione: ſm q̄ dicēs nec vult nec intelligit plene qd̄ dicit. Scdo ſm Hieroñ. q̄ cū moꝛis sit scꝛipturaꝝ dicta ꝑ factis accipere: iuxta illud: Factis aūt negāt: apl⁹ de factis loquit: z redit ista expositio i idē cum ꝓxi. Tertio ſm Amb. dicit: q̄ a q̄cūq; dicat veritas est a spiritusancto. Et intendit q̄ possibile est vt aliquis loquat veritatez motus a spiritusancto qui tamē caret gratia spiritussancti. Non ergo valet ista argumentatio. Dicit dominꝰ iesus id est ꝓdicat de chꝛo q̄ ipe sit dñs: ergo habet spiritūsanctū ꝑ gratiam ad meritoꝛie operandum: etsi habeat ad vere loq̄ndū. (Sed q̄ facit voluntatem patris mei)

Dominica. VIII. post trini.

Non dicit aũt volũtatẽ meã nisi latentẽ: vtpote qz eadẽ ẽ pẽis z filij: sz ỏt pẽis mei sm Chrỹs. qz ỗ ꝯgruebat auditoribus: vt pus sic crederẽt cũ eẽnt imbecilles. (q in cel'est) p manifestatõem specialem suc glie. Nam illa corpa tanꝯ nobilissima ar guũt maxime potentiã z sapiam artificẽ. ibi quoꝯ sũt spũs nobilissimi. et ibi se ad fruendũ omnib⁹ beatis exhibet. z ibi vt dic̃ s. Tho. j. qte. q. lxvij. ar. iij. glia spiritũ a principio mũdi incepit in angelis: z glia corpoꝝ futura incepit in ipo celo empyreo: quod lucidũ est. Tota ei corpalis creatura elucidanda est suo modo: excepcis pris infernalib⁹ partib⁹. Per essentiã aũtẽ potentiã z psentiã ỏs vbiq̃ est, vt habes. j. q. viij. qz celũ et terrã ego impleo: dicit dns Hiere. xxiij. (Ipe intrabit i regnũ celoꝝ.) Hila. Celestis em regni liter ob edictia volũtatis dei: nõ nũcupatio re

Moral: q̃libz conari dz eẽ ar (ptura ẽ boz fructuosa. qz bonoꝝ opeꝝ fructibus q̃s apỏ chm adeo magnificat vt eũ secũ faciat coregnare. Sz sciendũ est q vt ex psenti euãgelio colligit tripler est arbor. Prima est sterilis q̃ non fructificat. de q̃ dr Omis arbor q̃ nõ facit fructũ zc. Sũt aũtẽ tres cause arborũ nõ fructificãde. Prima. s. nimia frõdositas foliorꝝ. i. ỹboꝝ. qz sz humor q̃ dẽbat in fructꝰ cõuerti: trãsit ad folia. Isti sũt ficulnea maledicta a domino. Mat. xxj. Et secũda nimia pceritas. qz humor ad plura dilatat. Isti sẽ magni z plati. q̃ dant vanitatib⁹ q̃ debentur pauprib⁹. Tertia nimia vetustas. Dicit aũt Aris. q si pforet amygdal⁹ vetus hũor i medulla depurat. z efficit arbor fertilior. Sic inueteratus in pctis dẽbz i suo corde tria foramia facere: contritois: ỹfessionis z satisfactiõis zc. Secunda arbor ẽ que facit fructus: sed insipidos et malos: De qua dicit. mala arbor zc. Sunt aũtẽ necessaria multa vt bi fructus fiant boni. s. labor: trãsplantatio: tps plantatõis: z surcul⁹. Nam sz Aris. arbores siluestres aliqñ fiũt horteses labore. i. cultura. et sz eũdem arbor alicubi infructuosa: fructificat alibi. z sm eũdẽ ples plante plãtank i vere iuuẽturis: pauce in autũno pfecte erũtz. pauciores in hyeme senectutz. paucissime in estate male ỹsuetudinis: q̃ feruorẽ ad vicia facit. Surcul⁹ aũt est ỹbũ dei. Tertia arbor ẽ bona. de q̃ sm Chrỹs. nascunt gẽme bonaꝝ cogitationũ. z flores bonaꝝ rũ deliberationũ: z fructꝰ bonoꝝ operum

Quia ỹo totũ psens euangeliũ pncipalit ad ỗ tẽdit vt hereticoꝝ fugiam⁹ errores: id eoꝝ psenti passu' recitare volo hereticos. z hereses sm q ex varijs locꝝ vocẽ scti Tho. colligunt. Herex i git vna Sabellij est q in diuis pẽ est filꝰ vt natus de ỹgine. z spũsctus vt sctificat creaturã. z hz. iij. ỹ gen. ca. v. et. vj. Heresis arrij q filꝰ dei ẽ minor pẽ sm deitatẽ z ẽ creatura. ibidem. Alia heresis arrij q solũ pẽ est inuisibil' oĩ creature. z filꝰ visus est a ỹphetis. Jo. xij. lec. vj. Herex p ma Origenis q verbũ dei ñ ẽ de⁹ essẽtia liter sed participatiue tm. Jo. j. lec. v. q spũssanctus est creatura facta p ỹbũ dei. Jo. j. lec. vij. Q3 aĩa chr̃i cũ alijs spũalib⁹ creaturꝝ fuit creata añ corpa z a ỹbo assumpta. z in fine vnita est corpi. iij. contra gen. ca. xxxiij. Q3 aie create fuerũt oẽs añ corpa. z diuersis corpib⁹ vnite fz diuersitatẽ pctoꝝ q̃ cõmiserũt antecꝝ corpib⁹ vnirent. j. par. q. xxij. Q3 sctoꝝ tũ dotudo et damnatoꝝ tam hoim q̃ demonũ dãnatio aliqñ possibilr ẽminabit. j. p. q. lxiij. Heresis ei⁹ z arrij, q diuine pfone differũt in eẽntia. j. q. xxxij. Heresis ỹma manichei, q pncipia rerꝝ duo sunt Vnũ bonoꝝ et spirituũ tm. s. de⁹. Alterꝝ qỏ est pncipiũ maloꝝ et corpaliũ. s. diabolus. ij. di. j. q. j. Q3 de⁹ noui testamẽti ẽ pater chr̃i. nõ aũt de⁹ veteris: sz ẽ diabolus. Jo. ij. lec. ij. Q3 diabol⁹ naſa z ñ volũtate ỹmal⁹. Jo. viij. lec. v. Q3 diabol⁹ ẽ generat⁹ z hz pẽm. Jo. viij. lec. vj. Q3 q̃dam aie sunt ex bona creatõe: q̃dam ex mala. ibidẽ. Q3 q̃dam aie sunt de substãtia dei. Jo. xj. Q3 liberꝝ arb itriũ ad peccatũ cogit⁹: et illud vitare nõ põt. ỏ ỹi. q. xxiij. ar. xij. Q3 nõ licz comedere carnes nec oua: qz natura dei cõmiscẽt eis. j. Timo. iij. Q3 in toto veri testõ nulla ẽ ỹphetia de chro. z q̃d introducit i vno de veri est ex corruptõe. sup Mat. Q3 de⁹ ẽ corp⁹ z lux infinita. z chr̃s est iste sol visibilis. Jo. viij. Q3 non est curandũ ỏ fi-

de:sed de opib⁹.nec credendū est sup̄ ra//
tionē. Heb.xij. Q⁊ omnes p̄es veteris
testamēti tā patriarche q̄ ꝓphete fuerūt
mali et dānati. Jo.x.lec.ij. Q⁊ charitas
vel gr̄a semel habita amitti nō p̄ot. q̄d//
lib.iij.q.v. Q⁊ omne matrimoniū ē dam
nandū.j.Timo.iiij. Heresis manichei et
montani ꝛ p̄scille. Q⁊ ꝑmio spūssancti ñ
fuit ꝓpleta in ap̄lis sed in eis cō negant
actus ap̄lorū in q̄b⁹ in ap̄lis narrat com//
pleta.ij.ij.q.cvj. Heresis pelagij q̄ oīa
dei p̄cepta sine gr̄a obs̄uari p̄nt.j.Coz.xij
Q⁊ p̄ncipiū bñ opandi est ex nobis.ſz cō
sūmatio ex deo.j.q.xxiij. Q⁊ hō p̄ot me//
reri sine gr̄a.ij.di.xxviij. Q⁊ pueri chr̄ia//
norū non cōtrahunt originale pctm: sed
baptizant ꝓpter regnū dei. Jo.iij. lect.j.
Q⁊ pueri nō baptizati erūt i domo dei:
ſz nō in regno Jo.xiij. Heresis Jouini
ani q̄ hō necessario bñ opat. nec p̄ot pec//
cata cōmittere.ij.di.xxviij. Q⁊ oēs beati
sunt eq̄les in p̄mio. opus. xix. Q⁊ matri//
monij equat ꝑ gitati.ij.ij.q.clij. Here//
sis Nestorij: q̄ in chr̄o ē tm̄ vna natura
dei et hois.j.Coz.ij. Q⁊ btā maria non ē
mater dei. Gal.iiij. Hereſ valētini apud
ꝓbum dedit causam creatori q̄ mūdum
crearet. Jo.j.lec.vj. Q⁊ p̄ncipia rer̄ sunt
lex.s.p̄fundū.i.pater:silētiū:intellect⁹:p̄i//
tas:ꝓbū et vita.ex q̄bus sunt.xxx.secula.
Jo.j.lec.x.in p̄n. Heresis eutichetis q̄ in
chr̄o est tm̄ vna natura cōposita ex divia
ꝛ hūana. Joā.lec.xvij. Q⁊ corpa resurgē
tiū ꝛ chr̄i nō erūt palpabilia sed vt ven//
tus. iiij.ꝫ gen.c.lxxxiiij. Heresis hebiōis
q̄ christus concept⁹ est ex semine viri. iij
di.xxx. Heresis hebionis fotini cherin//
ti: ꝛ pauli samosateni: q̄ christ⁹ nō fuit
ante mr̄em: ſz pur⁹ hō meruit deitatem.
iij.p.q.xvj. Heresis gabaonitaꝝ. q̄ chr̄s
est cōposit⁹ ex natura divia ꝛ hūana: id̄o
est sp̄ imortal' q̄lib.iiij.q.v. Heresis p̄//
scianistaꝝ: q̄ oīa facta hoim etiaz christi
certis horis subiecta sunt. Jo.ij. Heresis
theodori mopsuesteni: q̄ in veteri testō ni
hil exp̄sse dicit de christo. In plogo super
Psal. Heresis eunomij. q̄ filius dei est oi
no dissimilis patri. Jo.le.viij. Heresis na//
zarenoꝝ. q̄ fides chr̄i sine op̄ib⁹ legis mo
y̆si nō sufficit ad salutē. opus.iij. Heresis
heluidij Q⁊ mater christi non mansit vir
go post partū: iiij.di.xxx. Heresis vigi//
lantij impugnantis voluntariā pauptatē
iij. ꝫ gen.ca.cxxxj. Heresis Desiderij lō//
bardi de secta catharoꝝ: dānantis sta//
tum egentiū cum chr̄o fact̄atib⁹ relictis.
opus.xix. Heresis vilielmi de sct̄o amore.
q̄ pauptas habitualis est licita: nō autem
actualis. ibidē. Heresis pauperū de Lu
gduno: q̄ q̄libet iust⁹ ē sacerdos: et q̄libz
sacerdos iust⁹ Heb.vij. Heresis greco//
rū q̄ sancti nō vadūt ad paradisum vsq̄ ad
die iudicij. iiij. ꝫ gentiles.ca.xcj. Heresis
montani: q̄ ꝓphete nō habent lumē ad iu
dicandū: ſz sūt arrepticij. de p̄i.q.xij. Here
sis incepit apud iudeos: ꝛ venit iter chri//
stianos: q̄ serui dei non debent esse serui
hominū. Titū.ij. Heresis novacianoꝝ
q̄ peccans post baptismū nō potest resur
gere ad gratiā p̄ penitentiā. iij. pte.q.lxxx//
iij. Heresis catafrigarū. q̄ mulier potest
habere ordines sacros.j.Timo.iij. Here
sis abbatis ioachim. q̄ in divinis essentia
generat eēntiā: sic deus gñat deū.j.q.xxx//
ix. Heresis macedonij: q̄ spūssctūs ē mi//
ster p̄is et filij. Rhema. viij. Heresis si//
monis magi. q̄ gr̄a spūssancti est venal'.
ij.ij.q.c. Q⁊ mund⁹ est fact⁹ a quadā su//
pna virtute: non a deo. ibidem. Heresis
petri albaialarei. q̄ de⁹ nō potest facere
nisi que facit ꝓpter ordinē iust̄icie ꝛ sapien
tie eius. vl' q̄ agit ex necessitate nature. de
po.q.j.ar.v. Heresis articlinitaꝝ: q̄ i sa
cramēto eucharistie materia offerēda est
panis ꝛ case⁹. iij.q.xliij. Heresis catafri
gaꝝ ꝛ pecianoꝝ. q̄ i eodē offerēd⁹ est pa//
nis ex pueri sanguie ꝫfect⁹. ibiō. Hereſ
agrioꝝ: q̄ in eodē q̄ offerēda ē sine vino
Ibidē. Deū nō esse auctorē omniū bono
rū est hereticum. Ha.q.viij. Deū non vi
deri p̄ essentiam a btis est hereticū. ij. di.
xxiij. In deo esse cōpositō em vl' accidens:
vel aliq̄d p̄ter deū esse et nū est hereticū.
de po.q.viij. q̄ aliq̄d sit ñ creator neq̄ cre
atura ē hereticū. de po.q.viij. Diabolū ñ
eē factū p̄ ꝓbū dei ē hereticū. Jo.lec.vj.
Via redire eadē nūero p⁹ m'ta tpa ē he//
reticum. iiij. ꝫ gen. ca. lxxxij. Dimensiōes
sacr̄akes eē eq̄les dimēsiōib⁹ corp̄is chr̄i ē
hereticū. opus.xj. Fuisse aliquid in adam

nō infectū originali peccato: ex q̄ forma/tum sit chr̄i corp⁹: est hereticū. Jo.iij. Beatam Mariā nō esse matrē dei est hereti/cū.iij.q.xxxv. Melchisedech fuisse filium dei est hereticū. Heb.vij. Gratiam dari ex meritis: est hereticū. Da.q.viij.q̄ actus meritoꝝ nō excedat facultatē nature: est hereticū. Virtu.q.ij.q̄ angeli aliq̄d creēt est hereticū.ij.di.xviij. Animas descēdere a ꝓpriis stellis: est hereticū. opus.xxviij. Nō oēs esse obligatos obedire pape: ē he/reticū.opus.xix. Episcopum nō differre a simplici sacerdote: est hereticū.ij.ij.q. clx/xxiij. Aliq̄d in sacra scr̄tura esse falsum: est hereticū. Jo.xij. Q; hō nō resurgat idē numero: est hereticū.iij.dis.xlviij. Q; ho/mo mouet de necessitate ad aliq̄d eligen/dum: est hereticū. Da.q.vj.q̄ melius est in seculo manere: z opib⁹ pietatis vacare q̄ intrare religionē: est hereticū et diabo/licū. q̄dli.iij.q.v. Votū vel iuramentū de aliq̄ bono posse sine pcō dimitti: est here/ticū. q̄dlib.iij.q.v. Omne iuramentū esse pctm̄: est hereticū.ij.di.xxix. Nō esse pec/catū illud qđ est ꝓtra p̄ceptū dei: est here/ticū. q̄dlib.iij.q.v. Negare prudentiā dei circa ista inferiora: ē hereticū. j.q.viij. For/nicationē simplicē nō esse pctm̄: ē hereticū q̄dl.iij.q.v. Omnē actū matrionij semper esse peccatū: est hereticū.iij.di.xxvj. Ali/quē descēdere ex Adā p̄ cōmixtionē viri et mulieris: z nō ꝓtrahere originale pecca tū: est erroneū.xij.q.viij.arti.ij.

Dñica.ix.post Trinitatē Lex.euāge.Luc.ca.xvi.

Omo quidā erat diues
b qui habebat villicū: et hic diffamat⁹ est apud il lum quasi dissipasset bona illi⁹. Et vocauit illū z ait illi. Quid hoc audio de te: Redde rationē villicatōis tue. Jam em̄ nō po/teris villicare. Ait aūt villicus intra se: Quid faciā: Quia dñs me⁹ aufert a me villicatiōz: Fo dere nō valeo: mēdicare erube/sco. Scio quid faciā: vt cū amo/tus fuero a villicatōe recipiant me in domos suas. Cōuocatis itaq̄ singulis debitoribꝫ domi/ni sui dicebat primo: Quantū debes domio meo: At ille dixit: Centū cados olei. Dixitq̄ illi: Accipe cautionē tuā z sede cito z scribe q̄nquaginta. Deinde a/lio dixit: Tu vo quantū debes: Qui ait: Centū choros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas et scribe octoginta. Et laudauit dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset: quia fi/lij huius seculi prudentiores fi/lijs lucis in generatione sua sunt. Et ego dico vobis: Facite vobis amicos de māmona iniquitat̄: vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula

Omo quidā erat
b diues: q̄ habebat villicū z̄c. Lu.xvj. In p̄senti euāgelio ꝓtinent tria puncta: q̄ sunt: Dura exactio: Astuta cautio: z Ample/ctenda ꝓclusio.

Quantū ad primū tangit exactio: quā dñs fecit a villico sup̄ rōe reddēda. Etq; euāgeliū gabolicū est: litteralē sensū oꝝz ex metaphorica fcatiōe suscipe. Dicitur q̄ (Dixit iesus discipul' suis parabolā hāc.) Quid aūt sit gabola: z q̄re dñs gabolice loquebat: habes dñica vlti. post epi. (Hō quidā erat diues) Iste ſm Chryſ. est de⁹ qui est diues i thesaurꝫ corpalib⁹.ij.Cor.iij. Pro nob egenus fact⁹ est: cū esset di/ues. Et spūalib⁹. Eph.ij. De⁹ āt q̄ diues est in misēdia. Et celestib⁹. Ps Glia z di/uitie in domo ei⁹. Vel ſm alios est chr̄us Sed siue de⁹ sit siue chr̄s: sol⁹ est diuitiaꝝ dñs. Nos em̄ nō dñi sed dispēsatores eaꝝ sum⁹: ideō subdit (Qui habebat villicū) id ē hoiem cui diuitias de⁹ dedit: ſm Theop̄. Et hic chr̄i villic⁹ ſm Gorrā est triplex. s. p̄latus in spūalib⁹: z p̄nceps in tpalib⁹: et quilibet chr̄ianus in vtriſq̄. Est autē ſm

Beda ⁊ Hiero. villic⁹ ꝓprie ville gubernator. Iconom⁹ aũt pecunie ⁊ frugũ ⁊ oĩm que habet dñs dispẽsator est. Et quo ptz q villic⁹ est quẽ nos castalduz dicim⁹; qsi ville custodẽ: iconom⁹ aũt est factor vulgariter dic⁹. Sumit aũt hic villic⁹ ꝓ iconomo: vt ỏr magr hist. (Et hic diffamat⁹ est apud illũ). i. dñm suũ (quasi dissipasset bona illi⁹) exp̃dẽdo in vanitatib⁹ Theo. Cũ nõ exercem⁹ dispensatiõez ꝓpũ ad libitũ dñi: sed ad ꝓprias illecebras: eũ ipsis abutimur: criminosi villici sum⁹. Hec ille Diffamak aũt hõ apud deũ: nõ qsi angeli vel hoies ann ũcient deo occulta crimina que lateãt eũ: sedq; hõ est causa sine q̃ nõ q deus ista nouerit dũ facit esse qõ deus scit esse factũ. Si em̃ hõ nõ peccaret: deus nunq̃ sciret eũ peccare. Etq; hõ põt peccare ⁊ nõ peccare: põt etiaz facere q deus sciat vel nesciat suas iniq̃tates: ⁊ hoc loq̃ndo absolute. Supposito tamẽ q de⁹ sciuerit aliquẽ peccatuz: ĩa iste nõ pt facere q deus hoc nesciat. Sed tñ nõ est necesse q deus sciuerit in p̃teritũ: q; nihil apud deũ trãsit: vñ semp est liber in sciendo vel nõ sciendo. Vide de his capreolũ. j. dist. xl. et infra in q̃stionib⁹. Et nota q ista diffamatio vel accusatio fit multiplici testimonio Primo remorsu ꝯsciẽtie. Ro. ij. Testimoniũ reddẽ. ⁊c. Scdo euidẽtia operũ. Geñ. viij. Clamor sodo. ⁊ go. ⁊c. Tertio clamore vicinoz. Prouer. xj. Qui abscõdit frumenta maledicẽt in pplis. Quarto q̃rela paupez pene occisoz fame Geñ. iiij. Vox sanguinis fratris ⁊c. (Et vocauit illuz et q̃t illi: Quid hoc audio de te:) Vocat ãt dñs villicũ ꝑm Chrys. qñ eũ timore mortis ꝯcutit ⁊ reprehendit eũ ꝓpria ꝯsciẽtia de rebus male ꝯsũptis: vñ ait: Quid hoc audio de talia p effectus nobis exclamat dñs: ostendens fruentẽ in meridie sospitate: postq̃z vesperascit examinẽ: ⁊ aliũ inter prandia expirantem: ⁊ diuei si diuersimode ab hac villicatiõe discedim⁹. Hec ille. (Redde rationẽ villicatiõis tue). i. reddes in tpe mortis. Tũc em̃ ex toto amouebĩ hõ ab admiñistratiõe tpalium. Quilibet em̃ villicus reddet ꝛem de ingressu ad id qõ habebat dispensare; ⁊ de ꝓgressu ⁊ de egressu. Et quidẽ si sit plat⁹; dicek illud Dar. xxij. Quõ huc intrasti: Quis te introduxit: virtus aut dolus: deus aut diabolus: gratia vel numus: caro vel spirit⁹: redde g̃ roem si p fraudulentiã aut violentiaz aut pecuniam aut carnalẽ lineã intrasti ad locũ sinceritatis ⁊ libertatis ⁊ gratitudinis ⁊ spiritualitatiz. Et de ꝓgressu: quõ vixit q̃ ad se ⁊ alios. Hiere. xij. Ubi est grex q̃ dat⁹ est tibi: Et de egressu. quõ. ſ. in tota vita se ꝓparauit ad mortẽ. Deu. xxx. Vtinã saperẽt ⁊ intelligerẽt ac nouissima puiderẽt (Jam em̃ nõ poteris villicare). i. bona tẽporalia dispensare. Nã post mortẽ si aia est sepata nõ vtik tpalib⁹: simil⁹ neq; si resumpserit corpus: quia ille status. ſ. resurrectiõis nõ est animal⁹: vt tpalib⁹ egeat ad victũ aut vestitũ. Sciendu⁹ est aũt q villicare ꝛm antiq̃s dictũ est: modo autez villicor dicik.

Horalik iste villic⁹ quẽlibet hoiez fcat cui deus curã ville. i. ꝓpij corpis cõmisit ⁊ virtũ anie. vt hec exerces dño fruct⁹ bono rũ opez reddat. Hoc aũt in pñti tm̃modo vita facere põt: nõ in futura. Chrys. post transmigratiõez hinc factã nõ est tempus operãdi. Vita pseng habet exercitiũ mãdatoz: futura ꝛo solatiũ. Si nihil opat⁹ es hic: frustra in futuruz curas. Sed nec mẽdicãdo pficies. Huius indiciũ sunt ꝓ gines fatue: q̃ imprudẽt a prudẽtib⁹ mẽdicauerũt: ſz reuerse sunt vacue Quilibet em̃ suã ꝯuersationẽ vt tunicã induit. Nõ est autẽ exuere nec cãbire cũ alio. Hec ille

Quantũ ad scõm tangit quõ villicus fuit cautus: cũ ỏr (Ait aũt villic⁹). i. hõ dines et mal⁹ (intra se) timore mortis dante ꝯsiderare de futuris. (Quid faciã: q; dñs meus aufert). i. vult auferre vel auferet cito (a me villicatiõnẽ). i. vsum diuitiaz merarũ: qsi dicat: Quid erit de me cum vita ista fuerit terminata: ⁊ deũ ꝓ male dispẽsatis facultatib⁹ ũmicuz habebo: (Fodere nõ valeo) id est ꝓprijs nature mee viribus nõ possum mihi de salute post mortẽ puidere (mendicare) a religiosis ⁊ suis dei gratis petẽdo spiritualia suffragia (erubesco) Erubesceret em̃ diues nisi sit stultus velle a religiosis obtinere sue anime ꝯsolationez: quib⁹ subsidia tpalia ꝓ vita corpali eoruz sustẽtanda nõ exhibet. Stati ãt q dines

ita ꝓsiderat nō deest celestis inspiratiō: vt bonū ꝓsiliuz sumat: vñ sequit (Scio) deo scz intrinsec⁹ inspirante ꝛ adiuuāte (quid faciā) dū est tp̄s villicandi. Cogitat em̄ p diuitias q̄b⁹ male vtēdo adq̄rebat dāna/tionē: dādo ex eis elemosynas pauperibus eternam adq̄rere salutē: vt pauperes eū re/cipiāt. i. sint ei causa q̄ recipiāt in vita ēterna: vñ ait (vt cū amor⁹ fuero a villicatio/ne) in die ratiocinij. i. mortis (recipiāt me) ip̄i pauperes: meis copijs recreati (i domos suas) id est in celestes māsiones: q̄ pauper⁹ sunt qui in hac vita mala suscipiūt: vt Lazar⁹ de q̄ Luce. xvj. habet. Jn has āt domos pauperes diuitē misericordē suscipiūt dupliciter. Primo sm Chryſ. inquantuz corā iudice phēt testimoniū de diuitis bonitate: nō vocib⁹: sed ostensiōe bonorum. Alio mō: quia meritis ꝛ oꝛonib⁹ eor⁹ de⁹ aliq̄n de ꝓgruo diuiti ꝓtritiōem ꝛ grām largitur. Ad intellectū ꝙo seq̄ntiū sciē/dum est: q̄ similia nō oportet in oib⁹ esse similia. Vñ q̄ parabola est similitudo nō oportet: vt dicit Aug. in parabolis oia si gnificatiue sumere ꝛ scrutari. Que ergo sequunt de ꝙocatiōe debitoꝛ dupliciter exponi possunt. Vno mō vt dicat q̄ nō ē similitudo inter villicū istū ꝛ diuitē quo ad oia: sed solū q̄ ad hoc q̄ sicut ille p diui tias adq̄siuit sibi mansiones in aliena do/mo: ita ꝛ iste. Alio modo vt similitudinez quo ad oia fere excogitem⁹ ꝛ dicam⁹: q̄ vt dicit Chryſ. nihil est nostrū sed omnia sunt dominis diuine. Hec ille. Et h̄ autē sequit: q̄ illi quos debitoꝛes nostros dici mus sunt ꝓncipaliter debitoꝛes dei. Sūt aūt debitoꝛes nostri inq̄ntum nos sumus iconimi dei. Diues ergo timēs moꝛtem ꝛ volens sibi ꝓuidere: statuit Pauperib⁹ face/re miscōiam dādo elemosynas: vel quod idem est relaxando debita. Jdeo dicit (cō uocatis itaq̄ singulis debitoꝛib⁹ dñi sui) id est q̄ debebāt sibi tanq̄ iconomo dei di cebat ꝓmo (Quātū debes dño meo?) id ē mihi q̄ sum dispēsatoꝛ domini mei (At il le dixit: Centū cados olei) Hoc exempli gratia positus est. Sicut aūt dicit Beda cadus grece: latine amphoꝛa dicit conti/nens vnas tres. i. tria quarteria. Vnō vt alij dicūt est idem qō barrile. (dixitq̄ illi: Accipe cautionē tuam) id est libꝛū ratiocī nij in quo caueꝛa deceptione (ꝛ sede cito ꝛ scribe octoginta) Dicit autem cito: signifi cans q̄ ꝓmpte elemosyna sit exhibenda. (Deinde alio dicit: Tu ꝙo q̄ntum debes Qui ait: Centum choꝛos tritici) Licz au tem choꝛus multa significet: vtputa mul titudinē psallentiū: ꝛ q̄ndam ventū. tñ h̄ sumit q̄ mensura decem modioꝛ (Ait illi Accipe lras tuas ꝛ scribe octoginta. Et laudauit dñs villicū iniq̄tatis) nō de sua iniquitate: qua ꝓus male diuitias cōmi/sas expēdebat: sed de sua ꝓudētia ꝛ saga citate (quia ꝓudenter fecisset) ꝓꝛo se ꝛ nō ꝓꝛo domino. Sumit aūt sm Origenem ꝓudentia hic ꝓ astutia ꝛ calliditate: ad malū inclinationē habente. Sciendu est autē q̄ hic est dissimilitudo inter mate rialem ꝛ spūalem villicum. q̄ materialis fuit iniq̄us dupliciter. s. dissipando bo/na domini sui: ꝛ debitoꝛib⁹ sine ei⁹ aucto ritate relaxando. Spiritualis autem est iniqu⁹ ꝓmo modo tm̄: sed scō modo est iniqu⁹ sed misericoꝛs. Licz em̄ ea q̄ sunt diuitis sint dei: tamē potest ea libere pau peribus relaxare: q̄ domin⁹ hoc gratū ha/bet. Sicut aūt dicit Augusti. de consen/su euāgelistaꝛ ꝛ mḡr hystoriaꝛ intēdit do minus inferre, q̄ si iniqu⁹ villic⁹ callide sibi ꝓspiciēs: laudari potuit a decepto do/mino. q̄nto magis q̄ sine iniquitate ꝛ da/mno domini sui has diuitias pauperib⁹ largiendo sibi amicos facit poterit lauda ri. Jdeo autē ꝓudenter fecit villic⁹. (q̄ filij hui⁹ seculi) id est qui hui⁹ seculi ope ra sectant sm Bedā: vel (qō idē est) q̄ ō/rant q̄ sibi cōmoda sunt in terra sm The ophilū. Dicunt autē mali: filij hui⁹ secu/li Primo: quia huic seculo se conformant ꝓꝛa illud Roma. xij. Nolite ꝓfoꝛmari. ꝛc. Se cūdo: q̄ in secularib⁹ se occupāt. ij. Tim. ij. Nemo militās ꝛc. Tertio quia in h̄ se/culo hereditatē desiderāt. Titū. ij. Abne. omnē impie. ꝛ secularia ꝛc. Quarto q̄ se culū diligūt: cum dicat Jac. iij. Qui em̄ voluerit esse amic⁹ ꝛc. Boni aūt dicunt filij lucis. Primo quia faciunt opa lucis. ad Eph. ij. Fruct⁹ lucis in oñi bonitate. Secundo q̄ habent cōuersatiōem lucis. Roma. xiij. Abijciam⁹ opa tenebꝛarum

Tertio q3 sunt amatores lucis. q3 q̄ male agit odit lucē. Jo. xiij. Ergo a ꝓtrario sensu ꝛc. Quarto q3 sunt heredes lucis. Tobie. xiij. Lucida splēdebis ꝛc. (Prudētiores filijs lucis) id est his qui spuales opes ptractant ſm Theo. (in generatione sua sunt) id est in genere suo ſm Origenem. Nō em̄ sunt prudētiores simplicit: sed in malo sunt prudētiores q̄ isti i bono Theophil⁹. Inuenimur aūt in humanis q̄dē administratiōib⁹ prudēter ꝓpria disponētes: ac sūmope satagētes: vt si desierimus ab administratiōe: habeam⁹ vite refugium Cū ꝯo dispēsare debem⁹ diuina nō prōditemur q̄ nobis postmodū sunt futura. Hec ille.

Moraliter exemplo illi⁹ villici: q̄libet debet meditari se reddituꝝ rōnē dño suo: atq3 semeti ꝑm diligēter discutere ꝛ secuꝝ meditari q̄d facturus sit. Et q̄dō si pōt facere. i. multa bona opera exercere: seruiendo deo: de reb⁹ corpe ꝛ ania. hoc faciat exemplo formice: que grana primo congregat in estate siue messe: ꝛ secundo ea ꝓforat ne germinēt sub terra. Vnde nō dicitur solum formica quasi ferens: sed etiaꝝ quasi fodiens micas. Tertio ea decorticat eadem causa: vel vt sapiāt magis. Et q̄rto si fuerint humectata exponit soli ne putrescant. Estas vel messis est tp̄us p̄sens hac ratiōe. q3 possum⁹ laborare nō hac ratione q3 colligim⁹: q3 sic estas est vita btā Perforatio est auditio ꝟbi dei q̄ est gladius: q3 sine eo opa bona putrescēdo germināt: ꝛ pdūt meritū suū homies dū lapsi i putredinē peccati. Decorticatio est expurgatio peccatoꝝ. Siccare ꝯo ad sole est iugiter intueri vitam Jesu chr̄i: cuius intuit⁹ siccat humiditatē affect⁹ terreno rum. Si ꝯo nō pōt fodere ꝛ erubescit mēdicare: iam vacet elemosynis q̄ntum pōt: dādo bona dñi sui. i. sibi a dño suo cōmissa. Nā sic faciēdo ꝓuidet sibi in vita: quia elemosyna est ignis expurgans facinora. Eccli. xij. Sicut i sereno glacies: soluent peccata tua. Et in morte: quia animā associat. Amb. Nō sunt bois bona q̄ secuꝝ ferre nō pōt: sola miseria comes est defūcto⁹. Et post mortē: quia liberat ab inferno. Tob. iij. Elemosyna nō patit animaꝝ ire in tenebras. Quantū ad tertiū possit ꝛclusio quā oēs debēt amplecti saltez volūtate si q̄ actu nō possunt vt pauperes. De hac dicit Grego. in li. moral. Vt q̄ in sua manu boies post mortē quicq̄ inuenīant: eis ante mortē suā dicit: diuitias suas in quoꝝ manib⁹ ponant: cū subdit (Et egō dico vobis: facite vob amicos de māmona iniquitatiꝝ) Hec ille. Est aūt mammon demon q̄dam de diuitijs tentās. Inde dicit māmona hebraice: qō latine ſm Aug⁹. sonat diuitie. Dicunt aūt diuitie māmona iniq̄tatis multiplicit. Vno mō ſm mgr̄m hist⁹oriaꝝ. q3 de iniq̄tate colligi solent. Vñ vt ait vulgata sentētia dicit Omis diues aut iniqu⁹ aut heres iniq̄. Alio mō ſm eundez: vt diuitie iniq̄tatis dicant quas tenem⁹ ꝓtra eq̄tatē quā ꝓximo debem⁹: ille. s. q̄ nobis sumpta necessitate supfluūt. Tertio ſm Aug. de ꝓsensu euāgelistaꝝ dicunt diuitie iniq̄tat⁹: q3 solis iniq̄s sūt diuitie. Justi em̄ ꝛsi ista possideāt: tñ diuitias nō habēt nisi celestes. Quarto pñt sic dici: q3 sunt interdū iniq̄tatis occasio. Vñ dicit Amb. Sicut diuitie impedimēta sunt ꝛ probis: ita probis sunt adiumēta ꝛ frutis. Hec ille. Quinto q3 interdū illicito actu vl affectu adq̄runtur: vt puta p meretriciū: cuius ip̄e tūc licite ꝓcipiant. Qualitercunq3 aūt dicant dūmodo nō dicant iniq̄: q3 iniusto titulo tenent tanq̄ aliene res de quib⁹ certū est cui⁹ sint: de eis pōt ꝛ debet elemosyna fieri. Quidā tñ vt restat Aug. ꝛ mgr̄ histo. ista male intelligētes rapiūt vni vt largiant alteri: nō intelligētes q̄ q̄ offert sacrificiū de substātia pauris: acsi victimet filiū in ꝓspectu patris. (Vt cū defecerit is) p mortē (recipiāt vos in eterna tabernacula) Hoc aūt duplicit intelligit. Vno mō vt nostri ꝛceptores sint ip̄i pauperes: quos amicos p elemosynas facimus. Et sic videt intelligere Aug. ꝛ Chrys. Recipiūt aūt isti nos in eterna tabernacula duplici ter vt dictū est. s. testimoniū reddēdo p diuite misericorde. ꝛ etā suis meritis ꝛ ꝑcibus iuuādo si beati sunt ꝛ iusti. Alio mō ſm Ambro. intelligit vt recipiāt nos nō ip̄i pauperes sed angeli ꝛ scti patrie: q̄ efficiunt nobis amici dū pauperes miseremur.

Dominica.x.post Trini.

Sed quō scti suscipiūt animas? Dico q̄ suscipiūt p̄mo coassistēdo deo suscipienti tanq̄ amici.et gaudēdo de susceptiōe. Scdo qz in ipa hora mortis adsunt angeli: vt de Lazaro supra patuit.z aias ad celū deferūt.vl saltē associāt vt leticiā ostēdant:et vt a demonib⁹ defensent. Tertio qz allegāt merita q̄b⁹ anie sunt digne suscipi:et p̄ eis ferūt testimoniū. Sed q̄rit Que z vbi sunt ista tabernacula. Nō em possunt esse in celo:qz cēt foraminib⁹ plenuz: qō est irrōnabile. Ad hoc dico q̄ fm doctrinā sanctoꝝ:z p̄cipue sancti Thome in multz locis: celum est incorruptibile:et consequēter non frangibile: ideo beatum corpus non diuidet ipm celū:sed sine diuisione penetrabit:ita q̄ duo corpa erunt simul:vt idem dicit in multz locis. Nulla igit erit actualis superficies celi infra cōcauā z cōuexam ei⁹:sed in potentia tm̄. Tabernaculū g̃ cuiuslibet sancti p̄rtū est ipa superficies potentialis in celo quam imaginamur eq̄lem superficiei corpis eius. Pro hoc vide Capitolū.ij. dist.ij. Tabernaculū aūt cōmune est ipsa superficies celi cōuexa. Erunt autē ista tabernacula vicinioza aut remotioza a loco seu tabernaculo in q̄ est chr̄s fm differentiā meritoꝝ: vt dicit Joā.nider. Unde in celo post resurrectionem erit etiā corpalis ordo. Sed dubi tat: vbi erit sedes regia chr̄i vt circūquaq̄ sctōꝝ corpa possint assistere? Dico pbabiliter q̄ erit in ea pte celi q̄ est supra hierusalem siue montē oliueti: vbi est passus et vnde ascēdit z vbi iudicabit. Hec g̃ tabernacula p elemosynas chr̄s vult nos assecq̄. Ciril. Sic ergo docebat chr̄istus affluentes diuitijs summope diligere amicicia paupeꝝ z thesaurizare in cel. Hec ille

Horaliter saluator i hoc euāgelio docet nos amicicias facere. Dicit g̃ primo q̄ amicicia faciam⁹. Sed aliq̄ est amicicia bonoꝝ cū bonis: q̄ sola est vera amicicia fm Tullij. Sed tñ oportet obſuare hec q̄ obseruāt q̄ volūt argentū p alchimiam incorporare cū auro impediēta verā vnionē.s. ventū.i.superbiā:et pulueres.i.cupiditatē:z humiditates.i.obscena. Aliq̄ est bonoꝝ cum malis z ecōuerso: q̄ est piculosa bonis:lz aliq̄ malis sit fructuosa. qz corrumpunt in vita:inq̄nant in cōscientia et offuscant in fama. Sic vinū fm Ebry. sup Matth.corrumpit ab aceto: nō econuerso.et lutū farinā coinq̄nat:nō econtrario.et aurꝝ pallescit argento: nō ecōuerso. Tertia est maloꝝ cū malis:q̄ raro cedit i bonū. Secundo docet quō eam faciam⁹?: q̄ de mām̄ona iniq̄tatz.i.dādo magis q̄ accipiēdo si possibile est. Nā amicicia tāto est p̄fectior q̄nto diuino amori similior:qui non est gratia accipiēdi sed dandi. Deus em̄ opat p̄pter suā bonitatē cōmunicandā:non aūt adq̄rēdā/cū eā habeat. nec p̄ficiendā/cum sit infinite p̄fecta. Ut̄ fm Auicennā solius p̄mi p̄ncipij actio est mere liberalis.qz ois creatura opando intendit suā p̄fectionē adq̄rere vel augere:lz nō sp̄ intendat cōmoduz corpale. Tertio ostendit p̄pter q̄d sit facienda cum pauperibus q̄z vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula:que scz nos edificamus elemosynis. Vbi nota q̄ aliqui sibi edificant domū in inferno:vt valde mali. Quidā in celo:vt valde boni: edificantes auro amoris dei:z argēto amoris primi. et lapidib⁹ p̄ciosis bonoꝝ opeꝝ. Quidaz ꝑo in celo simul z in purgatorio:vt mediocriter boni. Edificāt aūt in purgatorio de ligno:feno:z stipula: vt patet.j. Corꝝ. iij. Per q̄ q̄daz gradꝰ petōꝝ designāt igne purgatorij purgādoꝝ

Dñica decima post Trini. Lectio euange. Lu. xix.

In illo tempore. Cum appropinquaret dñs hierusalē videns ciuitatē fleuit sup illā dicens. Quia si cognouisses et tu. Et q̄dem in hac die tua que ad pacem tibi: nūc autē absconditā sunt ab oculis tuis Quia venient dies in te z circūdabūt te inimici tui vallo: z circūdabūt te z coāgustabūt te vndiq̄z: z ad terrā p̄sternēt te z filios tuos q̄ in te sunt Et nō relinq̄nt in te lapidē sup lapidē: eo q̄ non cognouisti tempus visi

tatiõis tue. Et ingressus in tẽ/plũ cepit eijcere vendẽtes in il/lo et ementes: dicẽs illis. Scri ptũ est: qr domus mea domus oratiõis est. vos aũt fecistj illã spelũcã latronũ. Et erat docẽs quotidie in templo.

Cum appropinq̃s/

c set Jesus hierl'm ꝛc.) Lu.xix Sicut ỏr in li.mitrali: p̃sens euãgeliũ mense augusti recitat. qr in mẽ/se tali ciuitas hierl'm prius a Nabucho/donosor rege babylonis: ꝛ post a romãis euersa est. Jn eo aũt tangunt tria puncta q̃ sunt Lordialis cõpassio: Prophetalis p̃monitio: ꝛ mortalis occasio. Primũ igit est quõ chr̃s huic ciuitati cõpassus ẽ Et q̃ ad lr̃alem q̃dẽ sensum sciendũ est q ist aduent⁹ dñi ad hierl'm est ille in q̃ cũ ramis oliuar ꝛ ppl'i clamoribꝰ intrauit: vt patet ex euãgelio Matt.xxj. et Lu.xix

Ad intellectũ g̃ p̃tis euãgelij p̃suppo nunt oia q̃ scp̃sim⁹ in p̃ma dñica de aduẽ/tu dñi. Cũ g̃ dñs descẽdens de mõte oli/ueti cũ tãta gl'ia/ciuitati ꝓpinq̃sset ꝛ vidis set eã: ex cõpassione fleuit. Nota q chr̃i/stus legit fleuisse pluries. Primo in nati/uitate sua. iuxta illud Sap.vij. Primam vocẽ sl'em oibꝰ emisi plorãs. Scõo in la/zari suscitatiõe. Joan.xj. Et lachrymat⁹ est Jesus. Tertio in hac solenni ꝓcessiõe Quarto in sua passione. Heb.v. Cũ cla/more valido ꝛ lachrymis ꝛc. Hec sunt q̃t ruor flumina q̃ de paradiso ꝓdierũt Gen. ij. ad rotũ⁹ mũdi ablutionẽ ꝛ refrigeratio/nẽ: fecundationẽ ꝛ potationẽ. Sed vidẽt q h̃ incõgrue fleuerit. qr ẽm Ps. Lelubit iust⁹ cũ viderit vindictã. Ad hoc ỏr Gor ra q cũ pctores affligunt/lz sit cõgauden/dũ eỹ trati puniẽtj: tamen etiam est flendũ compatiendo nature patientj. Vl' vt idẽ dicit: licet flere pro piclitantibꝰ: sed ꝓ da/mnatis iam piclitatis congaudendũ iu/stitie ꝛ equitati diuine contra eos ꝓtina/cem malicią. Nota etiam q ciuitas to/ta videri pẽrerat ex ipo mõte oliueti q̃ ad edificia. sed chr̃istus ei appropinq̃ns alit eam vidit: puta quia vidit homies ciuita tis in spectaclis leros: quos breui tpe no/uerat sua mala deploraturos. Bre. in ho/melia. Fleuit pi⁹ redemptor ruinaz pfide ciuitatj quã ipsa ciuitas sibi nõ cognosce bat esse venturã. Hec ille. Cirillus. Wi/serebat illoꝛ chr̃s q̃ oẽs homes vult salua ri. quod nobis nõ patuisset nisi per aliq̃ bũaꝛ fieret euidens. Effuse ẽm lachrỹ/me sunt signa tristicie. Hec ille. Sequit. (dicens. Si cognouisses ꝛ tu) scz fleres mecũ o hierl'm: que mõ q̃ tua futura ma la nõ nosti/letaris. Sciendũ aũt q nos/stra sunt q̃bꝰ ad libitũ vti possum⁹. Dies g̃ ỏr nr̃a ꝛ non dei in q̃ cõplementũ habe mus ꝓpie volũtatis in voluptatibꝰ et vi/cijs. Hierusalẽ ergo in tali sua die habe/bat ea q̃ ptinebant ad pacẽ ei⁹ rpalem: di/uitias. s. ꝛ delitias ꝛ mũdanos honores. Vñ subdit. (Et q̃dẽ in hac die) nõ dic̃: in hoc anno: vt oñdat tpis breuitatẽ (tua) in q̃. s. tuã cõples volũtatẽ o hierl'm: habes (q̃ ad pacẽ tibi). i. ad tuã ptinẽt pacẽ. Vel aliter. O hierl'm (et q̃dem in hac die tua) letarj (que) dies (ad pacem tibi) est. Causa ỹo p̃tis leticie erat ignorantia futuri ma li: qr. s. nõ cõsiderabat offensam dei pteri/tam ꝛ p̃tem ꝛ futurã q̃ ad mortẽ christi et cõsequnter etiã nõ cogitabat sui desola/tionẽ q̃ peste: fame: ferro: ꝛ flãmis euer/tẽda esset. Jdeo subdit (Nũc aũt absconi/dita sunt ab oculis tuis) scz futura mala. Greg. Si a cordis eius oculis mala que iminẽt abscondita nõ fuissent: leta in pre/sentibꝰ prosperis non fuisset. Hec ille.

Quantũ ỹo ad sensum allegoricũ sciẽ/dum est q hierl'm significat ecclìam mi/litantẽ: q̃ p orbẽ dispsa est: quã chr̃ianita/tẽ dicimus. Huic eccl'ie chr̃s approping̃t tripl'r. Uno modo p carnis assumptionẽ: qr frater noster effect⁹ ẽ. Bern. Puto q me iam despicere non poterj os ex ossib⁹ meis: et caro ex carne mea. Alio mõ per misc̃diaz. Unde ỏr Zacha.j. Cõuertimi/ni ad me ỏr dñs exercituuz. s. p pniam: et ego cõuertar ad vos. s. clementer per mise ricordiam ꝛ veniam. Alio modo per fi/dem Fides ẽm est ianua per quam intrat chr̃s ad aiam. Vñ mor⁹ fidei in iustifica tione impij est primũ ẽm sanctũ Tho. in ij. sentẽtiaꝛ. Et sine fide impossibile est

placere deo:ad Heb.xj. Chr̃s ḡ sedẽs su/ per asinam nostre humanitatis:z veniẽs ex monte oliuaz.i. miscõdie q̃ diu nos tole rauit:z exercẽs p ministros suos officiũ sancte p̃dicatiõis q̃ de credendis z agen/ dis docemur:appropinq̃t eccl'ie militan/ ti. Et vidẽs eã ꝓtutib⁹ vacuã q̃ ad mlos z plenã vicijs.i.luxuria:superbia:auaricia: simonia:iniusticia:z hmõi. Videẽs q̃z qz in exilio letaf vane z inaniter: ignorãs q̃ mala sunt ei vẽtura:q̃ ad singulos in vita z in morte.z q̃ ad oẽs p bella:z famem z pestẽ z psecutiõem antichr̃i:flet sup illaz nõ qz vere doleat.qz nec⁹ de⁹ nec⁹ hõ be/ at⁹ põt dolere:sedqz ad modũ fletis se ba bet. Ysto em̃ mõ possum⁹ etiã dicere illõ Hiere.xxxij. Angeli pacis amare flebũt Uellẽt em̃ de⁹ z bri nr̃am salutẽ volũta/ te antecedẽre z si nõ ꝓseq̃nte:vt ptz ex sctõ Tho.j.pte q.xix.ar.vj. Plorat etiã chr̃us vere sup eccl'ia sua:nõ p seip̃m:sz p suos q̃s replet amaritudine sup iniq̃tati/ bus q̃ fiunt in clero z in pp̃lo:quẽ sibi suo cruore cõparauit. O q̃ntũ mõ eccl'ia defle/ da est:sed post tenebras spero lucem. Ue re annũ nũc agim⁹. Decccc.qñ h̃ op⁹ vl timo castigatũ est.vere annũ agim⁹ iubi/ lei in q̃ taliter in chr̃ianos agũt chr̃iani: vt inimic⁹ fidei teucer q̃ iam i viscera ita/ lie parat irrũpere:p̃ medio expectef:imo z expectaf. Sed oipotẽtia z infinita mi/ sericordia dei nostri z saluatoris iesu chr̃i ex malis summis:vt credo eliciet maxia bona. Credo em̃ in vnũ deũ:p̃em filiũ z sp̃m sctm̃. Credo filiũ dei de ꝑgine natuz crucifixũ/mortuũ/z sepultuz:resurrexisse z sedere ad dexterã dei:ac sp̃osam quã si/ bi suo sanguine compauit dulcif amare.

Quantũ ꝓo ad sensum anagogicũ sciẽ dũ est:q̃ qñ aliq̃d est figura alteri⁹:nõ est necesse:imo aliq̃n est impossibile :q̃ ea q̃ dicunf de figura ꝓficenf de figurato.sed q̃ de figura dicunf inq̃ntũ est figura:illa dicunf etiã de figurato. Exemplũ huius est:si Hercules habeat marmoream sta/ tuam:si dicas hec statua vl imago habet nasum aq̃linũ vel faciẽ venustam:eadẽ z de hercule dici poterũt. Sec⁹ ꝓo si dicas Hec statua est marmorea:nõ em̃ hercu/ les erit marmor⁹. Eodez mõ cũ hierl'm sit figura supne patrie:q̃ dicunf de hieru salẽ materiali inq̃ntuz differt a celesti:vt puta q̃ est scelerata ciuitas:aut q̃ est a dõ puniẽda:ista nõ p̃nt intelligi de celesti

Sciendũ etiã est q̃ q̃cunq̃ sunt in ali⁹ quo similia:necessaria etiã sunt dissimilia in alio. Si em̃ in nullo essent dissimilia: iam nõ distinguerenf in aliq̃:z ꝓsequenf nõ essent plura:z ꝓsequenf etiã nõ essent similia. Uñ z boni dialectici cõcludunt: q̃ que sunt similia inq̃ntum sunt similia sunt dissimilia:stante ly inq̃ntum replica tiue z non specificatiue. Ex his sequif q̃ iste passus euãgelij nõ põt exponi anago gice q̃ntum ad omnia:vtputa q̃ntum ad hoc qõ dicif q̃ abscõdita sũt mala ab ocu lis eius.sed solum q̃ntum ad aliq̃:puta q̃ chr̃us appropinquabat ei:z hmõi. Dica/ m⁹ ergo q̃ supna hierl'm:qñ diabol⁹ pec cauit fuit destituta suis ciuib⁹:nõ q̃ iam illam intrauerãt:qz diabol⁹ nunq̃ fuit be atus:vt patz.j.q.lxj.arf.iij.sed qui illam moz fuerãt ingressuri.qz angel⁹ p vnicũ op⁹ meritoziũ meref felicitarẽ:quã z sta/ tim accipit nisi p̃stituat impedimentum. vt ptz.j.q.lxij.arti.v. Hinc est q̃ saluator noster in parabola de habẽte centũ oues quaruz nonagintanouẽ reliq̃t in deserto: ip̃m celũ appellauit desertũ.i.derelictum fm btm̃ Grego. Saluator ḡ noster ex sua misẽdia:vtpote descendens ex mõte oli uarum:ascendens asinã nostre mortalita tis p incarnationẽ:z iter p mõm faciens benefaciendo z sanãdo omes oppressos a diabolo :vt dixit beat⁹ Petrus Actuum x. Appropinquauit hierusalem celesti.qz in omnib⁹ suis operib⁹ deliberatis mere/ batur vt patz.iij. distj.xvij. veri.q.xxvj. Celesti aũt patrie p merita ꝓpinquamus Et licz semp chr̃s fleuerit ruinã superne ciuitatis.i.desiderauerit eius restauratio nem.hoc tamẽ maxime fuit quãdo ei erat ꝓpinquus:vtputa tempore sue benedicte passionis quando dixit:sitio. De hoc fle/ tu id est desiderio restaurande celestis hie rusalem quod chr̃ist⁹ habuit:dicit sic Au gustin⁹ in li.supputationũ. Quãbenign⁹ amator hominũ fili⁹ tu⁹ deus noster cu/ ius pijs visceribus non satis visum est vt se inclinaret factus hõ de vera virgine na

tus: nisi etiã subiret crucis suspẽdiũ effu/so sanguine ꝓpter nos ꝛ ꝓpter nostrã salutem. Venit pi⁹ de⁹ ꝑ pietate: q̃rere saluũ facere q̃ perierat: q̃siuit ouẽ pditã: q̃siuit ꝛ inuenit. i humeris suis ad caulas gregis portãs pi⁹ de⁹ ꝛ vere pi⁹ pastor. Hec ille ꝛ multa alia.

Quantũ ꝯo ad sensum mozalẽ sciendũ est q̃ iesus interp̃tat saluator ꝛ significat eũ q̃ se ꝛ alios cupit saluari. Jn h̃ g̃ q̃ ie/sus fleuit in tãta gl'ia posit⁹: docek q̃libet q̃ vult ad celestẽ hierl'm ꝓficisci: vt leticiã suã mũdanã ꝛ tpalẽ tẽperet cogitãdo ali/q̃d triste: puta siq̃s habet leticiã de vxore debet cogitare q̃ poterit esse ĩpudica. Jõ dicit Eccli. xj. Jn die bonozuz ne imme/mor sis malozuz. Similiter etiã q̃libet ta/lis debet flere sup hierusalem. i. aiam de/stitutã gratia dei: q̃ effusa in leticiã ꝛ va/nitates nõ cogitat ventura sibi mala. Et nota vt dictũ est: q̃ chr̃s fleuisse legit q̃n/quies: licz in scriptura nõ nisi q̃ter tm̃. scz Primo i infantili necessitate. ꝛ Scõo ex compassione: vt hic. ꝛ tertio ex amoze: vt sup Lazaro mortuo. Joan. xj. Et q̃rto ex pietate viscerosa sup pctõ iude proditozis vt testat Aug⁹. in q̃dam ſmone. ꝛ euãge/lista innuit q̃ dicit: q̃ turbat⁹ dixit Vn⁹ vestrũ me tradet: qõ tamẽ ex scriptura nõ habek. ꝛ Quinto existẽs in cruce Heb. v. Et h̃ fuit ad significãdũ q̃ q̃nq̃z debem⁹ plãgere. s. miseriã hui⁹ vite: ꝛ ꝓximi cala/mitatẽ: ꝛ eos q̃ sunt in pctis mortui: ꝛ p̃/latos ꝛ clericos cadentes velut Judas: ꝛ etiam peccata nostra in cruce penitentie posẽti. Et hec de ꝓmo puncto euãgelij ꝺ quo diffusi⁹ dictũ est. q̃ ab hoc euãgelio nostrã auream rosam edere cepim⁹ Se cundũ punctũ qõ tangit in euangelio: est quõ chr̃s p̃dixit hui⁹ pfide ciuitatis ruj/nam cũ dicit (quia veniẽt dies ꝛc̃.) Et q̃n tũ ad sensum q̃dẽ l'tralẽ sciendũ est: q̃ circa xlij. añnũ a passiõe dñi Nero impator ve/spasianũ misit vt iudeam rebellem subiu garet imperio. Qui iussa complens: post/q̃z oẽm iudee regionem armis occupauit excepta hierl'm: creat⁹ est impator: ꝛ Ti/tus eius filius bellũ ꝓ patre suscepit. Et obsidens hierusalẽ: tres aggeres. i. forrali cia ex lignis ꝛ terra ꝛ oĩ materia q̃ mõ vocank bastioni fecit: ꝛ valluz sup eos id est repaz ex vallis. i. palis. Destructis ãt aggeribꝰ ꝓ iudeos edificauit murũ in cir/cũitu muri ciuitatis cum tredecim castel lis seu forralicijs. Hec em̃ oia asserit Jo seph⁹ libro. v. de bello iudaico. Et hoc est quod dicit saluator (quia veniẽt dies ĩ te) id ẽ ẽtra te (ꝛ circũdabũt te inimici tui vallo) id est rhomani. Dicit aũt hic vallũ fm aliquos fossa: licz sumi possit etiam ꝓ reparo facto ex vallis. i. palis: vel genera/liter ꝓ quacũq̃z clausura (ꝛ circũdabũt te) vallo vt dictũ est (ꝛ coangustabũt) sagit/tis ꝛ armis (te vndiq̃z) vt ex nulla ꝑte posꝭ tibi accipe alimẽta (ꝛ ad terrã ꝓsternẽt te) subuersis muris ꝛ cõbusto tẽplo ꝛ pa/latijs tuis (ꝛ filios tuos q̃ in te sunt) id est ciues tuos q̃ fuerũt occisi vel capti Est aũt sciendũ q̃ pacto bello iudei q̃ latuerãt in cauernis: sicut histozie docent: reuersi sunt ad habitandũ hierusalẽ. Propter qõ romani indignati: miserunt Heliũ adria/nũ: qui ciuitatem fundit⁹ vsq̃z ad funda/menta dissipauit. ꝛ edificauit ibi ꝓpe ad aquilonẽ ciuitaculã: quã appellauit heli/am: ꝛ multo tempe sic dicta est. Et locuz patibuli seu iusticie q̃ erat extra ciuitatez inclusit intra muros. Jõ subiũgit (Et nõ relinquẽt in te lapidẽ sup lapidem) Sub iungit aũt cãm euersiõis ei⁹ dicẽs (eo q̃ ñ cognoueris tps visitationis tue) id est in/carnatiõis: q̃ eã chr̃s ꝓsonaliter visitauit. Hoc em̃ mysteriũ hec ciuitas nõ cogno/uit. i. se nõ cognoscere ostẽdit: q̃ chr̃m nõ suscepit ꝛ occidit. Sed tñ reuera cogno/uerũt maiozes eũ esse heredẽ ꝛ chr̃m in le ge ꝓmissum. vt ptz ꝑ scm̃ Tho. iij. q. xlvij

Est ãt sciẽdũ fm Josephũ. vij. ꝺ bello iudaico ca. xxv. q̃ toto tpe obsidionis cessa fuisse dicunk decies cẽtena milia iudeoꝝ ꝛ captiuata nonaginta ꝛ septẽ milia vl' cir ca. ita q̃ vt ꝺr Hugo floziacen. nõ defue/rũt q̃ triginta mancipia vno numismate mercarenk. Et ne ista alicui videank icre dibilia: hoc ibi Joseph⁹ ꝓbat: quia circa festũ pasce facta est obsidio ꝛ intra ciuita tem cõclusus est fere oĩs ꝓ⁹ iudeoꝝ Nec debet alicui iste numer⁹ videri ipos/sibilis. q̃ sicut idem dicit circa dies azy/moꝝ obsessa est ciuitas q̃ maxima mul/

titudo ex longinq̃ ad sanctū pasca aduenerat. Vñ z idez ór q̃ al's sub cestio in festo pasce imolate sunt hostie ducēte q̃nq̃ gintas ex milia: et tñ ad quālibet hostiā comedā saltē decē boies mundi ꝓcurrebant. Jn ciuitate aūt obsidionis tpe fuerūt seditiones maxime: et tanta fames vt mater filiū suū comederit: vt testat q̃ s.

Quantū ad sensū aūt allegoricū sciendū est: q̃ chr̃s est rex cui⁹ regnū nō est de hoc mūdo. i. nō est tpale: sed spūale. et habet duas ꝓuincias. s. ecclīaz militātē z triumphantē. et vtraq; ór regnū celoꝝ. Jn vna regnat chr̃s psonalr. in alia p vicarium suū. Utrūq; aūt regnū eternū est. qa etiā ipsi ecclie militanti nunq̃ in hoc mūdo succedet aliud regnū: qz nauicula beati Petri piclitat: sed nō summergit. Jsta snia patet Dañ. ij. vbi ad lr̃am loquēs de regnis hui⁹ mūdi ait. Jn diebꝫ aūt regnorū illoꝝ suscitabit deus celi regnū: qđ i eternū nō dissipabit: z regnū eius populo alteri nō tradet. Cōminuet aūt z ꝓsumet vniuersa regna hec: z ipm stabit in eternū Et infra ca. vij. loquēs de monarchijs q̃t tuoꝝ mūdi: subiungit de regno chr̃sti dicens. Potestas eius potestas eterna que non auferet: et regnum qđ non corrūpet. Et infra in eodē ca. loquēs de fine monarchie romanoꝝ z ꝓncipio ecclesie ait: Regnū autē z ptās z magnitudo regni q̃ est subter omne celum det populo sctoꝝ altissimi: cuius regnū sempiternū: z oēs reges seruiēt et z obedient. Unde sanctus Tho. j. ij. q. vj. ar. vl. ad vltimū. et sup epistolā ad Ro. ca. x. lectiōe. ij. tenet cū Augst. in epistola ad Eusichiū: q̃ adhuc p̃dicabit euangeliū in toto mūdo cum pleno effectu: ita scz q̃ ecclia fundabit in toto orbe. quo facto: veniet mūdi cōsummatio. Uz aūt ita sit: tñ ecclia passa est mltas tribulatiōes z patiet in posteꝝ q̃ ad aliq̃s sui partes: ꝓpter cleri populiq; flagitia. Et isto modo chr̃ist⁹ allegorice ꝓnunciat ruinam ecclīe: eoq; ipsa non cognoscit tēpus sue spūalis visitationis qua a chr̃isto visitat p religiosos diuersoꝝ ordinuꝫ magne sanctitatis: et doctrine: z eloquētie. Quibus dum ciuitates aures non p̃bent: infidum funditus destruunt. Aug. Oīne bonum gen⁹ ꝓcepta vite accepit: que si ab omnibus seruarent: respublica lōga z magna pace potiret. Sed quoniaz noluim⁹ audire p̃dicatores: sentim⁹ barbaros vastatores. Hec ille. Sensum anagogicum in hac parte non video. Et ideo q̃ntuz ad moralē Sciendum est: q̃ hierusalē ciuitas iniqua animā significat peccatricem: ad quam chr̃istus loquit dicens. Jnfelix anima: venient dies in te. i. dies mortis: et circūdabunt te inimici tui. i. demones: vallo desperationis/ obꝫciendo tibi vnq̃q̃ peccata. Et ad terram ꝓsternent te. quia caro in sepulcro: et tu in iferno sepelieris. Et filios tuos qui in te sunt. i. opera tua vel imitatores tuos: vt tecum sint in pena. Et non relinquent in te lapidem sup lapidem. id est cogitatiōes oēs discutient z obꝫcient tibi: eoq; non cognouerīs id est cognoscere voluerꝫ tempus visitationis tue quando te deus inspirabat ad bonū. Et hec de secundo.

Tertium punctū quod tangit in euangelio est: quia chr̃istus ostendit vnde originem traxit exitialis malicia populi a sacerdotib⁹. s. colentib⁹ deū in templo. z hoc ibi. Et ingressus in templū ꝛc.

Quantū ḡ ad sensum litteralem vide p̃mo que de isto tēplo scripsim⁹ feria secunda q̃rte dñice q̃dragesime. Deide sciro q̃ Ebryk. sic dicit in homel. Quia narrauerat mala ventura: ptin⁹ templū ingressus est: vt de illo vendentes z ementes ejceret: ostendens quia ruina populi maxime ex culpa sacerdotū fuit. Hec ille. Sacerdotiū em̄ vt idez dicit: est sicut stomach⁹ in corꝑe: quo languente nō potest esse sanitas. Notandū etiā est: vt ex euāgelio elicit: q̃ chr̃s bis eiecit vēdentes de templo. semel post cōuersionē aque in vinū in festo pasce: vt solus Joannes testat. ij. ca. et alia vice in die palmaꝝ. de qua loquit Lucas z Mar. xj. z Matt. xxj. Alia aūt ptinentia ad sensum litteralem hui⁹ partiꝫ diximus vbi ꝫ.

Quantū aūt ad sensū allegoricū sciendū est: q̃ p tēplū significat ecclia in q̃ vendētes sūt simoniaci: q̃ vēdūt gr̃az spūsancti seu ordinata ad gr̃am. i. res sacras. Unō isti venditores dicunt vendidisse colum-

bas: vt testat Matth. xxj. Per colūbam aūt significat spūsctūs: q sup chīm appa-ruit in colūba. Hos chīs eijcit aliqñ per mortē: aliqñ puādo eos bñficijs de facto vel saltē de iure: t puādo gra sua: t iusti-gēdo mltas penas de iure t aliqñ de facto.

Quantū ad sensum anagogicū hec ps nō videt habere sensum multū ꝰ gruum: eo q de celesti patria nullus possit expelli Ideo mor̄aliter sciendū est q tēplū eccliam significat: que ad q̄ttuor est facta: vt in p̄-senti euāgelio colligit. Primo vt sit habi-tatio dei: ideo dr (Dom⁹ mea). i. mihi ad habitandū electa. Secūdo vt in ea chīm oremus: ideo subdit (domus orōnis est) Tertio vt in ea chīs laudet, vñ Matth. xxj. dr q pueri laudabāt christū in tēplo: clamātes Osanna filio dauid. Quarto ē facta ad docendū. vnde subdit (Erat q̄ti die docens in tēplo) Nullus ḡ debet eccle-siā ingredi i q̄ de⁹ habitat: q̄n sit amic⁹ dei p dolorē de pctis suis: neq; debet ibi esse ni si oret vel laudet deum: vel audiat verbū dei: quod est laudare deum: et suc exhor-tationi cōsulere.

Dñica vndecima post Trinitatē Text⁹ euāge. Lu. ca. xviij.

Dixit iesus ad quosdam
d qui in se cōfidebāt tāq; iusti: et aspernabant ce-teros parabolā istā. Duo hoies ascenderunt in tēplū vt orarēt vnus phariseꝰ et alter publica-nus. Phariseus stās hec apud se orabat. Deꝰ gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri hoīm raptores. iniusti. adulteri. velut etiam hic publicanus. Jeiuno bis in sabbato decimas do oīm que possideo. Et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad celū leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Deus ppitꝰ esto mihi ꝓ peccatori. Amen dico vobis descendit hic iustificatꝰ in domū suam ab illo. Quia o-mnis qui se exaltat humiliabi-tur. et qui se humiliat exaltabi-tur.

Dixit iesus ad q̄sdā

d qui in se ꝓfidebāt ꝛc.) Lu. xviij
q Theo. Quia superbia pl⁹ ḡ alie passiōes vexat hoim mētes: ideo dñs ce-brius de hac monet. Hec ille. Presens ḡ euangelium totum est contra superbos Et in eo tangunt tria puncta: que sunt Exal-tatio: humiliatio: iustificatio.

Quantū ad primū litteraliter sciendū est q sicut testat Josephus t Mag. hist. apud iudeos tres fuerūt religiosoꝝ secte a cōmuni cōuersatiōe reliq̄ꝝ vita t opini-one distātes. Phariseī q̄dē. i. diuisi dicti sunt. qr a reliq̄s erāt diuisi in habitu: quia habebāt decē precepta legꝭ septa in char-tis: q̄s in fronte t manib⁹ portabāt: ostē-dentes se dei legē in corde t ope velle ha-bere. q̄ charte dicebant phylacteria: a phy-laxe q̄ est seruare: et thorath q̄ lege so-nat. Habebant etiam in angulis pallioꝝ fimbrias maiores alijs: q̄b⁹ alligabāt spi-nas: vt dum ambulādo pungerent in cal-caneis diuine legis recordarent. Iusti fue-runt superbi: auari: t hypocrite: t rare auto-ritatꝭ in ꝓplo: vt tradit Josephꝰ: vt faci-le possent suadere q̄ voluissent. Hi ꝭ po-nāt libertatē arbitrij: tñ dicūt fatū. i. influ-xum sideꝝ mltū hoiem iuuare vl̄ impedire. Judiciū esse futurꝝ dicūt: t alas hoim so-las imortales. solas aūt animas bonoꝝ in morte transire ad alia corpora viuificāda vsq; ad resurrectionē. malorꝝ aūt animas eternis carceribꝫ detrudi affirmāt. Sa-ducei ꝙo negant fatū: omnia cōsistere di-centes in hois arbitrio. Animaꝝ post mor-tem generaliter negāt vel supplicia vl̄ hono-res. Animas etiā cū corpib⁹ mori putātes resurrectionē futurā negāt. Hi seueri ni-mis erāt: nec inter se sociales: ob quā seue ritatē saduceos. i. iustos se uocabāt. Essei ꝙo fere i oib⁹ ducebāt vitā monasticā: nu-ptias fastidientes: adeo vt rari nuberent: nō qr cōnubia ꝓmēda cēserēt: sed cauēdā intemperantiā femināꝝ: nullā eaꝝ fidē ser-uare putātes Hi viuebāt in cōmuni: t cū

silentio mãducabant. Juramẽtũ hẽbãt p̃ piurio. Secte sue nullum adhibebant nisi sub anni pharisẽe. receptũ ꝓ duob⁹ ãnis expiri volebant. Deph̃sum in pctis a se depellebãt. z more pecudũ herbas comedentes: vsq; ad mortẽ penitẽt. Cũ decem sil' sederẽt/nullus loq̃bat nisi nouẽ ꝓsenti rent. Adeo obseruabãt sabbatũ q̃ ea die aluũ nõ purgabãt. Cũ egerebãt supflua: obtegebant vndiq; veste/ne splẽdorẽ diuinitatẽ offenderẽt. egesta ꝓ sepeliebant in fossa p̃ius ad hoc parata. Mortẽ pro iusticia iudicabant imortalitate meliorez. Oẽs anias a p̃ncipio dicũt creatas: sed p̃ tẽporib⁹ incorporari. bonas exutas corporib⁹ vltra mare in locis amenis letari dicũt: malis loca pcellosa z hybernia deputantes in penã. Hec oĩa habenẽ a supradictis. Volẽs ergo chr̃s dare exẽplũ vel sil'itudinẽ de aliq̃ supbo induxit phariseũ in mediũ. Theo. Parabolã ꝓponit: ostendẽs q̃ iusticia q̃ius approximet deo: si tñ assumat supbiã/ad infimũ deiecit hoiem. Hec ille. Dicit g̃ euãgelista (Dixit autẽ ad q̃sdã q̃ in se ꝓfidebãt tanq̃ iusti) Scõz Theo. isti sunt supbi q̃ sibi z nõ deo ascribunt bona q̃ faciũt. Notãter aũt dr: ad q̃sdam. i. ad supbos. qr multi sunt alij tanq̃ iusti z nõ vere iusti. Quia q̃druplex ẽ iusticia nõ iusta. Prima est p̃sumpta. Ro. x. Ignorãs dei iusticiã z suã zc. Secunda falsa: de q̃ Greg. Vera iusticia cõpassionem habet zc. Tertia simulata: de qua Aug⁹. Simulata equitas nõ est equitas sed duplex iniq̃tas. Quarta superstitiosa de qua Eccs. vij. Noli esse nimis iustus. (Et aspnabanẽ ceteros). i. cõtemnebant. (parabolam istam dicẽs) Ex hoc patet q̃ non fuit vera historia. et ꝓ requẽter sensus litteralis nõ est quẽ voces p̃prie significãt sed quẽ metaphorice. quia p̃ phariseũ intelligit supb⁹: per publicanũ humilis. z h̃ litteraliter. (Duo homies ascẽdebãt in templũ) Ad litterã templũ erat in monte: et p̃ gradus ascẽdebaẽ in illõ: vt patet ex Josepho in multis locis (vt orarent) sed vn⁹ orauit: alius merita iactauit. (Vn⁹ phariseus) q̃. i. tanq̃ religiosus erat iust⁹ in oculis suis (alter publican⁹) Quidã publicanos credũt dici publicos vsurarios: z ob hoc beatũ Matheũ tanq̃ publicanum vsurariũ fuisse asserunt. sed hi fallunt. qr publicani dicti sunt q̃ publica vectigalia exigebant: q̃s nos datiarios dicim⁹. Jsta em̃ est sñia scti Tho. iiij. di. xvj. et Nico. de ly. et Hug. cardinalis. z glo Matt. v. z Remigij. Cõmuniter aũt tales viri sũt boies diabolici. Sequit (Pharise⁹ autez stans). s. sup pedes suos: cũ se debuisset coram deo hũiliãdo p̃sternere. Theo. Per hoc q̃ dicit/stans: elatũ ei⁹ animũ notat. Jpo em̃ habitu supbissim⁹ videbat. Hec ille. (apud se orabat) Basil⁹. Dicit autẽ: apud se orabat. q̃si non apud deũ. quia ad seipm redibat p̃ pctm̃ supbie. vnde sequit (Gratias tibi ago zc.) Hec ille. Est autẽ sciẽdũ q̃ iusticia habet duas partes q̃ibus integrat z p̃ficit: que sunt declinare a malo: z facere bonũ. Utrũq; aũt sibi iste supbus ascribit Et p̃mo dicit se mala declinasse: dicẽs. Gratias tibi zc. Aug⁹. de ỹbis dñi. Nõ reprehendit qr deo gr̃as agebat: sed qr nihil sibi adiici cupiebat. Ergo iam plen⁹ es: iam abũdas: nõ est q̃ dicas: dimitte nobis debita nostra. Hec ille. Et nota q̃ iste nõ fuit bon⁹ sacerdos quia p̃mo se accusasset p̃ confiteor: deinõ orasset: deinde vltimo retulisset gr̃as vt sacerdos dicẽdo Ite missa est: deo gr̃as. Sequit (quia nõ sum sicut ceteri hoim) Aug⁹. vbi s. Diceret saltẽ: sicut multi homines. Quid ẽ ceteri boies: nisi oẽs p̃ter ip̃m: Ego iniq̃ iust⁹ suz: ceteri peccatores Hec ille. (Raptores: iniusti: adulteri) Ecce q̃ alijs a se tria vicia imponit. Sed q̃a iuxta se publicanũ vidit: fuit ei ꝑm Aug. de ỹbis do. maioris tumoris occasio. vñ subdit (Velut etiã hic publicanus) Chr̃y sost. Nõ satiauerat ei⁹ cõtẽptũ tota hũana natura: sed z publicanũ aggressus est. Hec ille. Grego. xxiij. moral. Quattuor sunt species q̃b⁹ ois arrogãtiã tumor demõstrat: cum bonuz aut a semetip̃is hẽ se existimãt: aut si sibi datũ desup credũt p̃ suis hoc accepisse meritz putãt: aut certe cũ iactãt se habere q̃ non habent: aut despectz ceterz singlariter videri appetũt habere q̃ habent. Jn̄ z phariseꝰ hic bonoz operũ sibi merita tribuit. Hec ille Cum aũt supbia dicat tripliciter. s. inclj

natio ad supbiẽdũ/que est radix vl'initiã ois pcti:et elatio ꝓtra ꝑceptũ: et appetit⁹ excellentie inordinat⁹. Loq̃ndo de ea vt ẽ pctm̃.i.secũdo ⁊ tertio modo:dicendũ est ſm doctrinã ſcti Tho ij.ij.q.clxij.⁊ mag. q.viij.ar.ij.q supbia est inordinat⁹ appetitus ꝓprie excellẽtie. Et vt patet.ij.di.v.q. j.ar.iij. et.j.ij.q.xliij.ar'.ij.⁊ in alijs locis ꝓallegatꝫ:supbia q̃ est pctm̃ ⁊ est inordinatus appetit⁹ excellẽtie/dupl'r ꝺr ⁊ ẽ pctm̃. Nã si iste inordinat⁹ appetit⁹ sit circa excellentiã cui exhibek honor:puta vestes ⁊ diuitias ⁊ hmõi:sic supbia est ſpeciale pctm̃ Si ꝙ sit circa excellẽtiã in vna q̃q̃ re:puta delectatiõe fornicatiõis:et sic de alijs: sic est q̃ddã generale reptũ in oi pctõ.q̃a ẽ actualis elevatio ꝟ ꝑceptũ ſupioris. Hoc em̃ est inordiate appetere excellẽtiã/velle habere aliq̃d ꝟ legẽ ſupioꝛ:cui ꝺbet subesse. Iste em̃ appetit⁹ excellẽtie generalr si sit ordinat⁹:nõ est pctm̃: sed est naturalis Est aũt inordinat⁹ qñ excedit regl'a ⁊ mẽsura:ſm quã de⁹ vult nos appetere excellẽtiã:vt si pauꝛ vilis apperat vti auratꝫ vestib⁹:vel hz̃e diuitias p rapinã:vel habere venereã delectatiõez extra matrimoniũ.aut si generalr aliq̃d vellet q̃s lege ꝓ hibente. Pctm̃ g̃ qõ est supbia generalis est cõtempt⁹ diuine legꝫ:vel diuini ꝑcepti qõ excedim⁹. Est aũt diligẽter cõsiderandũ q̃ dupl'r q̃s ꝓtẽnit diuinam legem. Uno mõ ſm effectũ:vt qñ q̃s fornicatur ex fragilitate:dolẽs tñ aliq̃ mõ q̃ deũ offendat ⁊ q̃ agat ꝟ diuinã legẽ:ita q̃ libentissime si posset vellet cõplere desideriũ suum sine offensa dei. Iste ꝓtẽpt⁹ est q̃dem pctm̃ supbie materialr: sed ñ est ex supbia nec ꝓ supbiã:sed ex infirmitate. Ꝟsto mõ supbia inuenik in oi pctõ:et est q̃ddã generale: vt dictũ est.qz in oi pctõ q̃s ꝓsequik excellentiã aliquã vltra diuinã legẽ:puta excellẽtiã voluptatꝫ aut diuitiaꝝ aut honoꝝ vl'hmõi.sed isto mõ nõ est maximuꝫ pctm̃. Alio mõ q̃s ꝓtẽnit diuinã legem ⁊ regulã ſm affectũ:qz.s.nõ peccat ex infirmitate vl'ignoꝛãtia vl'hmõi: sed ipam legẽ dei despicit:et in despectũ dei opat.⁊ ꝺ ꝓprie ẽ supbire formalr:⁊ ex ſuperbia peccare. Uñ ꝺr Boeci⁹ q̃ cetera vicia fugiunt a deo.sed supbia ei se oꝑponit. Unde etiã Jaco.iiij.ꝺr De⁹ supbis resistit. Resistentia aũt nõ est nisi ad ꝟsa pugnantẽ Ꝟsto mõ est maximuꝫ pctm̃.qz aggravat oẽ pctm̃:cũ nullũ sit ita magnũ de se q̃ nõ fiat grauiꝰ si ex ꝓtẽptu fiat. Quõ aũt intelligẽde sint species q̃s assignat Greg.et ad quã supbiã ptineãt:vide ſcm̃ Tho. vbi ꝫ Quia g̃ phariseꝰ se dixit ꝺclinare a malo: ꝟseq̃nter se ꝺr ꝓseq̃ bonũ: ſm Theo. Nã sequik (Jeiuno bis in sabbato).i.in septimana.s.feria ſcꝺa ⁊ q̃nta:ſm Theo. His em̃ diebꝫ vt ꝺr ieiunabant pharisei. Sabbatũ ei triplr sumik. Primo ꝓ septima die septimane. vt Exo.xx. Memẽto vt diem sabbati ſcrifices. Secũdo ꝓ tota septimana: vt h. Tertio ꝓ q̃libet die septimane: vt Mar.xvj. Valde mane vna sabbatorũ. Vide q̃ de hoc dicunk in sabbato ſcõ. (decimas do oim q̃ possideo) Pharisei ei decimabãt menthã ⁊ cyminũ: Mat.xxiij ad q̃ ſm aliq̃s nõ tenebank. Ex his autez patet q̃ iste se ꝓfecte iustũ asseruit: qz ſz nõ erat malꝰ ꝓ pctm̃: ſz bonꝰ ꝓ opa bona

Allegorice iste phariseꝰ fuit religiosus et supbꝫ ⁊ in se cõfidens. Significat autẽ ꝓpr̃m iudaicũ religioſm rõne accepte legis a deo:⁊ ꝟseq̃nk supbũ. Gze. Gẽtilem quenq̃ ad cognitionẽ legꝫ admittere supbus ille ꝓpr̃us despiciebat. Hec ille. Fuit etiã in se ꝟfidẽs ꝓpter scitatẽ suoꝝ patꝝ. Uñ Mar.iij. Ne velitꝫ dicere: patrẽ habem⁹ abꝛaã ⁊c. Iste ꝓpr̃s despiciebat gẽtilẽ cũ ascẽdisset in tẽplũ.i.eccl'iam ꝓmittiũ.qz vt testak Hiero.i.plogo sup epl'am ad Roma. allegabant multa sua merita: postea cõcludebant. Ergo ne equũ est vt hodie idola deserentes qbꝫ ab initio deseruistꝫ:nob cõgaremini:et nõ potꝰ in pselytoꝝ locũ ex legꝫ auctoritate ⁊ cõsuetudine deputemini. Hec ibi.

Anagogice iste phariseus.i.diuisus:ſignificat hereticos. Hereſis em̃ idem est qõ diuiſio.et oẽs diuisos a vera fide:vt sunt saraceni ⁊ iudei. Ysti credũt se saluari:⁊ fidẽ suã esse bonã:eoq̃ ipi viuãt morigerate. Jactãt em̃ merita dicẽtes se esse misericoꝛdes:ſollicitos in mandatꝫ dei:⁊ despiciũt chr̃ianos dicẽtes q̃ sũt oi vicio pleni. Et nõ intelligunt miseri q̃ diabolꝰ eos ꝓmittit multa bona facere vt teneat in

Domica.xi.post Trinitatis

vno malo infidelitatis: ꝓpter qꝺ ⁊ dānantur. Vñ añ aduentū chr̄i qñ ꝓphs iudeoꝝ saluabaꝝ ꝑ verā fidē/ erāt peiores ꝯ mō: pctō infidelitatis excepto ⁊ his q̄ ꝯsequūtur. s. odio ⁊ iuidia i chr̄m ⁊ chr̄ianos. hō: qz diabol⁹ tūc eis inuidebat. Dō aūt sinit eos facere bona: qz habz eos ligatos i vno malo: ad qꝺ fere ordināt oīa opā bona: ⁊ ꝯsequnt nō solū peccāt i malꝫ: sed etiā i bonis malo fine factis.

Doraliter instruimur ꝓmo q ad templū. i. eccl'iaz q̄libet debet ascēdere vt oret nō vt ꝯtēplet domicellas. Aug. Nemo i oratorio aliq̄d agat nisi ad qꝺ factuz est. Hec ille. Scꝺo q si reprehēsibilis est ille q̄ supbe gras agit deo: multo magis est reprehensibilis ille q̄ impie oppugnat gr̄am Aug. de ꝓbis dñi. Quis est igit q̄ impie oppugnet gr̄am: si reprehēdit q̄ supbe agit gras: Audiāt q̄ dicūt: de⁹ me hoiem fecit ego me iustū facio. O peioz ⁊ detestabili/ oz phariseo q̄ supbe iustuz se dicebat: ſz tñ inde deo gras agebat. Hec ille. Tertio q nullū q̄ntūcūq; vilē despicere ꝺbem⁹ aut irridere. Eccī. vij. Nec irrideas hoiem in amaritudie anie. Est em̄ q̄ hūliat ⁊ exaltat/ circūspectoꝝ de⁹. Quarto monemur vt caueam⁹ ne habeam⁹ bonū ꝓncipiū: vt iste phariseꝰ/ i nr̄is opib⁹: ⁊ post: malū ꝓgressuz ⁊ pessimū exitū. Aug. ō ꝓbis dñi In ꝓbis ei⁹ nihil inuenies q deū rogaue/rit. Ascēdit qꝺ orare: noluit deū rogare: ſz se laudare ⁊ rogāri insultare. Hec ille

Quantū ad scdm sciendū est q vt dic̄ Theo. publican⁹ cū phariseo in h̄ ꝯuenie bat q sterit: sed i multis differebat: q̄ sūt humilitaſ signū. Primū qz alōge stabat Scdm: qz tanq̄ indign⁹ nō audebat oculos ad celū leuare. Tertium qz pcutiebat pect⁹ suū. Quartū qz ꝯfitebat se pctōrez. Quintū: qz rogabat deū vt sui misereret Jō ꝺr (Stās aūt alōge publican⁹ nō audebat nec oculos ad celū leuare: sed pcutiebat pect⁹ suū ꝺi. Deꝰ ꝓpi. esto mihi pec.) Jmo vt ꝺr Chrys. audiuit phariseū q̄ eū despiciebat dicentē: velut h̄ publican⁹. ⁊ tñ tāta fuit ei⁹ humilitas q ex h̄ vt ait idē nō indignat⁹ est: sed cōpūct⁹. Aug. de verbis dñi. Quid igit miraris si de⁹ ignoscit q̄ñ ipe ignoscit: De lōginq̄ stabat: deo tñ ꝓpinq̄bat: ⁊ eū dñs de ꝓpe attēdebat. Excelsus ē em̄ dñs ⁊ hūilia respicit. Nec oculos ad celū leuabat vt respiceret. Tremebat ꝯscia: spes subleuabat. Percutiebat pect⁹ suū: penas de sei po exigebat. ꝓtea dñs ꝯfitēti pcebat. Hec ille.

Allegorice hic publican⁹ gētilē ꝓp'm significat/ iniq̄tatib⁹ ⁊ erroribꝫ inuolutū. Sed postꝫ ad tēplū. i. eccl'iam p fidē ora tur⁹ venit: pctā sua ꝯfitet̄ ꝺo. i. vicario ꝺi sacerdoti: ⁊ memor suaꝝ iniq̄tatū miseri/cordiā dñi depcat

Anagogice ꝙo fidelē ꝓp'm fcat q̄ multa pctā facit: nouit tñ vñ iustificet. qz sacramētū pnie hz eccl'ia: vñ pctā oīa abolētur: vt fidelib⁹ pctōrib⁹ pateat sal⁹ p pnt rētiā: q̄ sibimet iustis i fidelib⁹ denegat

Doralit sciendū ē q ꝯscia hois/ est q̄ꝺ dā speculū spūale: in q̄ hō suā pulcritudi/nē ⁊ fedit̄atē pt inspicere. Aliq̄n aūt h̄ speculū deprauat p tumorē supbie: ⁊ tūc est speculū mēdax. qz nō indicat hoi fitatē: ⁊ tales fcant p istū phariseū: q̄ sibi videbat iust⁹ ⁊ erat iniqu⁹. Et fcant etiā p Naaman. iij. Reg. v. q̄ inkpretat decor⁹ sibi cū tñ eēt leprosus. Aliq̄n ꝙo tale speculū nullo mō est deputatū: ſz hoi vere oēdit suā fedit̄atē. Tales fcant p publicanū. Vter q̄ tñ hoz dat⁹ est nob i speculū. s. pharise us vt videam⁹ q̄ntū elatio sit fugiēda. ⁊ publican⁹: vt videam⁹ q̄ntuz sit hūilitas ⁊ pnia amplectēda

Quantū ꝙo ad tertiū ꝺr Aug. de ꝓbis dñi. Audistis supbū accusatorē: audistis hūilē reū: audite nūc dicētē iudicē (Amē dico vob descē. h iusti. i. do. su. ab illo. Hec ille. Nota iustificatus. s. a pctis. Jn pctō duo sūt. s. culpa siue offēsa: ⁊ reat⁹ seu obligatō ad penā vtz. ij. di. xlij. ⁊. xj. q. vij Cō tritio ḡ sp delet pctm̄ q̄ ad p̄mū totalr. qz remissio pcti ē effect⁹ ꝯritois: vtz. iij. di. xvij. q. ij. nō ät sp totalr q̄ ad scdm. h etiaz ptz i hūanis: qz offensus ab aliq̄ aliq̄n facē pacē ⁊ fstituit amicicīā: ⁊ tñ vult p⁹ q sol uat expēsas. Sic ⁊ ꝺs stati q hō ꝑ veram ꝯritiōez igemiscit: iustificat eū ita q iā n̄ est i mortali q̄ꝫ nō sit ꝯfessus: sed habeat solū ꝓpositū ꝯfitendi tpe suo: ⁊ tñ post vult q faciat penitentiā. Jstedescendit iustificatus saltē quo ad p̄mū (Ab illo). i.

pl⁹ q̄ ille vt cōit exponit. i. pl⁹ q̄ phariseꝰ Vel possum⁹ dicere (ab illo). i. a deo a q̄ viuificari postulabat. Subiūgit ātcā. (qz ois q̄ se exaltat humiliabit: ⁊ q̄ se humiliat exaltabit) Chrys. Sicut hūilitas p̄ sui eminētiā pctī pōd⁹ supat/⁊ saltēs attrigit deū: sic supbia ob sui molē de facili iusticiā oppmit. Si ḡ plura fcā strenue geras: putas āt te posse psumere: tor⁊ caruisti oz̄one: si ꝯo mille feras i ꝓscia faces reatuū: ⁊ h̄ solū de te credas q̄ es infimus oim: mlt̄a obtieb añ deū fiducia. Hec ille

Nota ḡ q̄ q̄ se exaltat p̄ supbiā: hūliabit p̄ pena. Et q̄ se hūliat p̄ pctō⁹ cognitionē ⁊ pniam: exaltabit i pñti p̄ gr̄am ⁊ i futuro p̄ gl̄iam. Douet āt h̄ Theo. dubiū: Quare. s. iste phariseꝰ se parū laudauit ⁊ fuit reprobat⁹. Job ꝯo multū se laudauit nec tñ deꝰ eū reprobauit. Exñdet ipemet. Job illud nō fecit ex supbia sz ad laudē dei: vt hoies ꝓuocarent ad ꝓfectus. ⁊ ad h̄ fuit coact⁹ ab amicis q̄ ei iponebāt mlt̄a crimia. Et addit Gre. qz etiā h̄ fecit ad seip̄m ꝓfortandū: qz timuit ne ꝓp̄ magnos dolores q̄s vndiq̄ patiebat ⁊ afflictiões animi labereť i despationē

Allegorice h̄ fcať q̄ gētil⁹ p̄l̄s ē p̄ fidē iustificat⁹: hebraic⁹ ꝯo ꝓbat⁹: nō tñ ex toto ānihilat⁹: sz solū dispsus. Et h̄ ꝓpter tria: p̄p̄ q̄ etiā eccl̄ia eos nō psequit. Primo qz oēs i fine mōdi ꝙuertēt vt als dictū est. Scōo vt sint nob mēoriale passionis chr̄i. Quotiēs em̄ eos videm⁹ totiens de morte chr̄i recordamur. Jō ipe chr̄s i ps. ōr. Dñs oñdit mihi sup inimicos meos. s. iudeos. Et q̄d oñdit subiūgit, Ne occidas eos. i. nō occides neq̄n. i. ne aliq̄n obliuiscanť. s. passionis mee p̄l̄i mei. i. pl̄i fideles. Deide alloq̄tur p̄rem di. Dispge eos in ꝓtute tua. s. p̄ mōm: ⁊ depone eos de regno. Quot sunt q̄ hodie nō crederēt chr̄m passum nisi viderēt iudeos q̄ asserūt se illū i suis p̄ribꝫ occidisse. Tertio qz sunt libr̄arij nr̄i. Vñ Aug. sup ps. Ne forte pagani nob dicāt: vos chr̄iani l̄ras istas cōposuistis; pferim⁹ codices a iudeis inimicis vt ꝙndam⁹ alios inimicos. Codicē portat iud⁹ vt ide credat chr̄ian⁹. Libra rij nr̄i facti sūt quō fui post dños codices ferre solēt. Hec ille.

Anagogice ptz ex dictꝭ ⁊ sīr moraliť. Nā q̄ vult a do iustificari ⁊ obtiere q̄ postulat i sua oz̄one: nō imiteť phariseum q̄ opa bona ꝙsiderabat: sed publicanū suas miserias comemorātē Vñ ⁊ sacerdos imolatur⁹ sacrificiū añ oia sua pctā ꝓfitetur. Vñ ⁊ i vita spa. legiť: q̄ inꝛrogās q̄spiam vnū ex seniorib⁹ quomodo deberet orare: tale respōsuꝫ accepit. Paupes h̄ me docuere: q̄ ñ vestes pulcras/ñ yres magꝭ ostētāt: sed pauptatē ac vulnera

Dñica xij. post Trinitatis: Text⁹ euāge. Mar. c. vij.

In illo tpe. Exiens iesus de finibꝫ tyri: venit p̄ sidonē ad mare galilee inter medios fines decapoleos: ⁊ adducūt ei surdum ⁊ mutū ⁊ deprecabant eū. vt imponat illi manū. Et apprehēdens eū de turba seorsum: misit digitos suos in auriculas eius: ⁊ exp̄uens tetigit linguā eius: ⁊ suspiciēs in celuꝫ: ingemuit ⁊ ait: Epheta qđ est apire. Et statim aperte sunt aures eius: ⁊ solutū est vinculū lingue eius: ⁊ loquebať recte. Et p̄cepit illis ne cui dicerent. Quanto autē eis p̄cipiebat: tanto magis plus p̄dicabant: ⁊ eo ampli⁹ admirabanť dicentes Bene oīa fecit ⁊ surdos fecit audire: ⁊ mutos loqui.

In illo tpe. Exiens iesus de finibꝫ tyri venit p̄ sidonem ⁊c) Marci. vij. In isto euāgelio tanguntur tria p̄cta: q̄ sunt Depcatio. Exaudicio. Glificatio

Quantū ad p̄mū sciendū est litteraliť q̄ filij israel intrātes terrā p̄missiōis: dei ⁊ armorum ꝓtute deo disponente non potuerunt totam illam regionem armis occupare: sed multe remanserunt ciuitates per gentiles habitate: inter quas fuerunt

tyrus ⁊ sidon: q̄ ꝑpe mōtē libani sunt. Tyrus q̄dē fuit ciuitas fortissima in mari sita tanq̄ insula: q̄uis paꝛ a terra distaret Hec fuit ditissima: q⁊ fuit optimꝰ portꝰ nauiū deferētiū merces. Rex tyri tpe salomonis fuit ꝰfederatꝰ pplo dei isrl̄. sed q̄n pplꝰ isrl̄ fuit ꝑ nabuchodono. captiuatꝰ: ista ciuitas debuit compati ei rōne antiq̄ amicicie: ⁊ nō fecit: sed gauisa est ⁊ insultauit ei. vñ ꝯ eaz venit nabucho. ⁊ voluit replere lapidibꝫ ⁊ lignis illō spaciū maris qđ erat inter illā ⁊ terrā: ⁊ non potuit. Vñ cepit eā nauali ꝓlio ⁊ destruxit. Sed post septuagita annos reedificatā Alexāder magnꝰ eā fecit cōtiguā terre: repleto spacio p̄dicto: ⁊ eā sine naui gio cepit ⁊ destruxit postq̄ egyptuz subiugauerat. Nā añ id rētauit ⁊ pficere nō potuit. Deinde denuo edificata ē. Sidon aūt fuit etiā ciuitas: q̄ dicta ē a ꝓmo filio chanaan: q̄ dictus ē sidon: ⁊ ab eo sidones: ⁊ sidonia ꝓuincia: ⁊ sidon ciuitas. Jesus g̃ in finibꝫ tyri p̄dicauerat: recedēdo a pharisēis: qui calūnias ei inferebāt: vt patz Matt. xv. Sed vt ꝺr Theo. ibi morā nō traxit: ne iudei tāq̄ legꝫ trāsgressorē calūniarēt eū: eoq̄ gentibꝫ se imiscēret. Jdeo ꝺr Mar. (Exies iesus de finibꝫ tyri). s. cito postq̄ intrauerat. Sed ꝯ. q⁊ ipe Mat. xj. ꝓcesserat discipul' di. Jn viā gētiū ne abieritis et in ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis Rñdeo vt elicit ex doctrina sctī Tho. super Mat. Gētes erāt in duplici differentia. q̄dā erāt extra terrā ꝓmissionis: ⁊ dicebant absolute gētes. q̄dā ꝓ ō i terra ꝓmissionis: ⁊ dicebant samaritani: saltē ꝓ maiozi ꝑte. Sic etiā ꝺr ibi: quemēs fuit ꝓpus p̄dicari euā geliū iudeis: deinde gētibꝫ. q⁊ oportz ꝓpus seruare iusticiā q̄ exhibere misericordiā. Q⁊ aūt chr̄s p̄dicaret iudeis: hoc iusticia q̄dāmō exigebat: inq̄ntū hoc erat ꝓmissū eis a deo. secꝰ de gētibꝫ. Jōo ꝺr Ro. xij. Dico chr̄m Jesū miſtꝝ fuisse circūcisionis. i. iudeoꝝ: q̄ soli circūcidebāt ꝓpter iusticiā dei: ad confirmādas ꝓmissiones patrꝝ: gētes aūt sup misericōia honorare deū. Voluit g̃ chr̄s q⁊ vsq̄ ad suā passionē tm̄ in iudea fieret p̄dicatio euangelij. sed q⁊ vt ꝺr sctūs Tho. vbi s. ꝑ iudeā ire nō poterāt discipuli: nisi ꝑ vias iccederēt samaritanoꝝ. q⁊ ille vie erāt cōes: iō nō dixit: in viā samaritanoꝝ ne abieritis: sed ꝓhibuit i gredi ciuitates eoꝝ. q̄ ad alias aūt gētes extra terrā ꝓmissionis existētes ꝓhibuit vtrūq̄. Dicendū est g̃ q⁊ Jesus n̄ exiit de tyro: sed de finibꝫ tyri: q⁊ forte ñ p̄dicauerat in ciuitate: sz in finibꝫ eiꝰ ꝑ loca vbi erāt aliq̄ iudei inter gētiles habitātes. Et isto mō etiā soluit Hugo cardi. Sed restat dubiū. q⁊ Joā. iiij. ꝺr q⁊ ipe itrauit sichar: q̄ erat samaritanoꝝ ciuitas ſm q⁊ sigt Ogr̄ histo. Sed ad h̄ dicēdū est q⁊ sanctꝰ Tho. ⁊ Hugo intendunt q⁊ chr̄s ꝓhibuit intrare discipulos ad tps ciuitates samaritanoꝝ ex ꝓncipali intētōe. secꝰ ex secūdaria: vtpote qñ eūtes ad alia loca hēbant ptrāsire ꝑ loca eoꝝ. et sic chr̄i stꝰ igressus ē aliqñ ciuitates eoꝝ. ⁊ista est exp̄ssa ſnia sctī Tho. sup Joā. Sequitur (venit ꝑ sidonē) forte intrādo ciuitatem ⁊ annūciādo eis regnū dei: q̄uis esset ciuitas gētilū. q⁊ erat in via vt iret (ad mare galilee) Scdz Bed. istud mare erat lacꝰ aq̄ dulcz. sed ꝺr mare hebraico more: quoꝝ aq̄ꝝ ꝯgregatio mare nūcupat: siue sit dulcis siue salsa. Et h̄ mare hz tria noia ſm eūdē Bedā. Dr̄ eī mare galilee a galilea ꝓuincia q̄ illi est ꝓiūcta: ⁊ mare tyberiadis a q̄dā ciuitate q̄ olim cenereth ꝺicebat. sed ab herode tetrarcha instaurata tyberias in honorē tyberij cesaris appellata est Dr̄ etiā tertio mare genesareth greco vocabl'o a ꝓprietate sua Genesar eī ꝺr q̄si generās aurā siue vētū. q⁊ illa aq̄ non est q̄eta: sicut aq̄ stagnoꝝ seu paludosa: sz ventz agitat q̄ de ipo lacu nascunt. Dicit tñ Josephꝰ q⁊ sic dictꝰ ē a regiōe genesara. sed hoc nō ē ꝯ Bedā. q⁊ talis regio sic dicta ē ꝓterea q⁊ sibi aurā generet mediante lacu illo. Vnō ꝓma rō hui⁹ vocabulitā in regiōe q̄ in lacu est generatio aure: a q̄ ꝓmo noiata est regio q̄si totū: et deinde lacus q̄si pars regiōis in qua generat aura. Generat aūt iste ventꝰ ſm sctm̄ Tho. ex resolutionibꝫ aq̄. Et sicut dicit idem sup Ps̄. ventus nō ascēdit vt appetit. q⁊ reflectit a frigore medij. s. interiit aeris: nec tñ descēdit. q⁊ ab eo totalr̄ nō vincit. ideo ferē medio modo Erat aūt hoc mare in lōgitudie distēsū stadijs. cxl. in lati⁊

tudine ꝓ q̃dragīta: z ꝑ illud transit ior danis fluui⁹ (Inter medios fines decapoleos) Decapolis ór a deca qó est decē: et polis ciuitas Inde ór decapolis regio habens in se decē ciuitates ꝑm Beó. vel ꝑm alios: ciuitas hñs sub se decem ciuitates. Et facit in genitiuo decapolis vl̃ decapoleos vltima acuta ꝑm grecū ichoma. Ista g̃ decapolis ꝑm magistꝝ hist. est trās ior danē ad orientē ꝯ galileā: q̃ est aū occidē tē ciusdē maris. Scóz ꝓ Nico. de Lyra est ista regio ex vtraq; ꝑte lacū includens Cū g̃ ór dñs venisse ꝑ medios fines decapoleos: ꝑm Nico. ó ly. intrauit p̄dictos fines: nō autē ꝑm Hug. hist. sed tm̃ venit ad lit⁹ maris ex opposito p̄dicte regiōis. Et cū eo sentit Beda: q̃ ait dñm venisse ad locū qui medios fines decapoleos ex alia parte maris positos respiciebat. (Et adducūt ei surdū z mutū) qui ꝑm Theo. nō patiebak ista a natiuitate: sed a demonio (et depcabank eu3). s. hoies regionis (vt imponat illi manū) firmiter credētes q; inde repoꝛtaret sanitatē. Ecce g̃ petitio qua petunt simul tria miracula fieri. s. restituere loq̃lā z auditū: et effugari demonē oppssiorem infirmi.

Allegorice sciendū est q; nunc chr̃s ingentib⁹ credentib⁹ ei p̄dicat ꝑ seruos suos: sed circa finē mdi reuertet ad iudeos ad cōuertēdos. et tūc angeli z sancti qui sunt in patria: z q̃ erūt tūc in via: rogabūt ꝑ ppl'o iudeoꝝ: surdo ad audiēdā veritatē ꝓter suā obstinationē: z muto ad laudā dū chr̃m: sed nō ad blasphemandū: z posset a diabolo ꝓter infidelitatē. Rogabunt inquā vt imponat ei manū sue misericoꝛdie z sanet Potest etiā alia allegoria assignari. Nā iste infirm⁹ est gen⁹ hūanū ꝑm Hiero. z Greg. qó in Adā peccauit: et a diabolo arreptū est, sed christo veniente ad mare hui⁹ secli ad, puinciā galilee que interp̄tat rota z significat volubilitatē nostre mortalitatꝫ: chr̃m exorāt angeli et sci vt sanare dignet infirmū.

Anagogice sciendu3 est q; in hac vita oēs etiā sci sunt q̃si surdi: qz pauca. i. sensibilia solū cognoscim⁹ q̃ntū ad qd est: vt patet ꝑ s. tm̃ Tho. j. q. lxxxvij. et ista etiā ꝑ maiori ꝑte ignoꝛam⁹. Credimus autē alijs puta deo q̃dam que nō videm⁹ nec doceri possum⁹. i. ea q̃ sunt fidei. Sunt g̃ oēs surdi: qz nō possunt sciētifice doceri ó oib⁹: imo quasi de nullis possum⁹ habere scientiā. Sunt etiā muti. quia ea pars rōnis qua laudant deum vt plurimū est minima ꝓpter alias occupatōes: et etiam a demone vexant ꝑ varia tentamēta. Sz christo veniente ad puinciā galilee. i. rote vel transmigratiōis: sic em̃ interp̄tat: qó fit in trāsitu mortꝫ: depcant sancti patrie et iusti vie: vt chr̃s imponēdo manū morienti doceat eū sciam btōꝝ: z ꝑducat ad laudes angeloꝝ: et liberet ab insidijs diaboli. Qó vtiq; chr̃s facit si moꝛitur⁹ efficaciter desiderat curā actu vl̃ habitu.

Moꝛaliter iste infirm⁹ significat quēlibet pctōrē. Talis em̃ est surdus: qz non audit inspirantē nec ꝓcipientē nec exhoꝛtantē nec cōminantē. Tria aūt sunt q̃ auditū coꝛpalē impediūt. s. inflatura si nascatur in aure: et terra si ingrediak illuc: z putredo si ibi generek. Et ista tria significat superbia q̃ turget: et auaricia q̃ terrā. i. auꝛ insequik: z luxuriā putrescentē coꝛā deo z hoib⁹. Legik q; aspis q̃n incātak tres habet astutias. Una: quia stat firm⁹ in caꝛuerna: etiāsi sit putrida. Secūda: qz obturat vnā aurē cū terra. Tertia: qz aliā claudit cū cauda. Incantatoꝛ volēs aspidē. i. pctōrem trahere ad deū/est p̄dicatoꝛ. Sz primā astutiā habet luxuriosus: q̃ cū audit p̄dicatoꝛē: cogitat quantū dulcis sit ei putrida cauerna luxurie. Secundā autez auarus: q̃ de auro cogitat. Tertiā superb⁹ et oīs alius peccatoꝛ: qz credit se longam habituꝝ vitā: z cum spe longe caude. i. vite/claudit aurē. Est etiā mutus: quia nec deū laudat: nec sua peccata confitek. Iste debet offerri chr̃o a p̄latis: q̃b⁹ nō sufficit venire ad christū: sed tenenk adducere alios: et debēt ꝑ eo rogare christū z depcari. Quātū ad secundū litteralik sciēduz est q; chr̃s exaudiuit istos (Ideo appḥendens eū de turba seoꝛsum) Scóz Chrys. christ⁹ factuꝛ miraculuz: seoꝛsum a turba voluit secedere: vt doceret inanē gl'iaz esse fugiendā. Sed ꝯ hoc arguik sic. Christ⁹ em̃ faciebat miracula ad ꝓfirmandā suaz doctrinā z pbādā suā diuitatē. Ergo illa

miracula debebat facere coꝝ eis q̄b⁹ p̄dicabat suā doctrinā: ⁊ q̄s volebat credere suā deitatē. Non ergo debebat illa facere seoꝛsum: quia impediebat finis ei⁹. Ad h̄ dicit q̄ argumentū ꝓbat q̄ illa miracula debebāt esse multitudini manifesta. Est aūt possibile q̄ aliq̄s curet in occulto: ⁊ tamen post sciat ab omnib⁹: puta q̄ñ omnes sciebant talē esse mutū ⁊ surdū. Seoꝛsum ergo chr̄s curauit vt doceret inanē gl'iaz declinare: ⁊ tamē eo volēte miraculū fuit publicatū ad ꝛfirmationem sue doctrine. Sequit (Misit digitos suos i auriculas eius) q̄ius solo ꝯbo curare posset: ⁊ h̄ ſm Chr̄yſ. vt oñderet suā humanitatē oꝛganum ⁊ instrumentuz esse diuinitatis cui erat vnita: ⁊ ꝛsequenť ostenderet humanā naturā ꝓ ipsum esse a suis passionib⁹ liberandā: q̄ iam in ipo tāte erat dignitaz vt ꝓ eam sanarenť infirmi. (Et expuēs tetigit linguā eius) Theo. Vt. ſ. ostenderet q̄ oia mēbꝛa sacri coꝛpis eius diuina exiſtunt ⁊ sancta: sicut ⁊ sputum q̄ vincula lingue dissoluit. Etēm omne sputū q̄dem est superfluitas: sed in dño omnia diuina fuerunt. Hec ille. Ad intelligendū aūt verba Theo. est sciendū q̄ ꝓtus spūalis ⁊ supernaturaliť operās nō solum pōt esse in aīa ⁊ mēbꝛis animatis: sed etiā in rebꝰ inanimatis: vt patz de aq̄ baptismali: que tantā in se habet ꝓtutem q̄ expellens peccata inducit gr̄am. Est g̃ sententia Theophili q̄ chr̄s voluit ostendere talem ꝓtutem in suo sputo esse: vt ꝛsequēter arguerek q̄ multo maiꝛ erat in suis membꝛis. Nō aūt dicere voluit q̄ sputū esset diuinū. i. diuinitati vnitū: cū nō sit de ꝓtate humane nature. sed q̄ esset diuinū. i. hn̄s i se q̄ndam diuinā ⁊ supnaturalē ꝓtutē. Vel fortе pōt dici q̄ dn̄s exuit ꝓpr̄ mysteriū qō in allegoꝛia dicem⁹. Sequit. (Et suspiciēs in celuz) ſm Bedā vt doceret de celo omnē infirmoꝝ medelaz esse querendam (ingemuit) Beda. Nō quia ipſi op⁹ esset aliquid petere a patre: sed vt nob⁹ gemendi daret exemplū: cū vel ꝓ nostris vl' ꝓ nostroꝝ erratib⁹ ꝓximoꝝ supne pietatz ꝑsidia inuocam⁹. Hec ille. Est aūt sciendū ſm q̄ dr̄ sctūs Tho. iij. ꝑte. q. xlvij. q̄ chr̄s alī q̄ñ in miraculis faciendis oꝛabat: vt se ostenderet a deo missum: ad quē recurrebat. Sed hoc vt dr̄ faciebat in minoꝛib⁹: nō aūt in maioꝛib⁹: puta q̄ñ remittebat peccata aut suscitabat mortuos: sed tunc suo imperio ⁊ potestate faciebat miracula: vt se oñderet eq̄lem deo patri. Et si obȝciaťq̄ q̄ñ voluit suscitare Lazaruz oꝛauit: vt ꝛz Joā. xj. dicit ideꝛ q̄ h̄ fecit ꝓpter exemplū circūstantiū. Vel ñ ibi dicit: vt credant q̄ tu me misisti. Hec ex sancto Tho. qui intendit q̄ si iudei astantes credidissent chr̄istū a deo missum: nō ostendisset se ab illo missum oꝛando: sed se esse ei equalem imperando. Quia ꝯo illi nec dū credebant eū a deo missum: iō ad h̄ oñdendū oꝛauit. Cōueniēs eīn erat oꝛdo vt ꝑus crederent eū esse bonū ⁊ iustuz: q̄ꝑ q̄ esset equalis deo. Sequit ⁊ ait imperatiue (Epheta quod est adapire) ⁊ h̄ quo ad aures ſm Bedā. Lingua eīn nō erat aperienda/sed soluenda (Et statim aperte sūt aures ei⁹: ⁊ solutū est vinculū lingue ei⁹ ⁊ loq̄baťq̄ recte) Et sic ſm Bed. ingemiscēdo ⁊ suspiciēdo i celū docuit se esse hoiez: sed imperādo deū.

Allegoꝛice sciendū est q̄ digit⁹ chr̄i ſignificat dona spūſci: ſm Hiero. ⁊ Greg. Nam vbi Luc. xj. dicit. Si in digito dei ejcio demonia. Matth. xij. oꝛ. Si in spiritu dei ejcio demones. Saliua ꝯo chr̄i ſm eundez significat sapientiā: eo q̄ sicut saliua a capite ad os ⁊ ad ventrē fluit: ita sapiētia omnis a deo est q̄ est caput oīm: ⁊ inde descēdit ad ventrē nostre mentis. Sanaťq̄ ergo populꝰ iudeoꝝ a chr̄o vel genus humanū: quādo ꝓ sapiētiam perficitur intellectus vt recte credat: ⁊ per ardorem spiritussancti voluntas inflāmaťq̄ vt feruenter amet.

Anagogice aūt sciendū est q̄ ex dictis patet sensus anagogic⁹ hui⁹ partis. Sicut eīn in via ꝓficit intellectus noster per sapientiā fidei: ⁊ voluntas ꝓ amoꝛem vie qui est tenuis ⁊ modicus: ita in patria ꝓficitur intellectus ꝓ sapientiā visionis: ⁊ voluntas per amoꝛem cōsummate gratie quo anima tota manet chr̄ia: vt postmodum in eternū laudet deuz. ꝑs. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe. in ſecula seculoꝝ laudabunt te.

Dozaliť pctōr surdꝰ sanať ꝑ immissi onē digiti ī auriculā.i.ꝑ hꝫ q amor spūssancti tangit.cor. Statim eñ frangiť inflatura supbie: vt ptz in Paulo elato: q̄ ꝑstratus de lupo in agnū est ꝙuersus: z abijciť terra auaricie: vt ptz ī Matthęo: q̄ terrenis lucris inhiabat: z statim ad huiꝰ digiti tactū reliq̄t oīa: z similiť emēdat feroz̄ luxurie: vt patet in Magdalena. Vutꝰ ꝥo sanať ꝑ saliuā.i.sapientiā. Est aūt saliua mediū vel dispositiua medij: ꝑ qō gustus sentit. Vnde si fuerit saliua corrupta gustꝰ male iudicat: vt patz de febricitāte q̄ ꝑ amarā saliuā quā habet ī lingua iudicat dulcia amara. Est āt triplex saliua. scz amara: insipida z dulcis: que facit cibum apparere amaꝝ insipidū z dulcē. Et significat triplicē sapientiā. Prima eñ est diabolica: q̄ ḡs sapiēs est in peccādo. Secūda est humana vel mūdana: vt sapiētia in adq̄rēdis diuitijs: vel cū ḡs est magnꝰ phs. Tertia est diuina. Prima facit q̄ dulcia opa pietatis z ꝓuosa videnť amara. Scōa facit q̄ videanť insipida. Tertia ꝥo iudicat de rebꝫ vt sunt: ita q̄ spiritualia iudicat dulcia: z carnalia amara. ista aperiť os muti. vt laudet deum z confiteať sua peccata.

Quantū ad tertiū dicit euangelista (q̄ ꝑcepit illis ne cui). i. alicui (diceret) z hꝫ vt docerz inanē gl'iam fugiēdā eē ꝑm Chrȳ. z Hiero. vt supꝫ dictū est. z ne ante tp̄us accēderet iudeos ad homicidiū in se ꝑ inuidiā ꝓpetrandū: ꝑm eundē Chrȳs. Sed ꝓtra ista arguiť vt supra: q̄r chr̄s ꝑ hꝫ p̄ceptū impediebat finē suū. s. manifestationem sue diuinitatiz: z ꝙfirmationē sue doctrine: qō nō ꝏbuit facere. p̄sertim quia ei quē a demonio liberauerat p̄cepit dicens Matth. v. Vade ī domū tuā ad tuos z narra q̄nta tibi fecerit deus. Ad hꝫ ōr ꝑm sctm̄ Tho. iij. p̄te. q. xliij. z ꝑm Chrȳs. q̄ duplex gl'ia in nostro opere ꝙsiderať. s. nostra z diuina. Cū ḡ p̄cipit ne cui dicať: docet ꝓpriā gl'iam fugere. cū ꝥo p̄cipit vt res gesta p̄dicet: docet gl'iam q̄rere dei. Non aūt sunt ista ꝓtraria. s. nolle aliq̄d dici ad gl'iam ꝓpriaz: z velle illud dici ad gl'iam dei. Et videnť velle isti doctores q̄ chr̄s ꝓhibuit laudari opꝰ suū: vt ostēderet se nō q̄rere gl'iam de illo: z tm̄ sciebat q̄ sine peccato illi publicarēt. z sic sua deitas z doctrina approbarek. Forte aūt q̄ possumꝰ aliť dicere. Sciēdū ei ē q̄ miracula triplici ter fiūt. Aliq̄ eñ fiūt ad ꝙfirmandā doctrinā fidei. Ista mō mali pñt facere miracula: z de facto q̄ñ fides ꝑmo fundabatur multi pessimi fecerūt miracula. Vñ ōr Mat. vij. Multi dicēt mihi in illa die scz iudicij. Dñe nōne in noie tuo ꝓpheta uim⁹ z demōia eiecim⁹ z ꝓtutes multas fecim⁹? Et tūc ꝙfitebor illis: q̄r nunq̄ noui vos. Predicātes ꝥo falsum nō possent ista mō miracla facere: q̄r deꝰ nō pōt reddere testimoniū falsitati. Aliq̄ ꝥo fiūt ad ꝓbādā sctitatē alicuiꝰ. Et ista mō post fūdatā fidē scti faciūt miracula cōiter. Vñ q̄ñ sctus est approband⁹ seu canonizād⁹ fit inq̄sitio de miraculis. Alio mō fiunt ad ꝙsolationē fidelū: q̄ postulantes aliq̄d siue a deo imediate: siue mediāte aliq̄ sctō aliq̄n merenť exaudiri. Possum⁹ ḡ dicere q̄ chr̄us multotiēs in illa patria p̄dicauerat z miracula fecerat: vt ptz ex hist. euāgelica. nō credebāt in eū oēs: vel saltē habebāt credendi causaꝫ. Vñ hꝫ miracula nō fuit ad ꝙfirmandū doctrinā eiꝰ vel deitatē asserendā: sed ad exaudiendū dep̄cātes. Jō in tali miraculo voluit ostēdere se gl'iam dei z ñ suā q̄rere z in illo z in alijs. Sequiť (Quanto aūt p̄cipiebat eis tāto amplius p̄dicabāt) Sedsi chr̄s sciebat q̄ ita facturi erāt: q̄re p̄cipiebat ne facerēt Ad hꝫ rñdet Aug. de ꝙsen. euāgeli. dicēs: q̄ hꝫ fecit vt excitaret pigros. Si eñ isti q̄ bus p̄dicatio ꝓhibebať p̄dicabāt: q̄d facere debuerāt illi q̄bꝫ iniūgebať vt p̄dicarēt Vel possum⁹ forte dicere q̄ chr̄s sic p̄cipiebat: vt ostēderet q̄ q̄ntū in se erat laudes ꝓprias nō q̄rebat. Sz ꝓtra p̄dicta arguo sic. Aut chr̄s volebat q̄ isti obedirēt aut nō. Si ꝑmū/isti peccauerūt: ḡs tamē euāgeliū videť cōmendare. Si scōm: sequitur q̄ in christo fuerit duplicitas: q̄ p̄cipiebat qō nolebat observari. Ad hꝫ dico q̄ sicut patz ꝑ magistrū sniaz. j. dist. xlv. Duplex est in deo volūtas: z similiť in chr̄o. Volūtas. s. bñplaciti q̄ aliq̄d vult esse vel nō esse. Et volūtas signi: q̄ nihil vult esse vel nō ee: sed se habet sicut aliq̄s volēs ali

q̃d esse vel nõ esse. Nos em̃ si volum⁹ ali⁹ q̃d eẽ: p̃cipim⁹ vt fiat. iõ qñ de⁹ aliq̃d p̃cipit licz aliqñ illud esse nõ velit: tñ se habz vt hõ volẽs. Et istud p̃ceptũ qõ de⁹ facit ꝺr volũtas signi. qz. ſ. p̃ceptũ est signũ volũtatis in nob q̃uis nõ in deo. Si em̃ deus vellet fieri oĩa q̃ p̃cipit: null⁹ posset agere ꝯtra p̃cepta dei: sicut null⁹ pot ei⁹ volũtati resistere. Volũtas g̃ bñplaciti sp implet: nõ volũtas signi. Ad ꝺ argumentũ g̃ ꝺico q chr̃s nõ voluit illos tacere volũtate bñplaciti: qz oĩno tacuissent: nec etiam volũtate signi q̃si eos obligaret ad peccatũ. qz ꝺr sctũs Tho. sup Matt. q tales nõ peccauerũt. Nec tñ i chr̃o fuit duplicitas: qz in suo p̃cepto nõ ostendebat nisi q ipe q̃ntũ i se erat appetebat latere: nõ aũt oñdebat se eos velle obligare. Vñ ipi vidẽtes q ex humilitate p̃cipiebat: accepert illud p̃ceptũ q̃si depcationẽ: ꝯ nolẽtes eũ exaudire ne ipi ingrati viderent: sicut ille videbat hũil: magnificabãt eũ: ꝯ publicauerũt factũ. Vnde secuta est magna laus chr̃o in turba. Vñ subdit. (ꝯ eo amplius admirabant) scz tã isti q̃ turbe: q̃ de hũilitate chr̃i ꝯ miraꝺlis ei⁹ stupebãt dicentes (Bñ oĩa fecit: ꝯ surdos fecit audire ꝯ mutos loqui)

Noꝛaliter docemur q ꝙ q̃runt gl̃iam humiliant: ꝯ qui humiliant se exaltantur ab alijs vel a deo. Hiero. Ciuitas in mõte posita vndiq̃ circũspecta abscondi non põt: ꝯ humilitas sp̃ p̃cedit gl̃iam. Hec ille. Itẽ instruimur iuxta doctrinã Theophili dicẽtis. Docemur ãt ex h̃ si cui bñficia elargimur mime applausus ꝯ laudes appetere. Cũ ꝙ accipim⁹ bñficia benefactoꝛes p̃dicare ꝯ laudare: q̃uis nolu erint. Hec ille.

Dñica xij. post Trinitatis: Text⁹ euãge. Luce. x. c.

Beati oculi q̃ vidẽt que vos videtz. Dico enim vobis: q multi ꝓphete ꝯ reges voluerũt videre q̃ vos videtis ꝯ nõ viderunt ꝯ audire q̃ auditis ꝯ nõ audierũt. Et ecce q̃dam legisꝑit⁹ surrexit tẽtans illũ ꝯ dicẽs: Magister: q̃d faciẽdo vitã eternã possidebo: At ille dixit ad eum. In lege quid scriptũ est Quõ legz: Ille respondẽs dixit. Diliges dñm deũ tuũ ex toto coꝛde tuo: ꝯ ex tota ania tua: ꝯ ex oĩbus viribus tuis: ꝯ ex omni mẽte tua: ꝯ primũ tuũ sicut teipm. dixit illi. Recte respõdisti: hoc fac ꝯ vives. Ille aũt volẽs iustificare seipm: dixit ad iesum. Et q̃s est meus pꝛoxim⁹? Suspiciẽs aũt iesus: dixit. Hõ q̃daz descẽdebat ab hierusalẽ in hiericho ꝯ incidit in latrones. Qui etiaz despoliauerũt eũ: ꝯ plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Accidit aũt vt sacerdos q̃dã descẽderet eadẽ via: ꝯ viso illo ꝓteruit. Silr ꝯ leuita cũ eẽt sec⁹ locũ ꝯ videret cũ: ꝓtransijt Samaritan⁹ aũt q̃dã iter faciens venit sec⁹ eũ: ꝯ videns eũ misericoꝛdia mot⁹ est. Et appꝛopians alligauit vulnera eius: infundẽs oleũ ꝯ vinũ: ꝯ imponẽs illũ in iumẽtũ suũ: duxit in stabulo ꝯ curã ei⁹ egit. Et altã die ꝓtulit duos ꝺnarios ꝯ dedit stabulario ꝯ ait: Curã illi⁹ habe ꝯ q̃dcũq̃ superogaueris: ego cuz rediero reddã tibi. Quis hoꝛũ trium videt tibi pꝛoxim⁹ fuisse illi q̃ incidit in latrones: At ille dixit. Ille q̃ fecit miscõiam i illũ. Et ait illi Jesus. Vade ꝯ tu fac similiter.

Beati oculi q̃ vidẽt

b q̃ vos videtis ꝛc.) Lu. x. Sicut ꝺr be. Amb. li. de officijs multiplex oli fuit ꝺ felicitate opinio. Quidã em̃ illã posuerũt in coꝛpis

voluptate: vt epicur⁹. Qui ꝯuis diligēt excoluerit ꝟtutes. vt teſtat ſ. Tho. ſup li. Eth. tñ h̄ ſō fecit vt q̄ctior frueret corpis voluptate. Quidā ꝟo illam poſuerūt i anima ꝟtute z q̄dā exteriori honeſtate: vt pipatetici. Quidā ꝟo i cognitōe dei z viſiōe: vt chriſtiani. cū q̄bꝫ tñ etiā pipatetici potiſſime Ariſtoteles ꝙueniūt. qz pncipal⁹ dicūt illā ꝙſiſtere i nobiliſſima opatioe: nobiliſſime potētie reſpectu nobiliſſimi obiecti: vt ptz i li. Eth. Cuius ſecūdario ꝙſiſtat i alijs ꝟtuoſ opib⁹. Iſta āt nobiliſſima opatio eſt itellectio dei: qz itellect⁹ ē nobiliſſima potētia: z ōs nobiliſſimū obiectū. Hāc ꝙ opinionē ſaluator ꝙfirmat i pſenti euāgel. in q̄ tāgunt tria pūcta. q̄ ſūt Inſtructio: Tētatio Juſtificatio

Quantū ad pmū litteraliť ſciendū eſt: q chriſtus nos inſtruit vbi ſit vera felicitas z bitudo: dicēs ad diſcipulos ſuos (Bti oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis) Sed ꝙtra: qdam bti q nō viderūt z crediderūt. Jo. xx. Solutionē vide dñica i octa. paſce. Vbi ſcié dū eſt q apl̄i duo videbāt. ſ. diuinitatē chriſti ſm mentē: z humanitatē eiuſdē ſm corporales oculos. In his aūt duob⁹ ꝙſiſtit felicitas z pmiū nr̄m. In pmo q̄dem felicitas eſſentiaľ. i ſcdo ꝟo accidētaľ. Et lz humanitas chriſti videaťoculo corpali. tñ pōt videri oculo nō gl̄ificato: vt videret apl̄i. z gl̄ificato: vt videbūt ſcti i pria. Sil̄r diuinitas pōt videri p aptā viſionē pprie z p ſe dē vie. Qui ḡ videt diuinitatē chriſti p viſionē pprie: z ei⁹ hūanitatē p oculū gl̄oſum ē pfectiſſime bt̄us. Qui āt videt diuinitatez p fidē purā z viuā: bt̄us eſt i ſpe z ſi nō in actu. Unde pſ. Bti immaculati in via. Et ſi talis videat etiam chriſti humanitatez: vt faciebāt apl̄i: talis erit adhuc beatior Uiderūt em̄ apl̄i chriſti gl̄oſam pſentiā ꝟbi in aſſūpta hūanitate: vt ptz. j. Jo. j. Secundo ſcitatē vite i ei⁹ ꝙuerſatioe. iuxta illō Baruch. iij. Poſtea i terris viſus eſt z cū hoib⁹ ꝙuerſat⁹ eſt. Tertio ei⁹ ptātē in miraculoz opatioe. Luce. ij. Repleti ſunt timore magno: dicentes qz vidim⁹ mirabilia hodie. Quarto ei⁹ gl̄iam in trāſfiguratioe: vt ptz Luc. ix. Quito ei⁹ pietatez i paupez miſatioe. Dat. viij. Miſereor ſup turbā. Sexto ei⁹ māſuetudinē in op probrioz ſuppoztatioe. Jo. ix. Vos inhonoraſtis me. Et ſequit. Ego nō q̄ro gloriam meā. Septio ei⁹ feruorē i predicatōe Joā. viij. Itez diluculo venit in templū Unde vt ptz ex euāgeliſta z decurſu p multos annos ꝙtinue z iceſſanť docuit: z diſcurrebat pedeſ. Octauo ei⁹ patiētiā i vulneribꝫ z paſſioe. Unde 9z Mat. xxvij. Jeſus āt nihil loqbaťita vt mirarēť pſes z ē Oia aūt hec fide z certitudine videbāt. Et ſic chriſtus bt̄os 9t apl̄os. Nō āt fuerūt bti phariſei: qz nō viderūt diuinitatē per verā fidē: ſed beati poti⁹ a chriſto dicti ſumus nos q̄ fide videm⁹ q̄ apl̄i fide z corporeo ſenſu viderūt. Cirill⁹. Multi iude orum viderūt chriſtum diuina opantē corporali intuitu: nec tamē oib⁹ beatificatio cōuenit. Nō em̄ crediderūt neq̄ viderūt gloriā eius oculis mētis. Beatificati ḡ ſunt oculi nr̄i q̄ fide videm⁹ ꝟbū, p nob⁹ hoiem factum. Hec ille. Et licz beatitudines fuerint apl̄i q̄ ꝓphe z reges: tñ etiā illi fuerūt beati: qz p fidē viderūt z deſideraueŕt videre oculo corpali chriſtum: ſed nō viderūt. Unde ſubdit (Dico em̄ vob⁹ q̄ mlti ꝓphe z reges voluerūt videre q̄ vos videtis (licz me incarnatū (z nō viderūt: z audire q̄ vos auditis) ſcz ſecreta celeſtia ex ore meo (z non audierūt) Et notāter euāgeliſta 9t multi z nō oīes ſm Origenē. qz viderūt chriſtum aliq̄ eoz: licz pauci. Unde z Abraā 9t q̄ vidit diē chriſti z gauiſus eſt: vt 9t Joā. viij. Ul̄ ſm Chryſ. cū 9t multi: debem⁹ ſtelligere oēs: qz lz aliq̄ eoz viderint chriſtum: ñ tñ viderūt q̄ viderūt apl̄i. ſ. ꝙuerſantē deum inť hoies z loq̄ntē eis ſicut fraťloq̄ť ad fratres

Doctaliter inſtruimur q̄ ſp debemus chriſtum z ei⁹ doctrinā atq̄ opa ꝓplari: qz bti ſūt taliū oculi. Unde 9t apl̄us ad Heb. xij. Aſpicientes i auctorē fidei z ꝙſummatorē ieſum: q̄ ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinuit trucē ꝙfuſioe ꝓtēpta

Quantū ad ſcdm litteraliter ſciēdū eſt q ſaluator dixerat q nomia diſcipulorum erant ſcripta in celis: ideo ſm Beda quidam legiſperit⁹, i. doctor in lege Moyſi in h̄ ſumpſit occaſionē tentādi chriſtum. i. ſumendi experimentū de eo q̄ntū ſciret z quātū neſciret. Unde ſequit (Et ecce q̄dam le-

gisp⁹ surrexit tētās eū ⁊ dicēs) Iste ꝑm Ciril. erat de nūero aliāꝝ logcīū: q̄ circūi/bāt regiões detrahētes chō ⁊ dicētes q̄ iutilia loq̄rek, Voluit ḡ eū ꝓuocare: vt ōr idē Cirl. q̄tin⁹ aliq̄d diceret ꝙ moysen di. (Sgr̄ q̄d faciēdo vitā eknaz possidebo:) in q̄. ſ. sunt scꝑta noia iusto. Sequit (At ille dixit ad eū. In lege q̄d scꝑtū est? quō legz:) Ad itellectū aūt rñsiōis quā legis/pit⁹ rñdet sciēdū est iuxta doctrinaz sancti Tho. ij. ij. q. xliij. q̄ Deut. vj. ꝓcipit vt de us diligak ex toto coꝛde: ex tota aīa: et ex tota foꝛtitudine. Sed Mar. xij. ⁊ Luc. x. ponūt eadē tria. ſ. coꝛ aīa: ⁊ vires: seu vir/tus q̄d idē est q̄d foꝛtitudo. et addit mēs Sed Mat. xxij. ponunt duo. ſ. coꝛ ⁊ aia. et dimittit/ex tota foꝛtitudie. et addit/ex tota mēte. Oꝑteret ḡ vt declarem⁹ q̄ttu/oꝛ. ſ. coꝛ: aiaz: foꝛtitudinē: ⁊ mētē. q̄ si ali/q̄d hoꝝ alicubi omittit: h̄ ē q̄ in alijs itel/ligit. Est ḡ sciēdū q̄ ꝓ coꝛ h̄ significak volūtas. Nā sicut coꝛ est ꝓncipiū oim coꝛ poꝛaliū motuū: ita volūtas est ꝓncipium oim spūaliū: maxie q̄ntū ad itētiōez finis q̄ est obiectū charitatz. Tria aūt sunt ꝓn/cipia spūaliū actuū: q̄ ꝓncipia ad opandū ex volūtate mouenk. ſ. intellect⁹/q̄ h̄ dici/tur mens: ⁊ appetit⁹ sensitiu⁹ q̄ h̄ ōr aia: et vis executiua q̄ h̄ ōr foꝛtitudo siue vir/tus vl vires. Precipit ḡ nob q̄ intētio no stra ferak in deū: qō est deū toto coꝛde di/ligere: et q̄ intellect⁹ subdak deo/credēdo ea q̄ de⁹ iubet credere: et q̄ appetit⁹ sensiti uus regulek ꝑm deū: ⁊ q̄ act⁹ exteriοꝛ obe diat deo. Dicit ḡ (At ille rñdens dixit) supple in lege sic lego (Diliges dñm deuz tuū ex toto coꝛde tuo) ita q̄ tuus finis sit de⁹ (et ex tota ania tua) ita q̄ tu⁹ affectus sensitiu⁹ regulek ꝑm rōnem (et ex oib⁹ vi/rib⁹ tuis) ita q̄ act⁹ tui exteriοꝛes sint ꝑm legē dei (et ex oi mēte tua) ita q̄ intellect⁹ tuus subdak deo. Sed ꝙ: q̄ h̄ mēbꝛū nō inuenik in tota lege veteri. Ad h̄ ōr Boꝛ ra q̄ iō ōr ibi scꝑtū: q̄ deducik ex scꝑtz (et ꝓximū tuū sic teipm) Est aūt sciēdū q̄ ly sicut aliq̄n ipoꝛtat eq̄litatē. et sic amare ꝓ/ximū sic seipm: est amare illū tantū q̄ntuz q̄s seipm amat. Iſto aūt mō null⁹ tenek amare ꝓximū vt seipm: q̄ oꝛdo charitatz teq̄rit vt q̄s se plus q̄ ꝓximū amet: vt pa/tet. ij. ij. q. xxvj. Aliq̄n ꝓo ly sicut ipoꝛtat si/litudinē. et sic ille amat ꝓximū vt seipm q̄ illū amat ad eūdē finē vltimū secū: q̄. ſ. vult ei felicitatē eternā: ⁊ illa ꝓ q̄ ad illaz venit. ſ. ꝓtutes ⁊ gr̄am dei ⁊ alia inq̄ntuz sūt ꝓ bono aie eius. Et isto mō tenemur amare ꝓximū sic nosipos. i. eo mō q̄ nos/ipsos amam⁹: sed nō tātū q̄ntū nos ama mus. Sz nunq̄d ꝑt hō ista i hac vita im/plere: Rñdet ſ. Tho. ij. ij. q. xliij. q̄ possu mus iplere ipfecte nihil. ſ. agēdo q̄ repu gnet pfecte vnioni aie ad deū: q̄ ē finis ōi in h̄ ꝓcepto: nō aūt possum⁹ iplere pfecte: ptingēdo. ſ. ad ꝑdictū finē: sed h̄ erit i ꝑfia Dupl̄r em̄ pōt aliq̄ ꝓceptū impleri: pu/ta si duo ꝓcipiat vt pugnek. Vno mō pfe cte: pueniēdo scz ad finē ꝓcipiētz: puta vi/ctoꝛiā. Alio mō impfecte: q̄. ſ. lz nō pueni at q̄s ad finē: puta victoꝛiā tñ nihil facit repugnans victoꝛie: vtputa si pugnet ꝑm q̄ pugnare debuit. i. ꝑm disciplinā mili/tarē. Sic ḡ nō peccat miles q̄ recte pugt: et tñ nō vincit: ita ⁊ q̄ nihil facit ꝙ deū si/ue q̄ nullū moꝛtale cōmittit: et tñ nō toto coꝛde vnik deo eo mō q̄ vniemur in ꝑfia: nō peccat/q̄ſi hoc ꝓceptū nō obseruet. Oꝛ ꝓo oia ꝓcepta diuia oꝛdinank ad dilectio/nē dei ⁊ ꝓximi. iuxta illud Matt. xxij. In his duob⁹ mādatz vniuersa lex pendet et ꝓphete. ideo subiūgit (Dixitq̄ illi Recte rñdisti: hoc fac ⁊ viues) vita eterna ⁊ im/

Moꝛaliter docemur q̄ nō (moꝛtali. est ſp rñdendū dure interrogātib⁹ ex ma/la volūtate. Nā saluatoꝛ tētāti se benigne rñdit: et dicta eius cōmendauit.

Quātū ad tertiū lr̄aliter sciendū est q̄ tpe illo fuit magna q̄stio int̄ phariseos et scribas/q̄d esset maximū mandatuz legz. Quidā em̄ dicebāt q̄ sacrificare deo erat maximū op⁹ qō ptinet ad latriā. Quidaz ꝓo ꝑferebāt opa pietatz. Iste ḡ scriba si/ue doctoꝛ int̄rogauit chm̄ ō duob⁹. ſ. q̄d faciēdo vitā eꝛnā possideret: vt ōr h̄ Lu. et q̄d esset maximū mādatū in lege: vt ōr Mat. xxij. et Mar. xij. Et hoc dico sup/posito q̄ fuerit idē scriba de q̄ iste ⁊ illi lo quunt: q̄d tñ nō bēo certū/q̄uis hec tene ant cōic exposit oꝛes. Iste ḡ scriba ꝑm Ci ril. audita chi rñsiōe eū cōmēdantz in su/ꝑbiā elat⁹ est. sed ꝑm Hico. de Ly. et alij

quos alios nō est elat⁹ in supbiā: sed compunct⁹ est in ꝓbis chr̄i: q̄uis in ꝓncipio interrogauerit malo fine. Vñ chr̄s dixit ei Non lōge es a regno dei: vt patet Mar. xij. Scōz g̃ has duas opiniōes duplr exponit qđ sequit. scz (Ille aūt volēs iustificare seipm) Nam q̀ dicunt eū supbisse: dicunt q⁹ voluit se iustificare. i. ostendere iustū q̄si nullū haberet primuz. i. sibi in iusticia compandū. vl q⁹ voluit se iustificare in ꝙntum credidit se habitu⁹ tale responsum a chr̄o p qđ ostenderet se iustū. Alij ꝙo dicunt q⁹ voluit iustificare seipm vere: opere adimplēdo mādatū de dilectione ꝓximi. Verūtn etiā dato q⁹ sit idem scriba: vt dek tenendū cū sctis q⁹ nō sit cōpunct⁹ sed elat⁹ poti⁹. Neq; hoc ꝓbat p illud: nō longe es a regno dei. Pro q̄ sciendū est: q⁹ ille interrogauit qđ esset maximū mādatū in lege. et chr̄istus rndit q⁹ erat mādatum dilectionis: z non sacrificij. Et qz ille doctor tenebat hanc opinionē: cōmendauit opinionē chr̄i di. In veritate mgr recte rndisti: vt patet Mar. xij. Et ecōtra chr̄s videns q⁹ sapiēter ille rndisset: dixit. Nō lōge es a regno dei. qđ ideo dixit: nō qa esset cōpunct⁹: sed qz rectā opinionem seqbat in pdicta q̄stiōe. Et ideo ōr glo. q⁹ lōgius distant ignorātes q̄s scientes. Et Chr̄ysf. ōr: q⁹ lz nō esset longe: tn distabat a regno dei. Sequit (Dixit ad iesum. Et q̀s est me⁹ ꝓxim⁹?) q̄si diceret in animo suo fm Cyril. z Theo. Parē nō habeo in iusticia: vt possit mihi eē ꝓximus. Vel fm alios vt statim subiūgat hūc se sp dilexisse si chr̄s rndisset vt cogitabat. Notandū ꝙo q⁹ ꝓxim⁹ ōr ꝓmo carnali ꝓpinqtate Ps. Amici mei z ꝓximi mei aduersum me. Secundo religione: vt oēs chr̄iani. Eccli xv. Exaltauit illū apd ꝓximos suos. Tertio pietate: vt soli boni: vt patet h̄. Quarto nature cōfortmitate: vt oēs homines: vt h̄ chr̄ist⁹ concludere vult: exceptis dānatis. (Suspicies aūt Jesus dixit) Forte suspirit dns ad celū suspirando. qz id qđ volebat dicere significabat calamitate humani generis. Nam sequit (Hō q̀dam) Scōz alīs istuc nō fuit res gesta: sed ꝑabola. sed fm alios fuit res gesta. qz inter hierusalem z hiericho erat silua magna seu desertū in quo latrones cedes z p̄das exercebant. Sed sive sic sit sive sic: sciendū fm Gorrā q⁹ statim saluato⁹ poterat respondere z dicere: ois hō est ꝓxim⁹ tu⁹. Iz voluit inducere exemplū: vt ex rnsione scribe cōuinceret eū de falsa sua opiniōe. Judei em̄ nullū existimabāt ꝓximū nisi iudeos Chr̄ist⁹ aūt voluit ꝑbare q⁹ ois hō est ꝓximus oi homi: arguēs a maiori: vt patebit. Dicit g̃ q⁹ ille hō (descēdebat a hierusalē in hiericho) Hierlm em̄ est in mōtib⁹ et hiericho in cāpestrib⁹ (z incidit in latrones: qui etiā despoliauerunt eū: et plagis impositz abierūt/ semiuiuo relicto) vel qa ille voluerat se defendere: vel qz ab eo latrones cognoscebant: et ꝓseq̄nter timentes ne ꝑderet eos: voluerūt illū occidere. His em̄ de causis ꝓsueuerunt vulnerare (Accidit aūt vt sacerdos q̀daz descēderet eadē via) Iste q̀ fuerat vulnerat⁹ creditur fuisse iude⁹. et hoc tenet Hugo car. z videk idem sentire Aug⁹ de ꝓbis dñi. z cōsequenter ipe z sacerdos q̀ illac transibat erant eiusdē gentz (et viso illo ꝑteriuit) durus z crudelis. Iste sacerdos videk fuisse crudelior feris. Dicit em̄ b. Tho. sup ps. xxxvij. q⁹ nullus est ita crudelis qui nō compatiak naturalr afflicto. Vñ vt idem ait et experientia docet: canis nō mordet iacentem. Iste g̃ fecit ꝓtra naturā: z videk fuisse crudelissim⁹ (Similr z leuita) Leuita est ꝓsona sacra q̄ sacerdoti imediate summistrat in sacrificys diuinis. (Cū eēt secus locum z videret eum: ꝑtransijt) q̄uis esset ei genere ꝓpinqu⁹: fm Theo. et Aug. de ꝓbis dñi. (Samaritan⁹ aūt q̀dam) Samaritani z iudei intantuz fuerunt inimici q⁹ nō coutebank. Vñ z mirabak mlier samaritana q⁹ chr̄s q̀ iude⁹ erat postularet ab ea aquam (iter facies) Erat em̄ extra regionē suā z pegrin⁹: et ꝓseqūnter cū magno icōmodo poterat gerere cura vulnerati: et tn (venit sec⁹ eum) vt videret q̀dnā haberet (z videns eum) in tantz doloribꝫ (misc̄ōia mot⁹ ē) q̄uis esset ō gēte z ꝓlo inimico (et appropiās). i. appropinq̄ns ꝑz locū z cōpassiōez (alligauit vulnera ei⁹ ifūdēs oleū) ad dulcorādū (z vinū) ad purgandū (z imponēs illū i iumētū suum) ipse em̄ pedes iuit z forte lectio⁹ q̄

ante iret in equo: qz amor fraterne cōpassiōis portabat eū (duxit i stabulū) Stabulū vr statio boū. z ſm aliqs erat locꝰ pastor in deserto. sed reuera videt fuisse hospitiū in q itinerātes pausant z reficiunt Hoc em̄ expōsse innuit Chrys. q stabulus ecclie cōparās ait. Est em stabulū ecclia q itinere mundi lassatos suscipit: z vbi vitor lassus reficit. Hec ille. (z curam illi⁹ egit. Et altera die ꝓtulit duos denarios z dedit stabulario) id est hospiti (z ait: Cura illi⁹ habe) Denari⁹ ꝓprie fuit num⁹ argenteus valens decē numos vsuales. i. paruos. sed tñ ampliato vocabulo ois numus argenteꝰ dict⁹ est denari⁹. Vñ denarij quos iste obtulit p salute z expēsis infirmi credunt fuisse magni valoris: sicut alicubi sunt numi argentei valoris magni Vt qd em̄ iste samaritan⁹ q videt fuisse hō nobilis: postq̄ i hospitio habuisset infirmū p vnā diē ꝓtulisset. xx. obolos p expēsis factis z faciēdis. Fuisset em̄ verisimile h̄ z rusticū. Sed credo q duo denarij fuerāt duo argētei: q argētei valebant duos aureos vl circa. Et idē credo de argēteis qb⁹ z chr̄s vendit⁹: z ager achelde mach empt⁹ est. (z qdcūq̄ superogauerz ego cū rediero reddā tibi) adducto g̃ exemplo chr̄s intēdit ꝯcludere ꝓpositū suū. i. istā ꝯclusionē: q ois creatura rōnal cui possum⁹ exhibere misericordiam: vl a q̄ possumus misericordiam suscipe est nr̄ ꝓxim⁹. Dic̄ g̃ (quis horꝝ triū videt tibi ꝓximus fuisse ei q incidit in latrones) Vtr̄ ne fuit sacerdos aut leuita q erant genere vicini: aut samaritan⁹ q erat inimicus (At ille dixit Qui fecit misericordiam in illū.) Ex h̄ arguit dupl'r. Primo sic. Sicꝰ hō esse posset q ñ eēt nr̄ ꝓxim⁹: ille maxie ecc̄ inimic⁹. Sed h̄ est falsuz: qz scriba testat q samaritan⁹ fuit ꝓxim⁹ iudeo vulnerato inimico. Ergo null⁹ hō est q nō sit nr̄ ꝓxim⁹. Si em̄ inimic⁹ ē ꝓxim⁹: multo magz alij. Scōo arguit Aug. de doc. chr̄iana sic. Proxim⁹ est cui exhibēda ē misericordia. sed exhibēda ē oib⁹ qb⁹ pt exhiberi: etiā inimicis dicente dño: Bñfacite his q oderūt vos. Ergo p ꝓxim⁹ est ois cui pōt misericordia exhiberi. Et qz nō possum esse ꝓxim⁹ tibi nisi tu sis p ꝓxim⁹ mihi: cum ista sint correlativa sicut z vicin⁹. ſō sequit q etiā ꝓxim⁹ sit q pōt misericordiam facere. Ex his sequit q ꝓximi nr̄i q̄s diligere tenemur sint Primo ipe ie sus chr̄s: saltē inq̄ntū hō q̄cq̄d sit inq̄ntuz de⁹. Scōo angeli bti. Tertio btē aie. Hi sūt ꝓximi q pnt impēdere nob misericordiam. Quarto anie q̄ sūt in purgatorio. z Quito omnes viuentes in carne. Hi aūt sunt ꝓximi qz eis possum⁹ ipēdere misericordiam. Diabol⁹ aūt z oēs dānati nō sunt ꝓximi nr̄i. ſō tandem ꝯcluſit saluatos (Hoc fac z viues). i. impēde misericordiam. qz illa facit esse ꝓximū pot⁹ q̄ generis ꝓpinqtas. Hec oia sūt de mēte Aug. vbi s. Est aūt sciē dū q si p̄dicta nō fuerūt res gesta: sz parabolā dixit saluator: assignat ali⁹ sensus litteral' q tñ eēt allegoric⁹ si res iste vere fuerūt geste. Siue g̃ fuerit sic siue sic: Dicā⁹ sic (Hō q̄dā. i. adā ſm Orige. vl' gen⁹ humanū ſm alios (descēdebat) per pcrm̄ (ab hierusalē) idē a celesti vita z felicitate ſm Aug. de. q. euāge. vel a paradiso in q̄ oia q̄ videbat erāt ad pacē ei⁹: ſm eūdē ꝟ Pela. (in hiericho). i. i mōm: ſm eundē ꝟtra Pelagi. Hiericho em̄ interp̄tat luna. z significat hui⁹ seculi variationē (z incidit i latrones) id est in diaboluz z angelos ei⁹ ſm Chr̄y. Ambro. z Aug. ꝟtra Pelagiū (qui etiam despoliauerūt eū) bonis. s. morū ornamētis: z iusticia originali z gratia dei: z omnib⁹ ꝓtutib⁹ moralib⁹ infusis: z breuiter ſm Ambro. omnib⁹ indumentis gratie spūalis (z plagis impositis) q̄ntuz ad malas inclinationes q̄ in natura remāserūt (sabierūt semiuiuo relicto) ſm Augustinū ꝟtra Pela. homo aūt post pcrm̄ fuit semiuiu⁹. i. p medietate viu⁹ inq̄ntū habuit quidem libez arbitriū: sed nō taliter vt posset redire ad eternā vitā quā pdiderat. ſō carēs ꝓtutib⁹ virtib⁹ iacebat. Vl' ſm Theo. semiuiu⁹ est: qz ania q̄dē immortalis est sed corpus mortale. Vel semiuiu⁹: quia plene nō poterat operari opa viui. i. virtuosa: quia licz ab eo nō fuerit sublata natura: fuit tamē diminuta habilitas ad bonū i natura sua: z fuit inducta mala cō cupiscētia. Negligentia autē ad bene operandum z inclinatio ad malū: sūt causa iacendi sine opib⁹. Scōm Chr̄y. āt p sacerdotē intelligit Aaron: z p leuitā moyses

z neuter potuit curare vulneratū. Vl' fz Aug. p sacerdotē intelligit tps legis in q mādabant sacrificia. Per leuitā ꝙo tp̄us ꝓphetar. Per samaritanū ꝙo intelligitur chr̄s fm Aug. de ꝙbis dñi: qz samaritan⁹ interpr̄tat custos. Hic samaritan⁹ fm Ambr. dñi descēdit nō p pcm̄: sed p incarnatiōis mysteriū. z venit sec⁹. i. ꝓpe infirmū fm Aug. eo q venerit in similitudine carnis peccati: q̄uis non in carne pcti. Alligare vulnera fm Aug. est ꝯdonare z pcere peccata. Oleū fm ipm est ꝯsolatio spei. Sz vinū est exhortatio ad op̄andū. Vl' oleuz fm Amb. ē remissio pcr̄or. Vinū ꝙo est p̄ceptū q mala cohibent. Vl' oleū fm Gre go. est pietas. vinū ꝙo iusticia z timor iudicij. Vl' oleū fm Theo. est ꝯuersatio humana chr̄i: vinū ꝙo diuina q̄ vtroq nos saluat chr̄s. Vel fm Chrys. oleū est chrisma: vinū est sanguis passiōis. Iumētuz fm Amb. est caro: cui nos ꝙponit dñs p nobis in cruce patiē. Stabulū est ecclia fm Chrys. in q̄ pegrini z ꝯfugiūt in spe celesti um a terrenis laboribz: z reficiūt ꝙbo dei Altera dies fm Amb. est dies resurrectionis. duo ꝙo denarij fm eundē sūt duo testamēta q̄ imaginem p̄ferūt eterni regis. Stabularij est ecclie p̄lat⁹. Amb. Beatus g̃ stabularij⁹ q̄ alteri⁹ vulnera curare pōt. Btūs ille cui dixit iesus: q̄dcūq̄ superogaueris reddā tibi. Nā qñ reuerteris dñe: nisi iudicij die. Nā licz vbiq̄ sis semper: z stās in medio nr̄m auertaris a nob Erit tñ tps q̄ vniuersa caro te ꝛspiciat reuertentē. Reddes g̃ qō debes Beati q̄bz es debitor. Vltimā nos sim⁹ idonei debitoris: si qō accepim⁹ possimus exoluere. Hec ille.

Moraliter p̄dicta exponunt de p̄sōre q̄libz descēdēte a statu iusticie i pcm̄ mortale. Hic spoliat a demonibz bonis gr̄e: z vulnerat in bonis nature: z relinq̄t semiuiu⁹: qz tollit ab eo vita gr̄e remanēte vita nature Cui chr̄s appropiq̄ns i sacro penitētie alligat vulnera ei⁹: infundēs oleū misc̄die cū vino iusticie: ducitq̄ i stabulū .i. eccl'iam vbi simplices reficiunt. Et altera die. i. die ꝓfessiōis. p̄ma em̄ fuit ꝓtriūis: z tertia satisfactionis. Dedit p̄lato duos denarios. i. itelligentiā diuie z hūane legis dicēs. Curā illi⁹ habe: salutarez pniam imponēdo. z q̄dcūq̄ superogaueris vltra p̄cepta ad q̄ q̄libz tenet: reddā tibi in vita eterna.

Dñica. xiiij. post Trinitatz. Text⁹ euāgel'. Luc. c. xv.

Dum iret iesus in hierusalē: trāsibat p mediā samariā z galileā Et cū ingrederet q̄dā castellū: occurrerūt ei decez viri lepr̄osi: q̄ steterūt alonge: z leuauerūt vocē dicētes. Jesu p̄ceptor miserere nr̄i. Quos vt vidit dixit: Jte ostēdite vos sacerdotib⁹. Et factū est dū irēt: mūdati sunt. Un⁹ aūt ex illis vt vidit qz mūdatus est: regressus ē cū magna voce magnificās deum. Et cecidit in faciē ante pedes ei⁹: gr̄as agens Et hic erat samaritan⁹. Respōdēs aūt ie sus dixit. Nōne decem mūdati sunt: Et nouē vbi sunt: Nō est inuent⁹ q̄ r̄diret z daret gl'iam deo nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge z vade. qz fid̄s tua te saluum fecit

Dum iret Jesus in hierl'm transibat p mediā samariā z galileā) Luce. xvij. Jn̄pñti euāgel'. tāgunt tria p̄ncta q̄ sc̄ Postulatio Sanatio Reprehen

Quantū ad p̄mū litteraliter scien (sciū est q samaria aliq̄n signat regiā ciuitatem: aliq̄n quinciā. Nā cū pl's dei. xij. tribuby ꝓmeret: sub Roboā filio salomōis stulto: diuisum est regnū ei⁹: z remāserut sibi due tribus. s. iuda z beniamin. reliq̄ aūt. x. fecerūt sibi regē hieroboā: vt pz. iij. Reg. xij. z sedes regni. x. tribuū fuit samaria ciuitas. Sed captiuatz. x. tribuby p nabuchodo. regē baby. misit idē rex gētes q

colerent terrā illā: et dicti sunt samaritani ab illa ciuitate vl̄ puincia. Et isti colebāt sil̄ deū z idola: saltē alīq̄ tpe. Nā cū p̄i⁹ colerent idola/deus imisit bestias ifestātes eos: ideo sunt coacti colere deū. Et sp̄ fuerūt iudeor̄ inimici: z recipiebāt q̄nq̄ libros moysi: sed non ꝓphas. Dicit g̃ (Dū iret iesus i hierl̄m) .s. vltia vice qñ ibat ad mort̄ē (trāsibat p̄ mediā samariā) sumēdo samariā p̄o puincia (et galileā) Quō aūt trāsiuit iesus p̄ vias z ciuitates gētiū: vide s̄. dñica. xy. (Et cū ingrederet q̄ddam castellū) vt ibi effunderet cibū aniaꝝ. i. doctrinā suā (occurrerūt ei decē viri leprosi) in ipso. s. i gressu castelli. q: ꝑm Titū extra ciuitates tanq̄ imūdi morabant. Occurrerūt inq̄ q: audierāt famā miraculorum ei⁹ (qui stererūt alōge) ꝓpter reuerentiam chr̄i. z etiā q: sanis appropinq̄re verebant ꝓp̄ imūdiciā suā erubescētes: ꝑm Theo. (et leuauerūt vocē) lamentatiōis z depcationis ex magno desiderio sanitat̄ (dicentes: Jesu p̄ceptor) Scōz Theophi. in h̄ ostendūt se iesum deū esse credere. Vnde subdit (miserere nr̄i) q̄si di. Potes nos so

Allegorice ꝑm Aug. (lo ꝓbo curare. de q̄. euāgel̄. z Bedā: isti leprosi sūt hereticī: q̄ in exterioribus. i. i ꝓbis oñdūt varium colorē: dū dicūt q̄dā vera z q̄dā falsa. Lepra em̄ est viciū color̄ in supficie p̄tēdens varietatē. hi taliter sunt ab eccl̄ia vitādi: vt ipa exclusiōe coacti iesum p̄ceptorē magnis vocib⁹ clamēt: et bñ p̄ceptorē iesum appellāt: q: in ei⁹ verbis errauerat.

Moral̄r lepra significat general̄r oē pctm̄ mortale: q: ē morb⁹ icurabil̄: abominabilis: z vniuersalis. Sic pctm̄ mortale nō p̄t curari nisi ꝑ frutē pīa: vt patet. ij. di. xix. ar. j. et facit abomiabilē ap̄d deū: z corrūpit vniuersal̄r oia dona consequētia gr̄az ōi: q: ipm̄ tollit gr̄iā. Spūal̄r tñ fcat luxuriā: auariciā: z sup̄biā. q: ē morb⁹ feti dus: sitibūd⁹: z ptagios⁹. Mod⁹ āt q̄isti tales curādi sūt est p̄rio p̄ hūlē sui cognitionē: q: stetēr alōge velut publicā⁹. Et scōs p̄ itēsū desideriū z clamosam orōnē: q: leuauerūt vocē. Et tertio ꝑ purā ꝓfessionē: q: missi sūt ad sacerdotes: vt videbit.

Quātū ad scōm l̄raliter sciēdū ē: q: lex moysaica mādauit Leuit. xiiij. vt mūdati a lepra ostēderēt se sacerdotib⁹ ꝓp̄ duo Primo: q: sacerdot̄ erat iudicare vtrum essent vere mūdati vl̄ nō. Scōo vt offerrent p̄ sua mūdatiōe sacrificiū in lege statutū. Legalia aūt habuerūt cursum vsq̄ ad chr̄i passionē: in q̄ dixit Cōsummatuz est. Vñ chr̄s ea seruauit: vt patet in circūcisione: purificatiōe: z imolatiōe agni. Jō q̄s a lepra sanabat: ad sacerdotes mittebat. Sequit g̃ (q̄s vt vidit dixit: Jre ostēdite vos sacerdotib⁹) vt. s. illi q̄rū interest expiant vestrā emūdatiōem: ꝑm Theo. z vt offerat̄ legale sacrificium purgatiōis ꝑm Ciril. z vt publicet miraculū ꝑm Gorrā. Vñ dixit: sacerdotib⁹. ñ/ sacerdoti: z vt oñdat̄ spūalis curatōis ordo: vt. s. post cōtritionē seq̄tur cōfessio. Dicit aūt h̄ q̄daz glo. q̄ vicia alia ab infidelitate dñs p̄ seipsum sanati mēte. sed p̄ hoc ñ intēdit excludere secretā ꝓfessionē sed publicā reconciliationē: ꝑm Gorrā. Notat aūt etiā idē h̄ q̄ sicut alienū: ira z ꝓpriū delictū ei soli debem⁹ pādere q̄ possit z velit pdesse. Et vt ōt Theo. dominus in hoc suo p̄cepto ostendebat eos esse curandos: al̄s ad q̄d eos misisset vt iudicarent de emūdatiōe: Vnde sequit (Et factum est dum irent: mundati sunt) diuina virtute: cōcurrēte fide eor̄ z obedientia ad chr̄istum. Cū aūt decem essent: vnus eorum erat samaritanus. et ꝑm Theophi. reliqui iudei. Sed samaritan⁹ statim vt se mundū vidit: regressus est ad regratiandum chr̄isto. Jdeo sequit (Vnus aūt ex illis vt vidit q: mūdatus ē: regressus est cū magna voce magnificās deū) Tit⁹. Dedit aūt ei a⁹piandi fiduciā susceptā purgatio. Vnde subdit (Et cecidit in faciem suam ante pedes eius: gratias agens) fidem suā simul cum benivolentia pādens. Hec ille. (Et hic erat samaritanus) Theoph. Hinc potes ꝓ̄cere q̄ nihil impedit quenq̄ placere deo: etiā de genere ꝓphano p̄cesserit: dūmodo bonū gerat ꝓpositū. Null⁹ etiam natus ex sanct̄ sup̄biat. nouē em̄ q̄ israelite erāt ingrati fuerunt. Hec ille.

Allegorice sciendum est q̄ pctōr̄i non sufficit cōtritio seu dolor: de pctō vbi p̄t habere copiā confessoris: quia tenet cōfiteri: vt patet p̄ oēs theologos. Jubet g̃

dñs eos q̄ miſcōiam petūt a deo/ire ad ſacerdotes: vt.ſ. ꝓficeanť inīcates ſuas: ſz dū vadūt mūdanť. qz ꝓfeſſio iuſtificat in ꝓpoſitō habita anteq̄ habeak in actu: dū/modo dolor ſufficiēs ſit. vt patet p̄ſanctū Tho. in. iiij. di. xvij.

Doralter inſtruimur q̄ntū debeat re/gratiari deo qui liberak a lepra ꝑcti. Pſ. Dirupiſti vincla mea: tibi ſacrificabo hoſtiā laudis. Sed multi repiunť ingrati: ideoq̄ recidiuare ꝑmittunť.

Quantū ad tertiuz ſ̄raliter ſciendū eſt ſm Nico. de Ly. q̄ iſti nouē leproſi q̄ erāt iudei nō ſunt regreſſi ad gras agēdū chō qz decepti fuerūt a ſacerdotib⁹ q̄ doctrine chī z miraculis detrahebāt: et ſm eorūz informatōez attribuerūt emūdatiōez ſuā obſeruatiōi legiz z nō ꝓtuti chī: lz a ꝑncipio fideľr z deuote petiuiſſent ab eo ſanari. Dos ḡ rephēdit chūs tanq̄ ingratos cū dr (Et rñdens ieſus dixit: Nōne decē mūdati ſūt: Nō inſrogat vt diſcat qđ neſcit: ſed vt oſtēdat ſe ſcire qđ ſcit. (et nouē vbi ſunt: Nō eſt inuent⁹)ex illis decē(qui rediret z daret gl̄iaz deo: niſi hic alienige/na). i. aliūde q̄ in ꝓpło dei genitus. Legiť aūt dñs in ſamaritanis tria laudaſſe. Primo fidei facilitatē. Joā. iiij. Videte regiones qz iā albe ſunt ad meſſem. Secūdo miſcōie pietatē: vt patet Lu. x. de eo q̄ alligauit vulnera ſauciati. Tertio beneficij recognitionē: vt h. Quilibet igiť conetur eē bon⁹ ſamaritan⁹. i. cuſtos aie ſue p̄ hec tria. Sed h ē vna dubitatio. Tenet em̄ ſctūs Tho. iij. q. xliij. q̄ chūs nūq̄ aliquē ſanauit in corpe quē nō ꝑus ſanaret i aia. Faciebat em̄ miracula ꝓtute diuina. Dei aūt ꝑfecta ſūt opa: vt dr Deut. xxxij. Ja. et ꝓſeq̄nť talia opa ꝓtingūt ad finē opantis. Finis aūt chī curātis corpa/erat ſal⁹ aiaꝝ. qz ꝑncipali⁹ venerat anias curare q̄ corpa. Sed ꝓ iſta videť eē inſtātia d iſtis nouē leproſis z etiā de illo ſeruo cui chūs abſciſam auriculā reſtituit: de q̄ nō hr q̄ fuerit iuſtificat⁹. Ad ꝑmū hoꝝ dr dupľr. Primo q̄ iſti leproſi fuerūt pri⁹ iuſti i aia q̄ mūdati vel tpe vel natura. ſed tñ poſt emūdatiōem peccauerūt mortaľr: qz pdiderūt fidē ſuaſi a ſacerdotib⁹ ſm q̄ſdam. Scđo dr q̄ forte iſti nō peccauerūt p̄ infidelitatē: ſed p̄ ingratitudinē tm̄: q̄ tū forte nō fuit pctm̄ mortale: vt patet ex his q̄ de ingratitudie dr ſctūs Tho. ij. ij. q. cvij Juſtificatio aūt quā chūs faciebat: nō cōſtituebat hoies ipeccabiles venialiť: imo nec mortaľr: vt patet in petro negāte: de quo dubiū nō eſt q̄ mortaľr peccauit. Vľ ſi hec ingratitudo fuit pctm̄ mortale: tū pri⁹ fuerūt iuſti: vt dictū eſt. Videť autez rōnabili⁹ q̄ mortaľr peccauerūt ſic vľſic. qz non eſt ꝑbabile chūſtum p̄ venialī ſic eos rephēdiſſe. Ad ſecundū de ſeruo dicī pōt ſiľr dupľr. Primo q̄ fuit iuſtificatus Et lz h ex euāgelio nō habeak: non tñ hr oppoſitū. Scđo q̄ dictū ſcti Tho. intelligiť de his q̄s chūs curabat q̄ſi exhibēdo bñficiū. hūc aūt curauit q̄ſi ſatiſfaciēs debito apparēter. Nā act⁹ petri videbak iniuſticiā cōtinere apud illos q̄ chūm nō nouiſſent: et cōſequēter petr⁹ tenebak apparenter tali ſatiſfacere: etiā p̄ mēbro aſciſo ſi potuiſſet. ſed qz non poterat: ſatiſfecit p̄ eo chūs. (Et ait illi. Surge z vade qz fides tua te ſaluū fecit) diſpoſitiue z ex congruo. dei aūt virtus effectiue.

Allegorice ſm Titū ſignificak q̄ gētiles ſuſcepťz bñficijs a chō ad eū deuote cōfugerunt: iudeis in ſua duricia ꝑmanentibus.

Doralť in hoc q̄ iſte q̄ fuit cōmēdat⁹ a chō tanq̄ ſaluus clamauit añ ſuā mūdationē z poſt: innuiť q̄ pcōr debet clamare ad deū p̄ oratiōem añ ſuā cōuerſionem vt cōuertaľ: et poſt cōuerſionē: vt cōſeruek. Nā q̄ttuor ſunt ꝓter que clamat bō. Clamat ei a facie ignis: a violētia furis: ab ipetu aq̄ꝝ: z a terrore hoſtiuz. In nobis aūt poſt ꝓuerſionē adhuc eſt ignis cōcupiſcētie: et ſūt in nob fures. i. oculi: z aq̄ tribulationū: et ꝓtinuū bellum aduerſus inimicos. Eſt etiā mortaľr ſciendū q̄ lepra q̄nq̄ modis legiť fuiſſe mūdata. Primo p̄ occultationē: vt patet in manu moyſi. Exo. iij. Et ſcđo oratiōne: vt patz de lepra marie Hume. xij. Et tertio ablutōe vt lepra naamā. iiij. Reg. v. Et q̄rto tactu man⁹ diuine: vt patet Matt. viij. Et q̄nto impletiōe obediētie: vt h. Hec autē ſignificāt q̄nq̄ requiſita ad mundationē ſpūalis lepre: ſaltē ō bene eſſe. Primū ſuit

ipsius absconsio a peccatz. et secundū inh/ cessio sanctoz. est tertiū lachrymosa cōtri/ tio z cōfessio. et ītū infusio gre diuine. et ntum est humilis satisfactio.

Dnica ndecima post Trini tatē Textꝰ euāge. Matt ca. vi.

Emo pōt duobus dnis n seruire. Aut em vnum odio habebit z alterū di liget. aut vnū sustinebit. z alterꝫ contēnet. Nō potestis deo ꝯui/ re z māmone. Ideo dico vobis ne solliciti sitis aīe vre qd mā ducetis: neqz coꝛpi vestro quid induamini. Nōne anima plus est qz esca: z coꝛpus plus qz ve/ stimētū: Respicite volatilia ce li qm non serunt neqz metūt ne qz cōgregant in hoꝛrea: z pr vr celestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis: Quis aūt vestrū cogitans pōt adūce/ re ad staturā suam cubitū vnū: Et de vestimēto quid solliciti est: Cōsiderate lilia agri quō crescunt: non laboraāt neqz nēt. Dico aūt vobis q nec salomon in omni gloria sua cooptus est sicut vnum existis. Si aūt fe/ nū agri quod hodie ē z cras in clibanū mittit: deꝰ sic vestit: qn to magz vos minime fidei: Nō lite ergo solliciti eē dicētes: qd māducabimus: aut qd bibem⁹ aut quo opiemur. Hec enim oīa gētes inquirunt. Scit eni pa/ ter vr quia his omnibus indige/ tis. Querite ergo primū regnū dei z iusticiā eius: z hec oīa ad/ ūcientur vobis.

Emo potest duob⁹

n dnis seruire z c.) Matth. ca. vj. In pnti euāge. chs docet istā cōclusionē s. Nullus debet hre sollicitudi nē supfluā vl anxiā circa tpalia: puta cibū potū/ vestitū z hmōi. Et tāgit tria pūcta: q sūt: Ratiocinatio: exēplificatio: z coꝛre/ ctio.

Quantū ad primū sciendū est: q duplici rōne chs ꝯclusionē suā pbat. Et pma est talis. Qñcunqz fuerint duo dni ꝯrarij/ cōtraria iubētes: eligēdū est seruire meliori: cum nō sit possibile ser uire vtriqz. Sed deꝰ z māmona, i. demon q diuitijs pest: seu ipse diuitie qñ dñi ant affectui: sunt dni ꝯrarij. qz deꝰ iubet iu/ sticiā: alius rapinam. Ideo eligēdum est seruire meliori. i. deo p deuotionez: z non māmone p supfluā sollicitudinē. Hanc g rōnem tāgit chs dicēs (Nemo pōt duo/ bus dnis fuire) qñ. s. sūt ꝯrij aut disparati et nō sub inuicē positi: vt ī oppositō: qz auā/ ricia q est seruitꝰ idolozꝫ nō pōt stare cū di uino obsequio: nec volūtas diaboli est ꝯfor mis volūtati dei. Ad intellectū aūt seqn/ rij sciendū est q deꝰ pm se a nullo pt odio bīi: vt patet p sctm Tho. ijij. di. l. z. j. q. ij et p Eapzio. j. di. j. q. ij. Et rō vna ē: quia deꝰ est essentialr z pma bonitas. Nullꝰ aūt pōt odire purā z pmā bonitatez: q qlibet vult bonuz necessario: z ꝯnr qlibet amat ipam bonitatē q bonū amatū est bonū: z ꝯnr amat pmā bonitatez q ois bonitas ē bona. i. deū. Alia rō ē: qz deꝰ ē essentialis bonitas. g nullo mō hz rōnem mali. g nul lo mō est odibilis. In suis aūt effectibus deꝰ odiri pt inqntū illi apphēdunt vt ma li: vtputa pena quā infligit. Odit g ipsa pena z ꝯnr deꝰ illatoꝛ eiꝰ odiū p accidens inqntū punitoꝛ: z nō pm se vl p se. Ecōuer so aūt diabolus in se ꝯsideratꝰ. i. sine suo effectu: iz nō sine sua mala volūtate ē odi bilis: qz ē inimicꝰ nr: ad quez naturalr vt inimicꝰ est/ odiū habemꝰ. vñ non ē primꝰ nr: nec tenemur: imo nec debemꝰ illum ex charitate diligere: vt patet p sctm Tho. i. ij. ij. In suo tñ effectu aliqñ diligit: vt cū hoi procurat diuitias aut coꝛpis voluptā/ tes. Dic g saluatoꝛ (Aut em vnum odio hēbit). s. diabolū: q i ie ñ ē amabil. Susti/ nebit aūt sic dr Augꝰ. eo mō q alios odiēs dnm z diligēs ancillā eiꝰ/ sustinet duram seruitutē ppt amoꝛē ancille. Sic etiā vani hoies amoꝛe voluptatū sustinēt durā sui

tutē diaboli quē nō amāt (Et alterꝫ con/
tēnet).i. deū. Et nō ōr:odio hēbit. qr de⁹
nō est oditbiℓ. Cōtēnūt aūt eū hoies vani
q̄si de⁹ māsuetudine ꝛ bonitate securi:
vt ōt btūs Aug. Exp̄mit aūt specialr sal/
uator q̄ sint isti dñi dicēs (Nō potestꝫ deo
seruire ꝛ māmone) Māmona syriace latī/
ne ōr diuitie. Per māmona g̃ fm Hiero.
intelligunt diuitie:q̄b⁹ sic cū chr̄o seruiri
nō pōt. Sz fm glo. p māmona itelligit q̄
dā demō/sic dict⁹ qr pest diuitijs:non q̄a
possit eas dare nisi vt de⁹ p̄mittit: sed q̄a
p eas hoies fallit:vt eadē glo. ōt. Sz re/
uera fm Aug. q̄ seruit diuitijs vt ōt Hie
ro. seruit etiā demoni:vt ōr glo. Sūt ār
h duo sciēda. Primū est:q̄ vt colligit ex
varijs sc̄pture locꝫ ꝛ dictꝫ scrō⁹:lucifer ha
bet septē duces: q̄ tētāt ō septē vicijs ca/
pitalib⁹. Leuiathan q̄dē ō supbia: māmo
na de auaricia:asmode⁹ de luxuria:belbe/
rit de ira: belphegor de gula: et beelze/
bub de iuidia:et de acidia astaroth. Se
cundū est:q̄ nō dixit chr̄s:nō potestꝫ deo
seruire ꝛ hr̄e diuitias. qr aliō ē hr̄e diui/
tias:ꝛ aliō ē frire diuitijs. Hieron. Qui
diuitias⁹ seru⁹ ē/diuitias custodit vt fu⁹:
q̄ aūt fruitur⁹ excutit iugū/distribuit eas
vt dñs. Hec ille. Quidā em̄ amant diui/
tias supra deū vt auari ꝛ serui illa⁹. q̄daz
amāt eas:sed infra seu min⁹ q̄ deū:vt vi/
ri ip̄fecti. q̄dā eas non amāt:sed tenēt ꝓp̄
deū:vt seruiāt de eis pauprib⁹ ꝛ familie:vt
viri p̄fecti. Deinde saluator ꝯclusionē su/
am ꝓbat sc̄da rone q̄ talis est fm Hiero.
Chr̄y℔. ꝛ sc̄m Tho. sup Matt. Quicūq;
habet maiora/habit etiā minora. sed de⁹ de
dit aiam ꝛ corp⁹ q̄ sunt maiora cibo:potu
et vestimēto. igit ista minora dabit sine su
pflua sollicitudine. Hāc saluator tāgit di/
cens (Ideo dico vob⁹ ne solliciti sitꝫ aie ve
stre q̄d māducetꝫ) fm Hiero. in aliq̄b⁹ te/
xtib⁹ addit:neq; q̄d bibatꝫ. Sz posito q
nō sit de textu:saluator i cibo ꝯclusit etiā
potū: quē cib⁹ necessario req̄rit. (Neq; cor
pori vīo q̄d iduami) Aduertēdū ē aūt q
fm Chr̄y℔. h p aiam accipit ipa aia rōna/
lis cui mīaducam⁹:nō q̄ ipa egeat cibo:sz
q: sine cibo ōficit corp⁹: ꝛ ꝯ fūr illa i cor:pe
stare nō pōt. Sed fm Aug. p aiam h acci
pit vita corp̄al ꝛ animalis: sic ꝛ ibi:q̄ amat
aiam suā p̄det illā. Hec aūt aia p cibū cō/
seruat in corpe. Aduertēdū est sc̄o q̄ q̄/
dā heretici euchite appellati Aug. teste li.
de here. ꝛ li. de opib⁹ monach⁹:ex his
ꝓbis dñi dicūt q̄ viro ap̄lico vrputa reli/
gioso nō licet opari manib⁹ ꝛ lucrari panē
suū. Quor̄ error ex hocipso destruit: q̄a
sc̄ptura teste in mltꝫ locꝫ/btūs paul⁹ opa/
bat mānib⁹ suis lucrādo sibi victū: ne gra
ret pauper chr̄ianos:ꝛ vt daret exēplum
pseudoap̄lis:q̄ idebite volebāt a suis au
ditor⁹ stipēdia surripe. Licet g̃ ista pcu
rare: imo q̄libet q̄ nō habet tenet pcurare
sibi victū. Quilibet em̄ tenet se amare:qr
primū q̄libet tenet amare sic̄ seip̄m. g̃ q̄li
bet tenet ꝰseruare vitā suā sic̄ ꝛ vitā pri/
mi. et magꝫ:ꝛ ꝰnr q̄libet tenet sibi puide/
re de his sine q̄b⁹ viuere nō pōt. Vñ q̄ ex
notabili negligētia p̄mitteret se mori fa/
me/eēt dānat⁹. Nō ꝓ ōt(ne solliciti sitꝫ)
sic debet itelligi. Ne solliciti sitꝫ. ſ. supflue
ꝛ inordinate ꝛ anxie. Sic̄ em̄ hr̄ ex doctri
na sc̄ti Tho. sup Mat. ꝛ ad Phil. ij. ꝛ. ij.
q. lv. ꝛ. j. ij. q. cvij. et. iij. di. xv. et. iij. ꝯ
gē. ca. cxxxv. ꝛ i varijs alijs locꝫ: sollicitudo
dupl̄r sumit. Vno m⁹ p diligētia q̄rendi
q̄ deest. Alio mō sumit p anxietate ani
cū defectu spei. et ista ꝓhibet: nec vnq̄ pt
esse laudabiℓ. Prima aūt pōt ee laudabiℓ
sed ē viciosa mltꝫ modis: vt elicit ex locis
ꝓallegatꝫ. Prio: si ponat finis in re q̄sita:
et nō i deo: tūc em̄ ē pctm̄ mortale. Sco
si q̄rat supflua necessitati ꝛ decētie stat⁹
Tertio: si q̄rat nēcaria cū supfluo studio
nimis imergēdo mētē i talib⁹. Quarto: si
q̄rat nēcaria cū debito studio:sz tñ cum
diffidētia dīni auxilij: ita. ſ. q̄ hō nō speret
q̄ si ipe faciat q̄ pōt/de⁹ debeat supplere.
Hiero. Precipit nob⁹ ne solliciti sim⁹ q̄d
comedam⁹. Et qr in sudore vult⁹ ꝓpam⁹
nob⁹ panē: labor exercēd⁹ ē: sollicitudo tol
lēda. Hec ille. Chr̄y℔. sup Matt. Nō em̄
sollicitudib⁹ spūalib⁹: sed laborib⁹ corpa/
lib⁹ adq̄rēd⁹ ē panis: q̄ laborātib⁹ p pmio
diligētie dño pstante abūdat: ꝛ negligen/
tib⁹ p pena deo facīēte subducit. Hec ille.
Sequit (Nōne aia plus ē q̄ esca?). i. ma
ioris pcij (et corp⁹ plus q̄ vestimētū?) q̄si
di. fm Hiero. De⁹ q̄ dedit maiora: dabit
etiā minora. Sicut etiaz dicit Chr̄y℔. Si

de⁹ fecit hoiem vt sit: cū esse nō possit sine alimēto vtiq; exhibebit ei alimētū. Qō itelligendū ē: si hō faciat qō in se ē. qz de⁹ nō facit hoiez vt sit: z viuat ꝫ suā volūtatē: sed vt sit si velit esse.

Quantū ad scōm est q; chr̄s ꝯclusionē suā ꝓbat exēplarit: z adducit duo exēpla Primū de cibo z potu: cum dr (Respicite volatilia celi) id est ꝯsiderate aues q; volāt in celo. i. in aere (Nō serūt neq; metūt neq; ꝯgregāt in horrea: z pat vester celestis pascit illa) Sicut ātē testat Aug. qdā dicūt q; exēplo celestiū auiū laborandum nō est: sicut ille nō seminat neq; metūt: sz vt idē ait/tales nolūt ꝯsiderare q; ꝯsequit neq; ꝯgregāt i horrea. Tales em volunt hr̄e mas⁹ ociosas z repositoria plena. Intēdit ḡ saluator vt idē innuit: q; sicut de⁹ pascit aues q; rētes cibū sm sollicitudinez siue nature debitā: ita pascet hoies facientes qō in se est. qz hō dignior est oib⁹ aialib⁹. Jō subdit (Nōne vos plurz estis ill') .i. car⁹ valetz sm Aug. de ser. dñi. seu maiores estz p̄cij. z ꝯfir mat aūt dñs qō dixerat p qdā exptum: vt dr glo. cū subdit (Quis aūt vr̄m cogitans). i. cogitādo (pōt adijcere ad staturā suā cubitū vnū:) qsi dicat: null⁹. Deus p singulos dies nutrimēta tui corpis facit. Si ḡ in teipo qtidie dei prouidentia opat: quō i necessarijs tuis cessabit: Si āt vos cogitādo modicā ptē corpi vro addere nō potestis: quō cogitādo saluādi estis i toto Hec ille. Oportet ḡ excludere a nob ānā cogitationē z supfluā. Scōm explū ē de vestitu: q; nō est ita necessar⁹ sicut vict⁹: cū dr (Et ō vestimēto qd). i. qre sollicīti estis:). s. cū supfluitate z anxietate. qsi dicere. Nulla est cā q; ita sollicitemini: qbus p hr̄ nō excludat sollicitudo debita: vt dicit Chr̄y. (Cōsiderate lilia agri) Chr̄y. Nō aūt vtiq; exēplo volucrū vt induceret pauonē vel cygnū: a qb⁹ erat sūlia exēpla accipe: sed vtiq; exēplo liliorū. Vult em ex duob⁹ mōstrare supabūdātiā a munificētia pulcritudis z a vilitate participantiū tali decore. Hec ille. Jrē Chr̄y. sup mat. oūdit q; sit liliorū pulcritudo/dicēs. Lilia em statuto tpe formant i frōdib⁹: vestiūtur cādore implent odore⁹ b⁹. z qō terra nō dederat: de⁹ inuisibili ope largit. Hec ille Sicḡs aūt dicat q; iste liliorū ornat⁹ nō est ex diuia puidētia: sed a casu seu a fortuna Cōtra h̄ arguit: qz ea q; a casu sūt raro eueniūt: vt ptz p Arist. ij. phyc. Lilia āt semp p eodē mō vestiunt: z oia lilia sūt. Chr̄y. sup Mat. Jn oib⁹ aūt eadē plenitudo seruat: vt nō ab euentu facta putent: sed dei puidētia intelligant esse dispositā. Hec ille. Sequit (nō laborāt) vt vir (neq; nēt). i. filāt vt femine. Et vt magis i eis cōmendet diuina puidētia: subdit cōparatio de salomone: q; fuit gl'iosissim⁹. Nā fuit potētissimus. qz viuēte Dauid p̄e suo fact⁹ ē rex tot⁹ pp̄li dei. i. duodeci tribuū. Oēs āt reges alij post eū habuerūt tm̄ duas tribus Et vltra h̄ regnū: vt dr. iij. Reg. iij. erat hūs secūm dictōe oia regna a flumie terre philistijm vsq; ad terram egypti. Habuit etiā tantā familiā q; vt ibidē dr scīptura p singulos dies sua curia volebat. xxx. chori simile. Chor⁹ vt dr dñs archiep̄s est mille libraz. z lx. choros farine: z. x. boues pingues: z. xx. pascuales. i. vitulos vt credo. z cētū arietes: exceptа venatiōe capreaz z ceruoz z bubaloz z auiū. Jsta n̄ sūt vana: qz scīptura sic testat. Vn̄ vt dr q; s. sat⁹ ē rōnabile q; xxx. milia p̄sonaz haberet i atrio suo. Hebat ēt. xl. milia eqrū currilū: qs nr̄i leues appellāt. z. xij. milia eqstriu. Fuit ēt ditissim⁹: qz vt cōputat q; s. ex his q; dr scīptura vbi s. su⁹ itroit⁹ annuat cert⁹ erat. xlvij. milia: nōgēte q; nq̄gīta due libre auri. Libra āt auri valet circa xc. ducatos. De his oib⁹ vide si vis archiepm. ij. pte. ti. v. Fuit etiā sapientissim⁹: qa hūit sapiam ifusam a deo: vt dr scīptura. Quesiuit etiā ꝯplacere mlieribus oib⁹: qz ꝓpt amorē eaz cū iā eēt senex/visus est sapiētiā pdidisse: z adorare idola. z ꝯsequēs fuit ē q; se q̄ntū potuit ornauerit. z tm̄ nunq̄ equit lilia. ihū dr: (Dico aūtē vobis

q̄ neq̄ salomō in oi glia sua cooptꝰ est sicut vnū ex istis) Hiero. Reuera qō sericū q̄ regū purpura: q̄ pictura textricū potest floribꝫ cōparī: Hec ille. Chrys. Quid ita rubet vt rosa: qd ita candet vt liliū: Vlo le vo purpura: nulla supari murice: oculorū magis q̄ fmonis indiciū est. Quantū em̄ vitatis ad mendaciū: tantū vestimentoꝝ z floꝝ differētie. Hec ille. Et notanter dicit in oī glia sua. qz vt ōt Chrys. non solū interdū Salomō superatꝰ est a floꝝ decore sed semp: ita q̄ nec vna eadem die equatꝰ est eis in pulcritudine. Est autem notandū q̄ tria sunt agētia subordinata: quoꝝ vnū est nobilius altero: deus scz natura z ars. Unde ars nunq̄ ita pfecte operat vt natura: neq̄ natura vt deꝰ. Ideo nunq̄ fuit ita bonuz vnū vt illud qō fecit chr̄s deꝰ fm sanctos: neq̄ ita pulcri flores vel colores vt illi q̄s facit natura: nisi eos faceret deꝰ. Ui salomon non equauit lilia in decore. Et vltra h̄ vestes Salomonis nō fuerūt sine molestia facte vt vestes liliorꝫ. Chrys. sup Matth. Salomon zsi nō laborabat vñ vestirek: tamē videbat. Ubi aūt est visio illic z ministrātiū offensa: z iubentis ira frequenter inuenitur. Hec ille. (Si aūt fenū agri) id est lilia q̄ appellat fenū fm Chrys. vt ostēdat eoꝝ vilitatem respectu hominū (quod hodie est) pulcrū. s. z decoꝝ (z cras) id est q̄si immediate post suā pulcritudinem. Uel cras fm Hiero. sumit p futuro fm ꝛsuetudinē scripturaꝝ (in clibanū mittit). i. in fornacē ignis. quia alicubi teste scō Thom. sup Mat. p lignis habēt stipule. Ul' vt ōt glosa: alij textꝰ loco clibani habent aceruū: q̄ est similis clibano cuz eleuet ad modū mōticuli: sicut z cliban⁹: q̄ a cliuo dicit (deus sic vestit) sine eꝰ supflua cura q̄nto magis vos modice fidei) Videt autem hic sumi fides p quadam ꝛfidentia: q̄uis possit sumi p vera fide. quia ex magne fide magna ꝛfidentia nascit. Ex his patet q̄ opinio illoꝝ qui dicūt deum non habere puidentiā de omnib⁹ in singulari est hereꝛca. qz est ꝛtra diuinā scripturaz vt hic patz de auib⁹ z liliis. Est etiaz ista opinio stolida: quia est exp̄sse contra philosophicam rationē: quod sic patz: Suppono em̄ p̄mo id quod dicit Aristo. libro j. Phys. z experientia docz: q̄ omne agens aliquid aut mouēs: agit z mouet illud ad aliquē finē. Et probat: quia omne agens aut agit p voluntatē: vt homo: angelus z deus: aut p naturā: vt bruta z alia. vtrunq̄ autē horꝫ agit ꝓpter finez. Uel sicut se moiscs in finē: vt homo. vel sicut motuz z directuz ab alio: vt sagitta. Scōo q̄ oē quod fit z mouetur: sic z mouetur ad aliquem finem. Hoc em̄ sequit ex p̄mo. Tertio q̄ causa p̄ncipalis est causa effectꝰ cause secundarie: vtputa si socrates tenēs baculum manu per illum voluat lapidem: nō solum baculus sed z socrates dicit mouere lapidem: imo magis q̄ baculus: qz causa p̄maria plus influit q̄ secunda iuxta regulam philosophie traditam i libro de causis. Et ratio est. quia secūda causa habet totam virtutem suam a p̄ma. Unde consuecuit dici z verum est: q̄ q̄cquid est causa cause: est cā causati per se. Quarto q̄ est vna p̄ma causa effectiua q̄ a nulla alia mouet: vt p̄bat. ij. Dcta. Ista autem causa effectiua imobilis est tm̄ vna. vt probat Aristoteles. xij. Dcta. z. viij. Phys. z hoc p̄m isti concedūt. Ex hoc autem sequit q̄ omnis alia causa mouet ab ista: quia si vna esset que non moueret ab ista: iam essent due cause immobiles contra suppositū. Quinto q̄ deus quecunq̄ facit: per intellectū z voluntatem facit in creaturis: quia est spiritus: z aliam nō habet potentiam. Sexto q̄ puidentia sit ratio seu conceptꝰ mētis factus de rebus ordinandis in finē. Executio aūt puidentie est res ordinare in finē fm p̄dictū ꝛceptū vt patz ex sancto Thoma. j. parte. q. xxij. Tunc arguo sic. Deus facit oīes causas per quartū p̄suppositum: ergo facit oīes effectus per tertiuz p̄suppositum. ergo facit omnia que fiunt a quocūq̄ ꝓpter aliquem finem per p̄mū z secundū p̄suppositum. ergo conceptum habet ordinis omniū in fines eorum per q̄ntum p̄suppositum. Si em̄ per intellectū facit: oportet vt concipiat: sicut z quilibet artifex: iō deꝰ nouit omnia q̄ fuerunt: q̄ sunt: z que erunt: z que esse possunt: z eius scientia ē infinitorꝫ. Patet ergo q̄ deus habet puꝫ

dentiã de oib⁹ que fiunt: imo ipe exequit puidentiã suã. q⁹ ipe mouet in oi mouente: et sine eo tota natura nõ posset mouere capillũ: sicut neq; baculus lapidẽ sine manu: nec man⁹ sine brachio: nec brachiũ sine homie. Mouere aũt aliquid ad suum finẽ p intellectũ: est habere z exeq; puidentiã circa talẽ rem motã

Quantũ ad tertiũ chr̃s hortat nos ad firmiter tenendũ cõclusionẽ suam: dicens (Nolite g̃ solliciti esse). s. supflue z anxie: vt ỏr glo. (dicẽtes: q̃d mãducabim⁹: aut q̃d bibem⁹: aut q̃ opiemur) Sic em̃ q̃rere ptinet ad eos q̃ diuinã puidentiã negant circa singulares hoim act⁹: vt ỏr sanctus Tho. sup Mat. ido subdit (Hec em̃ oia gentes inq̃runt) Quia scz in reb⁹ hũanis credunt esse fortunã z nõ puidẽtiaz: vt ỏr Chrys. sup Mat. Et subdit. Qui ãt credit se iudicio dei gubernari: escã suam in manu dei cõmittat. cogitet aũt de bono z de malo: de quo nisi sollicitus fuerit: neq; malũ fugiet: neq; bonũ appẽhendet. Hec ille. Et nota q̃ p victũ z vestitũ oia necessaria intelligunt: p q̃b⁹ spare debemus in dño: faciendo q̃d nobis est. ido subdit. (Scit em̃ pater vester q̃ his oib⁹ indigetis) Et sm Chrys. nõ dixit: scit deus. sed scit pater. vt nos magz ad amorẽ z spem ducat. Qualis em̃ est pater q̃ sustinet necessaria filio nõ dare: Si aũt essent superflua/nõ ita oporteret confidere. Hec ille. (Querite ergo pmũ) i. ex pncipali intentione sm Aug (regnũ dei) i. vitã eternam q̃ est finis nr̃ debit⁹ (z iusticiã ei⁹). i. viã p quã venit ad illud regnũ sm Chrys. (et hec oia) scz tpalia sm Aug. (adijcient⁹ vobis) sm q̃ erit vobis expediens sm Aug. suppositã tñ debita sollicitudie: q̃ sm August. notat in hoc q̃ ỏr pmũ. Significat em̃ q̃ secũdario tpalia sunt q̃renda: aliter deũ tentarem⁹. Patet ergo pclusio intenta q̃ sollicitudinẽ supfluã z anxiaz vitare debemus. Et q̃ sequit corollarie q̃ siquis ambulet in veritate coraz deo z faciat q̃d potest: aut ñ deficiet in necessarijs: aut veritas mẽtita est. Est z aliud ex dictz notãdum q̃d hoiem in oibus aduersis sufficit consolari. s. q̃ deus habet oim etiã in speciali puidentiã. Hoc em̃ est dicere q̃ nulla res tibi accidit quantũcunq; minima nisi deo sciente z volẽte: vel saltẽ pmittẽte ad aliquẽ bonũ finem.

Dñica sedecima post Trinitatẽ Text⁹ euãg. Lu. ca. vij.

Ibat iesus in ciuitatẽ q̃ vocatur naim. z ibãt cũ illo discipuli eius z turba copiosa. Cum autẽ appropiquaret porte ciuitatis: ecce defũctus efferebat filius vnicus matris sue. Et hec vidua erat: z turba ciuitatis multa cum illa. Quam cum vidisset iesus misericordia motus sup eaz: dixit illi. Noli flere. Et accessit z tetigit loculũ. Hi aũt qui portabãt steterũt. Et ait. Adolescẽs tibi dico surge. et resedit q̃ erat mortuus z cepit loq̃. Et dedit illum matri sue. Accepit autẽ oẽs timor: et magnificabant deũ dicẽtes: Quia pheta magnus surrexit in nobis: z quia deus visitauit plebem suam

Ibat Jesus in ciuitatẽ q̃ vocat naim zc. Luc. vij.

Circa suscitationẽ adolescentis de q̃ in pñti euangelio fit mentio/tria pũcta tanguntur: que sunt Magna desolatio: magna miseratio: et magna consolatio.

Quãtũ ad pmũ litteraliter tãgit magna vidue desolatio: cũ ỏr (Ibat iesus in ciuitatẽ que vocat naim) Est autez naim sm Beđ. quedã pua ciuitas galilee: secundo miliario distãs a mõte thabor (Et ibant cum eo discipuli ei⁹ z turba copiosa) ex diuina ordinatiõe: sm Beđ. vt essent tanti miracli testes. Ibat etiã turba cũ iesu q̃ntũ erat ex se pt̃ varias cãs dictas sepissime: sed pcipue pt̃ deuotionẽ ad doctrinã z miracla ei⁹ (Cũ ãt approp̃inq̃ret porte ciuitatz: ecce ỏfuct⁹ efferebat) ad sepulturã q̃ ãtiq̃t⁹ erat extra ciuitatem: ne ex corru

ptione ⁊ putrefactione cadauer inficeret habitatio (filius vnicus). i. solus (mri sue. et hec vidua erat) Grego. nisi. Erūne molē breuiꝫ ꝓbis explicuit. Dr vidua erat: q̄ nō sperabat vlteriꝰ filios ꝓcreare. Nō habebat in quē aspectū vice defuncti dirigeret. Hūc solū lactauerat: solꝰ aderat alacritaꝫ causa in domo. Nihil matri dulce ac ꝓciosum nisi hic solus extiterat. Diserāda passio: ⁊ ad fletū ⁊ ad lachrymas potens ꝓuocare. Hec ille.

In hac pte est documentuꝫ vt pietatis opa libēter sectemur. Turba eīm huiꝰ ciuitaꝫ q: defunctū efferebat: meruit videre mirabilia chri. Est etiam documentum q: iste mortuꝰ erat adolescens: ideo cauendant adolescētes q: sunt alijs ad mortē aliꝓniores: et frequēteꝰ moriunt: nisi conentur hīe conditiones ꝓtuales: refrenantes eorū ꝯditiones naturales. Conent igitꝫ etatez lasciuiore habere disciplinatā cōuersationē: maxie q obediētiā ad seniores. Et secūdo ꝓ suā pulcritudinē hīe elōgationem a psonis male appetēribus: maxie adolescētule. Et tertio q: faciliter assuescūt: debēt conari vt sua ꝯsuetudo sit circa bona: iuxta illō Thren. iij. Bonū erit viro cum portauerit iugum dñi ab adolescētia sua. Et q̄rto q: paꝛ sūt exprti: debent eē tardi et rari in loq̄ndo. Et q̄nto q: sūt agilio⁊ magꝫ i motu: debēt eē etiā seruitiales vt morꝰ suos exerceāt in seruitio seniorū: maxie in religiōibus: vbi pīes occupātur circa maiora: puta studia ⁊ p̄dicatōes ⁊ orōnes et hmōi: in qbus iuniores nō pnt esse ita fructuosi. Vñ in signū huiꝰ ad imꝑriū dñi iste etiaꝫ a mortuis resurrexit. et mlto magꝫ ad ꝓceptū senioris dz ꝺdolescēs a dormitiōe statim ⁊ alacriꝫ euigilare

Quātū ad scām dr (Quam cū vidisset dñs miscēdia motꝰ sup illā) Chris eīm sicut vere naturā hūanā assumpsit: ita assumpsit oēs naturales affectꝰ q̄ naturā consequunt. Ideo fuit etiā inḡntū hō naturaliter valde piꝰ ⁊ cōpatiēs. q: natꝰ ē de matre miscōie ⁊ de ꝓie miscōiaꝫ ⁊ totiꝰ consolatiōis: vt dr. ij. Cor. j. (Dixit illi Noli flere) Qsi diceret ſm Bedā. Desiste q̄si mortuū flere: quē mox resurgere videbis Hec ille. (Et accessit ⁊ tetigit loculū). i. feretrū. Vt aūt suā hūanitatē ostēderet organū eē diuinitaꝫ: ſm Ciril. loculū tetigit cum posset solo ꝓbo sanare. Sicut eīm vt idē ait/ferꝫ adiūctū igni ꝓficit opꝰ ignis: sic caro cōiūcta ꝓbo/effecta ē viuificatiua et mortiꝫ expulsiua. (Hi autē q̄ portabant steterūt) fortes sperātes qđ futuꝫ erat.

Ja hac parte est documentū q̄ in funeribꝰ nr̄is debemꝰ ex futura resurrectōe solatiū capere. Titꝰ. Jubens aūt cessare a lachrymis q̄ cōsolat mestos: monet nos ꝑsentibꝰ defunctꝫ ꝯsolationē recipere: resurrectionē spantes. Hec ille.

Quantū ad tertiū dr Titus. Nō ē saluator⁊ filiis helie flenti filiū sareptane: nec q̄lis helisē q̄ ꝓprīū corꝑ supra corꝑ posuit defuncti: nec q̄lis petrꝰ q̄ ꝓrabita orauit: sed ipse est q̄ nō entia velut entia vocat: q̄ mortuos ⁊ viuos alloq̄ potest. Hec ille. Vñ sequit (Et ait: Adolescēs) Sicut dicit s. Tho. iij. di. xl. sex sūt hois etates ſm sex notabiles varietates in statu eiꝰ. Prima ē infantia vsq̄ ad septimū annū. Secunda pueritia vsq̄ ad decimū q̄rtū. Tertia adolescētia vsq̄ ad vigesimū octauū. Quarta iuuentꝰ vsq̄ ad q̄dragesimū. Quinta senectꝰ vsq̄ ad septuagesimuꝫ. Sexta vsq̄ ad finē. Jste ḡ ingrediebat flozē etatis. Et sic dr Gre. nisi. incipiebat emittere barbam (tibi dico) ꝓpria autoritate: nō orādo vt helias (surge) a statu mortis ad statū vite. Titꝰ. Jncūctāter aūt erectꝰ est: cui sunt mādata directa. Diuina eīm ptās est irrefragabilis: nulla mora: nulla oratiōnū istātia. Hec ille. Vñ sequit (Et resedit q̄ erat mortuꝰ ⁊ cepit loq̄) in signū vere resurrectiōis: ſm Titū. Vñ ⁊ de simone mago legit q̄ mortuū suscitauerit apparēter: sed loq̄ nō potuit. Quō aūt locutio ⁊ ābulatio ⁊ comestio ⁊ hmōi possint eē sīḡ efficacia ꝑe resurrectiōis: vide feria iij. pꝰ pasca. (Et dedit illū mri sue) et cū filio dedit ei ꝯsolationē infinitā q̄dāmodo (Accepit aūt oēs) astātes (timor) admirationis. Vñ ⁊ h̄ factū vt dr eā gelista: fuit diuulgatū tanḡ mirabile ꝑ tōtā iudeā: ⁊ in circuitu regiōis. (⁊ magnificabāt deū) i chro filio ei (dicētes: q̄ ꝓpheta magnꝰ) antonomastice. i. ille de q̄ pdixerat Moyses Deutero. xviij. Prophetaꝫ suscitabo

eis.qō de chīo messia intelligīt(surrexit i nobis)Dicunt āt spūales viri surgere qñ eleuant ad aliquā excellentē sctitatez vel aliud donū dei.Sic em eleuant a cōi statu hoim ad altiorē(Erqz de⁹ visitauit plebē suā)mittēdo ei saluatorē expectatū diu

Est āt notandū q sicut ōt Damas⁹ idoneū est dicere q septē resurrectiones añ dñicā narrant.q̄z ꝑma est filij sareptane Scōa filij sunamitis.tertia q̄ facta est in reliquijs heliseī.q̄rta q̄ facta ē in naim.q̄nta filie archisynagogi. sexta lazari.septima i chīi passiōe.multa nāq; corpa surrexerūt. Octaua est chīi:q̄ expers mortis remānsit vltri⁹:in signū q cōis resurrectio q̄ futura est nō tollet morte:sz indissolubilē ꝑmanebit.Hec ille. Vtz āt q in chīi passione suscitati sunt/sint itez mortui:sicut ōt hic Damas⁹:est dubiū apō aliq̄s. Nā sicut ōt sctūs Tho.iij.pte.q.liij.Hieron⁹ h̄ sub dubio relinq̄t. Aug.āt ad euo.ōt.q sunt denuo mortui: cui⁹ rōnes sunt efficaciores q̄ rōnes Hiero. Jō tenet scūs Tho. q chīs fuit ꝑm⁹ q surrexit:nō morituꝰ.

Et etiā ipe Hiero.ōt:q si illi surrexerūt imortales:surrexit post chīm. Jn hac parte exēplū habēt vidue desolate sperandi in chīm:z recurrēdi ad ipm:z ꝙsolabilē eas:qz nō min⁹ est misericors mō q̄ tūc esset qñ flentē viduā ꝙsolat⁹ est. Vñ.j.ad Timo.v.Que vere vidua est z desolata/ speret i dño z instet orōnib⁹ z obsecrationib⁹ nocte z die.

Moralit fm oēs sctōs iste defunctus significat pctōres. Est em pctōr ad instar mortui ꝑmo frigid⁹:q̄ frigiditas ꝓuenit ex vento aquilonari suggestionis diabolice:z ex frigido veneno ꝓcati:z extinctōe ignis diuini amoris. Scōo est pōderosus adeo q de⁹ ipm sustinere nō ꝑt:sed mergit de pctō i pctm. Greg. Pctm qō ꝑ pniam nō diluit:mor suo podere ad aliō trahit. Hec ille. Et tandē mergit i abyssū Tertio est fetid⁹. Vñ z ꝑ portos significant pctōres:in q̄s diaboli petierūt miti. Monumentū āt pctōris est mala ꝙsuetudo:a q̄ q̄s cū magna difficultate reuocat:in cui⁹ signū dns resuscitatur⁹ lazar⁹ fleuit z orauit. Portitores aūt ad malam ꝙsuetudinē deferētes sūt q̄ttuor q̄ faciūt i pctō ꝑseuerare.s.fiducia diu ꝓcedi:ꝙsideratio aliene culpe:fiducia i misēcordia dei:z blāda adulatio. Vl sūt q̄ttuor genera passionū anie.q̄ nos ad mala impellūt. Primū est existētiū i irascibili respectu boni. vt amor: desiderium:delectatio vl gaudiū. Scōm existētium ibidē respectu mali:vt odiū:fuga dolor vel tristicia. Tertiū ē existētiuz i irascibili respectu boni:vt spes z desperatio. Quartū ꝙo existētiū ibidē respectu mali:vt timor:audacia z ira. De his vide.j.ij.q.xxiij. Porta āt extra quā fere bat fm Beō.ē q̄cūq; corpor⁹ sensus: p quē exercet pctm. Vidua āt sui spōsi pnia ōstituta ē sctā mr ecclia:q̄ sup pctōrib⁹ plāgit. Ad cui⁹ lachrymas sepe chīs suscitat mortuos:verā tribuens eis pniam: quā sine diuio auxilio facere nequissent. Cōfert āt ad h̄ turba q̄ erat cū vidua.i.sctī q̄ sūt i via z q̄ erat cū chīo.i.sctī pzie:q̄ ꝓ nob⁹ orāt Est āt notādū q tres tm chīs mortuos legit suscitasse:q̄uis fm Aug. mlto plēs fuerit.z h̄ ꝓ magō mysterio fm sctōs.nā filia archisynagogi fuit suscitata adhuc existēs itra domū:iste āt adolescēs extra domū:sz nō de sepulcro:lazar⁹ āt de sepulcro. Per hos āt ꝓcant tres pctōres. Prim⁹ ē pctōr i cogitatiōe tm q̄si i domo q.s.ꝙsensit q̄dē i pctm:sz nō executꝰ est illud Scōs ē in ope tm z nō hūs ꝙsuetudinē malā q̄ ꝑ sepulcr⁹ ꝓcat. Tertiꝰ est q iā intrauit h̄ fetidū sepulcr⁹:z magō difficultatis lapide claudit. Null⁹ aūt istor⁹ fuit suscitat⁹ sine fletu:sed maior fuit i suscitatiōe tertij. Nā i ꝑmo mortuo vt ōr Dauid.v.fuit flet⁹.s.parētū:z sil h̄ flebat. Circa lazar⁹ fleuit martha:fleuit maria:fleuerūt iudei:fleuit chīus.qz tales pctōres cū maiori difficultate curant

Dñica.xvij post Trinitatz. Text⁹ euāgel⁹ Luc.c.xiiij.

C Vm intraret ieſus in domū cuiuſdā principis phariſeor⁹ ſabbato māducare panē:z ipi obſeruabāt eū. ecce hō q̄dā hydropic⁹ erat ante illū. Et re-

spōdēs iesus dixit ad legisperitos ꝛ phariseos dicēs: Si licet sabbato curare: At illi tacuerūt. Ipe ꝙ apprehēsuꝫ sanauit eū: ac dimisit. Et respondēs ad illos dixit: Cuius vestꝝ bos aut asin⁹ in puteū cadet: ꝛ nō cōtinuo extrahet illum die sabbati Et nō poterāt ad hec respōdere illi. Dicebat autē ꝛ ad inuitatos parabolā: intēdēs quō primos accubit⁹ eligerēt: dicēs ad illos. Cū inuitat⁹ fueris ad nuptias nō discūbas in primo loco: ne forte honoratior te sit ab illo inuitat⁹: ꝛ veniēs is ꝙ te ꝛ illum vocauit dicat tibi: Da huic locū. ꝛ tūc incipias cum rubore nouissimū locū tenere. Sed cū vocatus fueris vade recūbe in nouissimo loco: vt cum venerit qui te inuitauit dicat tibi: Amice ascēde superi⁹. Tūc erit tibi gloria coram simul discumbētibus. Quia omnis qui se exaltat humiliabit. ꝛ qui se humiliat exaltabitur.

Am intraret Je/

c sus i domū cuiusdā pncipis ꝛc. Lu. xiiij. In pśenti euangelio tangunt tria pūcta: ꝙ sūt Maligna tio Cōfirmatio ꝛ Admonitio.

Quantū ad pmū tangit magnā phariseoꝝ malicia aduersus chm. Est aūt aduertendū ꝙ phariseī fuerūt apud iudeos religiosi magne opinionis: ꝛ ꝙ extrinsecus prēdebāt magnā sctitatē: sed erāt hypocrite ꝛ auari ꝛ superbi ꝛ omi vicio pleni Dicit g (Cū intraret iesus) inuitatus (domū cuiusdā pncipis). i. viri nobilis (phariseoꝝ). i. ꝙ erat de secta phariseoꝝ (sabbato) id est i die festo: in ꝙ nō licebat operari (māducare panē). i. refici Nā panis ꝛ aq̄ noie in scptura intelliguntur oia ꝙ veniūt i cibū ꝛ potū hois. Vñ. iiij. Reg. vj. dr. Pōe panē ꝛ aquā coram eis. Et seqt Et apposita ē ciboꝝ magꝝ ppatio (Et ipi). s. phariseī observabāt eū) Et ꝙ videt ꝙ maliciose eum inuitassent. Sed q̄re fuit: Rūdet Cirill⁹ Quāuis inēt dns malicia phariseoꝝ cognoscēret: tn ad eoꝝ vadit ꝙ iuuia: vt ꝑdesset ꝓsentib⁹ ꝙ verba ꝛ miracula. Hec ille. Sed q̄d observabāt: Dicit Cirill⁹ ꝙ observabāt si aliq̄d faceret eoꝝ ꝙ erāt ꝓhibita in sabbato: ꝛ ꝑcipue si curaret/seu faceret miracula circa infirmos: vt dr mgr historiaꝝ. Vel si aliq̄d diceret aut faceret in ꝙ possent eū notare tāq̄ veri inuidi ꝛ eius inimici. Ecce g eoꝝ malicia: qz eū pascebāt cibo: ꝛ volebāt eū infamia mordere. Sz chs volēs eos i totum ꝓfutare/fecit vnū miraculū. Nā sequit (Et ecce q̄dam hydropic⁹) Est āt hydropis mor⁹ Beda. ꝛ mgr histo. testib⁹/humor succutane⁹ d vicio vesice nat⁹/cū anhelitu fetido ꝛ inflatione turgēte. Vñ hic mor⁹ ab aq̄so humore dr. Grece em̄ hydor/latine aq̄ dicit. (erat ante illum) forte insidiose adduct⁹ a phariseis vel forte ex se venerat ad medicū vt sanaret. Et misc̄ plaz petebat eoipo ꝙ ante medicū se ponēdat. Nō aūt audebat petere ꝙbo ꝓpter phariseos ſm Cirill. Vidēs aūt eū chs misc̄dia mot⁹ est. Vñ sequit (Et respōdens iesus) Contra quia nullus loq̄bat cum eo. Ad h dr Beda. ꝙ loquebant cū eo cogitatiōes istorū observantiū eū: q̄s ipe nouerat. q̄uis dici possit ꝙ hic ponit responsio ꝑ locutione. (dixit ad legisperitos) id est legisdoctores seu scribas (ꝛ phariseos. Si licz sabbato curare:). i. sanare infirmos. Et in hoc ſm Theo. tanq̄ amentes eos deridet: qz illa dies est a dño bñdicta: ꝛ ꝓnter in ꝙ debēt bona opa fieri. Dies āt ꝙ bōa opa nō admittit ē maledicta. Vñ etiā mgr histo. dicit ꝙ miꝝ est de ipis: qz cum i traditiōib⁹ suis habeāt circa septuaginta genera operū que sabbato nō licet: inter illa nō hnt curā infirmoꝝ: maxime ꝙ fiebat solo verbo: vt plerūq̄ chs faciebat. (At illi tacuerunt) Beda. Merito interrogati tacent ꝙ ꝓtra se dictum q̄quid dixerint vident. Nam si licet sabbato curare: quare saluatore an curet observāt: Si nō licz q̄re ipi sabbato pecora curāt. Hec ille. Jes⁹ g ne

glexit eos insidias: z nō introgauit etiaz ifirmū sm Cirillū. qz videbat eū affectuo se desiderare z sperare salutē: quā pharisei petere nō audebat. ideo sequit (Ipe vo apphēsum sanauit eū z dimisit) Theo. In q nō h pspexit dns ne scādalizaret pharisēos: sed vt bñfaciat gēti remedijs. Decet em nos cū magna resultat vtilitas nō curare si stulti scādalizātur. Hec ille.

Moralit iste hydropic⁹ significat multa pctoz genera. Nā hydropic⁹ sm Beda habet tres miserias. s. iflationē q significat supbiā: z inextinguibilē sitim: q significat auariciā: z exhalationē feroz q significat luxuriā. Hos chīs apphendit qn̄ de fauc⁹ diaboli p ctritionē eripit. Et sanat quādo facta cfessione absoluit: marime si pcedēs doloz nō fuerat pfect⁹. Tūc em̄ pficit p claues Petri apli. Et dimittit cōpleta satisfactiōe: vt liberi ad celum possint euolare

Quantū ad scām ponit pharisei cōfutatio: cū dr (Et respōdēs ad illos dixit Cui⁹ vestr asin⁹ aut bos in puteū cadet z n extrahet illū statim) .i. statim (die sabbati) quasi di. magna ē stultitia dicere q licz alij succurrere et auaricia vt facitis vos: z q boi nobilissime creature nō licet succurrere ex charitate (Et nō poterāt ad hec respōdere illi.

Moraliter isti pharisei magis ō asino q̄z de boie curātes: fcāt eos q nō hñt curā de aia sua quā i pctoz sordib⁹ volutari patiunt: z tñ multū curāt de corpe qō tanq̄z asin⁹ pigz est ad bonū. Volūt ei tales oia ad corp⁹ spectātia hīe pulcerrima z de aie pulcritudie nō curāt. Sed confundēdi sūt isti a chīo i die iudicij: taliť vt respōdere nō possint.

Quatū ad tertiū ponit monitio q̄dam spectās ad humilitatē ctra pharisei superbiā. Nō solū em̄ erāt auari sed z ambitiosi: qz multū curabāt de pmo loco in locis vbi plures quenieb̄at. Dicit g. (dicebat āt z ad inuitātes) ab ipoz pharisei pncipe (pabolā) Est ār hic aduertēdū q pabola vt hēs dñica vltia post octa. epi. ptie est qn̄ aliqd ad significandū fingit. de q si ue fuerit ue nō: ñ curam⁹. Et tūc vt ibi dictū est: sensus lralis nō est quē ptie voces exprmūt: sed qué metaphorice. Large tamē aliquādo parabola dicit q̄cūq̄z comparatio rei genere dissimiliū: etiāsi vtrūq̄z sit vera res: vt si dicā: Sicut moyses exaltauit kpentē in deserto: ita exaltari oportet filiū hois. Et tūc illa parabola habet duplicē sensum: vnū q ptie p voces exprmit aliū q metaphorice. Et ita est in ppositō. Dixit g̃ chīs parabolā. i. aliqd sile alteri: intēdens significare duo. vnū ptie: aliud trāssumptiue. Prope qdē locu⁹ ē oq materialib⁹ cuiuis aut nuptijs (intēdens) .i. itelligēs sm alios: vel intēdēs supple docere (quō pmos accubitus) .i. sedes ad comedendū. Quia em̄ antiq comedebāt i lectis: assidētes mēse dicunt accūberē: z ipe sedes accubu⁹ (eligerēt dicēs ad illos Cū inuitat⁹ fueris ad nuptias: nō discūbas i pmo loco) Cirill⁹. Prosilire em̄ pmpte ad honores q nobis nō queniunt indicat nos temerarios: z facta nra vituperio replet. Hec ille. Vñ sequit (Ne forte honoratior te sit inuitat⁹ ab illo. z veniēs is q te z illū vocauit dicat tibi: Da huic locū. z tūc incipias cū rubore nouissimū locū tenere. Est aūt notandū q nō debem⁹ esse pūmptuosi in possidēdis incōgruis honorib⁹. Primo qdē qz malū est z displicēs deo. Scdo aūt qz dato q deū nō timeam⁹ adhuc est malū sm id qō ḡrim⁹: qa vt dr Chrys. satagēs vt abūdet honorib⁹ nō honorat. Hec ille. Etsi aliqñ honoret loco: tñ apud mētes hoīm aliqñ ptenitur vel saltē se expōit piculo pfusionis. Istis g̃ q deū nō timebāt. saluato⁹ scdam adeptit causam fugiēdi talia (Sz cū vocatus fueris ad nuptias: vade z recūbe i nouissimo loco) Primo qdē ppt deū z humilitatē: deinde si deū nō times: sed vis oino honorari: etiā sic esset tibi faciēduz maxie inť psonas ciuiles (vt cū venerit q te inuitauit: dicat tibi: Amice ascēde supi⁹: tūc erit tibi gl̄ia coram simul discūbentib⁹) Jn his ār vbis nō hortat saluato⁹ vt vltimū locū teneam⁹ finaliť ppt hoim gl̄iam inde seq̄nte: sed ex pūpositiōe loq̄ntis sī dicat Si gl̄iaz q̄rz: stulti⁹ces facere id ppt qō confundarz. Vl̄ loquit de gl̄ia q̄ puenit ex actu bono z bñfacto: quā tñ postmodū i

deū referre debem⁹. Sic em̄ q̄rere gl̄iam vt gl̄ificet de⁹ i bonis nr̄is nō ē malū sed bonū: z sit ifirmis ⁊ icipiētib⁹ pīculosum (qz oīs ḋ se exaltat) p̄sūptuose vltra debitū: nō solū i loco sz i alt̄is (hūliabit) nō solū a deo i futuro: sz iterdū etiā ab hoīb⁹ in p̄nti ḋ egreferūt tales temerarios. Et econuerso (ḋ se humiliat exaltabit) ab eisdē.

Est ei sciendū q̄ q̄n aliq̄d ē in cōi osuetudie hoim: vl̄r dicam⁹ sic fieri vi esse: q̄nuis aliq̄n ita nō sit. Vt si dicā q̄ oi anno fructificāt vites: vl̄ q̄ oīs hō p̄mo bonū vinū ponit. Et sil̄r ē cū dz: Ois ḋ se exaltat hūliabit: vl̄ extrisec⁹: vl̄ saltē apd mētes hoim despiciētiū tales. Alī⁹ ār l̄alis sensus ē h̄ trāsl̄ūptiue. Pro ḋ sciēdū ē q̄ p nuptias itelligit eccl̄ia militās ad q̄s nuptias q̄s p baptismū igredit. Per p̄muz locū ār itelligit oīs dignitas ad q̄m̄ null⁹ se debet igerere: z debz ḋ seq̄z se meliores sibi p̄ponere q̄ntū i se ē: dūmō cesset obstinatio. qz ait Basi. q̄ mal⁹ ē: ex p̄cupiscentia sua p̄bie indiciū: q̄ ex p̄mo accubitu: q̄n cū cū impio obtinem⁹. Hec ille. Si aut̄ ita nō egerit iuitator p̄ncipal⁹. de⁹ a q̄ ē oīs ptās ⁊ dignitas: deijciet talē a sua dignitate saltē spūaliter p sniam dānatōis: aliq̄n etiā talē deijcit tpali depositiōe. Si ār alīs hūmiliter refugiēs p̄motiones: sicut p̄es antiq̄ faciebāt: tandē ex obediētia suscepe rit dignitatē: ⁊ ex charitate fr. tna bñ vs⁹ fuerit ea: tandē celestem gl̄iam obtinebit. Jō dz. Et erit tibi gl̄ia ⁊ c. cui⁹ rō subdit Quia oīs ḋ se exaltat p̄sumptuose se dignitatib⁹ eccl̄iasticis ingerēdo: humiliabit mō p̄dicto: ⁊ ḋ se humiliat vere ⁊ non ficte: exaltabit h̄ p gr̄am ⁊ i futuro p glōriā. Est aūt notandū q̄ i religiōsis mlti cū magna pot⁹ obstinatiōe q̄s hu militate recusant p̄lationis dignitatē: q̄s nō ē dubiū male agere. qz sunt tardi ad obediētiā ḋ se extēdit ad indignitates ⁊ dignitates. Etsi obijciat⁹ q̄ scī ita fecerunt: dico q̄ verū est q̄n nō a suis superioribus p̄mouebant: sed a p̄l̄is. Aduersus maiores aūt null⁹ scrūs ē obstinat⁹ in his in q̄b⁹ cert⁹ ē q̄ bñ facit obediēdo: vl̄ saltē ē dubi⁹. Et siq̄s recte scrutet talis obstinatio venit ex amore. sui quē p̄ponūt amori diuio. Nā si diligis me: pasce oues meas. Est ei op⁹ maxīe charitatz q̄ ḋ sibi vacare vellet: suam ꝛsolationē negligat p̄p̄t vtilitatē aiāz. Justificāda ē g̃ in p̄latōe intētio: ⁊ deide hui⁹r debz q̄s suscipe inūctionē ⁊ patienter: imo alacrit̄ ferre absolutiōez. Sz inūctiōem p̄terue recusare: ⁊ de absolutione murmurare: imo i suo corde dolere: hypocritaz est ac supbozz

Feria q̄rta q̄ttuor tēpoz

Text⁹ euāge. Mar. c. ix.

In illo tpe: Ascendēs vn⁹ de turba dixit ad ihesuz. Magister: attuli filiū meum ad te habentē spiritū mutū. Qui vbicūq̄z eū apprehēderit allidit euz ⁊ spumat ⁊ stridet dentib⁹ ⁊ arescit. Et dixi discipul'tuis vt eijcerēt illū. ⁊ nō potuerūt Qui rñdēs eis: dixit. O gnatio incredula q̄z diu ero apud vos: q̄z diu vos patiar: afferte illū ad me. Et attulerūt eū. Et cū vidisset illū: statiz spirit⁹ cōturbauit eū: ⁊ elisus in terrā volutabat spumās. Et interrogauit patrē ei⁹: Quantū temporis est: ex q̄ hoc ei accidit: At ille ait: Ab infantia. Et frequēter eū in ignē ⁊ in aquā misit vt eū p̄deret: Sz siq̄d potes adiuua nos: misert⁹ nr̄i. Jesus aut̄ ait illi. Si potes credere: oīa possibilia sunt credēti. Et continuo exclamās pat' pueri: cū lachrymis aiebat Credo dñe: adiuua incredulitatē meā. Et cū videret ihesus cōcurrētē turbā cōminat⁹ est spūi īmūdo dicens illi. Surde ⁊ mute spūs: ego tibi p̄cipio: exi ab eo: ⁊ ampli⁹ ne introeas in eū. Et clamās ⁊ multū discerpens eū: exijt ab eo. Et factus est sicut mortu⁹: ita vt mul

ti dicerēt: qz mortuus ē. Jesus aūt tenēs manū eius: eleuauit eū: z surrexit. Et cū introisset i domū: discipuli ei⁹ secreto iter/rogabāt eū. Quare nos non po tuim⁹ eijcere eum: Et dixit illis Hoc genus in nullo pōt ēgre: nisi in orōne z ieunio.

Magister attuli filiū

m meū zc.) Mar.ix. In hoc euāg. tangunt tria pūcta: q̄ sūt Pre/paratio: Perpetratio: z Cōsultatio.

Quantū ad pmū tāgit̄ pparatio ad fa ciendū miraculuz. Pro q̄ sciendū est: q añ hoc euāgeliū sic ōr Mar. (Jesus veniēs) scz de mōte thabor in q̄ fuerat trāsfigura tus (ad discipulos suos) nō oēs: sz ad eos q̄s nō assūpserat secū i mōtē (vidit turbā magnā circa eos) qz ibi aderat demonia/cus quē discipuli curare volebāt: nec po/terāt (et scribas). i. doctores legz (conq̄ren tes). i. disputantes cū illis. Et in his notat̄ pssura discipl⁹z ꝓpter erubescentiā: qz cu rare nō poterāt. qō eis tāto erat grauius q̄nto erat ibi turba copiosior: et qz emuli scribe stimulabāt. (Et ꝓfestim ois ꝓplus videns iesum stupefact⁹ ē: z expauerunt) et h̄ pm alios vt recitat Theo. qz ex trās/figuratiōe effect⁹ erat splēdidior. (Et oc/currētes salutabāt eū) qō tñ scribe nō fece runt q̄ pri⁹ verebāt discipl⁹os nō valen/tes curare (et interrogauit eos) nō ex ignorā tia: sz vt h̄eret rñsum z ꝓfessiōez ꝓprie ne/cessitatz a pre pueri curādi (q̄d conq̄ritis int̄ vos: Et rñdens vn⁹ de turba dixit: Magr attuli filiū meū ad te) sed supple te nō inuenī (habentē spm̄ mutū). i. causantē istam passionē in corpe obsessi. Patrē⁹ aūt ōr q̄ erat lunatic⁹. qz. s. demō rpe no/uilunij magz vexabat eū. Primo: qz cere/bri dispositi⁹ est ad malas impssiones. et Scōo vt luna infamaret q̄si malā: z p lu nā factorez lune: pm Aug. z Raba. (Qui vbicūq; eū appēderit allidit z spumat z stridet dentib⁹ z arescit) diabolo ad oīa hec ipellēte. Imo vt ōr Mar. sepe cade/bat in ignē: z crebro i aquā. Ex his autez patet acerbitas morbi. sed difficultas cu rationis ei⁹ exp̄mit. cū subdit (Et dixi di/scipulis tuis vt ei⁹cerēt illū z nō potuer̄t) Ibi em̄ vt ōr Chrys. nō erāt tres colūne q̄ fuerāt in mōte cum dño. s. Petr⁹: Jaco bus: z Joānes. Huius aūt impossibilita tis causa fuit Primo difficultas morbi: qz hoc gen⁹ nō ei⁹cit zc. Scōo imbecillitas apl̄oz pm Chrys. Sed ꝯ. qz Lu. ix. de/derat eis chr̄s ptātem super oia demonia Ad hoc dicit pm alios: q̄ illa ptās fuit q̄ ad illos q̄ erant digni curari: cuiusmodi non erat hic. Sed q̄re chr̄s curauit indi/gnū: Quia lachrymē patrz hoc meruerūt Tertio fuit indignitas curati: z infideli/tas petētz pm Hiero. Un̄ ōr Chrys. q̄ qz pater ascribebat causam hui⁹ apl̄is q̄ curare nō poterāt, chr̄s ascribit eā illi etiā dicēs (O generatio incredula) q̄ntū ad fi/dem (et puersa) vt ōr Mat. q̄ntū ad mo/res. et in hoc totū gen⁹ iudeoz reph̄dit. (Quādiu apō vos ero:) Chrysost. Jn q̄ ostendit z mortē se desiderare: et graue ei conuersari cum illis. Hec ille. Hanc autē grauedinē conuersationis subdit dicens (Quādiu vos patiar:) Et in hoc habem⁹ exemplū patienter sustinendi socios i sua conuersatione onerosos. quia vt ait Beꝛ. chr̄istus istos non verbis cōtradictores: in factis obseruatores: z i supplicijs susti/nuit illusores.

Quantū ꝯo ad secundū. i. ꝓpetrationē miraculi ōr (Afferte illum ad me. Et at/tulerūt) vnō innuit q̄ demō puauerat eū gressu (Et cum vidisset illū: statim spirit⁹ cōturbauit illū) Sed videt q̄ pri⁹ debu isset tremere ad pn̄tiā chr̄i. Quare ḡ hoc fecit: Ad hoc dici pōt q̄ h̄ fecit Primo: qz chr̄s sic voluit ad euidētiā miracli. z Se/cūdo: qz vidit se expellēdū: z ꝓseq̄nter vo luit ei nocere dū poterat. Tertio: qz forte chr̄s aspiciēdo aliq̄ spūali ꝓtute demonez afflixit q̄ ad pn̄tiā ꝓtrarij excāduit i furo/rem: sicut fortificat frig⁹ ad pn̄tiā caloris p antiparistasim. i. ꝓtra resistentiā. sicut i estate humor in nube ita fortiter cōgelat vt fiat grando. et loca subterranea q̄n aer est calidus sunt frigida: z q̄n frigid⁹/calti/da. qz. s. ꝓtrariū fortificati viscerib⁹ terre (Et elisus in terrā volutabat spumans)

O pierate. Sed gre fons clemētie nō sta tim curabat eū: Ad hoc dici pōt q hoc fe cit Primo vt cura ret melio⁹ astātes p mi raculū videntio⁹. Et scō vt magꝭ accen deret desideriū pīs, pter qō etia subdit: (Et interrogauit patrē eo⁹: quantū tpis ē ex q hoc ei accidit: At ille ait. Ab infātia. Et freqnter eum in ignē t in aquā misit: vt eū perderet. Sedt sicd potes aduua nos, miserē nr̄i) Ecce impfectionꝭ fidei ei⁹: qz additional' locd est dubitātꝭ (Jesus aūt) volens ei⁹ desiderū t fidē adhuc au gere (ait illi. Si potes credere: oia possi bilia sunt credēti) qsi di. sm Chrȳ. Ego q dem possū sōlia t maiora: dummō in te sit talis dispositio vt h̄ mereart̄: imo t p me rita illi⁹ hoc absolute potuisset: sed nō ex pectebat. (Et protinuo exclamās cū lachrȳ mis pater pueri: aiebat. Credo dñe). s. de biliter: ideoqꝫ (aduua incredulitatē meā) sc̄z debilē fidē profra: sm Chrȳs. t Beō. (Et cū videret Iesus p̄currentē turbā) ne viderēt inani gl'ia expectare mlt'itudinem ppl'i (cōminat⁹ ē spū imūdo) Matt. ōr q increpauit eū. et glo. Bede ōr: eū. i. puerū. qz vt dicūt aliq lz ab infantia petō paren tū vexarēt: tñ fact⁹ adultus addidit petā petis. Chrȳs. tñ ōr q nō increpauit puerū: sed demonē: qō aliq exponūt p̄cipal'r et bñ. qz sm textū Mar. dicēt̄: et increpa uit eū Iesus: t exȳt ab eo demoniū: est ne cesse dicere q increpauerit puerū (dicēs il li: Surde t mute spūs) Et q patet q̄t ma la patiebat (ego tibi p̄cipio) ppria. s. auto ritate (exi ab eo: t ampli⁹ ne introeas i eū. Et clamans). s. clamore profuso modo mu ti, cū adhuc esset mut⁹ (t multū discerpēs eū) et etiā peiora factur⁹ si potuisset (exȳt) ab eo (et fact⁹ ē sicut mortu⁹) ex vehemen tia doloris illati a demone discerpēte (ita vt mlti dicerēt qz mortu⁹ ē) Ex q patꝫ q acri⁹ eū cōturbauit cū pri⁹. Et in hoc ē documētū qō tāgit Raba. di. Dū de cor de expellit demō: actiones tētatiōes excī tat. Qō aūt ōr Joā. vȳ. In mō pfuraꝫ habebitꝫ: intelligit exteri⁹. in me aūt pacē sc̄z interi⁹. xp̄ūs subdit (q Iesus tenuit ma nū ei⁹ t surrexit) qz. s. militē suuꝫ chr̄s sp i statu rectitudis mentalis sistit t ꝓseruat

Quantū ad tertiū ōr (Et cū introisset i domū: discipuli ei⁹) q sm Chrȳs. timebāt ne grāz quā acceperāt pdidissent (secreto interrogabāt eū) Secreto inq̄: ne chris⁹ cor turba eos de aliq ipfectiōe reprēde ret (Quare nos nō potuim⁹ ejicere illū:) sc̄z nō obstāte incredulitate p̄is sicut t tu. (Et dixit illis. Hoc genus). s. lunaticorū (in nullo). i. a nullo (pōt exire). s. violenter impulsus. vel in nullo pōt exire. i. cogi ad exitū (nisi i oratione). i. p oratiōem (t ieiunium)

Pro q sciendū est: q demones oēs non sūt eq̄lis potētie. Vñ qdā difficili⁹ expel lunt: nō ex pte fructꝫ ōi q cū sit infinita, fa cillime oia pōt: lz ex pte hois in q maior dispositio req̄rit ad h̄ vt ꝓgrue p illū de⁹ operet ad expulsiōez hui⁹ demonis: q̄ ad ex pulsionē illi⁹: vñ h̄ gen⁹ lunatico⁹ nō ex pellit nisi expellēs habeat cor p⁹ subiectū spū p ieiunia: t spūm eleuatū in deum p oratiōnez. Hui⁹ tñ cā Mar. vȳ. ōr fuisse in credulitas apl'or. Et reuera vtraq cā fuit: qz t pūte spōso nō ieiunabāt: t nondū recepto spūsctō erāt ipfecti. Principal'r tñ causa ōr fuisse infidelitas t indispositio pa tris t filij. In hac aūt pte est documē tū: q q demonē de suo corde vult expelle re, oret t ieiunet: t sit firm⁹ in fide.

Feria sexta quattuor tēpor̄

Text⁹ euāge. Lu. ca. vȳ.

r Ogabat Iesum q̄dā pha risē⁹ vt manducaret cū illo tc̄.

Ogabat Iesum q̄dā

r pharisē⁹ tc̄.) Lu. vȳ. Vide fer. vȳ. post dñicā de passiōe.

Sabbato Lu. ca. xiȳ.

a Rborē fici habebat q̄dā plantatā in vinea sua: t venit querēs tc̄.

Rborē fici hēbat q

a dā tc̄.) Lu. xiȳ. Totū hoc euā gelīū ex his pauc̄ q dicēt̄ ē pa tēs. Hec ei pabola dicta fuit a chr̄o ad sig nificādū ōstructiōez ppl'i iudaici: vt parz

Lu.vbi ſ. Per ficū igit ſignificat ſynagoga ſeu ꝑ̄lus iudeoꝝ plen⁹ ꝓbꝝ folijs ⁊ vacu⁹ fructib⁹ opeꝝ bonoꝝ. Vinea ē terra iudee ⁊ ꝑmiſſionis in q̄ iſte ꝑ̄lus habitabat. Cultor eſt angel⁹ curā habēs illi⁹ ꝑ̄li: q̄ fodit circa illā q̄n inſpirat ad ꝓſcrutandū ſecreta ꝓſciētie: ⁊ mittit ſtercora q̄n ad mentē eius reducit putredines ſuoꝝ vicioꝝ vt inde educat diſplicentiā eoꝝ ⁊ fruct⁹ bonoꝝ opeꝝ. Hec arbor tandē per romanos ſuccīſa eſt

Dñica.xviij poſt Trinitatẽ. Text⁹ euāgel⁹ Mat.c.xxij.

Pharisei audiētes q̄ ieſus ſilētiū ipoſuiſſet ſaduceis: ꝙuenerūt in vnū Et interrogauit eū vn⁹ ex eis legiſ doctor tētās eū. Magiſter q̄ē mādatū magnū in lege: Ait illi ieſus. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ in tota mēte tua Hoc ē maximū ⁊ ꝓmū mādatū Scōm aūt ſilē ē huic. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipz. In his duob⁹ mādatis vniuerſa lex pēdet ⁊ ꝓphe. Cōgregatis aūt phariſeis: interrogauit eos ieſus dicens. Quid vobis videt de chīſto cui⁹ filius ē: Dicūt ei: dauid. Ait illis. Quō q̄ dauid in ſpū vocat eū dominū dicēs. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. Si q̄ dauid vocat eū dñm quō filius ei⁹ eſt: Et nemo poterat rñdere ei ꝙbus: neq̄ ausus fuit ex illa die eū amplius interrogare.

a Audiētes phariſei q̄ ieſus ſilentiū tē.) Matth. xxij. In ꝑ̄ti euāgel⁹ tā gunt tria ꝓcta q̄ ſūt Interrogatō Reſpōſio ⁊ Cōfutatio

Quantū ad ꝓmū ſciēdū eſt q̄ talit tāgit vna maligna ⁊ inſidioſa interrogatio quā phariſei chīſto fecerūt. Qui aūt fuerūt phariſei: ⁊ q̄ ſaducei hēs dñica.xj.p⁹ feſtū trini. Quātū ꝓ ſpectat ad ꝑ̄ns euāge. ſciēdū ē q̄ ſaducei fuerūt religioſi heretici i lege iudeoꝝ. q̄ vt Joſeph⁹ refert: credebāt aiam cū corpe mori ⁊ nunq̄ futurā eē corpoꝝ reſurrectionē. Iſtis chīſtus ſic ipoſuit ſilētiū Nā vt ꝫt Mat.xxij. phariſei tē tauerunt q̄dā die chīm vt eū capent i ꝓmōe dicentes: Licet cēſum dari ceſari an nō: Quib⁹ ille ita reſpōdit: q̄ remāſerūt muti. Et in eodē die vt ibidē ꝫt: ſaducei q̄ erāt inimici pharīſeoꝝ ꝙuenerūt ⁊ ipi vt chīm confunderēt. Erāt chīſtus ꝓdicabat reſurrectionē mortuoꝝ. quā ipi nō credebāt: credidērūt ſe facturos argumentū inſolubile.

Pro q̄ aduertēdū eſt: q̄ in lege moyſaica q̄n aliq̄s accepta vxore ſine liberis moriebat: frat⁹ ei⁹ relictaz debebat accipe: vt noīe frīs mortui filios generaret. Argumērati ſunt g̃ ſic vt ꝫt Mat. ibi. Magiſter: moyſes dixit: ſiq̄s mortu⁹ fuerit non habēs filiū: q̄ ducat frater ei⁹ vxorē illi⁹ vt ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Erāt aūt apd nos ſeptē fratres: Et ꝓmus vxore ducta defūct⁹ eſt. ⁊ nō habēs ſemē: reliq̄t vxorē ſuā fratri ſuo. ſimilr ſcds ⁊ tert⁹ vſq̄ ad ſeptimū. Nouiſſime aūt oīm etiā mulier defuncta eſt: In reſurrectiōe g̃ cui⁹ erit de ſeptē vxor. Oēs em̄ habuerūt eā. Iſti g̃ volebāt ex h̄ ꝙcludere: q̄ mortui nō reſurgēt. q̄ videbāt eis ſeq̄ q̄ iſta vxor tūc ſeptē hīet viros: aut nullū: cū eadē ſit deoīb⁹ rō: ⁊ vtrūq̄ reputabāt incōueniens. Chīſtus aūt voluit dicere: q̄ ligamē mr̄imonij durat ſolū vſq̄ ad mortē: ⁊ q̄ i illo ſtatu vbi null⁹ morīet ñ oportebit q̄ aliq̄s nasceat: nō ibi ñ erit mr̄imoniū (Ait g̃ eis Erratis neſciētes ſcripturas neq̄ ꝓtutē dei. In reſurrectiōe em̄ neq̄ nubēt neq̄ nubent: ſz erūt ſicut angeli dei i celo) ⁊ ſic chīſtus ſoluit argumētū eoꝝ. Et deinde ꝓbauit eis ex ſcīptura: q̄ mortui reſurgūt: talit q̄ neſciuerūt q̄d dicerēt: Vñ eis ſilētiū ipoſuit: de q̄ phariſei doluerūt: q̄ lz cēnt inimici ſaduceoꝝ: tñ ꝙcordes erāt i ꝑſecūdo. ideo ꝫ (Audiētes phariſei). i. q̄dā religioſi iudeoꝝ (q̄ ieſus ſilētiū ipoſuiſſet ſaduceis)

id est q̄busdā aliꝰ religioſ ciuſdē gētis iudeoꝝ (q̄uenerūt) cū ipīs saduceis (in vnū) vt simul chr̄m impugnarēt. Hiero. Phasei z saducei q̄ inter se ꝯtrarij sunt ad tentandū iesum pariter ꝑsentiūr. Hec ille. Chrys. Conuenerūt aūt in vnū: vt multitudine vincerēt: quem rōne superare nō poterāt. A ſitate nudos se esse ꝓfessi sunt q̄ multitudine se armauerūt. Dicebant enim apud se. Vnus loq̄tur ꝓ oib⁹: z oīes loq̄mur ꝓ vnum: vt siq̄dem vicerit: oes videamur vicisse. si aūt victus fuerit vt solus videaꝝ ꝓfusus. Hec ille. Jō sequit (z interrogauit eū vn⁹ ex eis legis doctoꝝ tentās eū) Cōtra. q̄ Marci. xij. dicit: q̄ chr̄s huic doctori dixit: nō longe es a regno dei: nō q̄ tētabat dñm. Ad h̄ dr duplicit̄ de mēte Aug. li. de ꝑsen. euāge. Prio q̄ iste doctor i ꝓncipio mala intētiōe venit ad interrogandū: sed postea audita chr̄i rōne vera z ꝓfozmi sue opinioī penituit z approbauit dictū chr̄i di. Mgr. i ſitate bñ dixisti: vt hr̄ ibi Mar. xij. z tūc chr̄s subiūxit: Nō lōge es a regno dei. Simile hr̄ Joā. vij. vbi dr: q̄ ꝓncipes z pharisei miserūt ministros vt comp̄hēderēt iesuz. Qui audiētes ei⁹ ꝑdicationē penituerunt. z sic ad ꝓncipes sūt regressi. A q̄b⁹ dū p̄cōtarent q̄re eū nō adduxissent: dixerūt. Nunq̄ sic locut⁹ est hō. Alio mō vt ipa tētatio nō accipiaꝝ in malū: sed in bonū: vt esset nō decipe volētis: sz volētis exp̄iri q̄tum. i. si talis erat chr̄s q̄lis p̄dicabaꝝ: z h̄ nō fuisset malū ſm sctm Tho. Pōt etiaz dici: q̄ nō erat lōge a regno dei: q̄ circa p̄sentē q̄stionē eū intētōe mala habebat bonā opinionē (Mgr: qđ est mādatum magnuz inter oia). i. maximū (in lege.) Est aūt sciendū: q̄ vt testaꝝ Hugo card. mal' z mgr histo. tūc tp̄is erat q̄stio q̄d ꝑmineret: aut opa dilectiōis aut opa legis seu sacrificioꝝ q̄ mādauꝝ in lege. Et iste doctor tenebat q̄ ꝑcellerēt opa dilectiōis. z de h̄ mouit q̄stionē. Etsi q̄dē malicioſe tētauit vt ꝓbabili⁹ credit ut cū fuerit in societate inimicoꝝ chr̄i: cogitauit q̄ chr̄s statī rūderet de mādato ꝓmo ꝓme tabl'e. s. ñ adorabis deos alienos: z tūc statim habuisset argumentū ꝯ eū de ꝑcepto charitatiz q̄ maⁱ⁹ est. sicut z charitas maioꝝ ē fide z latria. Sic g̃ ptz ꝓma ps euāgelij. In q̄ h̄ est documentū: q̄ passiones faciūt hominē cecū z inuerecūdū. Vñ Hiero. Oꝝ sup̄ pharisei i ostēsiōe denarij fuerāt ꝓfutati z aduerse ptis viderāt fixionē subzuerā: debuerūt exēplo moneri ne vltra molirent insidias: sz malinolētia z liuoꝝ nutrit⁹ impudentiā. Hec ille

Quātū ad tertiū tāgit chr̄i rñsio cū dr. (Aut illi iesⁿ: Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo z ex tota aia tua z i tota mēte tua) Quō āt ista sint intelligēda vide s. dñica. xij. p⁹ fe. trini. (h̄ē maxim z ꝓmū mādatū) q̄ est charitas ē potissima vt⁹: z de⁹ ē ei⁹ potissimū obiectū: sicut ꝓxim⁹ secūdariū. Hoc āt mādatū pōit Deut. vj.

Est āt sciēdū q̄ os h̄ mādatū ō dilectōe ꝓncipal'r dedit Prio ꝓp̄ facilitatē amādi z Scōo ꝓp̄ ei⁹ suauitatē: q̄ oia faē dulcia. z Tertio ꝓp̄ eius ḡtiositatē. q̄ amoꝝ ita deo placz q̄ oia alia faē placere. Hec h̄ mādatū dr ꝓmū generatōe vt fides: sz pfectiōe. Debē⁹ āt conari diligere deū z iesū chr̄m multiplici rōne. Prio q̄ nos ꝓp̄ nostrā vtilitatez creauit. Et tñ dr fecisse oia ꝓp̄ suā bōitatē. s. cōicādā. z nō adq̄rēdā: z ꝓp̄ gl'iam suā: quā. s. vult de creatura ad vtilitatē creature: z nō sui. Scōo q̄ ō nostro p̄ce ē effect⁹ nr̄ fraē. Tertio q̄ ꝓ nob̄ sanguinē z vitā expo suit. Quarto q̄ deidit nob angelos tutores z custodes. Quinto q̄ nos rebelles clement' ad pniam expectat. Sexto q̄ facil'r culpā z penam nob̄ pēitētib⁹ remittit: et nā cōmutādo i tpalē z tpalē purgatoriā: in tpalē in h̄ mōo ex plebilē. Septio: q̄ cessantib⁹ oib⁹ ꝑdictz ē sūma bōitas: ita q̄ sicut nihil diligit nisi ingntū bonū: ita nō diligit aliq̄d nisi in ḡntū ḡticipat de diligibilitate dei (Secūdū āt ūl'e est huic Diliges ꝓximuz tuū). i. oēm creaturā cui potes exhibere: aut a q̄ potes suscipe miscōiam ſm Aug. de doctri. chr̄iana. vtputa chr̄um in ḡntū hō: z oēs angelos: z oēs bōs: z existētes i purgatorio: z in h̄ mōo: nō āt i inferno. (Sicut teipm). i. ad illū finē ad quē te diligis sz btitudis ſm sctm Tho. nō aūt sicut id est tātū ḡntū teipm. Dicit aūt ſm Chrys. hoc mandatū simile ꝓmo: quia cum homo sit imago dei: in homine amato amat

deus (In his duob⁹ mādat⁹:tota lex pē//
det ⁊ ꝓphe).i. ꝑm Raba.⁊ Aug. de q̄stio.
euāge. oia dicta leg⁹ ⁊ ꝓphaꝝ ad hūc finez
ordinanť/vt diligať de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. Unō ⁊
ꝑcepta decalogi ita diuidunť: vt ea q̄ sūt
ꝑme tabule ad dilectionē dei ꝑtineāt: que
ꝓ scōe ad dilectionē ꝓximi. Est aūt sci//
endū ꝑm Aug. de q̄. euāg. q lz ista ꝑcepta
sint duo: ꝓter duo charitat⁹ obiecta: q̄ sūt
de⁹ ⁊ ꝓxim⁹: tñ aliq̄n vnū ponit ꝓ vtroq̄
tanq̄ includēs aliud: vt cū ōr: ois lex vno
sermone impleť. Diliges ꝓximū tuum: et
diligentib⁹ deū oia cooperanť in bonu⁹. Et
rō est: q⁹ ex vna eadēq̄ charitate deu⁹ ꝓxi//
seipm diligim⁹: nos aūt ⁊ ꝓximū ꝓť de//
um. Et sic patet secundū. Jn q̄ hoc hī do
cumētū ꝓ Chryſ. tāgit dicēs: Diliges
inq̄t: nō timebis. q⁹ diligere magꝭ ē q̄m ti//
mere. Timere em̄ seruoꝝ ē: diligere filioꝝ.
Timor sub necessitate est: dilectio aūt libra
te. Qui in timore fuit deo: penā q̄dē eua//
dit: mercedē ꝓ⁹ iusticie nō habet: q⁹ inui//
tus fecit bonū ꝓter timorem. Nō vult g̃
deus vt timeať seruiliter ab hominib⁹ q̄si
dñs: sed vt diligať quasi pater: quia ado//
ptionis spūm donauit hoib⁹. Hec ille.

Quātū ad tertiū tāgit cōfutatio pha//
riseoꝝ: cū ōr (Cōgregatis aūt phariseis)
Sed q̄re dicit cōgregatis: q⁹ supra dictū
est ꝙ conuenerāt i vnū. Ad h̄ pōt dici ꝙ
cōuenerāt in vnū in secreto vbi inter se sūt
cōsiliati, sed ad chr̄m sunt paulatim ↄ gre
gati donec ille doctor interrogabat. nō aūt
venerūt oēs simł: ne patefacerēt insidias
suas. Cōgregat⁹ g̃ eis vt dictū est (inter//
rogauit eos ihesus) dicēs (Quid vob⁹ vide
tur de chr̄o: cui⁹ fili⁹ est:) Hec q̄stio fuit
difficillima. q⁹ ōr Esa. xlv. Generationez
ei⁹ q̄s enarrabit. Fuit etiā cogrua: q⁹ exi//
stimabāt ꝙ esset pur⁹ hō ⁊ non de⁹: q̄a sic
nō tētarēt eū. (Dicūt ei: Dauid.) Et sic
insufficiēter rñderūt. q⁹ cū in chr̄o duplex
sit generatio. ſ. ꝑm diuinitatē: ⁊ ꝑm hūa//
nitatē: ipſi rñderūt ō scōa tm̄. Jdeo chr̄s
arguit ↄ eos ex autoritate psalmi dicens
(Quō g̃ Dauid i spū). ſ. scīō ꝑm Hiero.
vt tollať ois erroris suspicio (vocat eū do
minū dicēs: Dixit dñs dño meo sede a de
xtris meis: donec po. ini. ru. sca. pedū tuo//
rū: Si ergo Dauid vocat eū dñm: quō fi
lius eius est:) Argumentū dñi in his ver
bis est tale: Cuius dñs est maior seruo: sed
chr̄s est dñs dauid: g̃ ē maior dauid. Nul
lus aūt fili⁹ est maior ꝓre. g̃ vel chr̄s non
est fili⁹ dauid: vel habet vnā naturā q̄ est
fili⁹ eius: et aliā q̄ est eo maior/q̄ est diuina
Jn hac aūt autoritate allegata patet ꝓxi
mo ꝑeminētia chr̄i ad scōs: q⁹ ōr dñs da
uid: ⁊ ↄsequenter alioꝝ scōꝝ. Scōo eq̄litas
eiusd̄ ad patrez. Ad̄ dixit dñs pater dño
meo chr̄o: sede a dextr⁹ meis. i. in eq̄lita//
te ad me. Beda. A dextris dei sedere est
in honore eq̄li paterne dignitat⁹ manere.
Hoc aūt dicere ꝑm scm̄ Tho. patris ad fi
liū: nihil est aliud/q̄ patrē filiū in eq̄litate
dicendo ꝓducere. Tertio tangit q̄d agať
de inimic⁹ chr̄i. i. de infidelib⁹ vł rebellis:
q⁹ ponenť scabellū peduz chr̄i. i. totaliť ei
subiacienť. Et nota ꝙ ly donec ñ ipoꝛtat
determinatū tp̄s ꝑm scm̄ Tho. sed infini
tū. Est aūt notandū ꝑm Hieroñ. ꝙ iu//
dei chr̄i deitatē negātes: multa cōfingūt
vt hanc euadāt autoritatē. Dicunt em̄ ꝙ
intelligiť de Abraā: et ꝙ Heliezer dispen
sator ei⁹ fecit hūc psalmū: agēs deo grās
ꝓ victoria quā habuit Abraā de q̄nq̄ re//
gib⁹: vt habeť Gen. xiiij. Et sic exponunt
Dixit dñs. i. deus: domino meo. i. Abrae
sede a dextris meis. quia. ſ. cōfortauit eū
dicens. Noli timere Abraam. Sed con//
tra arguit Hieroñ. quia ō Abraā dicere
nō possunt q̄ sequūtur. ſ. ꝙ ante lucifer⁹ sit
genit⁹: nec ꝙ fuerit sacerdos i eternū ꝑm
ordinem melchisedech: cum ꝓ eo melchi//
sedech obtulerit sacrificiū. Jtē pōt argui
ex titulo psalmi: q̄ in hebreo talis ē psal.
Dauid. (Et nemo poterat ei rñdere ver//
bū: neq⁹ ausus fuit q̄sq̄ ex illo die eū am//
plius interrogare) quia chr̄s superauit eos
rñdendo ⁊ opponēdo. Jn hac ꝑte est do//
cumentū qō Raba. tāgit di. Et h̄ intelli
gimus venena iuidie superari posse: sed dif//
ficile q̄escere. Hec ille. Et intēdit ꝙ illi si//
luerūt ↄ suā volūtatē. q⁹ ñ habebāt q̄d di
cerent ꝑm Chryſ. Nō aūt siluerūt amore
veritat⁹ quā sapia diuina docuerat: quia
inuidie venena ꝓhibebāt.

Dñica decimanona post Tri nitatē Lex. euange. Mat. ca. ix.

a Scẽdens iesus in naui culã: trãsfretauit et ve/nit in ciuitatẽ suã. Et ec ce offerebãt ei paralyticũ iacen tem in lecto. Et videns iesus fi dẽ illoꝝ: dixit paralytico. Cõfi/de fili: remittũtur tibi peccata tua. Et ecce q̃dam de scribis di xerũt intra se: Hic blasphemat Et cũ vidisset iesus cogitatões eoꝝ: dixit Vt quid cogitatz ma la in cordibus vestris: Quid ẽ facilius dicere: dimittuntur ti/bi peccata tua. an dicere: surge tambula: Vt aũt sciatis qm fi lius hois habet ptãtz in terra dimittẽdi pcã. Tũc ait paraly tico Surge tolle lectũ tuũ tz va de in domũ tuam. Et surrexit tz abijt in domũ suam. Videntes aũt turbe timuerũt tz glorifica/uerunt deum: qui dedit ptãtz talem hominibus.

Scẽdens Jesus in

a nauiculã tc.) Mat. ix. In pre/senti euangelio tãgunt tria pũ/cta: que sunt Remissio: Detractio: Con/firmatio.

Quantũ ad pmũ litteral' tangit remis sio pcõꝝ: quã christ' paralytico fecit. Pro quo sciẽdũ est: vt ex textu patet euangelij q̃ chr̃s q̃n recedẽs de galilea/ascẽdit na/uiculã: tz facta ẽ in mari tẽpestas magna: tũc trãsiuit mare. i. lacũ galilee: tz venit in regionẽ gerasenoꝝ. Et ibi eiecit demões de illis duob' hoib' habitãtib' i monumẽtz et misit eos in porcos: q̃ se p̃cipitauerũt i in mare: tz suffocati sũt. Et tñc icole regi/onis reputãtes se idignos tãta sctitate ro gauerũt chr̃m vt discederet ab eis. Et ascẽ dens nauẽ reuersus ẽ in galileã. Et h̃ est qõ in p̃ti euãgelio recitat. Dicit g̃ (Ascẽ dens iesus in nauiculã) vt recederet a ge/rasenis: tz veniret in galileã (trãsfretauit) id est trãs fretũ siue trans mare venit (et venit i ciuitatẽ suã) Joãnes eps. Creator mũdi: orbis terre dñs/ posteaq̃ se ppt' nos nr̃a angustiauit in carne: cepit hr̃e hũanã patriã: cepit ciuitatz iudaice eẽ ciuis: pa/rẽtes hr̃e cepit oim ip̃e parẽs: vt attrahe/ret charitas: vinciret amor/q̃s met' disp serat. Hec ille. Sed ꝓtra. qr istud miracu lũ qõ chr̃s fecit/est factũ in capharnaum vt h̃ Mar. ij. Capharnaũ aũt nõ erat ci uitas christi: sed nazareth. Ad h̃ dr q̃ ista sua ciuitas ad quã venit p̃m doctores ali q̃s. s. Aug. tz sanctũ Tho. põt esse caphar naũ: tz põt esse nazareth. Et siq̃dẽ tenea/mus q̃ sit capharnaũ: sic dr Chrys. tz san ctus Tho. q̃ sicut bethleẽ fuit christi ciui tas rõne natiuitatz: sic tz nazareth ratiõe nutritiõis: tz capharnaũ rõne ꝓtinue ha/bitatiõis tz opatiõis miraculoꝝ. Vñ tz ci ues nazareth dicebãt ei Lu. iij. Quanta audiuim' facta in capharnaũ: fac tz h̃ i pa/tria tua. Vel põt dici sicut dr Aug. de cõ sen. euan. et Mag. histo. tz scrũs Tho. q̃ capharnaũ erat p̃ncipalis ciuitas galilee. Nazareth ꝓo erat q̃si q̃ddã oppidũ vl̃ ca strũ aut villa respectu ei'. Ideo q̃ erãt de nazareth/poterãt dici etiã de capharnaũ eo modo quo existens de aliq̃ villa vicina parisi'/dicit de parisi'. Si ꝓo teneamus q̃ hec ciuitas sit nazareth: vt Hiero. vi/dek sentire: dicẽdũ est sic dr scrũs Tho. tz Aug. de ꝓsen. euãg q̃ chr̃s p̃mo venit in nazareth: deinde capharnaũ/ vbi h̃ mira/culũ fecit. Euãgelista aũt dr eũ venisse in ciuitatẽ suã: tz statim subtũgit de miracu/lo qõ nõ in ciuitate sua: sed in alia. i. in ca/pharnaũ fecit. Solẽt em̃ euãgeliste taci/to aliq̃ medio q̃dam extrema ponere: q̃si vnũ sine medio ꝓsequat ad aliũ. (Et ecce offerebãt ei paralyticũ). i. dissolutũ mẽbris. Quod' aũt offerẽdi tãgit Mar. ij. Portabat em̃ a q̃ttuor. Et ñ valẽtes puenire ad pñtiã chr̃i p̃ turba: p̃dicabat em̃ in q̃dam domo: ascẽderũt tectũ: tz inde submiserũt eũ cũ lecto suo seu grabato: vt ibi dr. ideo sequit (iacentẽ in lecto). i. in grabato: qõ ẽ lect' paupez: in q̃ capiti tm̃ aliq̃d iponit. dictũ a graba qõ est caput: p̃m Mag. hi/sto. Et nota p̃m Chrys. q̃ iste paralyt'cꝰ nõ est ille de quo narrat Joã. qr ille iace/bat in natatore: ijs tz carebat famulis. Iste aũt erat in capharnaũ: tz hẽbat sui curam.

Dominica.xix.post trini.

gerētes. Videt aūt velle Chr̄y. i his verbis q̄ ꝓbatica piscina esset de q̄ dictū est: vade ad natatoria siloe. (Videns aūt ie/sus fidē illoꝝ). s. offerentiū: ſm Hiero. et Joā. eꝑm: z nō languidi. Nō em vt dicit Chr̄yſ. dñs ſp exigebat fidez a lāguidis: vtpote qñ fuissent insani: aut alit ꝓpt egri tudinē in excessu mētz. Vel ſm alio/rius ōr illoꝝ. i. offerētiū z palytici. qz etiā vt Chr̄yſ. subiūxit: Nō dimisisset se sub/mitti nisi credidisset (dicit palytico: Cōfi de fili: remittunt tibi pctā tua) Ex q̄ patz q̄ palytic⁹ credebat. Lz em vt ōr Chr̄yſ. co: pal' sanitas sine fide ifirmi aliqñ ꝓfera tur: sec⁹ de spūali: q̄ est p remissionē pctoꝝ et h̄ in adultz. Sed cū iste sanitatē cozpis petat: vt q̄d dñs illi remittit pctā: Ad h̄ ōr s. Tho. q̄ remouebat egritudis cām: vt post induceret sanitatē. vñ Hieroñ. Mira hūilitas: despectū z debilē/totz mē/broꝝ cōpaginib⁹ dissolutuz/filium vocat: quem sacerdotes nō dignabant attinge/re. Aut certe iō filiū: q: dimittunt ei pctā sua. Vbi dak nob⁹ intelligētia/ꝓpt pecca ta plenisq euenire cozporū debilitates. et idcirco fo:sitā pus dimittunt pctā: vt cau sis debilitatz ablatz sanitas restituat. hec ille. Et tangit Hiero. in his verbis docu mētū q̄d in hac pte euāgelij h̄z. Pro bis tamen sciēdū est q̄ cozpalis infirmitas a deo multz de causis infligit. Primo ꝓpter pcti punitionē sine pcti purgatōe. et sic ta lis infirmitas est q̄ddā preambulū gebē nalis tozmēti. Jsto mō fuit punit⁹ Hero des Act. xij. q̄ ꝓpter clatōez fuit cozrosus statim a ꝑmib⁹ z expirauit. et Pharao q̄ inf flagella ē peioz effect⁹. Scōo ꝓpt pcti cōmissi purgatiōez. sic Nabuchodonosoz fuit pcussus amētia ad tps Dañ. iiij. z ſm alias maria magdalena fuit oppſſa a di/abolo. Tertio ad gl'iam dei manifestādā: vt patet in ceco nato Joā. ix. Quarto ad ꝰseruatiōem hūilitatz: vt patet de Paulo q̄. Coz. xij. Ne magnitudo inq̄t reuelatio/nū extollat me/dat⁹ ē mihi stimul⁹ carnis mee zc. Quinto ꝓpter ꝓbationē z ostensi/onē patiētie. sic patet de Job. ij. ca. eiusdē. vñ ysus. Job ꝓbat: iclinat paulū: sese ma nifestat Jn ceco: purgat mariā: punit he/rodem.

Horal'r ista nauis p quā chr̄s. i. q̄ ani mā suā z aliꝝ q̄rit saluare vadit ad pa/triā suā/ē pnia: quā q̄ ascēderit pueniet ca pharnaū. i. ad villā ꝰsolatiōis celeſtz. Vl' fcat religionē ꝓpf tria vota q̄ ibi obſuanf cū habeant naute parcū victū: z nauclero oēs obediāt: z sine vtoriꝫ fiat nauigatio Quattuoꝝ aūt vēti hāc nauē eragitat. scz inanis gl'ia: q̄ ab oriēte flat. Procedit em cōif vl' ex carnis origine vel lūine scie. Et carnalis ꝓcupia: q̄ flat ab occidēte. i. a car ne tēdente q̄tidie ad occasū. Et auaricia: q̄ flat a meridie ꝓpf estū terrenoꝝ. Et aci/dia q̄ flat a septētrione ꝓpf suā frigiditatē Jmmmnēte aūt tētatiōis tēpestate debē⁹ ꝓiicere on⁹ pctōꝝ: z deponere velū elati/onis: z figere ancoꝛā spei: et inuocare scōs vt faciūt naute. Mare aūt fcat mūdū p/pter inq̄etudinē z ꝓpf isatiabilitatē. absoꝛ bet ei ōia flumia. z ꝓpf amaritudinē. Qui g̃ p pniaz aut religionē nauigat/ad ꝑiam tēdit: vbi ifirmitates curāt: vt videbit sta

Quantū ad scōm tāgit detra/ (tim. ctio facta chr̄o a scribis. i. doctoriꝫ legis: cū ōr: (Et ecce q̄dā ō scribis dixerūt itra se) .i. cogitādo (Hic blasphemat.) Blaſphe mare ꝓpe ē attribuere deo q̄d ei nō ꝑuēit. vel ab eo remouere q̄d ei cōuenit. Qui aūt attribuit creature q̄d est ꝓpriū dei: remo/uet a deo q̄d ei cōuenit. Est aūt ꝓpriū dei remittere pctā: iuxta illd Esa. xliij. Ego sū q̄ deleo iniq̄tates tuas. Jsti g̃ ſm Hie/ro. q: ihesū puꝝ hoiem putabant: tū remit tere pctā se dicebat/credidert blaſphema re. Vñ sic ōr btūs Mar. dicebāt: Quis pōt remittere pctā nisi sol⁹ de⁹? Chr̄s aūt vt ōr Hiero. voluit se oñdere eē deū ꝑmo p h̄ q̄ cordis eoꝝ secreta penetrabat: q̄d soli⁹ dei est: iō sequit (Et cū vidisset Je/sus cogitatiōes eoꝝ/dixit. Vt q̄d cogita tis mala) de me (i cordib⁹ vr̄is) credēdo. s. me esse blaſphemū z malū. Deinde scōo oñdit se deū in sanatiōe palytici. et h̄ du/plici rōne. Prio inq̄ntū illū sanauit ꝓpria ꝓtute. Scōo inq̄ntū illū sanauit i testimo/niū q̄ ipe q̄ deū se dicebat: vez diceret. Jl lud em miraculū nō potuit esse nisi a deo. cū p naturā infirmitas illa eēt incurabil'. Si g̃ est factū ad approbandū chr̄i doctri nā q̄ se deū dicebat: optz q̄ illa doctria sit

vera: aut q̄ deꝰ q̄ miraculū in testimoniū eiꝰ fecit/asseruerit mēdaciū esse vex: qō ē impossibile: cū sit ꝓpitas ꝑma ⁊ essentialis Dicit̄ g̃ (Quid ē facilꝰ dicere: remittunt tibi pcta. an dicere: surge ⁊ ambla:). i. q̄d est maiꝰ: remittere pcta: aut sanare isana/bile: q̄si di. ꝑm Hiero. Utrūq; ē eq̄lis virtus, qz vtrūq; reḡit diuinā ⁊ infinitā po/tentiā. sed in ꝫ differūt ista. qz si sanak cor poraliter lāguidus/vos potest̄ aduerte/re. nō aūt si ei remisero pcta. et ꝫ volo q̄ cognoscat̄ vnum ꝑ aliꝫ. Ūñ subdit (Ut aūt sciat̄ q̄ filiꝰ homis). i. egoipe: q̄ sic se appellabat. vl̄ qz vniꝰ tm̄ hois erat filiꝰ. i. ꝓginis. vel cā hūilitat̄: cū se posset filium dei appellare (habet ptātez in terra remit tēdi pcta) autoritatiue inḡntus deꝰ: ⁊ per ptātez excellētie inḡntū hō hns hūanita/tē vnitā diuinitati. iij. pte. q. lxiij. (tūc ait palytico) Est aūt sciendum ꝑm g̃d. ⁊ sctm̄ Tho. q̄ illa ꝫba: Ut sciat̄ ⁊c. ꝑñt eē chr̄i vel euāgeliste. q̄si euāgelista di. Jp̄i scribe dubitabāt eū posse pcta dimittere. sed vt sciat̄ vos q̄ de chr̄o est̄ audituri vl̄ lectu ri: qz filiꝰ hois hz ptātem dimittēdi pcta: ait palytico ⁊c. Si āt chr̄s dicak pnūciasse hec ꝫba: sic sunt itelligēda. Vos dubita/tis me posse pcta dimittere: sed vt sciatis qz filiꝰ hois hz ptātē dimittēdi pcta: sup/ple ego sanabo istū. Unde est ozo ipfecta. Qō āt sequit: tūc ait palytico. sine dubio fuit ꝫba euāgeliste narrāt̄ actū chr̄i: post/q̄ oratiōem ipfectā dixerat. et fuit inpo/sitio ꝑ parētheſim respectu ꝫbox chr̄i: qui statim post q̄ dixerat: vt sciat̄ ⁊c. conuer/sus ad palyticū ait (Surge tolle lectū tu/um ⁊ vade in domū tuā) Hec aūt oia mā dauit ꝑm Chrys. vt miraculū videret ve rū ⁊ nō phātasticū seu apparēs tm̄ (Et sur rexit ⁊ abiit in domū suā) ꝫtute ⁊ imperio chr̄i. Sicut āt ꝑ ſfaz hñtē sigillū declarat scribēt̄ volūtas: sic ꝑ miraculū oñdit ꝫpr̄s diuinitat̄: q̄ sola miracula fiūt: q̄ tūc appa ret esse in facīēte miraculum: qñ neq; orat deū; neq; impat ex ꝓte dei: sed ꝓpria auto/ritate. Jtaq; se deū esse clariꝰ ꝫ facto mō/strauit. (Uidētes aūt turbe timuerūt) ti/more admiratōis ⁊ reuerētiali. scribe aūt ꝓcēpserūt. (et glificauerūt deū q̄ dedit po testatē talē hoib̄) s. remittēdi pcta: q̄ ꝯn uenit soli deo autoritate: ⁊ chr̄o homi ex/cellēter: mistr̄z aūt eius sacerdotib̄ miste rialiter. vt patet. iij. ꝓte. q. lxiij. Et sic pa/tet secunda ⁊ tertia ps euāgelij simul.

Allegorice sciendū est ꝑm doctrinā et mētē Hila. ⁊ Joan. ep̄i: q̄ in hoc q̄ chr̄s repudiatꝰ in iudea/venit in galileā: q̄ trās/migratio interpretat vl̄ rota: significat q̄ populo iudaico nō credēte/ gētilis trāsmi graret ꝑ fidē ab idolis ad deū. et q̄ in ci/uitate sua. i. eccl'ia militanti/remittit pcta et sanat infirmos spūal'r: blasphemantib̄ iudeis/⁊ gētiliū turbis eū mirantib̄.

Anagogice ꝫo signific̄ak q̄ chr̄s trāsi/to mari hui⁹ seculi ꝑ nauim. i. lignū crucis: venit in capharnaū. i. villā ꝫsolatiōis cele stis: et ibi sanat infirmos ab oi penit⁹ mi/seria liberando eos q̄ sibi ꝑ sctōs angelos tanq̄ iusti ꝑñtank: et ibi laudak a bris: et a damnat̄z blasphemak: quox figurā ⁊ ty pū scribe ꝑsciti ꝑ se ferebant.

Dozal'r sciendū est q̄ paralysis cau/sak aliquādo ex frigiditate cōstringente: aliquādo ex humoze oppilante: aliquādo ex vulnere neruos incidente. His em̄ im/pedit̄ transitus spiritui ad sensuū instru/menta. Iste g̃ paralyticus est auarus ra/tione frigiditat̄z: quia nihil habet ꝺ igne charitat̄z ad ꝓximū. et luxuriosus ratione humiditatis in cibo ⁊ potu ⁊ alijs. sup/ꝫo rōne incisionis ⁊ separationis a deo. Ad istā aūt infirmitatē sequit̄ ꝑmo tremor. s. facīēdi pniam. Et scḋo imobilitas. s. ꝑ bo nox opex via. Paralyticꝰ em̄ ait: nō mo/uek aut retrocedit: aut vnū passuz facit ad dexterā ⁊ aliū ad sinistrā. Et tertio insen sibilitas. Paralyticus em̄ spūal'r non sen/tit diabolicas tētationes: qz eis statim cō sentit. Hec sentit diuias suauitates: nec suas imꝑfectiōes. Huic chr̄s iubet vt sur gat. Raba. Surgere est aiam a carnalib̄ desideriis abstrahere. Lectū tollere ē car/nē a terrenis desideriis ad voluptatē spi/ritus attollere. Domū ire est ad paduuz redire: vl̄ ad internā sui custodiā; ne iteꝝ peccet. Hec ille.

Dñica. xx. post Trinitat̄z Textus euange. Mat. ca. xxij

Dñica.xx.post Trinitatis.

Simile factū ē regnuz celoz hoi reig q̄ fecit nuptias filio suo. Et misit ꝓuos suos vocare inuitatos ad nuptias: z nolebant venire. Iterū misit alios ꝓuos dicens. Dicite inuitatz Ecce prandiū meū parauī: tauri mei z altilia occisa: z oīa parata venite ad nuptias. Illi āt neglexerūt. Et abierūt alius i villaz suā: alius ꝓo ad negociationē suā. Reliq̄ ꝓo tenuerūt ꝓuos eius: z cōtumelijs affectos occiderūt Rex aūt cū audisset iratus est. Et missis exercitibus suis pdidit homicidas illos z ciuitatē illoruz succēdit. Tūc ait ꝓuis suis. Nuptie quidē parate sunt: sz q̄ inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ḡ ad exitus viaz z q̄scūq; inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi ꝓui eius in vias cōgregauerūt oēs q̄s inuenerūt bonos z malos. Et implete sunt nuptie discūbētiū. Intrauit aūt rex vt videret discūbentes. Et vidit ibi hominē nō vestitū veste nuptiali: z ait illi: Amice quō huc intrasti nō habēs vestē nuptialē: At ille obmutuit. Tūc dixit rex ministris. Ligatis manibus z pedibus eius mittite eū in tenebras exteriores. Ibi erit fletus z stridor dentiū. Multi enī sūt vocati: pauci ꝓo electi.

Simile est regnū celoz hoi regi zc.)

Matt.xxij. In pñti euāgelio tāgunt tria pūcta: q̄ sūt Inuitatio Vlicatio z Cōdemnatio: quā fecit rex ad ꝓmū tāgit inuitatio (mnatio) Sz q̄ euāgeliū ē ꝓbolicū: opteat ſralē sensū sumere iuxta fcatū metaphoricū dictionū Est āt sciēdū q̄ añ pñs euāgeliū vt patz ex textu Mat. chīs dixerat multas parabolas ꝓncipibus sacerdotū z maioribus ꝓpli: post suū vltimū aduentū in hierusalē instāte passiōe. In q̄bus parabolis illi intellexerūt q̄ ad eos loq̄bat: z q̄ eis īpobat q̄ occisuri eēnt chīm. Jō irati sūt valde: z voluerūt occidere illū: nisi ipe habuisset fauoze ꝓpli: q̄ pēdebat ab ore eius: z tanq̄ ꝓpha illū hēbat. Chīs ḡ magz volēs eis notificare pctm̄ eoz z penā quā paterent: nō solū in futuro seculo: sed in p̄senti dixit p̄sentē parabolā nuptiaz. Sz quia brūs Lucas. xiiij. c. narrat parabolā huic silem: soler ee dubitatio: vtz eadē vl alia sit: sed breuit fm Aug. z Greg. nō ē eadē sicut ptz ex ordine narrādi: sz Luc. loq̄t de nuptijs ecclie triūphātis. vñ nullus ibi oz expulsus. Mat. ꝓo militātis: vt ptz. q̄ ibi fuit q̄dā malus. Dicit ḡ (Silē est regnū celoz). i. status ecclie militātis seu chīanitatis. Quot modis aūt dicat regnū celoz: vide dñica vlti. post epiphaniā (hoi regi). i. deo patri q̄ regnat in celo p gl̄iam: in hmōdo p gr̄am: in inferno p iusticiā. Scōm Orige. aūt regnū celoz silē ē hoi regi q̄ntū ad regnantē in illo: q̄ntū aūt ad coregnantē est silē filio regis: sed q̄ntū ad eos sup q̄bus regnat/est silē inuitatis ad nuptias. Hec em tria inueniunt in regno celoz. Regnās: coregnans: z fuī regis (q̄ fecit nuptias filio suo) Iste nuptie fm Greg. facte sūt quādo deus humanā naturā tanq̄ sponsam filio suo in vtero virginis tanq̄ in thalamo iūxit. Sed ctra. quia coniunctio nuptialis seu matrimonialis est inter duas personas. ergo sequit q̄ alia sit persona diuina z alia humana in chīo. quod nō est fm sanam doctrinam. Ad hoc dicit beatus Gregorius. q̄ chīus ex duabus naturis z in duabus naturis existit: sed nō ex duabus personis compositū dicim̄: q̄si velit dicere: q̄ istud matrimoniū nō fuit inter duas psonas: sed inter vnā psonā z vnaz naturā. Subiūgit tamē q̄ securi possumus dicere q̄ h̄ matrimoniū est inter chīstū z scām ecclīam celebratū in eo vtero virginis vtero tanq̄ in thalamo: de q̄ chīs tanq̄ spōsus processit. (z misit ꝓuos suos vocare inuitatos ad nuptias) Isti inuitati fm

Hiero. z Chrys. fuerũt iudei q̃ fuerũt in-
uitati ab abraã ſm Chrys. cui pmiſſio de
chro facta eſt: Serui aũt miſſi ad vocan-
dũ pus inuitatos. ſm Hiero fuerũt pphe
q̃ clari⁹ pnũciauerũt de chro q̃ i lege ob-
ſcuri⁹ ꝛtinebanꝯ: z hortabanꝯ pl'm ad ex
pectationẽ chri z ad credẽdũ in ipm p fi-
dẽ z opa bona. Quidã tñ rex⁹ hñt: ſuũ
ſuũ: vt ỏt Hiero. z tũc ad moyſen vt dic̃
referẽdum eſt. (z noluerũt venire) q: ꝟbis
pphar noluerũt obedire: vt patz ex libris
ſctis (Irex miſit alios ſuos dicens) Iſti
ſm Chrys. ſunt apli Idẽ ỏt Hiero. ſup-
poſito q̃ text⁹ ſup̃ habeat: ſeruos z nõ ſer
uum. Et cũ aplis debem⁹ etiã Ioannem
intelligere: q̃ ſe tenet cũ lege noua: vt dicit
ſctus Tho. iij. p. q. xxxviij. lz fuerit medi⁹
inꝯ nouã z veterẽ. ſm Orige. tñ p ſuos p
mo miſſos pñt intelligi pmi pphꝫ. p eos
ſo q̃ ſũt miſſi ſcdo loco: alia ꝛgregatio p-
phetar⁹ poſterior. Vl' ſm Hilar. pmi fuꝛ
ſũt apli q̃ vocauerũt inuitatos a pphetis
Scdi ſo ſũt apl'or⁹ ſucceſſores (dicite in-
uitatis) id eſt obſtinatis (ecce prãdiũ meũ
parau) Iſtud prãdiũ ſũt ea q̃b chris ſpõ-
ſus anias reficit: doctria. ſ. euãgelica: ſm
Hiero. z Origenẽ. z eccliaſtica ſacra ſm
alios: potiſſime euchariſtie ſacrm in quo
nobis exhibet corp⁹ chri i cibũ: z ſanguis
in potũ (tauri mei z altilia occiſa ſunt) Al
tilia pprie ſcant aues ſaginatas ſiue im-
pinguatas: ſm Greg. z ſctm Tho. Dicta
ei ſũt altilia q̃ſi altilia vl' q̃ſi alita. Scõm
Orige. g̃ cũ p prãdiũ intelligat doctrina
ſcpturar⁹. Tauri ſunt rões vl' auctoꝛita
tes: fortes. i. firme z valide ad ſacram do
ctrinã ptinẽtes: ſed ſuaues z delectabiles
affectui: ſũt ſaginata ſiue altilia. Iſti aũt
dicunt occiſa q̃ ita ſũt i p̃dicator⁹ cordi-
bus: vt pmpte poſſint z velint ea pl'is tã
q̃ ſpũales delicias apponere. Vel aliꝯ ſm
Greg. Per tauros inq̃t pres veteris teſta
mẽti figurant: q̃ ex pmiſſiõe legis inimi-
cos ſuos ſtrictis corporee cornu feriebant
Per altilia ỏ patres noui teſtamẽti: qui
dũ gram pinguedinis. i. interne dulcedis
ꝛcipiũt a terrenis deſideriis ad ſublimia
ꝛtemplatiõis ſue penna ſubleuant. Dicit
ergo: Tauri mei z altilia occiſa ſũt: agſi di-
cat: Patr⁹ p̃cedentiũ mores aſpicite: z re-
media vite veſtre cogitate. Hec ille. Eſt
autẽ notandũ q̃ in pma inuitatiõe nõ fit
mẽtio de tauris z altilib⁹ ſicut in ſecũda.
quia vt ỏt Greg. Oipotẽs de⁹ cũ ſba ei⁹
audire nolum⁹. adiũgit exẽpla. Hec ille.
Vel per tauros ſm Tho. intelligunt ſa-
cerdotes. quia taur⁹ eſt anial imolaticiũ:
per altilia ỏ prophete qui fuerunt ſagi-
nati ſapientia dei z cõſolationib⁹ ſpũſſan-
cti (Et oĩa parata ſunt) Chrys. q. ſ. dei
q̃d q̃rit ad ſalutẽ iã adimpletũ eſt in ſcri-
pturis. Qui eĩ ignorans eſt: inuenit ibi
q̃ diſcat. q̃ timeat. q̃ nõ labo
rat; pmiſſa q̃b excitẽt ad op⁹. Vl' oĩa pa
rata ſũt. i. introit⁹ regni aptus eſt p fidez
mee incarnatiõis: q̃ ante fuerat clauſus.
Vel omnia parata ſunt que ptinẽt ad my
ſteriũ dominice paſſionis z noſtre reſur-
rectionis. Venite ad nuptias nõ pedib⁹:
ſed fide z moꝛib⁹. Hec ille. (Illi aũt ne-
glexerũt) quia iudei p maiori parte remã
ſerũt obſtinati: chro z eius apl'is p̃dican-
tib⁹ (z abierũt alius in vineam ſuã) ſe oc-
cupando in terrenis z corporalib⁹ labori-
bus (alius ỏ ad negociationẽ ſuam (ſe oc
cupando in lucris terren⁹is. Grego. Qui
intentus laboꝛi terreno: vel mundi actio-
nib⁹ deditus: myſteriũ incarnationis do-
minice penſare z ſm illud viuere diſſimu
lat: quaſi ad villam z negociũ pgens ve-
nire ad regẽ nuptias recuſat. Hec ille. Vl'
ſm Chrys. populares iudeoꝛuz ſunt qui
abierunt in villam: ſed ſacerdotes z mini
ſtri templi quos auaricia ſeparauit a fide
abierũt ad negotiationẽ ſuam. Et de oĩ-
bus iſtis nõ dicitur q̃ ſint malignati: ſed
q̃ venire renuerunt: ſed qui odio vel in-
uidia occiderunt chriſtum aut apoſtolos
malignati ſunt: de ſua tamẽ moꝛte domi-
nus tacet: quia in prioꝛi parabola dixerat
De malignis ergo dicit Grego. Et plerũ-
q̃ quod eſt grauius nõnulli vocati grati-
am nõ ſolum reſpuunt: ſed etiã pſequunt.
Hec ille. Vñ ſubdit (Reliqui ỏ renue-
rũt ſuos ei⁹). i. Joãnẽ Stephanũ z apo-
ſtolos) z ꝛtumelijs) imo etiã flagellis: vt
ptz Act. iij. (affectos) pus: poſtmoduz ẽt
tandem (occiderũt) aut omnes aut q̃ſdaz:
puta Joannem z Stephanum z Jaco-
bum maioꝛez z minoꝛẽ. In hac pte babe

mus ħ exēplū de patiēcia ⁊ miscōia cōdi-
toris: q̄ multoties anias ad nuptias. i. ad
fidē ⁊ bonos mores reuocat. Greg. Ecce
peccādo auctōi ter ga in facie dedimus: ⁊
tñ vt reuertamur admonemur. Et q̄s fe-
rire aduersantes potuit: vt reuertamur
mūerare ꝓmittit. Tāta ḡ miscōia cōdito
ris emolliat duriciā nr̄i reatus. Hec ille.

Quātū ad secūdū tāgit vindicatio fa-
cta p regē: cū dr (Rex aūt cū audisset ira-
tus ē) Ira ꝓprie ⁊ formal̄r est appetit⁹ sen-
sualis vindicte. Dicit tñ sctus Tho. ij. q̄
gen. ca. lxxij. q̄ noīa passionū aie duplicit̄
sumunt. Uno mō ꝓ actib⁹ appetitus sensi
tiui Alio mō ꝓ actib⁹ voluntat̄. Si igit̄
sumat̄ ira ꝓ appetitu sensitiuo vindicte: sic
nō pōt esse in deo: sic nec⁊ sensus. Secus
si sumat̄ ꝓ volūtate seu volitione vindicte
sic em̄ ira est in deo: vt idē dr. iij. di. xv. q̄
deus vult aliq̄⁊ vindictā. Attribuit etiā
deo ira q̄ntū ad ipm̄ effectū: q̄ punit (Et
missis exercitib⁹ suis/ pdidit homicidas
illos: ⁊ ciuitatē eo⁊ succēdit) Hiero. Per
hos exercitus romanos itelligimus sub
ducib⁹ vespasiano ⁊ tito: q̄ occisis iude po
pulis p̄uaricatricē vēderūt ciuitatē. Hec
ille. Et fm̄ Chr̄y. illi exercit⁹ fuerunt dei:
q̄ dñi est terra ⁊ plenitudo eius: ⁊ q̄a ad
destruēdū hier'm̄ eos dñs excitauit. Vel
fm̄ Greg. isti exercitus sūt angelo⁊ agmi
na ꝓ q̄ in homib⁹ exercet iudicia sua. Qui
etiā exercit⁹ pdūt homicidas/ dū fidei p-
secutores interimūt. Inēdit aūt talīū ci
uitas/ dū corpus in q̄ habitarāt flāma ge
hēne ꝛsumit. Quō aūt fuerint iudei occisi
ꝓ dictos p̄ncipes ⁊ hier'm̄ cōbusta: dictū
est al's s. dñica. x. (Tūc ait rex suis suis)
id ē ap'lis aut angelis q̄ ꝑerāt vocatōi ge
tiū: fm̄ Origē. (Nuptie q̄dē). i. nuptiaruꝫ
p̄randiū (parate sūt. sed q̄ iuitati erāt). i. iu
dei (nō fuer̄t digni) q̄ dei iusticiā ignorā-
tes ⁊ suā statuere volētes: indignos se iu
dicauerūt et̄ne vite. Act. xiij. Quia ꝛo iu
daicus p̄p'lus repulit euā gelicā doctrinā:
ap'li ex mādato dñi iuerūt gētib⁹ p̄dicare
Un̄ Act. vbi s. dixit Paulus iudeis idu-
ratꝫ. Job q̄dē oportebat p̄mū loq̄ verbū
dei. sed q̄m̄ repellitꝫ illo dr: ⁊ indignos vos
iudicatꝫ et̄ne vite: ecce ꝛuertimur ad gen
tes: sic em̄ p̄cepit nob̄ deus. Et hoc ē q̄d
subdit (Ite ḡ ad exitus viaꝝ). i. ad p̄p'm
gētile. Hiero. Gētiliū nāq⁊ p̄p'li nō erāt in
viis: sed in exitib⁹ viaꝝ. i. in suis erroꝛib⁹:
fm̄ Remig. Vel fm̄ Chr̄y. vie sunt oēs
pfessiōes: puta phie: musice: ⁊ hmōi. Ite
ḡ ad exitus viaꝝ: est ire ad oēs hoim̄ va
rietates. Vel aūt fm̄ Grego. Nā vie sunt
actiōes. exitus viaꝝ sūt defectus i actio-
nib⁹. In exitib⁹ ḡ sūt viaꝝ q̄ in suis actiōi
bus aduersa patiunt. Et tales plerūq⁊ fa
cilius ꝛuertunt ad deū. (et q̄scūq⁊ inuene
rit⁊) in p̄p'o gētili fm̄ Hiero. vt i q̄cūq⁊ ar
te seu pfessiōe fm̄ Chr̄y. vel in q̄cūq⁊ ad-
uersitate fm̄ Gre. (vocate ad nuptias). i.
ad fidē ihesu chr̄i. (Et egressi serui eius). i.
ap'li hier'm̄ egressi (in vias). i. p vias. Ex
em̄ serui iuerint ad exitus viaꝝ: tñ iuerūt
p vias. i. p verā fidē ⁊ bonos mores (con
gregauerūt oēs) gentiles (q̄s inuenerūt)
volentes venire ad fidē (bonos ⁊ malos)

Sed ꝛ. q̄ oēs gētiles erāt mali: q̄ ido-
latre. quō ḡ ex eis ꝛgregauerūt ali q̄s bo
nos? Ad hoc videt soluere Hiero. q̄ bo-
ni dicunt q̄dam eo⁊ ex hoc q̄ erāt inclinati
ad bonū. Greg. ꝛo dr q̄ hoc dr habito re-
spectu ad id q̄ fuerūt gētiles post voca-
tionē. q̄ dato q̄ ante oēs fuerint mali: tñ
post aliq̄ boni ⁊ aliq̄ mali fuer̄t. Possum⁹
aūt dicere q̄ etiā in ipsis gentilib⁹ erāt q̄
dam boni deū colētes: q̄ vocati sunt ad fi
dem: vt patet Act. viij. de eunucho cāda-
cis regine: quē baptizauit philippus. (Et
implere sunt nuptie discūbentiū) q̄ eccl̄ia
sctā vbiq⁊ terraꝝ diffusa ē. et multo plu-
res venerūt ex gentib⁹ q̄ ex iudeis.

In hac ḡte est documentū q̄ lz de⁹ sit
pius ⁊ misericors expectādo ad pniaꝫ: nō
tñ est iniust⁹/ vt iniq̄tates derelinq̄t ipu-
nitas: sed acrius ꝛcēproꝛes sui exterminet
p eternā penā gehēne. aliq̄n etiaꝫ p tēpo-
ralē. Un̄ Greg. ix. moral̄. Quādiu supna
lōganimitas tolerat: extrema iudicij seue
ritas necat. Hec ille.

Quātū ad tertiū tāgit cōdēnatio ei⁹ q̄
vestib⁹ sordidis in cōuiuio nuptiaꝝ repit̄:
cū dr (Intrauit aūt rex) non mutādo locū
fm̄ Chr̄y. cū vbiq⁊ sit. sed exercēdo iudi-
ciū. Intrat ḡ fm̄ eūdē ꝛ in die iudicij. Cū
aūt sit duplex iudiciuꝫ. generale. s. in fine
mūdi futuꝝ. ⁊ spāle i morte cuiuslib⁊: possu-

mus dicere q̄ dupl'r rex itrat.(vt videret discūbētes) chr̄ianos positos ad mēsam euāgelice doctrine z sacramētoꝝ noue le/gis. Ista aūt visio est examiatio z discus/sio meritoꝝ(Et vidit ibi).s.in chr̄ianitate seu in eccl'ia militāti(hoiem nō vestitū ve/ste nuptiali).i.charitate ſm Grego. Hāc em̄ dñs habuit/vt ad sociandę sibi eccl'ie nuptias veniret.Hec ille.Aug. Intrat ḡ ad nuptias sine veste nuptiali: q̄n eccl'ia fidē hz:sed charitatē nō hz. Vel q̄ q̄rit ibi gl'iam nō spōsi:sed suā. Hec ille.Aug⁹.tñ ꝛ Pau. videt dicere q̄ ista vestz sit gr̄a spi/ritussancti.sed redit i idē.q̄ sicut splēdor cō/sequit necessario solez:ita amor charitatz gr̄az spūssancti. Sil'r Hiero. ōt q̄ ista vestz sunt opa bona.sed redit i idē.q̄ bona opa sunt q̄ ex gr̄a z charitate pcedūt. In veste ḡ nuptiali ē q̄ est in gr̄a dei z amat chari/tative deū z prīmū z sancte viuit z opat: si est adult⁹. Dicit aūt iste fuisse vn⁹ i sin/gulari:ſm Orige.q̄ oēs mali sūt vn⁹ ge/neris.q̄ sunt mali z serui diaboli. Vl'r di/cendū q̄ hoc fit vt denotet paucitas eoꝝ q̄ dānant ex vocatz q̄ venerūt p verā fi/dem. De hoc vide dñica in.lxx. (Et ait il li:Amice)Amicū ōt ſm Hieroñ. rōne fi dei q̄ vocat⁹ venit. Vel ſm sctm̄ Tho.q̄a ipe rex cū amauit:sicut z dñs iudā se tra/dentē amicū appellauit, Vl'r vt idē ōt ami cū appellat/impando vt se amet (quō huc intrasti:nō hns vestē nuptialē:) q̄ d. In/grat⁹es q̄ honorantē nō honoras:z teme rari⁹ q̄ nuptias meas temerare z macu/lare p̄sumpsisti. Sed ℨ. Si rex noluit ibi ē malos:q̄re vocauit malos? Ad hoc ōt sctūs Tho.q̄ vocauit malos vt essent bo/ni. Jō iste male fecit intrando mal⁹.s.sed fict⁹ z indispositus accedit ad baptismū q̄ ē ianua q̄ intrat ad fidē.sed pei⁹ fecit pseue/rādo impenitēs:aut si semel habitā inno/cētie vestē cādidā deposuit:z assūpsit sor/didā.i.viciosam(At ille obmutuit) Hie/ro. In tpe em̄ illo nō erit loc⁹ ipudētie nec negādi facultas:cū oēs angeli z mūd⁹ te/stes sint pctoꝝ. Hec ille. (Tunc rex dixit mīstrz).i.angelis:q̄ diuinā iusticiā exeqn tur in iudicio generali z puato (ligatz ma nib⁹).i.oib⁹ potētijs pductiuis bonoꝝ opeꝝ:q̄ bona opa cessabūt p⁹ mortē q̄ntū ad mereri p̄miū:maxie ī malis in q̄b⁹ nul lo mō erūt vel ee poterūt.in btis em̄ erūt q̄dē bone opatiōes:sed nō erūt ꝓprie meri ta:sed ps p̄miī (et pedib⁹).i.oib⁹ potētijs elicitiuis bonoꝝ affectuū:q̄ sūt pedes q̄b⁹ ad deū accedim⁹:vtputa volūtas z irasci bilis z ꝯcupiscibilis. Ipse aūt bone affe/ctiōes z volitiōes sunt tanq̄ passus/ q̄b⁹ felicitatē adire possum⁹ i vita. Sed post mortē in malis cessabit ptās bñ volendi: q̄a erūt in termio:z sp pseuerabūt in desi/derio z mala volūtate cū qua morient: vt patet.xiij.di.xiij.z di.l.(pjcite eū in tene/bras exteriores)Scoz Greg.tenebre ite/riores sc̄ tenebre cordis:q̄s ois pctōr etiā in vita patīt. Exteriores ꝑo sunt tenebre dānatiōis:q̄ lz Gre.nō explicet/sunt du/plices.s.corpales:z spūales/q̄ sunt puatio visiōis diuie. Vl'r ſm Chryſ.vtreq̄ tene bre.s.iteriores z exteriores sc̄ gehēnales. sed differūt ſm plus z min⁹. Haz vt dicit ipe:p h̄ designat differētia tormentoꝝ in pctoꝝib⁹. Sūt em̄ ꝑme tenebre exteriores. interiores aūt minores z nouissimi loci. Hec ille. Est aūt notādū q̄ corpales te/nebre in iferno nō sūt ita dense/ q̄n dānati oculis corpalib⁹ possint aliq̄ videre. lz vi/debūt q̄dā lz male z obscure:z q̄ terroꝝ et doloꝝ magz q̄ꝫ ꝓsolatiōem ingerāt: vt patz p scm̄ Tho.iiij.di.l. et.iiij.ꝓ gen.ca. lxxxix.(Ibi erit flet⁹ z stridor dentiuꝫ)

Est aūt notandū q̄ mot⁹ celi ſm doctri nā fidei q̄ñq̄ cessabit: z ꝓnr cessabit ois actio q̄ dependet a celesti motu, Est ät du plex actio in iferioꝝib⁹ corpib⁹. Una q̄ est ꝓpria corpis inq̄ntū corp⁹ est:q̄ agit transi/mutādo materiā p ꝓpriū motū. Propriū em̄ est corpis vt motū moueat trāsmutā/do materiā de calido ad frigidū z hmōi. Alia q̄z q̄ ꝓuenit ei inq̄ntū participat ali: q̄d de natura substātiaꝝ separataꝝ:q̄ ñ trā/mutat materiā:sed silitudinē suā mlt'ipli cat i medio ſm silitudinē spūal'em intētōis q̄ repit in sensu vl'intellectu. Isto modo sol illūinat aerē:z color emittit speciē z silitu dinē suā ad speculū. Utraq̄ ät haꝝ actio nū repit i elemētz ꝓtute celi. Vnū vtra/q̄ p̄dictaꝝ actionū cessaret i celo:cessaret etiā vtraq̄ i elemētz.q̄a ꝑo cessabit tm̄ ce li motus:cessabit etiā mot⁹ ois elemen/

rorꝫ ſz nō alīa actio. Vñ poſt iudiciū ſi eſſet ſpeculū in aere oppoſituꝫ terre: adhuc in eo terra videret. Si aūt ſit aliꝯ motꝰ inferiorꝫ corporꝫ: q̄ habeat cauſam q̄ a celo nō dependeat talis motꝰ ſtante celo poterit eſſe ſi talis forma in ſuo corpe inueniat. Cū g̃ rōnal' ania a celo nō dependeat: ſed ſit immediate a deo: vt etiā vult pbs in libro de anialib⁹: vbi dr q̄ ſolꝰ intellectus id eſt ania intellectiua eſt ab extrinſeco. i. nō educit̄ de potētia materie ab agēte naturali: ſequit̄ q̄ motꝰ cauſat ab illa poſt reſurrectionē eſſe poterūt. Ideo erit motus cordis: z motꝰ localis mēbrorꝫ. Hec oia ſunt ſcī Thome. ſentētialiter de poſ. q.v. Cum ꝙ ipemet velit q̄ ſtante motu celi ceſſabit omnis corruptio: vt patz. iiij. 2tra gentiles. c. vlt. z in multis alīs locꝭ: oportet ſm eū mentē dicere q̄ fletus erit q̄dē poſſibilis in dānatis q̄ntū ad motuꝫ localē: puta ꝙſtrictionē cerebri z ꝙtractionē vel conturbationē faciei: nō aūt q̄ntum ad reſolutionē lachrymarꝫ: quia illa nō eſt ſine corruptiōe. Et ſic ipe exp̄ſſe tenet. iij. diſt. l. z. iij. contra gentiles. c. lxxxix. z q̄dlīb. viij. Eſt ā̄t ad euidentiā p̄dictorꝫ ſciendū q̄ ania cauſat motum cordis in mente: ſed motū corruptiōis ꝓprij corporis ꝓuenientem ab intrinſeco cauſat per qualitates cōtrarias elementorꝫ: que ipam animā conſequunt̄ z corpus ſimul Ideo ſtante motu celi erit motus cordis poſſibilis: nō aūt ille alīꝰ quia anima ſine celo agente poteſt agere: cum non ſit a celo: nō aūt tales qualitates: quia aliquo modo dependēt a celo: ſicut z corpus noſtrum. Vel poteſt meliꝰ dici q̄ in tali ſtatu corpus erit totaliter anīe ſubiectum: iō nō poterit ſuſcipe aliquā formā realem z abſolutam contrariā diſpoſitiōib⁹ corporis ad ſubeſſe anime. Poterit aūt ſuſcipere intentionalē: vt ſentiēdo. z relatiuā: vt in motu locali: in q̄ neq̄ ꝑdit neq̄ adquiritur aliqua abſoluta forma z firma. q̄d dico: quia mouēs localiter impꝫmit mobili ipi impetum in motu ſaltez violento: q̄ impetus nō eſt forma relatiua: ſed tamen eſt quaſi intentionalis z inſtabilis. Sed quare in damnatis erūt iſta duo fletus z ſtridor? Reſpondet ſcūs Tho. q̄ ibi erit fletꝰ ex triſticia: z ſtridor ex ira z impatiētia. Vel ibi erit fletus rōne caloris: z ſtridor rōne frigoris. Trāſibūt em̄ ab aquis niuiū ad calorē nimiū. Job. xxiiij. Et intellige q̄ ibi erit ſtridor quo ad motū lo calem dentium: nō aūt quo ad ſonum: quia ſonus cum ſit ꝑ aeris fractionē cauſatus: nō erit ſine alteratiōe. Poterit tamē ibi eſſe mira culoſe (Multi aūt ſunt vocati) ad nuptias p̄ſentes in via (pauci vo electi) ad futuras i patria. quia multi vocati nō veniunt: z eorꝫ qui veniūt aliqui inueniuntur in morte ſine veſte nuptiali. Vtrum autez eorꝫ qui vocant̄ z veniunt multi eligātur ad gloriam vel pauci: vide dñica in Septuageſima.

Dñica xxj. poſt Trinitatis. Textꝰ euāge. Joā. c. iiij.

Erat q̄dā regulꝰ cuiꝰ filius infirmabat̄ capharnaū. Hic cū audiſſet quia Jeſus aduenireta iudea in galileā: abijt ad eū z rogabat eū vt deſcenderet z ſanaret filiū eius. Incipiebat em̄ mori. Dixit ergo ieſus ad eū: Niſi ſigna z prodigia videritis nō creditiſ. Dixit ad eū regulus. Domine deſcēde priꝰ q̄ moriatur filius meus. Dixit ei Jeſus. Vade: filius tuus viuit. Credidit homo ſermōi quē dixit ei ieſus z ibat. Jam autez eo deſcendēte ſerui occurrerūt ei z nunciauerunt dicentes: q̄z filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in q̄ melius habuerat. Et dixerunt ei: Quia heri hora ſeptima reliquit eum febriſ. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit illi Jeſus: Filius tuus viuit. Et credidit ipſe z dom⁹ eiꝰ tota.

Vat ḋam regul⁹ ꝛc. Joā. uij. In pñti euāgel. tangunt tria pūcta: q̄ sūt: Depcatio Increpatio: ꝛ Cōuersio. Quantū ad pmū tāgit hr̄alit (scio. depcatio quā dñs regul⁹ fecit. Ad cui⁹ i⁹tellectū oꝑtet pcoḡscere q̄ salu̅ator nr̄ dū pmo pdicauit i nazareth ciuitate sua cōpatriote ei⁹ inuidie zelo ꝛ ire ꝛcitat⁹. ꝫ eum voluerūt eū p̄cipitare: vt hz Luc. iij. Qui ascēdit iudeā: ꝛ ibi ipe pdicabat: discipl̄os ꝙ ei⁹ baptizabāt: ꝛ plures discipulos faciebat q̄ Joānes. Ḋ audiētes pharisei ex inuidia eū pseq̄ ceperūt: sicut ꝛ fm alios ioānē. Nā ipi pcurauerūt vt dicūt Joās carcerē ex iuidia: vt ptz: q̄ ꝺr Mat. xvij. de ioāne: helias iā venit. ꝛ fecerūt in eū q̄cūq; voluerūt. Ihū chr̄s recedēs a iudea venit i galileā: dās locū iuidie iudaice. Dicit ḡ (Erat ḋā regul⁹) Nō erat iste ḋā paru⁹ rex vt nomē sonat: q̄ sicut ex chronicis ptz romani volētes irrigere superbiā iudeoꝝ: ꝓuauerūt eos noie ꝛ dignitate regia: diuiso regno in q̄tuor tetrarchias. Scōm alios ḡ vt Chrys. recitat/ fuit officiat⁹ imperatoris/ hns aliquā dignitatē: a q̄ sic dicebat. Et vt dicūt fuit idē qđ cēturio: de q̄ ꝺr Mat. Sz vt idē ꝺr nō fuit ille. Primo q̄ ille iesum volentē ei⁹ domū igredi, phibuit. iste āt rogat vt ad domū suā descendat. Scḋo q̄ ille obuiauit chr̄o descēdēti de mōte in capharnaū: iste ꝙ i chana galilee. Tertio q̄ illi⁹ ꝓuus/ ꝛ huic⁹ fili⁹ ifirmabat. Addit āt scūs Tho. q̄tum. q̄ ꝓuus cēturiōis erat paralyticꝰ fili⁹ autē reguli febricitabat: q̄ dicit infra. Heri hora septima reliq̄t eum febris Iste tñ rōnes possunt solui dicēdo q̄ fuit ille dict⁹ cēturio a cētenario militū quos sb se hēbat. ꝛ dict⁹ regul⁹. i. pu⁹ rex a regēdo citatē capharnaū. ꝫ alia vice ꝙ ꝓuo: alia ꝙ filio rogauit. Quis ḡ iste fuerit/ certuz nō est. sed tñ certum est q̄ rex nō fuit. fm Chrys. āt fuit aliq̄s ḋ genere regali: descēdens. s. ab herode. vel habebat aliquē pncipatū siue cēturio siue ali⁹ fuerit: ꝛ tunc dicere possum⁹ q̄ fuit vere rex ea mō q̄ antiquit⁹ sacra scḟptura loq̄bat. Reges em̄ vident appellati fuisse olim oēs dñi habētes aliq̄ḋ homagiū: ꝛ tal⁹ forte fuit iste. vt pote si ei romani aliquā ciuitatē tradidissent. Sctūs Tho. āt ḋt q̄ trib⁹ modis sumit regul⁹. Prio ꝙ eo q̄ pest paruo regno. Et scḋo aliq̄s ḋ stirpe regia. Et tertio aliq̄s officiat⁹ regz. Et pmo mō nō sumit h̄: fm illḋ Jo. xix. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. nec scḋo ꝛ tertio. Fuit igit qđā de familia herodis tetrarche: siue officiat⁹ siue nūci⁹ imperatorz. Hec ille. Ubꝛ āt gētil⁹ fuerit vl⁹ iudē⁹ cū sint varie smie/ nulla ē certa (cui⁹ fili⁹ ifirmabat capharnaū) i. in ciuitate q̄ erat metropol⁹ in puincia galilee. Iste fm Theo. fuit p̄sens q̄n chr̄s aquaz mutauit i vinū: tō ꝛcepit fidē ḋ eo: ꝙ si aut fuisset potuisset suū filiū libare. tō sequit (Hic cū audisset ꝙ iesus adueniret a iudea in galileā) fugiēs pharisecoꝝ stimulos (abiit ad eū: ꝛ rogabat vt descēderz) a chana i capharnaū (ꝛ sanaret filiū eius) q̄: sz fm Aug. nō credebat q̄ absens chr̄s posset ꝛferre sanitatē

Allegorice fm Orig. iste duplex aduēt⁹ dñi i galileā: vn⁹ ad lerificādum q̄ uas ex vini suauitate: alt⁹ ad sanādū regli filiū pene mortuū: fca ꝑ pmū aduētū chr̄i i mōm ad redimendū: ꝛ scḋm i fine mōi ad ꝛuertēdū filiū reguli. i. pp̄m iudaicū. filiū abrāā q̄ ꝛtinue orat vt sanet pp̄s ille Sicut ꝛ ḋ hieremia legit. ij. Dacha. vl. q̄ orabat ꝙ pp̄o dei

Anagogice aūt fm euudē p̄nt figurari duo aduent⁹ xpi chr̄i i aiam. Prim⁹ q̄ dē ex facto vino p̄bēs anie gaudiū spūal ꝛuiuū. Scḋs ꝙ ois lāguoris ac mortis reliq̄as amputās. Hec ille. Et intēdit q̄ ad aiam chr̄s aduenit ꝙ gr̄am ꝛsolādo: ꝛ ꝙ gl̄iam btificādo

Moraliť significat q̄ ḋt Theo. Regulus iq̄t est ois hō: nō solū q̄ regi vniuersoꝝ ꝓpinqu⁹ exist̄it fm aniam: ꝫ q̄ ꝛ ipe sup oia pncipatū sū pstit: cui⁹ fili⁹. i. mens febricitat voluptatib⁹ p̄uis ꝛ desideriis. Accedit āt ad iesuz ꝛ depcat vt descēdat. i. vt cū descēsu miscōie vtat ꝛ parcat peccatis ꝓpus q̄ a voluptatū ifirmitate mortificet. Sz dñs dixit vade. i. pfectū ꝛtinuum circa bonū oūdas: ꝛ tūc fili⁹ ei⁹ viuet. Si āt ābulare cessauerz mortificabit tibi itellect⁹ circa boni opationē. Hec ille

Domica.xxi.post Trinitatis

Quantū ad scōm ponit increpatio infi
delitatis i isto regulo a chō cū dr(Dixit
ergo ihesus ad eū(nisi signa).i.miracula cō
munia(z pdigia).i.miracula maiora fm
sctm Tho.Prodigiū em importat q̄ddaz
mōstruosum plenū admiratōe.Et vt col
ligit ex.ij.ij.q.clxxviij.ar.j.ad tertiū.z su
per Joā.z.ij.Thes.ij.miraculū dr q̄ sit
sup naturā.signū qz diuinā frutē demon
strat.pdigiū vo vł qz certissime indicat:vt
dicat q̄si porro dictū:vł qz aliq̄d futuruz
portēdit:vt dicat pdigiū q̄si pcul ostēdēs
effectū futurū.Hec ille.Scito q porro ali
quādo est idē qđ certe:aliqñ idē qđ pcul:
sicut ipe dr in pmo q puidētia dr q̄si por
ro.i.alōge videtia.Et sumendo pmo mō
dr pdigiū inq̄ntū certe idicat pñs.Et se
cūdo mō inq̄ntū p̄signat futurū:q̄ mō eti
am aliq̄d miraculū excellēs vł res mōstru
osa dr portētū a portēdo.qz.s.aliq̄d i poste
rū fcet(videritz)occulta fide(nō creditis)
Et i his frbis fm Aug.chs arguit istuz
modice fidei fuisse aut nullā.sz q̄si vellet
tētare q̄d chs posset de sui filij sanitate.
Alij tū vt Greg.dicūt q credidit chm
posse suū filiū sanare:sed i fide dubitauit
fm Greg.ex hoc q nō credidit q posset salu
tē absenti tribuere.vł fm Chry.qz credi
dit q eidē post mortē nō posset pferre sa
nitatē z vitā.Vbi videt q text9 inuit q
dubitauit in vtroq dū dixit:descēde pus
q̄z moriat.Imo dr sctūs Tho.q iste non
solū habuit defectum fidei qz nō credidit
chm frutē hīe diuinā:efficacē etiā respe
ctu distātiū:sz ēt qz fm Chryf.dubitabat
an filiū suū chs sanare potuisset.cui9 si
gnū ē:qz nō adiuit chm extra terrā suaz
existentē:sz ei9 expectauit aduentū:z dei
de q̄si desperā adiuit eū nihil volēs omit
tere qđ circa h facere posset.sicut desperā
tes de salute filioz etiā medicos impitos
nō negligūt.Si em p certo credidisz chri
stū id potuisse ad eū extra terrā suā pretis
set.Hec ille.Dicam9 g q de diuitate chri
q̄ posset opari circa absentē etiā nō cogita
bat:z ō frute suscitādi mortuū despabat
z de frute sanādi infirmū fluctuabat.nec
credebat p certo.loq dr credidisse z nō cre
didisse.Et sic oēs doctores ꝓcordant.Et
his āt frbis arguit mgr histo.q iude9 iste
regul9 fuerit.qz iudei signa petūt fm apo
stolū.j.ad Cor.j.z greci sapiaz.sz tū ista
rō nō cogit.Nō ei fuit intētio apli dicere
q greci credāt ea q̄ sūt fidei xpi sapiam z nō
xpi signa:imo ē totū oppositū.qz Diony
si9 nō credidit xpi sapiam Pauli:sz xpi il
luminationē ceci:vt ptz in ei9 historia.sed
intēdebat q greci tanq̄z sapiētes delecta
bant doctrina z viris doctis:cū q̄ stat q
signa peterēt aliqñ ad ꝓfirmationē fidei.
(Dicit ad eū regul9)nō attēdēs ad incre
pationē sed iterato replicās suā petitionē
(Dñe descēde pus q̄z moriat filius meus)
Iste vt q̄busdā visum est licz nō bñt pfe
ctā fidē:tū deuotionē habebat ad chm.
vñ z q̄p̄mū audiuit de eo relicto infirmo
accessit ad eū existentē i alia terra.Ideo
chs simul z semel voluit nō soluz eū ex
audire i eo qđ petebat:sed etiā ei9 infide
litatē fugare.Vñ(dixit ei Jesus.Vade)
Nō dixit:veniā.sed (filius tu9 viuit)id est
viuet.seu viuit pfecte.s.potitus sanitate.
Sz h est q̄stio quā mouet Greg.s.q̄re sal
uator nō rogat9 voluit psonaliter accedere
ad fuū cēturiōis.ad filiū āt reguli rogat9
accedere noluit.Videt em(licz Greg.h nō
dicat)q dignior esset regul9(de q̄ tenetur
cōiter q aliquē p̄ncipatū haberet) q̄z cētu
rio:qz nihil habebat nisi centum milites:
nō suos:sed sub se.z etiam dignior est fi
lius q̄z seruus ceteriz paribz.Ad hoc dicit
Chry.z sctūs Tho.q centurio firmaz z
sanā habebat fidē:quā firmare nō erat ne
cesse,iō chs tantū voluit ei9 deuotionez
patefacere.Iste vo nō sane credebat:z iō
voluit eū edificare i fide:vt crederet q eti
am absens poterat sanare.Vñ ire noluit.
Et pōt addi q dū chs ostēdit se absentē
posse sanare simul etiā ostēdit se posse vi
tam post mortē ꝓferre:qz se deum ostēdit
cuius solius est operari sue voluntatis im
perio ad prope z ad procul.Greg.autē sic
dicit.Hinc superbia nostra retundit:q i ho
minib nō naturā qua ad imaginē dei fa
cti sm:sed honores z diuitias veneramur.
Redēptor autē noster vt ostēderet qm q
alta sunt hominib:sanctis despicienda sūt
z que despecta sunt hominib despicienda
nō sunt sctis.ad filiū reguli ire noluit:ad
fuū aūt cēturiōis ire parat9 fuit.Hec ille

Moralit̄ q̄libet hō est regul⁹: qz suor̄ actuū est dñs. sed iste cui⁹ fil⁹ infirmabatur capharnaū. i. in agro pinguedinis et ꝟsolac̄ōis villa: sunt illi q̄ lāguēt anio ꝓ̄ter corꝓoreas cōmoditates ⁊ ꝟsolatōes. Isti qz vellēt nō esse vitā ꝓ̄ter istā sic etiā credūt: aut dubitāt: vel saltē nō firmit̄ credūt. ⁊ dicūt q̄ si videret signa ⁊ miracula crederēt. Sz erat magna stulticia illi⁹: qz miracula chr̄i erāt rōnabiliter ex̄pectēda cū ab hoib⁹ narrarent. sic ⁊ stulti sūt isti: qz apl'os ꝑ miracula adhuc rōnabiliť nob⁹ patēt. Eidem⁹ em̄ mōm ab idolatria ad deum ꝟsuū credēdo alta ⁊ sperādo ardua. Aliť g̃ ista ꝟsio ē ꝑ miracula facta aut sine miracul'. Si ꝓmū: g̃ fuerūt ista miracula. si scōm: g̃ ipa ꝟsio fuit maxim⁹ miraculū: cū hoies idiote sine miracul' cōuerterit mōm. Etsi dicas q̄ isto mō etiā posset mahumerista q̄sq̄ arguere. dico q̄ nō est vex̄. Hā ōt sctūs Tho. ꝓmo cōtra. ca. vj. vbi p̄dictū argumētū facit inspectz apl'oꝝ miracul': nō vi armoꝝ: nō voluptatū ꝓmissiōe: cum ꝓ̄prie vite ꝑiculo inť ꝑsecutoꝝ tyrānidē innumera turba etiā doctissimoꝝ hoim ad chr̄ianā fidē ꝟsolauit Jn q̄ p̄dicanť excedētia rōnē: cohibēť voluptates: ⁊ mōs ꝟtēni doceť. Mahumet āt via ꝟtraria ad ꝟsionē sue gētis iceſsit. Ꝓmisit em̄ voluptates ⁊ ꝓmissis instituens p̄cepta ꝟformia. voluptati habenas ꝛlaxauit. ⁊ nihil docuit nisi q̄ facilť q̄libet capiat: imo fabulosa multa doctrie sue inseruit. signa nō adhibuit nisi q̄ etiaz possunt esse militum latronūve: dicēs se missum in ꝓtute armoꝝ. ⁊ q̄ oīs alia fidei ꝓbatio est iamis. Sapiētes ꝓo nulli a ꝑncipio ei crediderūt: sed hoies vel pḡi⁹ bestie rōnales colētes eremū q̄b⁹ alios i suā fidē coegit. Sacrā scꝑturā ⁊ oracula diuina suis legēda ꝓhibuit: ne falsitatis auctor ꝺephēderet. Hec oia ex sancto Thoma ibidem.

Quātū aūt ad tertium tangit ꝟsionis reguli ab impfecta fide ad ꝑfectā: cū dr̄: (Credidit hō ꝑmōi quē dixit ei Iesus) Credidit inq̄ pl⁹ q̄ ꝑus. vt ex dictis patet. Credidit em̄ absentē sanatū. sz tū ꝑm Chr̄m. nō credidit integre neq̄ sane: vt patebit (Et ibat) ter⁹ ex ꝟcepta spe in verbo chr̄i: sed tū fluctuabat i animo (Jā āt eo descēdente) qz capharnaū est ciuitas i valle sita (serui occurrerūt ei) Jn h̄ āt q̄ seruos habuit: ei⁹ dignitas declarať: ꝑm Origē. (Et nūciaueri ei dicētes: qz fil⁹ ei⁹ viueret) ad ꝟsolandū eū. ⁊ ne ꝛtigisset eū superfluere fatigare mgr̄m. i. chr̄m (Interrogabat g̃ hor̄ā ab eis i q̄ meli⁹ habuerat) Et q̄ ꝑm Chr̄m. patz q̄ nō plene credebat: qz volebat scire an h̄ p̄cepto chr̄i vl' alia causa ꝛtigisset. (Et dixerunt: qz heri hora septima reliq̄t eū febr̄z) stati ⁊ ꝑfecte (Cognouit g̃ pat⁹ q̄ illa hora erat in q̄ chr̄s dixit ei Fil⁹ tu⁹ viuit. ⁊ credidit ipe ⁊ domꝰ ei⁹ tota) Beda. Ex̄ dat intelligi ⁊ in fide grad⁹ esse: sicut i alijs ꝛrutib⁹ q̄b⁹ est initiū: incrementū atq̄ ꝑfectio. Hui⁹ g̃ fides initiū habuit cū filij salutē petijt. incrementū cum credidit sermoni domini. deide ꝑfectionē obtinuit nunciātib⁹ suis Hec ille

Moraliter sui reguli sunt act⁹ hois q̄ ad partē sensitiuā: q̄ subdunť rōnis imperio. Hi annūciāt filiū. i. animū reguli viuere qñ occurrunt dño suo. i. rōni ꝑ debitam subiectionē Moraliť etiā ista febr̄is q̄ laborat fili⁹ reguli. i. anim⁹ hois est petm mortale: qđ agitat hoies ꝑ variationē decaloꝛe mūdane cupiditatis ad frig⁹ timoris de aduersitatib⁹. Sūt āt multe ei⁹ species. Prima est febr̄is q̄tidiana: ⁊ significat gule petm̄ qđ q̄tidie insequiť. Vel significat pctā venialia. Scōa est ephimera dicta ab ephimero pisce: q̄ eadē die nascit ⁊ moritť: ⁊ ꝑcat subituz ire motū q̄añ sol' occasum finiri debz. Tertia est erratica q̄ nō accidit certz hor̄is: ⁊ ꝑcat inuidiā q̄ cum q̄ laudať accedit: cū vitupať recedit. ⁊ q̄tiēs vel qñcunq̄ renouanť laudatiōes renouanť accessiones. Quarta est tertiana: quā patiunť q̄ post duas pnie partes. s. ꝛtritionē ⁊ ꝟfessionē nō volūt tertiā .i. satisfactionē explere. Quīta est ꝛtinua q̄ tollit q̄tē ⁊ cibū ⁊ somnū: ⁊ ꝟsequť citho occidit. Ista significat auaritiā. Auarus em̄ nocte ⁊ die peccat: maxie vsurarius. ⁊ videť peior Juda q̄ vēdidit chr̄m. qz ipe vēdit chr̄m ⁊ oēs sctōs: eoꝝ festa i vsuris computādo. Auar⁹ etiaz nec quiescit nec dormit: nec audet māducare. Sexta

est quartana: et significat superbiā: q̄ q̄rtuor species habet. Septima est ethica que est radicata in membris. Ista est mortalis omnium: et significat odiū: quō est cum tristicia q̄dam de alieno bono. Prouer. xvij. Spiritus tristis exiccat ossa.

Dñica xxij. post Trinitatis Textus euāg. Mat. ca. xviij.

Simile est regnū celorū homini regi qui voluit rationem ponere cū seruis suis. Et cum cepisset rationem ponere: oblatus est ei vnus qui debebat decēmilia talenta. Cum aūt nō haberet vnde redderet: iussit eum dñs venundari et vxorē eius et filios et omnia q̄ habebat: et reddi. Procidens autem seruus ille: rogabat eum dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. Misertus autem dominus serui illius: dimisit eum: et debitū dimisit ei. Egressus aūt seruus ille: inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei cētum denarios. Et tenens suffocabat eum dicens: Redde quod debes. Et procidēs conseruus eius rogabat eum dicens: Patientiā habe in me: et omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit et misit eū in carcerem donec redderet debitum. Videntes aūt conserui eius q̄ fiebant: contristati sunt valde. Et venerunt et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant. Tūc vocauit illum dominus suus: et ait illi. Serue nequam: omne debitū dimisi tibi: quoniā rogasti me. Nōne ergo oportuit et te misereri conserui tui: sicut et ego tui misertus sum. Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus: quoadusq̄ redderet vniuersum debitum. Sic et pater meus celestis faciet vobis si nō remiseritis vnusquisq̄ fratri suo ō cordibus vestris.

Simile est regnū celorum homini regi q̄ voluit rōnez ponere cū seruis suis) Dñs. xviij. In p̄senti euangelio tāgunt tria p̄cepta. q̄ sunt Miseratio: Malignatio: et Castigatio.

Quantū ad p̄mū litteraliter tangit miseratio magna dñi aduersus debitorē seruum: qui indutias petebat: et relaxatiōez integrā obtinuit. Est aūt aduertēdum q̄ dñs hortat fuerat discipulos suos vt sibi inuicē offensas remitterēt: vt eorum orationes essent exaudibiles: dicēs. (Si duo ex vob̄ p̄senserint). i. idē senserint: p̄ vnanimitatē et p̄cordiā: sup terrā de oī re quācūq̄ petierint: fiet ill̄a p̄te meo. Tunc aūt dñs Petr⁹ q̄siuit dicēs. Dñe q̄tiēs peccabit i me frr me⁹ et dimittā ei: vsq̄ septies? Et rñdit dñs. Nō dico tibi vsq̄ septies. sed vsq̄ septuagiessepties. i. totiēs q̄tiēs peccabit: p̄m sctōs. q̄ ponit ibi nūer⁹ determinat⁹ p̄ indeterminato. Illi tñ duo nūeri. s. septuagies et septies dupl̄r p̄iungunt. Uno mō p̄ aggregationē: vt vult Aug. id est. lxxvij. vicibus. Alio mō p̄ multiplicationē: vt vult Hiero. multiplicando. s. vnū aduerbiū p̄ aliū. i. q̄drigētes et nonaginta vicib̄: seu totiēs in die q̄tiēs vir posset peccare. Sed ne dñs videret aliq̄ō graue nob̄ iniūxisse i tā freq̄nti remissiōe fr̄z chr̄y. adiecit p̄abolā i q̄ compat patientia dei ad hūanā. Ul'tiō adiecit p̄m Hiero. vt iuxta p̄suetudiez sy⁹oz maxie palestinoz loq̄ns facili⁹ memorie cōmēdaret q̄ dixerat.

Dicit g̃ (Sil'e est regnū celoz). i. status ecclie militat̄z seu chr̄ianitat̄z q̄ntū ad eū q̄ in ea regnat (hoi regi) p̄m Remi. cū p̄ hoiez rege i reg̃ celoz aliq̄n sumat p̄. et ibi. Sil'e est regnū celoz hoi regi q̄ fec nuptias fi. suo. Aliq̄n fili⁹. h̄ vtercz p̄t itelligi: q̄ sc̄ vnus de⁹ q̄ cūcta q̄ creauit regit et gubnat (q̄ vos

luit rōnem ponere cum seruis suis) Scōz
sctm Tho. z Orig. isti serui sunt plati. fm
Rem. aūt pñt esse oēs homies. Exigit
aūt de⁹ istā rōnez fm sctm Tho. qñ imit
tit aliquā tribulationē p pctis cōmissis. z
finis hui⁹ rōcinij qō in tribulatiōe incipit
in iudicio ꝓsūmabit. Et videt velle sctus
Tho. q tribulatio sit q̄si nūci⁹ vocans ad
rōciniū faciēdū cozā vo. i. cozā ei⁹ vicario
q̄ duplex ē. s. ꝓfessor z ꝑti⁹ anim⁹ ꝑpō quē
homo se accusat. (Et cū cepisset rationem
ponere). i. examiare ꝓsciaz: fm sctm Tho
mā (oblat⁹ est ei vn⁹ q̄ debebat decēmilia
talēta). i. diabol⁹ fm q̄sdā: vt refert Hie
ro. sed interpratio ē incōpetēs: q⁹ diabo
lo nō dimittunt peccata. Vñ ille seru⁹ de
bet decēmilia talenta: q̄ est hō peccans in
deū fm Chrys. vel cōmittēs maiora cri
mina fm Hiero. vel trāsgrediēs decē le
gis p̄cepta fm Aug. Vñ ait de ꝑbis dñi
Quia lex in decē p̄ceptz cōtēdat: ille de
bebat decēmilia talētoz: p qō oia peccata
significant q̄. s. ꝓtra legē fuerint. Hec ille
(Cū aūt nō hꝫet vnde redderet) Remi
gi⁹. Hō sua volūtate z spōte peccans: suo
conatu nullo mō surgere valet. Et nō hꝫ
vnde reddat: q⁹ nihil in se iuenit p qō se a
pctis absoluat. Hec ille. (Jussit eum dñs
venundari z vxorē ei⁹) Sed q̄ iure potuit
iste rex vxorem vendere p debito maritj:
Saluator cū vt videt ñ ita loq̄t nisi cō
suevissent vēdi vxores. Et forte dici pos
set q⁹ antiq⁹ viri q̄si emebant vxores: vt
patet de Jacob q̄ p Rachel seruiuit an
nis septē in gelu z estu: et ꝓseq̄nt eas vē
debāt: maxie qñ nō erāt p̄ncipales sed q̄
si famule emptitie. Hūc aūt ꝑpter femiaz
abūdantiā z eaz fastidia z importunita
tes hūdi pōpas/tā viri vxores nō emūt:
q̄nimo nec hꝫe volūt nisi sint onuste auro
et maritz ditiozes (et filios z oia q̄ habe
bat: z reddi) Hic sūt due sctōz expositio
nes. Prima ē Remi. z Aug. z sctī Tho.
q vxor pctōris est carnis voluptas vl cō
cupiscētia. Filij ꝓo inde generati sūt mala
opa. Oia aūt alia q̄ hēbat sunt dei dona
q̄bꝰ nō est⁹ñ vsus. Precū aūt q̄ ista ven
dunt est ipa pena damnati. Jussit g̃ dñs
istū venūdari fm mētē istoz sctōz cū ius
sit⁹ vt traderet diabolo/penas p bis oīb⁹
soluturus. Et nota q⁹ recte isti sctī pe
nā vocāt p̄cūi: q⁹ p eā fit equalitas ei⁹ qō
deo p pctm̄ subtractū ē. Oz em̄ pctōz sub
traxit deo q̄ntū in se fuit honorē: tū p pe
nā aufert ei qō suū erat: puta ḋes sensuz
z potētiaz/fit eq̄litas iusticie: vt patz per
sctm̄ Tho. in. iij. Alia ē expositio Hiero.
talis. Jussit. i. p̄misit iusto iudicio euz ve
nūdari. i. subdi diabolice ptāti: ipm z vxo
rē ei⁹. i. malā ꝓcupiam: z filios. i. opa ma
la: z oia q̄ hēbat ertā tpalia. Possum⁹ aūt
addere tertiā fundatā in dictis Chrys. z
sctī Tho. q⁹ in ꝓbolicz ñ oportz oia scru
tari. Nā oia sūtia sunt necessario dissimi
lia. Debem⁹ g̃ p̄ncipal'r attēdere ad id qō
loq̄ns intēdit. Intēdit aūt chūs q⁹ sic rex
tpalis vult debitū suū: ersi subdit⁹ nō ha
bet vñ soluat: iubet vt vēdant bona eius:
Jta de⁹ cū ei debem⁹ penā p aliq̄bꝰ delictz
vult q⁹ exoluam⁹ eā in pñti vl futuro: nec
in hoc ē crudelis sed iust⁹. (Procidēs āt
seru⁹ ille) cū videret se in ꝑiculo dānatiōis
(ad pedes ei⁹: rogabat eū dicēs. Patien
tiā habe in me z oia reddā tibi) Remig⁹
His ꝑbis humiliatio z scrificatio pctōz
ostēdit: dū ōr/pcidēs. Jn h̄ ꝓo q⁹ ōr: pa
tiētiā habe in me: vox exhmit pctōris po
scētz tps vluēdi z spaciū corrigēdi. Est āt
larga dei benignitas z clemētia erga pec
catores ꝓuersos: qm̄ ipe sp est par⁹ p bap
tismū aut pniaz pctā dimittere. Hec il
le. Vñ sequit (Misert⁹ aūt dñs serui ille⁹
dimisit eū: z debitū dimisit ei). i. relaxa
uit pene reatum. Chrys. Vide aūt diuini
amoris supabūdantiā. Petit seru⁹ solius
tpis dilatiōem: ipe aūt mai⁹ eo qō petijt
dedit dimissionē z cōcessionē tot⁹ mutui.
Hec ille.

Horal'r est h̄ documētū: q⁹ exā rōnem
habem⁹ reddere: teneam⁹ bn̄ cōputū nr̄m
et videam⁹ q̄liter tractem⁹ ea de q̄bꝰ ha
bem⁹ reddere rōnez. Quattuoz em̄ bona
de⁹ nob cōmisit: de q̄bꝰ cōueniēdi sumus:
animā. s. vt eā honorem⁹ sic imaginē dei.
corp⁹: vt mūdū fuem⁹. z tpalia vt paupi
bus dispēsem⁹. et tps: vt bn̄ exponamus
De ꝑmo male reddēt rōnē superbi: q̄ bona
aie p superbiā pdiderūt. de scōo luxuriosi:
de tertio auari. de q̄rto otiosi. Exiget
etiā rō ō bonis omissis: z ō mal' cōmissis.

Quātū ad scōm tāgit malignatō ⁊ cru-
delitas quā ꝓximꝰ exercuit ī ꝓximū: cuz
dr(Et egressus fuus ille)a facie dñi sui:
p relapsum ⁊ recidiuū ī pctā(inuenit)sta-
tim post egressum fm Chrys. q grauꝰ fu
it ꝙ si post aliq̄t dies id egisset(vnū de cō
seruis suis q̄ debebat ei centuz denarios)
Iste debitor centū denariox fm Chrys.
est ille q̄ ꝓxīm hoiem peccat: sicut aliꝰ decē
miliū taleroz: ⁊ q̄ ꝓxīm deū deliq̄t. Grauio
ra em̄ sunt pctā cōmissa in deū ⁊ rone p-
sone vt ait ⁊ rōne susceptī bñficij. Vñ ait
Fecit em̄ nos esse ⁊ oia xp̄s nos opat⁹ est
Iam rōnale nobis inspirauit: filiū suuz
misit: celū nob aperuit: ⁊ nos filios suos fec
Nunq̄d g̃ si ynaq̄q die mozeremur p illo
retribuerem⁹ ei aliq̄d dignuz: Nequaq̄.
Sed h̄ rursum ad nr̄am vtilitatē pīnet.
Nos aut ecōtrario in legib⁹ ei⁹ offendi-
mus: Hec ille. Scōm Remigium ꝓo ⁊
Hiero. isti debitores distinguunt fm ma
iora ⁊ minora pctā. Vñ ait Hiero. Sic⁹
vestr̄ cōmiserit adulteriū: homicidiū: ma
iora crimina: decēmiliū taleroz rogāti de
bitū dimittit: si ⁊ ipe dimittat minora pec
cātib⁹. Hec ille. (Et tenēs suffocabat eū)
Remi. i. acrit̄ instabat vt vindictā ab eo ex
geret. Hec ille. Et vt dr Origo. suffo
cabat: quia egressus erat a dño. s. p pctm.
Si em̄ n̄ exisset nō suffocasset (Et pcidēs)
id est ante vel p oculis cadens: p pniam
(seruus ille rogabat eum dicēs. Patienti
am habe in me ⁊ omnia reddā tibi) id est
dimitte mihi offensam ⁊ satisfaciaz p da-
mno vel iniuria. Sciēdū ē em̄ q̄ ī petō
ꝓtra. primū sunt duo: offensa. s. ⁊ dānū il
latū in reb⁹ vl̄ honore vl̄ psona. Primuz
q̄libet tenet dimittere expellēdo de corde
suo odiū ⁊ irā tēdentē in vindictā iniustā
nō aūt scōm. Vñ restituꝰ hō ad amicici
am nihilominus ad emendaz tenet. sicut
etiā ⁊ deus petōrē post iustificationē ad
purgatoriū mittit vt soluat emendā si añ
nō soluerat: q̄ q̄ntū in se fuit dānū intulit
honori diuīo (Ille aūt noluit) offensam re-
mittere (sed abijt) magz exasp̄at⁹ fm Re
migiū vt vindictā exigeret (⁊ misit eū in
carcerē donec redderet debitū). i. vindictā
de illo sumpsit: fm Remi. Vl̄ gō ī idē re
dit: fm scīm Tho. misit ī carcerē. i. ī tribu-
lationē: ⁊ ī angustiam deduxit aiam ei⁹.
Ex his aūt oīb⁹ apparet q̄ valde neq̄z ⁊
malꝰ fuerit iste in facto suo. Primo ex eo
q̄ statim tale q̄d egerit post susceptā mi-
sericordiā. Scōo q̄ circa ꝓximū. i. eiusdez
dñi suū. Tertio q̄ p cētū dnarijs. Quar
to q̄ acrit̄ instetit suffocādo. Quinto q̄ il
le pcidit ⁊ rogauit. Sexto q̄ totū debitū
exegit p carceris tormentū

Moraliter ex isto iniq̄ suo q̄libet de-
bet exemplū ad sui informationē suscipe:
quō debeam⁹ iugit̄ reddere dño q̄ debe-
mus. Si em̄ rōe pctox iste tātū ōbuit do
multo maiora nos debem⁹ xp̄o pctā com
missa: ⁊ ꝑ suscepta ab eo bñficia. ita q̄ fm
ph̄m deo nō possum⁹ ꝓdigne retribuere.
Ps. Quid retribuā dño p oib⁹ q̄ retribu
it mihi. Bern. Osi cognouisses q̄m multa
⁊ q̄m multis debeas: videres q̄ nihil ē q̄d
facis. Primo debes chīo totā vitā tuam
q̄ ipe p tua posuit tua. Scōo exigūt pte-
rita pctā: futurā vitā tuā: vt facias fruct⁹
dignos pnie: ⁊ recogites oēs ānos tuos ī
amaritudie aie tue. Quid si tertiū debi-
torē ostēdā q̄ vēdicet sibi eā? Puto q̄ desi
derās gl̄iam quā ocul⁹ nō vidit. Nōne ad
hāc emēdā te totū ⁊ q̄cunq̄z poteris dare
oportebit. ⁊ cū oia cōpleueris dices: Nō sūt
ꝓdigne passiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gl̄iaz
q̄ reuelabit̄ ī nob. Quarto ōbitori debes
q̄d es: a q̄ totū habes: q̄ te fecit: ⁊ bñ fecit
⁊ tibi cūcta mīstrat. Hec ille.

Quantū ad tertiū tāgit̄ fui neq̄z casti
gatio: eū dr. Videres āt ꝓximū ei⁹ xc̄. i. sā
cti viri siue eccl̄ia fm Aug. Isti em̄ sicut
gaudēt de bono ita de malo tristant̄. Vel
fm Remigiū sunt angeli q̄ de talib⁹ tri-
stant̄. qd̄ intelligendū est sane. Cū em̄ an
geli dolēres de pctis sint boni ⁊ nō mali.
sunt etiā beati ⁊ ꝓsequēter nec dolent nec
dolere possunt. sed tamē dicunt̄ tristari:
q̄ vindictā appetūt zelo iusticie diuie. vl̄
q̄ effectū faciūt tristati. Vñ sequit (Et ve
nerūt) nō corpe sed anio: siue fuerit hoies
siue angeli (⁊ narrauerūt hec dño suo) in-
q̄ntū sui cordis affectiōes corā deo ꝓdu-
cūt: petētes vt iusticia fiat (Tūc vocauit
eū dñs suꝰ) Remi. Vocauit q̄dē p sniam
mortz: ⁊ ab h̄ seculo migrē iussit. Hec ille
Et pmo exprobat ei malicia: cum seq̄tur.

(Et ait illi. Serue neqũ). i. q̃ nō es iustus seu equ⁹. Scdo bñficiū illatū dicēs. (Oē ꝺbitū dimisi tibi: qm̃ tu rogasti me) ñ relatione ꝓ dilatione. (Nōne g̃ oportuit & te misereri ꝓserui tui: sicut & ego tui misert⁹ sum) & nihil legit respōdisse. qz ꝑm Chrys. l iudicio & post hāc vitā oē argumentū excusatiōis cessabit (Et irat⁹ dñs). i. appetēs vindictā seu volēs. Ira em ꝓprie ē sensitiu⁹ appetit⁹ vindicte. sed largi⁹ etiā ipa volūtas vindicte dicit ira: & ista in deo ē. Quāuis etiā ꝑm Remigiū dicat de⁹ irat⁹: qz facit effectū irati. i. punit. (Tradidit eū tortoribꝫ) Remigi⁹. Tortores aūt dicunt demōes: q̃ semp pati sūt vt pditas aias suscipiāt: & in pena eterne dānatōis torq̃nt. Hec ille (q̃ad vsq̃ redderet vniuersum debitū) Sed nunq̃d reddito debito euadet tortor⁹ man⁹? Ad h̄ dr q̃ nō ꝑm Chrys. qz nunq̃ reddet totū. Nā ille culpa, p qua ds in inferno punit semp durabit: & ꝓseq̃nt sp durabit pena: vt ptz p sāctū Thomā. iiij. di. xiij. q. j. tertio. Vel ꝑm Remig. dicendū est q̃ nō exibit aliq̃n: q̃a q̃vsq̃ hic accipit, p eterno. vñ semp soluet & nunq̃ ꝓsoluet. Et redit h̄ in idē. Sz nūq̃d pctā q̃ ꝑus huic fuerāt dimissa redierūt? Videt q̃ sic: qz dr Aug. de ꝟbis dñi. Dicit deus dimittite & dimittet⁹ vobis. Si ego ꝓz dimisi: dimittite vel postea. Nā si nō dimiseritis reuocabo: & q̃cq̃d tibi dimisera replicabo tibi. Hec ille. Itez hic dicit q̃ iste ser⁹ coact⁹ ē reddere vniuersum debitū, s. ꝑus dimissum. Ad h̄ dr ex doctrina scti Tho. iij. pte. q. lxxxviij. & iij. dist. xxij. q̃ pctā dimissa redire per seq̃ns pctm̃ est necesse dicere: qz multe sanctoz auctoritates h̄ sonāt. Duo aūt sūt in pctō. s. ꝙuersio ad bonū creatū: puta turpē delectationē: & auersio a deo. Ex hac aūt pte inest peccāti ꝑuatio gratie vel macl'a & reat⁹ pene. Illa aūt est q̃ seq̃ns pctm̃ nō reiterat ꝑmū q̃ntā est ex pte ꝙuersiōis qz interdū ꝑmū & seq̃ns sūt ꝙtraria: puta ꝑdigalitas & auaricia: & sic simil' hō tēdēret ad adq̃rendū habitū auaricie & habitū ꝙtrariū. i. ꝑdigalitatis. Illa etiā ē q̃ seq̃ns reiterat ꝑmū dimissū ex pte auersionis: q̃ntū ad h̄ q̃ ē denuo iducere ꝑuationē g̃ce & reatū pene. qz ista duo inueniūt i oī mortali & sic itelligit illō: q̃ offēdit in vno fact⁹ est oīm reus. qz. s. ista duo sūt effect⁹ cōmunes oīm pctoꝝ mortaliū. Sz hoc ē dubiū: vtꝝ reat⁹ pene & ꝑuatio gratie reiterent & redeāt ꝑpt eandē causam ꝑpt quā ꝑus inerant. i. ꝑter pctm̃ dimissuz. Et q̃dam dicūt q̃ sic: sed dictū eoꝝ stare nō ꝑt qz ꝑmēs opus hominis puta sequens pctm̃ irritū faceret opus dei: puta ꝓzem remissionem qđ est impossibile. Alij dicūt q̃ deus nō remittit pctā ei quē scit postea peccaturꝝ absolute: sed tm̃ sub ꝙditione. s. q̃ ñ peccet deceteto. sed & h̄ falsum est. Si em̃ talib⁹ fit remissio sub ꝙditiōe pendēte i futuꝝ. nō fit absolute: g̃ neq̃ cā remissionis. i. gr̃a est absolute causa: & ꝙñr gr̃a nō causat remissionē sufficienter: qđ est hereticū. Redeunt g̃ dimissa q̃ ad duo ꝓdicta ꝑm q̃d tm̃: inq̃ntum. s. pctm̃ sequens ꝓtinet⁹ virtualiter aliq̃ mō reatū ꝑus dimissū. Grauiu⁹ em̃ est pctm̃ sequens: q̃ si nullū fuisset añ dimissuz rone ingratitudis. Vltra ad istam materiā ptinetia habes vbi s. Sz ex his ꝓz quō intelligēdus sit iste pass⁹. Iste em̃ seruus in inferno non punit⁹ simpliciter ꝓ pctis dimissis q̃ ad culpam & pene reatū: sz solum ꝑm q̃d inq̃ntum illa gratuius reddiderunt sequēs pctm̃. Sed q̃d si alicui recidiuāti: erāt ꝓza pctā: dimissa q̃dem q̃ ad culpā: nō aūt q̃ ad totā penā. qz sez adhuc tenebat ad penā. vt. x. intensiue & extēsiue vt. xx. q̃ vocat. a. Nunq̃d iste recidiuans & statim mortiēs soluet. x. in inferno vsq̃ ad. xx. solū. i. tpaliter, vel soluet. x. eternaliter. vel. a. sibi oīno remittit. Solutio. Sctūs Tho. i. iij. di. xxj. q. j. ar. ij. q. iij. i corpe. q. sic dic. In dānatis nō ꝑt aliq̃ culpa dimitti: nec aliq̃s reat⁹ tolli cū careant charitate ꝓ quā & culpa purgat & reatus tollit. Et ꝛō culpa venialis i eis semꝑ manebit vt reat⁹ eius. Si etiā añ pctm̃ mortale veniale dimissū fuisset q̃ntum ad culpā manēte reatu. & ꝑpt h̄ eternaliter damnati ꝺ venialib⁹ puniunt. Hec ille. Et q̃ ꝺbus ꝓz q̃ ꝑm mentē ei⁹ ꝓtē pene q̃ erat ibi tēsa vt. x. & tñ erat temporalis: recidiuās eternaliter in inferno soluet. Distinctiōe aūt. ij. ij. q. j. arti. j. ad quintum: q̃dā dicūt eum scribere opinionē: sed isti bene videāt q̃ ibi sctūs Tho. ponit duas responsiones

quaꝝ ꝓma ē sua ꝙformis ꝑdictꝫ. scḋa ꝓ est alioꝝ q̄ tenēt q̄ recidiuās soluet. a. in inferno tpaľr tm̄. quam doctor sanctus lz non teneat: eam tm̄ non reꝓbat: qz sustē/tabilis est: et ipse eam ibi sustētat. Nec te moueat q̄ ibi ponit dissiľitudinē inter. a. z penam venialis. qz loquit de venali non remisso q̄ ad culpā. Et ꝑmū loquit ex opinione eoꝝ q̄s ibi allegat (Sic z pr̄ meus celestꝫ faciet vobis: nisi remiseritꝫ vnusq̄sq; fratri suo de cordibꝫ vestrꝫ). i. non solū apparēter: sed z cordiaľr. Hieron. Ideo dns addidit: de cordibꝫ vr̄is. vt oēm simulationē ficte pacis auferret. Hec ille.

Moraľr q̄libet nostꝝ debet exēplo huius serui facilis esse ad veniā largiēdum. qz et ob hoc saluator parabolā dixit. Orige. Vult docere nos dominus faciles eē ad indulgēdū eis qui nocuerūt nob: maxime si satisfaciētes deꝑcent veniam sibi dari. Hec ille.

Dñica xxiij post Trinitatꝫ

Textus ewāg. Mat. ca. xxij.

a Beuntes pharisei: cōsilium inierunt: vt caperent Jesum in sermone Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis: dicentes. Magister: scimus quia verax es: et viā dei in veritate doces: et nō est tibi cura de aliquo. Non em̄ respicis pſonam hominū. Dic ergo nobis: Quid tibi videtur Licet cēsum dari cesari: an nō: Cognita autem Jesus nequitia eorum: ait. Quid me tentaris hypocrite: Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus. Cuius est imago hec et superscriptio: Dicunt ei: Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo q̄e sunt cesarꝫ cesari: et que sunt dei deo.

a Beuntes pharisei consilium inierunt ꝛc.) Matth. xxij. In ꝑsenti euangelio tāguntur tria puncta: que sunt Invidiosa consultatio. Insidiosa interrogatio. z Gloriosa confutatio.

Quantū ad ꝑmū litteraľr sciendum est q̄ tāgit insidiosa ꝙsultatio phariseoꝝ aduersus chr̄m: cū dr (Abeūtes) a ꝑdicatōe chr̄i in q̄ audierūt ꝓbolā de nuptijs: z cōclusionē q̄ mlti sūt vocati. s. iudei z gētiles. pauci ꝓo electi. qz iudei fuerūt increduli. z forte ista egre tulerūt (pharisei). i. q̄dā religiosi: dicti a phares q̄d ē diuisio. qz a religiōne ꝓpr̄io z habitu z ꝙuersatiōe erāt distincti Jsti fuerūt magni chr̄i emulatores: qz eos ꝙdēnabat sua sctā cōuersatiōe z apta ꝑdicatiōe. Et etiā qz vt dr Josephꝰ erant in magna ꝓpr̄i existimatiōe: cū ꝑmū aliqs in ꝓpr̄io apparebat dñs opinionē sctitatis q̄ nō esset de sua secta: statim mordebant inuidia. Vñ ꝑsecuti sunt Joannē ꝑmū vt dictū est supra: deide chr̄m. (Cōsiliū inierūt). s. cū herodianis ſm Chrys. q̄d hinc patet. qz post sūt cū illis miserūt discipl̄os suos (vt capent iesum in ſmōe) Tū qz i facto eū cape vel reꝑhēdere nō poterāt Tū qz facilꝰ ē in ꝓbo q̄m in ope cape. Et h̄ patet sic dr Chrys. q̄ affectata malicia aliq̄n q̄dē ꝙfundit: sed nō emēdat. q̄d duplici exēplo ꝓbat. s. aq̄ currētꝫ: cui si obturat vnꝰ aditꝰ: statim aliū reperit. Sic z istoꝝ malicia in vno cōfusa viā aliam molit. et exēplo ignis q̄ crescit ex additiōe lignoꝝ. Et sic animꝰ malus q̄nto plꝰ audierit veritatē: tanto plus etiā inflāmat ad malicia. (Et mittūt ei discipulos suos cum herodianis dicētes) Jsti herodiani ſm magistrū hist. fuerūt milites herodis tetrarche. i. filij Herodis ascalonite: q̄ erat tūc pūs in hierl̄m ſm scm̄ Tho. cū ista q̄stio fuerit facta chr̄o feria q̄rta añ passionē suam. et de Herode legit q̄ venerat ad solennitatē paschalē. Vl̄ ſm eundē fuerunt milites Herodis ascalonite iam defuncti Scōz Hieron. ꝙo Herodes ascalonita sub quo descriptio orbis facta est: fuit a cesare constitutus rex z exactor tributi in Judea. Fuerūt ergo ſm eum isti herodia

ni: vel milites Herodis deputati ad exactionē tributi: vel illi qs pharisei illudendo herodianos appellabāt: eoꝝ cēsuz rederent cesari quē herodes exigere consueuit. Dicunt aūt isti discipulos suos ſm Chrysſ. tanq̄ min⁹ cognitos vt nō deph̄endereñ. z Scō vt deph̄ensi min⁹ erubescerent. Subdit aūt Chrysſ. dicēs. Discipuli aūt illi magistrz suis erāt ſetate mioꝛes: malicia aūt pares. Nā z pulli serpēū statura bꝛeuioꝛes sūt: veneno aut eq̄les. Et catuli lupoꝝ etsi venationē tenere nō possint: tā cū sanguie gaudēt z moꝛsib⁹ ludūt Hec ille. Dicūt aūt eos cū herodianis ſm glo. vt ignotioꝛes adhuc facili⁹ deciperent: z deceptū per illos milites capent qō p se facere nō audebāt: timētes turbā

Moꝛaliter in hac pte q̄libet debet sibi sumere exēplū tacēdi. qz pharisei. z diaboli z diabolici viri diuisi a deo: q̄rūt capere ihesum. i. iustū viꝝ in sermone. Si em̄ conati sunt cape chīm: mlto magz te. Cauendū est aūt multiloquiū. Primo: qz est occasio peccādi. Pꝛouer. x. In multiloq̄o nō deerit pctm̄. Scō: qz ē signū stulticie Eccī. x. Stult⁹ ꝓba multiplicat. Tertio: qz est causa displicentie. Eccī. xx. Est odibilis q̄ pcaꝝ ē ad loq̄ndū. Quarto: q̄a est ꝛtra ordinationē nature: ſm Senocratē q̄ m⁹ta loq̄nti ait. Os vnū z duas aures a natura recepim⁹. q̄si di. multa audire et pauca loq̄ deberes.

Quantū ad secūdū tangit insidiosa interrogatio. Pꝛo q̄ aduertendū est: q̄ teste Hiero. cū iudea facta fuit romano impatoꝛi tributaria: magna ē in pl'o exoꝛta sedition: dicētib⁹ q̄busdā q̄ iuste deberet romanis tributū: q̄ p cōi salute z q̄ete pōpuli militarēt. Pharisei ꝓo q̄ sibi iusticiam applaudebāt ecōtrario dicētib⁹ nō debere ꝓp'm dei q̄ decimas z p̄mitias z cetera in lege dñi cōstituta solueret: hūanis legib⁹ subiacere. Ideo isti pharisei cogitauerūt hāc ꝓponere q̄stionē dño: vt si q̄dez diceret q̄ licet dari tributū cesari: infamarent eū apd̄ pl'm q̄si nō esset zelatoꝛ p lege z pli libertate. Si ꝓo diceret q̄ nō licet: statim p milites qs forte etiam pecunia p̄missis cōduxerāt/ z q̄b⁹ h displicebat/ rapent illū. Et hoc secundū magz vo lebant. Et ideo vsi arte rhetoꝛica attribuebant ei qd̄ obtinere volebāt. s. cōstantiaz dicendi, veritatē sine aliq̄ timoꝛe cuiusuis pſone: vt p hoc ad loq̄ndū ꝛtra cesarē moueretur. Dicūt q̄ (Magister) Incipiūt a laudib⁹ vt benīuolētiam capiant. Chrysſ. Hec est aūt hypocritaꝝ p̄ma simulatio: qz laudāt qs pdere volūt. Et ideo in laudem p̄rumpunt: dicētes (Magister) Magistꝛ eū vocāt: vt q̄si honorat⁹ z laudat⁹ mysteriū sui coꝛdis simpl'r eis apiat tāq̄ volens eos hīe discipulos Hec ille. (Scimus qz verax es) in vita (et viā dei in veritate doces) q̄ ad doctrinā (z nō ē tibi cura de aliq̄ Nō em̄ accipis pſonā hominū) q̄ ad iusticiā tuendā. Et in h ſm Chrysſ. occulte insinuabant cesarē z herodē. Sic q̄ cōmēdauerūt eū fallaciter de ꝓbitate vite z doctrine z iusticie. et hoc vt ꝯ cesarez loq̄reť. Hiero. Blāda q̄ppe z fraudulēta interrogatio illuc ꝓuocat respondentē: vt magz deū timeat q̄ cesarē. Hec ille. (Dic q̄ nobis) q̄si diceret. Parati sum⁹ stare dicto tuo: qđ tū falsum erat (Quid tibi videť; Licet censum dari cesari: an nō;) Et hoc dicebāt ſm Hiero. Vē si negatiue responderet: statiz herodiani eum tanq̄ seditiōis reū cōtra romanū p̄cipē tenerēt. Sciebant em̄ vt Chrysſ. ait: hac de causa alios occisos. Si ꝓo respōdisset affirmatiue: credebāt eū gr̄am populi amissurū. Si ꝓo tacere: arguissent eum timidū cē in pfessiōe veritatz.

Moꝛaliter in hac pte q̄libet habet documentū vitādi adulatoꝛes: et eis aspere rūdendi: sicut z chīs fecit. Sicut em̄ ōt Aug. sup p̄s. Duo sunt genera pſecutoꝛū. scz. Vituperantiū z Adulantiū. et pl⁹ pſequit lingua adulatoꝛis q̄ manus interfectoꝛis. Sunt em̄ isti sicut syrene q̄ dormire z q̄escere. i. pseuerare faciūt in petis. et sicut apes habētes in oꝛe mel: z aculeū in cauda: q̄a in absentia vituperant. Et sicut scoꝛpio q̄ facie blādit z cauda occidit.

Quantū ad tertiū tangit gl̄iosa confutatio: cū ōꝛ (Cognita aūt iesu nequtia eoꝝ ait) nō rūdendo ſm eoꝝ blādos sermōes sed ſm asperā quā nouerat eoꝝ ꝓscientiā ſm Chrysſ. (Quid me tētatz hypocrite;) id est simlatoꝛes z deceptoꝛes: ſm Chrysſ.

Dicit ergo eis:hypocrite. vt cōsiderātes eū hūanoꝝ cordiū cognitorē:quod facere cogitabāt:ꝓficere nō auderēt. Vide g̃ q̄ phariſei blādiebanꝫ vt ꝑderēt.ſed Jeſus confundebat vt ſaluaret. qz vtilior eſt homi deꝰ iratus q̃ hō ꝓpitius. Hec ille. (Oſtendite mihi numiſma cēſus).i. qđ ꝑ cenſu dat. Eſt em̃ ſciendū q̄ ſingulis annis ſingula capita domoꝝ ſm aliq̃s ꝑ tributo dabāt numū argenteū valentē decē numos vſuales: ideoq̄ denariꝰ dicebat. Dicit aūt numiſma idē qđ numꝰ vl ſcriptura ſeu impreſſio facta in numo:quā primo numa pōpiliꝰ apd̄ romanos introduxit:a q̃ t numꝰ vl numiſma dicunt. (At illi obtulerūt ei denariū) q̄ erat idē qđ numiſma: vel hēbat impreſſum numiſma. In eo em̃ vt ait Hiero.erat ceſarꝫ imago. Et videt etiā h̄ dicere tex. q̄ circa imaginem haberet nomē ceſarꝫ inſcriptum. Vn t ſm aliq̃s dictū eſt q̃ſi nomiſma.qz noia pncipū erant inſcpta in eo. (Et ait illis. Cuiꝰ eſt imago hec t ſupſcptio:).i.nomē circa vel ſupra imaginē ſcptuꝫ. Nec interrogat ex ignorātia:cū tāte eſſꝫ etatꝫ ſm Hiero. vt nomē ſcire poſſet impatoris.ſed ex diſpenſatiōe:vt.ſ. ex ſua rnſiōe eos cōuincat (Dicunt ei:Ceſarꝫ)nō Auguſti ſm Hiero. ſed Tiberij puigni eiꝰ: ſub q̃ paſſus ē dns. Oēs tñ romani impatores vt idem dr/a pmo Caio ceſare q̃ impium arripuerat ceſares appellanꝫ. (Tūc ait illis. Reddite g̃ q̃ ſūt ceſarꝫ ceſari: et q̃ ſunt dei deo) q̃ſi dr. ſm ſctm̃ Tho. Vos eſtꝫ dei t ceſaris.et aliq̃ hñtes a deo:vt diuitias naturales.et aliq̃ a ceſare.ſ.artificiales: vt numos. Reddite g̃ deo q̃ ſunt dr.ſ. decimas t pmitias.et q̃ iunt ceſarꝫ ceſari.ſ. tributū Vel alit. Vos eſtꝫ ſub deo imediate ſpiritualiter.ſed ſub ceſare tpalr. Reddite g̃ deo ſpūale ſeruitiū:et ceſari copale t tpale Judei em̃ iurauerāt ei fidelitatē t tributū. Et ſic chr̃s ſaluauit iura dei t ceſaris. Eſt aūt h̄ conſiderandū q̃ntū chr̃s de iuſticia curauit.qz multa habuit motiua ad dicendū cōtra ceſarē:pura qz erat infidelis et alienigena. et ꝑ tale tributū pauper grauabanꝫ.et multi ob hoc retrahi poterāt a ſolutionib⁹ decimaꝝ t oblatiōe dei. Habuit etiā motiuū ad dicēdū ꝓtra deū ipaz ceſaris t tyrānoꝝ potētiā. Sed tñ chr̃s iura vtriuſq̃ ſaluauit: nec cōtra iuſticiam voluit aliq̃d dicere ꝓpter amorē priuatū: aut in fauorē pauperū: aut ꝓpter timorem alicuius tyranni.

Dozaliter ſm Orige. Ceſar eſt corpꝰ Deus ſpūs eſt ania. et vtriq̃ quod ſuuz eſt oportet tribuere. Quidā ꝓ oratēdūt ceſari: niſi de hoc curātes. q̃dam ecōuerſo:ſz raro. et vtriq̃ male factūt. Augꝰ. Sicut obnoxiū eſt corpi corporeā eſcā non poſſe ꝓcipere:ita ꝓiculoſum eſt aie ſpūales delitias faſtidire.

Dñica viceſimaq̃rta poſt trinitatꝫ Ex. euāge. Mat. ca. ix.

In quente Jeſu ad turbas: ecce ꝓceps vnus acceſſit: et adorabat eū dicens. Domine:filia mea modo defuncta eſt: ſed veni impone manum tuam ſuper eam et viuet. Et ſurgens Jeſus ſequebatur eum: t diſcipuli eius. Et ecce mulier que ſanguinis fluxum patiebatur duodecim annis acceſſit retro:et tetigit fimbriam veſtimenti eius. dicebat em̃ intra ſe. Si tetigero tm̃ veſtimentū eius:ſalua ero. At Jeſus conuerſus: et videns eam: dixit Confide filia:fides tua te ſaluam fecit. Et ſalua facta eſt mulier ex illa hora. Et cum veniſſet ieſus in domū ꝓncipis: et vidiſſet tibicines t turba tumultuantem: dicebat. Recedite. Non eſt em̃ mortua puella: ſed dormit. Et deridebant eum. Et cum eiecta eſſet turba intrauit t tenuit manum eius. Et ſurrexit puella. Et exiit fama hec in vniuerſam terram illam.

Loquēte ieſu ad turbas Ecce princeps vnus ꝛc.) Matth.ix. In ꝑsenti euāgelio tanguñ tria puncta: que sunt Depcatio: Sanatio:et Suscitatio.

Quantū ad ꝑmū tangit depcatio:quā fecit ꝓnceps synagoge chr̃o ꝓ filia sua: cū dr(Loquente ieſu ad turbas)Reuera vt patet ex textu: chr̃s loqbat directe ad discipulos Joānis in domo Matthei euāgeliste: in q̄ erat factū cōuiuiū,ꝛ excusabat discipulos si nō ieiunabant existēte cū eis sponso.i.chr̃o.Eccl̃ia autē dicit q loqbat ad turbas. qz reuera multi ibi erant ꝓter eos.quod patet.qz dū recessit de ista domo ꝑ viā cōpunebat a turba:vt dr Marcus.et sic etiā turbe audiebāt ꝟba christi Cōueniēte aūt dr ecclia ad turbas q̄ ad discipulos Joānis:ne in ipo statim. exordio euāgelij animꝰ auerterek ab hīstoria q̄ in eo narrat:et suspēderek ad cogitāduz q̄d ꝛ q̄re discipulis Joānis loqret.(Ecce ꝓnceps vnꝰ)cuiꝰ Mar. exprimit nomē. q̄a dicebat Jairus.et etiā ꝓncipatū. q̄a erat archisynagogus.i.ꝓnceps synagoge. Judei nanq̄ cum in tota regione solū in hierusalē haberēt templū in q̄ licite possent sacrificare. in alijs ciuitatibꝫ ꝛ villis hābāt synagogas:ad q̄s conueniebāt oraturi deū et audituri ꝟbū dei:et vt tractarent de re publica. Et ille q̄ erat synagoge:cuiꝰ.s. autoritate ꝑplus cōgregabat:dicebat ꝓnceps synagoge. et forte mlti erāt tales in vna synagoga.qr dr Marcꝰ q̄ iste fuit de archisynagogis (Accessit ꝛ adorabat cū) adoratiōe dulie.i.reuerebat.et vt Marcꝰ dr q̄ pcidit ad pedes eiꝰ (dicēs: Filia mea)vnica: vt dr Lu. (mō defuncta ē) Cōtra:qr ſm Mar.v.dr: q̄ dixit eā fuisse in extremis.et Lu. vij. q̄ moriebatur. Ad hoc soluit Aug. de ꝓsen.euāg.q̄ Jairus dixit id qō dicunt Lucas ꝛ Mar.scz q̄ erat in extremis q̄n eā reliq̄t:sed tñ cogitabat id qō dixit Mat.s.q̄ eēt mortua Ideo Matthe⁹ ad cogitatiōem ꝛ voluntatē:alij ad ꝟba respexerūt. Sed q̄:q̄a in via occurrerūt ei serui dicētes:q̄ tā essz mortua:ꝛ q̄ nō oportebat vexare magistrū.ꝑ videk q̄ ipe nō habuerit in cogitatione q̄ esset mortua:et q̄ dñs eā veniret resuscitare. Ad hoc dr ipe Aug.q̄ non legik q̄ ipe cōsenserit suis sic nūciantib:vt staret ꝓpter hoc ne ꝓduceret chr̃m. Item contra:qr audita morte puelle chr̃s dixit ei. Noli timere:sed tm̃mō crede. Ergo videk q̄ tūc fuerit diffisus: et cōseq̄nter ante nō ꝙcedebat cōducere chr̃m ad suscitādū Ad hoc dico sustinēdo expositionē Aug. q̄ tūc nō fuit diffisus:ꝛ fluctuabat ex cer̄titudine mortꝫ quā tūc sciuit sicut añ credidit. Chr̃s aūt dixit:crede,nō vt fidē cōciperet de resurrectiōe puelle: sed vt cōceptā iā diu solidaret atq̄ ꝓficeret. Alij dicunt q̄ btūs Mat.breuitati studēs:retulit ꝟba ꝓncipis solum ab eo loco q̄ audita morte puelle assecurat⁹ chr̃o cōcepit fidē de suscitatiōe eius:et dixisse credit. Veni ergo ꝛ ipone manū ꝛc. Alij vt mgr̄ histo. dicūt q̄ dixit eā mortuā.i.morti ꝓximam Nō em̄ paꝝ distat accipit acsi nihil distet Alij vt Chrysꝰ dicūt:q̄ ꝑ exaggeratiōem locutꝰ ē:aggrauādo miseriā sua: vt mortuam dixerit q̄ erat vicina morti. Forte aūt posset dici q̄ sic dixit. Nñe: filia mea ē in extremis q̄ntum ego sco: sed reuera credo q̄ sit mortua: qz vidi q̄ diu viuere nō posset. Et isto modo oīa sūt cōsona (Sed veni)ꝓsonalr(pone manū tuā supꝫ eā) corporalr(et viuet)corpalr ꝛ spūaliter. Jn h̄ tamen q̄ aduentū dñi ꝛ tactū manꝰ expostulat:ſm Chrysſ.suam patefacit grossitiem tanq̄ alter Naaman: q̄ tactum manus expectabat helisei. (Et surgens ieſus statim) Jn quo ſm Remigi. apparet mirāda atq̄ inaudita eius humilitas ꝛ mā suetudo (sequebat eū)ad domū eiꝰ(et discipuli eius)imo turba mlta ſm alios euāgelistas. Sensus aūt spūalis huius ꝓtis infra patebit.

Quantū ad secundū ponit sanatio mulieris emorroisse facta a chr̃o existente in via:cū dr (Et ecce mulier) Jsta mlier ſm Amb̃.in libro de sapiētissimo Salomone fuit btā Martha. Nā ibi enarrās beneficia chr̃i ad genus hūanū: ait. Largū sanguis fluxū siccauit in martha. demones expulit de Maria. corpꝰ rediuiui spiritus calore cōstrinxit in Lazaro. Hec ille (que sanguinis fluxuz patiebat) non oīo

mulieribꝫ certis temporibꝫ cõem: sed insolitũ (duodecim annis) adeo q̃ Marc⁹ dicit q̃ i medicos erogauerat oia sua. i. oẽm substãm suã: vt etiã dicit Lucas. Quod intelligendũ est de rebꝫ mobilibꝫ si fuit martha. vel accipiẽ totũ p̃ magna vel maiori parte. z tamẽ nihil pfecerat: sed in pei⁹ se habebat ſm Marcũ (accessit retro) Non eñ audebat chm̃ patefacere necessitatem suã. ſm Chrys. qz verecũdabaẽ ꝓpter passionẽ: immũdã se existimãs. sed retro accessit (z tetigit fimbriã vestimẽti ei⁹) quia ſm Remigi. ex humilitate indignã se existimabat tangere pedes dñi aut plenitudinẽ vestimenti. Est aũt sciendũ q̃ populus ex quo chs̃ erat ſm carnẽ nascitur⁹: inter oẽs pꝛos debuit speciali sanctitate pollere: z ab oib⁹ distingui. Ex circũcisione q̃dẽ distinguebaẽ in carne: lege vo in mõ viuendi. sed fimbrijs in vestitu De his habeẽ Nume. xv. q̃ pcepit dominus filijs israel vt fimbrias p̃ ꝗttuor angulos haberent pallioꝝ: cũ vittis hyacinthinis. i. celestis coloris: ꝓtendẽtes q̃ celestem deberẽt p̃ alijs habere cõuersationem: iuxta illud Phil. iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Vñ ibidem Numeri. xv. subdit. Vt recordẽ mãdatoꝝ dei z sint sancti dño deo suo. Talẽ g̃ vestẽ chs̃ tan q̃ iudeus portauit) Dicebat eñ intra se) ex magnitudine fidei (Si tetigero fimbriam vestimenti eius: salua ero: ꝓpter sanctitatem vestiti. i. chri. Hic dicunt alij euãgeliste q̃ ꝓfestim vt tetigit chi vestimentũ siccatus est fons sanguinis ei⁹: z ipsa sensit se sanatã. Et tunc dixit chs̃. Quis me tetigit: Negantib⁹ aũtẽ oib⁹ se eum tetigisse: dixit Petr⁹ z alij discipuli. Precepto⁹ turbe te compmũt z affligũt: z dicẽ: quis me tetigit. Ista tñ non interrogabat chs̃ ex ignoãtia: sed vt publicaret miraculuz z fides mulieris: ad laudẽ dei. Vñ subiunxit: Tetigit me aliq̃s. Nam z ego noui ꝓtutẽ seu miraculũ de me exisse. Videns aũt mulier qz nõ latuit: sicut ex verecũdia appetuerat: tremẽs venit z pcidit ante pedes ei⁹: z ob quã causam tetigerit eum indicauit coraã omni populo z quomõ ꝓfestim sanata sit. Ista oia habent ex luca z Marco. Et hoc est qõd subiũgit Matthe⁹ (At iesus ꝯuersus) ad inqrendũ q̃s eum tetigisset (z videns eam) venientẽ z pcidentẽ ante se (dixit Cõfide filia) Sed g̃re iubeẽ ꝓfidere q̃ iam erat sanata: Ad hoc dicit Raban⁹ q̃ in hoc horta eam dominus ad robur z pseuerantiã fidei Chrys. vo in homel. dicit: q̃ hoc ideo dr chs̃tus: qz erat formidolosa hec mulier. (Et salua facta est mulier ex illa hora (q̃ chs̃ tetigerat: vt dicit Marc⁹ z Lucas. Nõ aũt q̃ chs̃ dixit: confide. Est aũt sciendũ ſm Eusebiũ i historia Ecclesiastica q̃ mulier emoꝛroissa postq̃ fuit a sanguinis pfluuio solibata i cesarea Philippi vñ fuerat oriunda statuam fecit in curia sua: chs̃tum cum fimbrijs. put eam viderat repsentantem. Fecit z imaginẽ sui stantẽ ante imaginẽ chi genib⁹ flexis z manib⁹ cancellatis. Et ibidẽ dicit q̃ sub statua chi herba crescebat: q̃ a pncipio q̃dem nulli⁹ penitus erat valoris. Postq̃ vo fimbriã vestimenti chi tetigisset: omnẽ sanabat languoꝛẽ. Sicut aũtẽ testaẽ Hiero. in historia tripertita Julian⁹ apostata egreferẽs gr̃iam chi: amoꝛa pdicta chi imagine ibi suum simulacrũ statuit: sed postmodũ ictu fulminis confractum est. Sed si ista mulier fuit Martha: quomõ habuit curiam in cesarea Philippi: Ad hoc põt dici q̃ vt historie tradunt erat valde nobilis z de sanguine regio. Ideo potuit nõ solũ Bethaniã: sed z alia loca hre: z ibi fuisse nata: maxime qz su⁹ pat⁹ Theophil⁹ syr⁹ scribit a Petro calo cluniẽsi: habuisse ducatũ syrie. qõ hoc mõ vez credo: qz fuit syrie gubernator. Sensus spũales huius ptis vide i fine euãgelij

Quantũ ad tertiũ tãgit resuscitatio pdicte puelle. Pro q̃ aduertẽdũ est q̃ vt dicit Chrys. chs̃ voluit moꝛam ꝓtrahere in via: interueniente curatione emoꝛroisse: z multis sermonib⁹: vt interim puella pfecte moꝛeret: z ꝓsequẽt oib⁹ patefieret gloriosa resurrectio. Et sicut alij euangeliste tradũt: chisto existẽte in via: nũciata est moꝛs puelle. z chs̃ statim ꝓfoꝛtauit pncipem dicẽs. Noli timere: sed tm̃ crede et salua erit. Et cum venisset ad domũ: non permisit se sequi vel intrare nisi Petrum z Jacobum z Joannẽ. ostendẽs q̃ in opꝛ

rib⁹ miraculoſ nō eſt oſtētatio q̄rēda. Et licz velleꝫ miraculū ſciri: tñ volebat etiaz vt popul⁹ ſciret q̄ ipe q̄ntū in ſe erat de h̄ nō curebat: niſi ꝓpter honorē dei z ſalutē aniaꝝ. Jō q̄rebat latere z tñ volebat publicari. z vtrūqꝫ ad edificationem nr̄am. Dicit ḡ (Et cū veniſſet i domū p̄ncipis) ingreſſus. ſ. cum trib⁹ p̄dictis z p̄ncipe (z vidiſſet tibicines) Diuerſe em melodie diuerſas excitāt paſſiones. Quedā audaciā: vt bellice. q̄dā d̄uotionē: vt eccl̄iaſtice. q̄dā leticiā vt vane. z q̄dam fletū. z de his ait Amb. More veteri tibicines ad exequiās i mortuis ferebanꝫ adhiberi. Hec ille. Tales erāt iſti (Et turbā tumultuantē). i. flentē z eiulantē multū: vt ait Marcus (dicebat Recedite) de camera z nō ō domo (Nō e ei mortua puella) deo: vt ait glo. z ſi mortua eſſet hoib⁹ (ſed dormit) ei q̄ eque faciliter a morte: ſicut hō a ſomno excitat: z ampli⁹ (Et deridebāt eū) Chr̄s ſm Chryſ. non increpauit deriſionē: vt z ipa deriſio z tibie z oia alia demōſtrarēt verā puelle mortē. q̄ multotiēs poſtq̄ erāt facta miracl̄a: hoies nō credebāt (Et cū eiecta eſſet turba (q̄ talia myſteria videre nō merebaꝫ ſm Hiero. eo q̄ reſuſcitatuꝝ irridebat (intrauit) cameraz (z tenuit manū ei⁹) ſua ſctā manu: q̄ erat inſtrumē tū deitatis: z in q̄ erat diuia vt⁹ infirmitatū ſanatiua (Et ſurrexit puella) veluti ex ſomno: cū eadē aia quā p̄us habuerat: vt ait Chry. (Et exiit fama hec i vniuerſam terrā illā (ꝓpt magnitudinē z nouitatē rei. vt ait glo.

Allegorice in h̄ euāgelio ſunt ſacramēta mirāda de idolatria populi gentilis: z poſtō ei⁹ q̄uerſiōe z infidelitate ſynagoge z tandē de q̄uerſiōe ſynagoge i fine mundi. Rabanus. Archiſynagog⁹ ſignificat Moyſen. z dicit Jair⁹ q̄ſi illuminās vl illuminatus: quia accepit v̄ba vite dare nobis: z p̄ hoc cunctos illuminat ipe illuminatus a ſpūſancto. Filia archiſynagogi eſt ipa ſynagoga: que velut duodecimo etatis anno: qō tps pubertatis eſt. poſtq̄ ſpūalē ſobolē deo generare debebat: erroꝝ languore cōſternata eſt. Ad hāc ḡ p̄ncipis filiā dum ꝓperat dei v̄bum vt ſalvos faceret filios iſrael: ſancta eccl̄ia ex gentib⁹ cōgregata: que interioꝫ lapſu erminū deperibat: paratam aliꝫs fide percepit ſanitatem Notandū cum archiſynagogi filia ſit duodennis: z mulier hec ab annis duodecim ſanguie fluxerit: eo tpe q̄ hec nata eſt illa cepit infirmari. Una em ſeculi etate z ſynagoga ex patriarchis cepit naſci: z gentiū exterarū nationū idolatrie ſanie fedari. Nam fluxꝰ ſanguinis bene poteſt intelligi. hoc eſt ſuꝑ idolatrie pollutōe: z ſuꝑ hiſ q̄ carnis z ſanguinis delectatiōe gerunt. Et ſic p̄diu ſynagoga viguit laborauit eccl̄ia. ſed illa derelicta ſal⁹ gentib⁹ facta eſt. Accedit autē z tangit dñm eccl̄ia cū ei p̄ fidē approp̄inq̄t Hec ille. Glo. Credidit: dixit: retigit. q̄ a his trib⁹ Fide: v̄bo z ope omnis ſal⁹ adquirit. Hec ille. Raban⁹. Accedit aūt retro ſiue iuxta h̄ q̄ ipe ait. Siq̄s mihi miniſtrat me ſequat. ſiue q̄ p̄ſentem dñm i carne nō vidēs pactis iā ſacramētis incarnatiōis illius: ad agnitionis illius gr̄am puenit. Unde z fimbriā veſtimenti tangit. quia cū chr̄m in carne gentiū popul⁹ nō vidiſſet: verba incarnationis recepit. Veſtimentū em chr̄i dicit myſteriuꝫ incarnationis ei⁹: quo diuinitas induta eſt fimbria veſtimenti verba de incarnatione eius dependentia. Non autē veſtē ſed fimbriam tangit: quia non vidit in carne dñm: ſed ſuſcepit p̄ apoſtolos incarnationis verbum. Beatus qui vel extremam partē verbi fide tangit. Nō aūt in vbeꝫ in itinere pergēte dño ſanaꝫ. Un̄ apoſtoli dicūt: q̄ indignos vos iudicatis eterne vite ecce q̄uertimur ad gentes. Gentilitas aūt ex hoza dominici aduētus cepit habere ſalutē. Hec ille. Hilari⁹. Myſtice autē domin⁹ domū p̄ncipis. ſ. ſynagogā ingredit: cui in cāticis legis hymn⁹ luctuū p̄ſonabat. Hec ille. Hiero. Uſq̄ em hodie iacet i domo p̄ncipis mortua: z q̄ videntur magiſtri: tibicines ſunt carmen lugubre canentes. Turba quoqꝫ iudeozū nō eſt turba credentium ſed tumultuantium. Sed cum intrauerit plenitudo gētiū tūc oīs iſrael ſalu⁹ fiet. Hec ille. Hilari⁹ Ut autē rarus ex lege credentiū numer⁹ poſſit intelligi: turba expulſa eſt: quam vtiqꝫ ſaluari dominus optaſſet. Sed irri

Dominica.xxv.post trini.

dēdo dicta gestaq; eius: resurrectiōis non fuit digna ꝓsortio. Hec ille. Hiero. Tenuit aūt manū eius & resurrexit puella. quia nisi prius mundate fuerint manus iudeorum que sanguine plene sūt: synagoga eorum mortua nō cōsurget. Hec ille. Hilarius. Exeūte aūt fama in vniuersaz terrā illā: electionis salus: donuz chīi atq; opa p̄dicant Hec ille.

Moraliter: ait Raban⁹ Puella in domo mortua: est ania mortua in cogitatōe Dicit aūt q puella dormit. qz q peccāt in p̄nti: adhuc p̄ spēm resuscitari p̄nt. Tibi cines sunt adulatores q̄ fouent mortuam Hec ille. Gre. xv. mora. Foras aūt turba eiecit vt puella suscitet. qz nisi pri⁹ a secretioribus cordis expellat seculariū multitudo cura: ania q̄ intrinsec⁹ iacet mortua nō resurgit. Hec ille. Raban⁹. In domo aūt puella cora pauc; arbitris surgit: inuenis extra portā: & Lazar⁹ cora mlt;. qz publica nocta publico eget remedio: leuis leuiori & secreta pōt deleri pnia. Hec ille.

Dñica vicesimaq̄nta post trini. Text⁹ euāgel. Joā. ca. vi.

c Vm subleuasset oculos iesus: & vidisset qz multitudo maxīa venit ad eū: dicit ad philippū. Vñ emem⁹ panes vt mādūcent hi. Hoc aūt dicebat tentans eū. Ipse em sciebat q̄d essz facturus. Rndit ei Philippus Ducētoz denarioz panes non sufficiūt eis: vt vnus q̄sq; modicū q̄d accipiat. Dicit ei vn⁹ ex discipulis eis: Andreas frater simonis Petri. Est puer vn⁹ hic qui habet quinq; panes hordeaceos & duos pisces: sed hec q̄d sunt inter tāt̄os: Dixit ergo Iesus. Facite homies discūbere. Erat aūt fenū mltū in loco. Discubuerunt g̃ viri nūero q̄si q̄nq; milia. Accepit ergo iesus panes: & cum gratias egisset distribuit discūbentibus. Silr et ex piscib⁹ q̄ntū volebant. Vt aūt impleti sūt: dixit discipl̄is suis. Colligite q̄ supauerūt fragmēta: ne pereāt. Collegerunt ergo & implauerūt duodecim cophinos fragmētoz ex q̄nq; panib⁹ hordeaceis q̄ supfuerunt his q̄ māducauerant. Illi ergo hoīes cum vidissent qō fecerat sīgnū dicebant. Quia hic est vere ꝓpheta q̄ vēturus est in mūduz.

Bijt Jesus trans
a mare galilee &c.) Joā. vj. Circa miraculū de panib⁹ in p̄nti
e euāgelio tangunt tria puncta q̄ sunt Miraculi ꝓparatio. Factu ꝓpetratio: et Chr̄isti glorificatio.

Quantū ad p̄mū litteraliter sciendum est: q bis circa panes chr̄s miraculū fecit Semel s. post Pētecostē: vt ht mg̃r hist. qñ ex septem panib⁹ satiauit q̄ttuormilia hoim extra pulos & mlieres: vt hz Mat xv. Et semel ꝓpe pasca: vt hz in p̄nti euangelio. Dz g̃ (Abijt iesus) recedēs a iudea: qz iudei pleq̄bant eū: coq; sabbato lāguidū curasset in ꝓbatica piscina: vt ht Joā. & ipe coz furoz cedebat: p̄m Chr̄ys. (trās mare galilee). i. vltra q̄ndā lacū. de q̄ & de cui⁹ noib⁹ hēs s. dñica. xij. Et p̄m Theo. trāsit chr̄s de loco ad locū: vt auditores & sollicitioꝛes reddat hoies vniuscuiusq; ci uitatz. vñ sequit. (Et seq̄bat eū multitudo mgna) q̄ nō erat rusticoz: sed ciuium Mat. xiij. Turbe secutesūt eū pedestres de ciuitatib⁹. Et h ꝓpt venustā chr̄i facie: et dulcē doctrinā: & gliosa miracula: sic ht Chr̄ys. Quis etiā alij seq̄rent ex inuidia & appetitu detrahēdi. Maior tñ ps ꝓpt doctrinā & miracula seq̄bat illū (qz videbāt signa). i. miracula (q̄ faciebat sup bis qui infirmabant) Sanabat em eos corpore & aia: ita q̄ sicut ht Alchui. et s. Tho. nullū sanauit i corpe q̄n sanauerit i aia: ad quā sanandā ꝓncipaliꝛ venerat (Subijt ergo in montē Jesus) Primo p̄m Chr̄ysosto. q̄m

erat ibi miraculū facturus. Secundo ꝑm eundē: vt eruditet nos tumultꝰ declinare Tertio forte ascēdit: qz erat locꝰ doctrine et cōtemplatiōi ꝛ gruꝰ: ideo subdit (Et ibi sedebat cū discipulis suis). s. q̄s docebat: ꝑm Chrysꝰ. (Erat aūt proximū pasca) In isto paschate chr̄s non fuit in hierlm ꝑm Chrysꝰ. ꝛ Theo. ꝛ s. Tho. Ex qe h̄ essz legis ꝓceptū. et causa ē ꝑm eosdē: qz paulatim soluebat legē: oñdere volēs q illa legalia festa ꝛ sacrificia cessare hēbant aduentē veritate: et q ipe legi nō subiciebat. Sustinebat aūt occasionē huiꝰ vt dicunt a iudaica nequitia: q illum volebāt occidere. Qui em̄ habebant capitales inimicicias nō tenebant ascēdere. Dicit aūt h̄ Beda: q ex h̄ q factum ꝺr accidisse qe pasca ꝑm Joā. ꝛ Mat. ꝺr q chr̄s audita nece Joannis: secessit in desertū: et ibi h̄ miracula fecit: colligit q Joānes qe vnū pasca fuit occisus: et chr̄s qe aliꝺ seqns: ita q intra triusq; mortē spaciū fluxit vnꝰ annus dies festꝰ iudeoꝝ) Addit aūt: iudeoꝝ. nō qz alie nationes celebrarēt pascha. sed ꝓpter causas dictas supra feria scda post q̄rtā dñicā xl. Et adde q forte h̄ dixit: qa q̄n Joānes sepsit euāgeliū: tā diu erat q in ecclia non obseruabant iudeoꝝ festa. Jꝺo h̄ addidit vt sciretur etiam in lege veteri fuisse pascha celebratū: etiā ab his qui pertranseu cū non viderūt: sed ab idolatria cōuertebantur ad deum.

In hac ꝓte documētū est morale: vt rumores fugere debeamꝰ ꝛ tumultꝰ mūdanos q̄bus inquietat animꝰ: ꝛ ascēdere mōtē cōtemplatōis: ponēdo finē nostꝝ in deo qz tūc nō sentiemꝰ mūdi pssuras. Greg. in li. moral'. Ille huiꝰmōdi vaciter mala sentit qui eiꝰ bona inhianter appetit. Hā cuiꝰ mens in altū suspēdit: sub ipsa est q̄q̄d cōtra ipam mouet. Hec ille.

Quantū ad scām litteral'r tā git miraculi ꝓpetratio: cū ꝺr (Cū subleuasset ergo oculos Jesus) Beda, Oculos em̄ nō erigebat huc atq; illuc: sed pudice sedebat attētꝰ cū discipul' suis. Hec ille. (ꝛ vidisz q̄a multitudo maxia venit ad eū) cū tanta deuotiōe vt obliuiscerent secū deferre cibaria (dixit ad Philippū) Est aūt sciendū q sicut ꝺr Matt. xiiij. ꝛ Mar. vj. christus videns multitudinē: nō statim allocutꝰ est Philippū: sed sic ꝺr Matt. curauit lā guidos eoꝝ. et sicut ꝺr Mar. docuit eos multa: ꝛ ꝓtraxit sermonē vsq; ad vesperā. Et tūc dixerūt ei discipuli: vt dicit Mar. Desertꝰ est locꝰ hic ꝛ iā hora ꝓteriit. dimitte illos: vt eūtes i ꝓximas villas et vꝺos emāt sibi cibos q̄s māducēt. Et rñdens ait illis. Date illis vos māducare. Et dixerūt ei. Eūtes emamꝰ ducentis denarijs panes: ꝛ dabimꝰ eis manducare Et tūc ipe dixit ad philippū (Vñ ememꝰ panes vt māducēt hi:). i. ex quo ꝑcio ememus: cum forte tanta summa non haberent. Vel ex quo loco ememus: cum forte tot panes nō potuissent ibi reperiri. Non interrogat aūt ex ignorantia ꝑm Chrysꝰ. sed vt euidentiꝰ fiat miraculū ex responsione philippi: Quē potiꝰ intro gauit q̄s aliū. qz vt ꝺr Chrysꝰ. sciebat q discipuloꝝ eiꝰ ampliori indigebāt doctrina. (Hoc aūt dicebat tentās eū) Tētare aliq̄n est ad malū, puocare: sic deꝰ neminē tentat: sed ē officiū diaboli. Aliq̄n est exprimētuz sumere de re incognita. et sic deꝰ ꝺr tētare: nō q̄si ipe explat incognitū: h̄ qz facit alios experi. sic Gen. xxij. tētauit Abraā: vt eiꝰ obedientia alijs manifestaretur Et sic tētauit Philippū. s. vt ipe suā tarditatē in credendo agnoscat: ꝑm Alcbui. Vel vt hoc ꝑm alijs oñdat ꝑm Theo. Vel vt alijs fieret manifestus defectꝰ pecunie ꝛ panū: non aūt vt ipe addisceret qđ nesciebat (Ipse ei sciebat q̄d esset facturꝰ) Sed q̄re nō interrogauit Judā q̄ habebat loculos? Ad h̄ ꝺr q Philippus erat de illa patria oriundus ꝛ forte etiaz magz sollicitabat q̄s alij apli vt turbam dimitteret ad emēdos cibos (Dicit ei Philippus. Ducētoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiūt eis: vt vnusquisq; modicū q̄d accipiat) q̄si di. Neq; pecunia neq; res venal' suppetit nob. Alcbui. In q̄ tarditatē suā oñdit. Hā si ꝓfecte de creatore intelligeret: de eiꝰ potētie largitate nō diffideret Hec ille. Sed contra: q̄a brūs Marcꝰ ꝺr ꝓdicta ꝑba fuisse respōsa a discipul'. Ad h̄ ꝺr Aug. ꝺ cō. euāg. dupliciter. qz. s. philippꝰ ore ceteroꝝ locutꝰ est ē Vel ponit singulare ꝓ pl'ali: vel cōuersō (Dicit ei vnus ex discipulis eiꝰ Andreas

frater simonis Petri. Est puer vn⁹ hic) q̃ fm mgr̃m histo. credit vn⁹ ex discipul' fuisse (q̃ habet q̃nq; panes hordeaceos ⁊ duos pisces) Hic videtur melⁱ⁹ disposit⁹ q̃s philipp⁹. Quia ei audiuerat q̃ Helisē⁹ ex vigiti panib⁹ hordeacis satiauit cētū homines: vt ait Chrys. aliq̃d cogitauit de mltiplicatiõe hoy. sed tñ vt idē ait imp. ecre credidit. qz cogitauit q̃ de pauciorib⁹ pauciora: de pluribꝰ plura chr̃s multiplicãdo faceret. iõ subdit. (sed q̃d sunt int' tãtos:) q̃si di. Si isti multiplicent' vt multiplicauit Helisē⁹: tm̃. l. viri sunt comesturi. Sz ꝓtra: qz fm Marcũ ista ꝓba nõ fuerunt Andree: sed discipulorꝰ. Ad h̃ ot Aug⁹. de ꝓsen. euãge. q̃ Marc⁹ posuit plurale p singulari (Dicit eis ihesus. Facite homines discũbere). i. ordinate sedere ad mãducandũ. Alcuin⁹. Ad lram homines discũbere dicim⁹: iacẽdo comedere more antiq̃rum. Hec ille. Et vt intelligat' ille locꝰ apt⁹ fuisse sessioni: ot (Erat aũt fenũ multũ i loco) Theo. i. herba viridis. Erat em̃ pascha q̃d in pmo mẽse veris pficiebat'. Hec ille (Discubuerũt g̃ viri) Theo. soli viri numerant' ab euãgelista: qz legalẽ ꝓsuetudinẽ seq̃bat'. q̃ a vigiti annis ⁊ sup̃ pl'm numerare docet (numero q̃si q̃nq; milia) expectãtes deuote q̃d actur⁹ eẽt chr̃s. Et sicut ot Marc⁹ discubuerunt p ꝓtuberna. quia vt dicit mgr̃ histori. diuersaꝝ villaꝝ homines diuersis locis sedebãt (Accepit ergo ihesus panes: ⁊ cũ gr̃as egisset distribuit discũbentib⁹. sil'r ⁊ ex piscib⁹ q̃ntũ volebãt) sz ex piscib⁹ ⁊ panib⁹. ex q̃ ptz q̃ fuerũt multiplicati. Sz quõ fuerũt multiplicati: Ad h̃ ot scũs Tho. j. pte. q. xcij. q̃ eodẽ mõ fuerũt multiplicati q̃z corp⁹ Eue formatũ ex costa viri. Quidã g̃ dicunt q̃ ibi nulla fuit materia addita: sed tm̃ ꝑexistẽs maiorẽ accepit q̃ntitatẽ. Sz ꝓtra q̃a h̃ fuisset p rarefactionẽ: qõ nõ est ꝓueniens. qz rarefactio i talib⁹ multiplicatõib⁹ nõ apparet. Itẽ qz licz sãc. Tho. ñ dicat: illi fuissent q̃dẽ iplet: iz nõ satiati. Impleti q̃dẽ rõe magne q̃ntitatis: sed nõ satiari rõne modicitatis subẽ. qz vere ibi nõ fuisset nisi suba q̃nq; panuz. Vt g̃ ot vbi s. h̃ factũ est altero duoꝝ modoꝝ: qz de⁹ vel addebat ꝑexistẽti materie aliã quã nouit creabat: vel ꝑus creatã quã nouiter i panem ꝓuertebat. Et sc̃dm est ꝓbabilius: ⁊ videtur mens esse Aug⁹. dicentis. Vnde em̃ multiplicat de paucis granis segetes: inde i manib⁹ suis multiplicauit q̃nq; panes. Hec ille. Cõstat aũt q̃ segetes multiplicant' ex ꝓuersione humoꝛ terre. Et idẽ ot de Eua. Dicit tm̃ de⁹ ex q̃nq; panibus satiasse turbas: qz illa materia q̃nq; panibus adẽbat'. ⁊ eodem mõ Euã de costa formasse. Hec ex sctõ Tho. Credo autẽ illos panes fuisse multiplicatos nõ solũ in manib⁹ chr̃i: vt ot Aug. sed i manib⁹ apostoloꝝ ⁊ i ore ⁊ in stomacho comedentiũ donec fuerũt satiati. Nõ em̃ est ꝓhibile q̃ chr̃s vl' apl'i tãta panis q̃ntitatẽ attrectauerint. Et materiã q̃ i panẽ ꝓuertebat' credo aerẽ fuisse q̃ panez circũstabat. Est autẽ notandũ fm Chrys. q̃ chr̃s suscitãs mortuos ⁊ faciens maiora miracula: nõ orat: vt se deum ostendat ⁊ oratione non indigere. Hic autẽ orat Primo vt ostendat cibum sumere volentes debere gr̃as agere deo. Sc̃do vt ostendat se esse a deo ⁊ nõ ꝓtrariũ deo. Vñ vt idẽ ot q̃ñ multi astabãt q̃b⁹ oportebat suadere q̃ essz amicus dei orabat ꝓpter sc̃am rõnem dictaz secus quando miracula faciebat in occulto. Hinc est licz Chrys. nõ dicat q̃ etiam in maiorib⁹ aliquãdo orauit: vt in suscitatione Lazari. In hac parte est morale documẽtũ: de quo Theoph. ait. Addiscimus autem ex miraculo ꝓperrato nõ fieri pusillanimes in coartationib⁹ paupertatis. Hec ille.

Quantũ ad tertium ostendit' glorificatio christi qui gloriam ex ipo facto ⁊ ex testimonio turbaꝝ reportauit: cũ dicit' (Vt autẽ impleti sunt). i. satiati. Ex q̃ patet q̃ miraculũ fuit vez ⁊ nõ apparẽs (dixit discipul' suis. Colligite q̃ superauerũt fragmenta) Non dicit panes. quia nuli⁹ ibi mansit integer. Voluit autẽ colligi fragmenta. Primo ꝓpter ratiõem quam ipe tangit: dicens (ne pereant) sed supple pauperibus ministrent'. Secundo vt miraculum per reliquias publicaretur etiã apud illos qui nõ interfuerunt. Tertio ꝓpter figuram de qua dicetur (Collegerunt ergo ⁊ impleuerunt duodecim cophinos

fragmentoꝝ ex q̄nq; panib⁹ hordeaceis: q̄ supfuerūt his q̄ māducauerāt (nō a casu: sz ex diuia ordinatiōe: vt tot eēnt q̄t apl̄i. ſm Dny. vt. s. p̄ h̄ significarek ſm Aug⁹. q̄ ea q̄ turbe comedere. i. cape nō valebāt i mētib⁹ pfectoꝝ recōderenk. Vel vt signi ficarek q̄ singuli apl̄oꝝ deferret ꝑba chr̄i z reliq̄as doctrine sue ad eos q̄ꝑm i car ne docentē nō viderūt. Sz quō ibi habu erūt cophinos: dr q̄ erāt i aliq̄ vlla vici na: vl delati fuerūt vt multitudini vēde renk. Vl ibi nō fuerūt cophini: sz ex reli quijs tantū sublatū est q̄ntū duodeci co phini capiūt. Est āt cophin⁹ fz mgr̄m q̄d ex iūcis z palmaꝝ folijs ꝓtexuz: z credo q̄ sit idē qō sporta (Illi q̄ hom̄es) qz ſm Beđ. carnales erāt z carnal'r itelligebāt: (cū vidissent q̄ fecerat signū) deū esse illū nesciētes (dicebant: qz h̄ē vere ꝓpha) Hec tñ fallunk. qz vt dr Alcuin⁹: ipe se ꝓpham vocauit: dicēs Nō capit ꝓphaz pire extra hierl'm. Mare. xiij. Fuit tñ z cū h̄ dñs p̄ pheraꝝ ſm Aug. qz null⁹ ē ꝓpha sine ver bo dei: qō ē chr̄s. Chry. Ex h̄ āt q̄ dicūt (q̄ vētur⁹ ē in mōm) manifestū ē q̄ ꝓphe tā q̄ndā expectabāt p̄ncipalē. Et iō qō dr Hic ē vere ꝓpha: in greco cū adiectiōe ar ticuli ponit: ad ostēdēdū. s. eū esse discretū ab alijs ꝓphis. Hec ille.

In hac ꝓte āt ē documentū q̄ dei opa miremur. de q̄ Aug. ait. Cōsiderandū est q̄ qz de⁹ nō ē tal' suba q̄ videri ocul' possit z mirabilia ei⁹ q̄b⁹ totuz mōm regit vni uersamq; creaturā admistrat assiduitate viluerūt: fuauit sibi q̄dā q̄ facerz opoꝝtu nꝫ tpe p̄ter vsitatū cursum ordinēq; natu rē: vt nō maioza sz isolita videdo stuperēt. q̄b⁹ q̄tidiana viluerūt. Mai⁹ eī miracu lū ē gubnatio toti⁹ mōi q̄ saturatio q̄nq; milīū hoīm de q̄nq; panib⁹? z tñ h̄ nemo mirat. illō miranť hoies nō qz mai⁹: sz qz raꝝ est. Hec ille.

Allegoꝛice ſm Alcuinū chr̄s mare ga lilee. i. pñs seculū adūt nascendo: trāsiuit moꝛiēdo z resurgēdo: z ſm Beđ. ascēdit in mōtē. i. i celū p̄ ascēsionē. z sequunť euz ſm Alcuinū turbe ꝙuersoꝝ ad fidē. Isti ꝙo panes q̄nq; fuerūt q̄nq; libri Moysi: ſm Aug. q̄ fuerūt hordeacei. i. grosse coꝛ ticz: ſm eūdē. qz i tali lege spūalia sub coꝛ poꝛalib⁹ sacr̄is tegebanť. vel ſm Beđ. qz hordeū ē iumētoꝝ z ſuoꝝ pabulū. iudei āt fuī fuerūt z iumēta. qz carnales. Duo pisces ſm Alcuinū fuerūt doctrina ꝓphaꝝ z Psalmiste. Puer ꝙo q̄ ista poꝛtabat nec māducabat: ſm Aug⁹. est iudeoꝝ ꝓplus sensus pueril'. Ista ſm Aug. lxxxiij. q. fre git chr̄s apl̄is disserēdo: z illi turbe. z sic totū mōm satiarūt. Ex̄ z ſm Alcuinum qz nō fecit nouos panes significat q̄ non reꝓrobauit veterē scripturam: sed aperien do patefecit

Moꝛaliter. Quinq; panes sūt q̄s nob chr̄s exhibet q̄ntū in se est. z q̄s vult nos māducare vt inde maxim̄ ꝙsolatione re poꝛtem⁹. Prim⁹ est pn̄alis: q̄ dr panis la chrymaꝝ z doloꝛis: z ꝙficit ex pcis ꝓtri tis z cōminutz. Scd̄s est sacr̄alis. i. eucha ristia: q̄ dr panis vit⁹. Iste fact⁹ est i ar ca veteri ꝓginal' ex trib⁹ farinis. s. deitate: ania z coꝛpe. z in cruce fuit q̄nq; vulneri bus inciſus. z māducak spūaliť tm̄ ab oi bus iustis p̄ meditatiōnē. z sacramētaliť tm̄ a pcōꝛib⁹ cōicantib⁹. z vtroq; mō a iu stis cōicantib⁹. Tert⁹ est materiał: quez debem⁹ comedere in soꝛietate alioꝝ medi ante elemosyna. Quart⁹ est doctrinalis: q̄ est cib⁹ anie: ſm illud Mat. iij. Nō i so lo pane. s. materiali viuit hō: sed ꝛē. z est diuina scꝛiptura in q̄ ania p̄ lectionē z me ditatione refici debet. Quint⁹ est celestiał q̄ māducak in regno dei vt ptz Luc. xiij. z. xxij. dr. Ego dispono vob sicut dispo sit mihi pat̄ me⁹ regnū vt edatis z bibatz sup̄ mēsam meā in regno meo. Iste panis est visio deitatis: vel de⁹ visus: ad quē to to coꝛde debem⁹ anhelare: z p̄ panem la chrymaꝝ: z panē sacramētalē: z materiał lē z doctrinalē ad illū ꝓgere: p̄stante chr̄o Jesu dño nr̄o: q̄ cū patre z spūsctō de⁹ re gnat in eternum. Amen

Finit Tractatus secundus